Acheté pour l'Ecole des Jeunes de Langue de France à Constantinople par Mr. Ducaurroy avec autorisation de Mr. Ruffin, sur les épargnes des années 1803, 1804, 1805 et 1806./.

Ducaurroy

گلستانه شرحی سودی

شیخ سعدی

گلستان

دل خراشدر [illegible]

[illegible]

بسم الله الرحمن الرحيم وبه نستعين

حضرت شیخ بسمله ذکرندنصکره حدیث شریفه اقتدا ایدوب حمد خدایی معنا
ذکر ایلدکی بیوردی منت خدایرا زیرا حقیقت حمد ذات باریتک صفات کمالیه سنه
مشتمل کلام ذکر ایلمکدر لفظ حمدی ویا بعضی مشتقاتنی بخصوصه ذکر ایلمک واجب
دکلدر نته که حاشیه مطالعده جنید بغدادیدن روایت ایدوب بیورر حقیقة الحمد
اظهار الصفات الکمالیة یعنی حقیقت حمد حا و میم و دالی مشتمل الفاظی ذکر ایلمک
دکلدر حاصلی حمده و مشتقاتینه مخصوص دکلدر حقیقت بلکه هر کلام که خدانک
صفات کمالیه سنه دلالت ایدر حقیقت حمد اولدرکه کرکسه عزنی دیلله اولسون وکرکسه
غیری دیلله اولسون منت تا ایله وتاسز مصدردر منّ یمنّ دن یعنی نصرباننک
مضاعفندن توبیخ ایله تنبیه ده مستعملدر منّ توبیخ اولدرکه برکمسیه برنسنه اعطا
ایلیه سین صکره اذا و جفا ایچون باشنه ققه سین پس بو منت عقلا وشرعا مذمومدر
نته که قرانده بو منتک حقنده ایت کریمه وارد اولمشدر قوله تعالی لا تبطلوا صدقاتکم
بالمن والاذی و منّ تنبیه اولدرکه سودوکله بعض نسنه انعام ایلیه سین
تحقیق یعنی محبت و مودت جهتندن ایلدوکک عطاکی تعدید ایلیه سین
انکا محبتک اولدوغنه متنبیه اولمغیچون و بو منت عقلا وشرعا مقبولدر نته
که ایت کریمه بوکه دلالت ایدر قوله تعالی بل الله یمن علیکم پس ذات باریه ایکی
وجهله بیله منت اثبات ایلمک اعتراف واقرار طریقیله در یعنی بو قدر نعم جلیلی
کبیره اعطا ایلمشدر و هردم و هرساعت اعطا ایدر اکر بیزه منت ایلسه لایق وسزاواردر

توبیخ
باشنه قاقمق و دوکم

تنبیه
دویدورمق

د عکس

دیمکلر اخبار طریقیله دکلدر یعنی بو اثبات اعتراف طریقیله اخبار طریقیله
دکلدر یعنی بزه منت ایلدیکی ویا ایلردیکی عکلدر دیمک دکلدر پس بو اعتراف محض شکر
و ثنادر خدای یا ایله و یاسز ایکی معنا بیننده مشترکدر بریسی ذات باریه
اسمدر عرفیده الله کبی که غیره اطلاقی جایز دکلدر و بریسیده صاحب و رب معناسنه در
کدخدا و خانه خدا کبی صاحب خانه دیمکدر بونده یا ساکن اوقونق لازمدر
معلوم اولا که هر کلمه نك که آخری الف و یا ها و واو اولسه انده بونلردن صکره
بر یا مقرر در نهایتی حالت اضافتده اثباتی لازمدر کرکسه اول کلمه صفتنه
مضاف اولسون بوی دلاویز کبی کرکسه غیریسیه مضاف اولسون بوی نافه
کبی یا خضرا را بونده لام جارّه کبی تخصیص افاده ایدر المنة لله کبی یعنی منت
اللهکدر و منته اول حقیق و حریدر مذکور اعتراف طریقیله منت اللهکه دیمک
دکلدر زیرا منتان اولدر و بز ممنون علیه ایز پس منت آنکدر بزه بزم آنکا دکلدر
معلوم اولا که مسعود رومینك ادب بخشنده متنینك اولی المنة الواهب
العقل در پس انده جاری اولان مباحث و مناقشات بونده جاریسیدر اما
طالب تحصیل فارسی اولنه مناسب و ملایم اولمدوغیچون ترك اولندی و مناقشات
بونده جاریدر عزّ فعل ماضی مفرد مذکر غایب صیغه سیدر لغتده بولنمیان
نسنه یه دیرلر اما بونك کبی یرلرده نی مثل و مانند معناسنی تضمین ایدرلر معنای
استمرار مراد در یعنی دائما عزیزدر دیمك اولور و او حرف عطفدر قیاس بونده
واوله همزه بیننده مضموم اوقنمقدر اما عزّنی کبی مفتوح اوقوملغله شهرت بولمشدر
جلّ عزّ کبیدر فعل ماضی مفرد مذکر غایبدر لغتده عظیم دیمکدر اما بونك کبی
یرلرده متعالی معناسنی ویردلر اولی بودر که عزّ و جلّیه عطف تفسیر اعتبار اولنه بو ایکی
جمله فعلیه معنا جهتندن خدایه صفت واقع اولمشدر که حرف رابط صفت
و یا حرف تعلیل که بورا ده اداللرها قبلینی ما بعدینه ارتباط ایچون کلمشدر دیمین نه ربط
ایلدوکینی تعیین ایلمك قلت تأمللرندن ناشیدر طاعتش طاعت مصدردر طاع یطوع

طاعتش ... در

در لازمی

در متعدی

نضربا بنك واویسندن انقیاد معناسنه ضمیره اضافتی مصدرك مفعولنه
اضافتی قبیلندندر خدایه راجعدر خدایه طاعت وانقیاد ایدیجیلر
موجب اسم فاعلدر افعال بابندن بونك كبی یرلرده سبب معناسنه در
مابعدینه اضافتی اسم فاعلك مفعولنه اضافتیدر ومضاف بودلده البته
مكسور الاخر اولور قربتست قریب قرب یقرب دن یعنی حسن بابندن مصدر
در قرب كبی نقیض بعددر یقینلق معناسنه سین وتا ادات جزمدر است
الفك فتحی ایله ادات رابطه در دیمن الفی همزهٔ مجتلبه اولدوغنی بیلمز ایمش
طاعت مبتدا وموجب خبری محصول تركیب انجلین خداكه اكا طاعت وانقیاد
ایلمك یقینلكه سببدر زیرا قرانده واسجد واقترب بیورلمشدر منتسنده
شین ضمیرك اصلی اشدر ماقبلنده همزه ایله اكنجیون اخرنده ها اولان كلمیه
داخل اولسه همزه ثابت اولور بنده اش كبی دیمن همزهٔ مجتلبه ایله همزهٔ
اصلیه بی تشخیص بیلمز ایمش وبشكراندرش واو نسامذكور اولان كبی بقیاسدر
واستعمالده لیكن بونك كبی یرلرده ماقبلی مابعدینه وصل اولسه واو تلفظ اولماز
بلكه ماقبلنده حرفك مضمومدر انعام ایچون تعظیم معناسنه ویرر شكرك اوقونمسنه
علتدر اجمع فتامل ب حرف ظرفدر عربیده فی كبی وشكر وفعلدركه
منعمه انعام ایچون تعظیم معناسنه ویرر شكرك وحمدك ومدحك تفصیلی
معنالرینه مطلع توفیق تأكید ایدر بو اسلوب كلام عجمده اولمق اسمتن حاشیهٔ
مطالعه مراجعت ایلسون اندر با متضمن اولان معنای ظرفیتی تأكید ایدر
بو اسلوب كلام عجمده اكثر من ان یحصی واشهر من ان یخفی درنته كه بوكتابده مواضع
متعدده ده وارد اولسه كركدر ان شاء الله تعالی بابرنده زاید در تحسین لفظ
ایچون كلمشدر دیمن لر مذكور تقریردن بیخبر ایمش شین ضمیری خدایه راجعدر
مزید میمك فتحیله مصدر میمیدر زیاده معناسنه میمك ضمیله افعال بابندن
مصدر میمی ولمسنی تجویز ایلین عندی سهو ایلمش مزید زاد یزید دن یعنی ضرب بابندن

رد سروری

رد لامعی

رد ابن سید علی و سروری

رد كافی رد شمعی

رد ابن سید علی

اجون

اجوف یا بیسندن لازمله متعدی بیننده مشترکدر بونده لازم واقعدر
نعمته اضافتی مصدرك فاعلنه اضافتی قبیلندندر وینه سین و تا
یعنی ادات خبر مقدردر زیرا قاعده در که فقرهٔ اولیده برادات کوریلسه
لر فقرهٔ ثانیده حذف ایدوب تقدیر ایدرلر وبو ادات خبر معناجهتندن
شین ضمیره متقیددر وبو فقره فقرهٔ اولییه معطوفدر ومزید موخر مبتدا
وبشکر مقدم خبریدر وجایزدر که مزید ظرفك فاعلی اوله در شکرش مزید
نعمم ثابتست تقدیرنده اوله حاصلی جملهٔ اسمیه یه معطوفدر ویا ظرفیه
اسمیه یه پس محصول ترکیب اللهك شکرنده اولمق ازدیاد نعمته
سببدر نته که خدا کلام مجیدنده بیوردر لئن شکرتم لازیدنکم حاصلی
خدانك ویردوکی نعمته شاکر اولمق جلب نعم جدید ایلر هر نفسی کل اوازی
معناسنه در نفس حیات صاحبلرینك جوفنه داخل وخارج اولان هوادر
عجمجه دم دیرلر وبو ترکیبه سوخ وی حرف وحدتدر هر بر نفسی دیمکدر
که حرف رابط صفتدر که ارتباط ایچوندر دیو اطلاق ایلین اجمال ایلمش
فرو میرود فرو بونك کبی یرلرده اشاغه لق معناسینی افاده ایدر اداتدر
اما اکثر تاکیدده مستعملدر نته که وارد اولان محلده تعیین اولنور ان شاء الله
فرونك اصلی فرود در تخفیفا حرف اخیر حذف اولنمشدر بین حرفله اسمی فرق ایلمز
می اداتدر حالدر فعل مضارعده اما ماضیده ادات حکایتدر وگاه اولورکه
مضارعده بای استقبالیه معناسنی افاده ایلر وگاه اولورکه مقام استمرارده
مستعملدر بونده کی کبی رود فعل مضارع مفرد غایبدر رویدندن مشتقدر
دیمکدر معلوم اوله که فارسیده مصادرك آخری یا نون اولور ویا نونك
ماقبلی یا تا اولور ویا دال اولور وداللك ماقبلی یا اولور جمیع مشتقات
عجم قیاسله اندن مخرج اولور اما تالی مصدرده اللك ماقبلنده یا اولمیان
مصدردن ماضی ایله اسم مفعولدن غیری نسنه مشتق اولمز بو اسلوب ضبط

رد لازمی
رد کانی ٣
ان شاء الله تعالی
نابه در مشتقات

اولنجه جمیع مشتقات عجم قیاسی اولور جمیع بونسنه سی حاجی اولمان نهایتی
فکره بر مقدار ریاضت ویرمك استر محصول ترکیب هر بونفس که استغنا کیدر
یعنی جوف حیوانه نزول ایلدی مُمِدّ حیاتست مُمِدّ میم اولك ضمی و ثانینك
کسری و دال مشدد ایله افعال بابندن اسم فاعلدر قوت ویریجی معناسنه
حیاته اضافتی اسم فاعلك مفعولنه اضافتی قبیلندندر حیات
دیرلکدر مصحفده الف واو شکلنده یازیلور اما غیری یرلرده الف کندی صورتنده
یازیلور وسیین وتا ادات جمعدر سابقا ذکر اولنان کبی مُمِدّ حیات علم دیمکدر
وچون برمجی ایدر مفرح ذات واو حرف عطفدر استعمالی سابقا بیان اولندی
وچون ادات تعلیلدر ترکیده وفارسیده مستعمل لفظدر بهانه ترکیده که
لفظیله مستعملدر وچونکه دیرلر بر بونده حرف استعلادر آید فعل مضارعدر
ایدن ندن کلور دیمکدر فاعلی نفسه راجع تحتنده ضمیردر آید آمدن
لفظندن فعل مضارع عدد دیین مذکور قاعده دن آگاه دکل ایمش بر حرفیله
خروج معناسنی متضمندر چقار دیمکدر مفرح اسم فاعلدر تفعیل بابندن
سوندریجی معناسنه ذاته اضافتی اسم فاعلك مفعولنه اضافتی قبیلندندر
ذات بونده شیئك عینی وحقیقی در وبینه ادات جمع مقدردر محصول ترکیب
وچونکه مذکور نفس جوف حیواندن خارج اوله یعنی حقیقه ذاته فرح وسرور ویرد
معلوم اوله که هوانك داخلنه تنها نفس وخارجنه تنها نفس بیورد وغی
مجاز مرسل طریقیله در یعنی کلی ذکر ایدوب جزئی مراد ایلمك اعتباریله والا نفس
مجموع داخل وخارج اولان هوادر ومذکور اولان خواصیدر نته که بوبندنصکره
کلن فقره ده تعیین بیوررر وداخلی خارج اوزره تقدیم ایلدیکی نیز راجحین تنفسده خارج اولان
هوا داخلك عینیدر بدون العکس حضرت شیخ امداد حیاة هوای داخله وتفریح ذاتی
خارجنه نسبتده شول مناسبتی رعایت ایلدیکه کویاکه هوا خارجدن کلوب جوف
حیوانیه‌یه دخولیله حیاته مدد وقوت ویردي ونزولیله جوف حیوانیه‌یه ثقلت

زد لامی

وتنفس

وقلق واضطراب ويردى پس حزوجي سببيله قلق واضطراب دفع موجودست
پس بونك كبي يرلرده شرطلك جوابنه داخل اولان فا معناسنه در در حرف ظرف نفسي
يا حرف وحدت دو واو رسميله ايكي ديمكدر نعمت معروف موجود ظاهر محصول تركيب
وقتاكه هواى داخل وخارجك وصفي مذكور اولان كبي اولديسه ايمدي هر نفسده
ايكي نعمت بولنديغي زيرا امداد حيات بر نعمت وتفريح ذات بر نعمت اولديغي بو ايكي وصفك
بريسي منعدم اولسه لا ذاته هلاك لازم اولور وبو هر نعمتي شكري واجب بونده
بر حرف استعلا نعمتي ى سي حرف وحدت وشكرى ياسي حرف تنكير اولمق اولى در
محصول تركيب چونكه هر نفسده ايكي نعمت بولنديغي پس هر بر نعمته شكر واجب اولديغي
بيت از دست وزبان كه برآيد كز عهده شكرش بدر آيد ازنونده من ابتدائيه
معناسنه حرف در دست فارسيده ال معناسنه در وعطف زبان زانك
فتحي وضميله وبانك بدلي فا ايله دلدر لسان معناسنه كه يه اضافتي لاميه در
كه بونده ذات ذوى العقول دلالت ايدر اسم در كيم معناسنه اما حرف رابطه اولان
كه متعدد در ان شاء الله تعالى هر بري محلنده بيان اولنور برايد بو تركيب
حصول معناسني متضمندر حاصل اولور ديمكدر بونده دست ذكرى مورد شكرى
عمومنه اشارتيچون در يعني شكر لسانيله ونجوارحله اولور ديمكدر كز اصلنده
كه از ايدى كه حرف عهده عينك ضمي وهانك نيله حق معناسنده مستعمل در
آخرنده تا هاء رسمي شكلي يازلدوغيچون اضافت اجليچون بر همزه مجتلبه داخل اولدي
شكره اضافتي وشكرك ضميره اضافتي لاميه لر شين ضمير مزبور خدايه راجعدر
بدر آيد با حرف صله در قپودر باب معناسنه بدر آيد قپويه كلور ديمكدر بونده
كله معناسنه در خروجدن كنايه در محصول بيت كيمك الندن وكيمك دلندن
كلور يعني كيم قادر در كه خدانك شكري حقندن وعهده سندن كله يعني كيمسه
خدانك شكريني كما ينبغي ادا ايده مز مراد استفهام انكاريدر بو بيت ايله استشهاد
ايلدي حقيقت شكري كيمسه ادا ايلكه قادر اولمدوغنه زيرا هر نفسده ايكي شكر

لازم اولیجق سایر نعمتلره نقدر شکر لازم در اعملوا آل داود شکرا وقلیل من عبادی
الشکور اعملوا فعل امر جمع مذکر مخاطبدر آل بونده اتباع واشیاع معناسنه در داود
انبیاء بنی اسرائیلدن بریسنک اسمیدر سلیمان پیغمبرک باباسیدر حضرت
زبورکه نازل اولمشدر آل منادای مضافدر انکیچون منصوبدر وداود مضاف الیه در
جری فتح ایله در غیر منصرف اولدوغیچون شکرا منصوبدر حالتله ویا مفعول له
اولمغله ویا مصدر لغله و حرف ابتدا ویا حرف حال قلیل اخذ یعکدر مقدم خبردر
من حرف جر قلیله متعلقدر عباد عبدک جمعیدر سیوطی عقادجان شرحنده
یکرمی درلو جمعنی ایراد ایلمش اما بو مقامه ذکر مناسب دکل ی ضمیر متکلم وحده در شکور
مبالغه ایله شاکر معناسنه در ومؤخر مبتدا بعضیلر دیرلرکه بو آیت الخ وده ایتلی حکایه در
یعنی بز آل داوده امر ایلدک ودیدک ای آل داود خدایه عمل وطاعت ایلک شاکر
اولدوغکز حالده ویا شکرانه ایچون ویا عمل شکر ایلکه حال بوکه بنم مبالغه ایله شکر ایدیجی
قوللرم آزدر یعنی شاکر قوللرم کثیردر اما مبالغه طریقیله شاکر قوللرم قلیلدر
لکن حقیقتله شاکر قوللرم نادردر والنادر کالمعدوم در زیرا حقیقتله شکر
اعضاسندن هر عضوی نه ایچون خلق اولندی ایسه اکا صرف ایلمکه درلر مثلا کوزی
وقولاغی ودیلی خیرلی ایشی کورمکه وایشتمکه وسویلمکه خلق ایلمشدر خلقی بس
بو وجهله شاکر حکم عدمده در حضرت شیخ بیت سابقک مضمونی موکد برقطعه
ایراد ایدر قطعه بنده همان به که زتقصیر خویش عذر بدرگاه خدای
آورد قطعه لغتده بر پاره اما اصطلاح شعراده برنظمه دیرلر مطلعی اولمیه
بنده قولدر عبد معناسنه بونده مبتدا واقع در پس برادات صله یعنی التقدیر ایدنلر
زاید ایلمشلر همان بولفظی بعضیلر مؤخر اعتبار ایلدیلر وکلمه سی تحسین لفظ وتزیین
کلام ایچوندر دیدیلر هم ادات تاکید آن اسم اشارت استعمال وطبعه بولیلمدر
به بای عربینک کسری وهای اصلیه ایله یک معناسنه در عربجه اولی دیمکدر
برادهایو معناسنه در بیک لفظنه مرادف دینلر غلط ایلمشلر درکه حرف بیان ر

ردابن سعید علی
وکامعی وسروری
وشمعی

ردلامعی

کسرکه ز

کسره‌که حرف ابتدادر من معناسنه ازدن مخففدر تقصیر تفعیل بابندن مصدر
در لغتده قصلمق معناسنه در اما بونک کبی یرلرده اکسکلکدن کنایتدر خویشی
واو حرف رسمیدر یعنی کتابت اولنور اما تلفظ اولنمز نهایتی خانک کسره‌سی ضمیه
دونملو اوقنور رسم واوه رعایت ایچون خواجه واستخوان وخواب وخویشتن واو ایله
بوقبیلدندر عذر معروفدر فارسیجه پوزش دیرلر کیشی اکسکلکین دیلکه
دیرلر آورد فعلینک مقدم مفعول صریحیدر آورد واوک فتحیله فعل مضارع عذر
آوریدندن کنه واوک فتحی ایله واوک ضمیله اوقویانلر فارسی بلمزامش بدرگاه
باحرف صله در قپو بابی معناسنه وگاه کاف عجمی ایله ادات ظرفیه در زمانده
ومکانده مستعمل الفضلاء قپویری دیمکدر اما تعظیم ایدوب قپو وکیله تعبیر ایدرلر
عربیده جناب ایله تعبیر ایلدوکلری کبی معلوم اولاکه الف وواو ویاد نصکره
های اصلیه واقع اولسه بونلرک حذفی جایزدر مثلا گاه وگه وکوه وکه ودیه وده
درلر خدایه اضافتی لامیه در ومفعول غیر صریحیدر آورد فعل مضارع مفرد
غایبدر آوریدن وجز مبتدای مذکوردر بویره کتوره دیمکدر آورد فعل مضارعدر
آوردن لفظندندر دیین اشتقاق احوالن بلمزامش محصول بیت قولهم اولیکدرکه
کندونک عمل وشکری اکسکلکندن اللهک درگاهنه عذر کتوره یعنی عمل
وشکری قصورینه اقرار واعتراف ایدوب خدایه اعتذار وعجز کوستره تصویر معناده
همانندن صکره اول لفظی ایراد ایدن زاید ایلمش ورنه سزاوار خداوندیش
کس نتواند که بجای آورد ورنه واکرنه‌دن مخففدر که عربیده والا معناسنه در
سزاوار سزیدندن مشتق لایق معناسنه در اصلنده سزا لایق دیمکدر
وار ادات نسبتدر لکی معناسنه بحسب الترکیب لایقلی دیمکدر بر مضاف محذوف تقدیر
تقدیری عمل سزاوار درکه آوردک مقدم مفعولیدر خداونده اضافتی لامیه در
خداوند صاحب ومالک معناسنه اسمدر وگاه اولورکه عظمت وکبریا صاحبی
معناسنک استعمال اولنور فتأمل ی حرف مصدردر ضرورت وزن ایچون

ردّ ابن سید علی وسروری

مطلب

ردّ لامعی

ردّ شمعی وکافی

فتحله اوقنور ش ضمیر خدایه راجعدر کس مسند الیه دیمکدر وما بعدی
خبری نتواند نون مفتوحه حرف نفیدر حکم قصد اولنان یرده ما بعدینه متصل
یازیلور بونده کی کبی که حرف بیان نتواندر بجای با حرف صله جای بونده محل
معناسنه در یعنی براوردك مقدم مفعول غیر صریحیدر محصول بیت قول اول
یکدر که خدایه عجز وتقصیر خدمت اظهار ایلیه یوخسه خدانك صاحبیت ومالکیتنه
لایقلی عمل وطاعتی یعنی اکا لایق وشایسته عملی کیمسه قادر دکلدر که یرینه کتوره
حاصلی خدانك عظمت وکبریاسنه لایق عملی کیمسه ادا ایده مز وکرنه ده حرف نفیك
بیاننده بونده مفتوحدر وکاه اولورکه مکسور اولور وکرنه من همین خاکم که هستم
های رسمیله نون نافیه مکسور اوقومغه حکم قلت تا ملدن کلور بلکه مکسور اوقنان
نون نافیه یایله یازیلور اوقنور مثلا وجای اسم خاصدر وزمین اسم علمدر
دین ایوجه تشخیص ایده ممش زیرا جای مطلق مکان معناسنه در وزمین ارض
معناسنه نهایتی زمین کل وجای جزو حکمنده در انسان ناطق کبی باران رحمت
دیرلر
بی حسابش همه را رسیده باران صفت مشبهه دن منقول اسمدر یغمور ده
زیرا باریدن یغمق در پس بو مناسبتله یغموره اسم قلندی رحمت اسمدر بی
ادات سلبدر جامده مخصوص حساب مصدر در نصر یا بندن بونده صایی
معناسنه در اما علم یا بندن اولنجه افعال قلوبدن اولور ظن معناسنه
ومصدرلری بو صیغه اوزره کلور بارانك رحمته ورحمتك بی حسابه
اضافتلری بیانیه لردر وشینه اضافتی لامیه در بی حساب لفظی رحمت
یا باران رحمتك وصفیدر دیین غریب تردید بیورمش همه جمیع معناسنه
دن
اسمدر را حرف صله در رسیده ایرشمش دیمکدر اسم مفعولدر رسیدن
دیینلر ملاحظه سو بلمیشلر زیرا اسم مفعولدر اولدر که نائب عن الفاعل
مسند اوله بو ایسه فاعلینه مسند در پس اسم مفعول اولمغه قابل دکل نهایتی
صیغه ده اسم مفعولله مشترکدر ایدی بونك کبی صیغه لره ماضینك قسم

رد ابن سید علی

رد سروری

رد لامعی

دیو اطلاق ایلسك وجهدن خالی کل محصول ترکیب خدانك حسابسز
ونهایتسز رحمتی یغموری یعنی رحمتی جمیع کائنات رحمتی دریاسنه مستغرقدر
وخوان نعمت بی دریغش همه جا کشیده واو حرف عطفدر خوان بونده
واو رسمیله صفره وسینی وهر نسنه که ایچنده طعام یرلو اکا دیرلر نعمت
معروفدر دریغ لفظ مشترکدر حسرت وکوینمك یعنی قسقنمق بیننده بونده
معنای اخیر مراددر شینه اضافتی لامیه در معلوم اولاکه ضمایره اضافت
جمیع زماننده لامیه در وخوانك نعمته اضافتی لامیه در مجازاً ونی دریغه بیانیه
جا بونده یر در ارض معناسنه یا قافیه رعایتیچون حذف اولندی کشیده
بونده اسم مفعولدر چکلمش معناسنه محصول ترکیب دخی خدانك نعمتی صفره سی جمیع
یره یعنی هر یره چکلمشدر یعنی تمام دنیاده جمیع اشیایه نعمتی واصل وحاصلدر
بو ایکی فقره ذو القافیتین واقع اولمش برقافیه سی همه را وهمه جا وبرقافیه سی رسیده
وکشیده در پردهٔ ناموس بندکان بکناه فاحش نندرد پرده معروف ناموس
عربیدر عرض ووقار معناسنه بندکان اخرنده های رسمی اولان اسمه الف ونون
جمع ویا حرف مصدر یعنی یای مصدر لاحق اولسه های رسمی کاف عجمیه مبدل اولور
بندکان وبندکی کبی پردهٔ ناموسه اضافتی بیانیه وبندکانه اضافتی لامیه بکناه
ب حرف سبب کناه کاف عجمینك ضمیله یازق دیمکدر الفله والفسز لغتدر فاحش
صفت مشبهه در شول یرامازه دیرلر که حددن تجاوز ایلیه کناه فاحش اضافتی بیانیه در
نندرد دالك ورانك فتحیله فعل نفی مستقبلدر یرتماز معناسنه رآده تشدید بجرنیات
عوامدندر زیرا لغتلرنده تشدید یوقدر نته که رشید الدین وطواط عروضنده
بیورمشدر وخرم وفرخله سؤال ایراد ایدوب تشدید غلبهٔ استعمالدن ناشیدر
دیو جواب ویرمشدر لیکن ضرورت وزن ایچون بعض حروفده تشدید اثبات ایدرلر
وعلی الخصوص کمداده ویمده محصول ترکیب خفا قوللرینك عرض وناموسی پردهٔ سی
یارامز کناه سببیله بوزلدی رسوا ایلمز حاصلی قبیح ایشلرینی اظهار ایدوب

قوللرینی روسیاه ایلمز   و وظیفهٔ روزی بخطای منکر برد   وظیفه انسانه
هرکون تعیین و تقدیر اولان طعامه و یا رزقه دیرلر کلمه نك که اخرنده های رسمی
و یا های دیشمی اولان یا اولسه حمزه و غمزه و وظیفه کبی حالت اضافتده اخرنده
برهمزهٔ مجتلبه اثبات ایدرلر بونده کی کبی   روزی   یا اصلیه اولنجه رزق
معناسنه دن عامك خاصه اضافتی قبیلندن اولور اما یا حرف نسبت
اولنجه و یا وحدت اولماز علی کل حال اضافتی فت بیانیه در بعضیلر یا حرف نسبت در
دیدیلر پس اضافتنیه بیانیه اولور جایزدر که روزیده کی یا عربی
اوله نسبت ایچون دیین تأمل سز سویلمش زیرا عربیده یای نسبی مشدد اولور
اندن غیری دلده مخفف اولور   بخطای منکر   با حرف سبب و خطا نقیض
صوابدر یعنی معصیت منکر کاف مفتوح اولنجه اسم مفعولدر افعال بابندن
یرامز و چرکین دیمکدر یعنی نامشروع پس اضافت بیانیه اولور اما بعضیلر
کاف مکسور اوقورلر اسم فاعل شکلنده پس اضافت لامیه اولور لیکن
بو قولده صفا یوقدر و سوق کلامه ده ملایم دکلدر مکر اخرنده بر یای
وحدت تقدیر اولنه خلاف قیاس اوزره   نبرد   بانك ضمی و رانك فتحیله
فعل نفی استقبال مفرد غایب در برید ندن کسمز یعنی قطع ایلمز دیمکدر و راده
تشدید غلبهٔ استعمالدن خلاف قیاس اوزره ثابتدر   حاصلی تحریفات
عواسیه دن در فارسیلر بلا تشدید ایله اوقوماز   محصول ترکیب   دا حق
خدا قوللرینك یاراماز و چرکین خطاسی سببیله رزقلرینی و وظیفه سینی
و یا روزه منسوب وظیفه سنی یعنی وظیفهٔ یومیه سینی و یا هیچ برکونك
وظیفه سنی قطع ایلمز   حاصلی صبور در دنیاده قوللرینی جرایم و صغایر
و کبایر سببیله تعذیب ایلمز اما اخرتده کفاری مطلقا و مؤمنلرك
بعض عاصیلرینی تعذیب ایدوب بعضیسنی عفو ایلر معلوم اوله که شیخك
بو کتابده تابع عادتی بودر که کلام منثورینی کلام منظوم ایله تقریر و تنویر ایدر نته کم بونده بویله ایلدی

رد لامعی

قطعه ای کریمی که از خزانهٔ غیب گبر و ترسا وظیفه خور داری

ای حروف ندا و کریم منادی ی حرف وحدت ای بر کریم دیمك اولور ویا
منادی مقدر اوله و یا خطا خالص معناسنه اوله تقدیری ای خدا کریم سن
دیمك اوله بونده یا خطاب ایچون اوله وحدتی متضمن در وکریمی ه اولان یا خطاب
فرضیه در دینلر عندی سویلمشلر در زیرا فارسیده دید و کلری کبی یا بوقدر
منادی محذوف وکریمی یای خطاب ایله اکا صفتدر دیین خطا سویلمش زیرا بو
تقدیرجه منادی کریمه مضاف اولمق اقتضا ایدر ای خدای کریمی تقدیرنده
پس بو وجهله یانك معناسی ولماذ که حرفنا با بطه صفت خزانه خانك
کسریله خزینه معناسنه در جمعی خزاین کلور غیبه اضافتی بیانیه و همزه
مجتلبه اضافتیچون کلمشدر بو مصراع ثانیه مرهونلدر گبر آتش پرسته
دیرلر عرب مجوسی دیر و ترسا یته طبان کافر در وظیفه خور ترکیبیدر وظیفه
بیجی معناسنه خورده ن واو رسمیله در خاسی روم ضمیله او قنمق کرك الفله
الفسز لغتدر قافیه اجلندن بونده خا مفتوح او قنمق کرك دیین روم ضمه
معناسندن غافل ایمش که خایی مفتوح او قنمق قافیه ضرورتینی تخصیص ایلدی
داری فعل مضارع مفرد مخاطبدر داریدن دن مشتق بحسب لغت طوتارسین
دیمکدر اما استعمالده وار لغله تعبیر ایدرلر مثلا مال داری وکتاب داری دیرلر
مالی وکتابی واردر دیمك یرده داری داشتن لفظندن مشتقدر دیین قانون
اشتقاقدن آگاه دکل ایمش محصول بیت ای بر کریم که یاخود ای خدا کریمسین
که غیب خزینه سندن گبر و ترسا یی وظیفه بیجی طوتارسین یعنی گبر و ترسایه
وظیفه بیرورسین حاصلی گبر ترسا مشرك ایکن وظیفه لرینی قطع ایلمزسین
قنده قالدی مؤمنلرك دوستان را کجا کنی محروم تو که با دشمنان نظر داری
دوستان الف و نونله جمع اولدی ذوی العقولدن اولدوغیچون سین
ساکن او قنمق کرك کسرله خطادر دوستانك آخرنده بر تا ی خطاب تقدیر

رد لامعی وشمعی

رد سروری

رد شمعی

رد لامعی

ایدلر دوستانڭ تقدیرنده را ادات مفعولدر کجا قنده دیمکدر عزنی ده
این کبی کنی قنده دیمکدر عزنی ده فعل مضارع مفرد مخاطبده کیندندن ایلرسین
دیمکدر دوستان مفعول به اولی محرومر مفعول ثانیسی وکجا مفعول فیهی
تو واو رسمیله کنی ده یای خطابی تأکید ایدر که حرف بیان با حرف صله
دشمنان نقیض دوستاندر داری فعلنڭ مفعول غیر صریحی در مصراع اول
استفهام انکاری متضمندر محصول بیت ای خدا کریم دوستلرکی باران
رحمتکدن وخوان نعمتکدن قنده محروم ایدرسین یعنی ایلمزسین که کبر وترسا
کبی شرکلره نظر دوتارسین یعنی سنڭ که بو بخلین دوشمنلره نظرڭ وار نیسه
مؤمن وموحد دوستلرکی قنده محروم ایدرسین حاشا ثم حاشا فراش
باد صبا را کفته تا فرش زمرد ین بکسترد فراش مبالغیله اسم فاعلدر
دوشیجی معناسنه باد مطلقا یلدر عربجه ریح دیرلر کونله کیجه برابر اولدقده
مشرق جانبندن اسن یله دیرلر اضافتلری بیانیه در حاصلی اضافت العام
الی الخاص در ایکی اضافت بله را ادات مفعولدر کفته بونده ماضیدن قسمیه سباق
وسیاق کلام مقتضاسیله اسم مفعولدر دیدکلری بعضیلر ظن ایلدوکی کبی علی الخصوص
اسم مفعولدر وفاعلی الهدهد دین غریب سویلمش تا بونده حرف غرض وتعلیلدر
حتی معناسنه فرش عربیدر دوشنمش نسنیه دیرلر زمرد ین زانڭ وميمڭ
وراڭ ضمه لریله زیاده خاصه لی بر یشل طاشدر بر کسنه نیم لو حیوان
صوقسه ویا زهر ویرلمش اولسه اندن ایکی آرپه اغرلغنجه سحق ایدوب ایچرسه لر
باذن الله تعالی شفا بولور وصرع اولمش کیمسه انی کوترسه هرکز اکا صرع اولشمیه
ویلان وعقرب اندن قچارلر واوغلان طوغرمقده بر عورت زحمت چکسه صاغ
اویلوغنه الصاق ایدیله لر اسان طوغرر ویلان انی کورسه گوزلری کور اولور
ودخی نیجه خاصه لری واردر بر جدله بر جنسدر ی حرف نسبت ن
حرف تأکید نسبتدر زمرده منسوب فرشه دیمکدر حضره اندن کنایه در

زد لاسعی وسروری ونبعی

مطلب فی خواص زمردی

یعنی

یعنی نباتات بگسترد بای مکسوره فعل مضارعه داخل اولسه استقبال
تخصیص ایدر نته که می حاله تخصیص ایدر وگاه اولور که بری برینک مقامنده
مستعملدر وگاه اولور که هر بریسی مقام استمرارده استعمال اولنور وگاه اولور که
هر بری تاکید ایچون کلور گسترد کاف عجمینک ضمیله و تانک فتحیله فعل
مضارعدر گستریدن دن بونده دوشیه دیمکدر فاعلی فراشدر محصول ترکیب
فراش باد صبایه خدا اقتداریله سویلمش تا زمرده منسوبه وشکلی دوشیه یعنی
زمرد یشیلی مثل نباتاتله سترایده حاصلی پیروزه یشیل چایر وچمنله تزیین ایلیه
ودایهٔ ابر بهاری را فرموده تا بنات نبات را در مهد زمین بپرورد
دایه ∴ اطفال امزرن عورتدرکه اکا تورکجه طایه دیرلر بو خدمته اکثر جواری
جنسینی تعیین ایدرلر عربجه مرضعه دیرلر ابره اضافتی بیانیه در ابر بولطدر
بهاری بهار ایلک یازدر ویا حرف نسبت ورا ادات مفعول فرموده ماضیدن
قسمدر فاعلی خدادر بیورمش دیمکدر بنات بنتک جمعیدر قیزاوغلنجلر
دیمکدر نباته اضافتی بیانیه در ∴ نبات یاش اوته دیرلر عربیدر را ادات
مفعولدر در حرف ظرفدر فی معناسنه مهد بشیکه دیرلر فارسیجه گهواره دیرلر
زمین یردر عرض معناسنه مهد زمین اضافتی بیانیه در بپرورد بای عجمینک
وواو وراءنک فتحه لریله فعل مضارعدر پروریدن دن بونده بسلیه دیمکدر
حضرت شیخ تازه نباتی اطفاله وبهار بولدینی اطفال تربیه ایدن دایه یه تشبیه
ایلمش محصول ترکیب دخی خدای تعالی بهار بولدی دایه سنه بیورمش
تا نبات اطفالنی یر بشکنده بسلیوب تربیه ایلیه یعنی بارانلا یغدروب
قیش شدتندن مرده نباتی احیا ایلیه ودرختانرا بخلعت نوروزی قبای
سبز ورق دربر گرده واو حرف عطف ودرختان فراشه معطوفدر
درخت یرده دوران اغجه دیرلر اکثر یاش اغجده استعمال ایدرلر قورو دقده
ویا کسلدکدنصکره چوب دیرلر الف ونونله جمعی شاذدر زیرا الف جمع ذوی

علم ایله ... بنات وبنات کلی الغنم
تخصیص ... دیرلر ... لفظده
مختلف اولان الفاظ ...

... نوروز ...

المعقوله مخصوص صدد غیری ذوی العقول ها ایله جمع اولور کلها و سنبلها کبی
را بونده حرف تخصیص در درختلرك دیمکدر اشجاره و درخته دینلرنك تخصیص
اولدوغندن آگاه اولمشلر بخلعت با بونده ترکیده دیو بمکله تعبیر معناسنه در
بو بابه فارسیده موثوق به اولان اعجامك بعضیسی حرف مقابله و بدل دیدی
نته که بوستانك درج دیباچه بابنده فقیر کهن جامه حکایه سنده ترکیبده واقع در
بیت دلایل قوی باید و معنوی نه رگهای گردن بحجت قوی بحجت بدل حجت دیمکدر
خلعت خانك کسریله فاخر لباسه دیرلر نوروزه اضافتی بیانیه در نوروز
کنش بورج حمله نقل ایلدوکی کونه دیرلر نته که برج میزانه نقل ایلدوکی کونه
مهرجان دیرلر رانك سکونیله حاصلی نوروز بهارك و مهرجان کوزك ابتداسیدر
یعنی اول کونیدر ی حرف نسبتدر قبا قفتان دیمکدر و ی اضافتیچون کلمشدر
زیرا بر کلمه نك که آخری حروف علتك بریسی اوله حالت اضافتده بریا اثبات
ایدرلر قبای سبز کبی و بوی خوش کبی و حاجی کعبه کبی سبزه اضافتی بیانیه در
یشل قفتان دیمکدر ورقه اضافتی ده بویله دیمکدر ورقا واوك و رانك
فتحه لریله یاپراق معناسنه در در حرف صله در بر حرف استعلا کرده
ماضیدن قسم فاعلی کنندن ادر بونده درختانی اعیان ناسه و اوراقی خلعتهای
نوروزیه تشبیه بیورمش محصول ترکیب داخی درختلرك اوزرنه نوروزه منسوب
خلعت دیو یشل یپراق قفتانی یلمش یعنی نوروز خلعتی دیو درختلرك اوزرنه
یشل یپراق قفتان کیدرمش بو تلمیح در اعجامك جلال الدین ملك شاه
ابن الب ارسلان زماننده بری سلاطین ارکان دولته و اعیان حضرته روز
نوروزده خلعتلر بغشلیوب حبور و سرور ایلدوکلرینه و هرکس علی قدره
تازه لباسلر کیوب ذوق و صفا ایلدکلرینه حاصلی اعجام بو کونه اعیاددن
زیاده اعتبار ایده کلمشلر بخلعت نوروزینك معناسینی برای خلعت نوروزی دیین
و استعاره نوروزلق دیین اصابت ایلمشلردر منکسنده سبز لفظی و ورق لفظینه

رد شمعی و لامعی

بوستان ز برگان ادیدر

در بر در حرف استعلا
بر اسم صدر معناسنه
اولمقاولی در صوکرا
کلن در سر کبی

رد لامعی و شمعی

مضاف

رد شمعی

مضاف اولمق جایز دکلدر دیمین اضافات احوالندن آکاه دکل ایمش واطفال

شاخ را بقدوم موسم ربیع کلاه شکوفه بر سر نهاده بو جمله درختانه معطوفدر

اطفال طفلك جمعیدر اما یدی یاشنه دك اوغلانجغه طفل دیرلر اندن صکره صبی

دیرلر شاخه اضافتی بیانیه در شاخ داله و بداغه دیرلر ورا تخصیص شاخ طفللرینك

دیمکدر بقدوم با حرف سبب قدوم مصدر در دخول وزنی اوزره علم بابندن

موسمه اضافتی لامیه در موسم جمع اولنجق معین زمانه دیرلر نته که موسم الحاج

دیرلر حجاجك جمع اولنجق معین زمانی اما بونده زمان معناسنه در نهایتی ربیعه

اضافتله تخصیص کسب ایلمش ربیع دن مراد ربیع شهر اشهر دکلدر یعنی ایلك

یازه ربیع دیرلر کلاه برکه دیرلر شکوفه یه اضافتی بیانیه در شکوفه مطلقا

چچکدر بر حرف استعلا سر باشدر زا بر معناسنه نهاده قومش ماضیدن قسمدر

سابقلر کبی محصول ترکیب داخی خدای تعالی شاخ طفللرینك ایلك یازك کلمسی

سببیله شکوفه کلاهی باشی اوزره قومش یعنی فصل کلمك سببیله عالم کل و کلستان

اولمش خدانك قدرتیله معلوم اوله که کفته و فرده و کرده و نهاده کلمه لرینه اسم مفعول

معناسی ویروب قایم مقام فاعله اسناد قابلدر یعنی قبل حدادن دینلمش و بیورلمش

و ایلنمش و قونمش دیو ولیکن سباقه و سیاقه اول انسبدر فتأمل بو درت فقره

بو کتابك براعت استهلالینی متضمندر یعنی فصل بهارده تصنیفا ولدوغنه اشارتدر

و عصاره تاکی بقدرتش شهد فایق شده عصاره عینك ضمیله صقندویه

دیرلر یعنی بر نسنه صقمقدن حاصل اولان شیئه دیرلر نته که زیتونی صقمقدن

زیت یاغی حاصل اولور تای لفظ مشترکدر قمشله بوغز تلغی بینده که عربجه اکا

حلقوم دیرلر حای مهمله نك ضمی ایله مثلا حیواناتك جکرله بوغازدن چقن نسنه

ویا جایزدر که حرف نسبت اوله و جایزدر که حرف وحدت اوله یعنی قمیشه منسوب

صقندی ویا بوغزه منسوب صقندی ویا بر دورلی قمشك ویا بر دورلو بوغزك صقندی

بقدرتش با حرف مصاحبت قدرت اصلنده مصدر در کدرت وزنی اوزره اما

بونك كبی یرلرده اللهك قضاسی وحكمی ازلیسی مراد در شین ضمیر خدایه راجعدر
شهد عربیده شینك ضمی وفتحیله لغتدر اما عجم فتح شینله استعمال ایدر حاصلی
كوجك باله دیرلر پس نایدن شكر قمشی مراد اولورسه شهددن مجازا شكر مراد اولور
ویا قطونبات اما نایدن طقوم مراد اولورسه شهددن كوجك بال مراد اولور وحلقوم
ادی بغازی زیرا بال اروسی انواع ازهار واشجار واصناف اوراق اثماری
طولنوب هر بریندن عسله ماده اولمغه قابل نسنه ایله شكمینی پر ایدوب وبتكه كلوب
شكمنده اولان مادهٔ عسلی نفسینی عصر ایلكله یعنی صقمقله استفراغ ایلر اول پتكده
ترتیب ایلدوكی خانه لری ممتلی ایدر پس قدرت خدا ایله ازاجق زمانده شهد فایق
اولور ظهیر فاریابی بو معنایه اشارت بیورمش بیت بدان غرض كه دهن
خوش كنی زغایت حرص نشستهٔ مترصد كه می كمند نبود فایق فاق یفوق دن
یعنی نصر ینصر بابندن اجوف واوی سندن اسم فاعلدر عالی معناسنه فاق علی اقرانه
دیرلر قچن بر كمسنه شرفده وكمالده اقرانی اوزره زیاده اولسه وانلره غالب اولسه
شده ماضیدن قسم درشدن دن یعنی اولمق صیرورت معناسنه محصول تركیب
نایه منسوب صقمنده ویا بوروللونایك صقمندیسی خدانك قدرتیله شهد فایق اولمش
ایكی معنایله یعنی شكر اوله كوره عسل تانیه كوره و تخم خرما بتربیتش نخل باسق كشته
تخم بونده چكردك در خرمایه اضافتی لامیه در خرما معروف بتربیتش باحرف
مصاحبت تربیت مصدر در تفعیل بابندن برنسنهٔ بسلمك شین خدایه راجعدر
نخل بونده خرما اغجی در باسق اوزون دیمكدر كشته ماضیدن قسم در اولمش
دیمكدر صیرورت معناسنه معلوم اوله كه كشتن و كردیدن كاف عجمیله اصل
لغتده دونمك معناسنه در یعنی كیدركن دونمك ومولویلر كبی دونمك و
برسوندن دونمك وعربه كبی دونمك و دولاب كبی دونمك پس انقلاب وصیرورت
معنالری بونلرك دن مأخوذ در قتال شد وكشتهٔ اسم مفعول دونلرمعنا
جانبنه ناظر دكللر ایمش محصول تركیب دخی خدانك تربیه سیله خرما چكردكی اوزون

رد لامعی و سروری

خرما اغجی اولش یعنی خرما اغجینی تخصیص بالذکر ایلدی زیرا اندن اوزون اوزدکلی
اغج اولمز قطعه ابر و باد و مه و خورشید و فلک درکارند تا تو نانی بکف
آری و بغفلت نخوری ابر بلوت باد یل مه ماهدن مخففدر ایدر قمر معناسنه
خورشید کونش یا کن خورده دیرلر تشبیده فلک کوک در حرف ظرف کار
ایشدر فعل معناسنه ن و دال ساکنه بونک کبی یرلرده ادات جمعدر یعنی سین
و نانک جمعیدر مفرد مراد اولنسه کارست دیردک فتأمل تا حرف تعلیل تو سن دیمکدر
انت معناسنه نان اتمک و یا حرف وحدت بکف با حرف صله کف لفظ فارسیدر
ایه معناسنه یعنی ال آیه سی عربجه راحه دیرلر آری فعل مضارع مفرد مخاطبدر آریدندن
که مخففدر اوریدن دن که مضارعی اوردکلور فتأمل و حرف عطف بای ساکنه
دن صکره کلدوکیچون واوله همزه تلفظ اولنور نته که عزوجل ده بویله ایدی
بغفلت با حرف مصاحبت غفلت معروف نخوری نون حرف نفی حکمنده نا یکیچون
متصل یازیلور خوری واو رسمیله فعل مضارع مخاطبدر یعنی یمیه سین دیمکدر
بعضیلر نخوری بای استقبالیه ایله استفهام انکاری اولمغه قابل دیدیلر
اما بو قوله التفات اولنماز هر کیمدن صادر اولورسه محبوسلر ابر و باد و مه
و خورشید و فلک ایشده درلر یعنی هر بر نسنه بر ایشده و خدمته ثابتدر
حاصلی هر بری بر خدمته تعیین اولنمشدر تا که سن بر اتمک اله کتوره سن
و اول اتمکی غفلتله یمیه سین اتمک اله کتورمکدن مراد کسب و تحصیلدر
یعنی خدا بونلری سکا خدمتکار تعیین ایلمشدر تا که سن بو واسطه ایله خدایه
عبادت و طاعت ایلیه سین همه از بهر تو سرکشته و فرمان بردار شرط
انصاف نباشد که تو فرمان نبری بهر بانک فتحی و هانک سکونیله ادات
تعلیلدر لاجل معناسنه لازم الاضافه اولان الفاظدندر سرکشته وصف
ترکیبی قیاسندندر بحسب اللغه باشی دونمش دیمکدر اما استعمالده متحیر و بی قرار
معناسنه در فرمان بردارده وصف ترکیبیدر بردار بردن لفظنده قالدرمق معناسنه در

رد لامعی

برداشتن کبی اما استعمالده کوتورمکله تعبیر ایدرلر بویرق کالدرمجی یعنی کوتورمجی
وطوپجی معناسنه براری و برداشتن دن و بردن اخذ ایدنلر خطاسی فاحش ایلمیشلر
شرط معروف وشرط لفظی فارسیده اکثر محلده لایق معناسنه مستعملدر دیمین
اکثر عندیات سویلمکله مقیددر انصاف عدالت دیمکدر واضافت لامیه در
نباشد فعل نفی مستقبلدر باشیدندن دکل واولمازمعناسنه که حرف بیان
فرمان اسمدر بویروق معناسنه نبری فعل نفی استقبال مفرد مخاطبدر بردندن
ایلیمتک معناسنه بردندن دن دیملر احوال اشتقاقی بلمزلر ایمش مخصوص بیت
بیت اولده مذکور اولان اشیانک جمیعی سنکیچون سرکشته دایر و فرمان بذیردر
وخدمتکده نه قرار ونه ثبات ندر یعنی خدا بونلری سکا خدمتکار ایلمش درکه
سن انک خدمتنده ثابت و قایم اولاسن پس شرط انصاف دکلدرکه سن
بویروق طوتمیوب فرمان پذیر اولمیه سن حاصلی افلاکی کواکب ایله وراضی
حیوانات ونباتات ومعادنله سکا طفیل خلق ایلمشدر ایمدی بومعنای عظیم
نعمت بلوب خالقک امرینه امتثال ایدوب مأمور کله عاقل اولمق کرکسین
فرمان بردار ترکیبنده بر تحسین لفظ ایچون کلمشدر دیمین لغت احولیلندن اکاه
دکل ایمش وقتاکه حضرت شیخ ذکر تحمید وتحریض عبادت وترغیب شکر
وتنبیه عجز وقصور واعلام تقدیر ارزاق وبیان طریق توکل
وتبیین عجایب قدرة اللهدن فارغ اولدیسه الطاف حقک ذکری
بیاننده تصلیه یه شروع ایدوب بیوردیکه درخبرست بومقدم خبر
مبتدا ایلا که هرکه که یکی در ازمرور کائنات ومفخر موجودات
ورحمت عالمیان وصفوت ادمیان وتتمه دور زمان محمد مصطفی
علیه الصلوة والسلام سرور اولومعناسنه کائنات بونک کبی یرلرده
مخلوقات معناسنه در مفخر اصلنده مصدر میمیدر اما بونک کبی یرلرده
شول نسنه دیرلرکه انکله فخر ایدیلر یعنی نازلنورلر موجودات

زده کافی وشمعی ولامعی

زده شمعی

زده ابن سید علی ولامعی وشمعی

زده شمعی وکافی

دیناده

دنیاده موجود اولان اشیادن عبارتدر عالمیان قیاس بودرکه یاحرف نسبت
اوله والف ونون ادات جمعدر پس حروف ثلثه ادات جمعدر دینلر عندی سویلشلر
عالمیان اهل عالم دیمکدر صفوت صاده حرکات ثلثه جایزدر مادام که تا یله
اماتادن معرا اولسه فتحه ایله در انجق خالص معناسنه آدمیان ده عالمیان کبیدر
یاحرف نسبت اولمه ده امانصاب صیانده ادمی انس وانسان مردم دیمشدر
یعنی ادمیتی وانسیتی یا ایله انسانه مرادف طوتمشدر پس بوندن ظاهر اولورکه
یا اصلی اوله والعلم عندالله تتمه مصدردر تفعیل بابندن شول نسنیه
دیرلر برشیئی انکله تمام اوله نته که دایره نبوت وجود شریفلری ایله تمام اولمشدر
لا نبی بعدی بیورمشدر دور زمان یعنی دایره زمان واضافتی بیانیه در اما
اضافات خمس لامیه لردر فتامل محمد مصطفی ماسبقه عطف بیاندر محصول ترکیب
حدیث ده وارد وثابت اولمشدر کائناتک اولوسندن وموجوداتک مغزندن
واهل عالمک رحمتندن وادم اوغلانلرینک صافی وخالص وکزیده سندن که
بومذکور القابله ملقب محمد مصطفی در علیه الصلوة والسلام بیت
شفیع مطاع نبی کریم قسیم جسیم بسیم وسیم بیت لغتده اوه دیرلر
اما اصطلاحده ایکی مصراعدن مرکب نظمه دیرلر گرکسه اخرلری متوافق اولسون
گرکسه اولمسون ومصراع لغتده قپو قناد ینه دیرلر اما اصطلاح شعرا ده یاریم
بیته دیرلر پس بونده بیت برینه شعر یازانلر معنای بیتدن اگاه دگللر ایمش شفیع
صاحب شفاعتدر دیمک اوله ویا مقبول الشفاعة فعیل بمعنا فاعلدر ویا مفعول
مطاع اسم مفعولدر افعال بابندن اطاعت اولنمشدر یعنی انس وجن اکا اطاعت
ایلمشدر وامرینه مطیع اولمشدر نبی اصله نبیاء در فعیل بمعنا فاعل نبا ینبئدن
یعنی ضرب بابنک مهموز اللاممندن همزه یایه دونوب ادغام اولمشدر جمعی انبیاء نبا آء
کلور فعلاء وزنی اوزره شرفاء وکرماء کبی مخبر معناسنه یعنی خدادن قوللرینه
خبر ویریجی وکتوریجی معناسنه وجایزدرکه نبوت ونبا وندن اوله یعنی یوکسک

جمع اوله ٤

ابن سید علی وسروری

ودور زمانك تتمه سندن

مصرعی قسیم

یردیه گرکیمی پس نبی نك معناسی مشرف علی الناس دیمكدر زیرا شرف رفعته دیرلر
مذکور معنا لغوی در اما اصطلاحده فتوحات مکیه بیوردر نبی شول ذات شریفه
و عنصر لطیفه دیرلر که اکا بطریق الوحی من عند الله بر شریعت نازل اوله که اول شریعت
انك خدایه تعبدینك بیانی متضمن اوله اگر شریعتیله غیره مبعوث اولورسه رسول دیرلر
تمّ کلامه کریم ایی دیمكدر نقیض لئیم درکه معناسی المحتاج در اما اصطلاحده
اسمح یعنی جومرد دیرلر اخلاق مرضیه و اطوار سنیه ایله مجلی و مزین اوله
قسیم قساتدن اولورسه حسن الوجه معناسنه فعیل بمعنا فاعل در اما قسم[دن]
اولورسه کنه فعیل بمعنا فاعلدر قسمت ایدیجی معناسنه یعنی دنیاده علومی و معرفتی
و حکمتی امتی بیننده و آخرتده رحمتی و شفاعتی تقسیم ایدیجی در جسیم لغتده
ایری گوده لی مجسم معناسنه در اما بونده مراد عظیم القدر و المرتبه در و دیدیلر
که اول حضرتك شول معجزه سنه اشارتدر که اعتدال قامتله ایکن هر نه دکلو
اوزون و بویلو و گوده لو کمسنه نك یاننده واقع اولسه اندن بلند و عالی و جسیم
گورینوردی انبیادن هر بریسی جسامت بدنله موصوف دکلردر دیینلر عجب بوقدر
بیك انبیانك جمیعنی بیلدیلر می که بو حکمه جزم ایلدیلر هله طول قامتی حضرت
آدمه اسناد ایلمك مشهوردر اما آنی ده الله جلت عظمته بیلور و پیغمبری انجق
بسیم گولر یوزلی معناسنه در یعنی خندان روی و متبسم معناسنه
اولمقده جایزدر و بیورمشلردر که بن لطیفه ایدیجی ام اما طوغریدن غیری نسنه
سویلزم و بعضیلر روایت ایلدی که شویله محکم گولردی که مبارك ازو دیشلری
گورینوردی وسیم وسمه دندر علامتلو دیرلر یعنی مبارك ارقه لری مهر
نبوت ایله نشانلنمش ایدی و یا نور نبوت ایله مبارك النك تنوریندن کنایت
اوله علامت صدق رسالتدندر نته که کتابلرده نور نبوت حضرت آدمك النند[ن]
حضرت شیثه و اندن سایر انبیایه نقل ایدرك حضرته واصل اولدی وسیم حسن [الوجه]
معناسنه ده گلور مصراع ثانیده واقع اولان الفاظ تجنیس مطرف اسلوبی اوزره

تدشعی وکافه

یعنی اول حرفندن غیری حرفلری بردر نته که عَلِمَ و قَلَمْ و سَلَّمْ بویله‌در معلوم
اولا که بو الفاظ تکرر جز قبیلندندر یعنی هو شفیع مطاع نبی کریم
حاصلی محمد مصطفی بو اوصافله متصف و بو القابله ملقّبدر بیت
چه غم دیوار امت را که باشد چون تو پشتیبان چه باك از موج بحر آنرا
که باشد نوح کشتیبان چه جیم عجمینك کسریله و های رسمیله نه دیمکده
ذوی العقولك غیرنده مستعمل لفظدر دیوار معروفدر عربجه جدار دیرلر
امته اضافتی بیانیه‌در را ادات صله‌در با معناسنه که حرف تعلیل و یا حرف
بیان باشد فعل مضارع مفرد غایبدر باشیدندن بوندن اوله معناسنه چون
واو رسمیله ادات تشبیه‌در پشتیبان پشت ارقه‌در و یا متعمّدر ضرورت
قافیه ایچون یای نسبت ولحق‌دن قابلدر بعض تأویلله و بان ادات فاعلدر جی معناسنه
نته که دربان قپوجی و شتربان دوه‌جی‌یه دیرلر ترکیده بعض بنالره پشتوان دیدکلری
بجب لغت ارقه صاقلیجیدر اما بونك کبی یرلرده ظهیر و سند مراددر باك
ایمك یعنی تاپرمق عربجه مبالات دیرلر ما ابالی دیرلر قرمام دیمکدر بره
موج دکز تلازی عربیده بحر اضافتی لامیه‌در ان اسم اشارتدر مقدّم کسه
تقدیری آنکس را‌در را ادات صله‌در یا کبی که حرف رابط صفتدر کشتیبان
کشتی یای اصلیه ایله کمیه دیرلر اکی صیغه‌ده بان ادات نسبتدر دیین غفلت ایلدی
تحصول بیت نه غم امت دیوارنه یعنی استفهام انکاریدر یعنی امتکه غم یوق
زیرا سنك کبی سند و ظهیری وار دکز موجندن نه باك اول کیمسیه که حضرت
نوح کمیجیسی اوله حاصلی برامتك که سنك کبی سندی و شفاعتکری اوله اول
کیمسه جهنم عذابندن نه قورقار یعنی قورقمان نته که نوح پیغمبر کمیجیسی اولان
کیمسه طوفان موجندن باك ایلمز یعنی پروا چکمز نظم بلغ العلی بکماله
کشف الدجی بجماله بو نظم بحر کاملك اوچنجی عروض و ضربندندر یعنی
عروض و ضربی مجزودر یعنی هر مصراعی اکی متفاعلن کلور الا دورد بچی مصراعك

تنعم نسخه بزنده

عرب نسخه‌ده بان ادات فاعلدر
سانی کبی بکمک عرب ...

ردلامی

اولی مضمر کلور یعنی مستفعلن بلغ فعل ماضی مفرد مذکر غایبدر فاعلی تحتنده
مستتر ضمیر محمده راجع ایریشدی دیمکدر علی عینک ضمی و لامک فتحیله مفرد
که جمع بیننده مشترک صیغه در مفرد اولیجه شرف و رفعت معناسنه در تقدیری
منصوبدر بلغ نک اما جمع اولیجه علیانک جمعی اولور عینک ضمی و لامک
سکونیله که اعلا مونثیدر پس بو تقدیرجه بر موصوف تقدیر اولنور مراتب درجات
علی دیمکدر اولور علی الفلك یازلسه مفرد اولوب رفعت معناسنه کلور عینک فتحی
و ضمی جایزدر دیمک الفلك یازلسه و عینک فتحی جایزدر دیدوکنده نظر وار فتأمل
بکماله باحرف جر معنای سببیتی متضمن بلغ یه متعلق و ضمیر مجرور محمده راجع
کشف فعل ماضی مفرد مذکر غایب اچدی دیمکدر دجی دالک ضمی و جیمک فتحیله
مفرد و جمع بیننده مشترک لفظدر مفرد اولیجه شدت و ظلمت معناسنه اولور جمع اولیجه
دجیه نک جمعی اولور کیجه قرانکلقلری یعنی کفر ظلمتی و کیجه لری قرانکلقلرینی اچدی
بجماله بکماله کبیدر اعرابده و تعلقده محصول بیت حضرت محمد کمالیله درجات
و مراتب علایه ایریشدی یعنی سر حلقه ٔ انبیا اولمق مرتبه یه واصل اولدی
کفر ظلماتندن جمال ایمان و اسلامه کشف ایلدی دیمکدر حسنت جمیع خصاله
صلوا علیه و آله حسنت فعل ماضی مفرد مونث غائبه کوزل اولدی دیمکدر
جمیع همه دیمکدر خصال خای معجمه نک کسریله خصلتک جمعیدر خلق و خوی
معناسنه در حسنت فعلینی جمعه اسناد خصاله اضافتله تأنیث اخذ ایلمک
اعتباریله در زیرا کل جمع مونثدر و علی الخصوص که جمیع لفظندن معنای جمعیت
ملحوظدر ضمیر کنه محمده راجع در صلوا فعل امر جمع مذکر مخاطبدر صلوات کتورک
دیمکدر علیه جار و مجرور صلوا یه متعلقدر و آله ضمیر مجروره معطوفدر بر حرف
جر تقدیریله و یا علماء کوفه مذهبی اوزره در که اعاده ٔ جارسز عطفی تجویز ایدرلر
محصول بیت حضرت محمدک جمیع اخلاقی و اطواری کوزلدر زیرا حضرت باری
قرآن عظیمنده ﴿انک لعلی خلق عظیم﴾ بیورمشدر پس بویله اولیجه آکه صلوات

کتوررده

کتورلك الینه واصحابنه دخی زیرا بو رمشدر اذا صلیتمونی فصلوا لامعی چلبی
صلوا فعل ماض جمع مذکر غایبدر دیمش امّا معناسی صلوة کتورك دیمش پس
بو خطایا کندینك سهو قلمندندر ویا ناسخ اولك والا لامعی چلبی اول مقامده دکلدر
که اندن بویله خطا قصدله صادر اوله پس بو خطانی ذات لامعیه اثبات واسناد
ایلمك مرتبه سنی تشخیص ایلمکدن کلور هرکه که از بندکان کنهکار پریشان روزکار
دست انابت با امید اجابت بدرکاه حق جل وعلی بردارد که بونده حرف
رابطه مبتدا با لخبردر زیرا در خبر ست مقدّم خبر و هرکه مؤخر مبتدا هر بونده احاطه
افراد ایچون اولان کل معناسنه در که کاف عجمینك فتحیله کاهدن مخففدر
وقت معناسنه در وکه حرف بیان هر وقت دیمکدر یکی برسیچ دیمکدر امّا یك یاسمز
بو دیمکدر بندکان بنده نك جمعیدر قوللر دیمکدر بو جمعك سابقا قاعده سی بیان
اولنمشدر کنهکار کنه کناهدن مخففدر وکار ادات فاعلدر جرمی معناسنه ستمکار
جفاکار ترکیبی بو کافلری عربی طوتانلر عجب طوتقون طبع ایمشلر که دماغلرنده فارسی
لذتی یوغمش پریشان روزکار وصف ترکیبی اقسامندندر پریشان وپرکنده
کاف عجمیله طاغنوق دیمکدر روزکار خلاف قیاس اوزره ایام و زمان معناسنه در
پریشان ترکیب توصیفی طوتان فارسی یه غریب بیلورایمش پریشان روزکاردن
مراد احوال واطواری پریشان دیمکدر واضافتلری بیانیه لردر پریشان روزکارك
معناسی پریشان روزکارلو دیمین و پریشان لفظی روزکار لفظنه مضاف
اولمقده جایزدر دیمین ایکی تقریرنده بله خطا ایلمش دست انابت دخی بویله در
یعنی بیانیه انابت افعال بابندن مصدردر رجوع معناسنه یعنی ایلدوکی کناهدن پشیمان
اولوب توبه و رجوع الینی با امید اجابت با حرف مصاحبت امید اومود رجا معناسنه کاه اولورکه
ضرورة وزن ایچون میم تشدید ویررلر پس تشدید ویررلر پس تشدیدی وتخفیفی
جایزدر دیمین اجمال ایلمش اجابته اضافتی قبیلنده مصدرك مفعولنه اضافتیلندندر
قبول ایلمکا اولمق امیدیله بدرکاه با حرف صله ویا حرف ظرفدر کاه جناب کبی قپو اوکی

دیمکدر اکرچه اصلنده چوق یری دیمکدر هنته که سابقا مفصل بیان اولندی برد ارند
فعل مضارع در از برداریدن بونده قالدرر دیمکدر تحصول ترکیب هرکاه کنا حوالی پریشان
کنهکاران قوللرینک برینی توبه واستغفار ایلینی قالدرر ایزد تعالی دروی نظر نکند
ایزد همزه نک وزانک کسریله خدا معناسنه در تنکری دیمکدر در حرف صله در با معناسنه
وی واوک فتحیله ضمیر غایبدر او کبی وهو وهی کبی سنه نظر نکندک مفعول صریحی در
ودروی غیر صریحی نکند فعل نفی مستقبلدر ایلمز معناسنه تحصیل علوم ومعارف
ایچون سیاحتم زماننده کلستانک بومقامنی استشکال ایدوب اکابر علماء
اعاجمه ومشایخ کبرا الرینه عرض ایلیوب دیردم بو کلام شریف انی کوستررکه معصیت
ایلین قوللرک اولکی واکنجی توبه لری واستغفاری خدا قتنده مقبول اولمیه حضرت
ادم وحوا وحضرت داود وبعضی انبیا واولیا بوحکمک تحتنده مندرجمی دکلمی اکر دیرسک
که مندرج دکلدر اندراجی ندن معلوم بیورلر دیکه بو ایکی فعل یعنی نظر نکند واعراض کند
معنای شرطیتی متضمندر یعنی اکر نظر نکند واعراض کند و توبه اوچه دك
اولدوغنك سری بودرکه اولکی واکنجی توبه قبول اولمزسه اوچنجی توبه البته
مقبول اولور دیو جواب ویرلدی پس اولنجه اشکال قالمز فتأمل معلوم
اولاکه کلستانک قدیم نسخه لرنده که هرکه یکی از بندکان واقعدر واکثرنده که
یکی دوشمش اما رابطه سز یکی بندنانه واقعدر پس قدیم نسخه لره مخالف ومعنای
مستقیمه مخالف یازمشلر فتدبر کار کاف عجمی ایله ادات مبالغه در
صیغه ماضینک اخرنه لاحق اولسه مبالغه فاعل معناسنه پرورد کار کبی
رب معناسنه در وافریدکار کبی خلاق معناسنه وکاه اولورکه امر صیغه سی
اخرنه لاحق اولور امرزکار کبی غفور غفار معناسنه وآموزکار کبی کثیر التعلم
وکثیر التعلیم معناسنه دیین زیاده خطا سویلمش زیرا کار اسمه مخصوص لفظدر فعل
هرکز داخل اولماز وبونکر ایلدوکی الفاظ اسماء مصادردر افعال کلمزدر دو بر دو کی
معانیلرنده اسمیتلری معلومدر بردار لفظنده بری حرف استعلادر ارتی داشتن دن

رد لاسعي

ترابن سيد علي وتميم

الوب بوقاري طوتمق معناسني ويرنلر معناي لغوي لري استاددن اوچ جهه طوتمشلر
بازش بخواند باز بونده كنه معناسنه در وشين ضمير بنده ء گنهكاره راجعدر بخواند
فعل امر مفرد مذكر غايب يعني طلب مغفرت وغفران ايليه بازاعراض كند يعني
ايزد تعالى اعراض كند حاصلي اعراض ايده سه ديمكدر بازش بتضرع وزاري
بخواند تضرع وزاري عطف تفسيرلردر زاري بونده اكلدو معناسنه در يعني
كنه عبد مذنب تضرع وزارلغله دعوت وطلب مغفرت ايليه بعضيلر ايكي بخواند فعل
مضارع علردر ددلر اما اولي بودركه بخواند ايكي يرده بيله امر غايب صيغه لري اوله
زيرا صيغه ده فعل مضارع علله امر غايب مشتركلردر حق سبحانه وتعالى
كويد يعني خداي تعالى ديه يعني تضرعله دعوت توبه ايديجه خدا ديه ياملائكتي
قد استحييت من عبدي وليس له رب غيري يا حرف ندا ملائكه تا ايله وتاسز
لغتدر ملكك جميعدر فرشته لر معناسنه قد بونده حرف تحقيقدر استحييت
فعلينه متعلق عبد قولدر بنده معناسنه ويا ضمير متكلم وحده محلا مجرور مضاف
اليه در وليس واو حرف حال ليس فعللدر افعال ناقصه دن غيري تقديرا مرفوع
اسمي وظرف فاعليله محلا منصوب خبري محصول تركيب خداي تعالى ديه اي بنم
فرشته لرم تحقيق قولمدن اوتاندم حال بوكه انك بندن غيري افنديسي يوقدر
فقد غفرت له تحقيق بن اني يارلغادم ديمكدر معلوم اوله كه حيا عيبدن قورقوسندن
انسانه عارض اولان تغير وانكساردر پس خداحقنده حيا عبدي نا اميد ايلمكي ترك
ايلمكدن مجازدر يعني بن قولومي نوميد ايلمزم حاصلي عقوبته مستحق اولمش ايكن
ترك عقوبت ايلدم ديمكدر دعوتش را اجابت كردم وحاجتش را براوردم دعوتش
شين بنده يه راجعدر ايكي فقره ده بيله براوردم حاصل ايلدم ديمكدر يوقاري
كتوردم ديمك دكلدر معلوم اولا كه ميم ضمير فعل اخرينه لاحق اولسه ضمير مرفوع معنا
بونده كي كبي كه ازبسياري دعا وزاري بنده مشرم همي دارم كه حرف تعليل بسيار
چوق معناسنه در ويا حرف مصدريه وهمزه مجتلبه اضافيچون كلمشدر زاري دده

ردنمی وسروری

بویله در شونار اسمیدر حیا معناسنه همی هاء تأکید له ادات حالدر اکر نسخه ده
همی شوم دار ایسه دوشمش و بعضنده یا زیلان کبی واقع اولمش محصولی کبر دعوتنی
قبول ایلدم وحاجتنی حاصل ایلدم زیرا قولك چوقلق دعاون الغندن اوتانورم

بیت کرم بین ولطف خداوندکار کنه بنده کردست واو شرمسار

کرم بینك مقدم مفعولیدر وبین فعل امردر ازبینیدن دیدن دن دکل بعضیلر
ظن ایلدوکی کبی لطف کرمه معطوفدر ضرورت وزن ایچون ادات مفعول اولمدی
کرم ایلکه ولطف ملایمته دیرلر واضافتی لامیه در خداوند وخداوندکار
افندی معناسنه وبنه کواره دیرلر کنه کناهدن مخفف در کردست مقدم مفعولیدر
کردست اصلی کرده است دن ضرورت وزن ایچون های رسمیله همزه مجتلبه
حذف اولنمشدر زیرا ادات خبر فعله داخل اولماز پس کرده بونده ماضیدن قسم در اولمش
معناسنه واو حرف حالدر او ضمیر غایبدر هو وهی معناسنه سرمشار بونك
کبی یرلرده مبالغه افاده ایدر صفت مشبهه کبی اوتانغان معناسنه محصول ترکیب
خدانك کرم ولطفنی کورکه قول کناه ایلمشدر حالبوکه او شرمساردر نته که یحیی
بن معاذ رازیدن روایت اولنور که اثناء وعظده بیورمشکه سبحان من یذنب
العبد ویستحیی هو

عاکفان کعبهٔ جلالش بتقصیر عبادت معترفند

که ماعبدناك حق عبادتك عاکف ملازم ومقیم معناسنه در والف ونون
ادات جمعدر اسلوب عجم اوزره کعبه الله اوی جلاله اضافتی بیانیه در
وجلال عظمت معناسنه وشین خدایه راجعدر بتقصیر با حرف صله تقصیر
تفعیل بابندن مصدردر اکسکلك معناسنه عبادته اضافتی لامیه در یعنی
مصدرك مفعولنه اضافتیدر معترفند اقرار ایدیجیلردر که حرف صله بیان
اعتراف تا حرف نفی عبدنا فعل ماضی نفس متکلم مع الغیر وکاف ضمیر منصوب
متصل حق عبادتك اصلنده عبادة حقا ایدی پس صفتی موصوف اوزره تقدیم
ایدوب مضاف قلدیلر مبالغهٔ ایچون اضافت صفة الی الموصوفدر وکاف خطاب ضمیر مجرور متصلدر

محصولنه کب

محصول ترکیب خدانک عظمتی کعبه سینه ملازم و ناظر اولانلر عبادتنی اکسکلکینه
مقر و معترف اولوردی که یارب بز سکا کرچک عبادتلری عبادت ایده مدک دیبوب یعنی
سنک اولولغکه لایق و شایسته قوللق ایده مدک دیمکدر و واصفان حلیهٔ
جلالتی بتحیر منسوب که ما عرفناک حق معرفتک جمالتی و واصفان اسم فاعلدر ضرب
بابینک مثالندن وصف ایدیجیلر دیمکدر الف و نون ادات جمعدر حلیه یه اضافتی
اسم فاعلینک مفعولنه اضافتی قبیلندندر و جلاله اضافتی بیانیه در حلیه
زینته دیرلر یعنی بزک بتحیر با حرف صله تحیر تفعل بابندن مصدردر متحیر اولمق
و حاصیلی حیرت منسوب اسم مفعول که حرف بیان تحیردر ما حرف نفی عرفنا
فعل ماضی متکلم مع الغیر و کاف ضمیر منصوب متصل حق معرفتک حق عبادتک
کبی در اعرابده محصول ترکیب دخی خدانک کوزلکینی ترکیبی یعنی کوزلکینی وصف ایدیجیلر
حیرته منسوبلردر یعنی متحیر اولوب سویلیجیلردر بیز سنی سکا لایق بیلکیله بله
کنه سنی سن بزده بو قدرت نته ابن سیاره علیه ما یستحق دیر نظم
اعتصام الوری بمغفرتک عجز الواصفون عن صفتک تب علینا فاننا بشر
ما عرفناک حق معرفتک قطعه کر کسی وصف او زمن پرسد بی دل
از بی نشان چه کوید باز کر حرف شرطدر اکردن مخفف کسی کیمسه دیمکدر کبی
دیین کسی بیلمز ایمش نیرا کتشیه کا کا دیرلر کا فلر عربیده و یا حرف وحدت
وصف او اضافتی مصدرک مفعولنه در زای مفرده ازدن مخففدر من معنا
من میمک فتحیله من دیمکدر انا معناسنه پرسد فعل مضارع در پرسیدندن
صورار دیمکدر بی دل روزمره لونده عاشقه دیرلر بونک کبی یلوده واله و حیران
دیمکدر بی نشان معروف چه نه دیمکدر ادات استفهام کوید فعل
مضارع کویندن نکلا بوندن نه دیبه و نه سویلیه دیمکدر باز لفظ مشترکدر اسمله
فعل بیننده اسم اولنجه یحیه معنا بیننده مشترکدر اما اسلوب عجمه مناسب
و ملایم اولان اولدر که بونده ادات تاکید اوله اکوجه تکلمه داخل

ترجمهٔ شرحی
صوملکه سیکید وصفنی بیلور
دل اول بی نشانی بلنلک اچیه داز

زد لاسمی

وكيش واوچى معنالرينى وبرمكه قابلدر فتامل محصول بيت اكر بركسه خدانك
وصفنى بندن صورر ايسه يعنى بكا حقيقتله خدانى وصف ايله ديرسه عاشق والله
وحيران جانان ني نشاندن نه خبر سويليه ونه نشان ويره يعنى كما ينبغى وصف
ايده مز عاشقان كشتكان معشوقند برنيايد زكشتكان آواز
كشتكان كشته نك جميدر هاى رسمى كاف عجميه ابدال اولمشدر ديلمش ديمكدر
نه دك جمع معناجهتنده كشتكانه مقيّددر برنيايد بحسب اللغت يوقارى كلمز
ديمكدر امّا استعمالده چيقماز ديمكدر معلوم اوله كه بر كلمه نك اولنده
همزه اولسه باى استقباليه وياميم ناهيه ويانون نافيه اوكنه واصل اولسه
همزه يايه ابدال اولور بيا وميا وبيايد ونيايد كبى فاحفظ آواز واوازايله
وزاسز مشهور لغتده عربجه صوت ديرلر محصول بيت معنا جهتنده بيت
اولك مضمونى تأكيد ايدوب بيورر عاشقلر مقتول اللّه ديدر يس مقتوللردن
اواز چيقماز كه انى وصف ايده يعنى وصفنه قادر دكللر معشوقند
كبيلرده نون ودالك ماقبلنه بر همزهٔ اصليه تقدير ايلمشلر يكى از صاحب دلان
سر بجيب مراقبه فرو برده بود ودر بحر مكاشفه مستغرق شده صاحب دل
اهل قلب ديمكدر اوليا اوللهدن عبارتدر وديدلركه صاحب دلدن مراد شيخ حضرتلرى
كنديلردر سر فرو برده نك مفعول صريحى وبجيب غير صريحى جيب يقايه ديرلر
فارسيجه كريبان ديرلر مراقبه يه اضافتى بيانيه در مراقبه حقدان فيضه طالب
وراغب اولمغه ديرلر فرو برده بود بحسب اللغت اشاغه ايلتمش ايدى ديمكدر امّا
اصطلاحده باشين يقايه چكمكدن عبارتدر نته كه اهل حال اولان صوفيلرك عادتيدر
فرو برده ماضيدن قسم در وبود حكايت حال ماضيدر در حرف صله بحر دريا مكاشفه
احوال غيبيه اطلاعه ديرلر واضافت بيانيه در مستغرق اسم مفعولدر استغفالدن
غرق اولمش ديمكدر شده ماضيدن قسم در اولمش ديمكدر صرورت معناسنه
محصول تركيب صاحب دل مشايخدن برسى باشنى مراقبه يقاسنه ايلتمش ايدى عادتلرى

اورده

اوزره‌دخی مکاشفه دریاسنه مستغرق اولمش ایدی یعنی عالم کشف دریاسنه طالمشدی

آنگاه که ازان حالت باز آمد یکی از اصحاب بطریق انبساط گفت ازان بوستان که تو

بودی مارا چه تحفه کرامت آوردی آنگاه ان اسم اشارتدر وگاه کاف عجمیله وقت

معناسنه‌در که حرف بیان بعض نسخه‌ده آنگاه یرینه چون واقع اولمش ازان حالتدن

مراد عالم مکاشفه‌در باز آمد گیرو گلدی یعنی عالم صحوه گلدی حاصلی اول عالم مکاشفه‌دن

بو عالمه گلدی یکی یا ایله بریسی دیمکدر اما یا سز بر دیمکدر اصحابدن مراد بونک

کبی برلرده مریدلردر بطریق با حرف مصاحبتدر وطریق یولدر انبساط افتعال

بابندن مصدردر بونده گستاخانه دیمکدر ملاطفه ومزاح طریقیله دیینلر محله

مناسب سویلمشلر زیرا مرید شیخندن کرامت دلمك گستاخلقدر علی الخصوص که مزاح

طریقیله گفت فاعلی یکی از اصحابدر بوستان واوله عجمی و واوسز عربیدر

که حرف رابط صفت تو بودی یعنی اول بوستاندن که انده ایدك مستغرق

اولدوغی عالم مکاشفه‌دن تعبیردر مارا ما بیز نحن معناسنه ورا حرف صله‌دریا

سین

تحفه ارمغان کرامت اضافتی بیانیه‌در وهمزه اضافتیچون گلمشدر نه کرامت تحفه

دیمکدر بعضیلر اضافتی تجویز ایلدیلر ومعناسنی نه کرامت ارمغان گتوردك دیمکدر

ددی آوردی واو فتحیله فعل ماضیدر گتوردك دیمکدر دی اوُرْدی

واو ضمیله اوقویانلر یاکلش اوقودیلر محصول ترکیب اول وقت که اول صاحب

دل عالم مکاشفه‌دن واستغراقدن عالم صحوه گلدی مریدلردن بریسی گستاخانه

سویلدی اول بوستاندن که سن انده ایدك بزه نه تحفه ارمغان گتوردك یعنی

کرامات وعطایادن بزه نه کرامت گتوردك گفت اول صاحب دل دیدی بخاطر داشتم

که چون بدرخت گل برسم دامنی پر کل کنم هدیه اصحابرا با حرف ظرف

وخاطر گوکل دوشن نسنه وبن میم متکلم مقدردر داشتم قرینه‌سیله داشتم

فعل ماضی متکلم وحده که حرف بیان یعنی خاطرده دوتدوغمی بیان ایلر چون

ادات تعلیلدر چونکه معناسنه بدرخت با حرف صله ودرخت دالك کسری ورانك

رتبه‌سی وکادنی

معناسنه

نه ارمغان گتوردك

ردلامی

ردلامی

فتحی وخانک سکونیله اغنج دیمکدر کله اضافتی لامیه دن مجازاً برسم باحرف لستقبال
حرف زاید دیمز زاید سویلمش رسم رانک وسینک فتحه لریله فعل مضارع نفس
متکلم وحده دامن آنکدر ویا حرف وحدت بر طولو معناسنه درکنم فعل مضارع
متکلم وحده درکشید ندن کردن لفظندن اخذ ایلین مواخذه کورک برکیم طولدیرم
دیمکدر هدیه هانک فتحی ودالک کسری ویای مشدد ایله ودالک سکونی
ویای مخفف ایله دخی لغتدر بونده ارمغان حرادر اصحابه اضافتی لامیه در ورا
حرف تخصیص محصول ترکیب صاحب دل مرید کستاخانه دیدیکه خاطرمده ونیتمده
دو تدم ایدی چون درخت کله واصل اولم یعنی عالم مکاشفه ده اسرار الهیه واصل
اولم اول کلدن براتکی پر ایلیم اصحاب واحبابه ارمغان ایچون یعنی اول عالمده
بکا کشف وفتح اولان معنالری واسرار الهیه دن بو عالمده اصحاب واحبابه کشف
وبیان ایلمسی جایز اولا شرح وایضاح ایده یعنی قصدم بو ایدی که بکا کشف اولان
اسرارک کشفی وبیانی ممکن اولا نی بار نذن دریغ ایتمیوب سویلیم
چون برسیدم بوی کلم چنان مست کرد که دامنم از دست برفت چون ادات حرف
تعلیل برسیدم با حرف تاکید رسیدم فعل ماضی متکلم وحده در رسیدن دن ایرشدم دیمکدر بوی کل اضافتی لامیه در میم معناسنه مفیددر
چنان چون ایله اندن مرکبدر ترکیبده واو دشمندر انجلین دیمکدر مست کرد
مست ایلدی یعنی مدهوش وحیران ایلدی دیمکدر که حرف بیان چنان مست کرده در
دامن اتکدر دامانده دیرلر میم معنانه دسته مفیددر برفت فاعلی ضمیر دامن در
محصول ترکیب چونکه درخت کله واصل اولدم بوی کل بنی شویله مست ومدهوش
ووالهٔ وحیران ایلدی که دامنم المدن کیتدی یعنی بکا برحال اولدیکه
کل دکل دامن بیله یدمدن کیتدی حاصلی بکا وصلت میسر اولدی اما
اندن خبر ویرمکه مالک دکلم زیرا بنی بندن الدیلر حضرت شیخ بونده وصولندن
خبر ویردی قطعه ای مرغ سحر عشق زپروانه بیاموز

کلان

كان سوخته را جان شد و آواز نيامد   اى حرف ندا مرغ سحر منادى واضافتى
لاميه در ادبى ملابسه ايله مراد بلبلدر ديمشلر زيرا اسحارده اكثر نالان اولدر و
شعرا ديلنده مرغ سحر اكا ديرلر عشق عينك كسرى و شينك سكونيله مصدردر علم بابنده
تعاريف كثيره ايله معرفدر ليكن اشهر تعاريفى افراط محبتدر   پروانه بوندن كلمكدر
كه كنديسنى آتش شمعه اورر بيامون   با حرف تأكيد   آموز فعل امر مخاطبدر
آموزيدن دن آموختن دن دكل   كان كه حرف تعليل آن اشارتدر پروانه
سوخته كوينمش ديمكدر ماضى دن قسم در اسم مفعول دكلدر بعضيلر ظن ايلدوكى كبى
را حرف تخصص جان مبتدا و شد خبرى روح حيوانيه جان ديرلر و انسانيه روان
ديرلر شد بونده رفت معناسنه در كيتدى ديمكدر   و آواز نيامد همزه يايه
مبدل اولمشدر ياى استقبال دن و نون نافيه دن صكره يا زياده ايلر دين
بوابدال دن غافل اولمش   محصول بيت اى بلبل نالان عشق جانانى پروانه دن اوكرن
واندن تحصيل ايله زيرا اول پروانهٔ سوخته نك آتش عشق جانانله جانى كتدى
واندن آواز و فرياد و فغان كلمدى يعنى عشق جانانله يانديغى وكل ولديغى حالده
اندن كيمسه ناله وانين ايشتمدى حضرت شيخ پروانهٔ عاشق صادقه و بلبلى دعواى
مدعيه تشبيه ايلمش   اين مدعيان در طلبش بى خبرانند   كان را كه خبر
شد خبرى باز نيامد   اين اسم اشارتدر مدعيانه مدعى اسم فاعلدر افتعال
بابندن اصلى مدتعى ايدى قلبت تاء افتعال دال واقع اولدى دال حرفى حروف
مجهوره دن و تا حرفى حروف مهموسه دن بينهما تنافر و تباعد واقع اولدوغيچون
تايى داله قلب ايدوب الحد الله ادغام ايلديلر مدعى اولدى ماضيسى و مضارعى
و ساير مشتقاتى بويله اعلال اولنور فتأمل   مدعى دعواسنده صادقا
اولميانه ديرلر الف و نون ادات جمعدر مكرر بيان اولندى   در حرف ظرف
طلبش شين ضمير غايبه راجعدر   بى ادات سلبدر اسماء جوامده مخصوصا
خبران خبرك جمعى درستمدى ذكر اولان كبى اصلى بى خبران ايدى همزه وصلله

در انديشدكى
و در لادعى
و سلوكى
و شمعى
در لاوعى

ساقط اولمشدر دیمین سوزنک اصلی بویقدر زیرا همزه حرف مجتلبه در اصلی
دکلدر کان که حرف تعلیل ان اسم اشارتدر مقدر کسه تقدیری که انکس در که درر
حرف صله در یا معناسنه که حرف بیان ویا حرف رابط صفت سندر بونده اولدی دیمکدر
عار معناسنه جنری یا حرف وحدت ویا حرف تنکیر در باز بونده کیر ومعلوم در محصول بیت
بو واصل یزد بیود عوای مرد ایلیین مدعیلر وکندو آنلر طلب وتحصیل عشق حقیقیده
نی جنر ونی نه انشو رلر یعنی هنوز اسلوب وطریق تحصیلنده بیخبرلرده بس مقام
وصول بونلره قنده میسر اولمق احتمالی وار زیرا واصل اولوب خبردار اولنلر لا ندن
بردخی خبر کلمدی یعنی وصول وخبردار اولنلردن برخبر کلمدی زیرا من عرف الله
کل لسانه در ویاخود نه وصولندن ونه کندیدن خبر کلادی حاصلی
اسرار جانانه سینی شویله کتم ایلدیکه کیمسه اندن بونسنه فهم ایلمزکه اول واسطه
ایله کندوبی فهم ایلیه اولیائی تحت قبائی لا یعرفهم بونلر حقنده در دیکر
ودکر بایله ویا سوزلغتنده داخی معناسنه بونده بر قطعه دخی دیمکدر یعنی قطعهٔ دیکر

ای برتر از خیال و قیاس و گمان و وهم　　و ز هرچه گفته‌اند شنیدیم و خوانده‌ایم

ای حرف ندا بر استعلا و تر حرف تفصیل برتر بوجه فرق دیمکدر منادی واقع
اولمش تقدیری ای برتر خدادر از بر تره متعلقدر خیال قوه مدرکهٔ باطنه
نک بریسیدر حقیقتله خیال و وهمی علم وکلام وحکمت اوقیان بیلور زیرا بونلر
حواس باطنیه دندر و بونلردن اول فنلرده بحث اولنور قیاس بر نسنه‌یی اوز ملقده
یعنی بر نسنه‌یی بر نسنه‌یه برابر لشدرمکده یولور کمان کاف عجمیله ضمیله ظن معناسنه در
که بر نسنه‌یی بیلمده طرف راجحه دیرلر وهم دخی خیال کبی قوت باطنه نک
بریسیدر و بر نسنه‌یی بیلمده طرف مرجوحه دیرلر ظنک نقیضیدر وز هرچه
واو حرف عطف ما بعدینی ما قبلنده کی در تشبیه عطف ایلدی گفته ماضیدن
قسم در آخری های رسمی اولدوغیچون ادات جمعی همزهٔ مجتلبه ایله ایراد ایلدی
شنیدیم گفته‌اند دن بیانیدر تقدیری شنیده‌ایم در ضرورت وزن ایچون یای بسمله

غیر صح

همزه در

همزهٔ مجتلبه ترك اولندی وخوانده ایم بو ترکه قرینه در محصول بیت ای بو
مذکور اولدن وجمیع سنك شانکده اولان کفت وکودن اعلی ومنزه الله بز بونلره ایشتمش
ایز یعنی فرقه بلکه جمیع ملل وادیان سنك حقکده سویلدکلرندن منزه خدا سین
حاصلی حقیقتله سنی بیلن کمنه سنسن سنك بیلدوکلك کبی سنی کیمسه بیلمز بعض
نسخه ده شنیده ایم واو عطفله واقعدر پس ایشیتدکلرمزدن واوقودوقلرمزدن منزه سین دیمکدر
مجلس تمام کشت وبآخر رسید عمر همچنان در اول وصف تو مانده ایم مجلس اسم مکاندر
تقدیری مجلس گفت وگو در یعنی سنك ذات وصفاتك اولان کفت وکو مجلسی تمام معروف
کشت فعل ماضیدر کشتن دن بونده اولدی دیمکدر صار معناسنه نته که نخلها سبق
کشت بیوه د وغنده بیانی تفصیلا مرور ایلدی واو حرف عطف بآخر با حرف صله رسیده
فعل ماضیدر رسیدندن ایرشدی دیمکدر همچنان هم ادات تأکید چنان
انجلین دیمکدر کذلك معناسنه وصف تو مصدرك مفعولنه اضافتیدر مانده ایم
کنه همزه حرف مجتلبه در قالمش ایز دیمکدر محصول بیت یا رب سنك ذات وصفاتکده
اولان بحث وکفت وکو وقیل وقال تمام اولدی وبو بحث وقیل وقال ده عمر اخر اولدی
وبا بانه الا ایرشدی وبرهنوز ابتدای مجلسده کبی سنك وصفك ابتداسنده
قالمش حاصلی اولده لا اله الا الله دیردك اخرده ده لا اله الا الله دیروز و
اولده قل هو الله احد دیردك اخرده ده دیروز واولده انما الله اله واحد دیردك
اخر عمرزده ده انی دیروز محامد پادشاه اسلام خلد ملکه
محامد مبتدای محذوفنه خبردر ومبتدای مؤخر تقدیر اولمق جایز یعنی ذکر
محامد پادشاه اسلام مست این مقدم تقدیر ایلمك ده جایز بر مضاف حذفیله
ایکی صورتده بیله تقدیری این ذکر محامد در محامدك مفردی محمدت
یعنی مصدر میمیدر علم بابندن بونده اوصاف جمیله معناسنه در پادشاه
شاه پاد ایدی شاه اولور معناسنه وپاد حافظ وعظیم معناسنه
موصوفك صفته اضافتی قبیلندن تله ایلیچ صکره صفتی موصوفا ورزینه الا

تقدیم ایلیوب کنه صفتی موصوفنه اضافت ایلیوب پادشاه دیدیلر حافظ عظیم معناسنه
یعنی خداوند بزرك اسلام اضافتی لامیه در بر مضاف تقدیریله یعنی اهل اسلامدر
خلد فعل ماضی مبنی للمفعولدر تفعیل بابندن موقع دعاده واقع اولمش مؤبد اولسون
دیمکدر ملك بونده میمك ضمیله مملکت وسلطنت بیننده مشترك لفظدر خلد فعلینك
نائب عن الفاعلیدر مملکتی وسلطنتی مؤبد اولسون دیمکدر میمك ضمیله وکسریله
لغتلردر یعنی ظاهر بودر که کسرله بو معنالرده مستعمل در ذکر جمیل سعدی که در افواه
عوام افتاده است وصیت سخنش که در بسیط زمین رفته ذکر کسر ذالله
دیلله ایکمه دیرلر وضم ذالله کوکلله ایکمه دیرلر یعنی برنسنه‌یی خاطره کتورمك جمیل
کوزل دیمکدر عجب خوبدر سعدی حضرت مؤلفك تخلص شعریلریدر واسم لطیفی مصلح الدین
در حضرت شیخك مناقبنده بیورلر که پدر نظر حضرت شیخ سعدی سلطان العاشقین
شیخ روزبهان بقلیست کویند که پدر حضرت شیخ خادم حضرت شیخ بوده است
وچون حضرت شیخ سعدی متولد شده است پدرش بخدمت شیخ اورده وحضرت [درویش]
نظر فرموده وفرموده اند که عشق را بخشش کردیم بدو هم نصیبی دادیم اما مرشد او شیخ
شهاب الدین سهروردی بوده است قدس الله ارواحهم بعضیلر دیدیکه حضرت
شیخ یوز یکرمی ییل یاشادی وبعضیلر یوز التی وبعضیلر یوز ایکی والعلم عند الله
اما وفاتی یوز طقسان [التی] برنده واقع اولمش نته که وفاتی تاریخندن فهم اولنور
قطعه همای روح پاك شیخ سعدی ٭ چو در پرواز شد از روح اخلاص
مه شوال بود شام جمعه ٭ که در دریای رحمت کشت غواص ٭ یکی
پرسید سال فوت کفتم ٭ ز خاصان بود ازان تاریخ شد خاص ٭ ذکر جمیل
٦٩١
اضافتی بیانیه در وسعدیه اضافتی لامیه در که حرف رابط صفت افواه جمع فم در
زیرا فمك اصلی فوه در پس کثرت استعمالدن ها حذف اولندی فو قالدی
ایمدی واو طرفده ماقبلی مضموم اسم هودن غیری اسم بولنمدی ایسه واوی میمه
ابدال ایلدیلر ایکیسده حرف شفوی اولدوغیچون فم اولدی پس تصغیر وجمع

ایدیجنه

ایدیجه اصله رد ایلدوب فویه و افواه دیولر اغزلر دیمکدر عوام جمع عامدر که نقیض خاصدر
نصرنا بنك مضا عفندن اصلی عوامم در فواعل وزنی اوزره منتهای جموع وزنی اوزره خواص
ده بویله در بونده خلق عالم مرادر افتاده است ماضیدن قسم در دوشمش دیمکدر
دیمکدر اسم مفعول دکلدر و صیت صادك کسریله ایکلمه اکلمش خلق دیمکدر اسم مفعول دکلدر
عالم ده مشهور اولان سخن حسن و سن قافیه سنده سینك ضمی و خانك فتحیله
اوقونور اما بن و کن قافیه سنده سینك فتحی و خانك ضمیله اوقونور اما عربی
یرلرده ایکسنده جایزدر صیت سخن اضافتی لامیه در وشین ضمیر مذکور سعدیه راجعدر
که حرف رابط صفت بسیط و بساط بانك فتحیله کیك یره دیرلر واسع کبی بونده
زمینه اضافتله یر یوزی مراد اولمشدر زمین یردر ارض معناسنه رفته ماضیدن
قسمدر کتمش دیمکدر اسم مفعول دکلدر فقره ده ده ترلفظی بای صله معناسنه
درظرفیت معناسی ویرنلر یکلش کتمش محصول ترکیب سعدینك کوزل کلمه مذکوراولماسی
یعنی اکلمسی که عالم خلقتك اغزلرینه دوشمشدر یعنی هرکیشی که اهل علم و کمالله
وفضل عرفانله اکار یعنی مقبول و مرغوب عالمدر حتی انك نثر و نظمنك صیت
وصیحه سی حاصلی چاوی و آوازی که عام دنیایه منتشر اولمق لمش یعنی یایلمش
خصوصا کتاب کلستان و قصب الجیب حدیثش همچو شکر میخورند
قصب قافك و صادك فتحه لریله مطلقا قمیشه دیرلر قصب السبق و قصب السکر
کبی جیبه اضافتله شکر قمیشنه تخصیص ایلشدر زیرا قصب الجیب اولکه
شکر قمیشنی عرده طغرلر دیعنی اکی بوغم اورتاسینی اوق اوق کسرلر اندن صکره
اول پارهلری تقشیر ایدرلر یعنی قبوغنی صویارلر و برطبق ایچنه ترتیب تزیین
ایدرلر یعنی استتولده میوه سله لره ترتیب و تزیین ایلدکلری کبی اندن
صکره اوزرینه کلاب صوینی سپرلر و دوستلری بری برینه ارسال ایدرلر
پس بواصلوبده کوندریلان شکر قمیشنه قصب الجیب دیرلر اضافت لامیه در
وحدیثه اضافتی بیانیه در حدیثدن مراد کندینك شیرین کلماتیدر

که حرف رابط صفت هم ادات تأکید وچون نونله نونسز ادات تشبیه در
مثل معناسنه شکر شینک وکافک فتحه لریله مشهوردر اما سین مهمله نک
ضمی وکاف مشدد دک فتحیله عربیدر میخورد فعل حال جمع غایب بونده استمرار
مراد در یولر دیمکدر یمکدن مراد منتفع ومتلذذ اولور دیمکدر محصول بیت
دخی سعدینک قصب الجیب کبی مقبول ومرغوب کلماتنی یعنی نظم ونثر سوزلرینی
که حسن قبول ایله قبول ایدوب انکله منتفع ومتلذذ اولورلر حاصلی
سوزلری که هرکسک قتنده معزز ومکرمدر قصب الجیب عبارتنده اکثر شراحک
مفصل ما ومطول مالا یعنی سنه التفات اولنمسون که صداع ایراث ایدر
ورقعهٔ منشآتش که چون کاغذ زر میبرند رقعه بونده یازیلن کاغد
پاره سنه دیرلر اخرنده تاء مربوطه های رسمی شکلنده یازلدوغیچون
اضافت ایچون همزهٔ مجتلبه اثبات ایدرلر منشآت میمک ضمی ونونک سکونی
وشینک فتحیله اسم مفعولدر افعال بابندن یعنی انشا ینشادن که مهموز اللامدر
جمع مؤنث صیغه سیدر مکرمات کبی لغتده خلق وایجاد معناسنه اما بونده کتبیله
صادر وپیدا اولان نظم ونثر سوزلریدر شین کلمهٔ سعدیه راجعدر که حرف رابط صفت
چون نونله ادات تشبیه در کاغذ کاف عربیله وغین معجمهٔ مفتوحه ایله معروفدر
زر اضافت لامیه در ادنی ملابسه ایله زر لفظ مشترکدر آلتونه وسکه لو اقچه یه
دیرلر نته که مثنویدن حکایه سنده وعزی برده کلجکدر انشاء الله تعالی بونده ده
اقچه مراددر زیرا کاغذ زر اولدر که بر پادشاه برکمسه یه احسان ایلمک استر
پس الینه برامر شریف ویورکه وار بو امری فلان یرک حاکمنه ایلت که سکا فلان شهردن
بوقدر اقچه دوشورسن دیر اول داخی اول کاغذی ایلدر اول حاکمه تسلیم ایدر اول ده
امر شریفه امتثال ایدوب خانه دن خانه یه ودکاندن دکانه بوقدر اقچه طرح ایدوب
صاحب رقعه یه تسلیم ایدر ملا لاری وملا احمد وملا حلیمی بویورلردی
که بوقانون الان قزلباشده معمول به در میبرند فعل حال جمع غایب بونده کنه

رد ابن سید علی ولامعی وسروری وکافی

استمزاد

استمرار مراد دن ایلدرلور دیمکدر تقریر اولان وجه اوزره محصول ترکیب دخی سعدینک
نظم ونثر یازدوغی کاغد پاره لری که انی انجه تحصیلیچون خط همایون وامر شریف
کبی معزز ومکرم طوتوب هر جانبه وهر مملکته ایلدرلر کاغد نردن مراد مذکوردر
پس تراحك عشوا ایلدکلرینه اعتبار اولنمسون که مثلا لتدر بر کمال
فضل وبلاغت او حمل نتوان کرد بو حرف استعلا کال لغتده تمام معناسنه در
یعنی مصدر در اوج بابدن کلور نضر وحسن وعلم بابلرندن بونده مراد علم ومعرفتده
تمام اولمقدر فضل ارتوقلق در یعنی اقران وامثالدن علم ومعرفتده ارتوقلق
معناسنه اکثر نسخده کال فضله مضاف واقع در وبعضنده عطفله دوشمش در
بلاغت بونده فصاحت معناسنه در اما لغتده ایرشمك معناسنه در وفصاحت
وبلاغتی بلکه معانی کتابلرینه موقوف قلدم آو صیغ غایب سعدیه راجعدر حمل
حانك فتحی ومیمك سکونیله حیوانات جنسینك قرنده اولان یوکه دیرلر واشجار
اوزرینده اولان حاصله دیرلر اما بونك کبی یرلرده نسبت واضافت معناسنه
مستعمل در نتوان نون حرف نفی توان لغتده قوت وقدرت معناسنه در اما
بونك کبی یرلرده عدم امکاندن عبارتدر کرد بونك کبی یرلرده مصدر معناسنه در
نیرا توانده رایحهء استقبالیت ملحوظدر وقاعدهء مقرره در که ماضی مستقبلدن
صکره واقع اولسه مصدریت معناسنی افاده ایلر پس نتوان کرد معناسی ایلمك اولمز
دیمکدر معلوم اوله که ذکر جمیل مبتدا ونتوان کرد خبری ومابینلرنده ذکر جمیلك صفتی و
معطوفاتیدر وحمل نتوان کرد صریحی وبر کمال غیر صریحی محصول ترکیب
شیخ سعدینك مذکور احوال واوصافنی کندینك کال فضل وبلاغتینه حمل ایلمك اولمز
یعنی مذکور اوصاف واحوال کندی ذاتینك استحقاقندن دکلدر حضرت شیخ
کندینك ذکر جمیلله مشهور کال فضل وبلاغتله معروف وحسن تألیفات وتصنیفاتله
موصوف اولدوغنی ذکر محامد پادشاهه مقدمه بیورمشلدر بلکه خداوند جهان
وقطب دایرهٔ زمان قایم مقام سلیمان ناصر اهل الایمان شاهنشه معظم اتابك

ردابن سید علی
ولا معی
وسروری
وشمعی
وکافی

بلاغت دل احیلغن مجوزی درست سویلمك

فصاحت دلنده لکنت اولمیوب وسوزن درست سویلمك

اعظم

مظفر الدين ابو بكر ابن سعد بن زنكى ظل الله فى ارضه رب ارض عنه وارضه
بعين عنايت نظر كرده است وتحسين بليغ فرموده وارادت صادق نموده
لاجرم كافه انام از خواص وعوام بمحبت او گراييده اند كه الناس على دين
ملوكهم بل ادات اضرابدر لفظ عربيدر تركيده ده مستعملدر كه
عرفبيان خداوند بونده صاحب ومالك معناسنه اسمدر ومبتدا واقعدر
وبعين عنايت نظر كرده است خبريدر عفلت اولنميه جهانه اضافتى فاعلك
مفعولنه اضافتيدر وقطب واو حرف عطف بو فقره دن غيرى كلمى فقره لرده حرف عطف
يوقدر قطب پركارله دائره اورتاسنده پركارك اياغى طوران يره قطب
ديرلر ودكرمنك چرخنه متصل دمركه دونر واوست طاشى دوندرر اكا ده قطب ديرلر
وفلكك دخى ايكى قطبى واردر برسى تحت الارضدر كه بو يرلرده كورنمز اكا قطب جنوبى
ديرلر برسى ده فوق الارضدر كورينور واكا قطب شمالى ديرلر دمور قزق
ديدكلرى يلدز قطب شمالى ايچون انده طلوع وغروب اولماز ورجال غيبدن
برينه تصرف عالم باذن الله اكا متعلقدر يعنى مدار دايره عالمدر قطبه بركره
وسلاطين اسلاميه يه قطب تشبيه اطلاق اولنور انتظام امور انام انلك رايى
تدبير وتصرفنه مفوض اولدوغيچون دائره يه اضافتى لاميه در ودايره نك زمانه
بيانيه قايم مقام اضافتى اسم فاعلك اسم مكانه اضافتيدر وسليمانه اضافتى
لاميه در سليمان پيغمبرك تختكاهى شيراز اولدوغيچون مقام اكا اضافت
ايلدى نته كه ان شاء الله محلنده تفصيلى كلجكدر ناصر اهل ايمان
اضافتلرى اسم فاعلك مفعولنه ولاميه در شاهنشاه اصلنده شاه شاهان ايدى
پادشاهلر پادشاهى ديمكدر ملك الملوك معناسنه بكلربكى ديدكلرى كبى صكره
مضاف اليهى تقديم ايدوب شاهان شاه ديديلر پس الف متوسطى حذف
ايدوب شاهنشاه ديديلر كاه اولور كه اخرده ه حذف ايدوب شاهنشه ديرلر
وكاه اولور كه الف اولى حذف ايدوب شهنشاه ديرلر وكاه اولور كه جميع الفاظ

حذف

حذف ایدوب شهنشه دیرلو فا حفظ معظمه اضافتی بیانیه در اتابك
لا لأجملة الملك معناسنه در اتابکان دیر برنجه پادشاهلر درکه جدّ اعلالری
اقسلغر در که جلال الدین ملکشاه بن الب ارسلان سلجوقینك قوللرندن
ایدی پس جلال الدین مذکور اقسلغری محمد نام اوغلنه لالا وجملة الملك
ایلدی ایدی جلال الدین متوفی اولیجق مذکور سلطان محمد تخت سلطنته
جلوس ایلدی ومذکور سلغره غوطهٔ شامی یعنی دمشق وحلبی وبالجمله دیار
غربی خانلق طریقیله ویردی وزنکی نام اوغلنه دیار بکری ودیار ربیعهٔ واذربایجانی
باباسنه کبی خانلغله ویردی الله امریله سلطان محمد چوق یشامیوب
متوفی اولدی وبرینه جلوس ایدن وارث سلطنتی قالمدی پس اقسلغر وزنکی
بن اقسلغر خروج ایلدی وهر یره که توجه ایلدیلر باذن الله فتح میسر اولدی
تیمور وشاه اسمعیل کبی پس اقسلغر متوفی اولیجق امور سلطنتده زنکی مستقل
اولدی وزیاده ایو پادشاه اولدی وزنکی نك ایکی اوغلی وار ایدی برینه سعد
وبرینه ذکریا دیرلردی سعده شیرازی وذکریایه خلخالی سنجق ویردی پس
زنکیدن صکره سعد پادشاه اولدی دیرا بیوك اوغلی ایدی وذکریا سنجغنده
قالدی وظهیر فاریابیشی یاننه الدی وکندویه مداح ایلدی نته که دیوانندن
فهم اولنور پس هولاکو ظهور وخروج ایلدی وسعد بو اغر عسکره تحمل ایده
مدکندن لاره وهرمزه فرار ایلدی بعده که هولاکو کیتدی سعد یرینه کلدی
وچوق معمر اولمیوب ابوبکر ابن سعد پادشاه اولدی وکمال اصفهانینی
یاننه الوب تربیت پس کمال بونك مدحنده بر قصیده بیورر نظم
قطب کردون ظفر شاهنشه سلغر نسب وارث تخت سلیمان خسرو جمشید فر
شاه ابوبکر بن سعد ان کز دم جانبخش او زنده شد در خرامن اخر زمان عدعمر
خسروا از خلقهٔ حکم تو کشته کو شوال شاه سلغر شاه دیدار تو کحل بصر
قزل ارسلان اتابکان دن در بو تقریر معلوم اولدیکه زنکیدن صکره سعد اولو

اوغلی جلوس ایلدیکی اندن صکره مظفر الدین ابو بکرکه کلستان انك نامنه
تألیف وتصنیف اولنمشدر جلوس ایلدی که شیخك مریدی ایمش پس مظفر الدین
لقبی وابو بکر کنیتی که سعد اوغلیدر وسعد زنکی اوغلیدر وابو بکر
تترکا باباسی ادینی اوغلنه دیمش نته که سلطان سلیمان باباسی ادینی
بر اوغلنه دیمش که ظل کولکه دیرلر لفظة الله اللهك اضافتی لامیه در
مجازا اللهك کولکه سی دیمکدر السلطان ظل الله فی ارضه یاوی الیه
کل مظلوم یعنی پادشاه یریوزنده اللهك کولکه سیدر هر مظلوم اکا صغنور
حاصلی هر کس کنش ایسیجغندن کولکه یه پناه ایدر ارض یره دیرلر وضمیر
خدایه راجعدر ورب منادی حرف ندا مقدر یارب دیمکدر اصلنده ربی
ایدی کسرله اکتفا ایدوب یا حذف اولندی ارض فعل امر مذکر
مخاطبدر یارب راضی اول دیمکدر علم بابندن ناقص واوی سندن مصدری
رضا و رضوان کلور عنه ضمیر ابو بکره راجعدر جار ومجرور صیغه امره
متعلقدر وارضه واو حرف عطف ارض همزه نك فتحی وضادك کسریله
افعال بابندن فعل امر مذکر مخاطبدر علامت جزم ایچون یا ساقط
اولمشدر اصلی ارضا یرضی ایدی وها ضمیر منصوب متصل ابو بکره راجعدر
معلوم اولا که اسجاعده فقره لر اخری ساکن اوقنور پس بونده ایکی ضمیر ها یله
ساکن اوقنور وایکی ارضه تجنیس تام واقع اولمشدر زیرا ضمیرلر علیحده
کلمه لردر وبو ایکی فقره نك اولکیسی اخباریه وثانیسی انشائیه واقع اولمش
عین بونده کوز در چشم معناسنه عنایت عون وقصد معناسنه در
واضافت بیانیه در وکرده اسمك مفعول عرض تحی ز و کرده ماضیدن
قسم در ایلمش دیمکدر واو حرف عطف تحسین تفعیل بابندن مصدر در
لغتده کوزل ایلندرمکه دیرلر اما بونك کبی یرلرده احسنت واحسن دیمکدر بلیغ
مبالغه معناسنه زیاده دیمکدر اضافت بیانیه در فرمودن ماضیدن

نسخه: کبی ایلنمش غدندن ناله لر سیلر یارب مظلوم هره سنه ذلالت نیاه ایلیه درلر
۱۲ ارضه م

قسم

قسم در اسم مفعول دکلدر بیورمش دیمکدر واو حرف عطفدر ارادت
مصدریدر افعال بابندن اصلی ارواد ا واو علت متحرك ماقبلی حرف صحیح
ساکن نقل حرکت برماقبل ایلدك واو متحرك فی الاصل ماقبلی مفتوح الان الفه
قلب ایلدك ایکی الف جمع اولدی برینی حذف ایلدك وبدلنه تا ویردك ارادت
اولدی الف اولی حذف ایلسك وزنی افالة اولور وثانیی حذف ایلسك
وزنی أَفْعَلَة فتامل صادقه اضافتی بیانیه در کرچك ارادت دیمکدر
پادشاهك کندویه حسن ارادت وتسلیم ورضای صادق کوستردوکنه
اشارتدر حاصلی پادشاه حضرت شیخك مریدی ایمش نموده ماضیدن
قسم در اسم مفعول دکلدر کوسترمش دیمکدر لاجرم لا ایله مستعملدر لفظا
لابد ولا محالة کبی میمك فتحیله یعنی بالضروری دیمکدر کافه فانك تشدیدیله
جمیع معناسنه در انامه اضافتی لامیه در انام الفك فتحیله خلق معناسنه در
جمیع خلق دیمکدر از بونده من تبیینی معناسنه در خواص خاصك جمعیدر
وعوام عامك جمعیدر وعوام عامك جمعیدر ایکیسی ده نصر بابنك مضاعفندندر
یعنی خلقك شریفلری ووضیعلری بمحبت با جوف صاده محبت میمك فتحیله معروف
اوله اضافتی مصدرك مفعولنه اضافتیدر او ضمیری سعدیه راجعدر کرایده
کاف عجمینك کسریله ماضیدن قسم در اسم مفعول دکلدر میل ایلمشلر دیمکدر که
حرف تعلیلدر الناس لفظا مرفوع مبتدا ادم اوغلنلری دیمکدر علی حرف جر
مقدر کائنون لفظنه متعلقدر دین بونده عادت وخوی معناسنه در ملوکه
اضافتی لامیه در وضمیره اضافتی کذلك ملکك جمعیدر پادشاهلر دیمکدر ملوك
ملکك جمعیدر بکلربکی دیمکدر بر عجب سویلمش محصول ترکیب یعنی سعدینك
مذکور اوصاف واحوالنی کندینك کمال فضل وبلاغتنه حمل ایلمك اولماز
بلکه جهان پادشاهی دخی دائره زمانك قطبی قائم مقام حضرت سلیمان
نبی اهل ایمانك واسلامك ناصری اعظم اتابك معظم پادشاهلر پادشاهی

ز لامعی

یعنی دنیا پادشاهلرینک اولوسی مظفر الدین ابوبکر سعد بن زنکی یریوزنده اللهك
کولکه سی یارب سن اندن راضی اول انیده راضی ایله حاصلی مذکور اوصاف ایله
موصوف والقابله ملقب خداوند جهان سعدیه عین عنایتله نظر ایلمشدر
وبالقبله افرین وتحسین بیورمشدر وحسن اعتقاد وصدق ارادت کوسترمشدر
پس شك بوقدرکه خواص وعوامدن جمیع انام سعدینك محبتنه میل ایلمشلر زیرا
ناس پادشاهلرینك تورهسی وعادتی اوزره در یعنی سلاطینك عادت
خلقتنه متابع در خلق حاصلی انك طور وطریقنه تقلید ایده کلمشلردر پس زمان
پادشاهی سعدیه طالب وراغب اولدوغیچون جهان خلقی ده اکا تقلید ایله سعدیه
زیاده طالب وراغبلردر رباعی دوبیت مصرعدن مرکب نظمه دیرلرکه مطلعی
اوله ودوردنجی مصراعك قافیه سیله متفق اوله وبحر هزج اخرب دن اوله
پس بوکه مطلقا نظم وقطعه دینیلر وزن رباعیدن اکاه دکللر ایمش
زانکه که تو آبر من مسکین نظرست آثارم از آفتاب مشهورترست زانکه
زای مفرده حرف ابتدا در مذ معناسنه در وآن اسم اشارتدر که کاف دن
مخففدر وقت معناسنه که حرف بیان ترا تودن مخففدر ضمیر مرفوع منفصل
ورا ادات تخصیص در لام جاره معناسنه سنك دیمکدر بر بوندن حرف صله در
بای مفرده معناسنه من بن دیمکدر انا معناسنه مسکینه اضافتی بیانیه در منی
ده نونك کسری ضرورت وزنیچوندر دین اضافت اولمدوغی اکاه دکل ایمش
مسکین بونك کبی یرلرده درویش وفقیر معناسنه در نظر معروف وسین وتا
ادات جزر آثارم اثرك جمیدر نشان وعلامت دیمکدر میم ضمیر متکلم وحده
انك همزه سی وصلله ساقطدر مشهور معروف تر ادات تفضیل سین وتا
بینه معروف محصول بیت اول وقتدن بروکه سنك بن مسکینه نظر والتفاتك
واقعدر یعنی بکا حسن نظرك اولدن بروبنم آثارم یعنی تألیفات وتصنیفاتم حاصلی
نظم ونثرم آفتابدن مشهوردر یعنی تمام دنیاده شهرت بولمشدر

رباعی سید علی وکاشفی ولامعی

ترجمه

کجوز

کرچه همه عیبها بدین بنده درست هر عیب که سلطان بپسندد هنرست
کر اصلنده کرچه در ضرورت وزن ایچون تخفیف قلندی خود روم ضمه ایله
بود در قافیه سنده مستعمل لفظدر بونده ادات تأکیددر همه جمیع قاطبه معناسنه در
عیبها عیبك جمعیدر ذوی العقولك غیری اولدوغیچون ها ایله جمع اولدی
بدین حرف ظرفدر فی معناسنه دال همزه دن بدل اولمشدر اصلنده این اسم
اشارتدر بنده یه در بامتضمن اولدوغی معنای ظرفیتی تأکید ایدر وسین وتا
ادات جنس مصراع ثانی اولدوغی مستدركدر لکن تقدیرنده هر کل افرادی معناسنه در
کل عیب دیمکدر بونده مبتدادر که حرف رابط صفت سلطان مبتدا بپسندد
با بونده تأکید افاده ایدر بو بایی ظرفای عجم مکسور وغیریلرك بپسند بای عجمی ه
مفتوحه ایله فعل مضارع مفرد غایبدر بکنه دیمکدر جمله فعلیه خبر سلطاندر
وجمله اسمیه صفتا هر عیب در هنر عیبك نقیضیدر وخبر هر عیبدر محذوف بیت
اگرچه که جمیع عیوب بو بنده ده حاصل وموجوددر یعنی باشدن ایاغه دك
معیبم لیکن هر عیبی که سلطان بکنور اول عیب هنردر حاصلی بن که پادشاهك
مقبول ومرغوبی اولم هر عیبم کوزنه هنر کورینور زیرا محب محبوبدن عیبدن غیری
اسنه کورمز بیت هر هنری داری وهفتاد عیب دوست نبیند بجز آن یك
هنر قطعه کلی خوشبوی در حمام روزی رسید از دست محبوبی بدستم
کل کاف عجمینك کسریله لغتده مطلقا بالچقدر اما بونده کاف عربی ایله کل دیدکلری
درکه استانبولده کفه کلی دیو صاتدقلریدر ظاهر بودر که کاف عجمیدن محرفدر
ویا حرف وحدت خوشبوی وصف ترکیبیدر خوش بونده کوزل وطاتلی معناسنه در
وبوی مطلقا قوقودر کوزل وطاتلی قوقلی بر بالچق دیمکدر کل مبتدا وخوشبوی واو
رسمیله صفتیدر در حرف ظرف حمام مشهور میم ساکن اوقنمق کرکدر که اضافت
فهم اولنمیه روزی یا حرف وحدتدر بر کون دیمکدر قیاس جامده یایی وحدتله اولمق
ایدی اما وزن تحمل ایلمدوکیچون تعقیب اولندی فتأمل رسید فعل ماضی مفرد

غايب ايرشدى ديمكدر فاعلى كله رادر تحتنده ضمير در جمله فعليه
خبر مبتدادر ازدست رسيده متعلق محجوب اضافتى لاميه در ويا حرف
وحدت بدستم يا حرف صله رسيده متعلق محصول بيت بر كون بر جامده بر
كوزل قوقولى بر پاره كل بر محبوبك الندن المه ايرشدى يعنى بر كون بر جامده بر
محبوب المه بر مقدار كل صوندى معلومدر اولا كه روم ده كلى جامده خاتون كيشيلر
صيچلر ينه سوروب انكله باشلرينى و صيچلرينى شست وشو ايدرلر اما عجملر
ذكر ايده جامده تماسين و بدنلرينى انكله يورلر نته كه بعض عرب بدنلرينى حنا
ايله يورلر بدو كفتم كه مسكى يا عبيرى كه از بوى دلاويز تو مستم بدو حرف
صله دال همزه دن بدلدر واو ضمير غايب كله بدو كفتم فعلنه متعلقدر كه
حرف رابط مقول قولدر مسك ميمك كسرى و سين مهمله نك سكونيله عربيدر
و ميمك ضمى و شين معجمه نك سكونيله عجمى بونده ايكى وجهله بيله اوقمق جايزدر
و بونك كبى يايه حرف خطاب ديه كمنشلر اما اولى بودر كه ضمير اوله حرف اولميه
يا بونك كبى يرلرده حرف عطفدر عربيده ام واو كبى مقام ترديدده مستعملدر عنبر
معروف و يا ضمير خطاب و ترديد اخبار و انشا طريقيله اولمق جايزدر كه حرف
تعليل بوى دلاويز موصوفله صفتدن مركب توصيفدر تركيبدر اما دلاويز
وصف تركيبدر اويزدن اويخمق دن دكل بحسب اللغت كوكل اصيجى ديمكدر اما
استعمالده كوكله متعلق و مايل و مفتون اولمقدن تعبيردر بوى يه اضافتى لاميه در
مستم ضرورت وزن قافيه ايچون مستم ديمشلر والا بحسب مقام مست شدم
ديمك ايدى يعنى امرلت اولدم معناسنه محصول بيت ترديد طريقيله اول كل
خوشبويه بن ديدم سن مسك سن يا عبيرسن يعنى بو ايكنك بريسين البته يا خود
سك مسبين عنبرسين ايكى صورتده بيله تجاهل طريقيله خطابدر زيرا سنك
كوكلى كندويه و يا كوكلى كندويه متعلق و مفتون ايديجى بويكدن مست اولدم حاصلى
سنك قوقوكه متعلق و مفتون اولدم بكفتا من كل ناچيز بودم وليكن

مدق

مدتی با گل نشستم بکفتا حرف تأکید والف اکثر سؤالی جوابدن فرق ایچون کلور تحسین
کلام ایچون ده کلور فاعلی مذکور گل خشبوی در یعنی گل خشبوی لسان حالله دیدی
گل ناچیز اضافتله یعنی بیانیه ایله ناچیز لاشی معناسنه در حاصلی یوقدر و نفی اعتبار
دیمکدر قیاس گل خوشبو یله ده اضافت ایدی اما نسخه‌لر هپ یا ایله در ولیکن ادات
استدراکدر اما معناسنه مدتی زمان دیمکدر و یا حرف وحدتدر با حرف مصاحبت
گل معروفدر که عربیده ورد دیرلر واول فجیله اما اضافتله هرچیچکه گل دیرلر
گل نبق کبی مثلا نشستم فعل ماضی بنفس متکلم وحده در نشستن مصدرندن اوتورم
دیمکدر مراد مقارنتدر مصرع ثانی گل خوشبوی جواب ویردیکه هیچ مرتبه سنده
بالچق ایدم یعنی سایر بالچقلر کبی هیچ حیزم واعتبارم یوق ایدی لکن برمدت
گله مقارن اولدم انکله همنشین اولدم پس انک بوی گلی و بوی بکا تأثیر ایلدیکه
بو یله مقبول اولدم حضرت شیخک بیوردوغی کبی بیز بو سنه سرآینده مشاهده ایلدکه
که مذکور بالچقی بر کوچک قوجی یه استانبولده بال قوشی کبی قوجویه قورلر
واکا کلک یپراغنی یولوب دوکولر و بنجه زمان کلله امیختیه ایدوب کلی ده وکو
اندن صکره پاره پاره ایدوب قورودرلر ولان مرا ولمقجه حمامده خاتونلر استعمال
کمال همنشین بر من اثر کرد وکرنه من همان خاکم که هستم شراحک بعضیسی
کمال یرینه جمال یازمش لیکن کمال اصفا میدر جمال مفادکل فتأمل هم ادات مصحب
وجمعیتدر همنشین مجالس ومصاحب معناسنه در در حرف صله با معناسنه
اثر کرد تأثیر ایلدی دیمکدر کمال مبتدا وکرد خبری واثر کرد مفعول صریح ودر من
غیر صریحی در وکرنه اکرنه دن مخففدر والا دیمکدر اکثر نسخه‌لرده نه یرینه نی واقع اولور
یا ایله خاک طپراق که حرف بیان هستم وارم دیمکدر یعنی بن الان اولدیغم
اولان خاک ذلیل وتراب حقیرم بونده کله خاک دیدی زیرا خاکه گل دیرلر
گل ارمنی دیرلر خاک ارمنی دیجک یرده مصرع ثانی گل ناچیز الصحبة مؤثرة
فحواسیجه درکه بنمله ممتزج ومختلط یعنی مرشت اولان همنشین گلک کمالندن

ودنهسه

بكا تأثير ايدوب بو لطيف بوني ويرن حاصلی بر بوی خوش همنشينيدن مكتسب قالمشدر
بنده يوقسه بن بو عارضی بويرن اول بنجه كه خاك بمقدار و تراب بی اعتبار ايدم
كنه شمدی اندن قطع نظر ذليل و تراب حقيرم حاصلی پادشاهك كمال التفاتی وحسن
نظريدر بكا بو شرف ويرن ومقبول عالم ايليين والا بنم ذاتمده بو اوصافه واحواله
استحقاق يوقدر حضرت شيخ كسر نفس ايدوب تواضع وتنزل بيورمش والا
شيخك عظمتنه بو كتاب شاهد عدلدر قدس الله تعالى روحه

اللهم متع المسلمين بطول حياته اللهم دعاده مستعمل كلمه در وميم مشدده
حرف ندادن عوض در اصلنده يا الله ايدی بو جهتدندر كه حرف ندا ايله ميم جمع
اولماز بو كلمه نك تفصيلی لما استعمالاتنه وفتح اوزره مبنی اولماسنه مطلع اولمق
مراد ايليين مقامات حريرينك مطرزی شرحنك ابتداسنه نظر ايلسون متع
فعل امر معروف مذكر مخاطبدر تفعيل بابندن فائده لنمق ديمكدر بو لغت افعال بابندن ده
بو معناده استعمال اولنور متعه الله وامتعه الله ديرلر دعاده يعنی الله تعالى انی فائده لنديرسن
ديمكدر المسلمين لفظا منصوب مفعول صريحيدر متعك نصبی بايله در مسلمك
جمعيدر بطول باحرف تخصيصدر سببيتی متضمن طول مفعول غير صريحيدر
حياته اضافتی مصدرك فاعلنه اضافتی قبيلندندر حيات اوزنلغی ديمكدر
محصول تركيب يا رب سن مسلمانلری ابو بكرك عمری وحياتی اوزنلغی سببيله فائده
لنديرزيرا عادلدر وخلق انك ظل حمايتنده آسوده حالدر ومرفه البالدر وضاعف
ثواب جميله وحسناته حرف عطفدر ضاعف عينك كسريله فعل امر معروف مذكر
مخاطبدر مفاعله بابندن امر سابقه معطوفدر دورت فقرده امر صيغه لری مقام دعاده
واقع اولمشدر يعنی مراد دعاده تمنی ايله ديمكدر ثواب عوض وجزا معناسنه در لفظا
منصوب مفعول ضاعفدر جميله تقديری ثواب فعل جميله دركه كوزل فعلنك ثوابی
وحسناته تقديری ثواب فعل جميله دركه فعلنك ثوابی تقديرنده ثواب خيراته حسناته
در حسنه نك جمعيدر محصول تركيب داخی يا رب ابو بكرك وحسنه سنك

وفعل جميلنك ثوابني قت قت ايله مَنْ جَاءَ بِالْحَسَنَةِ فَلَهُ عَشْرُ أَمْثَالِهَا رفع ومسند
اني ادخال ايله ديمكدر وارفع درجة أَوْدَايِهِ وَوُلَاتِهِ بوكره فعل امردر دو فتح
بابندن قالدر ديمكدر دَرَجَةً بونده درجه دن مرتبه ومنزل مراددر ولات
واليسنك جمعيدر حاكملر ديمكدر معلوم اوله كه ثلاثي مجردك ناقصدن اسم فاعلك
جمع مكسري بو يله كلور قاضينك قضاة ورامينك رماة وحامينك حماة كلدوكي
كبي اصلي وُلَيَةٌ و قُضَيَةٌ و رُمَيَةٌ ايدي نصرة وزنى اوزره پس يا متحرك
ماقبلي مفتوح اولدوغيچون الفه قلب ايلديلر ولاة وقضاة اولدي فائنك فتحاسي
پس قناة شكلي موضعلره ملتبس اولمسون ديو فاي مضموم ايدوب ولاة وقضاة ديديلر
وزنلري فُعَلَةٌ وزني اوزره در ايمدي غماة وزني اوزره كلوردين اويله ظن ايلمش
كه لام الفعل الفه قلب اولمغله لام الفعل اولمقدن چيقار سويله ظن اولنور كه بو
قائل اوزان تصريفيه دن آگاه دكل ايمش عفي تركيب محصولي دخي حكامك واحبابنك
دولت وسعادتلري مرتبه لريني رفع ايله يعني عز وشرفلريني زياده ايله ودمّر
على اعدائه وشنائه دمّر ميمك كسريله تفعيل بابندن فعل امردر قهر ايله
ديمكدر على دمّره متعلقدر معلوم اوله كه بو فعل على عرضيله وعلى ضرر معناسنه در
يعني على بونده منصوب اولدوغي معنايه دلالت ايلمز اعدا عدونك جمعيدر
دوشمنلر ديمكدر شنائه ولات كبيدر وزنده واعلالده مُبْغِضلر معناسنه بونك
اصلي مهموز اللامدن علم بابندن همزه طرفنده ماقبلي مكسور اولدوغيچون يايه
ابدال اولندي پس حكم ناقصه داخل اولوب اول اعلال ايله اعلال اولندي وشناة
اولدي شينك ضميله محصول تركيب دخي يارب دوشمنلريني واكا بغض ايدنلري
يعني عدولريني قهر ايله. عاش تلي في القرآن من آياته با حرف قسم ما اسم موصول
تقديري بحق ما در تُلِيَ فعل ماضي مفرد مذكر غايب مبني للمفعول اصلي تُلِوَ ايدي
واو طرفده واقع ماقبلي مكسور اولدوغيچون يايه قلب اولندي في حرف جر
تُلِيَ فعلنه متعلق قرآن وفرقان دخي بنجه اسملري وار كلام شريف الله كلامنه ديرلر

بِیْنِ مای موصول بیان ایدر ایات ایتك جمعیدر نشانلر دیمکدر اما اصطلاحده
کلام مجیددن بر مقداره دیرلرکه اهل قران سرجمله حدودن تعیین وتبیین بیورمشلر
بعض نسخه‌ده مادام یرینه ما تلیت واقع اولمش ماتلی مای قسمی سزبس مامصدریهٔ ظرفیه اولور محصول ترکیب
یارب مذکور دعالرمزی قبول ایله شول قراننده اوقونان ایتلر هیچ‌بر یاخود مادامکه
قران ایاتلری اوقوندقجه ابوبکر حقنده بزم دعالرمزی قبول ایلیوب ثابت ایله
مذکور بش فقره بر قافیه ده واقعدر اللهم امن بلده واحفظ ولده امن
سابقلر کبی دعایی متضمن امردر آمَنَ یُؤْمِنُ دن یعنی افعال بابندن اصلنده اأمن
ایدی اجتماع همزتین فی اول کلمة واحدة اولدی یعنی بر کلمه‌نك اولنده ایکی همزه
جمع اولدی اولکی متحرك وثانی ساکن ثانیسی اولکینك حرکتی جنسنه قلب ایلدك
امن اولدی امین ایله دیمکدر بَلَد بانك ولامك فتحه‌لریله بلده دیرلر شهر معمور معناسنه
جمعی بلاددر کلور بانك کسریله بُلدان ده کلور بانك ضمیله‌یس بلد بلده‌نك جمعیدر دین
سهو ایلمش واحفظ همزهٔ وصلك کسری وفانك فتحی ایله امر مذکوردر علم بابندن
صاقله دیمکدر ولد اوغله وقیزه شاملدر اما بونده اوغلی مراددر محصول ترکیب یارب
شهرینی امانت وعاهاتدن صقله یعنی خراب اولمقدن امین ایله حاصلی کندوتی امن وامانده
حفظ ایله زیرا مملکت عمارتی انك وجود شریفیله در داخی سعد نام اوغلنی ده بلالردن
صقله زیرا الولد سرابیه جنسنجه باباسی کبی عدل وکرم وانصافده نظم
لَقَدْ سَعَدَ الدُّنْیَا بِهِ دَامَ سَعْدُهُ وَأَیَّدَهُ الْمَوْلَی بِالْوِیَةِ النَّصْرِ بو ایکی بیت حضرت
شیخك بحر طویلده ابوبکر مدحنده بر قصیده‌دندر لقد جواب قسم محذوفدر سَعَدَ
بو جوهر حروف فتح وعلم بابندن مستعملدر لیکن علم بابنده لازم ایله متعدی
بیننده مشترکدر لازم اولنجه اسم مفعولی فعیل وزنی اوزره کلور سعید فهو سعید
اما متعدی اولنجه سعد مسعود دیولر یس بونده اوچ صورتی بله اجرا ایلمك
قابلدر فتح دن اولنجه مصدری سعود کلور یُمْن وبرکت معناسنه یس دنیا اوچ صورته
بله تقدیرا مرفوع فاعل ونائب عن الفاعل اولور به باحرف جر فعل سابقه متعلقدر

ولامی وکافی

رد ابن سيد علي

وضمير ابوبكره راجعدر ولده ارجاع ايلين سهو ايلمش دام فعل ماضيدر
نصر بابنك اجوف واويسندن موقع دعاده واقع دايم اولسون ديمكدر سعد
سينك فتحی وعيننك سكونيله ايهام طريقيله مذكوردر يعنی ابوبكرك سعادتی
دايم اولسون وسعد ادلو اوغلی دايم اولسون ديمكدر ايد دام فعلنه معطوفدر
محكم اولسون ديمكدر ضميری ينه ابوبكره راجعدر مولی تقديرا مرفوع فاعلیدر ايدنك
مولا افندی ديمكدر با حرف جر ايده متعلق الويه لوانك جمعيدر سنجقلر معنا
افعله وزنی اوزره در نصر مصدردر واضافت بيانيه نصرت وظفر سنجقلری ديمكدر
محصول بيت خدا حقيچون بتحقيق دنيا سعادت وعزت بولدی وياسعيد اولدی
ويامسعود اولدی ديمكدر نيك بخت سعد معناسنه يعنی ابوبختلو اولدی ابوبكر
سببيله سعادتی وسعدی دايم وباقی اولسون دخی ابوبكری نصرت وظفر
سنجقلريله موید ومحكم ايلسون يعنی هر نره يه كه لوا اجوب عسكر حركت ايده خدا
ظهير وناصری اولسون حاصلی حضرده وسفرده خدا يار وياوری اولسه
كذلك تنشا لينة هو عرقها وحسن نبات الارض من كرم البذر كذلك
اسم اشارتدر ابوبكره تنشاء فعل مضارع مفرد مونث غايبه فتح بابندن بوی چكر
واوزار ديمكدر اخرنده همزه نايلين ايدوب الفه قلب ايديلر ضرورت وزنچون حذف
اولندی بعضيلر غلط ايلديلر لينة بونده دال وبداق معناسنه دركه ابوبكرك
اوغلندن يعنی ولد صلبيسندن كنايتدر تنشانك فاعليدر هو محلا مرفوع مبتدا
ابوبكره راجعدر عرق عينك كسری ورانك سكونيله لغتده طمردر اما بوكلك
مراد در بيخ معناسنه وها لينه يه راجعدر عرقها خبر مبتدادر وجمله اسميه
صفت لينة در وحسن كوزللك نبات يردن بتن نسنه ارضه اضافتی لاميه در
من حرف جر حسنه ويامقدر كائنه متعلق كرم بونده ايلك معناسنه در
جونده بوزره اضافتی لاميه در بذر بانك فتحيله تخم معناسنه محصول بيت
كنه ابوبكر كبی بر نهال تازه بوی چكوب اوزامده در يعنی كندويه مناسب

رد ابن سيد علي وسروري ولامعي

ومشابه بر اوغلی بیوبوب یتشمه ده در که ابو بکرانک اصلی وکوکیده مصرع ثانیسی

ارسال مثل ایدوب بیورد یردن بتن اوتك ایو اکی وکوزللکی خود تخم ابولمکدن وکوزللکدن [در]

حاصلی پادشاه اصیل وجنس اولدوغیچون اوغلیده کندی کبی در معلوم اولا که حضرت

شیخ پادشاهك مرشدی واوغلینك استادی ایمش شویله روایت اولنورکه والعهدة

علی الراوی — ایزد تعالی وتقدس خطهٔ پاك شیراز را بهیبت حاکمان عادل

وهمت عالمان عامل تا زمان قیامت در امان سلامت نکه دارد — ایزد اعجامك ظرفا [سندن]

همزه نك وزانك کسریله مسموعدر اما روستایی وبعض جهله سندن فتح زایله مسموع [عدر]

خدا معناسنه تکری دیمکدر — خطه — خای معجمه نك کسریله وطای مفتوحهٔ مهمله نك

تشدیدیله سنور معناسنه در پاکه اضافتی بیانیه در وشیرازه لامیه در پاك

لفظی شیراز لفظنه مضاف اولمق دیننی معنا ایله نسبتی یوغمش شهر شیراز حضرت شیخك [منا]

وخواجه حافظك متولد اولدقلری بلده نك اسمیدر دیار عجمده هریله بونی زیاده

مدح ایدلر نته که شعرادن برنیسی بیورر — بیت — چه مصر وچه شام وچه بر وچه بحر

همه روستایند وشیراز شهر — با حرف تخصیص معنای سببیتی متضمن در هیبت

مهابت معناسنه یعنی جلال ومخافت اولولق وقورقی دیمکدر — حاکمانه اضافتی لامیه در

وعادله اضافتی بیانیه در وبابینه مذکوردر کبیدر — همت — هانك کسری ومیمك فتحی ایله

ارادت وقصد معناسنه در عالمانه اضافتی مصدرك فاعلنه در وعاملانه

بیانیه در — تا — انتهای غایت ایچوندر — زمان قیامت معروف در — در حرف ظرف امان

امین اولمق معناسنه در سلامته اضافتی بیانیه در بعضی نسخه لرده امان و [سلا]مت

واو عاطفه ایله واقع در عطف تفسیری شکلی وکل وجهه امان یوینه لباس کوایدنلر

ایکی یرده سهو ایلمشلر اول بوکه امان وزمان تجنیس مطرفدر ثانیا ایکی فقره ذو القافیتین

واقعدر تأمل — نکه دارد — نکاه دن مخفف در داشتن داریدن ومشتقاتله مستعمل

اولسه حفظ وصیانت معناسنه در اما کردن وکیدنله ومشتقاتیله مستعمل اولسه

نظر معناسنه در فتأمل — دارد — فعل مضارع در داریدندن موقع دعاده واقع در حفظ ایله

ده شیمی

دیعکس

دیمکدر محصول ترکیب خدای تعالی وتقدس شیرازک پاک سنوریتی عادل
حاکم هیبتیله وعلمیله عامل عالم همتیله قیامت زمانینه دک امن وسلامتده حفظ
ایلیه قطعه ندانی که بودم در اقالیم غربت چرا روزگاری بکردم
درنکی معلوم اولاکه بو قطعه اصلده برقصیده در حضرت شیخک ابوبکر بن سعد
بن زنکی مدحنده که هولاکونک بعض احوالنی دیار عجمه مستولی اولدیغی انده ذکر
ایلمش در وبعض متصرفین شعر ترکیبن بو مقامه الحاق ایلمشلر ندانیده نون حرف نفی در
ودانی فعل مضارع مفرد مخاطبدر استفهام انکاری طریقیله بیلمزمیسین دیمکدر
خطاب عام وجهله که حرف بیان اقالیم اقلیمک جمعی معلوم اولاکه ربع
مسکونی یدییه تقسیم ایلمشلر یعنی یدی حصه یه بولمشلر وهر حصه سنه
اقلیم دیمشلر اعیدی حضرت شیخ اقلیمی جمع ایلمسنک سری بودرکه اکثری معموره ارضی
سیر ایلمشدر حکایت اولنور که قرق ییل مقداری سیر ایلمشدر وممالک معموره یی
کزمکدن مرادی بر مرشده ایرشمک ایمش عاقبت بغدادده شیخ شهاب الدین
سهروردی حضرتلرینه واصل اولوب انک زلال فیض وافضالیله سیراب اولمش
نته که بوستاننده بیورمش بیت مرا پیر داننده مرشد شهاب
دو اندرز فرمود وکشتی برآب غربت مصدردر کدرت وزنی اوزره ماضیسی
ومضارعی ثلاثیدن مستعمل دکل بلکه افتعال وتفعلدن کلور اغترب وتغرب
دیرلر غربته اضافتی بیانیه در چرا جیمده فتح وکسر جایزدر کسره یی تخصیص ایلین
تقصیر ایلمش چه ایله رادن مرکبدر چه معروف را ادات تعلیل روزکار
بونده زمان معناسنه در ویا حرف وحدت بکردم با حرف تاکید در رنک
دالک کسری ورانک فتحیله اکلنمکه دیرلر عربیده مکث معناسنه در ویا حرف
مصدر محصول بیت بلمزمیسین که بن غربت ایللرنده بر زمانا مکث ایلدم یعنی
اکلندم معلوم اولاکه گاه اولور که بر معنایی عربیده بر لفظله تعبیر
ایدرلر وغیریده انده اکی لفظله وگاه اولور که امر بالعکس اولور

رد لاسعی

برون رفتم از ننك تركان كه ديدم جهان درهم افتاده چون موى زنكى
برون يا يله ويا بسر طشره ديمكدر ننك عار معناسنه در تركانه اضافتى لاميه در
تركان دن مراد هولاكو عسكريدر كه تمام عجمه و ديار عربيه غربيه دك مستولى اولديلر
نته كه تواريخ ايلخانيده يازمشدر پس حضرت شيخ انلرك عاريندن وطنينى ترك
ايلمه نك اصلى اولدر كه كافرلر ايدى واهل اسلامه اذا وجفا اوزره ايديلر پس
الفرار مما لا يطاق من سنن المرسلين ديو ترك ديار ايدوب سياح اولمشد
بو قضيه خلفادن مستعصم بالله زماننده اولمش و حضرت شيخك بو خصوصده
بر قصيده سى واردر كه مطلعى بودر بيت آسمان را حق بود كر خون ببارد بر زمين
در زوال ملك مستعصم امير المؤمنين حاصلى چنكيز و هولاكو خروجى تيمور و شاه
اسمعيل فتنه سى كبى دكل عظيم فتنه ايمش زيرا بونلر اهل قبيله ايدى اما انلر كفره
ايدى ننك تركان بيوردوغى انلرك نامعقول اوضاعندن عبارتدر درهم
قرش مورش ديمكدر جهان عبارتى دلالت ايدر كه تمام عالمى فتنه استيعاب
المش ايمش موى قيل وصاچ معناسنه در زنك دن بونده قولر مملكتى مراد در
وبا حرف نسبت زنكه منسوب ديمكدر زنك ده زنكبار ده ديرلر سياهلر مملكتنه
بيت شهر شيراز دن طشره كيتدم يعنى ترك ديار ايدوب اغتراب
ايلدم اتراكك جور ظلمندن كه كوردم جهان خلقى بربرينه دوشمش يعنى قرش
مورش و هرج و مرج اولمش زنكى صاچى كبى حاصلى بردكاره كه ياغى
تاتار دوشه اولده كافر اوله بالبداهه معلوم در اول ديارك حالى الآن نه
اولمش ايسه همه آدمى زاده بودند ليكن چو كركان بخون خوارگى تيز چنكى همه
آدمى زاده آدم اوغلى ديمكدر ولد آدم معناسنه بودند حكايت حال ماضيه مفيددر
ليكن مصراع ثانيه مرهوندر كركان كاف عجمينك ضميله كورك جمعيدر قوردلر
ديمكدر بخون باحرف ظرف خون خوار وصف تركيبى در خواريدن دن كه مشترك در
يمكله ايچمك بيننده قان ايچجى ديمكدر بايى مصدرى لاحق اولمق سببيله هاى رسمى

کاف عجمی یه مبدّل اولمش در بای ظرفیه ایله قان ایچیجی لکده دیمکدر خوارکی
کافنی عربیه دین قلمدن سهوله صادر اولمش در تیغ جنك وصف ترکیبی در
کسکین قیناقلی معناسنه ویا حرف تنکیردر بونده ده بر بونکله مقتدر در جنکی
یاسی حرف مصصطوتانلر معنا جانبنه ناظر اولمشلر مذکور عسکر تاتار
هبا ولادادم ایدی اما قان ایچیجی لکده قورد کبی کسکین قیناقلی ایدی
چونکه کان مبتدا و تیغ جنك خبری یعنی صورتا انسان وسیرتا ریحی حیوانات قبیلندن
ایدیلر بو بیتده تاتارك چیك ات یید وکلرینه فی الجمله ایما واردر وعلی
الخصوص که کمزی اوله مصرع ثانینك معناسی قان ایچیجلکده بچه لری
کسکنلکده قورد لو کبی ایدیلر دیمك وخوان خوارلقده وبچه سی کسکین اولمقده
قورتلره بکزرلر دیمك یعنی حق معنا یی ویرمشلر درون مردمی چون ملك بنك محضر
برون لشکر چونا هزبران جنکی درون تقدیری درون شهر ایدی ضرورة ونجون
حذف اولندی مردم دن مراد در ویا حرف وحدت ملك فرشته نبك محضر
وصف ترکیبی در ایو خویلی دیمکدر برون شهر لشکری یا حرف وحدت هزبران
هانك کسری وزانك فتحی ویانك سکونیله ارسلان دیمکدر اسد [شغنا]
الف ونون ادات جمعدر جنك صواشی یا حرف نسبت مخصوص اول
زمانده شهرك ایچ بیسی فرشته کبی ایو خویلری وبنك سیرت مردمیدی و
شهرك طشره سنده طاتار عسکری صواش عسکرلری کبی ایدی یعنی شهر
خلقی مظلوم وعاجز وزبون ایدی وعسکر کفره تاتار ظالم وقاهر ودون حالی
شهر خلقی بر دو فرشته وانلرك هر بری بر ور برامان ایشده درون وبرونی
پادشاه عسکرینك هر برینه علی حده صرف ایدوب ظاهرلری جنك جو باطنلری
نیك خو معنالرینی قصد ایدنلرك دماغنه شرابات فارسیه دن بو قطره
طاملمش ایمش چوپان آدم کشوررا سوده دیدم بلنکان رها کرده خوی پلنکی
باز بونده کبر ومعناسنه در کشور کاف عربینك کسریله اقلیم معناسنه

آسوده الف ممدوده وسین مضموم ایله ماضیدن قسم در دیکلیمز دیمکدر راحت
مناسنه بلنکان بای عجمی نك فتحه لریله قپلان دیدکلری برنجی جوانند رها کرده
کنه ماضیدن قسم در صلح ویرمش دیمکدر یعنی ترك ایلمش دیمکدر خوی پلنکی
اضافتی بیانیه در ویا حرف مصدر محصول بیت چونکه اقالیم عزیمت
کیروشیرازه کلدم مملکت شیرازی آسوده حالده رفعة البال کوردم بلنکلر بلنکلك
خلق وخوییني ترك ایلمش زیرا مغول تاتار ایله اولادی هولاکو که اسلامه کلدی واعیان
وارکانی هب مسلمان اولدیلر حتی تبریز یانینده مراغه نام قصبه ده نصیر
طوسیه رصد کواکب ایلمکه بیوردی وبو واسطه ایله آنی کندویه وزیر ایلدی
وبالجمله انلردن ابو اولدی پادشاهلر ظهور ایلدی حتی سلطانك مبدو حمی
اولان سلاطین ایلخانیه انلردن در وبوکون سمرقند پادشاهی عبد الله خان
انلردندر وکفه خانی انلردن در ایمدی خوی پلنکی ترك ایلمش دیمکدن غرض اول
حالتکه زده ایلدوکلری ظلم وتعدیسی ترك ایلمشلر دیمکدر بو تقریر معلوم
اولدقدنصکره جمهور بلکه عموم شراح ایلدکلری عند یاته التفات اولنمیه
که یقین افاده ایلمز چنان بود در عهد اول که دیدم جهان پر ز آشوب و
تشویش وتنکی عهد بونده زمان معناسنه در اوله اضافتی بیانیه در
که حرف بیان دیدم مصراع ثانیه مرهوندر آشوب بونده فتنه وقارشقلق
معناسنه در تشویش تفعیل بابندن مصدر در قرشقلق دیمکدر آشوبه عطف
تفسیری واقعدر تنك بونده طار معناسنه در ویا حرف مصدر طارلق دیمکدر
یعنی اول زمانده اولان مصیبت وبلادن تعبیردر محصول بیت مصراع ثانی
مصراع اولی بیان ایدوب دیر اول زمانی اولده که کوردم انجلین ایدی جهان
یعنی جهان طوبطولی فتنه وآشوب وبلا ومصیبت ایدی جنین شد
در ایام سلطان عادل اتابك ابوبکر سعد بن زنکی اتابك سلطانه
اضافتی لامیه در ادنی ملابسه ایله وعادله بیانیه اتابك کاف عربیله لقب

ابوبکر

راتان سعید علی
وزنه وسرورنه
وسعی وکاری
ح

وبو بکر کیفیت سعددن ابن لفظی محذوفدر نیرالسانلرنده ابن لفظی حذف
ایلمك جاریدر اول جهانك مالی دیدوکم کبی ایدی اما سلطان عادل زماننده
جهان زیاده خوب اولدیکه اول سلطان اتابك ابو بکر بن سعد بن زنکیدر
قطعه اقلیم پارس راغم از آسیب دهر نیست تا بر سرش بود چو توئی
سایهٔ خدا اقلیمدن مراد بونده مملکت مراددر پارسه اضافتی لامیه در ورا
حرف صله ویا حرف تخصیص آسیب لغتده یان باشی دیمکدر اما بونك کبی
یرلرده فتنه واشوبدن عبارتدر دهره اضافتی لامیه در مجازا نی اداتِ نفی
وسین وتا اداتِ جزدر نیست ده است تقدیرنده در دیمین اصابت الیمش
تا اداتِ توقیتدر مادام معناسنه برسرش شینی ضمیر اقلیمه راجعدر بُوَد
بانك ضمی وواوك فتحیله فعل مضارع مفرد غایب تا ایله معرفت اوله دیمکدر
توئی تای اول نفس متکلمدن حرف ثانی حرف وحدتدر بر سنك کبی دیمکدر سایهٔ
خدا لامیه در ظل الله معناسنه محصول بیت پارس اقلیمنه غم یوقدر وپارس
اقلیمنك یعنی مادامکه اقلیم پارسك سنك کبی حاکم عادلی اوله آسیب واشوب
دورکاردن غم کورمز وغصه چکمز معلوم اولسونکه چو توئی نسخه سنی چو تو
ای نسخه سی اوزره ترجیح ایلدك فتامل ای کسر همزه ایله حرف ندادر کاه اولورکه
همزه مفتوح اوقورلر دیمین عندی سویلمش زیرا همزهٔ ندانك مفتوح اوقمی عرببیدر
چو توئی ده بریا یازوب واوی مکسور اوقورلرسه کوك یای وحدت الیجی دیمین
فارسیئی استاددن کورمش ایمش امروز کس نشان ندهد در بسیط خاك
مانند آستان درت مأمن رضا امروز معلوم اوله که روزه شبه سالك
اسم اشارتِ قریب یعنی این لفظی داخل اولسه کسر همزه یه دلالت ایلیین یا حذف اولنوب
نونی میمه ابدال اولنور پس امروز بوکون دیمکدر کس متبدا کیمسه دیمکدر
ندهد فعل نفی استقبال مفرد غایب فاعلی تحتنده کسه راجعدر جملهٔ
فعلیه خبر مبتدادر ونشان ندهدك مقدم مفعول اولی وامروز ظرف زمانی

تا لاسمی

تا تاکید علی

تا ابتدا علی

ودر بسیط خاك ظرف مکانی بونده بسیط خاکدن مراد یر یوزیدر روی
زمین معناسنه اضافت لامیه در مانند بکذشتی یعنی کچدی مشابه معناسنه
استانه اضافتی اسم فاعلك مفعولنه اضافتی قبیلندندر واستانك دره ودرك
تایه لامیه لردر مانند ندهدك مفعول ثانیسیدر وثامن رضا بونده بدل
واضافتی لامیه در محصول بیت یر یوزنده برکونه کیمسه نشان ویرمز سنك قپوك
ایشکینه بکزر رضا ایله امین اولیجق یعنی رضای قلب وصفای خاطرله
کچمکه مقام ثامن وجای امین سنك قپوك اشیکیدر ابجق اکا بکزر بردخی
بوقدر حضرت شیخ پادشاهی اطرا طریقیله مدح ایلمش منه سنده درت تای کبی
نمیرلك اصلی اتدر همزه ایله دین همزه مجتلبه اولدوغنی بلمز ایمش
بر تست با من خاطر بیچارگان شکر برما و بر خدای جهان آفرین جزا بر تست بر حرف استعلا
تست تو ایله وباس مؤخر مبتداسیدر پاسیدندن مشتق حفظ وصیانت معناسنه
خاطر اضافتی مصدرك مفعولنه اضافتیدر وبیچارگان اضافت لامیه در
واو حرف عطف شکر مصراع ثانیه مرهون مبتدا برما خبری وسین وتا املفندر
شکری بونده تمیم ایلمکه قابلدر یعنی خدایه وپادشاهه واو حرف عطف
برخدای مقدم خبر ومؤخر مبتدا جهان آفرین اضافتی بیانیه در
جهان آفرین وصف ترکیبی در آفریننده دن جهان یرادیجی یعنی خلاق
عالم معناسنه جزا بونده ثواب وعوض معناسنه در محصول بیت پادشاهه
خطاب ایدوب بیورر سنك اوزرکه بیچارهلرین خاطرین رعایت وصیانت
ایلمك لازمدر وبو رعایت وصیانت ایچون سکا شکر ایلمك بزم اوستمزه
واجبدر وپاسنك کبی بر عادل پادشاهی بزه حاکم ایلدوکیچون خدایه
شکر بزم اوستمزه لازمدر دخی خلاق عالمه لایق وسزاواردر سنك
فقرا بیچارهلره ایلدوککك رفق وعدالتك ایچون ثواب وعوض ویرمك
حاصلی هم بزه عدالت وفقرا وبیچارهلره عدالت ومرحمتك ایچون سکا وخدایه

زهسروری

شکر

شکر لازم وخدای جهان اوزینه اجر جمیل وثواب جزیل ویرمك لا یقدر بونده
شکری خدایه قصر ایلیین تقصیر ایلمش وخدای لفظنك جهان اوزینه اضافتی بجور
ایلیین عزیب ملاحظه یه مالك ایمش یا رب زباد فتنه نکه دار خاك پارس
چند انکه خاك را بود و باد را بقا یا رب تخفیف یا ایله ضرورت وزبچون باد فتنه
بیانیه نکه دار حفظ ایله دیمکدر خاك پارس لامیه ومفعول نکه دار دی پارس
یای تجمیله وفا ایله لغت در مملکت شیرازه دیرلر چندان اولقدر دیمکدر کا
حرف بیان خاك طپراق ورا ادات تخصیص بونده بادن مراد هوادر یعنی کرهٔ
هوا خاکه معطوفدر تقدیری خاك را وباد را بقا بوده بقا بودك فاعلیدر
محصول بیت یا الله پارس ولایتنی فتنه یلندنه یعنی فتنه دن حفظ وصیانت
ایله اولقدر که کرهٔ خاك وهوانك بقاسی یعنی کرهٔ خاك ثابت وپایدار
اولدقجه حاصلی قیامته دك مصراع ثانینك معناسی اولدرکه طپراغه ویله
بقا اولادیغی وماد امکه خاك وباد باقی اوله دیمك حق اداء ایده ممشلر فاتل
سبب تألیف کتاب یك شب تأمل ایام گذشته می کردم وبر عمر
تلف کرده تأسف میخوردم وسنك سراچهٔ دل را بالماس آب دیده می سفتم
واین بیتهای مناسب حال خود میگفتم بو درت فقره بربرینه معطوف اولمغله
متصل یازلدی اسلوب وصل داخل اولدوغیچون تأمل ایام اضافتی مصدرك
مفعولنه در گذشته ماضیدن قسم در گچمش یعنی گذشته یه اضافتی بیانیه در
میکردم می ادات حکایت حال ماضی در ایلردم دیمکدر واو حرف عطفدر بر
حرف صله در باکی عمر تلف کرده تقدیری عمر تلف کردهٔ خود در عمرك تلف کرده یه
اضافتی بیانیه در کرده ماضیدن قسمدر لغتده ایلمش دیمکدر اما بونده ایلدوکم
معناسنه در تأسف تفعل بابندن مصدر در شدت حزنه یعنی غمه دیرلر ثلاثیسی
أسف در حمزه نك وسینك فتحه لریله وبر عمر عزیز صرفیجی می حکایت حال ماضی در
خوردم حاسنی رونده ضمه ایله اوقوکرك که فقرهٔ اولینك مخففی یعنی شنده

ره نسخه‌ی وکافی

نزد لامعی ونسخه ی وکافی

معناسنه صیروره ایچون وحضرت مولانا جامینك دریای ابراره نظیره لجة

الاسرار وسبحة الاحرام نام قصیده سنده بو بیتله استشهاد ایلدی بیت

هم کجا بینی درنجی وبر حلقهٔ حلقهٔ مار حلقه کرده در دهان اژدر سست

خلقه کرد دیده معناسنه لیکن مدعاده سندده نظر واردر زیرا بعضی نسخه

لرده کرده برنده کشته واقعدر وکرده کاف عجمیله اولسه لابد بو اسلوب اوزره

تخفیف بعض الفاظده واقع الوردی فتامل سنك سراچه سنك معروف سراچه

تصغیر سرادر که سرایدن مخففدر یالیه او دیمکدر عربجه دار دیرلر اضافتی

بیانیه در وسنکك اضافتی لامیه در مجازا تا ادات مفعولدر بالماس اب دیده

با حرف استعانت والماس بر ذو قیمت جوهردر که جمیعاً صرب جواهری انکله دلرلر

که حضرت شیخك کلامی بو معنایه دلالت ایدر که سنك سراچه‌ٔ انکله دلراسه

اضافتی شبه بهك شبه اضافتی در حاصلی بیانیه در ودیده یه اضافتی لامیه در

میسفتم می حکایت حال ماضی افاده ایدر نته که مکرر تنبیه اولنمشدر سفتم

فعل ماضی متکلم وحده دلردم دیمکدر دلدم دیمك دکل واو حرف عطف این اسم اشارتدر

بیتلره بیتها ها ادات جمعدر مناسب اسم فاعلدر مفاعله بابندن حاله اضافتی

فاعلك مفعولنه اضافتیدر وخوده اضافتی لامیه در خود بونده کندی معناسنه در

میکفتم حکایت حال ماضی متکلم وحده در سویلردم دیمکدر مقول قول این بیتها

ومناسب حال خود حالدر مقولدن محصول فقره ادیبانه بر نیجه کچمش ایامی فکر وملاحظه

ایلردم داخی تلف وضایع ایلدوکم عمره غصه یردم داخی کوکل خانه سنك طاشنی

الماس کبی اب چشمیله دلردم یعنی ضایع یره تلف ایلدوکم عمرمه نادم اولوب شویله

اغلردم که قرا طاش کبی بك کوکلمه رقت کلوب متأثر اولوردی وبو کلچك بیتلری

کندو حالمه مناسب وموافق سویلردم فقرهٔ اخیره نك معناسنی داخی بو کندو حالمه

مناسب اولان بیتلری ایلردم دیین اسم اشارتی محلنه صرف ایلممشدر هر وجهله

داخی معنایی تقریر ایدوب دیرکه دخی بو بیتلری کندو حالمه مناسب ایدردم بو تقدیر

دبشمی

اوزره

37

رد شمعی

اورزه بيتها لفظی مناسب لفظنه مضاف اولمز ديمش پس بو قيددن معلوم اولدی
كه اوّلكی تقريرده بيتها لفظی مناسب لفظنه مضاف ايدمش اكر بويله ايسه يرامز
ايدمش مثنوی هر دم از عمر ميرود نفسی چون نكه ميكنم نماند بسی دم
بونده ساعت و وقت معناسنه در نفسی ده يا حرف وحدتدر چون واو رسميله
ادات تعليلدر چونكه معناسنه ادات شرطدر ديين اصابت ايلممش نكه ميكنم
فعل حال متكلم وحده در نظر ايدرم معناسنه نماند فعل نفی ماضی مفرد غايب
قالمدی ديمكدر بسی مطلق در ديين جحد مطلقك معناسنی بلمز ايمش بسی يا ايله
و بسّا لفظله و بس و بسيار بر معنايه در چوق ديمكدر بسی بسانك اماله سيدر
ديينلر عندی سويلمشلر و بسی ده يا حرف نسبتدر يكی ده كی كبی ديين عندی سويلمش
نته موارد استعمالی تتبع ايد نه معلومدر محصول بيت هر ان و هر زمان عمردن
بر نفس كيدر يعنی ساعت بساعت عمر اكسلوب از اولمده در چونكه بقيۀ عمره
نظر ايدم كوردوم چوق قالمدی يعنی عمرك چوغی كيدوب ازی قالمغين كوردم بعض
نسخه ده ميكشم يرينه ميكنی واقعدر لكن بو نسخه اولی و احری در بونده چون
واو اصليه ايله اعتبار ايدوب كيف معناسنه اولمسينی تجويز ايدنلر زبون ايمش

رد شمعی

رد شمعی رد ادات ابيات ... و سروری و لامعی ... رد ... الخطاب

ای كه پنجاه رفت و در خوابی مكر اين پنج روز دريابی ای حرف ندا اسنادی محذوفدر
تقديری ای آن كه در كه حرف رابط صفت پنجاه اللی ديمكدر اسماء اعداددندر واو
حرف عطف و يا حرف حالدر حرف ظرف خواب واو رسميله او يقويه و دوشه
ديرلر بونده غفلتدن كنايه در طرفیت يا حرف ضمير خطابدر مكر بونك كبی يرلرده تمنی

رد لامعی و شمعی

معناسنه در بوكه ديمكدر پنج اسم عدد بش ديمكدر روز بونده ظرف زمانيه در
ادات ظرف مقدر در تقديری درين پنج روز دريابی فعل مضارع مفرد مخاطبدر
دريابيدن دريافتن دكل محصول بيت ای اول كمسه كه عمركدن اللی ياش كتدی
داخی سن خواب غفلتده سن مكر بو بش كونده آخرتكه لازم اولان استعدادی
تدارك ايليه سن يعنی عمرك چوغی كيدوب ازی قالدی حال بوكه سن خواب

رد لامعی و شمعی و كافی

غفلتدن ستنبه اولمازسین امدی اکا اول اله که باقی قلان برایکی کونده تلافی
وتدارك مافات ایلیه سن حاصلی چوانلقده ذاد آخرتی تحصیل ایده مدك پس
سعی جمیل ایله باشد که پیرلکده بر حالت ایلیه سن دیمکدر مکرادات استثنا در
الا معناسنه دیمین معناو یردوکی محلده مکر لفظنی ذکر ایلمش الا لفظنی ذکر ایلمش که
معلوم اولا یدی الا بیچه یا قیشو مصراع ثانینك معناسنی الا بوینش کونکه داخی
کیتمدی ایریشه سن واکلیه سن یعنی حال نیچه ایدوکنی الملوب اکا کوره تدارك
ایده سن دیمین بیتك مرادی بنه واصل اولمش بو نفتصکره بر وجهله داخی معنا
ویرمش که مکر بونش کون که کچدی ایرشسن واکلومسن و بو معنالری تزییف بلاتله
تاویل ایلمش که باقل دوشنده کورسه بیك کره استعاده ایدر برداخی دوتمده
کورمیین دیو معلوم اوله که بو بیت حضرت شیخك بر قصیده سنك مطلعیدر
که ابن سید علی ولامعی شرحلرنده تمامینی ایراد ایلمشلر و بیجاهدن مرادلری اکثری و بیجندن
اقلیدر جمل آنکس که رخت کار نساخت کوس رحلت زدند و بار نساخت
جمل حانك فتحی وجیمك کسریله صفت مشبهه در علم بابندن مصدری جمل کلور
خانك وجیمك فتحه لریله اوتمافدن حاصل اولان خیرته ودهشته دیرلر بونده
جملك معناسی اوتماقدن متحیر ومدهوش دیمکدر که حرف رابط صفت نساخت
فعل نفی ماضی مفرد غایب لغتده یاپمدی دیمکدر اما استعمالده دوزوب قوشمادی
یعنی حاصل ایلمدی کوس الت لهودن بر قسمدر که طبل بازشکلنده اولور اما بو بویك
اولور شویله که یرده اولدقده ایاغ اوزره طوردقده چالرلر پادشاهه مخصوص
سازدر اما بزم پادشاهلرمزدن غیری سلاطینك خانلر بیله استعمال ایدرلر
واول زماننده بر عکس عسکر ویا قافله کوچجك وقتده چالرلرمش و بونك برینه
قافله کوچجك وقتده جرس چالارلرمش اما ال عثمان دورنده بونك کبی یرلرده
بوری چلارلر رحلته اضافتی لامیه در رحلت رانك کسری وحای مهمله نك سکونیله
ولامك فتحیله ارتحال معناسنه در یعنی کوچمك زدند فعل ماضی جمع غایب وفاعلی

کیمسه لر درده

کوسی چالندی کیمسه لردر واو حرف عطف ویا حرف حال بار بونده یوك
معناسنده در عربیجه حمل بر لر حای مهمله نك کسری ومیمك سکونیله حانك فتحی ومیمك
سکونیله محصول بیت مصراع اول اخباره وثانی انشایه متحملدر یعنی شرمنده در ومتحیر
ومدهوشدر یاخود شرمنده ومتحیر ومدهوش اولسون دیمکدر اول کیمسه که دنیادن
کیتدی وایشی دوزمدی یعنی دنیاده عمل خیر ایلمك سر آخرته وارنجه حاصلی
دنیا مزرعه سندن دانه خیرات اکمیوب کیتدی کوس رحلتی وارتحالی چالدیلر ویوکینی
ویا پکینی ورمدی یعنی اجل کوسنی چالدیلر حال بوکه اول تهیه اسباب آخرته
مباشر اولمدی حاصلی ناد آخرتی تدارك ایلمکسزین کل دیدیلر پس بویله کیمسه شرمنده اولسون
خواب نوشین بامداد رحیل باز دارد پیاده را ز سبیل نوشین باله وهر طاتلیه
دیرلر ویا حرف نسبت ونون حرف تأکید نسبت اصل لغت بویله در اما شمدی
طاتلی معناسنده مستعمل در شیرین کبی بامداد بام ایرته معناسنده در رحیل
اسمدر یعنی کوچك اسمیدر خواب نوشین بیانیه ومابعدینه اضافتی لامیه لردر باز دارد دارهیدن دن
فعل مضارع مفرد غایبدر داشتن دن دکل بحسب الاستعمال مانع اولور دیمکدر کیرو طوتر دیمك دکل پیاده
پیاغه دیرلر عربیده راجل دیمکدر را ادات مفعولدر سبیل یول دیمکدر محصول بیت ارتحال صباحنك
یعنی کوچ ایرته سنك طاتلی اویقوسی پیاده یه یولدن مانعدر یعنی یوله کیتمکدن الیقور حاصلی لذائذ دنیویه یه
توغل وتمایل آنناد راه آخرته اشتغاله مانع ولتبیسا مباشرتی معوقدر هرکه آمد عمارت نو ساخت
نقشه منزل بدیکری پرداخت عمارت عینك کسریله اصلنده مصدر در نصر بابندن بر نسنه یی معمور ایلمك صکره
بناده استعمال ایلدیلر ویا حرف وحدت بعض نسخه ده یا مرادضافتله واقعدر یعنی نوه زیرا نو نونك فتحی وواو
اصلیه ایله یکی دیمکدر عربیجه جدید دیرلر ساخت فعل ماضی ضمیر غایبدر دوزدی ویاپدی معناسنه بعض
نسخه ده رفت نصکه واو بیرمز منزل پرداختك مفعول صریحی وبدیکر باء حرف صله دیکر بالفعل غیر معناسنه در
ویا حرف وحدت پرداخت لفظ مشترکدر تمام ایلمکه بوشالتمق یعنی تخلیه بینینده بونده عزیمه یاپدی
وتمام ایلدی دیمکدر محصول بیت هرکیمسه که دنیا یه کلدی بریکی بنا یاپدی وبر جدید عمارت پیدا
ایلدی اول بنانی آخرته نقل ایدوب یاپدوغی عمارتی غیریه یاپدی یعنی غیری ایچون یاپمش اولدی

38

زیرا لابد برینه برکیمسه کلمسه کرك پس کویا که حقیقتده اول کلمنه یاپمش ایمش معلوم
اولدیکه تمام عالمك بانیلری بو سوزك ماصدقیدر زیرا هیچ برکیمسه یاپدوغندن
باقی قلمز بلکه اول کیدوب یرینه برغیری کیمسه کلمسه کرك پس کویا که انکیچون
یاپمش اولور بعض شارحلر برداختی تسلیم ایلمك واصمرلق معناسنه اخذ ایلمش لکن
بولغتك معنالری سابقا مذکور اولاندر بوذکر ایلدوکی کل   وان دکر

بپخت همچنین هوسی   واین عمارت بسر نبرد کسی   وان دکر بپیوند وعی سابقا
دیکر بپیوند وعی در   بپخت ماضی مفرد غایب هم اداة تاکید چنین
بوبخلین دیمکدر عمارت بنا یلمکه اشارتدر   واین عمارت دن مراد دنیادر نبردك
مقدم مفعول صریحی   وبای بسر حرف صله نبرد   فعل نفی ماضی مفرد غایب ایلمدی
دیمکدر فاعلی کسی در   یای وحدتله وجایزدر که این عمارت مبتدا اوله و نبرد خبری وکسی
نبردك مفعول صریحی وبسر اوکلی کبی غیر صریحی   محصولیت اوکلی بانینك عمارتنه
کلمنده انك کبی هوس پیشیردی یعنی اولده مقتضای طبعی اوزره بعضی برینه بنا
الحاق ایلدی حاصلی بعض بریني یاپدی وبعضی برینی ییقدی نته عالمده مشاهده در
اما بو عمارتی هیچ برکیمسه نهایته وپایانه ایلتمدی یعنی هیچ کیمسه دنیاده باقی وخالد
قالمدی ویا بو عمارته بنا کیمسه نهایته ایلتمدی یعنی اولدر یقوب مؤبد
وباسته قومادی حاصلی هرکسی فنایه وبردی حقیقتده فاعل مطلق خدادر جهانه
وزمانه اسنادی مجازیدر بیتك معناسنی اوکلی تقریره قصر ایلین تقصیر ایلمش

یارنا پایدار دوست مدار   دوستی را نشاید این غدار   یار بعاداتی دیمکدر ناپایدار
نابونك کبی یرده توصیفنی افاده ایدر   پایدار وصف ترکیبیدر داشتن دن بحسب
لغت ایوق طوبجی دیمکدر اما استعمالده ثابت قدم معناسنه کلور   دوست معروف مدار
فعل نهی مفرد مخاطب یار مفعول اولی دوست ثانیسی و ناپایداره اضافتی بیانیه در
دوستی یا حرف مصدر ورا اداة مفعول نشاید   فعل نفی لمستقبل مفرد غایب شایستن بیدن
شایستن دن دکل این غدار موخر مبتدا ونشاید مقدم خبردر دوستی را مفعولیدر

نه کافی

نه بسر وری
ونسیعی

عذار

عذاری مبالغیله تارك وقایه دیرلر محصول بیت حضرت شیخ خطاب عام طریقیله
بیوریر ثابت وباقی اولمیان یاری دوست طوتمه یعنی اکلنوب طورمیان ننه سومه
حاصلی ثانی یه میل و محبت ایلمه مقصود بودر که دینا بی قرار و بی ثبات در اکا ومزخرفاتنه
کوکل تعشق ایلمه مصراع ثانی مقام تعلیلده در زیرا بو دنیا عذاری دوستلغه
لایق دکل بر محتاله در که کیمسه نك عقد نکاحنده قرار ایلمیوب تازه تازه کویکولر
اولدر نیك وبد چون همی بباید مرد خنك انکس که کوی نیکی برد نیك ایو دیمکدر
وبد یرامان چون ادات تعلیل همی ادات تأکید بباید فعل مستقبل مفرد غایب کرك دیمکدر
مرد مرد معناسنه زیرا ماضی مضارعه مقارنه اولسه مصدر معناسنه در نته که سابقا
بیان اولندیدی پس بباید مرد اولمسه دیمکدر باید بایدن مشتقدر بایستن دن دکل
بعضیلر ظن ایلدوکی کبی خنك خانك و نونك ضمی و کاف عربیله لفظ مشترکدر
صوقلیه مبارك بینده آب خنك و هوای خنك دیرلر صوق صو و صوق هوا دیمکدر
بونده بختلو وسعادتلو معناسنه در عربیده طوبی دیرلر که حرفه رابطه صفت کوی
طوپدر عربچه کره دیرلر نیکی یا حرف مصدر در بوده بونده فعل ماضی مفرد غایبدر
ایلتدی دیمکدر کوی نیکی ببا بینه در محصول بیت چونکه انسانك نیك بختی و بدبختی
اولمسه در یعنی دنیاده چونکه هیچ کیمسه باقی قالمیوب اولوب کیدیسه در دولتلو
وسعادتلو اول کیمسه در که ایلك طوپنی دینا میداننده ایلتدی یعنی دینادن
آخرته خیرات و حسنات ایله کندی بونك اصلی بودر که بر طوپی بر میدانك اورتاسنه
قورلار و میدانه حدود تعیین ایدرلر و بر چق اوزون چوکانلی آتلی بو طوپی چلولسو
هر کیمسه که بو طوپی تعیین اولان حدوددن اخراج ایدرسه دولت انکدر که سایرینه
غالب اولور ایدی بونده کوی نیکیدن مراد خیرات و حسنات در بونده بعضی مشایخ
فارسیده مصدرك انواعنی بیان صددنده اولمش بر قسمی کندو صیغه سی اوزرنده ٭
کلمندر دیمش آمدن رفتن کبی بری دخی ماضی صیغه سی اوزره در که اکا مصدر مرخم دیرلر
که ایکی قسمدر بری بوکه واو عاطفه ایله استعمال اولنور کفت وشنفت کبی کفتن و شنفتن

معناسنه در نته که دیوان حافظده واقع اولمشدر بیت سخن عشق نه آنست
که آید بزبان ساقیا می ده وکوتاه کن این کفت وشنفت بویله دیمش اما خطا ایتمش
زیرا بونلر مصدردر کلمردر اسملردر دیمه واشتمه معناسنه بری دخی بوکه واو عاطفه
ایله استعمال اولنمز آمد وشد کبی آمدن شدن معناسنه درنته که جامینک یوسف زلیخاسنده
واقع اولمشدر بیت بغرندان نامهش خلوت نشین بود شد آمد سوی زندانش
چنین بود بونده خطا ایلمش زیرا بونلرده اسملردر کتمه کلمه معناسنه مصدردر کلمه در
اوچنجی وجه امر حاضر صیغه سی اوزره استعمال اولنور تک ودو کبی تکیدن ودویدن
معناسنه نته که دیوان شاهیده واقع اولمشدر بیت عمری براه عشق زسر مسر
ساختم قدم بازار روی آن تک ودو میکندمرا بونده خطا ایلمشدر زیرا تک ودو دیلمه
یوریمه معناسنه اسملردر برک عیشی بکور خویش فرست کس نیارد زپس
زپیش فرست برک بانک فتحی ورانک سکونی وکاف عجمیله اسباب ویراق معناسنه در
یولک وسفر یراغی کبی اغچ بیراغنه ده دیرلر عیش عینک فتحیله دیرلک درحیات
معناسنه ویا حرف تنکیر بکور کاف عجمینک ضمیله بونده قبر معناسنه در
خویش واو رسمیله ورینک کسره ایله بونده کندی معناسنه در کورک خسته اضافیه عدم
اضافیده جایزدر فرست فعل امر مخاطبدر فرستیدن دن فرستادندن دکل کوندر دیمکدر ارسال
ایله معناسنه نیارد فعل نفی مستقبل ازیدن دن که مخففیدر اوریدندن اوردندن دکل
کتورمز دیمکدر زپیش زای مفرده ازدن مخففیدر پیش بونده اول وایلری معناسنه
عربیده قدام کبی بعض نسخه ده تو پیش واقع بدر محصول بیت حیات ابدی یراغنی
قبرکه کوندر یعنی آخرتکه لازم اولان خیرات وحسنات واعمال صالحه ایلری کوندرله
حاصلی کمندو الکله ارسال ایله مصراع ثانی مقام تعلیلده در زیرا کیمسه سندن
صکره کتوروب سن ایلرودن کوندر یعنی سن صاغلغکده آخرتک قایر زیرا سندن صکره
اقاربک وورثه سنی قایرمز عمر برفست وآفتاب تموز اندکی ماند خواجه غره هنوز
عمر عینک ضمی ومیمک سکونیله در بونده یاش معناسنه عینک ومیمک ضمیله ده لغتدر

رد شمعی

رد شمعی

رد شمعی

رد لامعی وسروری
رد لامعی وسروری

عمر

قسم ده عینك فتحی ایله مستعملدر مصدردر بو بیله کلور عمر یعمر دن یعنی علم بابندن

یاشامق معناسنه عمر مبتدا و برق خبری تقدیری عمر چون برقست مبالغه قصدیله

ادات تشبیه ترك اولندی برف قار رز زرع بیچه تلخ دیرلر واو حرف عطف و با حرف حال

افتاب کنشدر تموزه اضافتی لامیه در ادنی ملابسه ایله تموز تانك فتحی و میمك

ضمی و تشدیدی و تخفیفیله یان ایلرینك اورته ایینه دیرلرکه بو بیتك ترتیبندن

کلنور بیت اذر و نیسان ایار ست وحزیران تموز اب وایلول ودو تشرین ودو کانون

وشباط افتاب تموز مصراع ثانیه مرهون مبتدا اندك از دیمکدر ویا حرف تنکیر

ماندك مقدم مفعولیدر ماند نونك سکونیله لازمله متعدی بیننده مشترکدر

قالدی و قودی دیمکدر فعل ماضی مفرد غایبدر فاعلی تحتنده اقتابه راجع ضمیردر

وجمله فعلیه خبر اقتابدر واو حرف حال خواجه خاده رو مرضه ایله و واو ممیله

بونك کبی یرلرده تعظیمی واجب اولان عزیزلره و وزرایه دیرلر خواجه مبتدا وغره

غینك کسری و راء مشدده ایله اسمدر غفلت معناسنه خبر مبتدادر عجم غینی مفتوح

اوقورمیانك میمن اوقودوعی کبی هنوز الان دیمکدر محصول بیت عمر انسان

وحیوان قاردر یعنی تیز کچیده و تموزار عده و تموز اینینك کنشی برفی عمردن ازاجق

قودی حال بوکه خواجه داخی غافلدر یعنی افتاب تموز قاری نیجه تیز اریدر سه مرور

ایام و ازمنه عمری انجلین از الدذ و اکسیلدر حال بوکه عمر صاحبی داخی خواب بو نسنین

غفلتده عمرك کچمسندن خبری یوق حاصلی عمری تیز کچیده قاره تشبیه ایلمشدر تیز

اریده بونده افتابه بر ظرف تقدیر ایدوب در افتاب تموز دیو و ماند فعلنی لازم

معناسنه الوب انغالدی دیو بیتك سرینه هیچ واقف اولممشلر و حاشیه کتابده

ماند بونده نهاد معناسنه در دیین نه ماندی بیلورمش ونه نهادی ای تهی

دست رفته در بازار ترسمت پر نیاوری دستار ای حرف ندا منادی محذوف تقدیری

ای مرد تهی دست تهی بوش دیمکدر صفرالید معناسنه فقرو یوقلقدن کنایه رفته

ماضیه قسمدر کیتمش دیمکدر تهی دستك رفته یه اضافتی و عدم اضافتی جایزدر

ردیف بسبب علی ولایتی

وسروری در نعمی

دن حرف صله با معناسنه بازار معروف ترسم فعل مضارع متکلم وحده وتا
ضمیر مرفوع معناسی قورقرم سنی دیمکدر بپُز بای عجمک ضمیله طولورد یمکدر عربجه
مُلاَنْ دیرلر اما بای عربیله براولمقده وار بیاوی نی تاکیدا بدر و بوتقدیرجه
دستاردن مراد دلبند اولور تامل ایله بیاوری فعل نفی استقبال مفرد مخاطب کتورمز
سین دیمکدر دستار بونده دستمال معناسنه در بیاورینک مفعول اولی
ویر مفعول ثانیسی محذوف بیت ایا بازاره الی بوش کتمش کمسه قورقرم دستمالکی طوره
کتورمزسین یعنی ای صفر الید بازاره کیدن فقیر قورقرم سن بوش کیدوب
بوش کلهسن زیرا بازار اهلی کمسیه رایکان نسنه ویرمز حاصلی ای آخرت بازارنه
خیرات وحسنا تسز واعمال صالحاتسز واران کمسه قورقرم که جنت نعمتلرندن
محروم اولاسن قورقرم دیدوکی انکیچوندر که بوخصوصده کمسه نک حقنده جزم
یوقدر زیرا اعمال موجب جنت دکلدر بلکه مشیة الله منوطدر
هرکه مزروع خود بخورد بخوید وقت خرمنش خوشه باید چید هرکه
تقدیری هرکس که ایدی ضرورت وزن ایچون کسر حذف اولندی مزروع اسم
مفعولدر ذرع یذرع دن یعنی فتح بابندن اکلمش دیمکدر اما بونده اکین مراد در
خود اضافتی لامیه در بخورد با حرف تأکید خورد فعل ماضی مفرد غایب یدی دیمکدر
بخوید با حرف مصاحب وخوید واو رسمیله خویش وزنی اوزرینه تصیل که ترکجه
اکا حصیل دیرلر یعنی تازه اکین بجوب جوانه بیدرنکلری اریه وقت خرمن
اضافتی لامیه ویاء معناسنه نون ضرورت وزن ایچون ساکن اوقنمق کرک
ضرورت قافیه ایچون دیمن یا کلمش سویلمش شین ضمیر هدکو رکسه راجعدر
خوشه بونده بشاقدر یعنی بدای وغیرینک بشاغی عربجه سنبله دیرلر بایدک
مقدم مفعولیدر چید جیم عجمینک کسریله ماضیدر مصدر معناسنه زیرا مضارعه
مقارندر دیوشرمک کرک دیمکدر محصول بیت هر کمسه که کندینک اکینی
چکله یدی یعنی قصیل اکین یدی اول کمسه خرمن زمانده باشق دیوشرمک کرک

نسخه شمعی(?)

حاصلی

حاصلی هر کیمسه که جوانلق عالمنده خیرات وحسنات واعمال صالحه یه عمرنی صرف
ایلمیوب لهو ولعبله تضیع اوقات ایلدی پیرلك زماننده باری قادر اولدوغی مقدار
اخرت یولنده سعی ایلملك کرك تاکه ما لا یدرك کله لا یترك کله ایله
عامل اولمش اوله پند سعدی بکوش جان بشنو ره چنینست مرد باش وبرو
بو بیت قدیم نسخه لرده بولنمدی لکن شارحلر یازدوغی ایچون یازلدی پند
بای عجمینك فتحی وسکون نونله وعظ ونصیحت معناسنه در سعدیه اضافتی لامیه در
با حرفی مصاحبت وگوش کاف عجمینك سکونیله قولاغه دیرلر عربجه اذن وسامعه
دیرلر جانه اضافتی بیانیه در روح حوانیه جان وانسانیه روان دیرلر
بشنو بایله فعل امر مخاطب بشنویدن دن شنیدن دن ذکل ایشت دیمکدر پند
بشنوك مفعول صریحی وبکوش غیر صریحی ره راهدن مخفف یول دیمکدر مبتدا
وچنینست خبری اصلنده چون اینست چون ادات تشبیه واین اسم اشارتدر
قریبه وسین وتا ادات خبر ترکیب له بله چون واو رسمی واین دن همزه حذف اولنوب
چنینست اولدی بو نجلین دیمکدر بو لفظ چنین است همزهٔ مجتلبه ایله یازانلر
فارسیه املادن آگاه دکللر ایمش مرد ار دیمکدر رجل معناسنه وباش فعل امر مفرد
مخاطبدر باشیدندن اول دیمکدر اکثر نسخه ده باشندن مکرر واو عطفدر برلر
سبرو با حرفنك تأکیدی رو راندن فعل امر مفرد مخاطبدر رویدن ذن کیت
دیمکدر محصول بیت سعدینك پندینی جان قولاغیله ایشت یول بونجلیندر
وار اول کیت یعنی بنم نصیحتم شریعتده وحقیقتده وطریقتده موافق ومطابقدر
بو که یا بش وهر قنده کیدهسك کیت بعد از تأمل این مصلحت ان دیدم که
در نشیمن عزلت نشینم و دامن صحبت فراهم چینم و دفتر از گفتهای پریشان
بشویم ومن بعد پریشان نگویم بعد ارد وصوك معناسنه در عجم پس
لفظیله تعبیر ایدر تأمل مصدردر تفعل بابندن فکر وملاحظه معناسنه در
این معنی یه اضافتی مصدرك مفعولنه در معلوم اولا که بر کلمه نك اخری

لاميه

مطلب

الف اولە كركسە اول الف يا شكلندە يا زلسون كركسە الف شكلندە عجم ماقبلنى
مكسور ايدە يايە منقلب اولماغيچون مثلا موسى وعيسى ومعنى يايلە اوقورلر
وكاه اولوركە آخرى يا اولان كلمەنك ماقبلنى مفتوح ايدرلر يا الفە منقلبا وللمنيجون
مثلا غنى وترجى وتقاضى وتعدىبينى وعمّنا وترجى وتقاضا وتعدا اوقودلر
فاحفظ پس بوندە معناىى اكى وجهلە اوقمق جايزدر و بوندە ابن معنادن مراد
ابيات سابقەمنك مضمونلريدر ديدەمك ان مفعول اولكى ومصلحت مفعول ثانيسى
كە حوفنبان نشيمن نوننك فتح وكسريلە اوتوراجق يرە ديرلر وهرچوانك
كيجە يتاغندە مستعملدر عزلت اضافت بيانيە در عزلت فراغت وانقطاع معناسندەدر
نتەكە العزلة عبادة بيورمشلر درويشى خلقدن منقطع اولمق عبادتدر نشينم
فعل مضارع متكلم وحدە در نشيندن دن واو حرف عطف دامن وداماناتكس
كە عربجە ذيل ديرلر صحبتە اضافتى لاميە در مجازاً فدا بونك كبى يرلردە بايمصلە
معناسنەدر خود كندى معناسنەدر چينم فعل مضارع متكلم وحدە چيدندن دن
بعض نسخەدە فواهم دوشمش واو حرف عطف دفتر معروف ومضاف اليه محذوف تقديرى
دفتر زباندر كغلتها كفتەنك جمعيدر لغتدە سويلنمش الفاظ وكلمات ديرلر
اما بوندە سخنها معناسنەدر سعد لر ديمكدر پر خيتا نالالا اضافتى بيانيە در لغتدە
طاغىق ديمكدر اما بوندە كلام لغودن عبارتدر نشوتم باحرف استقبال
بوباىى ظرفاى عجم مكسور وبعض روستا بيلر مضموم اوقورلر پس منكسندە
با مضموم اوقمق كرك ديين روستايى طبع ايمش شويدن دن شستن دن دكل
نكويم فعل نفى مستقبلدر كويدندن دن دكل كفتن دن دكل بودر در فقرو
واو عاطفنايلە كلدوكيچون متصل يا زلدى صفت وصلە دلالت ايلسون
حاصلى مذكور معناىى تامل ايلمكدنصكرە مصلحت اى كوردم كە عزلت اوتوراغندە
اوتورام وصحبت اتكينى كندومە ديوشرم ودفتر زبانى پريشان كلماتدن
يويام ومن بعد پريشان سويليم يعنى دنيا كلماتنى سويلميم

ردشمعى ردلامعى

ردلامعى

بيت

بیت زبان بریده بکنجی نشسته صم بکم به از کسی که نباشد زبانش اندر حکم

زبان معروف بریده بانك ضمیله اسم مفعولدر بریدن دن کسلمش دیمکدر زبان بریده
وصف ترکیبیدر دلی کسك معناسنه تا حرف ظرف کنج کافك عربینك
ضمی ونونك سکونیله مطلقا بوجاغه دیرلر یعنی طاشره کی واچره کی بوجغه دیرلر
اما بیغوله بای عجمینك ضمیله ایچ بوجاغه دیرلر صم صادك ضمی ومیم مشدد
ایله اصمك جمعیدر حمر احمرك جمعی اولدوغی کبی نمایتی بومصادره صاغرلر
دیمکدر بکم ده بانك ضمیله ابکمك جمعیدر دلسزلر دیمکدر کسی
یا حرف وحدت که حرف رابط صفت زبانش شینی ضمیر کسه راجعدر اندر
ادات ظرفدر کبی بلکه در اندرون مخففیدر حکم بونده امر معناسنه‌در محصول بیت
دلی کسك بر بوجقده اوتورمش صاغرلر ودلسزلر کبی بر کمسه دنکه دلی کندو
حکمنده اولمیه دلینه ضبطی اولمیه که کوکلنه دلینه کتوره یعنی صاغرلغه ودلسز
لغه اوروب خلقتدن منقطع اولان کیمسه لر زبانی ضبطنده اولمیان بر همیان
وزوایدکو کیمسه دن یکدر بونده جمع صیغه‌لرینی ایراد ضرورت وزن ایچوندر
دیمین معنای بیته واصل اولمش واصم لر وابکم لر کبی بر بوجاقده دلی
کسلمش یعنی خاموش اوتورمش کیمسه بو وجهله دخی معنا قابلدر مقطوع
اللسان یعنی خاموش اولوب بر بوجاقده صم بکم اوتورمش کیمسه بو تقدیرجه
ادات تشبیه مقدر اعتبار اولنمز وصم بکم ذکر جمع واراده واحد قبیلندندر
اولور غفلت اولنمیه دیمین کیمسه ایکی تعبیرنده بله خبط عشو ایلمش مصراع اولك
معناسنده ادات تشبیه محذوفدر یعنی دلسوزلر وصاغرلر کبی بریده زبان بر
کوشه ده اوتوران کیمسه یاخود ادات تشبیه ملحوظ اولمیه یعنی بریده زبان
اولوب بر کوشه ده صم بکم اوتوران کیمسه دیمك مراد اوله بو تقدیرجه صم بکم ذکر جمع
واراده واحد قبیلندندر اولور دیمین اوکلکی صم بکم عمی اصحابندن ایمش

تا یکی از دوستان که در کجاوه انیس من بودی ودر حجره جلیس سر بسم

قلیم از در در آمد چندان که نشاط و ملاعبت کرد و بساط مداعبت
گسترد جوابش نگفتم و سر از زانوی تعبد بر نگرفتم رنجیده نگه کرد
و گفت تا انتهاء غایت ایچوندر یکی بونیسی که حرف رابط صفت
کجاوه و کجابه واو و یا ایله و کراوه و کرابه کنه بو ایله زیرا واو ایله بانک تبادلی
و تناوحسی وارتحفه معناسنه کجاوه معرب کژاوه در کاف و زای فارسیله
دیینلر سهولر ایمش زیرا کج ده کژده فارسیدر اکری دیمکدر کافلر عربیدر بهر حال
کژاوه دن معرب دیمک بولنمدن آگاه دکلمش اوه ء اویختن دن اشتقاق ایلینک
قلمی سهو و نسیان ایلمش انیس فعیل بمعنی فاعلدر مونس معناسنه مزاج و خوی
الشتدرمی معناسنه حجره معروف جلیس فعیل بمعنی فاعلدر همنشین معناسنه
تقدیری جلیس من بودی ایدی فترة اولی ده الملکلمه اکتفا اولندی برسم
با حرف مصاحبت رسم بونده عادت دیمکدر قدیمه اضافت بیانیه‌در در در قیمی
در آمد ایچرو کیردی یعنی قپودن ایچرو کیردی چندان اولقدر دیمکدر
نشاط نونک فتحیله سرور یعنی شنلک نونک کسریله اولیجق باشطلک جمعیدر
ملاعبت مفاعله بابندن مصدردر اویون یعنی بازی و حشرلق بساط
مفاعله بابندن مصدر ثانیسیدر اما بونده دوشك مراددر مداعبت کنه
مفاعله بابندن مصدردر مزاح و لطیفه معناسنه گسترد فعل ماضی
مفرد غایب دوشدی دیمکدر جوابش شینی ضمیر یکی از دوستانه راجعدر
زانو دیز عربجه رکبه دیرلر رانک ضمیله تعبده اضافتی بیانیه‌در تعبد
خدمت و قوللقعه دیرلر بر نگرفتم بحسب لغت یوقاری طوتمدم دیمکدر اما استعمالده
قالدرمدم معناسنه‌در رنجیده بونک کبی یرلرده های رسمیله های ترتب دیرلر
انجنوب دیمکدر ان شاء الله تعالی کلدوکی یرلرده تنبیه اولنور نگه کرد
نونک کسری و کاف عجمیله نظر ایلدی دیمکدر محصول ترکیب سابقا ذکر ایلدوکم
مصلحت اوزره اولدم یعنی خلقدن منقطع اولوب بر بوجاق اختیار ایلدم اول

رد شراح جمیعا

وقته

وقتده دلك كه دوستاردن بريسي كه حج يولنده بنمله محفه نشين اولوردي

ودياز غربتده همحجره وهمنشينم ايدي حاصلي يار قديم ومحب حميم ايدي

عادت سابق ايله يعني بني تكليف لاابالي قيودن ايچوركردي اولقدركه

سرور وشادمانلق ايلدي وشطارت ومباسطت كوستردي يعني بني غمكين وحزين

ايدوب انواع ملاطفات واصناف مطايبات ايله بني سويلتمك مراد ايدندي زيرا بو

زمانه دك بويله حالم واقع اولمش ايدي ويانغه كلدكجه بلا تكليف مصاحبتمله مانوس

ايدي بوقدر احوال كه ايلدي اصلا اكا جواب ويرمدم وباشمي زانوي مراقبه دن وركبه

تعبددن قالديرمدم يعني انكله هيچ مقيد اولمدم وبوقدر حضراعنه التفات ايلمدم

بويله اولنجق بكا اينجنوب نظر ايلدي وديدي فقره اولى محجب وفقرۀ ثانيه

محجب لفظلر يعني زياده ايلنيلر يا نندن ايلمشلر نشاطي ملاعبته مضاف ايدوب معناسي

اولقدركه ملاعبت سروريني ايلدي ديمك جميع نسخه لره مخالف يا نمش بنجيده اسم مفعولدر

انجنمش ديمكدر ديمك صيغه ده ومعناده اصابت ايلمش ومعناسنده انجنمش وكدورتلو

حالده يعني غضبله بكا نظر ايلدي ديمك منطوق تركيبه مناسب معنا ويرمش يعنا بو مرتبه

غضب لازم دكل قطعه كنونت كه امكان كفتار هست بكواي برادر بلطف

وخوشي كنون كاف عربينك ونونك ضميله شمدي ديمكدر الان معناسنه اكنون دن

مخففدر فتح همزه ايله كه حرف بيان امكان افعال بابندن مصدر قدرت معناسنه

كفتار اصلنده وصف تركيبدر آيتدن محففدر اوريدندن محففدر

كفت اسم مصدر در قول معناسنه قول كنوتر بجي ديمكدر صكره مجموع مركبي كلام استعمال ايلديلر

هست اضافت مصدرك مفعولنه در با حرف تاكيد كو كاف عجمينك ضميله فعل

امر مفرد مخاطبدر كويدن دن كفتن دن دكل برادر اصل لغت بونك كبي برادر ده معجمه

ايله در لكن عموما استعمال داله در يعني مهمله ايله نته كه رشيد الدين وصواط غرو ضدن

تعيين بيورمشدر قطعه در زبان فارسي فرق ميان دال وذال يادكيرازمن كه ايف

نزد افاضل مبهمست پيش از و در لفظ مفرد كر صحيح وساكنست دال دان وان را

وباقی جمله دال معجمست لطف لغتده یومشقلق اما بونك كبی یرلرده ایلك وملایمت
معناسنه در خوش واو رسمیله لطفه عطف تفسیری شكلیدر سابقا اشارت اولندی
كه بونك كبی خالرك فتحلری رومزده ضمّه اوقنور یا حرفی مصدر در ایلك دیمكدر محصول بیت
شمدیكه سنك كلامه وتكلمه قدرتك وطاقتك واردر ای عیدی ای برادر لطف واحسان ایله
سویله لطف ایدوب تكلم ونطقه كل كه فردا چونكه اجل رسید بحكم ضرورت
زبان در كشی كه حرف تعلیل فردا یارین ویارن معناسنه در عربجه غدا دیرلر چوادات
تعلیل بیك معروف عربجه برید دیرلر فعیل وزنی اوزره اجله اضافتی بیانیه در ویاخود
لامیه دركه حضرت عزرائیل علیه السلام مراد اولنه واكمل وجه در چون حرف تاكید رسید دانك
وسینك فتحه لریله فعل مضارع مفرد غایب در رسیدن دن بونده ایریشه دیمكدر با
حرف مصاحبت حكم بونك كبی یرلرده محض تاكید افاده ایدر ضرورت معروف در در حرف تاكید
كشی فعل مضارع مفرد زبان مفعول صریحی وبحكم غیر صریحی محصول بیت ای قرنداش لطف ایله
سویله زیرا یارن كه اجل یتیكی ایریشه یعنی موت وفوت كه تعیینی اوله بالضروری دیلكی
چكمدن چكرسن یكی از متعلقان منش بحسب واقعه مطلع كرد ایند كه فلان عزم كرده
است ونیت جزم كه بقیه عمر در دنیا معتكف نشیند وخاموش گزیند اگر تو نیز هم چنین
گیر وراه مجانبت پیش گیر گفتا بعزت عظیم وصحبت قدیم كه دم نیارم وقدم بر ندارم
مگر آنكه سخن گفته شود بر عادت مألوف وطریق معروف كه آزردن دوستان
جهلست وكفارت یمین سهل متعلقات الف ونون ایله جمع اولدی ذوی العقوله
صفت اولدوغیچون تقدیری از مردمان متعلقان منش شین ضمیر یار قدیمه راجعدر
معناده كرد ایند ه مقید در حسب حانك وسینك فتحه لریله اصلی مقدار معناسنه در
واقعه دن مراد شیخك قصد عزلت وانقطاع عن صحبت خلقدر كرد ایند فعل ماضی
مفرد غایب بونده ایلدی دیمكدر كه حرف بیان فلان الفاظ كنایه دندر بونده
مراد حضرت شیخ عزم وقصد دیمكدر نیتا قصده عطف تفسیری در جزم
قطع معناسنه در نیت جزم شول هیئت دركه انفساخ قبول ایلمیه كه

حوف

حرف بیان بقیهٔ عمر اضافت لامیه در خاموش اسم در ساکت معناسنه خوش
نخامش وخمش دخی درلر کزنید فعل مضارع مفرد غایبدر کزیدن دن کزیدن دن دکل
نیز داخی دیمکدر توانی فعل مضارع مفرد مخاطبدر قادر اسك دیمکدر سر لفظ
مشترکدر بونده باش ولق جایزدر یعنی باشك تداركین كور دیمكدر سودا وهوا
معناسنه اولمقده قابلدر یعنی سودای نفسانیکی وارزوی طبعکی ضبط ایله که پایمال
حوادث نفس اولمیه سن مجانبت بونده خلقدن عزلت وانقطاع معناسنه پیش
اولك معناسنه در تقدیری پیش کیردر فقرهٔ سابقه یه قیاس کفتا اولسه
یار قدیم دیدی بعزت باحرف قسم عظیم اولو دیمکدر اضافت لامیه در اولو اللهك
عزتیچون دیمکدر وصحبت قدیم عزت عظیمه معطوفدر یعنی ارامزده واقع اولان
قدیم صحبت ودوستلق حقیچون دیمکدر که حرف بیان دم نفس بر نیارم
چقارمیم یعنی نفس چیقارمیم عدم حضور وفواتی کنایتدر نته که ترکیده سولمم لایم
دیرلر دیکمك وارام مقامنده قدم لغتده ایاق اما بونده ایاق مراددر رجل معناسنه
مجازا برندارم لغتده بوقاری طوتمیام دیمکدر اما بونده قالدرمیم دیمکدر طوردوغم
یردن کتمه مکدن کنایتدر مکر ادات استثنادر الا معناسنه آنکه اول وقت
دیمکدر که حرف بیان کفته شود فارسیده اسم مفعول افعال عامه نك بریله
کلور کاه اولور که فعل عامی حذف ایدوب کفته مفعولیت معناسی قصد ایدرلر
پس بونده معنا سویلنه دیمکدر عادت مألوف دن مراد عادت معهوددر که حضرت شیخ
ایله کندونك اراسنده واقع اولان مصاحبتدر پس طریق معروف بو تکلمه
عطف تفسیری شکلی اولور که حرف تعلیل آزردن لازمله متعدی بیننده
مشترکدر لازم اولیجه دوستان فاعلی اولور پس مراد یاشینك انجمه سی اوله ویا
معهود دوستك متعدی اولیجه دوستان مفعولی اولور لکن اشتراك اوزره لیکن
سوق کلامه مناسب وملایم اولان متعدی اولوب فاعلی شیخ اوله مفعولی یار قدیم
اوله فتامل اندن مبتداء وجهلست خبری کفارت بونده اهل شرع

هر کناهی ان اله ایچون تعیین و تقدیر ایلدوکی نسنه در یمین بونده اندن معنالنمشدر
که فارسیجه سوکند دیرلر سینک و کافک عجمیلک فتحه‌سیله بو فقره معناسی شرطیتی متضمندر
یعنی یمین ایلدیسه کفارتی سهلدر و یا یمین ایلیوب بلکه مشایخک بر خیره نیت
و قصدی حکم یمینده ایده کفارتی سهلدر کفارت یمین اوچ کون اوروج طوتمق
و یا اوچ کشینک قرنین طویرمقدر بو ایسه چوق مصلحت دکلدر تحصول ترکیب
بنم متعلقلرمدن بریسی یار قدیمی اصل قضیه و مقدار واقعه‌یه مطلع ایلدیکه
شیخ قصد و عزیمت ایلمشدر دخی قطعی نیت طوتمشدر که انفساخه مجالی یوقدر که
عمرک باقیسی دنیاده معتکف اوتوره و صمت و سکوت اختیار ایلیه سنده
اکر ریسک باشک قیدینی کور و هوای نفس وارذوی طبعدن کچ و خلقدن انقطاع
و عزلت ایدوب تباعد و تجنب طریقینی اوکه طوت حاصلی خلقدن اختلاط
و ابتلا فی قطع ایله اول یار قدیم بو تقدیری ایشیدوب و بو دنیادن دیکلینجه
دیدی عظیم خدانک عزتی حقیچون و شیخله واقع اولان صحبت قدیم حقیچون
که آرام ایلمزدر و بر نفس المزدر و بر آدم اتوب بوندن کیتمزدر الا اول وقت
که سوز سویلنه عادت مألوف و معهود و طریق معروف و معلوم اوزره
یعنی رسم قدیم اوزره مکالمه و مصاحبت اولونه فیها و نعمت ولا ابنده همان
شیخک یاننده اعتکاف ایدوب کندینک تنده صامت و ساکت اولوب خلقدن
منقطع اولورمز زیرا دوستلری اینجتمک و یا دوستلرک اینجتمسی جهلدر و یمین
ایلدیسه کفارتی سهلدر کانه که شیخک بویله ایلمسی حقنده نقیصه
کلمزکه بو قدر الحاح و ابرام ایلرز زیرا شیخ کبی بر عنید ناصلک عزلتی قابل
طالبلره نیات ایدر بو ایسه مرشدلره لایق دکلدر که بوندن صکره لمتنی بیان
ایدوب بیورور وخلافی راه صوابست و عکس رأی اولی الالباب ذو الفقار
علی رهنما و زبان سعدیدر که ار واو عرف عطف و یا حرف حال خلاف
نقیض صوابدر که طوغریدن یعنی اویماق خلافک اضافتی لامیه‌در و راهک

بیانیده عکس معروف ذای زانک فتحی و همزه‌نک سکونیله فکر معناسنه‌در
همزه‌سی الفه قلب ایلمکده جائزدر اولی حالت نصبی و جرّی یا ایله و حالت رفعی واو ایله‌در
ذونک جمعیدر خلاف قیاس اوزره زیرا قیاسی جمعی ذوون‌در حالت رفعده و ذوینه
نصب و جرده ارباب و اصحاب معناسنه الباب لبک جمعیدر عقللر دیمکدر پس اولی
الالباب اصحاب عقول دیمکدر ذو صاحب معناسنه اسمدر اسماء ستّه‌دندر که حروفله
اعراب اولنور فقار فانک فتحیله اوکرغه کمکلری یعنی اومورغه بنده
بله یا بیشق کمکلریدر فقار دیدوکلری کمکلری که واحدی فقاره‌در اما
بونده ذو الفقار فانک فتحیله حضرت محمد صلی الله علیه وسلم امام علی
حضرتلرینه رضی الله عنه هبه ایلدوکی قلیجدر خلاف مقتضی حصر و عکس ایکی موصوف ذو الفقار
مؤخر مبتدادر ایام بونده قیمن دریجه خلاف دیرلر غینک کسریله کام
کاف عربیله لفظ مشترکدر مراده و دماغه و چکه‌یه دیرلر بونده چکه مراددر
محصول ترکیب داخی صواب بولنمک خلافنددر و یا حال بوکه راه صوابک خلافی و نقیضنده
ولدی ارباب عقولک عکسی حضرت امام علینک ذو الفقاری قینده اولمق یعنی غلافدن
چقمامق زیرا امام علی حضرتی سل سیف ایلمسه بو قدر غزوات ایدوب انقدر آثار عجیبه
و اخبار غریبه که نقل اولنور وجود بولمزدی شیخک داخی لسانی دماغنده قالوب
صامت و ساکت اولسه بو قدر معارف و مزایا مسطور و المعوب مستور قالوردی پس حضرت
شیخ ارشاد و وعظدن خاموش اولمق نیجه قابل طالبلره فرمان ایراث ایده‌مدی
تکلم ایلمک کرک که مریدان مستفید و مستفیض اولالر بعضی نسخه‌ده و نقض عهد
اولی الالباب واقعدر نقیض مصدردر ضربدن یا بندن بوزمق عهدی بوزمق دیمکدر
کام بونده کافک عجمیله دردیننلر خطای فاحش ایلمشلردر که حضرت مولانا جامینک کاف
قافیه‌سنده بر بیتده واقعدر بیت کسی که کام دیدن بحر مزندی کام
بکام میرسد اخر و بکام نهنک وخواجه آصفی نیز دیر بیت بسی جور از ادراک دیده چون
ماهی وطن دیدم که تا قلاب زلفش را بکام خویشتن دیدم قطعه

نه این سید علی ولاسی
و سروری و کامی
وردد قاف الحقایق

زبان در دهان ای خردمند چیست کلید در گنج صاحب هنر سؤال وجواب صفتی
متضمندر خرد خانك كسری و نانك فتحیله عقل معناسنه در هوش ده دیرلر مند
ادات نسبت در لی معناسنه دولتمند دولتلی دیمکدر كلید كاف عربینك فتحیله معناسنه در
اما کسر کافله ده اوقورلر نته که زکیده تقفله کافك کسریله کلید درلر گنج کاف
عجمینك فتحیله خزینه یه دیرلر اضافتلر لامیه لردر لیکن درم وو درك كنجه اضافتلری
یای بطنیله درهای بطنی مضافك کسره سینك اشباعندن متولد اولان یایه دیرلر
صاحب هنر وصف ترکیبی اقسامندندر محصول کلام ای عزیز مند اغزده دل ندر بو سؤالده
صاحب هنرك خزینه سی قپوسنك کلیدی یعنی مفتاحیدر وجوابی در چو
در بسته باشد چه داند کسی که جوهر فروش است ویا پیلور
بسته باشد بغلو اوله دیمکدر داند فعل مضارع مفرد غایبدر دانستندن بیلور
دیمکدر کسی یا حرف وحدت که حرف بیان جوهر فروش وصف ترکیبیدر
فروشیدن دن فروختن دن دکل جوهر صاتجی دیمکدر پیلور چرچی محصول ترکیب
چونکه صاحب هنرك جوهر صاتجی میدر یوخسه چرچیمی یعنی مادام که برکمسه
تکلم و نطقه کلمیه عالم میدر جاهل میدر کیمسه معلومی اولمز پس هر کسك علمی و
معرفتی کلامندن معلوم مدر بیله چرچی اسبابنه دیرلر دیمین غلط ایلمش زیرا ایله
ور بشیمه دیرلر مطلق چرچی اسبابنه دیمزلر قطعه اگرچه پیش
خردمند خامشی ادبست بوقت مصلحت آن به که در سخن کوشی پیش خردمند
لامیه خامشی یای مصدریه ایله مبتدا وادبست خبری وپیش خردمند
ظرف مکانی بوقت با حرف ظرف وقت مصلحت لامیه درسخن دیمکدر در حرف
صله کوشی کاف عربینك ضمیله فعل مضارع مفرد مخاطب در دورشاسن
یعنی سعی ایده سن محصول بیت اگرچه که عاقل قتنده واوکنده ایسیم اولمق یعنی سکوت
ایلمك ادبدر حاصلی معقولدر اما مصلحت وقتنده اول یکدر که سوزنه چالشه سن
یعنی سکوت محمود ومقبول اما هر یرده دکل بلکه تکلم ایلمکدن ضرر و نقصان مترتب

اولمیه

اولسه انده سکوت سدنمومیدر   دو چیز طیرهٔ عقلست دم فرو بستن

بوقت گفتن وگفتن بوقت خاموشی بو بیت اوله نسبت مقام تعلیلده واقعدر

چیز نسنه دیمکدر طیره معلوم اوله که فارسی دلده سکز حرف اولماز قطعه

هشت حرفست انکه اندر فارسی ناید همی ٭ تا بیاموزی بباشی اندرین معنی معاف

بشنو از من این حروف یادگیر ای اهل دل ٭ ثا و حا و صاد و ضاد و طا و ظا و عین و قاف

پس سکز حرفک برسی موجود اولسه بودلده تا تحریفات عوامیه دندر و یا غیری دلدن

منقول پس طیره نک اصلی تیره در لفظ مشترکدر غضبله بولانق معناسی بیننده ایمدی

التباس لازم گلمسون دیو غضب معناسنه اولانی طایله یازدیلر بونده عقله اضافت

مصدرک مفعولنه اضافتیدر و همزهٔ تحتلنه اضافتیچون گلمشدر تقدیری سبب طیرهٔ

عقلدر دم بونده نفسدر فرو بونک گبی یرلرده محض تأکید ایچون سندر

نفس بغلمق ترک تکلمدن کنایتدر گفتن فرهنه سیله بوقت با حرف ظرف

و اضافت ظرفک مصدرینه در واو حرف عطف گفتن مصدرینی دم فروبستنه

عطف ایدر بوقت خاموشی اضافتی سابق گبیدر و یا حرف مصدر مخصوص بیت

ایکی نسنه عقلک غضبنه و بیحضورلغنه سبب در برسی تکلم لازم اولدقده

سکوت ایدوب خاموش اولمق و برسی ساکت و خاموش اولاجق وقتده تکلم

ایلمک حاصلی سویلیجک وقتده سویلممک و سویلمیجک وقتده سویلمک زیرا

ایکی سندنده ندامت حاصل اولور که سبب غضب عقلدر مصراع ثانینک معناسنده

ایکی نسنه عقلی غضبنه گتوریجیدر دیوب منه سندهٔ طیره بونده مصدر معنی فاعلدر

دیمین عندی سویلمش و طیره خفت معناسنه در دیین اثر بجه گتمش فی الجمله

زبان ار مکالمهٔ او در کشیدن قوت نداشتم و روی از مجاورهٔ او گردانیدن

مروت نداشتم که ناموافق بود و محب صادق   مکالمهٔ او مکالمه مصدردر

مفاعله بابندن سویلمک و سویلشمک مشارکت بین الاثنین او ضمیر غایب ارقدیه

راجعدر اضافت مصدرک مفعولنه در در حرف تأکید کشیدن چکمک

لانسمعی وکافی

زبان مقدم مفعولیدر محاوره ومحادثه بر معنایه در مصاحبت دیمکدر
کردانیدن بوندن دوندرمک دیمکدر اعراض ایلمکدن کنایتدر روی کردانیده نك
مقدم مفعولیدر فقرهٔ اولیده کبی که حرف تعلیل محصولی حاصل کلام
یار قدیمله سویلشمدن دیلی چکمکه قوت طوتمدم یعنی آنکله مکالمه دن ساکت اولوب
سویلشمکه قادر اولمدن دخی آنکله مصاحبت ایلمکدن یوزم دوندرمکه مروت
بیلمدم حاصلی مصاحبت دن کلیا اعراض ایلمکی معقول ومناسب کورمدم زیرا
یار موافق ومحب صادق ایدی بیت چو جنك آوری با کسی بر ستیز
که از وی گزیرت بود یا گریز بو بیتی بز رساله مزده کمال تحقیق ایله
تحقیق ایلمشیز مراد ایدینلر اینده کورسون چو ادات تعلیل جنك آوری
وصف ترکیبیدر آوریدنده یا ضمیر خطاب چونکه جنك آورسین مراد حقیقتده
جنك آورلك دکلدر بلکه قصه دن حصه در یعنی چونکه الکدن ایشه کلور
دیمکدر با حرف مصاحبت بر ستیزه متعلقدر ماقبلنه دکل کسی یا حرف
وحدت نوعیه بر حرف تأکید ستیزه فعل امر مفرد مخاطب اولنلکن
یعنی لج وعناد ایله دیمکدر که حرف رابط صفت وی واوك فتحی ویانك سکونیله
او کبی ضمیر غایبدر هو معناسنه گزیر کاف عجمینك ضمی وزانك کسریله
ضرورت سزلك معناسنه در عربیده بد کبی ادات نفی نا داخل اولیجق ضرورت
معناسنی افاده ایلر نته کیم حضرت مولانا جامی بر قطعه ده ایکیسین بله جمع ایدوب
بیورر قطعه علمی که ناگزیر تو باشد بدان گران ◦ وآنرا که از آن گزیر بود جستجو
مکن ◦ وآنکه که حاصل تو شود علم ناگزیر ◦ غیر از عمل بموجب او آرزو مکن ◦ مثلا
حضرتلری اوغلنه نصیحت بیورر بر علم که سنك ضرورتك یعنی سکا لازم وضروری
اولا آکا میل ایله اما اول علمی که اندن ضرورتك ولازمك اولمیه جست وجو ایله
یعنی آکا طالب اولمه اندن صکره که سکا علم ناگزیر یعنی ضروری علم حاصل اوله
حاصلی علم ضروری که سکا حاصل اوله علم ناگزیر ایله یعنی موجبیله ومقتضاسیله عملدن

عمل ایشمنه

171

عزی نصفه ار زوایله دیمکدر بیت توتی که در دو غمت یار ناگزیر منست • جفا و
هرچه رسد از تو دلپذیر منست • یار ناگزیر ضرورتلی یار دیمکدر نظامی خزینة الاسرارده
بویورر بیت هست زیاری همه را ناگزیر خاصه زیاری که بود دستگیر
هرکسه بر یاردن ضرور دیدر دیمکدر حاصلی بو بیت مزالق الاقدام واقع اولدوغیچون
مکرر ابیات استشهاد ایراد ایلدوك اگرچه که عادتمز دکلدر وسنا
ضمیر خطاب بود فعل مضارع مفرد غایب گزیرك اوله دیمکدر یا حرف خطاب
در غریده ام واو کبی گریز معطوفدر گزیرم بونده اسم مصدردر
قچمه معناسنه نفرت دیمکدر گریزندن دنی گریختن دن گلور بونده
گریختن معناسنه در دینن اسم مصدر بیلنرمش تحصول بیت چونکه جنك اوردیسین
یعنی صواش ایردیسین و الکدن لج و عناد و جدال گلور بر نوع کمسنه ایله لج و جدال
و عناد ایله که اندن احتیاج سزلکك و ضرورتسزلکك اوله یعنی اکا هیچ بروجهله
احتیاجك و ضرورتك اولمیه و یا اندن نفرتك و یا گریزك اوله یعنی اندن قاچمك
و اعراضك اوله اما بوکا گلن یار قدیم بنم ضرورتلی و ناگزیر و محتاج الیه
دوستم و محبم ایدی و اندن هیچ بروجهله گریز و نفرت و اعراضم یوقیدی
بو بیت بوستانده گلور و معناسی بونك بودر پس معلوم اولاکه عموما
شراح بو بیتك معناسنه و اصل اولمه مشلردر و بعضیسی شویله اطناب
کلام و اکثار مقال ایلمش که مآل و نتیجه سی محض ژاژ بافلقدر بلکه
اندن دون و سا قلدی تشا ملتقدر بحکم ضرورت سخن گفتیم
و تفرج کنان بیرون رفتیم • بحکم با حرف مصاحبت و حکم بونك کبی یرلرده
تأکید افاده ایدر ابجق بالضروری دیمکدر سخن گفتیم سوز سویلدك و یا
سویلشدوك تفرج لغتده انکشاف حد یعنی اچلمق و غمدن قورتلمق اما سیر
محلنده واقع مستعملدر بونده مراد سیردر تفرج کنان اصلی تفرج کن در
یعنی وصف ترکیبی و الف و نون مبالغه معنالرینی افاده ایدر تفرج ایدرك دیمکدر

رد لاسعی و نیمهی

رد ابن سعد علی و لامعی
و سرورینك و شمعینك کلامینه

بیرون طشره یعنی شهردن طشره باغلر و باغچهلر جانبنه کتدك دیمکدر
محصول تفرج وقتا که کلن دوست بنم یارنا کوریرم اولدیسه و اکا جمیع بر وجهله
استغنا و انده اعراض معقول کورلدیسه بالضروری اکله مکالمه یه و محاوره یه
کلدوك و سیر ایدرك طاشره باغلر و باغچهلر جانبنه کتدك در فصل ربیع که صولت
برد ارمیده بود و اوان دولت ورد رسیده فصل لغتده ایرلمقدر اما بونك
کبی یرلرده بیلك درت حصه سنك بر حصه سی مراد در بونده ربیعه اضافتله
تخصیص کسب ایلمش ربیع بهار زمانه دیرلر بسبی فصل ربیع فصل بهاردیمکدر
ربیعه یا الحاق ایدوب وحدت نوعیه در دیین کیمسه جمیع نسخهلرده الفیاره دو
غندن غیری معنانی فساد ایدرلر که حوف رابط صولت لغتده برکیمسه نك
اوزرینه سیچرایوب هجوم ایلمکه دیرلر اما بونك کبی یرلرده شدت صورتدن
عبارتدر برده اضافتی مصدرك فاعلنه در اضافتی برد بانك فتحی و رانك سکونیله
صوق معناسنه در که فارسیده سرما دیرلر ارمیده ارمیدندن مخفف دکلمش
دیمکدر ساکن اولمش معناسنه ماضیدن قسم در اسم مفعول دکل بود
بونده حکایت حال ماضی معناسنی افاده ایدر اوان همزهٔ مقصوره نك فتحیله
وقت معناسنه در ورد واوك فتحی رانك سکونیله عربجه کل معناسنه در
اوان دولت ورد اضافتلری لامیه لردر رسیده ایرشمش دیمکدر ماضیدن
قسم در مفعول دکل محصول فقرتین طاشره کتدوکمز زمان ربیع فصلنده
ایدی که شدت سرما ساکن اولمش و کلك دولتی وقتی ایرشمش ایدی یعنی کل
اچلمش ایدی ورده دولت اثباتی اول جهتدندر که کل چیچکلرك سلطانیدر
نته که خواجه حافظ بیورمشدر بیت افسر سلطان کل پیدا شد
از طرف چمن مقدمش یارب مبارك باد بر سرو و سمن حضرت شیخك بو کلامنده
نوع مسامحه وار زیرا شدت شتا اواخر خمسینده و اول بهارده ارام
ایدوب ساکن اولور و کل خود بهار فصلنده او اسطنده آچلور شویله که کل

رو شرایع جیسا

زماننده بردلك وسرمانك نام ونشانی هركز كیمسه خاطرینه خطور ایلمز
فتأمل بیت پیراهن برگ بر درختان چون جامهٔ عید نیكبختان پیراهن
الغلة والغنسز كوملكدركه عربجه قمیص دیرلر برگ اضافت بیانیه در یپراق كوملكی
دیمكدر جامه قفتان عیده اضافتی لامیه در بیرام قفتانی دیمكدر نیكبخت وصف
تركیبیدر دولتلو معناسنه الف ونون ادات جمعدر اكی قافیه‌ده بله نیكبختانه
اضافت لامیه در محصول بیت بهاری توصیف ایدوب بیورر اغجلر اوزره یپراق
كوملك ارباب دولتك بیرام لباسی كبی یعنی یكی وتازه اورسلنمش وصولمش
دكل ایدی فقرا لباسی كبی حاصلی اسكیجه‌دن وصوقدن پژمرده وزبون
دكل ایدی دیمكدر قطعه اول اردبهشت ماه جلالی بلبل كوینده بر
منابر قضبان اول معروف اردبهشت ماهه اضافتی لامیه در وارد بهشت
ماهك جلالیه اضافتی بیانیه در معلوم اولا كه جمشید زماننه دك تاریخ
اعتباری یوغیدی اما انك زماننده حكمانك زیاده غلوسی وكثرتی ووفرتی
وار ایدی پس جمشید تخت سلطنته جلوس ایلدوكنده اول كونی تاریخ قودیلر
اندن صكره هر عظیم الشان پادشاه كه تخت سلطنته جلوس ایلسه اول كونی
وایی ویللی تاریخ ایدرلر ایدی یزدجرد بن شهریار ابن نوشیروانه كلنجه
اخر ملوك عجمدر پس انك جلوسنده تاریخ ایلدیلر دیدیلر كه اول كون هجرت
نبینك اون برنجی سنه سنك ربیع الاولك یكرمی الكنجی كونی ایدی دیو تاریخ مستمر
اولدی سلطان جلال الدین ملكشاه بن الب ارسلان سلجوقی تخت سلطنته
جلوس ایلدیكه كه اول كون هجرت نبینك دورت یوز یمش بش سنه سنك مبارك
رمضانك سكزنجی كونی ایدی واول كون شمس نصف النهارده رأس حمله داخل
اولمش ایدی پس بعض حكما اول كونه مبارك باده وارمش ایدی جمله‌دن
عمر خیام ایدی كه اول زمان رصد كواكب ایدوب صاحب زیج اولمشیدی پس پادشاه
مجلسنده الكلام یجر الكلام حسبنجه مصاحبته ارصاد وانیاجه مؤدی اولدی

یزدجرد

و تواريخ قدماءدن مصاحب ايلديلر بو اثناده عمر خيام بيورديكه نه ضرورت كه
بز قدما تواريخنه اعتبار ايده وز سعادتلو پادشاهك بو كوندن جلوسنى
تاريخ ايده لوم جمله سى بو سوزه قايل اولوب اول كونى و اول ايى و اول
ييلى تاريخ ايلديلر و اتفاق ايلديلركه ايلرينك اسامیسنی بنزجردى
ايلرينك اسامیسنی ايليلر و ابتداء سنه فروردين ماهندن اوله يعنى شمس
رأس حمله داخل اولدوغى كون فروردين ماهك اوّلى اوله و اتفاق ايلديلر
كه اول كون شنلكلر و شادمانلقلر اوله شويله سلطان جلال الدين
زماننده بو كونه رعايت سنه بسنه زياده اولدى و صكره كلن سلاطين دخى
بو رعايت اوزره اولديلر الى يومنا هذا پس بو كونه رعايت و التفات رسوم
اعجامدن اولدى و غرابت بونده دركه بعضى مفتيلر فتوى ويرمش كه نوروز
كوننده سيره واروب اول كونه تعظيم ايلين كافر اولور ديو اول رعايتى
و تعظيمى كفر اولان نوروز رومده قزل عرجه كونيدر بو نوروز دكلدر
كه خلاصهٔ فتوى ده بويله بيورمش من اهدى بيضته الى المجوس يوم النيروز
كفر و مجمع النوازلده بيورركه اجتمع المجوس يوم النيروز فقال مسلم سيرة
وصفوها كفر و بونلردن غيرى كتابلرده بو اسلوب اوزره فتوالر واقعدر
كه اكا بعض كتب فارسيده نوروز خوارزمى ديرلر اكا جميع نصارى اعتبار
ايدوب رعايت ايدر بلكه عيد اكبرى اول كوندر تتمة الفتاوا ده
بو نوروزه نيروز مجوس ديمشلر اما مذكور نوروزى كفره بلمزلر
مكركه اهل اسلامدن ابشده لر پس تاريخ يزدجرد ايلرينك اساميسى
بونلردركه ذكر اولنور نظم روز و رشن چو بگذشتی مه آيد بهشت آيد
باز خرداد و تیر آنگه که مرداد آید همی آید پس از شهریور و آر مهر و آبان
بهشت
اندو دی آنکه بر بهمن جو اسفند آخر ماهی بفزاید ایمدی بو اعتبار اوزره آيد
فصل بهارك ایكنجی ایی در پس جلاله اضافتی و نسبتی ایله بهست یزدجردین احتراز

43

رد ابن سید علی و لامعی و سروری و کافی

رد شمعی و کافی

ایجوندرکه اول بو کوندن سکز کون مقدم در معلوم اولا که اند بهشت لفظنی
ماهه اضافت ایدنلر خطای فاحش ایدرلر زیرا مذکور آیلرك اسملری ماه ایله مرکبده
مثلا فروردین ماه وارد بهشت ماه وخرداد ماه دیرلر مصراعك معناسنی اول
وقت جلال شاهه منسوب اولا تاریخ قمریه اوزره دیین خطا ایدوب اظهار
جهل ایلمش زیرا تاریخ قمری عربه مخصوصدر با فسی هب شمسی حقیقی در بلبل
مبتدا کوینده خبری کوینده بونده مجازا نالنده معناسنه در منابر
منبرك جمعی در کسر میمله ضرب بابندن التار تفاع دیمکدر مصدری منبر
کلوردونك فتحی و بانك سکونیله قضبان قافك ضمی وکسریله قضیبك جمعیدر
بدا قدر غصن معناسنه اما قافك فتحی ایله اوقورلر غضبانه موافق اولسون
صنادلك ماقبلی اولمده محصولیبت یار قدیمله سیره چقدوغی زمان جلال الدینه
منسوب ایدی بهشت ماهك اولیدی بداقلر منبرلرنده بلبل کوینده ایدی
برکل سرخ از نم افتاده لالی همچو عرق بر عذار شاهد غضبان بیانیه در قزل کل
دیمکدر نم چه دن کیجه یغار افتاده واوله وواسرلغندر واوسزیاز وب
واوله ده لغتدر دیین معلوم مدرکه ناموزون اوقورمش لآلی الف ممدوده له
لؤلؤنك جمعیدر اینجولر دیمکدر عرق در غذار بونده یکاق مراددر
رخساریکلدر شاهده اضافتی لامیه در وغضبانه بیانیه شاهد بونده
محبوب معناسنه در غضبان عطشان وزنی اوزره صفت مشبهه در غضبناك
معناسنه یعنی غضبلی دیمکدر محصولبیت قرمزی کلك اوزرینه
چه دن اینجولر دوشمشیدی خشمناك محبوبك عذارینه دری دوشدوکی
کبی حاصلی سیره کتدوکی زمان جلال الدین تاریخی حسابنجه اردبهشت
ماهك اولیدی که بلبل منابر اغصانده مترنم وغزل سرا ایدی کل سرخك
اوزرینه ده چه دن اینجولر دوشمشدی یعنی اینجو کبی چه دوشمشدی
قاقمش دلبرلك یکاغنه عرق دوشدوکی کبی حاصلی قزل کلی غضبدن

رد سروری

غضبندن قوزمش محبوبك رخنه و گل اوزره دوشمش نمنی حمی اوزره عرق قطره
لرینه تشبیه ایلمش و بو تشبیهه مطلق دیرلر زیرا گلی رخ جانانه و جانانی
گله و نمی عرق جانانه و بالعکس تشبیه جایزدر شب را ببوستان یکی
اندوستان اتفاق مبیت افتاد معلوم اوله که بو کتابك بو محلی اسکی نسخه
لرده بویله واقعدر و فی الواقع بویله گرك تا کیم اشاعده یدمش ضمیرینی ارجاع
ایلمده تردد واقع اولمیه یعنی مرجوع الیه یار قدیمی اوله بلا تردد دیسن عموما شراح
بو مفاسددن غفلتله گچمشلر تأمل ایده‌ر شب گیجه دیمکدر و را ادات مفعول و یا
حرف ظرف و بوستان واو ایله فارسی و واوسز عربیدر یکی یه اضافتی لامیه‌در
اندوستان ازمن تبیین گبی یکی بیان ایدر دوستلردن برسینك بوستاننده
دیمکدر اتفاق مصدر افتعال بابندن اصلی اوتفاق ایدی قبل تاء افتعال
واو واقع اولدی واو حرفلر حروف مجهوره‌دن و تا حرفلر حروف مهموسه‌دن بینهما
تنافر و تباعد واقع اولدوغیچون واوی تایه قلب ایدوب تایی تایه ادغام ایلدیلر
مبیت مصدر میمیدر بیتوتت معناسنه باتت یبیت‌دن ضرب بابندن اجوف افعال
ناقصه‌دن گیجه‌دن واقع اولان مصالحده مستعملدر ظل گوندز واقع اولنده
گبی بات زید عروسا و ظل زید امیرا گبی افتاد واقع اولدی دیمکدر تحصوبی
گیجه ذی میسره چقدوغمز گونك گیجه‌سی دوستلردن برینك بوستاننده
اتفاق گیجه‌لمك واقع اولدی حاصلی سیره گیتدوگمز ده گیجه خاطره ده قالمق
اتفاقی بو قیدی لیکن اتفاق دوستلردن برینك بوستاننده اختتام لدیدك
موضعی خوش و خرم و درختان دلکش درهم گیجه لدوگمزی بوستانی وصف ایدر
موضع اسم مکاندر جای معناسنه و یا حرف وحدتدر جایی دیمکدر خوش
گوزل خرم خانك ضمی و رای مشدده‌ك فتحیله تشدید غلبهٔ استعمالدندر تأکیدر
نته که خسرو بیوردر بیت ای سراپای معدن خوبی جسم تو بر دلم نهاده کمر
بونده خرمیدر تشدید یوقدر بلکه اصل اوزره مخفف گلمش درخته که سابقا بیانی اولنمشدر

رد ابن سید علی ولامعی وسروری وشمعی وکافی

بایسیتن

بتفوتت گیجه‌لمك دیمکدر

ایمدی

اعیدی خرم لغتده شاد معناسنه در اما بونک کبی یرلرده ای وچمن چچکلری
آراسته وپیراسته مراد در و درختان دلکش بیانیه دن دلکش وصف ترکیب در
کشیدن دن کوکل چکیجی یعنی کوکل الیجی دیمکدر درهم لغتده قریشمش معناسنه در
اما بونده اغجلرینک صقلغندن ودالللری وبداقلری بربرینه قریشمقدن عبارتدر
محصول فقره تیب کیجه لدوکمز بوستانک بعضی یرلری چایر وچمن وابدوانله مشرق
ومزین ایدی وبعضیری کوکل الیجی درخت میوه دن قملو وشمول ایدی حاصلی
اولکی فقره سی چمنزار اولان یرینی وصف در وایکنجی فقره سی درختان میوه ایله
پر اولماسینی تقریر در درختان درهم ایله توصیف اول جای لطیفه حد ذاتنده برکوهی
مقام اولدوغنی افاده ایلمک دیمک درختانی اوردن اغاجی طن ایلمش عفی الله عنه
کفتی که خرده مینا بر خاکش ریخته وعقد ثریا از تارکش در آویخته کفتی
فعل ماضی مفرد مخاطب شرط محذوفه جوابدر تقدیری اکر دیدی کفتی دیمکدر خطاب
عام طریقیله که حرف بیان خرده اوواق دوک مینا بونده یشل صرچه در یشل
صرچه اواغی دیمکدر بر خاکش ضمیری موضعه راجعدر ریخته اسم مفعولدر ریختن
دن دوکلمش دیمکدر عقد بونده بوغمق و ثریا ثانک ضمی و رانک فتحیله اولکر یلدوزنه
دیرلر فارسیجه پروین وپرن دیرلر اضافت بیانیه در تارک رانک فتحیله
دپه یه دیرلر یعنی هر نسنه نک دپه سنه و درو غنه دیرلر و شین ضمیری درختانه
راجع در آویخته دن حرفتا کید و آویخته اسم مفعولدر اصلمش معناسنه بعض نسخه ده
لف ونشر مرتب طریقیله بیوررلر اکرسن اول موضعی و درختانی کوریدک دیردک
که اول موضعک خاکی اوزنده یشل صرچه اوواغی دوکلمش چمن انواع شکوفه ایله
ملمع اولدوغنی لمعان و برقاده یشل صرچیه و صرتمش الماننک وامرودک وکرازک
وغیرهینک طوب طوب اولان چچکنی عقد ثریایه تشبیه ایلمش خاکش ضمیرینی بوستانه
ارجاع ایدوب میان معناده اوراق درختانه کوایلمک غریب تصرفدر وفقره
ثانیه دخی اولکر بوغمی یعنی عقده بکزر زینا اول درختلرک توقندن اصلمش دیمکدر

ركاكي

رشيعي

تشبیه ده اغراب ایلمش فقرهٔ ثانیه ده تارکش بدلی تاکش دیدی فقره
اولی ایله صنعت ترصیع اولوردی دیدیلر معلوم درکه صنعت ترصیع نه
اولدوغنی وینجه اولدوغنی بیلمز راعش بلکه تاك وخاك بیننده تجنیس
مطرف ورنجه واوبخته بیننده سجع مطرف اولوردی بو ایکی فقره نك بیاننده
اطناب مقال واکثار کلام ایده نك بنکی خیالاتنه التفات اولنمسون که
صداع ایراث ایدر **قطعه** روضة ماء نهرها سلسال دوحة
سجع طیرها موزون **روضة** لغتده چمن در مرغزار معناسنه اما موضع خوش
بورده وغنی ذر مبتدا محذوفك خبریدر تقدیری هی روضة در **ماء** صویه دیرلر
اصلی ماه ایدی هاء الف ممدوده بعدنده واقع اولمغله همزه یه قلب اولندی ماء اولدی اما
الف ممدوده ستول الف درکه زاید اوله واندنصکره همزه اوله کسماء ورداء
الفی کبی **نهر** نونك فتحیله وهانك سکونیله بونده ارمق معناسنه مانك
نهره ونهرك ضمیره اضافتی لامیه در وضمیر روضه یه راجعدر **سلسال**
سکیجی دیمکدر خوش کوار معناسنه یعنی خفیفدر ثقیل دکل حاصلی منهضم تیز اولور
ماء مبتدا وسلسال خبری وجملهٔ اسمیه صفت روضه در **دوحة** اولو اغاجه
دیرلر اسم جنس اولوب قلیله وکثیره شامل اولدوغی جهتدن ومقام حسبیله
کثرت اشجار ایهام ایدر بورده مبتدای محذوفه خبردر هی دوحة دیمکدر
سجع کوکرجینك وترینك وغیری قوشلرك اوتمه سنه دیرلر اما بونده طیره
اضافت سببیله مطلق اواز معناسنه نحو اولنمشدر **طیر** قوشه واوچمه دیرلر
مشترك لفظدر واضافتلری سابق کبیدر **موزون** معروف بونده ده سجع مبتدا
وموزون خبری وجملهٔ اسمیه صفت دوحه در وضمیر دوحه یه راجعدر هی روضه
ضمیر بینی وارد قلری بوستانه صرف ایلیوب معناسنی اول بوستان بر باغچه در
دیبن مخلته صرف ایلمش وهی دوحة معناسینده یعنی انده اولان درختانك
هر بری بر درجه در دیدوکده مقامه مناسب دکل **بیت**

نه شمعی
نه سروری
وشمعی وکافی
نه کافی
نه لامعی

ایکی فقرۀ لف ونشر مرتب طریقیله ذکر ایلدوکی کبی بو ایکی مصراعده اول
منوال اوزره یعنی روضه موضع قوشدن عبارتدر   ودوحه درختان دلکش
دن ایمدی اول موضع بر مرغزار ایدی که ایرماغینک صوتی خفیف وسکیجی
ایدی یعنی نقدر ایچسک ضرر ایلمزدی بلکه نوری هضم اولوردی حاصلی
صوینک زیاده ایوکلکندن کنایتدر اول درختان دخی بر اغاجلق ایدی
که قوشلرینک اوازی یعنی ترغات ونغماتی لطیف وموزون ایدی
حاصلی چمن زاری دلبر ودرختانی دلکش ایدی ایکی مصراعده محذوفا ضمیری
موضعه صرف ایدوب محتمل اعتبار ایله روضه وحال اعتباریله دوحه درختین
مذکورلف ونشردن اکاه دکلمش   ان پر از لالهای رنکارنک   وین پر
از میوه های کوناکون   ان اسم اشارتدر روضه یه بر طولی رنکارنک
رنک رنک دیمکدر یعنی مختلف رنکلی لالهلردن طوپطلی ایدی وین اصلنده واین
ایدی همزه وصلله ساقط اولدقدنصکره کسره سی واوه نقل اولدی میوه
یمشه درلر وها ادات جمعدر   کوناکون   دورلی دورلیه دیمکدر یعنی انواع
میوه دن بونده بالقوه تقدیر ایلمک کرک کیم کلامده تناقض لازم کلمیه فتأمل
مصراعی بیت   اول روضه رنکارنک لاله لردن مملو ایدی واول دوحه بالقوه
درلو درلو میوه لردن طوپطولی ایدی حاصلی اغجلر [illegible] اغاجی دکل میوه
اغاجی ایدی   باد در سایۀ درختانش کستراننده فرش بوقلمون   باد
مبتدا درختانش ضمیری بوستانه راجع اولمق قابل ومیوه هایه راجع اولمق
جایزدر روضه یه وموضعه ارجاع ایدنلرینی وجه ایلمشلر کستراننده الف
ونون ادات تعدیه در ضرورت وزن ایچون کلمشدر زیرا کستردن متعدیدر
ادات تعدیه احتیاجی یوقدر وبونده ایکی مفعول دابستمزکه حروف تعدیه یه
محتاج اوله خبر مبتدا در باد دوشمش دیمکدر   فرش دوشه یعنی نسنه یه دیرلر
بوقلمون بونده کلستانی کمخا دیدوکلری قماشدرکه هر یه جانبدن نظر ایلسک

رد شمعی

رد سروری
رد شمعی
وبهائی

بردرلي كورينور حاصلي الوان اغچلرينك چچكي ياشل چمن اوزره مختلفه شكلي
كوستررزيرا باد حركت ايلدكجه ميوه اغچلرينك چچكي ياشل چمن اوزره دوكلي
وچمن اراسنده ده يردن بيتمش انواع الوان شكوفه اولغانندن بس چمن بوقدر شكوفه
ايله ملمع اولنجه بالضروره بوقلمون شكلي اولور ايمدي فرشي حركت باده اسناد
بوجهتدندر بعض شارحين بوجهله داخي تقرير بيورديلر ليكن اول تعريض
وجود شمسيه مخصوصدر وبزم ذكر ايلدوكمز عامدر فتأمل محصول بيت
اول بستانك ويا اول ميوه نك اغچلري سيلكنسنده باد شكل قوش دوشمش تعريض
اولان وجه اوزره بامداد كه خاطر بازامدن براي نشستن غالب امده بامداد
وبلمدادن صباح وقتنه ديرلر كه حرف رابط صفت خاطر بونده فكر معناسنه
در رأي قرينه سيله اضافتي لاميه در بازآمدن كري وكلمك يعني بنجه دن
شهره ودامن كيتمك فكري بر رأي نشستن اول كون بنجه ده اوتورمق فكري
اوزره محصول بيت بوكون بنجه ده اوترملمي يوخسه شهره كيده لمي اوزر تابسنده متردد
اولدم عاقبت كيتمك فكري اوتورماق فكري اوزره غالب كلدي ديدمش دامني
كل وريحان وسنبل وضيمران فراهم اورده وعزيمت شهر كرده ديدمش ضميري يان
قديمه راجعدر دامني با حرف وحدت ريحان فلكي ضمير ضادك فتحي وياك سكونيله
وميمك ضميله سلطان بركي وبك بركي ديدوكلري بردورلي فلكندركه عجم
اكابي ديريانك ضميله فراهم اورده ديوشرمش يعني جمع ايلمش محصول بيت
سهره كيتمك فكري اوتورماق فكري اوزرنه غالب كليجك مصاحبي كوردم كه
برآلك انواع شكوفه جمع ايلمش وشهرده كيتمكي قصد ايلمش معلوم اوله كه كل وسنبل
وريحان وضيمران زمانلري متخالفدر كه برزمانده جمع اولمازلر بس كلام تخييلي اوله ويا
تغليب قصد اوله كفتم كل بوستان راجنان كه داني بقايي نباشد وعهد كلستانرا
وفايي نه و حكما كفته اند هرچه نبايد دل بستكي را نشايد كل بوستان
لاميه در ورا ادات تخصيص چنانكه انجلين كه ديمكدر داني فعل مضارع مفرد مخاطب

حاصلي

يكني م

دردايندن

دردانه دن بیلورسین دیمکدر بقا ثبات وقرار دیمکدر ویا حرف تنکیر حرف
وحدتدر کل وعهد کلستان اضافیتده لامیه در وراکنه ادات تخصیص وفایی یاسی
ده حرف تنکیر حرف وحدت دکل نه حرف نفی یناشه دیمکدر وحکما یعنی اصحاب
حکمت وارباب عقل نیاید فعل نفی مستقبل مفرد غایبدر یاییدن دن یعنی ثابت
وقاتا اولمیان دیمکدر یعنی کلمتمین ودورمیان دل بستکی دل کوکل بستکی یا حرف
مصدر بغلولق دیمکدر وراحرف صله در رامعناسنه نشاید فعل نفی مستقبل مفرد
غایب لایق دکل دیمکدر مخصوص کسلی دیدم بوستان کلینک شویله که بیلورسین بقاسی
اولماز سریع الزوالدر وکلستان زمانینک وفاسی اولماز یعنی کلستانک وجودی ولهو
واعتباری کلله در پس کل کدینجه کویا که کلستان کتمشی اولور زیرا دکندن غیری نسنه
قالمز وحکما وارباب عقل یعنی عقلا دیمشلردر هرنسنه پایدار دکل یعنی ثبوتی
وقراری یوقدر کوکل بغلمغه لایق دکل حاصلی ربط قلب وتعلق خاطره سزاوار
دکل گفتا پس طریق چیست بن بویله یوجک دوست دیدی پس طریق نه
یعنی باقی وثابت ندر که اکا ربط قلب ایدوب کوکل اکلنجه سی ایده لم گفتم برای
نزهت ناظران وفسحت خاطران کتاب کلستان توانم تصنیف کردن که باد خزان را
بر ورق او دست تطاول نباشد وکردش زمان عیش ربیع را بطیش خریف مبدل
نکند برای بای اصلیه ایله لاجل معناسنه در نزهت نونک ضمی وزانک سکونی
وهانک فتحی ایله سرور وشادیلق معناسنه در ناظران مراد اهل مطالعه در واضافت
مصدرک فاعلنه در فسحت فانک ضمی وسینک سکونیله وسعت معناسنه در
خاطران الف ونونله جمع اولدیغی شدوذ واضافت مذکور کبیدر کتاب کلستان
بیانیه در کلستان لغتده کللکدر اما بونده براعت الاستهلال طریقیله ذکر اولمشدر
بو کتابک اسمی اولجقدر توانم فعل مضارع متکلم وحده در قادرم دیمکدر کتاب
مفعول اولی تصنیف مفعول ثانیسی وتوانم معنا جهتنده کردن مصدرینه مقیددر
وبر حرف استعلا ویا حرف صله که حرف رابط صفت باد خزان لامیه در تقدیری

باد فصل خزاندر ورا ادات تخصیص وبر حرف استعلا وبا حرف صله ورق اولامیه
دست تطاول بیانیه در مراد ظلم وتعدّی در بوکتابه بومعنایه نیجه رده کلور وکردش
اسم مصدر دهکردیدن دن وبوشینک ماقبلی دایما مکسور اولور نته که ضمایرک ماقبلی
ماقبلی مفتوح اولورالّا ضرورت ونیجون کاه ساکن اولور زمانه اضافت مصدرک فاعلنه
اضافتی کبی درکردش زمان دن مراد فصول اربعه نک تعاقب وتوالیدر عیش
عینک فتحیله لغتده دیرلک در امّا بونده ذوق وصفادر مراد در با حرف صله بطیش
طانک فتحیله خفت وسبکسارلق معناسنه در وخریفه اضافت مصدرک فاعلنه در
تقدیری بطیش فصل خریفدر کردش مبتدا ونکند خبری وعیش نکندک مفعول
صریحی بطیش غیر صریحی ومبتدل مفعول ثانی صریحی محصول ترکیب دیدوم که
ناظرک واهل مطالعه نک سروری وشادلغیچون داخی قاریلرک خاطرلرینه انشاده
ومعرفتده وسعت ویرمک ایچون یعنی اوقیان منشیی واهل معرفتده کامل اولمق ایچون
کلستان کتابنی تصنیف ایلمکه قادرم که خزان یلینک آنک یپراغنه تعدّی وتجاوز
الی اولمیه یعنی ضرر ایدوب برک وباریخی دوکمکه قادر اولمیه داخی زمانک وفصولک
تعاقب وتوالیسی آنک بهاری ذوق وصفاسنی خزان فصلینک حقیقتنه تبدیل
ایده میه یعنی برکتاب تألیف ایلمکه قادرم که فصل خزان وشتا برک وباریخی دوکوب
برهنه وعریان ایلمکه قادر اولمیه دنیا کلستانلرینی ایلدوکی کبی مثنوی
بچه کار آیدت زکل طبقی از کلستان من ببر ورقی بچه با حرف صله آید
فعل مضارع مفرد غایبدر آییدندن وتای خطاب ضمیر منصوب متصل مفعول صریحی
ذکل غیر صریحی وطبق فاعلی ویا حرف وحدت طبق دن مراد آچلمش کلدر زیرا
آچلمش کله ورد مطبّق دیرعرب پس کلدن بر طبق و بر طبق کلدن دینیلیر
بومعنایه واصل اولمش وهیچ تعرّض ایلمیینلرده کذلک والّا تعرّض ایدنلردی
ببر بای ولّی بونک کبی یرلرده ظ فای عجم مکسور وروستایی لرمضموم اوقورلر
پس ضمّه یه تخصیص روستا ییلقدر وبر فعل امردر بریدن دن بانک فتحیله

رداکسیدعلی
ولامعی وسروری
وشمعی وکافی

بردن دن دکل ورقي یا حرف وحدت بونده ورق دن مراد کتابدن بر پیراقدر
یعني بر کاغد محصول بیت سنك نه ایشوکه کلودیعني نه کارکه یارادبر مطبق کل
بنم کتاب کلستانمدن بر کاغد مقداري خاطر آل یعني حفظ ایلیه که بیلك کل مطبقدن
انفعدر خطاب عامدر کل همین روز پنج وشش باشد وین کلستان همیشه خوش
باشد کل مبتدا و باشد خبریدر روز ظرف زمان وپنج وشش اضافت بیانیه ده
وهمین انجق دیمکدر همیشه ادم دیمکدر خوش واو رسمیله وروم ضمّ ایله بونده
خوب ولطیف معناسنه در قافیه ایچون خا مفتوح اوقنور دیین خوب سویلمدي
محصول بیت بو بیت بیت اوله مقام تعلیلده واقع در زیرا کل بش التی کون
اولور انجق یعني سریع الزوال وقصیر عمردر اما بو کلستان دایما تر و تازه در ولطیفدر
حاصلي نه صولور ونه چوریر حالي کي من این سخن بگفتم دامن گل بریخت ودردامنم
بن بو سوزي سویلدم دامن گل لامیه درادني ملابسه ایله یعني گل ایچنده اولمق
اعتباریله یس دوکلن گلده ادر اتك دکل بریخت با حرف تأکید ریخت فعل ماضي
مفرد غایب دوکدي دیمکدر دردامنم در حرف صله یا کبي اویخت بونك کبي
یرلرده یاپشدي معناسنه نته که گل سه کرك انشا الله تعالی علام عجم حکایه سنده
کي بدوست درسکان کشي اویخت یعني ایکی الیله کمینك دومنینه یاپشدي
دیمکدر الکریم مبتدا اذا وعد اذا زمان استقبال ایچون ظرف در معناي شرطي
متضمن جملهٔ فعلیه یه مضاف ولور جمهور نحویین مذهبنده وکندیده عامل
جوابیدر که وفا علیهدر وجملهٔ ظرفیه خبر مبتدادر محصول ترکیب همانکه
بن یادقدیمي کلدن منع ایدوب کتاب کلستان تصنیفنه قدرت اظهار
ایلدم کانه تألیفنه وعده ایلمش اولدم زیرا اندن منع وبوکه ترغیب وعده
معناسي متضمندر پس بوکه بناء الکریم اذا وعد وفا بیوردی فصلي در ودر آن
چند روز اتفاق در بیاض افتاد فصلي یا وحدت در آن حسندر حرف وحدت
دو واو رسمیله اکي دیمکدر براکي فصل معناسنه ظاهر بونده فصل دن مراد

ردّ ابن سید علی
ودکوري
وسمي وکافي
ردّ ابن سید علی
وسروري

ردّ ابن سید علی
وسروري

اویخنم

بایدر زیرا بو کتابده فصلله ملقب ومسمی نسنه یوقدر چند نیچه در حرف صله

یا معناسنه بیاضه دوشمکدن مراد تحریر وکتاب اولدیغی دیمکدر اکرچه مستوده

دن بیاضه چیقماغه قرینه یوقدر اما عدمینه ده قرینه یوقدر ایکیسنه محللک

تحملی وار پس حکم هر بینه قرینه سزدر اکثر نسخه ده همان روز واقعدر لیکن

مبالغه یکله حمل اولنمسون دیو بو نسخه اختیار ایلدک محصول ترکیب برآکی فصل

اول بر پیچ کونده اتفاق بیاضه دوشدی یعنی تحریر اولدی ویا مستوده دن

بیاضه چیقدی دیمکدر ویا همان اول کون بو یله اولدی در حسن معاشرت وآداب

محاورت حسنک معاشرته اضافتی مصدرک فاعلنه اضافتیدر آداب محاورت

لامیه در محاورت مکالمه معناسنه در محصول ترکیب فصل اول خلقله

حسن زندکانه واسلوب اختلاطی وقانون مصاحبتی بلدرر واکنجی

فصل اداب مصاحبت ومکالمه وطریق محاوره ومحادثه بیلدرر بعضیلر دیدیلر

اولکسی باب سابع واکنجیسی باب ثامن در در لباسی که متکلمان

را بکار اید ومترسلان را بلاغت افزاید ده ر ادات ظرفدر اولدن بدل افتاد

فعلنه لباس الفاظ وعبارتدن کنایه در یا حرف وحدت که حرف ربط صفت

متکلماندن مراد فارسیجه سویلیشنلردر را ادات تخصیص بکار باحرف صله اید

فعل مضارع مفرد غایب درآییدن دن کلور دیمکدر مترسلاندن مراد منشیلردر

افزاید فعل مضارع مفرد غایب درار تور دیمکدر محصول فقرتین مذکورتین آکی فصل بر

لباسده واقع اولدیکه متکلمان فارسینک ایشینه کلور یعنی اول آکی فصلده واقع

اولان فواید ولطایف بر خوب الفاظ ولطیف ادا و کوزل عبارتله ادا اولدی که

فارسی خوانلره لازم وطالب فرسی اولانلره مهمدر واهل ترسله وانشانک بلاغت

وکمالینی زیاد ایدر فی الجمله از کل بوستان بقیتی موجود بود که کتاب کلستان

بعون الله الملک المنان تمام شد فی الجمله حاصل کلام بقیتی با حرف وحدت

ویا حرف تنکیر محصول ترکیب حاصل کلام بوستان کلندن دخی بقیه موجود ایدی

رد ابن سینا علی

وکرودی

که کتاب

كه كتاب كلستان ملك منانك عونيله تمام اولدي يعني الله عنايتيله تمام

اولدي وتمام انكه شود بحقيقت كه پسنديده آمد در بارگاه شاه جهان پناه

اما كتاب كلستان حقيقتله اول وقت تمام اولور كه مقبول كله يعني مقبول اوله

جهان صغينجي ويا جهان صغندرجي پادشاهك دركاهنده سايهٔ كردكار اضافتي

لاميه دركردكار كاف عربيله كردن دن مشتق اسمدر رانك ودالك

سكونيله وكار ادات فاعلدر يجي معناسنه ستمكار وجفا كار كبي پس بونك

كبي يرلرده كردكار فعال مطلق معناسنه در يعني خدادر كاف عجميدر ديين

بو خصوصده عجمي لك ايلمش وكاف عربينك كسري والك ده ديينلر بونك

اصليني بيلمزلر ايمش وپرتو لطف پروردكار رب معناسنه در پروردن دن

محصول ترکيب سايهٔ خدادر وخدانك لطفي پرتو يدر يعني اثر لطيفدر ذخر زمان

زمانك ذخيرهٔ سيدر يعني خلقك سبب حيات وباعث معاشي ووسيلهٔ نظام انتظاميدر

كهف الامان كهف مغاره معناسنه در بونك كبي يرلرده صغينجق ديمكدر

ملتجا معناسنه يعني خلق اكا پناه ايلتمكله نوايب روزكاردن ومكايد دهردن

امن وامان بولور المؤيد من السماء مؤيد محكم معناسنه يعني سمادن تأييد ونصرت

وظفر بولمشدر يعني دوشمنلرينه غالبدر عضد الدولة القاهرة عضد عينك

فتحي وضادك ضميله قولدر بازو معناسنه دولته اضافتي لاميه در وقاهره دولتك

صفتيدر حاصلي دشمنلريني قهر وهلاك ايدجي دولتك بازوسي يعني

معيني وظهيريدر كه دولت سلطنت انكله مستحكمدر سراج الملة الباهرة سراج

چراغ يعني شمعك فتيله سنده يانان آتش بونده ضيا ونور مراددر ملتدن غالب اولسه

يعني دين اسلام كه ساير اديانه غالبدر انك ضياسي ونوريدر ديمكدر بعض نسخه

لرده باهره يرينه ظاهره دوشمش بلدرايجي معناسنه جمال الانام جمال حسن معناسنه

در يوزه جمال ديدوكلري كوزللك انده ظاهر اولدوغيچون انام خلق معناسنه در

يعني خلق عالمك حسن وبهاسي يعني حسن حاللري ورونق كارلري انك وجوديدر

جوديله در مفخر الاسلام اهل اسلامك فخر ايده جكلري يعني انك وجود فخر ايدرلر
كه بويله عاقل وعادل شاه زاده من وارد ر ديو سعد بن اتابك الاعظم بو القابله
ملقب وبو اوصافله موصوف ابوبكر اوغلي سعددر اتابك اعظم دن مراد ابوبكر
در كه بوندن صكره انك اوصافني ذكر ايليسه كرك شاهنشاه المعظم شاهنشاه
سابقا مفصل ذكر اولمشدر ملك الملوك المعظم ديمكدر مالك رقاب الامم
مالكك رقابه اضافتي اسم فاعلك مفعولنه اضافتي در رقاب رقبه نك جمعيدر بوينلر
ديمكدر امم امتك جمعيدر خلايق طوايف مختلفه ديمكدر يعني جميع خلايقك
بويونلرينه مالكدر حاصلي خلق عالم قوللريدر ديمكدر زيرا رقبه ايله جميع بدندن
تعبير ايدرلر مولي ملوك العرب والعجم مولي بونده افنديي وصاحب معناسنه در
ملوك ملكك جمعيدر پادشاهلر ديمكدر عربدن غيريه عجم ديرلر مطلقا يعني
عرب وعجم پادشاهلرينك افنديسي در كه جميع اكا سر فرو ايدوب انك محتاجلريدر
حاصلي جمله سي اكا التجا ايدرلر وجميعينك ناصر وياوريدر سلطان البر
والبحر بر وبحرك پادشاهيدر يعني تمام دنيايه امري جاري وحكمي نافذدر
وارث ملك سليمان ملك سليمان شيرازدر اما بونده سلطنت سليمانه
وارث ديمكدر بعيد دكلدر وكه غلط ريقيله وحوش وطيورك حكمه مالك اوله
مظفر الدين ابوبكرك لقبي ابوبكر كنيتي بن سعد انجلين ابوبكر كه
سعدك اوغليدر وسعد زنكي اوغلي ادام الله تعالي اقبالهما الله تعالي ابوبكرك
واوغلي سعدك دولت ورفعتلريني دايم ايليه وجعل الي كل خير مالهما
داخي الله تعالي هر خيره قلسون مرجع ومآبلريني بعض نسخه ده آمالهما دوشمش
آمال املك جمعيدر امل امله مدّيله امّلك جمعيدر اميدلر ديمكدر يعني الله تعالي اميدلرينه خيراته
وميل ورغبتلريني حسناته توجيه ايليه يعني اميدلري خير وتوجهلري عداله
اوله وبكرشمهٔ لطف خداوندي مطالعه فرمايد واو حرف عطف وبو فقره
پسنديده آيين فقرهٔ سنه معطوفدر با حرف مصاحبت كرشمه كاف عجمينك

كسريله
وارانلك

وراءنك كسري وشين معجمنك سكونيله بونده كوز اوجيله بقمغه ديرلر اما حراسان
اهلي كاف عربي مفتوحه وراي مفتوحه ايله اوقورلر لطفه اضافت بيانيه در خداوند
اضافت دهٔ بويله در يا حرف نسبت مطالعه معروف فرمايد فعل مضارع مفرد
غايبدر فرمايدن فاعلي سابقا مذكور اولان شاه زاده سعد در محصول بيت
كتاب گلستان حقيقتله اول وقت تمام اولور كه شاه زاده سعدك دركاهنده
مقبول ومعتبر اوله وكندينك شاهانه لطفي كوشميله ونظر عاطفتي ايله حاصلي
كوشهٔ چشميله التفات ايدوب مطالعه بيوره يعني شهزاده سعدك مقبولي
اولورسه تمام عالمك مقبولي اولور ديمكدر قطعه كر التفات خدا
وند يش بيارايد نكارخانهٔ چيني ونقش ارثنكيست التفات افتعال
بابندن مصدردر كيدوكي باشيني اردنه دوندروب بقمغه ديرلر اكثرا حيوان
وجيران جنسنده مستعمل در حتي نقل اولنور كه جيران جنسي قچاركن كاه كاه اردنه بقمسه
هر كز اكا بر حيوان يتشمزدي خداوند اضافتي مصدرك فاعلنه وشيني ضمير وظاهر
ومتبادر اولان كتاب گلستانه راجع اولمقدر بعضيلر سعده ارجاع ايلديلر وبعضيلر ذكري
اقرب اولان ابوبكره والعلم عند الله تعالى بيارايد با حرف استقبال آرايد فعل مستقبلدر
آرايدن آراستن دن دكل نكار نونك كسري وكاف عجميله نقش معناسنه كوزللره نكار
ديمك بوندن مأخوذدر خانه اودر ديرلر نكارخانه نقش اوي ديمكدر دار النقش معناسنه
وصف تركيبي دكل چينه اضافتي بيانيه در ياي نسبيله چين سرحد هندده
بر عظيم شهرك اسميدر تعريب ايدوب صين ديرلر ونكارخانهسي بر عظيم كليسادر كه اول
مملكتده بنا اولان استاد نقاشلرك هنرلري كند واستخراج ايلدوكي نقوش واشكال
غريبه وتصاوير عجيبهٔ انده نقش ايلمشدر ارثنك فتح همزه وسكون رايله بر تصويرنامه
دركه ماني نقاش استخراج ايلدوكي تصاوير ونقوشي انده رسم ايلمشدر يا حرف نسبت
وسين وتا ادات خبر محصول بيت اكر كتاب گلستان شاهزادهٔ عالي شانك نظر
شاهانهسي مزين ايدوب حسن قبوليله وزيور التفاتيله وعين عنايتيله منظور ايدي اولورسه

ردّ ابن سيري على
ولامعي
وسروري
ردّ لامعي

رد ابن سیری علی
وسروری سی

نكار خانهٔ چین مشهور ونقوش یانی كبی تمام عالمده مسلّم ومقبول اولور امید هست
كه روی ملال در نكشد ه ازین سخن كه كلستان نه جای دلتنكیست امید هست مبتدا وخبر
كه حرف بیان روی ملال بیانیّه درحاف تأكید زاید دینیلربی وجه سویلمشلر نكشد فعل
نفی مستقبل فاعلی سعد در تقریری درهم نكشد د ازین سخن جایزدر كه در نكشده متعلق
اوله واشارت بیت اوّلك مضموننه اوله كه حرف تعلیل اوله وجایزدر كه كه حرف بیان
اوله وازین سخن مقام تعلیلده اولوب كلستان نه جای دلتنكیست جمله سی مشار الیه
اوله كلستان ذكری بونده ایهام طریقیله درفتأمّل جایك دلتنكه اضافتی لامیّه در
دلتنك وصف تركیب دركوكلی طار كیمسه ملول معناسنه یا حرف مصدر سین وتا
ادات خبر محصول بیت امید واردركه شاه زاده بو كتابه التفات ایدن وبوكه نظر ومطالعه
سندن بیحضور اولوب یوزین بورتارمیه یعنی ملالت وسآمت كوسترمیه بوسوزدن
وبو سببدن كه كلستان كتابی ویا خود بوستان كلستانی دارلق كوسترجك ملالت
وبیحضورلق یری دكل بل كه ایكیسیده فرح بخش ودلكشا وسیران كاه فرح فزادر
حاصلی ایكیسینه ده نظردن كوزه نور وكوكله سرور حاصلی اولور علی الخصوص كه
دیباجهٔ همایونش بنام سعد ابی بكر سعد بن زنكیست علی الخصوص خصوصا
دیمكدر مقام تعلیلده واقع در در نكشده مخصوص علتدر كه حرف بیان دیباجه
لغتده یكاغه دیرلر اكی دیباجه اكی یكاق دیمكدر كتابلرك اوّللرینه دیباجه
دیدوكلری تشبیه طریقیله كأنّه كه اوّلی یوزیدر همایونه اضافتی
بیانیّه در مبارك دیمكدر شین ضمیر كلستان كتابنه راجعدر بنام با حرف صله
سعد بونده ایهام طریقیله مذكوردر سعادت معناسیله شاهزاده سعدله مصدر
مراد اولنجه نامك اضافتی بیانیّه اولور وابی بكره سعدك لامیّه واسم مراد اولنجه نامك
اضافتی لامیّه اولور وسعدك مقدّر ابنه بیانیّه وابنك ابو بكره لامیّه ابو بكردن صكره
ابن مقدّردر زیرا قاعده لریدر بین العلمین واقع اولان ابنی حذف ایلمك محصول
شاهزاده كلستانه نظردن ملول اولماز زیرا كلستان ملالت وسآمت یری دكل خصوصا كه

مبارکڭ دیباجه سی سعد ابی بکرڭ نامنه درکه اول ابوبکر سعد بن زنکیدر دیباجه سی
انڭ نامنه دردیمك مجاز مرسل طریقیله درذکر جزئ واراده‌ٔ حال قبیلندندر والّا تمام
کتاب انڭ آدینه درنته کم حضرت مولانا جامی بیوردر بیت کلستان کرچه سعدی
کرد ازین پیش بنام سعد بن زنکی تمامش بر بیتڭ ظاهری آنی مشعردرکه کلستان
زنکی اوغلی سعد آدینه اوله لیکن کتابدن فهم اولنان شاهزاده سعد آدینه اوله پس
واسطه لرڭ حذفنه حمل ایلمك کرکدر نته که بزم پادشاهلرمزه عثمان اوغلی دیرلر
واسطه لری ترك ایله‌که معلوم اوله که اکثر شرّاح ذاهب اولدی که کلستان سعد بن
ابی بکر نامنه اوله بعضیسی ابوبکر آدینه دردیدی کتابڭ ترتیبندنده فهم اولان
قول بعضیدر زیرا اوّل ذکر جمیل سعدی بیورردوغنده ابوبکرڭ تعریفی مراد ایدی وسعدی
ابهامی وتوریه طریقیله ذکر ایلدی واشاغه‌ده جدال سعدی ذیلنده کشفکله مناسبه
ایله ابوبکری وصف ایلدی لیکن بعید دکل درکه ایکیسنڭ ده نامنه دردینلسه
وبو قوله ظاهرا مانع ده یوقدر والله تعالی اعلم ذکر امیر کبیر فخر الدین ابوبکر
بن ابو نصر بودخی کتاب اوایلنده ذکر محامد کبی اعرابده ایکی وجه محتملدر تأمّل
تدبیر دیکر عروس فکر من از بی جمالی بسر بر نیارد و دیده‌ٔ یأس از پشت پای خجالت
برندارد دیکر بونده دخی دیمکدر عروس کی دلڭ اولمازدن اوّل ارله عورت بیننده
مشترکدر ارککه زوج وبعل وحلیل دیرلر وعورته زوجه وبعله وحلیله دیرلر
بونده کلن مراد دد فکره اضافت بیانیه درومنه لامیه بی ادات سلب جمال
حسنی معناسنه ویا حرف مصدر بیسی جمالی سلب ایدیجه چرکینلك معناسی دیرلر
اکرچه نه کوزل ونه چرکین معناسنه ده دلالتی واردر برنیارد قالدرمز دیمکدر
یوقاری کتورمز ویوقاری قالدرمز دیمك دکل دیده‌ٔ یأس بیانیه امیدسزلك
یعنی قطع رجا معناسنه در پشت ارقه پایه اضافتی لامیه در خجالته اضافتی بیانیه
خجالت اوتنمق در شرمنده کی معناسنه برندارد کنه قالدرمز دیمکدر
یوقاری طوتماز دیمك دکل محصّلی تعریض داخی بنم فکرم کلینی کوزنش اکدن

باشيني قالدرمز يعني كوزن اولمدوغي عجابندن باشيني اوكنه طوتوب كوكسنه
بقارنته كه اوتنان كمسنه بويله ايدر ودخي فكرم كليني اميذسزلك كوزيني
اوتمناق اياغني ارقه سندن قالدرمن يعني صاحب نظر واهل بصر قبولندن نا
اميد اولوب كمال عجايندن وزياده عجالتندن يوزيني اياغني ارقه سنه
ديكوب باشيني قالدرمغه قادر اولمازحاصلي حيرت ودهشتدن دايما باشيني
اوكنه صالوب يوررر وزمرهٔ صاحب جمالان متجلي نشود مكر انكه كه متجلي
كود ده زمرهٔ زاي معجمه نك ضمي وميمك سكونيله بولك معناسنه در صاحب جمالانه
اضافتي بيانيه در صاحب جمالان بونك كبي لر عربيده تركيب اضافي در اما عجم
اضافتدن قطع ايدوب وصف تركيبي شكلي ايدر حسن صاحبلري بولكنده
ديمكدر متجلي اسم فاعلدر تفعل بابندن يعني ناقص واوبسندن عرض جمال
ايلمكه ديرلر يعني كوزللكيت كوسترمكه نشود فعل نفي مستقبل اولماز ديمكدر
مكر ادات استثنا در الا معناسنه انكه اول وقت ديمكدر كه حرف بيان متجلي
كود متجلي اسم فاعلدر تفعل بابندن بزنجي اوله ديمكدر الله اعلم محصول قرينتين
دخي بنم عروس فكرم صاحب جمال لر زمره سنده عرض جمال ايدوب متجلي اولماز
مكر اول وقت كه متزين ومتحلي اوله يعني فكرم كليني كيمسه يوز كوسترمز الا
اول وقت كه اراسته وپيراسته اوله بن يوقبول امير كبير با حرف مصاحبت
زيور زانك كسري وپانك سكوني وواوك فتحيله زينت معناسنه اسمدر
قبوله اضافت بيانيه در وقبولك اميره مصدرك فاعلنه وكسره بيانيه يعني
اول وقت عرض جمال ايدر وحسن كمال كوسترركه امير كبيرك زيور قبوليله
وحلي نظريله وعين التفاتيله مزين واراسته ومنظور وپيراسته اوله بوندن صكره
امير كبيرك اوصافنه شروع بيورر عالم عادل بيانيه مؤيد اسم مفعولدر
تفعيل بابندن يعني خدادن قوت بولمش مظفر يعني غالب منصور على الاعداء
مؤيده مظفر اضافتي بيانيه در ظهير سرير سلطنت ظهير بونده معين معناسنه در

سريره اضافتي اسم فاعلك مفعولنه اضافتي در سلطنته اضافت لاميه در تخت
سلطنت ديمكدر تخت سلطنتك معنيني ديمكدر مشيرته بير مملكت مشير اسم
فاعلدر افعال بابندن تدبيره اضافتي اسم فاعلك مفعولنه در و مملكته اضافت
مصدرك مفعولنه در و مملكته اضافت مصدرك مفعولنه در يعني امور سلطنت
تدبير مملكت انك رأيي و تدبيرينه منوط و مفوّض در بو القاب اول معنابي مشعر
دركه ممدوح وزير تفويض اوله كه روميده اكا وزير اعظم و بيوك وزير و باش وزير
درلر وزير بيتنفينه اولميه كه ساير وزرا و بكلر بكيلر درنته كه مسالك
الرّشاد نام كتابده تحقيق ايلمش كهف الفقرا كهف مغاره معناسنه
در بونده جاي پناه فقرا ديمكدر ملاذ الغربا ملاذ اسم مكاندر صغنجق يو ديمكدر
فقرا و غربا فقيرك و غريبك جمعليدر يعني فعيل وزني اوزره كلن اسم فاعللرك
جمعي بو وزن اوزره كلور حاصلي غريبانك و فقرانك ملتجا سيدر مربي
الفضلا مربّي اسم فاعلدر تفعيل بابندن مفعولنه مضاف يعني علما و فضلايي
ترتيب ايدوب احوال معاشلري و انتظام حاللري ايله مقيّد اولوجيدر ديمكدر نته
كه عاقبت انديش صاحب سعادتلرك شانندندر علما و فضلايه رعايت
ايلمك بونده مربّابي اسم مفعول تجويز ايلين منكوردر معنايه واصل اولمامش
محبّ الاتقيا محبّ اسم فاعلدر افعال بابندن يعني مضاعفدندر سوجيجي و دوست
دوتجي ديمكدر اتقيا تقينك جمعيدر و پرهيزكار و صالح و اهل تقوي
ديمكدر و اضافت اسم فاعلك مفعولنه در افتخار ال فارس افتخار افتعال بابندن
مصدردر آل بونك كبي يرلرده اهل معناسنه ده مستعملدر افتخار ال اضافتي
مصدرك فاعلنه در و فارسه آله اضافت لاميه در يعني اقليم شيرازك خلقي
انك وجودي ايله افتخار ايدرلر كه بويله وزيرمز واردر ديو يمين الملك يمين
بونده لفظ مشتركدر قوّتله آندر يعني قسم بيننده ملك ميملك ضمّي و لاملك
سكونيله مملكت و سلطنت بيننده مشتركدر اضافت لاميه در يعني

مطلب

ردّ شمعی

مملکت وسلطنتك ومذهب وملت قوتي نصرتي حاصلي بونلر انك وجوديله
قوت ونصرت بولور يعني بونلرك معين وناصرى يا خود بونلر انك باشينه
آند ايچوب وزير باشيچوب ديرلر ومده خونكار باشيچون ديدوكلري كبي بعض
نسخه ده يمن الملك يانك ضمي وميمك سكونيله قوت ليالك ومبارك لك
معناسنه ملك الخواص ملك ميمك فتحي ولامك كسريله پادشاه ديمكدر خواص
خاصك جمعيه در اركان دولت واعيان سلطنت ديمكدر يعني بونك هر بري
اوزره حكمي جاري وهر برينه امري نافذدر فخر الدولة والدين يعني اصحاب
دين وارباب دولت انك وجود بر جود افتخار ايدرلر زيرا دينك ناصري ودولت
سلطنتك ياوريدر غياث الاسلام والمسلمين غيات مدده ايريشنه ديرلر
فارسيجه فريادرس درلر بس اضافت اسم فاعلك مفعولنه در يعني اهل اسلامك
ومسلمينك ناصري وياوري ومعين وظهيريدر عمدة الملوك والسلاطين عمده
عينك ضمي وميمك سكونيله معتمد عليه يعني ملوك وسلاطين انك رأي
وتدبيرينه اعتماد ايدوب اكا اتقلور يعني تدبيره وتصرفنه قايللردر عمده
يه كن يه وزبده معناسني ويرن يانندن سويلمش ابو بكر بن ابو نصر
ابو بكر پادشاه ابو بكرك آقو باسندن ايمش واتابكيلر كه عادتلرينندن وزرايي
كنه واقو باسندن ايلملك ايمش قاضي بيضاوي قطام توار يخنده بونك زياده الـ
الطافني وخيرات وبراتني وعلما وفضلايه ومشايخ عظامه تعظيم وتكريم
يعني ذكر ايلديي اطال الله عمره اطال فعل ماضي در افعال بابندن الله فاعلي
وعمره مفعولي موقع دعاده واقع يعني الله تعالى عمرني اوزون ايلسون ديمكدر
واجل قدره اجل ده فعل ماضي مفرد مذكر غايب در افعال بابينك مضاعفندن
فاعلي تحتنده الله راجع ضميردر ومفعولي قدره موقع دعاده واقع اولمشدر
الله تعالى قدريني معظم ايلسون ديمكدر وشرح صدره بو جمله ده دعائيه در
صدردن قلب درذكر محل واراده حال طريقيله يعني خدا قلبني مسرور ايلسون

ردّ للمع

علم

ماضی

علملدنیله پرنور ایلسون وضاعف اجره ضاعف فعل مضارع مفرد غایبدر

اعرابی ماقبلنده اولان جمله لرکبیدر الله وتعالی خیرات وحسناتنی

مضاعف یعنی قت قت ایلسون که ممدوح اکابر آفاقت که حرف تعلیلدر یعنی

یوقدر خیره غایه ومدح وثناده استحقاقنه علت وبیاندر رحمه وحلت اکابره

اضافتی اسم مفعولك قایم مقام فاعلنه اضافتیدر وآفاقه اضافت لامیه در

آفاق افقك جمعیدر همزه نك وفانك ضمیله فاده سکونده لغتدر بونده

اطراف مراددر یعنی اطراف عالم اکابرینك ممدوحیدر حاصلی اکابر دنیا

وآعیان عالم مداحی ودعاگوییدرو مجمع مکارم اخلاق مجمع اسم مکاندر

فتح بابندن مکارم مکرمتك جمعیدر رانك ضمی ایله ایلکلر معناسنه اخلاق

خلقك جمعیدر خانك ضمی ولامك سکون وضمیله اضافتلر لامیه لردر

یعنی کوزل خویلر مجمعیدر حاصلی اخلاق اطواری کوزلدر بیت هرکه در سایه عنایت

اوست گنهش طاعتست ودشمن دوست ٭ هرکه اصلنده هرکسکه درکسر

ضرورت وبیچون وقرینه قایم مقام اولدیغیچون حذف اولندی سایه عنایت بیانیه در

او ضمیری وزیره راجعدر گنهش ضمیری که یه راجعدر ومبتدادر وطاعت خبری

ودشمن تقدیری دشمنش در قرینه قایم مقام اولدیغیچون حذف اولندی

کند مبتدا وخبردر مخصوص بیتك بو بیتك مضمونی هرعیب که سلطان بپسندد

هنرست مضموننه قریب یعنی هرکیمسه که وزیرك سایه عنایتنده وظل حمایتنده

اولوب لطفنه مظهر وعین رأفت ورحمتیله منظور اوله حسن التفاتی

ویمن نظری سببیله خلق عالمك گوزلرنده هرعیبی هنر وکمال وهرنقصانی شمس

بی زوالدر هرکس اکا چشم محبت ومودتله نظر ایدوب محبوب القلوب

اولوب دشمنلرقتنده ونظرنده محبوب سالم عن العیوب اولوربیتده محتمل

الضدین صنعتی وار المدح بما یشبه الذم ویقال غلط سویلدی بیتك معناسنده

قضا اندن بو جرم صادر اولسه وزیرك خوفندن کیمسه اکا بر سوز سویلمکه قادر

بعضلر دشمن دوست
مبتدا اوله رق خبردر
دیمشلر

رد سروریه

اولمان واكر انك بر دوستمني اولسه اول دخي وزيرك خوفندن انكله
دوستْ اولور ديين عند يات سويلمش بوهر يكي   از ساير بندكان
وحواشي معينست ساير بونده جميع معناسنه در حواشي حاشيه‌نك جمعيدر
خدمتكارلر ومتعلقات ديمكدر محصول تركيب سلطنك وزرا واكابرناسك دركاهلرنده
جميع قوللرك وخدمتكارلرك اوزرلرينه بر خدمت معيني در يعني هر برينك اوزرينه بر
خدمت متعيني در معينست عبارتنك همزه‌ٔ مجتلبيه ايله يازلر املا بيلمز الحواشي كر اكر
در اداي آن برخي تهاون وتكاسل روا دارند هر آيينه در معرض خطاب آيند ومحل عتاب
اداي آن اضافتي مصدرك مفعولنه در آن خدمته اشارتدر برخي بانك فتحي ورانك سكونيله
بعض ديمكدر وياحرف وحدت برمقدار ديمكدر تهاون تفاعل بابندن مصدردر برنسنه
حقير طوتمقدر تكاسل ده تفاعل بابندن مصدردر كاهللك ايلمكه ديرلر روا رانك
فتحيله جواز معناسنه در اما بونده جايز ديمكدر هر آيينه البته ديمكدر معرض
ميمك كسريله شذوذًا اسم مكان معناسنه در اصلنده شول قفتاندركه جاريه
انكله بيعه عرض ايدرلر اما جاريه ايله بله صاتلمز بلكه عاريتله بله كوسترلر
خطابه اضافت لاميه در محل عتاب ده بويله دركه بر آيتنك مقدردر والله اعلم
محصول تركيب اكر اول تعيين اولان خدمتي ادا ايلمده برمقدار تهاون وتكا[سل]
جايز طوته‌لر يعني اول خدمتي حقارتله طوتوب انده اهمالي جايز كوره
لر البته معرض خطابه ومحل عتابه كلورلر يعني خدمتكرده نيچون تقصير ايتدك
واهمالي جايز كوردك ديواني قهرلر ازار ايدرلر مكر برين طايفه درويشان
كه شكر نعمت بزركان[٧] برايشان وذكر جميل ودعاء خير   مكر ادات استثناد[ر]
الا معناسنه طايفه درويشان بيانيه دركه حرف رابط صفت ويا
حرف تعليل شكر نعمت اضافتي مصدرك مفعولنه وبزركانه
اضافت لاميه در شكر مبتدا واجبست خبري برايشان واجبه متعلق
ذكر جميل ودعاء خير شكره معطوفدر واعرابي بخلين در محصول تركيب

ردّ شنعه
خدمه

بو ابن حسام علي
ولامبي وسروري
وسعي وكافي

[٧] واجبست صح

الا

الا بو درويشان طائفه سي ا وزره بر خدمت تعيين اولمشكه اكابرك
نعمتنه شكر ايلمك اندولت اوزرينه واجبدر يعني زمرۀ درويشان مذكور
تكاليف وخدماتدن مخرج ومستثنالردركه بونلر دولتا وزرينه لازم واجب
ولي نعمتلرك انعام واحسانلرينه شكر وسپاس وذكر جميل ودعاء خيردر
حاصلي بونلرك خدمتي بودر غيري خدمتله مكلف ومأمور دكلدر
واداي چنين خدمتي در غيبت اولتيرست كه در حضور كه اين تبصنع نزد
نزديكست وان ان تكلف دور وبا اجابت مقرون اداي چنين خدمت
مصدرلت مفعولنه اضافتي قبيلندندر ويا حرف وحدت وياحرف تنكير مبتدا
در غيبت اولتيرست خبري كه حرف بيان در حضور در غيبته معطوفدر
اما معني جهتندن مفضل عليه راقعدر پس كه من تفضيليه معناسني متضمن اولور
كه حرف تعليل اين حضوره اشارتدر با حرف صله وتصنع تفعل بابندن
مصدردر ريا معناسنه اين مبتدا نزديك يقين ديمكدر خبري وبتصنع
خبره متعلق وآن غيبة اشارت مبتدا ودور خبر واز تكلف خبره متعلق
تكلف كوكلده اولميان معنايي اظهار ايلمكدر وبا اجابت از تكلفه معطوف
ومقرونه متعلق ومقرون عطفله خبر بعد الخبردر آن اسم اشارتنه محصول تركيب
درويشلر اوزرينه واجب اولان خدمتك اداسي حضورده يعني روبرو اولمقدن
ايسه غيبتدن اولماق اولا رقدر زيرا بالمواجهه اولان شكر وثنا ودعا ريايه
قريبدر يعني حقيقتده ريا قصد ايلمسه ده ايشيدن ريايه حمل ايدر اما اول غايبانه
اولان شكر وثنا ودعا تكلفدن دور يعني كوكلدن اولميوب همان دل اوجندن
اولمقدن بعيددر زيرا قصد يعني خدا بيلور انجق حاصلي غايبانه دعا وثنا عن
صميم القلب اولور هر حال پس ريا وجعله حمل اولنماز زيرا كوكلدن در اخي
غايبانه اولان دعا وثنا اجابت قبوله موصول ومقرونه يعني ريادن وتصنع

دور اولدیغی کبی اجابته مقرون اوله حاصلی مستجابدر زیرا حدیث شریفده
واقعدر که ظهر غیبده صادر اولان دعا رد اولنمازدر قطعه پشت دو
تای فلک راست شد از خرمی تا چو تو فرزند زاد مادر ایام را پشت ارقه
تا بوندن قد معناسنه پشت دوتا اضافتی بیانیه در و مبتدا و فلکه اضافتی
لامیه در را راست بونده طوغری دیمکدر راست شد طوغری اولدی یعنی
طوغرلدی دیمکدر خبر مبتدا خرمی یا حرف مصدر در شادیلق معناسنه
تا ابتدای غایت ایچون حرفدر عربیده متی کبی فرزند اوغل دیمکدر زاد
فعل ماضی مفرد غایب لازم و متعدی بیننده مشترکدر بونده لازمدر و
طوغردی معناسنه مادر انا دیمک معناسنه ایام اضافت بیانیه در را
ادات تخصیصدر مضاف الیه معناسنه افاده ایدر زاد فعل لازم اولنجه فاعلی
تحتنده فرزنده راجع در ضمیردر متعدی اولمقده قابلدر طوغردی معناسنه
پس فاعلی فلک و مفعولی مادر ایام را اولور و را بو تقدیرجه ادات
مفعول اولور فتأمل محصول بیت فلکک ایکی قات ارقه سی طوغرلدی
یعنی محنی قامتی ایکن مستقیم قامت اولدی حاصلی بوکریلکی کیتدی ایام
اناسنک سنک کبی اوغلی طوغلدن بری یاخود فلک ایام اناسنه سنک
کبی اوغل طوغردلدن برو بو تقدیرجه زاد زایاندن معناسنه اولوب
ایکی مفعول اولور زیرا افلاکه آبا درلر طقوز آتا معناسنه و عناصر
اربعه امهات دیرلر درت انا معناسنه و معدن و نبات و حیوانه
اوغل دیرلر زاد لازم اولدیغی تقدیرجه رانک زیادهسنه حکم ایلین
غریب حکم ایلمش تا کیم مادر ایام ایچون سنجلین اوغلی طوغردی دین
حق ادایی ایلمهمش حکمت محضست اگر لطف جهان آفرین خاص
کند بنده مصلحت عام را حکمت محض بیانیه و مقدم جزای شرط اگر
ادای شرط خاص کند فعل شرط تقدیری اگر خاص کند لطف جهان آفرین

بنده مصلحت عام را حکمت محضست پس لطف فاعلی کنه و در یعنی اسمی
واضافتی لامیه در جهان آفرین وصف ترکیبی بنده خبری کنه در ویا
حرف وحدت و همزه حرف توسل مصلحت خبر ثانیسیدر کنه لک زیرا
کنه بونده جعل ونصب معناسنه در عامه اضافت لامیه در ورا لام
جاره معناسنه در مخصوصلک خدای آفرینک لطف واحسانی کی بر بنده
سنی عامه ناسک مصالح ولوازمنی وامور مهماتنی گورمک ایچون
تخصیص وتعیین ایدرسه ونظام وانتظام خلق عالمی انک وجود وکرمنه
منسوب ومتعلق قلورسه محض حکمت وکمال قدرتدر یعنی سلا
وزرا وحکام وقضاتی خدای ذو الجلال که مصالح ولوازم بشریه
گوروب تدبیر وتصرف ایلمک ایچون تعیین تخصیص بیورمشدر محض
حکمت وکمال رافتندندر زیرا بویله اولمازسه عقد نظام عالم محلول اولوب
خلق عالمده آرام وقرار اولمیوب ظلم وفساد حدلرین تجاوز ایدردی اگرچه
که اللهک قدرتی عالمه بر وجهله دخی نظام ویرمک ممکندر اما بونده
زیاده حکمت وار حکمت محض عبارتی خبر مقدم واگر لطف جهان عبارتی
شرط وخاص کنه بنده مصلحت عام را اجزاء شرط وجمله شرط مبتداء مؤ
وبو تقدیرجه مدح شرطیله مقید اولوردی کیمسه نک اعرابدن هیچ حظی
یوغیمش ومحتملدرکه لفظ اگر زاید اوله پس بو تقدیرجه لطف جهان
آفرین مؤخر مبتدا وحکمت محض مقدم خبر وخاص کنه بنده مصلحت
عام را حکمت محضی بیان اوله دین کیمسه نک بو اعرابی آولکی اعرابندن
اغرب واعجب در بنده ده همزه وحدت ایچوندر اغرب غرایب سویلمش

دولت جاوید یافت هر که نکونام زیست کز عقبش ذکر خیر زنده کند نام را

دولت جاوید بیانیه در جاوید جاودان وجاویدان ابدی معناسنه
در یافت فعل ماضی مفرد مذکر غایب بولدی دیمکدر دولت مبتدا

طین

ض

بدسروری

بدسروری

وسمعی

زیستندرلری معناسنه در

شرط جزا ایسالدر

ویافت خبری و جملهٔ اسمیه هرکه نکونام زیست متضمن اولدوغی هرکه
اصلنده هرکس که ایدی ضرورت وزن ایچون و قرینه قایم اولدوغیچون
کس حذف اولنوب که یرینه کلوب حرف ایکن اسم اولدی نکونام وصف
ترکیبی ده رایوادلود یمکدر ترکیب توصیفی نکلدر کز اصلنده که از ایدی
که حرف تعلیل عقب عینک فتحی و قافک کسریله بونده آرد وصولک
معناسنه درشین ضمیر که یه راجعدر ذکر خیر بیانیه در ومبتدا زنده ر
زانک کسریله دری دیمکدر حی معناسنه کند خبر مبتدا وزنده مفعول
اولی ونام مفعول ثانیسی تقدیری نامش ره ضرورت وزن وقافیه ایچون
ترک اولندی را ادات مفعولدر محصول بیت دنیاده هرکس که ایوادلو
دیرلدی یعنی هرکیمسکه دنیاده ایلوکیله کچنوب ایواد چیقاردی ایدی
دولت وسعادت بولدی زیرا انک اردندن یعنی اخرته رحلت ایلدو
صکره ذکر خیر و یاد جمیل نامنی احیا ایدر حاصلی حسن مناقب و جمیل
مأثر صحیفهٔ عالمده نامنی باقی ایدوب فراموش ایتمز مصراع اولک
معناسی دولتا بدی بولدی هرکیمسه که ایواد له دیرلدی دین معنای
بیتی اولدرمش وصف ترا کو کنند ورنه کنند اهل فضل حاجت مشاطه
نیست روی دلارام را وصف ترا اضافتی مصدرک مفعولنه در
ورا کودن محففدر کنند و نکنند اهلک فاعلیدر و وصفک مفعو
تنازع ایدرلر اهل فضل اضافت لامیه در شرطک جزاسی محذوف در تقدیر
برابرست وترا بو وصف ایشان احتیاج نیست مصراع ثانی مقام تعلیلده
در حاجت مشاطه نیست اضافتی مصدرک فاعلنه در مشاطه مبالغه ایله
اسم فاعلدر مفرد مؤنث در دونکوچی خاتون یعنی قزلرک و کلنلرک یوزن
بازوب و زلفلرین طاروب و راستقلوبن جکوب بزه ین عورته دیرلر فارسیجه
اکه زن بیرایه کر دیرلر بزنجی عورت دیمکدر مشط میمک ضمی و شینک

سکونیله

وسكونيله طراغه ديرلر پس انلرك بو كارلري طراغله حاصل اولور و چون
مشاطه ديديلر حاجت منه وينست خبري روي دلارام را اضافتي
لاميه وبيانيه اولمغه ممكن فتأمل دلارام وصف تركيبي دل ارامیدن
كوكل دكلنديجي يعني كوكله صبر وقرار ويريجي را ادات تخصيص اضافت
معناسني افاده ايدر مخصوصدر اهل فضل وكمالك سنك وصفكي يعني وصف
كركسه ايليه لر وكركسه ايلميه لر سكا نسبت برابردر زيرا سنك كيمسه نك
وصف ومدحنه احتياجك يوقدر حاصلي سنده اولقدر محاسن اطوار ومكارم
اخلاق واردركه وصافك وصفنه ومداحلك مدحنه احتياجك يوقدر زيرا
روي دلارامك مشاطه‌يه احتياجي يوقدركه حسن خداداده هر نقدر
زيب وزينت ويررلرسه بر زايد حسن افاده ايلمزنيته كه خواجه حافظ
بيورر بيت كوهر پاك تو از مدحت ما مستغنيست فكر مشاطه چه با حسن
خداداد كند پس سنده ده شرف وجود وكرم ذات سخا اولقدردركه وصاف
ومداح هر نه مرتبه كه مدحكده اطرا ايليه‌لر عهده‌سندن كلمزلر وحقي وصفي
ادا ايده‌مزلر مخصوص ترکیب خدمت وزيرده واقع اولان تقصيرك عذريدر وعزلت
اختيار ايلمنك سببني بيان ايدر عذر تقصير خدمت وموجب اختيار عزلت
بودخي سابق كبي اعراب اولنور فتأمل تقصير وتقاعدي كه در مواظبت
خدمت بارگاه خداوندي ميرود تقصير تفعيل بابندن مصدردر بونده
اكسكلك ديمكدر ويايي تنكير ويا وحدت مقدردر تقاعدي ياسينك
قرينه‌سيله يا وحدت ايجوندر مصدري اولمغه ده مجال واردر دين
فكرسز سويلمش فتأمل تقاعد تفاعل بابندن مصدردر بونده خلقدن
منقطع اولوب عزلت اختيار ايلمك معناسنه دركه حرف رابط صفت
مواظبت مفاعله بابندن مصدردر ملازمت معناسنه خدمتنه اضافتي
مصدرك مفعولنه در وبارگاه كاهه اضافتي لاميه در بار اجازت ديمكدر

اطرا مدحده مبالغه‌در

وگاه بونده ادات ظرف مکاندر نیمانکه وسرازکاه کبی اجازت یری دیمکدر ملوك
وامرا وحکام سرایلرینه دخول قپوجیلر اجازتنه موقوف اولدوغیچون سرایلری
قپولرینه مجازا بارگاه دیر خداونده یه اضافتی بیانیه در یا حرف نسبت
در میرود می بونك کبی یرلرده حرف استمرار در رود فعل مضارع
مفرد غایبدر بونده واقع وصادر اولور دیمکدر بونده خداونددن مراد
وزیردر محصل الترکیب حضرت شیخ وزیرك خدمتنه کثرت تردد وملازمت
ایلمدوکمك عذرینی مراد ایدوب بیورر وشول تقصیر وتقاعدکه وزیرك
بارگاهینك خدمتی ملازمتنده اولور یعنی مجلسلرده ملازمت ایلمدوکمك
اصلی بنا برانست که طائفهٔ حکمای هند در فضایل بزرجمهر سخن میگفتند
بنا بونده مصدردر مفعول معناسنه انك اوزره مبنی در دیمکدر یعنی ملاز مت
خدمت وزیر ایلمدوکم انك اوزره واقع وسبب وباعثی اولدر که حرف بیان
طائفه اسم جمعدر بلوك معناسنه همزه حرف توسل اضافت ایچون کلمش
حکمایه اضافتی بیانیه در حکما جمع حکیم در بونده عقلا مراد در هنده
اضافتی لامیه در در حرف ظرف فضایل فضلتك جمعیدر که نقض ونقیضه
نك نقیضیدر بزرجمهره اضافتی لامیه در بزرج بانك ضمیله اولو
دیمکدر بزرکدن معربدر مهر محبت معناسنه اصلنده وصف ترکیبی در
اولو محبتلو معناسنه صکره نوشیروان وزراسنك بر علم خاصی اولدی سخن
میگفتندك مقدمی مقول قولی بونده می حکایت حال ماضی معناسنی افاده
ایدر سویلرلردی دیمکدر محصول ترکیب ملازمت خدمت بارگاه
وزیرده واقع اولان تقصیر وتقاعدکه مبنیدر که هند حکماسی طایفه سی
بزرجمهرك فضیلت وکمالی خصوصنده سوز سویلدیلر یعنی انك
عظمت وقدر رتبه ونباهت شانینی تذکر ایلدیلر معلوم اوله که بعض
شراح دیمشکه آخرنده های رسمی اولان کلمه یه همزه لاحق اولسه

وحدت

وحدت افاده ایدر هر برده و بو برده طائفهٔ حکمای هند عبارتیدر هند حکما
سنک بر بلوکی دیو تعبیر ایلدوکلری خطای فاحش ایلمشلر زیرا وحدت ایچون
منصوص اولان یادر و همزه حرف توسّلدر هر برده تحقیق بودر که بو محلده
وحدت متحقّق اولور و معتبردر دین خطا ده انلرک ترجمه کتمش زیرا
بویله اولسه حکمانک اعرابدن هیچ محلّی اولمازدی و بو مقوله همزه مجرد اضافه
توسّل ایچوندر هر برده وحدت شرط دکلدر مثلا کاهی خطاب ایچون کلور
دین کند و به برجدید خطا اثبات ایلمشلر زیرا همزه نک بو معنا اولدوغن خبری
یوق آخر جز این عیبش نه نشسته که در سخن گفتن بطیست یعنی درنک
بسیار میکند آخر عاقبت معناسنه در جزین اصلنده جز این در وصلله
همزه دوشدی یا جز غیری دیمکدر جز این بونک غیری یا عیبش شین ضمیر
بزرجمهره راجعدر که حرف بیان بطی کج معناسنه در درنک دالک
کسری و رانک سکونیله اکلنمک معناسنه در میکند مقیددر بسیار
چوق دیمکدر محصول بیت عاقبت حکمای هند بزرجمهرک بوندن غیری
عیبنی بلمادیلر که سوز سویلدوکجه کج سویلر یعنی ادای مراده چوق
اکلنور بطیست لفظی بطی است یازان املادن اکاه دکل ایمش مستمع
بسی منتظر باید تا وی تقریر سخن کند بسی یای اصلیتیه ایله چوق
معناسنه در بود بونده بودن معناسنه در زیرا مضارعه متقارندر تا
انتها غایت ایچوندر الی معناسنه وی ضمیر غایب تقریر سخن مصدرک
مفعولنه اضافتیدر محصول بیتک مستمع اولان کیمسه چوق منتظر
اولمق کرک تا کم اول سوزینی تقریر ایلیه و مرادینی ادا ایده یعنی
نه معنایی که بیان ایلمک مراد ایدرسه ملاحظه سز و توقف سز
سویلمزدی حاصلی سؤالده و جوابده و تقریر کلامده و املاده تأمل
سز سوز سویلمزدی بعض شرّاح طلاقت لسانی اولمامغه حمل ایلمش

رد کافی

یعنی دلی اغزایدی تیز سویلمکه قادر دکل ایدی معناسنه لیکن سباق وسیاق
کلام بونده ابا ایتدی بسی ایله چوقلق معناسنی ویرنلر اکلنن بودرکه یا سی حرف مصدر
اکلومش وحرف نسبتدر یکی ده اولان یا کبی دیوب دقایق الحقایق سویله
استشهاد ایدوب دعواسنده ودلیلنده ده خبط ایلمش بزرجمهر
بشنید وکفت اندیشه کردن که کویم به از پشیمانی خوردن چرا کفتم اندیشه
فکر که حرف بیان پشیمانی یا حرف مصدردر ندامت دیمکدر پشیمانلق
معناسنه مخصوصدر ترکیب بزرجمهر قول حکمایی ایشتدی ودیدی نه سویلیم
دیو فکر ایلمک فکر سز سویلیوب بعده بن بر نامعقول سوز صادر اولوب نیجه
بویله سویلدم دیو پشیمان اولمقدن یکدر حاصلی فکر ایدوب معقول سویلمک
فکر سز نامعقول سویلیوب ندامت چکمکدن بیك کره یکدر معلوم اولاکه
بو کلماتدن مقصود بسط معذرتدر که حضرت شیخ ممدوح وزیرك ملاذ
متندن منقطع اولوب عزلت اختیار ایلدکینه یعنی سوزی بودرکه کثرت تردد
وملاذمتدن سبب اطناب کلام واکثار مقال اولورنته که دیمشلر چوق یاکلور
اکر اهل مجلسه قرشو صمت وسکوت اختیار ایدرسم تعلت ونعرت اظهارنه
سبب اولور پس السلامة فی الوحدة قولیله عامل اولوب کوشه وحدتده
وکنج سلامتده اختیار عزلت ایلمك اولی واحری در حاصلی بو کلمات وزیرك
عظمت وشاننی ومحفل ومجلسنه داخل اولان اهل فضل وکمالك تعظیم
وتبجیلنی متضمندر مثنوی سخندان پرورده پیر کهن بیندیشد انکه
بکوید سخن سخن سینك فتحی وخانك ضمیله وسینك ضمی وخانك فتحیله
لغتدر پس ثانی مصارع وابیاتده اکی وجهله اوقومق جایزدر اما قافیه
ده واقع اولیجق یرینه مخصوص اولور سخندان وصف ترکیبی در داننده ندن
دانستن دن دکل سوز سویلمجی دیمکدر پرورده اضافتی بیانیه در
پیر کهنده بویله در کهنده کاف البته مضمومه در اما ها مفتوحه ده مضموم

اولمق جایزدر سخنك ثخاسنه تابعدر بیر كهن ما قبلنه صفت واندن بدل وعطف
بیان اولمقده جایز فتأمل محصول بیت سوز سویلیجی مرتبی اسكی بیر فكر
ایدرانده نصكره سوز سویلر یعنی بر سوزی فكر ایلمیجه سویلمز حاصلی فكر
سز سوز سویلمز بر وده بیره اضافت قصد ایدوب دالی سكون اوقومق كرك
دین لفظده ومعناده خطا ایلمش مصراع اولك معناسینی كهن بیرك مرتباسی اولان
سوز سویلیجی دین اولدیغی كبی اضافت قصد ایلمش بكوید فعل مضارعدر گفتن
مصدرندن دین اشتقاقده سهو ایلمش مزن بی تأمل بگفتار دم نكو كوی
ورد بر كویی چه غم مزن فعل نهی مفرد مخاطبدر زنیدن دن اورمه دیمكدر
بگفتا با حرف صله گفتار سوزه دیرلر دم بونده نفسدر تكلم معناسنه كوی
فعل امر مفرد مخاطبدر ور واكردن مخففدر ادات شرطدر بركج كویی فعل مضارع
مفرد مخاطب فعل شرط چه غم جواب شرط محصول بیت ملاحظه سز وتأمل سز كلامه
وگفتاره نفس اورمه یعنی فكر سز سوز سویلمه ایو سویله اكر كج سویلرسك نه غم یعنی
غم دكل حاصلی سوزك ایو اولسون وهر نقدر كج سویلرسك ایلمنی بیندیش وانكه
براور نفس وزان پیش بس كن كه كوینه بس بیندیش با حرف تأكید ویا همزه
دن مبدلدر نته كه سابقا بیان اولندیغی اندیش فعل امر مفرد مخاطب فكر ایله
دیمكدر واو حرف عطفدر انكه انكاده دن مخففدر بحسب اللغه اول وقتده
دیمكدر اما استعمالده اندن نصكره دیمكدر برآور لغتده یوقاری كتور
دیمكدر اما بونك كبی یرده چیقار معناسنه در اوریدن فعل امر مفرد مخاطب
نفس مفعولی. واو حرف عطف زان اصلنده از ان ایدی همزه وصلله ساقط
اولدیغی پیش بای عجمینك كسریله اول واولك معناسنه در قبل وقدام كبی
بس بای عربینك فتحیله بونده یتر معناسنه در كن فعل امر مفرد مخاطب كنیدندن
ایله دیمكدر كه حرف بیان بس كنه یتر دیمكدر محصول بیت اول فكر

ایله اندنصکره نفس چیقار یعنی اندنصکره تکلم ایله یعنی سویلیجک سوزی
اول فکر ایله اندنصکره سویله وسکا سامع اولنلر بتر سویلدک دیمزدن
اول بس بتر ایله یعنی ییکلیلر سکا اسکت وخاموش اول دیمزدن اول بس ساکت
وخاموش اول بو کلام شول کسه کوردکه رطب ویابس سویلیجی زواید کوی
اوله والا علوم ومعارف سویلیوب هر کلامدن بر پند وعبرت وبر نصیحت وبر حکمت
مستفاد اولان کیمسه هر نقدر چوق سویلیه اندن اوصانلماز زیرا هر سوزی
صفابخش وروح افزادر بونده منه سنه کی معناسنه دردین عندی سیوملش
بنطق آدمی بهترست از دواب دواب از تو به گر نگویی صواب باحرف مصاحبت
نطق بونده سوز معناسنه در آدمی بونده انسان معناسنه در بهترست ادات
تفضیل در دواب دابه نک جمعیدر بانک تشدیدیله لغتده یر اوزرنده یورینه دیرلر
صکره درت ایقلی حیوانه استعمال ایلدیلر چار پا معناسنه دواب از تو به عبارتنه
وصل ولمغله بانک تشدیدیله اوقنور وتخفیفله جایزدر دواب از تو به مقدم
خبر اسمیه در موخر شرطکه نکویی فعل مضارع مفرد مخاطب صواب مقول قولیدر
نقیض خلاف در طوغری معناسنه مخصوص نوع انسان سایر حیواناتدن نطقله
یکوکیدر یعنی تکلمله سایر حیواندن ممتازدر پس اکر صواب وخیرلی سویلمزسه حیوان
اندن یکدر زیرا کلام لغودن کاه اولورکه فساد منبعث اولور اما سکوتلکله نادر
واقع اولورکه ضرر مترتب اوله حاصلی اولورا ولماز سوزی سویلمکدن سکوت
اولادر فکیف درنظر اعیان خداوندی عز نصره که مجمع اهل دلست ومرکز علمای
متبحر فکیف خصوصا دیمکدر درنظر اعیان خداوندی لامیه لردر وباحرف
نسبت عز فعل ماضی مفرد مذکر غایب مقام دعاده واقع اولمش نصرتی عزیز
اولسون دیمکدر مرادی کندونک عزتیدر که حرف رابط صفت ویا حرف تعلیل
موصوف خداوندر مجمع میم ثانینک فتحی وکسریله اسم زمان مکاندر مطلع ومطلع

کبی اهله اضافتی لامیه درودله اضافتده بویله‌دن مرکز بونده محل ومقام معناسنه
در علمایه اضافتی لامیه در متبحره اضافت بیانیه در متبحره دریلک اوقومشه دیرلر
محصول ترکیب یعنی هر برده سوزینی اندیشه ایله سویلملک کورک خصوصا وزیرلک
واعیان وارکانی نظرنده الله تعالی نصرتنی معزز ومکرم ایلسون انجلین وزیرکه
اهل دل عارفلر مجمعیدر ومحمل ومکان علمای متبحر یعنی علما وفضلای راسخ
وکامل مرکزیدر خداوندن مراد پادشاه ونصره ضمیرده اکا راجعدر دیمکدر
نظر ونصر بونده مصدردر یعنی فاعله ذکر مراد وزیردر دین عمدی سویلمش اکیر
در سیاقت سخن دلیری کنم شوخی کرده باشم سیاقت کسر سینله مصدردر درآ
وزنی اوزره سخنه اضافتی مصدرک مفعولنه اضافتیدر سوق کلام دیمکدر دلیر
دال ولامک کسریله بهادر دیمکدر یا حرف مصدر باشم فعل مضارع نفس متکلم
وحده محصول ترکیب وزیرمن کورک مجلسنده اکر سوق کلامده جرات ایدوب
بهادرلک ایدرسم کستاخلق ایلمش اولورم وبضاعت مزجات بحضرت عزیز اورده
بضاعت سرمایه دراما بونده اسباب ومتاع مراددر مزجات میمک ضمی وزانک
سکونیله از اجق بهالو نسنه اضافت بیانیه در باحرف صله حضرت عزیزدن مراد
یوسف پیغمبردر عم ایت کریمه تلمیحدرکه حضرت یوسفک قرداشلری یانینه کلدکده
وجئنا ببضاعة مزجاة الایه دیدیلر ما قبلی وما بعدیله تمام ایتدی اورده تعریبی
آورده باشم دیمکدر کتورمش اولورم دیمکدر محصول ترکیب دخی قلیل البها متاعی
حضرت عزیزه کتورمش اولورم یعنی هدیه ایچون اجق بهالو قماشی کتورمش اولورم
حاصلی کستاخلک ایلمش اولورم وشبه دربازار جوهریان جوی نیارد شبه شینک
وبانک فتحه لریله وهای اصلیه ایله برنج که اندن دواد یاپارلر واندن یعنی اول
برنجدن دوزیلن بونجق بونده مراد در فارسیده های رسمی شکلنده اوقنور
دیمکله اصلی بوقدر جوهریان جوهر معرب کوهر در یا حرف نسبت الف ونون
ادات جمع جو جیملک فتحیله اربه در شعیر معناسنه یا حرف وحدت نیارد

فعل نفی استقبال مفرد غایب کتورمز دیمکدر محصول ترکیب برنج بونجق یعنی برنجه
بونجق جوهرفروشلر بازارینه برابر قیمت کتورمز یعنی وزیر مجلسنده اولان
فضلانك قتنده بنم سوزم جوهرفروشلر بازارنده اثر کبیدر یعنی بی اعتبار
وبیقیمت وچراغ پیش آفتاب پرتوی ندارد چراغ شمعك فتیله سنده
یانان آتشه دیرلر پرتو بای عجمیتك وتانك فتحه لریله ضیا معناسنه در محصول ترکیبی
چراغ دخی آفتاب قتنده پرتو طلوع ثمار یعنی چراغك کونش یاننده پرتوی وضیاسی
اولماز مناره بلند بر دامن کوه الوند پست نماید مناره معروف بلنده اضافتی
بیانیه در دامن کوه اضافتی لامیه در کوه کافك عربیتك ضمیله طاغدر جبل معناسنه
الوند همزه نك فتحی ولامك سکونی وواوك فتحیله همدان طاغلرندن بریوکسك
طاغك اسمیدر واول ولایتده ارتفاعله علم اولمغین انی تعیین ایلدی والا
رومده طاغلر واردر که کوه الوند انلره نسبت بردبه در پست بای عجمیتك فتحی وسینك
سکونیله الچق دیمکدر نماید فعل مضارع مفرد مذکر غایب در نمایدن نمودندن
دکل کورینور دیمکدر فعل لازمدر محصول ترکیب دخی بلند مناره کوه الوند اتکنده
الچق کورینور یعنی بر مناره هرنقدر که یوکسك اولسه اول طاغك دبنده اولنجق
الچق کورینور حضرت شیخ تواضع بیوروب کسر نفس ایلدی واعیان مجلس وزیری
آفتابه وکوه الونده وکندوی چراغ ومناره یه تشبیه ایلدی بونده وزیری کوهه
وارکان مجلسی دامن کوهه تشبیه ایلدی دیمکده نظر وار مثنوی هرکه کردن
بدعوی افرازد دشمن از هر طرف بدو تازد هرکه هرکس که تقدیرنده در نته که سابقا
بیان اولندی کردن بیوندر عربیده جید درلر بدعوی با حرف مصاحبتدر دعوی
واوك کسریله دعوا معناسنه درنته که سابقا معنا بیاننده کچدی افرازد فعل مضارع
مفرد غایبدر افرازیدندن افراختندن دکل بوجلده دیمکدر فعل متعدیدر
کردن مفعول صریحی وبدعوی غیر صریحی دشمن مبتدا وتازد فعل مضارع مفرد
غایبدر تازیدندن تاختندن دکل سکودر یعنی هجوم ایدر دیمکدر خبر مبتدا

محصول بیت هر کس که دعوا وظلمه وعجب وکبرله بو سنی بوجله یعنی تکبرلك وتجبرلك
ایلیه هر جانبدن اکه هجوم ایلرلر حاصلی هر کس اکا خصومت ایلر بعض نسخه لرده
مصراع ثانی بویله واقعدر مصراع خویشتن را بکودن اندازد خویشتن تا ایله
وتاسز بر معنایه در کند ودیمکدر را ادات مفعولدر با حرف فصله بونده استعلا
معناسنی افاده ایدر اندازد فعل مضارع مفرد غایبدر اندازیدندن انداختن
دکل اتار دیمکدر محصول مصراع کندوی بویخا اوزره اتا یعنی خود بین وخود
پسند اوله مرادنه واصل اولماز بلکه تکبر وتجبری سبب هلاکی یعنی بوینی او
اورلمسنه باعثدر سعدی افتاده است ازاده کس نیاید بجنك افتاده
سعدی مبتدا افتاده خبری وهمزه مجتلبه های رسمی ضرورتیچون کلمشدر
یا حرف وحدت ازاده صفت افتاده در کس مبتدا نیاید فعل نفی استقبال مفرد
غایب با حرف فصله افتاده دوشمش محصول بیت سعدی بر جنك وجدالدن
ومعارضه ومناقصه دن ازاده وسالم در بردوشکوندر وهمندر ودعوای علم
وفضلدن وخلقك قبول وردندن فارغ البال اوسوده حال بر ناموراددر هر کسله ده
درویشانه ودردمندانه وضعله چونکه اعراض نفسانیه دن خلاص بولمشدر
پس بویله اولیجق کیمسه دوشمشك ودوشکنلك جنکنه کلمز یعنی اظهار عجز ومسکنت
ایلینله کیمسه جنك وجدال ایلمز اما مدعی وخود بین وخود پسند ایله هر کس معارضه
ومناقصه ایلر حضرت شیخ بونده کسر نفس ایدوب مسکنت وتذلل اظهار بیورمش
نته کم نثر سابقه ده اجمالا بو معنایی ذکر بیورمش وبالجمله نثرده ونظمده عرض
نیستی وپستی ایلمش افتاده ایست عبارتنه هصکره علی الارض دین خلاف
سویلمش وازاده نك معناسنه فارغ دینه اعتراض ایدوب بیان معناده کنه
وفارغ لفظینی اخذ ایلیبی مواخذه کرك ومصراع اولك معناسنده سعدی بر
دوشکون فقر وحقیردر دعوای تفضیل ایتمکه لیاقت واستحقاقی یوقدر دین
مقصود سعدی یه افترا ایلمش اول اندیشه وانکهی کفتار پای بست آمدست

که سعدی

وکاه در سعدی

پس دیوار وانکهچی یاسی حروف اصلیه ربای پست یایله لغتده اباق الیچی
دیمکدر وبستن دره امّا بونده تمّل معناسنه مستعمل در عربجه اساس درلر آمد ست
اصلنده آمده است در های رسمی ایله همزهٔ مجتلبه حذف اولنمشدر پس بونده
بعه معناسنه در انه نصکره دیمکدر بو بیت سابقا بحر نقاریده واقع اولان
مثنوی بیتارنده مناسب وموافقدر محصول کشیه اوّل فکر وتأمّل
کرك انه نصکره کلامه شروع وتکلّم ونطقه مباشرت کرك زیرا بناده اوّل تمّل انده
دیوار کلمشدر حاصلی فکر وملاحظه تمّل حکمنده وتکلّم دیوار حکمندهدر پس
نجه بنانك تمّلسز ثبوت وقراری اولمازسه تأمّل وملاحظه سز کلامك رونقی
واعتباری اولماز یعنی فکرسز سوز تمّلسز بنا کبی ناپایدار وخلل پذیردر بونده پست
بای عجمیله ترکیبده الحق دیمکدر دین الحق یجمشدر بست بای عربیله فعل ماضی
در بغلدی دیمکدر بای لفظیله ترکیب اولماغین معنای مصدری مراددر
یعنی ایو بغلمق کلمشدر صکره دیوار دردین بوراپی ایوجه بغلممش بعضیلر بونده
بی فایده اطناب کلام ایلمشدر نخل بندم ولی نه در بوستان شاهدم من ولی
نه در کنعان نخل بند وصف ترکیبی صر بنده یه نن نخل بغلیجی نخل تورکیده تحریف
ایدوب نقل دیدوکلری درکه کرکسه چچکدن وکرکسه بال موم‌دن اولسون
ولی اداتِ استدراك کنعان قدس مبارك ایله دمشق بیننده بر یرك اسمیدرکه
حضرت یوسف انده طوغوب نشو ونما بولمشدر حضرت یعقوب اول یرك
قومنه تبلیغ احکام رسالت ایلمشدر محصول حضرت شیخ تواضع طریقیله
بیورورکه بن نخل بندم امّا بوستانده دکل یعنی بوستانده نخل بندلك ایدهم زیرا انده
اولان نخلر صنع یزدانی ومصنوع خدا ییدرکه نخّال هر نقدرکه استاد ماهر
فننده کامل وقادر اولسه اکا مشابه نخل احداث وبنیه ایده من ومحبوبیم بن امّا
کنعانده دکل یعنی حضرت یوسف بنجا اولان یرده محبوب دکلم زیرا حسن وبهاده
هر نقدرکه سرآمد وممتاز محبوب اولورسه وحسن یوسفه نسبت صورت

ردّ لامعی
ابن سعدی
وکافی

دیوار در محصل کلام هر نقدده که بن علوم و فنونده ماهر کالم اما حضرت وزیرك
مجلسنده اولان علما و فضلا یه نسبت طفل ابجد خوانم یعنی هر برده علم و فضل
و معرفتدن دم اورمق ممکندر اما بو مجلس سامیده علوم و فنوندن سوز سویلکه
قادر اولمیوب دمبسته قالورم نخل بندی یای مصدریه ایله یازلمق اکثر نسخه
لره مخالف یازد و قلوبندن غیری ناموزون یازمشلر بعض شارحلرد یمشکه
نخل بندی یای مصدریه ایله و صف ترکیبیدر نقل بغلیجلق بیلورم اما بوستا
دکلم که انواع شکوفه جمع ایدوب نخل بغلیه‌یم معلوم در که بو شارح بیتك مضمونی
بلممش و بو نقدیرنده معلوم در که مصراع ثانیسیده بر غریب وجهله اتسه کرك
لقمان حکیم را گفتند که حکمت از که آموختی گفت از نابینایان لقمان ایکی در
بریسی لقمان عاد در که حضرت هودك زماننده ایدی و علما نبوتنده اختلاف
ایلدیلر لقمان بودر اصح روایتا ولدر که بنی اولمیه بر فاضل حکیم ایدی انکیچون
حضرت شیخ لقمان حکیم بیوردی بونك بر قوریجی وار ایمش رزقا نام که اوچ کونلك
یولدن کورمش نته که بعض اشاعر عربیه و مقامات حریریه و شروحنده بیان
ایلمشلر نابینانك کورلر دیمکدر زیرا بینا صفت مشبهه در بیننده نین کوره کن
دیمکدر اما کوریجی معناسنی و بر رزنا ادات سلبیه کورمیجیلر دیمکدر معنای
لازمیسی کورلر محصلی لقمان حکیمه نبیننه‌های تنهند که حرف بیان تا ادات
توقیت در مادام معناسنه نبیننه بونده بیلمك و اکلمق معناسنه درتنهندفعل
نفی مستقبل جمع غایب قومازلر دیمکدر محصل ترکیب کورلردن حکمتا و کوزکی تفسیر
ایده یعنی مادام که ایاق بصاجق یری عصا ایله و غیری وجهله تدارك ایتمینجه
ایاق قومزلر قدم الخروج قبل الولوج قدم فعل امر مفرد مخاطبدر تفعیل بابندن
تقدیم ایله دیمکدر خروج مصدر در نصر بابندن چقمق دیمکدر ولوج مصدر در
دخول وزنی اوزره ضرب بابنك مثال واویسندن کیرمك معناسنه محصل
بریره کیرملی ولسك اول چقمغی فکر ایله اندنصکره کیر یعنی هر ایشك اول صوك

اذا السکری
وسروری
ونعیمی
وکافی

دیمک اولور حکمتی کیمدن اوکرندك دیدیلر بیکمکه لرندن کوردیلر

فكر وملاحظه ايله انده نصكره اكا مباشرت ايله بونلر جميعاً حضرت شيخدن تواضع
طريقيله اظهار عجز ومسكنتدر مصراع مرتب بيان نماي وآنكه زن مرتبت
يا حرف مصدرت ضمير خطاب يا ضرورت وزنيچون ساكن اوقنوردن غافل
ايمش زيرا ياي مصدري ده اصل سكوندر حركت ضرورت ايچوندر اصلي مرديا
ات دردينار ده سهو ايلمش زيرا هيچ بر وجهله همزه مجتلبه يري دكل با حرف
تاكيد وازماي فعل امر مفرد مخاطبدر آن مايه نه اندن آزموده دن دكل زن كن
اصطلاحلرنده اولن يعني تأهل ايله ديمكدر زيرا نكاح كن له تفسير ايدن اصطلاح حيدن
غافل ايمش كي فعل امردركنديدن كرده دن دكل محصل المصراع مردلكي
اوّل امتحان وتجربه ايله اندن صكره تأهل وتزوج ايله يعني اول كورك رجولتك
كامليدر يعني مبادا كه عنين اولا سين اندن صكره اولن بو مصراعك قدّم الخروج
قبل الولوج تركيبيله زياده مناسب وملايمتي واريس ملايمتي بوقدر دين ارلونده
ملايميتا كلمش ملايمتا كلمه دقه نصكره محلّه مناسب اولان معنا بودر كه مردلكي
لكي صينه اندن صكره اودمقا يله ديدوكي زياده نامناسب ونا ملايم سويلمش
وبو ويردوكي معنا حقيقتده فاسد كلمه دن صحيح وفاسدي فرق ايدر دكل
ايمش زن بونده زدن معناسنه امر حاضر صورتنده مصدر ديدوكي قبول ايلملك
بودله عدم وقوفدن وعدم تتبعدن كلور بلكه سليقه قصورندندر نظم كرچه
شاطر بود خروس بجنك چه زنه پيش باز روبين چنك شاطر چابك وچالاك
معناسنه در خروس معروف با حرف ظرف زنه فعل مضارع مفرد غايبدر فاعلي
خروسه راجع تحتنده كه ضمير وجه مفعولي پيش ظرف مكان بازه اضافتي
لاميه در باز فارسي وبازي يايله عربيدر روبين توجلي ديمكدر يا حرف
نسبت نحرف تاكيد نسبت چنك جيم عجميله قبضه ويرنجي حيواناتك
پنجه سنه ديرلر محصل البيت كرچه جنس خروس بربريله جنكده وصواشده
شاطر وچابك اولور امّا توج قينا قلي طوغان قتنده نه چالار يعني نكله

رد شمعي ولامعي
ابن سيد علي
وسروري

رد لامعي
وسروري شمعي
وكافي

چنك ایدوب مقابله ایلمکه قادر دکلدر حاصلی انلك قاتنده مغلوب ومنهزم
در طوغانك ایاغنی لونده شدتده توجه تشبیه ایلمش زیرا اوقوشلری یا پشه قدر
محکم یا پشور بو ایکی بیتك نظمنه قطعه ورباعی دینلورنه قطعه اکلورمش ونه
رباعی چه زنهك تقدیرنی چه نیچه زنهار بلین وزنهاری کنه معناسنه تاویل ایلین
ایکی وجهی بله زاید در بعضیلر دیدیلرکه زنهك مفعولی برنسنه اعتبار اولنمق
کرك مقامه مناسب بونده زنهك معناسی جرات ایتمکدر دیدین عجب جریایمش
کربه شیراست درکرفتن موش لیك موش است درمصاف پلنك کربه کاف
عجمینك ضمیله چتك دیمکدر یعنی کدی شیر بونده ارسلاندر کربه مبتدا وشیر
خبری کرفتن موش مصدرك مفعولنه اضافتی درموش کسکن عرجه فاره
دیرلر لیك سکون کافله ادات استدراکدر مصاف میمك ضمیله جنك وصواش
معناسنه در پلنك قپلان دیدکلری برنجی حیواندر معلوم اولاکه کلمه نك
اخرنده واقع اولان کافك ماقبلنده نون ساکن اولسه اول کاف البته عجمیه
مخصوصدر کدی ارسلاندر موش طوتوب اولامده یعنی موشه نسبت کدی
ارسلاندر اما کدی موشدر پلنك چنکنده یعنی پلنکه نسبت کدی فاره کبیدر
حاصلی اشیا بری برینه نسبتله کیمی ضعیف وکیمی قویدر حضرت شیخ بیوررکه بن
مبتدیلره وضعیفلره نسبتا اهل علم وفضلم اما اکابر علما وفضلاییه نسبت
هیچ نسنه دکلم حاصلی کسر نفس ایدوب تواضع بیوررلر قدس سره اما باعتماد
وسعت اخلاق بزرکان که چشم از عوایب زیردستان بپوشند ودر افشای
جرایم کهتران نکوشند اما ادات استدراکدر باحرف مصاحبت اعتماد
مصدردر افتعال بابندن طایانمق دیمکدر وسعته اضافتی مصدرك مفعولنه
وسعت اصلنده سینك کسریله ایدی عدت کبی مثال واویدن پس حرف
خلق ایچون سین مفتوح قلندی نته که صرف کتابلرنده مبیندر اخلاق
خلقك جمعیدر خانك ضمیله بزرکان بانك ورانك ضمه لریله ورانك

سکونیله اولور دیمکدر الف ونون ادات جمعیه در یعنی خلق بزرکان اضافتلری
لامیه لردر که حرف رابط صفت عوایب جمع عیب در اضافتی لامیه در زیر
زانک کسریله الت معناسنه دردستان دستنک جمعیدر زیردستان کشینک
الی التنده اولانلر دیرلر قول وخدمتکار ورعیت کبی لره بپوشند فعل مضارع
جمع غایب در اورتولردیمکدر یعنی کونلری یومرلردیمکدر چشم مفعول
صریحی در حرف صله افشا همزه نک کسریله مصدردر افعال بابندن فاش
ایلمک معناسنه جرایمه اضافتی مصدرک مفعولنه اضافتی در جرایم جریمه نک
جمعیدر کناه معناسنه کهتران کاف عربینک کسری وهانک سکونیله وتانک
تفصیل ایله کهترک جمعیدر کچیرکلر دیمکدر جرایمک اضافتی لامیه در نکوشند
فعل نفی استقبال جمع غایب چالشمزلر دیمکدر محصول فقرات اکرچه بنده عالم
وفضل یوق وفنون کمالده اضعف مبتدی یم اما اولولرک اخلاقلری
وسعتنه اعتماد له که زیردستلرک عیوبندن کوزلرین یومارلر کیچورکلرک
کناهلرین اظهار ایلمکه دورشمزلر یعنی ستر عیوب ایدرلر کلمهٔ چند زسبیل
اختصار از نوادر واثار وحکایات واشعار وسیر ملوک ماضی درین کتاب
درج کردیم وبرخی از عمر کرانمایه بر وخرج کلمهٔ با حرف وحدت همزه حرف توسل
چند نیجه سبیل اختصار طریق اختصار دیمکدر نوادر نادرک جمعیدر
طریق اختصار دیمکدر نوادر نادرک جمعیدر لغتده بر بولنانه دیرلر اما
استعمالده عجیب وغریب کلماته مراد اثار اثرک جمعیدر صحابه سوزلرینه
وسلف صالحین کلماتنه دیرلر بعض نسخه لرده امثال واقع در ضرب مثلر
دیمکدر ضروب امثال تقدیرنده در دخی حکایات واشعار سیر سینک کسری
ویانک فتحیله سیرتک جمعیدر یوریش یعنی روش وطریقت معناسنه ملوک
ملکک جمعیدر پادشاهلر دیمکدر اولو درین کتاب در حرف ظرف اولدوغی
تقدیرجه بو کتابه دیمکدر اما درج مصدردر نصر بابندن دروج ده کلور

دیوشورملك دیمكدر درج كردیم درج ایلدك یعنی دیوشوردك برنج بانك
فتحیله بعض وبرنز معناسنه در یا حرف وحدت كون غایه كا فعجمیك كسریله
اغربهالو معناسنه ده استعمال اولنور زیرا ان كران لفظ مشتركدر بهالو واغر
یعنی ثقیل وبلند برا او برحرف استعلا او ضمیر غایب كتابه راجعدر خرج بونده
صرف معناسنه در كردیم كنه مقدر در محصول فقرتین مه كوزل اعتمادیله برنیجه
كلمه اختصار طریقیله نوادر وتادر وامثالدن دخی حكایات واشعار وملوك
سابق طریقه وروشلرندن بوكتابه جمع ایلدك دخی اغربهالو عمرمزدن برمقدار
یعنی برز بونك جمع وتالیفنه خرج ایلدك كه بوشكله كیردی موجب تصنیف
كتاب كلستان این بود وبالله التوفیق موجب اسم فاعلدر افعال بابندن بونده
سبب معناسنه در تصنیفه اضافتی اسم فاعلك مصدره اضافتی در وتصنیفك
كتابه مصدرك مفعولنه در توفیق تفعیل بابندن مصدر در لغتده اویمق دیمكدر
اما اصطلاحده الله تعالی قولك مرادنی كنه ومرادنه اویمغه دیرلر محصول ابرنكت
كلستان كتابنك تصنیفه سبب اولدی بوكتابك تكمیلنه توفیق اللهه مخصوصدر
قطعه بماند سالها این نظم وترتیب زما هر ذره خاك افتاده جایی
بونده قطعه برینه نظم وشعر یازلرك قلملرندن سهو واقع اولمش بماند فعل
مضارع مفرد غایبدر ماندن ماندن دكل قالور دیمكدر سالها سالك
جمعیدر قیاسله سالیاندن كلورشند وظرف زماندر این نظم فاعل بماند در
ترتیب تفعیل بابندن مصدر در زما بماند فعلنه متعلق تقدیری ز خاك تن ما هر
ذره جایی افتاده بماند در افتاده بود تقدیر ایلین بی فایده تقدیر ایلمش جایی
یا حرف وحدت افتاده بود تقدیر ایلین بی فایده تقدیر ایلمش جایی
یا حرف وحدت افتاده ماضیه دن قسم اوله ویا اسم مفعول بعضلر زعمی
اوزره های رسمی حرف ترتیب اولمقده جایزدر محصول ابیات بوكتابك نظم ونثر
ترتیبی یعنی بوكتاب یللرله قالور بزم وجودمز خاكنه دن هر ذره بر یره دوشمش

ویادوشوب قالور حاصلی کتابمز انجلین قالور خاک وجودمز بو بنجلین یعنی
افتاده قالور عباند فعلنه مقیّد اولور معناده بعضلر مصراع ثانیسنی وکیدن
حال طوتولر یعنی بزم خاک تنمزک هر ذرّه سی بر یره دوشمش اولدوغی حالده
کتابمز انجلین قالور دیرلر ذرّه خاک اصلنده ذرّهٔ خاکدر اضافتله صکره ضرورت
وزن ایچون همزهٔ اضافت حذف اولوردین عنی سویلمش غرض نقشیست
کز ما باز ماند که هستی را نمی بینم بقایی غرض مبتدا نقشیست خبری بونده
نقشدن مراد نشانه در نته که مشهوردر که عالمده بر نشان قودی دیرلر یا حرف
وحدت کز که حرف بیان باز بونده کیرو وصکره معناسنه در ماند فعل مضارع
مفرد غایبدر ماینه نه ماندن دکل که حرف تعلیل هستی یای مصدریه ایله
اولق دیمکدر را حرف تخصیص نمی بینم افعال قلوبدن نفی مستقبل متکلّم
وحده اکلمم دیمکدر بقایی یا حرف تنکیر محصول بیت کتاب سویلمکدن غرض
بر نشانه در که بزدن یادکار قاله زیرا وجودک دخی وارلغک بقاسنی اکلمم یعنی
عالمده کیمسه باقی دکلدر امیدی بر نشان قومقدر که رکم کشتی بی کند ودنصکره
اکلمم بقایی یاسی حرف وحدت طوتن معنایه اطلاعی یوغمش مکر صاحب
دلی روزی برحمت کند در کار درویشان دعایی مکر بونده ادات تمنی در
شاید معناسنه دین عنی سویلمش دلی و روزی یایه لری حرف وحدتدر
با حرف مصاحبت معنای سببیتی متضمن در رحمتدن مراد ترحمدر در حرف
صله کاردن مراد حق درنته که بعض نسخه لرده واقع در دعایی یا حرف
وحدت ویا تنکیر بو بیت غرض نقشیست جمله سنه ثانیدر محصول بیت عالمده
مراد برا ثر درو بر نشان قومقدر اوله کیم بر صاحب دل برکون مرحمت وشفقت
سببیله بز درویشلرک حقنه بر دعا ایلیه یعنی صاحب قلب اهل اللهدن
بریسی کتاب صاحبینه دعا ایلیه نته که مصنفلره دعا اید کلمشلر
در رحمة الله علیهم اجمعین امعان منظمهٔ در ترتیب کتاب وتبویب

ره تمنی وکافی

ایواب ایجار سخن مصلحت دید امعان مصدردر افعال بابندن بونده دقت
معناسنه دن نظره اضافتی در نقدیری امعان نظرم در تهذیب تفعیل بابندن
مصدردر تطهیر معناسنه وتنقیح معناسنه ابوابه اضافتی مصدرك مفعولنه
اضافتی در ایجار افعال بابندن مصدردر سخنه اضافتی مصدرك مفعولنه
در اختصار سخن دیمکدر ایجار سخن دیدوك مفعول اولی ومصلحت ثانیسی
وفاعل تخستندر امعانه راجع در ضمیر محصول ترکیب بنم دقت نظرم کتابك دخی
ابواب تهذیبنده وتنقیحنده سوزك اختصارینی مصلحت کوردیکی یعنی سوزك
مختصر ومفید اولمغی لایق کوردی ترتیبدن مراد اولان ترتیب درکه اول
بسط طینی ذکر ایلدیکی اننه نصکره درویشانی ان تهذیب ابوابدن مراد هر بابده
مناسبتی ذکر ایلدیکی خلاف نسخه اول بابده ذکر ایلمکدر ایجاری ماقبلنه
عطف ایدوب مصلحته نصکره و ان لفظنی ذکر ایدنلر صحیح نسخه لره مخالف
یازدقلرندن غیری بی معنا سویلمشلر تامرین روضه رعنا وحدیقه غلبا
چون بهشت باب اتفاق افتاد ازین سبب کر مختصر امد تا بملالت
نینجامد تا ادات تعلیل مراد تاکید یعنی تحسین کلام ایچون کلمش لفظ
در این سیده علی بونده کنه ومطالعه سی بیاننه نصکره بحر الغرایب کلامندن بیوردمش
وسروری مرادی فهم ایلیوب دخل یلمشی حقا بو کبی تقریب دخل یلمش ان اسم
اشارتیدر روضه عادن مراد کوزل باغچه وراکی لغتده روضه چمنه دیرلر
ورعنا ایکی یوزلوکله دیرلرکه رومده اکه کل ناصری دیرلر حدیقه باغچه بونده
روضه عطف تفسیری دوشمش غلبا غین معجمه نك فتحیله ولام ممدوده
حمراء وزنی اوزره اغلبك جمعیدر [مؤنثدر] اغاجلری بنك دالاری وبدقلری بوینه برینه
کیرمش وقریش مورلیش باغچه نك صفتیدر مجاز مرسل طریقیله بهشت
بانك فتحی وکسریله وهانك کسریله وشینك سکونیله جنت دیمکدر بهشت
باحرف صله هشت هانك سکونیله سکز دیمکدر با حرف تعلیل یا حرف

مصاحبت ملالت لغتده کسمکدر امّا بونده انجیمک واضطر آب معناسنه در
نینجامه فعل نفي استقبال معزد غایب اخر اولمیه دیمکدر محصول ترکیب امعان
نظرم سوزلک اختصاریني مصلحت کوردیکی تا بو رعنا روضهٔ علیا حدیقه سکز
جنّت کبي سکز بابده واقع اولدي یعني سکز بابه منحصر اولدي تا کم ملالت
وبیحضورلق ایله ختم اولمیه یعني تطویل کلام ایدوب کتابي بو یوده چوغلتمدم تاکیم
اخر اولنجه اوصانمیم بهشت بابک معناسیني سکز بابله دین یاي حرف مصاحبت
اعتبارنده نظر وار بونده قاریله صرف ایدوب قاریلر اوضمیه معناسیني قصد ایدن
مراد مصنّفي خلاف فتنه صرفي یلمش باب اوّل در سیرت پادشاهان
اولکي باب پادشاهلرک عادلات وقانونلري بیاننده در باب دوم
در اخلاق درویشان باب دوم دالک ووالک ضمه لریله ایکنجي دیمکدر بو میملک ما
قبلي ایما مضموم اوقنور عربیده ثاني وثالث ورابع دیدکلري کبي بونده دوم وسیوم
وچهارم دیرلر محصول ترکیب ایکنجي باب درویشلرک اخلاقي ودرویشلکلري
بیاننده در باب سیوم در فضیلت قناعت اوچنجي باب فضیلت
وقناعتي بلدرر باب چهارم در فواید خاموشي دوردنجي اسم اولمق
فایده لرین بلدرر باب پنجم در عشق وجواني بشنجي باب عشق
وجوانلق بیاننده در باب ششم در ضعف وپیري التنجي
باب ضعف وپیرلکي بلدرر باب هفتم در تاثیر تربیت یدنجي
باب تربیت تاثیر ایلمک بیاننده باب هشتم در اداب
صحبت سکزنجي باب خلقله اختلاط ومصاحبت ایلمک اداب واسلوبن
بیان ایدر تاریخ کتاب در آن مدّت کرا روقت خوش بود ز هجرت ششصد
وپنجاه وشش بود مدّت بونده زمان معناسنه در که حرف رابط صفت ان
حرف را بونده ادات تخصیص در خوش واو رسمیله روم ضمیله ایوب دیمکدر
نته که سابقا بیان اولندي ششصد التیوز دیمکدر ترکیب تعدادي

رد لامعی
وشمعی
رد کافی

قبیلندندر واو حرف عطف بنجاه وپنجه اللي دیمکدر مخصوص اول زمانکه
بزم وقتمز خوش ایدی یعنی حیاتده ایدك بو کتابی سویلدك وکمز زمان هجرت
نبینك التیوز اللي التنجی سنه سی ایدی خوش لفظی شش لفظنه موافقت
ایچون خانك فتحیله تلفظ اولنوردی نوع ضمه دن غافل اولمیش مراد ما نصیحت
بود کفتیم حوالت باخدا کردیم ورفتیم مرادك اضافتی لامیه در بزم مرادیمز
دیمکدر حوالت حانك فتحیله اسم مصدردر احاله معناسنه ویا تفویض
معناسنه تا حرف مصدردر فارسیده بویله تالر اوزن یازیلور دولت وسعادت تالری
کبی تا یی ضمیر خطا بطوتنلر فکر سز سویلمشلر با حرف صله مخصوص بزم
بو کتابی سویلمکدن مرادمز نصیحت ایدی سویلدك کتابی ومهم وحمز پادشاه
زاده وبو کتابی اوقیوب یازنی خدایه اصمرلدق وکتدك یعنی بزی دعادن اونتما
سونلر دیمکدر نصیحت بوددن صکره واو یازانلر دماغنده لذت فارسیی یوغمش
باب اول در سیرت پادشاهان حکایت پادشاهی را شنیدم که یا حرف
وحدت را حرف مفعول شنیده ملك مقدم مفعولی که حرف بیان بکشتن با
حرف صله اسیره اضافتی مصدرك مفعولنه در یا حرف وحدت اسیردن مراد محبوس
ویا دشمن اسیرلرندن بری اوله اشارت کرد لك مقدم مفعولی در وفاعلی پادشاه
بیچاره یعنی اسیر در ان حالت نومیدی بیانیه یعنی کیمسه دن شفاعت وترحم
کورمیوب جاندن قطع امید حالتنده بزبان باحرف مصاحبت ویا حرف وحدت
که حکایت حال ماضیه در یعنی طوتاردی زبان مراد لغتدر نته که تورکی
دل وعربی دل دیرلر یعنی کنه ونك دلی نه ایسه مراد اغزیدر اولان دل دکلدر
بعضیلر ظن ایلدوکی ملك را ادات مفعولدر یعنی مذکور پادشاهه دشنام
دادن کرفت بحسب لغت دشنام ویرمك طوتدی یعنی سرکش ویرمك استعمالده
سوکمکه باشلدی دیمکدر زیرا دشنام دادن دهیدندن وبونلرك مشتقاتیله
مستعملدر وکرفتن وکیریدن وبونلرك مشتقاتی بونلك کبی یرلرده شروع ومباشرت

معناسنه در پس معناي تركيب پادشاهي سوكمكله باشلدي وسقط سينك وقافك
فتحه لريله الحق قوماشه ديرلر اما بونلك كبي يرلرده نامعقول وناسز كلماته ديرلر
كفتن وبونلر نصكره بركوفت تقديري اوزره اولنور يعني ناسز اسوبلمكه باشلدي
كه حرف تعليل كفته اند هركه دست از جان بشويد هرچه در دل دارد بكويد
هركه تقديريا هر كسكه درتته كه سابقا بيان اولندي بشويد با حرف تأكيد شويد
فعل مضارع مفرد غايبدر شويدن نرده شستن دن دكل يويادمكدر دست مفعول
صريحي واز جان غير صريحي دارد فعل مضارع مفرد غايب درداريدندن هرچه
مفعول صريحي ودر دل غير صريحي ومجموعي بكويد مقول قولي هرچه بكويدك
مقدم مفعوليدر ديملو اصابتا بالمثلو در مخصوص قرينه هر كيمسه كه اني جانندن
يويا يعني جانندن نا اميد اوله يعني حياتندن قطع رجا ايليه هرنسنه كه كوكلنده طوتا
اني سويلر حاصلي كوكلنه كلني ديلنه كتورر الوندة بو ايكي فقره ضرب مثلدر بيت
اذا ييئس الانسان طال لسانه كسنور مغلوب يصول على الكلب اذا بونده زمان
استقبال يجوب ظرفدر معناي شرطي متضمندر ييئس فعل ماضي مفرد غايب
علم بابندن نا اميد اولمق ديمكدر فعل شرط فاعليله جمله شرطيه در انسان لفظا
مرفوع فاعلي طال فعل ماضي مفرد مذكر غايبدر حسن بابندن اوزادي ديمكدر
اجوف واويدن لسان لفظا مرفوع فاعليدر وضمير محلا مجرور مضاف اليه
انسانه راجع جمله جزائيه نك اعرابندن محلي يوق مجموع شرطيه وجزائيه نكته
بويله در زيرا ابتداي كلامده واقع در كسنور كاف حرف جر مقيدر كافينه سنور
سينك كسري ونون مشدد دك فتحيله بللور وزني اوزره ديرلر جامع المجرور
اعرابندن محلا مرفوع خبريا مبتداي محذوفدر تقديري كلام وهو كاين كسنور
مغلوب لفظا مجرور مضاف اليه سنور موصوفك صفتنه نه اضافتي قبيلندندر
يصول فعل مضارع مفرد مذكر غايب نصر بابنك اجوف واويسندن فاعلي سنوره
راجع تحتنده ضميردر جمله ايه ديمكدر على الكلب جار مجروريله يصول فعلنه

متعلق جمله فعلیه اعرابدن محل مجروده صفتدر سوردر مخصوص قچان انسان
مأیوس و نا امید اولسه ولی اوزاریعنی هرنه که دیلنه کله بی پروا سوزلر حاصلی
فحش و قباحت سویلدیکی قورقماز مغلوب کدیکبی اینه هجوم و حمله ایدر یعنی
کورکه ایتا بی هلاک ایلمک استر بس اینه بنجه سیله یاپشور بیت وقت ضرورت
چو نماند کریز دست بکیرد سر شمشیر تیز وقت ضرورت اضافت فی معناسنه
چو دال تقلیل بنمایدر فعل نفی استقبال درمانه ندن قالمیه دیمکدر کریز کاف
عجمینک کسریله اسم مصدر کریزیدن کریختن دنن دکل فتحه دیمکدر دست
مبتدا و بکیرد فعل مستقبل کرفتن دن دکل طوتار دیمکدر خبر مبتدا
سر مفعول بکیرد در شمشیره اضافتی لامیه در شین ده فتحه و کسره جایزدر مخصوص
ضرورت وقتنده چونکه فجفعه مجال قالمیه یعنی قاچوب خلاص اولمغله که قدرت
قالمیه الکسکین قلیجک اوجنی یعنی یلمانی طوتار حاصلی الکسکین قلیجه
یاپشور دیمکدر بس سنتش مقابل بکیرد شر شمشیر تیز رادین اول کیمسه
دشمنک دشمنک کسکین قلیجی طرفنه الینی طوتاردن الیله کسکین قلیجک اوجنی
طوتار بو تقدیرجه دست لفظی بدست تقدیرنده اولوردن بیتک معنای
منطوقی سندن غفلتا بلمثلر ملک برسیدکه چه میکوید پادشاه اسیرک سوزنی
ایشدنجه یانندره اولان وزیرلره سؤال ایلدیکه اسیرنه سویلر بکی از وزرای
نیک محضر کفت نیک محضر ایوخویلو یعنی ایوخویلو وزرادن برسی دیدیکه ای
خداوند میکوید که والکاظمین الغیظ والعافین عن الناس ای پادشاه سویلر
که یعنی بوآیتک مضمونی سویلر کاظمین جمع کاظم دریوده قونجی دیمکدر غیظ
غینک فتحیله غضب دیمکدر ظمینک مفعولیدر عافین جمع عافی در عفو
ایدجی یعنی کشینک کناهدن کچجی حقندن کلمکه قادرایکن عن الناس عافینه
متعلق بو تلمیحدر آل عمران سوره سیده وسارعوا الی مغفرة من ربکم آیت کریمه
سنه یعنی منکور صفتلرله اولان جنت مذکور اهل تقوا نکدر یعنی غضبی

رد ابن سید علی
وشمعی
وسروری

بود قبحیلوکلر دخی ناسك كناهندن كچنلوكلر حقنده کلمکه قادر لیکن حاصل کلام
پادشاهم فضیلت عفو وکرم بابنده واردر ولانده بو آیت کریمه مقتضاسنجه استدعای لطف
وعنایت وتمنای مرحمت وشفقت ایلردیمکده ملك را بروی رحم آمد ملك را را ادات
تخصیص وبا حرف فصله ملکك وبا ملکه دیمکده بر واو لا سیرك اوزرنه وباء اول اسیره
رحمی کلدی یعنی انی اسر کدی واز سر خون او درکذشت سر بونك كبی یرلرده جهت
وسودا معناسنه مستعملدر درکذشت در حرف تأکیددر یعنی پادشاه وزیردن بو سوزی
اشیدنجه اسیری اسر کدی وقانی اوجندن هوسندن کچدی یعنی فراغت ایلدی بونده کاسر و
لفظلری زایددر دیلولرایه سویلمشلر وبعیده کلهرکه تعبیر کلام از خون سر او وله دن
سرك معناسی بلمز ایمش وزیر دیکرکه ضد او بود بر غیری وزیرکه بنك محض وزیرك
ضدی ونقیضی ایدی کفت ابنای جنس ما را نشاید که در حضرت پادشاهان جز براستی سخن
کفتن ابنا ابنك جمعیدر یعنی اوغللر ابنای جنس اقران وامثالده مستعملدر ما را بیزه
دیمکدر نشاید فعل نفی استقبال لایق دکل دیمکدر حضرت بونك كبی یرلرده حضور معناسنه
در جز غیر دیمکدر براستی با حرف مصاحبت راست طوغری وکرچك معناسنه در وبا حرف
مصدر در طوغریلغله دیمکدر سخن کفتن سوز سویلمك یعنی محض اولان وزیرك
ضدی اولان وزیر دیدی بزم جنسمز اوغللرینه لایق دکلدر پادشاهلر حضورنده کوچکدن وطوغریدن
غیری سوز سویلمك یعنی پادشاهلر حضورنده طوغریدن غیری سوز سویلمك کرك
این ملك را دشنام داد وناسزا کفت این بو ملك را پادشاهه دشنام داد یعنی
سوکدی سابقا دشنامك استعمالنی بیان ایلدك تکراره احتیاج یوقدر ناسزا نالایق
یعنی لایق اولمیان سوزی سویلدی بعض نسخهده این خود وبعضیده این مرد
واقع اولمش ملك روی ازین سخن درهم کشید وکفت درهم کشید بونده
بورتاردی دیمکدر پادشاه وزیره بحضرتك بو سوزنه بورتاردی ودیدی
مرا این دروغ وی پسندیده تر آمد ازین راست که تو کفتی دروغ دالك ورانك
ضمهلریله یلانه دیرلرکه کذب معناسنهدر وبه اضافت لامیه در پسندیده باسم مفعولدر

بکنلمشی یعنی مقبول دیمکدر وتر تانك فتحیله ادات تفضیلدر بکنلمشرك دیمکدر
محصول بیت پادشاه دیدی که بکا انك یلانی سوزی مقبولرك کلدی بو کرچکدن نکه
سن سویلدك که از روی درمصلحتی بود واین را بنا بر خبث که حرف تعلیل روی بونده
وجه ظاهر معناسنه در در حرف صله مصلحتی یا حرف وحدت بود ایدی دیمکدر
واین را بوسن دیه وکلك بنا بونده مبنا معناسنه در خبث مصدر در خباثت معناسنه
یعنی حرامزادهلق یعنی انك یلانی سنك کرچکدن بکا ایکرکدر زیرا انك یلاننك یوزی وظاهری
بر خیرلو مصلحته ایدی که هم بنی قتل نفسدن تخلیص وهم بر اسیری مقتول اولمقدن ازاد
ایلمکدر اما بو سنك کرچکك صورتی خباثته درکه هم بنی قتله اوغرادر وهم بوی کناهی
قتله اغوا وهم بکا سنی سوکدی دیمکده قباحت وار بس کانه بنی سوکمش سن زیرا بن
اندن شتم سوزینی اکلمادم علی الخصوص که بر وزیر بنك محضریده بکا غمز ایدك وحکما
کفته اند دروغ مصلحت امیز به از راست فتنه انکیز که حرف بیانیه دروغ مصلحت امیزه اضافتی
بیانیه در مصلحت امیز وصف ترکیبیدر امیزیدن امیختن دن دکل محصول فقره
وحکما وعقلا دیمشلر که مصلحته قرشمش یالان فتنه قوپرجی کرچکدن یکدر
زیرا مصلحته صلح وفتنه ده فساد واردر بیت هر که شاه آن کند که او کوید حیف
باشد که جز نکوید ان کنند مقدم مفعولیدر که حرف رابط صفت او ضمیریکه یه راجع
محصول بیت هر اول کیمسه که شاه انك دیدوکنی ایلیه یعنی شاه انك سوزینه طوتار
حیف وظلمدر که اول کیمسه شاهه ایو سوزدن غیری سوز سویلیه زیرا هم پادشاهی
وبالدن وهم کندویی بلادن قورترر حکمت بر طاق ایوان فریدون نوشته بود بونده
طاق مکرر در ایوان اصلنده همزهنك کسریله اما عجم فتح همزه ایله اوقور کوشك
معناسنه فریدون قدیم زمان پادشاهلرندن بر پادشاهدر که اکثر ربع مسکونی تحت
تصرفنده ایدی باباسنه اثبین دیرلردی که ضحاك انی اولدروب ایدی الملك
امر ایله وهر بار که اج اولسه لرنك طورمیوب ضحاکك باشنه چاریارلر ایدی وهیچ
نسنه یمزلر ایدی الا ادم بیینی بو جهتدن هر کون ضحاك پادشاه ایکی ادم

هلاك ایدوب انلره بیننی بیوردیکی صکره ضحاك کبی بر عاقل وزیری ظهور
ایلدیکی وحکمایله مشورت قلدیکه ادم بینی سنك بدل بر نسنه پیدا ایده لر بلکه بو قدر ادم
هلاك اولمیه بو بس کچی و عوغانك بینی سینی بدل پولوب کونده بر استان و بر کچی
بینی سینی قارشدروب بیمه رلر ایدیکه ساکن اولورلردی صکره فریدون بنشوب
یکتا اولنجه خلق اوزرینه جمع اولوب ضحاك ناپاکی قتل ایلدی و بو ضحاك نوح
طوفاننه نصکره بیك ییل ظهور ایلدی ومذکور ابتن طهمورثن دیو نسلندن
ایدی زیاده تفصیل مراد ایدن فردوسینك شهنامه سنه مراجعت ایلسون ودیرلرکه اول
مرکبی اته چکوب قطر سیه ایدن فریدوندر ودیرلرکه بشیوز ییل سلطنت سوردی
واول مناصب ومراتب ترتیبنی ویرن اولدر العهدة علی الراوی مثنوی جهان
ای برادر نماند بکس دل اندر جهان افرین بند وبس نماند فعل نفی استقبال
مفرد مذکر غایب قالماز دیمکدر بکس باحرف صله اندر بونده اداة صله در
بامعناسنه جهان افرین وصف ترکیبی در افریننده جهان یارادیجی دیمکدر
بند فعل امر مفرد مخاطبدر بستن دن بستن دن دکل واو دن صکره بس کلسه
انجق دیمك اولور فقط معناسنه محصول بیت ای برادر جهان کیمسه قالماز یعنی
دنیاده کیمسه قالماز بس بویله اولنجه کوکلی جهان یرادیجی اللهه بغله انجق زیرا
باقی وقایم اولدر باقیسی فانیدر حاصلی محبته وتعلق قلبه خدادن غیری لایق
دکلدر مکن تکیه بر ملك دنیا وپشت که بسیار کس چون تو پروردو کشت
مکن فعل نفی مفرد مخاطبدر تکیه تقدیری تکیه مکن در تکیه کردن طا
ینمقدر یعنی ترکیبله مستعملدر ملك دنیا لامیه در سلطنته دنیا دیمکدر
باخود عز وجاه ومال ومنال مراد اوله پشت تکیه یه معطوفدر تقدیری پشت
مکن یعنی ارقه لنمه دیمکدر عطف تفسیری شکلیدر که حرف تعلیل بسیار کس
پروردك مقدم مفعولی وفاعلی دنیا وچون تو ما قبلنه ومابعده نه قید
اولمق قابلدر فتامل کشت پروردك معطوفدر محصول بیت ملك دنیایه

اعتماد واستظهار ایلمه زیرا چوق سنك كبی كیمسهٔ بسلدی واولدردی یعنی چوق
كیمسهٔ سنك كبی تربیت ورعایت ایدوب هلاك ایلدی بیت چرخ پرورد مرخواه
اكر روزی دو مرد پرورست نیستاز شفقت مكر پرواره لاغر ست چو
اهنك رفتن كند جان پاك چه بر تخت مردن چه بر روی خاك جوادات تقلیل
درچونكه معناسنه آهنك الف ممدود له بونده قصد معناسنه در رفتنه اضافتی
مصدرك مصدره اضافتی قبیلنه در جان پاك بیانیه وكنمك فاعلی محذوفدر
چونكه جان پاك بدندن كتمك یعنی چقمق قصد ایلیه یعنی كه موت وفوت مقرر اوله
پادشاهلر كبی تخت وسریر اوزره اولمك نه وفقرا كبی بوریا وردی خاك اوزره اولمك
نه حاصلی جمله نسبت اكه اكابرانه وفقرا انده اولمك برابردر بلكه فقرانك موتی اخفدر
زیرا موت الفقراء راحة دركه اوزرنده اغنر وایكلر بولنماز وملك ومال وعز وجاه
حسرتی چكمز حكایت یكی از ملوك خراسان سلطان محمود سبكتكین را بخواب
دید بعد از وفات او بصد سال خراسان بر مملكت اسمیدر كه تخت سلطنتی هریده
هراتده دیرلر خراسان شهر اسمیدر دینلمز مش سلطان محمود بر مشهور پادشاهدركه
فردوسی شهنامه انك آدینه دیمشدر سبكتكین باباسنك نامیدر كاف اولی عربی
وثانیسی فارسی درو اولرنده كی تا مفتوح ومضموم اوقنور تقدیری ابن سبكتكین
در بین العلمین واقع اولان ابن لفظی حذف ایلمك لغتلرنده شایعدر بخواب
با حرف ظرف وخواب بونده دوش معناسنه در بصد با حرف زایده یعنی خراسان
پادشاهلرندن برسی سلطان محمود غزنوی دوشنده كوردی اولكه نصكره
یوز ییل یعنی فوتنده یوز ییل كچدكه نصكره بصد سال معناسی یوزنجی ییلده
دین عتدی سویلمش كه جمله وجود او ریخته بود خاك شده كه حرف
بیان جمله وجوده مضاف ولیحق بیانیه اولور مضاف ولیحق بیانیه اولور
مضاف ولمعنده جایز او ضمیری محموده راجعدر ریخته اسم مفعولدر وكلمش
دیمكدر بود ایدی معناسنه ادات زمانیه در خاك شده خاك اولمشیدی

مكر چشمان اوكه همچنان در چشم خانه هيچ كرديد ونظر ميكرد مكر اداة استثنادر
الا معناسنه چشمان الف ونون ايله جمع شاذدر او ضميري سلطان محموده راجعدر كه
حرف بيان همچنان كذلك معناسنه در يعني حال حياتنده كه كبي در چشم خانه كوز
اونده هيچ كرديد چكن ينوردي ونظر ميكرد ونظر ايدردي يعني هر بري چوريوب
طپراق اولمش ايكن الا كوزلري اولماشدي كه حال حياتنده كي كبي كوز خانه
سنده چكنينوردي دخي نظر ايدردي ساير حكما ساير بونده جميع معناسنه در
از تأمل آن اول دوشلك عبارتنده عاجز ماندند عاجز قالديلر يعني تأويلنه
قادر اولماديلر مكر درويشي الا بر درويش تأويلنده عاجز قالمدي كه
خدمت بجاي آورد خدمتي يعني مذكور دوشلك تعبيريني برينه كتوردي حاصلي
اصلي ايله بيان ايلدي وكفت دخي ديدي هنوز نكرانست كه ملكش با ديكرانست
هنوز الان نكران صفة مشبهه در اما بونلك كبي يرلرده اسم فاعل معناسني ويرر
يعني ناظر كه حرف تعليل ملكش را ميملك ضميله بونده سلطنت معناسنه در شين ضمير
محموده راجعدر با بونلك كبي يرلرده ظرفيت افاده ايدر وديكران غيرلر ديمكدر
يعني سلطان محمود الان ناظر و نكراندر زيرا ملكي و سلطنتي غيريلرده در حاصلي
پادشاهلغندن حسرتله ايرلدوغيچون كنه كوزي انده در قطعه بس نامور كه
زير زمين دفن كرده اند كز هستيش بروي زمين بر نشان نماند بس باي
عربيلك فتحيله چوق ديمكدر بسيار معناسنه نامور ميملك سكونيله ناملي
يعني ادلو زيرا ور نسبت معناسني افاده ايدر زور وكبي زورلو ديمكدر بعضلر
ديدبلر كه نام اوردن مخففدر على كل حال مشهور نامدار ديمكدر ليكن بويله
دينلره اعتراض قابلدر كه همزه ممدوده حذف ايلملك معهود دكلدر اكرچه دقايق
الحقايق صاحبي الف ممدودك حذفنه نجه برده حكم ايلمش ليكن دعواسي مسلم
دكل بزير با حرف صله ويا حرف زايده زير آلت معناسنه در عربيده تحت ديرلر
زمينه اضافت لاميه در دفن كرده اند مفعول ثانيسي واولي بس نامور وغير

صرحكا

صريحي بز بو زمين كز اصلنده كر ارفدركه حرف بيان هستي ودلق وجوددن عبارتدر
ويا حرف مصدر ويا شين ضمير نا موره راجعدر بروجي زمين با حرف ظرف واضافت
لاميه در زمين بر در ارض معناسنه بو بانك معناسيني تأكيد ايدر وجايزدركه بر علي
معناسنه اوله ويا ادات تأكيد اوله بويله اولمق اولجه در بانك زياده سيله حكم ايلين
زايي حكم ايلمش نشان علامت نمانده فعل نفي ماضي قالمدي ديمكدر حاصلي چوق
مشهور ونامدار كيمسه يرالتنه دفن ايلديلركه انك وارلغندن يريوزنده نام
ونشان قالمادي يعني خيرات وحسناتن كندوجي اكه ويردنياده برنسنه سي
قالمدي بونده بس بسادن مخففدر دين عنديي سويلديي بس بونده زياده
معناسنه دردين ده بويله در بروبك يا سنك زياده سنه حكم ايدنلر زايي حكم
ايلمشلر بونده قطعا معناسنه دينك قطعا سوزيني ده كلمك جايزدكلدر وان پير
لاشه راكه سپردند زير خاك خاكش چنان بخورد كز واستخوان نماند واو حرف
عطف ان پير لاشه اشارتدر محموده لاشه توركجه لش معناسنه در ورا ادات
مفعول كه حرف رابط صفت سپردند فعل ماضي جمع غايب بونده تسليم ايلديلر
ديمكدر خاكش ضميري پير لاشه يه راجعدر كز كه حرف بيان واو ضميري كنه پيره
راجعدر استخوان همزه نك وتانك ضمي وسينك سكونيله وخانك روم ضميه
فتحيله واو رسميله كمكدر يعني سوكك مخصوص ديجي ول لاشه قوجه
يعني محموديكه يرالتنه تسليم ودفن ايلديلر خاك اني شويله يديكه انك كموكي
بيله قالمدي يعني مرورايام ايله طپراق اولدي پير بونده سست وضعيف معناسنه
در ولاشه جسم معناسنه دين عنديي سويلمش ولاشه لاشئدن مخفف دردين
اثر بخير كيتمش زنده است نام فرخ نوشروان بخير كرچه بسي كذشت نوشيروان
نماند زنده زانك كسريله دريا ديمكدرحي معناسنه بونك يولرده هاي رسميله
همزه مجتلبه كتابت اولنمقدر قاعده ليكن شراح جميعا كتابت ايلديكلريچون
كتابت ايلدك نادانلر خطا زه حمل ايلمسونلر ديو نام فرخ بيانينه در نام مبارك كدر

رد ابن سيد علي
وشمعي
وسروري

رد شمعي
وكافي

نجز الغوایبدر فرخ قوتلو و مبارک دیمش ابن سینه علی قوتلوبی عطف تفسیر اکلما
یوب قوتلوبی قوی معناسنه یعنی قوتلو واو تشدیدیله اکلمش خطا ایتمش نو
نوشروانه اضافت لامیه دربونده رانک تشدیدیله مشهوردر نوشیروانده جایزدر
تخفیفله نوشین روانده جمیعا انوشیرواندن منشقیدر بجیر زنده یه متعلق
دربسی چوق دیمکدر یعنی چوق زمان کذشت فعل ماضی مفرد غایب کچدی دیمکدر
محصول بیت نوشروانک مبارک آدی خیر ایله دریدر یعنی خیر ایله عالمده اکلورر
کرچه کم چوق زمان کچدی نوشروان قالمدی یعنی فوت اولدی نمانده لفظی
فوت اولدیغی معناسنه استعمالده شایعدر تورکیده بعض یرلرده فوت اولدی
دیجک یرده قالمدی دیرلر پس دنیاده دین بو استعمالی بلمز ایمش کم دنیاده لفظی
تقدیر ایلمش بعض تواریخده یازمشلر که سلاطین ماضیده انوشیروان کبی عادل
و منصف پادشاه کلمش دکلدر قرق سکز ییل مقداری سلطنت سوردی قرقنجی
ییل حضرت محمد صلی الله تعالی علیه وسلم ظهوره کلدی وانده نصکره سکز ییل
پادشاهلق ایدی و حضرت پیغمبر علیه الصلوة والسلام انک سلطنتی زماننده کلمسیله
فخر ایلمشدر انک کبی مآثر و مناقبی چوق پادشاه دنیایه کلمشدر خیری کن ای
فلان و غنیمت شمار عمر زان بیشتر که بانک بر آید فلان نماند خیری یا حرف
وحدت و یا تنکیر کن فعل امر مفرد مخاطب ایله دیمکدر فلان الفاظ کنایه دندر
یعنی انسان تسمیه اولنان اسملردن کنایه در بونده منادی واقع اولمشدر واو حرف
عطف شمار فعل امر مفرد مخاطب عمر مفعول اولی و غنیمت مفعول ثانیسی
زان ازاندن مخففدر بانک آواز معناسنه در بر آید چیقار دیمکدر بوقلدی
کلمه دین غلط سویلدی بو ایکی بیتده نماندک معنای لازمیسی ولدی یعنی
فوت اولدی دیمکدر محصول بیت ای فلان دنیاده صاغ اولوب دیری
ایکن خیر ایله و عمری و حیاتی غنیمت بیل اول کوندن اوّل دکه کر آواز چیقه فلان
قالمدی یعنی اولدی حاصلی خلق سنک ایچون فوت اولدی دیمکدن اوّل دنیاده

خير وحسنات ايله حكايت ملك زاده را شنيدم كه كوتاه بود وحقير و ديكر
برادرانش بلند وخوب روى ملك زاده پادشاه زاده ديمكدر يا حرف وحدت
همزه حرف توسل ورا ادات مفعول كوتاه الفله والفتر قصه ديمكدر قصير معناسنه
بلند يوكسك ديمكدر بونده بويلو معناسنه مراددر خوب روى وصف تركيبي
در كوزل يوزلو ديمكدر محصول بيت بر پادشاه زاده ايشتدم كه قصه بويلو ايدي
ونظرده وكورنشده حقير وكندودن غيري قرداشلري بويلي وكوزل يوزلي
ايدي يعني هيچ برخصوصده كندويه بكزه مزلردي برادرانش خوب روى تعبيرنده
بعضيلر كشته دني قبيح الخد وزشته روى ايدي ديمشلر اما حقير لفظي زشت رويي
اولماسيني مستلزم دكل فتأمل باري پدرش بكراهيت واستخفاف در وي نظر
كردم بار بونده كره معناسنه در يا حرف وحدت بركرة ديمكدر بكراهيت با حرف
مصاحبت كراهيت تخفيف يا ايله مصدر در كره دن يعني علم بابندن چركنلك
معناسنه استخفاف استفعال بابندن مصدر در بونده حقارت معناسنه اولمقدر
در حرف صله در با معناسنه وي ضميري پسر كوتاهه راجعدر نظر كردك فاعلي
پدر پيه محصول تركيب بركره باباقرداشلري يانندن بو كه حقارت نظريله
بقدي پسر بفراست دريافت با حرف مصاحبت فراست زيركلكدر فعل ماضي
مفرد غايبدر افعال القلوبدن اكلدي معناسنه معلوم اولاكه يافت بو حرفيله
مستعمل اولنجه افعال قلوبدن اولور تفطن معناسنه اما حرف در سز مستعمل
اولنجه بولمقدر وجدان معناسنه فاحفظ پسر پدرينك اكا حقارت نظريله با
قدوغني اكلدي يعني باباسي بونك حور وحقير اولدوغنه متعلق بر نسنه
سويلمدي ليكن قلبندن كچوردي كانه كه كوكلندن نوليدي بوده قرداشلري
كبي اولسيدي ديمك كامش پس پسر عاقل وزكي اولدوغندن باباسنك
ضميريني اكلدي وكفت اي پدر كوتاه خردمند به از نادان بلند دخي پس
حقير پدري اي پدر عقللي كوتاه جاهل بلنددن يكدر نه هرچه بقامت مهتر

قیمت بهتر اوله دکلدرکه قامتده اولورق اولان قیمت و بهادر یکولك وار تعرق
اوله کورمزمسنکه الشّاة نظیفه والفیل جیفه بو ایکی فقره نك هر بریسی بر
مبتدا و خبردن مرکبدر شاة قویندر نظیفه پاك و طاهر معناسنه در فیل معرّب
پیلدر معروف جیفه مردار معناسنه بو ایکی جمله ما قبلنده ایکی جمله یه علتدر
بلکه تنویر و توضیحدر یعنی قویون کوچکدر و طاهردر فیل بویکدر امّا مرداردر
بیت اقلّ جبال الارض طورٌ وانه لاعظم عند الله قدراً و منزلاً اقلّ لغتده
اسم تفضیلدر از رق معناسنه امّا بونده اصغر معناسنه مراددر کوچکرك دیمکدر
لفظا مرفوع مبتدا جبالُ جبلك جمعیدر طاغلر دیمکدر لفظا مجرور مضاف الیه
در ارض بویله در طورٌ لفظا مرفوع خبر مبتدادر سریان و عرب دلنده طوره طاغه
دیرلر امّا بونده مراد طور سینیندر که مدینه ده بر جبلك اسمیدر که حضرت
موسی پیغمبرانده الله تعالی ایله کلام من استماع ایلدی وانّه واو حرف حال
ان اسمیله که طوره راجع ضمیردر مصراع ثانیه مرهوندر لاعظم لام تأکید و اعظم
لفظا مرفوع خبراندر وان اسمیله و خبریله محلّا منصوب حالدر طوردن عند
اعظمه متعلّق مضافدر لفظة الله قدراً منصوبدر تمیزلغله و منزلاً که معطوف
محصول بو بیت تنویر ایدر ما قبلنده مذکور اولان فارسی و عربی جمله لری
یعنی یر یوزنده اولان طاغلرك کوچکی طور سینیندر حال بو که الله تعالی قتنده
قدر و مرتبه جهتندن سایر طاغلردن اولورقدر زیرا الله تعالی قرانده انکله
قسم ایلمشدر بر ایکی یرده و حضرت موسی ایله تکلّم و اکه تجلی انده واقع اولمشدر
پس شاهزاده دیرکه بنده کوچکم امّا بو هنرم قطعه آن شنیدی که لاغر دانا
کفت روزی بابله فربه لاغر دانا بیانیه و مصراع ثانیه مرهوندر روزی یا حرف وحدت
یا حرف فصله و ابله احمق فربه فانك فتحیله و رانك سکونیله و بانك کسریله و هاء
اصلیه ایله سمز دیمکدر محصول اول سوزی ایشتدیکمی که ارق عالم برکون
سمز ابلهه دیدی یعنی نه دیدوکنی ایشتدیکمی استفهام مراددر اسب تازی اکر

ضعیف بود همچنان از طویلهٔ خربه اسب تازی عربی ات زیرا تازی عربی دیمکدر
عرب دیمکدر دکل همچنان ضعیف لفظله بله دیمکدر طویله معروف و همزه اضافت
اضافت ایچون کلمشدر خر حماردر به بیك دیمکدر محصول بیت مقول
قول بو بیتده عربی ات اکر ضعیف ده اولورسه بویله ایکن بر طویله مرکبدن
یکدر و مقبول بو ایکی بیتك قافیه سیده راوبا لزوم ما لا یلزم واقع اولمش
وها حرف روی حاصلی قافیه معموله در بحری طریقیله تامل ایده بخندید
و ارکان بخندید و ارکان دولت بپسندیدند و برادران بجان برنجیدند ترکیب محصول
پسر حقیر مرقوم نظم ونثری اوقیجه باباسی ذوقندن کلدی و ارکان دولت یعنی انده
حاضر اولان اکابر بکندیلر و قرداشلری جان و کوکلدن انجندیلر بجان دیمك
جان و کوکلدن دیمکدر نظم تا مرد سخن نکفته باشد عیب و هنرش نهفته باشد تا
حرف توقیت مادام معناسنه مرد مبتدا نکفته نحرف نفی کفته ماضیدن قسم در
سویلمش حرف نفیله سویلمامش دیمکدر فاعلی تحتنده مرده راجع ضمیردر سخن
مقدم مفعولیدر باشد فعل مضارع مفرد غایب اوله دیمکدر فاعلی تحتنده مرده
راجعدر نهفته ماضیدن قسم مفرد غایب کیزلو دیمکدر فاعلی تحتنده عیب و هنره
تنازع طریقیله راجع ضمیردر باشه کره فاعلی بویله در محصول بیت مادام اکه کشی
سوز سویلمیه عیب و هنری نهفته و مخفی اولور حاصلی علم و معرفتی کلماتندن اکلنور
نته که دیباجه ده زبان دهان بیننده کجدی هر بیشه کمان مبر که خالیست شاید
که پلنك خفته باشد بیشه بای عربینك کسریله لفظ عربیدر عجمجه میشه دیرلر
و توریجه مشه دیرلر معروفدر کمان مبرك مقدم مفعولیدر که حرف بیاندر خالی
بوش دیمکدر نهی معناسنه شاید لایق و جایز معناسنه درکه حرف بیاندر پلنك
قپلان دیمکدر خفته اویومش و یاتمش دیمکدر محصول بیت هر بیشهٔ خالی
و تهی ظن ایلمه یعنی برتجی حیوانلردن بوش صانمه جایزدر که ایچنده پلنك
یاتمش اوله بعض نسخه ده بیشه یرینه بیسه دوشمش بای عجمیله و سین

مهمله ایله الاجه دیمکدر وکه خالیست بربینه نهالی دوشمش نونك فتحیله و
وکسریله قپلان دریسی شکلنده اولان خالی معناسنه در پلنك مضافی اوقنور
بیانیه ایله محصول بیت هر الاجه کمانی پلنک نهالی در یعنی الاجه کوردوکی نهالی
صانمه جایزدر که یاتمش ویومش قپلان اوله اول الاجه معنانی اوله کوره پلنکك
اضافتی فی تجویز ایلین بی فائده تجویز ایلمش بو ایکی بیتی بابی بازن اوزان شنودن
خبری یوغمش شنیدم که در ان مدت ملك را دشمنی صعب روی نمود دشمنی
یا حرف وحدت وصعب صادك فتحی وعینك سکونیله صرب معناسنه در یعنی شدید
روی نمودك مقدم مفعولیدر یعنی اشتیدم که اول مدتده که بو حقیر بو کلماتی ایلدی
پادشاهه بر صعب دشمن یوز کوستردی یعنی بر قوی خصم ظاهر اولدی بونده نمود
ماضیدر نمایدن نمودن معناسنه دین لغتده عجمه خبر دارد کل ایمش وصعب روی وصف
ترکیبی در رشته بیالخصومه دیمکدر دین زیاده کج یورتلمش چون دو لشکر روی بهم
آوردند اول کسی که اسب در میدان جهانید آن پسر بود وکفت لشکر معروف عربیسی
عسکردر عینن وسین مهمله ایله روی اوردندك مفعول صریحی وبهم غیر صریحی
کسی یا حرف وحدت که حرف رابط صفتا سب جهانیدك مقدم مفعولی ودر
میدان ظرف مکانی جهانیده الف ونون حرف تعدیه در زیرا جهیده فعل ماضی مفرد
غایبدر صجرادی معناسنه وجهانید صجراتدی دیمکدر جهانیده جیم عربینك
فتحیله جیم عجمیلر دردین بیلمز ایمش محصول بیت چونکه ایکی عسکر بر برینه
یوز کتوردیلر یعنی رو برو اولدیلر اول کیمسه که صواشن میداننده اتن صجرا
اول پسر ایدی ودیدی قطعه آن نه من باشم که روز جنك بینی پشت من آن منم
کندر میان خاك وخون بینی سری نه حرف نفی معناجه هستند باشم فعلنه
مقید در تقدیری آن من نباشم در ویامن آن نه باشم در فعلدن منفصل اولماغله
های رسمیله یازلدی روز جنك لامیه بینی فعل مضارع مفرد مخاطب در بینیه نه
کورر سین دیمکدر خطاب عام طریقیله پشت من لامیه کاندر اصلنده که اندر در

ضرورت وزنیچون متصل اولدی میاخاك لامیه دریای بطیله خون خاکه
معطوف سری یا حرف وحدت مخصوصدر پسر دیدیکه بن اول کیمسه دکلم که صواش
کوننده بنم ارقم کوره سن یعنی اول کوندوکه باش بنم باشمدر حاصلی میدان کوننده
کله سن خاك وخون میاننده غلطان ایدیم فراد ایدنلردن دکلم کان که جنك آرد
بخون خویش بازی میکند روز میدان آنکه بکریزد بخون لشکری کان که حرف
تعلیل آن اسم اشارتدر درمقدر کیمسه تقدیریکان کس در بازی اوینه دیرلر روز
میدان بازی میکنده وجنك ارده ویکریزده ظرفا ولمغه قابلدر لشکری یا حرف
وحدت مخصوصدر بن قچوب فرار ایدنلردن دکلم بر اول کیمسه که صواش کونده رکنه
قانیله اوینار ایدر اما اول کیمسه که میدان جنکده قچار بولشکرك قانیله اوینار این
بکفت وبر سپاه دشمن زد چندان مردان کار دیده بیند اخت یعنی بو بیتلری وکندی
دشمن لشکرینه اوردی حمله وهجوم ایلدی وایش وصواشی کورمش ادملردن بونچه
شخصی یقدی چون پیش پدر آمد زمین خدمت بوسید وکفت ای که شخص منت
چونکه باباسی یانینه کلدی خدمت یرینی اوپدی ودیدی قطعه ای که شخص منت
حقیر نمود تا درشتی هنر نپنداری ای حرف ندا که حرف رابط شخص دن مراد
وجود در منت تا خطاب مخصوصدر ای شول کیمسه که بنم وجودم حقیر کوردی
غافل اولمه کوده ایریلکی فی هر ظن ایلمه حاصلی شجاعت وبسالت داد حقده
عدم جسامته کوز دکلدر اسب لاغر میان بکار آید روز میدان نه کاو
پرواری اسب لاغر میان اضافتله توصیف ترکیبی در و لاغر میان اورته ارق
ات نه قتی سمیز و نه ارق بکار با حرف صله ابهام طریقیله منکور در زیرا ایشه وصو
شاملدر و روز میداندن مراد صواش کونیدر کاو معروف پرواری بسلی معنا سنه
مخصوصدر اورته ارق آت میدان کوننده ایشه وصواشه یارر بسلی صغر یارامز اورده
انکه سپاه دشمن بسیار بود وایشان اندك طائفه آهنك کریز کردند طائفه یا حرف
وحدت و همزه حرف توسل آهنك قصد کریز قچمق مخصوص ترکیب روایت ایلمشلر که دشمنك

دشمنك عسكري چوق و بونلر ازايدي بونك عسكرندن بر بوكلي قچمغه قصد ايلديلر
پسر نعره بزد و گفت اي مردان بكوشيد تا جامه زنان نپوشيد يعني پسر بونلرك قچمغه
قصدن كورنجه بر نعره اوردي و ديدي اي صواشارلري چالشك قچمك تا كم عورتلر
لباس كيميه سن سواران بگفتن او تهور زيادت گشت و بيكبار حمله كردند شنيدم كه
دران روز بر دشمن ظفر يافتند سواران جمع سوار اتلولر ديمكدر تهور تفعيل
بابندن بي پروا بوشيه دخوله ديرلر بونده هجوم و اقدام باحرف تاكيد يكبار دفعه
براوغوردن ظفر غلبه معناسنه مخصوص ترکيب اتلولرك پسرك سويلهسي سببيله تهوري
زياده اولدي و براوغوردن حمله ايلديلر اشتدم كه همان اول كون دشمن اوزرينه ظفر بولديلر
ملك سر و چشمش ببوسيد و در كنار گرفت و هر روز نظر بيش كرد تا ولي عهد خويش
در كنار گرفت قوجقلدي ديمكدر تا حتي معناسنه ولي بونده حاكم معناسنه در عهد زمان
ديمكدر خويش كند و نصكره حاصلي پسر بو قدر هنرلر ايلدكه نصكره پادشاه باشني
كوزلرين اوپدي و قوجقلدي و نظر التفاتني زياده ايلدي حتي زماننده حاكمي ايلدي
برادران حسد بردند و زهر در طعامش كردند خواهرش از غرفه بديد دريچه
برهم زد پسر دريافت دست از طعام باز كشيد و گفت محالست كه هنرمندان بميرند
و بي هنران جاي ايشان گيرند خواهر واو عدسميله قز قرنداشه غرفه غين معجمه
ايله چارطاق ديمكدر دريچه پنجره برهم زد بري برينه اوردي مخصوص ترکيب
قرداشلري حسد ايلديلر و طعامنه زهر قاتديلر قز قرنداشي بو حالي چارطاقدن كوردي
پنجره قپاقلرن بري برينه اوردي پسر اكلدي الني طعامندن چكدي و ديدي محالدر
كه اهل هنر اولانلر اوله و هنرسزلر انلرك يرينه طوتارلر بيت كس نيايد بزير
سايه بوم ور هماي از جهان شود معدوم بزير با حرف صله زير الت بوم بيغوش
هماي يمن و مبارك كلك ايله مشهور طيردر هر كيمكه كولكهسي دوشه پادشاه يا براولو
دولتلو اولور بوندن غيري هواده يمردلر ويا ور وسي هواده چيقر وجقه و غيره
كبي و جاد مخصوص ترکيب بيغوش كولكهسي التنه كيمسه كلمز اكر جهاندن هما قوشي يوق

اولورسه که پدر را این حالت آگاهی دادند برادرانش را بخواند و گوشمالی بواجبی داد
پدر را تقدیری پدرش را در قرینه قایم اولدوغیچون آگاهی یا حرف مصدر
دادند دیو وردیلر گوشمال لغتده قولاق بورمقدر حاصلی باباسنه بو حالتدن آگا
هلق ویردیلر قرنداشلرینی دعوت ایلدی وهر برینه طریق وجوبله بینه ونصیحت ویروب
تادیب ایلدی پس هر یکی را از اطراف بلاد حصهٔ مرضی معین کرد و فتنه بنشست
ونزاع برخاست بلاد بلدک جمعیدر شهر دیمکدر مرضی اسم مفعولدر رضی یرضادن
کلور نزاع مفاعله بابنک مصدر ثانیسیدر برخاست قالقدی رفع اولدی محصول ترکیب
بابالری هر برینی تادیب ایلدیکدنصکره هر برینه اطراف بلاددن راضی اولاجق
قدر حصه تعیین ایلدی تا کم (فتنه اوتوردی ونزاع) قالقدی ورفع اولدی وگفته اند که ده درویش در
گلیمی بخسبند ودو پادشاه در اقلیمی نگنجند محصول ترکیب اون درویش بر کلیمده
یاتورلر وایکی پادشاه اقالیم سبعه دن بر اقلیمده صغمزلر قطعه نیم نانی گر خورد مرد
خدای بذل درویشان کند نیم دگر نیم یارم دیمکدر نصف معناسنه مرد خدا اهل
الله معناسنه محصول بیت اگر خدا دوستی یاریم اتمک یرسه درویشلره وفقرایه بذل
واعطا ایدر اوبر یاریسنی مقصود اتمکین یالکز یمزدیمکدر ملک اقلیمی بگیرد پادشا
همچنان در بند اقلیمی دگر ملک اقلیم لامیدر اقلیمک حکومت وسلطنتی معناسنه
پادشاه بر اقلیمک ملکینی الور وضبط ایدر انکله قانع اولمیوب گنه اخلین بر اقلیمک
ملکینی فتح ایدوب تصرفنه المق قیدی وهواسنه دوشر حاصلی هر پادشاه بولسه تمام دنیا
فتح ایدوب تصرفنه الوردی حاصلی درویش ربع نانله قانع اولور اما پادشاه ربع
مسکونیله قانع اولماز حکایت طائفهٔ دزدان عرب بر سر کوهی نشسته بودند
ومنفذ کاروان بسته طائفه دزدان عرب اضافتلری بیانیه در کوهی یا حرف وحدت
منفذ اسم مکاندر نفذ ینفذدن یعنی نصر بابندن گچجک یر دیمکدر حاصلی عرب
حرامیلری طائفه سی بر طاغک باشنده اوتورمشلر ایدی وکاروانک گچجک یرینی
بغلمشلر دی یعنی یول کسمشلر دی طائفه همزه سی حرف وحدت طوتانلر ایکی

وجهله خطا ایلمشلر بری بودرکه وحدت مقامی دکل زیرا بویله اولسه دزدانک
عربدن محلی اولمزدی وثانیا وحدتا بچون منصوص اولان یا در همزه دکل ورعیت
بلدان ازمکاید ایشان رعوب ولشکر سلطان مغلوب بلدان بانک ضمیله بلدک
جمعیدر شهرلر دیمکدر مکاید مکیده نک جمعیدر که مصدر میمیدر مکر معناسنه
کیدک جمعیدر دین خلاف سویلمش رعوب اسم مفعول در رعبدن رانک ضمیله قور
قمشدر دیمکدر حاصل ترکیب دخی منزکور دزدانک حیله ومکرلرندن شهرلک رعایاسی
قورقمش وپادشاهک عسکری مغلوب ایدی بحکم آنکه ملاذی منیع ان قلعهٔ
کوهی بدست آورده بودند وملجا وماوای خود ساخته بحکم باحرف مصاحبت
وحکم بونلک کبی یرلرده سبب معناسنه در ملاذ اسم مکاندر صغنجق دیمکدر ویا
حرف وحدت منیع محکم معناسنه در قلعه طاغ باشی قنه ده دیرلر کوهی یا حرف
وحدت بدست باحرف صله اورده ماضیدر قسم دومفرد غایب کتورمش دیمکدر بودند
ادات جمع زمانیه کتورمشلر ایدی دیمکدر ملجا وماوی بونده ایکیسیده بر معنایه در
صغنجق یر یعنی مقام ومکان ساخته ایلمش کنه ماضیدر قسم رمفرد غایب در ایلمش
دیمکدر تقدیری ساخته بودند محصول ترکیب سلطانک لشکری اول سببدن مغلوب
ایدیکه محکم صغنجق یر بر طاغ باشی ایله کتورمشلر ایدی وکنه ولره منزل ایلمشلردی
حاصلی بر طاغک ضرب یرنده اولورلر ایدی که انلره ظفر بولمق مشکل ایدی مدبران
ممالک از ان طرف در دفع مضرت ایشا مشورت کردند مدبران جمع مدبر در اهل تدبیر
معناسنه ممالک جمع مملکت اضافتلر لامیه لردر دفع مضرت اضافتی مصدرک مفعولنه در
مضرت میمک فتحیله وتشدید ایله ضرر معناسنه مصدر میمیدر ایشانه اضافتی لامیه در
مشورت میمک فتحیله وشینک سکونیله دانشلق دیمکدر میمک وشینک ضمی
وواوک سکونیله ده لغتدر شورا ده دیرلر شینک ضمیله حاصلی اول طرف مملکتلرک
مدبرلری دزدان عربک ضررلرنی دفع ایلمکده دانشقلق ایلدیلر اکرایت طائفه برین
نسق روزکاری مداومت نمایند مقاومت ایشان ممتنع کردد نسق نونک وسینک

فتحه لريله لغتده نظم معناسنه در اما بونده اسلوب مراد در روزكاري حرف وحدت
مداومت مفاعله بابندن مصدر در مقابله ديمكدر بامع معناسنه حرفدر كوردد
فعل مضارع مفرد غايب در كورديه ندن انتقال معناسنه يعني انلرله مقابله يعني انلرله مقابله
وجنك ايلمك ممكن دكلدر محصول مشهورلري بو اولدر يعني اكر بو طائفه بو اسلوب اوزره
ثبوت ودوام كوسترلرسه بونلرله مقابله ومقاتله ممتنع اولور حاصلي مشكل اولور زيرا
وارد قجه زياده اولورلر وهر يرده كه بر مفسده وار ايسه بونلره ضم اولور مثنوي بدرختي كه
اكنون كرفتست پاي بنيروي شخصي برآيد زجاي پايدن مراد كوكدر با حرف مصاحبت
نيروي نونك كسريله قوتدر ديرلر شخصه اضافتي لاميه در ويا حرف وحدت برايد بوندن
چيقار معناسنه زجاي تقديري زجايش در ضرورت وزن وقافيه ايچون شين
حذف اولنديغي محصول بيت براغج كه تازه كوك طوتمشدر حاصلي يكي ديكلمشدر
بر شخصك قوتيله برندن چيقر وقوپار يعني جزئي نسنه ايله چيقر بعضي نسخه ده شخصي برند
مردي واقع در بو آيتك معناسني يوقاري كلوردين حق ادايليه تمش نيروي
نونك فتحيله دردبن لغت كتابلرينه مخالف سويليوب مراجعت ايتمش ورش همچنان
روزكاري هلي بكردونش ازبيخ بر نكسلي ورش اصلي واكرش در ضرورت وزن ايچون
تخفيف قلنديغي همچنان كذلك ديمكدر يعني الان اولديغي كبي هلي فعل مضارع مفرد
مخاطبدر هليدن ندن ترك ايلمك يعني حالي اوزره قومق حاصلي اهمال ايلمك با حرف
مصاحبت كردون بونده فلك معناسنه دكر بعض مملكتده عربه يرينه استعمال ايدرلر عربه
عجله ديرلر عينك وجيمك فتحه لريله ايكي شين ضمير درختده راجعدر بيخ باي عربينك
كسري وسكون يا ايله كوك ديمكدر بر حرف تاكيدر نكسلي فعل نهي مستقبل مفرد مخاطب
كسليدن ندن كافك ضمي وكسريله لغتدر قومق واوزمك معناسنه محصول بيت اما مقصود
درختي بر زمان ابخلين حالي اوزره قويوب اهمال ايدرسك اني كوكندن فلك ايله قوپارمز
يعني فلك چكر ايكي اوكوز قوتيله كوكندن اوزه مزسين ديمكدر هلي فعلني هشتن مصدر
اشتقاق ايلين سهو ايلمش ونكسلي فعلني كسيختن مصدرندن اشتقاق ايلين غلط

ایلمش سرچشمه شاید کرفتن   بمیل چو پرشد نشاید کذشتن بپیل سرچشمه
لامیه بکان باشیدر یعنی که درشاید بونده ممکن معناسنه فعل مضارع مفرد غایب در با حرف
مصاحبت میل دمرد رکه یوقاری ولایته انکله باغ بغلرلر بیل برینه میل یازارلر طنچ معناسنه
بر بونده چوق معناسنه درنشاید فعل نفی مستقبله غایب ممکن دکل معناسنه با حرف مصاحبت
بیل فیل دیمکدر مخصوص نسخه ده بکار باشی میل ایله طوتمق وجریاندن مانع اولمق ممکندر یعنی ازه
جونسنه ایله اقمه دن منع ایلمکه قابلدر اما چونکه صو چوق اوله اقه ارکله وچوغله
انی فیل ایله کچمک اولماز باخصوص که بیل صو صغری کبی زیاده یوزکجه انی کچوب مصنف
قدس سره فیلی تعیین بیورمشدر صو اقماغله بالجق چوغالوب فیل ایله کچمک اولماز دیو
مقامه مناسب سویلمش اکرچه که فیل بالجقدن زبونراکدر کبی سخن برین مقرنشده که
یکی را بتجسس ایشان بر کماشتنه وفرصت نکاه داشتنه تا وقتی که بر سر قوجی رانده
بودنه وبقعه خالی مانده سخن مبتدا برین تقدیری بر این اتفاق مقرر شده خبر مبتدا
که حرف بیان تجسس با حرف فصله تجسس تفعل بابندن مصدر درجاسوسلق ایلمکه
دیرلر بر حرف تاکید کماشتنه فعل ماضی جمع غایب کافلک ضمیله حواله
ایله یلردی دیمکدر نکاه داشتنه حفظ ایله یلر تا انتهای غایتچوندر وقتی یا
حرف وحدت که بر سر قوجی بر حرف استعلا سر تحسین لفظ ایچون قوجی یا حرف
وحدت بقعه پاره ارض زمین بونده مراد اولدقلری یرد رخالی بوش دیمکدر تهی
معناسنه مانده لفظ مشترکدر لازمله متعدی بیننده لازم اولنجه بقعه لری
خالی قالمشدر دیمکدر متعدی اولنجه بقعه لرینی خالی قومشلر دیمک اولور
وکنه بر بودنه تقدیر اولنور بو تقدیرجه مخصوص نسخه سوزبو اتفاق اوزره
مقرر اولدیکه بو کمسنه انلرک جاسوسلغنه حواله ایله یلر وفرصت زمانینی رعایت
ایله یلر یعنی حفظ شول زمانه دک که بر طائفه نک اوزرینه سورمشلر یدی
وبقعه لری خالی قالمشیدی ویا بقعه لرینی خالی قومشلر ایدی بر سر قوجی
رانده بودنک معناسی بر قومک باشی اوزره سورمشلردی دیندادده

قصدر

قصور ایلمش منه سنده مانده بونده نهاده معناسنه دردین اکیسنك مابینی فرق
ایدردکلمش تاوقتیکه بر سر قوجی رانده بودند لك معناسنی تا شول زمانه دك
کراول حرامیلر بر کوه بر کاروبان باصمغه کیتمشلر ایدی دین کاروان قیدی ظفیدر
فتنه بر تیغ چندان از مردان واقعه دیده و جنك آزموده را بفرستادند تا
در شعب جبل پنهان شدند شبانگاه که دزدان باز آمدند سفر کرده و غارت
اورده سلاح بکشادند و غنایم بنهادند نخستین دشمنی که بر سر ایشان تاخت
خواب بود چندانکه پاسی از شب بگذشت تنه ن مراد شخصدر و یا حرف وحدت
واقعه دیده ایش کورمش معناسنه در تنبیه دکر بونلك کبی ایشلده مجرب کورمش
کیمسه لر ارسال ایلمك کرك جنك آزموده ما قبلنه عطف تفسیری کبی ور ادات مفعول
آزموده را راستی دیده دن صکره یازوب بونده حذف ایلمك قاعده سجع دین بونده
خوش سویلمش زیرا سجعه مانع دکل کرکسه بونك کبی را اولکی فقره نك اخرنه یا
یازلسون و کرك ایکنجی و اوچنجی و غیریلك نهایتی اولکی فقره نك اخرنده و قومی ارتقه
فتنه بر یا حرف تاکید فرستادند فعل ماضی جمع غایبدر کوندردیلر دیمکدر ارسال
ایلدیلر معناسنه تا حرف تعلیل شعب شینك و عینك سکونیله طاغ ایچنده
اولان یوله دیرلر جبله اضافت لامیه در شعب جبلك معناسی بیانده حرامیلر
کذرکاهی اولان یوللردر دین کنره کاره سی برنده دکل فته بر سفر کرده و غارت
اورده های رسمیله حرف ترتیب در سفر ایدوب و غارت کتوروب دیمکدر سلاح
سینك کسریله براق معناسنه قلیج و غیریسی کبی غنایم غنیمتك جمعیدر دوهلك معناسنه
نخستین یای نسبت و نون تاکید ایله اولکی دیمکدر زیرا نخست نونك و خانك
ضمه لریله و سینك سکونیله اولکی دیمکدر دشمنی یا حرف تنکیر و حرف وحدت بر حرف
استعمال و سر تحسین لفظ ایچوندر تاخت فعل ماضی مفرد غایب چاپدی یعنی ایلغار
ایلدی خواب بونده اویقو معناسنه در پاسی بعض معناسنه در و یا حرف وحدت
واقعه کورمش و جنك صنمش ارلردن برنیچه شخص ارسال ایلدیلر تا کیم اوله قلری

طاغ بولنده بز نهان اولدیلر کیجه حرامیلر کیرو کلدیلر بسز ایدوب وغارت کتورب یراقلرین
بللو ترین احدیلر یعنی چوزدیلر تودُ و تُملُغی قودیلر اولکی دشمن که اوزلرینه ایلغار ایلدی
اویقوایدی یعنی بورغون کلوب اویودیلر اولقدر که کیجه دن بومقدار کچدی بیت
قرص خورشید درسیاهی رفت شد یونس اندر دهان ماهی رفت قرص خورشید دن
مراد بونده کنش جورکی در یعنی جرم شمس سیاهی یای مصدریه ایله قراکلق دیمکدر
رفت کتدی دیمکدر بعض نسخه ده رفت یرینه شد واقع در معنا بودر یونس یعنی
یونس پیغمبر اندر ادات صله ماهی یای اصلیه ایله بالق دیمکدر اضافت لامیه تقدیری
یونس اندر دهان ماهی در اضافت لامیه نك حکمی لام تقدیری اولنور واضافت بیانیه ده من
تقدیری اولنور بیتده ادات تشبیه مضمردر محصول بیت در زدان خوابه طالدیلر کانه
که قرص خورشید ظلمته کتدی حضرت یونس علیه السلام ده دهان ماهیه کتدی اویقو
زیاده طللوب منغمس اولدقلرندن نصکره کنایه در حاصلی شدت خوابدن تعبیردر
مرآن دلاوران ازکمین بدر جستند ودست همه یکان یکان بر کتف بستند کمین
کاف عربینك فتحی ومیمك کسریله بصوبه دیرلر بدر بای اصلیه ایله طشره ده دیمکدر
جستند فعل ماضی جمع غایب صچرادیلر دیمکدر دست همه لامیه در ورا ادات تخصیص
یکان یکان بانك فتحی وکسریله وکاف عجمیله بر بر دیمکدر عربیده احاد دیرلر همزه
نك ضمیله بر بونده حرف صله در کتف کاف عربینك فتحیله وتانك کسری وسکونیله
یغرن معناسنه در فارسیجه شانه دیرلر بونده مراد اردر بستند فعل ماضی جمع غایب اردینه
بغلدیلر دیمکدر محصول بیت در زدان کر قوتلی اویقویه طالدیلر بهادرلر پوصیدن
طشره صچرادیلر وبربر اللرینی اردلرینه بغلدیلر بامدادان بدرکاه ملك حاضر
آوردند همه را بکشتن اشارت فرمود محصول بیت اویوته سی پادشاه درکاهینه
جمیعنی احضار ایلدیلر جمله سنك قتلنه اشارت بیوردی اتفاقا دران میان
جوانی بود که میوه عنفوان شبابش نورسیده وسبزه کلستان عذارش نودمیده
اتفاق اصلنده اوتفاق واو حرفنده حروف مجهوره دن وتا حرف در حروف

مهموسه دن بینهما تنافر وتباعد اولدوغیچون واوی تا به ادغام ایلدیلر اتفاقا ولدی
والف ونون تنوینڭ مبدلیدر دران میانڭ اول اورتا ده یعنی اونلرڭ ارا سنده جوانی
یا حرف وحدتدر که حرف رابط صفتدر میوه یمش وهمزه اضافتیچون کلمشدر عنفوان
اوّل معناسنه دن شباب بونده یکیتلك دیمکدر وشین ضمیر جوانه راجعدر نو
نونڭ فتحیله یکی دیمکدر جدیده معناسنه رسیده ماضیدن قسمدر مفرد غایب
ایرشمش بود لفظی مقدردر سبزه سینڭ فتحی وهاء رسمیله خضر معناسنه درامّا هاي
رسمی سز یشل رنك دیمكدر ولور کلستانه اضافتی وکلستانڭ عذاره اضافتلری
لامیه در عذار بونڭ کبی یرلرده صقل بتن یره دیرلر دمیده ماضیدن قسم مفرد
غایب بونده مراد بتمشدر یمك اولور کنه بر بود مقدردر مخصوص اتفاق اول
حرامیلر اره سنده بر جوان وار ایدی که انڭ تازه یکیتلکی میوه سی یکی یرشمش ایدی
حاصلی جوانلغنڭ اولی ایدی یعنی تازه جوان ایدی دخی عذاری کلستانڭ سبزه
سی بتمش ایدی یعنی خطی تازه کلمش ایدی یکی ان وزرای پای تخت ملك بوسه داد
وروی شفاعت بر زمین نهاد وکفت این پسر همچنان از باغ زندکانی بر نخورده واز
ریعان جوانی تمتع نیافته توقع بکرم اخلاق خداوندی انست که ببخشیدن خون
او بر بنده منت نهد پای تخت بن مراد سریر پادشاهی در بوسه داد بحسب اللغة بوسه
ویردی دیمکدر امّا اوپدی معناسنه مستعملدر معلوم اولا که دادن ودهیدن دن
وبونلرڭ مشتقاتیله مستعملدر بوسه داد ودشنام داد کبی مستعملدر روی شفاعت
بیانیه در همچنان انجلین یعنی یولداشلری اولان حرامیلر کبی الان معناسنه ده مستعملدر
جایزدر که بونده ده الان معناسنه اوله باغ زندکانی بیانیه زندکی دیمکدر والف
ونون زایده ادات جمع شکلنده اولدوغیچون هاء رسمی کاف عجمیه ابدال اولمشدر یا
حرف مصدردر زندکانی وزندکانه بر معنایه دردیرلك دیمکدر بر بونده میوه
دریمش معناسنه ریعان رانڭ فتحی ویانڭ سکونیله اول معناسنه درعرب ریعان
الشباب اوّل جوانی معناسنه تمتع تفعّل بابندن مصدردر انتفاع معناسنه یعنی فایده

لنمك نيافته فعل نفي ماضي يعني ماضيدن قسم بولمامشدر ديمكدر توقع رجا ديمكدر
اميد معناسنه بكرم باحرف مصاحبت ويا حرف فصله من معناسنه متضمندر توقعه
متعلق اخلاق اضافه لاميه در خلق جمعيدر خانك ضمي ولامك ضمي وسكونيله
خداونده اضافت بيانيه در توقع مبتدا وانست خبري كه حرف بيان بخشيدن با
حرف صله خون اضافت مصدرك مفعولنه در واو ضميرينه لاميه بر بنده تقديري
برين بنده در منت نهد منت نهدك مفعول صريحي وبخشيدن وبر بنده غير
صريحي محصول تركيب وزرادن برسي بر پادشاهك تختنك اياغني ويدي يعني
تعظيم وتبجيل ايلدي وشفاعت يوزني يره قودي وديدي بو اوغلان اول بيع
لداشلري كبي والان ديرلك باغندن ميوه يممشدر يعني هنوز كنج ياشلودر دخي
جوانلق اولندن متمتع اولمامشدر حاصلي يكيتلكنه طويمامشدر يعني دخي كنجده در
پادشاهك كرم اخلاقندن اميدوارم كه بونك قانن بغشلمقلغي بو بنده اوزرينه
منت قويه يعني اميدوارم كه كرم عميمكدن بونك عفو ايليه سين بو بنده ريعاني ريع
معناسنه الور حاصل ديمكله تعبيردن بلوخطا ايلمشلر توقع بكرم اخلاق خدا
وندي انستك معناسي خداونده منسوب اولان اخلاق حميده دخي كرم ايله
~~بنم اميد ورجام اولدر كه ديين اخلاق حميده دخي كرم ايله بنم اميد ورجام اولدر~~
ديين اخلاق حميده دخي كرم ايله ديه وكنده ايهام ايلمش بخشيده نخون او
معناسي اول جوانك قانني بغشلمغله دين بابي صله معناسنه بي خبر ايمش
ملك روي ازين سخن درهم كشيد وموافق راي بلندش نيامد وكفت
روي درهم كشيدك معناسي يعني يوزني بورتاردي وبورشدردي ديمكدر
موافق راي اضافتي اسم فاعلك مفعولنه اضافتيدر وبلنده اضافتي بيا
نيه در يعني پادشاهك وزيرك مذكور كلامندن يوزني بورتاردي وراي بلنده
موافق كلمدي بعض نسخه ده بلند يرينه جهان بين دوشمشدر وموافق
راي بلندش فقره سي ماقبلنده فقره يه مقام تعليلده دردين واو عاطفنك

وجودنه ملتفت اولمشدر رفته بو برتو نیکان نکیرد هرکه بنیادش بدست تربیت
نا اهل را چون گردکان بر گنبدست برتو ضیا واثر معناسنه در نیکان نه اضافتی
لامیه در برتو مبتدا نکیرد فعل نفی مستقبل مفرد غایب گیرمیه‌دن طوتمان
دیمکدر خبر مبتدا در هرکه هرکس که ایدی نته که سابقا مفصل بیان اولندی بنیاد
بنا معناسنه در بونده اصل ونسل مراد در وشین ضمیر که یه راجعدر نا اهل نا حرف
نفی اهلیتی نفی سلبایه در را ادات صله در با معناسنه نا اهله دیمکدر یعنی
ناجنسه وبداصله دیمکدر چون واو رسمیله ادات تشبیه در گردکان اکثرا عجم
ایکی کافی بیله عجمی اوقودیلر واولکی فی مکسوره وبعضلر ثانیسی عربی وبعضلر
عکسنجه بعضلر منه عنی عنه دیدیلر که کوز دکانك اصلیدر در کاف عجمینك
کسریله وکاف عجم های رسمیه بدلدر قوزدیمکدر عربجه جوزدیرلر جیمك فتحیله
بو حرف استعلا کبندن کاف عجمینك ضمیله قبه معناسنه در تعریب ایدوب
جنبدده جیمك وبانك ضمه لریله بحصوص ایولر بو توبیخ طعنماز یعنی قبول
ایلمز هر کیمسه که سرشت وخلقتی بر امازدر حاصلی ناجنس کیمسه یولردن نور فراوب
متأثر اولماز مصراع ثانی مصراع تنویعه وتوضیح ایچون کلمشدر یعنی نا اهل ونا
جنسه تربیه ایلمك قبه اوزره قوز قومق کبیدر یعنی قبه اوزره قوز قرار ایلدکی
کبی بداصله تربیه تاثیر ایلمز نسل بتار اینان منقطع کردن اولیترست وبیخ
وبنیاد ایشان بسر آوردن بهتر که آتش نشاندن واخکر گذاشتن وافعی کشتن
وبچه نکاه داشتن کار خردمندان نیست نسل معروف تورکیجه دول دوش
دیولر تبار تا انقطاع قبیله بونده قوم وقبیله مراد در اینان اضافت لامیه دن این
اسم اشارتدر قریبه الف ونون ادات جمعدر ذوی العقولدن اولدیغی ایچون
منقطع انفعال بابندن اسم فاعلدر فعل ثلاثیه مطاوعدر فانقطع کسلدی
بونك کبی یرلرده اسم فاعل اسم مفعول معناسنه در کسلمش دیمکدر کردن
ایلمك حاصلی کسلمك دیمکدر اولیتر ایکی ادات تفضیلدن مرکب اسمدر

اوّلكيسي عربيدر كه اصلينده لاملك فتحيله درلامي مكسوردر او قومق دائي عجمندر
پس بونده تأكيد ايچون كلمشدر انجق بيخ بانك عربينك كسريله كوك در بنياد
اصل معناسنه در ايشانه اضافت لاميه در حضرت شيخ تفنّن قصديله دوب
قريبدن بعيده انتقال ايدوب ديدي بر آوردن بونده چيقارمق در قلع وقمع معناسنه
بيخ وبنياد مقدّم مفعوليدر نته كه نسل وتبارم منقطع كردنك مقدّم مفعوليدر
بهتر يكرك ديمكدر وكنه بر سيندر وتا مقدّر دركه حرف تعليل آتش نشانه نك
مقدّم مفعوليدر نشاندن لفظ مشتركدر آتشله مستعمل اولسه سوندرمك
معناسنه در امّا درختله مستعمل اوله ديكمك معناسنه در عربجه غرس ديرلر
غينك فتحيله طاشله استعمالده بويله در امّا انسانده اقعاد واجلاس معناسنه
وبر كيمسه‌يه بر مصلحت اوزره نصب ايلمكه ديرلر اخكر كافك عربك فتحيله كوزدر قور
معناسنه كذشتن ترك ايلمك يعني وافعى عينك فتحيله عربيده اندرك يلاننه
ديرلر امّا عجم كسر عينله اوقورلر نته كه ساير لوينى بويله ايدر بچه بانك عربك فتحي وجيم
عجميله يوريلجوجه جوژه ده ديرلر كارخردمندان لاميه در ومبتدا وخبري نيست
تركيب محصول بيت سابقله بو تركيب مقول ملكدر ديور كه بونلرك اصل ونسلني
منقطع ايلمم اولاركه بونلرك كوكني ودبيني يرندن اوزوب چيقارمق يكوكدر
زيرا اتشي سوندروب قورنى اليقويوب اهمال ايلمك ويلاني اولدروب يا
وريسني اولدروب صقلمق وبسلمك عاقللر ايشي دكلدر بعض نسخه ده نشاندن
يوينه كشتن يازار لفظ مشتركدر اولدرمك ايله اتش سوندرمك بيننده
پادشاه بيورردي وغلك حاصلي ونتيجه‌سي بودركه جميعني قتل ايدوب هيچ بريني
ترك ايلمك كرك معلوم اولاكه اتشه نصكره وافعى دنصكره را يازمق
وبچه دن صكره بر همزه ايله شين ضمير يازمق صحيح نسخه لره مخالفدر بيت
ابر اكر آب زندكى بارد هركز از شاخ بيد بر نخورى ابر بولت زندكى ديرلك
در حيات معناسنه بارد فعل مضارع مفرد غايبه لازمله متعدى بيننده

مشترك بونده متعدیدر یعنی یغدرر معناسنه شاخ دال وبداق معناسنه دور

بیده اضافت لامیه در بید بای عربینك كسریله سكوت اغاجی دیرلر بر بونده

یمش معناسنه در نخوری فعل نفی مستقبل مفرد مخاطبدر یمزسین دیمكدر ابر مبتدا

وجمله شرطیه خبر بارد فعل شرط آب زنده كی مقدمه مفعولی وفاعلی تحتنده ابره

راجع ضمیر در نخوری جزای شرط وبر مفعول صریحی وازشاخ غیر صریحی محصول

بولوت كی ابحیات یغدرسه ده هرگز سكوت دالنده میوه یمزسین بونده بارد

مجازا باراند معناسنه در دین معنای اشتراكدن غافل ایمش بعید دكلدر كه

دینله ازكواب بارددین احتیاجسز تكلفه دوشمش واصلنده فعل لازم در نعموسنه معنا

اما بونده یغدرمق معناسنه مقصود در دین معنای اشتراكدن اكاه دكل ایمش

باز ومایه روزكار مبر كزنی بوریا شكو نخوری با حرف صله ویاخود حرف

مصاحبت فرومایه الحق اصلو یعنی بد اصل وناجنس دیمكدر روزكار بونده

ازمان اوقات معناسنه در مبر فعل نهی مفرد مخاطب ایلمه معنای لازمیسی

صرف ایله دیمكدر كز حرف تعلیل نی قمش بوریایه اضافتی لامیه در بوریا

بورد ورلو حصیر در قرغو قمشندن طوقنور اناطولیده ودیار عربده فقرا استعمال

ایدر زیرا مشهور ومعروفدر ولان حصیردن اوجوزدر شكو نخوریك مفعول

صریحی وازنی غیر صریحی محصول الحق اصلو ناجنس كیمسه یه روزكار

ایلمه یعنی تربیه سنه اوقات ایام صرف ایلمه وانكله روزكاره كچورمه زیرا بوریا

قمشندن شكر یمزسین حاصلی بد اصل ناجنسدن سعی وكوشش صرف ایدوب

اندن صلاح ورشده توقع ایلمك همان نی بوریادن شكر تحصیلنی رجا

ایلمك كبیدر وزیر این سخن بشنید طوغاكوها بپسندید وبر حسن رای

ملك آفرین خواند وگفت انچه خداوند دام ملكه فرمود عین حقیقتست

كه اگر در سلك صحبتان بدان تربیت یافتی یكی از ایشان شدی اما

بنده امیدوارست كه بصحبت صالحان تربیت پذیرد وخوی خردمندان گیرد كه

هنوز طفلست وسيرت بغي وعناد ان كروه درنهادي متمكن نشده است طوغا وكرها
تميز لغله منصوب مصدرلردر يعني فارسيجه خواه وناخواه ديرلر حاصلي ظاهرا امتثل
ومنقاد اولدي اما باطنا كره كوردي دام ملكه جملهٔ معترضه علم بديعده دعايي مشتمل
جملهٔ معترضه يه حشو مليح ديرلر كه حرف تعليل سلك دنيه ديزي ايلكنه
ديرلر صحبته اضافتي بيانيه دربدان برامازلردر ديمكدر يافي حكايت حال ماضي
بولايدي يا ديمكدر شدي ده بو يله درامیه واراميه لوديمكدر زيرا اولادت
نسبت دركه حرف بيان بصحبت باحرف سبب بنه يرد فعل مضارع مفرد غايب
فاعلي تحتنده غلامه راجع ضميردركيرد فعل مضارع درسابق كبي كه حرف تعليل
هنوز الان ديمكدر بغي تعدي معناسنه درعناد سركشلك ان كروه دن مراد
دزدان عربدر نهاد خلقت وطبيعت ديمكدر متمكن ثابت ديمكدر محصول تركيب
وزير شفيع چونكه پادشاهدن مذكور كلامي ايشتدي ظاهرا طاعتله وباطنا
كراهله بكندي وپادشاهك حسن رايي وتدبيرنه افرين اوقودي يعني
تحسين ايلدي ودخي ديدي اول نسنه پادشاه ملكي ايدا اولسون بيوردي
عين حقيقتدر زيرا اكر بو اوغلان اول براغزلرك مصاحبتي ديرسنده وانلرك صـ سنده
ترتيب بولسيدي بيوردوغكز كبي انلرك بري اولوردي اما بن قولك اميدم ايدركه
صلحا مصاحبتي سببيله تربيت قبول ايليه وعقل وخويي طوته زيرا الان تازه اوغلاندر
واول حراميلر بلوكينك بغي وعنادي طريق و روشي طبيعتنه ثابت اولوب
قرار طوتمشدر بو يله طفل بيوردوغي مجاز طريقيله در زيرا بوقاروده نوخط
جوان بيورمشيدي پس ايكي كلام تعارض ايدرامدي طفل بيوردوغي تا
لغله تعبير ايلمك كرك كه تناقض اولميه يكي ان ايشان فقره سنك اولنه
واو عاطفه ايراد ايلين شرطي جزاسز قومشدر وحقيقي همزهٔ مجتلبه
ايله يازنلر املاده خطا ايلمشلر عين حقيقت دن صكره حرف تعليلي يعني كه
حرفني ترك ايدنلر مقصوده واصل اولمامشلردر حديث كه ما من مولود

الا وقد يولد علي فطرة الاسلام ثم ابواه يهودانه وينصرانه ويمجسانه واو حرف
حال در حرف ظرف حديثدن تقديريله حديث وارددر ثابت كه حرف بيان ورد
ما حرف نفي من حرف صله بريره متعلق دكل مولود اسم مفعولدر طوغمش معناسنه
بوندن ولد مراددر الا حرف استثنا واو حرف حال قد حرف تحقيق يولد فعل مضارع
مفرد مذكر غايب مبني للمفعول علي حرف جر يولديه متعلق فطرة مجرور در علي ايله معناسي
خلقت در اسلامه اضافت لاميه در ثم حرف عطف ابواه تثنيه اب در تغليب
طريقيله يعني اب امه تغليب ايلمش لفظا مرفوع مبتدا ضمير مجرور مضاف اليه
مولوده راجع يهودانه مولوده راجع ضميرله فعل مضارع تثنيه مذكر غايب مبني للفاعل
در تفعيل بابندن الف ضميري ابوايه راجعدر يهودي ايدرلر وينصرانه يهودانه
كبي در خصوصده نصراني ايدرلر ديمكدر نصرانه شامده بر كويك اسميدر بو دين
يعني نصرانيت ديني اول اول كويك خلقندن ظهور ايلدوكيچون اكا نسبت ايدوب
نصراني ديدلر ويمجسانه سابقلر كبي در بابده وصيغه ده مجوسي آتش طبانه ديرلر
فارسيجه كبر ديرلر كاف عجمينك فتحيله يعني مجوسي ايدرلر ديمكدر محصول معناسي مولود
بر مولود طوغمز الا خلقت اسلام اوزره يعني دين اسلامه قابل وايمانه مستعد
خلق اولور شويله كه كندي حالي اوزره قالور بخلاف دين اسلامه بر كيمسه مقارن
اولمزسه مؤمن وموحد قالور پس باباسي وآناسي اني يهودي ايدرلر يهودي ديلر
ايسه ونصراني ايدرلر نصرانيلر ايسه ومجوسي ايدرلر مجوسيلر ايسه وزيرك بو حديثي
سوقندن فهم اولنور كه مذكور پسر طفل ولدليكي حكايه نك اولي جوانلغي كو
ستردعلي كل حكايه تعارضدن خالي ولمان الا تجوزه ارتكابله معلوم اولا كه
وزير كلامني حديث شريفله تاييد ايلدوكي بو ايكي بيتيله تأبيد ايدر قطعه
با بدان يار كشت همسر لوط خاندان نبوتش كم شد با حرف صله ويا حرف مصاحبت
بدان بدك جمعيدر يارامزلر ديمكدر يار يولداش كشت فعل ماضي مفرد غايب
اولدي ديمكدر همسر بونده باشداش ديمكدر حضرت لوطه اضافتيله خاتون

مراد درخاندان اهل بیت معناسنه در نبوته اضافتی لامیه در شین ضمیر حضرت لوطه
راجعدر یعنی حضرت لوطك پیغمبرلك خاندانی واهل بیتی كم شد كاف عجمك ضمیله
بتدی یعنی ضلالتده دوشدی مختصرسی حضرت لوطك خاندانی یاره مزلره ویا
خود یاره مزله یار اولدی یعنی یاره مزلره قونشدی غیجون حضرت لوطك اهل بیتی
كم اولدی یعنی ضایع اولدی حضرت شیخ دیملك استركه مذكور خاتون حضرت لوطك
همسری ایكن وحرم نبوتنا ولمش ایكن یعنی منبع هدایت اولان نبوته اضافتله شرف
بولمش خاندان عظیم الشان ایكن ضلالت اهلنه قوشلمغله ضاله اولدی غرض یاره
مزلره یار مصاحب اولوب بدكارلرله یار اولمه نك طبیعت انسانیه ده قوت تأثیرن
بیاندر نبوتش ضمیر نبی همسره ارجاع ایدوب معناسی اول خاتونك نبوتی خاندانی
ضایع اولدی دیر خاتونه نبوت اثبات ایلمش بوخود جایز دكل سك اصحاب
كهف روزی چند پی نیكان كرفت ومردم شد سك سینك فتحی وكاف
عجمیله كلب دیمكدر یعنی ایت اصحابه اضافت لامیه در وكهفه كذلك كهف
مغاره یه دیرلر اصحابك كهفه اضافتی ادنی ملابسه ایله در بونجه یللرانده
یاتوب انده كم اولدقلریچون روزی یا حرف وحدت چند جیم عجمك فتحیله نیچه
دیمكدر پی بونده بای عجمك فتحیله ایز واردر معناسنه در نیكانه اضافتی لامیه در
نیكان نونك كسریله وكاف عجمینك سكونیله نیكك جمعیدر ایولر دیمكدر كرفت فعل
ماضی مفرد غایب طوتدی دیمكدر فاعلی تحتنده ضمیره سكه راجعدر مردم بونده
انسان دیمكدر مختصرسی اصحاب كهفك سكی برنیچه كون ایولرك ایزینی واردی
طوتدی ایولره اویدی ومردم یعنی انسان مرتبه سنه واصل اولدیكه انسانله
بیله جنته كیرسه كرك نته كم مشكوة الانوارده بیورركه عجل ابراهیم ع م وكبش
اسماعیل ع م وناقهٔ صالح ع م وبقرهٔ موسی ع م وحوت یونس ع م وحمار عزیر
ونملهٔ سلیمان ع م وهدهد بلقیس وكلب اصحاب الكهف وناقهٔ محمد علیه السلام
مصطفی صلی الله علیه وسلم بونلر جمیعا قوچ صورتنده جنته داخل اولورلر

بوبنده بس سلك قيامتده ادم صورتنده متمثل ولوب جنته كيرسه كرك دين عندي
سي بالشعر ده بونده مفرد در مرده معناسنه دين مردي بلمز ايمش حضرت لوطك زوجه
سي حكايه سي اصحاب كهف قصه سي كتب تفاسيرده وشروح احاديثده مفصل
يازلدوغي چون بونده بياني ترك اولندي اين بكفت وطائفه از نديماي ملك باو
بشفاعت يار شد ندتا ملك از سر خون او در كذشت وكفت بخشيدم اكرچه مصلحت
نديدم اين بكفتك فاعلي قائلي وزير شفيع در طائفه يا حرف وحدت وهمزه حرف
توسل ندماظاهر بود كه بونده ندما مصاحبلر معناسنه اوله اما لغتلرده بو جمع
بولنمدي بلكه نديم باده مصاحبنه ديمشلر وجمعي ندام كلور كسر نون ايله ديمشلر ملكه
اضافت لاميه در با حرف مصاحبت او ضمير وزيره راجعدر بشفاعت با حرف ظرف
يار يولداش بونده قرين مراد در تا حرف تعليل سر خون او سابقا تحقيق وبيان اولندي
يعني قاني هوا وهوسندن در حرف تاكيد كذشت كچدي بخشيدم فعل ماضي
متكلم وحده باغشلدم ديمكدر محصول الترکيب وزير شفيع بو حديث شريفي وبو ايكي
بيتي اوقودي وپادشاهك مصاحبلرندن بر طائفه انكله شفاعتده يار اولديلر
تا كيم پادشاه اوغلانك قانندن دوكمك هوسندن كچدي ديدي قاني سكا باغشلدم اكرچه
كه لايق ومناسب كورمدم رباعي داني كه چه كفت زال با رستم كرد دشمن نتوان حقير وبيچاره
دشمرده داني فعل مضارع مفرد مخاطبدر استفهامي متضمن كه حرف بيان زال رستم
داستانك باباسيدر كرد كاف عجمينك ضميله بهادر ديمكدر اضافتي بيانيه در دشمن
شمردك مفعول اولي وحقير مفعول ثانيسي بيچاره حقيره معطوف شمردن بونده مصدر
معناسنه در زيرا نتوانده رائحه استقباليت ملحوظدر صيموق ديمكدر ديدم بسي آب
زسر چشمه خرد چون بيشتر آمد شتر وبار ببرد سر چشمه بكار باشي ديمكدر خرد
خانك ضميله ورانك سكونيله اوق ديمكدر ازه جق معناسنه شتر دوه بار بونده
يوكدر حمل معناسنه كسر حا ايله محصول الرباعي خطاب عام طريقيله بيورر بيلور ميسين
رستمك باباسي زال پهلوان وبهادر رستمه نه ديدي بو نصيحتده اوچ مصراع مقول

زائلدر یعنی دشمنی حقیر و بیچاره صایمق اولماز حاصلی زبون اعتقاد ایلمک اولماز
بو بیت مقام تعلیلده در زیرا چوق کوردک که اوا جق واز ه جق بکار باشی شندن
صو چونکه زیاده کلدی دوه یی یوکیله کوتردی یعنی کاه اولور که دوشمن قوتلنور و انده
سزمدوکک ایشلر ظهور ایدر رباعی یرینه قطعه یازنلر بلمز مش رسم کوده کافی عربیله
دینلر خطا ایلمش   فی الجمله وزیر پسر ملک را بخانه برد و نعمت بپرورد و استاد ادیب بتر
بیتش نصب کرد تا حسن خطاب و رد جواب و سایر ادب ملوکش بیاموختند تا در
نظر همکنان پسندیده آمد باری از شمایل و اخلاق او در حضرت ملک شمه میکفت که تر
بیت عاقلان در وی اثر کرده است و جهل قدیم از جبلتا و برده ملک را از ین سخن
تبسم آمد و کفت بیت عاقبت کرک زاده کرک شود   کرچه با آدمی بزرک شود فی الجمله
حال کلام بعض نسخه ده استاد و ادیب واو عطفله واقعدر فی الحقیقه بیاموختند
و عاقلان کلمه لرینه مناسب بودر و سجع ده بونی اقتضا ایدر فتامل پروردک
و کوردک فاعلی وزیر مذکوردر کرمدنه یازنلر فاعل ملاحظه سنی ایلمشلر و سجعه دن غافل اولمشلر
ادیب فعیل معنی فاعلدر ادب تعلیم ایدیجی کمسه ادیبه دن صکره را یازنلر مخالف
یازمشلر تا حرف تعلیل حسن خطاب یعنی هر کسه لطف و حسنله تکلم و خطاب ایلمکی
و رد جواب یعنی رد جوابی حسن لطفله حاصل و جه اوزره معقول ایله جوابی
رد ایلمکی سایر بونده جمیع معناسنه در ادب ملوک لامیه در پادشاهلره لایق
ادبلر دیمکدر شین ضمیر پسره راجعدر تا حرف تعلیل در حتی معناسنه همکنان هانک
و کافک عجمینک کسریله لفظ مشترکه در جمیع اقران و امثال بیننده حاصل اسم جمعدر
شمایل شمایلک جمعیدر سینک کسریله و اخلاق خلقک جمعیدر خانک ضمی
و لامک ضمی و سکونیله عطف تفسیری قبیلندندر خویلر دیمکدر حضرت بونده
برلرده حضور ~~یک سیرلر دیمک~~ معناسنه در شمه بونده از اجوق معناسنه در
و یا حرف وحدت و همزه حرف توسل همزه حرف وحدتدر دین بلمزایمش کرحرف
رابط مقول قولدر تربیت عاقلان مصدرک فاعلینه اضافتیدر در حرف ظرف

نه سهی علی
نه ابن سهی علی
و سروری

نه سروری
و شمعی
سروری

وی

وبجى ضمير پسره در بيت عاقلان مبتدا اثر كرده است خبري جبلت خلقت معناسنه در
بن بوده لفظده طاشره ايلتمش اما مراد اخراج وازاله در ملك را بونده را حرف
صله در تبسم كلمك حاصلي خنده كلدي وبو بيتي اوقودي كرك ايكي كاف
عجميه واو لكسيي مضمومه در ورا ساكن با ادمي انسانله ديمكدر بزرك بانك
وزانك ضمه لريله ورانك سكونيله وكاف عجمينك سكونيله اولو بيوك معناسنه
در بزرك شود بيوك اولور بيور محصول كلام وزير اوغلاني اوينه ايلتدي
وناز ونعمتله بسلدي واوستاد وادبيا اوغلانك تربيه سنه نصب ايلدي تا كيم
حسن خطابي ورد جوابي اكا تعليم ايلديلر وجميع سلاطين اداب واركانيني اكا
اوكرتديلر حتى جميع اقران وامثال نظرنده مقبول كلدي سوق كلام اول معنايي افهام
ايدر كه وزير اوغلاني اوغول ايدنمش اوله كه انكله بوقدر تقيد ايلمشدر بوكوره
وزيرانك شمايل واخلاقندن پادشاه حضورنده برمقدار سويلدي كه عقلا تربيه
سي اكا تاثير ايلمشدر وجهل قديمي انك خلقتده وطبيعتنده چيقارمش پادشاهه
بو سوزدن كلمسي كلدي ودیدي عاقبت قورد انكي قورد اولور اكرچه انسانله بيو
يعني قورد انكيسي انسان الننده ده بويوسه بو بجيلكي ترك ايلمز كه تربيت عاقلان ما
بعديله وزيرك معقول قولنه داخل اولميوب بلكه حضرت شيخ وزيرك مقصودني
بيان ايراد ايلمكيچون كتورمشدر دين كلامك روحنه واصل اولمامش فتامل
سالي دو برين بر آمد طايفه اوباش محلّه دراو پيوستند وعقد مرافقت بستند
تا بوقت فرصت وزير واپسرش بكشت ونعمت بيقياس برداشت ودر مغارهٔ
دزدان بجاي پدر بنشست وعاصي شد ملك دست تحير بدندان كرفت وكفت
سالي يا حرف وحدت بو بن بو تربيت رعايت اوزره كلدي يعني بو حال اوزره
بر ايكي يل كچدي طايفه همزه اضافيچون كلمشدر وحدت ايچون دين خطا
ايلمشدر اوباشدن مراد بونده لوندر اوباشه اضافت بيانيه در ومحله يه
اضافت لاميه مخصوص تركيب بر ايكي يل بو حال اوزره كچدي وزيرك محله سي

لوندلري اوغلنه قارشدي. واليشدي وديخي بوداشلر عقبني باغلديلر يعني اتفاق ايدوب
تا فرصت وفتنه وزيري ايكي اوغليله قتل ايلديلر وبي حد بيقياس نعمت قالدردي
وحراميلر مغارسنده باباسي يرينه اوتورديلر وعاصي اولديلر سوق كلامدن فهم اولنان
بودر كه مذكور پسر مردار اوغلي اوله پادشاه ايشنه بجلت حيرت النبي دندانيله
طوتدي وديدي قطعه شمشير نيك ز آهن بد چون كند كسي ناكس بتربيت
نشود اي حكيم كس شمشيرشينك فتحي وكسريله قليج نيكه اضافت بيانيه در ايو قليجي
كندك مفعول صريحي واز آهن غير صريحي اضافته بيانيه در برامزدمردن ديمكدر
چون واو اصليه ايله استفهام انكاري مفيد در كسي يا حرف وحدتله فاعل كندر
ناكس الجق دني ديمكدر بتربيت با حرف سبب نشود فعل نفي مستقبل شوددندر
اولماز ديمكدر راسي تحتنده ناكسه راجع ضمير در وخبري كس در واي حكيم معترضه
مخصوصيدر پادشاه حيرتدن الني ايصردي وديدي ايو قليجي يارامز مردن نيجه ايدر
بركيمسه يعني بر نسنه نك كه اصلي يرامز اوله اني بر كيمسه نيجه ايو ايده اي عاقل
ناكس ودني الاصل تربيتله كس اولماز حاصلي يرامز تربيتله ايو اولماز نشود دي
شهندن اشتقاق مصادر احوالندن غافل اولورمش باران كه در لطافت طبعش
خلاف نيست در باغ لاله رويد ودر شوره بوم خس باران تعموركه حرف رابط صفت
لطافت طبع لاميه ش بارانه راجع در خلاف ظرفك فاعليدر در باغ رويدك ظرفيدر
ولاله مفعولي كو متعدي اعتبار اولنورسه تضمين طريقيله ولازم اعتبار اولنورسه
لاله مبتدا وروید خبري ورویدك صله سي برمقدر نسنه اولور مثلا سبيش
وا وكي شوره درباغه معطوفدر. بوم يرديدزمين معناسنه پس شوره بوم چوراق يردر
اولوركه انده اوت بتمز اولور خس خانك فتحيله چوپ چوب معناسنه در مخصوصدر باران
كه انك لطف طبعنه خلاف يوقدر يعني يرده طاتلي يغمار هيچ بر يرده كرك يغماز
بويله ايكن باغده لاله بتور وشوره يرده چور چوپ بتورر يا خود انك سببيله
باغده لاله بتر وچوق يرده خار وخس حاصلي هر يرك شنيه استعدادي وار ايسه اني بتورر

معلوم

معلوم اولدیکه سیدی علی یه ده ظاهر بودر که رویه رویا یه معناسنه در اشتراك ویا مجاز طریقیله
دیدوکنه سروری اعتراض ایلمش لیکن اعتراض قانون مناظره اوزره دکلدر فتأمل وشوره
بوم چورق یر دیدوکنه ده دخل ایلمشکه مفرد ظن ایلمش دیو بو حال بوکه تفسیرنده هیچ بر
وجهله افراد اکلنماز زیرا عربی تفسیرنده ارض ذات ملح دیمش وتورکیده چورق یر بیس
دخل یونده ولفظ شوره مضافدر بومه لیکن ضرورت وزن ایچون حذف اولندی دیدوکی
فاسددر زیرا اصلی بوم شوره ایدی اضافتدن قطع ایدوب ترکیب مزجی ایلدیلر
پس بالفعل اضافت دعواسی باطلدر درویشی رستن دن اشتقاق احوالنی بلمز
ایمش دیکر زمین شوره سنبل بر نیارد درو تخم عمل ضایع مکردان زمین شوره
بیانیه در بوم شوره کبی نته که ذکر اولندی زمین مبتدا بر نیارد فعل نفی استقبال
مفرد غایب لغتده یوقاری کتورمز دیمکدر اما بونده حاصل اتمز وبتورمز دیمکدر خبر
مبتدادر وسنبل مقدم مفعولیدر وضمیر شوره یه راجعدر تخم عمله اضافت بیانیه در
مکردان فعل نهی مفرد مخاطب ایله دیمکدر تخم عمل مفعول اولی وضایع مفعول ثانیسی
محصول بیت چورق یر هرکز سنبل بترمز پس زمین شوره ده تخم عملکی ضایع ایله
یعنی سنبل بتورمک ایچون اکر سعی وکوشش ایلمه که بی فائده در تخم وعمل عبارتلرینی
واو عاطفه ایله ایراد ایلین معنایه واصل دکل ایمش نکویی بابدان کردن چنانست
که بد کردن بجای نیك مردان نکویی باحرفی مصدر ایلك دیمکدر بابدان باحرف
صله کردنك نکویی مفعول صریحی وبابدان غیر صریحی چنانست مصراع ثانیه مرهوندر
که حرف بیان بد کردنك مفعول صریحی وبجای غیر صریحی جای عهده وحق
معناسنه اولنجه باحرف ظرف اولور اما متمم اولنجه باحرف صله در واضافتی لامیه در
نیك مرد ترکیب مزجیدر اصلنده ترکیب اضافی ایدی یعنی مرد نیك صکره
اضافتی فسخ ایدوب ترکیب مزجی ایله بیلرکه قانونلری بودر مردان الف ونون ادات
جمعدر محصول بیت یارامزلره ایلك ایلمك یولرده یارامزلق ایلمك کبیدر یعنی
ایکیسیده یارامزدر حاصلی یارامزلره رعایت وتعظیم ایلمك یولرده اهانت وتحقیر

ایلمك كبي در نا معقول القدر باخود مراد بو اوله كه يارامزلره رعايتك عوضي اهانتدر
وابولوره اهانتك عوضي رعايتدر زيرا بدردن به كلوهزينه قدر كه ايلك ايلسك ونيكدن
نيك كلود هر نقدر يرامزلق ايلسك والله اعلم حكايت سرهنك زاده را بر در سراي
اغلمش ديدم كه عقل وكياستي وفهم فراستي زايد الوصف داشت هم از عهد خردي
اثار بزركي در ناصيه او پيدا سرهنك چاوش وجري باشي لغتلرده بو ايكي كيمسه تعيين
ايلمش پس بيچه كيمسه تعميم ايليب يا سنده تعميم ايلمش زاده ده يا حرف وحدت وهمزه
حرف توسل ورا ادات مفعول وبو ظرفيت افاده ايدر وسرايي اضافتي لاميه در اغلمشه
اضافتده بويله در اغلمش همزه نك ولامك ضميله وميمك كسريله جنكيزخان نسلندن
بر پادشاهك اسميدر پس ايكي ضمه ايله دينلر ابهام ايلمشلر كه حرف رابط صفت كياست
زيركلك يا حرف تاكيد فراست عطف تفسيري كبي يا حرف تنكير زايد الوصف وصفدن
بيرون عهد زمان خرد اوفاق بونده كوچك مراد در يا حرف مصدر اثار اثرك
جمعيدر بونده نشانلر مراد در بزركيه اضافت لاميه در يا حرف مصدر ناصيه الن اوزرنده
اولان صحيفه در اما بونده الين مراد در يعني پيشاني پيدا لايح وواضح ديمكدر محصول تركيب
سلطان اغلمش قپوسنده بو سرهنك زاده كوردم كه عقل وزيركلكي وفهم وفراستي وصفدن زياده
ايدي يعني بو اوصافي تقرير وتعبيردن وصف بياندن بيرون ايدي اوفاقلغي زماننده
دخي اولولق اثاري وسعادت نشانلري الننده ظاهر وهويدا ايدي يعني عظيم الشان
اولاجغي كوچكلكندن معلوم ايدي بالاي سرش زهوشمندي مي تافت ستاره بلندي
بالا بونده اوست معناسنه در عربجه فوق ديرلر سر اضافت لاميه در شين ضمير سرهنك زاده
يه راجعدر را حرف ابتدا هوش اوص در يعني عقل منه ادات نسبت يا حرف مصدر
مي تافت حكايت حال ماضي در پارلردي يعني تابان ودرخشان اولوردي ديمكدر
زهوشمندي بو فعله متعلق در ستاره فاعل ميتافت در بلندي يه اضافت بيانيه
در بلند يوجه ديمكدر رفعت معناسنه محصول بيت سرهنك زاده نك باشي اوزره
اوصلولغندن رفعت كوكبي تابان ودرخشان ايدي بالاي سرش اولنده در تقرير

ایدوب دربالای سرش دین فارسی بلمزمش زهوشمندی ستاره بیاندن ابوسیان ایلمش فی الجمله مقبول نظر سلطان آمد که جمال صورت وکمال معنی که حرف تعلیل جمال

کوزللکدن حسن کبی صورتدن مراد شکلدر یعنی روی ومعنادن مراد اخلاق واطوار

یعنی امور باطنی داشت لغتده طوتدی دیمکدر اما استعمالده وارلقدن عبارتدر

محصول ترکیب حاصل کلام مذکور جوان نظر سلطاننك مقبولی کلدی یعنی پادشاهك

مقبولی اولدی زیرا شکلی وصورتی کوزل وکمال اخلاق واطواری وار ایدی حاصلی

ظاهری وباطنی معمور ایدی زیرا هم حسن صورته وهم کمال سیرته مالك ایدی

وحکما کفته اند توانکری بهنرست نه بمال و بزرکی بعقلست نه بسال توان مطلق

قوتدر کاف عجمات فحیله کاردن مخفف درادات فاعلدر حجی معناسنه توانله ترکیب

اولمغله غنی معناسنه افاده ایدر که ترکیجه بای دیرلر یا حرف مصدر باحرف مصاحبت

وهنر صنعت وصنعتده مهارته دیرلر اما استعمالده عیبه مقابلدر که عربجه منقبت

دیرلر مقابلی مثلبتدر عیب بزرك‌تا ولو یاحرف مصدر اولولق دیمکدر بونده عظمت

وبناهت شان مراددر محصول ترکیب وحکما وعقلا دیمشلردر که غنیلق وبایلق هنر

ایله در یعنی هنر ایله در یعنی معرفت وکمال الله در ومال الله اسباب دنیا ایله دکلدر واولو

عقلله در یله دکلدر یعنی سن وسال الله وچوق یشامقله دکلدر یعنی عقلا نظرنده

عاقل وکامل جوان نادان پیرسال خورده دن معزز ومکرم در حاصلی عقل وکمال

اولمینجه چوق یشامق فایده ایلمز دیمکدر ابنای جنسش وبرو حسد بردند و

بخیانتی متهم کردند ودر کشتن اوسعی بی فایده نمودند ابنای جنسندن

مراد بونده سایر چاوش زاده لردر باحرف مصاحبت خیانت معروف ویاحرف وحدت

یاسز ایراد ایدنلر جمیع نسخه لره مخالف یازمشلر کشتن اومصدرك مفعولنه اضافتی

محصول ترکیب اول سرهنك زاده نك ابنای جنسی که حسد ایلدیلر یعنی پادشا

منظور نظری ومقبول خاطری اولدوغیچون قسقندیلر وخیانت ایله اتی متهم

ایلدیلر وقتلنده بی فایده سعی کوستردیلر اما کارکر اولمدی مصراع دشمن چه

کنه چو مهربان باشد دوست مهر محبت وبان ادات فاعلدر جي معناسنه محصل مصراع دوشمن
نه ایلمکه قادردر چونکه دوست اهل محبت وشفقت اوله یعني بر دوست ویاران ایدینه دوشمن
بیك دورلواغوا ایدوب دوستلغی بوزمار ملك برسید که موجب خصمي ایشان درحق تو
چیست گفت در سایهٔ دولت خداوندي همکنان را راضي کردم مگر حسود را که راضي نمیشود
الا بزوال نعمت من که حرف بیان موجب بونده سبب معناسنه در اضافتي لامیه در خصم بونده
دشمن دریا حرف مصدر دهمزه اضافتیچون کلمسنه لامیه در سایهٔ دولت بیانیه خداوندي یه
اضافت بو یله دریا حرف نسبت همکنان جمیع را ادات مفعول مگر ادات استثنا در حسود
را را ادات مفعول که حرف تعلیل الا حرف استثنا زوال زال یزول دن یعني نصر یا بنك
اجوف واویسندن کیمك معناسنه نعمته اضافتي مصدرك فاعلنه اضافتیدر ومنه
اضافتي لامیه در محصول ترکیب پادشاه بو خصوصده بعد خواهلرك ایله وکلري یا مکر وحیله
مطلع اولیجق بو که سؤال ایلدیکه انلروك سنك حقکده خصومتلرینك سببي ندر یعني
عداوتلرینه باعث ندر دیدي پادشاهك سایهٔ دولتنده جمیع قبوقولیني راضي
ایلدم الا حسودي راضي اولماز الا بنم نعمتك زوالیله یعني مرادلري بنم باب سعادتکدن
مهجور ونعمتکدن دور ایلمکدر دولت واقبال خداوندي دایم باد دولت واقبال
بونلر کبي یرلرده عطف تفسیري قبیلندندر خداونده اضافتي لامیه در ویا حرف نسبت
باد موقع دعاده فعل امر غایب صیغه سیدر یعني پادشاهك دولت واقبالي اولسون
دیمکدر صحیح نسخه ده بو یله واقعدر وتقدیري دایم وباقي وثابت وجاویدر دیس
بو الفاظ برینی کتابتده اثبات ایدنلر صحیح نسخه لره مخالف ایلمشلر وقتا که بس
الا بزوال نعمت دیدیسه لازم اولدي پادشاهك دعاسیله تعقیب ایلمکه اکرچه
رومده عادت ابتدای کلامده دعا ایلمك درمثلا سلطانم صاغ اولسون دیرلر
اندنصکره تکلمه ابتدا ایدرلر قطعه توانم آنکه نیازارم اندرون کسي حسود را چه
کنم خود برنج درست توانم فعل مضارع متکلم وحده در توانیدندن قادرم دیمکدر
آن اسم اشارتدر وبر را مقدردر تقدیري توانم آن را که حرف بیان نیازارم فعل

نتی

نفی استقبال متکلّم وحده بونده متعدیه در انجتمیم دیمکدر لازم ده کلور انجنیم معناسنه
اندرون دن مراد خاطردر جوف دین اصابت ایلمش کسی یه اضافتی لامیه در حسود را
ادات مفعول کیم فعل مضارع متکلّم وحده در کینه ندن بونده ایلیم دیمکدر تقدیری
چه چاره کنم در حسود کیمک مقدّم مفعولی اوّلی وجه مفعول ثانیسی کو که حرف
تعلیل واو ضمیری حسوده راجعدر خود بونده روم ضمّه ایله واو دسمیله کنه و معناسنه
در برنج با حرف ظرف رنج رانک فتحیله زحمته دیرلر در با متضمّن اولدوغی معنای
ظرفیتی تاکید ایدر بایه حرف زایه دیرلر زایه دیمشلر درست سین و تا ادات خبردر
همزه مجتلیه ایله یازنلر همزه زایه یازمشلر محصول بیت قادرم اکا که کیمسه خاطرینی پریشان
ودلینی رنجیده ایلمیم یعنی هیچ بر وجهله کیمسه‌ئه اذا ایلمیم امّا حسوده نه چاره نه درمان ایده
یم که اول کندودن رنج و بلاده در یعنی حسد ممتنع الا ان اله ذاتی وجبلی مرضدن ایدی الله
دفع ایدوب ازاله سن قادر دکلم بمیر تا برهی ای حسود کین رنجیست که از مشقت
ان جز بمرک نتوان رست بمیر با حرف تاکید بر فعل امر مفرد مخاطب اول دیمکدر
عربجه مت دیرلر تا حرف تعلیل برهی یا حرف استقبال رهی رانک فتحیله فعل
مضارع مفرد مخاطب در بونده قورتلسین دیمکدر کین اصلنده که این در که حرف
تعلیل این اسم اشارتدر حسده رنجیست یا حرف وحدت که حرف رابط صفت
مشقت آن اضافتی لامیه در روزنجه اشارت بمرک با حرف مصاحبت مرک موت معناسنه
درست بونده رستن معناسنه در محصول بیت ای حسود اول تا کیم مرض حسددن
خلاص بولاسین زیرا بو حقده وحسد بر المدر که انک مشقتندن موتدن غیری علاجله
خلاص بولمق ممکن دکل یعنی حقد وحسد بر مرضدر که درمانی موتدن غیری دکلدر
قطعه شوربختان بارزو خواهند مقبلانرا زوال نعمت وجاه شوربخت بونده
بدبخت معناسنه در اصلنده قریش موبرش طالعلودیمکدر الف ونون ادات
جمعدر شوربختان مبتدا خواهند فعل مضارع جمع غایب خبر مبتدا ایسترلر دیلرلر
بارزو با حرف مصاحبت آرزو الف ممدوده له شوق واشتیاق معناسنه در خواهنده

متعلق یعنی مفعول غیر صریحی در مقبلان اصحاب اقبال معناسنه در الف ونون
ادات جمعیه در محصول بیت بدبخت و بد طالع اولنلر اهل اقبال ودولتك آرزو ده
واشتیاقله نعمت وجاهلرینك زوالین استرلر بیت ای نجاتی سوریمش بقلانی یقلاندن
انکیچون هیچ کوزللر بیوفا اولسون دیرم کن نبینه بروز شپره چشم چشمهٔ آفتاب را چه
گناه نبینه فعل نفی استقبال مفرد غایب در اکی کورمزسه دیمکدر بروز با حرف ظرف روز
کونه روز شپره اصلنده وصف ترکیبیدر شپله بر ینه ذن کیجه او جیجی معناسنه صکره
یاراسه جنسنه اسم اولدی پس چشمله وصف ترکیبیدر چشمهٔ آفتاب بونده عین
الشمس معناسنه در کنش چشمه سی اضافت بیانیه در را حرف اختصاص چه گناه تقدیرده چه
گنا هست در محصول بیت شخصك کوندوز کورمدوکی آفتابك قصورندن دکلدر
بلکه کندینك اول مرضندندر بونك تقدیرنده چسم شپره ایلین وصف ترکیبی دیو اکاه او
اولمدوغندن ترکیب اضافیه ارتکاب ایلمش واکی روزده شپره نك کوزی کورمیه دینه انی بخته
کتمش مصراع ثانینك معناسی آفتاب چشمه سنك نه گناهی وار زیرا بو قباحت شمسه ده
دکلدر بلکه یاراسنك کندو سنده در دین مصراع اولده ایله وکی خطایی تاکید ایلمش
بعض شراح شب پره اصل واقع او زره لغتدر دیمش وبعضسی حق بودر که شپره نده دن
مأخوذ اولمغه مانع یوقدر دیمش لیکن حق بودر که او جی بله اصابت ایلمشدر زیرا اصلنده
پرنده شب در سایر مشتقاتدن اولان وصف ترکیبلر کبی شپره چشمك معناسی ای
عینه دین معلوم درکه ایکی اولکی وصف ترکیبیدن اکاه دکل ایمش راست خواهی
هزار چشم چنان کور به که آفتاب سیاه راست بونده کرچك وطوغری معناسنه در
خواهی فعل مضارع مفرد مخاطب در دیلرسك معناسنه یعنی معنای شرطی متضمندر
جوابی یوقدر دیمکدر هزار بیك دیمکدر عربجه الفدیرلر لامك سکونیله چشم
چنان موصوفك صفه تنه اضافتی قبیلندندر و تمیز هزار کور مبتدای ثانی به
خبری وجملهٔ اسمیه خبر مبتدای اولیدکه من تفضیلیه معناسنی متضمندر آفتاب
مبتدا وسیاه خبری محصول بیت طوغروسن دیلیوب کرچکن استرسك بیك یاراسنه

رد شمعی این سطری و سروری و کافی

کوزلونك کوزی کور اولمق یکدر قرص افتاب سیاه اولمقدن زیرا بر قح شپره کوزلی
کیمسنه اعمی اولمقدن عالمه ضرر مرتب اولماز اما افتاب سیاه اولمقدن تمام عالمی ظلمت
قیلار اگر خواهی هزار چشم چنان یعنی شپره چشمی کبی کور اولمق یکدر که افتاب سیاه
اولمقدن راست دیلرسین و راستخواهی معنا جهتندن شرط محذوفه جوابدر دین
تطویل کلام ایلمز فائده زیرا معنا دیمز و کمزکبی دربوبیله دکلمسن صحیح دیلرسك بیلك
یار اسه کوزی کبی کوز کور اولمق اولادر افتاب سیاه اولمقدن دین مقصود بیته واصل
اولماشدر بیتك معناسنك تحقیقنده اول مقبوله بیلك دانه چشم اعمی و نابینا اولمق
یکدر افتاب بی نور و ضیا اولمقدن دین اول معقول بیلك دانه چشم عباره ایهام ایلمش
حکایت یکی را از ملوك عجم حکایت کنند که دست تطاول بمال رعیت دراز
کرده بود و جور و اذیت آغاز کرده حرف بیان دست تطاول بیانینه تعدی و ظلم الینی
دیمکدر با حرف صله مال رعیت لامیه در دراز کرده بود اوزاتمشدی دراز دا
فتحی و کسریله اوزون دیمکدر بونده دست تعدی عبارتدر اذیت فتح همزه و کسر ذال
و تشدید یا ایله رعیت وزنی اوزره انجمك دیمکدر اغاز دنصکره بر کرده بود
تقدیر اولنور که اول یکی فقره یه مطابق اوله محصول ترکیب عجم پادشاهلرندن برینی
حکایت ایدرلر که تعدی و ظلم الینی رعیته اوزتمشدی و جور و جفا و اذایه
باشلمش ایدی خلق از مکاید ظلمش در جهان رفتند و از کربت جورش راه غربت
کرفتند خلقدن مراد سلطنتی التنده اولان قومدر مکاید مساجد وزنی اوزره
جمع مکیده در کید دیسلر اصابت ایلمه یلر ظلمه اضافتی بیانیه در در حرف ظرف
جهان عالم بر فتند بونده طاغلدیلر دیمکدر کربت کافك ضمیله لغتده غم و غصه
دیمکدر اما بونده شدت معناسنه در جوره اضافت لامیه در شین ضمیر یکی
را از ملوك عجمه راجعدر راه غربت لامیه در محصول ترکیب حکیمی و امری التنده
اولان خلق ظلمینك مکرلرندن عالمه طاغلوب کیتدیلر دخی جور و جفاسی
شدتی و المندن ترك اوطان ایدوب غربت یولن طوتمشلر یعنی دیار غربت اختیار

ایلمشلردی چون رعیت کم شد ارتفاع ولایت نقصان پذیرفت وخزینه تهی ماند ودشمنان
از هر طرف زور آوردند چون ادات تعلیل کم کاف عربینك فتحیله اکسك معناسنه
در کاف عجمك ضمیله دین معنای کم ایلمش ارتفاع افتعال بابندن مصدردر غفران
وزنی اوزره پذیرفت ولایته اضافتی لامیه در مراد مملکت در نقصان نونك ضمیله
مصدردر غفران وزنی اوزره پذیرفت بای عجمینك فتحیله فعل ماضی مفرد غایب قبول
ایلدی دیمكدر تهی تانك فتحی وکسریله خالی معناسنه یعنی بوش ماند فعل ماضی مفرد
غایب قالدی دیمكدر محصول ترکیب چونکه رعیت اکسلدی محصول مملکت نقصان
قبول ایلدی خزینه دخی بوش قالدی دشمنلرده هر جانبدن زور کتوردیلر یعنی
هر جانبدن غلبه وهجوم کوستردیلر زیرا محصول رعایادن وتجاردن حاصل اولور
بونلر ایسه ظلمدن غیری مملکته فرار ایلدیلر ایدی پس محصول كمیدن السون قطعه
هر که فریاد رسی روز مصیبت خواهد کو در ایام سلامت بجوانمردی کوش فریادرس
وصف ترکیبی در رسیدن نك برکیمسه نك مددینه ایرشیجیه دیرلر ویا حرف تنکیر ویا
حرف وحدت روز مصیبت اضافتی فی معناسنه در خواهد فعل مضارع مفرد
غایب فاعلی هر که در که یه راجع ضمیر ومفعول فریادرس وظرف زمانی روز مصیبت
در کو خطاب عام در حرف تاکید ایام سلامت اضافت فی معناسنه در با حرف
صله جوانمردی یاسی مصدریه وصف ترکیبی در رو یا حرف مصدر کوش فعل امر
مفرد مخاطب در سعی ایله درویش دیمكدر محصول نظم هر کیمسه که مصیبت
کوننده یعنی باشنه بر ایش وشوب بر حاله اوغرادوغنده مدد نه فریادینه ایرشیجی
بر کیمسه استرسه اول کیمسه یه دی ذوق وصفا وسلامت ورفاهیت یاسنده سخا
وکرم وخلقله حسن معامله یه سعی وکوشش ایلیه یعنی وقت ضرورتده یار وهمدم
ویاور ومعین ومعاون دیلین کیمسه فراغت وحضور زماننده هر کسه عزت وحرمت
اوزره اول تا که سکا احتیاج وقتنده هر کس فریادرس ومغیث اوله فریادرسی
یاسی حرف مصدریدن ظن ایلمشدر جوانمرد رجل شباب معناسنه کلوردین

عنایت سویلمش بنده‌ٔ حلقه بکوش را نوازی برود لطف کن لطفکه بیکانه شود حلقه بکوش
بنده‌ٔ حلقه بکوش اضافئ بیانیه در زیرا حلقه بکوش وصف ترکیبی در قولاغی حلقه‌لی
دیمکدر معلوم اولا که رسوم اعجامدندر زرخرید عبید بیلنسک قولاغنه حلقه کچورمک تا کیم
زرخریدلوندن ممتاز اوله یعنی یومش اوغلانی کرومدرکه اکادر اوغلانی دیرلر فرق اوله دیو
ارکی‌دن مخففه‌ٔ ات شرط در نوازی فعل نهی استقبال مفرد مخاطب نوازیدندر فتح
وضمه جایزدر اوخشامزسک دیمکدر برود فعل مستقبل مفرد غایبدر رویدندر
کیدر دیمکدر نوازی نواختن‌دن درود دخی رفتن‌دن اشتقاق ایلدیکی بلنمز ایمش لطف
کن فعلنک مقدم مفعولیدر وتکرار تأکید لفظی قبیلندندر وکنز لطف ثانیه فضکره
برکن مقدردر کن فعل امر مفرد مخاطبدر کنیدندر ایله دیمکدر که حرف تعلیل بیکانه
بای عربینک کسری وکاف عجمیله یاد معناسنه در یعنی اشنا اولمیان کیمسه شود فعل مضارع
یعنی فعل مفرد غایب شویدندر اوله دیمکدر اسمی مخسته‌ٔ بیکانه به راجع ضمیر در وخبری
حلقه بکوش وبیکانه مبتدا ومابعدی خبری محصول بیت حلقه بکوش قولکی یعنی
عبد مملوککی اوخشامز سک یعنی رعایت ایلمیوب جفا ایدرسک قپوکدن قچر یعنی
قوار ایدر حاصلی جور ایده میوب سنی ترک ایدوب کیدر پس ایمدی لطف ایله
یعنی تعظیم وتبجیل ایله که بیکانه حلقه بکوشلک اوله حاصلی ایلک اوزره اولکه هرکس
سکا بنده اوله حضرت شیخ بیتنده محتمل الضدین صنعتی رعایت ایلمشدر تأمل تدبر
روزی بمجلس او کتاب شاهنامه همی خواندند در زوال مملکت ضحاک عهد فریدون
روزی یا حرف وحدت او ضمیری پادشاه مذکوره راجعدر بونده کتاب شاهنامه‌دن
مراد ظاهرا فردوسی شهنامه‌سیدر اولا زیرا بواسمله مشهور اولدی انکیچون اضافت ایله
ذکر ایلدی همی خواندند اوقورلرایدی دیمکدر حکایت طریقیله در حرف ظرف
زوال مصدردر ذهاب وزنی اوزره زال یزولدن یعنی نصر بابنک اجوف واویسندن
مملکته اضافت مصدرک فاعلنه در وضحاکه اضافئ لامیه در وضحاک وفریدون
قصه‌لری سابقا بیان اولندی محصول ترکیب برکون مذکور پادشاه مجلسنده

شاهنامه کتابی اوقوردی ضحاکک مملکتی زوالی خصوصنده یعنی انک قهار و قوتلو
پادشاهلک مملکت و سلطنتی نه زوال نیجه کلدی و فریدون بر یتیم و بی کس شاهزاده ایکن
نه وجهله پادشاه اولدی دیو شاهنامه نک بوراسنی اوقوردی و زیرو ملکی پرسید که فریدون
گنج و ملک و حشم نداشت برو پادشاهی چه گونه مقرر شد حشم حانک و شینک فتحه لریله
خدام معناسنه در اما بونده امام نوری شرح مسلمده نشنه بیوردوغی مراد در حشم الرجل
من تعصب له وحدمه من نحبه و تعصب له یعنی کشینک حشمی شول کیمسه در که
کشینه تعصب ایلیه و اول متعصبه خدمت ایلیه اول کشی یه خدمت ایلین کشی یه تعصب ایلیه
پس بونده فریدونک ضحاکک حشمیدر که ضحاکه تعصب ایلدی و فریدونه خدمت ایلدی ضحاک
خدمت ایلین و ضحاکه تعصب ده ایلدی زیرا ضحاک اوموزنده بتن ایکی یلانه بینی
یدیرمکیچون کوننده ایکی کیمسه هلاک ایدردی اول جهتدن هر کس خوف ایدوب مملکتدن
فرار ایدردی و فریدون بونلری قولتوغنه صغنوردی و ضحاکه عدو اولوردی بو جهتدن
یانینه جم غفیر جمع اولدی و جمیعا ضحاکه دشمن اولدیلر پس برکون علی الغفله الغار
ایدوب یا صوب باشینی کسدیلر و فریدون تخته کچوب پادشاه اولدی مذکور تواریخده
یازیلنک مجملیدر تفصیلین مراد ایدن حمدی مستوفی تاریخنه و شاهنامۀ فردوسیه
مراجعت ایلسون محصل کلام وزیری پادشاه ظالمه سؤال ایلدیکه فریدون بر یتیم و بی کس
شهزاده ایدی خزینه و ملک و حشمی و خدامی یوق ایدی اوزرینه پادشاهلق نیجه مقرر
اولدی و ضحاک کبی صاحب عظمت و قدرت پادشاهه نه وجهله ظفر بولدی گفت
اینچنان که شنیدی خلقی برو تعصب کرد آمدند و تقویت کردند پادشاهی یافت
خلقی یا حرف وحدت نوعیه بر بولک خلق دیمک اولور بر حرف استعلا او ضمیر
فریدونه راجعدر یا حرف مصاحبت تعصب معروف کرد آمدند کاف عجمینک کسریله
جمع اولدیلر دیمکدر تقویت تفعیل بابنک ناقص واوینک مصدریدر قوت
ویرمک معناسنه پادشاهی یا حرف مصدر محصل ترکیبی پادشاه دیدی اینچلین که
کتابدن بو مجلسده اشتدک و یا بوندن غیری یرده اشتدک دیمک اوله بر بلوک

خلق انك اوزرینه تعصب طریقیله جمع اولدیلر و تقویت ایله یلر پس پادشاهلق بولدی
حاصلی بو وجهله پادشاهلغه بخشان که شنیدی عبارتنك مفهومی اولان اولدر که وزیرك
سؤالی تجاهل طریقیله اوله تأمل وزیر گفت چون کرد امدن خلق موجب پادشاهیست
تو خلق را چرا پریشان میکنی مگر سر پادشاهی نداری چون ادات تعلیل کرد امدن دالك
سکونیله جمع اولمق معناسنه در خلقه اضافت لامیه در موجب پادشاهی اسم فاعلك
مفعولنه اضافتیدر یا حرف مصدر خلق را ادات مفعول خلق میکنی نك مفعول
اولی و پریشان مفعول ثانیسی میکنی فعل مضارع مفرد مخاطبدر مگر بونده کافه معناسنه
در سر سودا و هوس و آرزو معناسنه اسمدر مگر پادشاهلق باشك یوقدر دین باشدن
خطا ایلمش نداری فعل نفی مستقبل مفرد مذکر مخاطبدر تمام نسین یعنی پادشاهلغه
و سلطنته سبب درین خلقی نیچون پریشان ایدرسن مگر پادشاهلق سوداسك یوقدر یعنی
اکوسنده سلطنت هوسی اولسه ظلم و جور له خلقی اورکدوب مملکتدن قاچرمزدك بیت
همان به که لشکر بجان پروری که سلطان بلشکر کند سروری پروری فعل مضارع
مفرد مخاطب لشکر مفعول صریحی بجان غیر صریحی که حرف تعلیل سلطان مبتدا و مابعدی
خبری سروری یا حرف مصدر محصول بیت هم اول یکدر که لشکری جان ایله بسلیه
سین یعنی کمال رعایتله تربیه ایلیه سن زیرا پادشاه لشکری ایله سرور اولمشدر پادشاهلق
ایلو پس چونکه بقای سلطنت اجتماع عسکر و اتفاق رعایا ایله در انلری جان
و کوکلدن رعایت وزره طوتوب تمکن اولدوغی دکلو حرمت و عزت ایلمك کرك
گفت موجب کرد امدن سپاه و رعیت چیست پادشاه وزیره دیدیکه سپاه و رعیتك
جمعیتنه سبب نه در گفت پادشاه را عدل باید تا برو گرد ایند و رحمت تا در سایه دولتش
ایمن نشینند و ترا این هر دو نیست محصول ترکیب وزیر دیدیکه پادشاهه عدل و کرم
کرك تاکم اوزرینه عسکر و رعیت جمع اوله لر و رحمت و شفقت تاکیم سایه دولتنده
امین و آسوده اولوب بی غم غصه مملکتده قرار ایدوب حضور ایده لر سنده ایسه
مذکورلرك یکیسی بیله یوقدر و سنکده سلطنت نیجه قرار ایده حاصلی سنك جور و ظلمك

برجهته وار ایمشدر که سلطنت ایدن کمسنه قریب اولمشدر مثنوی نکند جور پیشه سلطانی
که نیاید ز گرگ چوپانی نکند فعل نفی مستقبل مفرد غایب جور پیشه وصف ترکیبی اسم
نکندک در جور پیشه جور صنعتلو معناسی لازمیسی ظالمدر سلطانی یا حرف مصدر
و سلطانی خبر نکندر که حرف تعلیل نیاید فعل نفی مستقبل کلمز دیمکدر گرگ ایکی
کاف عجمیله قورد دیمکدر چوپان جیم و بای عجمیله ترکیه‌ده جیم عجمی و بای عربیله چوبان
دیرلر کلی بیه عربجه راعی دیرلر یا حرف مصدر چوبانلق دیمکدر محصول بیت جور پیشه
اولان کمسنه پادشاهلق ایلمز یعنی پادشاهلق ایده‌مز زیرا قوردن چوبانلق کلمز حاصلی
ظالم کمسنه‌نک پادشاهلغی قوردک چوبانلغی زیرا قوردک قوینله بر مادده اختیاری
یوقدر یعنی صبری یوقدر کذلک ظالمک رعیتی انجمه‌ده اختیاری یوقدر بعض شراح
نکندی نشود وجوری اکا اسم و پیشه سلطانی اکا اضافتله اکا خبر و سلطانی
یاسی حرف وحدت طوتوب تصویر معناده یعنی جور پیشه سلطانی نشود دیمش
صکره کذا سمعت و فیه تکلف استعمال کنه فی معنا شود مجازا دیمش صکره دیمشکه
اولمولرکه نکند جور پیشه سلطانی یا حرف وحدت اولمق اعتباریله و معناسی
پادشاهلردن بر پادشاه جور پیشه ایلمز دیمش صکره و یجوز ان یقال دیوب اعراب
ایدوب دیرکه جور پیشه وصف ترکیبی در نکندک فاعلی و سلطانی یای مصدریله
ایله مفعولی و معناسی سلطنت ایده‌مز اول کمسنه که صنعتی جور اوله دیمش بونلک
کبی توزیقاتی صواب ایراد ایلمک ایدی لیکن اختلاف طبایع و تفاوت اذهان
و مراتب اذعانی بیان ایلمکیچون ذکر اولندی پادشاهی که طرح ظلم افکند پای دیوار
ملک خویش بکند پادشاهی یا حرف وحدت که حرف رابط صفت طرح بونده قانون
و اساس معناسنه‌در بیس ظلمه اضافت بیانیه اولور افکند فعل ماضی مفرد غایب فاعلی
مذکور پادشاه‌در و طرح ظلم مقدم مفعولیدر پای بونده اساس معناسنه‌در ترکیبه
تمام دیرلر دیوارده اضافت لامیه‌در ملکه اضافت بیانیه خویشه لامیه بکند بای
تاکید ایله فعل ماضی مفرد غایب درقازدی دیمکدر و قوپاردی یعنی قلع و قمع ایلدی

بقيه‌سي

یقدي وخراب ایلدي دیمکدر پادشاه مبتدا و بکند خبري و پاي بکندنك مقدم مفعولي
مخصوص بیت بر پادشاهکه ظلم رسم قانونني خلق عالمه صاله یعني مملکتي خلقنه ظلم و ستمي
عادت ایدنه کندي مملکتي و پا سلطنتي دیوارینك اساس و تملني خراب ایلدي زیرا ظلمله
سلطنت ثابت وقایم اولماز بعض شراح طرح عوارض وصالقون معناسنه در و اضافت
بیانیه در دیمش و بعض شراح بیت تعرض ایدوب بیانیه اولمق لازم دکلدر بوب معناسي
ظلمي خلق عالمه طرح ایلیه دیمش بونده اولمه طرح رسم اساس دیمشدر پس بو ایکي کلامي
بیننده تعارض واقع اولدي زیرا ظلمي خلق عالمه طرح ایلیه مصدر معناسینه در پس مصدرك
مفعولنه اضافتي قبیلندندر اولور مصراع اولك معناسي بر پادشاه که ظلم تمکیني بر آوه دي
یعني ظلمه بنیاد ایلدي دین او بنیاد ایده ممش و مصراع ثانینك معناسي حقیقتده اول
پادشاه کندو یه سلطنتي دیوارینك ایاغني قازدي دیه وکیده بی بنیاد در رمالك دراینه
وزیر ناصح موافق طبع نیامد ایبنه فرمود و بزندان فرستاد یعني وزیر ناصحك نصح و پندي
پادشاه ظالمك طبعنه موافق و مطابق کلمدي زیرا وجود اوزره مخلوق ایدي پس
وزیرك کلامي راي باطلنه موافق کلمدي وکندي ین بحضور اولدي و بلخود وزیر بویله
سخت و درشت سویلدي و کندي ین بحضور اولدي زیرا اکا بولت کوکلي نازك اولغنده پس وزیره
قید و بند بیوردي و اني زندانه کوندردي یعني حبس ایلدي بسي بر نیامد که بنی عم سلطان
بمنازعت برخاستند و بمقاومت لشکرش آراسته و ملك پدر خواستند بسي چوق بر
نیامد چوق کچمدي یعني چوق زمان مرور ایلمدي که حرف بیان بنیجا اصلنده بنین ایدي
اوغللر دیمکدر نون اضافت سببیله دوشدي بنینك عمه و عمت سلطانه اضافتي لامیه در
بمنازعت با حرف صله و با حرف مصاحبت برخاستنده متعلق منازعت مفاعله بابندن
مصدر در برخاستند بر حرف تاکید خاستند فعل ماضي جمع غایب قالقدیلر بمقاومت
با آراسته متعلق مقاومت مصدر در مقابله و مقاتله معناسنه آراستندك مفعول
غیر صریحي و لشکر مفعول صریحي آراستند فعل ماضي جمع غایب بزه دیلر یعني حاضر
و مهیا ایلدیلر و ملك پدر لامیه خواستندك مقدم مفعولي در راسته یلر و دیله یلر دیمکدر

محصل ترکیب وزیری حبس ایتدکه نصکره چوق زمان کچمدیکه پادشاه جابرک
عمی اوغللری منازعت ونزاعه قالقدیلر وپادشاه جابرک مقاتله ومحاربه سیچون لشکر بر
قلدیلر یعنی حاضر ومهیا ایلدیلر وانلرک بابالرینک مملکتنی طلب ایلدیلر قومی که از دست تطاول
او بجان آمده بودند وپریشان شده برایشان کرد آمدند وتقویت کردند تا ملک از تصرفش
بدر رفت قومی یا حرف وحدت که حرف رابط صفت دست تطاول بیانیه بجان آمده جاندن
بیزار اولمشلر ایشانک مرادی بنی عم در تقویت مصدر در تفعیل بابندن قوت ویرمک معناسنه
تا حرف تعلیل محصل ترکیب بر قوم که پادشاه جابرک ظلم وتعدیسی الندن جاندن بیزار اولوب
ترک دیار ایدوب غربتی اختیار ایتمشلر ایدی وهر طرفه داغلمشلر ایدی بنی عم اوزرینه جمع
اولدیلر وانلره نصرت وقوت ویردیلر حاصلی انکه معین وظهیر اولدیلر تا ملک وسلطنت تصرفندن
چقدی یعنی مملکتی النه الدیلر وبرادران مقرر کشت وعمی زاده لر اوزره مقرر اولدی قطعه
پادشاهی کو روا دارد ستم بر زیر دست دوستدارش روز سختی دشمن زور آورست کو اصلنده
که او ایدی که حرف رابط صفت واو ضمیر غایب پادشاهه راجع روا رانک فتحیله جایز معناسنه در
ستم سینک کسریله ظلم دیمکدر زیر دست وصف ترکیبی در کشینک الی النده اولنه دیرلر
رعایا وخدام کبی دوستدارده وصف ترکیبی در محب معناسنه شین ضمیره اضافتی اسم فاعلک
مفعولنه اضافتی قبیلندندر روز سختی اضافتی فی معناسنه در یا حرف مصدر شدت
کوننده دیمکدر دشمن زور آور ترکیب توصیفی زور آور وصف ترکیبی اور [illegible] ندن
زور کتورنجی یعنی قوی وغالب اولیجی دیمکدر محصل بیت بر پادشاه که الی النده اولنلره
ظلمی جایز طوته یعنی جایز کوره انک محبی شدت واضطراب کوننده قوی وغالب دشمندر
یعنی اک دستی شدت وضرورت حالتنده محکم وشدید اولور خصمی وعدوسیدر حاصلی
انکه معین وظهیر اولدیلر تا ملک وسلطنت تصرفندن چقدی یعنی مملکتی النه الدیلر
هوادار ومحبلری دشمنی اولور بارعیت صلح کن وز جنگ خصم ایمن نشین زانکه شا
هنشاه عادل را رعیت لشکرست با حرف مصاحبت جنگ خصم اضافتی مصدرک فاعلنه
ویا مفعولنه در ایمن کسره همزه ایله بی پروا وامین معناسنه مستعملدر زان ادات

تعلیل در لاجل معناسنه که حرف بیان شاهنشاه عادل بیانیه رعیت مبتدا و لشکر خبری
مخصوص ترکیب رعیتله صلح ایله یعنی رعیتی رضا و خشنود ایله و خصمله جنک و جدالدن فارغ
و بی پروا اوتور زیرا عادل پادشاهک رعیتی لشکردر یعنی محلّی دوشنجه رعیت لشکرلک
ایدر حاصلی عدالتی سببیله لازم کلدکده پادشاه اوستنه دوتوب لشکره ناصر و یاور اولورلر
دوشمنه جواب ویروب پادشاهی محاربه قیدندن آزاده ایدرلر **حکایت** پادشاهی با غلام
عجمی در کشتی نشسته بود غلام دیکر دریا ندیده بود و محنت کشتی نیازموده کریه و زاری
آغاز کرد و لرزه بر اندامش افتاد چندانکه ملاطفت کردند آرام نکرفت با حرف مصاحبت
غلام قول عجمی یه اضافت بیانیه در دل بلمینه عجمی دیرلر و یا حرف نسبت حرف وحدت طوتانلر
اصابت ایلمه‌دیلر کشتی کاف عربك فتحیله و یای اصلی ایله کمیه سفینه معناسنه قیاس عجمی ده کشتی
ده بالوریندن صکره بر یای وحدت ایراد ایلمك ایدی اما بو مقام بو دریا ذکری ایله مشهوردر
غلام مبتدا دیکر دخی دیمکدر دریا مفعول ندیده بود و جمله خبر مبتدادر محنت دریا یه معطوف
کشتی یه اضافتی لامیه در نیازموده فعل نفی استقبال اضاماشی یعنی تجربه ایلمامش کریه
اسم مصدر اغلمه معناسنه زاری یای اصلیه ایله مصدردر کلدی معناسنه یای مصدردر دینلو
اضافت ایلمشو آغاز کرد باشلادی دیمکدر لرزه لامك فتحیله اسمدر ترمه معناسنه عربجه
رعشه دیرلر بونده اندامدن مراد اعضادر ملاطفت ملایمت معناسنه در آرام بونده قرار
معناسنه مخصوص ترکیب بر پادشاه عجمی قول ایله یعنی دل بلمز ایله کمیه کیروب اوتورمش ایدی
غلام بوندن غیری دریا کورمه‌مشدی پس اغلمغه و ایکلمکه باشلدی یعنی فریاد و فغانه
باشلدی و اندامنه لرزه و رعشه دوشدی یا بوغلق خوفندن یا دکز خوفندن اولقدر که
بوکه ملاطفت و ملایمت ایلدیلر قرار و آرام طوتمدی حاصلی ترک [illegible] و فریاد و فغانی
کسمدی یا وحدت ایله اولسه بر پادشاه بر عجمی قول ایله کشتی ده اوتورمشدی یعنی دریا
سفرینه بر کشتی یه کیرمش ایدی دیمك اولوردی بر پادشاه احوال بیلمز بر عجمی غلامله
و عجمدن محبوب معناسنه استعمالی شایعدر و محلده اکا قرینه دردین عنه تیات
سیولمش عنه یات سویلمده عجب ماهردر و بر پادشاه خاطری مربوط اولان بو دل بلمس

عجمي غلامله خدمتكار ايله كميه كيروب مسلر ايدي دينده اتوبنجه كتمش زيرا تركيبه دن ربط
خاطر فهم اولنماز ملك را عيش ازو منغص شد را ادات تخصيص عيش عينك
فتحيله ديرلكده حيات معناسنه منغص واسم مفعولدر تفعيل بابندن صاد مهمله ايله
مكدر ديمكدر حاصلي غلام اولدوغندن پادشاهك عيش وصفاسي اندن مكدر اولدي
يعني زياده متألم اولدي چاره نيجه ندانستند اهل كشتي بو غلامك اضطرابني و پادشاهك
الم وكدريني دفع ايلمكه چاره بيلمديلر حاصلي غلامك بيقرارلغني دفع ايده مديلر كم پادشا
هك الم وكدري دفع اوله چاره بو همزه يازوب وحدتيچون طوتانلر زايد يازمشلردر زايد
سويلمشلر حكيمي دران كشتي بود كفتا كر فرماني من اورا خاموش كنم پادشاه كفت
غايت لطف باشد حكيمي يا حرف وحدتدر حكيمدن مراد اهل حكمت اوله ويا عاقل
ودانا اوله غايت لطف لاميله در كمال لطف ديمكدر حاصلي كشتيده بيله بر حكيم
وار ايدي پادشاهه ديدي اكر بيورر سك بن اني خاموش ايده يم يعني كريه وزاريني
واضطرابني وبيقرارلغني دفع ايده يم پادشاه ايتدي غايتله لطفدر حكيم فرمود غلام
را بدريا انداختند باري چند غوطه خورد مويش بكرفتند وسوي كشتي آوردند
بهر دو دست در دنبال كشتي آويخت چون برآمد بكوشه بنشست وقرار يافت
تا حرف تعليل غلام را را ادات مفعول انداختنك مفعول صريحي وبدريا غير صريحي
وبا حرف صله وحدت چند نيجه ديمكدر غوطه غينك فتحيله صويه طالمق
معناسنه در غوطه يه اسنادي مجازيدر زيرا ايچيلن دكز صويدر يعني هر غوطه
ايلدكجه بوغزينه دكز صويي كيدر بس اول اعتبار ايله غوطه ايچدي ديو حاصلي
سببه اسناد مجاز مرسل قبيلندندر مويش بكرفتند اوغلنك صاچني طوتدیلر
بهر دو دست ايكي اليله بيله ديمكدر در بونده حرف صله در با معناسنه
دنبال بونده كمي دومنيدر بعض نسخه لرده دنبال يرينه سكّان دوشمش عمّان ورني
اوزره دومن معناسنه بعض شرّاح سكّان جمع ساكن در ديمش ظاهر كميده ساكن
اولانلر مراد در اكر بويله ايسه خطاي فاحش ايلمش تامل ايده سن آويخت بونك كبي

برلرده پاپشه‌ی دیمکدر فعل ماضی مجهول اوزره در دیمشن ابن سید علی و سروری افترا
ایدوب فعل ماضی معلوم دیدی بو وجهله تعرض ایلمشلر لکن ایکیسی بیله اصابت
ایلممشلر زیرا اویخت بونده پاپشه‌ی معناسنه در اصلدی معناسنه دکل فتامل
برآمد چقدی یعنی نیجه اوزرینه بکوشه‌ئی با حرف ظرف کوشه بوجق یا حرف وحدت
وهمزه حرف توسل محصول ترکیب حکیم بیوردی تا که غلامی دریایه اتدیلر برنیجه
غوطه ایچدی یعنی برنیجه کره دریایه طالدی وچقدی پس صاچیندن طوتدیلر وکمی
جانبنه یعنی یانه کتوردیلر الیله بیله دومنه پاپشدی چونکه کمینک اوستنه
چیقدی برکوشه‌ده اوتوردی وتسکین وقرار بولدی حاصلی و ملکی که یه وزرای
وفغانی مندفع اولدی ملک رابسندیده آمد کفت درین چه حکمتست یعنی پادشاهه
حلیملک وضع عاقلانه سی وتدبیر وحکیمانه سی مقبول کلدی وحکیم سؤال ایلدیکه
بوتدبیرکه حکمت نه دیدی کفت اول محنت غرق شدن نچشیده بود وقدر
سلامتی نمیدانست همچنین قدر عاقبت کسی داندکه بمصیبت کرفتار آید قدر سلامتی
لامیه درویاکیه تنکیر بعض نسخه‌ده سلامت کشتی واقعدر و همچنین کذلك دیمکدر
یعنی غلام عجمی کبی قدر عافیت لامیه دربونده عافیت دن مراد صحتدر دیمکدر کسی
یا حرف وحدت کرحرف رابط صفت با حرف صله مصیبت اسم فاعل افعال بابندن
مفرد مذکر غایبه در اما بونلک کبی برلرده روزکاردن ایریشن محنت وبلایه دیرلر
بعض نسخه‌ده بمصیبتی یای وحدتله واقع محصول ترکیب حکیم دیدی اول بو عجمی
غرق اولمق محنتی طوتمامشدی پس صحت وقدر وعافیتی بلمزدی شمدی غرق اولمق
لذتنی طاتدی واولومدن خلاص بولدیکی ده صحت وعافیتله اوتورمغی
عظیم نعمت بلدی یاکنه بو مخلین سلامت وعافیت قدرینی بر کیمسه بیلورکه بر مصیبته
کرفتار اوله بعض شراح همچنین عبارتنی مابعدیله شخصه تخصیص ایلدیلر
قصه‌دن حصه اعتباریله لکن تتمه قول حکیم اولمق انسبدر همچنین قدر
وعافیت کسی داند قولنی ای من یعرف قدر العافیه دیو تفسیر ایلین تفسیر ایلمش

قطعه اي سير ترا نان جوين خوش ننمايد معشوق منست انكه بنزديك تو زشتست

اي حرف ندا منادي محذوف تقديري اي شخص سيردر ديمكدر كه عربجه شبعان ديرلر سير
عجم لغتنده واو و يا معروفه و مجهوله اعتبار اولنور معروف اولدركه واو ساكنك ماقبلنده
اولان ضمه و ياي ساكنك ماقبلنده اولان كسره تمام اشباع ايليه سين و مجهول اولان اولدر
تمام اشباع ايلميه سين تراسكا ديمكدر نان جوين بيانيه در جو جيمك فتحيله اربه ديمكدر
عربجه شعير ديرلر شينك فتحي و عينك كسريله و يا حرف نسبت و نون حرف تاكيد اربه
اتمكي ديمكدر ننمايد فعل ماضي نفي مستقبل غايبدر ندن كورنمز ديمكدر معشوق
منست اضافتي لاميه در انكه تقديري انكس كه نته كه مكرر بيان اولنمشدي زشت
زانك كسريله چركين ديمكدر قبيح معناسنه محصول اي شول كيمسه كه طوقسون
يعني بنم كبي اچ دكلسين سكا اربه اتمكي خوش كورنمز يعني طوقلغكدن اربه اتمكين
بكنمزسين ليكن بنم معشوق و محبوبمدر اول كيمسه كه سنك يانكده چركيندر يعني سكا
خوش كلمين بكا خوش كلور حاصلي اربه اتمكي طوقلغكدن مقبولك دكلدر اما
بن اچم و محتاجم بنم مسلممدر حوران بهشتي را دوزخ بود اعراف از دوزخيان
برس كه اعراف بهشت حوران حانك ضميله حورك و حوانك جمعيدر حمر احمر
و حمرانك جمعي اولدوغي كبي اما عجم مفرد مقامنده استعمال ايدوب ادات جمع ادخال ايدوب
حوران ديرلر بهشتي يه اضافت بيانيه در يا حرف نسبت و را ادات صله دوزخ
دالك و زانك فتحيله طامودر يعني جهنم اعراف جنت ايله جهنم اراسنده بر ديواردر
اسميدر دوزخيان دوزخينك جمعيدر اهل دوزخ معناسنه و برس فعل امر
مفرد مخاطب سؤال ايله ديمكدر كه حرف بيان اعراف بهشت مبتدا و خبر محذوفدر
جنتدر اعراف كه جنت ايله جهنم بيننده در دوزخ در يعني اهل جنته نسبت اعراف دوزخ
خدر اما اهل دوزخه سؤال ايله كه اعراف جنتدر حاصلي احوال عالم جميعا امور اضا
فيه در مثلا ادم واردركه تاوق اتيني بكميوب بلهرجن و كوكوجين اتيني استر اما ادم
واردركه كاواتي يانندة قوزي اتيدر لباسنده و سابونسنده بوكه كوره در بيت

فرقست میان آنکه یارش دربر • باآنکه دوچشم انتظارش بر در • فرقست مقدّم خبر میانا
مؤخر مبتدا آن مضاف الیه در لامیّة ایله که حرف رابط صفت یارش ضمیر آنه راجعدر
حرف ظرف و بر یان معناسنه در یعنی عنه سینه ده اولمق احتمالی وار یا فرقه متعلق
آن که اصلنده آن کس که دو چشم انتظار بیانیه شین ضمیر آنکه مشار الیهیه اولان کیمسه
راجعدر بر حرف استعلا در قیود باب معناسنه محصول ترکیب فرق و تفاوت واردر او کیمسه
نك آره سنده که یار و دلداری یاننده اوله بلکه سینه سنده اوله اول کیمسه ایله که ایکی چشم
انتظاری قپوده در که جانانك گلورمی گلمزمی یعنی بعین وصالده اولان کیمسه ایله
محض هجرانده اولان کیمسه بیننده فرق عظیم واردر زیرا اول جنّت وصالده و بو دوزخ
هجرانده و حرمانده در **حکایت** هرمز تاجدار را گفتند وزیران پدر را چه خطا دیدی که
بند فرمودی هرمزك هاسنك و میمك ضمّه لریله و رانك سکونیله نوشروان عادلك
اوغلیدر تاجدار دیدوکی انکیچوندر که موضع آلتون تاج اقل گیدی نته که خلفای
جداره
عباسیه ده منتصر بالله اوّل گیدی و اندن اوّل حلیه کیرلر ایدی محصول ترکیب هرمز تا
سؤال ایلدیلر که باباك وزراسنك نه خطاسنی گوردك که حبس بیوردوك
ملکی که تخت سلطنته جلوس ایدنجه باباسی وزیرلرینی حبس ایلمش ایمش گفت
خطائی معلوم نکردم ولیکن دیدم که مهابت من در دل ایشان کرانست و بر عهد
من اعتماد کلّی ندارند خطائی یا حرف وحدت و یا حرف تنکیر مهابت میمك فتحیله
بونده خوف معناسنه در کران کافك عربیتك فتحیله حد و غایت دیمکدر عهد لفظ
مشترکدر پیمان و زمان معناسنه محصول ترکیب هرمز جواب ویروب دیدیکه بونلردن
بر خطا معلوم ایلمه دم اما گوردم که بنم خوفم گوگللرینه ده بی حد و غایتدر و بنم پیمانمه
کلّی اعتمادلری یوقدر ترسیدم که از بیم گزند خویش قصد هلاك من کنند پس قول
حکمارا کار بستم که گفته اند که حرف بیان بیم قورقمق معناسنه گزند کافك
عجمیله ضرر معناسنه در اضافتلری لامیّه لودر قصد هلاك مصدرك مفعولنه
اضافتیدر و منه لامیّه در حکمارا ادات تخصیص محصول ترکیب هرمز دیرکه

بونلر بونکله اوله قلورلر قورقدم که کنه ولیسنک ضررلری خوفندن بنم هلاکمه قصد
ایلیه بس حکمانک قولنجه ایش بغلدم یعنی قوللریله اعتماد ایلدم مرکه دیمشلر قطعه
از آن کز تو ترسد بترس ای حکیم وگر با چو او صد بر آیی بجنگ از آن یعنی از آن
یعنی ازانکس دیمکدر کز که حرف رابط صفت ترسد تانک وسینک فتحه لریله
ورانک سکونیله فعل مضارع مفرد غایبدر فاعلی تحتنده انک مشار الیهی ولان
کسه راجعدر بترس حرف تاکید ترس تانک فتحیله فعل امر مفرد مخاطب وگر واگردن
مخففدر با حرف مصاحبت چو ادات تشبیه او ضمیر انک مشار الیهی ولان کسه راجعدر
صد یوزدر چو او اعتبارینه قیددر بعضلر احتمال بعیدیله برآیی فعلنه قید طوتمشلر
بر حرف تاکید آیی فعل مضارع مفرد مخاطب برآیی بوننده چیقرسک معناسنه در
بجنک با حرف صله مخصوص اول کیمسه دن قورق که اول سندن قورقار یعنی
سندن خوف وخشیت ایدن کیمسه دن قورق اگر یوز انک کبیسیله جنکه چیقرسک
یعنی یوز انک کبیسیله جنک ایلمکه قادر ایسک حاصلی صواشده یوز انک کبی
کیمسه یه غالب ایسکده سندن خوف ایدندن خوف ایله زیرا جایزدر که زور وقوتیله
سکا ظفر بولمیوب حیله ومکرله ظفر بوله مصراع ثانینک معناسنی کوی یوز انجلین
ایله جنکده یوقاری کلورسک دین یوقاری کلمش وفرضا یوز انجلین کیمسه
ایله جنکده غالب اولورسکده دین اونجه کتمش بنبینی که چون گربه عاجز شود
برآرد بچنگال چشم پلنگ ببینی فعل نفی استقبال مفرد مخاطب استفهام انکاری یی
متضمن بنبیسه نه سن مشتق کورمزمیسین دیمکدر که حرف بیان چون حرف
تعلیل کربه جنک که عربجه هره وسنور دیرلر یعنی کدی عاجز مبتدا شود فعل مضارع
مفرد غایب اسمی تحتنده کربه یه راجع ضمیر عاجز خبری وجمله فعلیه خبر مبتدادر
برآرد فعل مضارع مفرد غایب فاعلی کنه تحتنده کربه یه راجع ضمیر چیقارر دیمکدر
با حرف مصاحبت چنگال جیم عجمک فتحیله پنجه حیوانک تثنیغی یعنی پنجه سی
چشم پلنگ لامیه در وبرآوردک مفعول صریحی وبچنگال غیر صریحی وجمله فعلیه

جواب تعلیلدر تدبیر محصولی ترکیب کورمزمیسین چونکه کوربه عاجز اوله وخلاص
اولمغه مجال بولمیه چشم پلنکی بنجه سیله اخراج ایدر حاصلی جان قورتارمیانجه
بیلیجه پلنک هر نقدرکه کنده وبه غالب ایسه ده یوزینه وصورتنه یاپشوب ازان
مار برپای راعی نزند که ترسد سرش را بکوبد بسنک ازان ادات تعلیل لاجل
معناسنه مار بیلان بر یونده حرف صله پای راعی یه لامیه دن راعی فتح بابنه دن
اسم فاعلدر یعنی رنجی یرنجیدن ناقص یاییسندن زنده اوردیمکدر امابونده
مراد لدغ دریعنی صوقمقدر که حرف بیان ازان دن سرش را رادات مفعول بکوبد
کاف عربک ضمی وبانک فتحیله کوبیدندن پای عربیله دوکمک معناسنه بونک
یکی برلوده اذمک معناسنه در فعل استقبال معزم غایب ازدیمکدر باحرف مصاحبت
سرینی بکوبدیک مقدم مفعول صریحی وبسنک غیر صریحی محصولی ترکیب آنلکیچون
بیلان چوبانک ایاغینی صوقار یعنی ایاغن انکیچون ایصیر که قورقار باشینی طاشله
باشینی ازه جکین بیلور اول جهتدن ایاغنی صوقار حاصلی اول بنی هلاک ایلمزدن
اول بن انی هلاک ایلیین دیو ایاغینی ایصیرهر من بوبله دیر جایزدر که وزرا بندن
قورقه قلرندن هلاکمه قصد ایلیه لر بن انلری خود هلاک ایلمه م نهایتی حبس
ایلدم کوبیجی کفتندن اختیار ایدنلر غلط ایلمشلر حکایت یکی از ملوک عرب رنجور
بود در حالت پیری وامید از زندکانی قطع کرده بود بعض نسخه ده عرب یرینه
عجم واقعدر رنجور رانک فتحیله مریض معناسنه در مستعمل اوغلان نجفلره تحریف
ایدوب رنجاله وکلوی بونه ندر زنه کانی سابقا بو عبارتی بیان ایلمشلردر دیلک
مراد دن حیات معناسنه محصولی ترکیب عرب پادشاهلرندن بریسی مریض اولمشدی
پیرلک حالتنده یعنی پیرلک وقتنده وحیاتندن امیدنی قطع ایلمش ایدی
حاصلی ولا جکینی بلمش ایدی که نه بود مقرر در که ده دنضکرح ناکاه سواری
از در درآمد وبشارت آورد که فلان قلعه را بدولت خداوندی کشادیم
ودشمنان اسیر شدند وسپاه ورعیت آن هرطرف بجملکی مطیع وفرمان

کشته سواری یا حرف وحدت بشارت بانك كسریله وضمیله مشتلغك اسمیدر
کر حرف بیان بجملکی جمیعا دیمکدر محصول ترکیب پادشاه مذکورك بو حالی واشتدم
مرضی وقتنده ناکاه قپودن براتلو کلدی ومژده کتوردی کرفلان قلعه‌یی پادشاهك دولتنده
فتح ایلدك ودوشمنلرینی اسیر واول جانبنك سپاه ورعیتی جمیعا مطیع وفرمان
اوله‌یلودیدی چون این سخن بشنید نفسی سرد برآورد وگفت این مژده مرا نیست
دشمنانم راست یعنی وارثان مملکت بعض نسخه‌ده دشمنانم راست یرینه دشمنان
مراست معنی بردر دشمنلریمك دیمکدر زیرا سروت ادات خبردر ایکی اداده
بیله محصول ترکیب چونکه پادشاه کلن سواریك مژده سینی ایشتدی بر صوق نفس
کتوردی یعنی براه سرد ایلدی ودیدی بو مژده بکا دکل دوشمنلریمه‌در یعنی مملکت
وارثلرینه‌در که بنم اولدوکم دیلرلر پادشاهلق انلره در که دیو قطعه دریغ امید بس
شد دریغ عمر عزیز که انچه دردلمست از درم فراز آید بسر یا حرف صله وسر نهایت
وغایت معناسنه‌در عمر عزیز موصوفك صفتنه اضافتی دربهر حال بیانیه‌در که حرف
بیان دردلمست دن حرف ظرف دلمست دلم‌ده در از درم در قپو ومیم معناده فرازه
مقیددر فراز آید تقدیرنده یعنی بکا حاصل ومیسر اوله دیمکدر فراز قپوده
قپمق معناسنه استعمال اولنور محصول ترکیب بو امیدده یعنی مصراع ثانیده وکی امید
نده نهایته وغایته ایردی حیف ودریغ عمر عزیز یعنی عمرم بو آرزو هوسنده آخر
اولدی حیف ودریغ که اول ارزو حاکو کلمده در قپودن ایچرو کله یعنی حاصل
ومیسر اوله حاصلی کوکلم دیلکی حاصل اولمق امیدیله عمرم نوکندی بونده شدی
صیرورتا ایچون یعنی اولدی معناسنه طوتن خطا ایلمش وبسر شدك معناسی
تمام شدیله بیان ایلیینی رد ایدن مردود در وبو عبارتی تمدیمکله تعنیر یلمسیانا تمامه
وتمام شدیله تفسیر ایلنك کلامنده استدراك دیمسی مستدرکدر وعمر عزیزه
اضافتی موصوفك صفتنه بیانیه دکلدر دین بی وجه سویلمش امید بسته
برامد ولی چه فایده زانك امید نیست که عمر گذشته باز آید امید بسته بیانیه‌در

برامده حاصل اولدیغی ولی ادات استدراک زانک کاف سکونیله ادات تعلیلدر که
عمر گذشته بیانیه بازآید عودت ایلیه دیمکدر محصول بیت کو کلمه بغلو اولان
امید حاصل اولوب وجود بولدیغی یعنی نیجه یللر رجا و آرزو ایلدیکم مراد حصول
بولسنه انکیچون رجا و امید یوقدر که کچن عمر عودت ایلیه یعنی مرادات وارزولری
هب حاصل اولدی لیکن کچن عمر عودت ایدوب حاصل اولماز حاصلی کچن عمری
تحصیل ایلمکه چاره یوق قطعه کوس رحلت بکوفت دست اجل ای دو چشم
وداع سر بکنید کوس رحلت بیانیه در ویا لامیه مجازا کوس طلبان شکلنده
بر سازدر حرب وفتنه و بیراملرده و امور عظیمه ده چالنور ایدی شویلکه ایاغ
اوزره طورر ویا دوه اوزره چالنور بکوفت فعل ماضی مفرد غایب لغتده دوکدی
دیمکدر اما مراد چالدی دیمکدر دست اجل اضافتی ده مذکور کبی در وداع واوک
فتحیله تودیع معناسنه اسمدر سلام تسلیم وکلام تکلیم معناسنه اولدیغی کبی سر
اضافتی مصدرک مفعولنه اضافتیدر بکنید یا حرف تأکید کنید فعل مخاطب
وداع مقدم مفعولیدر محصول بیت اخرت کوسنی چالدیلر اجل دستی یعنی اولوم
وقتی کلدی آخرته سفر ایلمک لازم کلدی زیرا اول زمانلرده کوچمک وقتنده کوس
چالارلردی اما بو زمانده پس زمان سابق عادتنه اشارتدر دنشته که بر زمان
جرس یعنی چاك چالارلردی خواجه حافظ بیوردوغی کبی ای ایکی کوزم باشمه
وداع ایلک زیرا خاکه کیروب بری بریکوزدن جدا اولیسرسیز ایمدی شمدیه
بری بریکوزله وداع ایلک ای کف دست وساعد وبازو همه تودیع بکنید
بکنیه کف الکک ایه سنه وتابانه دیرلر کف پای کبی دسته اضافتی لامیه در مراد
نیجه در ساعد عینک کسریله بلکه دیرلر بازو دیرسکدن یوقارو اوموزه دک
قره جه لره دیرلر تودیع بکنید مصدرک مفعولنه اضافتیدر وبکنیدک
مقدم مفعولیدر محصول بیت ای ال ایه سی وای ساعد وای بازو جمیعکز بری
بریکوزله تودیع ایلک زیرا خاک الننده بری بریکوزدن ایریلوب جوریسه

کوزکرك ایمدی بری بریکوزله وداع ایلمه برمن اوفتاده دشمن کام اخرای دوستان
کنمز بکنیه برحرف استعلامیتك افتاده یه اضافتی بیانیه در اوفتاده واولمه
لغتدر افتاده کبی دشمن کام وصف ترکیبی اقسامندندر دشمن مرادلو دیمکدر
یعنی دشمنك مرادنجه حاصلی دشمنك دیلدوکی کبی دشمنك خود دیلدوکی موت
وفوت درآخر فارسیده ترجیع وتاکید افاده ایدر انجق بنده که خواجه حافظك بیوت
ناقه کاخر بیتنك شرحنده مفصل ذکر ایدوب تحقیق ایلمشیدر مراد ایدنلر اول
رساله منزه مراجعت اتسونلر کنز راسم مصدردن کنز یعنی نه کیجمه واوغرامه معناسنه
کنز بکنیه دك مفعول صریحی وبرمن غیر صریحی تقدیری بن کنز بکنیه در مخصوصی
دشمنك مرادنجه بن افتاده نك اوزرینه یعنی دوشمنك استدوکی ودیلدوکی کبی
بن دوشمشك اوزرینه البته ای دوستلر کنز ایلمه بو عبارت ایکی معنایه محتملدر یعنی
عیادة ایلمك ویا قبرمی زیارة ایلمك دیمك اوله بعض نسخه ده بو بیتك مصراع ثانی
برمن افتاده مرك دشمن کام یازمش وابن سیدی علی بنم یازدوغم کبی یازمش
لیکن معناسنی تحقیق ایدهممش وسایری ترکیبنده خطا ایلدوکلری کبی معناسنده
ده خطا ایلمشلر علی الخصوص کافی ولقدی یاوه لر سویلمش که اسماعی صداع دکل
جنون ایراث ایدر روزکارم بشد بنادانی من نکردم شماجز بکینه روزکار
ازمان روزکار معناسنه در روزکاه اولور که عمردن کنایت ایدرلر بونده ده بو بیله در
مبتدا وبشد خبری بشد برفت معناسنه در بنادانی بشد متعلق باء حرف مصاحبت
نادان جاهل یاء حرف مصدر من مبتدا نکردم فعل ماضی متکلم وحده مفعولی برمعنی
حذف در که مذکور حذف ایی بیان وتفسیر ایدر جمله فعلیه خبر مبتدا در مذکور
حذف مفعول بکینه در مخصوصی بنم ایام عمرم واوقات حیاتم جهله ونادانلغله
کچدی یعنی عمرم هوا وهوسله وآرزوی نفسله کچوردم یعنی عذاب وعقاب اخرتدن
حذر ایدوب زاد اخرتله تقیّد ایلمیوب غفلت ایلدم ایمدی سیزه نصیحت اولسون
که باقی ایچون بوفاینده زاد اعمال صالحه کسب ایلك که غفلت واهمال ندامت

وشرمنده لك ویرر **حکایت** سالی بربالین تربت یحیی پیغمبر علیه السلام معتکف

بودم در جامع دمشق سالی یا حرف وحدت بر حرف استعلا بالین و بالش

یصدوغه دیرلر که عرب وساده درواوك کسریله تربت دن مراد قبر شریفلریدر مراد

باشی اوجیدر بالینك تربیه وتربه نك یحیی یه اضافتلری لامیه در معتکف ملازم سنه معنا

دربودم فعل اولنجه اولدم دیمکدر وادات اولنجه ایدم دیمك اولور جامع دمشق اضافتی

لامیه درکه مراد جامع بنی امیه در دمشق اصلنده دالك کسریله ومیمك فتحیله درامّا

شهرت ایکیسنده کسریله در مخصوص ترکیب بر بیل شامده بنی امیه جامعنده حضرت یحیی

پیغمبرك علیه السلام مقبره سنك باشی وجنده معتکف اولدم ویا معتکف ایدم

بو ترکیب تمام سنه معتکف اولدوغمی ویرمز نهایتی سنیندن برسنه معتکف ایمش

یا تمام سنه ویا بر مقداری بالینك تربته اضافتی مشبهه بهك مشبهه اضافتی قبیلنه

ندندن معلوم اولدیکه تربه بالینه الباس لیکن مراد مذکور اولاندر بو دکلدر یحیی

پیغمبر عم تربه سنی یصدنم دیمکدر دیدوکینی سابقا ذکر ایلدوکی تشبیهی تعیین ایلمش

لیکن مردود در بوده جایزدیر مرقد منوره لرنده اولان حجره ادعاء بالین اطلاق

ایدوب بطریق الاستعاره قبر یحیوب بالین اثبات ایدوب باشی اوجنده دیمك مراد اوله بوده معلوم

اولاکه قبر شریفلرینك باشی وایاغی اوجنده حجره بو وقتده رحمان شویله مستتر بر قبر در بیشل

صوفله مستور وبعضلر دیدلرکه بالش وبالین عبارتلردر عتبه یا به اطلاق اولنورکه قپونك

ایشکی مراد در بو تقدیرجه تربه دن مراد قبر یحیی یحتوی اولان محوطه وبقعه اوله نقل

قول بعض ده باطلدر زیرا قبر شریفلری اوّل زمانده کشاده ایمش یعنی جامع اورتاسنده

اطرافی اچق بر قبر ایمش وال عثمان بکلربکیلرندن لطفی نام بر بکلربکی که شام شریفده

متوفی اولوب کوچاسی جامع تربه ده مدفوندر استانبولدن سرو اغاجی کتوروب اوزرینی

بر مقلی بر مقصوره ایلمش معلوم اولاکم دعاکوینك سیاحتی زمانده بو وقتده قبور که زیارت

ایلدم حضرت قبری کبی بلند قبر کوردم بنده طوال ناسك ام قامتدن یوکسکدر یکی از

ملوك عرب به بی انصافی موصوف بود اتفاقا بزیارت آمد و نماز کرد و حاجت خواست

وكأني

ردكأني

که حرف رابط صفت بزیارت آمد با حرف صله و غاز کرد یعنی نماز قلدی محصول ترکیب عرب
پادشاهلرینون بریسي که انصافسزلقیله موصوف ایدي زیارته کلدي و نماز ادا ایلدي و حاجت
دیلدي بیته که زیارت قبوره عادتدر بیت درویش و غنی بنده این خاك درند آنانکه
غنی ترند محتاج ترند بنده نك این لفظنه اضافتی لامیه در خاك دره ده بویله در
نون و دال ادات خبردر و آنان اصلنده و آنان در الف محذوفدر وصلله همزه ساقط اولمشدر
که حرف رابط صفت و یا حرف بیان ترادات تفضیل و نون و دال ادات جمع در یعنی سین و کاف
مفردلك ادات خبریه انك جمعیه در محصول ترکیب فقیر و غنی انبیا و اولیا قپوسی طپراغنك
مطیع و منقاد بنده لریدر و انلر که غنی قدردر یعنی صاحب جاه و منصبدر بو خاك
دره محتاجترقدر زیرا انلر ولشده نتیجه دورلو مرادات و آرزولریی او خاك دردن
مراد اولان خاکه مدفون اولاندن ذکر محل و اراده حال قبیلنه ندر نهایتی خاك در
بیوردی و غنی تادیب طریقیله در خاکدن مراد اول بابلره خدمتکارلریدر دیمك نظر وار
انکه روی بمن کرد و گفتا آنجا که همت درویشانست و صدق معامله ایشان خاطری
همراه من کنید انکه انکاهدن مخفف دراینه نصکره دیمکدر یعنی نماز قلوب دعا
ایدوب و حاجت دیلدوکدن نصکره روی تقدیری رویش در قرینه قایم اولدوغیچون
شین حذف اولندی بمن با حرف صله یوزین بکا ایلدی یعنی بنن بکا توجه ایلدی
دیمکدر آنجا اول مقام و مرتبه دن دیمکدر جا بونده کبی یرلرده محل و مکان
معناسنه در همت هانك فتحی و کسریله لغتدر اهتمام معناسنه در درویشان اضافتی
لامیه در صدق معامله یعنی معامله صادقه که انده ریا و سمعه اولمیه دیمکدر خدایله
معامله لری مراد در خاطری یا حرف وحدت و یا حرف تنکیر همراه یولداش زیرا هم
ادات جمعیه هم خانه و خانه داش و همحجره حجره داش دیمکدر بونده رفیق معناسنه در پس منه
اضافتی اسم فاعلك مفعولنه اضافتی قبیلنه ندر کنید فعل امر جمع ایلك دیمکدر
تعظیم طریقیله همراه مقدم مفعولیدر محصول ترکیب ملك بی انصاف نماز قلوب
و دعا ایدوب و حاجت دیلدکدن نصکره دیدی اول مقامده که درویشلك همتی مقابله

یعنی اهل اللهك بر مرتبه سی وارد راول مرتبه دن هر مرتبه که همتلریله لر باذن الله تعالی حصول
بولور صدق ومعامله ده یعنی خدا ایله بر معامله صادقه لری وار دکه اول معامله صادقه
مرتبه سندن هر نکه مراد ایتسه لر ایسه اللهك امریله ظهوره کلور حاصلی واصل الی الله
اولنلر هر نکه مراد ایدرلر ایسه میسر اولور زیرا نهایتی اراده لری خدانك ارادتنه موقوفدر پس
منکوره مرتبه دن بکا بر خاطر توجهنی وکوکل همتنی همراه ایله یعنی بنی کوکلدن چیقارمه حاصلی
بنی دعادن اونتمه دیمکدر ازانجانك معناسی ازدرون دل وجان دیمکدر عنه یی سویلمش
زیرا بو عبارتدن مستفاد اولماز بعضلر دیمشلر که بو تقدیرجه خاطری قیدی مستدرك
اولور بویله دین مستدرك سویلمش زیرا خاطردن مراد توجه خاطردر حاصلی طلب دعادر
بعضلر دیمشلر که جاندن مراد فیض وفضلدر زیرا همتلری خدادندر کنه ولردن دکل
بو معنا کرچه صحیحدر اما بو عبارتدن مستفاد دکلدر بعضلر اذان روی وازان سبب
وازان جهت معناسنه دردیمش بوده بو عبارتدن مستفاد اولماز که از دشمن صعب
اندیشناکم که حرف تعلیل دشمن صعب بیانیه اندیشناکم نانك بولنك کبی برلرده نسبت
معناسنی افاده ایدر غضبناك وترسناك وپرشناك معناسنه در اما لغتده فکرلو معناسنه در
حالی سندن همت دیلرم که انکچون نده ضرب دشمندن خوف وبیم اوزره یم کفتم بر رعیت ضعیف
رحمت کن تا از دشمن قوی زحمت نبینی رعیت ضعیف بیانیه رحمت کن فعلنك مقدم
مفعول بهدر کن کاف ضمیله فعل امر مفرد مخاطبدر کنیدن ایله دیمکدر تا حرف تعلیل
دشمن قوی بیانیه زحمت نبینینك مقدم مفعول بهدر نبینی فعل نفی استقبال مفرد مخاطبدر
بینیدن کورمیه سین دیمکدر محصل ترکیب حضرت شیخ بیورور دیدیکه ملك بی انصاف
بندن همت رجا ایلدیسه بن اکا دیدم ضعیف رعیته مرحمت ایله تا کم قوی دشمندن
زحمت کورمیه سن یعنی رعایای اسرکه الله سبحانه وتعالی سنی اسرکه سن ودشمندن امین
اولسون رحمت وزحمت تجنیس خط در نظم بیا زوان توانا وقوت سر دست خطاست
بپنجهٔ مسکین ناتوان بشکست بیا زوان با حرف مصاحبت بشکستن متعلق بازوان
بازونك جمعیدر قولعرلر در توانا نه اضافتی لامیه در قوت بازوانه معطوفدر که اضافتی

لامیه در قوت بازوانه معطوف شتره اضافتی و سرلر لامیه لردر سر دستدن مراد پنجه در
خطا مقدم خبر پنجه نك مسکینه اضافتی لامیه در و ناتوانه بیانیه پنجه بشکستن مقدم
مفعولیدر بشکست بونده مصدر معناسنه در اول جهتدن فاعل اولمشدر و مبتدا اولمغه قابلدر
محصول بیت زورلو بازولو و پنجه و قوتیله مسکینن ناتوانك پنجه سنی صیمق خطادر یعنی
سلطنت زور و قهرله رعایای مسکینك پنجه سینی بورمق یعنی جور و جفا و ظلم ایلمك
خطادر بترس از آنکه بر افتادگان نبخشاید که گر کوزپای درآید کسش نگیرد دست بترس
فعل امر مفرد غایب فعل مضارع مفرد غایبله مشترکدر تثنیه لرده بویله در جمعلرده پس فعل
مضارعدر امر معناسنه دیسلر مشترکدر صیغه اولدر وغیری بیلمزلر ایمش انکه تقدیری آن
کس که درویشه که ممکن در بیان اولنه جی بر حرف استعلا افتادگان مساکین و ضعفا نبخشاید
فعل نفی استقبال نبخشایه نه اسرگمز دیمکدر که حرف بیان و یا حرف تعلیل در پای جر آید
متعلق در که فعل شرطدر کس مبتدا نگیرد فعل نفی مستقبل مفرد غایبدر طوتماز دیمکدر
خبر مبتدادر و جمله اسمیه جزاء شرط واقعدر تقدیری کس دستش نگیرد در
محصول بیت قورقسون شول کیمسه که ضعفا و مساکینه رحم ایلمز یعنی فقرایه ظلم ایلین خوف
ایلسون که ایقدن دوشوب زلّه تعرّض واقع اولورسه یعنی روزگاردن باشنه بر مصیبت گلورسه کیمسه
الینی طوتماز خالی کیمسه آکا دستگیر و معین و ظهیر اولماز پس قورقوب فقرایه ظلم ایلمسون
بعض نسخه لرده نترسد واقعدر فعل نفی مستقبل استفهامی متضمن قورقمزمی دیمکدر یعنی
البته قورقمق گرك دیمکدر هر آن تخم بدی کشت و چشم نیکی داشت دماغ بیهده پخت
و خیال باطل بست تخم بدی تخم معروف در بدی یا امن یا حرف مصدر یارامزلق تخمی
دیمکدر کشت فعل ماضی مفرد غایب کشتن دن اکدی دیمکدر واو حرف عطف چشم
نیکی لامیه در چشم بونده رجا معناسنه در نیکی یا حرف مصدر ایلك دیمکدر داشت
فعل ماضی مفرد غایب طوتدی دیمکدر دماغ ذالك کسریله توریکجه دماغ دیدکلری در بونده
فکر مرادر ذکر محل و اراده حال قبیلندن بیهده و بیهوده بی فائده و باطل معناسنه
خیال باطل بیانیه در دماغ پختك مفعولی و خیال بستك محصول بیت هر اول

کیمسه

کیمسه که یارامزلق تخمنی اکدی وایلك امیدینی طوتدی یعنی فقرا ومساکینه ظلم ایدوب وفلاح
وایلك مکافاتی رجا ایلدی فکر فاسد ایشردی وتصور باطل باغلادی زیرا سیئاته حسنات
خیر اولمان بلکه سیئاته سیئات وحسناته حسنات در کشت فعلی کاشتن دن اخذ ایلین
غفلت ایلمش من کاشتن یعنی افشاندن دیدی تخطیه ایلین تعصب ایلمش زیرا مرادی تصویر معنا
در بیان ترادف کلدر زکوش بپنبه برون ار وداد خلق بده وکر تو مینه هیچی داد روز دادی
هست کوش کاف عجمك ضمیله قولق دیمکدر بپنبه برون آن بای اول عجمی دن حرکات
مخففه در اوریه ندن بحسب لقمتطشره کتور دیمکدر امام راحچیقار دیمکدر داد بونده اسم
در عدل معناسنه خلق اضافتی مصلحتی مفعولنه در بونده با حرف تأکید ودده دالك کسریله
وهای ایله ویردیمکدر دهیدن ندن لیکن مصدرنده ومضارعنده واسم فاعلنده دالك
فتحی مشهوردر داد بده نك مقدم مفعولیدر نمی دهی نك تقدیری نمیدهی داد در ضرورت
وزن ایچون تأخیر اولندی اکر سن ویرمز سك دیمکدر فعل مضارع مفرد مخاطبدر داد
مفعولیدر عدل معناسنه روز دادی لامیه در و یا حرف وحدت و یا تنکیر مخصوص
ملك بی انصافه و یا هر ظالمه خطابدر قولغکدن غفلت پنبه سنی چیقار وخلقه
عدل وانصاف ویر یعنی اللکده اولانلره عدالت ایله وانصاف کوستر واکر سن داد
وعدل ویرمز سك یعنی عدل وانصاف ایلمز سك عدل کونی واردرکه انده هر کسك بلکه
هر حیوانك انتقامنی الوب انصاف ایدرلر دنیاده ظلم ایدرسك اخرتده جزاسن کورر سك
نمیدهی وزن ایچون تقدیم اولندی دین حق ادا ایلمشدر تأخیر اولدی وزن ایچون
دیمك کرکشاید بو نظمك اولنده رباعی یازلمشدر اقسام نظمی غریب بیلمزلر ایمش کی توجیه
نه هیچ ده داد بونده دان یازوب مرد رد انستن دن ایکی وجهله خطا ایلمشدر فنته بر
وروز دادی برینه روز دادنی دیدی وکی اغریده و یای مصدر مصدرده دانی
اولدوغنی کورملمش وایشه ملمش دکلدر مثنوی بنی ادم اعضای یکدیکرند که در
آفرینش زیك کوهرند بنی اصلنده بنین ایدی اضافتله نون ساقط اولمشدر ادم بونده
مراد حضرت ادمدر اعضا عضوك جمعیدر یکدیکره اضافت لامیه در نون ودال

رد ابن سید علی وسروری
وشمعی وسروری
وابن سید علی

ادات جمع خبردر که حرف تعلیل آفرینش اسم مصدردر آفریننده‌دن براولمش معناسنه عربجه
خلقت وفطرت دیرلر گوهر کاف عجمك فتحیله معروف تعریب ایدوب جوهر دیرلر نون ودال
ادات جمعدر مخصوصدر حضرت آدم علیه السلام اوغللری بری برینك اعضاسیدر یعنی هر
بری بربرینك جسدی حکمنده‌در زیرا خلقتده وفطرتده برگوهردندر جمله‌سی برآتادن وبرآنا
دندر که حضرت آدم وحوادر بعض نسخه‌ده مصراع ثانی که در اصل فطرت زیك جوهرند واقعدر
وبعض شراح بونسخه‌یی اختیار ایلمش وبعضیسی بونسخه‌یی اختیار ایلدوکنه تعصب طریقیله اعتراض
ایلمش لیکن اعتراضی موجه دکلدر مجاز انطفیه جوهر دیمش اولور بعضلر دخل ایلدیلر که نطفه
جوهر دیمك صحیح دکلدر دیو لیکن دیمك محصولدر چو عضوی بدرد آورد روزگار دگر
عضوها را نماند قرار چو اداة تعلیل عضوی یا حرف وحدت بدرد با حرف صله درد
اغری دیولر عربجه الم دیرلر بیت درده مرض دیدن لغت معناسن بلمز ایمش روزگار آورد
فاعلیدر وعضو مفعول صریحیدر بدرد غیر صریحیدر عضوها ها ادات جمعدر سورا حرف تخصیص
نماند ایکی نونك فتحیله فعل نفی مستقبل مفرد غایب درماینده‌دن قالماز دیمکدر
قرار فاعلی آرام وسکون دیمكدر الور مخصوصدر چونکه روزگار برعضوی وجع وزحمه
یعنی المه کتوره حاصلی دردناك ایلیه غیری اعضانك آرام وقراری قالماز یعنی اول
دردناك عضونك المی سایر اعضایه تأثیر ایدر پس چونکه بنی آدم برجوهردن خلق اولوب
بری برینك اقرباسی حکمنده اولدیسه برینه برالم وبلا کلیجك جمیعی متألم ومتأثر
اولمق کرك بدرد کی باسنه حرف زایده دین زایده سولمش توکز محنت دیکران بی غمی
نشاید که نامت نهند آدمی کز اصلنده که ازایدی که حرف بیان محنت دیکران لامیه
دربای بطینله غمی یا ضمیر خطاب نشاید فعل نفی مستقبل مفرد غایب لایق دکل دیمکدر
که حرف بیان نامت تا ضمیر خطاب آدك دیمکدر نهند فعل مضارع جمع غایب نهیده‌دن
قورلر دیمکدر آدمی یا یله انسان معناسنه در مخصوصدر سنکه غیرلر محنتندن بی
غمسن یعنی سایر قرداشلرك المی وبلاسندن بی پرواسین حاصلی آنلرك دردندن بی
دردو غمسن وانلره اجیمازسن لایق دکلدر که ادمی قویالر یعنی سکا انسان دیمك لایق
اوکی

دکل

دكل زيرا انسانيت ومروتلك بلا والمه كرفتارلري قريب انلي ايچون غم غصه چكمكدر **حكايت**

درويشي مستجاب الدعوت در بغداد بديد آمد يعني درويشي يا حرف وحدت مستجاب اسم مفعول بدر

استفعال بابندن مقبول معناسنه در يعني دعوته اضافتي قايم مقام فاعلنه اضافتي در دعوت

بونده دعا معناسنه در يعني دعاسي مقبول ديمكدر بغداد غين ودال ثانيي معجمه اوقور

براسميدر زوراء درلر انك فتحيله روانك سكونيله سلامه ده ديولر بديد فتحاي عجم باي عجميله

اوقورلر اما روميلر عربيله اشكاره معناسنه مخصوص تركيب بغداده دعاسي مقبول بر درويش ظاهر

اولدي بديد امدك معناسي ظاهر اولدي ديمكدر حجاج يوسف را بخواندش وكفت دعاء خير

بر من كن كفت خدايا جانش بستان حجاج لغتده مبالغيله حجتاشجي اما بونده بر شخصك

اسميدر كه ظلمده ناملدر عدالتده نوشروان نامدار اولديغي كبي معاويه نسلندن مروان

بن حكمك اوغليدركه عبد الملك ايدي انك خاني وبكلربكيسي معاملنده بر ظالم ايدي حضرت

كعبه منجنيقله قوروب يقدي وكنه يابدي الان اولان يا بني انكدر قصه لري بي حد وبي نهايه

در مرويدر كه حكومتي وولايتي زماننده بيك التيوز كره يوز بيك يعني بيك كره بيك

والتيوز كره بيك مسلمان قتل ايلمش وحبسنده اون سكز بيك مسلمان هلاك اولمش خمارسنده كيله

ترسنجانه دروب محبوسلره ايچرمش تمام خلافت حكومتي در بيل براي ايمش كذا في تاريخ الخلفا

باباسنك اسمي يوسف ايمش تقديري كلام حجاج ابن يوسف ديمكدر بين العلمين واقع اولان ابني حذف

ايلمك دأب عجمدندر بخواندش باحرف تاكيد خواند واو رسمي وروم ضمه ايله فعل ماضي مفرد

غايب فاعلي تحتنده حجاجه راجع ضمير ومفعولي درويشه راجع شين در كفت حجاج درويشه

ديدي دعاي خير بر من كن بر بونده باي صله معناسنه در استعلا ايچون دكلدر كر دعاء عليه

لازم كله اولسه خوددر ضرر ايلمز زيرا اول فائده عربيه مخصوصدر عجمده معتبر دكلدر بكا خير دعا

ايله ديمكدر كفت درويش ديدي جانش شين ضمير حجاجه راجعدر بستان باحرف تاكيد

بستان سينك كسريله الديمكدر ستانيدن امر مخاطبدر ستاندن دين اصابت ايلمش

تركيب حجاج بن يوسف مذكور درويشي يانه دعوت ايلدي وديدي بكا بر خير

دعا ايله درويشده يا ربي جانن الديدي كفتا زبهر خدا اين چه دعاست كفت دعاي خيرست

ترا و جمله مسلمانانرا از بهر خدا الله ایچون دیمکدر محصول ترکیب حجاج درویشك بویله دعاسنی
استغراب واستعجاب ایدوب دیدی الله ایچون بو نه دعادر که بنم حقمده ایلدك یعنی بویله دعا
ایشتلمش دکل درویش دیدی بو خیر دعادر سکا و جمله مسلمانلره تا کیم سن اول ظلم و کناهه
کسبندن خلاص بولهسن و مسلمانلر سنك شر و فسادکدن خلاص بولالر حاصلی ایکی جانبه
بو دعاده نفع وار مثنوی ای زبردست زیردست آزار کرم تاکی بماند این بازار ای
حرف ندا منادیی اسمی محذوف تقدیری ای مرد زبردست در زبردست وصف ترکیبی الی
اوستون معناسنه یعنی الی اوستلی دیمکدر زیرا زبر زانك و بانك فتحیله اوست معناسنه در
عربجه فوق دیرلر زبردسته اضافتی بیانیه در زیردست ده وصف ترکیبیدر الی التلی
معناسنه مغلوبدن کنایه در زیرا زیر زانك کسریله الت معناسنه در که عربجه تحت دیرلر
آزار زیردستله بر وصف ترکیبی دخی اولمش اما معناسی زیردسته مقیددر کرم لغتده
اسیجی دیمکدر بونده قزغن مراددر الی معناسنه درکی قچن دیمکدر عربجه متی دیرلر اسمای
منقوصه دندر تاکی قچن دیمکدر محصول بیتك اشارتدر ای الی التنده کیلری انجیدیجی الی
اوستلو یعنی ای زبونلری و مغلوبلری آزار ایدیجی زورلی حالی ای فقرایه و مساکینی انجدوب
انلره ظلم و جفا ایدیجی جبار ظالم سنك ظلم و جفاك بازاری قچانه دك قزغن قله یعنی
سنك فقرا و مساکینه جور و جفاك نه زمانه دك ممتد اوله باقی قله البته بر کون
نهایت و پایان بولور حاصلی بو منصب و دولته بر کون زوال کلور دیمکدر جاهکه مغرور
اولمه بیچه کار آیدت جهانداری مردنت به که مردم آزاری بیچه یا حرف صله ایله فعل
مضارع مفرد غایب تا ضمیر منصوب معناسنه مفعولی جهاندار وصف ترکیبیدر جهان
طوتیجی دیمکدر یعنی صاحب سلطنت و حکومت و یا حرف مصدر جهاندارلق دیمکدر
مردنت تا ضمیر مجرور معناسنده مضاف الیه در که ضمیر خطابدر که بونده من تفضیلیه معناسنه در
مردم آزار وصف ترکیبیدر آزاریدن مردم انجیدیجی معناسنه و یا حرف مصدر
محصول بیت زیردسته خطابدر جهاندارلق و سلطنت سنك نه ایشکه کلور
یعنی پادشاهلق نکه کرك حاصلی سلطنته لایق و سزاوار دکلسن زیرا ظالم و بی باك

سن بیسنك اولملك یکدر مردم ازاری اولمقدن یعنی صاغ اولوب خلقه جور وظلم ایلمکدن
اولمك یکدر که هم مآثم ومظالم کسبندن خلاص بولورسن وهم خلق عالم سنك جور و
ظلمکدن خلاص بولور بعضلر که حرفنی حرف تعلیل اعتبار ایدوب یای ضمیر خطاب
طوتمش ومعناسنی زیرا مردم انجیدیجیسن دیمش لکن یای مصدریله یای خطاب بو قافیه
ده جمع اولمز عیبدر وبعضلر ازاری فعل مضارع مخاطب دیمش کنه عیوب قافیه
دن جمعله سالم اولمز **حکایت** یکی از ملوك بی انصاف پارسایی را پرسید کم از عبا
دتها کدام فاضلترست پارسا یای جمیله عابده دیرلر ویا حرف وحدت ورا ادات مفعول
پرسید بای عجمك ضمیله ورانك سکونیله وسینك کسریله فعل ماضی مفرد غایب
صوردی دیمکدر که حرف بیان کدام کافك عربك ضمیله قنغی دیمکدر فاضلتر افضل
معناسنه محصول ترکیب انصافسز پادشاهلردن بریسی بر عابده صوردیکه عبادتلردن قنغی
عبادت افضلدرکه اکا مقید اولوب مشغول اولایم عبادتها دنصکره مرا عبارتنی ایراد
ایدنلر زاید ایلمشلر شول عموم اوزره وارد اولمش گفت ترا خواب نیم روز ترا سکا
دیمکدر خواب یوخو اویقو معناسنه در نیمه اضافتی لامیه دن نیم لفظی روزه وشب
وساله مقارن اولان یرلرده مضاف قلنمامق مشهوردر لیکن قیاس مضاف قلنمقدر شول
یرده که نصف مراد اوله مثلا نیم نان یارم اتمك دیمکدر ونیم سیب یارم الما دیمکدر پس
قیاس اضافتله اوقمقدر روز مرادی یارم کون اوله نصف یوم معناسنه پس نیم روزدن قیلوله
وقتنی ایراد ایلمکه هیچ وجهله مساغ یوقدر واول ظالمی اویقوده خلقی ورعیه یسندن
ارلحصا ایلمك مراد اوقنجه قیلوله وقیلوله بو معنایه بسته ایدر علی کل حال بوندن یارم
کون مراددر نته که نیم نانی کوخورد مرد خدا بیستده مرور ایلدی نصف نان مراد ور و بو
معنا اضافتسز مستفاد اولمازنته که عقل سلیم وطبع مستقیمه واضحدر پس عابد
پادشاهه جوابدرکه سکا اویله زمانده اویومق احسن عبادتدندر که اول حالده
کسب مآثم ایلمزسین وکیمسه اوزرینه جور وظلمك جاری اولمازکه انك سببیله اخرته
معذب اولاسن فته بردوان یکنفس خلق رانیازاری تا حرف تعلیل ان اسم اشارتدر

یکنفسه ویامنکور جوابه نیازاری فعل نفی مستقبل مفرد مخاطب ازار بلمیه سین یعنی انجیمیه
سن محصول ترکیب عابده دیو که سکا نصف یوم اویومق فضلدر تاکم اویودوغک برساعتده خلقی
انجیمیه سین یعنی خلق خدا سکا نصف یوم سندن امن وامان اوزره اولالر یاخود تاکم
اویودوغک حالده بر نفس وبرساعت خلقی ازار بلمیه سین یعنی اویودوغکده خلق بر نفس سنک
جور وظلمکدن ازاد اولالر اکثر نسخه لرده بک عبارتی یوقدر وبعضنده نفسن دوشمش و
بعضنده ساعت بکنفس بیوردوغی قلت زماندن کنایه در نته که خواجه حافظ تفسیر
این دو حرف ست بیوردمشدر قلت الفاظ وکثرت معانیدن کنایه در قطعه ظالمی راخفته
دیدم نیم روز کفتم این فتنه است خوابش برده به ظالمی یا حرف وحدت ورا ادات
مفعول خفته لغت مشترکدر یاتمش واویومش بیننده ماضیدن قسم دربونده اویومش
معناسنه در و نیم روز اضافت لامیه در یارم کون یعنی کونک یاریسی حاصلی زوال وفتنه
دل این اسم اشارتدر ظالمه ومبتدا فتنه است خبری خواب مبتدا وشین ضمیر ظالمه راجعدر
معنا جهتندن برده نک مفعولیدر ضرورت وزن ایچون تقدیم قلنمشدر تقدیری
او را خواب برده به در بوده به خبر مبتدادر محصول بیت برظالمی نصف النهارده اویومش
کوردم ودیدم بو ظالم برفتنه در فتنه نک اویودوغی یکدر یعنی اویومش اولمسی یکدر زیرا
یاتمش ویومش فتنه اویانه لعنت وارد اولمشدر پس بو ظالمی خواب المش بولمش
اولمق یکدر حاصلی خوابده اولمسی محض خیردر انکه خوابش بهتر از بیداری است ایجنان
بد زندکانی مرده به آن که یعنی آن کس که که حرف رابط صفت وخوابش مبتدا وشین
ضمیر انکه مشار الیهی اولان کیمسه راجعدر وبهتر خبر مبتدا از من تفضیلیه معناسنه
در بیدار اویانق دیمکدر صفت مشبهه در عربجه یقضان دیرلر یا حرف مصدر وسین وتا
ادات خبر ایجنان این اسم اشارت جنان ادات تشبیه بد زندکانی وصف ترکیبی در
یارامز دیرلکلی دیمکدر کاف عجمی های رسمیه دن بدلدر والف ونون شنزو ادات داخل اولمشدر
زیرا زندکی وزندکانی یای مصدریه ایله بو معنایه در تقدیری مرده شدن یعنی مرده
اولمق یکدر اول کیمسه که اویقوسی بیدارلغندن یکدر یعنی اویوماسی اویانقلغندن

یکدر پس انجلین بدر زنده کانه یعنی بر اقشم اکلی کیمسه مرده اولمق یکدر حاصلی معانی حیاتندن
یکدر بر امانزونا معقول دیرلکدن اولمش اولمق یکدر دیمن عندی سویلمش **حکایت**
یکی را از ملوك شنیدم که شبی در عشرت روز کرده بود و در پایان مستی میگفت که حرف
بیان شبی یا حرف وحدت در حرف ظرف عشرت لغتده اختلاط معناسنه اسمدر
اما بونده ذوق وصفادن عبارتدر کرده بود ماضی بعیدن قسمندن ایلمیشدی دیمکدر جعل و
ونصب معناسنی متضمن اولدیغیچون ایکی مفعول اولور اولکیسی روز در پایان یای عجمیله
غایت ونهایت دیمکدر مستی یه اضافت لامیه در میگفت حکایت حال ماضی سویلردی
دیمکدر محصول ترکیب پادشاهلردن برسینی ایشتدم که کیجه عشرت وصفاده کون ایلمشدی یعنی
صباحه دك باده ذوقنه مشغول اولوب اویومامشدی کیجه کون ایلمك اویومامقدن
کنایتدر یعنی بتون کیجه احیای لیل ایلمشدی ومستلك آخرنده سویلردی یعنی بو بیتی اقوردی
بیت ما را بجهان خوشتر ازین یکدم نیست کز نیك و بد اندیشه و از کس غم نیست ما را را
حرف صله ویا حرف تخصیص بزه ویا بزم دیمکدر بجهان با حرف ظرف از حرف ابتدا این اسم
اشارتدر بر مقدردم لفظنه ویا یك دمه و بونده نصکوره بر دم دخی تقدیر اولوب مبتدا
قلنه و نیست خبری کز اصلی که از ایدی که حرف تعلیل نیك ایو و بد یارامز اندیشه بونده
غم وغصه وخوف والم وتشویش معناسنه در محصول ترکیب بیزه ویا بزم جهانده بو بوددن
خوشترق ویکلو بردم یوقدر زیرا ایودن و یارامزدن بروامز و غم وغصه مز وخوفمز
یوقدر یعنی کیفیت باده ایله بر حاله وارمشز که دنیا ومافیها کوزومزه چوپجه کورنمز حاصلی
باده کیفیتنك بر حالتی واردر که کیمی پادشاهله ایدرینه که شاعر بیورر بیت بو عالمه
وارمشدر ارباب خرابات کیم دوشده دخی کورمزانی اهل کرامات اندیشه نیك و بدله
وصف ترکیبی اعتبار ایدوب زیرا ایو فکرلیدن و یارامز فکرلیدن و کیمسه دن غم یوقدر دیمك
هنوز ترکیبلدتنی طمماکس درویشی برهنه بیرون بسرما خفته بود گفت درویشی یا
حرف وحدت برهنه بانك فتحه وضمیله وهانك سکونیله چیلق در عریان معناسنه بیرون
طشره دیمکدر ظرف مکاندر بسرما با حرف ظرف سرما صوق دیمکدر سینك فتحی

ورانك سكونيله خفته بونده یاتمش معناسنه در بود ادات زمانیه در ایدی معناسنه
مخصوص ترکیب پادشاه مذکور بیتی اوقودوغی حینده که بر عوریان درویش طشره ده صوقاقده یاتوردی
بیتی ایشدوب مجلس دیدی اه سرما هم صوغه وهم زیانیه دیرلر دین افترا ایلمش بیت
ای انکه باقبال تو در عالم نیست گیرم که غمت نیست غم ما هم نیست ای انکه ای انکس کی
نعمته برنده در باقبال با حرف تخصیص اقبال دولت معناسنه در تقویه اضافت لامیه در
گیرم فعل مضارع متکلم وحده در گیرمکدن طوتایم دیمکدر یعنی فرض وقیاسی ایده
یم که حرف بیان غمت نیست کنه وکه مخصوص غمك یوق غم اضافتی لامیه در یای بطنله
کنه تخصیص افاده ایدر استفهام انکاری ایله مخصوص ترکیب ای شول عشرت وذوق ایلیین
پادشاه که سنك دولت واقبالکله عالمده بر فرد یوقدر یعنی سن واصل اولدوغك ذوق
وصفایه کیمسه واصل دکل فرض ایده سن که کنه وکه مخصوص غمك یوق در بیزه مخصوص
غمکده یوقدر یعنی فقرا ومساکینك غمین چکمز سین حالی بزم ایچونده غم چکمز سین زیرا
اخرتده سلطنیه رعایا وفقرا ومساکین احوالی فقیر وقطمیر تفتیش وتفحص اولنسه
گرك مصراع ثانینك معناسین طوتاکیم که غمك یوقدر بیزمده یوقدر پس سنکله برابر
بی غم اولمقده دیر اگرچه بو عبارت بو معنایه محتملدر اما مقام بو معنادن کلی ابا ایدر قابل
بو بیتده غم وهم اجتماعی لطفدن خالی دکل زیرا عربیده هم میم مشددله غم معناسنه در
معلوم اولاکم بو ایکی بیتده اجتماعی عندر بر دعا ربایی حاصل اولور ملك را این کلام خوش
آمد صره هزار دینار از روزن بیرون داشت وگفت ای درویش دامن بدار گفت دامن از کجا
ارم که جامه ندارم ملك را پادشاهه دیمکدر کلامدن مراد اوقودوغی بیتدر صره صادلق
ضمنی واردی مشددله کیسه معناسنه در هزاره اضافتی لامیه در روزن بونده پنجره دیمکدر
جامه ندارم جامم یوق دیمکدر مخصوص ترکیب پادشاهه درویشك اوقودوغی بیت خوش
کلدی یعنی حظ ایلدی بیك التون صره پنجره دن طوتدی ودیدی ای درویش اتکك
طوت یعنی اتکك اچ درویش دیدیکه اتکی قاندن کتورم که قفتانم یوق یعنی قفتانم اولمق
گرك که دامن وله پادشاه را بر ضعیف حال او رحمت زیادت گشت خلعتی بران مزید کرد

وبیرون فرستاد پادشاه رارادات تخصیص ضعف حال لامیه در یعنی مصدرلک فاعلنه
اضافتی درگشت بونده صارمعناسنه در اولدی دیمکدر خلعتی با حرف وصلدر بیرون طشره
یه فرستاد فعل نفی ماضی مفرد غایب فرستادندن گوندردی یعنی ارسال ایلدی دیمکدر
محصول ترکیب پادشاه درویشک حالنه رحمتی زیاده اولدی واول صدقه اوزرینه بر خلعت
زیاده ایلدی وطشره ارسال ایلدی درویش آن نقدرا باندک مدت بخورد وتلف کرد وباز
آمد محصول ترکیب درویش صدقهٔ هزار دیناری از چوق زمانده یدی وتلف ایلدی وکیرو
پادشاه حضورینه کلدی بیت قرار در کف آزادکان نگیرد مال نه صبر در دل عاشق نه آب
در غربال قرار مبتدا آزادکان دن مراد قیود دنیا ایله مقید اولمیانلردر نکیرد فعل نفی
مستقبل طوتماز دیمکدر مال فاعلی بر کف ده اکه متعلق جمله فعلیه خبر مبتدا در غربال
غین معجمه نک کسریله تورکجه قلبور دیه کلوبدر بعضیلر اندن تحریف اولنمش دیه بیلر
وبعضیلر محرف اولدوغنه دلیل یوقدر دیدیلر علی کل حال ایکیسنک دلیلی یوقدر لکن تحریفنه
حکم اولنسه ترکیبه انکیجون مصنوع لفظ بولنمامق لازم کلوردی بو ایسه خلاف قیاسدر پس
تحریفنه تحکم محصول بیت حضرت شیخ مذکور درویشی آزاده لرخصوصنده بیوردر
دنیا قیودیله مقید اولمیان فقرا وجنده مال قرار طوتمز یعنی کیسه‌سیله مقید اولمدقلری
کبی حفظیله ده مقید اولمزلر کذلک عاشق کوکلنده صبر وقرار قرار ایلمز حاصلی اهل
فنا النده مال دل عاشقده صبر وغربالده آب کبیدر قرار طوتماده حاصلی سریع الزوال
وتیز کذر اندر بونلرک جمیعی در حالتیکه ملک را پروای او نبود در حالتی باز آمده
متعلقدر حاصلی درویش بر حالنده کلدیکه پادشاهک انکله تقیدی یوق ایدی یعنی
اکه التفاتی زمانی دکل ایدی بلکه فکری امور سلطنته ومهمات عالمه مصروف ایدی
اول ملاقاتنده اولان ذوق وشوق وحبور وسروری یوق ایدی حالش بگفتند بهم
برآمد وروی ازوی در هم کشید حالش ضمیری درویشه راجعدر بهم برآمد
پادشاه منقبض ومنفعل اولدی بی وقت کلدی وکیجون وروی ازوی در هم کشید
دخی پادشاه یوزینی اندن بورشدردی یعنی بورتاردی حاصلی درویشک حالنی

پادشاهه اعلام ایلدیلر پادشاهده قوش مورشی اولدی یعنی منقبض ومنفعل اولدی
واکر انجته وکنه‌دن یوزن بورشدردی حاصلی عبوس الوجه اولدی وازینجا کفته‌اند
اند اصحاب فطنت وخبرت که حدت سورت پادشاهان بر حذر باید بود که غالب همت ایشان
بر معضلات امور مملکت متعلق باشد وتحمل ازدحام عوام نکند ازینجا ازین ده ایکی عبارت
دربری ان حرف ابتدا واین اسم اشارت درجا لفظنه وجادن مراد محل مقام اولور بریاده
انین ادات تشبیه اولمسته که بو کتابده واقعدر ازینمه پاره عابد فریبی بونک کبی
بر مهپاره دیمکدر فتامل پس بونده مقامدن ویا بونک کبی مقامدن دیمکدر اصحاب فطنت
لامیه فطنت فانک کسری وطانک سکونیله مصدر فهم وزیرکلک معناسنه بولغت
ایکی بابدن مستعملدر نصر وعلم بابلرنده خبرت نصر بابندن کسریله مصدردر خبر یخبر
خُبرا خاایله وخبره کسر خاایله پس خبرت خانک کسری وضمی ایله دین یاشدن سولنمش وخبرت
خبیرلق معناسنه دردین اصل لغتندن اکاه دکلمش زیرا خبرت تجربه وامتحان معناسنه‌در
که حرف رابط مقول قولیدر حدت حانک کسریله ودالک تشدیدیله کسکنلک بونده یاوزلق
مراد در سورت سینک فتحی وواوک سکونیله بونده خشم وغضب معناسنه در پادشاهانه
اضافتی لامیه در حذر حای مهمله نک وذال معجمه نک فتحه لریله علم بابندن مصدردر صقنمق
معناسنه باید فعل مضارع مفرد غایبدر بایستن‌دن کرک اولمق معناسنه بود بونده معناسنه
در زیرا مضارعه مقارندر انکیچون فاعل اقتضا ایلمز که حرف تعلیل غالب تقدیری غالب اولور
همت ایشان لامیه در پادشاهلک همتی دیمکدر بمعضلات باحرف صله معضلات وزننده
ومعناده مشکلات کبی در امور اضافتی وامورک مملکته لامیه لردر بونده امور احوال معناسنه
در متعلق بمعضلاتک صله سیدر غالب مبتدا وهمت ثانی ومتعلق باشد خبر ثانی وثانی
خبریله اول وتحمل متعلقه معطوفدر وازدحام اضافتی مصدرک مفعولنه در وعوام
اضافت لامیه در تحمل مبتدا ونکند خبری مخصوص ترکیب بو محل ومقامدن ویا بو محل مقام
کبی مدن یعنی سلاطین مختلف الاحوال ومتغایر الاطوار اولدقلری درده اصحاب فطنت
وخبرت سویلمشلردر که پادشاهلرک حدت وسورتندن یعنی غضب وحشمتندن حذر اوزره

اولمق كوركدر زيرا غالب واكثر اوقاتده انلرك همتى ونظرلرى مشكلات امور مملكته متعلق
اولوب واذدحام عوام تحمل ايلمزلر حاصلى ناسك غلوسندن مضطرب اولورلر مشوش حرامش
بود نعمت پادشاه كه هنكام فرصت ندارد نكاه حرامش شين ضمير مصراع ثانى اولمنده مقدر
ان كسه راجعدر اضمار قبل الذكر طريقيله نقديرى انكس كه در بود بانك ضميى واو فى تحليه فعل
مضارعدر بوييه يدن كينونت معناسنه اولمق ديمكدر بردندن اشتقاق ايليين غلط ايلمش
نعمت پادشاه لاميه دركه حرف رابط صفت هنكام وقت معناسنه در فرصته اضافتى لاميه
دربدارد فعل نفى استقبال مفرد غايب طوتمز ديمكدر نكاه بونده حفظ معناسنه در معلوم اولاكه
نكاه لفظى داشتن دن وداريدن مصدرلريله ومشتقاتيله مستعمل اولسه لوحفظ معناسنه
دراما كردن وكنديدن مصدرلريله مشتقاتيله اولسه نظر معناسنه در يعنى باقجى باقمق
محصول بيت اول كسه پادشاهك نعمتى حرام دن ويا حرام اولور ويا اولسون كه زمان فرصتى
رعايت وصيانت ايلميه يعنى احوالدن خبردار اولميوب هر زمانى بر بيله مجال سخن تا نبينى
زپيش به بيهوده كفتن مبر قدر خويش مجال بونده محال معناسنه در سخنه اضافتى
لاميه در تا حرف توقيت در مادام معناسنه نبينى فعل نفى مستقبل مفرد مخاطب بنميه سن
مادامكه كيرميه سن ديمكدر زپيش نبينى يه متعلق در بيهوده يه تعليق ايليين خطاى
فاحش ايلمش با حرف مصاحبت بيتى متضمن كفتن مصدريه متعلق وبيهوده زايد و
وباطل معناسنه در مبر ميملك وبانك فتحه لريله فعل نهى مفرد مخاطب در بريدن بوردن
دكل بوردندن ديلو بيلمز ايمش ايلتمه ديمكدر يعنى ضايع ايلمه قدر خويش لاميه در محصول بيت
سوز محلنى مادامكه سويلنيردن اول كورميه سن يعنى قبل التكلم سوزك فرصتى وكلامك
محلنى كورملك سزين بيهوده وباطل سوز سويلمكله كنده ومقداريكى ضايع ايلمه وحرمتكه
نقصان ويرمه زيرا بى محل سوز سويلمك حرمتسزلكه سبيدر كفت برانيد اين كداى شوخ
مين دركه چند ين نعمت با نداك مدت برانداخت نداندكه خزينه بيت المال لقمه مستحقينست
نه طعمه اخوان شياطين برانيد فعل امر جمع مخاطب در رانيدندن سورك ديمكدر دانه
دكل بوندن اشتقاق ايليين غلط ايلمش كه بونده ديلنجى معناسنه در شوخه اضافتى

بیانیه در شوخ بونده کستاخ وبی ادب وبی شرم معناسنه در مبنده اضافی بیانیه در
تفصیل پابندن اسم فاعلدر مسرف دیمکدر که حرف تعلیل یا حرف رابطه صفت باندلك با
حرف ظرف اندك ان دیمکدر قلیل معناسنه مدت زمان دیمکدر بر حرف تاکید اندا حث
فعل ماضی مفرد غایب اتدی دیمکدر یعنی تلف ایلدی نداند فعل نفی مستقبل مفرد غایب
بلمز دیمکدر ویا استفهام طریقیله بلمزمی دیمك اوله که حرف بیان خزینه بیت المال الامیه در
لقمه مساکین ده بویله در خزینه مبتدا ولقمه خبری نه حرف نفی طعمه طانك ضمیله
وعینك سکونیله معطوفدر معنادر بیلن نسنه که فا سیجه خوارش دیرلر اخوان اضافتی
واخوانك شیاطینه لامیه لردر اخوان کسر همزه ایله قرداشلر معناسنه در مخصوص تزکیب
وقتا که پادشاهه مذکور کدانك احوالنی عرض اتدیلر هیچ سوزك بوکستاخ ادبسز
مسرف جوانی بونده کستورن که بوقدر نعمت ومالی ازاجوقدر ماندده تلف ایدوب بیاد اتدی یعنی
اسرافله ضایع ایلدی بیلمز که خزینه بیت المال فقرا ومساکین لقمه سیدر یعنی بونلره نفقه
اولمغیچون ودفع احتیاج ایچون وریلور لقمه اخوان شیاطین ایچون دکلدر یعنی مسرفلره ومتلفلره
اسراف واتلاف ایچون ویرلمز حاصلی خزینه بیت المال محتاجلرك حقیدر مبذرلرك
حقی دکلدر مبذری شوخه عطف ایدنلر صحیح نسخه لره مخالف ایلدکلرندن غیری لذت
کلامدن بیخبرلر ایمشلر وشوخ نصکره چشم لفظنی زیاده ایدن زاید ایلمشلر ونعمتدن نصکره
مال لفظنی زیاده ایدنلر صحیح نسخه لره مخالف ایلمشلر برانداختن دن وتلف کردن تزکیبی
عطف ایدنلر پاشندن ایلمشلر نداند عبارتنی ترك ایدنلر صحیح عبارتی ترك ایلمشلر بیت
ابلهی کو روز روشن شمع کافوری نهد زود بینی کش بشب روغن نباشد در چراغ
ابلهی ابله صفت مشبهه در احمق معناسنه ویا حرف وحدت کو اصلنده که او در که حرف رابطه
صفت وضمیر ایله راجعدر روز روشن بیانیه وظرف زماندر ایدین کونده دیمکدر
شمع کافوری بیانیه در شمع عربیه در شینك فتحی ومیمك کسریله بال مومنه دیرلر اما عجم
میمك سکونیله اوقورلر بو معنایه صکره تعمیم ایلدیلر پس کافوری قیدی احترازیه در
یای نسبیله اق بال مومنه دیرلر نهد فعل مضارع مفرد غایب در نهیدن دن نونك

بهاسی سند علی
وسروری
وشمعی
وکافی

بو سروری

فتحي وكسريله لغتدر قومق معناسنه قومقدن مراد يتمقدر دوددنيز ديماكدر يعني يقين زمانده
ببني فعل مضارع مفرد مخاطبكه زرسن ديمكدر كسن كافك فتحي وكسريله لغتدر اصلي كه
دركافك كسريله ليكن شين ضميرله تركيب اولنجه قياس فتحه تخصيص ايلمك ايدي زيرا ضما
يرلرك ماقبلي بودلده مفتوح اوقنور الاضرورت وزن ايچون ساكن اوقنور امابعضيلر
شذوذ اكش اوقولر اصلي كسري رعايتله شين معنا جهتندن چراغه مقيددر چراغش
تقديرنده بشب باحرف ظرف بناشده متعلق روغن رانك ضمي وعينك فتحيله ايج ياغندر
غيري ياغه ديرلر اماايج ياغنه پيه ديرلر باي عجميله بناشد فعل نفي استقبال مفرد
غايب ولماز ديمكدر چراغ فتيله يانان اتشك اسميدر اما بونده شمعدان مراد وردكن
حال وارادة محل طريقيله مجاز مرسل برابله كه ايدين كوننده يعني كوبه كونده شمع كافوري
يعني يقين زمانده كورسن كه چراغنده يعني شمعدانده ياغ اولماز يعني ايج ياغي وبو
ياغي ياقمغه قادر اولماز قفنده قالديكه زيت ياغي وشرلغان ياغي حاصلي بويله اسراف ايلين
احمق از زمانده شويله مفلس وفقير اوله كه انك اوچون ياغي ياقمغه قادر اولماز ديمكدر
بعض نسخه لرده نباشد يرينه نمانده كلمش وشراحك بعضيسي اني اختيار ايلمش وبعضيسي
بومختاره دخل ايلمش كه تركيبه ابلهك روغن ياقه وعجيا مفهوم دكلدر كه چراغنده روغن
قلميه ديناله وبعضيسي امعان نظر ايليوب مختاره معاون اولمش وخيلي اكثاري كلام ايلمش لكن
طريق مكابره سلوك ايلمش فتامل كشكك كافي فتحي كسره يه تخصيص ايليي سمت شذوذه
ذاهب اولمش يكي ازوزراي ناصح كفتاي خدا وند مصلحت آنچه بنيم كه چنين كسانرا
وجه كفاف بتفاريق مجري دادند تادر نفقه اسراف نكنند بعض نسخه ده ناصح
يرينه بنك محض واقعده ليك ناصح اولادر وبعضنده آنچه بينم يرينه انست دوستمش
وبعضيلر بو نسخه اختيار ايلمش وبعضيلر اختياريله اعتراض ايلمش ليكن اعتراضي مكابره
درو جه جهت وخرجلق معناسنه كفاف كافك فتحي وكسريله رزقه واننه ديرلر با
حرف مصاحبت تفاريق تفريقك جمعيدر ايري ايري يعني كون بكون وياهفته بهفته
وياماه بماه ديمكدر مجري اسم مفعولدر افعال بابندن معين معناسنه حتى بعض نسخه ده

مختار ابن سيد علي
معترض سروري
معاون كافي

مختار ابن سيد علي
ومعترض سروري

عطف تفسيري طريقيله كلمشدر محصول تركيب پادشاه سورلر شو جراري ديمكه ناصح وز
وزرانك بري پادشاهه ديدي اي پادشاه مصلحت اني كوريم بو محتاجلين مسرف ومتلفلرك
وجه معيشتلريني وجهت كفافلريني دفعتاً الينه ويرميه لر بلكه متفرق ازار ازار ويره لر
يعني كون بكون ويا هفته بهفته ويا ماه بماه تعيين ايده لركم تا كم نفقه ده اسراف ايلميه لر
اما بجه فرمودي از زجر ومنع مناسب سيرت ارباب همت نيست يكي را بلطف اميدوار
كردانيدن وباز بنوميدي خسته خاطر كردن اما ادات استدراك در مصلحت بينم دن
زجر ومنع عطف تفسيري در سورلمك وكدرملك معناسنه سابقا پادشاهلر سورلك ديدكنه
اشارتدر اميدوار اميدلو ديمكدر اميد اميدن تخفيف وتشديد ايله لغتدر دين لغو ايلمش
زيرا لغت عجمده تشديدي ضرورت وزن ايچون كلوردنه كه سابقا بيان اولندي كردانيدن
بونده ايلمك معناسنه دردونده رملك دين خطا ايلمش با حرف مصاحبت نوميدي نوميدك
تحيله ونا اميد مأيوس معناسنه دريا مصدريه ايله اميدسزلك ديمك محصول تركيب پادشاهم
مصلحت بينم سويلدوكمدن اما زجر ومنع بيوردوغكوز يعني اول درويشي سورلك شونيدن
بيوردوغكوز ارباب همتك اخلاقنه واصحاب كوملك نشانلرينه مناسب ولايق دكلدر بر نسنه
بركره لطف واحسانله اميدوار ايدوب تكرار اميدسزلك ايله خسته خاطر وپريشان
درون ايلمك حاصلي سنك كبي صاحب لطف وكرم پادشاهلره سزاوار وملايم دكلدر بر فقيري
بركره احسانله مسرور ايتدكدنصكره زجر ومنع ايله مأيوس ومغموم ايلمك الله تعالى رحمت ايلسون
بويله وزيره بيت بروي خود در اطماع باز نتوان كرد چو در اطماع ده لاميه در اطماع
افعال بابندن مصدردر بر كيمسه طمعه دوشورملك باز نتوان كرد تركيبله فتح معناسنه
احمق كرد بونده كردن معناسنه در نتوان كرد اكثريا لوده عدم امكاندن كنايتدر اما بونده
عدم جوازدن عبارتدر چو ادات تعليل بازشه اجلدي ديمكدر بناي مفعول معنا
بدر شي يا سببي متضمن حرف مصاحبت در رست دالك وزانك ضمه لريله ابريلمك
كه عربجه خشن ديرلر صفت مشبهه در ماقبلي مرم در ويا حرف مصدر فراز فانك فتحي
وكسريله بونده بنه واغلاق معناسنه در نتوان كرد كنه سابق كبيدر محصول بيت

كشتي

182

كشتي كنه ويوزينه يعني كنه ويه اطماع قيوسيني يعني خلقي كنه ونك لطف واحسانشه طمعه
دوشرملك بابني اجمق كولك حاصلي خلقي كنه ونك جود وكرمنه طمعكار ايلمامع كرك
امّا چونكه باب اطماع مفتوح اولدي يعني چونكه خلقي كنه ونك لطف وكرمنه طامع
واميدوار ايليدي خشونت وجفا ايله اول بابي سدّ ايلمك جايزدكلدر حاصلي خلقي
اولدن لطف واحسانته معتاد واميدوار ايلمك كرك امّا ايلدوكدن نصكره زجر
زجر ومنعله خسته خاطر وپريشان درون ايلمك كرك باز ايكي مصراعده بيله مفتوح
معناسنه دردیمکده نظروار دوفرازي كسرفا يه تخصيص ايدوب ايكي معنايه كلور
بري يوكسك وبري يوقش معناسنه وكاه اولوركه انكله منع واغلاقدن كنايت اولور
دينلر كسره يه تخصيصده يوكسلك ديمكده ومنعدن كنايتدر ديمه لوندق افترا
ايلمش ومصراع اوّلك معناسي كنه ويوزكه اميدلو اميد قيوسيني كوجله احمق ممكن
دكلدر يعني سندن بلا رضاء برنسنه المق ممكن كلدر مكو بن احسان ايدرسن ديين
بريللق يول معناي بيتدن ايراق كتمش فراز بونده بسته وبغلو معناسنه در دين قيجي
مغلق سويلمش نتوانكوه عبارتي ايتمكه محال يوقدر ممكن دكلدر ديمكدر دين ناممكن
سويلمشدر نتوانكوه عبارتنده ابن سيدي علي مبالغه وار ديمش وسروري معنا
مبالغه انكار ايلمش ليكن انكاري منكردر قطعه كس نبينه كه تشنكان حجاز بلب آب
شوره كرد آينه كه حرف بيان حجازدن مراد مكّه وحجّ اولمق قابلدر نته كه بو كتابده
بنجه برده ايكيسنده حجاز تعبير سويرمش يا حرف صله لب بونده كنار معناسنه در
ابه اضافتي لاميّه در وشوره بيانيّه شوره دن مراد بونده طوزلي وكولك معناسنه در كرد
كاف عجمك كسريله ورانك سكونيله لغتده دكرمي واطراف معناسنه ده كلور مثلا
كرد امد ديولن جمع اولدي معناسنه رد كرد آيند ديولر جمع اولور معناسنه محصّل بيت
كيمسه كورمزكه حجاز تشنه لري يعني كعبه يولينك صوسزلري اجي صوكنارنه جمع
اولورلر يعني شوره صوكنارنه جمع اولدقلريني كيمسه كورمشدر هرنقدركه تشنه
ومتعطّش اولورلر ده هركجا چشمهٔ بود شيرين مردم ومرغ ومور كرد آينه

بدل ابن سيدي علي
وسروري
وشمي
وسروري

چشمه بکار معناسنه‌در و یا حرف وحدت و همزه حرف توسل بود فعل مضارع مفرد غایب
اولوردیمکدر شیرین طتلو دیمکدر مور قرنجه مخصوصدر هر یرده که بو طتلو بکار
اولسه اوزرینه مردم و مور و مرغ جمع اولورلر حضرت شیخ وزیر جانبندن پادشاهه
خطاب بیوردکه پادشاهم سیز ماء معین و چشمهٔ شیرین حکمنده‌سیز لایق اولدر که
احسان و کرمکه تشنه دل فقرا ابر جود کرمکزدن و سحاب لطفکزدن سیراب اولوب بر فردی
مظهر حرمان واقع اولمیه بلکه هر کس علی قدر حاله سخاء کرمکزدن فیضیاب اوله بیت
مرغ جایی رود که چینه بود نه بجایی رود که چه بنود فتحه کو ایله بعض نسخه‌ده بود یرینه
رود واقع اولمش جایی یا حرف وحدت رد بای عجمله فتحه لو ایله ور انلق فعل مضارع
مفرد غایب اوچاردیمکدر مرغ مبتدا رود خبری که حرف بیان و یا رابط صفت چینه
جیم عجمله کسریله قوش یمنه دیرلر نه حرف نفی معناده رود مقیددر نرود تقدیرنده
فعل نفی غایب کتمز دیمکدر بجایی با حرف صله نرود متعلق و یا حرف وحدت که سابق
کبی رجه ضرورت وزن ایچون بو معنا رمز اولورکه تلفظده بر یا متولد اولور مصراع اوله
چینه بود له تجنیس مرکب اولورمه کوربایی کتابتده اثبات ایدوب جی یازنلر ضرر ایدر
شعردن بی خبر ایمشلر محصولی مرغ بر یره اوچار که انده قوش یمی اوله یعنی دریجک
دانه اوله بر یره کتمزکه هیچ نسنه اولمیه یعنی چینه اولمیان یره اوچوب کتمز جی لفظی چه کبی نسنه
اولمیه یعنی چینه اولمیان یره اوچوب کتمز جی لفظی چه نسنه معناسنه دردین ظاهر در که
یا ایله و یا سز لغت طوتارمش بو ننده نصکره اضنده کی یا ضرورت وزن ایچون اشباع ایتمکدن
حاصل اولوردیدی و کی نوعا شاقص شکلیدمنه سنده جی چیز معناسنه دریا ایله
دین ترادف شکلی اعتبارنده سهو ایلمش **حکایت** یکی از پادشاهان پیشین در
رعایت مملکت سستی کردی و لشکر بسختی داشتی چون دشمن صعب روی نمود همه
پشت بدادند پادشاهان پیشین اضافت بیانیه‌در پیشین اولکی یا حرف نسبت
نون حرف تأکید نسبت اولکی دیمکدر رعایت مملکت مصدر مفعولنه اضافتیدر
بو مضاف تقدیریله اهل مملکت دیمکدر سستی سین اولک ضمی و ثانینک

سکونیله لغتده کوشش معناسنه در اما بونلر کبی یرلرده اهمال وتغافلدن کنایه در ویا
حرف مصدر در کردی یا حکایت حال لشکری در رعایته معطوفدر بعض نسخه‌ده لشکردن
بر یا یازمش علامت مفعول بسختی یا حرف مصاحبت داشتینه متعلق بسخت سینک فتحی
وخانک سکونیله قتی معناسنه در ویا حرف مصدر داشتی یا حرف حکایه طوتاردی دیمکدر
چون ادات تعلیلدر دشمن صعب بیانیه رویی نمونک مقدم مفعولیدر همه ادات جمع در تاکیده
درعربیه‌ده جمع کبی پشت پای عجمک ضمیله ارقه دیمکدر بدادنک مقدم مفعولیدر ارقه
ویردیلر دیمکدر محصلی حضرت شیخ بیورر که بزم شمه کبی زمانمزن پادشاهلرینک اول
بر پادشاه اهالی مملکت رعایتنده تقصیر وتغافل واهمال ایدردی ولشکری یه شدتله تحمله
طوتاردی یعنی علوفه‌لرین ویللقلرین وسایر رسوم ولوازمنی ویرمزدی حاصلی ذلیل وزبون
طوتاردی پس چونکه ضرب دشمن بوکه ظاهر وهویدا اولدی یوز کوستردی یعنی بونکله
جنک ایلمکه کلدی جمیع عسکر ارقه ویروب بوندن اعراض ایلدی سلاطین عثمانیه‌دن
یلدرم خان بایزیده‌دن اعراض ایلدوکلری کبی شراحک بریسی بکی لفظی مبتدا وپادشاها
اکابیان وپیشین عبارتنی صفت پادشاهان طوتوب خبر مبتدا ذکرینی اهمال ایلمش
ظاهر بودر که خبری سستی کردی در رعایت مملکت اولنده که حرفنی کتابت ایلمین عجب
نه ملاحظه ایلدی کردی عبارتنک معناسنی ایلدی وداشتینک طوتدی دیلرینی حکا
معناسنی رعایت ایلمشلر بیت چو دارنده کنج از سپاهی دریغ دریغ آیدش دست بردن
بتیغ دارنک فاعلی سلاطین وحکامدر کنج بونده مالدن خزینه معناسنه‌ده کلور
دریغ بونده اسرکمک وقصقنمق معناسنه در دریغ ثانی حیف معناسنه در ایدش
شینی ضمیر سپاهی یه راجعدر دست بردنک مقدم مفعولیدر ایلمکده مراد صوق
وا ورنق در بتیغ باحرف صله محصلی چونکه سلاطین وحکام سپاه ولشکردن
خزینه ومالی اسرکیلر یعنی امساک ایدوب رعایتلرینه تقصیر ایدرلر سپاه وعسکره
ده لازم کلدکده قلیجدن اورمق یعنی جنک ایلمکه حیف ودریغ کلور ایکی دریغ بیله
حیف معناسنه طوتانلر غلط ایلمشلر اولکی دریغی منعله شرح ایدنلرده معنای

مطابقیله شرح ایلمشلر یکیلر ازانکه عذر کرم نه بامنش دوستی بود یکیلر ادات
تخصیص رابطی ترك ایتدلر وجه ترك ایلمشلر اناندر جمع ان در که اسم اشارتدر که حرف
رابط صفت عذر عین معجمه نك فتحیله ورانك سکونیله ترك وفا معناسنه در و با
حرف مصاحبت منش شینك ضمیری یکی یه راجعدر دوستی یا حرف مصدر مخصوص الترکیب اول
ترك وفا ایدنلردن برینك که بملهدوستلغی واداسی مسلم منش کردم وگفتم دوست
وناسپاس وسفله وحق ناشناس که باندك تغیر حال از مخدوم قدیم خود برگردد
وحقوق نعمت سالیان در نوردد ملامتش ضمیری یکی یه راجعدر بعض نسخه ده ضمیر
بولنمدیغی اولماسی اولیدر اول اشنام اولدیغی لوم وسرزنش ایلدم دوندی الحق معناسنه در یعنی
یارامز پس ضم فوقیدن الحق قاچمش ناسپاس کفران نعمت معناسنه در سفله ضم وکسر
سینله الحق دردون معناسنه حق ناشناس وناحق شناس طوز واتمك حقینی بیلمز
کفران نعمت معناسنه حاصلی مذکور الفاظ متقارب المعانی در که اصلنده کفران ایدیجی
که حرف رابط صفت باندك با سببیه متضمن حروف در حرف مصاحبت برگردده مبا
متعلق تغیر حال لامیه در بعض نسخه ده باندك مایه تغیران مایه ماده وسرمایه
معناسنه در از مخدوم قدیم برگرده متعلق بیانیه در برگردد دونر یعنی یوزن چوره
حاصلی اعراض ایلیه یرجع ایله تفسیر ایلین کلمه نك معناسنه بیلمز ایمش حقوق نعمت لامیه در
سالیانه اضافتده بویله در یا حرف نسبت والف نون ادات جمعیه در نوردد شنوند طرته بیله
در حرف تاکید نوردد نونك فتحی وضمی ودال اولانك فتحیله فعل مضارع مفرد
غایب فاعلی برگردد که ده بونکده یکی یه راجعدر ضمیری مخصوص الترکیب بملهدوستلغی
اولان چیقنلغی بویبجا سرزنش ایلدم ودیدم الحیا قلق ودنی وکفران نعمت وطوز واتمك
بیلمز وناشکردر اول کیمسه که از اجق سرمایه یعنی تغیر حال سببیله کندو مخدوم قدیمنی
روکردان اولوب اندن اعراض ایلیه ونیجه یللق حقوق ونعمتی طی ایدوب ضایع
ایلیه وکفران نعمت طریقنه ذاهب وسالك اوله کفت اگر بکویم معذور داری
لوم ایلدوکم سپاهی دیدی اگر قضیه نك اصلنی بیان وترك وفا ماجراسنی عیان

ایلدیسه

ایلدیسه بني معذور طوتوب البته لوم ایلمزسین شایدکه اسم بي جو بود ونیمه زین درکون

وسلطان کبر بزی باسپاهي بخیلي کند با او بجان جوانمردي نتوان کرد شاید فعل مضارع مفرد

غایب دن شایدیه نزد استفهام انکاري طریقیله لایقمیدر دیمکدر فاعلي ابن حاله راجع

تختنده ضمیردر که حرف بیان اسب فتح همزه وسکون سینله ویاي عربیله آتدر دیمکدر نوس

معناسنه جو جیمک فتحیله اربه دیمکدر نیمه زین لا دمیته در نیمه مطلقا یاریه دیرلر

زین زانک کسریله اکر معناسنه درکه عربجه سرج دیرلر نیمه زیندن مراد اکر یاریسیدر زمان

سابقده تکلیفي اولمزمش بلکه برکیجه بي قت قتا یدوب اکر التنه تکلیفي برینه قورلر ایمش

ومنزله وارنجه اوب کلیم وذیلي التنه دوشرلر ایمش پس سپاهي دیرکه مناسب میدرکه اکر یاریسي

التنه دوشوندم رهنده اوله کر وکاف عجمک کسري وراءک فتحیله رهنه دیرلر که حرف

رابط بزه حرف ظرف زر بونک کبي یرلرده مطلقا اقچه معناسنه با حرف صله سپاهي یا

حرف نسبت عسکري دیمکدر بخیلي یا حرف مصدر کند فعل مضارع مفرد غایب بونده ایله

دیمکدر با حرف صله او ضمیر سلطانه راجع در جوانمرد لفظ مشترکدر بهادرلره سخي و کریم

اولنه دیرلر یکیسنک بیننده مشترکدر یا حرف مصدر یش بهادر معناسنه اولورسه بجانک

با سي حروف مصاحبتا ولور اما جود وسخا معناسنه اولورسه حرف صله در ولکل

وجهة نتوان کرد ایلمک اولماز دیمکدر عدم جوازدن کنایتدر محصول ترکیب معهود کي بخته

بیور لایقمیدر که اتمدار یه سنز او تلمسزاج وذلیل دبون اوله والتمه دوشدوکم اکر یاریسي بر

مقدار دین ایچون مرهون اوله و پادشاه که خزینه و مال خصوصنده عسکره بخل و

امساك ایدوب وظیفه لريني و بخششلريني وسایر رسوم ولوازمني محلنده ویرمیه

اکر جان ودلله بهادرلك و فدا ایلك ایلمک اولمز و یا انك یولنه جان بذل فدا ایلمك

اولمز حاصلي انك اوغرینه جان و باش ویرمك جایز دکلدر نیمه زین اضافتیله اکر یاریسیدر

دالک سکونیله تکلتي معناسنه در دینلر لفظنده و معناده خطا ایلمشلر شایدکه

اسم بي جو بود عبارتني کلام اخبارینه حمل ایدوب احتمالات بعیده ایله تاویل ایدوب

اکثار کلام واطناب مقال ایدن ایشي وکوچي اولمادوغندن بولیه وعن سویلمش

زربده مرد سپاهیرا كه تا سر بنهد وگرش زر ندهی سر بنهد در عالم زر بونلك كبی يرلرده
اقچه والتونه شامل در سكه لو اولسن قلري تعمیم برجه با حرف تأكید ودده دالك كسريله فعل
امر مفرد مخاطبدر ويرديمكدر دهید نهی دادن دن دكل زر بدهد مفعول اولی ومرد
مفعول ثانیسی ار دیمكدر بهادر معناسنه توركیده ده كاه بهادره دیو لوقیجی ارلك ايلهی
دیولو بهادرلك معناسنه سپاهیه اضافتی بیانیه در را ادات مفعول تا حرف تعلیل سر بنهدك
مقدم مفعولیدر وگرش اصلنده واگر ش در ضرورت وزن ایچون تخفیف قلندی شین
سپاهی یه راجع در زر ندهی نك مقدم مفعولیدر ندهی فعل نهی استقبال مفرد مخاطبدر
سر بنهدك مفعول صریحی در عالم غیر صریحی در حرف صله محصولی بهادر سپاهیه
التونی واقچه مال واسباب وات دخی طون ویر حاصلی التفات ورعایت ايله تا كم سكا منقاد
ومطیع اولوب قبولك بكلیه ولازم كلیجك يولكده واوغوركده جان وباش فدا ایلیه حاصلی
رعایت ايله كه سكا مخصوص اوله واكر مراد سپاهی یه مال واسباب ويرمزسك قبول
بكلمزو سنی قویوب باشن الوب دیار ایدر دیمكدر زرو زمره لرنده سر در عالم نهاد دیرلر
باشین الوب كیتدی وسر در عالم بنهد باش الوب كیدر دیجك يرده حاصلی ترك دیار
ایتمكدن كنایتدر بنهد يرینه با ایله نتهد یازن نونله عجب طبع سقیم ایمش وبو بله
یا زنلرك افسانه سیله تقیه ایلین ضریب قوجی دماغه مالك ایمش الله قوت ويره
اذا شبع الكمی یصول بطشا وخاوی البطن یبطش بالفرار شبع فعل ماضی مفرد مذكر
غایبدر فتح با ایله بنجی طویسه كمی بهادره دیرلر شجیع كبی شبع نك لفظا مرفوع
فاعلیدر اصلی كمیئی در ادغام اولنمغله كمی اولدی یصول فعل مضارع مفرد مذكر غایب
هجوم وحمله ایدر دیمكدر جزا شرطدر بطشا یصولك مفعول مطلقیدر قهرت
حلوسا كبی خاوی اسم مفعولدر لفیف مقرونده خالی معناسنه یعنی بوش بطن لفظا مجرور
مضاف الیه قرن دیمكدر شكم معناسنه یبطش فعل مضارع مفرد مذكر غایبدر ضرب
بابندن یصول معناسنه حمله وهجوم ایدر دیمكدر با حرف مصاحبت یبطش یه متعلق
فرار كسر فا ایله قاچمق درگریز معناسنه محصولی قچانكم دلاور طوق اولسه

اج اولمسه حاصلي غني اولسه عدويه شدتله یاپشور وزیاده هجوم وحمله ایدر اما قوتي بوش

اولسه يعني اج اولسه حاصلي فقير ومفلس اولسه عدويه بك یاپشمز بلكه همان باشين قورتمغه

مقيد اولور انجق حاصلي محكم صواش ايدرمن زيرا اسيابي وبات ويراغي يوتده دكل فرار

ايله حمله وهجوم ايدردي يمكدن مراد كاه كاه زار وهنكام بيكارده دوشمنه جان وكوكلدن

وارماز زيرا نه اتنه اعتمادي وارنه يراغنه مصراع ثانيده اسم فاعل يرينه مفاعله بابندن

فعل ماضي ايراد ايلين وبطن لفظني اكرمرفوع فاعل طوتوب اذا خاوي البطن تقديرنده

كندي زعميله تقدير ايلمش زيرا بولغت مفاعله ده مستعمل دكل مصراع ثانينك معناسي

قچن بهادرك قوتي اج اولسه قچمغه محكم طوتار يعني قدرتي اولمسه جنكه اصلا طاقت

كتورميوب فرار ايدردين معناي حقيقي دن قورايلمش **حكايت** ازوزرا معزولي

شد بحلقهٔ درويشان درآمد وبركت صحبت ايشان دروى اثر كرد وجمعيت خاطرش

دست داد با حرف صله حلقه خانك فتحي ولامك سكونيله انسانده مستعملدر ولامك

فتحيله غريبدر درويشانه اضافتي لاميه در بركتدن مراد مباركلك دريمن معناسنه صحبته

اضافتي لاميه در وصحبتك ايشانه مصدرك فاعلنه ويامفعولنه اضافتي در صحبته اضافتي

لاميه در حرف صله ووي وواك فتحيله وزيره راجع ضمير غايبدر محصول تركيب وزيرلردن

برسي معزول اولدي ودرويشلر حلقه سنه يعني مجلسنه داخل اولدي وانلرك مصاحبتي

بركتي اكه تاثير ايلدي وجمعيت خاطرده اكا ال وبردي يعني دنيا جيفه سنه التفاتدن

خلاص واكه تعلق وتلبسدن ازاد اولدي ملكش بازديكر برودل خوش كرد وعمل

فرمود قبول نكرد وكفت معزولي به كه مشغولي برواصلنده براوايدي وصلله همزه

ساقط اولمشدر بوحرف استعلا ويا حرف صله واو ضميري وزيره راجعدر دل كردلك

مفعول اولي خوش مفعول ثانيسي تقديري دلش خوش كرد درشين ملكه راجع اولور

عمل يعني عمل وزارت منصوب معزولي يا حرف وحدت كه من تفضيليه معناسنه در محصول تركيب

پادشاه وزيرا وزيرينه ويا وزيره دخي كوكلني خوش ايلدي يعني كدورت وغضب

وخشمي كيدروب وزيره صاف دل اولوب ينه وزارت عملني وخدمتني بويردي يعني

تكليف ايلديكي وزير قبول ايلمدي وديدي معزول اولمق مشغول اولمقدن يكدر يعني زخارف
دنيا ايله الوده و قيود ايله پريشان حال ومتشتت البال اولمقدن كوشه فراغت اختيار
ايدوب قيود وتفرقه دن ازاده والام بليانتدن اسوده اولمق اولى واحريدر رباعي
انانكه بكنج عافيت بنشستند دندان سگ ودهان مردم بستند انان جمع درانلر ديمكدر
كه حرف رابط صفت بكنج باحرف ظرف كنج كاف عربك ضميله بوجقه كه عربجه زاويه
ديرلر عافيت اضافتي لاميه در عافاك الله تعالى قولندن بلايي دفع ايلمكه ديرلر ودندان
ديشه ديرلر عربجه سن ديرلر سينك كسري ونونك تشديديله سگك اضافتي لاميه
در سگ سينك فتحي وكاف عجمله كلب ديمكدر دهان الفله اغزه ديرلر محصل بيت
شول كسنه لر كه عافيت وفراغت كوشه سنده اوتورديلر يعني خلقدن منقطع اولوب كنج عزلت
اختيار ايلمشلردر دندان كلب عقور موذي ناسك شرورندن كنايتدر دهان مردم
بركو بسته بغلديلر يعني كوشه قناعت اختيار ايلديلر بويله ايدنلر خلقك موذيلرندن
وغيبت كويه كوجردن خلاص اولوب سالم اولديلر عاقبت برينه قناعت
يازانلر ناموزون يازوب خطا ايلدي كاغذ بدريدند وقلم بشكستند وزدست
زبان حرف كيران بستند كاغذ كاف عربي وغين معجمه مفتوح وذال معجمه ايله مشهور
عربجه قرطاس ديرلر بدريدند مقدم مفعوليدر باحرف تاكيد دريدند فعل ماضي
جمع غايبدر يرتديلر ديمكدر قلم معروف بشكستندك مقدم مفعوليدر زبان حرف كيرك
لاميه در حرف كير وصف تركيب دركشينك عيبيني ونقصانيني طوتيجي ديمكدر
الف ونون ادات جمعيدر محصل بيت عافيت بوجاغنده اوتورانلر كاغذ ودفتري
پاره ليوب قلمي شكست ايلديلر يعني عالم ظاهرده جميع عوايق دنيويه يي ترك ايدوب
دنيا ومافيهادن الچكوب فارغ البال واسوده حال اوتورديلر حاصلي هرنسنه دن
ازاده و سالم اولوب حضور ايلديلر دخي بد كويلرو عيب بينلر النندن ودلندن
قورتلديلر يعني كوشه فراغت اختيار ايلمكله عيب بين وغيبت كويلرك شر وحسدندن
خلاص بولديلر حضرت شيخك بيوردوغي نادر واقع اولور زيرا خلقك دلندن

انبیا واولیا بیله خلاص بولمز دکلکه عبادوزها ملك گفت هرآیینه مارا خردمندی
کافی باید کرتدبیر مملکت راشاید هرآیینه البته خردمندی یا حرف وحدت کافی بوننده
مقبول معناسنه درکه عجم بسنده یرنده عربیله باید فعل مضارع مفرد غایب کرك دیمکدر
که حرف رابط صفت تدبیر مملکت مصدر مضاف مفعولنه اضافتی دن و را ادات مفعول شاید
فعل مضارع مفرد غایب درغایبدر شایسته معناسنه محصل ترکیب پادشاه دیدی البته بزه بر عاقل
مقبول وزیر کرك که تدبیر مملکته لایق اوله یعنی امور سلطنته وتدبیر مملکته شایسته
وسزاوار بر عاقل ودانا وصدر وزارته مستحق بر مرد کاردان ما کرك گفت نشان خردمند
کافی انست که بچنین کارها تن درنه‌ند خردمند کافی بیانیه که حرف بیان بچنین
با حرف صله تن دن مراد وجودی وذاتیدر در حرف صله تاکید ننهد فعل نفی
استقبال مفرد غایب ویرمه دیمکدر یعنی بویله ایشلره کرمیه دیمکدر محصل ترکیب وزیر
پادشاهه دیدی خردمند کافینك نشانی وعلامتی اولدر که بویله ایشلره کندوبی ویرمیه
یعنی امور سلطنته وتدبیر مملکته اختیاریله داخل اولمیه حاصلی عاقل ودانا اولدر که
بو مخلین ایشلره قارشمیه وکندوبی بویله دشوار مصالحه اختیاریله کوفتار ایلمیه بیت
همای بر همه مرغان ازان شرف دارد که استخوان خورد وجانور نیازارد همای بر طیر
معروفك اسمیدر که سابقا بیان اولندی ازان ادات تعلیل در لاجل معناسنه شرف
رفعت معناسنه دارد فعل مضارع مفرد غایب دارلقدن عبارتدر که حرف تعلیل ویا حرف
بیان استخوان همزه نك وتانك ضمی وسینك سکونی وواو نسیله کمك دیمکدر
جانور جان روح حیوانی ور ادات نسبته جانلو دیمکدر جانورك سکونیله اوقنور
نیازارد فعل نفی استقبال مفرد مذکر غایب لازم ومتعدی کلور بونده متعدیدر
انجتمز معناسنه محصل بیت مرغ هما انکیچون جمیع طیورك اوزرینه شرف طوتار
یعنی انکیچون شرفی وار دیمکدر و استخوان بیر وجانلو حیوانلری انجتمز سایر ذوات
مخالبکبی حاصلی سایر قناتلی بر نجسی جنسی طوغان کبی شاهین کبی طیورك
بعضیسی شکار ایدر وانکله معاش ایدر اما هما استخوان ایله قانع اولوب جانلی

جنسيني ازار ايلمز استخوانله قناعتنه اختلاف ايله بلدركجي ديه يكه بره قريب ايتز ومكلمع
كوردوكي يرده منقاريله قپار وهوايه ايله‌يوب اكل ايدر زيرا ايا قلري يوقدر كره ورده بوريه
ساير حيوانات كبي وكيميجي يه يكه نيان استخواننك دوشيله قناعتيدر وبعضلر ديديلر
كه منقارنده بر خاصه واردركه كي منقارينه الدقده متفتت اولور يعني طاغلور والعهدة
على الراوي شويله روايت اولنور كه هانك دريسي له كيرمز بلكه صحراي خطا وختنده ودشت
قپچاقده وهندوستان اطرافنده اولور يعني بولورلر تحصيلم زماننده شام شريفده بر عجم
بازركاننده كوردم شكلي رنك اولور مثلا صقسغن شكلي رنك اولسه همايه بكزر دي
مثل سياه كوش را كفتند ترا ملازمت صحبت شير بچه وجه اختيار
افتاد كفت تا فضله صيدش ميخورم واز شر دشمنان در پناه صولتش زندكاني
ميكنم سياه كوش قره قولق ديدكلري حيوانه كه ارسلانه ملازمت ايلر ايكي قولاغي
بيله سياه دريا سوده كلمسا اولور ورا ادات مفعولدر ملازمت صحبت شير اوكلكي اضافتي
مصدرك مفعولنه دروا ايكنجي لاميه ويا اوكلكي كبي تا حرف تعليل فضله ارتغي يعني
زياده قالانه ديرلر صيده اضافتي لاميه در شين ضمير شيره راجعدر ميخورم ييم ديمكدر
پناه اسميه وصفنجي معناسنه صولت اضافتي بيانيه در پناهيدن معناسنه اسم مصدر در
ديرو اضافتي لاميه در دين مجازه ارتكاب ايلمش بلا ضرورت زنه كاني ديرلكه حيات
معناسنه مخصوص تركيب قراقولاغنه ديه يلرسكا ارسلانك صحبتنه ملازمت نه
وجهله اختيار واقع اولدي قراقولاق ديدي تاكيم شكارايله وكي حيوانك كنه‌دن و
باقي قلديني ييم ودشمنلر شرندن انك صولت وشوكتي صغنجغنده مخجوب ديرلك
ايليم بو مثلي حضرت شيخ پادشاهله وزيره نسبت ايراد ايلمش كفتند اكنون كه بظل حما
يتش درامدي وبشكر نعمتش اعتراف كردي چرا نزديكتر نيايي
تا بخلقهٔ خاصانت دراورد واز بندكان مخلص شمارد كه حرف بيان با حرف صله
ظل ظانك كسري ولاملك تشديديله كولكه در حمايت حفظه ديرلر اضافت بيانيه
درشين شيره راجع دردرامدي درحرف تاكيد با حرف صله شكر نعمت مصدرك

مفعولنه اضافتی در نزدیك بونك فحیله یقین دیمکدر قریب معناسنه تا حرف تعلیل خلقه
خاصان اضافتی بیانیه در درحرف تحسین کلام آورد واو انك فحیله کتورده دیمکدر او
اوریه ندن اوردندن دین غلط ایلمش بنه کان مخلص بیانیه محصل ترکیب قره قولغه
دیه یلوکه ظل حمایته داخل اولدك وشکر نعمته اعتراف ایلدك بجوب شیره یا فنرق کلمنك
سین تاکیم سنی حاصلری مجلسنه داخل ایلیه ومخلصلر ندن عد ایلیه یعنی بویله ایکن
سبب تدرکم بو سعادت ودولته وصول ممکن ایکن هرکز یانته تقرب ایلمیوب ابو قدرن
سیر انجسین کفت همچنان از بطش او ایمن نیستم همچنان دیمك انجلین دیمکدر کذلك
معناسنه یعنی شیرلت اخلص بنده لرندن وشاکر نعمتندن ایکن صولت شسته تندن وبطش
وغضبندن مأمون وبی بال دکلم جایزدرکه بر کون قهر وخشمنه مظهر ودشوب بیخ
هلاك ابلیه علی الخصوص اج اوله بیت اکرصد سال کبر آتش فروزد اکر یکدم در وی
افتد بسوزد کبر کاف عجمك فحیله آتش پرسته دیرلر عرب مجوسی دیر جمعی مجوس کلور
فروزد فانك وزانك ضمه لریله وزانك فحیله افروزیه ندن یالکلنه درمق یعنی یاقمق
معناسنه همزه ایله وهمزه سز لغتدر بسوزد با حرف تاکید سوزد فعل مضارع مفرد غایب
لازمله متعدی مابیننده مشترکدر لازم اولنجه فاعلی کبر درمتعدی اولنجه فاعلی
آتش ومفعولی کبر اولور محصول ترکیب کی یوز ییل کبر معبود مردیو آتشه دایما تعظیم و
وتبجیل ایدوب آتشکده یه اود نلردوکوب بر نفس سونیه رسه فایده ایلمز زیرا بر
نفس آتشك ایچنه دوشرسه یانار ویاخود آتش اکا یعنی آتشه تعظیم ایلهیی دتوا
اسرکمز بس سلاطینه بویله درملك یوز ییل خدمتنده پروانه اولوب یانسلر ویا
قلسلر ادنی رنجش خاطر سبیله سکا قیار افتدکه ندیم حضرت سلطان زرنباید
وباشدکه سر برود افتد واقع اولور دیمکدر ندیم بوننده مصاحب معناسنه درسر برود
تعدیوی مرشی برود در محصول ترکیب واقع اولورکه پادشاه حضرتلرینك ندیمی التون
واقچه واسباب واتطون بولور یعنی کاه اولورکه جود وکرمه ولطف احسانه مقارن
اولور وکاه اولورکه باشی کیده یعنی مظهر قهر وغضب اولور باشی چیقاد

وحکما کفته اند از تلون طبع پادشاهان بر حذر باید بود که کاه بسلامی برنجند وکاه

بدشنامی خلعت دهند تلون تنقل یابنه دن مصدردر دورلو صورو اشکاله کیرمکدر

محصول ترکیب حکما و عقلا دیمشلردر پادشاهلرک طبعی تلوننه حذرا وزره اولمق کرکدر

یعنی مختلف احواللرندن وتغیر مزاج واطوارلرینه اجتناب ایلمک کرکدر که کاه اولورکه بر سلام

سببیله رنجیده خاطر و پریشان درون اولورکه وکاه اولورکه بر دشنام سببیله خلعت

ونعمت احسان ایدرلر حاصلی مزاجلرینی اکلمق کرکدر وکفته اند ظرافت بسیار هنر ندیمانست وعیب حکیمان

محصول ترکیب دخی حکما وعقلا قاتنده زیاده شوخلق وشاطرلق عیب ومحض نقصاندر ولیکن احیانا ظرافت ونزاکت وکشاده طبع ودرون اولمق عیندن

معدود دکلدر بلکه دایما عبوس الوجه وغمناک شکل اولمق محل طعن ومقام تشنیع اولور

وفي الحقیقه مذموم حالدر تو بر سر قدر خویشتن باش ووقار بازی وظرافت بندیمان

بکذار تونک ضمیری تمام اشباع ایلمک کرکدر واو ملفوظ اولور شعر موزون اوله سن

بوندره سودا وهوس وهوا معناسنه در قدر مقدار معناسنه در تقدیر بویجه بر سر حفظ

قدردر وقار قدره معطوف بازی وظرافت بکذارک مفعول صریحلری ندیمان

غیر صریحی با حرف تاکید در کذار کاف عجمک ضمیله فعل امر مفرد مخاطب قو دیمکدر یعنی

ترک ایله محصول بیت سن کندی قدرک حفظی سوداسنده وقارک صیانتی هواسنده

اول یعنی مقدارک ووقارک رعایت اوزره اول واو یونی وظرافتی وسخره نزاکتی

ندیملره قو یعنی انلره حواله ایله زیرا بو کارانلره سزاواردر **حکایت**

یکی از رفیقان شکایت روزکار ناساعد بنزدیک من آورد که کفاف اندک دارم

وعیال بسیار رفیقان رفیقک جمعیدر یولداشلر دیمکدر شکایت روزکار لامیه

وناساعد اضافتی بیانیه با حرف صله نزدیک قت معناسنه عندی کبی منه اضافتی

لامیه در آورد فعل ماضی مفرد غایب فاعلی یکی در که حرف بیان کفاف کافک فتحیله

رزق دیمکدر اندک آز دیمکدر قلیل معناسنه عیال عینک کسریله فقرا دیمکدر جمعی

عیل کلور عینک فتحی ویانک کسریله جیاد جید جمعی اولدیغی کبی اسلوب دیمکدر عیال

وزنده ودخی تخصیص ایلین بلمزمش محصول ترکیب حضرت شیخ بیوررر رفیقاردن بوی
روزکار تا مساعدلک شکایتی بنم قمه کتوردی یعنی بکا زمان غدارک و ایام مکارک
عدم موافقتندن شکایت ایلدی یکه قوت ذوادم ان وعیال خورندم چوقدر دیو عیالک
کثیرلکی او زرینه نفقه لازم اولنه دیرلر وطاقت بار فاقه ندارم اضافتلری لامیه لردر
بار یوکه فاقه فقر وحاجته دیرلر یعنی فقر واحتیاج یوکنه طاقتم یوقدر یعنی فقره طاقت
کتوره مزم بارها دیدم امکه باقلیم دیکر روم تا دهر صورت که زنه کاذبی کنم کسبی را
بربیلکی وبه من اطلاع نباشه بار بونده کره معناسنه درها ادات جمعدر معلوم اوله که
بوادات جمعک ماقبلی ساکن اوقنور مکر جمع اولان کلمه نک اخری های رسمی اوله لاله
وثاله کبی بس اول وقت متحرک اوقنور لالها وثالها دیرلر بارهاده رانک فتحیله دینی
مذکور قاعده یه مخالف سویلمش که حرف بیان یا حرف صله اقلیم دیباجه ده مفصل
بیان اولندی ذکر اضافتی بیانیه در بعض نسخه ده باقلیمی یای وحدتله واقعدر ایکیسیده
جایزدر روم رانک و واوک فتحه لریله فعل مضارع متکلم وحده در رونده تدن بونده
کتم دیمکدر تا حرف تعلیل که حرف بیان زنه کاذبی دالک فتحیله بونده مشتق معناسنه
در دیولک دیمکدر کسبی یا حرف وحدت ورا ادات تخصیص بر حرف استعلا به من
لامیه در اطلاع نباشه اطلاعی اولمیه دیمکدر محصول ترکیب رفیق دیرکه کرا تله کوکلمه
کلدیکه غیری اقلیمه کدم یعنی ترک دیار ایدهم تا هر زمان کمسه مطلع اولمیه یعنی ایو مخفی کچنوردم
یا امرمجی کیمسه بلمیه حاصلی هر نه وجهله کچنورسم حالمه کیمسه مطلع اولمیه بیت
بس کسرسنه خفت وکس ندانست که کیست بس جان بلب امد که بر وکس نکریست
کرسنه بونده کافک عجملکی ضمی ورانک سکونی وسینک کسریله اج دیمکدر عربجه جوعان
دیرلر تقدیر کلام بس کس کرسنه خفت فعل ماضی مفرد غایب یاتدی واویودی بیننده ه
مشترک صیغه درکه کیست که حرف بیان کیست کیمسه در معلوم اوله که چه وکه عبارتلری
ادات خبر اولان سین وتا یه متصل اولسه های رسمی یا یه تبدیل اولور فاحفظ بس
جان تقدیری بس کیمسه جان بلب یا حرف صله آب طوطق که حرف بیان بر حرف استعلا

او ضمیری مذکوره راجعدر نگریست فعل نفی ماضی مفرد غایب درکو بستن دن اغلمه
دیمکدر محصولی دیار غربتده و اقلیم اخرده چوق کیمسه اج یاتدی واویودی
وهیچ کیمسه بلمدیکه بو اج یاتوب اویودین کیمدر وکیملك اوغلیدر وچوق کیمسه نك جانی
طوطاغنه کلدی واوزرینه کیمسه اغلمدی یعنی دیار غربتده چوق کیمسه تسلیم روح اتدی
وهیچ کیمسه اوزرینه ماتم چکوب اغلمدی حضرت شیخ بو بیتی دیار غربتده اولان غربانك
احوالین بیان ایدر فی الواقع بیوردقلری کبی در باز از شماتت اعدا چی اندیشم که
بطعنه در قفای من بخندید وسعی مرادر حق عیال بر عدم مروت حمل کشند وکوسند
شماتت دشمنلك بلاسنه وحزننه سوینمکه دیرلر پس اعدا مجروردر طوبقیله ذکر اولنمش
اندیشم فعل مضارع متکلم وحده در فکر وخوف ایدرم دیمکدر که حرف تعلیل ویا
حرف مصلحت ویا مصاحب طعن لغتده نیزه ایله اورمغه دیرلر اما بونلك کبی یرلرده دخل
وتعرض معناسنه در واخرنده های رسمی شکلی علامتی نعلتده عربیدر عجمیه قفا قفانك
فتحیله اکسه دیمکدر منه اضافتی لامیه در وسعی مرا مصدر فاعلینه اضافتیدر عدم مروتك
لامیه محصولی ترکیب دیار غربته باشم الوب کیتمك ایسترم کنه دشمنلرك سوینمسندن اوشنورم
طعن وتشنیعله اردمدن کولرلر وبنم عیالم حقنده سعیمی عدم مروتمه حمل ایدرلر پس
حاصلی ترك دیار ایلمك خاطرمدن کچر لیکن شماتت اعدادن وطعن دشمناندن اندیشه
ایدرم که ضعف غیرتمه وعدم حمیتمه حمل ایدوب سویلیلر قطعه ببین آن بی
حمیت را که هرگز نخواهد دید روی نیك بختی باحرف تاکید بین فعل امر مفرد مخاطب
در ببینید ننده کور دیمکدر بعض نسخه ده مبین دوشمش فعل نهی مفرد مخاطب
کورمه دیمکدر بی حمیت بی عار وبیغیرت دیمکدر را ادات مفعول که حرف رابط
صفت ویا حرف تعلیل نخواهد دید کورمیسر دیمکدر دید بونده دیدن معناسنه
در روی مفعول نخواهد اضافتی لامیه در نیك بخت وصف ترکیبیدر ایو بختلو
یعنی دولتلو یا حرف مصدر در دولتلیلك دیمکدر محصولی اول عارسز
وغیرتسز نامردی کور که هز دولت وسعادت یوزنی کورمیسر ویا کورمیجکدر نخواهد

دیدیکی معناسنی کورمسه کرکدر دینلوحق ادایی ایده ممثلو مبین اولنجه دیمک
اولور اول بی عار و بیغیرت ناموده هرکز کورمه یعنی یوزینی کوروب التفات ایده جك
نامرد کلدر ببین امردن دیه نه دیین اصابت ایلمشمنکوه بیتك معنای مطابقیسی
مسطور اولاندر پس نخواهد دیدیکی معنای دعاء علیه حمل ایدوب کورمسون دیین
لزوم مالایلزم بیوردقلو مبین نسخه سنی اختیار ایده نه بی جهت دخل و تعرض ایدن
کندی مدخول و معترض در تن اسانی کزینه خویشتن را زن و فرزند بکذارد بسختی
تن اسان وصف ترکیبی صاحب حضور و راحت دیمکدر و یا حرف مصدر کزینه کاف
عجمك ضمیله کزینیدن فعل مضارع مفرد غایب اختیار ایدر کزیدن دیدن اصابت
ایلمش خویشتن واو رسمی و روم ضمه ایله کندی دیمکدر و را ادات مفعول کزینه
تن اسان مفعول اولی و خویشتن مفعول ثانیسی بکذارد فعل مضارع مفرد غایب
کیدر دیمکدر زن و فرزند مفعول صریحی و بسختی غیر صریحی و یا حرف ظرف و یا حرف
الصاق و یا حرف مصدر مخصوص کوره‌ل اول بی عار نامردی و یا کورمه هرکز کندی
نفسینه حضور و راحت ایدر و عورت و اوغلانینی شدت و فقر و فاقه ده قور یعنی
کندی باشینی الوب ترك دیار ایلدی و اهل و عیالینی بلا و محنت و فلاکته ده قور
کیدر حاصلی کندی حضور و صفاده اولوب کیدر و اولاد و انسابنی فقر و فاقه ده
قور بیت ثانی بیت اوله مقام تعلیلده واقع اولمشدر فتأمل و در علم محاسبه
چنانکه معلومست چیزی دانم یعنی دخی علم محاسبه ده انجلیق که معلومکدر بن
نسنه بیلورم یعنی علم دفتر و فن ارقامده و اسلوب کتابتده معلومکدر که بر مقدار وقوف
واردر اکر بجاه شما جهتی معین کردد که موجب جمعیت خاطر باشد بقیه عمرانز
عهده شکر آن نتوانم بیرون آمدن اکر حرف شرط با حرف مصاحبت سببیتی متضمن
جاه قدر و منصب و منزلت شما یه اضافتی لامیه درجهتی یا حرف وحدت کی دد
فعل مضارع مفرد غایب اوله دیمکدر صیرورت معناسنه که حرف رابط صفت
موجب جمعیت اسم فاعلك مفعولنه اضافتیدر و جمعیت خاطر مصدرك فاعلنه در

باشد فعل مضارع مفرد غایب اوله دیمکدر ضرورت معناسنه بقیه عمر لامیه درعهده
شکوخق شکو دیمکدر ان لفظینه اضافتی مصدرک مفعولنه در بیرون طشره دیمکدر
محصول ترکیب اکی سیزلك دولت وسعادتکز سببیله بر جهت معین اوله که موجب جمعیت
خاطر اوله عمرمك بقیه سنده اندن سکوی حقنده طشره چقماغه قادر دکلم یعنی اکی
سیزلك قدر ومرتبه کوز سببیله جمعیت خاطر اولیجق بر خدمت ودفتر محاسبه یه متعلق
بر جهت تعیین بیوریلورسه اولحال احسانکزك شکرین ادا ایلمکه قادر اولمازین
کفتم ای یار عمل پادشاه دو طرف دارد امید نان وبیم جان وخلاف رای خردمند انست
بدین امید دران بیم افتادن محصول ترکیب رفیقه دیدم ای یار پادشاه عملینك ایکی جانبی
واردر بریسی اتمك امیدی یعنی نعمت دنیا وبریسی جان قورقوسی یعنی غضب وقهر سلطانه
مظهر دوشمك وعقلا رایی تدبیرینك خلافیدر بو منصب ریاسته امیدیله جان قورقوسنه
قورسنه دوشمك یعنی ورطه هلاکه وخطر جان باکه دوشمك قطعه کس نیاید بخانه
درویش که خراج زمین وباغ بده یا حرف صله خانه درویش لامیه که حرف بیان خراج
زمین لامیه بده فعل امر مفرد مخاطب ویر دیمکدر محصول ترکیب درویشلك خانه سنه
کیمسنه کلمز که یولك وباغك خراجنی ویر دیو خاصلی یرلك مقاطعه سنی واوصلك خراجنی
وعشیرینی وباغ وباغچه نك حضرواتی حقینی درویشدن کیمسه استمز زیرا اول بونلره مالك
اولماز بوقسه مالك اولسه انلردن استرلردی یا بتشویش وغصه راضی شو یا جکر
پیش زاغ بنه یا جایز درکه حرف ابتدا اوله عربیده اما کبی کسر همزیله ومخاطب رفیق
اوله یعنی یا تشویش وغصه وفاقه یه راضی وانکله قانع اول ویا سلاطین خدمتنی
اختیار ایلیوب قتل قبول ایله لاشه کی زاغ وزغن طعمه ایلسونلر ویا حرف عطف اوله
ما بعدینی خواجه عطف ایلیه انسب بو یله اولمقدر جکو بنه بوکولك در برادیده کوزده
کاف عجمك ضمیله وعربیه کلبه دیرلر کاف عربك ضمی ولامك سکونیله محصول ترکیب
خانه درویشه کیمسه کلمز که تشویش وغصه یه راضی اول یعنی اهل دنیا کبی غم وغصه
چکوب بلیه یه صابر اولوب راضی اول یا بوکوکلی زاغ اوکنه بکوکی زاغ اوکنه قومق

محنت

محنت وبليه دنيايي چكمكدر عبارتده حاصلي درويشه وتارك دنيايه خانه سي اولمديغي
نفقه يرجه كيسه قپوسي اوكنه كلوب عوارض وكوچكي وغرب اقچه سين تقاضا ايليوب
انواع عقوبان واصناف بليات تكليف ايلمز امّا اهل ضيفه وعقار دايما محنت وبلاده كوب
تشويش وغصّه والمدن خالي دكل ودونيجه بغداي اتمكي يمز حاصلي درويش بو
مذكوراتله مكلّف دكل بو بيتده رفيقي مخاطب طوتوب يا فقر وفاقه يعني فقرجهتندن
تشويش وغصّه يه راضي اول وياكنه وكي مخاطره ومهلكه يه القا ايدوب مقتول
بيلمه بيلور رفيقي تخصيص بلا مخصص ايله كلوبينه غيري سباقه وسياقه ملايم دكل فتأمّل
كفت اين سخن موافق حال من نكفتي وجواب سؤال من نياوردي نشنيده كه كفته هركه
خيانت ورزد پشتش از حساب بلرزد موافق حال اسم فاعلك مفعولنه اضافتيدر
ومنه اضافت لاميه در جواب سؤالده بو يله در ورزد فعل مضارع در ورزيدندن بونشه
اعتبار ايدوب سي وكوشش ايلمكه ديرلر بلرزد باحرف تأكيد لرزد فعل مضارع مفرد
غايب مخصوص تركيب رفيق ديدي بو سوزي بنم حالمه موافق سويلمدك وبنم سؤالمه جواب
مطابق ومناسب كتورمدك زيرا بن سكا دعواي استقامت ايدرين وسن بني اهل خيانت
عقوباتيله تخويف وتحذير ايدرسين ايشتما مشسين بو ضرب مثلي كه هركسكه جنايت
ايدر الي حسابده دترر يعني خيانتي وسقامتي ظهورايلر خوفندن اليجه عشه طوتار بيت
راستي موجب رضاي خداست كس نديدم كه كم شد از ره راست راستي ياحرف مصدر
موجب رضا يه اسم فاعلك مفعولنه اضافتيدر وخدا يه اضافتي لاميه در كس نديدم
مك مقدم مفعوليدر مخصوص ترکیب استقامت خدا تعالى رضاسي موجبيدر كيمسه كورمدم
كه طوغري يولدن ضايع وهالك اولدي يعني طريق مستقيمه سالك اولان كم اولدوغن
كورمدك كم شدك معناسي ييتدي ديمكدر ازدي ديمك دكلدر پس ضلّه فعليله
تفسير ايدنلر ازمشلر وحكما كفته اند چهار كس از چهار كس بجان برنجند حرامي از
سلطان ودزد از پاسبان وفاسق از غماز وروسبي از محتسب وانراكه حساب
پاكست از محاسبه چه باك است مخصوص ترکیب وحكما ديمشلر در دورت كيمسه دورت كيمسه

دن جان وکوکلدن اینجیزلر حراجی پادشاهدن زیرا انی الرکتوریجه یاچنکله اورراني
ویا قازیغه واوغری پاسبانندن زیرا انی طوتان اولدر وحاکمه ایلدوب سیاست
ایتدیرن اولدر وفاسق غمازدن اینجنور زیرا انی صوباشیه طوتدرر وروسپی محتسب
دن اینجنور زیرا محصنه ایسه قتل لازم کلور ودکل ایسه یوز درّه معلوم اولاکه عجمده
مناهی شرعیه متعلق اولان احوالی محتسب کورر شارب خمر وزاني وتارك صلوة بونلردن
غیری احوالی محتسب عهده سنه در ومحتسب صلحای علمادن اولورمش واول کیمسه
نك حسابي پاکدر محاسبه دن اکه نه باك در حاصلی بن مستقیم کیمسه نه پروام وار دیمك
اولور قطعه مکن فراخ روی در عمل اکر خواهی که وقت رفع تو باشد مجال
دشمن تنك فراخ فانك فتحی وکسریله کیك دیمکدر واسع معناسنه فراخ روی انك فتحیله
وصف ترکیبیدر رویدن مراد رفتن دن دکل ویا حرف مصدردر در عمل فراخ رونك
ظرفیدر اکر خواهی مصراع اوّله اول غلط دردکل ثانیه مرهوندر که حرف بیان وقت
رفع لامیه در وقت عزل دیمکدر تو به اضافت مصدرك مفعولنه در باشد فعل مضارع
مفرد غایب بونده اوله دیمکدر مجال فاعلی بعض اسم مکاندر جولانکاه معناسنه محل
حرکت دیمکدر دشمنه اضافتی لامیه در تنك طار دیمکدر عربجه ضیق دیرلر باشد
فعلنك خبریدر محصول بیت عملده ایکن فراخ رولك ایلمه یعنی هر ایشده اعتدال الله حرکت
ایله کرك خلقه معامله ده واکر تعیین اولنان خدمتده حاصلی نه کیمسه تحقیر وتعذیب
اوزره اول ونه خباثت وسقامت اوزره ایله دیلرسك که وقت عزلك زماننده مجال
مقال دشمن تنك وهنکام تفتیش وتفحصده پای اعتراضی لنك اوله حاصلی منصب
ده ایکن هر کارك عدالت واستقامت اوزره اولسون دیمکدر بیتك معناسی منصبده
وعملده اولدوغك حالده حد اعتدالدن تجاوز ایدوب مسرف ومبذّر اولمه دین معنا
جهتندن اسراف ایلمش تو پاك باش ومدارای برادر از کس پاك زننه جامه ناپاك
کازران برسنك تومیدا وپاك باش خبری باش فعل امر مفرد مخاطبدر باشیدندن
سن پاك اول دیمکدر مدار فعل نهی مفرد مخاطبدر داریدندن طوتمه دیمکدر پاك

کار زمرد در حمو کار زان کور

بای عجمیه سیله ایملك دیمکدر بونده خوف معناسنه جامه نا پاك بیانیه كازران كاف عجمیله
وزای معجمه ایله بزجی بچیه دیرلر بونده مطلقا اسباب یویان در مراد جامه شویلر
وغیریلر کبی معزدی کازر در عربجه قصار دیرلر مبالغه صیغه سیله محصول بیت خطاب
عام طریقیله بیورر رای برادر سن پاك ومستقیم اول یعنی هر ایشده راست و پاك رو اول
وهیچ کسدن خوف وحشیت ایلمه که طوغری اولا نه زبان درازلك ایده من زیرا نا پاك
لباسی کازرلر طاشه اورورلر پاك ایلمك ایچون حالبکی كارنده پاك اولان اعدادن واغیاردن
ومکر وحیله لرنده آزاده وسالمدر اما ناپاك وخاین هر کسدن پرواکی کفتم حکایت آن
روباه مناسب حال تست که دیدندش کریزان وافتان وخیزان کسی کفتش چه آفتست که موجب
چندین مخافتست کفت شنیدم که شتر را بسخره می کیرند روباه دلکی وروبه الفك حذفیله
ده لغتدر معلوم اوله که هر کلمه نك آخرنده الفدن ویادن وواودن صکره های اصلی اولمسه
بو حروفك اثباتی واسقاطی جایزدر مثلا روباه وروبه وده وابنوه وابنه دیرلر فاحفظ
حکایت مبتدا آن مضاف الیه وروباه مشار الیه مناسب خبر مبتدا حال اضافتی اسم فاعلك
مفعولنه اضافتیدر وتو یه لامیه که حرف بیان دیدندش ماضی جمع غایب شین ضمیر منصوب
متصل معناسنه مفعولیدر اولی وکریزان کاف عجمك وراء مهمله نك کسریله صفت مشبهه در
کوریزیدندن قاچغن دیمکدر افتان دوشکن دیمکدر افتیدندن خیزان قالقاغن
دیمکدر خیزیدندن بو اوچ صفت روباهکدر کریختن وافتادن وخاستن دن مشتق
دین احوالی اشتقاقدن نجیه بهره ایمش کیبی یا حرف وحدت کفتش شین روباهه را جهدر
آفت بلایه دیرلر که حرف بیان ویا حرف رابط صفت موجب چندین اضافتی اسم
فاعلك مفعولنه اضافتیدر مخاف مصدر میمیدر خوف معناسنه چندینك مشار الیهی

مرد آبرسیده
وسرودی

کفت روباه دیدیکی که حرف بیان شتر را دوه یی دیمکدر با حرف صله ویا حرف مصاحبت سخره سین
مهمله نك ضمی وخای معجمه نك سکونیله اجرتسز استخدام ایلدکلری نسنه مثلا اولاغ
آلدی وسایر نسنه که مفت قوللنورلر میکیرند فعل مضارع جمع غایب طوتارلر دیمکدر
محصول بیتك رفیقه دیدیم که اول تلکینك حکایتی که اولنور سنك حالکه مناسبدر

کرانی کوردیلر قچاغن ودوشکی وقالقاغنی یعنی دوشه دوشه سکه سکه طوربسوب
قچی بر کیمسه اکه دیدی که نه بلادر که بوقدر خوفه سبب در یعنی نه آفت پیدا اولدی ونه
حادثه ظهور ایلدی که بوقدر خوف وخشیته واضطرار وفراره باعث اولدی روباه
دیدی که ایشتدم که دوه‌یی سخره یه طوتارلر جایزدر که بنی ده طوتارلر انك قورقوسندن دوشه
طوره قچوب کیدرم سخره لفظ عربی اولدوغنی انکار ایده‌نه انکار ایده‌رز گفتند ای
سفیه شتررا با توچه مناسبت وترا با او چه مشابهت روباهه دیدیلر که ای سفیه یعنی
ای خفیف العقل شترك سنکله نه مناسبتی وار وسنك اکا نه مشابهتك حاصلی ارکوده
دوکلی نسبت یوقدر که بویله وهم وبیمه دوشرسین گفت خاموش که اکر حسودان بغرض کوینه کر
این شتراست وکرفتار آیم کرا غم تخلیص من باشد تا تفتیش حال من کنند وتا تریاق از
عراق آورده شود مار کزیده را مرده شود که کاف عربینك کسریله اسمه کیم معناسنه ورا ادات
تخصیص کیمك دیمکدر درغم تخلیص لامیه ومنه اضافتی مصدرك مفعولنه اضافتیدر ومنه
لامیه تا بونده حتی والی معناسنه در تریاك معروف عراق ایکیدر بری عراق عرب که بغداددر
وبری عراق عجم که اصفهاندر مرحوم ومغفورله سلطان سلیمان ایکیسنی بیله بر بیلده
طولشدر وتخجون اول سفره عراقین سفری دیرلر وبغدادی اول سنه ده فتح ایلمشیدر
پس معلوم اولدی که حضرت شیخك عراقدن مقصودی بغداددر که اول زمان خلفانك پای
تختی ایدی وزیاده معمور ایدی آورده شود کتورلمش اوله دیمکدر مار کزیده وصف
ترکیبیدر تقدیری مردم مار کزیده در کاف عجمك فتحی وزانك کسریله لغتده ادرمقدر
اما بونده صوقمق معناسنه در مار کزیده یه عربجه ملدوغ دیرلر زیرا اللدغ لامك فتحیله جیانك
ویلانك صوقمغه دیرلر مرده شود اولمش اوله محصول ترکیب روباه بویله دینه دیدی ای اسم
اولکه سویلدوکنز سوز زایددر که اکر حسودلر غرضله دیه‌لر که بو شتردر وکرفتار کلم
یعنی حسودلر سوزینه اعتماد ایدوب بنی جبر وقهرله کرفتار ایدرلرسه بنی قورتارمغه
کیمك غمی اولور که بنم حالمی تفتیش ایلیه وبنم روباه اولوب شتر اولمدوغمی بیلدره وبنی
قورتاره وعراقدن تریاك کتورلنجه یلان صوقمش کیمسه اولمش اولور یعنی اول زمانه توقف

ایلمزایمدی بکاده مصلحت بودرکه کوفتار اولمامغه کوشمش ایلیم والا بن روباهلغم اثبات
ایدیجه تمام اولوردایشم وترا همچنان فضیلت ودیانت اما حسودان درکمینند ومدعیان
کوشه نشین اکی ایجه حسن سیرتست بخلاف ان تقریر کشند ودر معرض خطاب پادشاه
ایی ومحل عتابا فتی درآن حالت کی اکمجال مقال باشد مصلحت ان می بینیم قناعت
حراست کنی وترک ریاست کوبی که عاقلان کفته اند   بعض نسخه ده همچنان یرینه همچنین
دوشمش یعنی انجلین که بن بیلوردم و یا بونجلین که بن بیلوردم حاصلی بیلدوکم کبی کمیی کاف
عربک تخیله یوسی دیمکدر ونون و ذال ادات جمعدر حسن سیرت مصدر فاعلینه اضافتیدر
وتسته اضافت لامیه معرض بونلک کبی یرلرده محل معناسنه درشته و ذابر امعرض شول لباسه
دیرلرکه جاریه یه عاریتا صاتمغیچون کیدیره لرکه کوزل کورنه بس معرض میمک کسری ورانک
فتحیله شهور در اما صحیح میمک فتحی ورانک کسریله در دین عنکی سو یلمش عتاب ازارلمق
وقالمق معناسنه در مقالت ده تا اثبات حالت تا سیچوندر ملک قناعت بنیا در حراست
حفظ معناسنه مصدر در ترک ریاست مصدر مفعولنه اضافتیدر کوبی فعل مضارع مخاطبدر
یعنی دلدن وزباندن ریاستی ترک ایلیم دیه سین حاصلی ریاست هواسندن کلیا وازکچه
سن محصول الترکیب حضرت شیخ رفیقه بیوردوباه شتر اولمه ونجی معزز ومحقق که هیچ
کلامنده ریب یوق سنکده انجلین که بن بیلوردم و یا بونجلین که بن بیلوردم حقیقت
حال وفی نفس الامر دیانت وتقوالک وفضیلت واستقامتک کمال مرتبه ده هرنه خدمت
که سکا تعیین اولسه کما ینبغی حقندن کلور سین اما حسودلر پوسیده درلر یعنی دوندن
حسد ایدوب ظاهرده سنکله دوست صورتنده معامله ایدرلر ومدعیلر یعنی سنک
واقع اولدوغک خدمتده استقامت و پرهیزلکه خلافنی دعوا ایدنلر کوشه نشینلردن یعنی
ایصال مضرته قاصد وهفوات وزلات ارشدر مکه مقید ومترصد درلر اکی اولکه
سنک حسن سیرتکه رانک خلافنی تقریر ایدرلرسه یعنی اتفاق ایدوب پادشاهه
استقامتکی سقامت وصداقتکی خیانت تقریر وبیان ایدرلرسه و پادشاهلک معرض
خطابنده کله سین ومحل عتابنده دوشه سین یعنی متهود ومعاتب اولاسین اول حالده سنک

حقکده معقول ومقبول سوز سویلکه کیمک قدرت وطاقتی اولور پس مصلحتی انی کوردم
کم ملک قناعتی حفظ وحراست ایلیه سین تا کیم درویشان بی خواهشلرڭ هیچ بر وجهله
طعن وتعرضه ظفر بولمیه لر ودخی ترک ریاستی وجاه منصبی وهوا وارزوسنی کوکلدن
کلیا قلع وقمع ایدوب اخراج ایلیه سین که عقلا وحکما بیورمشلردر بیت بدریا در منافع
بی شمار است اگر خواهی سلامت درکنارست بدریا باحرف ظرف وبا دکوندر با متضمن
اولدوغی ظرفیت معناسنی تأکید ایچون منافع منفعت فواید دیمکدر بیشمار بی حساب
معناسنه در خواهی فعل مضارع مفرد مخاطب فعل شرط دیلرسڭ دیمکدر سلامت مفعولی
در حرف ظرف کنار معروف سین وتا ادات خبر درکنارست جزای شرطدر محصول بیت
دریاده منافع وفواید بیحد وبیشماردر اما اگر سلامت وعافیت استرسڭ کنارده در یعنی
سلاطین خدمتی دریایه بڭزر هم نفع جلیل وهم عظیم واردر درصله دردین معنا
واصل کلمش وبازاید دردین کذلک رفیق این سخن بشنید بهم برآمد وروی درهم کشید
وسخنهای رنجش آمیز گفتن گرفت که این چه عقل وکفایتست وفهم ودرایت وقول حکما درست
آمد که گفته اند دوستان در زندان بکار آیند که بر سفره همه دشمنان دوست نمایند بعض
نسخه ده رفیق چون این سخن بشنید واقع در این سخنده مراد روباه قصه سیدر بیله بیله
بهم برآمد منقبض ومکدر اولدی دیمکدر وروی درهم کشید دخی یوزینی بوروشدردی
یعنی عبوس الوجه اولدی دیمکدر حاصلی غضبه کلمکدر وسخنهای رنجش آمیز بیانیه در
رنجش آمیز وصف ترکیبیدر رنجش رنجیدن مصدریدر یعنی درد والم ویریجی گفتن گرفت
سویلمک طوتدی یعنی سویلمکه باشلدی که حرف رابط مقول وقول کفایت عقلڭ عطف
تفسیری واقع اولمشدر که خواجه حافظ کفایتله عقلی تعبیر ایلمشدر مصراع جان که ام
سنکدل بی کفا نیست بی عقل وادراک دیمکدر پس خواجه نڭ بو بیتنده عقلی کفایه
اضافت ایلین بی کفایت ایمش بیت من واز کار شراب این چه حکایت باشد غالبا این
قدرم عقل کفایت باشد درایت ادراک معناسنه در درست الڭ وراءڭ ضمه لریله وسکونیله
سینله لفظ مشترکدر کرچکله بوتون بیننده در بونده کرچك دیمکدر صحیح معناسنه

امد

اگرچه عرب بوتنده صحیح دیر دوستان در زندان بکار آید تعبیری دوستان انانکه
در زندان بکار آیند که حرف تعلیل بر حرف استعلا سفره معروف همه جمله دیمکدر محصول ترکیبی
رفیق کم بنده مذکور کلامنی استماع ایلدی منقبض و مکدر اولدی و یوزن بورشدردی یعنی
عبوس الوجه اولدی دخی خاطر پریشی و رنجشی آمیز کلمات سویلمکه باشلدی که بونه عقل
و ادراکدر و نه فهم و فراستدر و حکما و عقلانک قولی کچلکه کلمشدر که دیمشلر دوست انلردر که
دوسته زندانده بوله یعنی بولنه دمنده و فلاکت دوچنوب سعی جمیل و کوشش جزیل ایلیه
لر حاصلی دوستلر انلردر که کشینک باشنه ایش دوشدکی وقتده اوستنه دونه زیرا سفره و نعمت
اوستنده و منصب و دولت وقتنده جمیع دوشمنلر دوست شکلنده کورینورلر و محبت و مودت
اظهار ایدوب تقرب کوسترورلر قطعه دوست مشمار آنکه در نعمت زند لاف یاری و برادر
خواندکی مشمار فعل نهی مفرد مخاطب صایمه یعنی عد ایلمه شمار یه ننک شمردن بکلدر دوست
مفعول اولی و آن بر رابطه بریله مفعول ثانیسی انزاتقدیر برنده که حرف رابط صفت در
نعمت زند مصراع ثانیه مرهونه زند فعل مضارع مفرد غایب زدن زنیه ننک لاف یاری بیانیه
و یا حرف مصدر برادر یاریه معطوف برادرخوانده کی روزمره لرنده قرداشلق و قوشماق معناسنده در
کاف عجمی های رسمیه بدلدر محصول عد ایلمه اول کیمسه که خوان و نعمت و جاه دولت زمانسنده
دوستلق و یارلق لافنی و قرداشلق و قسمق چکه سینی اوره یعنی سنکله قرداش اوقوشالم قرداشکم
دیو لاف اوره اتی کوجکدر دوست بلکه دوست آن دانم که کیرد دست دوست در پریشان حالی
و درماندکی دانم فعل مضارع مفرد متکلم دانستن بیلوردم دیمکدر دوست مفعول اولی
آن بر رابطه بریله مفعول ثانیسی که حرف بیان کیرد فعل مضارع در مفرد غایب طوته دیمکدر
دست مفعولی دوسته اضافتی لامیه در در حرف ظرف کیرده متعلق پریشان حال وصف
ترکیبی در یا حرف مصدر واو حرف عطف درمانده عاجز دیمکدر و کاف عجم های رسمیه
بدلدر و یا حرف مصدر محصول کرچکدن صادق دوست اول کیمسه بیلوردم که پریشان
لق دمنده و بیچاره لق اضطرابی مانده دوسته یارو یاور اولوب دستگیر اوله دیدم
که متغیر میشود و نصیحت من بغرض میشنود بنزدیك صاحبدلی رفتم بسابقه معرفتی

كه ميان ما بود صورت حالش بكفتم تا بكاري مختصرتش نصب كردند مي شنود فعل مضارع

مفرد غايب ايشيدر ديمكدر شنويدن دن يا حرف صله نزديك وقت معناسنه در عربجه عنده ديمكدر

صاحبه اضافتي لاميه وصاحبك ديوانه ده بوليه در صاحب ديوان مراد زوجدر بسابقه با حرف

سبب رفتم فعلنه متعلق تقديري يا رفتم بسبب معرفت سابقه در بر مضاف تقديريله صكره حذف

ايدوب مثليله بيان ايديلو بسابقه در بر مضاف تقديريله صكره حذف ايدوب مثليله بيان ايلديلر

بسابقه در بر مضاف تقديريله صكره حذف ايدوب به همزه اضافتيچون كلمشدر كه لاميه

معرفتي ياسي حرف وحدت كه حرف رابط صفت ميان ما لاميه صورت حال لاميه وشين

رفيقه راجعدر تا حرف تعليل بكاري با حرف صله ويا حرف وحدت مختصر بونده جزوي ديمكدر

محصول تركيب كوردم كه رفيق سوزمدن متغير ومحضوظ اولمدي وبنم نصيحت وبنم كوشش

رضايله استماع ايلميوب غرضله ايشيدر بالضروري وزيريانينه واردم بر اشنالق سابقه سببيله

كه مابينمزده واريدي جواب سؤال مقدردر سؤال كلديكه هل الله اهل دنيا يانينه واغني دكلدر

يا س نيچون واردك جواب بسابقه وزيره صورت حالني وخصوص امانيني تقرير ايلدم

وقابليت واهليتيني بيان ايلدم تا اني بر جزوي ايشه وخدمته نصب وتعيين ايلديلر صالحي

بنم شفاعتم وشهادتم سببيله ونزيرانك اعتقادحقنده حسن ايدوب بر مختصر مصلحتا وزره اني

نصب ايلديلر چند روز برين برآمد لطف طبعش را بديدند وحسن تدبيرش بپسنديدند

كارش از آن در كذشت وبمرتبه برتر ازان متمكن كشت وهمچنين نجم سعادتش در ترقي

بود تا باوج ارادت رسيد ومقرب حضرت سلطان شد ومشار اليه بالبنان ومعتمد عليه

عند الاعيان برسلامت حالش شادماني كردم وكفتم محصول تركيب برنيچه كون بو حال اوزره

كلدي وكچدي يعني مذكور كان مختصر خدمتده برقاچ كون مرور ايلدي لطف طبعني ولياقت

واستعداديني كورديلر وحسن تدبيريني پسند ايلديلر يعني حالي وشاني ومنصب وجاهي

اول كچي مرتبه دن كچدي واول مرتبه دن يوجه رك بر مرتبه ده متمكن وساكن اولدي بو نجلين

نجم سعادتي ترقيده اولدي تا كيم اوج ارادتنه يعني استيعاب ديلدوكي مرتبه لرك اعلاسنه

وكو كلمي ديلدوكي مناصبك غايت ونهايتنه ايرشدي وپادشاهك مقرب ومقبولي اولدي

دیمی مشار الیه بالبنان اولدی یعنی برمقله کوستریلور اولدی یعنی برمقله کوستریلور اولدی
حاصلی انکشت نمای عالم اولدی بنان ذکر ایدوب انکشت اراده ایلمک مجاز مرسل قبیلندندر یعنی
ذکر جزو اراده کل طریقیله زیرا بنان برمق اوجنه دیرلر دیمکدر رفیق اکابر و اعیان ناس قتنده
معتمد علیه اولدی یعنی ارکان دولت و اعیان سلطنت یاننده موثوق به و مرجع الیه اولدی
بانده و اعیاندن صکره برشه نقدیر اولنمق کرکدر فتأمل بو بیله اولنجه سلامت حالنه شادمان
اولمق ایلدم و دیدم بیت زکار بسته مینه پیش و دل شکسته مدار که اب چشمه حیوان درون تار
یکست کار بسته بیانیه مینه پیش فعل نهی مفرد مخاطبا نه پیشه و غم چکمه دیمکدر و دل تقدیری
دلت را در شکسته ضیق دیمکدر مدار فعل نهی مفرد مخاطبا طوتما دیمکدر دل مفعول اولی
و شکسته ثانیسی که حرف بیان تعلیل اب چشمه لامیه در و حیوانه اضافت بیانیه در تارک
سکونی ضرورت وزن ایچوندر درون ایچ ایچرو دیمکدر تاریکه اضافی لامیه تاریک قره کوبالمه
قراکولق دیمکدر یعنی یا حرف مصدر در و سبب و تا ادات خبر مخصوص بغلنمش ایشدن
بیحضور اولوب غم چکمه یعنی حصول مراملک برقچ کون عقده تأخیره دوشوب بو زمان روزگار
الوبیموب صعوبت حال و عکس رجا و امال کوستردیسه غم چکمه و کوکلکی شکسته طوتمه حالی منکسر
البال اولمه زیرا اب چشمه حیوان قراکولق ایچنده در یعنی حضرت خضر قراکولق زحمت و مشقتی
بلکه ظلمتنه کم اولنمق خوفنی چکمینجه اب حیات نصیب اولمدی ایدی سنده ای رفیق روزکارک بر
مقدار شدت فقر و فاقه سین چکدکده عاقبت دولت عظیم و نعمت جسیمه واصل اولورسک مذکور
یعنی عمومه صرف ایلمکده قابلدر بیت الا لا تحزنن اخا البلیة فللرحمان الطاف خفیة الا
حرف استفتاح و یا حرف تنبیه لا حرف نهی لا تحزنن فعل نهی مفرد مخاطب مؤکد بالنون الثقیلة
در علم بابندن البته محزون و مغموم اولمه دیمکدر اخا اسمای ستهدن مضاف اولدیغندن
نصبی الفله اولور بونده منادا مضاف واقع اولدی تقدیری یا اخا البلیه بانک فتحی و لامک کسریله
بلا معناسنه در اخا البلیه صاحب بلیه دیمکدر حاصلی بلایه ملازم و ملابس دیمکدر نته که
جنکه ممارس اولانه اخو الحرب دیرلر اب و امثالنده بو یله دردیرلر مثلا ابو الاخیا و ام الاخیا
دیرلر فا حرف تعلیل و لام اولی حرف جر بر فعل عامه متعلق و لام ثانیه حرف تعریفدر

که همزه‌سی وصلله ساقط اولمشدر بونلڭ کبی یرلرده رحمانڭ مرادی خدادر و بو صفت خدادن
غیری یه اطلاق اولنماز فاحفظ جار مع المجرور اعرابده محلا مرفوع مقدم خبر والطاف لطفنڭ
جمعی لفظا مرفوع مؤخر مبتدا خفیّه صفت الطافدر ضرورت وزن ایچون کلمه‌نڭ آخری ساکن
اولوب اعرابی تقدیری اولنور معلوم اولا که کتب تعلیمیه‌ده رحمان الغله یازلمق کرك مخصوصدر
بو بیتڭ مضمونی بیت سابقڭ مضموننه مناسب وملایمدر بیوررکه ای بلا قرداشی یعنی ای بلا و جفای
روزکاره مبتلا کیمسه البتّه محزون اولمه زیرا خدانڭ مخفی لطف و عنایتلری واردر یعنی بره
بکلمه بردن بر باب سعادت و دولت فتح اولور حاصلی جفایه صبر ایدن ایر و وفایه بیت منشین
ترش از گردش ایام که صبر تلخست ولیکن بر شیرین دارد منشین فعل نهی مفرد مخاطب نشینیسنده
نشستن دن دکل ترش تانڭ و رانڭ ضمه‌لریله اکشی یه دیمکدر رانڭ سکونیله ده لغتدر
تقدیری ترشدر ویه ده ضرورت وزن ایچون حذف اولنمشدر گردش کاف عجمڭ فتحیله ورانڭ سکونیله
کاف عجمڭ فتحیله ورانڭ سکونیله اسم مصدردر گردیدن دن دونش دیمکدر معلوم اولا که اسم
مصدر شینڭ ماقبلی مکسور اولور جمیع زمانده ایام اضافتی لامیه درکه حرف تعلیل صبر
بانڭ سکونیله مبتدا و مصراع ثانیه مرهوندر معناسی تحمّلدر بونده ایهام طریقیله مذکوردر زیرا بانڭ
کسریله صبر دیه کلور او تکه‌ده کاهی یاسی ساکن ایدرلر تلخست خبر مبتدادر بر بونده میوه دیمش
معناسنه شیرینه اضافتی بیانیه‌در دارد فعل مضارع مفرد غایبه طوتار یعنی بر شیرینی واردر
دیمکدر فاعلی صبره راجع ضمیردر محصولی گردش ایام و تصاریف روزکار و تقالیب احوالدن
ترش روی و عبوس الوجه اولورمه یعنی دور و سیر فلکڭ کج رفتاردن منقبض و منفعل اولمه
صابر اول زیرا که محنت شدّت روزکاره صبر ایلمك کرچه صعب و دشواردر ولیکن آخر
الامر فائده‌سی ظاهر و ثمره‌سی لائح اولوب عسر یسره و غموم و هموم سرور و حبوره مبدّل
اولمسی مقرّردر نته که مذکور نبات ذائقه‌ده اچی در امّا منفعتی چوقدر اچیلغنه تحمّل ایلین
کلّ مرّدر دوای حسنیجه علاج پذیر اولور بو بیتڭ مضمونی بیت سابقنه مناسب
وملایمدر ۲۰ در ان مدّت ما با جمع یاران اتفاق سفر مکه افتاد چون از زیارت مکه باز آمدم
دو منزلم استقبال کرد ظاهر حالش را دیدم پریشان و در هیئات درویشان کفتم حال

چیست

چیست گفت چنانکه کفتی طائفه حسد بردند و بخیانتم منسوب کردند و ملالت درکشف

حقیقتان استقصا نفرمود و یاران قدیم و دوستان رحیم از کلمهٔ حق خاموش شدند

و صحبت دیرینه فراموش کردند در آن مدت یعنی رفیق مرتبهٔ علیایه واصل اولدوغی

مدت من باکه دیمکدر بامع معناسنه جمع یاران لامیه اتفاق سکون قافله اتفاقا معناسنه

سفر مکه لامیه افتاد دو شدی یعنی واقع اولدی دو منزلم استقبال کرد میم معناسنه له استقبا

مقیدر رهیات بونده صورت معناسنه در طائفه یا حرف وحدت و همزه توسل طائفه بتداحسد

بردند خبری حسد ایلتیلر یعنی حسد ایله بلردیمکدر بخیانت حرف صله میم معناده منسوبه

مقیدر درکشف حقیقت مصدر مفعولنه اضافتیدر وانه اضافت لامیه در اشارتهنم بخیا

منسوب یعنی نسبت خیانتم حقیقتی کشف خصوصنده استقصا برنسنه حقیقتله تفتیش

ایدوب بیلمکه دیرلر نفرمود بیورمدی یعنی بنی حقیقتله تفتیش ایدوب بیلمکه دیرلر نفرمود

بیورمدی یعنی بنی حقیقتله تفتیش ایلمدی یاران قدیم بیانیه در دوستان رحیم ده بویله

در بعض نسخه ده رحیم یرینه حمیم واقعدر کلمهٔ حقدن حق سوزدن صحبت دیرینه بیانیه

فراموش کردند اونتدیلر خصوصیله ترک اول زمانکه رفیق پایهٔ علیایه واصل اولدی یکابر بولده

یاران ایله اتفاقا مکه یه سفر واقع اولدی چونکه مکه زیارتندن کنه کلدم ایکی منزل مقداری

بنی قرشیلدی ظاهر حالنی پریشان و فقر اشکانده و درویشان صورتده کوردم اکا دیدم

که حال ندر و بو صورته کیرمه نک سببی نه دیدیکه سن دیدوکک کبی بربلوک اصحاب

حسد ارباب غرض بکا حسد ایدوب خصومت ایله یلر و بنی خیانتله متهم ایتدیلر

و پادشاه دخی اول خصوصده و کشف حقیقتده تفتیش و تفحص بیورمادی

تا کم محسود اولوب استقامتم اکا معلوم اولنیدی دخی نیجه زماندن بری یاران

مشفق و مهربان کچینی حقیقت حاله واصل ایکن حق سوزی سویلمکدن خا

موش اولوب سکوت ایلدیلر و اسکی صحبت و اختلاطی فراموش ایلدیلر قطعه

بصنع خدا چون کسی او فتاد همه عالمش پای بر سر نهد باحرف مصاحبت ضع خل

لامیه امر خدا دیمکدر چون ادات تعلیل کسی یا او فتاد و اوله دوشدی یعنی

منصبدن ودولتدن دوشه‌ري حاصلي دوشسه ويا دوشه ديمكدر عالمش ضميري
كسي يه راجعدر نهنه فعل مضارع جمع غايب قورلر ديمكدر باي مفعول صريحي
وبر سر غير صريحي محصول بيت الله اموبله بركيمسه كه دولت ومنصبدن دوشه جميع عالم
اياغني باشي اوزره قور يعني هر كسي اني چيكنار حاصلي هر كس قادر اولدوغي دكلو آني
پايمال ايدر قديم نسخه لرده بو بيت بويله واقعدر ليكن اكثر شراح بوني يازمشلر
بيت نبيني كه پيش خداوند جاه ستايش كنان دست بر بر نهند نبيني فعل نفي استفهام
انكاري متضمن كورمزميسن يعني كورورسن كه حرف بيان خداوند جاه اضافتلري لاميه
لودر منصب صاحبلري اوكنده ديمكدر ستايش اسم مصدر درستاييدن اوكمك ديمكدر
كنان الف ونون جايزدركه ادات جمع اوله يعني ستايشكن وصف تركيبي اوله وستايش
كنان جمعي وجايزدركه ادات صفت اوله ستايش ايدرلك معناسنه دست نهندك مفعول
صريحي وبر بر غير صريحي وايكنجي بر حرف استعلا وايكنجي سينه معناسنه در محصول بيت
كورمزميسين كه خداوند جاه ومنصب اوكنده ستايش ايدبجيلر وياستايش ايده‌رك
الين كوكسي اوزره قورلر حاصلي خلق عالم يارمجلك الله ديبه‌رك قوشوسنده اياغ اوزره
طوروب اللرين كوكسنه قورلر چو بيننه كه اقبال كشتش كرفت ستايش كنان دست
بر بر نهند چو ادات تعليل بينند فعل مضارع جمع غايب بينيدن كه حرف
بيان اقبال دولت ديمكدر مبتدا واقع در دستش كرفتك مقدم مفعولي وخبر مبتدا
درشين كتنه راجعدر محصول بيت چونكه كوره‌لركه دولت واقبال وبخت سعادت
اكا معين وياور اوله يعني شويله كوره‌لركه جاه ومنصب عزت ورفعت صاحبي اوله
ستايش ايده‌رك اللرين سينه لري اوزره قورلر بو بيت مذكور نسخه لرده بويله
واقعدر بيت وكر روزكارش دراردزپاي همه عالمش پاي برسر نهند روزكارش
شين ضمير خداوند جاهه راجعدر درارد در حرف تأكيد ارد فعل مضارع مفرد
غايب دراريدندن كه اوريدن مخففيدر كتوره ديمكدر زپاي ارده متعلق در
درايقدن كتورمكدن مراد تحقير وتذليلدر محصول بيت واكر خداوند جاهي

روزكاري تقريب يقارسه يعني منصبندن دوشورب ذليل وحقير ايدرسه جميع عالم تحقيرا
باشنه اياق قورلر يعني پايمال ايدرلر في الجمله بانواع عقوبت كرفتار بودم تا درين هفته
كه مژدهٔ سلامتي حجاج برسيد از بند كرانم خلاص كردند وملك موروثم خاص في الجمله
حاصل كلام با حرف صله انواع نوعك جمعيدر دورلو دورلو ديمكدر عقوبت اضافي
لاميه كرفتار اصلنده وصف تركيبيدر بونده مبتلا ديمكدر بودم جايزدر كه فعل ماضي
متكلم وحده اوله اولدم معناسنه وجايزدر كه ادات زمانيه اوله ايدم معناسنه ولكل
وجهه تا انتهاي غايت ايچوندر الى معناسنه درين هفته بو هفته ده كه حرف رابط صفت
مرده مشتق وهمزه اضافيچون كلمشدر كه لاميه در سلامتي يا حرف مصدر مصادر عربيه
ياي مصدر لاحق اولسه جايزدر اناكبي مصدرلرينه لحوقي شايع دكل زيرا عرب
مصدرلري حكم جامده دريا نلرنده ومصدريتي ظاهر وروشن دكل حجاج حاجه اضافي
لاميه در حجاج حاجي حاجيك جمعيدر اصلي حاجج ايدي مضاعف نصر يابندن پس ايكنجي
جيمي ما قبلي مكسور اولوب طرفنده اولدوغيچون يايه قلب ايلديلر تقضي البازي كبي برسيد
ايرشدي ديمكدر بند كران بيانيه ميم معناده خلاصه مقيده در ضمير منصوب متصل معناسنه
بني خلاص ايلديلر ديمكدر وملك ميمك كسريله بونده مال واسباب يعني متملكات معناسنه
درموروثه اضافي بيانيه در يعني ارثله انتقال ايلين ملكم ديمكدر خاص ايلديلر بونده
بوكردندن تقديرا اولنور حاصل كلام شكنجه يه مبتلا اولدم تا بو هفته ده
كه حجاج سلامتي مژده سي شهرمزه كلدي وايرشدي اغرقيدو بندن بني اطلاق
ايلديلر وملك موروثم يعني اوك لدن ارثله انتقال ايدن مال وملكمي غصب ايدوب
ظلمله المدن الديلر ومال ميري يه خاص ايدوب ضبط ايلديلر حاصلي ما ملكم
ويرمكله باشمي كوجله قورتردم كفتم آن نوبت اشارت من قبول نكردي كه عمل
پادشاهان چون سفر درياست سودمند وخطرناك يا كنج بركيري يا در طلسم بميري
اشارت من لاميه در يعني مصدر فاعلنه اضافتيدر نكرديك اشارت مفعول اولي وقبول
مفعول ثانيسي اشارتمي قبول ايلمدك ديمكدر كه حرف بيان عمل پادشاه لاميه در يعني خدمت

پادشاه چون ادات تشبیه سفر دریا لامیه سودمند فائده ومند ادات نسبت فائده لی
دیمکدر خطر بونلر کبی بولرده خوف معناسنه در وناك ادات نسبت زهرناك زهرلی دیمکدر
یا گنج برگیری یعنی یا مال صاحبی اولورسن برگیری فعل مضارع مخاطبدر گیریدندن قالدررسین
دیمکدر تحصیلدن عبارتدر یا در طلسم بمیری طلسم دفینه حفظا ایلین شکل بمیری
با حرف تأکید میری فعل مضارع مفرد اولورسین دیمکدر حضرت شیخ سفر دریایی پادشاهك
خدمتنه تشبیه ایدر فائده ده وخطرده محصول بیتك پادشاه خدمتنه طالب اولدوغك
وقت بنم رمز واشارتمله نصح وپندمی سمع قبولله استماع ایدوب قبول ایلمدك زیرا بنم کلامم سکا
بویله اولاجقدر اشارت ایلمیشدر یعنی پادشاه خدمتی دریا سفری کبی درفائده لی اما قورقنج
یا وافر مال قالدررسین یعنی تحصیل ایدرسین ویا طلسمده اولورسین مراد قصه دن
حصه درکه چکدن حاصلی کاه اولورکه بر کیمسه دریا سفرین ایدوب مال فراوان تحصیل ایدر
وکاه اولورکه کمیسی پاره لنوب غرق اولور پادشاه خدمتیده بویله در کاه اولورکه بر کیمسنه
اعلا مناصبه واصل اولوب کلی خزینه یه مالك اولور وکاه اولورکه پادشاه غضبنه مظهر
دوشوب باشن چیقاررسین یا در طلسم بمیری دیمکدن مراد بو ایکی معنادر کمیسی پاره لنوب
غرق اولمق ویا پادشاه خشمنه مظهر دوشوب هلاك اولمقدر حقیقتده طلسمده اولمك
دکلدر بعضیلر ظن ایلدکلری کبی بیت یا زر بهر دو دست کند خواجه در کنار یا موج
روزی افکندش مرده بر کنار یا عربیه اما ای ابتدائیه معناسنه در بهر با حرف مصاحبت
وهر ادات تأکید تقدیری بهر دو دست درکند فعل مضارع مفرد غایب ایلدر دیمکدر خواجه
فاعلی مراد سفر دریا ایلین کیمسه در یا زرکان اولسون غیری اولسون لکن مقصودی تجارتدر
کنار لغتده قوجقدر اما بونده کنایه ضم ایدوب احاطه دن کنایتدر حاصلی مالك
اولوردی دیمکدر یا حرف عطف مابعدینی زره عطف ایدر موج دکز طالغی روزی یا
حرف وحدت افکندش همزه نك وکاف عربینك ونونك فتحیله وفانك سکونیله فعل مضارع
مفرد غایبدر براغور دیمکدر مرده اولو یعنی میت بر کنار بر حرف صله کنار قراق
معناسنه در محصول بیتك دریا سفرین اختیار ایلین خواجه یا صاغ وسالم سفردن مال

فراوان تحصیل ایدوب کلور یعنی دولتی مساعد اولوب دریادن ساحل نجاته دوشوب مال
فراوان صاحبی اولور ویا بر کون موج انی اولی یعنی میت کناره براغور حاصلی تلادن بونی
سوره سوره کناره اتارنته که صولرک حالی بویله در یعنی سفر دریا کاه سود مند وکاه
زیانکار در خواجه دن کشیلر تعبیر ایلین بی وجه ایلمش مصلحت ندیدم ازین بیش ریش در
ونش خراشیدن وفلح پاشیدن بیش زیاده معناسنه دن ریش یاره درد درونه اضافتی
لامیه در درونش شین رفیقه راجعدر خراشیدن خانک کسریله مصدر در طرملق
نمک توزدر پاشیدن بای عجمیله صحقدر یعنی سیمک محصول ترکیب مصلحت ومعقول کورمدم
ذکر ایلدوکم نثر ونظم مضمونندن زیاده کلام ملح ولسان ازاله درونی ریشنی خراش ایدوب
یعنی یورکی دردین تازه لیوب یاره سنه توز سپمک ریش درونی خراش ایلمکدن مراد دردین
دین تازه لمکدر بدین دو بیت اختصار کرد وکفتم بو ایکی بیتله کلامی مختصر قیلدم
ودیدم قطعه ندانستی که بینی بند بر پای چو در کوشت نیامد پند مردم ندانستی فعل
نفی ماضی مفرد مخاطب استفهام انکاری متضمن بیلمزمیدک یعنی بیلوردک که حرف بیان بینی
فعل مضارع مفرد مخاطب کوررسین دیمکدر بند بوینده دوشق در یعنی بوقاغی
بربوندر ادات ظرفدر چو ادات تعلیل ودر حرف صله کوش کاف عجمک ضمیله قولاق
دیمکدر عربیه اذن همزه نک وذالک ضمی وسکونیله تا ضمیر خطاب دور رفیقه نیامد کلمدی
کیومدی دیمکدر پند مردم لامیه در مردمله حضرت شیخ نفسنه کنایت بیورمشدر
محصول بیت ایاغکه بوقاغی کوره جکک بیلمز میدی چونکه مردملک نصیحتی قولغکه
کیرمدی یعنی خلقک نصیحتی قولغکه کیرمدی یعنی خلقک نصیحتی قولغکه کیرمدوکنه
بویله اولجاغک بیلمز میدی یعنی بلاکیدی اما مقید اولمدک استفهام انکاری بو مقامده
انکار ایچوندر بیچون بلمدک دیمکدر دین عنه‌ی سویلمش زیرا انکاره واقع مراد اولان
بردرجی لفظیله استعمال اولنور عربیده لم حرفیله مستعمل اولدوغی کبی اما استفهام بونلرک
کبی یرده او قویشدن چیقار قرینه ایله نعته که تتبع ایدنه معلوم در رفته تیر دکوره که هنری
طاقت نبشتن مکن انکشت درسوراخ کن دم دکوره راهدن مخففدر بریول دخی یعنی

برکوره دخی دیمکدر معنا جهتندن مصراع ثانیه معروفدر ندارد فعل نفی حال یعنی حالی مفرد
مخاطب فعل شرط اگر طوتمازسك دیمکدر طاقت نیش مصدرك مفعولنه اضافتیدر نیش بونك
کسریله عقربلك وادینلرك وسایر لاغ حیواناتك صوقه جق عضوه دیرلر که تورکجه اکا ایکنه دیرلر
انکشت همزه نك فتحی وکاف عجمیك ضمیله پارمغه دیرلر سوراخ سینك ضمی وخای معجمه نك
سکونیله دلکه دیرلر عربجه بخش دیرلر بانك ضمی وخای معجمه نك سکونیله ثقب ده دیرلر
ثای مثلثه نك وسکونی قافله کژدم کاف عربیه نك فتحی وزانك سکونی ودال مهمله نك ضمیله
عقربه دیمکدر محصول بیت بودرکه اگر نیشه طاقت وقدرت طوتمازسك یعنی زهرلی
حیوان صوقمه سنه تحمل بولمزسه پارمغکی عقرب دلکینه ایلتمه یعنی صوقمه زیرا البته صو
قیجه اولمز حاصلی خاصه سیدر که انی تورلو ایلتمه یعنی سنده سلاطین وحکام جفاسنه
تحمل ایده مزسك بردخی یانلرینه اوغرامه که برکره دادینی کوردك بودخی تجربه یه احتیاج
قالمدی نیش دخی صوقونجی معناسنه درد دین عنیدی سویلمش **حکایت**
تنی چند در صحبت من بودند ظاهر حال ایشان بصلاح آراسته تنی مراد شخصدر ویاحرف
وحدتدن چند نیجه دیمکدر تنی چند برنیجه تن معناسنه در صحبت من لامیه در بعض نسخه ده
من برینه ما دوشمش صحبتمزده دیمکدر بودند ادات زمانیه جمعیدر ایدیلر ظاهر حال
اسم فاعلك مفعولنه اضافتیدر وایشانه اضافت لامیه در بصلاح با حرف مصاحبتدر آراسته
یه متعلق آراسته اسم مفعولدر بزنمش دیمکدر محصول ترکیب درویشاندن برنیجه
کیمسنه بنم صحبتمده ایدیلر یعنی حریفلرم ایدیلر ظاهر حاللری صلاح ایله بزنمش ایدی صالحی
اهل صلاح وتقوی ایدیلر اراسنده نصکره بربوده نعتیه اولمز یکی از بزرگان درحق
این طایفه حسن ظن بلیغ داشت وادراری معین کرده بود حسن ظن بلیغ حسن ظن
مصدرك فاعلنه اضافتیدر وبلیغه اضافت بیانیه داشت حکایت حال ماضیه
طوتاردی دیمکدر وارلقدن عبارتدر ادرار کسره همزه ایله افعال بابندندر وظیفه معناسنه
درویاخود وحدت کرده بود لك مفعول اولی ومعین مفعول ثانیسی زیرا کرده ده
جعل وتصییر معناسی ملحوظدر بود ادات زمانیه محصول ترکیب اکابردن بریسی بو طایفه نك

حقنده

حقنده مبالغه ایله کوزل ظن طوتاردی یعنی بونلرك حقنده زیاده کوزل ظن واریدی
زیرا ظاهر حاللری صلاح وتقوا ایله آراسته ایدی وبونلره حاللرینه کوره بر مقدار وظیفه
تعیین ایلمشدی مکر یکی از ایشان حرکتی کرد نامناسب حال درویشان ظن آن شخص فاسد
وبازار ایشان کاسد مکر بونده کانه معناسنه در حرکتی یا حرف وحدت تا حرف توصیف
نی مناسب حال اسم فاعلك مفعولنه اضافتیدر ودرویشانه لامیه ظن آن لامیه ومبتدا و شخص
مشار الیه فاسد شخصك خبر مبتدا وجمله اسمیه جواب شرط محذوف بازار ایشان لامیه ومبتدا
وکاسد خبری وجمله اسمیه سابقه یه معطوف وبو شعر مقدر درنته که مکر از ایشان کاسد
شد دیمکدر مراد صاحب دولتك حسن التفاتندن دوشه یلر ووظیفه لری قطع اولندی
وحاللری مکدر اولدی محصول ترکیب مکر بنم صحبتمده اولنلرك بریسندن درویشلر حالنه
نامناسب بر حرکت صادر اولدی حاصلی بر خلاف ایش ایلدی پس بونلرك حقنده اول
شخصك ظنی فاسد اولدی وبو فساد سببیله بو درویشلرك بازاری کساده واردی یعنی اول
صاحب دولتك حسن التفاتندن دور وادرار معیننه‌دن مهجور اولدیلر خواستم تا بطریق
کفافی یاران را مستخلص کنم خواستم فعل ماضی وحده تا حرف تعلیل با حرف مصاحبت طریقی
یا حرف وحدت کفاف کافك فتحیله اتق ورزق معناسنه در یارانه اضافتی لامیه دن ورا ادات
تخصیص کنمك کفافی مفعول اولی ومستخلص ثانیسی مستخلص اسم مفعولدر استفعال بابندن
محصول ترکیب دیلدم تا بو طریقیله مذکور فقرانك کفافی تخلیص ایلیم یعنی بر تدبیر وتدارك
ایدوب اول صاحب دولته فقرانك وظیفه لرین کنه تعیین ایتدرم اهلك خدمتش کوددم
دربانش رها نکرد وجفا کرد معذورش داشتم بحکم آنکه کفته اند اهلك بونده قصد معناسنه
درخدمته اضافتی مصدرك مفعولنه‌در وکردمك مقدم مفعولیدر دربان قپوجی زیرا
در قپو وبان ادات فاعلجی معناسنه میم معناده نکردك مفعول اولی در ها مفعول
ثانیسی ودربان مبتدا ونکرد خبری رها نکرد در رها ایلمدی یعنی صالی ویرمدی
وجفا ایلدی معذورش شین دربانه راجعدر محصول ترکیب اول دولتلنك خدمتنه
واردم قصد ایلدم یعنی ملاقات مراد ایلدم قپوسنه واردم بواب بر ویکرمکه اجازت

ورخصت ويرمدي. وبكا جفا ايلدي نته كه بو كلابك عادتلريدر اما اني معذور
طوتدم زيرا بر بولك مسلمانلك مصلحتنه خير نيتله زحمت احتيار ايلدم ابليوب وارمشيدم
بس بو جهتدن هيچ بحضور اولمدم وبو آب ناسازكارك غلظتيني معذور طوتدم اول
معنا ايله واول سبيله كه عقلا وعلما بو بابده سوز سويلمشلر قطعه درمير و وزير و سلطان
بي وسيلت مكرد بيرامن درمير لاميه در وزير ميره معطوف وسلطان وزيره ورا حرف
تخصيص معناده دره مقيد ومصراع اول مصراع ثانيه مرهوندر مكرد فعل نهي مفرد مخاطب
دولاشمه وچكنمه معناسنه حاصلي طولاشمه ديمكدر بيرامن اطراف معناسنه بيرامون ده ديرلر
محصول بيت و وزير وپادشاه قپوسنك وسيله سز اطرافني طولنمه يعني بچر و داخل اولايم
ديو مراد ايتمك وسيله سز ايانه اوغرمه كه ميسر دكل سك و دربان چو يافتند غريب اين كي
يبانش كيرد آن دامن سلك ايت دربان قپوجي چو حرف تعليل يافتند فعل ماضي جمع غائب
بولديلر ديمكدر سك و دربان مبتدا ومصراع ثاني خبري غريب يافتندك مفعولي وفاعلي تحتنده
سك و دربانه راجع ضميردر معلوم اولاكه فارسيده وتوركيده تثنيه ايچون فعل وضع اولنمش
بلكه تثنيه وجمع صيغه ده مشتركلردر فاحفظ اين دن بانه اشارتدر وآن سكه لف ونشر
طريقيله كو يبان كاف عجمك و دالك كسره لريله يقايه ديولر بونده ضرورت وزن ايچون ساكن
اوقنور دامن و داماننكه ديرلر محصول بيت سك كوزنده ايله بواب طائفه سي بينسنده مناسبت
وجهت جامعه وار خلطه لري بودر كه بر غريب وفقير شكلنده كيمسه بولدقده بواب يقه سنه
ياپيشور وكلب اتكنه حاصلي بالطبع ايكيسنده موذيدر چندانكه مقربان حضرت ان بزرك
بر حال من واقف شدند باكرايم در آوردند وبرتر مقامي معين كردند اما بتواضع فروتر
نشستم وكفتم چندان اولعقدر ديمكدر همان معناسنه كه حرف بيان مقربان مقربك جمعيدر
يقنلو ديمكدر يعني مخصوص ادملري معناسنه حضرته اضافت لاميه درو انه اضافتده
بويله در بزرك بانك وزانك ضمه لريله ورانك سكونيله اولو ديمكدر بونده مذكور
دولتلي مراددر بر حرف صله حال من لاميه در باكرام باحرف مصاحبت در آوردنده متعلق
اكرام افعال بابندن مصدردر بونده تعظيم مراددر ميم ضمير معنا جهتنده ضمير منصوب متصل

اوردنلرك مفعول صريحي ويا اكرام عزض مجيء در آوردنه ايچرو كتوردیلر بر تر توجه رك

يا حرف وحدت اما حرف فا سته رائی با حرف مصاحبت نشسته متعلق تواضع الحق لق

مقامی

كوسترمكه ديرلر زيرا وضيع مقابل رفيعدر الحق معناسنه فزوتر مقابل بر تردر اشاغه رق

ديمكدر نشستم اوتوردم محل تربيت اولمقدر يعني همان كه اول دولتلينك مخصوص ومقربی

ادملري بنم حالمه واقف اولدیلر وسعدی اولدوغی بیلدیلر بني تعظيم وتجبیله ایچرو صاحب

دولت حضورنه كتوردیلر و بوجرك مقام تعيين ايلديلر يعني صدر مجلسه جلوس تكليف ايلديلر

حالبكا اعزاز واكرام ايلديلر امابن تواضع ايدوب اول بیوردقلری مقامدن اشاغه رق

اوتوردم ودیدم چند انكه معناسي اول زمان نه دلك قيوده بو آبله خصومت وغوغاده اولدم

دين واولمقدر كه يعني دربانك جفاسيله قيوده توقتمزا اولدكلو ممتد اولدی وشول

مرتبه یه واردیكه دیدین حضرت شيخه بو اداردن غلظت شان اولدوغين بلمشلر عفي الله

عنها بيت بكذار كه بنده كمينم تا در صف بندكان نشينم بكذار فعل امر مفرد مخاطب قودیمكدر

ومصراع مرهوندر كه حرف بيان ويا حرف تعليل بنده كمينم بيانيه كمين يا حرف نسبت ونون حرف

تاكيد اكسكلي دیمكدر كاه اولور كه بو هاي تخصيص ادخال ايدوب كمينه دیرلر بونده ده جائزدر

هاي رسميله همزه مجتلبه ايله حذف وايصال طريقيله ترك اولنمز ضرورت وزن ايچون

تا حرف تعليل صف بندكان لاميه صف نعال دیمكدر فا ضرورت وزنچون تخفيف

قلندي محل تربيت بني كندي حالمه قو بنله مقيد اولمه زيرا كه بن عبد كمترين ودرويش

فقير وحقيرم ايمدي قو بني صف نعال ومقار زالهده اوتورايم صدر حالي تكليف بيوردوغكز مقام

فقرا مقامي دكل كبرا مقاميدر بن ايسه افقر واحقر ناسم كفت اول صاحب دولتدن

بو بيتي ايشدجك ديدي مصراع الله الله چه جاي اين سخنست الله الله بونده تعجب

افاده ايدر يعني تعجب سويلمكون بو كلامك نه محليدر بو يله نيچون بيوررسين يعني سيز

بو يله ديجك مقامده دكلسيز بونده الله الله معناسي الله تعالى دين عجب

سويلمش كه محل تعجبدر بيت گر بر سر وچشم من نشيني نازت بكشم كه نازنيني نشيني

فعل مضارع مفرد مخاطب اوتوررسك دیمكدر فعل شرط واقعدر كه حرف تعليل

نازنینی ایکی نوندن اراسنده یا یله حرف نسبتدر اولکی نون سنکدر داخلدر و یای اخیر
ضمیر خطابدر محصول بیت اکر بنم باشم کوزم اوزره اوتورسک نازو استغناکی چکرم که
قچی نازلسین ناز استغنا معناسنه در یعنی هر نقدر که صدر مجلسده اوتوروب استغنا ایدوب
بایان مجلسده اوتوردکسه استغناکی چکوز و بزده یانکده واروب اوتورورز زیرا
مقبولمزسین بهر حال تا بغزی فی الجمله نیشتم و از هر دری سخن بیوستم تا صحبت دلت
یاران درمیان آمد کفتم فی الجمله حاصل کلام نیشتم مذکور صف نعالده و یانکده ایله کلکی
مقامده اوتورمدم و از هر دری یا حرف وحدتدر عربیده بابکبی کاه اولور که اسکی و نوع
و کونه معناسنه ده استعمال اولنور بونده بویله یعنی هر سمتدن و هر نوعدن سوز سویلدم
دفعة وارد و غم قضیه‌ٔ اورتایه کتورمدم بلکه مناسبتله هر بابدن سوزی سوزه و قصه
قصیه ایصال ایلدم بیوستم فعل متکلمدر اولشدردم تا بونده حرف تعلیل حتی معناسنه
زلت زانکه فحیله طایرنمق یعنی بالجمله و غیریه طایرنمق لغزیدن معناسنه یارانه اضافتی
لامیه در در حرف صله میان اورته دیمکدر محصول ترکیب کلام اوتوردم و هر بابدن
مناسبتله سوق کلام ایلدم بیان ایلدیکمز کبی تا کیم الکلام یجر الکلام حسبنجه تقریب دوشوب
یارانک ایلدکلری تقصیر و خطا ارایه کلوب مذکور اولدی پس فرصت بولوب عرض حال
و بیان ما فی البال شروع ایدوب دیدم قطعه چه جرم دید خداوند سابق الانعام که بنده در
نظر خویش خوار میدارد حضرت شیخک سوق کلامی نظمله بیورمغندن حالی سیاق
و سیاق کلامی دلالت ایدر که مذکور صاحب دولت ارباب نظمدن اوله جرم جیمک ضمیله
و رانک سکونیله کناه دیمکدر عربیده خداوند سابق الانعامه اضافتی بیانیه در سابق
صفت جرت علی غیر من هی له در اصلی سابق انعامه ذکر سابقلک انعام فاعلیه مصدرکه ضمیری
حذف ایدوب بدلنده الف و لام ویروب فاعلنه مضاف ایدوب سابق الانعام دیدیلر یعنی
فتنه بر انعام و لطفی سابق اولان خداوند دیمکدر که حرف بیاندر بنده تقدیری بنده را در
نظر خویش لامیه میدارد بنده مفعول اولی و خوار مفعول ثانیسی محصول بیت انعام
و احسانی سابق خداوند نه کناه کوردی که بنده سنی نظر شریفندن خوار و حقیر طوتار جایزدر که

بنده

بنده دن حضرت شیخ کندویی مراد ایلیه زیرا فقرا سنه حقارت وهوادن مصاحبتی کندویه
راجع دراولدیمك استرکه سابقا فقرا حقنده انعام واحسان جاری اولان دولتمنده وسعادتمنده
بو بنده دن مقوله جرم کوردیکه بنده یه حقارتله نظر ایدوب وخوار وذلیل کوروب فقرانك جهت
معاشلرینی قطع بیورلدی وجایزدرکه بنده لفظیله مقصر ومجرم اولان درویش مراد اوله
یعنی اول بنده لرندن صادر اولان سهو وخطا اول مرتبه ده دکلدرکه مجرد اول قدر تقصیر سبیله
جمله درویشانه تحقیر ایدوب اسباب معاشلرینی قطع ایلیکه باعث اوله بو بنده خداوندی صاحب
لفظیله تفسیر ایلیین تفسیر ایلمش وسابق الانعام لفظی خداوندلك صفتیدر اضافت درست
دکلدر دین عجبا خداوندی نیجه اوتورمش که اضافت درست اولمیه خدا یراست مسلم
بزرکواری ولطف که جرم ببیند ونان برقرار میدارد خدایرا ادات صله تقدیری خدایرا
مسلمتدر بو عبارت خبردر وبزرکواری مصدریه ایله عظیم الشان وبنیه القدر حاصلی
یای مصدریه ایله عظیم الشان وبنیه القدر حاصلی عظمت وکبریا صاحبیدر دیمکدر یعنی ولولی
مؤخر مبتدا لطف بونده جود وسخا وکرم معناسنه درکه حرف تعلیل ویا حرف رابط صفت
جرم ببیندك مقدم مفعولیدر ونان میدارك مفعول صریحی وبرقرار غیر صریحی مخصوص است
عظمت وکبریا ولطف وعطا خدایه مسلمدر یعنی انکا مخصوصدر زیرا عبادك هردم وهرساعت
نیجه دورلو خطایا وجرایمنی کوردر وبیلور ایکن نان ونعمتلرینی برقرار وثابت علی الدوام
طوتار نتکه کتاب اولنده ووظیفه روزی بخطا منکر نبرد بیورمشدر پس شرط مروت
ومقتضای علو همت اولدر که ادمیلك وانسانیت دعواسی ایدن صاحب سعادتلو تخلقوا باخلاق
الله ایله عمل ایدوب فقرا ودرویشانه مقتضای بشریت اوزره واقع اولان تقصیرات وزلات سبب اعراض
وباعث عدم التفات اولمیوب هر ایشلری حسبة لله تعالی اوله ریا وسمعه ایچون اولمیه
حاکم این سخن پسندیده آمد واسباب معاش یاران فرمود تا برقاعده ماضی مهیا دارند
ومؤنت ایام تعطیل وفاکشته اسباب معاش یاران اضافتلری لامیه لردر تا حرف تعلیل
مهیا اسم مفعولدر تهیئه بابندن حاضرلنمش ویاراقلنمش دیمکدر مؤنت زحمت ومشقت
دیمکدر ایام اضافتی وایام تعطیله لامیه لردر محصول ترکیب حاکمه بو ایکی بیت مقبول

کلدی وفقرانک اسباب معاشلرین وادرار معهوده لرین بینه تعیین ایدوب بیوردی
تا کیم اول کچی سلوب اوزره حاضر ومهیا ایده لردی ایام تعطیلک زحمت ومشقتی وفایده‌سی
یعنی بر فتح کون مقطوع اولان وظیفه لرین بیله ویره لر شکر نعمت بکفتم وزمین خدمت
ببوسیدم وعذر جسارت بخواستم ودر حالت بیرون آمدن این سخن بکفتم شکر نعمت مصدر
مفعولنه اضافتیله در وبکفتم کلمه‌سی مفعول قولیه در زمین خدمت بیانیه وببوسیدمه متعلق مقدم مفعولی
وعذر جسارت لامیه جسارت جیم عربینک فتحیله جرأت معناسنه در وترکیب اضافی بخواستمه
مقدم مفعولی حالت بیرون آمدن بیانیه محصول ترکیب نعمتنه شکر دیدم یعنی ممنون اولوب حاکمه
شکر وثنا ایلدم وتواضع ایدوب زمین خدمتی بوس ایلدم حالیمی مسکنت اظهار ایلدم وبهادرلق
وکستاخلق ایلدم که کلوب مبادلت باشکویی اغز ترق دیو عذر دیلدم وچقوب کیتملو اولیجق بو
سوزی سویلدم یعنی بو قطعه‌یی اوقودم قطعه چو کعبه قبله حاجت شد از دیار بعید روند
خلق بدیدارش از فرسنک کعبه مکه شهرنده اولان بیت الله در قبله حاجت لامیه‌در من
معناسنه حرف ابتدادر دیار بعید لغتده دارک جمعیدر اولور دیمکدر اما مملکت معناسنه
مستعملدر بعیده اضافت بیانیه‌دن از دیار بعید مصراع ثانیه مرهوندر روند فعل مضارع جمع
غایبدر رویه‌دندر کیدرلر دیمکدر خلق فاعلی با حرف صله دیدار اصلنده وصف ترکیب
دردید کتوردیجی یعنی کورمه کتوریجی صکره یوزده وزیادته استعمال ایلدیلر نته که بو کتابده
ایکی معنایه بیله کلور انشاءالله تعالی بونده زیادت معناسنده در یسی یای اصلیه ایله چوق
دیمکدر بسیار معناسنه فرسنک فارسیدر عربیسی فرسخدر اون ایکی بیک ادم یره دیرلر
محصول بیت چونکه کعبه مکرمه قبله حاجات اولوب دعالر قبول اولاجق مقام اولدیغی خلق
وعالم بعید دیاردن نیجه فرسخ یوللردن قطع مسافه ایدوب زحمت ومشقت چکوب زیارتنه
کیدرلر لفظ ثیادار دیدن‌دن مشتق اسم مصدردر دیدن معناسنه رفتار رفتن معناسنه
اولدیغی کبی دین نه دیداری ونه رفتاری بلورمش زیرا ایکیسی ده اصلنده وصف ترکیبیدر
نهایتی ترکیبلری حقیقیدر ترا تحمل امثال ما ببایه کرد که هیچ کس کره نزیه بودن خت بی
برسنک تراسکا دیمکدر تحمل امثال مصدر مفعولنه اضافتیدر وما یه اضافت لامیه‌دیر بابایه

فعل مستقبل مفرد غایب کرلك دیمکدر که مصدر معناسنه در زیرا مضارعه مقارندر نکه حرف تعلیل
هیچ کس هیچ بر کمسه دیمکدر نزند فعل نفی مستقبل بی حرف سلب بر میش میوه معناسنه محصول سبب
سکا ای صاحب دولت لایق وسزاوار اولدیکه بیزم کبی فقرا وارباب حاجاتك قصه لرینه تحمل ایلیه سین
وحصول مرادلرینه سبب واقع اولاسن کستانه الحاج وابرامله نفی معنوره طوتاسین زیرا میوه سز درخته
هیچ کمسه اتمز یعنی لطف وجودیکزه اعتمادلری اولماسه سیزه بوقدر زحمت ویرمزلردی پس دولتلو
دولتلیلك شانی مردملك نشانی اولدیکه فقرالك حاجاتنی رواکوره سین بیت کوم قیل کمسه
ساقی لتفاتلك بی نوالردن الکدن کلدوکی خیری دریغ ایتمه کدالردن **حکایت**
ملك زاده گنج فراوان از پدر میراث یافت دست کرم برکشاد وداد سخاوت بداد ونعمت بی قیاس
بر سپاه ورعیت بریخت زاده یا حرف وحدت وهمزه حرف توسل همزه حرف وحدتدر دیین غلط
سویلمش گنج بونده خزینه معناسنه در فراوان فانك کسریله چوق دیمکدر اضافت بیانیه در از پدر
تقدیری از پدرش در قرینه قایم اولدیغیچون ضمیر حذف اولندی یافت فعل ماضی مفرد غایب بولدی
دیمکدر فاعلی تحتنده ملك زاده یه راجع ضمیردر ومنصوب مفعول اولی گنج ثانیسی میراث غیر صریحی
از پدردر وجمله فعلیه خبریه در که ملك زاده دن دست کرم بیانیه در وبرکشادك مقدم
مفعولیدر بر حرف تاکید وکشاد فعل ماضی مفرد غایب اچدی دیمکدر فاعلی تحتنده ملك زاده
یه راجع ضمیردر وجمله فعلیه شرط محذوفه جوابدر فقد بر داد سخاوت لامیه در بداد با حرف تاکید داد
ویردی یعنی سخاوته عدالت ویردی حاصلی اسراف ایلیوب سخاوتکو عدالله ایلدی داد سخا
بدادك مقدم مفعولیدر وفاعلی سابق کبیدر وایکی داد بیننده تجنیس تام صنعتی واقعدر دست
کرم برکشاد داد سخاوت بداد واو عاطفه سز موزون بر مصراع اولور بحر سریعدن فتامل نعمت
بیقیاس بیانیه در او انسز نعمت دیمکدر بریخت با حرف تاکید ریخت فعل مضارع ماضی مفرد غایب
دوکدی دیمکدر فاعلی سابق کبیدر ومفعول صریحی نعمت وغیر صریحی بر سپاه ورعیت در وجمله فعلیه
ماقبلنه جمله یه معطوفه در محصول ترکیب بر شاه زاده باباسی میراثندن چوق خزینه بولدی یعنی
باباسندن ارث طریقیله کندویه چوق مال دکدی پس بویله اولیجق سخا وکرم الین اچدی یعنی جود الله
ایلدی وسخاوت وکرمه عدالت ویردی یعنی غلط بخش وکج عطا اولوب اسراف ایلدی بلکه

جود وکرمی محلنده ایلدی وسپاه ورعایا او وزرا اوراننر نعمت وبی قیاس ومال دولتی یعنی
بونلره وافر انعام واحسان ایلدی بیزم زمانمزده سلطان محمد بن سلطان مراد ایلدوکی کبی قطعه
نیاساید مشام از طبلهٔ عود بر آتش نه که چون عنبر ببوید نیاساید فعل نفی استقبال مفرد غایب
آسایش ایلمك ایلمز وراحت اولماز دیمکدر بوندن معطر ومبخر اولماز دیمکدر آسایدن مشتق
در آسودن دن دکل مشام فاعلی کلزده قوقی الان یره دیرلر یعنی قوت شامه موضعی طبله عود اضافتی
لامیه در ادنی ملابسه ایله زیرا عربده وعجمده مبخرات ومعطرات مثلا عود وحطبان وعبیر وسایر
لرینی طبله لره ترتیب ایدوب صاتارلر نته که استانبولده میوه وغیریسنی طبله لردن صاتارلر پس
بونده همزه وحدت ایچون دن دینلر ایکی وجهله خطا ایلمشلر بریسی اولدر که همزه فارسیده وحدت
ایچون کلماز بلکه وحدته منصوص یادر وبریسی اولدر که اضافتدن مقطوع اولسه عودی لامی اعرابدن
محلی اولماز دی نته که عقل سلیم وطبع مستقیم اربابنه معلومدر فتامل بر آتش بر حرف استعلادن
نونك کسریله وهای اصلیه ایله فعل امر مفرد مخاطب قوی دیمکدر نهیدن نهادندن دکل مفعول
صریحی معنده عود وغیر صریحی بر آتشدر که حرف تعلیل چون ادات تشبیه عنبر معدنی نا معلوم
قوقی ویرنلردن بر نوع عطر مسك کبی ببوید با حرف تاکید بوید فعل مضارع مفرد غایب بونه
لازمدر قوقه دیمکدر لازمی یعنی معنای لازمیسی قوقی ویره فاعلی عود در پس سمعدی
اولماسی تجویز ایدوب مشامی فاعلی اعتبار ایدن مشامه بوی لذت فارسی بو غلمش
محصولی پس مشام طبلهٔ عوددن محظوظ ومعطر اولماز یعنی عود طبله ده طوردوغی یرده
قوقی ویرمز پس ایمدی آتش او زره قو که عنبر قوقه یعنی اندن قوقی چیقه ایمدی قصه نك حصه
بودر که اموال ونقود مقارنن بذل وجود اولمسه سود یا نمیوب طبله ده طوران عود کبی در
بزرکی بایدت بخشنده کی کن که دانه تا بنفشانی نروید بزرکی یا حرف مصدر اولولق دیمکدر
باید فعل مضارع غایب معنای شرطی متضمن کوکیسه دیمکدر وتا ضمیر منصوب متصل مفعول
بخشنده اسم فاعل باغشلیجی معناسنه وکاف عجمی هاء حد سمیه نك بدلدر ویا حرف مصدر بخشلیجی
لك دیمکدر کن کاف عربی ضمیله فعل امر مفرد مخاطبدر کیسنه نك تا حرف توقیت مادام
معناسنه بنفشانی فعل نفی استقبال مفرد مخاطب جمیعیسی نروید فعل نفی مستقبل مفرد غایب

بتمز دیمکدر مخصوص است خطاب عام طریقیله بیور رکوسکا اولولق کرکیسه یعنی دولت وعزت
ورفعت ایستر سک همیشه عطا وجود وبذل موجود ایله کرخلق بنده احسانک وشاکر نعمت
فراوانک اولسون زیرا مادامکه تخم ودانه صاچوب اکمیه سین اندن نسنه بتمز حاصلی عظمت ورفعت
احسان وکرم ایله در امسالی درمله دکلدر مصراع ثانیسی مصراع اوله مقام تعلیلده واقعدر یکی
از جلسا بی تدبیر نصیحتش اغاز کرد که ملوک پیشین این نعمت را بسعی اندوخته وبرای
مصلحت نهاده جلسا جلیسک جمعی ولام تحیله جالسک وجلیسک جمعیدر بی تدبیره اضافتی
بیانیه در اغاز کرد شروع ایلدی کرحرف بیان ملوک پیشین بیانیه بسعی بای حرف مصاحبت
اندوخته ماضیدن شتم مفرد غایب اند ادات جمع قزنمشلر یعنی کسب ایدوب ادخار ایلمشلر
دیمکدر برای یای مفتوحه اصلیه ایله ادات تعلیلدر لاجل معناسنه مصلحت اضافت لامیه در
تخصیص ایچون نهاده ماضیدن قسم تعریدی نهاده اندر قومشلردر یعنی حفظ ایلمشلر
دیمکدر مخصوص است منکور شهزاده یه بی تدبیر مصاحبلر برسی نصیحته شروع ایدوب ایتدی
اولکی پادشاهلر یعنی ابا واجدادک بو قدر اموال وخزینه خزانه یی زحمت ومشقتله جمع ایدوب
قومشلر و مهم مصلحت ایچون صاقلمشلر یعنی برکون اولادیو حفظ ایلمشلر بس سنک اوزرکه
دخی ضبط وصیانتی لازمدر دست از این حرکت کوتاه کن که واقعه ها در پیشست ودشمنان
در پس بایه که در وقت حاجت در مانی دست کن فعلنک مفعولی وکوتاه ثانیسی
واز این حرکت غرض صحبی کوتاه کاف عربک ضمیله قصیه دیمکدر که حرف تعلیل واقعه ها واقعه
نک جمعیدر معلوم اولاکه هر کلمه نک که فارسیه ده اخرنده هاء رسمی اوله ویا عربی کلمه اوله اخرنده
های رسمی شکلنده ها اوله که تلفظ اولنمیه واقعه وقلعه وقبه وحقه وشقه وغیریلر بابله
جمع اولندقده های رسمی مرتبه سنده اولان ها کتابتا ولنمز واقعها وحقها کبی فاحفظ
در پیشست اوکده در ودشمنان در پس ارتده دیمکدر واقعها مبتدا ودر پیش خبری ودشمنان
مبتدا ودر پس خبری بنایه فعل نفی استقبال مفرد غایب کوکمز یعنی لایق دکل بایید نفی
بایستن دن دکل در وقت حاجت در حرف ظرف واضافت لامیه در مانی فعل مضارع
مفرد مخاطب عاجز قالسین دیمکدر مصدر اولنجه معنا بویله اولور در ماند دن مشتقدر

در ماندن دکل حکومت حلبس بی تدبیرلر نتیمهٔ معقول قولیله شهزاده یه دیوکه الیکی
بوجرکیدن کوتاه ایله یعنی بو اسراف واتلافدن کچ و فارغ اول که ایلرده واقعه لر وایعنی بنجه دورلو
حوادث ظهور ایلک احتمالی وار دوشمنلر اردکده یوسیه‌ده فرصت اسیری اولورسک حالکه
ناظر و مقیدلر در اولمیه کر وقت حاجتده عاجز قرمانده قالسین برجانبدن اعدا مستولی
اولدقده خزینه قلتندن عسکر جمعنه مالک اولمیه سن مملکت الدن کیده و اثبته وکلا اسرافلر
ندامت چکه سین قطعه اگر گنجی کنی بر عامیان بخش رسد هر کدخدایی را برنجی گنج بونده
خزینه معناسنه در ویا حرف وحدت کبی فعل مضارع مفرد مخاطب فعل شرط واقعدر اگر ایلوسلک
دیمکدر بر حرف استعلا عامیان عامینک جمعیدر عامه ناس معناسنه بخش حصه و قسم معناسنه
در رسد فعل مضارع مفرد غایب کدخدا صاحب خانه یعنی هر خانه ایریشور یا حرف وحدت را حرف
صله برنج لفظا مشترکدر عربیده غیری دله ویا حرف وحدت مخصوص اگر تخت تفرقه
وممالک سلطنت اولان عوام ناسه بر خزینه تقسیم ایلسک خانه‌دن خانه بر برنج ایریشور
انجق یعنی بر برنج مقداری کومش ویا جمیع خزینه‌کی بر نجه صرف ایدوب عامه یه توزیع ایلسک
هر بر بنک حصه سنه بر دانه دوشر انجق یعنی شیئ قلیل اولوب هیچ کس اندن منتفع و بهره
مند اولماز سنک اموال و خزاینک ایرلده وغنک قالور انجق جود و کرمله وبذل درمله
خلقی طویورمق میسر دکل پس پادشاهلق اولدکه سن خلقدن الوب جمع ایلیه سن دیمکدر
چرا نستانی از هریکی جوی سیم که گرد آیدت هر روز گنجی چرا عربیده لم معناسنه در نیچون دیمکدر
نستانی فعل نفی استقبال مفرد مخاطب نیچون دیمکدر از هریک یعنی هر عامیدن ویا هر کدخدادن
جو جیمک ضمیله واو اصلیه ایله اربه در ویا حرف وحدت سیم کومش یعنی شعیر مقداری کومش
که حرف تعلیل گرد آید جمع اوله ترا سکا هر روز هر کون دیمکدر گنجی یا حرف وحدت بر خزینه دیمکدر
مخصوص نیچون عامینک ویا کدخدانک هر بریندن برار به مقداری کومش الوب جمع ایلمزسین
تا کیم هر کون سکا بر خزینه جمع اوله یعنی بنه موجود ایلکدن هم سکا ضرر مترتب اولور وهم
انلر اولقدر مستغنی اولماز لیکن هر برینه بر شیئ قلیل تعیین ایدوب سن انلردن جلب
ایلسک هم انلره چوق قلق ضرر اولماز وهم سکا نفع عظیم و کلی خزینه حاصل اولور دیمکدر

بعض

شارح اولک کلامی صحیح

شارح معترض سروری

بعض شرّاح ازهر یک عبارتن رعایانک هر برینه بو تفسیر ایلمش و بعضسی انی ردّ ایدوب
بو محلده رعایایه تخفیفک وجهی یوقدر بلکه رعایا و سپاهک جمله سندن دیمکدر متنده‌ها
بو سپاه و رعیتدر بخت دیدوکی اکر شاهه دردیمش مخفی دکلدر که سپاهه اولان بذل وجود
محل اعتراض اولان اسرافدن دکلدر که و سپاهه صالغین صالغوا انلردن جلب مال ایلمک جمیع زمانده
جایز کورلمشدر سوق کلام مکدر اول معنایه مساعده سی یوقدر جدا شارح اولک کلامی
صحیحدر عجب در که شارح معترض سابق مذکور اولان بو سپاه و رعیت عبارتیله عموم استدلال
ایدوب بو مقامده بو رعایا تخصیص عبارتنک خصوص عوامه دلالتدن غفلت ایلمشدر فتأمل معلوم
اولا که قوافیده واقع اولان الفاظک حرف اخیر اصلیسینه روی اصطلاح ایدرلر وما
قبلنده حرف صحیح ساکنه حرف قید دیرلر اولده اون حرفه مخصوصدر که بر بسی نونده بس مادام که
حرف روی ساکندر قیدک ماقبلنده اولان حرکتک اختلافی جایزدر که اصفهانینک بو
رباعیسنده واقعدر رباعی کو سوز تو ام یکنفس آهسته شود از دود دلم راه نفس بسته شود در
دیده از آن آب همی کردانم تا هرچه نه نقش تست از و شسته شود رویه متصل اولان حرفه
حرف وصل دیرلر بو رباعیده هاء رسمی کبی فقد بر بس برنج کنج لفظنده قافیه اولمغه مذکور قا
نونلر دراعیدی بو محلده بانونک لحوقیله حاصل اولان طول سببیله عیبدن سالم اولمشدر
دین فی قافیه یه مطلع دکلمش ملکزاده روی ازین سخن درهم کشید که موافق رایش
نیامد و گفت خدای عزّ و جلّ مرا مالک این مملکت کرده بنده است تا بخورم و بخشم نه پاسبانم
که نکه دارم درهم کشید عبارتنک معناسی مکرر بیان اولندی که حرف تعلیل موافق طبع اسم
فاعلک مفعولنه اضافتیدر شین ملکزاده یه راجعدر بعض نسخه ده موافق رایش واقعدر
مرا بنی دیمکدر مالک این مملکت اسم فاعلک مفعولنه اضافتیدر کردانیده ایلمشدر دیمکدر
کوده یه‌دن الف و نون ادات تعدیه در تا حرف تعلیل پاسبان سینک سکونیله عسس
معناسنده در که حرف بیان نکه دارم صاقلیم یعنی حفظ ایدم سابقا نکاه لفظنک استعمالی
مفصل بیان اولنمشدر محصول ترکیب ملکزاده جلیس نجی تدبیرک بو سوزندن یعنی
بنده و وعظندن یوزن بو دندی حاصلی بحضور اولدی زیرا بو نصیحت رای طبعنه موافق

كلمه‌يي ديدي الله تعالى بنى بو مملكته مالك و پادشاه ايلمشدر تا كيم امتثال ايليوب كندم بيم خلقه
بذل و انعام ايليم پاسبان دكلم كه بيمويب و ايچميوب و كيميه‌يه ويرميوب طلسم كبى اوسته‌ده ديزه‌يوب
صاقليا موافق طبعمش بنا مه بيت صكره مرور زجوفرمود يازن جميع نسخه‌لره مخالف يازمش
قارون هلاك شد كه چهل خانه گنج داشت نوشين روان نمرد كه نام نكو گذاشت قارون حضرت
موسانك عمى اوغلى و قرنداشى طوتاردى بعض تفسيرلرده قصه‌سى مفصلدر و سرورى
شرحنده بر مصراعين يازمشدر مراد ايدنن اكا مراجعت ايلسون كه حرف علت چهل جيم عجمك
و هانك كسره‌لريله فرق ديمكدر اربعين معناسنه كاه اولوركه هاسنى حذف ايدوب چل يرلر
جيم عجمك كسريله خانه اود و بيت معناسنه گنج بونده مال معناسنه دردانشت بونلر كبى يرلرده
ميداشت تقديرنده در يعنى حكايت حال ماضى طوتاردى يعنى املك وار ايدى معلوم اولاكه
قارون حضرت موسى عليه السلام عمسى اوغليدى و قرنداشلغى ارى وقتا كه خداى تعالى موسايه
توراتى آلتون صحيفه‌يه يازديويوردى يسه حضرت موسى ديدى يا رب بن فقيرم آلتون قنده بولام
كه انكله سنك كتابك يازم بس الله تعالى علم كيميايى تعليم ايلدى و قارون اول زمانده غايتله
فقير و اهل و عيالى زياده عبادته ملازم و گيجه قايم و كوندز صايم ايدى پس موسى عليه السلام اكا
مرحمت ايدوب علم كيميايى تعليم ايلدى حتى بو طريقله زياده چوق ماله مالك اولدى شويله كه خزينه
لرينك مفاتيحنى يوز دوه چكردى و بر روايتده يتمش دوه جماعت دركه هر بر مفتاحك وزنى
بر درهم ايدى و بر روايتده نصف درهم و هر بر مفتاحه يتمش قپو اچيلوردى پس وقتا كه
قارون ماله جمعينه مشغول اولدى يسه نوافل و عباداتى كليا ترك ايلدى انه نصكوره الله تعالى
بيور ديكه انك مالنك زكاتنى اسيه وارديى قارون مالنك زكاتنى حساب ايلدى كوردى كه
فتى چوق مال كيتمك لازم كلور پس زكاتنى ويرمدى وكنديله بيك قول و بيك جاريه آلنوردى
جميعنك اكولرى و رختلرى آلتون ايدى و لباسلرى كذلك وقتا كه موسى زكات و برمسنى
الحاح و ابرام ايلدى يسه قارون ديدى ايرته شهر خلقنى جمع ايدوب سنكله مناظره و مباحثه
ايده‌يين اكر بحث و حجتده سن بكا غالب اولورسك مالمك زكاتنى ويره‌يم و الا ويرمم ديدى
و اول وقت بنى اسرائيل اراسنده زياده كوزل بر زانيه عورت وار ايدى قارون آنى چيغردى

واكا ديدي ايرته بن بني اسرائيلي جمع ايلسم كوك اكي موسايه فسقله شهادت ايده‌ب بكا زنا ايلدي
وبن امنه يو كليم ديرلك سكا بو قدر مال ويره يم ديدي پس عورت سوزين قبول ايده‌ب ايليم
ديدي ايرته اولجق قارون بني اسرائيلي كنه‌دي اوينه دعوت ايده‌ب جمع ايلدي اندنصكره حضرت
موسايي دعوت ايلدي موساده كلدي اندنصكره بني اسرائيل ايتدي حضرت موسايه وعظ
ايله حضرت موسي وعظ شروع ايده‌ب اثناي كلامده بيوردي بر كمسنه مال محفوظي سرقه ايلسه
اليني كسرم و بر كمسنه كه يول كسوب قطاع طريق ايلسه يعني قطاع طريق اولسه باشيني كسرم وبر
كمسنه كه زنا ايلسه اني طاشله ديه لوم ديدي بو كره قارون اياغ اوزره طوروب ديدي بو ديه
سن ايلوسك سنك اوزريكه حكم نيجه جاري اوله ديدي حضرت موسي بيوردي اكر بن ديه كلو
ايشلوسم بنم اوزريمه حكم توارته الله تعالي بيوردوغي كبي در اندنصكره قارون ديدي
سن بو عورته زنا ايلمشسن واقرار سندن بو كلمه ديو اشارت ايلدي قارون عورته قال لعـ
بو قاري سويله ديدي پس الله تعالي عورتك قلبنه خوف وخشيت دوشوردي ولساني كذب
دن صدقه دوندردي و ديدي حضرت موسي قارونك ديه‌وكندن مبرا ومنزهدر وبكا قارون
بو قدر مال وعده ايلدي وبكا تعليم ايتدي كه موسايه بر بهتان افترا ايدم ديوب ايسه اللهدن
قورقرم بني سنده وكليمنه بر يارامز نسنه افترا ايدم اندنصكره حضرت موسا غضبه كلوب يا عدو
الله نه مراد ايلدك بو افترايي بكا اندنصكره حضرت موسا مجلسندن طشره كتدي والله سجده
ايلدي ومناجات ايده‌ب قارونك شكايت ايلدي پس حضرت جبريل كلدي و ديدي يا موسي
الله تعالي سكا سلام ايدر وبيوردكه كوكه ارضي سنك امريكه مامور ايلدم هر نه بيوردرسك
سنك امريكه مطيعدر قارونك هلاكنه اندنصكره موسي دوندي قارونه كلدي
وكوردي كه بر التون تخت اوزرنده اوتورر ديبادن دوشكلر ويصدقلر طانيمش
پس موسا عصاسيني يره اوردي وسرير يره كيرمه ديدي اول ساعت سريري يره باتدي قارون
سريردن صچرايوب قچا يم ديدي موسا يره امر ايلدي يوت شوني فوري ديولرينه دك
يره باتدي پس موسايه تضرعه باشلدي هيچ تضرعنه التفات ايتميوب يوت ديدي اندنصكره بر
قاروني وقومني واويني يوتدي روايت اولنور كه الله تعالي موسايه وحي ايلدي كه يا موسي قارون

سکادرت کرکه اشتمایا موسی دیدی اماوی یورمك عزم جلالم حقیچون کی بندن بر کره امداد دیلسه البته
بن اکا خسفه اماوی یوردم اندنصکره بنی اسرائیل اراسنه کفت وکوی وشنیعه که موسی قارونی یره
باتوردی موال وخزاینی کندویه قالسه دیو اندن موسی الله تعالی یه تضرع ایلدیکه مالینی دخی
باتسون بس خدای تعالی مالینی ده یره باتوردی فخسفنا به وبداره الارض بو قصه یه دالدر
قصه قارون معلوم اولدیکه حضرت شیخك مرادی کثرتین بیاندر جهله حصرد کل در زیرا یازدقلری
یرده شویله مبالغه ایلمیه لرکه جهل خانه بیوره دو غنی عشر عشیری اولمان بمرد فعل نفی ماضی مفرد غایب
که حرف تعلیل تام نکی بیانینه کنز اشت قالدی محصوص قارون هلاك اولدی وبو احدن زیاده
مالی وخزینه سی وار ایدی یعنی کثرت مال هلاکنه سبب اولدی نته کم قصه سنده فهم اولنور اما
نوشیروان اولمدی زیرا عالمده عدل وداد ایله ابواد قودی یعنی اوصافی دیللرده مذکور و
مشهوردر بس کویاکه هنوز زنده در وباقیدر مصراع اولك معناسینی قارون هلاك اولدی حال بوکه
فرق او کنج وخزینه طوتدی دین وقارونك فرق خانه طلوسی مالی وخزینه سی وار ایکن فایده
امیوب هلاك اولدی دین مراد مصنفه اولما مشلر زیرا قیاس کلام اشاك مال سبب هلاك
اولدوغنی بیاندر بوقدر مالی وار ایکن اولدی دیمك مراد دکلدر زیرا موسی اندن مالك زکاتنی
طلب ایلیجك حسابی ایلدی کوردیکه چوق مال کیدر بس قیامدی عاقبت مالیله وکندویه باتدی
کنز اشت لفظی منه سنده نهاد لفظیله تغییر ایلین تفسیر ایلمش **حکایت** آورده اند که
نوشیروان عادل را در شکارکاهی صیدی کباب کردندی نمك نبود غلامی بروستا فرستادند تا نمك
آورده نوشیروان کفت نمك بقیمت بستان تارسمی نکردد ده خراب نشود آورده اند لغتده کتورد
مشلردیمکدر اما اصطلاحده روایت ایلمشلر دیمکدر در حرف ظرف شکار کاه ظرف مکان
آوییری دیمکدر ویا حرف وحدت صیدی شکار یعنی آو ویا حرف وحدت کردندی حکایت حال
ماضی افاده ایدر ایلر لردی اتفاقا طوز حاضر بولنمدی اول حالده یانلرنده طوز بولنمدی
بر اوغلانی کویه کوندردیلر تا کیم طوز کتوره نوشیروان اول وارن ادمه دیدی طوزی صت
وبجانا المه ها ایله ال تاکیم بو نسنه صکره رسم وعادت وقانون وبدعت اولمیه پادشاهلر وحکام
صیدی کاهنده کبابو یا طعام بشورمك لازم کلسه کجه طوزی رایکان الوب وکویلی خرابلغنه سبب

اولمیه کفتند ازین قدر چه خلل زاید کفت بنیاد ظلم در جهان اول اندك بوده است وهر که آمد برو
مزید کرد تا بدین غایت رسید خلل لغتده کدك معناسنه در یعنی رخنه اما بونك كبی یرلرده نقصان
معناسنه در زاید فعل مضارع مفرد غایب در زاییه‌دن طوغار دیمکدر یعنی حادث وظاهر اولور معناسنه
بنیاد بونده ابتدا معناسنه در ظلمه اضافتی لامیه در بوده ادات زمانیه وسین وتا ادات خبر اندك
بوده است ازالمسئلة دیمك اولور بر حرف استعلا واو ضمیری بنیاد ظلمه راجعدر مزید مصدر میمیدر
زیاده معناسنه تا حرف تعلیل بدین با حرف صله دال همزه دن بدلدر اصلنده این ایدی نته که سابقا بیان
اولندی غایت بونده حد معناسنه در محصول بیت نوشیروانك یاننده حاضر اولنلر دیدیلر که بو قدر
بر عشردن نه دکلو خلل ونقصان حادث اولور وبو مقداری جزوی تعدی بر معموری کویلك خراب اولماسنه
ندن باعث اولور نوشیروان دیدی ظلمك بنیادی جهانده اول ازجق ایمش دهر کیم که سلاطین وحکامدن
کلدی اول بنیاده اوزرینه زیاده ایلدی تا کیم بو حده ایرشدی وبو غایته واردی ودنیا ظلمله طولدی
معلوم اوله که فقهاء خلفاء راشدیندن صکره کلن سلاطینه عادل اطلاق قلمقدن منع ایلمشلر حتی فتاوی
وادده کفرینه بیله حکم ایلمشلر مکر که عادل عدولدن ماخوذ اوله اهل اسلام پادشاهلری ایکن اما
نوشروان کافر ایکن اکا عادل اتفاقنده اتفاقدر وان قطعه اکر زباغ رعیت ملك خورد سیبی برآورند
غلامان او درخت از بیخ باغ رعیت لامیه خورد فعل مضارع مفرد غایب فعل شرط سیب الما عربجه
تفاح دیرلر تانك ضمی وفانك تشدیدیله و یا حرف وحدت بر آوردن بونده چیقارمق دیمکدر
غلامان قوللر وخدمتکار معناسنه در او ضمیری ملکه راجعدر بیخ بانك عربینك کسریله اغاجك
وغیرینك کوکنه دیرلر محصول بیت اکر رعیتك باغ و باغچه سندن پادشاه غصب تعدی طریقیله
بر الما یمك جایز کوررسه قوللری وخدمتکارلری اول المانك اغاجینی کوکندن چیقاررلر
یعنی اول باغی خراب ایدرلر بیت به پنج بیضه که سلطان ستم روا دارد زننده لشکریانش هزار
مرغ بسیخ بیضه بانك فتحیله یومرده که حرف بیان ستم سینك کسریله وتانك فتحیله ظلم معناسنه
در روا رانك فتحیله بونده جایز دیمکدر دارد طوتار یعنی جایز طوتار زننده فعل مضارع جمع
غایب اوررلر دیمکدر لشکریان یا حرف نسبت والف ونون ادات جمع لشکریلر دیمکدر هزار
بیك دیمکدر الف معناسنه مرغ لغتده هر قوشه دیرلر اما بونده تاووق مراد در مرغ خانکی

مصاسنه غلبه استعمال الله مرغ طاوغه دیرلر عربجه دجاجه دیرلر سیخ کباب دموریدر که تورکجه سوغلي تر

مخصوص بیت بش بومرده ظلمی که پادشاه جایز کوره یعنی بش عدد یومرده مقداری طمع ایدوب غصبله

السه انک عسکری وسپاهی بیک تاوغی شیشه صانجوب کباب ایدرلر یعنی پادشاهک اول مقدار ظلمی

عسکره کلی ظلمه اجازت اولور بیت نماند ستمکار بدروزکار بماند برو لعنت پایدار نماند فعل

نفی مستقبل مفرد غایب قالماز دیمکدر ستمکار ظالم دیمکدر زیرا کار کاف عجمیله ادات فاعلدر بجی معناسنه

نه که سابقا مفصل بیان اولندی بماندن فاعلیدر بدروزکاره اضافتی بیانیه در بدروزکار وصف

ترکیبیدر بونده روزکار زمان معناسنه در یرامان زمانلی دیمکدر یرامازلق کننده یه نسبتدر روزکار

نسبتده کلیجانه قالور فاعلی لعنتدر پایداره اضافتی بیانیه در مخصوص بیت ظالم بدعهد وبدزمان

قالماز یعنی بر کون دنیادن کوچوب کیدر باقی قالماز البته ولیکن انک اوزرنده لعنت ثابت

وباقی ومؤبد وبرقرار قالور حاصلی قبایح اوصافین هر کیم ایشیدرسه اکا نفرین وبد دعا ایدر استعمال

وصف ترکیبی دینلر خطا ایلمشلر فارسیده موصوف صفتنه مضاف اولمق جایز دکل دینلر میدر

فارسینک فارسلرنده دکل ایمش **حکایت** عالمیرا شنیدم که خانه رعیت خراب کردی تا

خزینه سلطان آبادان کند بیخبر از قول حکیمان که کفته اند هرکه خدای تعالی را بیازارد تا دل

خلقی بدست آرد خدای تعالی همان خلق را بروی کمارد تا دمار از روزکارش برارد عالمی یا

حرف وحدت ورا ادات مفعول که حرف بیان خانه رعیت لامیه کردی یا حرف حکایت کرد بنک

خانه مفعول اولی وخراب مفعول ثانیسی تا حرف تعلیل خزینه سلطان لامیه ابادان الف ممدوده

ممدوددر معناسنه کنند خزینه مفعول اولی وابادان مفعول ثانیسی بیخبر از قول حکیمان که حرف

بیان هرکه اصلنده هرکس که ایدی نته که مرا را بیان اولندی تعالی را را ادات مفعول بیازارد فعل

مستقبل مفرد غایب بونده انجیته دیمکدر تا حرف تعلیل دل خلق لامیه ویا حرف وحدت وخلق

مخلوق معناسنه در همان هماله انده مرکب اولمق جایز مفرد اولمغله جایز بدست با حرف صله

ارد دل خلقی مفعول صریحی وبدست غیر صریحی خلق را را ادات مفعول بو حرف استعلا

وی ضمیری غایب عامله راجعدر کمارد کاف عجمیله ضمیله حواله ومسلط ایدر دیمکدر

عربله عجم بیننده عربی اولنجه هلاک معناسنده در وعجمی اولنجه مشترکدر اصل وکوکله انتقام

بیننده براورد بوینه چیقاردیمکدر دماره مفعول صریحی واز روزکار غیر صریحی تقدیر کلام دمار
از روزکار براورد در محصول بیت بر ظالم عالمی ایشتدم که پادشاهلر خزینه سنی معمور وآباد ایتمک
ایچون رعایانک خانه لرینی خراب ویباب ایدرلر حکما وعقلا قولنجه بی خبر اولدوغی
جهتدن بویله ایدرلر دیگکه دیمشلر هر کیمسه که اللهک سخط وغضبنه سبب اوله بر مخلوقک کوکلنی
اله کتورمکیچون حق تعالی هم اول مخلوقی یعنی کوکلنی اله کتورمکه سعی ایلدوکی مخلوقی اوزرینه
مسلط وحواله ایدر تا کیم روزکاردن اصلینی وکوکلنی چیقاره یعنی هلاک ایلیه معلوم اولا که خدای
تعالینک حضورینه ازار وای وجفا ممتنع ومحالدر بلکه رضای شریفنه نسبت مخالفت سبیله مستوجب
عقوبت اولمقدر کنایتدر بیت آتش سوزان نکند با سپند آنچه کند دود دل مستمند آتش سوزان
صفت مشبهه در یقمغان دیمکدر سوزیدنن بونلک بی یرلرده یقجی وپاتیجی معناسنه در با حرف
صله وسپند سینک کسری وبای عجمیک فتحیله بوزرلک دیدکلری نباتدر یاوز کوز دکمکیچون
یقارلر باسپند نکنده متعلق آنچه کندک مقدم مفعولیدر نکندک مفعول بیدر دیر فکر بیز سویلمش
دود دل لامیه وکندک فاعلی مستمند مست میمک ضمی وسینک سکونیله لفظ مشترکدر
شکایت وغم وغصه ونحافت بیننده یعنی ضعیف ونحیف اولمق دردمنده دردلی دیمکدر پس مستمند
غملی وغصه لی ونحیف دیمکدر محصول بیت یاقیجی آتش سپنده اول حالی واول کاری ایلمز که
بر فقیرک دود دلی وانکسار قلبی ایلر یعنی بر مسکین مظلومک کوکلندن چیکدوکی آهی وبد عاسی
ایلدوکی تأثیری آتش سوزان سپنده ایلمز حضرت شیخ سپندی تخصیص بالذکر ایلدوکی کنمکنه
سبب اولدر که آتشه یاندوغنده چیتردیسی سایر یانان نباتاتدن وجوهله زیاده در بعض شراح دیمش
خفی اولمیه که بعض دیارده یوزرلک وفرت اوزره اولوب اغستوس زماننده شدت حرارتده
بر حالت استعدادیه پیدا ایدر که بر صحرانک براوجنده بر جزوی آتش طوقنسه طرفة العین
بالتمام یانوب کل اولور حضرت شیخ بو بیتله اکا اشارت وسرعت تأثیرینه کنایت ایتمشدر سپندی
تخصیص بالذکر ایتدوکنک وجهی بودر که خفی دکلدر جمیع نباتات قوروتوقدنصکره بو استعدادی
بولور رفته بر سوزانی ملتهبله بیت ایلینلر غلط المشلر لطیفه کو بنه سرود جمله حیوانات سیر است
وکمتر پی جانور از خور وباتفاق خردمندان خرباد بربه از شیر مردم در سرود بیس معناسنه

دروبسته جمله یه وحیوانات اضافتلری لامیه لردر شیر بست خبر مبتدا اشیر بونده یای مجهوله
ایله ارسلان معناسنه درکه اکسك بونده احمق معناسنه در وتر ادات تفضیل ویا حرف نسبت ونون حرف
تأکید جانورانه اضافتی صفتك موصوفنه اضافتیدر جانور نونك سکونیله جانلی دیمکدر زیرا ورواننك
فتحیله ادات نسبتدر والف ونون ادات جمعدر باحرف مصاحبت کلجاخ خبره متعلق اتفاق خردمندان
مصدرك فاعلنه اضافتیدر عقلا اتفاقیله دیمکدر خر باربر بیانیه باربر وصف ترکیبیدر بردندن بانك
فتحیله ایلتمك معناسنه بار بونده یوك که بار بر یوك کوتوریجی یعنی یوك چکیجی بری برددن اخذ
ایدر احوال اشتقاقدن کلیا غافل ایمش خر باربر مبتدا به یك دیمکدر که من تفضیلیه معناسنه در بعض
نسخه ده که بونیه ازو اقعدر شیر مردم دربیانیه وخبر مبتدا مردم در وصف ترکیبی در دریدندن
دالك فتحیله زیراده فتحه وکسره جایزدر تحصیص ترکیب دیرلرکه جمیع حیواناتك سروری ورئیسی
ارسلاندر وجانلولرك احمقی اعجزی خردر زیرا غایتله احمق وابله در وعقلا اتفاقیله یوك چکیجی
خادم وبرچیجی شیردن بهتر ومقبول ومرغوبتردر زیرا انجه اموره استخدام اولنور مثنوی مسکین
خر اکرچه بی تمیز ست چون بار همی کشد عزیزست مسکین خر اصلنده خر مسکین ایدی موصوف
صفتنه اضافتی قبیلندندر یعنی بیانیه ضرورت وزن ایچون اضافة فك اولندی تمیز اصلنده تمییز در
تفعیل بابندن مصدردر لیکن اعجام یای مصدر حذف فیله استعمال ایدر چون ادات تعلیل همی ها حرف
تأکید ومجی بونلك کبی یرلرده ادات استمراردر کشد فعل مضارع مفرد غایبدر کشیدندن چکمک دیمکدر
مسکین خر مبتدا وما بعدی خبری وبار همی کشدك مقدم مفعولی وجملهٔ فعلیه معللدر عزیزست تحصیص ترکیب
خر مسکین اکرچه کم ادراکدن محروم وفهم ودرایتدن دور وتمیز وتشخیصدن مهجوردر اما چونکه
یوك چکمک ضرورت حالده مرکوبدر عزیزدر یعنی بوبله بی تمیز وادراکی بعضی جهتدن استخدامه
قابل اولدیغی ایچون ارسلاندن اعز واکرمدر کاوان خران باربردار به از ادمیان مردم ازار کاوان
مبتدا وخران اکا معطوف باربردار اضافت بیانیه دربار بردار وصف ترکیبیدر برداشتندن بانك
فتحیله بحسب لغت یوك قالدیریجی دیمکدر اما کوتوریجی مرادر به یك زای معرده بونده من
تفضیلیه معناسنه در ادمیان وصلده همزه ساقطا وملشده مردم ازاره اضافت بیانیه در مردم
ازار وصف ترکیب معناسی مراد اوله یعنی اشاعه ایلتمك یجوملك معناسنه پس تحصیص ترکیب

زداکسه علی
وسروری
وکافی

ايري ايلكوكي بوغزدن كچوب مله ممكن دكلدر اماكو بكده طوتلوب اشاغه كيتميجه قوني يرتاب يعني صاجني
هلاك ايدرنه هركه قوت بازو ومنصب ارد بسلطنت بخورد مال مردمان بكزاف توان بخلق
فرو بردن استخوان درشت ولي شكم بدرد چون بكيرد اندر ناف **حكايت** مردم ازاري را
حكايت كنند كه سنكي بر سر صالح زد درويش مجال انتقام نبود سنك را باخود نكاه ميداشت تا
وقتي كه ملك بران لشكري خشم كرفت ودرچاهش كرد مردم ازار وصف تركيبيدر ازار ديدندن
ويا حرف وحدت وراحرف مفعوليت سنكي يا حرف وحدت سر صالحي لاميه ويا حرف وحدت درويشدن
مراد مذكور صالحدر ورا تخصيص ايچوندر مجال انتقام لاميه بوغزي سنك را رااداة مفعول
نكاه ميداشت حفظ ايدردي حفظ ايتدي ديمك معناي منطوقي ويرمشدر تا انتهاي غايب ايچوندر
وقتي يا حرف وحدت كه حرف بيان ويا رابط صفت ملك مبتدا لشكري يا حرف نسبت خشم خانك
فتحي وسكون شينله غضب ديمكدر كرفت فعل ماضي مفرد غايب فاعلي تحتنده ملكه راجع ضميردر ومفعول
صريحي خشم غير صريحي بران لشكري وجمله فعليه خبر مبتدا در درچاه در زندان ديمكدر درويشي
ضمير مردم ازاره راجع محصول تركيب برانسان ايچنده موذي حكايت ايدرلركه بر صالحك باشنه
بر طاش اوردي درويش صالحك انتقامه مجالي يوق ايدي زيرا پادشاه قولي ايدي كه قوت قاهره صاحبي
ايدي پس اننك كينين الماديغي طاشي كنديله صاقلردي يعني باشنه اوردوغي طاشي حفظ ايدردي شول
وقته دك كه پادشاه اول مردم ازار لشكريه خشم ايدوب قويويه صالنجه يعني زندانه حبس ايدنجه
درويش درآمد وان سنك را بر سرش انداخت كفت تو كيستي واين سنك بر سر من چرا زدي كفت
چنين فلانم واين سنك همان سنكست كه در فلان تاريخ بر سر من زدي كفت چندين مدت
كجا بودي كفت از جاهت انديشه ميكردم اكنون كه درچاهت ديدم فرصت غنيمت شمردم درآمد ايچري
كيردي يعني زندانه كيردي محصول تركيب درويش صالح زندانه كيردي واول حفظ ايلدوكي طاشي
ظالمك باشنه اوردي يعني اوردي ظالم ديدي سن كيمسن وبو طاشي باشمه نيچون اوردك درويش
ديديكه بن اول فلانم كه باشمه طاش اوردك وبو طاش اول طاشدركه فلان تاريخده بنم باشمه
اوردك مردم ازار ديدي بوقدر مدت وزمان قنده ايدك درويش ديدي سنك منصبك
وقوت قاهركدن خوف ايدردم شمديكه سني چاه وزندانده بولدم فرصت غنيمت بيلدم كه عقلا ديمشلردر

مثنوی ناسزایی را چو بینی بختیار عاقلان تسلیم کردند اختیار تا حرف توصیف نفی ناسزا لایق

و یا حرف وحدت و رادات مفعول چو حرف تعلیل بینی فعل مضارع مفرد مخاطبدر بینیه‌سن دن بونده

کورر سین دیمکدر بختیار وصف ترکیبی اقسامندندر بخت دولتدر و یار قرین و مصاحبدر

یعنی دولت کنه و یه یار دیمکدر عقلا مبتدا و تسلیم کردند مفعول اولی و اختیار مفعول ثانیسی

و جمله فعلیه خبر مبتدادر محصول بیت برنا اهل و نامفعول کیمسه‌یی بختیار دولتمند و سعادتمند کوره

سین یعنی دولت کا یار و هر وجهله قوی الاختیار کوره سین عقلا انجلین ناسزا و ناهمواره مقابله

ایلیوب و انکله مجادله ایلیوب اکا تسلیم اولمغی و سر فرو ایلمکی اختیار ایلیه‌لر قصه‌دن حصه یعنی عاقلان

بویله ایلدیلر سنده عاقل ایسک اکا تسلیم و رضایی اختیار ایله مصراع ثانینک معناسی عاقللر

اول ناسزایه اختیارلریله تسلیم ایلدیلر تا اول ناسزا سوملیشلی چون نداری ناخن درنده تیز بابد

ان که کم کیری ستیز چون حرف تعلیل نداری فعل نفی مستقبل مفرد مخاطب چونکه طوتمازسین

یعنی چونکه سنک یوقدر دیمکدر ناخن خانک ضمیله درنق در درنده یه اضافتی بیانیه‌در درنده

اسم فاعلدر دریدندن داله فتحه و کسره جایزدر و راده تشدیده ضرورت وزنیچوندر زیرا لغتلرنده

تشدیده یوقدر نته که سابقا مفصل بیان اولندی تیز مای محرهوله ایکن کسکین دیمکدر با حرف مصاحبت

بدان بک جمعیت یا رامزلر دیمکدر ان اسم اشارتدر بو مقدره مثلا حال و شان کبی بر نسنه‌یه

که حرف بیان کم کاف عربلک فتحیله لغتده اکسلک دیمکدر اما بونک کبی یرلرده کلیه عبارتدر یعنی

هیچ ایلمک معناسنه کیری فعل مضارع مفرد مخاطبدر طوتماسین یعنی هیچ طوتماسین ستیز سینک

و تانک کسره‌لریله اسمدر عناد معناسنه کم کیرینک مفعول صریحی و با بیان غیر صریحی محصول بیت

چونکه کسکین بر تیجی طرناغک یوقدر یعنی خصمله معارضه و مجادله یه حاصلی مقاومت و مقابله

قادر دکل سین اول یکسه که یرامزلرله هیچ ستیز و عناد ایلمیه سین یعنی ظلمه و بدکارلرله هیچ خصومت

و عداوت ایتمه و نزده اولمیا مصراع ثانینک معناسی اول یک که یرامزلرله و نامعقوللرله ستیزی و عنا دی

ان طوتارسین دین و ظالم و بدکارلرله چوقلق خصومت و مجادله ایتمیه سین دیین کم

سوملیشلی زیرا بونده کم محضا عدم عبارتدر فتدبر هر که با پولاد بازو پنجه کرد ساعد

سیمین خود را رنجه کرد هر که هر کس که ایدی نته که مکرر بیان اولندی با حرف مصاحبت

ز دن نیك علی
وسروری
وشمی

پولاد

پولاد بازوی جمله‌سیله چلك دمره دیرلر تعریب ایدوب فا ایله فولاد دیرلر عربجه ذکره دیرلر فی اللغة وکلنج
فتحه‌لریله پولاد بازو وصف ترکیبیدر چلك بازولی دیمکدر کمال قوتدن کنایتدر پنجه‌های
سیمی بونلر کبی یرلرده تخصیص افاده ایدر زیرا هر پیشه پنج دیرلر صکره ها ایله بش برمغه تخصیص
ایلدیلر پنجه کردن مفعول صریحی وبا پولاد غیر صریحی ساعد عینك کسریله بلکدر اضافتی بیانیه
درباحرف نسبت ونون حرف تاکید در خوده اضافتی لامیه در ورا حرف تخصیص رنجه رنج
رانك فتحیله الم دیمکدر وهاء سی نسبت وتخصیص معناسنی افاده ایدر دردلی والملی دیمکدر
ساعد کردن مفعولی اولی ورنجه مفعول ثانیسی مخصوص بیت هرکمسه که پولاد بازولیله یعنی
قولی قوتلیله پنجه ایلدی یعنی طوتدی حاصلی زورلو شخصله خصومتدن کنایتدر کندینك
مکش کبی نازك وبیاض بلکینی رنجیده ودردناك ایلدی یعنی کندی مقدارین بلمیوب اولولر
ایله خصومت ایلین البته بجضوسا اولولر دیمکدر باش تادستش ببینه دروزگان پس بکام
دوستان مغزش برارد باش روزمرّه لرندن صبر ایله دیمکدر نته کم بو ان شاهیده واقعدر بیت
تو در دل مبر هیچ مهمان چه جای صبر وعقل وجان زمانی باش کز نامحرمان خالی کنم جا را بس
بونده حاضر باش وخاموش باش دین وحالك اوزره اول دین مذکور اصطلاحدن غافل ایمش
تا انتهای غایت ایچوندر دالی معناسنه دستش ضمیری پولاد بازویه راجعدر ببینه فعل مضارع
باغلیه دیمکدر روزگار فاعلی ودست مقدم مفعولی پس بونده ادات تعقیبیه در اندن صکره
معناسنه بکام دوستان لامیه بادن بونك کبی یرلرده یرکیده جه دیمکدر تعبیر اولنور دوستلرك
مرادنجه دیمکدر مغز میمك فتحی وغینك سکونیله بینی والك وفندق وفستق وبادم کبیلرك
ایچنه دیرلر شین ضمیر سابق کبی دربرارد فعل امر مفرد مخاطب چیقار دیمکدر مرکبدر بر له
ارآن که فعل امر در اریدن کتور معناسنه مخصوص بیت صبر ایله تا کیم مذکور پولاد بازونك
یعنی قوی وزورلی ظالمك روزگار زورکارلنی باغلیه یعنی منصب مرتبه دن انی دوشوب
خور وذلیل ایدنجه حاصلی روزگار کینه کذارلنی منکوب ایدنجه صبر ایله اندن صکره دوستلرك
مرادنجه دیه سندن بیسنی چیقار یعنی کوکلده کچن کبی اندن انتقامك الوب حقندن کل بو بیت
خطا عام طریقیله سوق اولنمشدر **حکایت** یکی را از ملوك مرضی هایل بود که اعاده

ذکر الن موجه بنود طائفه حکمای یونان متفق شده نه که مرض درد را دوایی نیست مکر ز
زهرهٔ آدمی که بچندین صفت موصوف بود مرضی یا حرف وحدت هایل قورقونج که حرف
رابط صفتا عادهٔ ذکر مصلحتی مصدره اضافتیه اعاده افعال بابندن مصدر در اجوف واویدن
لفتمیده دونده مکده اما بونلک کبی یرلرده تکرار مراد در بو ترکیبه حضرت شیخه اعتراض
ایلمشلرکه مرض هایل برکره ذکر اولمادی که اعاده سی موجه اولمیه و لفظ هایل ذکرندن بر کراهت
اکلنمدی که تکراری مستنکر اوله ذکرلک آنه اضافتی لامیه در طایفه حکمای یونان اضافتلری
بیانیه و لامیه در لف ونشر طریقیله یونان مملکت قدیمانه دیرلرکه حکمای اقدمین اندن ظهور
ایلمشدر که اسکندر بن دارانک بریده کر حرف بیان مرین درد دامروانک دلالت ایلدوکی
معنای مخصوص لیتجی تأکید ایده تحسین لفظ ایچون زاید مکلده دوایی یا حرف تأکید تنکیر
مکر ادات استثنا زهره اودکه جکرک یانده اولور عربجه مراره دیرلر زهره نک آخرنده هاء
رسمی بونلک کبی یرلرده تخصیص افاده ایده زیرا آغو دراغوبه منسوب دیمکدر کاه اولورکه مجال
معناسنه تورلک اوری یوق دیر عجم زهره ندارد دینسه که شاعر بیورر بیت زهره ندارم که بسوسیم
لبت تیر و کمان دار ابروی تو بعض شراح او د معناسنه اولان زهرهٔ عربیه و فارسیه مستعمل
اولان الفاظ مشترکه دن ظن ایدوب غلط ایلمش ولغات عربیه ده مستعمل اولدوغنی مختار صحاحدن
نقل ایدوب افترا ایلمش که انده بو بچندین نام ونشان یوقدر آدمه اضافتی لامیه در یا حرف وحدت
که حرف رابط صفت بچندین با حرف مصاحبت چندین بونده الفاظ کنایه دندر عدد غیر معین
مراد در بود فعل مضارع مفرد غایب بونده اوله دیمکدر محصول ترکیب پادشاهلردن بریلک
بر قورقونج مرضی وار ایدی که انلک ذکرنی دوندرملک یعنی انی تکرار ایله کتوروب اکمک
موجه و معقول دکلدر طایفهٔ حکمای یونان متفق اولدیلر و سوزلرین برکده دیلرکه
بو مرضه هیچ علاج و دوا یوقدر الا بر دوا اوردی که اول آدم بچه صفتله موصوف اوله و صفتلرین
بیان ایله یلر ملک بر مود طلب کردند و دهقانی پسری یافتند بدان صفت که گفته اند
دهقان کویلی و اکینجی معناسنه در پسری یا حرف وحدت کویلی و اکینجی اوغلانی دیمکدر
حاصلی زراعت بر اوغلانی محصول ترکیب پادشاه بیوردی طلب ایلدیلر بر کویلی و اکینجی

اوغلانی بولدیلر اول صفتلر که حکما دیمشلردر که ملک پدر و مادرش بخواند و بنعمت بکرا
خشنود کرد ایندی قاضی فتوی داد که خون یکی از رعیت ریختن برای سلامتی نفس پادشا
هان روا باشد سلامتی ده یا حرف مصدر و همزه اضافیچون کلمش محصول ترکیب پادشاه دهقان
پسرك آتاسینی و اناسینی دعوت ایدوب بخشش و بیقیاس نعمتله خشنود ایلدی یعنی راضی و ممتلی ایلدی
و قاضی فتوی ویردیکه پادشاه زمانك صحت و عافیتیچون رعایادن برینك قانین دوکوب هلاك
ایلمك شرعا جایزدر دد بو جلاد قصد کشتنش کرد پسر روی بسوی آسمان کرد و بخندید یعنی
جلاد اوغلانی قتل ایلمکه قصد ایلدی اوغلان یوزینی کوك جانبنه ایلدی و کولدی صبی حیا
حیاتدن نا امید اولوب یوزین کوکه دوندروب تعجبدن کولدی ملک گفت درین حالت
چه جای خنده است پادشاه اوغلانه سؤال ایدوب دیدی بو حالتده یعنی قتل حالنده نه
کولمك یریدر زیرا آشوب مبهوت و یحیی محلدر پسر گفت ناز فرزندان بر پدر و مادر
باشد و دعوی پیش قاضی برند و داد از پادشاهان خواهند اکنون پدر و مادر بعلت خطام
دینار انجوی سپردند و قاضی بکشتم فتوی داد و سلطان صحت خویش در هلاك من بینه بجز
خدای تعالی پناهی نه نادم محصول ترکیب اوغلان ایتدی اولادك نازلری پدر و مادرلرینه
در یعنی انلر رحیم و شفیق اولدقلریچون ناز و شیوه لرین چکرلر و شرعله دعواسی اولانلر بهر
تقدیر قاضیه مرافعه اولورلر یعنی عدل و انصافله اجرای حق ایدوب دفع ظلم اتمکی اهل
شرعدن رجا ایدرلر و عدل و دادی و دفع ظلم و بیدادی پادشاهلردن تمنی ایدوب اغیاردن
جفا کورسه لر انلره پناه ایلدرلر بو انلر جمیعی بنم حقمده بر طرف و یوق یره وجودم تلفنه و هلاکنه سعی
محقق بیلوب بو کار بوالعجبی لستغراب ایدوب کولرم شمدیکه حالده ایسه پدر و مادرم متاع
و اسباب دنیا ایچون یعنی نعمت دنیایه طمع ایدوب بنم قتلمه رضا ویردیلر و قاضی قتلمه فتوی
ویروب هلاکمه حکم ایلدی و پادشاه کند و صحت وجودنی بنم هلاکمده اکلیوب باعث حیاتی
بنم قتلمده بیلور پس بونلرك جمله سندن مأیوس اولوب حق تعالی جانبندن غیری امید کاهم
و ملجا و پناهم قالمدی اول سببدن تعجب ایدوب خنده ایلدم بیت پیش که بر آورم ز دست
فریاد هم پیش تو از دست تو میخواهم داد پیش بونده اول وقت معنالرینه اولمق جایز دکه

اسمیدر کیم معناسنه براورم چیقارم وکتورم دیمکدر زد سستت تا ضمیر خطاب فریاد براورمک
مفعول صریحی دردستت غیر صریحی هم ادات تاکید پیش تو لامیه دست تو ده بویله در
میخواهم فعل مضارع متکلم وحده در داد مفعول صریحی واز دست تو غیر صریحی محصول بیت
حضرت شیخک جانبندن پادشاهه تضرع بیورر سنک الکدن کیمه فریاد ایده یین وکیملرک اوکنه
وپانه واروب شکایت ایده یوب حالم اغلایم حالی سنک الکدن کیمه داد ونالش وفریاد ایده یوب
شکایت ایده یم کنه سنک الکدن سکا شکایت ایدوب سنک انصافکه راضی اولوب عدل ودادی
ینه سندن توقع ایده رم سلطان راد دل زین سخن بهم برآمد وآب در دیده بگردانید وگفت
هلاک من ولیتر ستار خون بیکناهی ریختن سر و چشمش ببوسید ودر کنار گرفت ونعمت
بیکران بخشید وازاد کرد گویند که ملک هم در ان هفته شفا یافت محصول بیت پادشاهک کوکلی
بو سوزدن متاثر اولوب رحمت وشفقتی غالب اولدی وکوزلری یاشله طولدی وبامرادک
حال پرملالنه کریان اولدی ودیدی که بر بیکناه مظلومک ناحق یره قانن دوکمکدن بن
بو مرضدن شفا بولمیوب هلاک اولمم یکدر هلاکیله کلان عافیتدن کچدم وبر قیرالک مماتیله
حاصل اولان حیاتدن ال چکدم واول هوایی کوکلدن چیقاردم اوغلانک یاشن وکوزین اوپدی
وانی توجیهی حاصلی پادشاه پسرک کلامندن متنبه اولوب بیچاره یه تسلیت واستمالت ایدوب
ازاد ایلدی دیرلر کر پادشاه همان اول هفته ده اللهک عون وعنایتیله شفاخانه خدادن
صحت بولوب ومرض هایلندن خلاص اولوب کورمش کبی اولدی بعض شراح ازخون بیکناهی
ریختن تقریر کلام ان ریختن خوان بیکفاهیدر دیمش وبعضلر ردایدوب بو تقدیری
پسند ایلمیشدر لیکن پسند ایلمه سی نا پسنددر قطعه همچنان در فکر ان بیتم که گفت پیلبانی
بر لب دریای نیل همچنان بونده الان معناسنه در یعنی هنوز فکر ان لامیه درکه حرف رابط
پیلبانک قیلیچیدر یکدر زیرا پیل فیل یعنی اندن معرّبیدر وبان ادات فاعلدر رجی معناسنه لب بونده
کنار معناسنه در دریایه اضافت لامیه در ونیله بیانیه نیل برماغنه دیرر دریا اطلاقی انکیچوندر
که دیار عربده اندن عظیم صو یوقدر والا حقیقتده طونا ارماغی اندن اعظمدر لیکن عربستانده
اولمغین بحر دیمشلر محصول بیت دریای نیلک کنارنده بر قیلیجی سویلدوکی بیت هنوز خاطرمده

در که هر کز فکر میرسد کیمشه‌در اول بیت بو قطعه‌نک بیت ثانیسیدر یعنی زیر پایت کر ندانی
حال مور همچو حال تست زیر پای پیل زیر پای لامیه و تا ضمیر خطاب عام طریقیله ندانی فعل
مستقبل مفرد مخاطب فعل شرط اکر بلمز ایسک دیمکدر حال مور ده لامیه و ندانینک مفعولی
و زیر پایت ظرف مکانی همچو ادات تشبیه حال تست لامیه در زیر پای پیل ایکی اضافتیله
لامیه لردر محصولی ایاغک التنده قریجه‌نک حالی معلوملک دکل ایسه و بیلمک استرسک
همان سنک حالک کبی در فیلک ایاغی التنده یعنی کنه و کیچی فیلک ایاغی لتنده فرض ایلسک
نه حالده اولاجغک معلومدر ایمدی مور ضعیفکده حالی سنک ایاغک التنده چاقی او یله
در ایمدی ضعیفلره مرحمت ایله که قویلر ایاغی التنده دوشوب پایمال صوات اولمیه سین
پیلبانی بوسکبانی و دربانی و غیریلره وصف ترکیبی دینلر وصف ترکیبدن خبر دار و کاه
دکللر ایمش و بان ادات نسبتدر دین ادات فاعلدر ادات نسبی فرق ایلمزمش پیلبانی
برلب دریای نیلک معناسیدر فیلجی نیل دریاسنک کناری قتنده دین اداده قصور ایلمش فتأمل
فتدبر حکایت یکی از بندکان عمرولیث کریخته بود کسان در عقبش رفتند و باز
اوردند و زیر را با وی غرضی بود اشارت بکشتن او کرد تا دیکر بندکان چنین حرکت نکنند
بنده پیش عمرو سر بر زمین نهاده و کفت عمرولیث تقدیری عمرو بن لیثدر عملین بینده واقع
اولان ابن لفظی خفف ایلمک شایعدر کریخته بود قجمش ایدی کسان جمع کس در عقب
عینک و قافک فتحه‌لریله ارد معناسنه‌در و زیر را را ادات تخصیص و زیرک دیمکدر
با حرف صله وی ضمیر غایب بنده‌یه راجع غرضی یا حرف وحدت با حرف صله کشتن او مصدر
مفعولنه اضافتیده تا حرف تعلیل محصول ترکیب عمرو بن لیث دیدکلری پادشاهک مملوکنه
بر قولی قچمش ایدی بر قچ کیمسنه ارد نجه کیدوب طوتوب کرو کتوردیلر و زیرک اکا غرضی
وار ایدی پادشاهه انی قتل ایلمکه القا و اشارت ایلدی تا کیم سایر بنده‌لره موجب عبرت
اولوب انلردن برسی بویله ناشایسته حرکت تجویز ایلمیه اول بنده مستمند بیچاره ویرلک کنه و حقیقته
یره مرقصه‌یی کوریجک پادشاه او کنده یره باش قویوب دیدی بیت هر چه رود بر سرم
چون تو پسندی رواست بنده چه دعوی کند حکم خداوند راست هرکل افرادی معناسنه‌در
رباعی سبک علی
وسروری
ردشمی

چه نه دیمکدر شنیه نك عبارتنده هر شیء کر دیمکدر مبتدا واقعدر ورود فعل مضارع مفرد
غایبکیدر یعنی کجرم دیمکدر بر حرف استعلا روده متعلق چون ادات تعلیل ادات شرط دکل
پسندی بای عجمدر فحیله فعل مضارع مفرد مخاطب بکنور ولایق کورسین دیمکدر روا جایز
دیمکدر وسین وتا ادات خبر ومجموع مرکب خبر مبتدا در بنده مبتدا چه کنه لی مفعول اولی ودی عی
مفعول ثانیسی وجمله خبر مبتدا حکم وسکون میمله مبتدا خداونده افندی. ور ادات تخصیص و
وسین وتا ادات خبر ومجموع مرکب خبر مبتدادر تقدیری کلام خداونداستانه دین قاعده
فرسن اکاه دکل ایمش محصول بیت بنده این عمروخطا ایدوب دیر هر نه حال وهر نه سرکذشت
وعقوبت باشمه کجرسه سنی مستحسن وجایز کورسین لایق وسزاوار در وهیچ برکمسه نك
چون وچرایه ومخالفته قدرتی وامکانی یوقدر بنده نه دعوای ایده ونه سوزی وار یعنی بنه قادر
وبنه مالکدر حکم پادشاهکدر هر نه دیلرسه انی ایدر وهر نه که امر ایدرسه کمسه معارضه ومناقشه
یه مالك دکل شراحدن بری خداونده راسنه تقدیری بخداونده مفوضست دیمکدر دیمش وبر شارح
دیمشکه خداونده راست جزم ر تقدیره احتیاجی یوقدر وبو شارح تقدیره احتیاجی وار دیو شارح اول
جانبنه شارح ثانینك معارض اولمش وزیاده تطویل کلام واطناب مقال ایلمش که ذکری صداع ایراث
ایوا ایدر اما حق بودر که معارضه سی بیهوده در سوز شارح ثانینکدر اما بلوجبان که پرورده
نعمتاین خاندانم که در قیامت مخوف من کرفتار آیی اکی این بنده بخواهی کشت باری بتاویل شرع بکش
در قیامت مواخذ بناسی یا حرف مصاحبت موجب جیم فحیله بوننده سبب معناسنه در انده اضافتی
لامیه در که حرف بیان پرورده نعمت اسم فاعلدر قایم مقامی فاعله اضافتیه واینه اضافت لامیه
در وخاندان مشار الیه نخواهم فعل نفی استقبال متکلم وحده که حرف بیان باحرف مصاحبت سببی متضمن
خوف من لامیه کرفتار بونده مواخذه معناسنه در ایی فعل مضارع مفرد مخاطب فعل شرط کشت بونده کشتن
معناسنه در باری یای اصلیه ایله ادات توسل در اولی واخری اختیار معناسنه در که خواجه سلمان
بیوروربیت دل اکی بارکشته بار بنکا تاری ورکسی یار کزینه چو تاری باری با حرف مصاحبت
تاویل شرع لامیه بکش فعل امر مفرد مخاطب دیه له دیمکدر تا حرف تعلیل مواخذه مفاعله بابندن
اسم مفعولدر معذب ومعاقب معناسنه در مصادرده مواخذه برکمسه اشلدوکی کناهدن طوتمقدر

شارح معمدن عفی

شارح واکدر روری

اکر

الکه دیولر مخصوص ترکیب بنده کر بخته بیتی اوقودقده پادشاهه استهزا طریقیله بیورر
هر نه که بکا ایلمکه قادرسین و کیمسه نک بو خصوصده قیل و قاله مجالی یوق اما بو خانداک
نعمتیله تربیت اولوب ولی نعمتم اولمق سببیله ایستمم که قیامتده بنم قانم ایچون معذب و معاقب اوله
سین ناحق یره ظلمله قانم دوکمک سببیله روز جزاده معذب اولهرق غلطه لایق کورمزم زیرا
ایاقت عبد شرعا موجب قتل دکلدر بعض شراح بخون من باسی حرف صله اعتبار ایدوب حرف
مصاحبت و سببیت معناسنی طوتانه اعتراض ایلمش لیکن بی وجه ملک گفت تاویل چه کونه
کنم گفتا اجازت فرمای تا من وزیر را بکشم آنکه بقصاص او مرا بفرمای کشتن تا بحق کشته باشی
ملک بخندید و وزیر را گفت چه مصلحت می بینی گفتا ای خداوند بصدقه گور پدرت این
حرامزاده را آزاد کرد تا مرا هم در بلا نیفکند گناه از منست که قول حکما را معتبر نداشتم که
گفته اند مخصوص ترکیب پادشاهه دیدی نیجه تاویل ایده یم نه وجهله صورت شرعیه قویاین بنده
دیدی اجازت بیور تاکیم بن وزیری قتل ایده یم اندنصکره انک قصاصیله بنم قتلمه حکم بیور تاکیم
شرعله قتل ایلمش اولاسن و وبالدن سالم اولاسین پادشاهه بو سوز خوش کلدی و بی اختیار کولدی
و وزیره دیدی بو سوزه نه دیرسین و نه معقول کوررسین و بو دعواده جوابک ندر بنده نک
قولیله عمل ایده لم می دیو لطیفه ایدوب سویلدی وزیر دیدی پادشاهم باباک قبری صدقه سنه
یعنی باباک روحیچون بو حرامزاده یی آزاد ایله تاکیم بنده بلایه دوشورمیه صوچ بنده در که عقلا سوزیله
عمل ایلمدمکه بویله عیار حرامزاده یی لازم دکل ایکن کندومه خصم ایدوب باشمه بلا کتوره یازدم زیرا
عقلا دیمشلر قطعه چو کردی با کلوخ انداز پیکار سر خود را بنادانی شکستی چو دادت
تعلیل کردی فعل ماضی مفرد مخاطب ایلدک دیمکدر با حرف مصاحبت کلوخ کافک عربی ضمیله
کسکه دیولر بعض عجم فتح کاف عربیله اوقور کلوخ انداز وصف ترکیبیدر انداز نیه ت کسک آتیجی
دیمکدر تیرانداز کبی اوق آتیجی دیمکدر حاصلی بونلری شول یرده استعمال ایدرکه اتدوکی یره
دوشمیه پیکار یای عجمک فتحی و کاف عربیله صواشه دیرلر حرب جنک معناسنه و بعضلر عربیک
کسری و کاف عجمله اوقورلر سر خود لامیه یای بطنیله و را ادات تخصیص با حرف مصاحبت نادان
جاهل و یا حرف نادانلقله شکستی فعل ماضی مفرد مخاطب صدلک دیمکدر مخصوص ترکیب چو نکه

اوستاد ماهر کلوخ انداز وسنك انداز ایله جنك وحرب ایلدیکی شلك یوفکه جهالت ونادانلغله
کندیکی باشلك صدلری زیرا قسنده ماهر دهر تندیه کم ایستر سیه اور رجوع لفظینه اداتشرط
معناسنی ویرن بوقنده مهارتی یوغیمش چو تیر انداختی در روی دشمن حذر کن کانداو
ماجش نشستی چو ادات تعلیل در سابق کبی انداختی فعل ماضی مفرد مخاطب اندك دیمکدر
تیر مفعول اولی ودر روی تانیسی در حرف صله دیا معناسنه دوشمنه اضافتی لامیه در حذر کن
حذر ایله یعنی صقین کاندر که حرف تعلیل اندر ادات ظرفیله اوماج همزه نك ضمیله اوق نشانی
که عرب هدف وتورك پوته دیر آماج ده دیرلر الف ممدودله شین ضمیر دشمنه راجعدر نشستی
فعل ماضی مفرد مخاطب اوتوردك دیمکدر محصول بیت چونکه دوشمن یوزینه ومواجهه سنه
اوق اتدك یعنی اتی تیر کله اوردك هلاك ایلمك قصد ایلدك حذر ایله که سنده اونك نشانی کاهنده
اوتوردك یعنی سنك تیرك که وارد ونخی تقدیر چه انکده تیری بهر تقدیر یوسکا واصل ولور بس
وزیر قصه دن حصه اید وب بیورد کیجی خصمی بیلمك کرك شهر نه ایسه جا یزد رکه سن هر بیتشده ملك
مراد ایدنه وکلك کیمسه اول سنی اوّل سکا ضرر ایرشدره **حکایت** ملك زوزن را خواجه
بود کریم النفس وینك محضر که همکنان را در مواجهه خدمت کرد ودر غیبت نکویی کفتی ملك
کاف مکسوره در اضافتیجون زوزن زانك فتحیله وار الرینه سکون واوله بر شهرك اسمیدر که
معلقات شارحی امام زوزنی وتلخیص شارحی زوزنی اول شهردندر پس ملك زوزن اضافتی
لامیه در تخصیص افاده ایدر ور احرف تخصیص زوزن پادشاهنك دیمکدر خواجه وزیر ودفتر
داره اطلاق ایدرلر بوننده دفتر دار مراد در واخرنده یا حرف وحدت وهمزه حرف توسل پس محجمه وکیل
خوجه واول مقوله خدمتلرده اولانه دیرلر دین عنه‌ی سویلمش بود ادات زمانیه ایدی دیمکدر
کریم النفس ترکیب اضافتی ینك نفس معناسنه حاصلی به نفس وبه خود کلمه یکیمحضر عطف تفسیری
شکلیه حسن الخلق یعنی کوزل خو یلو ایدیکی چرکین خو یلی کل ایدیکی که حرف رابط صفت همکنان
هانك فتحی ومیمك سکونیله وکاف عجمك کسریله جمیع معناسنه اسمدر همه نك جمعیدر دیعنه‌ی
سویلمش را ادات مفعول در حرف ظرف مواجهه یونده حضور معناسنه در که مقابل غیبت در
کردی فعل حکایت ماضی ایدردی دیمکدر همکنان مفعول اولی وخدمت مفعول ثانیسی ودر غیبت

در مواجهه یه معطوف نکوئی یا حرف مصدر کمینی حکایت حال ماضیه کردی کبی و همکنان
مفعول اولی و نکوئی مفعول ثانیسی و در مواجهه و در غیبت ظرف مکانلردر محصول ترکیبی
زوزن پادشاهنك بر کریم النفس و خوش خوی دفترلری وار ایدی که هر کسك مواجهه سنده و حضورنده
خدمت ایدردی و غیبتنده هر کسك ایلکینی سویلردی حاصلی افعال و اقوالندن تمام خلق راضی
و شاکر ایدی اتفاقا ازو چیزی کیجی در نظر ملك ناپسندیده آمد مصادره کرد و عقوبت فرمود سر
هنکان ملك بسوابق نعمتاو معترف بودند و بشکران مرتهن پس در مدت توکیل او رفق و ملاطفت
کردندی و زجر معنا تبشیر روا نداشتندی اتفاقا بالاتفاق دیمکدر دوی تمیز غایب خواجه
راجعدر ناپسندیده نامطبوع مصادره مفاعله بابندن مصدردر ناحق یره بر کیمسه نك مالن المقدرلر
عقوبت بونده اشکنجه معناسنه در سرهنکان الف و نون ادات جمعدر بونده چاوشلر دیمکدر ملکنه
اضافت لامیه در با حرف صله سوابق سابقه نك جمعیدر نعمتنه اضافتی صفتنك موصوفنه اضافتیدر
نعمتلری بنعم سوابق درا و خواجه یه راجعدر معترف مقر معناسنه در با کنه حرف صله شکران
لامیه مرتهن اسم مفعولدر افتعال بابندن لیکن صحاحده مرتهن اخذ الرهن دیمش پس مناسب اسم
فاعل اولمقدر فتبر بودند مقدردر قرینه سابقه وزره یعنی اوزرلرینه نعم سابقه سیچون
ایدی شویله که شکری عهده سندن کلهمزلردی پس بو یله و لنجه مدت زمان معناسنه و توکیله
اضافتدر و او ضمیری مصدرك مفعولنه اضافتیدر رفق رانك کسریله و فانك سکونیله ملایمت
یعنی بومشتلق و ملاطفت عطف تفسیری کردندینك رفق مفعولیدر و در مدت ظرف مکانی زجر
زانك فتحیله سومك و ازارلمق معناسنه در معاتبت مفاعله بابندن مصدردر ماقبلنه عطف
تفسیریدر روا جایز معناسنه در نداشتندی یا حرف حکایه نداشتندینك زجر مفعول
اولی و روا ثانیسیدر جرتی جایز طوتمازلردی دیمکدر محصول ترکیبی اتفاق مذکور خواجه
دن پادشاه نظرینه بر نامقطوع و نامعقول حرکت صادر اولدی انك مالنی الدی و شکنجه
بیوردی پادشاهك اوزرینه حواله اولان چاوشلری خواجه نك دولت و اقبالی و منصبی
زمانینده کوردکلری احسان و کرمنه معترف و مترتبی یعنی بر مرتبه لطفنی کورمشلر ایدی که
فراموش ایلمك ممکن دکل ایدی و اول احسان و کرمنه و نعمت سابقه سنه مرتهنلر ایدی یعنی شکرنك

عهده سندن کلمه ممشلر ایدی کانه شکرنه مرهونلر ایدی صلی حاتمنک ممنونلری ایدی پس انلر وزرینه
موکّل و حواله اولنقلری مدّت ایکن کار رفق و ملاطفت ایلرلردی و زجر و معاتبی جایز طوتمازلردی
حاصلی رعایت ایدرلردی وجود و جفایی لایق کورمزلردی قطعه صلح با دشمن اگر خواهی هر که
تو را در قفا عیب کند در نظرش تحسین کن خواهی فعل شرط دیلرسک دیمکدر صلح مفعول صریحی
و با دشمن غیر صریحی هر که هر کاه ننک مخففدر که حرف بیان ترا سکا دیمکدر قفا اکسه کندک عیب
مقدم مفعولی در قفا ظرف مکان کنکده تحسین مقدم مفعولیدر نظر ظرف مکانی و شین ضمیر
دوشمنه راجعدر محصولی اکر دشمنله صلح ایدوب بارشمق استرسک وانی کنده که دوست ایدوب
مکرندن سالم اولاین دیرسک هر بار که اول سنک اردکه عیب و مذمتک و قدح غیبتک ایلیه سن
انک نظرنده و حضور مواجهه سنده تلقی ایدوب هر و صنعتی تحسین و مدح ایله هر نه کلو سنک
دل و بد خوی اولورسه البته باذن الله تعالی عن اوفی صداقه مبدل اولور معلوم اولاکه خواهی
فعلنک سکونله یعنی سکتله اوقنور اما تقطیعده یایه کسره حرکت ویررلر سخن اخر بد هن میکند
دهن موزی سرا سخنتش تلخ نخواهی مبتدا اخر لفظ فارسیدر تأکید و تقریر ایچوندر کلور انجق بد هن　　دهنش شیرین کن بسخن
بابونک کبی یرلرده ان معناسنه در ان دهن تقدیرنده میکند ده متعلق در موزی اسم فاعلدر افعال
بابندن اذا ایدیجی جفاکار معناسنه ور اادات تخصیص موزینک دیمکدر میکندده متعلق و جمله
فعلیه خبر مبتدا سخنتش شین ضمیر موزی یه راجعدر تلخ اجی دیمکدر نخواهی فعل نهی استقبال
معنای شرطی متضمن اکر دیلوسک دیمکدر سخن مفعول اولی و تلخ مفعول ثانیسی دهنش شین
بنه موزی یه راجعه کنه لک دهن مفعول اولی و شیرین مفعول ثانیسی محصولی البته بد
کوی و بد زبان موزینک اغزندن سنک حقکده سوزیکر و چیقر یعنی سنک حقنده سوز سوز بلمکه
قادر دکلدر البته سویلر ایدی اجی سوزنی ایشتمک ایسترسک اغزنی طاتلی ایله یعنی مدارا ایله وب
رعایت ایله تاکیم حقکده بد کوی و بد زبان اولمیه صالی موزینک بد کو یلیغه احتیادی یوق
در هماننه ایلرسک ایله انکله مدارا و زره اول معلوم اولاکه بو ایکی بیت اصل حکایه یه چوق قلق
چسپان دکلدر مصراع اولک معناسی یعنی تو اخر بد هن موزی میکند دن شارح اکی مرادی
سخن تو دن سنک سوز ایلیه یکک سوز ایسه نته که بعض شراح بونک توجیهنده یعنی نه سویلرسک

شارح اولکانی حسیبکی
وشارح معترضکوری

اخ موزینک دهاننه واصل اولور دیمش بو ترزیق محضدر بونی کومرجیز دیوانه سویلمشدر

دیمک ایسه شارح معترض وموجه بوکلامی اکلامیوب بی تقریب دخل ایلمشدر بعض شراح یعنی تحقیق

موزی اغزنه کلام اجرا ایلمکه قادر در سوزده اغزینه جاری اولور وبو معناده مصراع ثانینک

معناسنه مناسبدر دیمشلر لکن زیاده مناسب سویلمشدر وبعض شارح دیمشکه اخ موزینک سوزی

سکا دهن وسیله سیله کلزدر یعنی سکا اداسی اغزندن چیقان سوزیله در سایر اعضا ایله

دکلدر بوده اغزندن چیقان سوزک معناسنی بلممش وبعضی سوز بهرتقدیر موزی وبدزبانک

دهانه جریان ایدر غیری کلزدر کاهی یوقدر دیمش بوده ترزیق سویلمه سابقلره بیروک ایلمشدر

عفا الله عنهم انجه مضمون خط ملک بود از عهده بعضی بیرون آمده وبقیتی در زندان بمانده انجه

مبتدا اول نسنه که دیمکدر مضمون بونده معنادیمکدر خطابه اضافتی لامیه در خطدن مراد بونده

امردر ملکه اضافت لامیه در عهده حق معناسنه در وهمزه اضافتچون کلمشدر بعضی ده یا حرف

تنکیردر از عهده بعضی بیرون امده متعلقدر یعنی بعضی سنک حقندن کلدی طاشره کلمکدن

مراد ادا ایلمکدر جمله فعلیه خبر مبتدادر بقیتی با حرف سبب ویا حرف تنکیر محصول ترکیب منکوره

خواجه امر ملک معناجنه مصادره ومطالبه اولنان مالک برمقدارین تدارک ایدوب تسلیم ایلدی

وباقی قلان برمقدارک اداسنه عاجز قالوب عهده سندن کلمدوکیچون زندانده محبوس قلدی یکی

از ملوک آن نواحی در خفیه پیغامش فرستاد که ملوک ان طرف قدر چنان بزرکوای نداشتند

وبی عزتی کردند نواحی ناحیه نک جمعیدر طرف معناسنه خفیه خانک ضمی وفانک سکونیله

کیزلین دیمکدر غایب کوندردی وپیام وپیغم وپیم خبر معناسنه در فرستاد فعل ماضی مفرد

غایب کوندردی دیمکدر فاعلی تحتنده یکی از ملوکه راجع ضمیردر که حرف بیان ملوکدن

ظرف لامیه ومبتدا قدر چنان لامیه بزرکوار بزرک بانک وزانک ضمه لریله ورانک وکافک

سکونیله اولوردر عظیم معناسنه وار نسبت وتخصیص معناسنی افاده ایدر عظیم الشان

بنیه القدر دیمکدر ویا حرف وحدت نداشتند فعل نفی ماضی جمع غایب بیلمدیلر دیمکدر

قدر چنان مقدم مفعولیدر وجمله فعلیه خبر مبتدادر وبی عزتی کردند متعلق وجمله

فعلیه نداشتنده معطوف محصول ترکیب خواجه زندانده ایکن اول اطرافده اولان سلاطیندن

بريني مخني خبر کوندردي که اول جانبك سلاطيني سنلك کبي واجب الاحترام و جليل القدر صاحب
دولتك قدرين بلمه يلر و حرمت سزلك وعزت سزلك ايله يلر اکر خاطر عزيزان فلان احسن الله
عواقبه بجانب ما التفات کنند در رعايت خاطرش هرچه تمامتر سعي کرده شود که اعيان اين مملکت
بي يدار او مفتخر نه و جواب مکتوب را منتظر خاطر عزيز بيانينه و فلانه اضافت لاميه احسن الله عواقبه
جمله دعائيه معترضه واقع اولمش اعرابدن محلي اولمامان عواقب عاقبتك جمع مکسري منتهاي جموعدندر
فواعل وزنيندا وزره خواجيه دعاء له در الله تعالى عاقبتلرين کوکجك ايلسون يعني عاقبتلرين خير ايلسون
باحرف صله جانب ما لاميه التفات کنندك مفعولي صريحي و بجانب غير صريحي رعايت خاطر مصدرش مفعول له
اضافتيه هرچه تمامتر هر نسنه که تمام و کمال مرتبه ده سعي اولنه که حرف بيان تعليل اعيانك لاميه و مبتدا
مملکت مضاف اليه باحرف صله مفتخرنده متعلق ديدار لفظ مشترکدر يوز ايله کورمك بيننده بونده
ايکي وجه بيله جايزدر مفتخر اسم فاعلدر نونه و دال ادات جمعدر بي يدار او مفتخر نه بسته اددر و جواب
مکتوب لاميه و را ادات تخصيص منتظر جوا مفعوليه محله ترکيبي اکر فلان کسنك خاطر عزيزي
يعني خواجه مذکورك الله تعالى عاقبتلرين خير ايلسون بزم جانبمزه التفات ايلرسه يعني بوديار
شريفي مشرف ايدرسه حالي بيزه کلورسه خاطريني رعايت ايلمه ده و عزت و حرمتده هر نه که اتم و اوفر
رعايتده خصوصنده سعي و اقدام اولنه زيرا که بو مملکتك اکابر و اعيانی ديدارينه مفتخر حال بس
کمال ايله کوکمله مفتخرلردر و جواب مکتوبمزه منتظرلر مذکور مکتوبده خواجه غايب بيننه تنزيل
ايلدکلريندن بعض شراح مکتوب بالذات خواجيه اولميوب بعض مرادرلوينه اوله ديو زعم ايلمش لکن
وهم ايلمش خواجه برين وقوف يافت و از خطر انديشيد جوابي مختصر چنانکه مصلحت ديد بر ظهر
ورق نوشت و روان کرد يکي از متعلقان ملك برين واقعه مطلع شد و ملك را اعلام کرد و گفت
فلانرا که حبس فرموديد با ملوك نواحي مراسلت دارد بر ين اشارتده مضمون مکتوبه خطر بونده
ضرر و قسا معناسنه در انديشيد فعل ماضي مفرد غايب قورقدي ديمکدر جوابي ياحرف وحدت
مختصر صفت جوابه ر چنانکه نا بخلين ديمکدر که حرف رابط صفت ديدك مصلحت مقدم مفعولي
بر حرف استعلا ظهر ورق لاميه مکتوب ارقه سنه ديمکدر نوشتك مفعول غير صريحي و جواب
صريحي چنانکه مصلحت ديد معترضه روان کردك مقدر مفعولي ليه متعلقات جمع متعلق در ملکه

زيرا اکابره تعظيم قصد ولنمدقده غايب منزلنه تنزيل ايديلر صح

اضافت

اضافت لاميه ملكلك خواصندن برسيي ديمكدر بر برين واقعه يعني مكتوب قصه سنه مطلع طاتلش
تشديديله افتعال بابندن اسم فاعلدر اكاه اولديي فلان را الفاظ كنايه دندر ورا ادات مفعول
كه حرف رابط صفت باحرف مصاحبت ملوك نواحي لاميه مراسلت مفاعله بابندن مصدردر مكتوب
بلشملك معناسنه مخصوص التركيب خواجه مضمون مكتوبه وقوف بولديي يعني مكتوبك قصدينه
ايدوكيني بلديي وضرر فسادندن قورقدي يعني بو سر نهاني بيلنوب پادشاهدن كنه ويه ضرر وخطر
ايريشه ديو خوفندن پس كنديي معقول ومناسب كوردوكي وجه اوزره كلوب مكتوبك ارقه سنه
بر مختصر جواب يازدي وكوندردي پادشاهلك متعلقات وتوابعندن برسيي بو حاله واقف
اولديي بعضيلو مصاحبلرندن برسيي ديمش مصاحبا وملوق لازم دكل اتباعندن برسيي ديمكدر
كوركسه مصاحبك كسه غيريسيي وپادشاهه اعلام ايلديي ودييي فلان كيمسهٔ جنس بيوردمشش
سن اطراف پادشاهلريله مراسله سيي وار يعني كيزلي مكتوب لشورلر ملكك بهم برامد وكشف
اين خبر فرمود قاصد ابكرفتند ورساله رانجواندند نوشته بود كه حسن ظن بزركان بيش از فضيلت
بنده است وتشريف قبولي كه فرموده اند بنده را امكان اجابت آن نيست ملكك مبتدا برامد خبريي و
وكشف اين خبر مصدردر مفعولنه اضافتيدر فرمود بيوردي قاصد اصطلاحلرنده پيكه ديرلر وعرب
بريده ديربانك فجيله ورا ادات مفعول بكرفتند باحرف تاكيده ومه خولي فعل ماضي جمع غائب طوتدلر يلر
معناسنه ورساله مكتوبه ديرلر ورا ادات مفعول بخواندند فعل ماضي جمع غايب نوشته بود
يازمشيدي ديمكدر كه حرف بيان حسن ظن بيانيه وبزركانه اضافت لاميه بيش باي عربك
كسريله زياده معناسنه فضيلت علمده وكمالده ارتقلق وزياده لكه ديرلر بنده يه اضافت لاميه
در وتشريف وقبول مصدرلردر مفعولنه اضافتيدر ويا حرف وحدت وتشريف مبتدا كه حرف رابط صفت
فرموده اند بيورمشلر دربنده را را ادات صله امكان اجابت مصدرلردر مفعولنه اضافتيدر واجابت
انده بو بيله درامكان مبتدا ونيست خبري وجملهٔ اسميه خبر تشريفدر مخصوص التركيب پادشاه غمناك زار
غمزنده بيحضور اولديي يعني منقبض ومضطرب اولديي وبو خبرلك كشفيني بيوردي يعني بنوك خبرلرك
صحتيني بلملك وقاصد وحامل مكتوب بولنمق كركدر ديديي پس قاصدي يعني حامل مكتوبي
طوتديلر وملكك حضورينه كتورديلر وكاغدي اوقوديلر رساله ده خواجه يازمشدي وبامكتوبده

یازلمش ایدی یعنی ظهر مکتوبه یازلمشیدیکه صاحب سعادتلرك بو بنده‌نك حقنده حسن ظنی فضیلتن
زیاده در یعنی ظن ایله کلری فضل و کمال که اوله سببله رغبت و التفاته لایق اولمش بنده ده اول حالت
یوقدر وحضرتلرینی قبول ایلمك تشریفنی که بیورمشلر بنده‌نك انی قبول ایلمك امکانی یوقدر یعنی
حضور شریفلریله مشرف اولمق قبولینی که بیورمشلر حاصلی بیزمله اولمق شرفیله متشرف اولمغی
قبول ایله که بیورمشلردر بنده اول تکلیفی اجابت و اول فرمانه اطاعت ایلمکه مجال و قدرت یوقدر
بحکم آنکه پرورده نعمت این خانه‌ام و بانان مایه تغیر خاطر یا ولی نعمت خود بیوفایی نتوان
کرد که کفته‌اند باحرف مصاحبت و حکم بونك کبی یرلرده سبب معناسنه در که حرف بیان پرورده
نعمت این اضافتلری لامیه‌لردر خانه‌ام نانك مشار الیهیدر و میم ضمیر متکلم واو حرف حال و با
حرف مصاحبت نانك آزدیمکدر قلیل معناسنه مایه بونده اصل و سبب معناسنه‌در و همزه
اضافیچون کلمشدر تغیر و خاطره اضافتلر لامیه‌لردر بعضی اعجام مایه‌نك اضافتنه قایل دکلدر فی
الواقع مضاف اولمق اصلدر لیکن اکثر خلق اضافتله استعمال ایدر اول اجلدندر که بو بیتده اولیه
در بیت لاتانشوی مدح سخن کوی که اندك مایه نفعی از تو داد باحرف صله ولی فعیل فاعل
معناسنه در و نعمته اضافتی اسم فاعلك مفعولنه اضافتیدر اضافتی قبیلندندر صاحب نعمت
دیمکدر و خود اضافتی لامیه‌در بی حرف سلب و فایی یاسی حرف مصدر کرمه بونده کودن
معناسنه زیرا استوانه بویی مضارعت و ان محصوص ترکیب بیورلدن تشریفی قبول ایلمکه ممکن
دکل اول سببله که بو خانه‌نك نعمتنك پرورده‌سی و مربایی و جزوی تغیر خاطر سببله کنه بیل
ولی نعمته وطب دولتمه و فاسیزلك ایلمك جایز و معقول دکلدر که حکما و عقلا بیورمشلردر
بیت آنرا که بجای تست هردم کرمی عذرش بنه ارکنه بعمری ستمی ازاکه تقدیری انکس را
که در بجای باحرف صله و جای مجمه‌در ضرورت وزن ایچوندر بونك کبی یرلرده جایه حق معناسنه
و بونلر افرا ایلمشلردر جایك تسته اضافتی لامیه‌در هردم هر ساعتده دیمکدر کرم ایلك دیمکدر
و یا حرف وحدت نوعیه عذرش ضمیر انکسه راجعه‌در بنه باحرف تاکید و نه نونك کسریله و هایی
اصلیه ایله قو دیمکدر عذرش یندانی مقعود طوت دیمکدر از ادات شرط اکی دن مخفف
باحرف ظرف و عمر بونك کبی یرلرده زمان معناسنه در و یا حرف وحدت حرف تنکیر و ابهام دین

عنبري

عندی سویلمش ستم ظلم و یا حرف وحدت فردیه مخصوص اول کمسنه که سکا هر دم و هر ساعت
بر نوع کرم و احسانی وارد ایده یعنی دائما سکا لطف و احسانی واصل اوله انی معذور طوت و خاطرك
پریشان طوتمه اکر سکا بو زمان بر جفا ایدرسه حاصلی نیجه لطف و احسانن کوردك کمسنه
نك بر جفاسی سببیله اندن رو کردان اولوب ترك و فراق ایلمه بعض نسخه ده عذر بنه برینه
نازش بکشی دوشمش و بعضی سنده عیبش مکن واقعدر بعض شراحی جابونده مکافات معناسنه
درد یمش یعنی کرجی سنك بروکه اولنجه سکا نیجه اولمق کرك یعنی سکا زیاده اولمق کوك دیمش
بونده معلوم دکه بو کیمسه بو میدانك فارسلرندن دکلدر ملك را حق شناسی او پسند آمد
نعمت و خلعت بخشید و عذر خواست که خطا کردم و ترا بیگناه بیازردم گفت ای خداوند
بنده درین حالت شما را گناهی نمی بینم بلکه تقدیر خدای تعالی چنین بود که بر بنده مکروهی
برسد پس به دست تو اولیتر که سوابق نعمت بر این بنده داری و ایادی منت ملك را حرف
صله حق شناس وصف ترکیبی در حق بیلیجی و اکلیجی معناسنه و یا حرف مصدر کره اویه اضافتی
کلمشدر بعض نسخه ده ملك را سیرت حق شناسی او واقعدر پسند مقبول معناسنه اسمدر و عذر
خواستن مقدم مفعولی که حرف بیان بی گناه گناهسز دیمکدر بیازردم فعل ماضی متکلم وحده
سیکناهسز انجتدم گفت خواجه دیدی ای پادشاه شما را ادات تخصیص سیزك دیمکدر گناهی
یا حرف تنکیری نمی بینم فعل نفی استقبال مفرد غایب سیزك گناهکزی کورمم بعض نسخه ده نمی
بینم دوشمش متکلم وحده صیغه سنده کورمم دیمکدر بلکه ادات اضراب تقدیر خدای تعالی مصدرك
فاعلنه اضافتیه در چنین بود بویله ایدی که حرف بیان مر ادات تاکید یعنی را متضمن او

لدونجی

معنانی تاکید ایدرسه مکروهی یا حرف وحدت مکروه بونده شدت والم مراد در برسد فعل مضارع
مفرد غایب فاعلی تحتنده مکروهه راجع ضمیردر پس فای جزائیه معناسنه در با حرف ظرف
دست تو لامیه که حرف تعلیل سوابق سابقه نك جمعیدر نعمته اضافتی صفتنك موصوفنه اضافتیه
اصلنده نعم سوابقه در داری فعل مضارع مفرد مخاطب لغتده طوتارسین دیمکدر اما استعمالده
وارلقدن کنایتدر ایادی ایدی نك جمعی و ایدی یدك جمعی حاصلی منتها جموعدن منته اضافتی
لامیه در محصول ترکیب پادشاهه خواجه نك حق شناسلغی سیرتی و وفادارلغی طریقی مقبول

ومطبوع کلدی یعنی بکندی. وانصاف ایلدی خواجه یه نعمت وخلعت بغشلدی. واندن عذر دیلدی که
خطا ایلدم وسنی بی گناه ناحق یره انجتدم خواجه ایتدی. ای پادشاه بنده کورد بو خصوصده سزلرک
کناهکز بلمم وبو حالتده سزدن کناه اکلمم حاصلی بونده سزلرک کناهکز یوقدر بلکه خدای تعالینک
تقدیری بویله ایدی. اکر بو بنده یه مکروه ایریشه یعنی باشمه بر بلادر کلدی وکله پس بو مصیبت وبلا
سنلرک الکده اولمق اولی در زیرا بو بنده اوزرنده نیجه نعم سوابقلرک وانعام متواترلرک وار و بنده
لایق وسزاوار اوزرمده ایادی واحسانلرک وار حاصلی قت قت نعمتلرک کورمشم پس بر ذلتله
وتحقیرلری بکا چوق کورمم وحکما وعقلا دیمشلر مثنوی کی کر نه نستر سد ز خلق مرنج که
نه راحت رسد ز خلق نه رنج کرنه کاف عجملرک ضمی وزانلرک فتحیله ضرر معناسنه اسمدر رسد
رانلرک وسینلرک فتحه لریله فعل مضارع مفرد غایب ز خلق رسده ومرنجه متعلق اولمق قابلدر
ولکن وجهه که حرف تعلیل نه حرف نفی معناده رسده مقیده رنج رانلرک فتحی وسکون نون
درد والم دیمکدر محصول بیت سکا خلقدن ضرر وزیان ایریشورسه انجنمه ویا کوسکا ضرر
ایریشورسه خلقدن انجنمه زیرا خلقدن کمسنه یه نه راحت ایریشور ونه زحمت ومشقت بلکه هپ خدادندر
نته که بیت ثانی بونی بیان ایدر بیت از خدا دان خلاف دشمن ودوست که دل هر دو در تصرف اوست دان
فعل امر مفرد مخاطب در داینه نفی دانستن دن کل بیل واکلا دیمکدر خلاف دشمن مصدرک فاعلنه
اضافتیدر دوست دشمنه معطوف در وخلاف مفاعله بابندن مصدر ثانیدر دوستلرک ودشمنلرک
سنکله مخالفتی زیرا بعضی مورده کشنلرک دوستلری کندویه مخالفت ایدر یاخود معنا بویله اوله
دوست ودشمن سنلرک خصوصکده متخالف اولدقلرینی خدادن بیل زید وعمرودن بیلمه علی کل حال
دوستده وقلوق عبارتنی مضاف تقدیر ایلمکه احتیاج یوق که حرف تعلیلدر دل هر دو لامیه در یعنی
بطیله تصرف اوست مصدرک فاعلنه اضافتیدر محصول بیت دوستلرک ودشمنلرک مخالفتی
خدادن بیل یعنی سکا دوستی محب صادق ودشمنی عدو مخالف اولدیغی خدادن در زیرا ایکسنک
بیله کوکللری خدانک حکمنده در وتصرفنده در یعنی جمیع امور ظاهرا وباطنا خدانک النده
در دیلدوکی کبی تصرف ایدر کرچه تیر از کمان همی کذرد از کماندار بیند اهل خرد همی ها
حرف تاکید میکذرد فعل مضارع مفرد غایب بونده چیقار کچیدر دیمکدر کماندار وصف

تركيبه رايي طوتمجي ديمكدر اما مراد تيرانداز در بيند فعل مضارع مفرد غايب كورور ديمكدر
بيند نك اهل حرم لاميه در مخصوص اكرچه ظاهرا اوق بايدن چيقر كبيدر اما اهل عقل بيش
كمانداردر تيرانداز دربيلور يعني ظاهرا ياندن چيقار اما حقيقتده يتري آتان زير انداندر وكما
ندار اراده واسطه والتدر انجق افعال عباددده بويله در ظاهرا هر فعل زيد وعمرودن صادر اولور
اما اول فعلي اندردن اصدار ايدن خالق اشيادر كرافعال عبادي خلق ايدن اولدر وزيد وعمر اراده
التدر ملاحظه دن انجق **حكايت** يكي از ملوك عرب متعلقان ديوان را فرمود كه مرسوم فلان را
چندانكه هست مضاعف كنيد كه ملازم دركاهست ومترصد فرمان وساير خدمتكاران بلهو
ولعب مشغولند ودر اداي خدمت متهاون صاحب دلي بشنيد وكفت علو درجات بندكان بدركاه
حق جل وعلا همين مثالي دارد متعلقان ديوان اسم فاعلك مفعولنه اضافتيدر وراي مفعول
كه حرف بيان مرسوم بوندن وظيفه ديمكدر فلان الفاظ كنايه دندر فلان بنده ديمكدر مضاعف
اسم مفعولدر مفاعله بابندن ايكي ولمقدر ديمكدر كه حرف تعليل ملازم دركاه اسم فاعلك مفعولنه
اضافتيدر مترصد فرمانده بويله در ساير خدمتكاران ساير بونده باقي ديمكدر لهو لامك
فتحيله وسكون ها ايله اويون معناسنه در لعب لامك فتحي وعينك كسريله مرادف لهودر اداي خدمت
مصدرك مفعولنه اضافتيدر خدمتي ادا ايلمك ديمكدر متهاون اسم فاعلدر درجات درجه نك
جمعيدر يوكسلك يره چيقماغه بصمقلره ديرلرنته كه الجوق يره اينمكه دركات ديرلر درجات بنده
كاندر اضافت لاميه در مخصوص عرب پادشاهلرندن برسي ديوانه متعلق اولان اركان واعيانه
امر ايلدي كه فلان قوللرك وظيفه سني نقدر ايسه بر او لقدر دخي ايلك زيرا دايما استانمزده
ملازمت وخدمت ديوانمزه وملازمت مداومت ومواظبت ايلر وهر نه بيوردن كامرمز وارداولور
احسن وجهله يرينه كتورر واداي خدمت ايلمكه ناظر وحاظر ومترقبدر وباقي خدمتكاران
لوللهو ولعبله وهوا نفسلرينه مشغوللردر واداي خدمتده كاهل وسست يعني تهاون وتكا
سل اونيدرلر اهل دل اوليادن برسي پادشاهك بو كلامني استماع ايدوب ديدي الله تعالى
قوللرينك دركاه حقده علو درجاتي ورفعت مقاماتي بوكه ماننده در يعني عبادت وطاعته ملازم
اولنلرك مراتبي رفيع وپايه لري منيع در واهمال وتقصير اوزره اولانلرك ايشلري خدانك

لطفنه قالمشدر فيغفر لمن يشاء ويعذب من يشاء والله على كل شيء قدير نظم دوبامدا
اكر ايدكسي بخدمت شاه سيوم هر آينه در رهي كنند بلطف نكاه شاه اضافتي لاميه در سيوم
سينك كسري واولك ضميله اوچنجي ديمكدر نته كه بالرده بيان اولندي ايدي هر آينه البته
ديمكدر بر لفظدر در حرف صله دربا معناسنه وبي ضمير غايب كسه راجعدر كنندك فاعلي تحتنده
شاهه راجع ضميردر باحرف مصاحبت لطف مصدردر ملايمت معناسنه نكاه نظر ديمكدر كنندك
مفعول صريحي ودروهي وبلطف غير صريحي محصول بيت ايكي صباح اكر بر كمسنه پادشاه خدمتنه
كلسه ومرتبه ملازمت ومداومته بولنسه اوچنجي صباح اول كمسنه به هر حال لطف وشفقتله
نظر والتفات ايلر اميد هست پرستندكان مخلص را كه نا اميد نكردند ز استان اله اميد مبتدا وهست
خبر پرستنده اسم فاعلدر عابد معناسنه در وكاف عجم هاي رسميه بدلدر والفونون ادات جمع
مخلصه اضافتي بيانيه در و را ادات تخصيص مصراع اوله ثانيه مرهوندر كه حرف بياندر نااميد
مايوس مبتدا نكردند خبري فعل نفي استقبال جمع غايب لفظ مشتركدر اولمق ودونمك بيننده كردين مشتق
كاف عجميله زاي معجمه ازدن مخففدر نكردنده متعلق استان اله لاميه در محصول بيت خالص مخلص
عابد وزاهدلرك اميد واردر يا متعابوليه اولا خالص مخلص عابدلر ايچون خاسر اولميه لر ويا رجوع
وعودت ايلميه لر بلكه نظر عنايت حقه مظهر ودر شوپ منظور رضا اولالر حاصلي دنيا پادشاهلرينه ملازمت
ايدنلر احسانلرينه اميد وار اولور بس جناب حقه خلوص طوتيله عبادت وطاعت ايدنلر اميد وار
اولمالري اولى واحرى در بو ايكي بيتي رباعي ديو يازنلر اسلوب شعردن عجب بي بهره ايمشلر
ونكردندي عودت ورجوعه تخصيص ايدنلر تقصير ايلمشلر ونكردندي عودت ورجوعه تخصيص
ايدنلر تقصير ايلمشلر مثنوي بهتري در قبول فرمانست ترك فرمان دليل حرمانست بهتر مه
اولويه ديرلر وتر ادات تفضيلدر اولورق ديمكدر وياحرف مصدردر قبول فرمان مصدرك مفعولنه
اضافتيدر ترك فرمان كنه مبتدا ودليل حرمان اسم فاعلك مفعولنه اضافتيدر بهتري مبتدا
ومابعدي خبري وترك فرمان مبتدا ودليل حرمان خبري محصول بيت اولولق ودولت وسعادت
بويرق ايلمكدر يعني امره امتثال ايدوب عبوديت شرطني يرينه كتورمكدر اما بويرغي ترك ايلمك
يعني امره اطاعت ايلميوب ترك فرمان دليل حرمان ونشان خسران وسبب خذلاندر هر كه

سیمای راستان دارد سرخدمت بر آستان دارد هر که هر کس که تقدیرینه سیما سینک کسریله علامت
ونشان معناسنه در راستان اضافتی لامیه در طوغر ولر سیماسی دیمکدر دارد طوتار یعنی اولقدر کنایه
در که مکرو بیان اولندی سرخدمت بیانیه بر حرف استعلا استا واستانه اشکدر مخصوص رسیده
هر کیمسنک که مستقیم وسعادتلیلک نشانی اوله یعنی دائما استقامتی اوزره اوله صالحیت ولیلکی
باشی اولان کیمسه سرخدمتی افندیسنک استانی اوزره اولور طوتار دیمکدر مراد افندیسنک خدمتنده
اولور ودائما ایرلماز دیمکدر **حکایت** ظالمی را حکایت کنند که هیزم درویشان خریدی
بحیف وتوانکران را دادی بطرح صاحبدلی براو بکذشت وکفت ظالمی یا وحدت وراادات مفعول
که حرف بیان هیزم هانک کسریله وزانک ضمیله وهمه هانک کسری ومیمک فتحیله اودونه دیرلر
عربجه حطب دیرلر درویشانه اضافتی لامیه در ضربدی یا حرف حکایه صاتون الوردی دیمکدر هیزم
مفعول صریحی بحیف غیر صریحی حیف بونده ظلم معناسنه در توانکر بوینده کوچلی یمکدر یعنی
غنی الف ونون ادات جمع وراادات مفعول دادی نک مقدم مفعول صریحی وبطرح غیر صریحی ادینلک
یاسی حرف حکایه در وطرح دن مراد صالغندر براو براو تعبیرینده مخصوص رکیب بر ظالمی حکایت
ایدرلر که فقرانک اودوننی کوچله اوجوزلقیله الوب صاتون الوب اغنیایه جبرله صالغین طریقیله
صاتردی حاصلی فقرایه واغنیایه ظلم ایدردی زیرا انلردن اوجوزه الوردی وبونلره بهالو صاتوردی بر کون
بر صاحب دل یانندن کچدی دیدی بیت ماری تو که هر که را بینی بزنی یا بوم که هر کجا نشینی بکنی
ماری یا توافق وانشاییه تخیلی واو بس بو بینه قطرایدنلر تعصیر ایلمشلر ماری یاسی ضمیر خطابیه در حرف
وحدت دین اصابت ایلمشلر که حرف تعلیل ویا حرف بیان هر کس را هر کیمی دیمکدر بینی فعل مضارع
مفرد مخاطبدر بینیه ندن کورورسین دیمکدر بزنی فعل مضارع مفرد مخاطبدر زینه ندن
اورورسین دیمکدر یا حرف عطفدر یا اومعناسنه بوم بیقوش دیه کلور طیر دیمکدر یری یابوی
توکسنه سابق کبی در هر کجا هر قنده دیمکدر نشینی فعل مضارع مخاطبدر نشینیه ندن اوتو
دیمکدر بکنی فعل مضارع مفرد مخاطبدر کنیه ندن که مشترکدر قزمق وقوپارمق ویولمق
بیننده بونده تخریب کنایه در حاصلی کافک فتحیله ونونک کسریله در کنه ندن مشتقدر
دینلو احوال اشتقاقندن اکاه دکل ایمشلر مخصوص رسیده سن بیلانسین ویا سن بیلان نمسین

که سروری
وسعی وکانی
ایلسک ...

ورسیین

كه هر كيجه كه كوررسين صوقار سين و ياسن بيقو شمسيى كه هر نه يرده اوتورر سين يعني هر قنده
كه قونرسين خراب ايدرسين ايكي مصراعك تعبيرنده ادات تشبيه ايراد ايدنجي وجه ايلمش قطعه
زور تاريش مير وذ باما باخدا ونه غيبه ان نزود زود زانك ضميله قوت معناسنه در وتا
ضمير خطابيش باي عربك كسريله ارتق ديمكدر زياده معناسنه مير ود فعل مضارع مفرد غايب لفظنه
مشتركه كيتمك و واقع اولمق بينده با حرف صله ما بيز ديمكدر نحن معناسنه باكنه حرف صله خدا ونه
غيبدان بيانيه در غيبدان وصف تركيبيدر عالم الغيب معناسنه ترود فعل نهي استقبال مفرد
غايب كيتمز و واقع اولمز ديمكدر اشتراك اوزره محصوص اكي زورك يعني قوت قاهرك بيزه زياده
واقع اولوب تجاوز ايتمسه يعني فرض وقياس ايده لم كم امرك وحكمك وظلم وجفالك بيزم اوستمزه
وحقمزده نافذ وجاريدر وبزده بالضروره تحمل ايدوب دفع ومنعنه قادر دكلوز ليكن عالم الغيب
اولان خداونده امرك جاري وحكمك نافذ وجود وظلمك ساري ومتجاوز دكلدر البته غيرت
حق بو ظلمه وبو تعديه تحمل ايلمز بركوب سيخ اخدايه زور مندي مكن بر اهل زمين تا دعاي
بر اسمان نرود زورمند منادات نسبتيدر زورلي ديمكدر و يا حرف مصدر مكن فعل مضارع
نهي مفرد مخاطب ايله ديمكدر بر حرف صله اهل زمين لاميه تا حرف تعليل دعاي يا حرف تنكير
وايهام بر حرف صله اسمان سينك سكونيله فلك معناسنه در نرود كيتميه و واقع اولميه ديمكدر
محصول بيت اهل زمينه يعني يريوزنده اولانلره قوت قاهره اظهار ايدوب ظالملق وجفاكارلق
ايدوب جور ايلمه تاكم اسمانه دعا كيتميه يعني كيمسنه سكا بددعا ايلميه زيرا مظلوملك بددعاسي ظالمه
البته تاثير ايدر دعاي يا سي حرف وحدت طوتانلر لذت معنادن اكاه دكللر ايمش ظالم اذيت
سخن بر نجيده ورديكي ازودرهم كشيده وبرو التفاتي نكرد اخذته العزة بالاثم ازين سخنه
مرادي بيت مذكوردر بر حرف صله و واضمري صاحب دله راجعدر التفاتي يا حرف تنكير اخذته
فعل ماضي مفرد مؤنث غايبه وضمير غايب مفعول صريحي اخنس بن شريق نام منافقه راجعدر
العزة لفظا مرفوع فاعليدر اخذ تلك باعلي معناسنه حرفيدر واثم كسر همزه وسكون ثاي مثلثه
ايله كناه معناسنه در بونده اخذته حملته معناسنه وعزت تكبره وغيرت جاهليه معناسنه در
مذكور اخنس منافقينه بر دلي طاتلي تحخص ايدي هر باركه حضرت محمد عليه السلام ملاقي

اولسه مسلمانم ويني سوديم ديو دعوى ايدردي ليكن برموزي منافق ايدي چوق فساد
ايدردي حتى بعض مسلمينك اكيننى يقاردي وچوق زيانلر ايدردي پس اللهك قودرتيله
ايله دينك كه غرور وتكبر اني كناه اوزره طوتاردي يعني عنادا افسادي ارتقا ايدردي ايت كريمه
نك حقيقتله فحواسنه مطلع اولمق استين تفسيرلره مراجعت ايلسون حق تعالينك عزتي اني
طوتدي كناهيله سبيله دين عندي سوليوب خطا ايلمش قندبر محصول تركيب صاحب دلك مذكور
كلماتندن ظالم بيحضور اولدي وانك اعراض كوستروب يوزين بوردي يعني عبوس الوجه اولدي
ولكا هيچ التفات ايلمدي زياده تكبر وغرورندن ناشي كه آتش از مطبخ در انبار هيزمش افتاد وسا
املاكش سوخت واز بستر نرم بر خاكستر گرمش نشاند تا انتهاي غايت ايچوندر الى معناسنه شبي
يا حرف وحدت آتش هبته مطبخ اسم مكان در فتح بابندن بمك شرح جلبي بر ديمكدر در حرف صله
در با معناسنه انبار معروف هيزمه اضافت لاميه در شين ضمير ظالمه راجعدر ساير بونده جمع معناسنه
در باقي معناسنه ده تحملي وار املاكه اضافت اسم فاعلك مفعولنه اضافتيدر املاك ملكك
جمعيدر ميمك كسري ولامك سكونيله با حرف تاكيد وسوخت فعل ماضي مفرد غايب لازمله متعدي
بيننده مشتركدر بونده ايكيسنه ده تحمل وار ليكن افتاده ونشانده نسبت متعدي اولور بستر باي
عجمك كسريله وسكونيله دوشك ديمكدر نرمه اضافت بيانيه در خاكستر كاف عربك كسري وسكون
سينيله كولدر عربجه رماد ديرلر انك فتحيله گرمه اضافت بيانيه در وشين بنده ظالمه راجعدر نشاند
فعل ماضي مفرد غايبدر وجه فعلك فاعليه تحتنده مستكن ظالمه راجعدر محصول تركيب ظالم مذكور
خلقه بو معامله ايدردي بر كيجيه انك مطبخندن آتش اودون انبارنه دوشدي وجميع املاكني
ويا اودننك غيري املاكني بيله ياقدي ويانردي دخي يومشق دوشكدن اني ايسجق كوله اوتوردي
يعني عزت وحضورندن ذلت وهوانه دوشدي حاصلي اسباب واملاكي يانمغله خوار وحقير اولدي
ساير بونده بقيه معناسنه اضدادليس سروريه تقليد ايلمش ليكن فيه ما فيه اتفاقا همان
صاحب دل بر وي بگذشت شنيدش با ياران همي گفت ندانم كه اين آتش از كجا در سراي من افتاد
گفتا از دود دل درويشان بو كتابده هر يرده كه صاحب دل عبارتي مذكور در حضرت شيخ
كندي مراد ايدردرلر والعلم عند الله تعالى محصول تركيب اتفاقا همان مذكور صاحب دل ظالمك

یانندن کچدی یعنی اولدوغی یره اوغرادی ایشته بکه ظالم یارانه سویلردی بیلمزم که بو آتش
بنم سرایمه قنغی دوشدی و بو مصیبت بکا نره دن کلدی. منکور صاحب لحرینه دیدی بو آتش سنک
سرایکه فقرانک دود دلندن دوشدی یعنی فقرایه ایلدوکک ظلم وجفا سببیله مصیبته اوغرادک و آنلرک
بددعاسی واه سوزناکی ایله خاندانک یانوب بی نام ونشان اولدی تا شیجی بونده واقع اولان
بکنشته مربوط ومتعلقدر دین وهم ایلمش فتأمل قطعه حذرکن زدود درونهای ریش
که ریش درون عاقبت سرکند حذرکن حانلغ وزاللغ فحجه لو ایله صافین دیمکدر دود در
ونها اضافتی لامیه در وریشه اضافت بیانیه در بونده ریش یاره لی دیمکدر مجروح معناسنه
که حرف تعلیل ریش درون لامیه در درونک بونده قلب مراد در یاره لی یورک ومجروح دل
سرکند باش ایلر یعنی اوج ورر حاصلی تاثیر ایدر دیمکدر مخصوصا مجروح کوکلک توتوننندن حذر
ایله یعنی شکسته خاطرلر آهندن و بددعاسندن احتراز ایله حاصلی کیمسه نک بددعاسین آلمه زیرا عاقبت
ریش دل اوج ویرر یعنی سنده اثرین اظهار ایدر حاصلی سینه مجروح پریشان ایدر درونهای ریشک تعبیری
ریش درونها دردین تعبیره خلل ویرمش درونهای ریش وصف ترکیبیدر بو ترکیب اضافتیله وصفی
ترکیبی خوب فرق ایدمش بعض شراح بعضلرک کلامینی نقل ایلدکه مصنفک بو تکلفاتی ارتکاب اصل
معنایه عدم اطلاعندن ناشیدر دیمش قیاس بو تکلفاته دیملک ایدی نته که جوهری ارتکاب الذنوب
ایتانها بیورمش ذنوبه کلملک دیمکدر ذنوبی کلملک دیملک دکلدر دیو فته بر بعض شراح سرکندک معناسینی
ریش درون عاقبت وکلوردا وکلمسی موزینلک هلاک اولمسیله اولور دیمش یارامز توجیه دکل
اکی استعمالرینه مطابق اوله بهم برمکن تا توانی دلی که اهی جهانی بهم برکنه بهم برمکن قرش
موروش ایلمه دیمکدر یعنی بحضور وپریشان ایلمه دلی یا حرف وحدت که حرف تعلیل اهی یا حرف
وحدت وجهانی یا حرف تنکیر بهم برکنه قرش موروش یعنی زیر وزبر ایدر مخصوصا مادامکه قا
درسین برکوکلی پریشان وبحضور ورنجیده ایلمه یعنی یتمه زیرا مظلوملک براهی جهانی بری
برینه اورر یعنی خراب ایلر حکمت بر تاج کیخسرو نوشته بود کیخسرو سیاوشک اوغلیدر وسیاوش
افراسیابک اوغلیدر تفصیلی شاهنامه ده مسطوردر ومنکوردن نوشته یازلمشیدی یازیلان
بو قطعه قطعه چه سالها فراوان وعمرهای دراز که خلق برسر ما بر زمین بخواهد رفت

چه بوناخ کبی یوللرده مبالغه افاده ایدر نته که خواجه حافظ چه خوب افتاد در دلها بیورمش
یعنی مبالغه خوب دیمکدر سالهای فراوان بیانیه فراوان چوق دیمکدر عمرهای دراز ده بویله
در عمر بوناخ کبی یوللرده زمان و مدت معناسنه تضمین قیلنور که حرف بیان خلق مبتدا بو حرف
استعلاء سر ما لامیه بو حرف استعلاء زمین یر دار ارض معناسنه بخواهد فعل مضارع مفرد غایب
رفت بونده رفتن معناسنه در زیرا مضارعه مقارندر و بو سر ما و بر زمین بخواهد رفته متعلقدر
وجمله فعلیه خبر مبتدادر محصول بیت نه چوق بیلمزونه اوزون مدتلر و زمانلر که خلق عالم
بر یوزنده بزم باشمز اوزره کچوب کیتسه لر کرک یعنی بیز اولوب و مقبره مزی باصوب کچنسه لر
کرک بونده چه چندان معناسنه در دینلر فارسیجه چندان بیلمزلرمش چنان کر دست بدست آمدست
ملک بما بدستهای دیکی همچنین بخواهد رفت چنان انجلیق دیمکدر کر حرف بیان دست بدست
الدن اله دیمکدر عربجه یدا بید دیرلر آمدست اصلنده آمده است ایدی حذف ایصال ایله آمدست
اولدی ضرورت وزن ایچون ملک میمک ضمیله مملکت و سلطنت معناسنه در بما باحرف صله ملک
امه اسناد فاعلی و بما مفعولی بدستهای باحرف صله و دستهای دکی بیانیه و یا لامیه ایکی اعتبار ایله
عزیز اللره و یا غیرلر اللرینه همچنین بونجلین دیمکدر بخواهد رفت کنه رفتن دیمکدر محصول بیت
مملکت و سلطنت نیجه که الدن اله بیزه کلدیه یعنی ملوک سالفه و سلاطین ماضیه دن نیجه که
سلطنت بیزه انتقال ایدوب کلمشسه غیریلرک اللرینه بونجلین کیتسه کرک یعنی دولت کیمسیه باقی دکل
والا بو زمان پادشاهلری سلطنتی قنده بولورلردی مقصود بو قطعه دن بودر که عالمک زیاده
فناسی و عدم بقاسینی ملاحظه ایدنلر جور و ظلمه راغب و دنیانک ملکنه طالب اولمیاز

حکایت یکی در صنعتی کشتی سرآمد بود سیصد و شصت بند فاخر درین علم دانستی و هر یومی
کشتی کرفتی صنعتی کشتی بیانیه کشتی بای اصلیه ایله کورش معناسنه در سرآمد حده و غایته
کلمش یعنی سرآمد و بی نظیر اولمشیدی سیصد اوچ یوز دیمکدر واو حرف عطف شصت آلتمش
دیمکدر سینله ده لغتدر بند فاخر بیانیه بند با کاف عربی فتحیله اول صنعتلک هر بر اوینه بند
دیرلر فاخردن مراد معتبر و مقبول دیمکدر درین علم یعنی درین صنعت دیمکدر دانستی حکایت
حال ماضیدر بیلوردی دیمکدر باحرف مصاحبت نوعی یا حرف وحدت کشتی کورش کرفتی

یاحرف حکایت طوتاردی دیمکدر محصل ترکیب بر بیسی کورش صنعتنده حد و غایته ایرشمشدك
یعنی اول فنده اول ماهر و سرامد و بی نظیر اولمشیدی اوجیون التمش مقبول و معتبر اویون بیلوردی
بو صنعتده هر کون بر دورلو اویونله کورش طوتاردی حاصلی بر نسنه ده هر کون کورش طوتسه
بر کون کوستردوکی فنی بر کون دخی کوستره مملکه قادر و هر کون کورش طوته و غنده بر غیری هنر
ایلمکه مالك ایدی دیمکدر ممکی کوشه‌ده خاطرش با جمالی یکی از شاکردان میلی داشت سیصه و
پنجاه و نه بند ش در آموخت ممکن بیلیر بند که در تعلیم ان دفع انداختی ممکن بونلك کبی یرلرده همان خاطر
کندی مراد در اضافت بیانیه طریقیله بلحرف صله جمالی یکی لامیه از حرف بیان شاکرد معروف
الف و نون ادات جمعه میلی یا حرف تنکیر داشت طوتدی یعنی ایلدی پنجاه بای عربك فتحیله و سکون نونله
اللی دیمکدر نه نونك ضمی و های اصلیه ایله طقوز دیمکدر حاصلی اللی طقوز دیمکدر بند ش ضمیر شاکرده
راجعدر در حرف تأکید آموخت فعل ماضی مفرد غایب لازم مله متعدی بیننده مشترکدر بونده متعدی
واقعدر فاعلی تحتنده اوستاده راجع ضمیردر و مفعولی سیصه معطوفاتیله و بند تمیزیدر در
ممکن ادات استثنایك بند مستثناکه حرف رابط تعلیم ان مصدر مفعولنه اضافتیه دفع مصدر در
کیمرملك معناسنه انداختی انداخت لغتنده ایدی دیمکدر اما بونلر کبی یرلرده ایلمك معناسنه تضمین
اولنمشدر و یا حرف حکایه در بعض نسخه ده و تهاون کردی واقعدر یعنی اهمال ایدوب تکاسل ایلردی
دیمکدر محصل ترکیب اتفاقا منکو رکشتی کیرك خاطری کوشه‌سی شاکردلردن برینك جمالنه
میل طوتدی یعنی مایل اولدی حاصلی محبت ایلدی و اکا همتی و تعلیم و تربیتی غیریلردن زیاده اولدی اوجیون
اللی طقوز بندی بو فندن اکا تعلیم ایلدی حاصلی بلدوکی فنوندن برینجی اوکی تمامی غیریلرینی جمیعا
اوکرتدی یعنی بر بندك تعلیمنده اهمال کوستردی انی تعلیمه دفع ایلردی و اوکی تمونردی حاصلی
بر اویونی اوکرتمدی تعلل و بهانه کوستردی زیرا بیلوردی باشنه کله جکی آموخت برینه آموزانیده
یازوب آموزانیدن متعدیدر دیوب اما آموزیدندن لازمدر آموختن کبی دیدیلر دانستن لغتنی
اوکرتملیه لوکه غلط سویلمیه لر بس صنعت و قوت بسرامد و کسیی را با او امکان مقاومت نبودی
تا بجه‌ای که پیش سلطان کفت اوستاد را فضیلتی بر من نیست از روی بزرکی و حق تربیت و الا
بقوت از و کمتر نیستم و بصنعت با او برابرم بسردن و ادمنکوره شاکرد ر بسرامد حده و غایه

رکسنه علی
وسروری

کلدي يعني صنعتده وقوتده کماله ايرشوب سرآمد اقران اولدي کسي يا حرف وحدت ورا ادات
تخصيص يا حرف مصدر او ضميري پسره راجعدر امکان مقاومت مصدر مفعولنه اضافتيله مقاومت
قرشو قومق دريعني بوفنده بوکه کيمسه قرشو قويوب طوتشمزدي تا انتهاي غايت ايچوندر بجايي با
حرف صله ويا حرف وحدت که حرف بيان پيش سلطان لاميه کفت پسر ديدي اوستاد را ادات تخصيص
فضيلت زياده لك يا حرف وحدت که حرف رابط صفت روي بزرکي لاميه درحق تربيت کنه بوله در
والا ادات استثنا بقوتده با حرف ظرف ويا حرف مصاحبت ازو استادلقمه اکسکلکي وازوق بصنعت
وقوت کي در با حرف مصاحبت او اوستاده راجعدر محصل ترکيب پسر صنعت وقوتده حد وغايته ايرشدي
يعني فنده وزورده کامل وسرآمد اولدي وهيچ برکمسه نك انکله مقابله وقرشو قومغه امکان ومجالي
يوغدي حاصلي فايق الاقران وغالب الامثال اولدي بوحدده در که بر کون پادشاه اوکنده دعواي مرد
ايدوب وتعزّز في الفن ايدوب ديدي اوستاديمدن بنم اوزرمه فضيلتي ورجحان ومزيتي اولدوغي بو
يوزندندر يعني اختيار اولدوغي جهتندندر واوستادم اولوب بکا فن کشتي تعليم ايلدوکي جهتندندر صاحبي حالي
اوستمده حق تعليمي اولدوغندندر والا قوتده اندن اکسک دکلم وصنعتده انکله برابرم يعني بوفنده هر نه
که اول بيلورسه بنده بيلورم وانکله طوتشمغه قادرم ملک را اين ترک ادب ازوي پسنديده نيامد
بنمود تا مصارعت کنند مقامي متسع معين کردند ارکان دولت واعيان حضرت حاضر شدند سبر
چون پيل مست در آمد بصدمتي که اکر کوه آهنين بودي از جاي برکندي اوستاد دانست که جوان
ازو بقوت برترست بدان بند غريب که ازوي نهان داشته بود باوي در آويخت چون دفع آن ندانست
اوستاد بدو دستش از زمين برداشت وبالاي سر برد و بر زمين زد غريو از خلق برخاست ملک
را ادات صله ترک ادب مصدر مفعولنه اضافتيله وازوي يعني پسردن پسنديده مقبول
تا حرف تعليل مصارعت مفاعله بابندن مصدردر کورشمک مصارعه مقامي يا حرف وحدت متسع
اسم فاعلدر افتعال بابندن واسع ديمکدر يعني برکنش يرمعين بونده مصدر ميميدر تعيين معناسنه
چون ادات تشبيه پيل مست بيانيه يا حرف مصاحبت صدمت لغتده کوده ايله وجثه ايله برنسنه
يه طوقنمقدر اما بونده هيبت وجلادت وعظمت مراددر يا حرف وحدت که حرف رابط صفت کوه
آهنين بيانيه در آهن دمور يا حرف نسبت ونون حرف تأکيددر موره منسوب يعني دموردن

طاغ برکندی بو حرف تأکید کندی کاف عجمیله دکل کاف عربیله فتحیله و یای حکایه ایله قوپاردی دیمکدر
بنه غریب بیانیه که حرف رابط صفتدر نهان کیزلو دیمکدر با حرف صله و یای پسره راجعدر آویخت یاپشدی
دیمکدر نته که غلام عجمی قصه سنده به دوست در سکان کشتی آویخت دیه و کمیه یاپشدی دیمکدر بونده
دخی ایله در قیاس بر بود ستش ایدی شین ضمیرله لیکن اکثر نسخه ضمیرسز واقعدر نفته بر دفع
آن مصدری مفعولنه اضافتیدر چون ان مبتدادر انستخیری دفع ان مفعول لهی مخصوصدر ترکیب پادشاهه
پسرڭ منکر و ترک ادب مقبول و مطبوع کلمه‌یی صالحی و ستادی حقنده مذکوره عاسی بکمدی
پادشاه بیوردیکه دوشه‌لر یعنی امر ایلدی تا کیم اوستاد و شاکرد کورشه طوتالی بر بیوک میدان اوزره وسیع
مکانی تعیین ایلدیلر ارکان دولت و اعیان حضرت ملک حاضر اولوب کلدیلر اوغلان مست فیل کبی میدانه
کیردی بر هیبت و مهابتله که اکر دمورلدن طاغ اولسه یرندن قوپاردی اوستاد بیلدیکه جوان
اندن قوتده اعلادر اول بنه غریبله و فن عجیبله که پسردن کیزلدی یعنی اندن اول بندی نهان طوتادی
اوغلانه اول بندله یاپشدی جوان اول بندی دفع اولمدی ایلکه قادر اولمدی و دفعنی بلمدی اوستاد
ایکی الیله یرندن قالدردی و باشی اوزرینه ایلتدی و یره اوردی خلقدن غریو و فریاد و فغان قالقدی
نته کم عادتدر ملک فرمود تا اوستاد را خلعت و نعمت دادند و پسر را زجر و ملامت کردند که پرورده
خویش دعوی مقاومت کردی و بسر نبردی گفت ای خداوند اوستاد بزور و قوت بر من دست نیافت
بلکه در علم کشتی دقیقه مانده بود که از من دریغ همی داشت امروز بدان دقیقه بر من دست یافت اوستاد
گفت از بهر چنین روزی نگه میداشتم که حکما گفته اند دوست را چندان قوت مده که اگر دشمنی کند
تواند زجر بونده قاقیمق و ازارلمق معناسنه در با حرف مصاحبت پرورده اسم فاعلدر مربی معناسنه
خویشه اضافت لامیه در دعوی مقاومت مصدری مفعولنه اضافتیدر بسر نبردی باشه ایلتمدک
بر من دست نیافت بنم اوزریمه غالب اولمدی دیمکدر دقیقه دن مراد بر اویوندر و بر سندر دریغ همی داشت
اسیرکردی و قصقنوردی دیمکدر دوست را بونده را ادات مفعولدر چندان اول قدر دیمکدر مده
دوست مفعول اولی و قوت مفعول ثانیسی که حرف بیاندر دشمنی یا مصدر تواند فعل مضارع مفرد غائب
فاعلی تحتنده دوسته راجع ضمیر در مخصوصدر ترکیب پادشاه بیوردی که استاده خلعت و نعمت ویردیلر
و پسره زجر و ملامت ایلدیلر که استادک ولی نعمتک ایله دعوای مقاومت و مقابله ایلدک و باشه

چیقارمغه و سوزکی اثباته قادر اولمادی دیو بیر دیدی ای خداونه استاد زورله و قوتله بکا غالب
اولوب اوزریمه ال بولمه دی بلکه علم کشتیده بر دقیقه قالمشیدی یعنی بو فنده بر اویون قالمشیدیکه
همیشه انی بندن دریغ طوتاردی بوکون اول دقیقه ایله بکا غالب اولدی ظفر بولدی اوستاد
دیدی بو دقیقه یی بوکونلیک بر کون ایچون صقلودم که حکما و عقلا دیمشلردرکه دوستکه اول قدر قوت
ویرمه که اکر دشمنلک ایلمکی اولورسه یعنی کفران نعمت مسلکنه سالک اولورسه سکا ظفر بولمیه و قادر
اولمیه یعنی عداوته فرصت بولمیه عداوت قصدینه نشنیده که چه کفت آنکه از پرورده
خود جفا دید قول استاد در که ایشتمامشمیسن که نه دیدی اولکه کندی بسلمه سندن جفا و جور
کوردی یعنی بسلمه سندن اینجینن نه دیدی وکیجا ایشتمه دکمی یعنی بو قطعه نک فحواسینی ایشتمه دکمی
قطعه یا وفا خود نبود در عالم یا مکر کس درین زمانه نکرد یا بونده ابتدای کلامده واقع اولان
اما معناسنه در خود واو رسمیله اسمدر ادات تأکید بیننده مشترکدر بونده اداتدر اکرچه تکلفله کندی
معناسنه اسم اولمغه قابلدر نبود اولمدی و یوقدر یا حرف عطف مکرکانه معناسنه و ادات تأکید
اولمق جایزدر واستثنا ایچون الا معناسنه اولمغه جایزدر کس مبتدا نکرد فعل نفی ماضی مفرد غائب
خبری مبتدا و درین زمانه ظرف زمان محلاً منصوب یا عالمده هرکز وفا یوقدر یعنی دنیاده وفا حقیقت
دیدکلری هیچ یوقدر و هرکز اولمامش حالی برفرددن وفا حقیقت وجوده کلمامش یاخود زمانندن مقدم
بو ملک زمانه ده وار ایمش اما بو زمانده هیچ کیمسه کیمسه یه اظهار و ابراز ایلمدی حاصلی مهر و وفا
وحقیقت یا دنیایه دنیا ایله هرکز کلمامش و یا برزمان وار ایمش اما بو زمانده عنقا و کیمیا کبی موجود الاسم
معدوم الجسمدر کس نیاموخت علم تیر از من که مرا عاقبت نشانه نکرد کس مبتدا و نیاموخت فعل ماضی
نفی علم تیر لامیه و مفعول صریحی نیاموخت دن و از من غیر صریحی و جمله فعلیه خبر مبتدادر که حرف بیان
مرا بنی دیمکدر نکرد کی مفعول اولی و نشانه مفعول ثانیسی نکرد فعل نفی محلاً منصوب کیمسه بندن تیر
علمنی اوکرنمدی یعنی تیراندازلق علمنی تعلیم ایلمدیکه عاقبت بنی نشانه تیر ایلمدی یعنی هر کیمه که
تیراندازلق فننی تعلیم ایلدم سه عاقبت بنی نشان تیر هدف سهام ایلمک قصد ایلدی بلکه
ایلدی قصه دن حصه یعنی هر کیمه که بر لطف و کرم احسان ایلدیسه اندن بکا اساءت شر و ضرر
ایرشدی دیمکدر که حضرت علیه السلام بیورمشدر اتق شر من احسنت الیه بونده کثیر الوقوع حدیث

شريف اولمازفته بر **حكايت** درويشي مجرد بكوشه صحرايي نشسته بود پادشاهي بر وي بكذشت

درويش ازانجاكه فراغ ملك قناعتست سر برنياورد والتفات نكرد پادشاه ازانجاكه سطوت سلطنت

بهم برآمد وكفت اين طائفه خرقه پوشان برمثال حيوانند درويشي يا وحدت ايچوندر مجرد

اسم مفعولدر تفعيل بابندن كوشه صحرا لاميه در ويا حرف وحدت پادشاهي يا حرف وحدت ازانجا

اول مقام ومرتبه دن ديمكدر كه حرف رابط صفت فراغ ملك لاميه قناعت اضافت بيانيه سر برنياورد

مفعولي والتفات نكردك مفعول صريحي وغير صريحي محذوف يا وقعه يه بنه دركه كنه سابق كبي

سطوت سيننك فتحي وطانك سكونيله قهر وغلبه معناسنه مصدردر نصر بابندن سلطنت آمنا لاميه در

طائفه خرقه پوشان بيانيه خرقه پوش وصف تركيبي در خرقه كيجي معناسنه يعني الي قفتان

كيجي والف ونون ادات جمع برمثال حيوانند اضافتي لاميه در محصول تركيب بر درويش يعني بر سالك مجاهد

بر كوشه صحراده خلقدن منقطع اولمغله عزلت كزين وتنها نشين اولمشيدي اتفاقا درويشك اولديغي

مقامه بر پادشاه اوغرادي واول كوشه كوردي مكر درويش عالم مراقبه يه وارمشيدي پس درويش

اول مقامدنكه فراغ ملك قناعتيه يعني ملك قناعت عالم وعالميانندن فراغت بال ويروكي جهتدن

مراقبه دن باشين قالدرمادي وپادشاه وتوابعنه هيچ التفات ايلمدي پادشاه اول مقام وجهتدنكه

سلطنت وقهر غلبه سيدر يعني سلطنت قهر وغلبه سي جهتندن حالي پادشاهلق قهرمانلق اولديغي

جهتندن منقبض وبحضور اولدي يعني رنجيده خاطر اولدي يعني يانندة اولنلره سويلدي كه

بو خرقه پوشلو طايفه سي يعني صوفيون طايفه سي وعبا پوش زمره سي امثال حيواناتدركه معاديدر

ناس بيلمزلر وشاه وكدايي برابر كورورلر ازنجايي ازان سبب معناسنه اخذ ايدنلر لغة واصطلاحه

مخالف سويلمشلر ازان مقام وازان جهت معناسيدر ازان معناسيني شرح ايليندر ضعيف سويلمشلر

وزير كفت پادشاه روي زمين برتو كذر كرد چرا خدمت نكردي وشرط ادب بجاي نياوردي كفت

بكو ملك را توقع خدمت ازكسي دار كه توقع نعمت از تو دارد و ديكر بدانكه ملوك از بهر پاس رعيتند نه

رعايا از بهر طاعت ملوك مذكور پادشاه بويله ديجك وزير كلدي درويش مجرده ديدي

اي درويش پادشاه روي زمين اضافتلري لاميه لردر يعني يوزينك پادشاهي يعني يكندر كذر اسم

مصدر در كذر ايتمك اوغرامه معناسنه كرد فعليله اوغرادي ديمكدر خدمت نكردي خدمتدن

مرادبونده تعظیم ایچوندر تعظیم ایلمه‌مدر دیمکدر شرط ادب لامیه در بجای باحرف صله وجای محل
معناسنه در بنیاورد فعل نفی ماضی مفرد مخاطبدر کتورمدک دیمکدر کفت درویش وزیره دیدی
بکو ملکرا را حرف مفعولدر ملکه سویله دیمکدر توقع تفعل بابنده مصدردر امید معناسنه
اضافتی مصدرک مفعولنه در کسی یا حرف وحدتدر دار فعل امر مفرد مخاطبدر ادینه طوت دیمکدر کر
حرف رابطه صفت توقع نعمت توقع خدمت کبی در اعرابه دارد فعل مضارع مفرد غایبدر طوتار دیمکدر
واو حرف عطف دیکو دخی بدان درویش وزیره خطاب ایدوب دیر بیل واکله کر حرف بیاندر بعض
ادات تعلیلدر لاجل معناسنه پاسه اضافتی لامیه در پاس یای عجمیله اسمدر حفظ معناسنه
پاسیدندن مشتق معناسنه رعیته اضافتی مصدرک مفعولنه در ونون ودال ادات جمعدر ملوک
اعتباریله نه حرف نفیدر رعایا نک فتحیله رعیتک جمعیدر معلوم اولاکه ناقصه فعیله وزنی اوزره
کلان اسم فعالا وزنی اوزره جمع اولور مثلا قضیه وهدیه وثنیه قضایا وثنایا وهدایا کلور
فانک فتحیله فقه بو طاعت ملوکک مصدرک مفعولنه اضافتیدر محصول ترکیب وزیر پادشاهدن
مذکور جوابی ایشدنجه دیدی ای درویش بیوردیلر پادشاهی سنک اوستکه اوغرادی بنی ایچون
تعظیم ایدوب خدمت ایلمه‌لک وشرط ادبی یرینه کتورمدک درویش وزیره دیدی پادشاهه سویله
ودیدی ای پادشاه خدمت امیدنی بر کیمسه‌دن طوتکه اول سندن نعمت امیدینی طوتار دخی ای وزیر
بیل کم پادشاهلر رعیتی حفظ وصیانت ایچوندر رعایا سلاطینه خدمت ایچون دکلدر قطعه پادشاه
پاسبان درویشست کرچه نعمت بفر دولت اوست پادشه مبتدا پاسبان ادات فاعلدر دخی کبی
قوروجی دیمکدر حافظ معناسنه درویشه اضافتی اسم فاعلک مفعولنه اضافتیدر وخبر مبتدادر
نعمت مبتدا با حرف مصاحبت سببیتی متضمن فر بونده قوة معناسنه دولتشه یه ضرورت وزن ایچوندر
دولته اضافتی لامیه در اوست لفظیده بویله در بفر ما بعدیله خبر مبتدادر محصول بیت
پادشاه درویشلک یعنی فقرا ورعایا نک پاسبانیدر یعنی ظلمه نک شرندن حافظ وحامیدر اکرچه
نعمت وحضور فقرا ورعایا پادشاهک دولتی قوتیله در یعنی سایه حمایتنده اسوده حال ومرفه
البالدر نظم کوسفند از برای چوپان نیست بلکه چوپان برای خدمت اوست کوسفند کافک ضمی وواو
وسینک سکونیله وقافک فتحیله قیونه دیرلر عربجه غنم ونونک فتحیله فایرینه بایله لغتده

براي ياي اصليه ايله ادات تعليل وتخصيص در چوبان جيم وباي عجمله معروف كوسفنه مبتدا
براي چوبان لاميه ونيست خبر مبتدا در بل حرف كه حرف بيان چوبان مبتدا براي خدمت اوست
لاميه لر وخبر مبتدا لر محصول بيت اولكي توضيح وتنويرا يعوب بيورر قويون چوبانه خدمت
ايچون دكلدر بلكه چوبان قيونه خدمت ايچوندر نهايتي سودايله و ياغي ايله منتفع اولور يعني انكله
فائده لنور قطعه اخرى يكي امروز كامران بيني دكري برا دل ز مجاهده ريش يكي تقديري يكي
رادر دكري برا قرينه سيله بيني نك مفعول اولى در امروز ظرف زمانه كامران وصف تركيبيدر
رابينه نك مراد سوريجيدر يمكدر دكري يا حرف وحدت ايچوندر ورا ادات مفعول بر مقدر بيني نك
مفعول اولى ودل مفعول ثانيسيدر ز مجاهده مفعول غير صريحي وريش صريحي محصول بيت دنياده بر شخصي
بو كون كامران وكامبين كوررسين يعني عيش وعشرت وذوق وصفاده بر مراد وخوشحال ومسرور
ومرفه البال كوررسين وبر غيريسيني ويا غيريسينك يوركيني مجاهده دن ودردولمدن مجروح
كوررسين يعني دنيانك حالي بويله در كيم كيميسي نازونعمتده وكيميسي هوان وذلتده در روزكي
چند باش تا بخورد خاك مغز سر خيال انديش روزكي كاف حرف تصغير ويا حرف وحدت چند
بنجر ديمكدر باش فعل امر مفرد مخاطب صبر ايله ديمكدر تا حرف تعليل وتا حرف غايت بخورد فعل
مضارع مفرد غايب تاكم ييه خاك فاعلي مغز بيني وايلك سره اضافتي لاميه در وخيال انديش
لاميه وبيانيه ايكي اعتبار ايله خيال انديش وصف تركيبيدر انديشيدن دن محصول بيت بر نيجه
كون محكم صبر ايله تاكيم طراق خيال انديشك باشنك بينيسيني ويا خيال انديش باشك بيني
سيني يه يعني بر قاچ كون چوريوب طراق اولولها و ايچه صبر ايله فرق شاهي وبندكي بر خاست
چون قضاي نوشته آمد پيش فرق شاهي مصدري فاعلنه اضافتيدر بندكي معطوفدر شاهيه
برخاست قالقدي ورفع اولدي ديمكدر چون ادات تعليل قضا حكم ازلي نوشته اضافتي بيانيه
پيش بوينده اولت ديمكدر محصول بيت پادشاهلق وبنده لك فرقي قالقدي يعني ارالرنده
تميز وتشخيص قالمدي چونكه خدانك قضاسي نوشته سي وكلوينه كلدي يعني ايكيسنكده موتي
مقدر ايكلمكله مابينلرنده تعاوف وتغاير قالميوب برابر اولدلير اركسي خاك مرده باز كند
نشناسد توانكر از درويش كسي يا حرف وحدت خاك مرده لاميه در مجازا خاك مرده دن مراد

قبریده بازکنه کافك فتحیله ولنجه قوزه دیمکدر پس باز تاکید ایچون کلمش اولور و کافك ضمیله
اولنجه مجموع مرکبا چادیمك اولور نشناسه فعل نفی استقبال اکلمان و تشخیص ایلمز دیمکدر
توانکر مفعول صریحی و از درویش غیر صریحی مخصوص سکی برکیمسه مرده نك مقبره سینی
اچسه یعنی قازسه غنی فقیردن تشخیص و تمییز ایلمز یعنی طپراغه کیردکدنصکره ایکیسنك اراسینی
یعنی مابینلرینی مقبره یاپسیله کفنلردر که پادشاهلك و بعض اغنیانك مقبره سینی طاشیله و یاکوبیدیله
و یاکو بجله یاپولر و اوستنه اینجه کفنلر صرلر اما درویشك بو حاللری اولماز لیکن لاشه لری
برابردر بعض نسخه ده بالله ار خاك مرده باز کنه نشناسه توانکر از درویش جمیع صیغه لریله
بازکنه فعلینی ضمیه تخصیص ایلین اوج جهتدن خطا ایلمش ضمه یه تخصیص ده و کودنه اشتقا
قنده و فتح کافی ترجیح ایلسه دخل ایلمه سنده کنه کافك عربیده فتحیله کنه ندن فعل مضارع مفرددر
دیو حکم اشتقاقنده خطا ایلمش زیرا کنه کافك عربیده فتحیله کنیه ندن مشتقه در نته کم سابقا قا
عده اشتقاق بیان اولمشدی بازکنك معناسی کافك عربیده ضمیله اولدوغی تقدیرجه اچدیعنی
کشف ایلیه دیمکدر کرو ایلیه دین حوادایه مالك دکل ایمش ملك را کفتا درویش استوار امد
کفتا زمن چیزی بخواه کفتا ن میخواهم که دکر زحمتم ندهی کفت مرا پندی داد کفت کفتار
بونده کلام معناسنده در استوار همزه نك ضمی و سینك سکونی و تانك ضمی ایله محکم دیمکدر زحمت
من مصدر مفعولنه اضافتیدر ندهی فعل نفی مستقبل مفرد مخاطب مخصوص ترکیب پادشاهدن درویشه کلامی
محکم یعنی موثر کلدی و درویشه دیدی بنم برنسنه ایسته درویش دیدی ایستر مکه بن دخی
بکا زحمت ویرمیه سن پادشاه دیدی بکا بر نصیحت ویر درویش دیدی بیت دریاب کنون
که نعمتت هست بدست کین دولت و ملك میرود دست بدست دریاب فعل امر مفرد
مخاطب دردر یابیه ندن دریافتن دن و یافتن دن دیدن حرف دریسز اصابت ایلمکدر لفظ مشترکدر
اکلمق له تدارك بیننده اکله و تدارك ایله دیمکدر ایرشمك و اکلمق و دونمق معناسنه دردیر
اکسلمك سویلمش فهم ایله دنیاده کذلك کنون شمدی دیمکدر که حرف تعلیل و این اسم
اشارتدر دولت و ملکه میمك ضمیله سلطنت و مملکت معناسنه برود فعل مضارع مفرد
غایب فاعلی دولت و ملکه راجع تحتنده ضمیردر علی سبیل البدل دست بدست تقدیری از

از دست بدست در الدن اله دیمکده محصول رسیدی شمدی اخرتده لازم اولان احوالینه رایدوب

فایو کره الکده نعمت دولت وار یعنی فرصت الکده ایکن فوت ایلمه کر صوکره پشیمان اولوب صیحا یلمزیز ابو

نعمت و ملک و دولت الدن کیدر یعنی سندن اول او لنلردن الندن قالمدی و عجبی کبی سنکده الکده قالمز

حکایت یکی از وزرا پیش ذو النون مصری رفت و همت خواست که روز و شب بخدمت

سلطان مشغولم و بخیرش امیدوارم و از عقوبتش ترسان ذو النون بگریست وکفت اکر من

از خدای تعالی چنین ترسیدمی که تو از سلطان از جمله صدیقان بودمی پیش بونده

قیت معناسنده در ذو النون دیمکله ذنیاده ایکی کیمسه مشهوردر بری انبیادندر که حضرت

یونس پیغمبر در بریسیده اولیادندرکه ذو النون حضرتلریدر ذو النون مشایخ تذکره لرنده طبقه

اولیده یازیلور و اسم شریفی ثوباندر و کنیتی ابو الفیض و لقبی ذو النون ذو النون لقبیله ملقب

اولمسنک وجه تفصیله محتاجدر انکیچون ترک اولندی ترسیدمی و بودمی یا لری حکایت

حالیچوندر محصول ترکیب وزیرلردن بریسی ذو النون مصرینک یاننه واردی و همت دیلدیکه

کیجه و کوندوز پادشاهک خدمتنه مشغولم و دخی خیر و حسناتنه امیدوارم یعنی امیدلیم

و عقوبت عذابندن قورقرم ذو النون بو سوزی ایشدیجک اغلادی ودیدیکه اکر بن اللهدن بو بنجلین

قورقیدم کرسن پادشاهدن قورقوسی صدیقلردن بری اولوردم قطعه کرنبودی امید راحت

و رنج پای درویش بر فلک بودی سنودی فعل نفی ماضی و یا حرف حکایه امید راحت

اضافتی مصدرک مفعولنه در رنج راحته معطوفدر بر مضاف تقدیریله یعنی بیم رنج پای

درویش لامیه در ویشدن مراد عابد و زاهدر بر حرف استعلا فلک معروف بودی فعل ماضی

حکایت حال محصول بیتک اکر راحت و نعمت امیدی اولمیایدی یعنی جنتده راحت و حضور

امیدی اولمیایدی و جهنمده عذاب و عقاب قورقیسی اولمیایدی یعنی اکر عباد و زهادک نیت

و خلوص طویتیله مجرد خدانک عبادته و طاعتنه استحقاقیچون و ذاتنک تعظیم و تبجیل و اجلالی

ایچون عبادت ایلسه لردی درویشلک ایاغی فلک اوزره اولوردی یعنی مذکور شرطله عباد و زهاد

خدایه عبادت و طاعت ایلسه لر ملائکه مقربین کبی عرش عظیمه سیر ایدرلردی حالی مقبول خدا

اولورلاردی یعنی مراتب عالیه واصل اولورلاردی وزیری از خدا بترسیدی همچنان

کوملک

كونلك ملك بودي ور اصلنده واكي ايدي ضرورت وزن ايچون تخفيف قلندي . بترسيدی
باحرف تأكيد ويا حرف حكايه قورقيدي ديمكدر مصراع اول ثانيه مرهوندر همچنان انجليين ر
ديمكدر كه ملك اصلنده كه ان ملكدر ضرورت وزن ايچون تخفيف قلندي ملك بودي ملك
اولوردي يعني ملك كبي مكرم ومعزز اولوردي زيرا ملايكه خدادن زياده قورقاركه دايما نظرنده
واكي حضورنده در واكي پادشاهدن قورقدوغي كبي خدادن قورقيدي ملك كبي معزز ومكرم
ومبجل اولوردي . حاصلي حضرت عيسى كبي عوايق وعلايق دنيادن پاك ومجرد اولوب فلكه عروج ج
ايدوب ملك مرتبه سن بولوردي ويرينه كوبا زانلو شرط عطفي ملاحظه سيله بالمسامحه بعض
شراح بو بيتك مصراع ثانيسني چو ملك بر فلك ملك بودي يازوب لام ملك كسريله اولكيده
فتحيله ثانيده هم اكي قافيه رعايتي اولميه جغي ايكيجنده كسر لام ملك وجهي واريدي ديمش واكثر
صحيح نسخه لرده مذكور مصراعك بدلي همچنان كن ملك ملك بودي اولدي . ملك كسريله . وثانيسنك
فتحيله ديمش صحيح نسخه لرده اولاني ترك ايدوب غير صحيحي يازمق غرابتدر بونده صحتي بيلوب كلا
اعتراف ايله كن نصكره **حكايت** پادشاهي بكشتن بيگناهي فرمان داد گفت اى ملك بموجب
خشمي كه ترا بر منست آزار خود مجوي گفت چه گونه گفت اين عقوبت بيك نفس
بر من برآيد وبزه آن بر تو جاويد بماند پادشاهي يا حرف وحدت بكشتن با حرف صله بي گناهي
اضافتي لاميه در بر مضاف تقديريله تخصيص بيگناه ديمكدر حاصلي مصدرك مفعولنه اضافتيدر ويا حرف
وحدت فرمان داد فرمان ويردي بيورردي گفت بيگناه ديدي اى پادشاه با حرف مصاحبت
موجب فتح جيم وكسر جيم جايزدر فتحيله مقتضا معناسنه وكسر ايله سبب معناسنه خشمه
اضافتي لاميه در ويا حرف وحدت كه حرف رابط صفت ترا سنك ديمكدر آزار خود مصدرك
مفعولنه اضافتيدر مجوي فعل نهي مخاطب جوييدن ديلمه ديمكدر چه گونه نه وجهله ونيلك
كبي ديمكدر عقوبت بونده عذاب معناسنه در بيك با حرف ظرف نفس كندي معناسنه عنت
معناسنه اولمق جايزدر برآيد حاصل اولور ديمكدر يعني تيز كچر وبزه آن اضافتي لاميه
در بزه ياي عربك فتحيله گناه معناسنه در جاويد ابدي حاصلي باقي ودايم بماند فعل مضارع
مفرد غايب قالور ديمكدر باينه نه مشتق در مانادن دينلر غلط ايتمشلر تحصيل كسب

بر پادشاه بر بیگناه مظلومی قتل بیوردی اول مظلوم دیدی ای پادشاه بنم اوزریمه اولان خشم و غضب
سببیله و مقتضاسیله بنی هلاک ایدرسین لیکن سن بندن زیاده زحمت و ضرر چکرسین پادشاه
دیدی نیجه قتل ایلمکله بن نه وجهله متضرر اولورم مظلوم دیدی بکا ایله جلب عذاب و عقوبت
بنم اوزریمدن براننده و برنفسده تمام اولور یعنی برنفسده انتهی المحنة قورتیلرین اما انک گناهی
ابدالاباد سنکله اولوز زیرا که قالور زیرا قتله مستوجب دکلم بنی قتل ایلمکله سن آخرتده معذب اولمسا
سین رتیمی دوران بقا چو باد صحرا بگذشت تلخی و خوشی و زشت و زیبا بگذشت دوران
بقا لامیه زمان بقا دیمکدر یعنی زمان حیات زیرا بقادن مراد حیاتدر چو ادات تشبیه در باد صحرا
لامیه صحرایه تخصیص ضرورت وزن و قافیه ایچوندر و الا باد مطلقا سریع المرور در صحرایه و
عمرانه نسبتی برابر در بگذشت با حرف تأکید گذشت فعل ماضی مفرد غائب گچدی دیمکدر بونلر
گبی یولرده اولجی اولمشدر دیمکدر برینه تنزیل ایدوب ماضی فعلیله تعبیر ایدیلر نته که قرآن
شریفده مواضع عدیده ده خصوصا قیامت احوالنده واقعدر پس بونده بگذرد معناسینه در و بو
بو مقوله مواضعده معنای مضیی معتبر دکلدر دیو گچدی دینلور دخل ایدن بی وجه سویلمش تلخی
یا حرف مصدر در خوشی ده بویله در خوشیدن مراد لذتدر زشت چرکین زیبا لغتده یاراشقلو
اما بونده خوب معناسنه در ضرورت وزنجون زیبا دیمش محصول بیت زمان حیات باد صحرا
گبی سرعتله گچدی یعنی باقی قالمدی حاصلی عمر هر نقدر که ممدود و مطول ایسه ده دوکمه سی مقرردر
پس گچمش حکمنده در ایمدی دنیاده لذت و لذتسزلک و گوزل چرکین هر نه ایسه گچدی کتدی
باقی قالمدی یای مصدر یلر ضرورت وزن ایچوندر و الا نشت و زیبا بر بیت بالازم یعنی
اچی دیمکدر و طاتلی و چرکینی و گوزل دنیاده گچوب کتدی باقی قالمدی پنداشت ستمکر که
ستم برما کرد در کردن او بماند و برما بگذشت پنداشت ظن ایلدی ستمکر ستم و ظلم و کر کاف
عجمله فعیله کاردن مخففدر کار ادات فاعلدر جی معناسنه ستمجی و ظلمجی معناسنه که حرف
بیان بر حرف صله کردن بویوندن ضمره اضافتی لامیه در بماند فعل ماضی قالدی دیمکدر برما ازما
دیمکدر محصول بیت ظالم ظن ایلدیکه بزه ظلم ایلدی یعنی خیال ایلدیکه جور و جفانی بزه
ایدوب گنهی حضور و صفا سوردی لیکن خبری یوقکه بزدن برانده گچوب و گتدی و گناه و مظلمه

ایدی کنه یعنی بو سینه قالدی زیرا دنیاده بدنام اولوب آخرتده عذابه چکر العیاذ بالله
من غضب الله ملک را نصیحت او سود مند آمد و از سر خون او در گذشت و عنه خواست
پادشاهه بیکناهک نصح و پندی فایده لی یعنی تأثیر ایلدی و انک قتلی سود اسنده کچدی یعنی
قتلدن عفو ایلدی حاصلی لطف و احسان ایله خاطرین مسلّی ایلدی حکایت وزرای نوشیروان در مهمی
از مصالح مملکت اندیشه میکردند و هر یکی بر وفق دانش خود رأیی میزد و ملک نیز همچنین اندیشه
میکرد بزرجمهر را رای ملک اختیار افتاد وزیران در سرش گفتند رای ملک را چه مزیت
دیدی بر فکر چندین حکیم گفت بموجب آنکه انجام کار معلوم نیست و رای همگنان در مشیت خدا است
که صواب آید یا خطا پس موافقت رای ملک اولیتر است تا اگر خلاف صواب آید بعلت متابعت
او از معاتبت او ایمن باشیم مهم بونده ضروری معناسنه و یا حرف وحدت مصالح مصلحتک جمعیدر
مملکته اضافتی لامیه در اندیشه فکر معناسنه در میکردند حکایت حال ماضیه ایلرلردی دیمکدر
وفق معناسنه دانسته اضافتی و خوده لامیه لردر رأیی یا حرف وحدت میزد فعل حکایت ماضی اولوردی
دیمکدر فاعلی ملکدر بزرجمهر را آدات اصله لکی ملک لامیه در افتاد دوشدی یعنی واقع اولدی
معناسنه فعل ماضی مفرد غایبدر معلوم اولاکرمی آیله مصدر فعل ماضیلو حکایت حال ماضی یه
دلالت ایدر پس بونلرده ماضی خالص معناسنی و بونلرمی حرفنلک معناسنی ضایع ایلمشلر وزیران
مبتدا در سرش یعنی خفیه گفتندش ضمیر بزرجمهره راجع و فعلک فاعلی وزرا و جمله فعلیه خبر
مبتدا در رای ملک را ادات تخصیص ملکک رأیینک دیمکدر مزیت میمک فتحی و زانک
کسری و یای مشدده نک فتحیله فضیلت یعنی ارتقلق معناسنه در بو بر مصدردر که فعلی یوقدر
یعنی مستعمل دکلدر گفت بزرجمهر دیدی با حرف مصاحبت موجب جیمک کسریله سبب دیمکدر فتحیله
مقتضا معناسنه در آن لفظنه اضافتی لامیه در انجام مبتدا و نیست خبری و رای مبتدا همگنان
اضافتی لامیه هانک فتحی و میمک سکونیله و کاف عجمک کسریله جمیع معناسنه اسمدر مشیت
ارادت معناسنه مصدر در یعنی مصدر میمیدر الله اضافتی لامیه در جمله ظرفیه خبر مبتدا که
حرف بیان صواب طوغری خطا اگری پس شرطک جوابنه داخل ولان فا معناسنه در
موافقت رای ملک لامیه و مبتدای کلام اولیتر است خبری تا حرف تعلیل خلاف

صواب مصدردر مفعولنه اضافتیله باحرف مصاحبت علت متابعت لامعاتبتدر ومصدر فاعلنه
اضافتیدر ایمن همزه نك ومیمك كسریله واو الزنده سكون یا ایله امین معناسنه در باشیم فعل
مضارع متكلم مع الغیر باشیه نه دن بونده اولاوز دیمكدر مخصوص كسری نوشروانك وزیرلری امور
مملكت ومصالح دولت خصوصنده بر مهم اموردە وضروری حالده تدبیر ومشاورت ایدرلردی
وهر بری كندی بلدوكی اوزره بر رائی تدبیر ایدردی پادشاه دخی بونلر كبی بر رای تدبیر ایدر
دی بوزرجمهر پادشاهك رائی وتدبیرینی مختار واقع اولدی یعنی انك رأینی ترجیح ایلدی سائر
وزیرلرك رای وتدبیرینه وزیرلر بوزرجمهره خفیة دیدیلر پادشاه رای تدبیرنك نه فضیلتی
ونه مزیتی كوردك بوقدر حكیملرك فكر وتدبیری اوزره بوزرجمهر دیدی اول سببله ترجیح
ایلدم پادشاه فكرینی كه ایشلرك صوكی معلوم دكلدر وجمیعنك فكر وتدبیری الله تعالینك ارادت
ومشیتنه در كه صوابمی كله خطامی یعنی جمیع تدبیر وتصرف خدانك ارادتنه مفوضدر صو
خطامیدر انك غیری كیمسه بیلمز پس پادشاهك رای وتدبیرینه موافقت ایلمك اولادر تا كه راه
صوابه مخالف كلورسه اكا متابعت سببیله معاتبتدن وخشم وغضبندن امینا اولاوز
مثنوی خلاف رأی سلطان رای جستن بخون خویش باشد دست شستن
خلاف رای سلطان اضافتلری لامیه لردر رای جستن مصدرنك مقدم مفعولیدر بخون باحرف
مصاحبت خون خویش لامیه در وشستن مصدرنك مفعول غیر صریحی ودستن صریحی مخصوص
پادشاهك رای وتدبیرینه مخالف تدبیر استمك یعنی انك ایلدوكی تدبیره مخالف تدبیره
طالب اولمق كندی قانندن ال یومقدر یعنی پادشاهه مخالفت ایلمك كندی جانندن واشندن
كچمكدر زیرا الامر اطاعت لازمه در اگر خود روز را گوید شبست این ببایدگفتن اینك
ماه وپروین خود ادات تاكید روز را ادات مفعول گوید ك مفعول اولی وشبست ثانیسی
واین اسم اشارت مشبه باحرف استقبال باید فعل مضارع مفرد غایب گرك دیمكدر بابیده نون
بایستن دن دینلر خطا ایلمشلر اینك اشته دیمكدر پروین اولكی یلدزینه دیرلر
[illegible] كی رضا پادشاه روز روشنه بو كیجه در كونه دكلدر دیرسه اكا موافقت
ایدوب كلامنی تصدیق وتایید ایدوب كوچكدر بیوردوغكوز حقیقت حال اشته ای وایشته

اولكر

اولکی کوردینوب اشکاره طوردیمکله کوکله ظاهر بود که حضرت شیخک بو دوغنی ظلمه جودر متعلق
سونیا اولمدوغنی یرده والا ظلمه متعلق سوزده تصدیق ظلم مرجحدر **حکایت** شیادی
کیسوان برتافت کرمن علویم وبا قافلهٔ حجاز بشهر درآمدم که از حج می‌آیم وقصیدهٔ پیش ملک بردکه
من کفته ام بونده نعمتش داد واکرام کرد ونوازش بیکران فرمود ترکیبی زیاده ایلین زایده سیولمش
که هیچ برنسخه ده بو موجود دکلدر یکی از ندمای ملک در آن سال از سفر آمده بود کفت من او را
در عید اضحی در بصره دیدم حاجی چه کونه باشد ودیکری کفت پدرش نصرانی بود در ملاطیه
علوی چکونه باشد وشعرش در دیوان انوری یافته ملک فرمود تا بزنندش ونفی کنند که
چندین دروغ چرا کفتی کفت ای خداوند روی زمین سخنی دیکر بکویم اکر راست نباشد هر
عقوبت که فرمایی سزاوارم کفت چیست شیاد شینک فتحیله زراق معناسنه در نته که بوستانده
بیورمش بیت کره بر سر نهد احسان مزن که این زرق وشید است وآن مکر وفن قصه خوانلره
شیاد دیرلر بس برلفظ در که رومیه وعجمه مستعملدر دیو مجمل قویان ظاهر بود که معناسی بلیه
مهمل قومازدی وغریبه شیاد کذاب معناسنه در اما بونده نخسنه وظریف معناسنه دردین نخسنه
افترا ایلمش کیسو صاحب بلوکی برتافت اورکدر دیمکدر امیرلر صاحبلرینی اودرکی کبی که حرف بیان
علوی یا حرف نسبت علی یه منسوب دیمکدر حاصلی امام علی اولادنه علوی دیرلر وقصیدهٔ یا حرف
وصل وهمزه حرف توسل پیش بونده قت معناسنه عید اضحی قربان بیرامنه دیرلر ملاطیه سیواسده
امیر بولنه آمد یولنده برشهرک ادیدر انوری شعرای متقدمیندن برمشهور ورلی شاعرک
مخلصیدر اولو لغنه دیوانی دلالت ایدر محصولی ترکیب برشیاد ساجلرینی اوردکی امیر کبی
که من علویم یعنی امیرم دیو حجاز قافله سیله شهره کیردم که حجدن کلورین دیو پادشاهه
برقصیده صوندم که بن سویلدم دیو اتفاقا اول اثناده پادشاهک ندماسندن برسی یعنی
مصاحبلرندن برسی اول بیل سفردن کلمشیدی دیدیکه بن بو شیادی قربان بیرامنده بصره شهرنده
کوردم حاجی نیجه اولور وحجاجله بیله شهره کیرمکله حج نیجه ثابت اولور بر مصاحبی دخی
دیدیکه ملاطیه شهرنده باباسی برنصرانی ایدی یعنی برنصرانینک اوغلیدر پس علوی نیجه اولور
وحقیقت شرف نه وجهله ثابت اولور وصونیدوغی شعری دیوان انوریده بولندیلر حاصلی

اوچ جهتدن کذبی ظاهر اولدی پادشاه بیوردی که انی اول اروشهردن سوره‌لر که بو فتنه یلدنی
نیچون سویلدڭ دیو شیاد دیدی که ای یوزی یوزینڭ پادشاهی بر سوز دخی سویلیم اکر کرچك اولمزسه
هر عقوبت و جفا که بیورسڭ لایق و سزاوارم پادشاه بیوردی اول سوزنه در شیاد دیدی قطعه
غریبی کرت ماست پیش آورد دو پیمانه آبست و یك چمچه دوغ غریبی یا حرف وحدت کرت تا ضمیر
خطاب ماست سین و تانڭ سکونیله یوغرت دیمکدر پیمانه اولچك چمچه تورکیجه چمچوره کلوره
کر بوزاجیلر استعمال ایدرلر ترکیجه دینلر افترا ایلدیلر مخصوص ترکیب بر غریب یعنی بر مرد غریب اکر حضورکه
وقتکه یوغرت کتورسه ایکی پیمانه سی صو و بر چمچه سی ایرانه در یعنی کتوردوکی یوغرت مزوّد در صافی
یوغرت دکلدر صالی کتوردم وکی نفسنه صو ایله ایرانه در پس یوغرت کتوردم دیو کذب ایلمش اولور
یاندنه که عادتا اکا زجر و عتاب و عقوبت اولماز و بکا اولور بیت کر از بنده لغوی شنیدی
مرنج جهاندیده بسیار کوید دروغ لغو لامڭ فتحی و سکون غینله کلام باطله دیرلر و یا حرف
وحدت مرنج فعل نهی مفرد مخاطبدر رنجیده اولمه دیمکدر فعل لازمدر جهاندیده وصف ترکیبی
در سیاح معناسنه دروغ کذب معناسنه مخصوص ترکیب پادشاهم یوغرت کتوره‌نڭ کذبندن انجنمه
سین پس بنبنده‌دن بر نامعقول فعل و بر بهتان قول ایشتدکسه انجنمه و لوب بکا عتاب و عقاب
ایلمیوب معذور بیور زیرا جهاندیده اولان کیمسه چوق کذب ایده اما بنم کبیکا اعتبار ایدوب جفا
و جور ایلمك کرکدر ملك بخندید و کفت ازین راستر سخنی در عمر خود نکفته بودی تا بجه
مأمول اوست مهیا دارند عمر خود لا نفی نکفته‌ده یا ضمیر خطاب و همزه توسل همزه خطاب ایچون
دین خطابه قابل کل ایمش تا حرف تعلیل مأمول اسم مفعولدر نظر بانده امید ایلنمش دیمکدر یعنی
امید ایلدوکی نسنه مهیا حاضر دیمکدر دارند فعل مضارع مفرد غایب طوتارلر دیمکدر یعنی
ایلیه‌لر مخصوص ترکیب پادشاه بو ایکی بیتڭ مضموننه کولدی و دیدی بوندن کرچك سوزی تمام
عمرکده دیمامشسن پس پادشاه بیوردی تا هرنه امید ایلدیسه یعنی اتدن و طونه و آقچه و آلتون
صالی ایستیوب دیلدوکی هرنه ایسه انی حاضر ایدوب ویره‌لر و حاجتین روا ایلیه‌لر تا کم خوش
دل اوله حکایت آورده اند که یکی از وزرا زیردستان رحم آوردی و صلاح همکنان
جستی اتفاقا بخطاب ملك کرفتار آمد همکنان در موجب استخلاص وی سعی کردند و موکلان

بروي دن معاقبتش ملاطفت كوندي وبزركان ديكى دن سيرت نيك او پادشاهك كفتند تا ملك
از سر خطاي او بكذشت صاحب دلي برين اطلاع يافت وكفت اورده اند روايت ايلمشلر يعني
راويلر روايت ايلمشلر زيرا دست وصف تركيبيدر الف ونون ادات جمعدر يعني رعايا وفقرا الي التنده
اولان كيمسه لر اورديكي يا حرف حكايت صلح همكنان لاميه جميعنك ايلكيني وفايده سيني ديمكدر
جستي كنه يا حرف حكايه استردي موجب كسر جيمله سبب ديمكدر استخلاصه اضافتي اسم فاعلك
مفعول له اضافتيدر وضمير اضافت مصدرك مفعولندندر موكلان كافلك فتحيله متوكلك جمعيدر
اسم مفعولدن تفعيل بابندن والف ونون ادات جمعدر معاقبت مفاعله بابندن مصدردر بونلك كبي بولرده
شكنجه وعقوبت معناسنه در ملاطفت مفاعله بابندن مصدردر ملايمت معناسنه در كردندي
يا حرف حكايت ايلرلردي ديمكدر وبزركان ديكى بيانيه محلي تركيبي روايت ايلمشلردر كه وزير
بريسي الي التنده اولان رعايا وفقرايه ترحم كتوردي يعني ترحم ايدردي وجميعسنك ايلوكني
سويلردي ايلوكي استيوب ديلردي حاصلي هر كسله دوستلق ايدردي اتفاقا پادشاهك خطابنه
كرفتار ومبتلا كلدي يعني بر خصوصده پادشاه منكور وزيره اغضوب حبس وعقوبت بيوردي
جميع اعيان واركان الك استخلاصنه سعي ايلديلر يعني سبب خلاصنه كوشش ايلديلر واو وزيرينه
موكل اولنلر عقوبت وعذابنده ملاطفت ايله بلوردي يعني ملايمت كوستردلردي زيرا انلك جميعسي
احسان ديده لريدي وغيري اولوردلر يعني دفتردارلر ونشانجيلر وپاشالر واغالر وبكلر انك
خوب سيرت ورسيجا خصوصنده پادشاهه سويلديلر حاصلي هر وجهله مدح وثناسيني وايلك
جهتنه دعاسيني ايلديلر تا كيم سوزلري پادشاهك كوكلنه تاثير ايدوب صوحبته كچوب خطاسني
عفو ايلدي بر صاحب دل بو حاله اطلاع بولدي يعني بو معامله مثله به مطلع اولدي وديدي
صاحب دلدن بونده مراد حضرت شيخ كنه يدرديه يلر قطعه تا دل دوستان بدست آري
بوستان پدر فروخته به تا دل دوستان لاميه بدست باحرف صله اري فعل مضارع مفرد
مخاطبدر بوستان پدر لاميه دن مراد پدردن ارثله انتقال ايليين بوستاندر ويا بالفعل
پدرك النده اولان بوستان مراد اولنه زيرا لفظ عامدر ايكي وجهله محتملدر ولكن حقيقتده
مراد بوستان دكلدر بلكه ماملكدر يعني سنك وپدرك ماملكيني بيع ايدوب دوستلره بذل وصرف

ایله دیمکدر فروخته اسم مفعولدر صاتلمش معناسنه به بانك كسری وهای اصلیه ایله بلك دیمكدر

حسن لفظیله شرح ایلیین چرکین سوزلیمش مخصوص تا کیم دوستلرك کوکلنی اله کتوره سین یعنی

احباکو کوکللرینی اله کتوروب تسلیه ایلمکیچون بنم بوستانمی صاتمش اوله دوکلک یکدر و بایده بوستانی

صاتلمش کبیدر قصه ده حصه در حاصلی احباب قلوبنی رعایت وتسلی ایلمکیچون بن بنم ماملکمی

مرفا ایلیه یوللرینه بختن دیلك نیکخواهانرا هرچه رخت سراست سوخته به بختن دیلك مصدریدر

مفعولینه اضافتیدر دیلك بای عجمك کسریله وکاف عجمیله جوملك دیمکدر عرب قدر دیرقافك سکونی

دالله كاف عربیله دینلر غلط سویلمشلر نیکخواه وصف ترکیبیدر ایلك دیلیجی دیمکدر دوست معناسنه

الف ونون ادات جمعدر ورا ادات مفعولدر دیکك اضافتی لامیهدر رخته نك بونده جایزدر که

مطلقا اسباب مراد اوله ویا نفقه نك بذل وصرف اوله مراد یعنی بیع ایدوب دوستلر یولنه نثار ایلمك اولادر

یعنی صاتلوب دوستلر مصالح ومهماتنه تلف ایلمك احسن در ایلمکدن بو معنا اوجه اصوبدر فتأمل

سرای اضافتی لامیهدر اصلی سرایه ایدی ضرورت وزنیچون حذف اولنمشدر مخصوص مخلص وخیرخواه

دوستلره قونغان قاینه روب طعام بشرمکیچون هرنکه اولان اسباب ومتاعیدر یانمش اولمسی یکدر یعنی هرنکه

رخت خانه در دوستلر یولنه صرف وبذل اولنمق اولادر زیرا احباب یولنه مصروف اولان اسباب ومتاع ومال

ومنال اسرافدن معدود دکلدر بلکه عین نفعیدر وفایده سی ظاهردر ایه بهشته که مذکوردر وذیر نمونه دن مصراع

اوللك معناسندر دوستلك جوملکینی قینادوب ایچنده کی ششی بشرمکیچون دینه دخل ایدن کیفیه مه خوشدر زیرا

جوملکی بشرمکیچون دیو تعبیر ایلمش بابدانه نیش هم نکو نی کن دهن سگ بلقمه دوخته به باحرف

صله بدانه نیش وصف ترکیبیدر دشمن معناسنه دهن سگ لامیه بلقمه باحرف مصاحبت لقمه معروف

دوخته لفظ مشترکدر دیکمك ومیخلنمق بیننده مخصوص بدانه نیش یعنی دوشمنکده

ایلك ایله یعنی اندن احسانو کرمکی دریغ ایلمه زیرا ایتك اغزنی لقمه ایله طوتمش اولدوکك یکدر

یاخود ایتلك تا اغزی لقمه ایله دیکلمش ومیخلنمش اولمسی یکدر ضرب مثلدر ایتك اغزن کملك طوتار

دیرلر حاصلی حسن وخلق کرم واحسان آدمه دوشمنلوبده دوستلیه ایدر دیمکدر دوشمنی وبد

اندیشی کلبه تشبیه ایلمش زیرا ایکیسیده موذیدر میخلنمقدن دیمکدر مراد اغزین طوتوب یارامز

سوز سویلیمامکدر **حکایت** یکی از پسران هارون الرشید پیش پدر آمد خشمناك

کرفلان سرهنك زاده مرا دشنام داد بمادر هارون ارکان دولت را کفت جزای این چه باشد یکی
اشارت بکشتن کرد و دیکری بزبان بریدن و دیکری بمصادره ونفی هارون کفت ای پسر کرم
انست که عفو کنی واکر نتوانی تو نیز دشنام مادرش ده نه چندانکه انتقام از حد کذرد انکاه ظلم از
طرف ما باشد هارون الرشید خلفای عباسیه نك التنجی خلیفه سیدر کنیتی ابو جعفر در تاریخ
نبویه نك یوز یتمش سنه سنده سریر خلافته جلوس ایلدی معلوم اوله که کتب عربیه ده تأنیثینك اسم فاعل وزنی
اوزره اولان اعلام طاهر وظاهر کبی وفاعول وزنی اوزره اولنلر الفسز یازیلور هرون وقارون کبی
وتورکیده الفله خشمناك ناك ادات نسبتدر که صرف محضدر ترکیب هارون الرشیدك اوغلی بنك بریسی
باباسی قاننه خشم وغضبله کلدی که فلان سرهنك زاده انامه شتم ویردی یعنی سوکدی هارون الرشید
ارکان دولته سؤال ایلدی که بونك جزاسی ندر یعنی خلیفه زماننك خاتوننه شتم ایلیه نك جزاسی
نیجه اولور و نیجه اولمق کرك ارکان دولتك بریسی قتلنه اشارت ایلدی یعنی قتل لازمدر وبر غیریسی
دیلینی کسمك کرکدر دیدی وبریسی مصادره ایدوب یعنی واقرماین الوب نفی بلد ایلمك کرك
دیدی هارون دیدی ای اوغل کرم ولطف اولدر که انتقامیله مقید اولمیوب کناهندن کچوب عفو
ایلیه سین زیرا انتقام اللهه لایقدر واکر کناهندن کچوب عفو دکل ایسك سنده انك اناسنه
شتم ایله اما اول قدر سوکمه که زیاده سوکر و کرك تعدی یوجه کناه و ظلم بیزم جانبمزدن اولور بس عبد الله
تجاوز ایدر و دعوی انتقام انك حقیقی اولور ملك نوزن حکایه سنده مصادره وتشیاد حکایه
سنده نفی بلد شرح ایلد فصکره بونده ایکیسنده دخل بلینی بی وجه دخل ایلمش الکن ادر حسن در
[illegible] نه مردستان منزد یك ضو منه که با پیل دمان پیکار جوید پیل دمان بیانیه در
دمادمیدن صفت مشبهه در کوکومش و یاوزلنمش دیمکدر جوید بونده استمك معناسنه
دکلدر بلکه ایلمك معناسنه در زیرا پیکار جو وجنك جو صواش ارینه یعنی بهادره درلر پس
پیکار جو صوشله وجنکه قادر اولور دیمکدر حاصلی قوت وقدرتدن کنایتدر ابمیکی جنك ایلمك
ایسته یه دیو مذکور اصطلاحی بیلمز ایمش محصل ترکیب عاقل قتنده ار دکلدر اول کیمسه که کوکو
مش فیل ایله جنك ایلمکه قادر اوله یعنی شوله بهادر اوله که فیلله جنك ایلمکه مالك اوله علی الخصوص
که فیلك خشمی وغضبی وقتنده بلی مرد انکستاز روی تحقیق که چون خشم اید نش باطل نکوید

محصول بیت بلی تحقیق یوزنده مرد اولدر که چون خشم و غضبی کله باطل و لغو کلمات ایله صالحی
بیلدرمیه و بیربیا بانله جنگ و صواشه مالک اولوب انلرگ حقنده کلمات یعنی انلره غالب اولمق
چندان هنر دکل عاقل قتنده بلکه کمال و هنر و زیاده ارلک اولدر که خشم و غضبی کله و کیجیه
باطل و بیهوده سوز سویلیه مثنوی یکی را زشتخوی داد دشنام تحمّل کرد و گفت ای نیکفرجام
زشتخو وصف ترکیبی و یا حرف وحدت و برپای اصلی و بو یای مصدریه در دین معلومدر که بو
بیتک معناسنه واصل اولمامش بنک فرجام وصف ترکیبیدر آخری عاقبتی خیرلی کیمسه معناسنه
فرجامک معناسنی عاقبت اولدوغنی انکار ایدن زاید انکار ایلمش محصول بیت بر بیسنه بر امان و چرکین
خویلی بر کیمسه دشنام و یردی یعنی شتم ایلدی صالحی سوکدی اول سوکلن کیمسه ده شتمنه تحمّل ایلدی و دیدی
ای اخو و عاقبتی خیرلی کیمسه بنکفرجام وصف ترکیبی اولدوغنی بلمیلر نسنه بلمزایمش بتر زانم که
خواهی گفتن آنی که دانم عیب من چون من ندانی بتر لفظنه کاه بعضیلر تفصیلی ایدوب بد تردن مخففه
دیدیلر و بعضیلر دیدیلر که مخفف دکل بلکه اول معنایه بر کلمه در والله اعلم زانم اصلنده از آنم در که حرف
تعلیل عیب من لامیه چون ادات تشبیه ندانی فعل مضارع مخاطب بلمزسین دیمکدر محصول بیت
بن اندن بترم که سن بکا اول سن دیمکسین صالحی هر قباحتکه بکا اسناد ایدوب اول سن دیمکسن بن
اندن بترم یعنی هر دیمکدن بترم زیرا بیلورم که عیبمی بنم ثانی بلمزسین صالحی بن کما ینبغی سومکله
استرسک عیبلرمی بندن اوکرن انلرنصکره مراد جه سوک حکایت با طائفه بزرگان در کشتی
بودم زورقی در پی ما غرق شد و دو برادر کردابی در افتادند یکی از بزرگان ملاح را گفت
بگیر این دو برادر را تا ترا صد دینار بدهم ملاح تا یکی را خلاص کرد دیگری هلاک شد گفتم بقیت
عمرش نمانده بود ازان سبب در گرفتن او تأخیر افتاد ملاح بخندید و گفت آنچه تو گفتی یقینست
و دیگر خاطر من بر رهانیدن این بیشتر بود بسبب آنکه وقتی در بیابان مانده بودم این مرا بر اشتر نشاند
و از دست آن دیگر تازیانه خورده بودم در طفلی گفتم آیه صدق الله العظیم من عمل صالحا
فلنفسه و من اساء فعلیها یا حرف مصاحبت طائفه بزرگان اضافتی بیانیه در زورق زانک
و رانک فتحه لریله و سکون واو ایله صغیر معناسنه و یا حرف وحدت در پی ما لامیه کرداب کاف
عجمک کسری و سکون را ایله صو چولیکی که عربجه اکا دردور دیرلر ایکی دالک ضمه لریله یعنی صو چکن

بر كره انده غرق اولمقدن خوفي اوله ملاح لغتده كشتيبان در يعني كيمجي اما بونلر كبي يرلرده رئيس مراددر
كيمي صاحبي دين غلط سويلمش تا حرف تعليل صد ميدينار يوز التون ديمكدر هر بري ايچون يوز التون
دين عنيدي سويلمش خاطرمن لاميه با حرف صله رهاينه مصدر در قورتارمق معناسنه الف ونون
ادات نعتيه در زيرا اصلي رهيده ندر اشتر همزه نك وتانك ضمي وشينك سكونيله دوه ويه ديرلر همزه
نك حذفيله لغتده شتر ديرلر شين له وتانك ضمه لريله نشانه فعل ماضي مفرد غايب بونده بنمدر ديمكدر
تازيانه زانك كسريله قمجي در ديمكدر طفلي يا حرف مصدر اوغلنجقلق ديمكدر من اسم موصول محلا مرفوع
مبتدا عمل فعل ماضي مفرد مذكر غايب فاعلي تحتنده منه راجع ضمير در صالحا لفظا منصوب مفعول لهدر
جمله فعليه اعرابدن محلي يوق صله سيدر اسم موصولك فلنفسه فا معناي شرطي متضمن اولان
اسم موصولك خبرينه داخل اولمشدر زيرا صلهسي جمله فعليه در لام حرف جر ومعناسي كائنه وكائنه متعلق
نفس روحه وجانه وجسمه ديرلر بونده ذات مراددر ضمير محلا مجرور ومضاف اليه جمله ظرفيه محلا مرفوع
خبر مبتدادر وجمله اسميه بونلر كبي يرلرده مقول قول خدادر ومن سابق كبي مبتدا اساء فعل
ماضي مفرد مذكر غايب افعال بابندن اصلي اسوأ ايدي اعلال سبيله اساء اولدي وزني افعل در
اساء نقيض احسان در يارامزلق ايلدي ديمكدر فاكنه سابق كبي در وضمير مونث نفسه راجعه در
جار مع المجرور يله سابق كبي يا فعله ويا اسم فاعله متعلق در وخبر مبتدادر محصول تركيب يعني هر كس نه
ايشلرسه كندويه در اكر خير واكر شر حاصلي عمل صالح اشلرسه كندويه در عمل فاسد ايشلرسه
كندويه در محصول تركيب حكايه حضرت شيخ سياح عالم ايكي كوزم كوركه وقايع وحوادثدن بريني ايراد
ايدوب بيورر اكا برناسله بو كميده ايدم بزم اردمزده بر صندل غرق اولدي واول زورقده اولان
خلق اراسنده ايكي قرداش بر كردابه دوشدي بلردولستلردن بريسي رئيسه ديدي اول ايكي
قرداشي طوت يعني خلاص ايله تا سكا يوز التون ويره يم ملاح ايكي قرداشدن برين خلاص ايدنجه
اول بريسي هلاك اولدي يعني غرق اولدي شيخ ديركه ملاحه ديدم بقيه عمري قالمدي اول سببدن
اني تخليصه تاخير وتقصير واقع اولدي يعني بوني خلاصه مقيد اولدك واني اهمال ايلدك ملاح
كلدي وديدي سن ديدوكك مقرر در ومحققدر ودخي بنم خاطرم بوني خلاص اتمغه قورتارمغه
ايدي انده زياده اول سببله كه بر وقت بيابان وبريه ده بياده يوريلوب قالمشيدم وبوني دوه يه

بنده دي واول بر ييلك النده طفل ايكن ايكي فجي ييمشيدم اول سببدن قليمده عقده قالمشدي كه

استخراجنه متوجه اولمدم حضرت شيخ بيوردر بو سوزيكي ايشه نجه ديدم الله تعالى كلامي قديمنده

بيوردوغي بونده ظاهر اولميكه بيوررمشه رمن عمل صالحا الايه قطعه تا تواني درون كس مخراش

كاندرين راه خارها باشه تا حرف توقيت تواني فعل مضارع مفرد مخاطب درون كس لاميه مراد

خاطردر مخراش فعل نهي مفرد مخاطب طرمالمه ديمكدر يعني رنجيده خاطر ايلمه كه حرف تعليل در اين

مرادكشنك حياتنده واقع اولان احوالدر خارها ديكنلر ديمكدر محصولي مادام كه قادرسين

كيمسه نك خاطرين پريشان ورنجيده ايلمه يعني ممكن اولديغي دكلو هر كسنك كوكلين اله كتوروب

خاطرين رعايت ايله زيرا عمر وحيات يولنده نيجه دورلو ديكنلرك يعني مشكلات ومعضلات وارحاصلي

انسانك باشنه جوق ايش كلور پس خلقله شويله معامله ايلمك كرك كيم باشكه بر حال كليجك هر

كس سنك يولكه جان وباش فدا ايليه بو يولده ديكنلر واردر ديمكدر مراد يعني سن كيمسه نك كوكلين خراش

ايله سنك سنك كوكلكه ايدرلر حالي كما تدين تدان كما تكيل تكال فقد بر كار درويش مستمند

براركر توانيز كارها باشد مصراع اولده اضافتلر لاميه لردر برار حاصل ايله ديمكدر كه حرف تعليل

توانسنك ديمكدر سكا ديمك دكلدر نيز دخي ديمكدر كارها ايشلر ديمكدر محصولي درويش

وفقير ومستمند وبيچاره نكده مصلحتنه بولن يعني انكده كارنده معاونت ومظاهره ايله زيرا سنكده

نيجه دورلو مصالح ومهماتك واقع اولور پس غير يلرده سنك مصالحكده بولنوب مهماتك

ادا ايلسونلر ويا خدا ايليه ديمك اوله معلوم اولاكه بو حكايه وزير شفيقلك حكايه سنه متصل

يازلمق كركيدي كه بو بابه في الجمله مناسبتي اوليه فقد بر **حكايت** دو برادر بودند يكي خدمت

سلطان كردي وديكري بسعي بازوان نان خوردي باري اين توانكر درويش را كفت چرا خدمت

سلطان نميكني تا از مشقت كار كردن برهي كفت تو چرا كار نكني تا از مذلت خدمت رهايي

يابي كه حكما كفته اند نان خود خوردن ونشستن به كه كمر زرين بستن وبخدمت ايستادن

باحرف مصاحبت سعي بازوان مصدر فاعلنه اضافتيدر بازوانده الف ونون ادات جمعدر بازولر

ديمكدر باري يا حرف وحدت بركره ديمكدر خدمت سلطان مصدر مفعولنه اضافتيدر

مشقت كاركردن اضافتيه بوليه در برهي فعل مضارع مفرد مخاطب قورتلسين ديمكدر

منت خدمت مصدریدر فاعلنه اضافتیله رهایی یا حرف مصدریله رهایی خلاص معناسنه
دریابی فعل مضارع مفرد مخاطب بولاسین دیمکدر دریابیه ننک کر حرف تعلیل و یا حرف بیان
نان خود لامیه و ضمیره تنک مقدم مفعولیدر به یک دیمکدر نته کر مکرر بیان اولندی بس حسن
دین حسنله احسنی فرق ایدر کل ایمش من تفضیلیه معناسنه در یعنی ان کمسن زرین بیانیه بستنک
مقدم مفعولیدر بخدمت با حرف ظرف ایستادن ایاغ اوزره طورمق دیمکدر محصول ترکیب بورنما
ایکی قرداش وار ایدی برسی پادشاهه خدمت ایدردی و برسی بازولری سعیله یعنی کندی
یمینی و عرق جبینیله اتمک یوب تعیش ایدردی حالی ارباب کسبدن ایدی بر کره بو غنی قرنداشی
درویش قرداشنه دیدی نیچون پادشاهه خدمت ایلمزسین تا ایش اشلمک مشقتندن قورتلوب
خلاص بولاسین درویش قرداش دیدی سن نیچون ایش ایلمزسین تا خدمت ذلتندن خلاص
بولاسین یعنی مخلوق قاپوسنه خدمت ایلمک ابتذالندن قورتلاسین کر حکما دیمشلر کندی
اتمکینی یییوب اوتورمق یعنی حضور ایلمک یکدر التون قوشق قوشنوب مخلوق خدمتنده طورمقدن
یعنی کندی کبی بر مخلوقک خدمتنده اولمقدن بیت بدست اهک تفته کردن خمیر به از دست
بر سینه بیش امیر آهک الف ممدوده وهاء ملفوظه و کاف عجمیله اکجی و کرج بونده کوج مراد در
تفته قرینه سیله تفته یا اضافتی بیانیه در قزمش کرج دیمکدر کردن خمیر تقدیری خمیر کردنده
ضرورت وزن ایچون تقدیم و تأخیر اولندی یعنی قزمش کرج یوغرمق یعنی قرشدرمق بیش امیر
لامیه محصول بیت الله قزمش کرجی یوغرمق یعنی خمیر ایدوب یوغرمق یکدر و پادشاه اوکنده
الی سینه اوزره قویوب طورمقدن یکدر یعنی اکا بر خدمتنده ال قوشدروب ایاغ اوزره طورمقدن
قیزمش کرجی الله قرشدروب یوغرمق یکدر اهک کاف عربیله دینلر بلمامش واهن وزنی
اوزره بو قرمزی صواد که تورکجه اکا الجو دیرلر دین هم لونده خطا ایلمش کننده زیرا بونده
اهک تفته دن مراد صو نمیش طاش کرچکه در علی کل حال بونده اهکی الجویه تخصیص ایدنلر
معنای بیتدن مقصوده واصل اولمامشلر مصراع ثانی به از دست بر دست پیش امیر
یازانلر نادر واقع اولانی اختیار ایلمشلر بعض نسخه ده اهن تفته واقع اولمش مبالغه طریقی
قیزمش مورده دیمکدر دست بدست نسخه سی دست برسینه نسخه سنه ترجیح ایلمک نادریدر

مشهوره ترجیح ایلمش تفته یه ایسجق معناسینی ویرن قیتی صوف سویلمش قطعه عمر گران
مایه دین صرف شد تا چه خورم صیف و چه پوشم شتا عمر گرانمایه بیانیه وصف ترکیبدر
گران کاف عجمک کسریله لفظ مشترکدر اغر و قیمتلو بیننده بونده قیمتلو معناسنه در و مایه
اصل معناسنه در پس معناسی اغر اصللی دیمکدر معنای لازمیسی قیمتلو دیمک بس معنای لا
زمیسی معنای مطابقیسی دین چوق قیمتلو و اغربهالی دینلو معنای لازمسنی ویرمشلو
دین اسم اشارتدر بو مقدر فکره مصروفدر که مصراع ثانی بیان ایدر تا بونک کبی یرلرده
عجبا معناسنه در نته کم دیوان حافظ شرحنده مکمل بیان اولندی نمشته صیف صاد مهمله نک
فتحی و یانک سکونیله یاز معناسنه در و شتا شینک کسریله قیش معناسنه محصول عمر گرانمایه
بو فکرده صرف اولندی عجبا یازین نه یرم و قیشین نه کیرم دیو یعنی فکر معاشه قیدندن
بردم آسوده و فارغ اولمادم و تفرقهٔ خرج و قیود کسوه و لباسدن بر نفس خلاص بولمادم در بن لفظلک
مشار الیهی مصراع ثانینک مضمونیدر دینلو مشار الیهی اکلمامشلر ای شکم خیره بنانی بساز تا نکنی
پشت بخدمت دو تا شکم شینک کسری و کاف فتحیله قرن دیمکدر خیره خای معجمه نک کسریله احمق
و زبون معناسنه در نته کم خیره رای دیرلر فاسد فکرلی کیمسه یه بنانی با حرف مصاحبت و یا
حرف وحدتدر بساز با حرف تأکیددر و ساز فعل امر مفرد مخاطبدر سازیدندن قانع اول دیمکدر تا حرف
تعلیل نکنی فعل نفی مستقبل مفرد مخاطب ایلمه سین دیمکدر پشت مفعول صریحی اول بخدمت با
حرف ظرف مصاحبت مفعول غیر صریحی دو تا ایکی قت دیمکدر نته کم دیباجه ده پشت دو تای
فلکده بیانی اولندی دو تا نکنیک مفعول ثانیسی صریحیدر محصول بیت ای فاسد شکم بر اتمکله
قانع اول حیوان کبی اکل و شرب و ابعلف قیدینه دوشمه تا که اکابر ملازمتنه و ملوک و سلاطین
خدمتنه ارقه کی ایکی قات ایلمیوب پادشاه عالم اولاسین زیرا القناعة کنز لا یفنی درحیره نک
معناسی لجوج و بی اندیش دیدکلری مضحکدر خیره چشمی و خیره دستی صحیح بوکه ضم ایدوب تمشق
و اوپوشمش معنالرینی ذکر ایلدن صدددن کلیا خارج اولمش و لجوج و معاند و بی اندیشله تفسیر
ایدوب بو محلده حریص و غیر قانع معناسی مراددر دین اکثار کلام ایلمش بلا فایده و خیره لجوج
و غیر قانع معناسنه در دین محلده مناسب سوز سویلمامش حکایت کسی پیش نوشیروان

عادلگ ثرده اوردکم خدای تعالی عز وجل فلان دشمنت را برداشت گفت هیچ شنیدی که مرا
فروگذاشت برداشت قالدردی یعنی رفع ایلدی حالی اولدردی دیمکدر هیچ شنیدی استفهام
معناسنی متضمندر هیچ ایشتدکمی دیمکدر فروگذاشت ترک ایلدی واهمال ایلدی دیمکدر (مخصوص)
برکیمسه نوشیروان عادلگ قاتنه کلوب ثرده کتوردی که الله تعالی فلان دشمنکی قالدردی یعنی دنیادن کتوردی
نوشروان بو خبری ایشیدجک کلن کیمسه یه دیدی که کیمسه دن ایشتدکمی که بنی ترک ایدوب باقی و مؤبد
قودی یعنی اصلده خیرلی بشارت بو سیدی که بنی امانت ایلیوب دنیاده باقی قویدی والا اول
بو کون کتدی ایسه بیز یارن کیده رز نهایتی برایکی کون اول بیزدن اول کتمش اولور یا بوکه
نه مشتاق کولک و نه سرور و حبور کرک بیت مرا بمرگ عدو جای شادمانی نیست که زندگانی
ما نیز جاودانی نیست مرا بکا دیمکدر با حرف مصاحبت سببیتی متضمن مرگ عدو لامیه جای
بونده محل معناسنه در شادمان صفت مشبهه در و یا حرف مصدر در و اضافت لامیه در محل مسرت
و سرور دیمکدر که حرف تعلیل زندگانی یا حرف مصدر مایه اضافت لامیه در جاودانی یا حرف
نسبت بعض نسخه ده مرا بمرگ عدو یرینه اکر بمرد عدو دشمنش [illegible] بکا دشمنک
مرکی و هلاکی سببیله سرور و شادمانلق محلی یوقدر یعنی دشمن اولمکله مسرور اولاجق
یردگل زیرا بنوم حیاتمزدخی مؤبد و باقی و ثابت دکلدر یعنی عدونک اولومیله مسرور اولمز
زیرا بزده عالمده ثابت و پایدار دکلز حاصلی اول بو کون اولدیسه بیز مده یارین و یا بر کون
اولمز متردد در حکایت گروهی از حکما در بارگاه کسری بمصلحتی سخن میگفتند بزرجمهر
خاموش بود گفتند چرا درین بحث با ما سخن نگویی گفت وزرا امثال اطبا اندن و طبیب
دارو ندهد جز سقیم پس چون بینم که رأی شما بر نهج صوابست مرا در آن سخن گفتن
حکمت نباشد گروه کافک ضمیله بولک معناسنه در و یا حرف وحدت بارگاه دن مراد
بونده سرای و دیوانخانه در مراد کسری عرب کافک فتحی و سینک سکون و فتح رایله او قونور
اما عجم کسرایله دیر کسری عجم پادشاهلرینک لقبیدر نته که رومک قیصر و حبشه نک نجاشی
و مصرک فرعون و خاقان چینک فغفور لقبیدر که کسری خسرو معربیدر جمعی اکاسره کلور
خلاف قیاس اوزره زیرا قیاس کسرون دیمکدر ایدی رانک فتحیله عیسون و موسون

دیدکلری کبی سینلک فحیله کذا فی مختار الصحاح محصول بیت کسری بارکاهنده حکمادن
بر بلوکی بو مصلحت خصوصنده سوز سویلشورلردی بزرجمهر که کسرینک وزیر اعظمیدر اسم اولوردی
و بونلرک تدبیر و مشاوره سنه داخل دکل ایدی یعنی بونلرک مشاورده بیلدکلری حکما
دیدیلر نیچون بو خصوصده بیزمله مشاوره و تدبیره داخل اولمازسین بزرجمهر دیدی وزرا
طبیب مثللودر طبیب دخی و یوق مریضدن غیریه پس چون کوردم که سیزلرک رای و تدبیر
یکوز طریق مستقیم اوزره در بکا انده سوز سویلمک حکمت اولماز مثنوی چو کاری بی
فضول من برآید مرا دروی سخن کفتن نشاید کاری یا حرف وحدت فضول من لامیه در فضول
فانک و ضادک ضمه لریله جمع مصدر معناسنه استعمال ایدرلر تعلق و زیاده لک معناسنه اما صحاحده
بو بابده بولنمدی اوزره مصدر کتورمامش محصول بیت چونکه بر ایش بنم زیاده لغمسز وارتق
لغمسز حاصل اولا یعنی بر ایش که بن قریشمدن قاتمقسیزن حاصل اوله بکا اول ایشده سوز سویلمک
لایق دکلدر زیرا تحصیل حاصل لازم کلور فضوله بریا ادخال ایدوب ادنی یای مصدریله زیاده
فضوللق ایلمشلردر که هضمه قابل دکل تأمل تدبر و کر بینم که نابینا و چاهست اکر خاموش
بنشینم کناهست که حرف بیان نابینا و اعمی کوره دیولر چاه جیم عجمیله قویی معناسنه در
محصول بیت فاما شویلکه بر یرده قویی اوله و بر اعمی کمسه اوله محالده بولنوب قویه بی خبر اولوب
دوشمک احتمالی اوله و بنده بو حالی کورسم اکر نابینایی طریق سلامته دلالت ایلیوب اهمال
ایدوب طنماسم کناهکار اولوردم زیرا اول حینده سکوتم تلف نفسه سبب اولور قصه دن
حصه بودرکه اکر سیزلرک رأی و تدبیرده خطا کورسم البته سویلردم سکوت ایلمزدم دیمکدر
حکایت هارون الرشید را چون ملک مصر مسلم شد کفت بخلاف آن طاغی که بغرور
ملک مصر دعوی خدایی کرد نبخشم این مملکت مکر بکمترین بندکان بخلاف با حرف صله
خلاف بویله یرلرده زعم و کورلک معناسنه در آن طاغیه اضافت لامیه در طاغی ازغون
دیمکدر که حرف رابطه صفت با حرف مصاحبت غرور ملک لامیه و مصره اضافتی بیانیه
در و یا لامیه در دعوی مصدر مفعولنه اضافتیه و یا حرف مصدر در نبخشم فعل نفی مستقبل
متکلم وحده بغشلمیم دیمکدر مکر اداة استثنا دالا معناسنه با حرف صله کمترین ترادات

تفصیل

تفضیل و یا حرف نسبت و نون حرف تأکید بنه کاندا اضافتی لامیه در محصول ترکیب چون که هارون
الرشیده ملک مصر مسلّم اولدی یعنی خلافتنه و سلطنتنه داخل اولدی دیه بیکه اول ازغونلک یعنی
فرعونک زعمنه وکوبرلکنه که مصر سلطنتی غروری سببیله تکبرلق دعواسنی ایلدی مملکت مصری
بتسلیم الاقو الرهیلک غایتله دنیسنه یعنی الچقرغنه   سیاهی داشت کودن نام او خصیب ملک
مصر بوی ارزانی داشت سیاهی یا حرف وحدت داشتوتاردی یعنی کنه ونک واراپه کی کودن
کافعربلک ودالک فحیلولبله لغت عربیه ده سمراتنه دیرلر تشبیه واستعاره طریقیله احمق کیمسه یه کودن
دیرلر نام او لامیه در خصیب خانک ضمنی وصادلک فحیله صورت تصغیرده بوی بلا حرف صله ارزانی لایق
داشتوتدی یعنی کوردی تعین ترکیب هارونک بو قره عرب واریه کی که ایی خصیب ایدی
مملکت مصری اکا لایق کوروب حاکملکنی اکا ویردی کویند که عقل وکفایت او بحدی بود که
طائفه حراث مصر شکایت اوردند که پنبه کاشته بودیم بر کنار نیل باران بی وقت آمد تلف شد
کفت پشم بایستی کاشتن صاحب علی بشنیه وکفت عقل وکفایت عطف تفسیری شکلیه بعض
نسخه ده کفایت یرینه کیاست دوشمش زیرکلک معناسنه بحدی با حرف ظرف ویا حرف وحدت که حرف بیان
طائفه حراث اضافت بیانیه در همزه اضافیچون کلمش بیلنوا ولکی بلده کلدی اوزره ذاهب ولمشلر
زیرا اضافت ایچون کلان یا دن همزه دکل حراث جمع حارث در نصارو زنی اوزره اکنجیلر دیمکدر ذراع
ده دیرلر مصره اضافتی لامیه در که حرف بیانبیه بای عجمک حرکتیله وسکون نونله پموق معناسنه در کاشته
بودیم اکمشیدک دیمکدر کاشتن مصدرندن مشتق بر حرف استعلا کنار معروف نیله اضافت
لامیه مصر اوماغی باران بی وقت امد تلف شد ظاهر بوندن مراد نیلک طوفانیه وفالا مصرده
اولقدر یغمور یغماز که اکنلری افنا ایلیه پشم بای عجمک فتحیله وسکون شینله یوکه دیرلر بایستی یا
حرف حکایه در بایستن کولک اولمق کاشتن اکملک محصول ترکیب روایت ایدرلر که عقل وکفایتی
وفهم فراستی بر حدده و بو مرتبه ایدی که یعنی بر طبقه ده ناقص العقل ونادان واحمق ایدی که مصر
اکنجیسی طائفه سی شکایت کتوردیلر که نیل کنارنده پموق اکمشیدک یغمور وقتسز کلدی یعنی نیل
وقتسز طاشتی و پنبه مزفاسد و تباه اولدی جمله هب تلف اولدی و بو شکایتدن مقصودلری
بو که آفت سماویه دن نقصان وخسران کوردک بو یل بیزدن پنبه جهتندن عشر وخراج طلب

ایلملك دیمكدر خصیب دیدكی بولك اكمك كولك ایدیكونكه بغمور ضرر ایلمیوب زیان كورمیه یكوزیغی
شو یلیه احمق ونادان ایدیكیم یوكره پنبه كبی اكلوب وبجلوب صانوردی پس بر صاحب دل بو سوزینی
ایشدوب دیدی جایزدركه صاحب دلدن حضرت شیخ كندی مراد اوله اوتشمیلدن روایت طریقیله
اوله مثنوی اكو دونی بدانش رفزودی زنادان تنكتر روزی نبودی روزی یای اصلیه
ایله رزق معناسنه با حرف مصاحبت ودانش مصدردر علم معناسنه تركیجه بیلش دیمكدر درحرف
تاكید فزودی حكایت حال ماضیدر رتایی دیمكدر تنكتر بونلق كبی یرلرده قلتدن عبارتدر تر اداة
تفضیلدر معناده تنكیدر دیملكدر نبودی یا حرف حكایه در محصول بیت اكر ارزاق واموال وجاه
عقل ودانش مقدارنجه ارتوب زیاده اولیدی یعنی هر كسك رزقی عقلنه وفهمنه كوره اولیدی جاهلك
رزقی ومالی وطار رق كیمسه اولمازدی یعنی جهله افقرناسدن اولوردی لیكن ارادت خدا ایله بویله
دكلكه خدا نبادان چنان روزی رسانه كرصد دانا دران حیران بمانه با حرف صله نادان الف ونون
اداة جمعدر رسانه الف ونون اداة تعبیر در ایرشدرر دیمكدر اصلنده رسانید ایدی ایرشدرر معناسنه
كر حرف بیان نادان صفت مشبهه در بلمز معناسنه دران یعنی رزقه ایرشدرمه‌ده صد دانا مبتدای
اول حیران مبتدای ثانی بماند فعل مضارع مفرد غایب فاعلی تحتنده حیرانه راجع ضمیر جمله فعلیه حیرانه
وجمله اسمیه خبر صددر وجمله صغرا وكبرانك اعرابدن محلی یوق جمله ابتدائیه در محصول بیت نادانلره خدا
انجلین رزقلو مال ویروركه یوز عاقل ودانا اول رزق ومال وجاه جلالده ویرمسنده حیران وسر كردان
ومدهوش قالور عربیه ده بو مضمونی ایراد ایلمشلر لیكن عربی بیلمین شرح اولمامغچه حفظ ایلمیه‌جكلردن
ایلدی مثنوی بخت ودولت بكاردانی نیست جز بتاییدا سمانی نیست با حرف مصاحبت كاردان
وصف تركیبیدر بیلیجی دیمكدر یا حرف مصدر با حرف مصاحبت تاییده تفعیل بابندن مصدردر لغتده
محكم ایلمك درلما بونلق كبی یرلرده مراد توفیق ربانی ولطف واحسان صمدانیدر اسمانه اضافتی
اسنا مجازیدر زیرا فاعل حقیقی خلاق عالمدر اسمانی یای حرف نسبتدر محصول بیت بخت ودولت
ورفعت ایش بیلیجی لكله ومتبصر لغله دكلدر بلكه توفیق ربانی وتاییده صمدانیه غیر یله دكلدر حاصلی
بخت ودولت علم ومعرفت وكمال الله میسر دكلدر بلكه فقر وغنا بس ملك خلاق عالملك ارادتنه منوط
در انجق اوفتادست درجهان بسیار بی تمیز ارجمند وعاقل خوار افتاده ست اصلنده اوفتاده ست

تمام
لو كانت الارزاق تجري على الحجى
هلكن اذن من جهلهن البهايم

درضرف

درخور فا ایصال طریقیله های رسمیله همزه مجتلبه ترک ایله‌یی زیراسیی تا ادات خبردر فعله اخل
اولمازاسمه مخصوصدر تمیز اصلنده تمییزدر ایکی یا ایله اما بجم عین الفعل یا سنک حذفیله استعمال
ایدرلر ارج قیمت ومقدار معناسنه در ومند ادات نسبتدر معنای لازمیسی معزز ومکرم دیمکدر
معناسی مقدار صاحبیله تفسیر ایدوب معزز ومکرم معناسنه کلدوکی انکار ایدن بیلمز ایمش ان جیمله
سکون جیمله درجیمله ضمیله دین خطا سویلمش زیرا منه لغظلنک ماقبلی ایما ساکن اولور خوار
واو رسمیله ذلیل وحقیر معناسنه در مصراع اول ثانیه مرهوندر محصول بیت دنیاده چوق واقع اولمشدر
بی عقل وبی تمیز یعنی تشخیص وتمییزه مالک اولمیان معزز ومکرم اولمق وعاقل وعالم خوار
وذلیل اولمق عالمده بوچوق واقع اولمشدر کیمیاکر بغصه مرده ورنج ابله اندر خراب یافته کنج کیمیا
کاف عربینک کسریله علوم حیله‌نک بریسیدر که بعض حیله ایله التون غزی معدنیاتی التون ایدرلر
کر ادات فاعلدر جی معناسنه کیمیاجی یعنی اول فننه چالشن دیمکدر با حرف مصاحبت غصه وغم اما
اصلنده یمک یرکن بوغازده طورن لقمه در رنج الم معناسنه ابله همزه‌نک ولامک فتحه‌لریله احمق معناسنه
درخرابه ویرانه معناسنه در کنج بونده دفینه معناسنه در محصول بیت کیمیاکر یعنی اول عمله سعی
ایدن وکوشش ایلیین کیمسه غم وغصه ورنج ومحنت المله مفلس اولوب کیتمش وفقر وفاقتله
اولمش وبیتمش اما ابله وجاهل هیچ الم وزحمت چکمکسزین وطالب وراغب دکل ایکن ویرانه‌ده کنج ودفینه
بولمق واقعدر واولمشدر **حکایت** یکی را ازملوک کنیزک چینی آورده بودند خواست
که در حالت مستی باوی جمع آید دختر ممانعت کرد ملک درخشم شد ومراورا زبنده کان بسیاهی
بخشید که لب زبرینش ازپرده بینی درکذشته بود وزیرینش بکریبان فرو هشته هیکلی بود که
صخره جنی از طلعتش برمیدی وعین القطر ازبغلش بکندیدی کنیزک وکنیز جاریه دیولر
چینی یه اضافت بیانیه درخشم خانک فتحی وسکون شینله غضب دیمکدر شد بونده رفت
معناسنه در را ادات تاکیده یعنی رانک مضمونی تاکید ایدر لب زبرین بیانیه پرده بینی بورون
قلغی دیمکدر زیرینش زبرینه معطوف بکریبان تا انتهای غایت یچون در الی معناسنه فرو
فانک ضمیله ادات تاکید هشته بونده صرقمش معناسنه در هیکل بونده هیئات معناسنه در
حوف وحشت کر حرف بیان صخر جنی صادک فتحی وخانک سکونیله سلیمان پیغمبرک مهرینی سرقه ایلیین

عفریت دردی یوکرکه زیاده بدشکل وچرکین قیافتلیمش که سایر عفریتلری اورکرمش طلعت بونده
یوز معناسنه در رمیدی حکایت حال ماضی اورکردی دیمکدر قطر قافله کری وطانک سکونیله
بونده قطران معناسنه در بیت عیز القطر قطران بکاری دیمکدر بغل بانک وغین معجمه نک فتحه لریله
قولتق دیمکدر که عربجه ابط دیرلر همزه نک وبانک کسره لریله با حرف تاکید کنندی کاف تحمل فعلی
یمک یعنی بر اماز قولتق که عربجه اکانتن دیرلر حضرت شیخ قره نک اوصافنده مبالغه بیوردی مخصوص
پادشاهلردن برینه چین ولایتندن جاریه کتورمشلردی پادشاه ایستدیکه مستانلک حالنده انکله
مجامعت ایلیه جاریه منع ایلدی یعنی ال ویرمدی ورضا کوسترمدی پادشاه غضبه کلوب انی قوللرندن
بر قره قولنه بغشلدی که اوستا طوطانجی بورننک قلاغندن اشمشدی والتطوطانجی بغاسندن مرقمش
ایدی بر شکل ایدیکه صخر جنی بویله بدشکل وبد قیافت ایکن یوزین کورسه اورکوب قچاردی وقطران
بکاری قولتقلرندن قورقاردی یعنی شکلی بدکند بغلی بدتر ایدی بیت توکویی تا قیامت زشت رویی
بروختمست وبر یوسف نکویی کویی شرط محذوفه جوابدر یعنی قرانک شکلینی کوردیک دیبیدک
فعل مضارع مفرد مخاطبدر کویه نک تا حرف انتهای غایت زشت رو وصفی ترکیبی ویا حرف
مصدر چرکین یوزلیلک دیمکدر بر حرف استعلا واو ضمیری قره یه راجعدر انک اوزرینه تمامدر
دیمکدر نکویی یای مصدریه ایله ایلک دیمکدر مخصوص س دیبیدک قیامتده چرکین یوز
لیلک یعنی یوز چرکینلکی انک اوزرینه مختومدر یعنی اکا ختمدر حاصلی چرکینلک اندن اوته اولمز
وحضرت یوسفا وزره کوزللک یعنی حضرت یوسفک حسینی بجه وبا پایان اولدوغی کبی بونک قبحی
کنلک بجه بوجی غایه در قطعه شخصی نه چنان کریه منظر کو زشتی وصف توان داد یا حرف وحدت
کریه بونده مکروه معناسنه در منظر بونده شکل معناسنه کو اصلنده که ازایدی که حرف بیاندر زشتی
یا حرف مصدر واو یه اضافتی لامیه در داد بونده دادن معناسنه در مخصوص شخصی بر شخص ایدی
اما اولیه بدشکل وکریه منظر هیئات دکل ایدیکه انک چرکینلکی وزشت رولغندن خبر ویرمک
ممکن اوله یعنی چرکینلکی فوق الحد ایدیکه قابل تعبیر دکلدر وانکه بغلش نعوذ بالله مرداد
بآفتاب مرداد واو حرف عطف که هاکاف مخففه در مرداردن لاشه وجیفه مرادیدر یا حرف
حرف ظرف آفتاب مراد لامیه در ماه مرداد یا مرداد آیی ضرورت وزنیچون حذف وایصال او

مرداد تاریخ جلالی حسابی اوزره شهور ضیفه نك اورتا ایلی اسمیدر که اول ایده لاشه لر وجیفه
لر زیاده بد قوقار خصوصا کم عربلرك مخصوصیدر قرانك شکلی و صورتی معلوم اولدقده نفسکره قوللتنی
نعوذ بالله افتاب مرداد ماهده لاشه وجیفه کبی ایدی یعنی قتی بد قوقاردی شویله که هیچ بر وجهله
قوقسنه تحمل اولنمادی استعاره بو جهتندندر سیاه را دران مدت نفس طالب بود و شهوت غالب مهرش
بجنبید و مهرش بر داشت بامدادان ملك کنیزك را جست و نیافت ماجرا کفتند خشم کرفت و بفر
مود سیاه را با کنیزك دست و پا استوار بربندند و از بام جوسق بخندق در اندازند یکی از وزرای
نیك محضر روی شفاعت بر زمین نهاد و کفت سیاه را درین خطایی نیست که سایر بندکان
وخدمتکاران بخشش و انعام خداوندی معتاد نه کفت کی در مفاوضه او شبی تاخیر کردی
چه شدی کفت ای خداوند نشنیده که کفته اند سیاه را را حرف تخصیص سیاهك دیمکدر مهر
میمك کسریله محبت معناسنه در بجنبید دپرشدی دیمکدر مهر میمك ضمیله بکارتدن عبارتدر مهرش
قالدردی یعنی بکارتنی ازاله ایلدی دیمکدر بامدادان ایرته دیمکدر بام طام اوستی معلوم اولا که
یوقاری ولایتلی اولرینه اوستی دوزدر یعنی مسطحدر کاعجم بام دیر جوسق جیم عربلك وسینك
فتحه لریله برج اوزره اولان کوشکدر قصر معناسنه و اضافت لامیه در با حرف صله و خندق معروف
در حرف تاکید اندازند فعل مضارع جمع غایب بکیسیه صیغه ده مشترکلو دراتالر و یا استولر دیمکدر
خطایی یا حرف تنکیر بل ذات اضراب که حرف تعلیل سایر جمیع و باقی معنالرنده مستعمله در مفاوضه
لغتده مشارکت معناسنه در او یه اضافتی مصدرك مفعولنه در کردی یا حرف حکایه شبیه بویله در مخصوص
اتفاقا سیاهك اول مدتده نفس خبیثی طالب و شهوت ارزوسی غالب ایدی جاریه مهر و محبتی
حرکته کلوب اختیاری الدن کیدوب و مهرینی قالدردی یعنی قزلغنی الدی ایرته سی که پادشاه شراب
کیفندن ایلوب عقله کلدی جاریه استدی بولمدی کیجه واقع اولان ماجرایی سویلدیلر غضبه
کلدی بیوردی تا سیاهك جاریه ایله الینی یاغنی محکم بغلیه لر و برج اوزره اولان کشکدن حصار
خندقنه اتالر و یا استولر بویله اولنجه ایجی خویلو وزیرلردن بریسی شفاعت یوزنی یره قودی
یعنی پادشاهه تعظیم ایلدی و دیدی پادشاهم سیاهك بو خصوصده خطاسی یوقدر بلکه سایر
قوللر و خدمتکارلر سعادتلو پادشاهك انعام و احسانه معتادلردر سیاه بیچاره ده بونی معتاد

اولان بخشش‌لره قیاس ایدوب استرداد احتمالنی خاطره کتورمیوب خنکار یودی دیو ماکانه ترف
ایلمشدر پادشاه وزیرندن بو مصاحبتی ایشیدیجك دیدیکی اکی بر کیجه مجامعتنی تاخیر ایلیسه نه اولوردی
وزیر دیدیکی ای پادشاه سمیوعکز اولمدیمی حکما و عقلا دیمشلردر **قطعه** تشنهٔ سوخته در چشمه
روشن چو رسید * تو مپندار که از پیل دمان اندیشه * بعض نسخه‌ده روشن یرینه حیوان واقعدر
تشنه صوسز سوخته یه اضافتی بیانیه در و همزه حرف توسلدر و یای بطنی اضافتچون کلمشدر
حرف صله چشمهٔ روشن بیانیه در و عین تیراشکلی عربیه و فارسیه همزه‌دن بدلدر کنایه‌در اولنور
بونلر کبی یرلرده اضافته دلالت ایدر لکن خالص همزه تلفظ اولنماز بلکه یا بله بین بین تلفظ
اولنور پس بونده‌کی همزه اضافتچون کلمشدر واضافتی انکار ایدوب همزه صفتله موصوفی
ربط ایچون کلمشدر دیین ذکر اولنان تحقیق و تدقیقه واصل اولمامشلردر مبتدا مپندار فعل
نهی مفرد مخاطب بر بنه‌دار یعنی ظن ایلمه دیمکدر ما بعدیله جزءمبتدادر که حرف بیان پیل دمان
بیانیه در کوکرمش و غضبه کلمش فیل معناسنه که بر هاروننده کجه کبی اندیشه فعل مضارع مفرد غائب
قورقر دیمکدر محصول بیت نارده دونله سوزان اولان تشنه و عطشان چونکه صاصو چشمه
سنه و یا آب حیاته یتیشه ظن ایلمه اول وقت هیبتلی و کوکرمش فیلدن خوف ایده یعنی بروا ایده
بلکه خاطرینه بیله کلمز اندر فیل وارسلان و قپلان اولدوغی **ملحد کمر سنه در خانهٔ خالی بر خوان**
عقل باور نکند کز رمضان اندیشه ملحد اسم فاعلدر الحد یلحد بابندن یعنی افعال بابندن طریق
شریعتدن خارج اولوب حشر و نشره منکر اولان ظالمه دیرلر کرسنه بوننده کاف عجمك ضمیله و رانك
سکونیله آج معناسنه دیرلر عربجه جائع دیرلر در حرف ظرف خانهٔ خالی بیانیه بر یای مجهول
ضمیله طولوب یمك دعربجه ملآن دیرلر خوان بونده نعمت و طعام معناسنه در ملحد مبتدا اول
و عقل مبتدای ثانی باور بای عربیله و واوك فتحیله کرد و یاکنه لفظیله مستعمل در و بابعض
مشتقاتیله نفی و اثبات طریقیله تصدیق معناسنه در بونده نکند فعلیله مستعملدر کلمه کز فعل
نفی مستقبل در رایلمز معناسنه تصدیق ایلمز دیمکدر باور نکند ما بعدیله جزءمبتدای ثانی و جمله
اسمیه خبر اول و مبتدای اول خبر ایله جمله مستانفه در محصول بیت آج ملحد خالی اوده
یعنی تنها خانه‌ده که کیمسه اکا مطلع اولمیه و خانه نعمت و طعامدن مالامال اوله عقل تصدیق

ایلمکر رمضان فکریني ایدوب طعامه الصوغیه ملک را این لطیفه خوش آمد وکفت سیاه را
بتو بخشیدم کنیزک را چه کنم کفت کنیزک را سیاه بخش که نیم خورده او هم اوراشایه سیاه را
را ادات مفعول بتو با حرف صله بخشیدم بو لفظ ایکی معنایه متضمن در بري وزیره بغشلمق وبري
کنیزک را را ادات مفعول بخش فعل امر مفرد مخاطب بغشلدم دیمکدر محصول ترکیب پادشاه وزیر
مذکور لطیفه سي خوش کلدي ودیدي سکا سیاهي بغشلدم ایکي معنا ایله یا جاریه نیجه ایده لم
وزیر دیدي پادشاهم جاریه سیاهه بغشله که انک نیم خورده سي یعني ارتغیدر کنه اکا لایقدر شمه
نصکره سیزک حرمکزه وسیز انکله متمتع اولمق جایز دکلدر بو فکرلر کلیا خاطریکوزدن چیقمق
کرک قطعه هرکز اورابرو سني میپسند که رو بجاي ناپسندیده اوراايني دیمکدر اضمار قبل الذکر
واقعدر مرجوع الیهي مصراع ثانیده اولنده مقرردر انکس اوله یاخود اوراانکس رانقه بري اوله
پس طریق اضمار اولماز یا حرف صله دوستي یا حرف مصدر میپسند فعل نهي مفرد مخاطب بکنمه ولایق
کورمه که حرف رابطه صفت جاي ناپسندیده بیانیه محصول بیت هرکز او کیمسه دوستلغه لایق کورمه
که نامعقول ونامقبول یره واره یعني اکي محبوبلغ واکي غیرسیني که اراذل نشین واراذل پرست
اوله اني دوست اتخاذ ایلمه وکنه ویار ویاور دیو اکا اعتبار قلمه بعض شراح جایزدر که میپسند لفظي
مفعول معناسنه اوله یعني مرضي ومقبول اولماسون دیو لیکن فسادي زیاده واضحدر فقد بو تشنه
را دل نخواهد آب ذلال نیم خورده دهان کندیده تشنه را را ادات تخصیص تشنه نک دیمکدر نخواهد
فعل نفي مستقبل مفرد فاعلي تحتنده دله راجع ضمیردر ومفعول آب ذلال اضافت بیانیه ایله ذلال
طتلو صویه دیرلر پس بونده ذلال وصفنده اطناب ایدر مطنب نیم خورد ونیم خورده بر معنایه در که
سابقا ذکر اولندي ترکیبي مزجي قبیلندندر دهانه اضافتي لامیه در کندیده یه بیانیه مصراع ثاني
آب ذلالدن حال واقع اولمش محصول تشنه نک کوکلي آب ذلالي استمز واکا مایل اولماز
قوقمش اغزک ارتغي وسورکي اولدوغي حالده اول اب ذلال یعني هر نه قدر که بر کیمسه تشنه
اولسه اغزي قوقمش کیمسه نک ارتغن وفضله سن ایچمز حضرت شیخ بو بیتي مبالغه طریقیله
سوق والا قوقمش اغزلي برصوصه دن ایچمکله اول صو قوقوب متغیر اولماز وحلال ایکن
حرام اولماز جایزدر که تشنه نک اغزینک قوقوسنه بیلمیه وبیلجک اکي ده لازم کلمیه واقعا

اکی اوزره دن لازم کلور و خلقلق چوغنلغی اغزینی قوقروکنه سیلورکن برینی برینه سوریجی بر
وابیجر و بعض شراح بنیم ضورده هاء رسمیله و همزه ایله یازوب اکثر نسخه لره اسناد ایدوب افترا
ایلمش حال بوکه بو نسخه کندی شرحندن غیری یرده کورمدک بو قدر تتبعمز وارایکن قطعه دست
سلطان دکر کجا بینه چون بسرکین دراوفتاد ترنج دست سلطان لامیه کجا قنده دیمکدر استفهام
انکاریدر بینه فعل مضارع مفرد غائبدر بیندن قنده کورر یعنی کورمز چون ادات تعلیل شرط
دن اصابت ایلمشی باحرف صله سرکین سینک فتحی و کسریله حیوانات ترسی و کرسی تعریب ایدوب سرقین
دیولردر حرف تأکید افتاد واو اصلیه ایله دوشدی دیمکدر ترنج معروف اوفتادک فاعلیدر و ملاحظه ده
مصراع ثانی مصراع اولدن مقدمدر زیرا علت معلولدن مقدمدر پس تقدیر کلام چون بسرکین
دراوفتاد ترنج دست سلطان دکر کجا بینه دربو یله اولیجه بینه و اوفتاد ترنجده تنازع ایدر
دیمکه احتیاج اولماز بینه نک فاعلی ترنجه راجع ضمیردر رفته بر نسخه ده بینه یرینه یابد واقع
اولمش معناسی سهلدر محصول بیت فازورات و مهملات ایچنه دوشن ترنج بردخی پادشاه الینی
قنده کورر و نده بولور یعنی ترسه و مکروهه دوشن ترنج هرکز پادشاه الینی کورمدوکی و پادشاه
الینه المدوغی کبی حاصلی پادشاهه لایق اولمدوغی کبی سیاهلغه ارتقی اولان کنیزکک دخی
پادشاهک نظر شریفنه و فراش لطیفنه هرکز لایق و مناسب دکل قصه دن حصه در فتأمل تشنه
دل کجا بخواهد آب کوزه بکذشته بردهان سلیخ آب مراد منکور آب زلالدر ضرورت
وزن ایچون حذف اولنمشدر کوزه کاف عربینک ضمیله و های رسمیله فارسیدر و ها سز کوز عربیدر بارده
دیرلر بکذشته ماضیدن قسمدر کچمش دیمکدر بر حرف استعلا دهان سلیخ سینک ولامک ضمه سی
ونونک سکونیله طوطاقرده یالمه دیدکلری مرضدر غایتله اغرغان اولور مصراع اولده استفهام انکاری
وار محصول بیت برکوزه که اغزینی یالمه کمسه نک اغزنه نه کچر یعنی سلیخ اغزلی کمسه که اول کوزه
دن صو ایچه تشنه نک کوکلی اول کوزه دن صویه قنده طالب اولور یعنی هرنقدر صوسز اولورسه
ده کوکلی اندن صو ایچمکه مایل اولماز زیرا طبیعی اندن اکرنر ایدر بو بیت حضرت شیخک اولدوغنده
نظر وار زیرا ترکیبنده رکیکلک و اداسنده ضعف حاصل و علی الخصوص که بعض متونده موجود
دکل بو بیتک شرحنده مکروهی ارتکاب ایلمزدن اداده خلاف صحیحه ارتکاب ایلمش فتأمل

حکایت اسکندر رومی را گفتند که دیار مشرق و مغرب بچه گرفتی که ملوک پیشین را
خزاین و ملک و عمر و لشکر بیش ازین بود و چنین فتحی میسر نشد گفت بعون خدای تعالی هر مملکتی
که گرفتم رعیتش نیازردم و نام پادشاهان جز بنکویی نبردم اسکندر مشهور بر پادشاهدر
اسمیدر که علما نبوتنده اختلاف ایلدیلر اصح قول بودر که نبی دکل ایمش لیکن بر صالح و عابد و متدین
حکیم ایمش کامل ایدی که عالمی ارسطاطالیس ایدی ابن فیلقوس رومی دیمکله مشهوردر بعضلر سلسله
اجدادینی حضرت نوحک اوغلی یافثه ایصال ایلدیلر و بعضلر ابراهیم پیغمبره و ذو القرنین لقبیله ملقب
اولمسنده نچه وجه یازمشلر لیکن بو بر مقام استیفاسی دکل ایدی اسکندره دیدیلر که حرف بیان
دیارده مراد مملکتدر گرفتی فعل ماضی مفرد مخاطب که حرف تعلیل ملوک پیشین بیانینه در با حرف
مصاحبت نکویی یا حرف مصدر محصول ترکیب اسکندر رومیه دیدیلر که مشرق و مغرب دیارینی نه
وجهله ضبط ایدوب تحت تصرفکه کتوروب مسخر قلدک که ایلرو پادشاهلرک خزینه لری و سلطنتی و عمری
لشکری سندن زیاده ایدی حال بو که بو فتح و تسخیر میسر اولمدی سکا میسر اولدی اسکندر
دیدی که خدانک عونیله هر مملکتی که فتح و تسخیر ایلدم رعیتنی انجتمدم و نام سلاطین ماضیه یی ایلکدن
غیریله انکمدم یعنی جمیعنی خیر ایله ذکر ایلدم که الله تعالی بکا جمیعنه اعطا ایلدوکنی اعطا ایلدی
بیت بزرگش نخوانند اهل خرد که نام بزرگان بزشتی برد بزرگش شینی اضمار قبل الذکر طریقیله
مصراع ثانینک اولنده مقدر ان کسر راجعدر تقدیری انکس را ونخوانند اوقومازلر یعنی دیمزلر
اهل خرد لامیه و فاعل نخوانند در که حرف رابط صفت نام بزرگان لامیه دریای بطینله بزرگان
دن بونده مراد اکابردر دیمکدر با حرف مصاحبت زشتی یا حرف مصدر چرکنلک دیمکدر برد
فعل مضارع مفرد غایبدر بریدن نکه بردننک دکل محصول ترکیب اهل عقل و فراست اول کسییی بزرک
و کبیر اوقومازلر یعنی اکا اولو کیمسه دیمزلر که اکابرک نامنی زشتلغله اکار صالحلی اکابوناسی
چوکنلکله ذکر ایده نی عقلا اراذل ناسدن عد ایدر قطعه این همه هیچست چون میبگذرد
بخت و تخت و امر و نهی و گیرودار این همه مبتدا و مصراع ثانینک مضموننه اشارت
هیچست خبر مبتدا چون حرف تعلیلچی حرف تاکیده زیرا حاله و یا استقباله دلالت ایدر بو بسه
استقبال مقامیده بگذرد مستقبل مفرد غایب و فاعلی این همه یه راجع تحتنده ضمیر و بعضلر

مصراع ثانیه مصرودر اولنلر فاعلی در دیدی لیکن فیه نظر کیرودار ودار وکیر اما عطفله ایکیسی
بیله شی صوا معناسنه مستعمل در کیر کیردن ودار داریدن مشتقه در کرفتن داشتندن
دکل بن احوال اشتقاقدن کلیا غافل ایمش فتدبر مخلص ترکیب جمیع امور دنیا یعنی تخت ودولت
وسلطنت وامر ونهی وحکم وحکومت وعسکر چکوب اورما وطومطراق وفتح ممالک هیچ نسنه
دکلدر چونکه اخری فانی وکندی حکم عدمده در پس عاقل اولان بونلره کوکل ویروب بند
ایدوب عقده قلب ایلمز بعض شراح کیرودار طمطراق وطنطنه وصاولت ویورت معناسنه در بونک
استعمالی بوده در غفلتا ولتمیا دیمش معلوم اولا که کندی بو استعمالدن کلیا غافل ایمش فتدبر
نام نیک رفتکان ضایع مکن تا بماند نام نیکت یادکار نام نیک بیانیه ورفتکانه اضافت
لامیه نام نیک مکن کلمه مفعول اولی وضایع ثانیسی تا حرف تعلیل بماند فعل مضارع مفرد غایب
قله دیمکدر نام نیک بیانیه وبماندک فاعلی یادکار وصف ترکیبیدر داریدندر ثابت وبرقرار
اولمق معناسنه در اعرابدن بماندک خبری واقع اولمشدر مخلص ترکیب کچمشلرک یعنی موتانک
ایو ادینی ضایع ایلمه یعنی ادلرینی خیرله ذکر ایله اذکروا موتاکم بالخیر فحواسنجه تا که عالمده سنک
ایو ادک ثابت وپایدار وبرقرار قله یعنی تا کیم سنده صحیفهٔ روزکارده خیر ایله مذکور اوله سین
باب دوم در اخلاق درویشان **حکایت** یکی از بزرکان پارسائی را
کفت که چه کوئی در اخلاق فلان عابد که دیکران در حق او بطعنه سخنها کفته اند پارسا کفت
در ظاهرش عیب نمی بینم ودر باطنش غیب نمیدانم دوم دالک وواولک ضمیله ایکنجی دیمکدر
درویشاندن مراد اهل سلوک صوفیلردر پارسائی کلمه عابد وزاهده دیرلر ویا حرف وحدتدر را
ادات مفعولدر که حرف بیان فلان الفاظ کنایه دندر که حرف تعلیل با حرف مصاحبت طعنه ها تصرف
اعجامه ندر زیرا بونک اصلی طعن در طانک فتحی وعینک سکونیله مصدردر نصر بابندن
مصدر طعان ندر کلور طانک فتحیله کفت مسئول عنه اولان پارسادیدی در حرف ظرفدر
ایکی یرلرده بیله باطن ظاهر مقابلیدر مخلص ترکیب اکابردن بریسی بر زاهده صوردی
که فلان عابدک حقنده نه دیرسین زیرا سندن غیریلر انک حقنده طعنله سوزلر سویلر
لرکه زهد وصلاحه منافی ایشلری وارد دیو پس سن نه دیرسین انک حقنده پارسا

جواب ویردیکه ظاهرنده عیب کورمم و باطننده غیب بلمم یعنی ظاهرنده و باطننده بر قصور و نقصانمه
مطلع دکلم زیرا مؤمنه لایق اولان بودرکه ظاهر حالنه ناظر اولوب احوال درونیی صلاحه حمل
ایدوب سوء ظن اوزره اولمیا قطعه هرکرا جامه پارسا بینی پارسادان و نیك مرد انکاد
هرکراهم کمسه کردیمکدر در حرف رابطهٔ ضرورت وزنجون کتورلمش جامهٔ پارسا و پارساجامه
وصف ترکیبی اقسامندندر زاهد و عابد لباسلی دیمکدر بیناك هرکرانك مفعولی اولیجامهٔ
پارسا تا بینی پارسانك مقدم مفعولیدر نیك مرد ترکیب مزجی در اصلنده مرد نیك ایدی
اضافتله ضرورت وزنجون مزج ایله یلر انکارلك مقدم مفعولیدر انکار فعل امر معزوم مخاطبدر
افعال قلوبدن ظن ایله دیمکدر مخصوصیدر هرکمسه که عابد و زاهد لباسلی کوره سین
انی زاهد و عابد بیل و ولی ادم ظن ایله یعنی انی صالح بیل و ولی کمسه در دیو اعتقاد ایله حاصلی
صلحا لباسنده اولان مادام که شریعت مطهره یه مخالف بر حالی معلوم اولمیه حسن ظن لازمدر
مصراع اولك معناسی هر کمیکه پارسا جامه سیله کوره سین دیو اداده قصور ایلمش قائل
هرکرا اراسینی لام جاره معناسنه طوتان غلط ایلمش جامه اصلنده جامهٔ ایدی همزه اضافتله
صکره ضرورت وزنجون ساقط اولدی دیو بیتك مضموننك یا ننه اوغرامش و انکار انکا
و انکاردینك امردر دیوب و یالکز انکار یدنك مشتقدر دینه اعتراض ایدنکیی معترض
واقع اولمش جامه پارسا خواجه سرا کبیره وسیله اضافتدر ولان همزه محذوفه دیدین
مقصودنه واصل اولمامش منه سنده جامه پارسایه جامهٔ پارسا تقدیرنده دردیت
بومیانك فارسلرنده دکلدر و رنانی کر درنهادش چیست محتسب را درون خانه
چه کار و اصلنده واکی درنه ای فعل نفیی مستقبل که حرف بیان درحرف ظرف نهاد
نوننك کسریله طبع و خلقت معناسنه در محتسب یار مجمه امر معروف و نهی منکر ایلین
محتسبه وقف نایج معناسنه درخانه یه اضافتی معناسنه دکلدر مخصوصیدر واکی پارساجامه
لینك قلبنده و درخنه نه اولدیغی یعنی خیردن و شردن نه حال اوزره دریلمسی ننه
لازم کلمز یعنی سکا احوال درونینه اطلاع لازم دکلدر زیرا محتسبك اوامجنه نه اشی
وار یعنی محتسبك امر معروف و نهی منکرده وظیفه سی فساد و منکری ظاهر اولان

شتی

اخفا ایدوب تحدید ایلمکدر احوالی مستور اولانه تعرض ایلمکه رخصت دکلدر زیرا فقها
بیورمشلردر الفسق الخفی لا یسقط العدالة یعنی بر کمسه کہ فسقنی اخفا ایلیوب اشاعت
ایلمیه بزا کا ظالم دیمزز **حکایت** درویشی را دیدم کہ سر بر استان کعبه نهاده همی
نالید ومی گفت یا غفور ویا رحیم تو دانی کہ از ظلوم وجهول چه آید کہ ترا شاید درویشی
یا حرف وحدت رادات مفعول کہ حرف بیان استان کعبه لامیه کعبه نک اشکی دیمکدر کعبه
مکه شهرنده اولان تکری اوی نهاده های رسمی حرف ترتب قویب دیمکدر یا حق نه اغفور
مبالغه ایله اسم فاعلدر غایتله یارلغیجی معناسنه رحیم بوده مبالغه ایله اسم فاعلدر زیاده اسیرکیجی
دیمکدر ظلوم ده مبالغه ایله ظالم جهول مبالغه ایله جاهل دیمکدر چه آید نه کلور یعنی نه حاصل
اولور دیمکدر کہ حرف بیان ترا سکا دیمکدر شاید فعل مضارع مفرد غایب بونده یارایه یعنی لایق
اوله معناسنه در محصول ترکیب بر درویشی کوردم کہ باشنی کعبه اشکینه قویوب اغلردی
وسویلردی یا غفور ویا رحیم سن بیلورسین کہ ظلوم وجهولدن نه کلور که نه حاصل اولور کہ
سکا لایق اوله یعنی بن سکا لایق طاعت وعبادت کتورمکه قادر دکلم معلوم اولا کہ عموما نسخ
نهاده لفظندن صکره بود وروی در زمین همی مالید ترکیبنی زیاده ایتمشلر لیکن کتابک
عرضنی بوزمشلر زیرا کعبه نک اشکی یردن یوقاروده در بو تقدیرجه وار یعنی یوکسک واقعدر
بس باشنی اشکیه قودقدنصکره یوزینی یره سورتمک هرکز متصور دکلدر زیرا مانعة الجمعدر
ایکیسی برانده وبرساعتده اولمق میسر دکلدر بر استانه مراد جدار کعبه دردین بر استعداد
ایچون اولدیغنی ملاحظه ایلمزمش زیرا جداری اوزره باش قومق سطحینه وجهله
میسر اولور ایسه ممکن دکلدر فقه بر قطعه عذر تقصیر خدمت آوردم کہ ندارم بطاعت
استظهار عذرت تقصیره وتقصیرت خدمته اضافتلری لامیه لردر وعذر اوردن
مفعولیدر کہ حرف تعلیل بطاعت ندارمک مفعول غیر صریحی استظهار استفعال بابندن
مصدردر ارقه لنمق معناسنه مفعول صریحیدر محصول بیت یا رب سنک ذات پاککه لایق
خدمت وعبادت طاعت کتوره میوب بلکه خدمتکده واقع اولان قصور ونقصانلک عذرینی
کتوردم زیرا عبادت وطاعته اعتمادم یوق وعمل موجب جنت اولدیغین بیلرم بس اعتمادم

محض لطف وكرمكه در عاصيان ازكناه توبه كننده عارفان از عبادت استغفار عاصيان
الف ونون ادات جمعدر مجرمان معناسنه يعني كناهكارلر عارفان الف ونون ادات جمعدر اهل
عرفان اولان الله دوستلري از عبادت تعديري از تقصير ويا از نقصان عبادتدر بو مضاف
تقديريله مخصوصدر عاصيلر ومجرملر كناهلرندن توبه ايدرلر اما اهل عرفان تقصير ونقصان
عبادتلرندن استغفار ايدرلر يعني عبادتلرنده اولان قصورلريني بيلوب عبادتلرين عين
معصيت عد ايدوب استغفار ايدرلر عابدان جزاي طاعت خواهند وبازركان بهاي بضاعت
ومن بنده اميد وارم نه طاعت وبه بوزه امدم نه تجارت اصنع بي ما انت اهله
ولا تفعل بي ما انا اهله فارسيجه منكور دورت فقره وعربجه ايكي فقره تتمه قول درويشه در
عابدان الف ونون ادات جمعدر مبتدادر جزاي طاعت لاميه خواهند مفعولي وجمله فعليه
خبر مبتدادر وبازركان بونده اصل مفردي بازاره در بازاره مخصوص معناسنه زيرا هاي رسميه
كاف عجميه ابدال ايلديلر بازركان اولدي رانك فتحيله بعده كثرة استعمال الله الف اولوب راساكن
قلندي بازركان اولندي يابس بو عبارته تغيير بو مقدار بول بولجك كثرة استعمال الله حكم مفرده
وارب تكرار بردخي جمع اولوب بازركانان ديه بيلير معلوم اولا كه حضرت مولانا جامي سبحة الابرار
نام كتابنده عقد هفتمده الجي ورانك فتحه سيني اثبات ايدوب بايي نسبتله الف ونوني جمع ايلمش
بيت ليلك بازاركيان ديده ورست صدا زين جنس بيك جو خريدنده وحضرت شيخ بوستانده
بازركان عبارتي مقام مفرده ذكر بيورمشدر بيت شهنشه كر بازركان بخست در خير بر
شهر ولشكر بيست ايمك بونده بازركان زانك فتحيله اوقونمق كولكه فتامل بضاعت لغتده
تجارته بر مقدار مال كه مال ايلمكه ديرلر مثلا بر تاجر بر مقدار مال وير رسيكن كر كندي مالي
يا نجه سنك مالكي سنك ايچون قوللنه اما بونده مطلقا اشيا ومتاع مراددر باحرف صله در بوزه
دالك فتحي ورانك سكونيله جر ايلمكه ووليمكه ديرلر تحريف ايدوب عوام در وازه دير لر اصنع
فعل امر مفرد مذكر مخاطب افعل معناسنه يعني ايشله بي باحرف صله وياضمير متكلم بكا ديمكدر
ما اسم موصول درالذي معناسنه اصنعك مفعول صريحي وبي غير صريحي انت ضمير مرفوع منفصل
محلا مرفوع مبتدا سن ديمكدر اهل بونده لايق وسزاوار معناسنه در لفظا مرفوع خبر مبتدا

شنجوك عاصيلر بيلتفوك
حسنات الابرار سيئات
القربين حديثنه ايما واردر عبد

هاي رسميه بونكبي يرلرده تخصيص
افاده ايدر بس الف ونونلر جمع اولمق
سبيله هاي رسميه

درو ضميري مجرور مايه راجعدر وجمله اسميه نك اعرابدن محلي يوقدر ما نك صله سيدر لا تفعل فعل
نهي معلوم مذكر مخاطبدر اشلمه ديمكدر بني سابق كبي ددر انا اهله انت اهله كبيدر بعض نسخه ده بني
يرينه بنا دوشمش بنزه ديمكدر مخصوص ليرلر عابدلر ايله كلمك عبادتلك ثواب وجزاسن ايستر
واولمه ميد ايله طاعت ايدرلر هوياز كانلر اسباب ومتاعلره علونه بهاسين ايسترلر كميسيه منت
نسنه ويرمزلر اما بن عبد عاصي درگاهكه اميد خالصله ولطف وكرمكه اعتماد ايله كلدم عبادت
وطاعتم يوقدر كم مقابلنده عوض جنت وجزاي كوثر رجا ايدم دخي تهي دست مجرد جهدر
يوزيله كلدم كلمشم بضاعت وسرمايم يوقدر وتجارته كلمدم كه قيمت وبها استيم پس بكا سن لايق
اولاني ايشله كه مغفرت ورحمتدر كه عاصي بندك سندن اني رجا ايدر وبكا بن لايق ومستحق
اولدوغمي ايشلمه كه عذاب وعقابدر زيرا سنك لطف واحسانك رجاسيله قوپوب كلمشم بيت
كي كشتي ور جرم بخشي روي وسر بر استانم بنده را فرمان نباشد هرچه فرمايي بر آنم كشتي
ضم كاف عربيله فعل مضارع معلوم مخاطبدر قتل ايدرسك ديمكدر كشتيدن كشتن دندر كل
جرم جيم عربينك ضمي وسكون رايله گناه معناسنه در بخشي فعل مضارع معلوم مخاطبدر بخشيدن
لفظ مشتركدر بغشلمق عطا ايله عفو ايلمك بيننده بونده ايكيسنه ده محتمل واو روي وسر تقديري
رويم وسرمهدر استانم ميمي معنا جهتندن بونلره مصروفدر بنده را را حرف تخصيصدر لام
جاره معناسنه بنده نك ديمكدر فرمان اسمدر بو برق معناسنه فرمايي فعل مضارع معلوم مخاطب
بيوررسين ديمكدر بر حرف استعلادر آن اسم اشارتدر چه نه ميم ضمير متكلم مخصوص ايكي
بني قتل ايدرسك گناهلي ايچون واگر گناهلرم بغشليوب عفو ومغفرت ايدرسك هر نكه ايلر
يوزم وباشم استانكدر واحسانكده حاصلي هر نه كيم بكا ايشلرسك تسليم ورضا اوزره يم
روگردان وسركش دكلم بن بنده عاصينك ومجرم قاصينك فرمان وبويروغي اولمازيني هيچ
نسنه سو بلمكه مالك وقادر دكلم هر نه كيم سن بيوررسك اول بويروغك وارادتك اوزره يم
حاصلي هر نه كيم اراده ايدرسك امريكه تابع ومنقادم قطعه بر دركعبه سائلي ديدم كه همي گفت
وميكريستي خوش بر حرف ظرف دركعبه لاميه سائلي يا حرف وحدت كه حرف بيان ها حرف
تاكيد ومي حرف حكايه در ايكي فعلده بيله اصلي كريستي ددر دالدنصكره يا بله ضرورت وزن

ایچون ساقط اولدی خوش واو رسمیله وخاده روم ضمه ایله بوننده مبالغه معناسنی افاده ایلدی
ایدی محکم اغلردی حج یکده محصول بیت کعبه قپوسنده خدادن سایل بر درویشی کوردم تسو
ومحکم اغلردی یعنی جان وکوکلدن درد له کریه ایدردی من نکویم که طاعتم بپذیر قلم عفو
بر کناهم کش باحرف تاکید بپذیر بای عجمیله فعل امر مفرد مخاطب قبول ایله دیمکده محصول بیت
بو بیت بیت اولده همی کفت مقولیدر یعنی یارب بن ذیمنم که عبادت وطاعتم قبول ایله یعنی صحایف
سیئاتمدن جرایم صغایر وکبایری محو واخراج ایله تاکیم مجرمیتله حشر اولمیم حالی سکا لایق ولمیان
عملمزی کلیا کچ حکایت عبد القادر کیلانی در حرم کعبه روی بر حصا نهاده
بود ومیکفت ای خداوند ببخشای واکر مستوجب عقوبتم در قیامت مرا نابینا برانکیز تا در
روی نیکان شرمسار نشوم کیلانی یا حرف نسبت کیلان کاف عجمک کسریله مملکت اسمیدر اصلنده
کیلده دورت در معتبر اولان دشت ولا عبد القادر کیلانی دشتننده مشایخ عظام واولیا کرامدن
مناقب شتی وکرامات علیا صاحبی بر عزیزدر اولیا اراسنده زیاده شهرتی وار حرم کعبه لامیله حصا
حای مهمله نك فتحیله جمع حصاة در که کعبه حرمنده دوکیلن خرده چقل طاشلریدر که فارسیجه
سنك ریزه دیرلر بو شول خرده طاشلردر که بیرام کونلرنده منی ده اتارلر اول طاشلری خدام کعبه
جمع ایدوب حرمه دوکرلر نهاده ها حرف ترتیبه قویوب دیمکدر بوهایی شرحنده یازمیان
معنای ترتیبی بلمز ایمش ویازوب قومش معناسنی ویرنده کذلك ببخشای فعل امر مفرد مخاطب
اسرکه دیمکدر نابینا نا حرف نفی یعنی حرف توصیف نفی بینا صفت مشبهه در نابینا اعمی دیمکدر
برحرف تاکید انکیز فعل امر مفرد مخاطبدر انکیزیدن نیدن انکیختن دن دکل تا حرف تعلیل روی
نیکاندن مراد نظر ومواجهه نیکاندر شرمسار میمك سکونیله صفت مشبهه در خجل معناسنه
نشوم فعل نفی استقبال اولمیم دیمکدر محصول ترکیب عبد القادر کیلانی حرم کعبه ده یوزینی
طاش دوکونتیسی اوزره قویوب سویلردی یعنی مناجات ایدردی که یارب رحمت وعفو ایله
واکر عذابه لایق ومستحق ایسم یعنی عقوبت مقرر ایسه باری قیامتده بنی اعمی حشر ایله تاکیم
مقبول قوللرك نظرنده ومواجهه سنده خجل وشرمسار اولمیم قطعه روی بر خاك عجز میکویم
هر سحر که باد می اید روی مقدم نهاده نك مقدم مفعولیدر تقدیری بر خاك عجز نهاده

ميكويم در سحر كه ظرف ميكويم در محصلى بو زيمي خالى عجز ومذلتنه قويوب سويلرم هر سحر
وقتنده كه باد سحرگاه هبوب ايليه يعني اسه اي كه هر كز فرامشت نكنم هيچست از بنده ياد مي آيد
اي حرف ندا منادى محذوف تقديري اي جانانده كه حرف رابطه صفت فرامشت اصلي فراموش
در واو ضرورت وزن ايچون حذف اولنمشدر بودلده ضمه اولى ما قبلي مفتوح اولمق قاعده اولدوغيچون
هيچست تا ضمير خطاب تقديري هيچ ترا در ياد آيدكه محصلى بو بيت ميكويملك مقوليه يعني
اي جانان كه بن سني هر كز يادمدن اكمق كلورمي يعني عجبا سنه بنده كي هيچ ياد ايدوب اكارمسين
حاليمي بن سنك هيچ خاطروكه كلورميم باد سحردن مراد صبادر زيرا عشاق دلفكارلرك خبر وپيامي
وسلام وكلامني ايصال واظهار شوق وغراميني جانان قتنده ايلتن اولدر انكيچون اكا بريد عاشقان
وپيك مشتاقان ديرلر بريد صباده ديرلر حكايت دزدي در خانه پارسايي درآمد چندانكه
طلب كرد چيزي نيافت دلتنك شد پارسا خبر شد كليمي كه بران خفته بود در ره كذر دزد انداخت
تا محروم نكردد دزدي ياحرف وحدت در حرف صله خانه پارسا لاميه وياحرف وحدت درآمد كردي
ديمكدر دلتنك وتنكدل وصف تركيبيدر بيحضور معناسنه در پارسا را ادات مفعول كليمي ياحرف وحدت
كه حرف رابطه صفت خفته ياتمش واويومش ديمكدر ره كذر رانك فتحي وهانك سكونيله وكاف
عجمك ضميله كچه يوينه ديرلر تركيب مزجيدر انداخت اتدي ديمكدر تا حرف تعليل نكردد اولميا
ودونميه محصلى تركيب بر اوغري بر عابدك خانه سنه كيردي بر نسنه اوغرلمغيچون اولقدر اولدى
ايچنده بولاجق نسنه ارادي بولمدي بيحضور اولدي عابد خبردار اولدي يعني اويندي اوغري كيردوكني
معلوم اولدي بر كليم كه اوزرنده ياتمشدي دزدك كچه يوينه آتدي تاكيم محروم اولميه وياد دونميه
قطعه شنيدم كه مردان راه خدا دل دشمنان را نكردند تنك مردان خدا لاميه لردر دل دشمنان
ده بويله درو نكردند نك مفعولى اولى وتنك ثانيسى محصلى بيت ايشتدم كه خدا يولينك مردلري
ورجال الله يعني مردان طريق حق دشمنلرينك بيله دلتنك وپريشان خاطر ايلمديلر بلكه عدولرينك
ده خاطرلرين رعايت ايلديلر تراكي ميسر شود اين مقام كه با دوستانت خلافست وجنك ترا سكا
ديمكدر كي قچن ديمكدر وقتنده سوالدر كه حرف بيان محصلى بيت سكا قچن ميسر اولور بو مقام يعني
دشمنلرك خاطرين رعايت ايلمك مقامي كه دوستلرله جنك وجدال ايدرسين ونزاع وخصومته ساعيسين

اونتمم هيچ بنى ده سن
ياد كلورمي سكا

يعني

یعنی بن کہ دوستلرکلہ بہ معاش وبہ زنہ کانیسین بس دوشمنلرکلہ فجی حسن زندکانی وصفای معاشرت
اوزرہ اولورسین مودّت اهل صفا چه در روی وچه در قفا نه چنانکه از پست عیب گیرند وپیشت
بمیرند مودّت محبّت معناسنه در اهله اضافت واهل صفایه لامیه‌لردر نه چنان اویله دکلدر
دیمکدر کہ حرف بیان پس ارد معناسنه در واز بونده ادات ظرف در پست تقدیرنده کیرندنک ظرف
مکانی وعیب مفعولیدر گیرند فعل مضارع جمع غایب کیریدندن طوتالر دیمکدر پیشت اولک وقت معناسنه
درو تا ارخطاب ایچوندر میرند فعل مضارع جمع غایب در میریدندن اوللر دیمکدر محصول ابوکت اهل صفا
ودوقلک محبت ومودتی حضورده وغیبتده یعنی اوکلکده وارد کده برابر در متفاوت دکلدر انلرک
حالی ایله دکلدر کیرا ارد کده وغیبتکده عیب ونقصانک طوتالر ویانکده وحضورکده محبت ورافت اظهار
ایتدی بولکده اولملک دعواسینی ایدرلر حالی حضورکده وغیبتکده صافی درونلردر بیت در برابر
چوکوسفنده سلیم در قفا همچو گرگ مردم خوار اضافتی
بیانیه در مردم خوار وصف ترکیبیدر ادم ایجی معناسنه محصول ابیات یعنی اهل صفانک تفضیلی برابرکده
وحضورکده قویون کبی سلیم وحلیم کوسترلر کسنه ولرنی اما ارکده وغیبتکده ادم ایجی قورد کبی درتر یعنی
اهل نفاقک حاللری بویله در اما اهل صفا واصحاب وفاده بو حال یوقدر بلکه ظاهر وباطنلری معمور
ودرون وبیرونلری طیب وطاهر حضورکده نیجه ایسه غیبتکده همان اویله درلر دکجه بر دورلو
واوکلجه بر دورلو دکللردر بلکه ارد کده واوکلده برابردرلر بیت هرکه عیب دکران پیش تو آورد وشمرد
بیکمان عیب تو پیش دکران خواهد برد عیب دکران لامیه وآورد وشمرد لک مقدم مفعولی
پیش تو لامیه وایکیسنک ظرف مکانی عیب تو لامیه ومفعولی خواهد برد پیش دکران لامیه وظرف
مکانیدر برد مصدر معناسنه در محصول ابیات هرکیمسه که غیریلرک عیوب ومثالبینی سنک حضورکده کتورب
تعداد ایده یعنی بر بر سویلیه بی شک وریب سنک دخی عیوب ونقصانکی غیریلره نقل ایدوب سویلیسه
کولک صافلی یار عزیز کیمسه‌لوهرکسی ذم وقدح ایلمه‌ده در بو زبیلک احسان ایلسلک قایده ایتمز زیرا بد نهاد
درایلک بلمز بلکه ایلک قسنده یرامزلق ایدر حکایت تنی چند اند رونه کان متفق سیاحت بودند
وشریک رنج وراحت خواستم که مرافقت کنم موافقت نکردند تنی یا حرف وحدت رونه کان رونده‌نک
جمعیدر سیاحلر دیمکدر متفق سیاحت اسم فاعلک مفعولنه اضافتیدر سیاحت سینک کسریله

حکایت

ایله مصدردر ضرب بابندن تقدیری بر یوزنده یورسون کیمکه دیرلر شریك رنج اضافتی معناسنه
درتقدیریجه شریکی دررنجده رنجده والمده شریك دیمکدر راحت رنجه معطوف کنه بوده نه
مقدردر موافقت مفاعله بابندن مصدردر بولداشلق موافقت ده مفاعله دن مصدردر
اوئیق معناسنه محصول ترکیب سیاحلردن برینجه کیمسه سیاحتده متفق ایدیلر یعنی سیاحت ایلمکده اتفاق
ایلمشلویدی ورنج وراحتده شریك اولمشلویدی یعنی روزکارلك کرم وسردین وراحت ودردین
بیله چکه لم دیو قول قرار ایلمشلو ایدی شیخ بیوررد یلدم که بونلره یولداشلق ایدم یعنی دیناپی
بیله کونلمك مراد ایدندم لیکن بوخصوصده بکا موافقت ایلمدیلر یعنی یولداشلغمی قبول ایلمدیلر
کفتم ازکرم واخلاق بزرکان بعیدست روی ازمصاحبت مسکینان تافتن وفایده دریغ داشتن
کرمن درنفس خویش این قدر قوت وقدرت میشناسم کرد رخدمت مردان یار شاطر باشم نه بار
خاطر اخلاق بزرکان لامیه در بعض نسخه ده کرم اخلاقه مضاف واقعدر بدیع عجیب وغریب
معناسنه دربونده بعید وجوه معناسنه درمصاحبت مسکینان مصدر مفعولنه اضافتیدر تافتن لغتده
دوندرمك وبوکمکده معناسنه در اما بونده کبی برلرده اعراض معناسنه در فایده داشتنك مفعول اولی ودریغ
ثانیسیدر کر حرف تعلیل نفس خویش لامیه واو رسمیله کندی معناسنه در میشناسم فعل مضارع متکلم
وحده الکلام دیمکدر که حرف بیان خدمت مردان لامیه یار شاطر بیانیه یار یولداش شاطر ایاغنه
چویك خدمتکار بار خاطر لامیه محصول ترکیب حضرت شیخ بیوررد ونه لر یعنی مرافقته قبول
ایلمینجه دیدم کر اولولرك کرملرنده واخلاق حمیده لرنده زیاده بعیددر مسکینلر وفقیرلرك
مصاحبتندن اعراض ایلمك واندرن فایده دریغ طوتمق زیرا بن کندی نفسمده وعقلمده بو مقدار
قوت وقدرت بیلورم واحساس ایدرم که یارانك خدمتنده یار شاطر اولام بار خاطر اولمیام حاصلی
هر وجهله بندن حظ ایلرسلر الحاصل کلام بوقدر اعراض بیورمالر بیت لم اکن راکب المواشی
اسعی لکم حامل الغواشی ان ولم ایکیسیده حروف جازمه دندر حتی بعض علما ان بونده کان فعل
مضارعده عامل ولملرینده اختلاف ایلدیلر کیمیسی عامل اولن ان در وکیمیسی لم دردیدی اکن اصلنده
اکون ایدی جزمله واو دوشدی فعل مضارع متکلم وحده صیغه سیدر اسمی تحتنده انا مستتر وخبری
راکب در مواشی یه اضافت اسم فاعلك مفعولنه اضافتیدر مواشی ماشیه نك جمعیدر بونده

نیت طوار معناسنه مراد درآنست کیبی وقطرکیبی اسیمی فعل مضارع متکلم وحده در مجزوم اولمادوغندن
معلوم درکه اکی ده عامل اولمدن لم دراندکل لکن اسعایه متعلقدر عامل لفظاً منصوب حالدر
اسمانک فاعلندر غواشیه اضافتی سابق کبی در غواشی غاشیه نک جمعیدر اکی قوللغنه دیرلر
محصول بیت اکی طواره سوار اولمازسم یعنی سیزکله مصاحب و یاران ورکب همعنان اولمغه قابلیت
ولیاقتم اولمازسه غاشیه دارکی اولوب حضرتکزی ایدرلر کیدرم یعنی مصاحبکز اولیمازسه خدمتکار
اولمغه لیاقت واستحقاق اکلرزکنه ومزده سیمی بورمکه دیرلر بوننده سیمی کوششی معناسنه اخذ ایلدی
لغنه ایی سیمی التمس یکی ازان میان کفنا زین سخن کرشنیدی دلتنگ مدار که درین روزها در دی
بصورت درویشان درامده وخودرا درسلک صحبت ما منتظم کرد ازان میان ارالرنده دیمکدر مدار
مفعول اولی ونیک ثانیسی که حرف تعلیل روزها روزک جمعیدر کونلر دیمکدر یا حرف ظرف صورت
درویشان لامیه خودرا دا مفعول وخود کردنک مفعول اولی ومنتظم مفعول ثانیسی در سلک در حرف
صله سلک دیزی ودیزی ایلکی صحبت اضافتی بیانیه وما یه لامیه درسلک کردنک مفعول غیر صریحی
محصول ترکیب بن منکورسوزلری سویلجک برسیمی ارالرنده دیدیکی بوسوزدن کرایشتهلک کوکلنی
تنک یعنی تنک دل اولمه وخاطرک بحضور طوتمه زیرا سینی یوله اشلغه قبول ایلمیوب سنکله موافقت
ایلمدیکنک اصلی بودرکه بوکونلرده براوغری صورت درویشانه بیزه داخل اولدی یعنی بیزه یولداش
اولدی وکندوینی بزم صحبتمز دیزیسنه دیزدی یعنی بزمله هم صحبت وهم عشرت اولدی بیت چه داند مردم
که درجامه کیست نویسنده داند که در نامه چیست مردم اسم جمعدر که فعل جمعه فاعل اولمغه قابلدر
که حرف بیان در حرف ظرف جامه لباس کیست های رسمی یا یه تبدیل اولمشدر نویسنده اسم فاعل
که حرف بیان نامه مکتوبه دیرلر که عربجه صحیفه دیرلر بعض نسخه ده خامه یرینه دوشمش قلم معناسنه
محصول بیت خلق عالم نه بیلورکه لباس ایچنده کیمدر یعنی صالح وطالح ظاهر لباسدن معلوم اولماز زیرا نیجه
صالح وزاهد وعابدلر تستر حال ایچون عوام شکلنده کزر ونیجه طالح وفاسق وفاجر زیّ زهاد وعبّاد
وصلحا ایله متلبسدر فسق وفجوری اخفا ایچون صالحی کیمسه نک حالی لباسندن معلوم اولمازسه که
مخفی یازیلدن مکتوبده نه وار ایدوکنی کاتب بیلور انجق یعنی یازن کاتب بیلور ایچنده نه وار دوکن
یوق انجق بهرحال مخفی کاری خدا بیلور فقط ازانجا که سلامت حال درویشانست کمات

فضولش نبردنه وبياري قبولش كردنه ان اينجا اول مقام ومرتبه دن واول جهتدن كه
حرف بيان سلامت حال درويشان لاميه لردر سلامت حالدن مراد صافي درون وبي غرض
وبي علت اولمالرندن كنايه در كمان فضولش لاميه در ظن فاسد ووهم باطل معناسنه در
يعني لباس فقرادن اولدقلري ايچون اني باطل وفاسد اعتقاد ايلمه يلر واني يار ويار اعتقاد
ايدوب مرافقته قبول ايله يلر محصل ابيات اول مقام ومرتبه ده كه درويشلر صافي درون وپاك
ضميرلردر وهركس حسن حالله متصف اولدقلري جهتندن اول كيمسه يه يارامزدر ديو اعتقاد
ايلمه يلر وحقنده سوء ظن ايلميه يلر حالي زي صلحاده اولدوغي ايچون كندويي صالح وعارف
اكلايلر ومصاحبتلرينه اني اختيار ايله يلر مثنوي ظاهر حال عارفان دلقست اين قدر بس
كه رويي دن خلقست ظاهر حال لاميه ومبتدا عارفانه اضافتي لاميه عارف بالله ديمكدر يعني من
عرف نفسه فقد عرف ربه ديدكلري در دلق دال الك فتحيله ولام الك سكونيله فقرا خرقه سي خبر مبتدا
در اين ظاهر حال عارفان دلقدر ولفظ اشارتدر قدر مقدار معناسنه در بس يتر ديمكدر كافي كه
حرف بيان رويي بونده ظاهر معناسنه در يعني غيبته مقابل حضور ديمكدر نتكه مروا ايله كيه چه
در روي وچه در قفا در حرف صله ويا حرف مصاحبت وخلق معروف محصل بو بيت ماسبقه
حكم تعليلده واقعدر يعني ياران مذكور دزدلري زي صلحا ولباس عارفينده اولمسيله اكتفا
ايدوب بونلري اشلفه قبول ايلديلر وبونلرك احوال درونلرينه اطلاع وباطنلريني استكشافله مقيد اولمديلر
زيرا عارفينك ظاهر حالي خرقه صوفيه در بو مقدار كفايتدر ظاهرلريله خلقله اختلاطلرنده
يعني ظاهرلري خلقه وباطنلري حقه اولمغه بو مقدار كفايتدر زيرا باطنلرينه اطلاع ميسر دكل
اني خلاق عالم بيلور انجق بس ياران انلرك لباس صوفيانه سنه اعتبار ايدوب اني عارفينده
ظن ايله يلر وياران ومصاحبانه نه يلر بو بيتي كلميوب انواع تصرفات ايليلر بي فائده
تكثير كلام واطناب مقال يلمشلركه هضمه قابل دكل عفا الله عنهم در عمل كوش وهرچه خواهي
پوش تاج برسرنه وعلم بردوش در حرف صله كوشه متعلق هرچه خواهيسنك مقدم مفعولي
ومجموعي پوشك نه فعل امر مفرد مخاطبه در ديمكدر عملا معطوفدر تاج وعلمدن چرادر
عربك وعجمك ديليخيلركي اومونه ثوتوب انكه جق ايله كلري عمل در خصوصا عمله سعي وكو

علم معطوفدر تاجه

ايلر

ایله وهرنه لباس کیرسک کیی یعنی عمل صالحه تقیدایله وهرنه ایسترسک کیی تک که حرام اولسون
حریر والتونلی اسباب کبی کوکسه باشکه پادشاهلر تاجینی قو یعنی پادشاهانه تاج ولباس
کی کوکسه کدایانه زیرا اومونزه علم قومقدن مراد کدالک ایلمکدر نته که عرب وعجم کدالکله
دابیدر بو بیتک معناسنده بعض شراح اولقدر یاوه لر سویلمشلر که بالضروره صداع ویرشلردر
زاهدی دربلاس پوشی نیست زاهد پاک باش واطلس پوش زاهدی یا حرف مصدر بلاس
لغتده دوه نک سمری التنه اورتولان چولدر که عربجه جلس دیرلر اما بونلک کبی یرلرده
اسکی بوسکی لباسه که فقرا کیر بلاس پوش وصف ترکیبیدر خرقه پوش کبی پوشیدن دن
کیملک دیمکدر بلاس کیجی دیمکدر یا حرف مصدردر زاهد پاک بیانیه باش امر مفرد مخاطب اطلس بونده
معهود قماشدر پوش فعل امر مفرد مخاطبدر کیی دیمکدر عربا البس دیو محصول بیت زاهدلک اسکی
بوسکی کیجملکله دکلدر یعنی فقرا خرقه لرینی کیمکله دکلدر زاهدلک پاک اول کرجکدن زاهد
عابد اول دخی اطلس وکمخا ودیبا وسراسر کی یعنی زهد وتقوی نه لباس فاخرله اولور نه غیر فاخرله
حاصلی صوفیلق مجرد کهنه بلاس وصوفیانه لباس کیمکله دکلدر بلکه افعالیله معامله دن حضرت شیخک
مرادی لباس حرام کیمکه اغرا دکلدر بلکه مرادی لباس فاخر زهد وتقوی یه مانع دکل مادامکه اکا
کوکلده تعلق اولمیه حاصلی افندکله معاملک درست اولدقدنصکره لباس فاخر وغیر فاخر برابر
اولور نته که نفحات انسده حضرت مولانا جامی شاه شجاع کرمانیدن نقل ایدرکه صاحب ولایت
وکرامات ایکن قماش کیردی واولاد سلاطیندن ایدی ترک دنیا شهوتست وهوس پارسایی
نه ترک جامه وبس ترک دنیا مصدرک مفعولینه اضافتیدر شهوت وهوس دنیایه معطوفدر
ترک خبر مقدمدر پارسایی مؤخر مبتدا ویا حرف مصدر نه حرف نفی ترک جامه اضافتی سابق
کبی درویش واویله انجق دیمکدر فقط معناسنه محصول بیت زاهدلک وعابدلک وصوفیلک
دنیایی ولذات نفسانیه یی وهوا وهوسی ترک ایلمکدر مجرد ترک لباس فاخر وتبدیل
شکل ظاهر ایلمک دکلدر یعنی صوفیلک انجق لباس فاخر کیمکله دکلدر وبس لفظنده کی
واو ضرورت وزن ایچون کلمشدر دیو بو کلمه نک استعمالندن اکاه دکل ایمش درکرا
غنه مرد باید بود بر مخنث سلاح جنک چه سود کرزاغند وکرزاکند وقزاکند کاف

عربك وقافك فتحه‌سيله وزاي عجمله ونونك ماقبلنه كاف عجمله يعني اي لغتده بيله كاف
ثاني عجميدر اما اوكسي عربيه قزاكندي بعضلر زاي عربيله اوقوديلر خالي اوجي بيله
درهه وجبه وجوشنه ديرلر بود مصدر معناسنه در بخت بونده قورقمق معناسنه در نتكه
دوميلو تحريفا يدوب بخت ديرلر ايكي نقطه ايله سلاح جنك لاميه در محصلي درع وجبه
وجوش ايچنده ورد بهادرلري بي بروا كورك الابحنث ونامردلكه نلك اوزرنده الت حرب كورك
وسلاح جنك نه فائده ويرر حقنده كليجك قصه‌دن حصه بودركه درويشلر لباسني كيجك
اول لباسك مقتضاسني ويرمك كورك والا ترك ايلمك كورك في الجمله روزي تا شب رفته بودم
وشبانكه بپاي حصاري خفته دزدي توفيق ابريق رفيق برداشت كه بطهارت ميروم وخود
بغارت ميرفت في الجمله محصل كلام روزي يا حرف وحدت تا انتهاي غايتچوندر شبانكه اخشام
وقتيدر ديمكدر صبحكه صباح وقتي اولدي ديمكدر يا حرف ظرف پاي حصار لاميه حصار ديبي ديمكدر
ويا حرف وحدت خفته ياتمش وايومش بينه مشترك در كنز بوده‌يم مقدر در دزدي توفيق
بيانيه بي دلتي وبي بخت ديمكدر ابريق رفيق لاميه يولداشك ابريقني برداشت قالدردي
ديمكدر كه حرف بيان ويا حرف تعليل بطهارت با حرف صله طهارته ديمكدر اوضمير مذكور
دزدي توفيقه كيدر خود ادات تاكيد بغارت با ينه حرف صله غارت يغما ميرفت كيدر ايمش ديمكدر
محصول تركيبي محصل كلام بركون اخشام لك كتمش ايدك واخشام وقتي بر حصارك بينه ياتمش
ايدك دزدبه‌بخت وبي دولت يارانك بريسنك ابريقني قالدردي كه طهارته كيدرم ديو اول نامرد
مكر غارت يغمايه كيدر ايمش روزي تا شب برينه روزي وشب يازان معنا جهتنه ناظر
دگلمش بيت پارسا بين كه خرقه در بركرد جامه كعبه را جل خر كرد پارسابينك مقدم مفعولدر
كه حرف بيان ويا حرف ظرف صفت خرقه كردك مفعول صريحي ودر بر غير صريحي در حرف
صله وبر اوست معناسنه اسمدر اوسته ايلدي ديمكدر كيمكدن كنايتدر جامه كعبه
لاميه ياي بطينله ورا ادات مفعول جل خر لاميه دركنز ياي بطينله جامه كردك مفعول
اولي وجل خر ثانيسي جل صلنده جيمك ضمي ولامك تشديديله ضرورت وزن ايچون تخفيف
قلنمشدر معناسي معلوم محصول بيت عابد وزاهدي كور كه خرقه صوفياني ولباس عارفاني

الکنه الدی وکیدیکی مکه اوزتیجا خرقه جل ایلدی یعنی بویله بربخت وبد کرم اخرقهٔ صوفیانی
کیمک همان کعبه اوزتو تیجی خرقه جل ایلمکدر مصراع اولک معناسینی پارسایی کور کم اوز زرنده
خرقه ایلدی دین معنایه ایی لباس کیمره تمش چنانکه ان نظر درویشان غایب کشت
بیرجی انحصاره برورفت ودرحجی بدزدیه تاروزروشن شدان تاریک دل مبلغی زراه رفته
بود ورفیقان بی کناه خفته بامدادان همه را بقلعه بردند وبزندان کردند ازان تاریخ ترک
صحبت کفتیم وطریق عزلت کرفتیم که السلامة فی الوحدة بیرجی یا حرف صله برجنس مراد حصار
برجیه دو یا حرف وحدت بربرجه دیمکدر بررفت چیقدی دیمکدر عروج معناسنه بیرجی انحصار
لفظی متن ایدنلر زایده ایلمشلر درج جوهر حقه سی و یا حرف وحدت انجی حقه سنه تخصیص ایلی
بلا مخصص ایلمش بدزدیه اوغرلدی دیمکدر تا انتهای غایت ایچوندر الی معناسنه روز روشن
شد صباح اولنجه دیمکدر بونده شدی مصدر صورتنده شدن یازنلر عجب نه معنا ملاحظه
ایلدیلر تاریک دل برنیه آن در تاریک یازنلر متنی تحریف ایلمشلر مبلغی برخیلی دیمکدر رفیقان
بی کنا بیانیه خفته یاتمش واویومش دیمکدر وبزندان باحرف صله کردند ایلدیلر یعنی حبس
ایلدیلر تاریخ تفعیل بابندن مصدر در وقت تعیین ایلمکه دیرلر تورخ ده دیرلر همزه نک برینه
واو له ارخت وورخت برمعنایه در بونسنه نک وقتی تعریف وتعیین ایلمکه دیرلر اما بونده
وقت مراد در ترک صحبت مصدر مفعولنه اضافتیدر کفتیم فعل ماضی متکلم مع الغیر یعنی
یارانلر اتفاق ایلدک وسویلشدک دیمکدر طریق عزلت لامیه ویا بیانیه که حرف تعلیل السلامة
زیرا سلامت وحضور فی الوحدة تنهالکده ویالکز لقده در دیمکدر محصول ترکیب اولقدر
که درویشلک نظرندن غایب اولدی یعنی همانکه حضور لرنده ونظرلرنده نابیدا اولدی
بربرجه چیقدی و برجواهر حقه سینی اوغرلدی معلوم اوله که درج کوچک جواهر حقه سنه
دیرلر وخاتونلرک زینت اسبابنه کاه ظرف اولان نسنه یه ده دیرلر که رومده اکا تیر حق
دیو اطلاق ایدرلر لیکن بونده اهمال اوزره مذکوردر یعنی ایچنده نه وار ایدوکی
معلوم دکل بوده غریب قصه در که حصاره نیجه کیردی و حقه طوردوغی یری نیجه
بلدی بوکتابک بومقامی تحریرنده نخالیدر کل وروز روشن اولنجه یعنی صباح اعرنجه

اول قرا كلّي حيلي يول كتمشدي يعني خيلي مسافه قطع ايلمشدي وبي كناه يولده اشلركندو حالنده
غافل ياتمشلر ايدي ارته سي جمعني قلعه ايليه يلر وزندانه حبس ايليه يلر اول زماندن بري
كيمسه ايله همصحبت اولوب اختلاط سمتيني كسه لك وهيچ كمسه ايله الفت ومرافقت ايلميم
ديو قول قرار ايلدك وخلقدن انقطاع وعزلت طريقيني طوتدك زيرا سلامت وحدتده در يعني
خلقله مناسبتي والفتي قطع ايلمك حضور وصفايه سببدر صالحي خلقله اشنالق باش اغريسيدر
قطعه جواز قومي يكي بي دانشي كرد نه كه را منزلت ماند نه مه را قومي يا حرف وحدتدر
حرف سلبدر دانش اسم مصدردر علم معناسنه بيلمش ديمكدر ويا حرف مصدريه دانشي نادانلق
ديمكدر كه كاف عربك كسري وهاي اصليه ايله كچي ديمكدر ومه ميمك كسري وهاي اصليه ايله
بيجي ديمكدر اولو معناسنه درورا ادات مفعول منزلت بونده قدر ومرتبه ديمكدر كه ومه
مانده مفعولي اولدي ومنزلت ثانيسي مخصوص چونكه برقومدن برسي نادانلق وجاهلق
ايليه صالحي ناشايسته ايشي اشليه اول قومك نه كبيرينه حرمت ورعايت قالور نه صغيرنه يعني
بونلرك كناهي جميعنه سرايت ايدر نته كه تعيين اثار حكايه سنده سابق اولدي نمي بيني كه
كاوي يادر علف زار بيالايد همه كاوان ده را نمي بيني فعل نفي استقبال مفرد مخاطب استفهامي
متضمن كورمزميسين ديمكدر كه حرف بيان كاو كاف عجمله صغر ديمكدر عربجه بقره بولرويا حرف
وحدتدر علف زار طوار اوتليا جق نسنه زار ادا تدر مدح لسانده وفرتني افاده ايدر كلزار
ولاله زار كبي كللك ولالهلك ديمكدر بونده علف زار اكينلكه وچايرلكه عامدر بيالايد
فعل مضارع مفرد غايب بولشدرر ديمكدر معناي مطابقيسي بودر معناي لازميسي ابلختدر
ديمكدر همه ادات تاكيد كاوان الف ونون ادات جمعدر ده اضافت لاميه در اصلي ديه
ايدي لكن ياسز استعمالي زياده در اصلنده كوي وكنه معناسنه درورا ادات تخصيصدر
مخصوص استفهام انكاري طريقيله بيوردي كورمزميسين كه بركاو اكينلكه ويا چايرلكه
كوبك جميع كاولرني الوده ايدر يعني اول بركاو زيان ايلمكله جميعي ياكي تلف بولردي ياقوبردي
كسلورلر نته كه نيچه كره مشاهده اولمشدر حاصلي زيرا بتكارلكي برسي ايلر واول سببله
غيرلره جفا وبلاس ايريشور قصه دن حصه بودر كه ارامزدن برسي قباحت ايلمكله

جمیعی زننه انه کروب نیجه عذاب و عقاب چکدکلری که کهتر معناسنه در بلکه اندن مخففدر دین
فتی کیرودده قلمشلرمه مهتر معناسنه در بلکه اندن مقصود در دین سابقده کی کبی و جهله کهتر لک
ایلمش فتامل علقوادتا رلیه تخصیص ایدنلر تخصیص بلا مخصص ایلمشلر اسم مکانی سایر اسم
مکانلره قیاس ایدوب معلف دین یاننده سویلمیش زیرا بونلرک اسم مکانی معلف کلور میمک
کسری و عینک سکونی و لامک فتحیله آرآیده دخی کلور اصلی رادی در فته براخوردده
آملر اوکنده تکنه شکلنده برنسنه یاپوب اوتلغی و صمانی واریه انک ایچنده بر علقوار معناسنه
دکلدر ظن ایلدوکی کبی بونکیچون ابن سیدی علی زاده علفزاری مرعی ایله تعبیر ایلمش بالایه معنای
مطابقسی تورکیجه بولنمه دیوب معنای لازمیسی اذا اوجغا ایلدی دینه تعرض ایدن کندی
معترض در زیرا مقام لزوم و مطابقتدن اعمدر کفتم منت خدایرا عز و جل که از فواید درویشان
محروم نماندم کرچه از صحبت ایشان وحید شدم و بدین حکایه مستفید کشتم وامثال مرا در همه
عمر این نصیحت بکار آید که حرف رابط صفت و یا حرف بیان فواید فایده نک جمعیدر درویشان
اضافتی لامیه در صحبت ایشان لامیه وحید یالکز دیمکدر تنها معناسنه بعض نسخه ده وحید
یرینه فرید دوشر مستفید اسم فاعلدر فایده لنجی دیمکدر امثال مثالک جمعیدر بکنز شیئ دیمکدر
مرا ابه اضافت لامیه در را ادات تخصیص بنم کبی سیاقلره همه ادات تاکید عمری تاکید ایدر
با حرف صله امثال مرا ایله معقول صریحی و بکار عمر صریحی و در همه عمر ظرف زمانی مخصوصیت
اول درویشلردن بو سوزی ایشیدیجک دیدم شکر الله تعالی یه که درویشلرک ملاقاتی
برکتندن محروم قالمدم بلکه فواید عظیمه لرندن فایده منداولدم اکرچه شرف مصاحبتلرندن
و سعادت مرافقتلرندن تنها دوشدم یعنی کرچه سیزکله مصاحب و مرافق اولمدم اما سیزدن
منتفع اولدم حالی بو ایشیدوکم حکایتکله بکا چوق فایده حاصل اولدی و بونصیحت بنم کبیلری
تمام عمرنده ایشنه کلور یعنی بو نصیحتی ایشیدن کمال مرتبه متنصح اولور و بدین حکایه اولنده
واو یرینه اما یازن جمیع نسخه لره مخالف یازمشلر مثنوی بیلرک ناتراشیده دل مجلسی برنجه
دل هوشمندان بسی بیک یا حرف مصاحبت سببی متضمن نا حرف نفی تراشیده لغتده یونلمش
و ناتراشیده یونلمامق دیمکدر حالی ناساز و ناهموار دن کنایتدر مجلسی یا حرف وحدتدر

اولدرم

برنجه با حرف تاکید رنجه فعل مضارع مفرد غایب بونده فعل لازمدر اما متعدیه کلور
دل فاعلی هوشمندانه اضافت لامیه در عاقلان دیمکدر بسی یای اصلیه ایله چوق دیمکدر
محصل بیت بر مجلسده بر ناساز و ناهموار کیمسه سببیله عقلا و فضلانڭ کوڭللری چوق
رنجیده اولوب خاطرلری زیاده پریشان اولور بسی لفظی هوشمندانه قید ظن ایلین بی هوش
ایمش اکر برکه پر کنند از کلاب سکی در وی افتد کند منجلاب برکه بانڭ ضمی و رانڭ سکونیله
کوله دیرلر و عربجه حوض و غدیر دیرلر سکی یا حرف وحدت وی ضمیری برکه یه راجعدر کلاب ایله
پر اولمق اعتباریله افتد معنای شرطی متضمن فعل مضارع مفرد غایب فاعلی تحتنده سکه راجع
کند فعل مضارع مفرد غایب کندیدن مشتق فاعلی تحتنده سکه راجع ضمیردر کند فعل مضارع
کوریه ندن دیر غریب خطا ایلمش منجلاب میمڭ و جیمڭ ضمه لریله و سکون نونیله مردار آب
صویه دیرلر محصول بیت اکر حوضی کلابدن پر ایلسه لر بر ایت ایچینه دوشرسه مردار ایدر قصه دن
حصه در بو درکه بر امر شنیع ایله آدمی یارامازایدر بر کریه متصل اولان همزه وحدت ایچوندر
دین اسکی خطاسی اوزره مصر اولمش **حکایت** زاهدی مهمان پادشاهی بود
چون بر سفره بنشستند کمتر از آن خورد که ارادت او بود و چون بنماز برخاستند بیشتر از آن
کرد که عادت او بود تا ظن صلاحیت در حق او زیادت کنند زاهدی یا حرف وحدت مهمان
میمڭ کسری و هانڭ سکونیله قونق معناسنه در پادشاهی اضافت لامیه در و یا حرف وحدت
بود ادات زمانیه و با فعل ماضی چون حرف تعلیل بر حرف استعلا سفره اوستنده یمك
یدکلری یانسه بنشستند با حرف تاکید نشستند فعل ماضی جمع غایب اوتوردیلر دیمکدر
کمتر کم اکسك و تر ادات تفضیل اکسکراك دیمکدر خورد فعل ماضی مفرد غایب یدی دیمکدر
که حرف بیان ارادت افعال بابندن مصدر دیلك معناسنه او ضمیری اضافت لامیه در بود
ادات زمانیه بنماز با حرف صله برخاستند قالقدیلر برخاستن دن مشتقدر اورو طورماق
معناسنه بیش بای عربیڭ کسریله زیاده دیمکدر و تر ادات تفضیل زیاده راك دیمکدر که حرف
بیان عادت او لامیه تا حرف تعلیل ظن صلاحیت مصدر مفعولنه اضافتیه صلاحیت یاسی
مخففه در مشددتی یازانلر خطا ایلمش حق و لامیه زیادت بونلڭ کبی تالر عربیه ده کرد یازیلور

اما عجم اورون بازار محصول ترکیب بر زاهد بر پادشاهك قونغی ایدی و یا قونغی اولدی چونکه
سفره یه اوتوردیلر اشتهاسی اولدوغی دکلو یمدی یعنی ایسته دوکی دکلو یمدی بلکه استه دوکندن
اکسکراك یدی حاصلی قرنی طویورمیوب اج قالدی وچونکه نمازه قالقدیلر نمازنی عادتندن
زیاده قلدی یعنی معتاد اولان وظیفه سندن زیاده رکعت قلدی بونیجه ریاسی خلق انلك حقنده زهد
وصلاح وریاضت و پرهیز اعتقادی زیاده ایلیه لر دیو ایدردی بیت ترسم نرسی بکعبه ای اعرابی
کین ره که تو میروی بترکستانست ترسم فعل مضارع متکلم وحده در ترسیدندن قورقرم دیمکدر
نرسی فعل مضارع منفی یعنی نفی مستقبل با حرف صله کعبه خانهٔ خدا اعرابی صحرالرده و بوز
و بیابانده قونر کوچر بر طایفه در حاصلی اسم جنسدر عربك جمعی دکلدر یاسی حرف نسبتدر
کین که حرف تعلیل و این اسم اشارتدر ره که حرف بیان میروی فعل مضارع مفرد مخاطبدر کیدر
دیمکدر با حرف صله ترکستان جیحون ایرماغندن اوته ریسنه ترکستان دیرلر محصول بیت ای اعرابی
قورقرم که کعبه یه مقصوده واصل اولمیه سین حاصل کلام مرادك کعبه سنه وصول بولمیاسین زیرا بو
کردیکن یول سنی ترکستانه ایلتدی یعنی مرادیکه سنی ایصال ایلمز حاصلی زاهد زرق وریا ایله حقه
واصل اولیماز بلکه کتدکجه بعدی ارتار وکندو یه جاننه ایلدوکی جفا قالور انجق یعنی حطب دوزخ
اولور ایلدوکی ریا سبیله چون بمقام خویش باز آمد سفره خواست تا تناول کند پسری داشت
صاحب فراست کفت ای پدر در دعوت سلطان چیزی نخوردی کفت در نظر ایشان چیزی نخوردم
که بکار آید کفت نماز را هم قضا کن که چیزی نکردی که بکار آید تا حرف تعلیل تناول اکل
طعام معناسنه در پسری یا حرف وحدت صاحب فراست اسم فاعلك مفعولنه اضافتیدر فراست
بونده ذکاوت وطبیعت معناسنه در دعوت سلطان مصدرك فاعلنه اضافتیدر چیزی یا حرف
وحدت نخوردی فعل مضارع مفرد مخاطب معنای استفهامی متضمن یمدکمی دیمکدر در نظر
ایشان لامیه که حرف بیان کفت پسر دیدی محصول ترکیب چونکه زاهد عرابی دعوت سلطاندن
کنه کندی مقامنه کلدی سفره دیلدیکه طعام اکل ایلیه بر صاحب فراست وزکاوت فرزندی
واریدی دیدیکه ای پدر پادشاه دعوت وضیافتنده برنسنه یمدوکمی زاهد دیدیکه انلرك
نظرنده برنسنه یمدم که کفایت ایلیه حاصلی اکابر واعیان نظرنده طویجه نسنه یمدم بلکه

اج قالدم بيرم يدي كر نمازينه قضا ايله ديو ابو نسنه ايلمدم كه كركفريه ياراية يعني ظاهر بودركه
اكل طعامده ايلدوكم كبي ريايي اداي صلواتده ده ايلمشسن اعمي كي اينده قضا ايله كه انده ايلدوكك
ريا ايله قلدوغم نماز حقه يارامز قطعه اي هنرها نهاده بر كف دست عيبها بركرفته زير بغل
اي حرف ندا منادي مقدر هنر صنعته وصنعتده مهارته ديرلر صاحبي يعني مقبول ايلين نسنه
عربيده منقبت ديرلر وها ادات جمع در نهاده هاي رسمي بونلك كبي يرلرده حرف ترتب اولور
معناسي قويوب ديمكدر كف دست لاميه در الك ايه سي ديمكدر هنرها نهاده نك مفعول
صريحي وبركف غير صريحي عيبها بركرفته نك مفعول اولي زير بغل لاميه ومفعول ثانيسي زير الت
معناسنه در جهانك ستدنده عربيده تحت ديرلر بغل قولتق در عربيده ابط ديرلر همزه نك
وبانك كسره لري له سكون با ايله ده لغتدر محصل اي هنرلريكي الك ايه سنه قويوب
عيبلروكي قولتغك التنه الوب كيزلين كيمسه كيمسه معناده منادادر يعني اي هنرلريكي اظهار
ايدوب عيبلريكي ستر ايدن كيمسه تا جه خواهي خريدن اي مغرور روز درماندكي بسيم دغل
تا حرف تعجب در عجبا معناسنه خواهي فعل مضارع مفرد مخاطب بلورسين ديمكدر خريدن خانك
ورانك كسره لري له مصدر در صاتون المق معناسنه اي حرف ندا منادي محذوف تقديري اي مرد
مغرور در مغرور بونده غافل معناسنه در روز درماندكي لاميه در كاف عجم هاي رسميه بدلدر
ويا حرف مصدر روز عجز ديمكدر با حرف مقابله سيم دغل بيانيه در دغل قلب وفاسد اقچه ناسره
معناسنه محصل مغروره خطا ايدوب بيورر عجبا نه السك كرك اي مغرور يعني نه صاتون
السك كرك عجز كوننده قلب كومشله حالي ريا ايله اولان عمل فاسده وكاسده مردود
ومطرود در پس ضرافتنده جزا عبارتده دكلدر كه مقابلنده ثواب وجزا ميسر اوله يعني ريا ايله
اولان عمله ضلالدن امان ايده بو يله عمله اعتماد ايدوب جنتامية ايلميه والله اعلم حكايت
ياد دارم كه در عهد طفوليت متعبد بودم وشبخيز ومولع زهد وپرهيز ياد دارم خاطرده
در ديمكدر كه حرف بيان عهد بونده زمان معناسنه در اضافتي لاميه در طفوليت
صباوت يعني اوغلنجقلق زماني ديمكدر متعبد اسم فاعلدر تفعل بابندن عبادتله
مقيد اولجي ديمكدر شبخيز كيجه قالقجي يعني تهجد ومولع افعال بابندن اسم مفعولدر حريص

معناسنه بو معناده بولغت اسم مفعول وزنی اوزره مستعملدر زهد و پرهیز عطف تفسیری
شکلیه محصول ترکیب هنوز یاد میدهد در فراموش ایلمشم کر صباوت زماننده متعبد و متزهد
ایدم یعنی عبادت و طاعته مشغول ایدم و کیجه تهجده قالیجی و زهد و پرهیزه حریص صالحی
ایشم صوفیجه سنه ایدیکی شبی در خدمت پدر نشسته بودم وهمه شب دیده بهم نبسته
و مصحف عزیز در کنار کرفته و طایفه کرد ما خفته پدر را کفتم از اینان یکی سر بر نمی دارد که دوکانه
بکذارد چنان خفته اند که کویی مرده اند کفت جان پدر تو نیز اکر بخفتی به که در پوستین خلق
افتی شبی در خدمت پدر یای وحدتله بر کیجه پدرک خدمتنده دیمکدر دیده بونده کوزدر
بهم بر برینه بسته بغلمدم معنای لازمیسی کوز یومدم دیمکدر صالحی ترک نومدن
کنایه در در کنار قوجقده دیمکدر کرفته طوتمشیدم بو سجعلرک جمعنده بودم لفظی مقدردر
و طائفه یا حرف وحدت و همزه حرف توسل کرد بونده اطراف معناسنه در مایه اضافی لا
میه در خفته بونده اویومش دیمکدر پدر را را حرف صله از اینان بونلردن یعنی اطرافمزده
یاتانلردن سر بر نمی دارد باش قالدرمازلر که دوکانه ایکی رکعت دیمکدر بکذارد ادا ایلیه
چنان بخلیدی که حرف بیان کویی فعل مضارع مفرد مخاطب کفت پدر دیدی جان پدر
منادی حرف ندا محذوف نیز دخی دیمکدر بخفتی با حرف تاکید و خفتی فعل ماضی مفرد مخاطب
فعل شرط واقعدر به که حرف بیان پوستین لغتده کورکدر اما اصطلاحده مساوی و غیبت
معناسنه در افتی فعل مضارع مفرد مخاطب جزای شرط واقعدر محصول ترکیب بو کیجه پدر عزیزمک
حضور شریفنده اوتوردم ایدی یعنی احیای لیل ایلیدم دیمکدر معلوم اوله که حضرت شیخک
مناقبنده یازمشلر که بو نظر حضرت شیخ سعدی سلطان العاشقین شیخ روزبهانه نسبت
کوینده پدر حضرت شیخ سعدی یعنی شیخ عبدالله خادم حضرت شیخ بوده است چون حضرت
شیخ سعدی متولد شده بخدمت شیخ آورده و حضرت نظر فرموده اند و فرموده اند که عشق را
بخشش کردیم بدو هم نصیبی ادیم اما مرشد او شیخ شهاب الدین سهروردیست قدس الله ارواحهم
و تمام کیجه صباحه دکین کوزم یوممادم و اویقو یوزن کورمدم و مصحف شریفی المدن قومیوب تلاوت
ایدردم حالی صباحه دکین یاتمده اولان بر بولک طایفه یعنی اوجاغی اطرافمزده خواب

غفلته ياتوب اويورلردي بن همه ديدم بونلردن برىسى باشين قالدروب نماز كه ايكي ركعت
نمازايليه شويله اويوسه‌لركه كويا كه اولمشلردر يعني خواب غفلته شويله مستغرق قلردركه كويا كه
موتى دريده بن بنم بو سوزمى ايشدوب خجالتدن ديدي اي جان پدر سن دخي اويويايدك چوق
يك اچي ايدي كه خلقك غيبت ومساوي سين ايليه سين يعني خلقك معايب ومثالبين سويلمكدن
اويومغك يكيدي زيرا انلر اكرچه خواب غفلته مستغرق قلردر وعبادتده مقصرلردر لكن
اولحين ده كسب معصيتدن خالي وسالملردر اما سن اكرچه عبادت وطاعته سين لكن غيبت
ومساوي سببيله ضايع يره زحمت چكرسين كه بونلر سببيله عملك ميرود كل قطعه نبيه مدعي
جز خويشتن را كر دارد پرده پندار در پيش نبينه فعل نفي مستقبل مفرد غايب مدعي افتعال
بابندن اسم فاعل ديلاين يره برنسنه دعوي ايدن بونده مراد خود بين وخود پسند جز غيري
خويشتن خاده روم كسره ايله وواو رسميله كندي ديمكدر ورا ادات مفعول كه حرف تعليل
پرده پندار بيانيه پندار ظن معناسنه در مخصوصا خود بين مدعي دنياده كندودن
غيري كورمز يعني همان كندي طاعت وعبادتني كورر انجق زيرا اوكنده زعم وپندار وعجب
واستكباره پرده سي غيرلري كورمكه مانعدر وحالترينه اطلاع وپندا ودافع كرش چشم خدا
بيني ببخشنده نبينه هيچ كس عاجزتر از خويش كوش كو حرف شرط وضميري مجابه راجعدر
چشم خدا بين بيانيه وصف تركيبيدر خدادن غيري فاني مطلق كورن كوزديمكدر ويا حرف
مصدر ببخشند فعل مستقبل جمع غايب بغشليه لر ديمكدر نبينه فعل نفي مستقبل مفرد غايب
كورمز ديمكدر هيچ كس مفعول اولي مجي عاجزتر مفعول ثاني مجي از خويش مفعول غير
مجي مخصوصا اكر مدعي يه جناب كبريادن عنايت وهدايت اولوب چشم خدا بين عطا
ايلسه لر حقايق اشيايي كماهي كورمكه وبلمكه موفق اولوب عالمده كندودن عاجز ترك
وحقيرك بركمسه كورمزدي وكندي حالين بيلوب اصلا انانيت ووجودن لاف اورمازدي
حالي زبان بوبيته قالوردي وهيچ كمسه يه دخل تعرض ايلمزدي بو بيتده نسخه لر مختلفه
لكن اصح نسخه يازدوغمزدر **حكايت** بزركي رادر محفلي همي ستودند ودر اوصاف
جميلش مبالغه همي نمودند سر برآورد وكفت من آنم كه من دانم بزركي يا حرف وحدت ورا

ادات مفعول محفل اسم مکاندر مجمع معناسنه زیرا حفل کثرت معناسنه در ضرب بابندن و یا حرف
وصدت ها حرف تأکید ومجی حکایت حال ماضی افاده ایدر ستودنه فعل ماضی جمع غایب اوکرکردی
دیمکدر یعنی مدح ایدرلردی اوصاف جمیل یانه سربرآورد باشین قالدردی یعنی محفلده حاضر
ایدی منکور اوصاف ومدحانی ایشده مجلس باشین قالدردی ودیدی من نام بن اول کیمسه
یم که حرف بیان من ذاتم بن بیلورم محصوصه بر اولو کیمسه مواجهة بن محمدة اوکوب مدح
ایدرلردی واوصاف جمیلنه واخلاق حمیدسنه مبالغه کوستردیلر منکور عزیز مبالغه
لری ایشدیجه باشینی قالدردی ودیدی بن اول کسم کم بن بیلورم یعنی سیز بنم حقمده هرنه که
مبالغه ایدرسکز فایده سی یوقدر زیرا اوز طالمی بن سیزدن ایو بیلورم سیز بیوردوغکوز
مبالغه در بنم حقمده بنده اولردن نسنه یوقدر بیت کفیت اذی یامن تعة محاسنی علانیة
هذا ولم تنبه باطنی کفیت فعل ماضی مفرد مذکر مخاطب ضرب بابندن ناقص یائیسندن مبنی للمفعول
بسنه وکافیسین دیمکدر اذی مصدر اذی یأذی دن حسب بابندن مهموز الفا معتل اللام
جفا معناسنه بونده تمییز لغله منصوبدر کفیت فاعلندن یا حرف وحدت ندا من اسم موصول
منادی تعة فعل مضارع مفرد مذکر مخاطب فاعلی تحتنده انت مستتر محاسن حسنک جمعیدر
خلاف قیاس اوزره مساجد وزنی اوزره مفعول تعة در وجمله فعلیه نک اعرابدن محلی
یوق موصولک صله سیدر ویا ضمیر متکلم محلا مجرور مضاف الیه محاسنه در تعیبی یا یله یازلوب
اوقونلو خلاف ظاهره حمل ایلمشلردر بن خلاف ظاهره ذاهب اولمشلر تنکر یا من بدا جمال الخ
دن ظاهردر علانیة اشکاره دیمکدر ویا ضمیر متکلم محلا مجرور مضاف الیه علانیه در و محلا
مرفوع مقدمدر خبر ویا مبتدا هذا موخر مبتدا ویا خبر مبتدا ولم تنبه فعل جحد مطلق لم بیلیجی
دری ینبه دن ضرب بابندن ناقص یائیسندن بیلمدک دیمکدر مصدری درایت کلور باطنی
فاعل وزنی اوزره کیزلی دیمکدر لم تنبهنک مفعولیدر ویا ضمیر متکلم محلا مجرور مضاف الیه
مخصوصیدر ای بنم محاسن هنرلریمی یوزمه قرشو بر بزدکی وتعداد ایدن و قارشمده مدح
وثنا واوصاف جمیله مشغول اولان بو جهتدن ~~مشغول اولان بو جهتدن~~ بکا جفا واذا
ایلکده کافیسین زیرا بونده وارسنده قباحت وارکه نفسمه عجب وغرور ویردکه حقمده دور

وطریق استقامتدن مهجور اولمامه باعث اولور علی کل حال بکا بر جهتدن عزیز کلی متوبندر
وبو سنك سویلدوکك بنم ظاهر حالمدر و مطلع اولدوغك بنم اشکاره وضعمدر اما باطنی حالمدن
و بلمزسك نه اخلقلق احوال باطنمده خلاق مطلع و عالمدر انجق قطعه شخصم بچشم عالمیان
خوب منظرست و زشت باطنم سر بخجلت فتاده پیش شخصم دن مراد نظره کلان وجودمدر
باء حرف صله چشم عالمیان لامیه یا حرف نسبت الف و نون ادات عالمه منسوب خلقلر کوزنده دیمکدر
منظر اسم مکاندر نظرکاه معناسنه زشت باطن لامیه خبث خاطر ضمنی و یانك سکونیله مصدردر
مراد دلق معناسنه میم متکلم معناده خجلته مقیده در سر بخجلت بیانیه و یا میم پیشه مقیده در پیشم
تقدیرنده و یا بو میم قرینه سیله پیشه بر میم تقدیر اولنه مخصوصدر بنم وجودم و شخصم خلق
عالمك کوزنده خوب سیرتکا ... یعنی ظاهرم نظرلرینه خوب کورینور اما باطنم خبثیله ودرونم
قباحتندن شرمنده لك باشنی قالدروب کیمسه یوزینه بقه مز بلکه خجالتندن باشم اوکنه دوشمش
سر بخجلت اضافتی مجازیه زیر خجلتك باشی و اباغی اولماز مقصود خجلتدن باشم اوکنه
دوشمشدر دیمکدر نته کم اوتنان کیمسه خجالتدن باشنی اوکونه صوقر طاوس را بنقش و نکاری که
هست خلق تحسین کنند و او خجل از پای زشت خویشتن طاوس معروف فارسیده چوانه دیرلر را حرف
صله یا حرف مصاحبت سببیه متضمن نقش روزکار عطفی تفسیری در و یا حرف وحدت نوعیه که حرف
رابط صفت خلق مصراع ثانیه مرهونه کنند لك طاوس مفعولی اول صریحی و تحسین ثانیسی و نقش
غیر صریحی او ضمیری طاوسه راجعه خجل صفت مشبهه در او تانغان معناسنه پای زشت بیانیه
و خویشه اضافت لامیه در مخصوصدر طاوسه بر دو دلر نقش و نکار سببیله که انده واردر خلق
تحسین ایدرلر اما اول کندی زشت ایاغندن شرمسار در قصه دن حصه بود که ممدوح عزیز
بیورر که بنم علم و معرفتم و کمال ایله اراسته و پیراسته اولدوغم ظاهر اسکا خوش کلور و بنی
مدح و اطرا ایدرسین اما باطنم ظاهرمه اویماز بس اول جهتدن زیاده شرمنده یم حاصلی
عیوب درونمه زیاده مجموعم که ظاهر اولماز **حکایت** یکی از صلحای جبل لبنان
که مقامات او در دیار عرب مذکور بود و کرامات او مشهور صلحای جبل لبنان صلحانك
جبله اضافتی لامیه در و لبنانه بیانیه لبنان طرابلسله شام بینینده بر طاغك اسمیدر

عثماني وزني اوزره در که حرف رابط صفت مقاماتدن بونده مراتب مراد در که طرق تمشا
مستعمله در محصول در که جبل لبنان صلحاسندن بولیسي که دیار عربیه مقامات ومراتبي مذکوره
وکوماتي مشهود بجامع دمشق درآمد وبرکنار برکه کلاسه طهارت میکرد پایش بلغزید
وبحوض درافتاد وبمشقت بسیار از آنجا خلاص یافت از نماز بپرداخت یکي از
اصحاب کفت مرا مشکلي هست شیخ کفت آن چیست کفت یاد دارم که بر روی دریاي مغرب
میرفتي وقدمت ترنمیشد وامروز [illegible] یك قامت آب از هلاکت چیزي نمانده بود درین چه
حکمتست باحرف صله جامع دمشق لامیه دن مراد جامع بني امیه در که اصلنده کلیسا ایمش
صکره معاویه زماننده نصفه شرقیسني صحابه نصاراء دن الوب مسجد اتدیلر الان محرابلري
طورر واول محرابه محراب صحابه دیرلر صکره ولید بن عبد الملك نصارایه بعض کنیسه ویروب
اول نصفني دخي الوب مجموعني براولو جامع ایلدي پس مذکور جامع شریفي ترمیم وتطیین ایلدکده
کوچ جامعك قربنده دیوار جامعه متصل یرده یوغودلر دوشیش یعني جمع اولوردي انکیچون اول یره
کلاسه دیدیلر مبالغه صیغه سیدر ارض کلاسه تعبیرنده زیرا کلس کرچه والجیه دیرلر صکره نور
الدین محمود بن زنکي مذکور کلاسه ده سنه خمس وخمسین وخمسمائه ده بر مدرسه بنیاد ایلدي
واول مدرسه نك اسمي الان کلاسه در مبني انك ایچون ائمه شافعیه یه مشروطه در اما بونده بو زمانده
باني بناسندن نام ونشان یوقدر زیرا سنه سبعین وخمسمائه ده آتشه یاندي اکا متصل جامع
شریفك برمناره سي وار که اکا مأذنة العروس دیرلر پس بجه زمان بویله قالدي صکره سلطان
صلاح الدین شامه پادشاه اولدقده بناسنه امرایدوب لیکن حجره لرینی شویله کوچلك ایله یلو برادمه
غربي صفنا دي ایدي مذکور برکه مذکوره کلاسه نك اورتا سنده در جامع شریفه چیقادبو کوی
قیونك قارشوسنده در ودرینلکي بر بوجق ادم بوینجه وارد ر پس جامع بني امیه دیه کلدی
نصارادن اوقل الوب جامع ایدنلر اولدیغیچون در برکنار برکه کلاسه برکه کلاسه نك کنارنده
دیمکدر کنارنی قسنده دیمك دکلدر طهارت میکرد طهارت ایدردي پایش شینن ضمیر صالحه
راجعدر بلغزید پایي تاکید ایله طیرندي دیمکدر فعل ماضي مفرد غایب در لغزیدندن باحرف صله
حوضدن مراد مذکور برکه در باحرف مصاحبت مشقت بسیار مصدر فاعلنه اضافتیله چون

حرف تعليل از نماز نماز دن دیمکدر بیر دلخسته یای تأکید ایله فارغ و خالی اوله یلر یکی از
اصحاب مریدلردن بری گفت دیدی یعنی صوردی مرا بنم دیمکدر مشکلی یا حرف وحدت شیخ گفت
دیدی ان اسم اشارتدر مشکله گفت مرید دیدی یاد دارم خاطرمده در کر یك قامت اب برابع بوی
صوم یمکدر بعض نسخه ده قامت یرینه قله واقعدر قافك ضمی ولام مشدده دله بر بیوك دستیه
دیرلر کیکی اللی بطمان صواله بونده صویك قلتندن کنایتدر هلکت تا ضمیر خطابدر از هلکت
چیزی نمانده بودك معناسنی غیر از هلاکت تقدیر ایدن معنا بی هلاك ایلمش و کل هلاك
بولمشدی واندن بو جزو بر پاره اصلا قلمدی دین عجب معنا تصویر ایلمش محلی ترکیب منه کور
صالح جامع دمشقده یعنی جامع بنی امیه یه داخل اولدی و کلاسه حوضنك کنارنده ابدستالوردی
اللهك حکمتیله ایاغی طیرندی و حوضه دوشدی و چوق مشقت و محنتله بو غلقدن خلاص
بولدی اکر نمازدن فارغ اوله یلور عزیزك مریدلرندن بری عزیزه خطاب ایدوب بیوردی بنم بر مشکلم
وار شیخ بیوردیکه اول مشکل نهدر مرید دیدیکه یادمده در کرس دریای مغرب بوزنده کیدردك
و ایاغك پاتش اولمزدی یعنی اصلنمازدی و بو کون بر ادم بولی صوده هلاك اولدی بو نه قالماشتیدی
حاصلی غرق اولیازدك سر بجیب تفکر فرو برد و پس از تامل بسیار سر برآورد و گفت نشنیدهٔ
شنیدهٔ همزه خطابدر یعنی طوتان بوکی نه کیمسه کورمش و نه ایشتمشدر که سید عالم محمد مصطفی
صلی الله تعالی علیه و سلم گفت لی مع الله وقت لا یسعنی فیه ملك مقرب ولا نبی مرسل و نگفت
علی الدوام با حرف صله جیب جیمك فتحه یه دیرلر تفکر اضافتی بیانیه در فرو برد بجستجو اشاعه
ایلدی دیمکدر اما استعماله انهودی دیمکدر مرادی فکره طالدی دیمکدر تامل بسیار بیانیه سر برآورد
اوکیکی سر فرو بردك مفعول صریحی و بجیب غیر صریحی و ایکنجی سر براوردك مفعولی لام حرف جر
و یا ضمیر متکلم محلا مجرور لاملة متعلقدر مقدر حاصل کلمه سنه که مقدم خبریدر موخر مبتدا
نك کروقت در مع میمك و عینك فتحه لریله زمان مصاحبت و مقارنتك و مکانلرینك اسمیدر
محلنه کوره اضافت و ظرفیته لازم منکور حاصله متعلق جل جلاله اضافتله مجروردر تقدیر کلام
خدا ایله بنم بر وقتم وار دردیمکدر لا یسعنی فعل نفی استقبال معزم منکر غایب حسب بابندن
یوسع واو بین یا و کسره واقع اولدوغیچون حذف اولندیکه صکره حرف حلق ایچون سین مفتوح

قلندری

قلندي وزني ايله اصله نسبت يَعلَم ركسر عينله اما فرعه نسبت يُعلَم دُر فتح عينله ونون حرف وقايه
وياضمير متكلم محلا منصوب مفعوليه در وجمله فعليه محلا مرفوع صفتيدر وقلت يعني بكا لايق
ومناسب دكل ويابكا مجامع ومقارن دكل ملك فرشته لفظا مرفوع فاعلي لا يسع در مقرب تفعيل
بابندن اسم مفعوليدر لفظا مرفوع صفت ملكدر واو حرف عطف ولا حرف نفي ونبي ملكه معطوف
تقديري لا يسعني نبي دُر مرسل لفظا مرفوع صفت نبي دور مرسل شول پيغمبردركه وشول پيغمبره
ديرلركه خلقي بر تازه دينه دعوت ايلمكه جانب خدادن بركتابي اوله حضرت محمد صلي الله تعالي
عليه وسلم وموسي عليه السلام وعيسي وداود عليهم الصلوة والسلام كبي واو حرف عطف تكلفت
حرفيت شرطيا ولنده كفته معطوفدر علي الدوام مقول نكفته در مخصوص اولدكسب عزيزلر مريدي ايكي
حالت بينده اولان مخالف ومغاير تلك حكمتندن سؤال ايدبجه عزيز باشني فكر يقه سنه ايلتدي
يعني فكره طالدي ديمكدر فكره يقه اثباتي مجازلمدر وجوق تامل دنصكره باشني قالدروب
ديدي ايشتما مشميسك حضرت محمد مصطفي صلي الله تعالي عليه وسلم ديدي يعني بنوم مشكه بنم خدا
بر وقتم واردركه اول وقتده بكا ملك مقرب لايق ومناسب ويا مجامع ومقارن دكل وفخر نبي مرسله يعني
خدايه اندن يقين رق اولوم حضرت پيغمبر خدا ايله بر وقتم واردي هر وقت وهر ساعت ديمدي
حالي دايما حالم خدا ايله بويله دردي ميدي زيرا اول مقامه مقام محمود ديرلر نوع انسانه ميسر دكل ايدي
سويلرلر لا يسعني فيه ملك مقرب ولا نبي مرسل نك معناسيني اويله وقت كه بكا وسعت ويرمز
اول وقتده ملك ومرسل نبي دين معنا به ايو وسعت ويرمامش وقتي چنين كه فرمود جبرائيل
وميكائيل بر داختي ودريكر وقت با حفصه وزينب در ساختي وقتي يا حرف وحدت چنيت
بو تجليي ديمكدر كه حرف بيان بجبرائيل وميكائيل با حرف مصاحبت نبرداختي فعل نفي حكايت
ماضي مقيدد مشغول اولمازدي ديمكدر يعني بونلره ملتفت اولمازدي ومناسبت ايلمزدي برداختي
نك معناسيني مقارنت ايلمزدي دين عنعي سويلمش با حرف مصاحبت حفصه حضرتلك خاتوني
وامام عمر حضرتلك قزي هجرتدن ايكي سنه اول تزويج ايلدي امام عثمان رضي الله عنه خلافتنده
مدينه منوره ده زينب ادلي ايكي خاتوني اولمشدر اما بونده ضميمه قزي مراد دكه حضرتلك حال
حياتنده وفات ايلمشدر در ساختي قانع وراضي اولوردي فعل ماضي حكايت حال يعني بويله علي

مرتبه صاحبی ایکی انلر مصاحبتیله قانع وراضی ایمش محصل بیت بر وقت بو تجلین ایدیکه
حضرت بیورردی یعنی جبرائیل ومیکائیل ایله مشغول ومقید اولمازدی یعنی مرتبه سی انلردن
اعلی ایدی انلرک مرتبه سنه تنزل ایلمزدی و بر وقت دخی حفصه و زینب ایله قانع وراضی اولوب
مصاحبت ایدردی یعنی انبیا واولیانک ایکی حالی وارد در بری روحانیت وبری بشریت وحیثیت
حاللریدر ضد ایله اولان حاللریدر وبشریت حاللری بشر ایله اولان حاللریدر که مشاهدة الابرار بین
التجلی والاستار دیمکدر نماید ومیجرباید که صرف تعلیل مشاهده مفاعله بابندن مصدردر بونده
مشاهده سیر وتماشا سندن عبارتدر ابرار بارک جمعیدر صفت مشبهه در ابو دیمکدر بر وبارک
جمعیدر صفت مشبهه لردر ابولردر دیمکدر مراد مقربیندر ضد ایدر تجلی تفعل بابندن مصدردر یابی
رعایتچون لام مکسور اولمش معناسی ظهوردر واستتار افتعال بابندن مصدردر گیزلنمکدر دیمکدر نماید
فعل حال مفرد غایب یعنی للمفعول معناسنده کورینور دیمکدر فاعلی ضدادر واو حرف عطفدر میرباید
فعل حال مفرد غایب مبنی للمفعول معناسی قپارر دیمکدر استتاردن کنایتدر یعنی کورنمملک
نتکه میجرباید تجلیدن کنایتدر یعنی کورنمک محصل بیت حضرت حبیب الله صلی الله
علیه وسلم کاه حقله وکاه خلقله مناسبتی اولدیغی کبی اولولرک وابرارک سیر وتماشاسی
یعنی انبیا واولیانک مشاهده لری تجلی استتار بیننده در یعنی بونلره کاهی جمالین عرض
وسیر ایتدیرر وکاهی اخفا ایدوب کیزلر حاصلی کاه کورینور وکاه کورنمز صبیت ترتیبلی مصنفی
بوده رفته بر یعنی نماید ومیجرباید فعللرنه نصب که یا قلوب اول یابی ذکر ایتدی معلومدر که مقصود
واصل اولمامشدر ومذکور فعللر مفرد اولمقدر کرک جمع صیغه سیله ایراد ایلیسلر معنالریله جمع اوله
تمسللو معنالری یعنی بودم کوسترلر وبردم قپارلردی ویردلرکه الوردین ملاحظه سیز معناوی مسئلر
بیت دید ارمیجرباید وبر هیچ میکنی بازار خویش وآتش ما تیز میکنی دیدار دیدار مراد بونده یوز
نماجی فعل مضارع مخاطبدر دیدار مقدم مفعولیدر وبر هیچ میکنیسنک بو مصراع نماینینک
ومیربابیناک معنالرینی متضمندر وبازار خویش لامیدر ومیکنیسنک مفعول اولیدر وآتش ما معطوف
اکا وتیز مفعول ثانیسیدر محصل بیت بیزه دیدارکی کوسترسین یعنی عرض جمال ایدرسین
ویرهیز ایلرسین یعنی جمالکنی کیزلرسین حاصلی کاه تجلی ایدوب بیزی دیدارکه مشتاق ایدرسین

وگاه مستتر اولوب یزیجی واله وحیران ایدرسین بو بندن مرادك کنه وبازار ورونقکی کسکین

ورایج ایدرسین بیزم آتش عشقمزی زیاده ایلمکدر حاصلی گاه متجلی وگاه مستتر اولمغله کنه وآتش

عشقکی قیزغن وبیزم عشق وشوقمزی کسکین وزیاده ایلرسین خواجه حافظ بیورر بیت

شنیدم ازان سخن کر نکارم چو ماه نو ابرو نمود وجلوه کری کرد ورنهفت اشاهد من اهوی

بغیر وسیلة فیلحقنی شان اضل طریقا اشاهد فعل مضارع متکلم وحده مفاعله بابندن کورهرم

دیمکدر من اسم موصول محلا منصوب مفعول اشاهدك واهوی فعل مضارع متکلم وحده در

علم بابندن تعشق ایدرم یعنی اهواه در اسم موصوله راجع ضمیر منصوب ضرورت وزن ایچون حذف اولنمشدر

ضرورتسزده حذفی جایزدر سودیکم دیمکدر بغیر باحرف جر اشاهد به متعلق وسیله بر نسنه یه اولشمغه

سبب اولانه دیرلر فیلحقنی فا سببیه وترتیبیه متضمن حرف تعقیبه یلحق فعل مضارع مفرد غایب

عالم بابندن نون حرف وقایه ویا ضمیر متکلم محلا منصوب مفعول یلحقك دریش بکا اولاشور شان لفظا

مرفوع فاعل یلحقکدر همزه الفه قلب ایلمکده جایزدر حال معناسنه در اضل فعل مضارع متکلم وحده در

ضرب بابندن مضاعفندن یتوررم یعنی کم ایدرم دیمکدر جمله فعلیه صفت شانه در موصوفه راجع

ضمیر محذوفدر تقدیری اضل به در طریقا لفظا منصوب مفعول اضلدر محصول بیت سودوکم

یعنی جانانی وسیله سز وواسطه سز کورورم وسیر وتماشا ایدرم حاصلی اشکاره تماشا لازم بس

بکا بر حال وشان اولاشور یعنی بر حال واقع اولور که بن اول مشاهده سببیله یولجی کم ایدرم کمال

حیرت ودهشتدن حاصلی عرض جمال ایدوب بکا تجلی ایدیجک مدهوش اولوب کندومی یتوررم

یؤجج نارا ثم یطفی برشة لذالك ترانی محرقا وغریقا یؤجج فعل مضارع مفرد غایب فاعلی

بیت اولك مصراع اولنده منه راجع ضمیردر تفعیل بابندن تاجیج آتش یاقلمغه وایقادده

دیرلر نارا لفظا منصوب مفعولیدر ثم حرف عطف ترتیب وتراخی افاده ایدر یطفی فعل مضارع

مفرد مذکر غایب افعال بابندن اصلنده مهموز اللامدر ضرورت وزن ایچون همزه یا یه قلب

اولندی سوندورر دیمکدر فاعلی تحتنده یؤجج فاعلی کبی منه راجع ضمیردر با حرف جر اطفاه

متعلق رشه رانك فتحی وشینك تشدیدیله چیسه یه دیرلر مثلا یغمور چیسیسی کبی لذالك

لام حرف جردر تعلیل ایچون ذالك اسم اشارتدر تاجیج ناره واطفایه ترانی ترا فعل مضارع

مفرد مخاطب اصلی ترا آیدی همزه سماعا حذف اولنمشدر نون حرف وقایه و یا ضمیر متکلم محلا
منصوب مفعولیدر بنی کورمیسن دیمکدر در رؤیت عین مراد ایدیسه بر مفعول‌له اکتفا او
اولنور ور رؤیت قلب مراد اولورسه ایکی مفعولی اولور سایر افعال قلوب کبی بونده ایکیسنه
ده مساغ وار محرقا افعال بابندن اسم مفعولدر ترکیده تبصر معناسنه اولورسه محرقا حالیتله منصوب
اولور ترانی یاسندن اما فعل قلبی اولورسه محرقا مفعول ثانیسی اولور یانمش کورمیسن و یانمش
اولدوغم حالده کورمیسن وغریقا اعرابده محرقا کبیدر فعیل مفعول معناسنه در مغرق دیمکدر
غرق اولمش معناسنه محصول بیت جانان آتش عشق و محبتی تجلی سبیله ایقاد ایدوب یالکنده در
یعنی جمالینی کوسترمکله عشق آتشنی بیله ایده‌صکره استتار و اختفار شاشیله صوینه‌در حاصلی
تاجیج نار تجلیدن کنایه‌در و رشاشیله اطفا تستر و اختفادن یعنی کندوبی جانان اول عاشق
و محبنه کوستروب صکره کیزلرمی نمایه و محجوبایه دیمکدر سابقا بیوردوغی فقیر بو مصراع اولک
معناسنی فراقنده یعنی عشق آتشنه یقاده‌صکره وصال صوینک سرپنه سیله اول آتشی سوندرر
دین معنای بیتی سوندرمش و مصراع اولک معناسنی عشق نارینی ایقاد ایدوب فراقنده
بر نوع عله انه‌صکره ماء وصالک بر رشحه ایله سوندرردین منع کوبکی معنای مصراعی سو
یندرمش ونار عشقی جانان تاجیج ایدن انه‌صکره وصالک ازا جوق صویله سوندرردین
منکورلر تاجیج واطفاده زیاده ابهام بیورمش **حکایت** یکی پرسید از ان کم کرده فرزند
که ای روشن کهر پیر خردمند یکی یا حرف وحدت پرسید فعل ماضی مفرد غایب صوردی
دیمکدر کم کرده کم ایلمش یعنی یتیرمش فرزند اوغول کهر حرف بیان روشن لغتده ایدین دیمکدر
اما بونک کبی یرلرده واضح و صحیح و پاک معناسنه در کهر کاف فارسینک فتحیله کوهر معناسنه در
در بونده مراد اصل و نسب و نهاد و نژاددر روشن کوهر وصف ترکیبیدر پاکیزه اصل و صحیح
النسب و عالی نژاد تقدیری مرد روشن کهردر پیر خردمند بیانیه و روشن کهردن بدلدر روشن
کهردن بدل روشن کهرک معناسنه لفظی کبی روشنه دیوب صافی و پاک کوهر تعبیر ایده‌نه
اعتراض ایلین کنه و معترض واقع اولمش محصول بیت بر کیمسه اوغلنی یتیرندن سؤال
ایلدی یعنی حضرت یعقوب پیغمبردن که یوسفی یتیرمشدی بویله دیو که ای پاک و پاکیزه نسب

واصل

واصل ای پیر خردمند زمصرش بوی پیراهن شنیدی چرا در چاه کنعانش ندیدی زمصرش
شین ضمیر معناده پیراهنه مقیددر و زای مفرده ازدن مخففدر پس بو یله دینه اعتراض ایدر
کندی معترض در بوی پیراهن لامیه شنیدی فعل ماضی مفرد مخاطب ایشتدک یعنی دویدک
دیمکدر شنیدن یعنی ایشتمک حاسهٔ سمعه مخصوص ایکن مجازا حاسهٔ شم ده استعمالی
چوقدر نتکه خواجه حافظ بیورر بیت بوی بنفشه بشنو و زلف نگار گیر بنگر بو رنگ لاله
و عزم شراب کن حاصلی قوقویی طویمقده استعمالی چوقدر تورکیده ده بو دخی قوقی طویدی دیرلر
در حرف ظرف چاه کنعانش لامیه چاه قویی و کنعان حضرت یعقوبک مملکتی و سرایندن قویک ایرا
قلغی ایکی فرسخ یرمقدار ایدی انجق وار و الآن کور چاه مستعملدر یاننده بر مسجد وار بویلک
اوستنده بر کوچک کوبک یاننده حاصلی شامه قدس مبارکه واروب یولک اوستنده در ایکی شیئی بیله
یوسفه راجعدر کم فرزندان دن عبارتدر محصول بیت حضرت یعقوبه سائل در کم مصردن حضرت
یوسفک کوملکی قوقسینی طویدک نتکه مشهور حکایه در یا نیچون چاه کنعانده مصردن اون بش کونلک
یول ایراغ ایکن قوت شامه ایله پیراهنی بوینی احساس ایلدک یا قوت باصره ایله بو قدر قریبده
ده انی نیچون کورمدک بگفت احوال ما برق جهانست دمی پیدا و دیگر دم نهانست احوال
مالامیه در و مبتدا برق جهان توصیفی مبتدادر برق شمشکدر و جهان جیم عربک فتحیله صفت
مشبهه در جهیدندن جیم عجمله اوقویان غلط ایدر اوقومش جیمک کسریله جهان اوقویانلر دنیا
معناسنه ملاحظه سن اوقورلر ادات تشبیه مقدردر نیچون برق جهانست تقدیرنده
صچرایان شمشک کبی دیمکدر جستن و جهیدن قالغمقله شرح ایدنلر غلط ایلمشلردر یا
حرف وحدت بردم و بر ساعت دیمکدر و دمی مبتدا و پیدا خبری تقدیری پیداست در نهانست
قرینه سیله دیگر دم کنه مبتدا و نهانست خبری مصراع ثانی جایزدر که برق جهانی بیان ایلیه
و جایزدر که منکوب احوالی محصول بیت حضرت یعقوب سائله جواب و یروب دیدی انبیا
و اولیانک معجزات و کراماتی و خوارق عاداتلری برق جهان کبی یعنی استمرار و دوام اوزره دکل حاصلی
انبیادن ظهور معجزات و اولیادن ظهور کشف و کرامات دائمی دکل بلکه مفیض ازلدن نه
افاضه ایدرسه مستفیض اولالر الا افلاکه کهی بر طارم اعلا نشینم کهی بر پشت پای خود

بنیم کیهی الف تخفیفا حذف اولندی یا حرف وحدت بر وقت دیمکدر بر حرف استعلا طارم
رادة حرکات ثلثه ایله جکیه‌ده درم دیه کلوری ترکمان وکوچر اولیلر قوروب کجیله اورتکلری
اودرکه فلکی اکا تشبیه ایدوب طارم دیرلر بونده مراد طارمدن فلکدر اعلایه اضافتی بیانیه
در بر حرف استعلا اولی بودرکه حرف صله اولر بشت ارقه پایه ویایک خویده اضافتلری
لامیه لردر بنیم فعل نفی مستقبل نبینه نه کورور محصول بیت حضرت یعقوب جانبندن بیوررکاه
اولورکه فلک اعلاده وفوق سماده اوتوررم یعنی زمان تجلیده کنه وقتی اعلای علیین ده بولوردم
وکاه اولورکه ایاغمک ارقه سینی کورمم یعنی اسفل سافلینه دوشورم حاصلی مصراع اولده سکوندن خبر
ویرر ومصراع ثانی مرتبه صحودن که بشریت عالمیدر بعض شراح مصراع ثانینک معناسنده اکاه اولورکم
ایاغمک ارقه سینی اوزره اولان نسنه‌یی کورمم دیمش فی الواقع نسنه کورمشه بکزر من طارمچی قارة
او دیمکله تفسیر ایلیلر طارمی بلمامش زیرا قرا او عرب صحرانشینلک واکی ادلک وبعض کوچراولی
ترکمانلک اوینه که طولانی اولور چرکه اسلوبنده قوره جوللردن چاتورلر پس فلکله بونک هیچ مناسبتی
ومشابهتی یوقدر زیرا بو اوزنده اکا بر لردی کبی بعض شراح اعجامک بعض مقلدلرینک مصراع
ثانینک مکتوب نسخه سنه مخالف کلمات نقل ایلدوکینه اعتبار اولنمسون که نامعقولدر اکر
درویش برحالی بنماندی | سردست از دو عالم برفشاندی حالی یا حرف وحدت ظاهر برحالدن
مراد عالم کشف وتجلیدر یعنی عالم سکونده در عالمندی فعل حکایت حال ماضی سر بونک کبی یرلرده
اوج معناده در دسته اضافتی لامیه در بونده سردستدن مراد بار مقلدلر لکن ذکر جزء اراده
کل طریقیله نفس دست مراددر بر حرف تاکید فشاندی حکایت حال ماضی مفرد غایب لغتده
سلکمک دیمکدر اما بونده الکوب فارغ اولوردی یعنی فارغ البال اولمقدن کنایه‌در
محصول بیت اکر درویش سالک برحال اوزره قالیدی یعنی احوال کشف وتجلیده مستمر ومستغرق
ودایم قالیدی یعنی کاه کلوب کاه کیتمسه ایکی عالمدن الینی چکوب حضور ایدوب فارغ
البال اولوردی حاصلی احوال سکر دوام اوزره قرار ایدیدی ماسوادن منقطع اولوب
دایما افنا یسیله معامله ده اولوردی **حکایت** درجامع بعلبک کلمهء چند بر
طریق وعظی کفتم باجماعتی افسرده ودل مرده وره از عالم صورت بمعنی نبرده دیدم که نفسم

درنمی کیرم واتش کرم من در هیزم تر ابشان اثر نمی کنه دریغ آمدم تربیت ستوان کردن نواینه
داری در محله کولان ولیکن در معنی با زبود وسلسلهٔ سخن دراز جامع بعلبک بیعردو فی
قصبه نلک اورته سنده بر بیوک جامع در که جمیع قصبه لی الور یعنی جمله سی اکه صغر خالد بن
ولید رضی الله عنه بناسیدر دیولر وبعلبک شاملک برکی یاننده بر بوجق کونلک یوله بر شیرین
قصبه درکه اول ولایتده اننا وجزلق یر یوقدر هرنسته سی وفرت اوزره درخصوص صوبی کلمه
یا حرف وحدتحه وهمزه حرف توسل همزه یه حرف وحدتندن حرف وحدتی بلمز ایمش چنه
نتجه یا حرف صله درجماعتی یا حرف وحدت افسرده دولمکش دیمکدر عربجه منجمد دیولار جماعته
صفتدر دل مرده وصف ترکیبیدر کوکلی اولمش معنا سنه صفت بعد الصفت درجماعتک راه بول
عالم صوت بیانیه یعنی یا حرف صله نبرده فعل نفی ماضیدن بر قسمدر راه مفعول صریحی واز عالم یعنی غیر
صریحلری راهک اولنده واو عطف یازانلر صحیح نسخه لره مخالف یازمشلر وجماعته صفت ثالث
اولدیغی بلما مشلر کر حرف بیان نفس نونک فانک فتحه لریله بونده سوز مراددر یعنی نصیحت وبند
درحرف تأکید عنیکیر فعل نفی استقبال مفرد غایب استعمالارینده تأثیر ایلمز دیمکدر نتکه خواجه
حافظ بیوردر بیت دلم جز مهر مهرویان طریقی بر نمیکیرد ‌ زهر در میدهم پندش ولیکن در
نمیکیرد آتش کرم بیانیه ومنه اضافت لامیه درحرف صله هیزم تر بیانیه هیزم اودن دو تر یاش
معناسنه ایشانه اضافت لامیه دردریغ حیف معناسنه آمدم بکا کلدی دیمکدر تربیت ستوران
مصدر مفعولنه اضافتیدر ألف ونون ادات جمعدر ستور طوار دیمکدر یعنی بینلک حیوانات
وقطر وغیر یسی کبی آینه دار وصف ترکیبیدر داریه ندن آینه طوتجی دیمکدر معلوم اولا
آینه دار وآینه کردان شول کیمسه دیرلر که بر آینه سی الینه الوب کزدرر وملاقی اولدوغی
کیمسه صونار اولدر بر پاره باقیر اندن صکره چیقاروب الینه بر اقجه ویا بر برنج منقر ویروب آینه
الینه اید بو وضعی کثر هنه عجم فقراسی ایدر وآینه دن مراد دمشقی آینه درکه دمور دن
صابی اولور وانلره آینه دیسه لر اول مراد درخواجه حافظ اینه داری مذکور معناده قصد
ایلمش بو بیتده بیت دل سرا پرده محبت اوست ‌ دیده آینه دار طلعت اوست پس آینه دار دکی
آینه فروش معناسنه اخذ ایدنلر وتفسیری کلیا اهمال ایدنلر معلوم اولدی که تقریردن بی نصیب

ایشلو ولیکن ادات استدراکدر معنی لامیه باز بونده مفتوح دیمکدر سلسلهٔ سخن بنیا
سلسله زنجیره دیرلر سوزه اضافتی مجازلر دردر ازدالک کسریله و فتحله اوزون دیمکدر محصول ترکیب
بعلبك جامعنده وعظ طریقیله برنیچه کلمه سویلردم یعنی خلقه وعظ ایدردم حالبکی کندولری
طومکش و قلبلری اولمش بو جماعته نصح وپند ایدردم عالم صورتدن جانب معنایه یول الیتماشلر
حالبکی معنایه و مقصده اقتضا وصول بولمامش بربلوك قاصیلر ایدیکی کوردم که نفسم و کلمات
تفیسم یعنی وعظ وپندم اول طاش بورکلیلره تأثیر ایلمز و بنم ایسجق یعنی اتش کبی سوزلرک
کلماتم انلرك یاش اودن کبی بارد طبیعتلرینه اثر ایلمش حاصلی اول مجردلی بعلبك قومینه نفس
سوزلرکم وپندانتشاکم تأثیر ایلمزدیس بکا صیف کلدی صیوانانه تربیه ایلمك وکورلر محله سنده اینه
دارلق یعنی وعظ ونصیحتدن فراغت ایلمك کلدی لیکن معنا قپوسی اچیق ایدی و سوزن سلسل
سی اوزون ایدی زیرا بکا معنا اللدوینشدی و اوزن اوزرقا سوزه باشلدم ایدی حالبکی زیاده
سوزی کوتوردیر ایدی   دربیان این ایت که ونحن اقرب الیه من حبل الورید بو ایت کریمه نک
بیاننده ایدیکه نحن ضمیر مرفوع منفصل محلا مرفوع مبتدا اقرب اسم تفضیل یعنی ق دیمکدر
لفظا مرفوع خبر مبتدادر الی حرف جر وها ضمیر مجرور متصل جار ومجرور اقربك صله سیدر من
حرف جر اقربه متعلق حبل مجرور من حرفیله لغتده ایب معناسنه در بونده ورید اضافتی بیانیه
درورید واوك فتحیله بوینك طمرنه دیرلر ایکی طمردر بری بوینك برجانبنده وبری برجانبنده
حبل الورید قرب امکنده ضرب مثل ایدرعرب محصول ترکیب وعظ ونصیحت بو ایت کریمه
نك بیاننده ایدیکه بیز انسانك هر حالنه علمیز حبل وریدندن اکا اقرب اولان کبی یعنی ظاهر
حالنه بیز واقف وبیزدن ایوانك حالنی بیلور یوقدر سخن بجای رسانیده بودم که کفتم یعنی
سوزی بو یره ایرشدرمشدم که دیردم قطعه دوست نزدیکتر از من بمنست وین عجبتر که
من از وی دورم   درست مبتدا نزدیکتر نزدیکتر دیمکدر نزدیك ده بویله در وتر ادات
تفضیل و بمنست سینی و تا سی مضاده نزدیکتره متعلقدر حالبکی خبر مبتدادر از من بمن بنده
بکا دیمکدر وین اصلنده واین ایدی ضرورت وزن ایچون حذف اولوب کسره سی واوه نقل
اولندی و یا همزه سیله حذف اولوب و واوك فتحی کسره یه مبدل اوله بعده نر یای ساکنه ایچون

ولکلی

ولكن وجهه محصول بيت حضرت شيخ بو قطعه ايتكى بيتده مناسبت ذكر ايلمش دوست يعني جانان
بنده بكا يقين رفقده امّا بو زياده عجيب وغريبدر كه بن اندن دورم يعني بن انك نورينه مستغرق وانك
يوزي بنده سايرندن زياده اما عوائق دنيويه وعلائق بدنيه بني اول نوردن غافل قلوب دور ايلمشدر
چه كنم با كه توان گفت كه او در كنار من ومن مهجورم با حرف صله وكه اسميه در كيم معناسنه گفت مصدر
معناسنه در كه حرف بيان او ضميري بيان او ضميري مذكور دوسته راجع در ومصراع ثانيه مرهونه در حرف
بيان طرف كنار يان معناسنه در منْ اضافتي لاميه واو حرف حال ومن مبتدا ومهجورم خبريدر
نيجه ايدرم نيليه يم كيمه ديمك اولور وكيمه اكلدرم اذعان ايتمك ممكنمدر كه جانان بنم يانمده در وبن
اندن دورم ومهجورم از شراب اين سخن مست وفضله قدح در دست من مبتدا وما بعدي خبريدر
منك اولنمه در واو عطفيه ياء اداء ايله نلوك معنا جابتنه وصولي يوغيمش فضله ارتغه وزياده ديرلر
قدحه اضافتي لاميه محصول ترجمه بيت بن ايت كريه نك معناسندن ومذكور قطعه نك مضموننده شراب
بنده مستم بو اسرارك كيفيتندن واله وحيرانم واول جاملك فضله سي واول باده نك بقيه سي
هنوز الده ايدي يعني كلام مطوّل ودور ودراز اولوب سوزي تمام ايدوب تو كنمدم ايدي كه دوننده
از كنار مجلس كه ناگه دود و در آتش در و اثر كرد نعره چنان زد كه ديگران بموافقت او خروش آمدند
وضا مجلس در خروش گفتم سبحان الله دوران با خبر در حضور ونزديكان بي خبر دور كه حرف بيان
رونده اسم فاعل كيده جكي ديمكدر يعني يولجي ويا حرف وحدت وهمزه حرف توسل همزه حرف وحدتدر
خطا ايلمش كنار مجلس لاميه كه ذكر كه ناگهان ياايلدي يعني گيجه ده دور آتش بياينه مضاف اليه
تقديري دور آتش مجلس ديمكدر مجلسك صوكي ويردي در واثر كرد اكا اثر ايلدي ديمكدر زيرا
دود بونده حرف صله در نعره لغتده بركا كوزدن يعني حيشومدن چيقان صوته ديرلر امّا بونك
كبي يرلرده فتح حيقرمغه ديرلر چنان انجلين ديمكدر كه حرف بيان ديگران غيرلر با حرف مصاحبت
موافقت ومصدر لك مفعوللنه اضافتيدر حرف صله خروش خاي معجمه نك ورانك ضمه لريله
اسمدر خروشيدن چوقراق معناسنه مثلا طغره يه وياجوملك قينارکن قيناغنا وسنه قوسلك
اندن چيقن صوته چوقرمه ديرلر وفارسيجه خروش خامان خاملك جمعيدر نا پخته لر ديمكدر
مجلسه اضافت لاميه در مجازا در حرف صله جوش اسمدر جوشيدندن قيناق معناسنه

سبحان مقام تنزیه وتعجبده مستعمل لفظدر بونده تعجب مراددر جمله یه اضافتی مصدرک مفعولنه
اضافتیدر دوران دولت جمی درایوانلرمجید دیمکدر باخبر اضافتی بیانیه ومبتدا باحرف مصاحبت
باخبر مراد دیمکدر در حرف ظرف حضوردر بونده غیبت مقابلیدر نزد رکان دوراننه معطوفدر بی
بصره اضافت بیانیه ودور وخبر نزدیکان دتقدیر کلام حضورینه ودورینه دراداتخبر قرینه قایم
اولدوغیچون ترک اولندی محصول ترکیب سوزنجی هنوز تمام اول بزجکنجی مجلس وعظ باشدن
کذر ایلدی ومجلس وعظ صوک دوردی یعنی اخر مجلسه دکین نقل ولنان کلمات اکا تاثیر ایلدی
انجلیق بزنظره اوردیکه غیر بلیرانک موافقتیله های وهوی وخروشه کلدیلر ومجلس وعظده
اولان خام ونابخته لری جوشه وشوقه کتوردی یعنی جمله سنه برحال غلبه ایلدیکه انکله فریاد وفغان
وهای وهویه بشلدیلر بوحالدن بن تعجب ایدوب سبحان الله دیدم نه غریب حالدرکه مسافه بعیده
ده اولوب عارف بالله وخبردار اکاه اولنلر مجلسده حاضر کبی اولدیلر که حقیقتده حاضر اولدیلر وقرینده
مجلس وباطل صحبت اولان بی فهم وبی ادراکلر ظاهرده حاضر ایکن معنی عالمنده غایب ودور
وجدا ومهجور اولدیلر اصلا متأثر اولمیوب لهم قلوب لا یفقهون بها فحواسنجه ماصدق اولدیلر
قطعه فهم سخن چون نکند مستمع قوت طبع از متکلم مجوی فهم سخن مصدرک مفعولنه اضافتیدر
چون ادات تعلیل مستمع اسم فاعل قوت طبع مصدرک فاعلنه اضافتیدر مجوی فعل نهی مفرد مخاطب یعنی
جستن دندر کل بو بیلدر دینلر خطا ایلدیلر محصول بیت مخاطب وسامع متکلمک سوزینی فهم
واذعان ایلمینجه متکلمده قوت وشوق وتاثیر توقع ایلمه یعنی مستمع که سوزینی اکلمیه سوزده طاقتی وملازمتی
وسوز سویلیجکی کلمز حالی تقریره وفصاحت بیانه مالک اولماز فسحت میدان ارادت بیار تا
بزند مرد سخن کوی کوی فسحت وسعت کبی مصدردر میدان اضافت مصدرک مفعولنه اضافتیدر
وارادته اضافت بیانیه در بیار فعل امر مفرد مخاطبدر اریدندن که مخففیدر اوریدندن اوردندن
فعل امردر دین خطا ایلدی فسحت بیارک مقدم مفعولیدر تا حرف تعلیل بزند فعل مضارع
مفرد غایب اوردیمکدر یعنی چاله مرد سخن کوی بیانیه سخنکوی وصف ترکیبیدر که کوییدندن
کفتن دندر دینلر خطا ایلمشلر کوی کاف عجمک ضمیله طوب دیمکدر بوندک مقدم مفعولیدر ومرد
سخن کوی فاعلی محصول بیت ارادت میداننه وسعت کتور یعنی میدان ارادتی واسع ایله

یعنی

یعني اراده تکي چوق وبیولک ایله تاکیم سوز سوبلیجي مرد کویا سخني مراد اوزره اوره یعني استه وکي
کبي بسط کلامه قادر اوله حاصلي بن ارادتکي واسع ایله تاکیم متکلم فصاحت وبلاغتله تکلمیني
زیاده یعني واسع ایلیه **حکایت** شبي در بیابان مکه از غایت بیخوابي پاي رفتنم نماند سر
بنهادم وشتربان گفتم دست از من بدار شبي یا حرف ظرف بیابان مکه یعني بریهٔ مکه لامیه غایت
بیخوابي لامیه زیاده اویقوسزلقدن دیمکدر پاي رفتن بیانیه کیتمک یعني یورمک ایاغي دیمکدر
غاند فعل نفي ماضي مفرد غایب قالمدي دیمکدر عجزدن کنایه‌در سر بنهادم مقدم مفعولي باشم
قودم یعني بر مقدار استراحت ایچون باشي یره قودم شتربان اشتر همزه‌نک حذفیله دوه دروبان اداة
فاعل دوه‌جي دیمکدر اداة مفعول کیتمک مقدم مفعولیه‌در دست بدار مقدم مفعولي صریحي
وازمن غیر صریحي دراللک بندن طوت یعني قو بني بر مقدار اویویایم محصول ترکیب بر کیجه مکه یولي
بیابانده حاصلي بریه‌سنده زیاده اویقوسزلقدن حرکته ویورمکه مجالم قالمدي کیتمک ایاغم قلمدي
دیمک کمال عجزدن کنایه‌در والا کیتمک الي وایاغي اولماز حاصلي کلام مجازیه‌در بویله اولنجه باشي
یره قودم ودوه‌جیه دیدم اللک بندن چک بر پاره استراحت ایده‌یم قطعه پاي مسکین پیاده چند
رود شوه ستوه‌نجي مسکین پیاده اصلنده پاي پیاده مسکین بس ضرورت وزن ایچون موصوف
اوزره تقدیم ایدوب پاي مسکین پیاده دیدي مسکین پیاده‌نک ایاغي دیمکدر مسکین پایه صفت
ایدوب معناسي بیچاره وقدرتسیز ایق پیاده یعني برکیه دیدن ترکیب عجمیدر عجب متصرف ایمش کونکه
حرف تعلیل ونا حرف ابتدا تحمل تفعل بابندن مصدر بو یوک کوتورمک وتعب ومشقه
صبر ایلمک معناسنه ستوه شینک ضمیله عاجز وفرومانده معناسنه‌در یعني بانک ضمي وحاي
معجمه‌نک سکونیله بسرلک دوه دیمکدر محصول مسکین ونامراد وبیچاره پیاده‌نک ایاغي
نیجه‌یه دک یعني نه‌کادک یول یورومکه وقطع مسافه ایلمکه قادر در یعني مالک دکل زیرا طي منازل
وقطع مراحل ایلمکده بوراه پر مشقتده بسرلک وتوانا دوه‌لر بیطاقت وبي مجال اولدیلر یعني یورلدي
قالدي پس پیاده‌نک نه طاقتي وار که تحمل ایلیه مصراع ثاني جمله حالیه اعتبار ایله نلرک بودله
بو حالده یوغیمش تا شود جسم فربهي لاغر لاغري مرده باشد از سختي تا غایت‌در الي معناسنه
شود فعل مضارع مفرد غایب افعال ناقصه‌دن یصیره معناسنه فربهي اضافي لامیه ویا حرف

وحدت فزبه فانك فتحى ودانك سكوني وبانك كسريله وهاي اصليه ايله سميزدر ديمكدر عربجه سمين
ديرلر ويا حرف وحدت لاغرشودك خبريدر اوق ديمكدر عربجه غث ديرلر غينك فتحى وثاي
مثلثه لاغرى يا حرف وحدت ويا تنكيردر لاغرويا مطلق لاغرمرده باشد اولمش اولور يعني اولور
لاغرى مبتدا ومرده باشد خبريدر واز سختي باشد متعلق خبريدر محصول بيت سزلرك شهايد
والايجى بيهيانه اولدوغنجه هركسك معلوميدر ومفهوميدر تعريفه احتياج يوقدر وعلى الخصوص كه
مكه سوزى نه مرتبه صعب ومشقتليدر اولدوغنجى كورن وچكن بيلور انجق ايمدى بو ميانك سزده
برسميز حيوانك تعب ومشقتدن جسمي لاغر يعني الا مرو شهايه تحمل ايدوب زبون وضعيف
اولمق مرتبه سنه وارنجه لاغر اولان حيوان محنت وفلاكتدن صاغ قالماز اولور روتوانا
لرلى مجال اولدوغنجى اولدقلري حالده ناتوانلر طاقت كتوره ميوب هلاك اولورلر كفت
ايجر ادن حرم دربهشت وصراحى درپس اكى رفتي بردي واكي خفتي مردى كفت شتربان
ديدى يا حرم يعني حرم مكه ديمكدر صراحى ذكري حرمله صنعت اشتقاقه داخل ولسوب بجوب
دربو صنعته جناس مطلق دينور مطلقا افترايلمش بيش وپس ذكري صنعت تضاددر
اكثر نسخه ده درپس بجى پرينه از پس واقعدر رفتى فعل ماضى مفرد مخاطبدر اكى كتدك
يعني كتمه كسه حالى كتمه وكلك تقديرچه ديمكدر بردي فعل ماضى فعل مفرد مخاطب بونده
خلاص بولدك ديمكدر بويله يرده بو عبادت اصطلاحلرنده مفعول تقاضى ايلمز ظفر بولدك
ومرادكه ايردك غالب اولدك معنالرينى ده استعمال ايدرلر پس بونده جان ودوح عبارتلرينى
تقدير ايلين لر بو استعمالدن غافللر ايمش خفتي فعل ماضى مفرد مخاطب بونده اوبودك ديمكدر
مردي يا ضمير خطابدر اولدك ديمكدر معلوم اولا كه عربيده ادات شرط فعل ماضى يه داخل
اولسه انى استقباله نقل ايدر اما فارسيده نقل ايلمكده جايز پس بونده ايكى وجهله مساغ
وار محصول بيت شتربانه الك بندن چلك برپاره استراحت ايده يم ديجك ديدي كه اى
برادر حرم مكه اوكنده يعني ايلريده ديمكدر زيرا بونده قرينه وبعده نه اشارت يوقدر
اكرچه تورکيده اوك عبارتي نوعا قرينه دلالت ايدر وصراحي وعقبه كيرو ده وارده در
اكر كيدرسك ويا كتدكسه خلاص بولورسين ويا بولدك يعني مرادكه غالب اولدك واكر اوبورسك

ویا اویوب قالدیکیسه اولوسیین ویا اولدک حالی کیه سلک مراد کر بو ظفر بولدک و بولورسینی
ایورسک هلاک اولمانی سفر رحیل بیت خوش شست زیر مغیلان براه بادیه خفت شب رحیل
ولی ترک جان بباید کفت زیر مغیلان لامیه مغیلان کعیر بولنه یعنی بریه ده بردیکنلی اغاجک
اسمیدر که دکنلری اوزون و سیاه اولور بویوکلکی شفتالو اغاجی دکلو اولور بریه نلک اودونی
اولور مغیلانلک اصلی ام غیلاندر لیکن ناس ارسنده تخفیفله مشهوردر زیر مبتدا و خوش شست مقدم
خبری و براه بادیه خفته متعلقدر و خفت مصدر معناسنه در بادیه صحرا یونده بوتیه مراد دردر شب
رحیل لامیه رحیل رحلتک اسمیدر کوچ معناسنه یعنی سفر اوزره کوجه نلک اسمیدر ولی ادات استدراک
ترک جان مصدرک مفعولنه اضافتیدر بباید باحرف تاکیده باید فعل مضارعه مقارنه در محصول ترکیب
رحلت کیجه سی راه بریه ده مغیلان التنده یاتوب اویومق لطیفه در و حضور و صفادر ولیکن
جان ترکین سوملک کرک یعنی کجدم جاندن و باشدن واولورسم اولاین دیمک مرتبه سنه وارمق
کرک حاصلی هلاک و لوب اولمکی اختیار ایلمک کرک وجایزدر که بونده کفت مجازا اکی معناسنه
اوله معلوم اولا که مغیلان التنده یاتمقدن مراد کولکه لنمکدر بو معنا ایسه بیته ملحوظ دکلدر بولی
کیجه ده هر یر کولکه در اما کوندز اکرچه بعضیلرده قیاقو انتقلرنده کولکه درلیکن هر یرده بولنمز
و مغیلانن اکثر یرده بولنور علی کل حال بونده مغیلان ذکری تردن خالی دکل الله اعلم حکایت
پارسایی را دیدم بر کنار دریا که زخم پلنک داشت و بهیچ دارو به نمی شد و مدتها در ان رنجور
بود و مدام شکر خدای تعالی همی کفت الحمد لله که بمصیبتی کرفتارم نه بمعصیتی پارسایی یا
حرف وحدت و را ادات مفعول بر ادات ظرف کنار دریا لامیه که حرف بیان زخم پلنک لامیه
زخم یاره و پلنک قپلان دارو انک ضمیله دوا و علاج دیمکدر به بونده ایو معناسنه یعنی یاره
سی ایو اولمازدی رنجور مریضه دیرلر زیرا رنج المدر پس رنجور المدار دیمکدر کنج خزینه یه
و کنجور خزینه داره دیدکلری کبی دم بدم ساعت بساعت یعنی هر دم و هر ساعت شکر خدای
مصدرک مفعولنه اضافتیدر مصیبت ادمه کلان بلا و المدر و معصیت کناه و عصیان یالری
حرف وحدت و تنکیر قابلدر محصول ترکیب حضرت شیخ بیوررد سیاحتم زمانده دریا کنارنده
بر عابد کوردم که پلنک یاره سین طوتاردی یعنی انی پلنک یاره لمشیدی و هیچ بر دوا ایله

اوكلمازدي ودايما خدايه شكر سويلردي كه الحمد لله كه مصيبته كرفتارم يعني مبتلايم معصيته
كرفتار دكلم يعني نقدر كه عذاب والم چكرسم بكا كناه يازلماز ديو دايما خدايه شكر ايدردي
قطعه اكرم زار بكشتن دهد آن يار عزيز تا نكويي كه درآن دم غم جانم باشد زار اسمدر ذليل
وحقير معناسنه انكيچون زار وذليل وحقير وزار ديرلر عطف تفسيري طريقيله ايمدي زار كلمجي معناسنه
درديو زارله زاري فرق ايلمزمش نته كه دقايق الحقايق حرغ زارله مرغ زاري بيانندا ايكيسنده
تحقيق ايدهمش ليكن متتبع اولان اكلر انجق معلقدا كلمات تامل ته بربا حرف صله كشتن مصدر ودر
قتل معناسنه دهد فعل شرط مفرد مضارع غايب ان فاعلي ويار عزيز اضافت بيانيه ايله انك
مشار اليهي ومراد هدنك مفعول اولي مرجحي وزار مفعول ثانيسي مرجحي وبكشتن غرضي مرجحي زار لفظي
حال طوتانلر بي حال ايلمشلر دهد ايكي الدغيني انكار ايليلر معنايه واصل دكلر ايمش تا حرف
تنبيه نكويي فعل نفي مستقبل مفرد مخاطب كه حرف بيان در حرف ظرف ان اسم اشارت دم نفس
وساعت معناسنه در غم جانم لاميه باشد فعل مضارع مفرد غايب فاعلي تحتنده غم جانه
راجع ضمير در محصول بيت اكر اول يار عزيز يعني جانانم بني زار وذليل قتل ايلمكه ويرورسه
يعني قتلمه فرمان ويرورسه حالي بني ذلت وحقارتله قتل ايدرسه زنهار ديمه سين كه
اول دمده واول وقتده جانم غمي اوله يعني جان غمي واولمك قيغوسي اوله حالي اولمكه ويرورا
حكم مصراع اولك معناسي اكر ضعيفي قتل ايتمكه ويرهدير ضعيف سويلمش ومصراع ثانينك
تحقيقنده بويله خيال ايتمكه اول حالده اولان ناله وانينم باش ويرمك المنهن اولدين
زار لفظني ناله وانين معناسنه ظن ايلدوكي زياده فاسدر وانينم جانم كتده وكندن دكلدر
دن بيتك معناسي ايكلتمش كويم از بنده مسكين چه كنه صادر شد كه دل آزرده شد از من
غم انم باشد بنده مسكين بيانيه كنه كناهدن تخفيفدر كه حرف بيان دل آزرده وصفي تركيبي
اقسامندندر كوكلي انجنمش ديمكدر غم ان لاميه محصول بيت قلم زمانمده جان وباش غمي
چكم بلكه ديرم بنده مسكيندن نه كناه صادر اولدي كه بندندن آزرده دل وپريشان خاطر اولدي
اول جانان بنده انك غمي اولور يعني جانانك بني قتل ايلمكه بندن متغير البال وپريشان خاطر
اولدوغيچون درپس الم غم بو جهتندندر بوقسه مقتول اولدوغمدن دكلدر حاصلي جانانك

بنه‌ن پریشان خاطر اولدی وغمنه بحضوروم ولا آنك كشته سی اولمق حیات جاودانه‌در بنه‌ن

ازرده دل وپریشان خاطر اولدی دیو ناله ایده‌ردی دیمی پریشان سویلش **حكایت**

درویشی را ضرورتی پیش آمد گلیمی از خانهٔ یاری بدزدید حاكم فرمود كه دستش ببرند

صاحب گلیم شفاعت كرد كه من او را بحل كردم حاكم گفت بشفاعت تو حد شرع فرو نگذارم گفت

راست فرمودی اما هر كه از مال وقف چیزی بدزدد قطعش لازم نیاید كه الفقیر لا یملك

شیئا ولا یملك هرچه درویشانراست وقف محتاجانست درویشی یا حرف وحدت ویا ادات

مفعول ضرورتی یا حرف وحدت پیش آمد اوكینه گلدی یعنی واقع اولدی گلیم كافك عربیده ولامك كسریله

لوبله انواع بساطدن بر نوع بساطدر اسمیدر كه هر كسك معلوممیدر كاف عجمك كسریله دینلو

عندی سویلشلر ویا حرف وحدت خانه یار لامیه ویا حرف وحدت بدزدید اوغورلدی دیمكدر كه

حرف بیان ببرند بای تأكید ایله فعل امر جمع غایب دستش متمم مفعولی صاحب گلیم لامیه

اضافتسزده استعمال ایدرلر بونلر كبی یولری شفاعت كرد شفاعت ایلدی كه حرف بیان بحل بانك

فتحی وحای مهمله نك كسری وسكون لامله حلال معناسنه مستعمل در با سببیه متضمن حرف

مصاحبت شفاعت تو لامیه حد شرع ده بو یله در فرو ادات تأكید در بونك یولرده نگذارم فعل

نفی مستقبل متكلم وحده ترك واهمال ایلمم دیمكدر راست فرمودی راست بیوردك بونده كرچك معناسنه

در كرچك بیوردك دیمكدر اما ادات استدراكدر اصلنده هر كس كه در حذف ایصال طریقیله

كسره لری اولنمشدر مال وقف چیزی یا وحدت بدزدد فعل مضارع مفرد غایب اوغورلیه

دیمكدر قطعش تقدیری قطع یدش در كه حرف تعلیل الفقیر لفظا مرفوع مبتدا لا یملك

فعل نفی مستقبل مفرد مذكر غایب مبنی للفاعل فاعلی تحتنده مستتر فقیره راجع ضمیر وشیئا

لفظا منصوب مفعولی هیچ بر نسنه مالك اولماز دیمكدر ولا یملك فعل منه كبی در مبنی للفاعل

للمفعول قایم مقام فاعلی هو كبی دركیمسه یه مملوك اولماز دیمكدر درویشان فقرا دیمكدر را

ادات تخصیص وشین وتا ادات خبر در درویشلردر دیمكدر وقف محتاجانست مصدر

مفعولنه اضافتیه الف ونون ادات جمع وسین وتا ادات خبردر محصل تركیب بو درویشك

اوكنه بو ضرورت كلدی یعنی احتیاجی واقع اولدی بر یارینك یعنی كندی كبی بو درویشك

یوله اشنای اوینه بن کلیم اوغورلیوب حاکم یعنی بیوردی که الینی کسه لر السارق والسارقه
حکمیله بویله اولنجه صاحب کلیم شفاعت ایلدی یعنی بن اکا حلال ایلدم و دعوا و نزاعم یوق دیو قاضی‌یه
دیدی یکه سنک شفاعتک سببیله اقامت حدی ترک ایلیم بونک کبی لره رعایت خاطر مشروع دکلدر
البته شرعله لازم اولان حکمی اجرا ایدرم صاحب کلیم دیدی کوجلو بیوردیک اما هر کیمسه
که وقف مالندن بر نسنه اوغورلسه اکا قطع ید لازم کلمز زیرا فقیرم نیاده نه ید بر نسنه یه مالک اولور
و نه کیمسه یه مملوک اولور و هر نکه درویشلرک در اول فقرایه و محتاجلره وقفدر یعنی اخذ اولنان
نسنه فقرایه موجب عقوبت اولماز زیرا معناده کندی حقلرین المش اولور لا رئیس انلوه نه
قطع مترتب اولور و نه ضمان حاکم دست ازو بداشت و گفت جهان بر تو تنک آمده بود که دزدی
نکردی الا از خانهٔ چنین یاری گفت ای خداوند نشنیدهٔ که گفته اند خانهٔ دوستان بروب
و در دشمنان مکوب دست ازو بداشت اندن الین چکدی دیمکدر استفهام طریقیله چکدی
دیمکدر یعنی الین کسمکدن فراغت ایلدی بر تو تنک آمده بود او سنکه طار می کلدی دیمکدر
استفهام طریقیله که حرف بیان الاداة استشناخانه دوستان لامیه و مقدم مفعول بروب بکه
بای تاکیدیه ایله فعل امر مفرد مخاطب در روبیدن رفتن دن دینلو خطا ایله بلیرسو پر
دیمکدر در دشمنان لامیه مکوب فعل نهی مفرد مخاطبه کوبیدن کوفتن دن دینلو خطا
ایله بلیر در دشمنان مکوبک مقدم مفعولیدر بای عجله در بای عربیله دین بلمز مشی محصول ترکیب
صاحب کلیم مذکور تعریری ایدنجه حاکم سارقدن الین چکدی و دیدی جهان باشکه طار می
کلدی اوغورلق ایلمدک و الا بو مخلین بر درویشدن یعنی بویله بر فقرک خانه سندن سارق
دیدی ای خداوند ایشتمامشمسن که ضرب مثل طریقیله دیمشلر یعنی اکابر کلماتیدر دوستلرک
خانه سنی سوپور یعنی خانه سنده هر نکه الملغه ایسه ال تکلف جکمه دوشمنلر قپوسنی قاقمه یعنی
عرض احتیاج ایلکیجون دق الباب ایلمه حاصلی دشمنه عرض احتیاج ایلمه بیت چون فرومانی
بسختی تن بعجز انده مده دوشمنان را پوست برکن دوستان را پوستین فرومانی ماندن
و مانیدن مصدرلری و مشتقاتی فرو ایله مستعمل اولسه عجز معناسنه افاده ایدر بونده کی کبی
یا ضمیر خطابدر عاجز قلرسن دیمکدر بسختی با حرف مصاحبت سختی بای مصدرله شده

ومحنت معناسنه درتق بعنی معناسنه در مراد بونده وجودی وکنه یسیه بعجز باحرف صله ویا
حرف ظرف انه بابنك معناسنی تاکید ایدر مره فعل نهی مفرد مخاطب ویرمه دیمکدر در
بعض نسخه ده منه دوشمش قومه دیمکدر اما مکی هیچ بر نسخه ده موجود دکل دشمنانرا
را ادات تخصیص دوشمنلره دیمکدر پوست دریدن دیمکدر بر حرف تاکید کن کاف عربی
فتحیله قوپار موقد یمکدر بونده صوی معناسنه در یعنی زیبنی یولدیمکدر بر کن فعلی کنه اشتقاق
ایلینی بیلمزمش دوستانرا حرف تخصیص دوستلره دیمکدر پوستینی کورك دیمکدر بر کنلك
دوشمنان مفعول اولی ویوست مفعول ثانیسی وطریق عطفله دوستان مفعول اولی ویوستین
ثانیسی محصول بیت چونکه شدت ومحنتله عاجز قلهسینی تنکی وجودیکی کنه وکی عجزه
ویرمه یعنی کربت ومشقتله بی کاروبی نوا اولورمه بلکه فرصت بولورسك دوشمنك مال وجانینی
قهرله وجبرله ال امان ویرمه اما اثبة لله عرض حال واظهار حاجت کوسترمه لیکی دوستلوله
هونه معامله ایلرسك ودفع ضرورت ایچون عرض حال واظهار عجز کوسترمه ایدرسك رخصت واجازت
وار **حکایت** یکی از پادشاهان پارسایی را کفت هیچت از ما یاد می آید کفت بلی
هر کاه که خدا را فراموش میکنم هیچت تا ضمیر خطا در هیچ سکادیمکدر از ما بیزدن دیمکدر یاد
می آید یادکوکلوکه کلور می یعنی هیچ بیزی اکار میسین محصول ترکیب بر پادشاه بر صالحی کورردی دیدی
هیچ بیزدن یاد ایتکلور می یعنی هیچ بیزی اکار میسین اولده بلی هر کاه که خدایی فراموش ایدرم سیزی
یادمه کتورورم بونلکبی لر تعلیق بالمحال قبیلندندر یعنی هرکز خاطرمه کلمز میسین زیرا بن بر
نفس ذکر خدادن خالی دکلم که سزی یادمه کله سین بیت هر سو دود آنکس ز در خویش
براند وانرا که بخواند بدر کس ننه دواند سو سینك ضمیله جانب دیمکدر دود دالك و واوك
فتحه لریله فعل مضارع مفرد غایبدر دویه ندن بیلمك ویوپرمق معناسنه ان فاعلیه در کش کشی
حرف بیان وشین ضمیر جایزدر که خدایه راجع اوله قرینه قایم اولدوغیچون یعنی براندك فاعلی
قرینه سیله وجایزدر که آنك مقدر دشا رالیهنه راجع اوله تقدیر کلام ان کس کش در اول
کیمسه که انی دیمکدر ز در خویش کندی قپوسندن براند با حرف تاکید راند سوره دیمکدر فاعل
فعل مضارع مفرد غایب فاعلی تحتنده خدادر واو معنای استمرارکی متضمن حرف عطفدر

ای کرا اصلنده ای کس را که در حذف ایصال طریقیله کسره لری اولنمدی که حرف بیان بخواند
دعوت ایلیه یعنی مقبولی طوتوب معزز ومکرم درکاهی ایلیه با حرف صله در کس لامیه [illegible]
فعل نفی مستقبل مفرد غایب فاعلی خدادر الف ونون ادات تعدیه در یلیه مفرد دیمکده مخصوصدر
هر جانبه یلریوبر یعنی بیقرار وبی آرام اولوب هر جانبه تك ویوایه اول کیمسه که خدا ای
کند ودرکاه لطف وکرمندن طرد وطرح ایلیه یعنی خدانك مقبولی ومعززی اولمیان زاییده
قپودن قپویه تك ویوایه اسباب معاشی دربدر اولمسندن اکلنور وحصول مرام ومقاصدی اکابر
قپولرینه ملازم دن بیلور العیاذ بالله تعالی اما اول کیمسه که خدا کندویه دعوت ایلیه کیمسه نك
قپوسنه ایلیمز یعنی بلکه محتاج ایلمز آنك مقبولی اولان غیر کیمسه یه محتاج اولمز واغیارك
قپولرینه وارمز حاصلی پادشاه صورت ومعنی اولور وهر کس اکا محتاج اولور واول هیچ کسه
محتاج اولمز معلوم اوله که صحیح نسخه لرده مصراع اولده هر سو دوان کش واقع در شینی ضمیر
ایله پس سین مهمله ایله یازانلر ضمیردن آکاه دکل ایمشلر **حکایت** یکی از صلحا پادشاهی
را بخواب دید در بهشت وپارسایی را در دوزخ پرسید که موجب درجات این چیست وسبب
درکات این چه که ما بخلاف این میپنداشتیم کفتند آن پادشاه بمحبت درویشان در بهشت واین
پارسا بتقرب پادشاهان در دوزخ بلحرف ظرف وخواب بونده دوشده یوسیه منکور صالح دوشنده
سؤال ایلدی ویا اویانقده بعض کیمسه لره صوردی که حرف بیان موجب درجات ان اسم
فاعلك مفعولنه ولامیه اضافتلریدر سبب درکات این اضافتلری لامیه لرده درجات درجه نك
جمعیدر یوکسك یره چیقماغه بصمقلره دیرلر جنت مقاماتنده مستعملدر ودرکات درکه نك
جمعیدر یعنی الچق یره اینمکه سبب اولان بصمقلره اسم مراتبدر دوزخده مستعملدر که حرف تعلیل
ما بین دیمکدر بخلاف با حرف تأکید اینه اضافت لامیه بینداشتیم مقدم مفعولیدر کفتند
صالح جوابنده یوردیلر با حرف مصاحبت سببی متضمن محبت درویشان مصدر مفعولنه اضافتیدر تقرب
تفعل بابنده مصدردر پادشاهانه اضافتی سابق کبی در [illegible] ترکیب بر صالح دوشنده بر پادشاهی
جنتده وبر عابدی جهنمده کوردی سؤال ایلدی که اول پادشاهلر مقامات جنته موجبی
ندر وبو زاهدك درکات جهنمه سببی ندر زیرا بیز بونك خلافنی ظن ایدردك دیدیلر که اول پادشاه

فقر او درویشانه مجتبی سببیله جنته در داول پارسا سلاطین واعرابه تعرفی سببیله دوزخه
قطعه دلقت بچه کار آید و مسبحی و مرقع خود را ز عملهای نکوهیده بری دار دلق فقرا خرقه
سی و تا ضمیر خطا مسبح میمك کسری و سین مهمله نك سکونیله پلاس معناسنه در یعنی اسکی بوریکی
و یا حرف نسبت پلاسه منسوب لباس دیمکدر فقرا لباسی مراد در مرقع تفعیل بابندن اسم مفعولدر
پچر پاره ایله یمالی خرقه هنه فقراسی کیه ور کبی خود واو رسمیله بونده کنه و معناسنه در و را ادات
مفعولدر عملهای نکوهیده بیانیه نکوهیده نونك کسری و کافك عجمك ضمیله حقیر و ذلیل معناسنه
دربری یانك سکونیله اصلنده بریا در همزه ایله فعیل وزنی اوزره لکن عجم اکثر همزه نك حذفیله
استعمال ایدر دار فعل امر مفرد مخاطب خودی ابری دارلك مفعول صریحی و ز عملها غیر صریحی مجموعی
دلق سنك نه ایشوکه کلور یعنی نه ایشوکه یرار حاصلی انلرك سکا نه فائده مسبحی دخی یعنی مسبحی کیمکدن
سکا فائده ایلمز مرقع خرقه دخی یعنی درویشلك و صوفیلك فقرا لباسی کیمکله اولماز همان
کندوکی یارامز عملردن بری و سالم و عاری طوت یعنی فقرا لباسیله تنها صوفیلق اولماز بلکه
کشینك وجودینی خلاص ایلین اعمال صالحه و افعال مبروره در صوفیلق کسوه سی دکل حاجت بکلاه
برکی داشتنت نیست درویش صفت باش و کلاه تتری دار با حرف صله کلاه برکی بیانیه
بره بانك و رانك فتحه لریله و هاء رسمیله قوزیسه دیرلر که عربجه حمل دیرلر حانك و میمك فتحه لریله ایمدی
معلوم اولاکه شروان و قره باغ و اذربایجان و بالجمله اکثر اعجام قوزی دریسندن کلاه کیرلر و کلاه
برکی دیولر یای نسبتله خواجکی و بنه کی دیه کلوکی کبی کاه اولور که تنها برکی ده دیرلر اکثر مذکور
کلاهی فقرا جنسی کیه و کیچون بونده انی تخصیص بالذکر ایلدی داشتن مصدر و تا ضمیر خطاب
درویش صفت وصف ترکیبی در درویش صفتلو یعنی درویش خویلو و صوفی قلندرشلی دیمکدر
باش فعل امر مفرد مخاطب اول دیمکدر کلاه تتری بیانیه لغتلرده کلاه امیرانه ایله تفسیر ایلمشلر
علمای اعجامدن مسموعمز بویله در خصوصا نادره زمان و اعجوبه دوران صاحب تصانیف
رائقه و مالك قصائد مصنوعات فائقه افندیمز و ولی نعمتمز و اوستادیمز مولانا حلیمی شروانی
قدس الله تعالی روحه و جعل فی غرف الجنان فتوحه که شام شریفده توطن ایدوب ادنی
وظیفه ایله قانع اولوب طلبه نك افاده سیله تقید ایلمش دی بونده دعاکویلرینه کلستان

تعلیم ایلدکده بویله افاده بیورمشلردر و سایر طلبه‌یه حین تعلیمده بویله افاده بیورمشلردر که
کلاه برکی مقابلنده واقع اولمغین اندن کلاه فقیرانه و بوندن کلاه امیرانه مراد ایدرلر تاتار
خانلری و میرزالری و سلطانلری کیرلر اکثریا سمور و سنجاب اولورمش برکی کاف عربیله مثال
بر نوع عدد که صوفیلر انی عمامه یرینه کیرلردن ایکی وجهله خطا ایلمش کاف عربی دیمسنده و تا
بر نوع عدد که صوفیلر انی عمامه ایدرلر دیمسنده و کاف عربیله جنس قلنسوه‌دن بر نوع عدد سنده
ایکی وجهله خطا ایلمش کاف عربی دیمکده و قلنسوه دیمکده و کلاه برکی بر کونه کلاه‌در که درویشلر
کیورلردن تحقیق مقام ایده‌مه‌مش کلاه تتری‌دن مراد قلنسوه درکه انی جبه یلو و تاتار طایفه
سی کیرمی‌بن خطا ایلمش خراسانده کلاه برکی قوزی دریسندن بر جنس تاقیه اولور اکثر
مشایخ و درویشان کیرلر کاه اولور که اول کلاه اوزره لف عمامه ایدرلر دینه‌ده ایکی وجهله قصور
ایلمش خراسانه تخصیص ده اکثر درویشان و مشایخه زیرا اغنیای اعجام دخی کاه اولور که انی کیر
برکی اصلنده تشدید ایله‌در لکن کثرت استعمال الله خصوصا بو محلده ضرورت وزن شعر ایچون مخفف
اولمشدر دین خفتا ایلمش زیرا سابقا مکرر بیان اولندیکه اصل لغتلرنده تشدید یوقدر بعض شراح
برکی ایکی فتحه ایله دردیمش و بعضیسی اعتراض ایدوب ایکی فتحه حالت افرادده مخصوصدر اما حالت
اضافتده کافه متصل اولان حرف مکسور استعمال اولنور که دیمش سهو فاحش ایلمش زیرا ایکی حالتده
بیله ایکی فتحه ایله درتتربونده کافر صناسنه درنته که محل اکا قرینه در و بو معینده مبالغه وارد
دین الحسن خطا ایلمش زیرا بو کلام لشحواسی درویش صفت اول و کافرشبقه سی کبی دیمکدر
بوایسه هرکن جایزدکلدر زیرا بر کیمسه ارکان اسلامی رعایت ایلمسه و باشنه کافر شبقه‌سی کینه
و یابلنده زنار صرتنسه اهل شرع انک کفرینه حکم ایدر که بونلر علامت تکذیب شعائر اسلامیه‌در بو
بونده خود مبالغه طریقیله کنه‌کاری شعار کفری اظهارده رخصت و جوازکو ستر ملک اولور العیاذ
بالله **حکایت** پیاده سر و پا برهنه با کاروان حجاز از کوفه بدر آمد و همراه ماشد خرامان
همی رفت و میکفت پیاده یا حرف وحدت و همزه حرف توسل همزه‌یه وحدت دینلمک معهود خطالری
اوزره مصر اولمشلر زیرا آخرنده هاء رسمیه اولان کلمه‌لرده همزه حرف توسلدر فقط وحدت
معناسنی افاده ایلین یاء مقدره غیر مکتوبه‌در نهایتی متقدمین یای هاء رسمیه مکرره

کتابت ایدوب اظهار ایدرلردی لیکن متاخرین هایه سیجی اوزره بر عین تر اشکلنی وضع ایده
لرکه هم یایه وهم همزه یه دلالت ایده واول شکله همزه دیدکلری مجالله درزیرا همزه نک حروف
علتدن غیری شکلی یوقدر فتامل سروپا برهنه باشی وایاغی چیلق برهنه نک فتحی وضمیله لغتده
چیلق دیمکدر باحرف مصاحبت کاروان حجاز لامیه کوفه مشهور شهردر لیکن بو زمانده جا
معینک دورت دیواری وبعض تربه لرک جداری وبعضنک ارتق وکمینک اکسک خراب
اولمشدر وباقیسی شویله مندرس اولمشدر که آثار بنادن ذره مقداری بیه یادکلدر زیرا نجف
ادنیسی اساس بنانک طاشنی وکومیدنی چیقروب یاپیلیینه سورمشلر نجف حضرت امام علی
حضرتلری مدفون اولدوغی قصبه نک اسمیدر که کوفه بو بوجق میل مقداری نجفه قریبدر بس
شمدیکی حالده نه بنادن اثر وارونه اساسنک وبالجمله عالمک فناسندن عبرت المق استین بغداد
جانبنه کندایلیوب کورسون که اول مشهور کوزل مملکت نیجه خراب ویباب اولوب یاتور بس حضرت
شیخ بیوردوغی کوفه معمور ایکن درکه اندن حضرت مکه یه اول زمان مستقل محمل چیقارمش بو زمانده شمدی
مصردن وشامدن ویمندن چیقدوغی کبی برآمد چیقاردی دیمکدر همراه لامیه بیزم یولده
دیمکدر خرامان صفت مشبهه درصالینارق دیمکدر همی ها حرف تاکید محصول بیت باشی وایاغی
چیلق برپیاده کوفه شهرندن قافله حجاجله طشره چیقدی وبیزمله همراه اولدی صالینی
کیدردی وبو بیتلری اوقوردی نظم نه براشترم بسوارم نه چو استر زیر بارم نه خداوند
رعیت نه غلام شهریارم برحرف استعلا بسوارم باحرف تاکید سوار آتلی دیمک ریاق مقابلی چو حرف
تشبیه استر همزه نک فتحی وسینک سکونیله قطر دیمکدر عربجه بغل دیرلر یا تانک فتحی وغینک سکونیله
بعض نسخه ده استر بینه اشتر دوشمش ظاهر تصحیف طریقیله درزیر بار لامیه در یوک آلتنده
دیمکدر غلام شهریار لامیه شهریار رای اوللک سکونیله پادشاه دیمکدر محصول بیت نه دوه اوزره
سوارم یعنی راکب دکلم نه استر کبی یوک آلتنده یم یعنی راکب کل ایسم یوکمده یوق یعنی کیمسه نک یوکی
آلتنده دکلم رعیتلک افنیسیه ده دکلم یعنی صاحب رعیت خدمه دکلم پادشاه قولیده دکلم حاصلی نه
حاکم ونه محکوم بلکه دنیانک جمیع امورندن سالم وآزاده یم غم موجود وپریشانی معدوم نه ادم
نفسیمه نه آسوده وعمری یا بسرآرم غم موجود بیانیه ویا لامیه بالفعل موجود غم ویا بالفعل موجود

دل

غمی پریشانی معدوم بیانیه ولامیه نه دیمك ایكی تركیب اضافه معروفه در نفسی یا حرف وحدت
ویا حرف تنكیر میزنم اوردم آسوده راحت وحضور یعنی عمری یا حرف وحدت ویا تنكیر بسر یا حرف صله
سر بونده نهایت ویا پایان معناسنه در آرم فعل مضارع متكلم وحده عمر مفعول صریحی بسر غیر صریحی
محصول بیت غم موجود و پریشانی معدوم یعنی هر كز غمم یوقدر آسوده حال ومرفه البال
نفس آوردم یعنی آسوده لكله وراحتلكله كچنورم حاصلی اوقات زمانم حضور ایله كچر وبو جهله
پایانه عمر ایلتدم یعنی عمری صفا وحضور ایله كچوردم حاصلی عمری نهایت ویا پایانه بی غم وغصه
ایلتدم مذكور ایكی بیت بحر رمل مجنون اقسامندندر اما بحور ایله آشنا اولمیان بیت اولی
ایكی بیت ظن ایدوب دیمش یعنی دكلدر كه مصراع ثالثده سكته وارددر اشعار فارسیه ماده چوقدر
بی سكته اوقونسه نه خوش اولوردی بیت اوقنوردی دیمش حق بودر كه ظن فاسد ایلمش بونده یوقاری اولمن
معلوم اولا كه بو بیتلرك تقطیعی بویله اولور نه بر اشتر فعلاتن بسوارم فعلاتن نه چو اشتر فعلاتن
زیر بارم فاعلاتن نه خداوند فعلاتن در عیت فعلاتن نه غلامی فعلاتن شهر یارم فاعلاتن غم
موجو فعلاتن د و پریشا فعلاتن نی معدو فعلاتن منه دارم فعلاتن نفسی می فعلاتن
زنم آسو فعلاتن ده عمری فعلاتن بسرارم فعلاتن بیت اولك قافیه لرنده واقع اولان الفاظ سالم
تقطیع اولنور باقیسی جمیعا مخبوندر فته بر نفسی میزنم آسوده وعمری بسر آرم بو مصراعیده تمام
بیت ظن ایدوب شرحینی استیفادنصكره دیمش یعنی اولمیاكه اگرچه بو بیتك قافیه سی نظم سابقه
موافقدر اما بحرلری مختلفه در دكلی معلوم اولا كه بو كیمسه نه وزن بیلورمش نه بحر بو مصراع معناسی
نفسی ویردم آسوده وبی قید اولدم یعنی بر عمر عد ایدرم دیمكدر دین معنا بیان عد ایدهممش
پریشانی ده همزه اضافیچون كلمشدر دین قیچی پریشان سویلمش حاصلی بو ایكی بیتك تركیبی
جمیع شراح ناموزون یازدقدنصكره معنالرینی هپ غلط ویرمشلر تأمل ایده بو بعضیسی نظمی
رباعی وزننده فرق ایده میوب نظم یازه جق یرده رباعی یازار اشتر سواری كفتش ای درویش
كجا میروی باز كرد كه بسختی بمیری نشنید وقدم در بیابان نهاد وبرفت چون بنخله محمود رسیدیم
توانگر را اجل فرا رسید ومرد درویش ببالینش بیامد وگفت ما بسختی بنمردیم وتو بر بختی بمردی
اشتر سوار وصف تركیبی دردر ویه بنجی معناسنه یعنی دوه راكبی ویا حرف وحدت باز كرد

وكود فعل امر مفرد مخاطب در كوديه نذر دون ديمكدر كه حرف تعليل بسببختي بلحرف مصاحبت
ويا حرف ظرف ويا حرف مصدر شتتله ويا شدته ديمكدر نهاد فعل ماضي مفرد غايب قودي ديمكدر
قدم مقدم مفعولي صريحيدر ودر بيا بانك غير صريحي جونكه ادات تعليل با حرف صله بنخله محمود كوفه
شهرنده اوجنجي قونقده عين ذر قانك منبعي يعني باشي ولان برلك اسميدر كه زبيده خاتون
انده بر مسجد وبر عالي خان ياپمشدي واعلا بركه لر وحوضلر بنا ايلمشدر حجاج انده اوچكون
اوتوراق ايدوب حضور وصفا ايدرلر ببسبيم فعل ماضي متكلم مع الغير ايرشدك ديمكدر
توانكر غني ديمكدر مراد منكور اشتر سوارد ور اادات مفعول فرادات تاكيد با حرف صله باليث
بصدق وشين ضميري توانكره راجعدر نجيب بانك ضمي وخانك سكونيله بسرلك دوه يه ديرلر
محصول منكور درويشه بر اشتر سوار ديديكه اي درويش قنده كيدرسين استطاعت
يوغيكن نه سببدن بو زحمتي اختيار ايدرسين سكا خود فرض دكل كيرو دون كه بلا وشدت
ايله اولورسين حالي بو مبارك يول بوا غريوله تحمل ايده ميوب هلاك اولورسين درويش
سوزين ديكلميوب بيابانه قدم قويوب الديكي يوري ويردي چونكه نخلهٔ محموده ايرشدك
اشتر سواره اجل ايرشدي واولدي درويش بصد وغنه يعني باشي وجنه كلدي وديدي بيز
فقيرلك وبيالق زحمت ومشقتيله اولمدك وسن بسرلك دوه اوزره حضور وراحتده ايكن اولدك
بيت شخصي همه شب بر سر بيمار كريست چون روز شد او بمرد بيمار بزيست شخصي با حرف وحدت
سر بيمار لاميته بيمار خسته يه ديرلر اصلنده وصف تركيبيدر بيم كسرهجي معناسنه صكره خسته
اسم اولدي اكي خسته لر اولركن اولدي وضيجون خسته يه بيمار ديه يلر يعني وملك قورقوسين كنو
دوكيچون بيمار ديه بلو كريست كافك فتحيله وراءنك كسره لريله فعل ماضي مفرد غايب اغلدي ديمكدر
بيمار مبتدا بزيست باي تاكيد ايله خبري زيست زانك كسريله فعل ماضي مفرد غايب صاغلدي ودرلدي
ديمكدر محصول بر شخص يعني بر كمسه بوتون كيجه بر بيمارك باشي اوزرنده اغلدي حالي
اولوب ظن ايدوب صباحه دك كريه وبكا ايلدي چونكه صباح اولدي كيجه صباحه دك قورقدي
جهتندن كريان اولان اولدي وبيمار اولان صاغلدي ودرلدي يعني بو قصه دنياده چوق
واقع اولور اولمسندن قورقان خسته صاغلوب وطول امله نيجه ييل دخي صاغ اولوردين دين

ناگهان اولمشدر قطعه ای بسا اسب تیزرو که بماند که خر لنگ جان بمنزل برد ای حرف ندا
منادی محذوف ای یار دیمکدر بسا چوق نیجه نیجه اسب تیزرو بیانینه رو وصف ترکیبیدر
رونده‌دن تیز یوریجی دیمکدر که حرف بیان بماند فعل ماضی مفرد غایب یوریلوب قالدی
دیمکدر که بونده حرف استدراکدر خر لنگ بیانینه اغسق اشک دیمکدر برد فعل ماضی مفرد
غایب جان مفعولی صریحی و بمنزل غیر صریحی و جمله فعلیه خبر مبتدادر که خر لنگدر بعض نسخه‌ده
خرک لنگ واقعدر کاف تصغیر ایله مخصوصدر ای یار نیجه نیجه یعنی چوق واقع اولمشدر
یوگرک و یورغه ات یوله یوریلوب طوردی و قالدی و خر لنگ افتان و خیزان ضعف حال ایله
اغسایوب قطع منزل ایدوب مقصده جان ایلتدی یعنی بو قضیه چوق واقع اولدی تیزروده رو کلمه
سنی رفتندن الاثل غلط ایلمشلر بس که در خاک تندرستانرا دفن کردند و زخم خورده نمرد
بس چوق که حرف بیان در خاک در حرف صله تندرست وصف ترکیبیدر صحیح البدن معناسنه الف
و نون ادات جمعدر و را ادات مفعولدر مصراع ثانیه مرهونه کردند تندرستان مفعولی اولجلودر فن
ثانیسی واو حرف حال زخم خورده وصف ترکیبی و مبتدا نمرد فعل نفی ماضی مفرد غایب خبر مبتدا
اولمدی دیمکدر مخصوصدر چوق کره واقع اولمشدر که صاغ و سالم تندرستان اولان کیمسه‌لری
اجلی کلوب خاکه دفن ایلدیلر یعنی ناگهان صاغ و سالم اجلی کلوب واولوب خاکه تسلیم ایلدیلر و یاره
لنوب زخم شده یعنی کیمسه اولمیوب قورتلدی یعنی مجروح اولوب حیاتدن نا امید اولان
کیمسه موتدن امان بولوب یعنی اولمیوب قورتلدی باذن الله تعالی و توفیقه **حکایت**
عابدی را پادشاهی طلب کرد عابد اندیشید که داروی بخورم تا ضعیف شوم مگر اعتقادی
در حق من زیاده کند آورده‌اند که داروی قاتل بود بخورد و بمرد اندیشید که حرف بیان داروی
یا حرف وحدت تا حرف تعلیل مگر ادات تمنی داروی قاتل بیانینه بود ادات زمانیه مخصوصدر
بر عابدی بر پادشاه طلب ایلدی یعنی کلسون کندو ایله مشرف اولسون لکن عابد فکر ایلدی که بر دارو یعنی بر معجون
اکل ایده‌یم و یا بر شربت نوش ایده‌یم تا ضعیف اولایم اوله که بنم حقمده اعتقادی زیاده اوله حاصلی
بنی کوچکدن زاهد مرتاض خیال ایدوب کمال صلاحمه حسن ظن اوزره اوله روایت ایدرلر که اول
دارویی تناول ایلدوکی مکر زهر قاتل و سم هلاهل ایمش ییدوکی کبی هلاک اولدی قطعه

آنکه

انکه چون پسته دیده مش همه مغز   پوست بر پوست بود همچو پیاز انکه تقدیری آن کس که در
حذف ایصال طریقیله انکه قالدی چون ادات تشبیه پسته بای عجمله وفتح وکسر ایله لغتدر
فستق دیمکدر لیکن مراد حلب فستقیدر دیده مش شین ضمیر آن کسه راجعدر بعض نسخه‌ده
دیده بیش دوشمش پای خطا ایله دیدندر بونده مراد فعل قلبدر ظن معناسنه همه هپ دیمکدر
مغز ایچی وبادام وفستق کبیلرک ایچینه دیرلر پوست بای عجملک ضمیله حیوانات دریسنه وهر
نسنه‌نک قبوغنه دیرلر بونده قبوق مراد در بود بونده ادات زمانیه در ایمش معناسنه همچو ادات
تشبیه پیاز صوغان معناسنه محصول بیت اول کیمسه‌که فستق کبی هپ ایچ ظن ایلدم زیرا فستقلک
ایچی صاغ اولدوغی تقدیرجه فندقلک ایچی کبی در صاغ اولدوغی تقدیرجه یعنی ظاهرنه باقوب
باطننی دخی معمور ظن ایدوب صلاح حاله اکا معتقد اولدم اول اویله دکل ایمش بلکه اول
کوردوکلک بری بری اوستنده قشر وقبوق ایمش ایچنده هیچ نسنه‌سی یوق ایمش پیاز کبی یعنی
ییمیجی بر قوری صورت ایمش پارسایان روی در مخلوق پشت بر قبله میکنند نماز پارسایان جمع
پارسادر عابدلر دیمکدر رویه اضافت بیانیه در در مخلوق در حرف صله رویه متعلق ومقیددر
پشت ارقه بر قبله بر حرف صله محصول بیت پارسایان مبتدا ومصراع ثانی خبر واقع اولمشدر
یعنی یوزینی وتوجهینی مخلوق جانبنه اولان عابدلر وزاهدلر ارقه‌لرینی قبله‌دن یکاویروب نماز قیلورلر
حاصلی انلرک بو حکمه‌ده زیرا قلبلکه حقیقتده معرضلر قلبدر دخی قبله‌دن رو کردان اولمشدر حکمنده
در حاصلی عبادتده قالب قلبه تابعدر بیت چون بنده خدای خویش خواند باید که بجز خدا
چون ادات تعلیل خواند فعل مضارع مفرد غایب دعوت ایلیه دیمکدر خدای خویش لامیه
ومقدم مفعولی باید فعل مضارع مفرد غایب کرک دیمکدر که حرف بیان بجز با حرف زائده بجز غیر
معناسنه در نداند فعل نفی مستقبل مفرد غایب بونده بلمیه دیمکدر خدا مفعول صریحی وبجز غیر
صریحی محصول بیت چونکه بر قول خدا حضرتنی کندونک معبودی بیله وربم دیه کرکلی
اولان ولایق وسزاوار اولدر که خدا حضرتندن غیری بلمیه وماسوایه کوکل بنه ایتمیه خواند
فاعلی خدایه راجع ضمیردر ومفعولی بنده‌در دین ظاهر ترکیبه مخالف سویلمش حکایت
کاروانی را در زمین یونان حرامیان زدند ونعمت بی قیاس بردند بازرگانان کریه وزاری کردند

وضاايي ورسول شفيع اوردنه فائده نداد زمين يونان قوماني ولايتنه ديرلر زاري ياي

اصليه ايله فرياد وفغان معناسنه در محصل تركيب يونان مملكتنه وكاروانى حراميلر اورديلر

ونيجه وبي پايان نعمت ومال ايلته يلر بازركان طايفه سى كريه وزاري وفرياد وفغان ايله بلير

وخدا ورسولى حراميلره شفيع كتوردي لر يعنى چوق يلوار وب نياز ايلديلر لكن فائده ويرمدى

بيت چو پيروز شد دزد تيره روان   چه غم دارد از گريه كاروان پيروز باي عجمله كسريله

مظفر وغالب معناسنه دزد تيره روان بيانيه تيره روان وصف تركيبى قره جانلو ديمكدر زيرا

روان روح انسانيه ديرلر قره جانلو اوغري معناسنه در گريه كاروان لاميه محصل بيت

چونكه جاني قره دزد يعنى بيرحم وسنكين دل اوغري مظفر وغالب اولدي كاروانك گريه وزاري

يسنه نه غم طوتار يعني نه غمي وار ونه پرواجكو حاصلي فرصت ال ويروب مال مردمه ظفر بولدقده نصكره

بيلك كره فرياد وفغان وتضرع وزاري قلسه لر متاثر اولميوب مرحمت ايلمزلر تيره روان جمع تيره

رود يعنى وصف تركيبيدر شبرو معناسنه در ديين تيره روان ايمش وبونده نصكره غيريلك

قولينى نقل ايدوب ديمشكه تيره ظرف در وروان صفت مشبهه در رفتن دن روان كيجه دوند

يعنى دزديكه رونده است در تيره يعنى في الظلمة الليل اصلي ونقلي فاسه اولدوغنده اشتبا

يوقدر مصراع اولك معناسى چون مظفر اولدي جاني بولانق وجانى قراكو اوغري دين بولانق

سوبلمش لقمان حكيم دران ميان بود يكي از كاروانيان گفت كلمهٔ چند از حكمت وموعظت

با اينان بگوي باشد كه طرفي ازمال ما دست بدارند كه دريغ باشد كه چندين نعمت

ضايع كردد لقمان گفت دريغ باشد كلمه حكمت با ايشان كاروانيان كاروان اصلي كاروبان

دركاراياشى وبان ادات فاعلدر جي معناسنه ايشجى ديمكدر بايله واولك بيننده تواخى وتباول

اولدوغى جهتندن واو يله ده وبا ايله ده مستعملدر مثلا كاربان سراي وكاروان سراي ديرلر

وياحرف نسبت والف ونون ادات جمع موعظت مصدر ميميدر وعظ ديمكدر طرفي ياحرف وحدت

برمقدار ديمكدر دست بدارند ال چكه لر ديمكدر محصل تركيب لقمان حكيم اول كاروانك اراسنده ايدي

كاروانيلردن بريسي لقمانه ديدى بونلره حكمت وموعظه دن برنيجه كلمه سويله اولا كه برمقدار

مالمزدن ال چكه يعني برمقدارين كنه بيزه ويره لر طرف شرف وزنى اوزره بعضده كما ال طوتارلو

يعني ترك ايده لو ديمكدر زيرا حيفدر كه بو وقت نعمت ومال رايكان ضايع اوله والمزده سرمايه
اولاجق برمقدار مبلغ قالميه لقمان ديدي حيفدر بويله ظالملره كلمهٔ حكمت وموعظت
سويلمك زيرا بونلره سوزڭ تأثير ايلمزكه متأثر اولوب سيزه مرحمت ايده لر قطعه اهنين راكه موريانه بخورد
نتوان برد ازو بصيقل زنگ اهن دمور وياحرف وحدت ورا ادات مفعول كه حرف رابط
صفت موريانه دمور قورديدر وياسه ديرلر نتوان برد برد مصدرك معناسنه در ازو باحرف مصاحبت
صيقل فيعل وزنيدر اوزره پاس آچيجي استاده ديرلر بضر يابندك مصدريدر صيقل كلور صادك فتحى
وقافك سكونيله صقال ده كلور وصادك كسريله مصقله اسم آلت يعني پاس آچجي آلت زنك زاي
عربك فتحيله پاس معناسنه در وبعضيلر تصحيفا يعني زاي معجمه اوقوديلر مخصوص ركيك بو
دموري كه موريانه يمش اولا انڭ پاسني صيقل سببيله كيدرمك اولماز زيرا پاس انڭ مادهٔ سيني
افنا وجوهريني افنا ايلمشدر بونده موريانه ايكي معناسيني والمغنه قابلدر اولكيه تخصيص ايليني
بلا مخصص ايلمش بو تعبير بعض لغتلرده يازيشنه كوره در اما بعضيسي ديديكه موريانه شمول
ياسه ديرلركه دموري دلك دلك ايليه كه اني صيقل اچوب جلا ويرمكه قادر اولميه زيرا مادهٔ سيني
فاسد وجوهريني فاني ولمش اولور حضرت شيخ كلامنه ده ملايم اولان بودر اما زنك مطلقا
پاسدر باسيه دل چه سود كفتن وعظ نرود ميخ اهنين در سنك باحرف صله سيه دل وصف
تركيبي قراكو كوكلي ديمكدر سابقا تيره روان ديوب قراجانلو مراد ايله وكي كبي كفتن وعظ
مصدرك مفعولنه اضافتيدر ميخ آهنين بيانيه اهنين ياحرف نسبت ونون حرف تأكيد در حرف
صله سنك طاش مخصوص ركيك قراكو كوكلي كيمسيه وعظ ونصيحت سوزني سويلمكك نه فايده
ايدر يعني فايده ويرمز مصراع ثاني تعليل طريقيله ذكر ايدوب بيورديكه زيرا دمور ميخ طاشه كيرمز
يعني بويله ظالملره نصح وپند ايلمك طاشده دمور ميخ قتيمقدر حاصلي پند پذير اولوب متأثر
اولمق احتمالي يوقدر قطعه بروزكار سلامت شكستكان درياب كه جبر خاطر مسكين
بلا بكرداند باحرف ظرف روزكار سلامت لاميه شكستكان الف ونون ادات جمعدر
دلخسته ومكسور خاطر اولان فقرا مراددر درياب مقدم مفعوليدر درياب فعل امر مفرد
مخاطب كله وتدارك ايله ديمكدر يعني حال شكستكان درياب دركه حرف تعليل جبر

جیمك فتحی وبانك سكونیله بر صنفی سینكلمكدر واول سیلك تختهلرینه جبیره دیرلر خاطره
اضافتی مصدرك مفعولنه‌در ومسكینه لامیه بلا بكدن انانك مقدم مفعولیدر باحرف
تاكیده كوره انه فعل مستقبل مفرد غایب كوره اینه‌نه دونه‌رملك در الف ونون ادات تعدیه
در مخصوصیدر صحت وعافیت وسلامت ورفاهیت زماننده فقرای شكسته دل ودرویشان
مكسور خاطرلری یوقلیوب وبولوب تفقد وتدارك ایله یعنی احسان صدقه وذكاتله خاطر
لرینی تسلی ایله زیرا مسكین وفقرانك خاطرینی تسلی ایدوب جبر ایلمك بلادی رد ایلر یعنی صدقه
وذكات مالی وجانی حفظ ایدوب بلیاتی دفع ایدر جو سائل از تو بزاری طلب كنه چیزی بده
وكرنه ستمكر بزور بستاند جون حرف تعلیل سائل دیلنجی باحرف مصاحبت زاری فریاد وفغان
چیزی یا حرف وحدت بده فعل امر مفرد مخاطب وكرنه والا دیمكدر ستمكر ظالم باحرف مصاحبت
زور بوننده قوت وقدرت وقهر دیمكدر یعنی كوجله بستاند فعل مضارع مفرد غایب الور دیمكدر
مخصوصیدر جونكه سائل سندن تضرع وزاریلغله برنسنه ایستیه ویر وَأَمَّا السَّائِلَ فَلَا تَنْهَرْ حسبجه
والا ویرمیوب خسته ایدرسك ظالم سندن زورله یعنی كوجله الور منكوب كاروان خلقندن الدیغی
كبی **حكایت** چندانكه مرا شیخ اجل شمس الدین ابو الفرج بن جوزی بترك سماع فر
مودی وبخلوت وعزلت اشارت كردی عنفوان شبابم غالب آمدی وهوا وهوس طالب ناچار
بخلاف رأی مربی برفتمی واز سماع ومخالطت حظی بركرفتمی جون نصیحت شیخم یاد آمدی كفتمی
چندان اولقدر دیمكدر مرا بكا دیمكدر اجل تشدید لامله اصلی اجلل ایدی ادغام اولندی
شمس الدین لقب ابو الفرج كنیت بن جوزی صفت بترك با حرف صله ترك سماع مصدرك
مفعولنه اضافتیدر سماع بونلرك كبی یرلرده ساز اوازی وخواننده وكوینده اوازنه دیرلر نتكه
حضرت شیخ بوستاننده بیورور بیت نه مطرب كه اواز سم ستور سماعست اكر عشق داری وشور
بالبداهه معلوم دركه بوننده اواز جنسنه سماع بیورمشدر فتامل پس از سماع ومخالطت حظی
بركرفتمی معناسی سماع ایدردم دینلو معلوم اولدیكه سماعی بوننده صوفیلرك رقصی معناسنه
اخذ ایدرلر ایمش ایدیكی معلومدر كه سبحة الابرارك اوتوزدردنجی عقده‌سینك مرادینه واصل
اولمزلر ایمش عنفوان اول معناسنه شباب ییكیتلك اوكلی دیمكدر مرا بكا غالب امدی غالب

كاوردی

کلوردی یا حرف حکایه ناچار بالضروره بخلاف یا حرف صله خلاف رأی مربی لامیه لرده مربی
اسم فاعلدر تفعیلدن تابنده تربیه ایدیجی دیمکدر مراد ابن جوزی حضرتلریدر برفتی کیدردم
یا حرف حکایه مخالطتدن مراد خلقله اختلاطدن حظی بر حرف تاکید کوفتی طوتاردم یا حرف
حکایه محصول بیت اولقدرکم بکا شیخ اعظم ابن جوزی حضرتلریکه اول زمانده حضرت شیخک
مربیسی ایمش سماع ترکینی بیوردردی دخی خلوت وعزلته اشارت ایدردی جوانلغمده اولیجی
یعنی تازه لکی غالب کلوردی وهوا وهوسی مقتضای نفس اولان احوالی وارزوی خاطری طالب
اولوردی بالضروره مربینک رأیی خلافنجه خلوت وعزلتدن کیدردم دخی سماع واختلاطدن
حظ الوردم چونکه شیخک نصح وپندی یادمه کلوردی یعنی چونکه نصیحتنی اکاردم ویردم
مذکور افعالدن اوا خوردنده اولان یالو حکایه ایچوندر نته که هر بونیه اشارت اولنمشدر بیت
قاضی ار بامانشیند برفشاند دست را محتسب کی میخورد معذور دارد مست را بو بیت
کفتنی بیورد وغنلی معقولیه ادکوددر مخففدر برفشاند فعل مضارع مفرد غایب فاعلی تحتنده
قاضیه راجع ضمیردر ال قارصلردی دیمکدر نته کم خواننده وکوینده وسازنده یانجه ال
اصولنی طوتارلر ال سلکملت دینلر غلط ایلمشلر محصول بیت قاضی بیزمله اوتورسه یعنی
مجلسمزه داخل اولسه ذوق وشوقدن مجلسده ال قارصلردی حالی بیزمله همحال وهمدملت
اولوردی محتسب اکر باده ایچسه سرخوش اولورسه مستلری معذور طوتاردی یعنی باده نوشلر
حکام شرعی اجرا ایده مز بو مصراع مصراع اوله نسبت مقام تعلیله تمثیلدر واقعدر یعنی حضرت
ابن جوزی اکر بیزم مجلس محفلمزک رونق ومعناسینی کوردیدی وبیلیدی داخل مجلس
اولوب بیزمله همدملک هم جنس اولیدی اولوردی هر نه قدر که متورع وزاهد ایسه‌ده
نته که محتسب اورع ناسدن اولدوغی تقدیرجه باده مجلسنه داخل اولوب باده نوش
اولسه مینوشلر معذور طوتاردی مصراع اولک معناسنده قاضینک ال سلکدیدی یعنی سماع
ایدیدی دینلر دست افشاندن مرادی بیلمزلر ایمش سماعدن دخی فنه بر محتسب بو
محله صو باشی معناسنه دردیر محتسبی بلمز ایمش تا شبی مجمع قوی بوسیدم ودران
میان مطربی دیدم تا انتهای غایت ایچوندر الی معناسنه شبی یا حرف وحدت مجمع یا

حرف صله مجمع مجلس توجي يا حرف وحدت محصول ترکیب سماع ومخالطه‌دن حظ الوردم
بر کیجه یه دلک که بر قوملک مجلسنه ایرشدم یعنی اول کیجه بیلک بو یله ایدردم واول قوملک
اورتاسنده بر مطرب کوردم مذکور بیتنده بیوردوغی کبی بیت کویلیرلک جان میکسلد زخمهٔ
سازش ناخوشتر از آوازهٔ مرغ بیدار آوازش کوبی فعل مضارع مفرد مخاطب یولیک دیمکده
یعنی حاضر اولوب ایشتسلک دیر یئلک رانک فتحی وکاف عجمیله طاعر معناسنه درکه عربجه عرق
دیرلر عینک کسری ورانک سکونیله جانه اضافتی لامیه در ویا بیانیه میکسلد بونده
حرف تأکیده واقعه در کسلد کاف عجمک ضمی وکسر یله وسینک فتحی وکسر یله کسلیدن مصدرندن
فعل مضارع مفرد غایبدر اوزر وقور دیمکدر مثلا ایپ ویا ایلک قوموق کبی قطعله تعبیر ایدیلور
خطا ایله بیلور زخمه ساز چالدقلرنده اغچ ویا کملک ویا بوینوز پاره سیکه سازنده‌لر اکه تار بانند
دیرلر سازه اضافتی لامیه در شین ضمیر مطربه راجعدر نا ادات توصیف نغی خوش واو رسمیله
ایو دیمکدر ترادات تفضیلدر ناخوشترک دیمکدر اوازه مرغک بیدار لامیه لودر یعنی برکیمسه یه
بابالک اولدی دیو موحش خبر ویرملک صداسندن اول مطربک صداسی جانکاه تر وبدتر
ایدی بو قضیه اکثریا در والا ینجه ناخلف وارد رکه باباسنک اولوسی خبرینه مژدکانه ویرر
لادر محصول ترکیب مذکور مطربک زخمهٔ سازنی ایشتسلک دیر دلک که جان طربی قوروار
زر سازینک زخمه سی شول مرتبه منزعج ومولم ایدی واوازی بیدار اولیسی آوازندن
دخی ناخوش وموحش ایدی حاصلی سازنده لکی وکوینده لکی کمال مرتبه منفور وقبول
طبعدن زیاده دور ایدی کاه زخمه پرینه نغمه یازانلره نغمه ایلمیی درکاهی انکشت حریفان
انوددکوش وکاهی برلب کر خاموش محصول ترکیب مذکور مطربک زخمهٔ سازینی وناساز
اوازنی ایشتمیلم دیو کاهی اهل مجلسک برمقلری قولغنده وکاهی اول دیو لبنده ایدی
حاصلی سکوت ایله دیو اشارت ایدرلودی یهاج الی صوت الاغانی لطیبه وانت معنی
ان سکت تطیب یهاج فعل مضارع مبنی للمفعول اجوف یایی ضرب بابندن مصدر
هیجان کلور هانک ویانک فتحلریله میل ورغبت معناسنه الی حرف جر مجرور یله قائم مقام
فاعل یهاج در وجایز درکه کنه یی مصدر نسنه اوله صوت صادلک فتحی وسکونی واو له

آوازمعناسنه اغانیه اضافتی لامیه در اغانی منتهای جموعدر اغنیه نك جمعیدر همزه نك
ضمی و غینك سکونیله و تشدید یا ایله امانی امنیه نك جمعی اولدیغی کبی امنیه ارزویه و مراده
دیرلر اغنیه غناء معناسنه در کسر غین و الف ممدود ایله معناسنه که فارسیجه سرود دیرلر لطیبه
لام حرف تعلیل یهتاج فعلینه متعلق و ضمیر منکور صوته راجعدر لطیبها یازنلر خطا یازدیلر
وانت واو حرف حال انت ضمیر مرفوع منفصل محلا مرفوع مبتدا مغنیتی اسم فاعل مفرد مؤنث مخاطبه
تقدیرا مرفوع خبر مبتدا لام الفعلی اعلال ایله ساقطدر اولمشدر ان حرف شرط سکت فعل شرط
تطیب فعل مضارع مفرد مخاطب جزای شرط جمله شرطیه اعرابدن محلا مرفوع صفت مغنیه در بعض
نسخه ده نطیب دوشمش نون متکلمله و بعضیده یطیب دوشمش یای غیبتله فاعلی مقدردر اولان
سکوت اولور محصول بیت مغنینك صوتنه میل و رغبت اولنور لطیف اولدیغیچون یعنی لطیف
اولدیغیچون یعنی لطیف و خوب اولدیغی تقدیرجه روح اصغایه مائل و راغب اولور حال بوکه
سنده مغنیه سین اگر ساکت اولسك زیاده طیب سین حاصلی سکوت اتسك سکوتك مستوفی
یرینه کیچر یاخود سکوت ایلسك بیز طیب اولوب خوشحال اولورز یاخود سکوتك طیب
اولور فقد بر بیت نبینه کسی در سماع خوشی مکی وقت رفتن که دم در کشی نبینه
فعل نفی مستقبل مفرد غایب گورمز دیمکدر کسی یا حرف وحدت سماع تا ضمیر خطاب سماع کنه
نغمه و صوت معناسنه در خوشی خانك روم ضمه ایله واو ورسیله و یای مصدر له ایلك دیمکدر
مکوادات استثنا وقت رفتن لامیه کتمك وقتی دیمکدر دم نفس در حرف تاکید کشی فعل
مضارع مفرد مخاطب محصول بیت کیمسه سنك سماعکده ایلك گورمز یعنی سنك ساز و آوا
زکده بو ذوق یوقدر که اندن کیمسه صفا کسب ایلیه مکر کیتمك وقتنده که نفسك چکوب سین
سکوت ایلیه سین حاصلی مجلسدن کیده وب سکوت ایلیه سین هر کس مسرور اولور دیرلر
سنك ناهموار سازکده و ناساز اوازکدن خلاص اولدوغنده سماع صوت و آواز معناسنه
اولدیغی زیاده بدیهیدر بس سماعی صوفیلر دقصی معناسنه و اسماع ایتمك معناسنه
اغنایدنلر بو معنای بلمزمش خوشی خانك فتحی ایله او قنور کشی یه قافیه اولمغیچون
دینلر روم ضمه دن اکاه دکللر ایمش وقت رفتن معناسینی موت معناسنه اخذ ایلین

بیتک معناسنی فوت ایلمش بیته دلالت واردر که اول ناسازنه فذ ناساز وناهموار اولدیغندن

غیری صوتنه مغرور اولوب دکمه بلا ایله دیکمه وکینه نیز ناسازلرک حالی بویله در که

چغر مغنیث اوصمان مثنوی چون در اوزامدان بربط سرای که خدا را کفتم از بهر خدا چیقات

حرف تعلیل در ... حرف صله بربط سرا وصف ترکیبیدر قپوزله ایرلیجی قپوزچاله ویا بنجه

ایرلیه بربط ایکی فتحیله قپوزه دیرلر اما مشهور بای تازینک ضمیله در سرای سینک فتحی

لفتدر ضمیله روستایلودر لیه که خدا کاف عربیک فتحیله اوسنی صاحبخانه معناسنه بهرادات

تخصیص مخصوص ترتیب چونکه اول قپوزجیا اوازه کلدی یعنی قپوزن یا پنجه ایرلمغه باشلدی

یعنی خوانندهلک ایلمکه باشلدی اوستینه دیدم اللهحیون ذبیحم در کوش کن تا نشنوم یادرم بکشا

تا بیرون زیبق زانک کسری وبانک فتحیله زیبقیه دیرلر میم معناده کوشه مقیددر تا حرف

تعلیل یا حرف عطف درم درکیتو میم ضمیر متکلم یعنی میم ضمیر منصوب متصل معناسنه تا حرف

تعلیل روم فعل مضارع متکلم وحدهدر مخصوص ترتیب که خدایه دیدم الله ایچون قولغمه زیبق

ایله یعنی قوی تا کیم صاغر اولوب بو ناسازک اوازنی ایشتمیم زیرا قولغه زیبق کیرنجه صاغر اولور

یابکا قپونی اچ تا کیم طشره کیدم یعنی یو ایکی ایشلک برینی ایله دیو اوستنه یمین و بردم تاکید

منکوردر بربط سرای ناسازنی نه کوریم ونه ایشدیم فی الجمله پاس خاطر یاران را موافقت

کردم وشبی بچندین مجاهده بروز اوردم پاس حفظ معناسنه در خاطر اضافت مصدرک

مفعولنه درویاران لامیه شبی یا حرف وحدت ویا حرف تنکیر بروز با حرف صله مخصوص ترتیب

حاصل کلام یارانک خاطری ایچون اولکیجه یاران موافقت ایلدم وکیجه نیجه زحمت ومشقتله

کونه کتوردم یعنی صباحه چیقاردم قطعه موذن بانک بیهنکام برداشت نمیداند که چند

از شب کذشتست بانکدن مراد بو ندهٔ تجبید ویا صباح اذانی برداشت قالدردی یعنی اذانی

وقتسز اوقودی بیلمزکه کیجه دن نقدر زمان وساعت کچمشدر درازی شب از مژکان

من بپرس که یکدم خواب در چشمم نکشتست درازی یا حرف مصدر در شبه اضافتی لامیه

مژکان من لامیه مژکان جمع مژهدر فارسی غریب تتبع ایلمشا ایمش بپرس بای تجملک

ضمیله ورانک سکونیله فعل امر مفرد مخاطب صورد دیمکدر سؤال ایلیه معناسنه که حرف تعلیل

دم نفس وساعت معناسنه در خواب اویقو دیمکدر نکشت فعل نفی مفرد غایب اولمش
ویا جین کچمش دیمکدر اشتراك اوزره محصولیت کیجه نك اوزونلغنی بنم کبی یکمدن سؤال ایله
یعنی کیجه اوزونلغنی مؤذن نه بیلور کر صاحبه لك بستر نازده یاتوریك مژکانم ایو بیلور زیرا بر نفس
کوزمه اویقو کیرمشدر یعنی کوز هرده اویقو طولانیمامشدر حاصلی کوزم اویقو کورممشدر
بامدادان رابحکم تبرك دستار ازسرو دینار ازکمر بکشادم وپیش مغنی نهادم ودرکنارش کرفتم
وبسی شکر کفتم یاران ارادت من درحق او برخلاف عادت دیدنه وبرخفت عقل من حمل کردنه
ونهفته بخندیدند یکی از ایشان زبان تعرض دراز کرد وملامت کردن اغاز کرد این حرکت مناسب
حال خردمندان نکردی که خرقه مشایخ بچنین مطربی دادی که درهمه عمرش درمی درکف
نبوده است وقراضه در دف بامدادان وبامداد ایرته دیمکدر باحرف مصاحبت حکم تبرك لامیه تبرك
تفعل بابندن مصدردر تحفه وهدیه معناسنه تبرك رسمیله واسلوبیله دیمکدر دستار دلبند دینار
التون کمی قوشی دیمکدر معلوم اولاکه عربلر وعجملر فقراسی نقدینی هرنه ایسه قوشاغنه بغلرلر زیرا
انلرك قوشقلری بزدن اولور پس دینار ازکمر بیوردی یعنی بو معنایه کوره در پس بو معنایی بلمیوب
کیسه وجیبمدن دیناری چیقردم دین خلاف سمته سلوك ایلمش دستار ودیناری بای وحده ایله
اوقوایلین جمیع نسخه لره مخالفا براد ایلدوکندن غیری معنایه خلل ویرمشدر فقد بر مغنی دن مراد
مذکور مطربدر ارادت من مصدر فاعلنه اضافتیدر برحرف صله خلاف عادت لامیه عادتك
خلافنجه دیمکدر خفت عقل مصدر فاعلنه اضافتیدر ومنه اضافت لامیه دربعض نسخه ده ونهفته
بخندیدند دوشمشدر یعنی خفیه طریقیله یعنی حزه لنوب کولشدیلر زبان تعرض بیانیه اغازدن
صکره بر کردن مقدردر که حرف بیان مناسب حال اسم فاعلك مفعولنه اضافتیدر خردمندان اضافت
لامیه دربعض نسخه ده حال یرینه رأی دوشمشدر خرقه مشایخ این حرکتدن بدلدر ودادینك
مقدم مفعولیدر بچنین غیر صریحی مطربی یاحرف وحدت دادی فعل ماضی مفرد مخاطب
ویردك دیمکدر که حرف رابط صفت ما بعدی مطربه صفتدر درم دالك کسری ورانك فتحیله
اقچه معناسنه کفایه یعنی اوج قراضه التون خرده سی فارسیجه ریزه زر دیرلر دف دالك فتحی
وقافلك تشدیدیله لفظ مشترکدر عربله عجم بیننده توکیجه دری دیرلر دالك ضمی ومیملك سکونیله

ورانك كسري محصول بيت اول كيجه نك ايوه سي تبركا حكميله يعني تحفه وهديه رسميله باشمدن
دستاريمي و قوشغمدن ديباي چيقاروب مغني اوكنه قودم والني دركنار ايلدم يعني قوجدم وچوق شكر
ايلدم ياران بنم ارادتمي مغنينك حقنده عادتمك خلافنه فخر كورديلر يعني بو يله ايده كي دكل ايدم خصوصا
بو مجلسين ناساز مغنيسيه بو اوضاع خفت عقلمه حمل ايلديلر وكيزليجه يعني خفيه طريقيله بو حالمه
كولشديلر بس برسي ياراندن بكا تعرض وطعن زبانيني دراز ايلدي حالي بكا اعتراض ايلدي
دخي بني لوم وملامت ايلمكه باشلدي اكر بو حركتي عقل وراي حالنه مناسب ايلمك مشايخ خرقه
سني بو مجلسين بر مطربه ويردك كه جميع عمرنده النده وآوجنده برآقچه اولماميشه يعني برآقچه يه
مالك اولماميشدر و بو قراضه يعني بر آلتون اوائني دفعه كورمامشدر حالي كيمسه اندن حظ ايدوب
النيه واوجنه برحبه ويرمش دكلدر دستار خرقه مشايخ بيوردوغي حضرت شيخك مبارك باشنده
اولدوغي اعتباريله مجازيدر بحكم تبرك اولنده بوكه يازان ياشه دن يازمشدر حق او بو نيده در حق
ان يازن اويله انك معنالري بلنمامش حركته نصكوره يازانلن جميع نسخه لره مخالف يازمشلر اولنده
كه يازانلرده بو يله يازمشلر مثنوي مطرب دورازين خجسته سراي كس دوبارش نه نه به دريك
جاي مطرب مطرب اسم فاعلدر افعال بابندن سونديرجي ديمكدر نفسي بوسازنده وكويندهدن
مسرور اوله غيجي مطرب و بيلو باجرف وحدت دور نغمه بيدي دور باردر خجسته قوتلي ديمكدر
مبارك معناسنه كس تقديري اكر كس دركه حرف رابط صفتدر ضرورت وزن ايچون ترك
اولندي اوكسه قالدي دوبار ايكي كره نه يه ما ضيه قسم كورمشدر يمكدر در حرف ظرف دريك
جاي بر برده دورازين خجسته سراي جمله معترضه دركه بدعه حسن و مليح در برلر صفتله موصوف
بيتنه اعتراض ايلمش محصول بيت بر مطرب ايراغ اولسون بو مبارك سرايدن بو معترضه سرايه نسبت
دعاوله در و مطربه نسبت دعا وعليه دركس دوبارش دوبار ايكي كره ديمكدر وشين مطربه راجع
در انجلين مطرب كه كيمسه آني بو محفلده و بو مجلسده ايكي كره كورمشدر يعني شويله ناساز
وناهموار دركه بر كره ديكلين بردخي مجلسنه اوغرامازبس ايكي كره بربوده كورمك بوتقديره
مطرب مبتدا محذوفه خبر و مصراع ثاني صفتي اولور وبو تقديرجه دروجايزدركه مصراع ثاني حشو
مليح مقام تعليلده اوله فتدبر معلوم اوله كه حضرت شيخ بو ابياتي مذكور معترض جانبندن

نقل

نقل ایدر یعنی بو صفتله متصف بر ناسازه بو قدر تعظیم و تبجیل ایلمك نه لازم کلوردی بیلمم اسر
راست چون بانکش از دهن برخاست خلق را موی بر بدن برخاست راست کرچه یعنی بی شك و بی
شبهه چون ادات تعلیل بانك کاف عجمله آواز معناسنه در برخاست قالقدی یعنی صادر اولدی
دیمکدر خلق را را ادات تخصیص دیمکدر محصل بیت بی شك چونکه آوازی اغزندن صادر اولدی
خلقك یعنی اهل مجلسك بدننده موبی قالقدی یعنی اوبرتی صوتی زیاده مزعج اولدوغندن
جانوردر که بونك کبی یرلرده بر بای حکایت تعبیر اولنه یعنی قلمارتدی راستك معناسی مستقیم سوق للمستلو
و براوغوردن دین فیچ اکری کیتمش ونقد بزی موی بر بدن راست برخاسته دین بیتك ترکیبه
غریب تعقید حاصلمش مرغ ایوان زهول او بپرید مغز ما برد و حلق خود بدرید مرغ مطلقا
قوشه دو ایوان بونك کبی یرلرده کوشکدر یعنی جان طاقه معلوم اولا که قزلباش بر معتاد اول
شهیواد شهرینك داب و عادتی بو ایمشکه کوشکلرینك علی برینه انجه بر قوش تراشلیه رق
وضع ایدرلر ایمش کیمی الاطوطی و کیمی بلبل و کیمی بیاض و کیمی کبوتر و قمری و طاوس و شاهین و غیر
بلیغی و بوم و غانك ایچینی مجوف ایدرلر ایمش یعنی ایچلرینی قوغش ایدرلر ایمش و اغزلرینه برر
سیبی وضع ایدرلر ایمش پس هر بار که باد حرکت ایلسه بو حیوانلردن و بو بونلردن اصناف اصوات
صادر اولورمش پس حضرت شیخ مرغ ایوان زهول او بپرید بیورد و عجبا مبالغه طریقیله دریعنی اول
ناساز مطربك مزعج هولناك صداسندن مرغ ایوان جامه ایکن اوركوب قچدی دیمکدر اعمی قیاس
ایله نه مرتبه مولم و موحش آواز اولمق کرکدر اوازی هولندن قورقدی بپرید با ایله مؤکد فعل ماضی مفرد
غایب قچدی دیمکدر مغز ما بقا مفصل بیان اولندی نه یرده استعمال اولندوغی حلق حانك فتحی
ولامك سکونیله بوغزدر خود ده اضافی لامیه در با حرف تأکید در بدرید دالك فتحی و کسریله فعل
ماضی مفرد غایب یرتلدی دیمکدر فاعلی هر بریرینك تحتنده مطربه راجع ضمیردر محصول بیت
مرغ ایوان اول مطرب ناسازك آوازی هولیندن اورکوب اوچدی یعنی تحمل ایده مدی و کندی بوندن
بران اولدیکه کندی بیزم بینلریزی الدی الیندی و کندی بوغازینی برتدی حاصلهم بیزه جفا
ایلدی و هم کندوسنه شرحاصل هیچ بر بسیجی مرغ ایوانه تعرض ایلمدی و کندی معلومدر که جمیعنك
مجهولی ایمش کفتم مصلحت آنست کز زبان تعرض کوتاه کنی که من اکرامت او ظاهر شده کفت مرا

کیفیتان مطلع کردان با همکنان تقرب نماییم وبر مطایبه کرفت استغفار کنیم کفتم بحکم آنکه
مرا شیخ بارها بترک سماع فرموده بود وموعظهای بلیغ کفته ودر سمع قبول من نیامد امشب مرا
طالع میمون وبخت همایون بدین بقعه رهبری کرد تا بدست این مطرب توبه کردم که دکر بار کرد سماع
ومخالطت نکردم زبان تعرض بیانیه که حرف تعلیل کرامت او لامیه کفت معترض دیدی کیفیتان یای
مشدده وتا ادات مصدر بخلاف معناسنه اینه اضافت مصدریه مفعولنه اضافیه قبیلندندر
کردان فعل امر مفرد مخاطب مطلع ایله دیمکدر الف ونون ادات تاکید در مصدری کردن اینه کلور
تا حرف تعلیل همکنان جمیعندیمکدر تقرب تفعل بابندن مصدر در نمایلم مقدم مفعولی مطایبه
مفاعله بابندن مصدر در لطیفه وخوشلق معناسنه وبا حرف صرف وهمزه حرف توسل که حرف رابط
صفت کفتم حضرت شیخ معترضه دیدم دیر با حرف سبب حکم بوینلکی یولرده علت معناسنه دران
لفظنه اضافیه مصدریه فاعلنه در که حرف بیان بارها ها ادات جمعدر کراتله دیمکدر با حرف
تاکید ترک سماع مصدرلک مفعولینه اضافتیدر فرموده بود بیورمشیدی وموعظه میمک فتحی
وعینک کسریله مصدر میمیدر وعظ معناسنه وها ادات جمع بلیغه اضافت بیانیه کفته یعنی کفته
بود وواو حرف حال در حرف صله سمع قبول بیانیه ومنه اضافیه لامیه طالع میمون بیانیه مبارک
طالع دیمکدر واو حرف عطف بخت همایون عطف تفسیری با حرف صله بقعه بانک ضمی وقافک
سکونیله پاره ارض معناسنه در یعنی یردن برپاره بونده مراد منزل کوی مطربله جمع اولدقلری خانه در
رهبر وصف ترکیبیدر قولاغوز معناسنه و یا حرف مصدر قولاغوزلق دیمکدر تا حرف تعلیل با حرف
ظرف دست این لامیه مطرب مشار الیه که حرف تعلیل دکر بار بر کره دخی دیمکدر کرد سماع لامیه
کرکافک جماع کسریله وسکون رایله دکرجی واطراف معناسنه در مخالطت مفاعله بابندن مصدر در
اختلاط معناسنه نکردم کاف عجمیله فعل نفی استقبال متکلم وحده در کردیه دندر دوغلی
وچکن نملک محصولی ترکیب معترضه دیدم مصلحت اولدر که تعرض دلینی کوتاه ایلیه سن یعنی دخل وتعرض
دلینی بندن چکه سین زیرا انکا بونلکی کرامتی ظاهر اولدیکایسه اول جهتدن بوکره بو قدر
تعظیم ایلدم معترضه دیدیکی بنی بونلکی کیفتنه مطلع ایله یعنی بیوردی وغلکی احوالی بکا اکلت
تاکیم جمیعنز بوکره تقرب کوسترهلم بیزدن صادر اولان مطایبه ولطیفه یه استغفار ایدهلم دیدم

اول حکمله که بکا شیخ کرّتله سماعی ترك ایلمکه بو وهشدی مبالغه ایله نصیحتلو سویلشسه ی حال
بو که بنم قبولم قولاغنه کلمدی یعنی سوزن قولغمه قومادم وقبول ایلمدم بو کیجه بکا مبارك طالعم وقولم
بخشم بو غانه یه قولاغنو لقی ایلدی تاکیم بو مطربك النده توبه ایلدم تاکیم بردخی سماع اطرافنه
واختلاط جوره سنه چکی غنیم ویر کیمسه ایله اختلاط ایلیم قطعه اوازخوش از کام ودهان
ولب شیرین کونغمه کنه ورنکنه دل بفریبد اوازخوش بیانینه کوزل اواز دیمکدر کام کاف عربله
دماغ واغزك اچی لب شیرین بیانینه شیرین اوچینه بیله قید اولمقده قابلدر نغمه کنه ك مفعولیمقدم
مفعولیمد وراکی دن مخففدر دل مقدم مفعولیمد بفریبد کوکلی الدادر دیمکدر محصولبیت کوزل
طاتلی حیکه دن وطاتلی اغزدن کرکسه تغنی ایلسون کرکسه ایلمسون کوکلی کندویه میل
ایتدرر یعنی اوازی کوزل اولدقده نصکره نغما تسزده کوکلی جذب ایدر وربرده عشاق وصفاهان
وحجازنت از حنجره مطرب مکروه نزیبد معلوم اوله کم عشاق وزنکله راست ك فرعیدر بعض
اهل فن فرعه پرده اطلاق ایلمش اما صفاهان نه فرعدر نه پرده بلکه اصول اربعه نك اصل رابعیدر
حجاز داخی نه فرعدر ونه اصل بلکه میان بوسلکدر اوازیدر پس حضرت شیخ اوچینه بیل پرده
بیوردیغی بالتغلیب صریحیله دریا پرده مقام ونغمه معناسنه اعتبار ایلمش ولر حنجره ونجوب خانك
فحیله حلقومدر یعنی بوغاز حنجره مطرب لایقه ومکروهه اضافت بیانیه نزیبد فعل نفی مستقبل
مفرد غایب یرشماز دیمکدر محصولبیت کام ودهان ولب شیرین دن صادر اولان اوازبوبله
درلماکی نغمه عشاق وصفاهان وحجاز ایسه ده مکروه وناساز مطربك حلقومندن زیباد کلدر
یعنی مقبول دکلدر بلکه دل خراشدر **حکایت** لقمان را کفتند ادب از که آموختی کفت از بی ادبان
هرچه از یشان درنظرم ناپسند آمد از فعل آن پرهیزم کردم لقمان دن لقمان مرادر عادیه که دیبا جه
ذکری اولندیکه بونده اسمدر حکیم معناسنه اموختی فعل ماضی مفرد مخاطب اوکرنك دیمکدر
بی ادبان الف ونون ادات جمعدر ادبسیزلر دیمکدر مابعدی بی ادبانه بیان ایدر هرچه
از ایشان هرنکه انلردن درنظرم در حرف ظرف نظرمه دیمکدر نا حرف توصیف نفی پسنده
اسمدر مقبول معناسنه فعل فاعلك فتحیله مصدردر ایشلمك معناسنه اما فاعلك کسریله اسمدر
ایش معناسنه پرهیز یای عجمك فتحی وراك سکونی وهانك کسریله صقنمق دیمکدر

محصول معلمانه دیمک اولورکه انجی کیمسه اوکوندک دیدیکی ادبسزلکمدن زیرا هر نسنه کراندن

نظومده نامقبول کلدیکی ایشی ایشلمکدن پرهیز ایلدم قطعه نکوینه ازسر بازیچه حرفی کزان بندی

نکیرد صاحب هوش نکوینه فعل نفی مستقبل جمع غایب بونلرک کبی فعللرک کاه اولور که فاعلی

خلق و یا ناس و یا قوم تقدیر اولنور نتکه عربیه ده ایدرلر مصراع یقولون لیلی بالعراق مریضة

یقولون فاعلی واو ضمیردر که مقدمده مذکورلرک برینه راجعدر فتامل سر بونلرک کبی یرلرده

جهت معناسنه در بازیچه تصغیر بازیبدر اویون معناسنه پس بازیچه اویجق دیمکدر اضافت

لامیه ایله دریای بطینله حرفی یا حرف وحدت نکوینه لک مفعول صریحیدر و از سر غیر صریحی

کزان کر حرف بیان و آن اسم اشارتدر حرف بندی یا حرف وحدت و یا تنکیر نکیرد فعل نفی

مستقبل مفرد غایب صاحب هوش بای بطینله لامیه دن و نکو نکیردک فاعلی حکمنده که صاحب هوش

نکوینه و نکیرد فعللرینه تنازع طریقیله فاعلی اوله دین معنا جهتنه ناظر اولمادوغندن غیری

ایکی فعلک افراد و جمع جهتنده ده التفات ایلمامش محصول لطیفه و مزاح جهتندن بر سوز

و بر حرف سویلرز که صاحب عقل اندن یعنی اول حرفدن برینه و نصیحت المیه حالی لعب و بازی

طریقیله ده بر سوزی خلق سویلرسه اهل ادراک اولان اندن متنصح اولور متنصح افتعالدن

بابندن اسم فاعلدر نصیحت قبول ایلمک معناسنه اما تفعل بابندن متنصح ناصحلره تشبیه

معناسنه در پس بونده متنصح دینلر اصابت ایلمدیلر و کوصه باب حکمت پیش نادان بخوانند

ایدش بازیچه درکوش واو حرف حال کی حرف شرط باب حکمت لامیه عدم اضافی بخوانند

ایدنلر باب حکمتدن خبردار دکل ایمش باب حکمت بخوانند مقدم مفعولی و پیش نادان طرف

مکانی و اضافی لامیه بخوانند فعل شرط مستقبل جمع غایب فعل شرط اوقوسه‌لر دیمکدر ایده

جواب شرط اوقوسه‌لر دیمکدر ایده جواب شرط و شین ضمیر نادانه راجعدر اما معنا جهتندن

کوشه معنیه درتقه یوی درکوشش ایده در حرف صله محصول اما حال شان بویله

درکه اکی بونرا ابواب و فصول حکمت نادان اوکنده اوکنده اوقوسه‌لر قولاغنه بازیچه کلور یعنی

اندن عبرت الوب متنصح اولماز زیرا عقلی قاصردر و طبعی مرده اولمش و قولاغی غفلت پنبه‌سیله

طوپلنمشدر **حکایت** عابدی را حکایت کنند که شبی ده من طعام

خوردی وتا سحر ختمی در نماز کردی صاحبدلی بشنید وگفت اگر نیم نان بخوردی وبخفتی
بسیار فاضلتر از آن بودی عابدی یا حرف وحدت ورا ادات مفعولدر که حرف بیان شیء یا
حرف وحدت تقدیری یا هر شیء دروتا انتهای غایت ختمی یا حرف وحدت بر ختم دیمکدر کتی
یا حرف حکایه نیم نان لامیه ویا حرف وحدت بر اتمک نصفی دیمکدر بخوردی یا حرف حکایه
بیسیدی دیمکدر وبخفتی او یویه یدی از آن یعنی اون بتمن طعام یبوب نمازده بر ختم قرآن ایلمکدن
فاضلتر وثوابلیراک دیمکدر محصول ترکیب بر عابدی حکایت ایدرلرکه بر کیجه ده اون بطمان
مقداری طعام یردی وصباحه دک بر ختمله نماز قیلوردی بر صاحب دل بو حالنی ایشتدی
ودیدی اکر بر اتمک نصفنی ییسه یدی واویویه یدی چوق مرتبه اندن خیرلوراق وثوابلولی
اولوردی زیرا هونکه واریسه اجلقده در قطعه اندرون از طعام خالی دار تا در او نور
معرفت بینی اندرون دن مراد شکم در خالی بوش دیمکدر تا حرف تعلیل در واصلنده درا او
همزه ضرورت وزن ایچون ساقط اولمشدر ضمیر اندرونه راجعدر نور معرفت بیانیه وبینیک ه
مقدم مفعولیدر وبینی فعل مضارع مفرد مخاطب بیننسن کوره سین دیمکدر محصول ترکیب
ایچوکی طعامدن بوش طوت یعنی کنده وکی اج طوت تاکیم درونکده معرفت نورینی کوره
سین حاصلی تا کیم سکا معرفة الله میسر اوله تهی از حکمت بعلت آن که پری از طعام تا بینی
تهی خالی دیمکدر حکمتی یاسی ضمیر خطابدر یا حرف مصاحبت علت ان لامیه که حرف تعلیل
دیر یا ضمیر خطاب طولوسن دیمکدر تا انتهای غایت ایچوندر بینی یای اصلیه ایله بورون
دیمکدر کرو بجه انفه دیرلر محصول ترکیب اول علت واول سببله حکمت ومعرفت وکمالدن
خالی وعاریسن که بورنوکه دک طعامدن مملوسین یعنی درونک طعامدن طوبطولی وملو
سببله نور معرفت وحکمته یر یوق زیرا بر ظرف که بر نسنه دن مملو اولا اندن غیری نسنه
صغمان **حکایت** بخشایش الهی گمشده را در مناهی چراغ توفیق فرا راه داشتا تا
بحلقهٔ اهل تحقیق درآمد بیمن محبت درویشان وصدق نفس ایشان ذمایم اخلاقش
بحمایه مبدل گشت ودست از هوا وهوس کوتاه کرد وزبان طاعنان در حق او دراز
که همچنان بر قاعدهٔ اولست وزهد وصلاحش نامعقول بخشایش اسم مصدردر

بخشایه نك بخشودن نك دینلور خطا ایلمشلر دانش دانستن دن مشتق اولدوغی كبی
دیه كلورنده فارسی دور زیرا دانش دانه نك مشتقیدر دانستندن دكل الهی یه اضافتی
بیانیه دور و یا حرف نسبت در الهی صفت بخشایشدر بن ظاهر بودر كه اضافت قایل
دكلدركم كاف تجاهل ضمیله یتكه دیمك یعنی ضایع شده یا حرف وحدت وهنوزه حرف توسل
هنوزه حرف وحدت دردین زایه سوكلمش را ادات تخصیص كم شده نك دیمكدر درمناهی طرف
كم شده درمناهی منهینك جمعیدر كه اسم مفعولدر درمحی كبی جراغ توفیق بیانیه فوائدی
فتحیله ادات صله در راهه متیه در داشتك جراغ توفیق مفعول اولی وفراره مفعول
ثانیسی فرابونده فوق معناسنه در تحته مقابل دینلور فوقی وتحتی وزبر و بالایی فوقایه دكلس
ایمش وفرابونده قریب معناسنه دردین ترزیق سوكلمده منكورلره قریب ایمش تا حرف تعلیل یا
حرف صله حلقه خانك فتحی ولاملك سكونیله انسا دائرسنه مستعملدر ولاملك فتحیله غریبنده
بونده مراد مجلسدر مراد زمره دردین حلقه معناسی بلمز ایمش اهله اضافتی واهلك تحتیده
لامیه لردر یا حرف مصاحبت یعنی متضمن یمن یانك میمی ومیملك سكونیله بركت معناسنه دربیاكلك
دیمكدر صحبته اضافتی وصحبتك درویشانه لامیه لردر صوف نفسا یشان ده لامیه لردر
نفسا یكی فتحه ایله بونده سوز معناسنه در یعنی انلرك كلمات طیبه لری دمایم ذمیمه نك جمعیدر
مذموم معناسنه یعنی اخلاق مذمومه یا حرف صله حمایه حمیده نك جمعیدر محمود معناسنه یعنی اف
اخلاق محمود مبتلا اسم مفعولدر تفعیل بابندن دمایملك اخلاقه اضافتی صفتلك موصوفنه
اضافتیدر حمایده بو بیله تعبیر اولنور دست كردك مفعول اول صریحی كوتاه ثانیسی وانهوا غیر
صریحی زبان طاعنان لامیه در حرف ظرف حقا ولامیه در آن تعبیری درازسته و یا در ارگشت
دركه حرف بیان همچنان انجلین دیمكدر برحرف استعلا قاعده اول لامیه تا حرف توصیف نفی
معقول اسم مفعولدر تفعیل بابندن اعتماد سز دیمكدر بی معقول دین خطا ایلمش زیرا بی اسمای مصادره
وجوامده مخصوصدر مشتقاته دكلدر داخل اولماز فتدبر بحصر مرتبت خدایه منسوب ترحم
ولطف واحسان طرف مناهیده كمراه اولمش یعنی ضال اولمش بركیمسه نك یولنه توفیق وهدایت
جراغینی طوتدی یعنی طریق مستقیمه دلالت ایدوب انصاف ویردی اگر جمیع مناهی

ومعابدن

ومعاصیدن توبه واستغفار ایلدی تاکیم اهل تحقیق مجلسنه داخل اولدی درویشلرک
صحبتی برکتیله وانلرک مبارک نفسلرینک صحبتیله اخلاق ذمیمه سی اخلاق حمیده یه
مبدل اولدی والینی هوا وهوسدن کوتاه ایلدی یعنی جمیع نفسانی آرزولرینه الکیدی اما
اهل طعن وحسودلرک زبانلری انک حقنده دراز اولمشیدی که ایدلیلر قاعده اول
اوزره در یعنی اولکی کبی هوا وهوس آرزوی نفسانیسنی سوروب کچورمه ده در زهده
وصلاحی وتقوی وفلاحی نه اعتبار ونه اعتماد دردیه بلر بیت بتوبه توان رستن
از عذاب خدای ولیک می نتوان از زبان مردم رست باحرف مصاحبت عطف توبه لامیه
عذاب خدایده لامیه می نتوان تقدیری نمی تواندر ضرورت وزن ایچون تقدیم وتاخیر قلندی
زبان لامیه رست بونده رستن معناسنه در زیرا نتوانده بوی مضارعدر وادمحصوص توبه ایله
وسیله خدانک عذابندن خلاص بولمق ممکندر واما زبان خلقدن خلاص بولمق ممکن دکلدر یعنی
خلق الله هر کسی اغتیاب ایدر کسه هواده اوچسه دریاده یوروسه حاصلی بر کوبلیدلنن
خلاص اولمق ممکن دکل طاقت جور زبانها نیاورد وشکایت پیش پیر طریقت برد شیخ بکی بیت
شکر این نعمت چه کونه کذاری که بهتر ازانی که پندارند طاقت جور زبانها لامیه لودر پیش
پیر طریقتده بو بیله در با حرف تاکیددر کوبیست کاف عجمک ورانک کسریله اغلدی دیمکدر شکر
این نعمت مصدرک مفعولنه اضافتیدر کذاری کاف عجمک ضمیله فعل مضارع مفرد مخاطب
ادا ایدرسین دیمکدر زا برینه ذال یازنلر بو لفظک املاسندن اکاه دکللر ایمش که حرف تعلیل
بهتر یکوک از حرف ابتدا اون اسم اشارت ویا ضمیر خطاب اندن یکوکسین دیمکدر که حرف بیان
پندارند فعل مضارع جمع غایب وتا ضمیر خطاب سنی ظن ایدرلر دیمکدر محصوص مذکور
مقدری خلقک دللری جور وجفاسنه طاقت کتورمدی وطریقت پیرینک یاننه شکایت ایلتدی
یعنی پیرینه شکوی ایلدی شیخ اغلدی ودیدی بو نعمتک شکرینی نیجه ادا ایدرسین کرسنی
ظن ایلدکلری نوک یکوکسین حالی خلقک سنی ظن ایله کلی ندن بک اولدوکک بر نعمت
دربس بو نعمتک شکرینی یعنی نیجه ادا ایدرسین قطعه چنه کویی کر بد اندیش وحسود عیب
جویان من مسکینند کوبی فعل مضارع مفرد مخاطب نیجه سویلرسین که حرف بیان بد اندیش

وصف ترکیبیدر براماز صاپجی بر کمان معناسنه حسنی معروف جوانی وصف ترکیبیدر بحسب لغت

عیب اسنجی دیمکدر اما مراد عیبلی معناسنه در الف ونون ادات جمعدر منه اضافی اسم

فاعلك مفعولنه اضافتیدر مسکینه بیانیه دریای بطینله مخصوص بیت نیجه بر سویلیه سنکه دشمنلر

حسنیدن مسکینه عیبا بیجیلردر یعنی دایما بنم معایب ومثالبم سویلیجیلردر حاصلی بنی غیبت

ومساوی ایدرلر کو بیجون دیختنبر خیزند ورنبه خواستنت بنشینند بیجون باحرف صله

بیجتن مصدردر دوکلمک معناسنه وتا ضمیر خطاب بر حرف تاکیددر خیزند فعل مضارع جمع غائب

خیزیدندن قالقه لر دیمکدر مراد اتفاق ایلیه لر دیمکدر ورواکی دیمکدر بیه باحرف صله خواستن

دیلمك یعنی بر نسنه مراد ایدنمك وتا بنه ضمیر خطاب بنشینند فعل مضارع جمع غائبدر اوتوره لر

دیمکدر یعنی قصد ایدهلر مخصوص بیت شیخ درویش شاکیه بیوردکی سنك یراماز لغکی استمکه

اوتورالر بیوردکی سنك قالمك دوکمکه قالقه لر یعنی اتفاق ایده لر یعنی سکا ظلم ایلمك مراد ایدنه

لر واکر سنك یراماز لغکی استمکه اوتورالر یعنی سنك یراماز لغکی تمکیجون جمع اوله لر حاصلی هر

خصوصده طرف خلافکمده اولورلر دیمکدر ایکی مصراعده بیله ادات شرط یرینه کر یازانلر وایکی

مصراعك آخرنده یای خطاب یرینه میم متکلم یازنلر صحیح نسخه لره مخالف یازدقلرندن غیری عقل

سلیمی وطبع مستقیمی اولان بیلورکه معنا جهتنی زیاده رکیك اولور بونلردن غیری صحیح متن

یازانه اعتراض غرابتدندر بیت باشی وبیت کوی خلق به که بد باشی ونیکت بینند باشی

فعل مضارع مفرد مخاطبدر اوله سین دیمکدر وبینت تا ضمیر خطاب سکا براماز دیمکدر

کوییك مقدم مفعولیدر خلق فاعلی نیکت تا ضمیر خطاب سنی ایو دیمکدر بینندك مقدم مفعولیله

مخصوص بیت سن ایو اولاسین ویا ایو اولسك وخلق سکا براماز دیه لر ویا براماز دیه لر

یکدر کر یراماز اولاسین ویا یراماز اولاسین ویا یراماز اولسك وسنی ایو کوره لر ویا ایو کوره لر

حاصلی سن ایو اولوب خلق سنی براماز ظن ایلیه کلوی سن یاراماز اولوب خلق سنی ایو ظن

ایلیه کلوزندن یکدر کوییه فعلنی جمع صورتنده یازان احتیاجسزین خلل ویرمش ولیکن

مرا بین کر حسن ظن همکنان در حق من بکمالست ومن در عین نقصان مخصوص بیت شیخ

بنا کورکه جمیعنك حسن ظنی بنم حقمده کمال اللهدر ویا کمالده در اما حال بوکه بن عین نقصانده

یم ومن درعین نقصان عبارتیجی مصنف کلامیدر دین عجیب ناقص طبع ایمش عفی الله
عنه بیت کی انها که میکفتی کردمی نکوسیرت و پارسا مردمی انها اقوالدن عبارتدر که حرف
بیان میکفتی معلوم اولاکم کفت فعلینک اوللنده‌می واخرنده یا ادات حکایه لوردر علی کل حال
تکرار تاکید افاده ایدر کردمی یا حرف حکایه نکوسیرت وصف ترکیبیدر ایو خویلو دیمکدر
پارسا مرد تعبیری مرد پارسادر ضرورت وزن ایچون وقافیه ایچون تقدیم وتاخیر اولندی
ارتکاب قلندی مردمی یاسی حرف حکایه در محصول بیت آنی اول نسنه لرکه سویلردم یعنی
خلقه بنده یوزندن سویلدکلریمی ایلیدم یعنی عمله کتوردم ایو خویلو کیمسه ومرد عابد
وزاهد اولوردم حاصلی افعالم اقوالمه مطابق اولسه عباد وزهاددن اولوردم بو بیتده کور
شیخک جانبنده درمردمی برینه بودمی یازانلر صحیح نسخه‌لره مخالف یازدقلرندن غیری
قافیه‌ده خطا ایلمشلر پارسا مردمی پارسا مرد ایدم دیمکدر پس معنای پارسا مرد بودمی در
دین بو وجه سویلمش بیت عربی انی لمستتر من عین جیرانی والله یعلم اسراری واعلانی
انی یا ضمیر منصوب متصل محلا منصوب اسم ان لمستتر لام حرف تاکید مستتر اسم فاعل متکلم وحده‌در
افتعال بابندن لفظا مرفوع خبر ان من حرف جر مستتره متعلق عین مجرور در من ایله ومضافه
جیران کرجارک جمعیدر قونشیلر دیمکدر اصلی جوران ایدی میزان کبی واو یایه اعلال اولندی
نه اسرار همزه‌نک فتحیله سرک جمعیدر وکسریله مصدردر افعال بابندن کیزلمک معناسنه اعلا
بویله در علن دن که اشکاره ایلمک دیمکدر محصول بیت بن تحقیق قونشیلرکوزندن
کیزلیم یعنی احوالمه واقف ومطلع دکللردر اما خدای ذوالجلال بنم کیزلولرم واشکاره‌لرم
وکیزلیدوکم ویا اشکاره ایلدوکم یعنی احوال ظاهر وباطنمه مطلعدر حاصلی علام الغیوبدر
اکا نسبت کیزلو یوق بلکه بیزه کوره در قطعه دربسته بروی خود زدم تا عیب نکسترند مال
بو قطعه عربی بیتک ترجمه‌سی شکلیدر دربسته نک مقدم مفعول صریحیدر بروی خود
زدم غیر مجلس بروی خود باحرف صله واضافت لامیه در تعبیری دربستم در ما فی‌نیه
سیله تا حرف تعلیل عیب نکسترند نک مقدم مفعولیدر نکسترند فعل نفی استقبال جمع غایب
دوشمیه لر یعنی مطلع اولوب افشا ایلمیه لر دیمکدر مارا تخصیص بیزدیمکدر محصول

اوشمنده و بونده مزه خلوت عالمدن قپوسی بغلمش یعنی مردمدن عیبمزی کیزلمشز تاکیم عیبمزی
دوشمنلر یعنی واقف اولوب فاش ایلمیه لر دربسته چه سود عالم الغیب دانای نهان
واشکار دربسته تقدیری دربسته شده در عالم الغیب اسم فاعلک مفعولنه اضافتیدر مصراع
ثانیه مرهون مبتدا دانای نهان اسم فاعلک مفعولنه اضافتیدر وخبر مبتدا دربسینی وتا
تقدیریله نه کرضرده قاعده در تقدیری دانای نهانست در واشکار انهانه معطوف اشکاره و اشکار
برمعنایه در کیزلو مقابلی یعنی واضح محصول بیت قپو بغلو اولمقده نه فایده که غایب بلیجی الله
تعالی کیزلی واشکاره ایشلری بلیجیدر یعنی اکا هیچ برنسنه کیزلو یوق هب اشکاره در بلکه
کیزلو دیو و لکن بیزه کوره در عالم الغیب کنه و مصراعنه مصروفه دیدین معنامی کنه ی بیلو
انجق **حکایت** کله کردم بپیش یکی از مشایخ که فلان در حق من کواهی داده است بفساد
کفت بصلاحش خجل کن کله کاف عجمک کسریله شکایت دیمکدر کر حرف بیان کواه کاف عجمک ضمیله
شاهد دیمکدر طانق معناسنه و یا حرف وحدت مصدر بفساد با حرف صله بصلاحش با حرف مصاحبت
صلاح نقیض فساد در خجل صفت مشبهه در اوتانغن معناسنه محصول ترکیب مشایخدن بریسنک
قتنه شکایت ایلدم که فلان کیمسه بنم حقمده فساده شهادت و بر مشهد دیدیکه صلاحله انی
شرمنده ایله یعنی صلاح اوزره اول تاکیم حقکده فاسد سوز سویلیکه قادر اولمیه نظم تو نیکو
روش باش تا بدسکال بنقص تو کفتن نیابد مجال نیکو روش وصف ترکیبیدر ایو یورو یشلو
معناسنه روش اسم مصدر در یوریش معناسنه باش فعل امر مفرد مخاطب اول دیمکدر با
شیدن نهی تا حرف تعلیل بدسکال وصف ترکیبیدر سکالیدن نهی سینک فتحی و کسریله صنمق
معناسنه بدسکال برامان صانجی دشمن معناسنه با حرف صله نقص مصدر در نقصان معناسنه
تو یه اضافتی مصدرک مفعولنه و کفتن مقدم مفعولی نیابد فعل نفی مستقبل فاعلی تحتنده
بدسکاله راجع ضمیر و مجال مفعولی محصول بیت سن ایو یوریشلو اول تاکیم یرامان صانجی
دشمن سنک نقصانک سویلیکه مجال بولمیه یعنی سن صلاح و تقوی اوزره اول تاکیم بدانه سنی
سنک ذمک ایلمکه ظفر بولمیه چو اهنک بربط بود مستقیم کی از دست مطرب خورد کوشمال
چو ادات تعلیل اهنک بر لنغیح و ساز اوازی بربط قوپوز که کی چنی دیمکدر خورد فعل مضارع

مفرد

مفرد غایب یردیمکدر اکل ایدر معناسنه کوشمال وصف ترکیبیدر قولقا و وجیه معناسنه

اما استعمالده قولق بورمق معناسنه در حاصلی تأدیب دن کنایت ایدرلر بونده بوزغنی بورمق معناسنه

محصول بیت بو بیت سابقه مقام تعلیلده در چونکه قوبوزک اوازی ودوزنی مستقیم

یعنی برده سیچه اسنا ولر مطرب النده فجی کوشمال یر یعنی اوازی سازا ولجه مطرب بور

غیسین بورماز بو ایکی بیته رباعی دینلر احوال اوازنده بجربه لر ایمش **حکایت**

یکی از مشایخ شام پرسیده ند که حقیقت تصوف چیست کفت پیش طایفه بودند درجهان

براکنده بصورت وبمعنی جمع وامروز قومی اند بظاهر جمع وبباطن پریشان طایفه یا

حرف وحدت وهمزه حرف توسل همزه یه حرف وحدت دین مغلط سویلمش براکنده کاف

عجمک فتحیله طاغق دیمکدر بصورت باحرف ظرف بمعنی باسیده بو بله در امروز بو کون

دیمکدر قومی یا حرف وحدت واند اسنک جمعیدر بظاهر وبباطن بالرده ظرف ایچوندر

پریشان پراکنده کبی طاغق معناسنه در محصول شام مشایخندن برینه سؤال ایتدیلر

که حقیقت تصوف ندر دیدی بوندن اول جهانده بر طایفه وار ایمش صورتده پراکنده ومعناده

جمع یعنی ظاهرلری اذی عوامده وباطنلری زهد وتقوا یله اراسته ایدی حاصلی ظاهری

دوزوب قوشمغله مقیده دکللر ایمش اما درونلری نور معرفتله مملو اولوب جمعیت خاطره

مالک ایمشلر معلوم اوله که اک اول صوفیلر ایچون خانقاه بنیاد ایلین شام ولایتنده رمله

شهرنده امرای نصارادن بر امیردر نتکه حضرت مولانا جامی نفحات اونسده تحقیق بیورمشدر

پس بونده طایفه بودند درجهان پراکنده درجهان لفظنه قید اکلیوب علتی بیان

ایلیوب دیمش زیرا زمان سابقده صومعه صوفیه یوق ایدی بلکه اول رمله ده امرادن

بر امیر بنیاد ایلدی دین عجب کج رفتار ایمش نعوذ بالله قطعه چو هر ساعت از تو بجایی

رود دل بتنهایی اندر صفایی نبینی بجایی با حرف صله ویا حرف وحدت با حرف ظرف

تنها بالکون ویا حرف مصدر انده معنای ظرفیتی تأکید ایدر یعنی با متضمن اولدوغی

ظرفیتی نته که مکرر مرور ایلمشدر صفایی یا حرف تنکیر نبینی فعل نفی مستقبل مفرد

مخاطب کورمزسین دیمکدر محصول چونکه هردم وهر ساعت کوکلک سندن بریره

کیده‌یه یعنی کوکلی عوائق و علائق دنیویه ایله مشوش و پریشان ایلیه سین تنهالغده یعنی
خلوت و عزلتده جمعیت خاطرسزلق ایله صفا کورمزسن حاصلی سنک صفاک جمعیت خاطرله
در کوکسه خلوتده اولکر کسه کثرتده کوت مال و جاهست و زرع و تجارت جو دل با خدا
یست خلوت نشینی جاه منصب زرع اکین خلوت نشین وصف ترکیبی و تا ضمیر خطاب بو بیت
بیت سابقی تنویر ایله محصل اکر سنک مال و منصبک و زراعت و تجارتک وار ایسه
یعنی ظاهر بونلرله مقیّد ایسک چونکه کوکلک خدا ایله در خلوت نشین سین یعنی هر نکه
اشلسک و هر نیه که مشغول اولسک کوکلک خدا ایله اولنجه حاصلی ما سوایه تعلقک اولمیجه
سکا ضرر ایلمز بلکه کثرتده وحدت ایلرسین **حکایت** یاد دارم که شبی در کاروانی همه شب
رفته بودیم و سحر در کنار بیشه خفته شوریده‌ئی که همراه ما بود نعره‌ئی بزد و راه بیابان کرفت
و یکنفس آرام نیافت چون روز شد کفتمش این چه حالتست کفت بلبلانرا دیدم که بنالش در آمده
بودند از درخت و کبکان از کوه و غوکان از آب و بهایم از بیشه اندیشه کردم که مروت نباشد
همه در تسبیح رفته و من بغفلت یاد داردم یاد مده در یعنی خاطرمده در که حرف بیان شبی یا
حرف وحدت در کاروانی بر کاروان ایچنده یعنی ارالرنده بیشه عربیده اجمه معناسنه در عجم
بیشه دیر و یا حرف وحدت و همزه حرف توسل همزه حرف وحدت دین غلط سویلمش خفته
یاتمش و اویومش دیمکدر شوریده عشقدن بر اثری اولان کیمسه یه دیرلر و یا حرف وحدت
و همزه حرف توسل بر شوریده‌یه مخصوص یعنی اولور که حرف رابط صفت نعره‌ده یا حرف وحدت
و همزه حرف توسل شوریده‌نک و نعره‌نک همزه‌لری یعنی وحدت ایچون طوتان بیجرامیش نالش
اسم مصدر در انکلیش معناسنه یعنی فریاد و فغان کبکان کبکک جمعیدر ککلک دیمکدر غوکان
غوکک جمعیدر قورباغه‌لر دیمکدر بهایم بهیمه‌نک جمعیدر جاریا حیوانات معناسنه عربیه‌در
در تسبیح رفته تعبیری در تسبیح رفته باشند در یعنی تسبیحه طالمشلر و کتمشلر اوله‌لر محصل شعر
یاد مده در بر کیجه بو کون کیجه بر کاروانده کتمشلر ایدک و سحر وقتنده بر بیشه کنارنده یاتمش و اویومش
ایدک بر شوریده کیمسه که اول سفرده بزمیله یولداش ایدی بر نعره اوردی و بیابان یولین
طوتدی یعنی بیابانه کتدی و بر نفس و بر ساعت آرام و قرار ایلمدی چونکه صباح اولدی

اول شوریده‌یه دیدم بونه حکمتدر که سنده ظاهر اولدی شوریده‌لر ایتدی بلبللری کوردم
ایدی که اغاجلردن فریاد و فغانه کلمشلر ایدی یعنی لسان حال ایله خدانک تسبیحنه مشغول اولمشلر
ایدی و کبکلری طاغدن و قوربغه‌لری صودن و حیوانات بیشه‌دن فکر ایله مکرمروت دکلدر
دوکلی اشیا خدانک تسبیحنه مشغول اولالر و بن خواب غفلتده اولام بالخصوص که بن اکرم
واشرف مخلوقات اولام و حال بو که تعبد و محبت ایچون خلق اولنام قطعه دوش مرغی بصبح می
نالید عقل و صبرم ببرد و طاقت و هوش دوش دون کیجه مرغی یا حرف وحدت بصبح با جاردر
که حرف ظرف اوله و جایزدر که حرف انتها اوله یعنی صبحه دک مخصوص دون کیجه مرغ صباح
وقتنده و یا صباحه دک ایکلدی یعنی ناله و فریاد و فغان ایلدی عقل و صبر و طاقت و هوشمی
ایلتدی یعنی ناله‌سی بنی مدهوش ایلدی یکی از دوستان مخلص را مکر آواز من رسید
بکوش دوستان مخلص بیانیه ور حرف تخصیص مکر کانه معناسنه در آواز من لامیه بکوش
با حرف صله مخصوص مخلص دوستلرک برینک قولاغنه بنم آوازم ایرشدی یعنی احبابدن برینک
کوشنه بنم فریادم و نالم واصل اولدی مراد حضرت شیخدر کفت باور نداشتم که ترا بانک مرغی چنین
کند مدهوش معلوم اوله که لفظ باور کردن و داشتن و بونلرک مشتقاتیله استعمالی محتاجدر که
افاده ایلیه باور نداشتم اینانمزدم دیمکدر که حرف بیان ترا سنی بانک مرغ لامیه و یا حرف وحدت
مدهوش متحیر معناسنه در مخصوص محب و مخلص دیدی اینانمزدم که سنی بر مرغ آوازی
بو مرتبه‌ده مدهوش و متحیر ایلیه یعنی بر قوش آوازی سنی بو مرتبه بی اختیار ایلیه که راه بیابانه
دوشوب کیده سن تصدیق ایدمزدم کفتم این شرط آدمیت نیست مرغ تسبیح خوان و من
خاموش شرط آدمیت لامیه آدمیته یا و تا ادات مصدردر مرغ مبتدا و تسبیح خوان وصف
ترکیبی خبر مبتدا واو حرف حال و من مبتدا و خاموش خبری تقدیر کلام مرغ تسبیح خوان باشد
و من خاموش باشم شرط فارسیده لایق معناسنه مستعملدر دین افترا ایلمش مخصوص محب و مخلصک
جوابنده بیوردیم بو آدملوق شرطی دکلدر که مرغ تسبیح خوان اوله و بن خاموش اولام یعنی
عبادت و طاعت ایچون مخلوق اولوب تسبیح و تهلیلدن خالی اولام و مرغ بی عقل و ادراک اولوب
مسبح اوله بو انسانیت شرطی دکلدر بو قطعه شیخک حسب حالیدر مذکور شوریده‌لرک حسب حالی

دکلدر دین پس حضرت شیخ انک حالنی بیان ایلدوکندن غافل ایمش دیمک اولور بو خصوصده فاسدر

حکایت وقتی در سفر حجاز طائفهٔ جوانان صاحب دل همدم من بودند وهمقدم وقتها زمزمه

کردندی وبیتی چند محققانه بگفتندی وعابدی در سبیل منکر حال درویشان بود وبیخبر

از درد درویشان تا برسیدیم بخیل بنی هلال کودکی سیاه از حی عرب بدر آمد واوازی بر آورد که مرغ

از هوا در آوردی اشتر عابد را دیدم که برقص در آمد وعابد را بینداخت وراه بیابان گرفت

گفتم ای شیخ در حیوانی اثر کرد وترا اثر نمی کند وقتی یا حرف وحدت سفر حجاز لامیه مراد مکه در طائفه

جوانان بیانیه جوانلر بولکی دیمکدر صاحب اضافتده بو یله صاحب دلده اضافتیه جایز عدم

اضافتیه همدم همنفس یعنی مصاحب همقدم ایقداش یعنی یولداش وقتها جمع وقت گاه گاه دیمکدر

زمزمه کولتکوده ملک اوازی بونده مراد مطلق اوازدر یا حرف تنکیر وهمزه حرف توسل کردندی

یا حرف حکایه ایلرلردی دیمکدر بیتی یا حرف وحدت چند نیجه دیمکدر محققانه محقق اسم مفعولدر

تفعیل بابندن والف ونون وهای رسمی نسبت ولیاقت معناسنی افاده ایدر حالی توصیه انه

دیمکدر بگفتندی یا حرف حکایه عابدی یا حرف وحدت سبیل یول منکر حال اسم فاعل تفعیلدنه

اضافتیه درویشانه اضافت لامیه درد درویشان دخی بو یله در تا حرف انتها با حرف صله بخیل

لغتده خرما اوزدکینه دیرلر اما بونده بر یرک اسمیدر کوفهدن اون او چنجی منزلدر اندن مدینه

منوره یه دورت قونق قالور اصلنده نخیل یحیی بن هلال ایدی تخفیف ایصال طریقیله نخل

بنی هلال واقع اولمش نخیل برینه حی یازان جمیع نسخه لره مخالف یازمش کودک کاف عربیک

ضمی وسکونی واو ولرود الک فتحی وکافک عربیک سکونیله اوغلان دیمکدر صبی معناسنه یا

حرف وحدت حی عرب لامیه عرب قبیله سی دیمکدر بدر آمد چیقه دی دیمکدر اوازی

یا حرف وحدت بر آورد چیقاردی دیمکدر یعنی بر صدا ایلدی که در آورد اینه ردی دیمکدر

یعنی اوچار قوشی یره اندیردی محصولی بر وقت سفر حجازده صاحب دل جوانلر بو

لوکی یعنی بر فوج صاحب جوان بنمله همدم وهمقدم ایلدیلر یعنی مصاحب یولداشلر ایدیلر

گاه گاه بو جوانلر زمزمه ایدرلردی یعنی تغنی وترنمات ایدرلردی و بر نیجه محققانه وتو

حیدانه بیتلر اوقورلردی درویشلرک حاللرینه منکر یولده بر عابد وار ایدی انلرک

دردناك بيخبر يعني اهل حال دكل ايدك بوحالاوزره يوله كيدرك نخيل بني هلاله ير
يشنجه بوقره اوغلان عرب قبيله سندن طشره چيقدي و براواز قالدردي كه قوشي هوادن
اينديردي يعني بر موزون اواز كه طيوري يره دوشردي حاصلي اوچمقدن اليقوردي
عابدك دوه سيني كوردم كه رقصه كلدي و عابدي اوستندن يره دوشردي و بيابان يولني
طوندي يعني صحرايه كتدي بويله اولنجه ديدم اي شيخ بر حيوانه خوب آواز تاثير ايلدي و سكا
تاثير ايلمدي يعني يولده بونده كلنجه بو قدر اصوات طيبه ديكلدك وسكا هيچ تاثير ايلمدي تعجب شيدر
قلب ايتمش سن نظم دانى چه كفت مرا ان بلبل سحرى تو خود چه ادمى كز عشق بيخبرى دانى
فعل مضارع مفرد مخاطب استفهامي متضمن بلبل سحرى بيانيه سحره منسوب بلبل ديمكدر تو واو
حرف عطف رسميدر اما بونده ضرورت وزن ايچون اصلى كبي اوقنور متله خود ادات تاكيد ادمى
ياى اولى حرف نسبت وثاني ضمير خطاب كز كه حرف بيان بيخبري يا ضمير خطابدر محصولي
بيلورميسين اول سحر بلبلي بكا نه ديدي يعني بكا سويلدي وكيمي بيلورميسين ديدي بكا سن
ادميسين كه عشقدن بيخبرسن يعني بكا بويله خطاب ايلدي حاصلي عشقدن بي بهره اولان
انسان دكل ديمكدر بعض نسخه ده مرا ان دوشمش مراد نصكوه الفنيرزدين كيمسه مسكين زياده
ناموزون ايمش اشتر بشعر عرب در حالتست وطرب كرذوق نيست ترا كج طبع جانوري بشعر
عرب با حرف مصاحبت واضافت لاميه حالتده مراد شوق وذوقدر وطرب شنلك كج كاف عربك
فتحي وجيم عربله اكري ديمكدر كژ ده ديرلر كاف عربك فتحي و زاء عجمله بس كج سهوله واقعه در زيرا
كه كج كوجه ديرلر دينلو ايكي وجهله سهو ايلمشلر برسي كج كژ ه مرادف اولدوغنى بيلمه كلوي
برسيده كج كوجه ديه كالوي زيرا كوج كج دركاف عجمله عربله دكل حاصلي بونلر بومقدار بيلما
كلستان كبي كتابك شرحنه اقدام ايلمك زياده جنونيدر عفا الله عنهما كج طبع وصف تركيبيدر
اكري طبعلي ديمكدر جانور جانلي ديمكدر ويا ضمير خطابدر محصولي اشتر عرب شعريله حالت
وطربده در يعني ذوق وشوق وصفاده در اكر سنك اشعار واصوات طيبه دن ذوق وشوقك يوغيسه
اكري طبعلي يعني دوه دن دون و دني بر حيوانسين معلوم اولاكه ديار عربده دوه جيلو سفر
لرده
دوه لر يانجه بر نوع صوت ايدرلر كه اكا حداي ديرلر دوه لر حدايي ايشتكلر زياده سرعت

عنله

وجلادتله بودرلر يعني شيخلك درحال مست وطرب بيورد ويخي بوحالمدن بونه اشارتدر معلوم

اولا كم مذكور نظمك بحري بنه بحر بسيط ديرلركه عربه مخصوصدر وعجم بو بحرده شعر سويلمزلر لكن

حضرت شيخ التزام ايلمشدر كم كلستانده جميع بحور عربي اجرا ايليه و بو بحرك اصلي مستفعلن

فاعلن مستفعلن فاعلن در ليكن بونده فاعلن مخبون مستعملدر يعني ايكنجي ساكني كه

الفدر محذوفدر پس تقطيعي بويله دردانيچه كف مستفعلن تم افعلن ان بلبلي مستفعلن

سحري فعلن وقس على هذا الباقية عليه بو بيتلرده رباعي دينلمز رباعي نه وجهله اولدوغني

بيلمزلر ايمش بيت شتررا چو شور وطرب در سرست اكي آدمي نباشد خر بست شتررا آداء

تخصيص شترك محصول بودر كه چونكه شترك شور وطرب وار باشنده يعني باشنده سوداء وهوا

وار اكي آدميك اولمازسه خردر يعني عشق وشوق اهلي اولميان خر دريا اخص حيوا

ناتدر بيت وعند هبوب الناشرات على الحمى تميل غصون البان لا الحجر الصلد هبوب

مصدردر دخول وزني اوزره مضاعفدر يل اسمك مصانسه ناشراته اضافتي لاميه در و

ناشرات رياح معناسنه در يللرديمكدر على هبوبه متعلق در حمى حانك كسريله وميمك فتحيله

چايركه دوار دن قورولر تعبير اولنور مجرور در على ايله تميل فعل مضارع مفرد مؤنث غايبه اجوف

يائي ضرب بابندن ميل ايله يعني صالنور غصون غصنك جمعيدر داللر و بوداقلر ديمكدر بانه

اضافتي لاميه در بان صوغوت اغاجي لا حرف نفي صلد صادك فتحي ولامك سكونيله صفت

مشبهه در فتحي معناسنه صفت حجر در محصول بيتدر بللر قويد و چايرو چمن اوزره اسدوكي

حينده بان اغاجلري تازه داللري وفدانلري صالنور فتحي طاش صالنماز حاصلي اصوات طيبه

دن والحان نغمه دن عقل سليم وطبع مستقيم صاحبي لذتلنور يابس طبيعتلو دكل

مثنوي بذكرش هرچه بيني در خروشست دلي دانه درين معني كه گوشست با

حرف مصاحبت ذكرمه الك كسريله ديلله اكمك ديرلر وضمله گوكلله مصدرك مفعولنه

اضافتيدر شين ضمير در لده مذكور اولان خدايه راجعدر خروش حانك ورانك ضمه

لريله لغتده چوقر امقدر اما بونده صيت وصدادن كنايتدر دلي يا حرف وحدت در حرف

ظرف واين اسم اشارتدر خروشه و ياذكره معني دانه مفعوليدر كه حرف رابط صفت

محصول
محصو

محصلی هر نسنه عالمده کوررسین اللهی ذکر بله خروش وجوشده دیمکدر یعنی جمیع
اشیا ذکرینه مشغولدر بو خروشده وذکر وده معنایی بر کوکل بیلور که سرتاسر قولاقدر
حاصلی هر شی خدانک ذکرینه مشغولدر ولکن بونی کوزی وقولاغی اچق اولنلر بیلور اما
غافلر بو معنادن اگاه دکللر نه بلبل بر کلش تسبیح خوانست که هر خاری بتسبیحش
زبانست کلش شین خدایه ویا بلبله راجعدر تسبیح خوان وصف ترکیبیدر نغمه خوان وعشق
خوان کبی اوقیجی دیمکدر ویا حرف تنکیر که بونده معنای اظراب افاده ایدر خاری
یا حرف وحدت یا حرف مصاحبت ویا حرف ظرف زبانی یا حرف وحدت محصل بیت یالکز
بلبل کل اوزره خدانک تسبیحخوانی دکلدر بلکه هر بر دکن اللهی تسبیحله بردلدر حضرت
شیخ خاری زبان بلبله تشبیه ایلمش زیرا طیور جنسنک دیللری سیوریدر بلبل وکل خارجهتی
مراعات نظیر قبیلندندر بونلرک اجتماعی صنایع شعریه اقسامندندر دیو بر اسم صنعتی تعیین
ایلین ظاهر درکه صنعتا ولدوغنی بلمز ایمش **حکایت** یکی را از ملوک مدت عمرش
سری شده وقایم مقامی نداشت وصیت کرد که بامدادان نخستین کسی که از در شهر در
اید تاج پادشاهی بر سروی نهید وتفویض مملکت بدو کینه سپری سینک وبای عجمک
ضمه لریله وسینک کسریله وبای عجمک فتحیله لغتدر دوکنمک معناسنه سپری شده دوکنمش
دیمکدر اما تمام اولدی معناسینی ویررلر قایم مقام لامیه در ویا حرف وحدت نخستین
یا حرف نسبت ونون حرف تاکید کسی یا حرف وحدت که حرف رابط صفت در اید ایچری
کیره دیمکدر بر حرف استعلا سروی لامیه نهید فعل امر مخاطب قولک دیمکدر وضع
ایلک معناسنه بعض نسخه ده نهند دوشمش یا یرینه نونله یعنی فعل امر غایب صیغه
سیله ولکن وجهه قوسنلر دیمکدر تفویض مملکت مصدر لشه مفعولنه اضافتیدر بدو
بأو دیمکدر همزه داله ابدال اولنمشدر کینه وکنند نهید کبی ایکی وجهله محتملدر
محصل کلیسی ملوکدن برینک مدت عمری دوکندی یعنی عمری اخر اولدی وقایم مقامی
یوغیدی وصیت ایلدیکه اولدوکمده ایرته سی اول بر کیمسه که شهر قپوسندن ایچرو کیره پادشا
منسوب تاجی انک باشنه قوله ویا قوسنلر وملکتی اکا توفیض ایلک ویا ایلسونلر

اتفاقا اول کسی کە از در شهود رامد کدایی بود کە در همە عمر لقمە لقمە انە وخنی وخرقە
بخرقە دوختی ارکان دولت واعیان حضرت وصیت ملك را بجای آوردند وملك وخزا
ین بدو ارزانی داشتند درویش مدتی مملکت راند کدایی یا حرف وحدتدر که صرف رابطه
صفت اندوختی یا حرف حکایتدر قول ـ رزقی وحدتدر که حرف یعنی دیلنوردی خرقە بخرقە
بیمه بیمه اوزرینه دوختی یا حرف حکایتدر بکوردی یعنی دیلنجی جنسندن بر کیمسە ایدی ارزانی
لایق داشتند طوتدیلر یعنی لایق کوردیلر محصل ترکیب اتفاقا اول بر کیمسە کە شهرك قپو
سندن ایچری کیردی بر دلنجی ایدی کە لقمە لقمە قزانردی یعنی دیلنوردی وبیمه بیمه اوزرینه
دیکردی یعنی یماردی ارکان دولت واعیان حضرت پادشاهلك وصیتنی یرینه کتوردیلر
وملك وخزینەلری اکا تسلیم ایلدیلر درویش بر زمان ملکی سوردی تا بعضی از امرای
دولت کردن از طاعتش بپیچانیدند وملوك دیار از هر طرف بمنازعت برخاستند وبمقا
لشکر اراستند فی الجملە سپاه ورعیت بهم برامدند وبرخی از بلاد از قبضە تصرف او بدر رفت تا حرف
انتها ویا حرف تعلیل بعضی یا حرف وحدت برخ بعضی یعنی بر قچ کیمسە امرا امیرك جمعیدر
یعنی بکلر دولت اضافتی لامیه در کردن بویون طاعت اطاعت معناسنه در بپچانیدند فعل
ماضی جمع غایب الف ونون ادات تعدیه در دوندردیلر بمنازعت با حرف صله منازعت
چکشمك با کسره حرف صله مقاومت مقابله ومقاتله معناسنه در بهم برامدند قریشدیلر
وبحیضوب ومضطرب اولدیلر حاصلی اضطرابه دوشوب روکردان اولدیلر عاصی اولده
بکلوك سپاه ورعیتی جمع اولوب متفق اولدیلر وبرخی بعض دیمکدر بلاد بلدك جمعیدر
شهر دیمکدر قبضە تصرف اویبانیه قبضە بوندە ال واوج معناسنه در اویه اضافتی لامیه
در بدر رفت چقدی دیمکدر محصل ترکیب درویش سلطنت سوردی تا امرای سلطنت
ودولتدن بعضی اکا طاعتدن بویون دوندردی ویا امرای دولتك بعضیسی اکا طاعتدن
بویون دوندردیلر یعنی یوز چوردیلر بعض نسخەدە از متابعتش اودوشمش یعنی پادشاهلغه
قبول ایلمیوب عاصی اولدیلر وغیری ملکك پادشاهلری هر جانبدن منازعیه قالقدیلر
ومقابله ومقاتلەیە عسکر ترتیب اتدیلر حاصلی رویشله جنکه مهیا اولدیلر حاصل کلام

اطرف پادشاهلرندن وسایرلرینک عسکری جمع ومتفق اوله بیلورمی یاکنه وقتک سپاه ورعیتی
یاد عسکره تحمل ایده میوب مضطرب ومضطر اوله بیلور وبعض مملکت قبضه تصرفندن
چقدی درویش ازین واقعه خسته خاطر شد تا یکی از دوستان قدیمش که در حالت
درویشی قرین او بود از سفر باز آمد واو را در چنان مرتبه دید وگفت منت خدایرا عز وجل که
بخت بلندت یاوری کرد واقبالت رهبری تا گلت از خار بر آمد وبدین پایه
رسیدی همی ها حرف تأکید تا حرف انتها دوستان قدیم بیانیه که حرف رابطه صفت بخت
بلندت بیانیه وتا ضمیر خطاب یاور یاردمجی دیمکدر معاون معناسنه ویا حرف مصدر تا حرف
تعلیل گلت از خار گلک دکنندن چقدی یعنی ذلیللک اضطرابندن سلطنت ذوقنه واصل
اولدک دیکنده آیاغکدن چقدی یعنی هر وجهله فراغت خاطر الدک ویردی محصول بیت
درویش مذکور واقعه دن خسته خاطر ایدی تا کیم قدیم دوستلرندن بریسی که درویشلک
حالتنده اکا قرین ویولداش ایدی سفردن گلدی وآنی بو بیجلین مرتبه ده کوردی واودیدی
منت خدایرا عز وجل که بخت بلندک وطالع میمونک معین وظهیرک اولدی واقبال
ودولتک دلیلک تا گلک دکندن آیاغکدن چقدی یعنی فقیرلک وذلیللک اضطرابندن خلاص
بولدک وبو عالی مرتبه یه واصل اولدک ان مع العسر یسرا عسر مشقت وزحمت دیرلر ویسر
آسانلق وحضوره یعنی عسر له یسر مقرردر یعنی جفایه صبر ایدن ایرر وفایه یعنی بو قدر
که فقر چکدک اول واسطه ایله خداسی غایت غنایه ایصال ایلدی بیت شکوفه گاه ع
شکفتستو گاه خوشیده درخت وقت برهنست وگاه پوشیده شکوفه مطلقا چیچکدر
شکفتست اصلنده شکفته است در ضرورت وزن ایچون حذف ایصال واقع اولمشدر
آچلمشدر دیمکدر خوشیده ماضیدن قسم در قورومش وبورشمش وصولمش دیمکدر بر
هنست بوده اصلنده برهنه است در حذف ایصال طریقیله برهنست اولدی پوشیده
اورتلمش یعنی یپراغله مستور اولمش درویش مذکوره تمثیل بیورر محصول بیت
چیچک گاه تازه آچلمش اولور وگاه پژمرده صولمش اولور یعنی گاه تازه وگاه پژمرده
اولور اغجده گاه یپراقدن چیلق اولور وگاه یپراقله مستور اولور سنده زمان فقر

فقر وفاقه چکدکسه منت خدایکه انك سببیله سلطنته قدم بصه لی خورشیده اسم مفعولدر
دن مفعولیت وفاعلیت معناسنی ادراك ایلمزمش شکفته استلی معناسنی اچمش دیمکلد
تعبیر ایدر ایوجه اچمش کفت ای برادر تعزیتم کن کجای تهنیت الکه که تودیدی
غم تابی داشتم وامروز تشویش جهانی تعزیه مصیبت وقتنه برکیمسه صبر ویرمکه دیرشی
غم کلمه صبر معناسنه تهنیت مبارك باد معناسنه در غم تابی لامیه ویا حرف وحدت تشویش
جهان مصدر مفعولنه اضافتیدر ویا حرف تنکیر محصول بیت درویش شاه رفیقنه
دیدی ای یاربنی تعزیه ایله زیرا تهنیت یری دکل اول وقتکه سن بنی کوردك ایدی
براتمك غمنی چکردم انجق یعنی بو غم قیدی وار ایدی فقط اما بوکون دنیا غمنی یعنی
رعیت وعسکر وغیریلری قیودین چکرم بعض نسخه ده جهان یرینه جان دوشمش
جهانی ده اولان یا وحدت ونسبت ایچوندر اولمق جایزدر دین نسبت معناسنی بلمزمش
مثنوی اکر دنیا نباشد دردمندیم وکر باشد بمهرش پای بندیم دنیادن مراد اموال
وانتقال دنیادر فکر محل وارادهٔ حال طریقیله بمهرش باحرف صله وضمیر بونده محبت معناسنه
وشین دنیایه راجعدر پای بند ایاق باغیدر محصول بیت اکر دنیا اولمازسه فقر وفاقه
جهتندن دردمند وبیچاره یوز اما اکر اولورسه محبتنه پای بندز یعنی ایاغمز بغلیدر
حاصلی اولدوغی تقدیرجه مهر ومحبتنه کرفتارز بلایی زین جهان آشوب هست
که رنج خاطرست ار هست ور نیست بلایی یا حرف وحدتدر زین از این معناسنه در مخففدر
جهاندن مراد دنیادر مه کوی معناسنه آشوب مشوشلك وپریشان دیمکدر زیرا آشفتن
وآشوبیدن قرشدرمق وبرنسنه یی قورجه لمق معناسنه در حاصلی تشویشدن عبارتدر
که حرف تعلیل رنج خاطر لامیه در الم خاطر معناسنه محصول بیت بو دنیادن مشوشلك
بر بلا یوقدر یعنی دنیا تشویش وغصه دن عبارتدر زیرا خاطر الملیدر واکی وار ایسه کر
یوق یعنی وارلغیده رنج والمدر یوقلغیده حاصلی وارلغی دنیاده خوف وبیم واخرتده
حساب وعذاب والیم ویوقلغی ذلت وهوان الکودن مخففدر وروا کودن زای مفرده
ازدن مخفف اولدوغی کبی بو تخفیفی انکار ایدن بودلده بهره سی یوغیمش قطعه

مطلب كى توانكرى خواهى جز قناعت كه دولتيست هنى مطلب فعل نهى مفرد مخاطب طلب ايلمك يعنى
اسمنه طلبيه مشتق در عربى الفاظده عجم تصرف ايلسه اكا معمول ديرلر توان قوت ديرلسو
توان قوتده ديرلر وكى كاف عجمك فتحيله ادات فاعلدر ويا حرف مصدر خواهى فعل مضارع
مفرد مخاطب فعل شرطه واقع اولمش ومطلب جزاسى جز غير معناسنه در ومطلبك مفعولى
كه حرف تعليل دولتى يا حرف وحدت هنى فعيل وفاعل معناسنه درمنهضم ديمكدر محصلى
اكر توانكرلك ديلرسك يعنى اكا برلك استرسلك قناعتدن غيرى نسنه طلب ايلمه زيرا منهضم
بر دولتدر حاصلى قناعتدن خوشكوار دولت وسعادت اولمازن كوغنى زربه امن بدامن
افشاند تا نظر در ثواب او نكنى غنى مبتدا او فشاند فعل مضارع مفرد غايب خبرى وزر
مفعول صريحى وبدامن غير صريحى وجمله [illegible] اسميه شرطيه تا حرف تنبيه در حرف صله
در با معناسنه ثواب اولامية واو ضميرى غنيه وزره راجع اولمق جايزدر نكيسنك نظر
مفعول صريحى ودر ثواب غير صريحى محصلى اكر غنى كيسه احسان ويا تصدق طريقيله ا
التونى اتكيله بذل ايدوب نثار ايدرسه صاقين انك ثوابنه نظر والتفات ايلميه سن
يعنى غنينك ثواب قصدينه ويا اندن المدوغك زرله ثواب ايلك ايلمه حاصلى زرين
قبول ايلمه همرنه وجهله ايسه كز بزركان شنيده ام بسيار صبر درويش به كه بذل غنى كه
كه حرف تعليل بيت سابقه علتدر وزاى مفرده از دن مخففدر بزركان الف ونون
ادات جمعدر اولولر ديمكدر صبر درويش مصدرك فاعلنه اضافتيدر به يك ديمكدر كه من
تفضيليه معناسنى افاده ايدر بذل غنيه مصدرك فاعلنه اضافتيدر محصلى غنينك
انكله مال نثار ايلدوكنه التفات ايلمه زيرا كابردن چوق ايشتمشم دركه درويشلك
صبرى غنينك بذل ونثارندن يكدر زيرا درويشه مالك حسابى وعذابى يوقدر بيت
اكو يان كنه بهرام كور ريا نه چون پاى ملخ باشد زمورى معلوم اولا كه بهرام توارخده
ايكيدر بريسى بهرام چوبين دركه بربها دركميسه ايمش بريسى بهرام كوردر كه برجبار
پادشاه ايمش كور كاف عجمك ضميله قولان ديرلر يعنى ميان اشكنه مذكور پادشاه شكارنى
اكا تخصيص ايلدوكيچون ادنى ملابسه ايله بهرام كور ديرلر حالى اندن غيرى

نسنه اولمازدي حتي بر كون شكاره بر كوركلت اردنجه دوشوب كتدي كورر بر مغاره يه
كتدي بوده اردنجه اندن نصكره معلوم اولمدي نيچه اولدوغي حتي ناسي سلاحنه اولرجوقه
داري ايشكنجه ده هلاك ايله يه كه اوغلي ايلمه وكن ديو بهرامك مذكور قصه سنه
خيام اشارت ايدوب بيورر رباعي اين قصر كه بهرام دروجام كرفت آهو بچه كرد وروبه
آرام كرفت بهرام كه كور ميكرفتي همه عمر ديدي كه چه كونه كور بهرام كرفت كوري يا حرف
وحدت وكور كنه لك مفعول اولي وبريان ثانيسي وبهرام فاعلي نه حرف نفي چون تشبيه
ياي ملخ لاميه ملخ ميمك ولامك فتحه لريله چكركه ديرلركه عرب جراد ديرلر مودي يا
حرف وحدت بو فقره ديمكدر محصول بيت اكر بهرام كورتي برياني ايدوب فقرايه بذل
ايدرسه خدا قتنده بر موردن چكركه اياغي چوقدر اما بهرامه نسبت بيلك كوره چوق
دكلدر حاصلي خدا قتنده اعتبار فقر وصبره در غنايه وتكبره دكل حكايت يكي را دوستي
بود كه عمل ديوان كردي مدتي اتفاق ديدنش نيفتاد كسي كفت كه فلان را ديرست كه نديدي
كفت من او را نميخواهم كه بينم قضارا از كسان او يكي حاضر بود كفت چه خطا كرده است
كه از ديدن او ملولي كفت خطايي نيست ولي دوست ديواني را وقتي توان ديد كه
معزول باشد كه حرف بيان رابطه صفت عمل ديوان مصدرك مفعولنه اضافتيه مدتي
يا حرف وحدت اتفاق افتعال بابندن مصدردر واضافتي مصدرك مصدره در وشني
ضمير دوست ديوانيه راجعدر نيفتاد ديكك واقع اولمادي ديمكدر دير لغتده كچ معناسنه
در اما بونلرك بيرلرده چوق زمان ديمكدر كه حرف بيان نديدي كورمدك ديمكدر
كفت فاعلي يكي دردر يعني سويلدي قضارا ناكهان واتفاقي ديمكدر معناسي
قضاي الهي يه نظر ايله دين بي نظر وبي بصر ايمش كسانا اولاميه دوست ديوانينك
كيمسه لرندن ديمكدر محصل تركيب بر بنلك بر دوستي واردي كه ديوانه خدمت ايدردي
يعني اهل ديوان ايدي بر مدت وزمان كورمك اتفاقي واقع اولمدي بر كيمسه ديدي
چوق زمان اولدي كه فلان اهل ديواني كورمدك ديدي كه بن اني كورمك ايسته
مم يعني كورمك حكم كلماز ناكهان اهل ديوانك كيمسه لرندن بري مجلسده حاضر

ایدی دیو بکه نه خطا ایلمشدر که انی کورمکدن ملول و بیحضور سین دیدی که خطا یوقدر
یعنی بو خطا ایشلمدی اما دیوانه متعلق دوشیجی بو وقت کورملو ممکندر که معزول اوله
زیرا مادامکه عملده در مصالح دیوانه و خدمت انامه مشغول اولورلر دوستلرله مصاحبت
فرصت بولمزلر حاصلی انی کورمک استمه و کم بو جهتدندر غیری معنا ایچون دکلدر
قطعه در بزرگی و دار و گیر و عمل ز آشنایان فراغتی دارند بزرگی یا حرف مصدر
دار و گیر و دار طوت قیمه معناسنه در عمله اضافتی لامیه در فراغتی یا حرف تنکیر
حرف مصدر طوتان بلنمیش محصول بیت اکابر لکده و عمل هنگامه و غوغاسنده یعنی شغل
حالنده آشنالردن فراغتلری اولور یعنی آشنالری یاد ایلمزلر که دنیا ذوقنه مشغول
اولورلر روز درماندگی و معزولی درد دل پیش دوستان آرند روز ظرف زمان مابعدنه
اضافتی لامیه در ماندهٔ و فرومانده عاجز معناسنه در و کاف عجم های رسمیه بدلدر و یا
حرف مصدر و معزولیده بویله درد دل لامیه پیش دوستان ده بویله در آرند فعل مضارع جمع
غایب محصول بیت عملده اولدقلری حالده بویله درلر اما عجزلق و معزوللق کوننده کوکلک
دردنی دوستلر یاننه ایله دیورلر یعنی اظهار عجز و شکایت ایدرلر حاصلی دردسرلرینی دوستلره
عرض ایدرلر حکایت ابو هریره صحابه دن بر عزیزلک کنیه سیدر اسمی عبد الرحمن در ابو
هریره دیملک کدی بچه لک باباسی دیمکدر مکی مرحوم کدی جنسنه مایل ایمش برکون حضرت
محمد صلی الله علیه و سلم بونی کوردکه اسبابنده بر نسنه کتوردی سؤال ایلدی که یا عبد
الرحمن نه وار اسبابکده بیوردکه کدی در یا رسول الله حضرت صلی الله تعالی علیه و سلم بیوردکه
انت ابو هریره یعنی سن ابو هریره سین کدی باباسی دیمک اولور بس بو اسمله مشهور
اولدی و سوردی بو اسمله چاغرلدی یعنی تبرکا زیرا اکا بو اسمی حضرت قودی ابو هریره
حضرتی رضی الله عنه حضرت پیغمبردن بش بیک اوچیوز قرق حدیث شریف روایت
ایلمشدر هر روز بخدمت مصطفی صلی الله تعالی علیه و سلم آمدی کفت یا ابا هریره
زرنی غبا تزدد حبا یعنی هر روز میا تا محبت زیاده شود کرد د زر زائک ضمی و یانک
سکونیله فعل امر مفرد مخاطبدر و نون حرف وقایه و یا ضمیر متکلم بنی زیارت ایله دیمکدر

غبا غبنك كسريله كون اشري ديمكدر تمييز لغله منصوبدر تزدد فعل مضارع مفرد مخاطبه
افتعال بابندن جواب امر لغله مجزومدر زياده اولسين ديمكدر حبا حانك تحتيله محبت
معناسنه در تمييز لغله منصوبدر محصول حديث شريف يا ابا هريره بني گاه گاه زيارت ايله محبت
جهتندن زياده اوله سن يعني محبتك زياده اوله حضرت شيخ معناسين بيورر يعني هر كون كلمه
تا محبتك زياده اوله لطيفه صاحب دلي را گفتند بدين خوبي كه آفتابست نشنيده ايم كه كسي
اورا دوست گرفته باشد گفت از براي آنكه هر روزش ميتوان ديد مگر در زمستان كه
محجوبست ومحبوب محصول تركيب بر صاحب دله ديديلر بو كونشك كه كنشدن هيچ ايشتمدك كه
كمسنه اني سومش اوله يعني اكا عاشق اولمش ولا صاحب دل ديدي انكيچوندر هر كون كورلمك
اولور مكر قيشكه محجوب ومحبوبدر زيرا كثرة المشاهدة قلة الحرمة مشهوردر يعني زمستانده
كاه قار ياغوب وكاه بلوده كيروب نابديد اولدوغيچون مقبول ومحبوبدر شمسك ضيادن
غيري اسباب حسنه دن نسنه سي يوقدر دين حسن صاحبلريني كونشه تشبيه ايلدكلرندن
اگاه دكل ايمش مسكين قطعه بديدار مردم شدن عيب نيست وليكن نه چندان
كه گويند بس با حرف صله ديدار اصلنده وصف تركيبيدر ارانده ديد معناسنه تركيب
اضافيله صكره گاه يوزده وگاه زيارتده استعمال ايلمشلردر بونده زيارت معناسنه در مردمه
اضافت مصدرك مفعولنه در شدن بونده رفتن معناسنه در محصول بيت مردملرك زيارتنه
وارمق عيب دكلدر زيرا زياده مستحبدر اما اولقدر چوق وارميه كه يتر كلدك ديه
لر واحيانا واردوغك تقديرجه چوق اوتورميه كه اوتوردوغكدن ملول اولرلر اكر خويشتن
را ملامت كني ملامت نبايد شنيدن زكس خويشتن كنه ومعناسنده وارادات
مفعول كيشينك مفعول اوليدر وثانيسي ملامتم نبايد شنيدن جواب شرط وملامت
مفعول صريحي وزكس غير صريحي جواب شرطي محذوف اعتباريله انلرنه شرطي بيلودلر
مش ونه جزاني محصول بيت اگر كنه وكي لوم ايدرسك يعني كندوكي ايدرسك
كمسنه دن لوم وينه ايشتمكه محتاج اولمازسين **حكايت**
يكي از بزرگان باد مخالف در شكم بپيچيد نه گوفت وطاقت ضبط آن نداشت بي

اختيار

اختیار ازوی صادر شده گفت ای دوستان مراد رانجه کردم اختیار نبود و بره بر حق
نتویسنده بوواجی یعنی رسیده شما نیز بکرم معذور داریده باد مخالف بیانیه بپیچیدن بو
طوتمق وبورلمق دیمکدر بپیچیدن کرفت طولنمق و بورلمق دیمکدر وطاقت ضبط
مصدرلر مفعولنه اضافتیده در وآنکه اضافت کنه مصدرلر مفعولنه در وطاقت نداشتک
مقدم مفعولیدر محصول ترکیب اکا بودن بویلک قرینه مخالف یل طوتمغه وبورلمغه
باشلدی یعنی صالیمغه قرنی وبورکی بوردی وضبطه طاقت طوتمدی یعنی ضبط ایده مدی بی
اختیارانه صادر اولدی دیدی ای ع وسلوتیم ایله وکمه اختیارم یوغیدی یعنی بندن بی
اختیار صادر اولدی وبوخصوصده بنم اوزرمه بوکناهه یازمازلر و بکاراحته ایرشدیکیمینی
اول ناسازکمتکلر بکا حضور قلب حاصل اولدی سیزه کومکلی له معذور طوتک بعض نسخه ده
بره ان دوشمش اضافتله مثنوی شکم زندان باد است ای خردمند ندارد هیچ عاقل باد در بند
شکم مبتدا زندان باد لامیه وخبر مبتدا ندارد فعلی هیچ عاقل در و باد مفعول صریحی و در
بند غیر صریحی بندن مراد حبسدر و زندان در محصول بیت شکم بادک زندانیدر ای
عاقل هیچ بر عاقل بادی بنده وزندانه طوتماز زیرا ثقلت وضرر ویرر چو باد اندر شکم
بپیچد فرو هل کر باد اندر شکم بار بیست بوده ل بپیچیدک باد مفعول صریحی و اندر شکم غیر
صریحی فرو اداة تاکیده در هل هانک کسریله فعل امر مفرد مخاطب درهلیدن صالی و بیرمک
معناسنکه حرف تعلیل باد مبتدا بار بیست خبری بوده ل خبره متعلق و اندر شکم حالدر
در باددن و یا ضرورت وزن ایچون اضافتدن مقطوع صفتی محصول بیت چونکه باد شکمده
طولنه و بورله یعنی سکا اضطراب ویره صالی و یبر زیرا باد شکمده بوردلی اوزره بوکه دیمی
ثقلت و یررحاصلی اکر بادی واکی افشا اینی همان الم و یبرد که کیمه ملک کولی مکیکم بجاب
ایره جک کیمسه خاضر اوله اکاده برچاره یه بولنه ارکه معنیه اولمق کوکلی زیرا حکما تاخیرینه
اذن و یرمزلر اکرچه حضرت شیخک بوحکایه سی صورتده هزلده در لکن محض نصیحتده
بیت حریفا ترش رویی ناساز کار چو خواهد شدن دست پیشش مدار حریفا
لرنده باده مصاحبه دیرلر اما بونده مطلقا مقارن دیمکدر ترش رویه اضافتی بیانیه

در وترش روي وصف تركيبيدر اكيشي صورتلو معناسنه نا ادات نفي سازكار موافق معناسنه

درونا سازكار ناموافق ديمكدر چو حرف تعليل خواهي شدن كسمك استيه ديمكدر دست

مدارك مفعول اولي وپيش ثاني ومدار فعل نهي مفرد مخاطب طوتمه ديمكدر محصل بيت

ناموافق اكشي صورتلو حريف چون كيتمك ايستيه الكي اوكنه طوتمه يعني مانع اولمه قوكتسون

اللهم امر لهق حاصلي ناسازك صحبتي عذاب روحدر ع روح را صحبت ناجنس عذابيست

اليم **حكايت** از صحبت ياران دمشقم ملامتي بديد بود سر در بيابان قدس نهادم

وباحيوانات انس كرفتم تا وقتي كه اسير قيد فرنك شدم ودر خندق طرابلس شام با جهودانم

بكار كل بداشتند تا يكي از رؤساء حلب كه سابقه معرفتي ميان ما بود كذر كرد ومرا بشنا

خت كفت اين چه حالتست وچه كونه كذاري كفتم صحبت ياران لاميه لردر ملامتي باوحدت

نوعيه بيجه باي محمله اوقودميلر بايء عربله در بيابان در حرف صله دريا معناسنه قدسه اضافت

لاميه قدس مبارك مراددر تا حرف انتها بو حرفي اني كوسترر كه بيانده برمدت اولمش وقتي با

حرف وحدت كه حرف بيان اسير قيده فرنك لاميه لردر خندق خانك فتحي ونونك سكونيله معروف

طرابلسه اضافت لاميه طرابلس اق دكز كنارنده شام نواحيسنده برشهرك اسميدر حصاريله

وارشهري وحصاري دريادن برميل يرابراقدر ليكن لب دريده جابجا برجلر واركه دريا

جانبني حفظ ايدر تا يكي بو ياده انتهاي ايچوندر وبونده استعداد فهم اولنور رؤسارئك

فتحي وهمزه وسينك فتحه رئيسك جمعيدر حلبه اضافت لاميه دركه حرف رابطه صفت سابقه

يا حرف وحدت وهمزه حرف توسل نعته يعني معرفة سابقه در وبعض نسخه ده سابقه معرفتي

واقعه در ميان لاميه در كذاري بونده كچنورسين ديمكدر محصل تركيب دمشقده اولان

يارانك صحبتندن بكا بر ملامت ظاهر اولديكي باشيمي قدس بيابانه قودم وحيوانات ايله انس

طوتدم شول وقته دك كه فرنك قيدينه اسير اولدم وطرابلس خندقنده بني جهودلر ايله

بالچق اشنه طوتديلر شول وقته دك كه حلب اكابرندن برسي كه انكله ارامزده معرفت

سابقه وار ايدي ايش ايشلدوكم يره اوغرادي وبني بيلدي وديدي بونه حالتدر ونيجه

كچنورسين ديدم **قطعه** همي كريختم از مردمان بكوه ودشت كه از خداي نبودم بديكري

برداخت همی ها حرف تاکید کزنجم حکایت حال ماضی متکلم وحده قچاردم دیمکدر مردمان دن
مراد انسانلردر یکره باحرف صله کر حرف تعلیل بنودم میم معنا جهتندهدر برداخت کلمه سنه مقیددر
برداخم تقدیری بونده محصولی انسانلردن ومردمانه دن کوهه و صحرایه قچاردم زیرا خدادن غیریله
مصاحبت ومقارنتم یوق ایدی یعنی متقرب الی الله اولما غیچون مردمدن نفرت ایدوب
کوه ودشته قچاردم که صحبت ومقارنتم اکا مخصوص اوله فقط حاصلی اغیار مانع تقربدر صحبتم
اولمسون دیو اغیاردن قچاردم یعنی بعض شراح دیمش طاغه و صحرایه قچردم خدادن غیره مقارنت
اولمیم دیو لیکن معنای منطوقی بویله دکلدر فتامل مصراع ثانینک معناسینی زیرا حق تعالی
حضرتلرندن غیری بر کمسنه ایله بکا مصاحبت ومقارنت اولمه دی دین حوادایه مالک اولمامش
قیاس کن کرچه حالم درین ساعت که در طویله نامردم بپایه ساخت کر حرف بیاف درین ساعت
بو ساعتده وبو حالمده دیمکدر که حرف تعلیل طویله نامردم لامیه میم متکلم وحده معناده بپایه
مقیددر بکا کولت دیمکدر ساخت بونده مصدر معناسنه در راضی معناسنه واقع قانع اولمق
دیمکدر محصولی قیاس ایلکم که نه حالم اولور بودمده وبو ساعتده که نا جنس ونامردلر اسنده
ودیزینده کچمک واختلاط ایلمک کرک یعنی بربلوک جهودله طراغ وبالجق خدمتنده فرنکه اسیر
اولان مسلمانلک حالی نه اولدوغی معلومدر قیاسله صورمغه احتیاج حاصلی بونلک کبی محنت
وعذابه بر تحمل ایتمه نمه تعریفه محتاج دکل بیت پای در زنجیر پیش دوستان به که با بیکا
نکان در بوستان بیکانکان کاف ثانی های رسمیه بدله کلمشدر والف ونون ادات جمعدر
محصولی دوستلر قتنده ایاق زنجیرده اولوب محبوس اولمق بیکانه لرله بوستانده اولوب
آزاده اولمقدن یکدر حاصلی دوستلر قتنده محنتده اولمق بیکانه لر ونا جنسلرله راحتده اولمقدن
یکدر اکرچه که بیکانه لرله راحت مشکلدر برحالت من رحم اورد وبده دینار از قید فرنکم خلاص
کرد وباخود بحلب برد دختری داشت در عقد نکاح من اورد بکابین صد دینار چون مدتی
برامد دختر بدخوی بود وستیزه روی نافرمان زبان درازی کردن کرفت وعیشم را منغص
داشتن چنانکه کفته اند دختری یا حرف وحدت عقد نکاح بیانیه کابین کاف عربیله نقد نکاح
ومهر مؤجل دیر بونده مراد اخیردر بدخوی وصف ترکیبیدر ستیزه روی بود ایله در معاند

2

دیمکدر بعض نسخه ده نافرمان دوشمش غیر مطیع معناسنه منغصا اسم مفعولدر تفصیل
بابندن مکتب دیمکدر محصل ترکیب منکوحه رئیس بنم منکوحه ابتر حالمه رحم کتوردی واون
دیناره بنی قید فرنکدن خلاص ایلدی وکندیله حلبه ایلتدی بر قزی واریدی انی بنم عقد
نکاحمه کتوردی یعنی نکاح ایلدی یوز التون مهره چونکه بر مدت مرور ایلدی دختر بدخوی
وستیزه رویمش وغیری منقاد ومطیعمش زبان دراز لق ایلمکه باشلدی وبنم عیش
وصفایی مکدر قیلمغه شویله کردیمشلر مثنوی زن بد در سرای مرد نکو هم درین عالمست
دوزخ او زن بد بیانیه سرای مرد نکو لامیه وبیانیه در دوزخ او لامیه ومؤخر مبتدا درین
عالم مقدم خبر محصل ترکیب ایو کشینک اونده یارامز عورت بو جهانده انک جهنمیدر یعنی یرامان
عورت انک جهنمیدر ویا اول او انک جهنمیدر زینهار از قرین بد زینهار وقنا ربنا
عذاب النار زانک کسریله ونونک سکونیله یاسز دخی لغتده مشترکدر ردع وتحذیر وامان
بیننده بونده تحذیر وامان معنالری ملایمدر قرین بد بیانیه واو حرف ابتدا قنا قافک
کسریله فعل امر متکلم مع غیره در وقایتی ده یعنی لفیف مفروقدن ضرب بابندن بزی صقله
دیمکدر ربنا تقدیری یا ربنادر منادی مضافدر واو جهتندن منصوبدر عذاب نزع خافض
منصوبدر تقدیری عن عذاب النار در محصل ترکیب زینهار یارامز یولداشدن زینهار یعنی
صاقین یرامز یولداشدن ویا امان یرامز یولداشدن یا رب بزی صقله یرامان یولداشدن ا
که عذاب نارا ندن کنایتدر دنته که حضرت امام علی بیورر دنیاده جهنم یارامز عورتدر
حضرت شیخک ده بونده مرادی کنه دونک بدخوی وستیزه روی ونافرمان خاتونیدر
باری زبان تعنت دراز کرده همی کفت که توان نیستی که پدر من ترا از قید فرنک بده دینار
بازخرید کفتم بلی بده دینار بازخرید وبصد دینار بدست تو کرفتار کرد باری یا حرف وحدت
زبان تعنت بیانیه کشینک ذلت وحقارتنی دیلمکه تعنت دیرلر کرده بونک کبی یرلرده های
ترتب دیرلر دراز کرده اوزادوب دیمکدر درازلمش اولدوغی حالده دیمک مذکور ترتیبدن
آکاه دکل ایمش همی کفت حکایت حال ماضی درسویلردی دیمکدر توقا ودسمیله انت
معناسنده دران اسم اشارتدر برمقتدر کسه ویا شخصه وغیرینه تقدیری توان کس نیستی

دیمکدر

دیمکدر سن اول شخص دکلسین استفهام انکاری طریقیله که حرف رابط صفت یه من لامیه

بازادات تاکید در خرید فعل ماضی مفرد غایب صاتون الدی دیمکدر بلی عربیده لامک

فتحیله اوقونور وفارسیده کسره ایله اوددیمکدر وفارسیده آری دیرلر بره دینار باحرف مقابله

اون التونه دیمکدر بصد دیناره بویله در به ست تو باحرف صله واضافت لامیه در محصول ترکیب

حضرت شیخ بیوردرمه کوره خاتون برکوره هوان وذلت زبانینی دراز ایدوب سویلردی بسن

اول کیمسه دکلمیسین کم بابام سینی اون دیناره قید فرنکدن صاتون الدی بلی بیدم کرچک اون

دیناره صاتون الدی وسکا یوز دیناره کی قیانایلدی مثنوی شنیدم کوسفنده را بزرکی

رهانید از دهان ودست کرکی کوسفنده کاف عجمک ضمی واو رسمیدرک سکونی وفانک

فتحی وفادن صکره برده یا ایله قویون دیمکدر و را حرف وحدتدر و را ادات مفعول بزرک بانک و

زانک ضمه لری وزانک سکونیله اولودیمکدر رهانید فعل ماضی مفرد غایب والف ونون

ادات تعدیه در قورتاردی دیمکدر یعنی خلاص ایلدی کورک کاف عجمک ضمیله وسکون

رایله قورد دیمکدر عربیده مشهور اولدیغی ذئب دردخی بچه ادی وار محصول ترکیب ایشتدم

کبر قوتلی بر اولو کیمسه بر قوردک اغزندن والندن الدی خلاص ایلدی شبانکاه کارد

برحلقش بمالید روان کوسفنده ازوی بنالید شبانکه کیجه سی دیمکدر کارد کاف عجمک

واو ج ساکنله بچق دیمکدر عربجه سکین دیر حلق حای مهمله نک فتحی ولامک سکونیله بوغز عجم

بو کاف عجمله بمالید فعل ماضی غایب لغتده اوغمق بونده سورتمک مراد در حاصلی بوغزینه

دیمکدر روان بونده جان معناسنه در زیرا روان روح انسانه مستعمل در وجان حیوانه

کوسفند اضافتی بیانیه در محصول ترکیب قویونی کرک بچه سنی خلاص ایلدی کیجه

اول قویونک کلوسنه بچق سورتدی یعنی ذبح ایلدی نابات اولمسون دیو زیرا قورددن

چقمشه در بویله ایکن بچه جان کوسفنده انک ذبحندن ناله ایلدی که از چنکال کرکم در

ربودی چو دیدم عاقبت کرکم تو بودی چنکال قیناق معناسنه در یعنی اوجی حیوانک

پنجه سی اضافتی لامیه در در حرف تاکید ربودی راده فتح وضمله فعل ماضی مفرد مخاطب

قپدک دیمکدر تو بودیسن ایلک ویاسن ایمش سن محصول ترکیب روان کوسفنده ناله

ایدیکه چنکال کوکدن بنی قیدك خلاص ایلدك چونکه نظر صالدم عاقبت قوردم سن
اولدك یعنی بنی خلاص ایدن وهلاك ایدن سن اولدك قصه دن حصه بودرکه حضرت
شیخ رئیس قیه قرنکدن تخلیص ایلدیکی اما بو بلیه یه خوی دخترینه کرفتار ایلدی الله
اعلم حکایت یکی از پادشاهان عابدی را پرسید که اوقات عزیزت چه کونه میکذرد کفت
همه شب در مناجات وسحر دعا وحاجات وهمه روز در بند اخراجات ملك فرمود
تا وجه کفاف او معین دارند تا بار عیال از دل او برخیزد بند بونده قید معناسنه در اخرا
جاتدن مراد اهل وعیاله نفقه وکسوه ایچون خرج تدارك ایلمکدر قلبنه خواطر خرجی
مراد دکل تا حرف تعلیل وجه بونده جهت معناسنه در کفاف کافك فتحیله رزق وارق
معناسنه در وجه کفاف ویا لامیه مجازاً اویه اضافتی لامیه کفافی کسریله قیاایلین کافی سر
دکلمش بار عیال لامیه در مجازاً باری یوکدر اما بونده ثقلت مراد در عیال عینك کسریله عائلك
جمعیدر عینك فتحی ویانك مکسورلك تشدیدیله جیاد جیدك جمعی اولدیغی کبی محصول ترکیب
پادشاه عابده صوردیکه عزیز وشریف وقتلرك نیجه کچر وحالك ندر دیدی عابد دیدی
بوتون کیجه مناجات وسحر وقتی دعا وحاجاتده وبوتون کون قیود اخراجاتده ونفقات
اهل وعیالده یعنی بونلرك لوازمنی تدارك قیدنده یم پادشاه بیوردی تاکم جهت
معاش وکفافنی معین طوتالر یعنی تعیین ایلیه لر تاکیم کوکلندن عیالی یوکی وثقلتی قالقه
یعنی قیود عیالله مقید اولیوب عبادته مشغول اوله مثنوی ای کرفتار پای بند عیال
دکر آزادکی مبند خیال کرفتار اصلنده وصف ترکیبیدر ترکیبی حقیقه دنصکره مبتلا
معناسنده استعمال ایلدیلر پایبند اصلنده وصف ترکیبیدر صکره ایق باغی معناسنه
استعمال ایلدیلر بابی واوه قلب ایدوب پایونده دیولر مثلا که اتلر ایاغنه اوردقلری حا
ایق باغی دیمکدر معناسی ایاغی بغلودین وکرفتاره عطف تفسیری دین ایکی اداسنه
بیله خبط ایلمش اضافتلر لامیه وبیانیه در آزادکی کرفتار مقابلی در صنعت تضاد در
ویا حرف مصدر بعض نسخه ده آسودکی دوشمش مبند فعل نهی مفرد مخاطب آزادکی
مفعول اولی وخیال ثانیسی محصول ترکیب ای عیال ایاق باغنه مبتلا اولان یعنی

اهل وعیال قیدیله مقید اولان کیمسه دخی ازاده لك و اسوده لك خیالنی بغلمه یعنی
شمه نکیر وسکا صفای عبادت و حضور قلب میسر دکل غم فرزند ونان وجامه وقوت
بارت اوده نیسیرم د ملکوت لغتده مراد ملك عراق مضافسنه بونده عالم ملکوتدر یعنی
عالم قدسه مخصوصدر اوغل غمی و اتمك لباس ورزق غمی یعنی بونلرك کبی غملر سنی
ملکوته سیرندن الیقور یعنی اول عالمك سیرینه مانع اولور زیرا خدایه وصوله ادنی نسنه
مانع اولور بونلر خود کلیاتدر مصراع ثانینك معناسنی عالم ملکوته اولان سیر و مشاهده
دن سنی کیرو کتورر دیو ادا ایدوب کتورمش و مصراع اولی غم فرزند و یا جامه قوت یازانلر
جمیع نسخه لره مخالف یازمشلر همه روز اتفاق میسازم کر بشب با خدای پردازم میسازم بو نده
ایلرم دیمکدر که حرف بیان بشب با حرف ظرف با خدای تقدیری با عبادت خدایدر با
حرف مصاحبت پردازم فعل مضارع متکلم وحده در مقید اولم دیمکدر مخصوصی بو تون
کون اتفاق ایدرم یعنی تتمه و فکرمده طورتاردم که کیجه عبادت خدا ایله مقید اولایم
دیو یعنی جناب عزته توجه ایدوب کوکلمی ما سوادن خالی و سالم ایدیوم با خدای پردازم معناسی
خدا ایله اختلاط ایدم دیدن اختلاط لایق دکل ایمش شب چو عقد نماز می بندم چه خورد
بامداد فرزند شب در شب نقدیر ایدلر زایدا ایلمشلر مخصوصی بو تون کون مذکور اتفاق
اوزره اولوردم اما چونکه کیجه عقد نماز بند ایدرم یعنی تکبیرة الافتتاح ایدوب چون نمازه
شروع ایدرم خاطرمه صفای عبادته و خلوص طاعته مجال و یر مزعلی کل حال سلوك حقه
هیچ برجهتدن مانع راه اولمامق کرك مذکور لرك خود هر بریسی بر مانعدر جایزدر که
چه خورد اولینه بر اتفاق تقدیر اولسه وجهدن خالی دکلدر **حکایت** یکی از متعبدان شام
در بیشه سالها عبادت کردی و برك درختان خوردی پادشاه ان طرف بحکم زیارت
بنزدیك او رفت و کفت اکر مصلحت بینی در شهر از برای تو مقامی سازیم که فراغت
عبادت ازین به میسر شود و دیکران ببرکات انفاس شما مستفید شوند و با عمال صالح
شما اقتدا کنند متعبد تفعل بابندن اسم فاعلدر عبادت ایدیجی یعنی خدایه قوللق ایدیجی
متسك معناسنه الف و نون ادات جمعدر شامه اضافت لامیه در بیشه مشه معناسنه

دروياحرف وحدت وهمزه حرف توسل برمشه ده ديمكدر سالها يللر كردي ياحرف حكايه

برلك درختان لاميه خوردي ياحرف حكايت بحكم باحرف مصاحبت حكم بونك كبي يرلرده

علت وبهانه معناسنه زيارته اضافت لاميه درنماي ياحرف وحدتكه حرف تعليل وباحرف

رابط صفت فراغت عبادتك مصدرك فاعلنه اضافتيدر ويامفعولنه باحرف مصاحبت بركات

بركتك جمعيدر مبارككلك معناسنه انفاس نفسك جمعيدر بونده مراد كلمات دراعمال صالح

بيانيه وثمايه اضافت لاميه دراقتدا مصدر درافتعال بابندن برنسنيه اويمق مثلا امامه

اويمق كبي [illegible] شام عابدلرندن برسي برمشه ده ييللرله عبادت ايلردي وعجلي

يبراقلرنجي طعام يرينه يردي اول جانبنك پادشاهي زيارت سببيله عابدك يانينه واردي

دخي ديديكي اكر مصلحت كورر سلك يعني لايق كورر سلك شهرده سنك ايچون برمقام بنا ايده

يم كه فراغ عبادت بونده سنك ميسر اولور وغيرلر دخي سيزلك مبارك نفسكزله مستفيد اوله

لر يعني ارشاد وپند يكوزله نيجه كمسنه مسترشد ومنتصح اولور حاصلي نيجه محب ومريد

بيدا ايده سين دخي سيزلك اعمال الصالحكزه اقتدا ايده لر يعني اوراد واذكار وساير عبا دا

تده سيزه تابع اولورلر زاهد اين سخن قبول نكرد اركان دولت گفتند پاس خاطر ملك

را مصلحت آنست كه چند روز بشهر درآيي وكيفيت مقام معلوم كني پس اكر صفاي وقت

عزيزان از صحبت اغيار كدورتي پذيرد اختيار باقيست آورده اند كه عابد بشهر درآمد

بستان سراي خاص ملك را از براي او پرداختند مقامي دلكشاي روان آسا پاس بايجمله

حفظ معناسنه درخاطره اضافتي مصدرك مفعولنه درو ملكه لاميه ورا ادات تعليل

صفا الف ممدوده مصدر بولنمق مقابلي وقت اضافت لاميه درمجازا عزيزانه لا

ميه مراد منكور متعبدر درادات جمع تعظيما كلمشدر صحبت اغيار مصدرك فاعلنه ويا

مفعولنه اضافتيدر كدورتي ياحرف وحدت پذيرد فعل مضارع مفرد غايب قبول ايليه

يا ايلورسه ديمكدر فاعلي تحتنده صفايه راجع ضمير درمعنا جهتنده فعل شرط واقعدر اختيار

مبتدا وباقيست خبريدر وجمله اسميه جواب شرط واقعدر بستانسرايي اصلنده سراي بستان

ايدي بستانه اولان سراي ديمكدر صكره اضافتدن قطع ايدوب تقديم وتأخيرله تركيب

مزجي

مزججی ایدوب بستان سرای دیه یلر سرای بستان معناسنه خاصه اضافت بیانیه وملکه لامیه
ورا ادات تخصیص برداخته فعل ماضی جمع غایب‌جا لی ومهیا قلمشلر دیمکدر مقامی بستا
نسرای بیان ایدر یا حرف وحدت دلکشای وصف ترکیبیدر کوکل اچیجی معناسنه کشایندن
روان اساده وصف ترکیبیدر روح راحت اولاجق یر دیمکدر اسایندن مخصوص ترکیب زاهد
پادشاهك بوسوزینی قبول ایتمشدر ارکان دولت دیه یلر ملکك خاطرینك رعایتیچون مصلحت
اولدکه برنیچه کون شهره کلمه‌سز اکی عزیزلرك صفای وقتی صحبت اغیاردن کدورت قبول
ایدرسه یعنی مکدر الاوقات اولورسه حاصلی ازدحام عوامدن خاطر شریف بحضور اولورسه
اختیار یکون باقیه روایت ایتمشلردر که عابد شهره کلدی پادشاهك خاص باغچه سراینی انکیچون
خالی قیلدیلر یعنی ایچنده اولان اسباب واثقالینی قالدیروب عابده تسلیم ایلدیلر بردلکشا
روان اسا مقام ایدی مذکور بستانسرای اوصافی بیتلردن فهم اولنور مثنوی کل سرخش
چو عارض خوبان سنبلش همچو زلف محبوبان کل سرخ بیانیه شین بوستانسرایه راجعه رادیفی
مناسبتله اکرچه حقیقتده کل ابتانده اولور جوادات تشبیه عارض اسم فاعل وزنی اوزره املند
صقلمق اسم ایدی صکره صقل بتن یره اطلاق اولندی ایله یلر اما عجم عارضك وخاتمك وکافرك
عین الفعلینی سهمت کلامده مفتوح اوقورلر خوبانه اضافت لامیه در کل سرخ مبتدا ومابعدی
خبری سنبلش مبتدا ومابعدی خبری محصول بیت مذکور بستانسرانك کل سرخی محبوبلرك
عارضی کبی ایدی رنکده وطراوتده سنبلی خوبلرك زلفی کبی ایدی بویده ولونده همچنان
از نهیب برد عجوز شیر ناخورده طفل دایه هنوز هم ادات تاکید چنان انجلین عربیه کلدك
دیرلر نهیب خوف وبیم معناسنه در قورقودیمکدر برد عجوزه اضافت لامیه در برد عجوز
قیشك اخرنده بهارده قرشو یدی کوندر تسمیه‌سی بوکه حضرت لوط قومنه بل قیامت اول یدی کونده
واقع اولمش واول کونلرده عرجبه هر برینك بر اسمی وار قطعه هست ایام عجوز ای سرور دانا
سه روز زاخر ماه شباط واول از چهار صن وصنبر هست و وبر عامر ست ومؤتمر مصطفی
بالجمرت ومکفی الظعن هفتم برشمار شیر بونده سوت معناسنه در نا ادات توصیفیدر خورده
بونده ایچمش دیمکدر ناخورده ایچمامش دیمکدر طفل تازه طوغمش اوغلانجق وبوری یعنی

حیوانات جنسنک اوشاغی دایه یه اضافت لامیه در مجازا و غلام بچه لر بسلین خاتون
جنسنه دیرلر عربیده ظئر دیرلر دایه یه اضافت تربیه جهتندندر هنوز الآن دیمکدر محصولی
گل و سنبلی مذکور اوصافله اولدوغی کبی بر دعجوزک بیمنندن الآن سود امجامش طفل دایه
در یعنی رنک و بویلری کماله اولدوغی کبی طراوت و تازه لکلری ده کمال مرتبه ایدی بیتک
نتیجه سنده یعنی انک گل و سنبلی بر دعجوزک خوفندن وشته تنندن تمام سود امجلمامش ایدی
اما جلسه شیخ وصف ایلدوکی کبی اولوردی دین بیتک معناسی بو وجه اچامش بیت و افا
نین علیها جلنار علقت بالشجر الاخضر نار بحر رمل مسدس مخبون افانین جمع افنانکدر جمع
فنن در اغصان دالری وفنا انلری دیمکدر لفظا مرفوع مبتدا علیها محلا مرفوع افانینه راجعه
جلنار گلنارک فارسی جملک جمیله معربیدر لیکن عرب لام مضمونک تشدیدیله استعمال ایدر بوننه
انارینک چچکنه دیرلر ظرفک فاعلیدر و جمله ظرفیه صفت افانین در علقت فعل ماضی معنی
مؤنث غایبه در تفعیل بابندن مبنی للمفعول اصلیدر دیمکدر یا پشمقدن کنایه در تعلق ایلدی
معناسنه بالشجر علقته متعلق الاخضر صفت شجردر یشل اغاج دیمکدر نار لفظا مرفوع قایم مقام
فاعلیدر علقت فعلینک جمله فعلیه اعرابدن محلا مرفوع خبر مبتدادر و جمله اسمیه نک اعرابدن
محلی یوق جمله ابتدائیه محصول بیت گلناره تعلق ایلین افانین حاصلی گلنار دالری ویندقلری
چچکیله کانه یشل اغاجه یا پشمش آتشدر یعنی مذکور معاملت شکوفه سی وصفایله
حاصلی انار اغاجنک چچکی گویاکه یشل اغاجه آتش یاپشمشدر انار اغاجنک چچکنی
آتشه تشبیه ایلمش جلنار رونارلری ساکن او قنور ملک درحال کنیزک خوب روی
بپیشش فرستاد نظم ازین مهپاره عابد فریبی ملائک صورتی طاوس زیبی معلوم
اولا که فارسیده بعض مقامده ازین لفظی تشبیه معناسنده استعمال ایدرلر نتکه وحید تبریزی
تجنیس خط بیننده ایراد ایلمش بیت بری ندارد ای صنم بروشنی جبین جبین بشر هد
ازین پسر که به بود حور عین ازین پسر بونک کبی پسر دیمکدر مهپاره ای پارهسی دیمکدر یا
حرف وحدت و همزه حرف توسل عابد فریب وصف ترکیبیدر عابد الدایجی معناسنه فریبیدر
و یا حرف وحدت ملائک صورت وصف ترکیبیدر یا حرف وحدت طاوس زیب ده وصف

ترکیبده دو یا حرف وحدت محصلی بو بیت ثانیه مرهوندر بونلک کبی بر عابدلر ایچون بر بلا ایکن
صورتلی بر طاوس پر اشقلی مهپاره ایدی یعنی بو صفتلو له متصف بر کوزل کنیزک ایدی که
بعد از دیدن نقش صورت نبننده وجود پارسایان از شکیبی که حرف بیان دیده نقش مصدر مفعولنه
اضافتیده وشین کنیزکه راجعدر صورت نبننده دل مقدم مفعولیدر وشکیب فاعلی ویا حرف
تنکیر شکیب شیننک وکاف عربیک کسره لریله صبره دیرلر وجود پارسایان لامیه پارسا عابده دیرلر
والف ونون ادات جمعدر ودال ادات تخصیص بو ابیاتک مضموننه شراح واصل اولمامشلر محصلی
بر مهپاره که انی کورمکدن صکره عابدلر وجودینک صبر وشکیبی صورت بغلمادی یعنی انی کور
دکدنصکره عابد وزاهدلرک وجودنده صبر وقرار قلمادی حاصلی یوزنی کورنجه بی تاب وطاقت
اولوردیمکدر بو نظمی رباعی دیو یازانلرک احوال شعره هیچ شعورلری یوق ایمش همچنان در
عقبش غلامی بدیع الجمال لطیف الاعتدال یعنی جاریه نک اردنجه جمالی غریب یعنی حسننده
بی نظیر اعتدالی لطیف یعنی لطیف ومعتدل بر قول ارسال ایلدی مثنیه حاصلی بر مثل وما
ننده بر جاریه وبر غلام احسان ایلدی قطعه هلک الناس حوله عطشا وهو ساقی یری ولا یسقی
هلک فعل ماضی مفرد مذکر غایب الناس لفظا مرفوع فاعلی حول ظرف فیه منصوبدر وضمیر
غلامه راجعدر عطشا تمیز لغله منصوبدر هلکه ناسه اسناددندر وهو محلا مرفوع
مبتدا ساقی تقدیرا مرفوع خبری وجمله اسمیه محلا منصوب جمله حالیه یری فعل مضارع
مفرد مذکر غایب در افعال بابندن فاعلی تحتنده ساقیه راجع ضمیر وجمله فعلیه محلا مرفوع
صفتیه ساقینک لا یسقی جمله فعلیه معطوفدر ما قبلنه وایکی فعلک مفعوللری محذوفدر
تقدیری یریهم الکاس ولا یسقیهم الشراب محصلی ناس اول غلامک اطرافنده صو
سزلقدن جهتندن هلاک اولدی حال بو که اول بر ساقیدر ناسه کاسی کوستریر ویا کنه دی
کوربینوردا اما بونلره شرابا یحرمز یعنی مرحمت ایدوب قنمدمز یری افعال بابندن مبنی
للفاعل اولوب مفعوللری محذوف اعتبار اولنق اولی در مبنی للمفعول اولمقده فتدبر
دیده از دیدن نقش نکشتی سیر همچنان کز فرات مستسقی دیده مبتدا از دیدن نقش
مصدر مفعولنه مضافدر وشین غلامه راجع در نکشتی یا حرف حکایه اولمزدی دیمکدر

فاعلي ديده يه راجعدر تحتنده ضمير وسيره مفعول صريحي واز ديده نشو غير صريحي كه اصلنده
كه از در فرات فا ثالث ضميله بونده طالموصوم مراددر تشنيه اسم فاعلدر استفعال بابندن
استسقا مرضنه مبتلا اولان كيمسه مخصوص كوز او غلام نازنيني كورمكدن يعني سير
وتماشا ايلمكدن سير اولمزدي يعني نقدر باقسه طويمازدي انجلين كه طالموصودن تشنه
هر نقدركه ايجسه قنمازبا خصوص كه كنه ويه مزيدي واز صالي كمال الحسنه نك كوز
بقه قجه تيجي كلور عابد لقمه لذيذه خوردن كرفت وكسوه لطيف پوشيدن واز فواكه
ومشموم حلاوت وتمتع يافتن ودر جمال غلام وكنيزك نظر كردن وخود منداز كفته اند
زلف خوبان زنجير پاي عقلست ومرغ دام زيرك لقمه لذيذه بيانه خوردن كرفت ديمكه
باشلدي بويله كي اعتبار يله برايشه شروعدن كنايتدر بونترك آخرينه وارنجه هر فقره
ده بر كرفت تقدير اولنور بو كرفتك ما قبلنده بو عادت لفظي تقدير ايدننز ايدايلمش فواكه
فاكهه نك جمعيدر تازه ميوه ديمكدر مشموم خوش قوقلي نسنه حلاوت مصدردر لذت
معناسنه حلاوت يافتن كوفت يعني لذتلنمكه باشلدي تمتع تفعل بابندن مصدردر لغتده
متاعلنمك يعني فايده لنمك اما بونده ذوقلنمك معناسنه دركه حلاوت وتمتع فو
ومشمومه لف ونشر طريقيله مصروف اوله وجايزدركه ايكيسي بيله هر برينه در حرف
صله جمال غلام لاميه خود منداز مبتدا كفته اند خبري جمله اسميه حاليه واقعدر
زلف خوبان لاميه ومبتدا زنجير پاي عقلست لاميه وخبر مبتدا دام مرغ زيرك لاميه وبيانيه
درخبره معطوف دام دوزاغه ديرلر محصول تركيب عابد لذيذ ونظيف لقمه يمكه باشلدي
وپاك ولطيف كسوه كيمكه وفواكه ومشموماتدن حلاوت وذوق بولمغه وغلام وجاريه
نك جمال باكمالنه نظر ايلمكه حال بوكه عقلا ديمشلر محبوبلرك زلفي عقل زنجيريدر يعني
عقلي زنجيره چكر ديجي زيرك وچابك قوشكه دوزاغيدر يعني هر نقدركه بر كيمسه
زيرك ودانا اولسه محبوب قصد ايدنجه اني صيد ايدر بيت درسر كار تو كردم دل
ودين با همه دانش مرغ زيركم بحقيقت منم امروز تو دامي در حرف صله ويا حرف ظرف
سر بونده سودا وهوا معناسنه در كاره وكارك توبه اضافتي لاميه لودرسنك ايشك

سوداسنه ویاسوداسنه دیمکده کوم بونک کبی فعلک ما قبلنده برصرف کبی عبارتی تمه بر
اولنور صرف کردم دیمکدر دل مفعولی ودین اکا معطوف با حرف مصاحبت کردم فعلنه
متعلق دانش اسم مصدر دیلش معناسنه بوندن مراد علمدر مرغ زیرک مبتدا بحقیقت
زیرکه متعلق و با حرف مصاحبت وبا حرف ظرف منم خبر مبتدا وامروز ظرف زمان وتو مبتدا
دامی یای خطاب ایله خبری یانک وجه تابجون اولماسی تجویز ایدنلردر ذوق ایتسلر محصلی
ای جان سنک ایشک هوا وهوسنده ویاسوداسنده صرف ایلدم دل ودینی جمیع علم وعمر
یعنی ما ملکی سنک عشقک هواسنه بذل ایلدم پس مرغ زیرک بوکون بنم وسن دوز تخمینه
دوزاغمسین که بنی ایکی یا غمزن صید ایلدک فی الجمله دولت وقت مجموعش بزوال
آمد چنانکه کفته اند دولت وقت لامیه ومجموعه اضافت بیانیه بزوال با حرف صله حاصل
کلام عابدک وقت مجموعنک دولتی زواله کلدی یعنی جمعیت وقتی وصفای خاطری
زایل اولوب کتدی حاصلی دنیا ذوقی اولکی ذوقندن ایی دور ایلدی شویله که علما وفقرا
وعقلا دیمشلر قطعه هرکه هست از فقیه وپیر ومرید در زبان آوران پاک نفس که
بونده اسمدر کیم معناسنه ازحرف تبیین فقیه بونده عالم معناسنه درویش مرشده زبان آور
وصف ترکیبیدر فصیح وبلیغ معناسنه بونده مراد واعظ وناصحدر آور اوریدننن
مشتقدر اوردنن مشتقدر دین خطا ایلمش الف ونون ادات جمعدر پاک نفسه اضافت
بیانیه در پاک نفس وصف ترکیبیدر بونده موثرسوزلو شیخلر وناصحلر مراد در محصلی
هرکیمسه که وار در فقیهدن وپیردن ومریددن وپاک نفسلی فصیح وبلیغ واعظلردن زبان
آوران سخن دانله شرح ایدن بیلمز ایمش چون بدنیای دون فرود آمد بعسل در بماند
پای مکس چون ادات تعلیل بدنیا با حرف صله دون اضافت بیانیه در الحق دنیایه
دیمکدر فرود بونده داللهدر آمد ترکیبله میل وتنزل لهدر عبارتدر بعض مقامده اشاغه
لو معناسنه لونده در مستعملدر بونده اشاغه کلدی دیلر اشاغه سو ایلمشلر بعسل با
حرف ظرف ودر حرف تاکید نته که مکرر مرور ایلدی بماند فعل ماضی مفرد غایب پای
مکس لامیه مصراع ثانیه تمثیل وتشبیه طریقیله وارد اولمشدر محصلی منکورلردن

هر بريسي چونكه الحق ودخي دنيايه ميل ايدوب تنزّل ايلدي يعني اكا تعلّق ايدوب تشبث
ايلدي ايلمغله لذتنه الدانوب قالدي عسلده مكس ياغي قالدوغي كبي حاصلي دنياي عسله
واهل دنياي مكسه تشبيه بس نيچه كه مكس عسله ميل ايدوب كرفتار اولورسه اهل دنياده
خطامنه ميل ايدنجه انجلاين كرفتار اولور باي مكس يرينه هچو مكس يازانلر نسخه لره
مخالف يازمشلر يازدقلري نه نه غيري بر معيّن مآلده چيقمز مذكور قطعه دنصكره كلستانه
خبل رجبين بر قطعه الحاق ايدوب شرح ايلمين معتوه بونلر كبي تصرفلري داخل معرفت
ظن ايدوب فهم ايدب اولنوركه بويله ايسه بئس الظن وبئس الفهم پارسي ملك بنده او
رغبت كرد عابد را ديبا از هيئات نخستين بگرديد وسرخ وسفيد گشته وفربه شده
وبالش ديبا تكيه زده وغلام پري پيكر با مروحه پر طاوسي بالاي سرش ايستاده بر سلامت
حالش شادماني كرد واز هر دري سخن گفتند تا ملك بانجام سخن گفت من اين دو طايفه
را در جهان دوست ميدارم علما وزهاد را وزيري فيلسوف جهانديده حاضر بود گفت اي ملك
شرط دوستي آنست كه با هر دو طايفه نكويي كني علما را زر بده تا ديگر بخوانند وزهاد را
چيزي مده تا زاهد بمانند بريبت او يا حرف صله واضافت مصدرك مفعولنه در هيئات
بونده شكل وسيما معناسنه در نخستينه اضافت بيانيه در بگرديد دونمش يعني
اوّلكي شكلندن بر شكله دخي كيرمش بالش ديبا بيانيه ديبا شيبه يه كلري قماشه
تكيه زده طايانمش ديمكدر لفظ تكيه تركيبله مستعملدر غلام پري پيكر اضافت بيانيه پيكر
باي عجمك فتحي وسكون يا وفتح كافله صورت معناسنه در با حرف مصاحبت مروحه ميمك
كسري ورانك سكوني وواو وحانك فتحه لريله اسم آلتدر يلپزه يه ديرلر عجم باد بيزن
دير پرقنات ويلكدر طاوسيه اضافت بيانيه در يا حرف نسبت طاوسه منسوب ديمكدر
بالاي سرش لاميه در باشي اوزره ديمكدر ايستاده طورمش يعني اياغي اوزره آنك
هر دري يا حرف وحدت هر بر بابدن وهر بر فصلدن ديمكدر تا ملك تا بونده حتى معناسنه
در با حرف ظرف انجام آخر ديمكدر سخنه سخنه اضافتي لاميه در وزيري يا حرف
وحدت فيلسوف بونده عاقل ودانا معناسنه در جهانديده يه اضافت بيانيه در

جهاندیده وصف ترکیبیدر جهان کورمش دیمکدر مراد مجرب روزکاردر نکویی یا حرف
مصدر تا دیکو تا حرف تعلیلدر یکی دخی یعنی زیاده بخوانند وقوبالر یعنی علمده تقدیم ایده لر
وترقی ایده لر دیکو برینه دیکی آن یازوب معناسنی تاکیم غیرلر اول رعایتی کوروب دخی
اوقویالر دین جمیع نسخه لره مخالفدر یازوب مقصوده واصل اولمامش محصول ترکیب بو کره ملك
عابدی کورمکه رغبت ایلدی عابدی کوردی اوّلکی شکلی وسیمادن دونمش وقزلی قزل
وانجی اغ اولمش وسیرمش ودیبا یصدغه طیانمش ویری سیمالو جوان طاوس تویلرندن معمول
یلپزه ایله باشی اوزره طوروب یلپاورر پادشاه عابدك سلامت حالنه ظاهر نه شادمانلق
ایلدی یعنی ایو حالده بولدی وغم مسرور اولدی وهر بابدن وهر جهتدن سوزن سویلدی حتی
پادشاه اخر کلامنده بیوردیکه بن ایکی طائفه جهانده سورن یعنی علما وزاهدلری بر
عاقل ودانا وزیر اول مجلسده حاضر ایدی دیدیکه ای پادشاه محبتك رد وسلغك شرطی اولدر
ایکی طایفه یه بیله احسان ولطف ایلیه سین علمایه التون واقجه ویرتا علمده ترقی ایلیه لر
یعنی احسانك سببیله علمه زیاده کوشش ایلیه لر وزاهدلره نسنه ویرمه تاکیم زاهد قاله لر یعنی
زهد وصلاحنه مانع اولمیه نته که یانکده کی عابده مانع اولدی حاصلی زهد وتقوالرینی دنیا
لذتی افساد ایلدی بیت نه زاهد را درم باید نه دینار چو بستد زاهد دیکو بدست
آر بستد فعل ماضی مفرد غایب بستند فعل مضارع دین زیاده غلط سولمش چونکه
الدی دیمکدر زاهدی یا حرف وحدت بدست با حرف صله آر فعل امر مفرد مخاطب در
اریدنه کتور دیمکدر محصول بیت زاهد اولان کیمسه یه نه التون کرك ونه اقچه زیرا بونلر
زاهدلغی بوزر چونکه زاهد درم ودینار الدی بو عبری زاهد اله کتور زیرا بو درم
ودیناری قبض ایلمکله زاهدلکدن خارج اولدی قطعه انراکه سیرت خوش وسر تیست
باخدای بی نان وقف ولقمهٔ دریوزه زاهد ست انراکر تمه بری انکس راکر حذف
وایصال طریقیله ترك اولنمدی سیرت خوش بیانیه دریای بطینله سرتیست یا حرف وحدت
ویا تنکیر لقمهٔ دریوزه لامیه دردریوزه جره دیرلر تحریف ایدوب رومده دروازه دیرلر
محصول بیت اول کیمسنه نلك کرکوزل خلقی وحسن سیرتی واللهه بو سرتی واروقفا تمکسز

ولقمهٔ جوسز زاهد دریعنی حقیقی زاهد اولنه فقر القمه سین یملک لازم دکل هر نه ایسه
اکا مزایلر انکشت خوبروی وبناکوش دلفریب بی گوشوار وخاتم فیروزه شاهدست انکشت
خوبروی لامیه در انکشت برمق خوبروی وصف ترکیبیدر کوزل یوزلو دیمکدر بنا
کوش قولاق توزی دلفریبه اضافت بیانیه در دلفریب وصف ترکیبیدر فریبیه ندن
کوکل الداییجی دیمکدر گوشوار کوپه خاتم فیروزنه بیانیه فیروزه بر جوهر اسمیدر عجم
پیروزه در ظاهرا معربیدر پیروزه دن شاهدست بونده محبوب معناسنه در محصول بیت لف
ونشر غیر مرتب طریقیله بیورر خوبرولک انکشتی وکوکل الداییجی بناکوش کوپه سز وخاتم
فیروزه سز انکشتی محبوب ومقبولدر یعنی بر کوزلک خلقتی مقبول اولدقده نصکره اسباب
زینته هیچ احتیاجی اولماز حالی حسن ذاتیه اسباب زینت لازم دکل قطعه درو
بنده سیرت فرخنده رای را نان رباط ولقمه در یوزه کومباش درویش نیکسیرت
بیانیه نیک سیرت وصف ترکیبیدر ایوخویلو دیمکدر فرخنده رأیه اضافه بیانیه در بعض
نسخه ده فرخنده واو عطفله ایراد ایلمش لیکن اوسلوب عجمه مخالفت در فرخنده رای
وصف ترکیبیدر مبارک فکرلی دیمکدر ورا ادات مفعولدر بای صله معناسنه نان رباط
لامیه بونده مراد خانقاه وتکیه کبی یرلردر بو مقامده رباطک مشترک معنالرینی ذکر ایدوب
تطویل کلام ایلین اطناب بی فائده ایلمش لقمهٔ در یوزه لامیه کو فعل امر مفرد مخاطب سویله
دیمکدر مباش فعل نهی مفرد مخاطب اولمه دیمکدر معنای التزامی دیا ولمسون دیمکدر
کو فعلینی بعضیلرده امر ونهی صیغه لریله استعمال شایعدر یرینه کوره معنا ویریلور خطاب
عام مراد در محصول بیت مبارک فکرلو ایوخویلو درویشه رباط اتمکی ودر یوزه لقمه سی
دیا ولمسون یعنی بر کیمسه نک که درویشلکی پاک وصافی اوله اکا وقف اتمک یملک لازم
دکل مراد بودرکه درویشلک خانقاهلرده یاتوب قوا لباسین کیمکله دکلدر کومباش
دن مراد سلبدر همان اولمسون دیمکدر پس کو تأکید افاده ایدر دین ملاحظه کسو ایلمش
بونک کبی یرلرده کو محمد دین اثرنجه کتمش خاتون خوب صورت وباکره روی را
نقش ونکار وخاتم فیروزه کومباش خاتون خوب صورت بیانیه خوب صورت وصف

ترکیبیه پاکیزه پاک معناسنه در پاکیزه رویی وصف ترکیبیه سیله ایکیسی وصف ترکیبی عطف
تفسیری طریقیله واردر اولمش را ادات مفعول له حرف صله معناسنه و با حرف تخصیص نقش
ونکار عطف تفسیری خاتم تانک فحیله یوزک دیمکدر محصلی خوب صورت و پاکیزه روی
خاتونه و یا خاتونلره نقش ونکاری دخی خاتم فیروزه سی دیو اولمدر و یا اولمسون یعنی
خاتونکه رویی خوب وچهره سی پاکیزه اوله اکا اسباب زینت اولمسون یعنی لازم دکل زیرا
اسباب زینت خلقته ناقص اولنه کوره در کاملک اسباب حسنه احتیاجی یوقدر بیت
تام اهست ودیکم باید کو نخوانند زاهدم شاید هست رابطه در است معناسنه
یعنی تاکه مرا چیزی دکی جز خدای باشد هست دین عجب بتر قهما التایمش تا حرف توقیت
در مادام معناسنه مرا بنم دیمکدر هست وار در دیمکدر یعنی مادامکه بنم برنسنم واردر هم
نه اولورسه اولسون دیکی غیری باید فعل مضارع مفرد غایب کرک دیمکدر نخوانند فعل
نفی مستقبل جمع غایب اوقومیالر یعنی دیمیه لر زاهدم میم معناده نخوانندک مفعولیدر در
ضمیر منصوب متصل معناسنه شاید فعل مضارع مفرد غایب لایق دیمکدر محصلی
مادامکه بنم برنسنم واردر هرنه ایسه و برغیر نسنه کرکمز اوله یعنی بو وار ایکن بودخی طالب
اولام اکر بکا زاهد دیمسه لر لایقدر زیرا بو نسنه ملک تکوادنه طالب اولمیوب بریله اکتفا ایلیه
مصراع اولک معناسنی ~~چونکه بنم سدرمق مقدار اوله وغیریه طالب اولام دین معناسنی~~
چونکه بنم سدرمق مقدارم اوله وغیریه طالب اولام دین معنای مصراعی سد ایلمش و مادامکه
بنم قوت لایموت مقداری نسنینه قادر قدرتم واردر اندن غیری بکا کرک اوله دین
اوتنجه کتمش **حکایت** مطابق این سخن پادشاهی را مهمی پیش آمد کفت اکر انجام این
حالت برمراد من باشد چندین درم زاهدان را بدهم چون حاجتش برآمد وفای
نذرش بموجب شرط لازم آمد یکی را از بندگان خاص کیسه درم داد که بر زاهدان
تفرقه کند کویند غلام عاقل و هشیار بود همه روز بکردید و شبانکه بازآمد و درمها
را بوسه داد و پیش ملک نهاده و کفت زاهدان را نیافتم کفت این حکایتست انچه من دانم
درین شهر چهارصد زاهد است کفت ای خداوند جهان آنکه زاهد است نمی ستاند و آنکه

میستانند زاهد نیست ملك بخشنده یه و نده بیمانرا كفت چنانكه مراد حق این طایفه خدا
برستان ارادتست واقرار این شوخ دیده راعد اونست وانكار وحق بجانب اوست
مطابق این سخن اسم فاعلك مفعولنه اضافتیدر این سخن اشارتدر ابیات سابقه یعنی
بو حكایه انلرك مضموننه موافق ومطابقدر همچی یا حرف وحدت انجام این حالت لامیه
درچنین بو نده الفاظ كنایه در نهدن عدم تعیینندن عبارتدر درم دالك فتحی وكسریله وراءنك
فتحیله اقچه دیرلر وفای ننهد مصدرك مفعولنه اضافتیدر با حرف مصاحبت موجب
اسم فاعلك وزنی اوزره اولیجق سبب معناسنه در واسم مفعول وزنی اوزره اولیجق
مقتضا معناسنه در شرطه اضافتی بو كه كوره در تفرقه مصدر در تفعیل بابندن یای مصدر
حذف اولنوب بدلینه تاء برلمشدر بو حذف وبدل سالمده سماعیدر اما ناقصه قیاسی
بكر دیه جكن ننهی وطولاندی وشبانكه كیجه سی ننه یملك مصاحبت معناسنه در طائفه
خدا برستان بیانیه درخدا برست وصف تركیبیدر زاهد وعابد معناسنه در الف ونون
ادات جمعدر شوخ دیده اصطلاحلرنده كستاخانه معناسنه در را ادات تخصیص وحق واو
حرف حال وحق مبتدا با حرف ظرف جانب اولامیه درمحصل تركیب بو حكایه مذكور
بیتلو مضمونینه مطابقدر بر پادشاهلك اوكنه بر مهم ایش كلدی یعنی بر مهم مصلحت واقع اولدی
دیدیكه اگر بو حالتلك وبو مهملك عاقبت ویاپانی بنم مرادم اوزره اولورسه دهاده بو
اقچه ویره یم چونكه حاجتی حاصل اولدی ایلدوكی شرطی موجبیله نذره وفا لازم
كلدی خاص بنده لرندن بیر بیسنه بر كیسه اقچه وبردی تاكیم زاهدلره تقسیم ایده دیرلر
كه بنده عاقل ودانا ایدی بتون كون كزدی وچكن ننه یدی وكیجه سی كیرو كلدی واقچه
اوپدی وپادشاه اوكنه قودی ودیدی هیچ زاهد بولمدم پادشاه دیدی بونه حكایت
در اولكه بن بیلوردم بو شهرده درتیوز زاهد وار وینه دیدی ای خداوند جهان اول كه
زاهددر الماز واولكه الور زاهد دكلدر پادشاه كولدی ومصاحبلرینه دیدی اولقدر
كه بنم بو خدا پرستلر طایفه سی حقنده ارادت واقرارم وار بو كستاخك اولقدر عداوت
وانكاری وار حال بو كه حق انك جانبنده در زیرا سوزی حقدر بیت زاهد كه

درم کوفت و دینار زاهد را زو کسی به بست ار که حرف رابط صفت درم و دینار کوفتك
مفعوللری در زاهد تو زاهدرك دیمکدر کسی یا حرف نسبت به بست با حرف صله آو
الف ممدوده فعل امر مفرد مخاطبدر آرید نه أورد نه دین بیانه أورد چالمش مخصص
اقچه و التون قبض ایلدی یعنی قبول ایلدی اندن زاهدرك کیمسه الله کتور یعنی دنیایه
مایل اولان زاهدی ترك ایله و مایل اولمیانی اله کتور یعنی تحصیل ایله **حکایت**
یکی از علمای راسخ را پرسیدند که چه کویی در نان وقف کفت اکر از بهر جمعیت خاطر
و فراغ عبادت ستانند حلالست و اکر مجموع از بهر نان نشینند حرام علمای راسخ محکم
دیمکدر و را ادات مفعول که حرف بیان در نان وقف تقدیری در حق نان وقف
در ستانند فعل مضارع جمع غایب فعل شرط واقعدر حلالست جزای شرط مخصص
علمای راسخه بر نسنه‌دن صوردیلر که نان وقف حقنده نه دیرسین دیو دیدی اکر
جمعیت خاطر و فراغ عبادت ایچون آلورلرسه حلالدر و اکر جمع اولوب وقف اتمکیچون
اوتورورلرسه حرامدر **بیت** نان از برای کنج عبادت کرفته اند صاحب دلان نه
کنج عبادت برای نان کنج عبادت لامیه در مجازا نان کرفته اندك مفعول صریحیدر و ان
برای غیر صریحی و صاحب دلان فاعلی مخصص صاحب دللر اتمکی کنج عبادت ایچون المشلر
در یعنی کوشهٔ عبادتده عزلت اید وب اوتوردقلری چون نان وقفی الوب بر صاحب دللر
کنج عبادتی و کوشهٔ عزلتی اتمك المغیچون و قفلرحقنی یمکیچون طوتمه‌یلر حاصلی وقفه
اتمکی کنج عبادت اختیار ایله کلوری ایچون آلورلر کنج عبادتی اتمك المغیچون اختیار
ایلمه‌یلر **حکایت** درویشی بمقامی در سید که صاحب آن بقعه کریم النفس بود
طایفه اهل فضل و بلاغت در صحبت او هر یکی بذله و لطیفه چنانکه رسم ظریفان باشد
همی کفتند درویش راه بیابان قطع کرده بود و مانده شده و چیزی نخورده یکی از آن
میان بطریق انبساط کفت ترا هم چیزی بباید درویش کفت که مرا چون دیکران فضل
و بلاغت نیست و چیزی نخوانده ام بیك بیت از من قناعت کنید همکنان برغبت کفتند
بکوی کفت مخصص بر درویش بر مقامه ایریشدی که صاحب مقام کریم النفس کیمسه

ایدي اهل فضل وبلاغت طائفه سي انلرك مجلسنده هر بريسي نتکه ظرفانلرك رسم وآيينيدر
بر نكته ولطيفه سويلرلردي درويش راه بيابان قطع ايلمشدي وقالمشيدي ونسنه يمامشدي
ارالرنده بريسي حشرلق طريقيله ديديكه سنده برنسنه سويلمك كركسين درويش ديديكه
بنم سايرلر كبي فضل وبلاغتم يوقدر وبرنسنه اوقوماشم بندن بربيتيله قناعت ايلك جميع
اهل مجلس ارادت ورغبتله سويله ديديلر درويش ديديكه بيت من كرسنه در برابرم سفرهٔ
نان همچو عزبم بر در حمام زنان من كرسنه مصراع اولك تقديري من كرسنه ام در برابر سفرهٔ
نان در ضرورت وزن ايچون ميم تاخير اولنمشدر وجايزدركه ديه وزميم ضرورت وزن ايچون
كلمشدر ومعنا جهتندن اكا هيچ احتياج يوقدر ومن كرسنه مبتدا اوله ومصراع ثاني خبري
تامل تدبر كرسنه بوينده مبتدا كافك ضمي ورانك سكوني وسينك كسريله دراج ديمكدر
جوعان معناسنه سفرهٔ لاميه عرب عينك وزانك فتحه لريله اركن معناسنه در در حمام
زنان لاميه لردر اتمك سفره سي قرشوسنده بن كوسنه عورتلو حمامي قپوسنده
كبي يعني اركن اولان كيمسه عورتلو حمامي قپوسنده نيجه كه تحسر چكرسه بن كرسنه اتمك
سفره سي قرشوسنده انجلين تحسر چكوم وجايزدركه من كوسنه مبتدا اوله وسفرهٔ نان
مبتداي ثاني اوله ودر برابرم خبر ثاني اوله وجمله اسميه حال اوله ومصراع ثاني خبر مبتدا
اوله قند بر همه بپسنديدند وسفرهٔ بيش اوردند صاحب دعوت كفت زماني توقف
كن كه پرستارانم كوفته بريان ميسازند درويش سر برآورد وكفت پرستار قولنجي ديمكدر
اصلنده وصف تركيبدر آرايه پرست معناسنه در طايفی كتوريجي يعني طابجي صكره
خدمتكار جنسنه اسم قلنديلر الف ونون ادات جمعدر اكثر جواري جنسنه اطلاق
ايدرلر كوفته رومده بچق قيمه سنه ايدرلر اما انلر اول اني خرده خرده طوغرارلر صكره
هاونه قويوب دوكرلر حقيقتده كوفته بو جنس اولان اتي ديرلر بريان صو سز پشنات
جنسنه ديرلر ميسازند ايدرلر بچق قيمه سنه كوفته ديلر عجم كوفته سنه ديدي كان
بيلمز ايمش جميع اهل مجلس درويشك بيتني بكنديلر واوكنه سفره كتوردیلر
صاحب دعوت ديديكه اي يار برزمان توقف ايله قولنجلرم كوفته بريان ايدرلر

درویش باشین قالدردی ودیدی بیت کوفته در سفره من کومباش کوفته را نان
تهی کوفته است بیت اولنده کوفته مذکور کوفته در مصراع ثانی اولنده اسم مفعولدر دوکلمش
معناسنه یعنی سفره‌ده ایدی الا منی چکمش کورسنه کیمسه را ادات صله نان تهی بوش اتمك
دیمکدر مراد قتقسز اتمك دیمکدر قافیه ده کی کوفته مذکور کوفته در محصول بیت
کوفته بنم سفره‌مده اولمسون دی یعنی اکا کوفته لازم دکل زیرا بول کوفته سنه قتقسز اتمك
کوفته در حاصلی آج اولان کیمسه قوری اتمکی شکوبی چیقاررتك بولنسون حکایت
مریدی کفت پیری را چه کنم کز خلایق بزحمت اندرم از بسیاری که بزیارتم همی آینده واو
عزیزمرا از تردد ایشان تشویش حاصل میشود پیر کفت هرچه درویشانند ایشان
را وامی بده وهرچه توانکرانند از ایشان چیزی بخواه که تا دیکر کرد تو نکردند با
حرف صله ظرف زحمت صقلق وصقشمق معناسنه در اندر با افاده ایلدوکی معنای
ظرفیتی تاکید ایچوندر بسیاری یا حرف مصدر که حرف بیان بزیارتم با حرف صله تردد
تفعل بابندن مصدردر کلمه وکتمه معناسنه ایشانه اضافتی مصدرك فاعلنه اضافتیدر
وهرچه بو کتابك بو مقامی بویله واقع در جمیع نسخه ده اکرچه غیر ذوی العقوللرده
استعمالی اغلبدر لیکن ذوی العقوللرده استعمال اولنور عربیده ما کبی وامی یا حرف
وحدت ویا حرف تنکیر که حرف تعلیل کرد تو لامیه نکردند فعل نفی مستقبل جمع غایب
محصول حکایت بر مرید بر پیره دیدی نیجه ایده یم خلایقدن زحمتده یم زیارتمه کلدکلرندن
یعنی زیارتمه چوق کلدکلرندن زحمت چکرم واوقات عزیزمه انلرك کلوب کیتمه
لرندن تشویش حاصل اولور یعنی کثرت ناسدن اوقاتم مضبوط دکل پیر ایتدی اولکه
درویشلردر انلره دین ویر یعنی مدیون ایله واول که اغنیادر انلردن بر نسنه ایسته
که بردخی سنك اطرافکده چکنمیه لر ویا نکه اوغرامیه لر زیرا مدیونلر ادای دین
ایلمکه لازم کلمسون دیو یا نکه کلمزلر واغنیا ایسه وکلك نسنه ویرملك لازم کلمسون دیو
قورقولرندن یانکه اوغرامزلر حاصلی ایکی فرقه دن بیله بو وجهله خلاص بولورسین
بیت کر کدا پیشرو لشکر اسلام بود کافر از بیم توقع برود تا در چین کدادن مراد

دیلنجی‌دن پیشرو وصف ترکیبیدر اوکجه کیدیجی دیمکدر لشکرکی واسلامه اضافت
لامیه لردر کاف فارسینک بجم مفتوح اوقوریم توقع لامیه توقعدن مراد سؤالدر یعنی
دیلنمک بورود فعل مضارع مفرد غایب کیدر دیمکدر اما مراد بجمعدر فراد معناسنه
در چین لامیه در مراد سرحد چینه در حرف ظرف دریا معناسنه دین چین سو یلمش
خطا ایلمش محصل بیت اکی کدی لشکر اسلامک مقدمه‌جی اولورسه یعنی دلیلی وقولا
غوزی اولورسه کافر دیلنمک قورقوسندن سرحد چینه دک قچار یعنی بو کلادن عسکر
هب دیلنجی لردر بیزی دیلنورلر وبو خوفلرندن طورمز قچرلر پیشرو ده دو لفظی وبرود
فعلنی رفتن مصدرندن اخذ ایدنلر خطا ایلمشلر حکایت فقیهی
بیده اکفت که هیچ ازین سخنان دلاویز متکلمانه درمن اثر نمی کنند بعلت آنکه نمی بینم
ایشانرا کرداری موافق کفتار فقیهی یا حرف وحدت بیده ادات یعنی بیده‌ش را از حرف تاکید
واین اسم اشارتدر سخنانه ودلاویزه اضافت بیانیه در دلاویز وصف ترکیبیدر اوینر
یدنن کوکل تعلق ایدیجی دیمکدر متکلمانه اضافت لامیه در متکلمانندن مراد واعظ
نامحللردر من درحرف صله دریا معناسنه با حرف مصاحبت علت سبب دیمکدر آنه
اضافت لامیه در که حرف بیان ایشانرا را حرف تخصیص انلرک دیمکدر کردار اصلنده
وصف ترکیبیدر کردکه فعل معناسنه اسمدر اردکه ارنده دن مرخم تعمیری آرنده‌گی
در کاف عربیه فحیله ایش کتوریجی معناسنه صکره مجموع مرکبی فعل معناسنه اسم
ایله بلر ایمدیکی کبی ارکاف عربیه فحیله عمل دیمکدر پس کافک کسریله اوقویانلر بو
لفظک حقیقتنه واصل اولمامشلر کفتار دخی کردار کبی وصف ترکیبیدر تعبیری
ارنده کفت درکفتن اسم درقول معناسنه پس مجموع مرکبی کلام معناسنه اسم ایله بلر
مرکبی محصل بیت برفقیه باباسنه دیدی هیچ بو واعظلرک ونامحللرک کوزل ادالری
وکوکل تعلق ایدیجی سوزلری بکا تاثیر ایلمز اول سببله که انلرک اقوالنه موافق
اعمالنی کورمزم حاصلی یشلری سوزلرینه اویماز یعنی خلقه کوزل پند ایدرلر اما
کندولر نصیحتلریله منتصح اولمازلر مثنوی ترک دنیا بردم اموزند خویشتن

سيم وغله اندوزنده ترك دنيا مصدرك مفعولنه اضافتيدر بمردم باحرف صله اموزنده
ترك مفعولي مرجحي وبمردم غيره صرجحي خويشتن واو رسميله بونده كنه لردر يعني كه مبتدا
واقعدر غله جوب جنسندن مستعملدر مثلا بغداي واريه وغيرسينه اندوزنده سيم
وغله مقدمك مفعولدريدر وجمله فعليه خبر مبتدا درقرا نورلر يعني كسبايدرلردر يعني كه
محصول مذكوره واعظ وناصحلر دنيا تركيني خلقه تعليم ايدرلر اما كنه ولركو مثلا غله سيني
كسب ايدرلر حاصلي خلقه سويله كلمي بيني كنه ولر ايلمزلر بلكه عكسيني ايشلرلر عالمي راكه
كفت باشد وبس جون بكويد نكيرد اندركس عالمي يا حرف وحدت ورا حرف تخصيص
كفت بونده اسمدر قول معناسنه واوله مستعمل ولان پس فقط معناسنه انجق در يعني كه ونكيرد
تأثير ايلمزدر يعني كه فعل نفي مستقبل مفرد غايبدر اندر ادات صله در يا معناسنه حرف صله
درفي معناسنه دين سهو ايلمش كيمسه نك قلبنده تأثير ايلمزدين ظاهر ومتبادر اولدركه
اندر حرفي اندرون معناسنه اخذ ايلمش كيمسه ده تأثير ايلمزدين اندرحرف صله اولدوغني
دن اكاه دكل ايمش محصول بر عالمك كه همان قولي اوله انجق يعني قولنه كوره فعلي اولميه
يعني قوليله عامل اولميه جونكه خلقه نصيحت ايدوب سويلر نصيحتي كيمسه يه تأثير ايلمز
عالم انكس بود كه بد نكند نه بكويد بخلق خود نكند محصول عالم اول كيمسه دكي
يارامازايش ايشلميه عالم اول دكلدركه خلقه سويليه وكنه وسويلدوكني طوتميه يعني كنه ونصيحتيله
منتصح اولميه حاصلي عالم علميله عامل ولندر اولميان دكلدر اتامرون الناس بالبر و
تنسون انفسكم بيت عالم كه كامراني وتن پروري كند اوخويشتن كم است كرا
رهبري كند كه حرف بيان كامران وصف تركيبيدر راينه نه دن رانده نه دكل مراد
سوريجي ديمكدر ويا حرف مصدر درتن پرورده وصف تركيبيدر پروديه نندن
بسليجي ديمكدر ويا حرف مصدر در او عالمه راجعدر خويشتن مبتدا كمست خبري كو اكر
اسمدركيم معناسنه ورا ادات مفعولدر رهبر وصف تركيبيدر بر يه نه دن قولغوز معناسنه
عربجه دليل وهادي ديرلر محصول عالم كه كامرانلق وتن پرورلك ايليه يعني حضور
وصفاي نفسانيده بدنني تربيه ايلمسيله مقيد اوله اول كنه وجي ضالدر يعني تيمش

وضايع اولمشدر پس كيمه هدايت ايدرحاصلي كنه ويابتنه چاره سي يوقدر ياغيرهينه نه
چاره سي اوله پدر كفت اي پسر مجرد اين خيال باطل نشايد روي از تربيت ناصحان
برتافتن وراه بطالت كرفتن وعلما را بضلالت منسوب كردن عالم معصوم از فوايد علم
محروم ماندن مثل همچون نابينايي كه شبي در وحل فتاد وكفت اي مسلمانا چراغي
فرا راه من داريد زني فاجره بشنيد وكفت توكه چراغي نبيني بچراغ چه بيني همچنين
مجلس وعظ كلبه بزازانست آنجا تا نقدي ندهي بضاعتي نستاني وايجا تا ارادتي
نياري سعادتي نبري خيال باطل بيانيه تربيت ناصحان مصدرك فاعلنه اضافتيدر
بوتافتن دونمك بعض نسخه ده كرفتن ايندن دوشمش مال بود رطلب عالم مصدرك
مفعولنه اضافتيدر ومعصومه اضافت بيانيه در فوايد علم لاميه درهر بر فقره يه بر نشانه
تقدير اولنور نابينا كور ديمكدر ويا حرف وحدت ويا تنكير كه حرف رابط صفت وحل
واوك وحانك فتحه لريله صوق بالچغه ديرلر چراغي يا حرف وحدت فرا بونك كبي يرلرده
بايي صله معناسنه در فرا يقين ديمكدر دين زياده بعيد كتمشدر راه من لاميه
داريد فعل امر جمع مخاطب طوتكوز ديمكدر زني يا حرف وحدت فاجره فاسقه ديمكدر
همچنين مجلس وعظ بعض نسخه ده همين مجلس وعظ بو مجلس وعظ ده ديمكدر
كاف عجمك ضميله ولامك سكونيله بونده دكان معناسنه در بزازان لفظنه اضافتي
لاميه در بزاز مبالغه ايله اسم فاعلدر والف ونون ادات جمعدر بزازلر ديمكدر
آنجا يعني كلبهٔ بزازانده تا حرف توقيت نقدي يا حرف وحدت ويا تنكير بضاعتي
يا سيره بويله در نه هي ونستاني فعل نفي مستقبلدر ايجا يعني مجلس علماده تا حرف
توقيت ارادت افعال بابندن ايستك وطلب معناسنه ويا حرف تنكير سعادتي ياسيده
حرف تنكيردر نياري ونبري كنه نفي مستقبلدر مرحصوص تركيب فيرتهلك بيدري
اوغلنه بو مقوله سوز ايشه بجه ديه اي اوغل مجرد بو خيال باطل ايله يعني ادلهٔ
عقليه ونقليه سز همان بو ظن فاسد له لايق دكلدر كه ناصحلر تربيه سندن يوز دوندروب
انلرك مجلسندن اعراض ايلمك وكليا بطالت يولن طوتمق يعني بطال اوتورمق وعلما

دوكلبه صح

بند ا

وناصحلري ضلالته نسبت ايلمك وعالم معصوم طلبنده يعني عالم پاك وخاص طلبنده علم
فايده لرندن محروم قالمق يعني علما عمليله عامل دكلدر ديو علم مجلسندن كليا تقاعد
ايلمك لايق دكل شول نابينا كبي كه بر كيجه بالجمله دوشه دي يعني سنك حالك اكه بكزر
وديدي مسلمانلر يولده بر چراغ طوتكز نفاسقه زن اعمانك بو سوزني ايشتدي
وديدي سنكه چراغي نه كوره سين فقيه دن حصه بودركه سنك كه علمايه حسن وظن
واعتقاد خالصك يوقدر پس علمدن نه نور وضيا كسب ايده سين حاصلي علمايه حسن
ظنك يوقدر كيم علوميله مهتدي اوله سين ايمدي بو مجلس وعظده بزازلر دكاني
كبي درمادام كه انده نقدايله تميه سين بر بضاعت المزسين وبونده مادامكه ارادت وصدق
ومحبت كامل كتورميه سين علم سعادتيله مسعود اولمازسين قطعه كفت عالم
بكوش جان بشنو ورنماند بكفتنش كردار كفت بونده قول معناسنه اسمدر عالمه اضافتي
مصدرك فاعلنه اضافتيدر باحرف مصاحبت كوش جان بيانيه ور واكردن مخففدر
نماند فعل نفي مستقبل مانند دن بكزمسه ديمكدر مانستن دن دينلر خطا سويلمشلر
باحرف صله كفتن مصدرشين ضمير عالمه راجعدر كردار كاف عربيك فتحيله عمل معناسنه در
محصول بيت عالمك قولني جان قولاغيله ايشت اكر عملي قولنه ده بكزمسه ده يعني عالمك
فعلي قولنه اويمازسه ده قولني جان قولاغيله استماع ايله باطلست انكه مدعي كويد خفته
راخفته كي كند بيدار مدعي بونده شول جاهلدر كه عالم كچينور يعني دعواي علم ايلكي
علي عملي يوق محصول بيت عالمك قولني هر نيجه ايسه ديكله اما مدعينك وجاهلك سوزي
وسويلدوكي باطلدر زيرا اويومشي اويومش قچن اويارر يعني جاهلك كندويه چاره سي
يوقدر باغيره نه چاره سي اولور وجايزدركه مدعيدن حكيم سنائي مراد اوله وكوينده لك
مقولي مصراع ثاني اوله زيرا حكيم سنائي مراد اوله وكوينده لك مقولي مصراع ثاني اوله زيرا
حكيم سنائي عبرت نامه نام قصيده سنده بو بيت ايراد ايلمشكه حضرت شيخ ذكر
ايلدي مصراع ثانيسيدر بيت عالمت خفته است وتو خفته خفته راخفته كي كند
بيدار يعلم الله شيخك مرادي بو اوله مردبايد كه كيرد اندر كوش ور نوشتست

ايدر

پند بر نیوا باید فعل مضارع مفرد غایب که حرف بیان کیرر فعل مضارع مفرد غایب
طوتار دیمکدر اندر ادات طرف قولاغنه طوتا یعنی خاطرینه الوب نوشتست اصلنده
نوشته است در ضرورت وزن ایچون حذف وایصال اولدی محصول بیت مرد عاقل ودانا
کی کدر کیم قولغنه طوتا یعنی قولاغنه اله ومنتصح اوله واکی نصیحت دیواره یازلمش
ایسه دکل که عالم غیر عاملدن حاصلی انشا اولدر که هر نه یردن اولورسه پند پذیر
اوله پندیعنی دیواره منقوشه کورسه عالم غیر عاملدن خود بطریق اولی حکایت
منظومه صاحب دلی بمدرسه آمد ز خانقاه بشکست عهد صحبت اهل طریق را
دلی یا حرف وحدت با حرف صله مدرسه مبالغه اسم مکان خانقاه معرب خانکاه در
صوفیلر تکیه سی عهد صحبته وصحبتک اهله واهلک طریقه اضافتلری لامیه در
و را ادات تخصیص محصول بیت بر صاحب دل خانقاهدن مدرسه یه کلدی یعنی خداد
دوستلریندن برسی صوفیلر طریقنی ترک ایدوب علما طریقنه داخل اولدی بویله
ایدنجه اهل طریقک عهد صحبتنی کسر ایلدی یعنی انلرله هم صحبت وهم جنس وهم پیشه
اولمغی عهد ایلمشکن اول عهدی شکست ایلدی کفتم میان عالم وعابد چه فرق
بود تا اختیار کردی ازان این فریق را تا حرف تعلیل ان اهل طریقه مصروفدر واین اهل
مدرسه یه فریق اسم جمع بلوک معناسنه محصول بیت حضرت شیخ بیوردمنکه کوردم صاحب
دله دیدم عالمله عابد بیننده فرق نه اولدی تاکیم اول طایفه دن مدرسه قومنی اختیار
ایلدک یعنی علما زمره سنی اختیار ایلمکه مرجح نه ایدی کفت ان کلیم خویش بدر میبرد ز
موج وین سعی میکند که بکیرد غریق را کلیمک وجودیدر مراد خویشه اضافت
لامیه بدر طشره دیمکدر بعض نسخه ده بدر یرینه برون دوشمش ومیبرد یرینه میکند
دوشمش وسعی یرینه جهد واقعدر غریق فعیل مفعول معناسنه در بوغلمش کیمسه
و را ادات مفعول محصول بیت صاحب دل دیدی اول اهل خانقاه کنده وکلیمنی موجدن
چیقاردر انجق یعنی جهنم عذابندن کندونی قورتاردر انجق اما اهل مدرسه جهد ایلر
که موجدن غریقی بیله تخلیص ایلیه یعنی کندونی خلاص ایلدوکندن غیری عذاب

دوزخه مستحق اولنی بیله تخلیص ایلمکه سعی ایلر حاصلی عالم بینله خلقی مناهیدن
منع ایدن زیرا طریق ضلالتی و هدایتی تعیین ایدن سببْ بو وجهله خلقه جنتی یولنی
کوستر والله اعلم حکایت یکی بر سر راهی مست خفته بود و زمام اختیار از دست
رفته عابدی بر سر او کذر کرد و در حالت مستقبح او نظر کرد جوان سر بر آورد و گفت
وَاِذَا مَرُّوا بِاللَّغْوِ مَرُّوا كِرَامًا سر راه یول اوجی و سوقاق باشی و یا حرف وحدت
خفته بورنده یتمش معناسنه زمام زانک کسریله اویان دیزکینی اختیاره اضافتی بیانیه
از دست رفته تقدیری از دستنش ایدی و بر بود مقدر در عابدی یا حرف وحدت
بر سر او لامیه انک باشی اوزره کذر کرد کچدی حالت مستقبح بیانیه اوبیه اضافت لامیه
اضافت
واو حرف عطف اذا ادات شرط غیر جازم مرّوا فعل ماضی مذکر غایب باللغو تقدیری
باهل اللغو در مرّوا جواب شرط کراما حالیله منصوب جوابک فاعلندن مکنیدر
معناسنه محصول مرکب برسی بر یول اوجنده مست یاتمشیدی و زمام اختیاری الندن کیتمش
ایدی بر عابد انک باشی اوزرندن کچدی و مستک حالت مستقبحنه نظر ایلدی جوان
مست باشین قالدردی و دیدی قچانکم الله قوللری بر اهل لغو وصاحب کناهلک
یانندن کچسه لر نفسلوینه تکبر ایله کلوری حالده کچرلر یعنی انلرک احوالندن اعراض
ایله کلوری حالده کچرلر حاصلی اهل لغوک جرکین حاللرینه مقید اولمادقلری حالده
کچرلر و یانلرنده اکلنمزلر نظم اذا رایت اثیما کن ساترا و حلیما اذا ادات شرط رایت
فعل ماضی مفرد مذکر مخاطب کورسلک دیمکدر فعل شرط اثیما مفعولی رایت در فعیل
بمعنی فاعل در آثم یاتم یعنی علم بابندن مهموز الفا کناهکار دیمکدر کن فعل امر مفرد
مذکر مخاطب اول دیمکدر کان یکون یعنی نصر بابنک اجوف واویسندن اسمی تحتنده
مستتر انت ساترا لفظا منصوب خبری و حلیما معطوفدر ساترا محصول مرکب قچنکم
بر کناهکاری کورسک کناهنی ساتر و کنه و بر حلیم اول یعنی انک حالنی تعییب و تقبیح
ایلمه یا من تقبح لغوی لم لا تمنع کریما یا حرف ندا من اسم موصول منادی تقبح فعل
مضارع مفرد مذکر مخاطبدر تفعیل بابندن جرکین کورسین دیمکدر لغوی

تقدیرا منصوبدر مفعولیه در تنتج نك جمله فعلیه اعرابدن محلی یوقدر صله سیدر اسم
موصولك کیم لامك کسری ومیمك سکونیله اوقنور ضرورت وزن ایچون اصلنده
لم در میمك فتحیله لا تموز فعل نفی استقبال مفرد مذکر مخاطب ایچون یکمزسین
کویا منصوبدر حالیتله محصول بیت ای اول کیمسه که بنم یارامز وچرکین ایشومی
تقبیح وتعییب ایلرسین ایچون یانمدن کولمتله وایلکله یکمزسین یعنی ایچون یانمدن
معززو مکرم یکمزسین حال بوکه خدا واذا مروا باللغو مروا کراما بیورمشدر قطعه
متاب ای پارسا روی از کنهکار ببخشایندکی در وی نظر کن متاب فعل نهی مفرد
مخاطبدر چویرمه دیمکدر تا بیدنهدن تا فتحدن دینلو خطا ایلمشلر متابك رویی مفعول
صریحیدر واز کنهکار غیر صریحی با حرف مصاحبت ببخشاینده اسم فاعلدر ببخشاییدندن
بخشودندن دین سهو ایلمشلر اسرکهلك ترحم ایلمك کاف عجمی هاء رسمیهدن بدلدر ویا حرف
مصدردر حرف صله در بامعناسنه وی واولك فتحیله ضمیر غایبدر کناهکاره راجعدر
محصول بیت ای عابد رویکی کناهکاردن چویرمه ترحم ولطفله اکا نظر ایله یعنی بر مجرمی
کورسك اندن یوزوکی دوندرمه بلکه اکا لطف وفضله نظر ایله اکر من ناجوانمردم
بکردار تو بر من چون جوانمردی اکذر کن ناجوانمرد جوانمرد سخی کمشه وکریم کیمسه دیرلر
وناجوانمرد نقیضه با حرف ظرف کردار کاف عربیك فتحیله مطلق عمله دیرلر پس برامان
عملدین وایو عملدین زایده سو ایلمشلر محصول بیت اکر بن عملده ناجوانمرد ایسم یعنی اکر
افعال واعمالمده ایسه سن بنم یانمدن جوانمردلر کبی کذر ایله یعنی یانمدن کریملر
وحلیملر کبی کچ بو قطعه نك اولنده بیت یازانلر بیتی قطعه دن فرق ایلمیانلر ایمش
حکایت طائفه رندان بانکار درویشی بدر آمدند وسخنان ناسزا کفتند
وبرنجانیدند شکایت پیش پیر طریقت برد وکفت چنین حالتی رفت کفت ای
فرزند خرقه درویشان جامه رضاست هرکه درین کسوت تحمل نامرادی نکند مدعیست
وخرقه بروی حرام طایفه رندان بیانیه طائفه همزه سنه حرف وحدتدن دینایکی
وجهله خطا ایلمشلر بریسی معنای اضافتی فهم ایلمدوکی بریسیده همزه یه وحدت

دیمکدر وکیمدر یا حرف صله انکار درویش مصدرك مفعولنه اضافتیدر و یا حرف
وحدتدر بیرامه نه خارج اوله یلر یعنی انکارینه کله یلر حاصلی حالنه منکر اوله یلر
سخنان ناسزا بیانیه حالتی یا حرف وحدت و یا تنکیر رفت واقع و صادر اولدی
دیمکدر خرقهٔ درویشان لامیه جامهٔ رضاده لامیه در مجازا تحمل نامرادی مصدرك
مفعولنه اضافتیدر نامرادی یرینه بی مرادی یازنلر نا ایله بینك استعماللرینه اکاه
دکللر ایمش وخرقه برویی حرام یرینه درویش یازن صحیح نسخه لره مخالف یازنلر
بعض نسخه ده یانکان یرینه بخلاف دوشمش خلافنجه دیمش محصول ترکیب رند طائفه
سی بو درویشك انکارینه کله یلر یعنی درویشلکندن خارج ایش ایشله یلر و نا
سزا سوز سویلیه یلر و اینجته یلر درویش عدم تحملندن پیر طریقت اوکنه شکایت
ایلتدی ودیدی بو مجلسده برحالت واقع اولدی پیر دیدی ای اوغل درویشلر خرقه
سی جامهٔ رضادر بو خرقه‌یی کین هر بلایه صابر کرکدر هر کیمسه بو کسوه ده نامرادلکه
تحمل ایلزمه عبه یعنی اکا درویشلك دعواسی کندن بیدر وانك اوزرینه خرقه حرامدر
حاصلی فقرا خرقه سنه استحقاقی یوقدر یانکان درویشی بیر آمه ندنك معناسیدر
بو درویشه انکارله طشره کله یلو دین شیخی ایراق کتمش بیت دریای فراوان نشود تیره
بسنك عارف که برنجد تنك آبست هنوز دریای فراوان بیانیه چوق دریا دیمکدر
تعظیمدن کنایتدر تیره بولانق دیمکدر تنك تانك فتحی ونونك ضمی وکاف عربیله
یوفقه دیمکدر هنوز الان دیمکدر محصول بیت اولو دریا طاش اتمغله تیره اولماز
یعنی بولنماز پس عارف که انجنور دیجی اول یوفقه صودر دریا اولمغه قریب دکل حاصلی دیجی
نهر صغیره در دکن دکل قطمه کی کنه ندت رسه تحمل کن که بعفو ز کناه پاك شوی
کنه نده کاف عجمك ضمی و زانك فتحیله مرز معناسنه در کر حرف تعلیل بعفو با حرف مصاحبت
محصول بیت اکر سکا ضرر ایریشور سه بر کیمسه دن تحمل ایله مضطرب اولوب شکایت ایلمه
زیرا عفو سببیله کناهدن پاك اولورسین که اکر انتقام قصد ایلسك جایزدر که حددن
زیاده تجاوز ایدوب مجرم اوله سین علی کل حال تحمل محموددر ای برادر رجوع عاقبت خاکست

قطعه
اكر زكوه فرو غلطد آسيا سنكي
نه عارفست كه از راه سنك برخيزد
نه آنكه بر در دعوى نشستند از خلق
وكر خلاف كنندش بجنك برخيزد

خاك شو پيش از آنكه خاك شوي مخصوص اي برادر چونكه عاقبت خاكدر يعني
فنا مقرردر خاك اول اندن اول كه خاك اولورسين يعني اولوب خاك اولمزدن اول
خاك اول حاصلي موتوا قبل ان تموتوا معناسنه واصل اول حكايت منظومه اين
حكايت شنو كه در بغداد رايت و پرده را خلاف افتاد شنو شينك كسري و نونك فتحيله فعل
امردر مخاطبه خطاب عام طريقيله شنو يه نون شينه نون دينلر خطا سويلرلر كه
حرف بيان بغداد مشهور بر شهرك اسميدر عرب دال اخري نقطه ايله اوقورلر رايتدن
مراد سنجقدر كه علمده ديرلر پرده دن مراد او پرده سيدر قپو پرده سي دكل بعضلر ظن
ايلدوكي كبي را تخصيص مخصوص بو حكايتي ايشت كه بغداد شهرنده رايت پرده نك خلافي
واقع اولدي يعني بحث و جدللري واقع اولدي رايت از كرد راه و رنج ركاب كفت
با پرده از طريق عتاب كرد راه لاميه يول توزي رنج ركاب ده بو يله دار اوزنكي زحمتي يعني كندو
زيرا رايتك انجي اوزنكيه طايمسه ضبطي مشكل اولور حاصلي اغاجنك اوجيه سنلي ركابه
طيانرلر كه ضبطي قابل اوله اما بو زمانده قايشدن بر نسنه بينا ايدرلر كه اكولك اولت قاشنه دن
مرقدلر سنجق اغاجنك اياغني اكا كچوررلر كه ضبطي قابل اوله عتاب ازارلمق مخصوص
يول توزي زحمتنه و اوزنكي رنجنه پرده عتاب و خطاب جهتندن ديديكي من و تو
هردو خواجه تاشانيم بنده بارگاه سلطانيم خواجه تاش تركيده تحريف ايدوب خواجه
دش ديدكلري در يعني ايكيمز بر افندي قوللري يوز سنكله والف ونون ادات جمع و يا
وميم ادات تكلم مصراع ثاني اولي بيان ايدر مخصوص رايت پرده يه خطاب ايدوب دير
بن سنكله خواجه دشلرز يعني بر افندينك خواجه افندي معناسنه در سلطان بارگاهنك
بنده لري يوز يعني ايكيمز بر پادشاه قوللري يوز من ز خدمت دمي نياسودم گاه و بي
گاه در سفر بودم دم نفس و ساعت و يا حرف وحدت بر نفس و بر ساعت ديمكدر نياسودم
فعل نفي ماضي متكلم وحده گاه و بيگاه وقتلي وقتسز ديمكدر مخصوص رايت دير
خدمتدن بر نفس و بر ساعت آسايش بولمدم يعني ديكلنمدم وقتلي وقتسز سفرده اولدم
تو نه رنج ازموده نه حصار نه بيابان و باد گرد و غبار رنج زحمت ازموده ماضيدن

قسم

قسم مفرد مخاطب یا ضمیر خطاب و همزه حرف توسل صنما مش شین دیمکدر حصار قلعه
معناسنه حصار صنا معقدن مراد اولدر که حصاره یورویش ایله کلری وقت سنجق ایلری
چکرلر حصار صنا دیمکدر قصد ایله پس حصار ایچنده اولان خلق توفنک و اوق و طاش و غیری
یسنی سنجغه آتارلر و شو میکچون شویله اولور که بیچاره سنجق دلک دشلک اولور ایمدی
حصار صنامش سین دیمکدن غرض بو معنادر یعنی بن بو محنتلری هیچ چکمشم باد کرد
بو کتابک بو مقامی بویله واقعدر اما کی دباد دیسه ده وزنه خلل ویرمزدی غالبا
تعلیم ایچوندر که معلوم اوله که بونک کبی ترکیب من جهة النحو اصلی اضافتدر یعنی کرد بادک
و کرد ابلک اصلی باد کرد و آب کرد ایمش دکرمی یل و دکرمی صو دیمکدر صکره کرد باد قصرغه
یه و کرداب صو چوکنته دیدیلر بونلردن کاف فتحیله اوقیان بلمز ایمش محصل بیت پرده یه
دیرسن نه زحمت صنادک یعنی صنامدک و نه حصار صواشی و نه بیابان کوردک و نه
سکا قصرغه صارلدی و نه سنی بنم کبی توز بصدی حاصلی بن هیچ بو مشقت کورمدک
قدم من بسی پیشتر است پس چه عزت تو بیشتر است قدم ایاق بسی با حرف مصاحبت
بیشتر ایلرو دیمکدر بیشترک معناسی اشته تقدیم ایدن غلط ادا ایلمش فتح عزت
تو لامیه دریای بطنیله بیشتر یای عی بیله زیاده رک دیمکدر محصل بیت بنم ایاغم سنکدن کو
ایلرودر که زیرا سنجغی صواشده و حصاره یورویشده ایلرو چکرلر پس نیچون سنک
عزت و حرمتک بندن زیاده درکدر تو بربنده کان مه رویی یا کنیزان یاسمن بویی
بربنده کان لامیه مهرویی وصف ترکیبیدر ای یوزلو دیمکدر و یا ضمیر خطاب با حرف مصاحبت
کنیز جاریه در کاف عربینک فتحی و نونک کسریله و الف و نون ادات جمعدر یاسمن بویه
اضافتی بیانیه در یاسمن بو وصف ترکیبیدر یاسمن و یاسمین بو معنایه در و یا ضمیر خطاب
محصل بیت بو بیت سابقده مذکور اولان عزتی بیان ایدر پرده یه دیر که سن
ای یوزلو قوللر و محبوبلر قتنده سن یاسمن قوقلی جاریه لرله سین حاصلی اوکلک
و دیشی کوزللرله مصاحب و مقارنسین من فتاده بدست شاکردان بسر پای بنه
و سرکردان فتاده تقدیری فتاده ام در با حرف صله دست شاکردان لامیه شاکردان

ششله

مراد خدمتکار طایفه سیدر بسغز با حرف ظرف باي بنه وصف ترکیبیدر ایا عجي بغلو
دیمکدر سرکردان استعما الرنده متحیر معناسنه درامّا بونده مراد بلکه اني تحریک ایدوب
انواع زحمتلو چکدرکیدر محصول بیت رایت دیرکه بن وقتیدي و قیمتي بیلمز خدمتکار
الینه دوشمشم یعني انواع حقارت وهوان چکرم اللرنده سغزده ایا غم بغلو سرکردان و سرسیم
کیده رم حاصلي هر وجهله رنج والمده یم کفت من سر بر آستان دارم نه چو تو سر بر
اسمان دارم محصول بیت پرده رایتدن بو وقتده کلمات ایشیدیجک جواب ویروب دیدي
بن باشمي استانه ده طوتارم سنک کبي باشم کوکده طوتمازدم یعني بنم بو حرمت وعزتمه سبب
بو زم یرده اولوب تکبر ایلمه و کمده ن در خاک کبي تواضع ایله و کمه نه ن سنک کبي کبر و غرور
ایله باشم کوکلره دکل زیرا من تواضع رفعه الله ومن تکبر وضعه الله در هرکه
بیهوده کردن افراز خویشتن را بکردن انداز د بیهوده زایده و باطل معناسنه در کردن
افرازک مفعولیدر افراز د رفع ایلیه یعني یوجله ده حاصلي تکبر و تعظمدن کنایه در خویشتني
اندازدک مفعول صریحي و بکردن غیر صریحي افراز د و انداز د فعل مضارع مفرد غایبلر
در اندازد اتار دیمکدر محصول شیخ بیورر که هر کمسه کر باطل و فایده یره تکبر و تعظیم
ایلرکنه وبي یعني اوزره براغور یعني ایلدوکي تکبر وغرور کندو وبي هلاک ایدر زیرا
تکبر خدایه لایق صفتدر انجق حکایت یکي از صاحبدلان زور آزمایي را دید بهم
بر امده و در خشم شده و کف بر دهان آورده این را چه حالتست کسي کفت فلان
دشنام داده است کفت این فرومایه هزار من سنک بر مي دارد و طاقت سخني نمي آرد
زور آزما وصف ترکیبیدر آزمابیدن زور صنایجي دیمکدر انلو زور بازه زور
آزماد یرلر و را ادات مفعولیدر بهم بر امده قیمتش و غضبه کلمش و در خشم شده ٤
خشمه وارمش دیمکدر ماقبلنه عطف تفسیریدر واقعه در کف کوپکدر فلانی تعه یري
فلانش درد شنام داده است دشنام ویرمشدر یعني سوکمشدر فرومایه الحقیر الاصل
یعني بد اصل دیمکدر من نونلک تشدیدیله بتمن دیمکدر بر مي دارد قالدرد دیمکدر طاقت
سخني مصدر مفعولیدر اضافتیدر یا حرف وحدت نمي آرد فعل نفي استقبال مفرد غایب

کفت

استفهامي متضمندر كتورمز ديمكدر محصل مركب صاحبدل مردن برسيني بوزور بازي كورديكه
قالمش وغضبه وارمش واغزينه كوپك كتورمش يعني كوپورمش صاحبدل ديديكه بوكمسه
نه حالت اولديكه بر كمسه ديديكه فلان كمسه اني سوكمشدر صاحبدل ديديكه بو بنم اصل
بيلك بتمن طاش قالدرر وبر سوزه طاقت كتورهمز يعني بر سوز كوتورهمز قطعه
لاف سرپنجكي ودعوي مردي بكذار عاجز نفس فرومايه چه مردي چه زني لاف
سرپنجه لاميه در اصطلاحلرنده سرپنجه قوتيه وغالب ديرلر ياي مصدري لاحق اولمق
سببيله هاي رسمي كاف عجميه ابدال اولمشدر قوبلك لافيني دعوي مردي مصدرك مفعولنه
اضافتيدر وياحرف مصدر مردلك دعواسيني بكذار بانك ضميله وكاف عجمك سكونيله
ترك ايله ديمكدر عاجز نفس فرومايه لاميه وبيانيه در بو عبارتده اختلاف ايله بلي
بعضلو ديديلر عاجز منادي در تقديري اي عاجزه ديمكدر وبعضلو ديديلركه فرومايه
ده بوياي خطاب مضمردر تقديري فرومايه در ولكل وجهه چه مردي چه زني يالر ضمير خطاب
وبو عبارتك معناسي اركلك وزنلك بيننده فرق يوقدر ديمك يعني بو ايكي صفتك
بيننده فرق يوقدر محصل مركب سرپنجه لك لافيني ومردلك دعواسيني ترك ايله اي جوق نفسك
عاجزي سنك اركلكله زنلك بيننده فرق يوقدر بلكه زنلك غالبدر فرومايه عاجزه صفت
صفت ايلين فرومايه لك ايلمش كورت از دست بر آيد دهني شيرين كن مردي ان نيست كه مشتي
بزني بردهني كورت تاسي معناسي جهتندن دسته مقيددر از دست ديمكدر دهني ياحرف
وحدت مردي ياحرف مصدر مشتي ياحرف تنكير بزني فعل مضارع مفرد مخاطبدر دهني
ياحرف وحدت محصل مركب اكر الكدن كلورسه براغز طتلو ايله يعني بركوكل الهكتوركه سنك
شيرين دهن اولسون كه سكا خير دعا ايلسون بد دعا ايلمسون مردلك اول دكلدركه براغزه مشت
اورهسين يعني بر كمسه نك خاطرين پريشان ودرونين بحضور ايليه سين حاصلي مردلك
بر خاطر تسلي ايلمكدر پريشان ايلمك دكلدر قطعه اكر خود بر درد پيشاني پيل نه
مردست انكه درو ي مردمي نيست خود ادات تاكيد برد كه بو بله دررد دالك فتحي وكسريله
ورانك فتحيله فعل مضارع مفرد غايب يرتارسه پيشاني پيل لاميه در پيشاني ياي عجمك

کسریله ویایی اصلیه ایله الوندیمکدر عرب جبهه در انکه اصلننده انکس کر ایدی نتکه مکرر بیان
وی منکور کسه راجعدر مردی یا حرف وحدت مصدر محصولدر اکر فیلك النینده چاك
ایلمکه یعنی یرتماغه قادر ایسه حاصلی فیلله جنکه مالك ایسه ده مرد دکلدر اول کیمسه کم
انده مردلك وانسانیت یوقدر یعنی شجاعتدن سخاوت وکرم معتبردر بنی ادم شرشت
ازخاك دارد اکر خاکی بناشد آدمی نیست شرشت سینك وانك کسری وشینك سکو نیله
اسم مصدردر خلقت معناسنه فعل ماضی مجهولدر مجهول سویلمش خاکی یا حرف نسبت
محصولدر بنی آدمك یعنی ادم اوغللرینك سرشتی وخلقتی خاکدندر زیرا حضرت ادم ترابدن
خلق اولندی پس بنی ادم خاکی اولمزسه آدمی دکلدر بلکه جنی ویا شیطانیدر علی کل حال
تحمل وتواضع محمود در الله حکایت بزرکی را پرسیدند از سیرت اخوان صفا
کفت کمینه انکه مراد خاطر یاران بر مصالح خود مقدم دارد وحکما کفته اند برادر که در
بند خویشست نه برادرست ونه خویشست بزرکی یا حرف وحدت ورا ادات مفعول
سیرت خوی وخلق معناسنه در اخوان اخك جمعیدر قرداشلر دیمکدر سیرت اخوان صفا
لامیه لردر کمینه کم اکسك ویا حرف نسبت ونون وها ادات تأکیددر اکسکلی دیمکدر یعنی اشغه
مرتبه سی اخوان صفانك بو مرتبه دردیمکدر انکه آن کس که مراد خاطر یاران لامیه لردر
مصالح خود ده بویله در محصول ترکیب براولو بیر صورد یلر اخوان صفا اخلاق واطوارندن
یعنی صفا قرداشلری کیملردر دیو بلمردیو بیکه الك اکسکلسی اولدر که یارانك کوکلی مرادینی
کندو مصالحی اوزره مقدم طوته وحکما وعقلا دیمشلردر که برادر که کندو مرادی وفایده سی
قیدنده در یعنی کندو نفسی هواسنه مقیددر اول حقیقتده نه مراددر ونه خصم در زیرا
سایر ناسله سکا نسبت انك تفاوتی هیچ یوقدر بیت همراه اکر شتاب کند همره تو نیست
دل در کسی مبنه کر دلبستهٔ تو نیست همراه یولداش شتاب اسم مصدردر رایوی معناسنه
یعنی عجله همره تو لامیه در حرف صله کسی یا حرف وحدت مبنه فعل نهی موحد مخاطب
بغلمه دیمکدر کر حرف رابط صفت دلبسته وصف ترکیبی اقسامندندر تو یه اضافت
لامیه در محصول بیت یولداشك اکر یورسه سنك یولداشك دکل زیرا سکا مناسب وموافق

دکلدر امدي کوکلکي برکيمسه يه بغلمه کرسنك دليستك دکل يعني کوکلکي سکه بغلمايانه سن

اکا کوکلکي بغلمه حاصلي سکا مقيد اولمه بيت چون بنود خويش را ديانت وتقوي قطع

رحم بهتر از مودت قربي خويش بونده خصم معناسنه در وراادات تخصيص قطع رحم

مصدرك مفعولنه اضافتيدر رحم رانك فتحي وحاي مهمله نك کسري ايله قرابت در خصملق معناسنه

مودت مصدر ميميدر محبت معناسنه قربا نه اضافت مصدرك مفعولنه در قربي خصملق

ديمکدر محصول بيت چونکه خصمك ديانت وتقواسي اولميه يعني ديندار ومتقي اولميه انکله خصملق

خصملق محبتندن خصملق علاقه سندن کسمي قطع ايلمك اولي در زيراکه جايز در که قرابت

محبتي سببيله اکا تابع اولوب خلاف شرع مصلحته ار تکاب ايليه سين يا د دارم کرمه

درين بيت بر قول من اعتراض کرد وکفت حق وجل وعلا در کتاب مجيد از قطع رحم نهي

کرده است وبمودت ذوي القربي فرموده وانچه توکفتي مناقض انست کفتم غلط کردي

موافق قرآنست قال الله تعالى وان جاهداك على ان تشرك بي ما ليس لك به علم فلا تطعهما

معنيٰ يا حرف وحدت ان حرف شرط جاهداك فعل ماضي تثنيه مذکر غايب مرفقا عله با

بندن تثنيه الفي والدينه راجعدر وکاف ضمير منصوب متصل على جاهداك يه متعلق مفعول به

غير صريحيدر ان تشرك تاويل مصدرده محلا مجرور على ايله بي جار مع المجرور وان تشرك

در مفعول غير صريحيدر ما محلا منصوب مفعول صريحي ليس فعلدر افعال بابندن قصه در علم

لفظا مرفوع اسمي لك محلا منصوب خبري به علمه متعلق فلا تطعهما جمله فعليه جواب

شرط محصول ترکيب خاطرمده در که بو معنيٰ بو بيتده بنم قولمه اعتراض ايلدي واوديدي خداي

تعالى کتاب مجيده نه قطع رحمدن نهي ايلمشدر ومودت ذوي القربايه بيورمشدر

واولکه اني سن ديدك خدانك بيوردوغنه مناقضدر ديدم که غلط ايلدك موافق قرآندر

اکوسکا والدينك زحمت ويررلر ايسه بکا شرك قوشمغه اول نسنه که سنك اکا علمك يوقدر

يعني شول نسنه که بکا شريك اولمغه استحقاقي اولدوغني بيلميه سين وانلر سکا تکليف ايليه

لر اني بکا شريك ايلمکه صاقين انلره اطاعت ايلمه بيت هزار خويش که بيکانه از خدا باشد

فداي يك تن بيکانه کاشنا باشد هزار خويش مبتدا که حرف رابط صفت خداي يك

عيبي

تن بيكانه خبر مبتدا كه كنه حرف رابط صفت محصل بيت خصم كر خدادن بيكانه اوله
يعني خدا ايله آشنا اولوب تقرب الى الله ايلميه ايمدي بو بجلين بيك خصم بربيكانه تنه يعني
بربيكانه وجوده فدا اولسون كه خدا ايله آشنا اوله يعني تقرب الى الله ايليه حكايت منظومه
پير مردي لطيف در بغداد دخترش را بكفشدوزي داد پير مردي يا حرف وحدت
يا حرف صله كفشدوز وصف تركيبيدر دوزيه ندن پشمقجي ديمكدر محصل بو لطيف
پير مرد بغدادده قيزيني بر پشمقجي يه ويردي يعني اكا نكاح ايلدي دوزي دوختن مصدرندن
اخذ ايلين خطا ايلمش مردك سنكدل چنان بكزيد لب دختر كه خون ازو بچكيد مردك
تصغير مرددر سنكدل اضافت بيانيه در سنكدل وصف تركيبيدر طاش يوركلو ديمكدر
بكزيد با حرف تاكيد چكيد فعل ماضي مفرد غايب طاملدي ديمكدر محصل بيت طاش يوركلو
ار قيزك طوطاغني انجلين ايصردي كه اندن قان طاملدي بامدادان پدر چنان ديدش
پيش داماد رفت و پرسيدش پيش بونده قت معناسنه در داماد كويكي محصل بيت
ايرتسي قيزك باباسي قيزي اويله كوردي كويكينك قتنه واردي و اكا صوردي كاي فرومايه
اين چه دندانست چنين خايي لبش نه انبانست كاي كه حرف بيان در سؤالي واي حرف
ندا منادا سي محذوف تقديري اي مرد لئيم و فرومايه در بو اصلده ديمكدر خايي فعل مضارع
مفرد مخاطب چينيرسن ديمكدر لبش مفعولي انبان همزه نك فتحي و سكون نون ايله لغتده طغار
ديرلر اما بونده دباغت اولمش دري مراددر مطلقا محصل بيت داماده صوردي كه اي الچق
اصلو بونه ديشدر كه چينيرسن طوطاغني انبان دكلدر يعني قيزك طوطاغني سختياني
ظن ايلدك كه چينيدك بمزاحت نكفتم اين كفتار هزل بگذار و جد ازو بردار با حرف
مصاحبت مزاح ميمك ضميله اسمدر لطيفه معناسنه و ميمك كسريله مفاعله بابندن مصدردر
ثانيدر وجه جيمك كسريله كرچكدر محصل بيت حضرت شيخ بيورر دكه پشمقجيله دخترك
قصه سيني بن سكا لطيفه ايله ديمدم خطاب عام طريقيله سن لطيفه ترك ايله و اندن
كرچكي اخذ ايله قال العمر مقدري مراد اخذ ايلمكدر يعني سكا لايق اولان اولدركه بو كلامدن
هزلي ترك ايدوب جدي اخذ ايليه سين اول جد بيورر و غي بو بيتك مضمونيدر

خوی بد در طبیعتی که نشست   نرود جز بروز مرگ از دست   خوی بد بیانیه طبیعتی
یا حرف وحدت که حرف بیان محصول ترکیب بر طبیعته که بر اماز خوی او توردی اجل کونندن
غیری کونه ده الدن کتمز اول بر اماز خوی ویا طبیعت یعنی اولمکله انجق خلاص بولور اول
بر اماز خوی اول طبیعت حکایت فقیهی دختری داشت بغایت زشت روی بجای
زنان رسیده با وجود جهاز و نعمت کسی بمناکحت او رغبت نمی نمود   فقیهی یا حرف وحدت
دختری یا سیه ده بویله در زشت روی وصف ترکیبی چرکین یوزلو دیمکدر جهاز جیمک
فتحی وکسریله قیز دکلی وسفر اسبابیله دیرلر با حرف صله مناکحت مفاعله بابنک مصدر در
ونکاح مصدر ثانیسی عورت اره ویرمک دیرلر اویه اضافت مصدرک مفعولنه در محصول ترکیب
بر فقیهک بر قیزی وار ایدی غایتله چرکین یوزلو و عورتلق مرتبه سنه ایرشمشیدی یعنی بالغه
اولوب حیض کورمشیدی واقف جهاز و نعمت وجودیله هیچ بر کیمسه مناکحه سنه رغبت
کوسترمدی بیت زشت باشد دیبقی و دیبا که بود بر عروس نازیبا   دیبق دالک فتحی
و بانک کسریله مصر نواحیسنده بر قصبه نک اسمیدر و یا حرف نسبت دیبقی اول قصبه ده اع
اشلنن قماشه دیرلر بغداد شهرنده ایشلنن قماشه بغدادی دیه کلری کبی و دیبا نوز
شیب دیه کلری قماشه در که حرف رابط صفت عروس کرد اولماندن اول اره ده عورته
ده دیرلر مثلا رجل عروس وامرأة عروس دیرلر نا حرف نفی توصیف نفی زیبا براشق و نا زیبا یرا
شمقسیز محصول ترکیب دیبقی و دیبا قماشلری چرکین اولور که یراشمقسیز عورت اوزره
اولا یعنی چرکین عورت اوزره کوزل قماشلر یراشماز فی الجمله بحکم ضرورت با ضریری
عقد نکاحش بستند آورده اند که در آن تاریخ حکیمی از سرندیب برسید که دیده نابینا
یان روشن کردی فقیه را گفتند چرا داماد را علاج نکنی گفت میترسم که بینا شود و دختر را
طلاق دهد   با حرف صله ضریر اعمایه دیرلر بونده حکیم دن مراد کحال در سرندیب هند دیا
بر یرک اسمیدر محصول ترکیب حاصل کلام امر ضرورتله دختر زشت رویی بر اعمایه عقد نکاح
ایله ویردیلر روایت ایلمشلردر که اول تاریخده سرندیب طرفندن بر حکیم کحال کلمشیدی ایرشدی
که نابینالرک کوزلرینی روشن ایدردی یعنی کورلرک کوزلرینی اچردی فقیهه دیدیلر

بنجون كو بكو كه علاج ايلمز سين ديديكي قوردقمكه بينا اوله وقرينه طلاق ويره ع شوي

زن زشت روي نابينا به شوي عورت اري زنه اضافت لاميه دن وزشت دويه

بيانيه درشوي مبتدا نابينا به خبري محصول مصراع چركين يوزلو عورتك اري نابينا

اولمق يكدر كه كوروب اندن اكي يمنه حكايت پادشاهي بچشم حقارت در طائفه درويشان

نظر كردي يكي از ايشان بفراست دريافت وكفت اي ملك ما درين دنيا بجيش از تو

كمتريم وبعيش از تو خوشتر وبمرك برابر وبقيامت بهتر در طايفه دن حرف صله دريامعناسنه

درويشانه اضافت بيانيه نظر كردي يا حرف حكايه دريافت كله يي ديمكدر باحرف

مصاحبت ويا حرف ظرف وجيش عسكردر وبعيش باسيره بويله درو بمرك وبقيامتده

بويله در محصول بر پادشاه طائفه درويشانه حقارت كوزيله نظر ايدردي درويشلك

برسي حقارتله نظرني اكلدي وديدي اي ملك بيز بو جهانده عسكرله ويا عسكر حضورسنده

سندن اكسكز كوزه وعيش وصفاده سندن خوشترز ايز وموتده برابر وقيامتده

يكره كوز مثنوي اكر كشور كشايي كامرانست وكر درويش حاجتمند نانست كشور

كشا وصف تركيبيدر مملكت اجيجي ديمكدر ويا حرف وحدت كشوركاف عربك كسري

وسكون شين وفتح واو ايله اقليم معناسنه دركامران ده رانك نوني مرادسوريجي ديمكدر

حاجتمندده منددن ميمك فتحيله ادات فاعلدر ايجي معناسنه يعني حاجتلو ديمكدر نانه اضافت

اسم فاعلك مفعولنه اضافتي قبيلندندر محصول بو بيت بيت آتيسه مرهوندر

اكر بر كشوركشا يعني بر فاتح مملكت پادشاه كامران ايسه يعني مرادبخش كچنور ايسه واكر

درويش بيچاره نانه حاجتلسه يعني محتاج نان ايسه دران ساعت كه خواهد اين

وان مرد نخواهد ازجهان بيش از كفن برد بردبونده مصدر معناسنه در زيرا مضارعه

مقارندر بردن مصدر معناسنه در محصول اول ساعتده كه درويش وپادشاه

اولسيرلر جهاندن كفندن زياده نسنه ايلتمسلردر يعني قبره ايلده جكلري بوركفندر

فقط چو رخستان مملكت بربست خواهي كدايي خوشترست از پادشاهي مملكتدن

مراد جهاندر بر حرف تاكيد بست بستن معناسنه دقياس خواهي بربست ايدي

ضرورت

ضرورت وزن وقافیه ایچون بو اوسلوبه ارتکاب ایلدی محصول بیت چون دنیا ملکندن
اسباب اخرتی بغلیسه‌یین یعنی اخرته نقل ایلمك ایسته‌یسین که اللك یکدر پادشاهلقدن
زیرا پادشاهلرك بنجه دورلو سؤالی وجوابی وبنجه دورلو حسابی اولور اما کدانك بنجه
دورلو سؤالی وجوابی وبنجه دورلو حسابی اولور اما کدانك بونجلین اولماز ظاهر
درویش جامهٔ ژنده است وموی سترده وحقیقت ان دل زنده ونفس مرده ژنده زای
عجمله اسکی لباسه مستعملدر موی ستردهٔ مولانا حکیمی شیروانی ومولانا مصلح الدین لاری
ومولانا صوجی به حیثیت اضافی بیانیه ایله ژنده‌یه عطف ایلدیلر تقدیری جامهٔ موی
سترده در یولکدن طوقنان جامه دیمك در عبازکیه کبی مثلا اما شراح وصف ترکیبی طوتوب
جامه‌یه عطف ایلدیلر وتجردن کنایت ایلدیلر محصول بیت درویشك ظاهری یمالی
قفتاندر ویولکدن طوقنمش جامه‌در اما حقیقتده دلی زنده ونفسی مرده اولمقدر قطعه
نه انکه بر در دعوی نشیند از خلقی وگر خلاف کنندش بجنك برخیزد نه انکه نتو
سابقه‌دن مستثنادر یعنی ظاهر درویش مذکور اولاندر بو بیتده ذکر ایلدکی دکلدر
بونلك کبی یرلرده ظرفیت معناسنی افاده ایدر در دعوی بیانیه دعوی قپوسنده دیمکدر
اوسلوب عجم دعویه واولك کسریله او توممقدر از خلقی شنیه متعلقدر ویا حرف تنکیر
وکرکودن مخففدر بونلك یرینه که کی یازنلر سایر صحیح نسخه‌لره مخالف یازدقلرندن
غیری معنا جهتیله ترتیق اولور کنندش فعل مضارع جمع غایب وشین ضمیر اسم اشارتدر
الیهشه راجعدر بجنك با حرف صله برخیزد فعل مضارع مفرد غایب قالقه یعنی قیام
کوستره محصول بیت ظاهر درویش اول دکلدر که خلقدن دعوی قپوسنده اولور یعنی
خلقدن تقاعد ایدوب دعوای درویشلك ایلیه واکر مزاجنه مخالف وضع ایلرلرسه
جنکه وجداله قیام کوستره حاصلی درویش اول دکلدر که دعوای مرد ایدوب خلقك
جفاسنه تحمل ایلیه از خلق عبارتی مصراع ثانیه قید ایدوب معناسنی خلقدن بر نیجه
کیمسه اکر مخالفت ایده‌لر تحمل ایتیوب جنك وخصومت ایتمکه قالقه دیو بیتك مرادنه
ذره دکلو واصل اولماش اکر زکوه فرو غلطد آسیا سنکی نه عارفست کر انداه سنك بر

خیزد بوینده که یازلر صحیح نسخه لره مخالف یازمشلر فرو بونده اشاغه لق معناسنی افاده
ایدن ادات اولمق جایزدر ادات تأکید اولمغه جایزدر غلطدر فعل مضارع مفرد غایب
بونده یولنه دیمکدر اصل لغتده تا ایله در طا تادن بدلدر اولمشدر نته که عربیده بعضیلرده
بدل اولور زیرا لغتلرنده طا یوقدر نته که سابقا بر قطعه ایله بیان اولنمشدر اسیا
سنک ترکیب مزجیدر اصلنده سنک اسیا ایدی اضافتله و یا حرف وحدت واه سنک لا
میه محسوب اکو طاغدن بردکرمن طاشی بوالزهسه عارف دکلدر اول کمسه که طاشلك
بولنمدن قالمه یعنی درویشده تسلیم و رضا اولمق کرکدر که هرنکه او کمینه کلورسه خدادن
محض عطیه بیلمك کرکدر حاصلی قضایه رضا ویروب توکل ایدوب طورمق کرك طریق
درویشان ذکرست وشکر وخدمت وطاعت وایثار وقناعت وتوحید وتوکل وتسلیم
وتحمل ذکردن مراد دیلکدن وکوکلدن الله تعالی یادنی دوشرمکدر وشکردن مراد ویردکی
نعمته شاکر اولوب شاکی اولمقدر وخدمتدن مراد هر مؤمنك مهما امکن قوللغین
ایلمکدر نته که حضرت بهاالدین نقشبندی بیورمشدر طریق ما خدمتست طاعت
خدمته عطف تفسیری معناسنده در ایثار ما ملکنی بذلدر قناعت قلیل ایله اکتفادر
قسمته رضا ویرمکدر توحید خدایی بولمکدر اولده اوج قسمدر توحید افعال
وصفات وذات مشایخك هر برنده اقوالی وارلیکن بو مقام استیفاسینه محل توکل
اللهه اعتماد ایدوب خلقك النده کینه بتمامدر بونده ده نیجه قول وار و تسلیم اظهار
عبودیتدر تحمل بینا اجیسنی یودغوب یوزن کوزن اکشیتمامکدر هرکه بدین صفتها
موصوفست بحقیقت درویشست اکرچه در قباست اما هرزه کوبی نمان وهوا پرست
وهوس باز که روزها نسبت آرد در بند شهوت وشبها بروز کند در خواب غفلت
بخورد هرچه درمیان آید وبکوید هرچه بر زبان آید نه نیست اکرچه در عباست
هرکه تقوی بویکا هرکس کرا یدی بدین دال همزه دن میتدر صفتها صفتك جمعیدر
قبا اوکی اجق قفتان هرزه کوی وصف ترکیبیدر هرزه زایه و باطل معناسنه در
بعض نسخه ده هرزه کرد دوشمش بی نمان که اضافت بیانیه وهوا پرست وصف ترکیبیدر

هوایه طابجی یعنی اهل هوا و هوس بازه اضافتی بیانیه در هوس اوینادیجی یعنی
اهل هوس که حرف رابط صفت روزها روزلک جمعیدر اوسلوب عجم اوزره شهاده
بویله در خواب غفلت بیانیه دنی بونده مباحی و فاسق معناسنه در محصول ترکیب هر کیمسه
که بو صفتلرله موصوفدر حقیقتده درویشدر قبا و لباس فاخره لابسه ده اما هرزه
گوی بی ایمان و هواپرست هوس بازکه گونلری گیجه یه کتوردر لذت دنیاقیه نده یعنی
ایام و اوقاتنی شهوات دنیویه ده کچوره و گیجه لرینی صباحه دک خواب غفلتده چیقاره
هرنکه اورتایه و اوکنه کله بیه و هرنکه دیلنه کله سویلیه رند و فاسقده عباده ده ایسه
حاصلی درویشلک عملله کوره در لباسه کوره دکل قطعه ای درونت برهنه از
تقوی و زبرونت جامه ریاداری ای حرف ندا منادی مصراعک آخرنده تقدیر اولنور
درونندن مراد دلدر و تا ضمیر خطاب برهنه بانک ضمی و فتحیله و فتح رایله و سکون
ها ایله چیلق دیمکدر عریان معناسنه و زا اصلنده واز در واو حرف حال بعض نسخه ده
کی واقعدر پس که حرف رابط صفت اولور جامه ریا لامیه در مجازا داری طوتارسن
دیمکدر وارلقدن کنایه در محصول بیت ای درونی تقوادن چیلق اولان کیمسه یعنی
قلبی زهد و تقوادن خالی اولان کیمسه حال بو که طشرادن جامه ریالک وار در یعنی
ظاهرکی ریا لباسیله بزه مشسین پرده هفت رنگ در مکنار توکه در خانه بوریا داری
پرده هفت رنگ بیانیه یدی رنکلو پرده دره اضافتی لامیه در مکنار فعل نهی مفرد
مخاطب قومه دیمکدر یعنی صارقمه بوریا بانک ضمی و رانک کسریله بوردر لو حصیر در که
قرغودن قشندن اوردولور دیار عربده و شرف مملکتی نده چوق اولور اوجوز اولدوغیچون
فقرا استعمال ایدر اول بو حصیرلر کبی دیوشرلر یعنی رومک و مصرک حصیرلری کبی
بلکه همان تخته کبی دوشنور محصول بیت قپونک یدی رنکلو پرده سنی یعنی قپوکه
یدی رنکلو پرده اصمه سن که اوکده بوریا طوتارسین یعنی سنک خانک اسباب
واثقالی و فراشدن خالی اولوب فقرکدن بوریا دوشمکه محتاجین قپوکه یدی
رنکلو چوقه دن و یا قماشدن دیکلمش پرده صارقدوب اصما باطنی تقوادن

خالی اولوب ظاهری ریا اسبابیله مزین اولان کیمسه‌یه مجوسی اسبابندن و فراشدن
خالی اولوب قپوسنه یدی رنکلو پرده اصلمش خانیه تشبیه ایلمش بو بیتده در
لفظی زایده طوتان زایده سویلمش حکایت منظومه دیدم کل تازه چند دسته
بر کنبدی ان کیاه بسته کل تازه بیانیه کنبده کاف عجمک ضمی و نونک سکونیله قبه
معناسنه در عرب تعریب ایدوب جنبد دیرلر جیمک و بانک ضمه‌لریله و یا حرف وحدت
از کیاه بسته متعلق در از بونده با معناسنه در محصل برقبه‌نک اوزرنده تازه
اوتله بغلو برنجه دسته کل کوردم زیرا عادتدر کلستانده ایلک بولنمسه بر نوع اوتدن
اوتلق اولورکه کللری انکله بند ایدرلر پس از کیاه عبارتی کنبده قید ایدوب معناسی
بر قاج دسته تازه کلی کوردم اوتدن بر یغن اوزره بغلنمش یعنی بو مقدار کلی بو مقدار
کیاه اوزره بغلنمش کوردم دین معتوه بغلنملی سوز سویلمش کفتم چه بود کیاه ناچیز
تا در صف کل نشینه او نیز چه بود عبارتنده استفهام تحقیری وار یعنی نه‌در کیاه
ناچیز تا حرف تعلیل صف کل لامیه نیز دخی دیمکدر محصل حضرت شیخ بیوردر
کلی اوتله بغلو کوربجه دیدم بونک کبی قضیه‌لر وقوعی اولماز بلکه فرض و تخمین
طریقیله در یعنی دیدم کیاه ناچیز یعنی لاشی کیاه نه نسنه درکه اوده کل صفنده اوتوره
یعنی کللره همنشین و مصاحب اوله حاصلی بیان اوتی کله مقارن اولمق مناسب کلمدی
مجموع بیتک معناسنده نه فائده‌یه برار و نه اعتباری وار درکه لاشیء و حقیر اوت کراول
کیاه دخی کل صفنده اوتوره دین عجب استقامته مالک ایمش که بویله خوب معنا
تصویر ایلمکه قادر اوله بکریست کیاه و کفت خاموش صحبت نکنند کرم فراموش با
حرف تأکید کریست فعل ماضی مفرد مخاطب غائب کیاه فاعلی کفت کریسته معطوف در خاموش
مفعول کفت و فعل امر مفرد مخاطب در اسم اول دیمکدر صحبت مبتدا نکنندک کرم مفعول
اولی و فراموش مفعول ثانیسی محصل شیخ بیوردکه کیاه بندن مذکور کلامی
ایشدیجک اغلدی و زبان حالله دیدی ایسم اول مصاحب کرم و احسانی فراموش ایلمز
یعنی مصاحبت و مقارنت کرم و لطفی اونتمان حاصلی کرم و احسان اقتضا ایدر ایمدی

بنده

بنده كلله برباغده اولدى وغمزده ندركه بو قدر كرم واحسانه مظهر دوشميم ايمدي
صحبتي نكنه مقدم مفعولي وكرمي فاعلي اعتبار ايدنلر معناي مقصوده واصل
اولمشلر مصراع ثانينك معناسي اهل كرم سابقده اولان مصاحبتي دوستلغي
فراموش ايلمز دين تصوير معناده عجب متصرفدر گر نيست جمال ورنگ وبويم اخر نه
كياه باغ اويم اخر فارسيده تقريب وتاكيد مقامنده استعمال ايدرلر مصراع ثاني استفهام
تقريري افاده ايدر كياه باغ اواضافتلري لاميه لردر محصول بيت كياه ديوكه اكر
بن كل كبي جمال ورنك وبويم يوغيسه كلك باغنك كياهي دكلميم معزز ايلميم ايمدي
صحبت كرمي فراموش ايلمز پس كلك ميانه صالسم غريب دكلدر من بنده حضرت
كريم پرورده نعمت قديم بنده حضرت لاميه در وكريمه اضافت بيانيه پرورده
نعمت قديم لاميه لردر محصول بيت حضرت شيخك كل وكياه ذكرندن مقصودي
تمثيلدر يعني كندوني كياه وحضرتي كبي كل مقامنه تنزيل ايدر ديوكه بن حضرت كريمك
بنده سيم نعمت قديمك پرورده سيم يعني خدانك قولي ونعمتنك پرورده سيم كر بي
هنرم وكر هنرمند لطف است اميدم از خداوند محصول بيت اكر كياه كبي بي هنر ايسم
واكر كل كبي صاحب هنر ايسم خداوندن اميدم لطف واحساندر يعني هر حالده مايوس
دكلم باانكه بضاعتي ندارم سرمايه طاعتي ندارم بضاعت سرمايه وياحرف وحدت
وياحرف تنكير سرمايه طاعت بيانيه ويامذكور كيبي محصول بيت انك برله كه بضاعتم
يوقدر يعني باخصوص كه بضاعته مالك دكلم سرمايه طاعته قادر دكلم كه انكله
بر ثواب اشترا ايدم مصراع ثاني اولكي بيان ايدر اوچاره كار بنده داند چون
هيچ وسيلتش نماند اومبتدا وداند خبري چاره كار بنده لاميه لردر وداندك مقدم
مفعولي محصول بيت اول خداوند بنده سنك ايشنك چاره سني بيلور يعني ايشنه
درمان نه اولدوغني اول خداوند بيلور چونكه بنده نك هيچ بر وجهله وسيله
سي قالميه هيچ شفيعي اولمادوغي تقديرجه درماني انك النده در رسميست
كه مالكان تحرير آزاد كنند بنده پير رسم عادت ديمكدركه حرف بيان مالكان

نحو بر اسم فاعلك مفعولنه اضافتیدر نحو بر بونده ازاد ایلمك معناسنه مصدردر
تفضیل بابندن حرّه ایلمك معناسنه بنده یه بیر بیانیه وکنه لك مفعول اوّلی ازاد مفعول
ثانیسی مخصوص عادتدرکه قول ازاد ایلمکه مالك اولانلر قوجه قولی ازاد ایدرلر
ای بارخدای کیتی آرای بر بنده پیر خود بخشای ای حرف ندا بارخدا افندی دیمکدر
نته که انوری ابیوردی بیت عالم مجد کرم باوخدایان ملکت مجد دین آن بسزا بر ملکان
بارخدای افندی دیمکدر بوده انورینکدر بیت خواجه کل جهان انکه خدایش
کرم ست جاودان برهمه احوال جهان بارخدا پس اصلنده بارکی ایدی یا یله ویا
ضرورت وزن ایچون حذف اولنمشدر دین ظاهر بودرکه بو فی لفظ عربی ظن ایلمش
خالق معناسنه لیکن ظنّ فاسد ایلمشکه بو لفظ عجمیدر کیتی ارایه اضافتی بیانیه در کیتی
ارای وصف ترکیبیدر ارایه نده جهان بزیجی دیمکدر بر حرف استعلا بنده یه پیر
خود بیانیه ولامیه در بخشای فعل امر مفرد مخاطب بخشایدن امرکه یعنی ترحّم
ایله دیمکدر مخصوص ای کیتی بزیجی افندی یعنی ای عالمی مخلوقات ومصنوعات
مزین ایدیجی افندی کندی پیر قولکه ترحّم ایله حاصلی پیر قوللری ازاد ایلمك عادتدر
بنده سنك پیر قوللکم بنی جهنم عذابندن ازاد ایله سعدیا ره کعبه رضا کیر ای مرد
خداره خدا کیر سعدی منادی حرف نداسی محذوف ره کعبهٔ رضا لامیه وبیانیه در
کیر فعل امر مفرد مخاطب طوت دیمکدر مرد خدا ای لامیّه ره خدا ده بویله در ایکی مصراعده
بیله ره لفظی کیر فعلنك مفعولیدر مخصوص ای سعدی رضا کعبه سنك یولینی
طوت یعنی طریق رضایه سالك اول حاصلی رضا اوزره اول ای مرد خدا خدا بولین طوت
یعنی خدایه لایق یوله کیت که طریق انبیا واولیا در به بخت وصف ترکیبیدر کیسی یا حرف
وحدت سرتابدت مقدّم مفعولیدر زین درتابه متعلق درکه حرف تعلیل دردکی
بیانیه ولامیه ویا ایکی اعتباریله وبنابدت مقدّم مفعولی مخصوص به بخت برکیمسه
درکه باشنی بو قپودن چویره یعنی باب خدادن اعراض ایلیه زیرا غیری قپو وغیرینك قپوسی
بولماز حاصلی باب خدادن اعراض ایلین به بخت اولور بر بابه دخی مالك اولماز تا

به بخت کیسی کو سر تابد
زین در که در دکر نیابد

بدرتابیدندن

تابه تابیدندن مشتقدر یابه یابیدندن اولدوغی کبی تافتندن و یافتندن مشتقدر
دینلر خطا ایلمشلر حکایت حکیمی را پرسیدند که از شجاعت و سخاوت کدام بهترست
گفت آنرا که سخاوت هست بشجاعت حاجت نیست محصول بیت بر حکیمه صوردیلر که
شجاعت و سخاوتدن قنغیسی یکردر یعنی قنغیسی افضلدر جواب ویردیکه اول کیمسه
نلک که سخاوتی وار شجاعته احتیاجی یوقدر بیت نوشتست بر گور بهرام گور که
دست کرم به ز بازوی زور نوشتست اصلنده نوشته است در ضرورت وزن ایچون حذف و ایصال
اولدی پس های رسمیه همزه کتابت ایدوب صحتنه حکم ایدنلر سهو ایلمشلر گورک کاف
عجمک ضمیله قبر دیمکدر بهرام گور سابقا مفصل بیان اولندی که حرف بیان دست کرم
بیانیه بازوی زور لامیه در محصول بیت بهرام گورک قبری اوزره قرینه یازلمشدر که
کرم الی بازوی زوردن یکدر یعنی کرم و احسان صادر اولان ال زور صادر اولان بازودن
یکدر قطعه نماند حاتم طایی ولیک تا ابد بماند نام بلندش بنیکویی مشهور نماند
قالمدی یعنی اولدی دیمکدر حاتم طایی حای مهمله ایله اسم فاعل وزنی اوزره بر مشهور
سخی عربک اسمیدر لیکن عجم تانک فتحیله استعمال ایدر طایی قبیله سنه منسوبدر
خلاف قیاس اوزره ولیکن ادات اضراب تا حرف انتها با حرف صله ابد غایت و نهایت
معناسنه در نام بلند بیانیه شین ضمیر حاتمه راجعدر با حرف مصاحبت نیکو واو کتابت
اولنور اما تلفظ اولنماز ضرورت وزن ایچون یای ثانیه حرف مصدردر محصول حاتم
طایی قالمدی اولدی اما ابدالدهر یعنی انقراض عالمه دک نام بلندی ایلکله مشهور
قالدی حاصلی ادی عالمده ایلکله داستان اولدی قلدی زکوة مال بدر کن که فضله
رز را چو باغبان ببرد بیشتر دهد انگور زکوة معروف قرانده الف واو شکلنده یازلور اما
سایر کتابلرده کندی شکلنده کتابت اولنسه جایزدر مال اضافتی لامیه در با حرف
صله در بون که طشره معناسنه در مجازا که حرف تعلیل فضله زیاده یه دیرلر و رز
رانک فتحی و زای معجمه نلک ایله باغ چبوغی و را ادات مفعول تعلیل باغبان باغ بکجیسی
مراد باغنه تیمار ایدن کیمسه دبرد کسه مراد بدر امقدر انگور اوزوم محصول مالک ذکاتی

تینی

طمشره ایله یعنی مالکدن اخراج ایله زیرا اصمه نك فضله سنی چونکه باغبان کسه
یعنی بودایه اوزمی زیاده ولور ویرد کسلدکدنصکره نتکه مجرّب قضیه در بس فکات
ظاهرا و صورتا نقصاندر امّا حقیقتا زیاده در باغ چبوغی کبی

باب سیوم در فضیلت قناعت

قناعت مصدر در علم بابندن مالك اولوب وغنی راضی
اولمغه دیرلر امّا فتح بابندن مالك اولوب وغنی راضی اولمغه دیرلر امّا فتح بابندن
دیلنمکه دیرلر نتکه دیرلر العبد حرّ ان قنع والحرّ عبد ان قنع حکایت
خواهنده مغربی در صف بزازان حلب میکفت ای خداوندان نعمت اکر شمارا انصاف
بودی ومارا قناعت رسم سؤال از جهان برخاستی خواهنده مغربی بیانیه ویا
حرف نسبت همزه وحدت مجموعه طوتب معناسنی بر مغرب دیلنجیسی دین غریب معز سلك
ایلمش صف فانك تشدیدیله مرّه معناسنه در مراد دکان مراسیدر بزازانه اضافت لامیه
در حلبه ده بوبله در حلبانك ولاملك فتحه لریله دیار عربیده بر معمور ومشهور دبزازان
مبالغه ایله اسم فاعلدر بز صاتیجیلر دیمکدر مراد بزازستاندر والف ونون ادات جمعدر
خداوندان نعمت یعنی اغنیا اصحاب نعمت دیمکدر اسم فاعلك مفعولنه اضافتیدر شمارا
را ادات تخصیص انصاف عدالت دیمکدر افعال بابندن مصدر در رسم سؤال لامیه در
عادت سؤال دیمکدر بودی وبرخاستی یالری حرف حکایه در مخصوص ترکیب مغربی دیلنجیسی
حلب بزجیلری بازارنده سویلردی ای نعمت اصحابی اغنیا اکر سیزلر انصافلو اولیدیکز
یعنی زکات وصدقاتکزی بغیر سؤال ادا ایلسکوز وبز مده ویرد وکلوزله قناعت
اولیدی دیلنجیلك عادت وقانونی جهاندن قالقاردی یعنی فرع اولیدی قطعه
ای قناعت توانکرم کردان کروای توهیچ نعمت نیست توانکر ادات فاعلدر بیچی
معناسنه توانکر غنی معناسنه در میم معنا جهتندن کردان فاعلنه متعلقدر ضمیر منصوب
متصل معناسنه کردان کاف عجمك فتحیله فعل امر مفرد مخاطبدر بونده تصییر معناسنی
افاده ایدر ضمیر معناسنه مفعولی اوّلی وتوانکر ثانیسی یعنی غنی ایله دیمکدر کر حرف
تعلیلدر وراء کاردیدی دیمکدر توبه اضافتی لامیه در مخصوص ترکیب قناعته مجازا خطاب

ایدوب بیوردی قناعت بنی غنی ایله زیرا سنده ن اوته واکاری هیچ نعمت یوقدر یعنی
جمیع نعمتلرک منتهاسی سنسین کنج صبر اختیار لقمانست هرکرا صبر نیست حکمت نیست
کنج کاف عربیک ضمیله بوجقه دیرکه عرب زاویه دیر وکاف عجمک فتحیله خزینه معناسنه
در بونده ایکسنه ده مساغ وار صبره اضافت بیانیه ومبتدا اختیار لقمان لامیه وخبر
محصوصدر کنج صبر یعنی صبر بوجاغی ویا صبر خزینه سی لقمانک مختاریدر یعنی حکیم مشرب
کوکه دکیم صبر اختیار ایلیه زیرا هر کیمسه نک که صبری یوقدر حکمتی یوقدر یعنی کنج
صبر مختار لقمانه در پس هرکس که انک مختارنی اختیار ایلدی حکیم مشربدر حکایت
دو امیرزاده در مصر بودند یکی علم آموخت ودیکری مال اندوخت آن علامهٔ عصر شد
واین عزیز مصر کشت پس این توانکر بچشم حقارت در فقیه نظر کرد وکفتی من بسلطنت
رسیدم وتو همچنان در مسکنت بماندی کفت ای برادر شکر نعمت باری تعالی میراث
پیغمبران یافتم یعنی علم وتو میراث فرعون وهامان ملک مصر آموخت واندوخت بو ایکی
فعلده قیاس یای حکایه ایله اولمغیدی بعض نسخه ده اندوخته نصکره عاقبت الامر
واقعدر وان اسم اشارتدر کاسب علمه واین کاسب ماله علامه عصر لامیه در علامه مبا
مبالغه صیغه سیدر مذکره ومؤنثه صفت اولور عصر زمانه دیرلر عزیز مصر لامیه در
با حرف مصاحبت چشم حقارت بیانیه در حرف صله فقیه یعنی کاسب علم فقیه یرینه
فقیر یازن صحیحه مخالف یازمش کودی وکفتی یالری حرف حکایه در با حرف صله
سلطنت پادشاهلقدر همچنان اولکی کبی دیمکدر یعنی کسب علمدن اول نیجه کم مسکین
ایدک کنه انجلین سین دیمکدر مسکنت مصدردر شکر نعمت مصدرک مفعولنه
اضافتیدر وباری یه اضافت لامیه در باری عربیدر خالق معناسنه در یعنی علم بو
تنسیر مصنفکدر میراث فرعون لامیه هامان وزیر فرعونک ربوبیتنه اول اقرار واعتراف
ایلین ودعوای الوهیتی تصدیق ایلین هامانه در یعنی ملک مصر بوده شیخکده محصوص
مصرده ایکی بکزاده وار ایدی برنسی کسب علم ایدردی وبرنسی کسب مال عاقبت
اول علامهٔ عصر اولدی وبو عزیز مصر یعنی حاکم مصر پس بو غنی عالم قرداشنه حقارت

لغفیله

کوزیله بقاردی و دیردی بن سلطنته ایرشدم وبن اوکلکی کبی مسکنته قالدم
عالم دیدی ای قرداش حضانک شکرینی و نعمتی بنم اونودرمه درکه انبیا میراثنی بولدم که
العلماء ورثة الانبیادر وبن میراث فرعون وهامانی کانلر برزمان بو سلطنت ودعوای
الوهیت ایدرلردی مثنوی من نه آن مورم که در پایم بمالند نه زنبورم که از نیشم بنالند
که حرف رابط صفتدر حرف ظرف پایم میم معناده بمالند فعلنه متعلقدر ضمیر منصوب
متصل معناسنه بمالند فعل مضارع جمع غائب اولوردیمکدر یعنی چیکنرلر زنبور اری
جنسنه دیرلر که حرف رابط صفت نیش اول اکنه درکه اری وغیریسی انکله صوقار نیش
برینه دست یازان اولی وانسب ایدی بلمزیمش باحرف تأکید نالند فعل مضارع جمع غائب
ایکلرلر دیمکدر محصلی بن اول قرنجه یم که بنی ایقده چکنرلر یعنی اول حقیرم که حقا
رغمنه بنی پامال ایدرلر اول اری دکلم که نیشمدن ایکلرلر یعنی اول موزی دکلم که
مظلوملر بندن فریاد و فغان ایده لر کجا خود شکر این نعمت کذارم که زور مردم آزاری
ندارم خود ادات تأکید شکر این نعمت مصدرک مفعولنه اضافتیدر کذارم فعل مضارع
متکلم وحده اداایده رم دیمکدر بو معناده اولان کزاردن زایله یازلیور پس ذال ایله
یازلمق بواداتی بیلمزلر ایمش که حرف بیان نعمتی بیان ایدر زور مردم آزار مصدرک مفعولنه
اضافتیدر مردم آزار وصف ترکیبیدر مردم انجیجی دیمکدر و یا حرف مصدر ندارم
طوتمام یعنی بنم قدرتم یوقدر محصلی بو نعمتک شکرینی قنده ادا ایده رم یعنی ادا
ایده مزم که مردم اینجیده جک زورم یوقدر یعنی کیمسه جفا و اذا ایلمکه قادر اولمادغم
بر عظیم نعمتدر پس بو نعمتک شکرینی قنده ادا ایده بیلورم یعنی ایده مم حکایت
درویشی را شنیدم که در آتش فاقه میسوخت و خرقه بخرقه میدوخت و تسلی
خاطر خود بدین بیت میکرد آتش فاقه بیانیه فقر آتشی دیمکدر خرقه بو نده پاره
معناسنه درا کلکی خرقه برینه رقعه یازن یا ننده یازمش میسوخت ومیدوخت
ومیکرد حکایت حال ماضیلر تسلی تفعل بابندن مصدردر خاطره اضافتی مصدرک
مفعولنه اضافتیدر وخود ده لامیه در محصلی بر درویشی ایشتدم که فقر آتشنه

یاناردی و پاره پاره اوزره دیکردی یعنی یماردی وکندی خاطرینی بو بیتله تسلی ایدر
دی بیت بنان خشك قناعت کنیم وجامهٔ دلق که بار محنت خود به زبار منت خلق
نان خشکده بیانیه جامهٔ دلق بویله که حرف تعلیل بار محنت خود بیانیه ولامیه بار منت
خلقده بویله در مخصوص ترکیب قوریی اتمکله قناعت ایده رز وبا ایده لم فعل مضارع ویا فعل
امر اوله فقرا خرقه سیله یعنی لباس فاخر ایستمزز زیرا کندی محنتمز بو کی یکدر خلقك
منتی یوکندن یعنی خلقك نفایس ولباسیچون منت داری اولمقدن محنتده اولان فقر وفنا
اولمق یکدر کسی گفتش چه نشینی که فلان در این شهر طبع کریم دارد وکرم عمیم میان
بخدمت آزادکان بسته وبر در دلها نشسته اگر بصورت حال تو مطلع گردد پاس خاطر
عزیزان منت دارد گفت خاموش که در نیستی مردن به که حاجت پیش کسی بردن که
گفته اند کسی یا حرف وحدت گفتش شین ضمیر درویشه راجعه که حرف تعلیل
فلان بونده شخص ذوی العقولدن کنایه در کریم عمیم بیانیه در کرم عام معناسنه با حرف
صله خدمت آزادکان مصدرك مفعولنه اضافتیه در دلها لامیه در مجازا صورت
حال تو لامیه لردر پاس بای عجمله حفظ معناسنه در وخاطره اضافتی مصدرك مفعولنه
در وعزیزانه لامیه خاموش فعل امر مفرد مخاطب ایسم اول دیمکدر که حرف تعلیل نیستی
یا حرف مصدر در یوقلق دیمکدر که حرف تفضیلدر من معناسنه حاصلی من تفضیلیه
معناسنه در حاجت بردنك مقدم مفعولیدر پیش ظرف مکانی وکسی یه اضافتی
لامیه در ویا حرف وحدت مخصوص ترکیب بر کیمسه درویشه دیدیکه اوتورورسین که
فلان یرده کیمسه بو شهرده طبع کریم وکرم عمیم صاحبیدر آزادلر یعنی ایولر خدمتنه بل
بغلمش کوکسنك صورت حالکه مطلع اولورسه عزیزلر خاطرینی رعایت ایدر یعنی
سیز عزیزلك خاطرینی رعایت ایلدیکی جانبنه منت بیلور درویش دیدیکه ایسم اول
زیرا یوقلقده اولمك یکدر کیمسه اوکنه احتیاج ایلیوب عرض ایلمکدن زیرا دیمشلر
قطعه هم رقعه بهم دوختن به والزام کنج صبر کز بهر جامه رقعه بر خواجکان نوشت
رقعه بونده یمه معناسنه در دوختن مصدر در دیکمك معناسنه رقعه مقدم مفعولیدر

الزام كنج صبر مصدرك مفعولنه وبيانيه اضافتلريه الزام مصدر افعال بابندن بر
نسنه‌يي بر نسنه‌يه ياپشدرمق بونده مراد كنج صبري نفسنه لازم ايلمكدر ويا كنج صبره ملازم
اولمقدر صبره كنج اضافتي استعاره طريقيله زيرا صبرك بو جهتي اولماز نهايتي اوتوروب
صبر ايلدوكي بوجهته مجازا كنج صبر ديرلر سايرلرنده بوكه قياس ايله الزام بونده اعتناق
معناسنه دردين مقامه مناسب سويلمامش زيرا اعتناق قوجقلمقدر عجم دراغوش ايله
تعبير ايدر اول ايسه التزامك معناسيدر الزامك دكل كز من تفصيليه معناسنه در بعض
نسخه‌ده كز يرينه از واقعدر واصح بو يله اولمقدر اكرچه كه اكثر نسخه‌ده كز واقعدر ديبه
جامه لاميه رقعه بونده كاغذ پاره‌سيدر كرانده حسب حال ويا عرضحال يازوب اكابره
صونارلر بر خواجكان لاميه در اكا بر قتنه ديمكدر نوشت بونده نوشتن معناسنه در
مخصوص يمه يمه اوزره ديمكدر ونفسه صبر بو جاغيني لازم ايلمك يكدر جامه ايچون
اكابر قتنه رقعه وعرضحال يازمقدن يعني يمه‌لي لباس كيوب بر بوجقده صبر ايدوب
اوتورمق خواجه‌لره لباس ايچون عرضحال يازمقدن افضل واحريدر حقا كه با عقوبت
دوزخ برابرست رفتن بپاي مردي همسايه در بهشت حقا بو لفظي عرب قسم ده استعمال
ايدر حرف تنفيله مثلا حقا لايتك ديرلر اما عجم صدق مقامنده استعمال ايدر حقيقت
حال وحقيقتا مردر بيجاي يرده قسم معناسنده مراد اوله محتملدر واكر حرف بيان با
حرف مصاحبت عقوبت شكنجه معناسنه در دوزخه اضافت لاميه با حرف مصاحبت
پاي مرد اصطلاحلرنده شفيع ومعين معناسنه در نته كه بوستانده بيورمشدر بيت
يكي كفتش اي مجلس آراي مرد كر بود اندرين مجلست پاي مرد پاي مصدره الاحق
اولمغله شفاعت معناسيني افاده ايدر نته كه لساني ديوانده واقعدر بيت خود
كرده ايم كار لساني درست وراست از غير پاي مردي همت نديده‌ايم پس بونده پاي
وپاي مردم يازلمسي مذكور اصطلاحده واصل اولمامشدر همسايه‌يه اضافتي لاميه‌در
در حرف صله در با معناسنه مخصوص حقيقت حال كه جهنم عذابيله برابردر قو
كشي شفاعتيله ومعاونتيله جنته كتمكدن يعني غيرلر عون وعنايتيله حضوره

ودوقه واصل اولملق جهنم عذابنه مقارن اولمقدر حكايت يكي از ملوك عجم
طبيبي حاذق بخدمت مصطفى عليه السلام فرستاد سالي چند در ديار عرب بود كسي
تجربتي بيش او نيامد ومعالجتي ازوي درنخواست روزي بيش سيد الانام
عليه السلام امد وگله كرد كه مرا براي معالجت اصحاب فرستاده اند ودرين مدت
هيچكس بمن التفات نكرد تا خدمتي كه برين بنده معينست بجاي آورم رسول عليه
السلام فرمود كه اين طايفه را طريقيست كه تا اشتها غالب نشود چيزي نخورند وهنوز
كه اشتها باقي باشد دست از طعام باز دارند حكيم گفت اينست موجب تندرستي
پس زمين خدمت ببوسيد وبرفت حاذق ماهر ديمكدر كسي يا حرف وحدت
يا حرف مصاحبت تجربتي يا حرف وحدت ويا تنكير معالجتي يا سيره بويله در درنخواست
درحرف تاكيد روزي يا حرف وحدت گله كاف عجمك كسريله شكايت معناسنه در
مرا ايتي معالجت اصحاب براي باي اصليه ايله ادات تعليل معالجه يه اضافتي لاميه در
واصحابه مصدرك مفعولنه اضافتيدر درين مدت يعني بو وقتده زمانده كه بونده اوتوردم
هيچكس هيچ كيمسه ديمكدر تا حرف تعليل خدمتي يا حرف وحدت بجاي آرم يرينه كتوردم
يعني ادا ايدم ديمكدر طريقيست يعني قاعده يا حرف وحدت كه تا حرف توقيت مادام
معناسنه وهنوز كه بوكه حرفيني هنوزدن صكره يازميوب باشده دن صكره يازن مخلدر
يازمامش باز دارند لغتده كيرو چكرلر ديمكدر اما مراد قولدن اكل ايدرلر ديمكدر
متوقف قديمده بدارنده دوشمش باندارند بدلي پس بدارند دينه اعتراض ايلين
كتمتي معترض واقعدر زيرا ايكي ادادن مقصود بردر موجب جيمك كسريله سبب ديمكدر
تندرستينه اضافتي لاميه در ويا حرف مصدر در باز دارندك معناسي كيرو طوتارلر
لردين معناسي كيرو طوتمش محصول تركيب عجم پادشاهلرندن برسي برحاذق طبيب
حضرت پيغمبرك خدمتنه ارسال ايلدي برنيچه يل ديار عربده اولدي كيمسه تجربه
طريقيله اوكنه كلمدي يعني اصحابدن كيمسه بوني تجربه ايلمدي كه بونك بوفنده
برحذاقتي وارميدر ديو وبوندن برمعالجه ده ايلمدي بر كون حضرت سرور كا

فتنه کلدیکی وشکایت ایلدیکی کربنی معالجهٔ اصحاب ایچون ارسال ایلدیلر وبو قدر
مدت کردیار غریبده اولدم هیچ کیمسه بکا التفات ایلمدی تا بر خدمت کربو بنده نك
اوزرینه تعیین اولمشیدی ادا ایلیم حضرت بیورردیکه بو طائفهٔ اصحابك برقانونلری
وارد ر مادام که اشتهالری غالب اولمیه برنسنه یمزلر والان اشتهالری باقی
ایکن اللرینی طعامدن چکرلر حکیم دیدیکی صحت وتندرستلکه سبب بو معتادلرنه
نفکره زمین خدمتی اوپدی وکتدی مثنوی سخن آنکه کند حکیم آغاز یاسر
انکشت سوی لقمه دراز سخن کندك مقدم مفعولیدر آغاز ابتدا دیمکدر
مفعول ثانیسیدر یا حرف عطف درا ووادم معناسنه انکشت برمق در امامرا
الحدر مجاز مرسل طریقیله سر انکشت برمق اوجی دیمکدر بونلرکبی لر اضافتله ده
اوقونور وزن تحمل ایلدوکی یرده سر انکشت کندك مفعول اولی وسوری لقمه لامه
مفعول ثانیسی دور دراز ثالثی دراز دالك فتحی وکسریله اوزون دیمکدر محصل بیت
لف ونشر طریقیله مابعدینه مرهوندر بیورر که حکیم سوزه اول وقت ابتدا ایدر که
یعنی سوز سویلمکه اول وقت باشلر ویا لقمه جانبنه برمغین اول وقت اوزادر
یعنی طعام اکل ایلمکه اول حینده ابتدا ایدر کز زنا گفتنش خلل زاید یا زنا خور
دنش بجان آید که حرف بیان ناگفتن سویلمامك وشین ضمیر حکیمه راجعدر
خلل بوزقلق ضرر معناسنه درزاید فعل مضارع مفرد غایب بوتدر طوغار دیمکدر
زاید ندن یعنی صادر اوله یا حرف عطف ناخوردن یمامك شین بنه حکیمه راجعدر
یا حرف فصله جانه کلمکدن مراد مخمصه یه قریب اوله دیمکدر محصل بیت حکیم سوزه
شول دمده ابتدا ایدر که سویلمکدن ضرر مترتب اوله یمکه الین اول وقت اوزادر
درکه یمکدن مضطرب اوله یعنی مخمصه یه قریب اوله لاجرم حکمتش بود کفتار
خوردنش تندرستی آرد بار لاجرم لاشك ولاشبهه دیمکدر حکمتش شین
معناده کفتاره مقیّددر کفتارش حکمت بود کفتار فاعل بود در کفتارش
حکمت بود دیمك اولور مبتدا وخبر طریقیله خوردنش مبتدا اوردر فعل مضارع

مفرد غایب فاعلی تحته‌کی خوردنه راجع ضمیردر تغنه سنی مفعول اولی یار ثانیسی
وجمله فعلیه خبر مبتدادر بار حاصلی ونتیجه معناسنه در مخصوص سبب حکیم مذکور
کبی اینجه سلخ یوق کمنتاری حکمت اولور ویمسی تنه سنلکی حاصل ونتیجه کتوردی
یعنی کلامی محض حکمت اکل ایلمسی محض صحت اولور حکایت یکی توبه بسیار کردی
وباز بشکستی تا یکی از مشایخ بدو کفت چنین میدانم که بسیار خوردن عادت داری
وقید نفس از موی باریکتر است یعنی توبه ونفس را چنین کم تو می پروری زنجیر بکسلدنه
وایه روزی که ترا ببرد یکی مبتدا توبه کردینک مفعول اولی بسیار ثانیسی وجمله
فعلیه خبر مبتدادر وجمله اسمیه مستانفه در توبه بسیار اضافتایله تلریب وجه ایلمشلر
وباز شکستی تقدیری توبه را باز شکستی در باء حرف حکایه در تا جایزدرکه حرف انتها
اوله الی معناسنه وجایزدرکه حرف تعلیل اوله قید نفس لامیه در نفسک باء عجمی
دیمکدر باریک یاء عربیله بی وراءنک کسریله اینجه دیمکدر وترادات تفضیل اینجه‌رک
دیمکدر یعنی توبه حضرت شیخک مذکور قید نفس قولنی تفسیریدر ونفس را
چنین که تو می پروردی واو حرف حالدر نفس میپرورینک مقدم مفعولیدر ورا
ادات مفعول پروری فعل مضارع مفرد مخاطب پروریدندن زنجیر موی مابتله
مذکوردر بکسلدنه با حرف تاکید کسلدن کاف عجمک ضمی وسینک فتحیله فعل مضارع
مفرد غایب درکسلیه ندن قرار دیمکدر وآید فعل مضارع مفرد غایب در آیدندن
وفاعلی روز برکون کلور یعنی برکون اولور که حرف بیان و با حرف مصاحبت تو اسینی
دیمکدر با حرف تاکید درد دالک فتحی وکسریله در انک فتحیله فعل مضارع مفرد غا
یبدر دریدندن مخصوص ترکیب برکیمسه چوق توبه ایدردی وکنه مردی حتی
مشایخدن بری اکا دیدیکه شویله اکلورم که چوق یملک عادتکدر حال بوکه
نفس قیدیکه توبه درقیلدن اینجه درکدر ونفسی شو بحلین که سن بسلکده
زنجیر قرار و برکون واقع اولور که سنی یرتار بیت یکی بچه کرک میپروریده
چو پرورده شد خواجه را بردرید بچه بای عربی وجیم عجمیله آنکه دیرلر

یوردی یه ده تشدید ضرورت وزن ایچون کلمشدر کو که اضافتی لامیه در یعنی پرورده
حکایت حال ماضیدن بسلردی دیمکدر چو حرف تعلیل پرورده سته بسلندی دیمکدر
زیرا اسم مفعول اولدر که افعال عامه نك بریله مقید اولمندر کاه اولور که قید حذف
اولنور قرینه قایم اولدوغی یرده پس بسلنمش اولدی دینلر بو تحقیقدن آگاه دکل ایمش
خواجه دن مراد صاحبیدر ورا ادات مفعول بو حرف تأکیددر به فعل ماضی مفرد غایب
بربیجا دیمکدر محصوص برکیمسه قوردینکی بسلردی یعنی تربیه ایدردی چونکه
تمام بسلندی یعنی بیودی صاحبنی بردی یعنی هلاک ایلدی حکایت در سیرت اردشیر
بابکان آمده است معلوم اوله که شاهنامه ده مسطور اولان اردشیر ایکی در بریسی اردشیر
بن اسفندیار بن گشتاسب شاه که اسفندیار رویین تن دیمکله مشهوردر بریسی ده اردشیر
بابکاندر که بابکانك قیزی اوغلیدر زیرا بابکان قیزینی ساسانه ویردی و اردشیر اندن
متولد اولدی ایمدی بابکان قیدی احترازیدر اردشیر بن اسفندیاردن که اردشیر بابکانك
بیرمججیه اعلاسیدر بوده معلوم اوله که حضرت سید الانبیا اول پادشاهك قوتنده نصکره وارث
سلطنتی قالمسه ساسانیلردن بریسی آلوب پادشاه ایدرلردی امام عمر خلافتنه دك حال بو ایله
ایدی اندن نصکره بو قانون مرتفع اولدی فاحفظ که حکیم عرب را پرسید که روزی چه
مایه طعام باید خورد گفت صد درم سنگ کفایت میکند گفت این قدر چه قوت دهد
گفت هذا المقدار یحملك وما زاد علی ذلك فانت حامله یعنی این قدر ترا بر پای همی دارد
وهرچه برین زیاده کنی حمال آنی بابکانه بابکدر اردون نام پادشاهك بکلرندن بریدر
اسمیدر پس بابکانی جمع ظن ایلیین اصل قصه بیلممش حکیم لفظنی یای وحدتله
ایراد ایلیین جمیع نسخه لره مخالف یازدوغندن غیری معناسنی بوقدر روزی یعنی هر روز
مایه بونده مقدار معناسنه در درم درهم معناسنه در صد درم سنگ یوز درهم طاش
وزنی دیمکدر قدر قافك و دالك فتحه لریله و سکون داله بر معنایه در یعنی مقدار
معناسنه هذا اسم اشارتدر محلا مرفوع مبتدا المقدار لفظا مرفوع مبتدا انعی و یا بیانی
یحملك فعل مضارع مفرد مذکر غایب فاعلی هذا یه راجع تحتنده ضمیر و کاف ضمیر منصوب

متصل منصوب محلی وجملهٔ فعلیه محلاً مرفوع خبر مبتدادر وجملهٔ اسمیه نك اعرابی محلی
یوق جمله مستأنفه واو حرف ما الذی معناسنه اسم موصول محلاً مرفوع مبتدا زاد فعل
ماضی مفرد مذکر غایب فاعلی تحتنده مایه راجع ضمیر علی فی لك جار مع المجرور زادیه متعلق
در جملهٔ فعلیه اعرابی محلی یوق صله سیدر مانك فانت فا مبتدا اسم موصول اولدیغیچون
خبره داخل اولمشدر انت ضمیر مرفوع متصل محلاً مرفوع مبتدا حامل لفظاً مرفوع خبر
ضمیر محلاً مجرور مضاف الیه جملهٔ اسمیه محلاً مرفوع خبر مبتدا ای اولدرکه اسم موصولدر
وبو جمله نك اعرابی محلی یوق معطوفدر جملهٔ اولایه حضرت شیخ بو عربی ترکیبی شرح ایدوب
بیورر یعنی این قدر بو مقدار دیمکدر همی ها حرف تأکید زیادت معلوم اولا که مصادر
اواخرنده واقع اولان تالری عرب کردیا زروکانای مربوطه دیرلر اما عجم کاه هاجارسمی
شکلنده یازرواوتورور کاه اوزون یازوب تا اوقور دولت وسعادت تالری کبی وبو تایه
تای مطوله دیرلر فاحفظ حمال ان اسم فاعلك مفعولنه اضافتیدر و یا ضمیر خطاب محصول ترکیب
اردشیر بابکانك اخلاق اطوارنده وارد اولمشدر یعنی انك طریقنده مذکوردر که
بر عرب حکیمنه صوردیکه کونده نه مقدار طعام یمك کرك حکیم دیدی یوز درهم طاش
اغرلغی کفایت ایدر اردشیرین دیدی بو قدر نه قوت ویرر یعنی بدنه بو مقدار یترمی
حکیم دیدی بو مقدار سنی کوتورر و بو مقداردن زیاده سن کوتوررسین یعنی بو مقدار
طعام سنی ایاق اوزره طوتار حاصلی قیام بدنده کافیدر و هرنه که بو مقداردن اوزره زیاده
ایدرسك سن انك حمالیسین دیمکدر بیت خوردن برای زیستن وذکر کردنست تو
معتقد که زیستن از بهر خوردنست خوردن مبتدا ما بعدی خبری برای ادات تعلیل
و زیستنه اضافتی لامیه در وذکر کردنك مقدم مفعولیدر تو مبتدا معتقد خبر افتعال
بابندن اسم فاعلدر که حرف بیان زیستن مصدر در رملك معناسنه بهر ادات تعلیل
خوردنه اضافتی لامیه در محصول بیت یمك یمك حیاتده اولوب ذکر حقه مشغول اولمغیچون
سن ایسه معتقد سین که حیاتده اولمق یمك یمکیچوندر یعنی صاغ اولمق طعام اکل
ایلمك ایچون اوله حکایت دو درویش خراسانی ملازم صحبت یکدیکر سیاحت کردندی

نذر

یکی ضعیف بود که بهر دو شب افطار کردی وان دکر قوی که روزی سه بار خوردی
قضارا بود در شهری بتهمت جاسوسی کرفتار آمدند هر دو را بخانه کردند ودرش بکل
بر آوردند بعد از دو هفته معلوم شد که بی کناهند در بکشادند قوی را دیدند مرده
وضعیف جان بسلامت برده درین عجب بماندند حکیمی کفت خلاف این عجب بودی که
آن یکی بسیار خورده بود طاقت بی نوایی نداشت هلاک شد وآن دیکی
خویشتن دار بود لاجرم بر عادت خود صبر کرد وبسلامت بماند خراسانی یا حرف نسبت
ملازم صحبت اسم فاعلدر مصدره اضافتیله ملازم اولمقده که حرفی زیاده ایلمین زاید
ایلمش ویکدرکر مصدردر مفعولنه در سیاحت سینک کسریله مصدردر ساح یسیح دن یعنی
یابانده اجوق یا بیسنده کیتمکدر دیمکده ذهاب معناسنه کرمنه یی یا حرف حکایه بهر یا حرف
ظرف وهر ادات تحسین افطار لغتده صومی اجمقدر اما بونده مطلقا کل مرادر افطاری
یای وحدتله ایراد ایلین رایده ایلمش کردی یا حکایه در قویده نصکره بر بود مقدردر
که حرف تعلیل روز بونده خوردینک ظرفیدر ویا حرف وحدت سه بار اوچ کره دیمکدر
خوردی یا حرف حکایه قضارا کهانی دیمکدر بعض نسخه ده اتفاقا دو شمشدر شهری یا لایسه
ویا حرف وحدت با حرف مصاحبت سببیه متضمن تهمت جاسوسی لامیه ویا حرف مصدر
بخانه بعض نسخه ده خانه دوشمش در حرف صله در با معناسنه ویا حرف وحدت وهمزه
حرف توسل برخانیه ایله بلور یعنی حبس ایله بلور درش ضمیر خانه یه راجعدر با حرف مصاحبت
بکل بر آوردند بالجمله یا بیه بلولر یعنی دیوار اوردیلر بو معنا بر حرفیله مستعمل دیبی در
حرفیله یازنلر بو استعماله آکاه دکل ایمشلر عجب بودی که حرف تعلیل بسیار خورده صف
ترکیبیدر چوق یجی معناده در طاقت بی نوایی مصدرک مفعولنه اضافتیدر نوا بونده
التزاما ارزق معناسنه در نوانک لغتلرده مذکور اولان معنالرینی بونده جمع ایدوب
محله مناسب وملایمینی تعیین ایلمیوب نوایی زادله تفسیر ایدینه اعتراض ایلین
کندیی معترضا ولمشدر یا یی حرف مصدردر خویشتن دار وصف ترکیبیدر کندوی
حفظ ایدیجی معناسنه پرهیزکار که طعام اکل ایلمکله زیاده تعبیه ایلمزدی بل که احتما

اوزره اولوردي بسلامت با حرف ظرف ويا حرف مصاحبت مخصوص تركيب ايكي خراساني

درويش بري برينك صحبتنه ملازم اولوب سياحت ايدرلردي يعني متحد اولوب عالم

سير ايدرلردي برسي ضعيف ايديكه ايكي كيجه ده بر افطار ايدردي واول برسي قوي

ايديكه كونده اوج كرة يمك يردي ناكهاني برشهرك قپوسنده جاسوسلق تهمتيله كرفتار ا

اولديلر ايكيسيني بيله برخانه ده حبس ايدوب قپوسني ديوار ايله بلر يعني طاشله ويا

كرپچله اورديلر ايكي هفته دنصكره معلوم اولديكه بيكناهلردر قپوي اچديلر قوي

كورديلكه اولمش وضعيف جانيني سلامته ايلتمش يعني اولمكدن خلاص بولمش خلق

بوخصوصده عجبه قالديلر يعني تعجب ايلديلر برحكيم انده حاضر ايدي بونك خلافي

عجب ايدي يعني ضعيف اولوب قوي سالم قلسه زيرا اول برسي اكول ايديكه كونده

اوج كره بيردي پس اچلغه طاقت كتورمدي هلاك اولدي واول برسي كنه وجي اكل

وشربدن حفظ ايدوب پرهيز ايدردي پس عادتي اوزره اچلغه صبر ايلدي وسلامتله

قالدي قطعه چوكم خوردن طبيعت شد كسي را چو سختي پيشش آيد سهل كيرد

طبيعت بونده عادت وخوي معناسنه در سختي ياي مصدريله شدت معناسنه در سهل

اسان معناسنه در مخصوص بيت چونكه بركيمسه يه از يمك عادت اوله وخوي اولديني

چوق يمك يميكه معتاد اولديني اوكنه شدت كلنجه اسان طوتار يعني برنجه كون طعام

بولمسه ويامدت مديده حبس اولسه مذكورلر كبي چوق زحمت چكمز وكر تن پرورست

اندر فراخي چو تنكي بيند از سختي بميرد تن پرور وصف تركيبيدر تني بسليجي يعني

چوق يجي در فراخ كيك معناسنه در يعني واسع وبا حرف مصدر وسعت ديمكدر

تنكي نقيض فراخيدر مخصوص بيت واكر بركيمسه وسعت وبولقده تن پرور اولوب

اكول ويمكه بي صبر وبي اختيار اولورسه چونكه طارلق ومضايقه كورده اچلقدن

تندن يعني مخمصه دن اولور حكايت يكي از حكما پسرش را نهي كرد

از بسيار خوردن كه سيري مردرا رنجور دارد كفت اي پدر كرسنكي بكشد نشنيده

كه ظريفان كفته اند بسيري مردن به كه كرسنكي بردن كفت اندازه نكه دار قال الله

كلوا واشربوا ولا تسرفوا سيري يا حرف مصدر بخود مريض ديمكدر كرسنه كاف عجمك ضمي
ورانك كسري وسينك سكونيله آج ديمكدر عربيده جوعان ديرلر وكاف عجمي هاي رسميدن
بدلدر ويا حرف مصدر با حرف مصاحبت سيرسينك كسري وياي مجهولله طوق ديمكدر
كه عرب شبعان ديرلر ويا حرف مصدر بيلك كه حرف تعليل اندازه مقدار نكه دار حفظ
ايله كلوا كافك ولامك ضمه لريله فعل امر جمع مذكر مخاطب در نصر بابندن مهموز الفاسدن
اكل ايلك يعني ييك واشربوا واو حرف عطف اشربوا فعل امر جمع مذكر مخاطب علم بابندن
ايچكز ديمكدر ولا تسرفوا فعل نهي جمع مذكر مخاطبدر افعال بابندن اسراف ايلمك يعني نسنه ده
وايچمه ده حددن تجاوز ايلمك ديمكدر محصول تركيب حكمادن بريسي اوغلنه چوق
يمكدن نهي ايلدي كه طوقلق شخصي مريض طوتار يعني مريض ايلر اوغل ديدي اي بابا
اچلق اولدرر حاصلي طوقلقدن آدم مريض اولور اما اچلقدن اولور وايشتمامشميسن
كه ظريفلر ديمشلر طوقلقله اولمك يكدر اچلق چكمكدن بابا ديدي اي اوغل اندازه
كه رعايت ايله يعني نه قتي طوق اول كه امتلا اولوب مريض اولاسين ونه قتي آج كه
مخمصيه واروب هلاك اولاسين زيرا حق قوللرينه بيورمشدر ييك وايچك اما اسراف
ايلمك يعني حد اعتدالي رعايت ايدوب حددن تجاوز ايلمك ديمكدر بيت نه چندان
بخور كز دهانت برآيد نه چندانكه از ضعف جانت برآيد نه حرف نفي معناده بخورا
مرتبه مقيددر نفي معناسنه چندان بخور تقديرنده كز كه حرف بيان ويا حرف تعليل مصراع
ثانيده نه چنداندن صكره بر فعل تقدير اولنور تقديري چندان كرسنه مباش ديمكدر
كه حرف تعليل محصول بيت اول قدر چوق يمه كه اغزكدن چيقه يعني استفراغه محتاج
اوله سين اول قدر اچلق چكمه كه ضعفدن جانك چيقه يعني حالت مخمصيه وارمق
مقداري آج اولمه حاصلي آيت كريمه ايله عامل اول نتكه شاعر دير بيت گرچه خدا
گفت كلوا واشربوا در عقبش گفت ولا تسرفوا برايدك معناسني يوقاري كلمه
ديمكله تعبير ايلين استعمال ايدن خردادكل يمش قطعه با آنكه در وجود طعامست
حظ نفس رنج آورد طعام كه بيش از قدر بود طعام مبتدا وسين وتا معناده

اولكي

نفسه

نفسه قیدیدر و حفظ نفس لامیه و خبر مبتدا رنج آورده لك مقدم مفعولیدر و طعام
فاعلی که حرف رابط صفت بیشی بای عربیك کسریله زیاده معناسنه در و قدر قافك و دالك
فتحه لریله مقدار معناسنه در محصول بیت انك بریله که یعنی بو یله ایکن حاصلی و جوجیو انده
طعام اکرچه که حفظ نفسه در یعنی حفظ نفس ایکن طعام مرض ایراث ایدر چونکه مقداردن
زیاده اوله حاصلی طعام بدنه نافع ایکن حد اعتدالدن زیاده اولنجه مرض کتوردکی کلشکر
خوری بتکلف زیان کند ورنان خشك دیر خوری کلشکر بود کلشکی وکل باشکی وکل
بشکی شکر له کل مربا سنه دیرلر امتلاءیه نافع در زیرا مسهلدر تکلفدن مراد طوقلقدر
نان خشك بیانیه در فوری اتمك دیمکدر یعنی قتمقسز دیرکه دیمکدر بو نده اجلقدن کنایه در
محصول بیت اکر طوقله کل بشکی یرسك نافع محض ایکن زیان ایدر زیرا امتلا ایدر اکرچه
بر مقدار شکرده مکثله اسهال ایدر اما قتمقسز قوری اتمکی اجله یسك فایده در کلشکر
حکمی ویرر حاصلی طوقله کل بشکی یرسك نافع محض ایکن زیان ایدر یمك یلك ضرر
محضدر اما اجله اعتدالله یمك نفع محضدر
حکایت رنجوری را کفتند دلت چه میخواهد کفت انکه دلم هیچ نخواهد بعض نسخه
ده انکه دلم چیزی نخواهد مال بردر محصول ترکیب بر مریضه دیدیلر کو کلك نه ایستر دیدیلر
کو کلم هیچ نسنه ایستمه وکی استر یعنی کو کلم هیچ بر نسنه یه طالب و راغب اولمادوغنی ایستر
حاصلی کو کلم نسنه ایستمیه جکن ایستر بیت معده چو پر کشت و شکم درد خاست سود
ندارد همه اسباب راست معده میمك کسری و عینك سکونیله و میمك فتحی و عینك
کسریله ایکیسیده بر معنایه لغتدر عربیه حیوان جنسنك شردان مقامنده در انسانده شکم
معطوفدر معده یه واو عاطفه سیز اولمسنی تجویز ایدر وب معناسنی چونکه شکم طعامله
طولدی معده یه درد قالقدی یعنی مرض حاصل اولدی دین ترزیق معناو یرمه ده
بی نظیردر درد مبتدا و خاست خبری در قالقدی یعنی ظاهر و هویدا اولدی سود
مبتدا فائده در دیمکدر ندارد فعل نفی مستقبل طوتماز یعنی یلمز دیمکدر خبر مبتدا در همه ادات
تاکیددر جمیع کبی اسباب راست بیانیه اسباب ندارد لك فاعلیدر راسته دن مراد

صحتدر یعنی جمیع صحیح اسباب یعنی تجربهٔ صحیح ایله مجرب اسباب مراد اسباب معالجه
در اسباب معاش دیمک دکلدر بیتك تحواسنه ذره جه واصل اولمامش غرابت بونده در که
تجربهٔ صحیحه ایله مجرب اولان معالجه نفع ایلمز دینلك كلامنه اعتراض ایلمش که مقامه
مناسب دکل دیو اما کندیسی معترض اولدیغندن خبردار دکل عفا الله عنه مصراع ثانی
بر مقدر کلام اقتضا ایدر و یا بربس لفظی محذوفدر معده ایله شکم که ممتلی اولدیغی
درد ودریغ هویدا و ظاهر اولدیغی بو یله اولنجه نفع ایلمز جمیع معالجات صحیحه و جایزدر که
درد خاست جمله سنك اولنده بر حرف عطف تقدیرا ولنه پس مصراع ثانی بر مقدره محتاج
اولماز بو تقدیرجه معنا معده ایله شکم که ممتلی اولدیغی ودرد ودریغ حاصل اولدیغی
جمیع معالجات صحیحه ایله صحت پذیر اولماز حضرت شیخك بیورد وغی مبالغه طریقیله
درد لاعلاج که صحیح اوله البته مرضی دفع ایدر حاصلی نافع اولور حکایت
قصابی را در شهر واسط بر صوفیان درمی چند کرد آمده بود هر روز مطالبت کردی و سخنهای
با خشونت کفتی اصحاب از تعنت او خسته بودند و جز از تحمل چاره نبود صاحب دلی از آن
میان کفت نفس را وعده دادن بطعام آسانتر است که قصاب را بدرم بعض نسخه ده
قصاب یرینه بقال دوشمش و شراح آنی اختیار ایلمشلر لکن زیرا بونده مذکور قطعه
نك قافیه سی فاسد اولور زیرا بوابله بقال قافیه سی اولماز حال بو که قطعه ده
مذکور اولان کوشت و قصابدر بقال دکل شهر واسط بغداد له بصره بیننده بر شهرك
اسمیدر بغداد جانبنده کاغد سیاه قلم اولدیغی اولور انکیچون قلم واسطی دیرلر
لکن شراح شهر واسطی ذکر ایلممشلر ظاهر بودر که بو کتابی چوق کورممشلر کرد آمده
جمع اولمش دیمکدر مطالبت تا سیحی او سلوب عجم او زره مطول کتابت اولنور سخنهای
با خشونت بیانیه در نامعقول کلمات دیمکدر کردی و کفتی یالری حکایت ایچوندر
اصحاب یعنی صوفیلر تعنت تفعل بابندن بلمه مصدردر زلت دیلمکدر یعنی بر کیمسه
نك سوزه جوب بقلق و غش ایستمکدر بونده مراد جفا و آزار صاحب دلدن بونده مراد
حضرت شیخ کندیسیدر و بو کتابده هر یرده که صاحب دل بیوردر کنه ولر مراد در دیمشلر

ردّ سروری

والعلم عند الله ازان میان یعنی اصحاب دالوندن نفسرا وعده دادن بطعام طعامله
وعده ویرمکلک معناسی اوله رکه ای نفس انشاءالله صدقات وذ کون کلدکده
سکا اعلا نفایس بیه وره یز دیو مخصوص بر کسی بر قصابک شهر واسطه ده صوفیلر
اوزره برنیچه اقچه سی دین طریقیله جمع اولمشیدی وهر کون اقچه سنی مطالبه ایدردی
وبونلره خشونتلی یعنی ایری ایری یاری سوزلر سویلردی اصحاب انک تعنت وجفاسندن
خسته خاطر اولوردی لیکن تحملدن غیریه چاره لری یوغیدی زیرا فقیرلر ایدی واواسنه
مالک دکللر ایدی اول جهته نه نرنه بلا ایسه چکرلردی ارالرندن بر صاحب دل دیدی
ای نفسه طعامله وعده ویرملک اسانرقدر قصابه اقچه ایله وعده ویرمکدن نتکه اداسی
دینه مالک اولمیان مدیونلر وعده دیرلر باخشونت بونیه ناخوش یازانلر صحیح نسخه
لره مخالف وناخوش یازمشلر قطعه ترک احسان خواجه اولیتر کاحتمال جفای
بوابان ترک احسان مصدرک مفعولنه اضافتیدر خواجیه اضافت مصدرک فاعلنه
در ترک مبتدا اولیتر خبری که من تفضیلیه معناسنه در احتمالی جفای بوابانا یکی
اضافله بیله مصدرک فاعلنه اضافتیدر بوابان بواب نصار وزنی اوزره قپوجی
دیمکدر الف ونون ادات جمعدر مخصوصا خواجه نک یعنی وزیرک وسایر اکابرک
احسانینی ترک ایلمک اولادرکه قپوجیلر جفا وازارن چکمکدن بتمنای کوشت مردن به
که تقاضای زشت قصابان با حرف مصاحبت تمنای کوشت مصدرک فاعلنه مفعولنه
اضافتیدر تمنا تفعل بابندن مصدر در نونی مفتوح قیلوب یایی الفه قلب ایلمکده در
تصرفات عجمدندر که بنیه حرف تفصیلی تقاضا تفاعل بابندن مصدر در وضادی مفتوح
قیلوب یایی الفه قلب ایلمک تمناکبیدر زشته اضافتی بیانیه در وقصابه لامیه
قصاب مبالغه ایله فاعلدر ات پاره لیجی دیمکدر مصدری قصب کلور قافک فتحی وصادک
سکونیله مخصوص ات ارزو سیله اولمک یکدر قصابلرک چرکین تقاضالرندن
یعنی انلرک چرکین تقاضالرینی چکمکدن اتسزلک چکمک یکدر حکایت
جوانمردی را در جنک تاتار جراحتی هول کسیی کفتش فلان بازرکان نوش دارو

ودارند اگر بخواهی شاید کرد قدری بدهد وکوینه‌ان بازرگان ببخل معروف بود جوانمردی
سخی معناسنده مستعمل لغتدر پس جوانمردی همان جوانه دیمکدر دین نامردلك تابلنش
ویا حرف وحدت را حرف صله در یا معناسنه تا تاردن مراد هولاکو تاتاریدکه کافرلرایدی
جراحتی یا حرف وحدت هولا هانك فتحیله قو وقچی کرعرب مخوف دیر جراحته صفتدر نوش
دارو بوندده فایده‌لی معناسنه یعنی بوم رهم قدری قافلی ودالك فتحه‌لریله ویای وحدتله
بر مقدار دیمکدر وکوینده واو حرف محصول ترکیب بر سخی اره هولاکو تاتاری جنکنده بر قور
قاجق یرده یاره ایرشدی یعنی جنکده یاره لندی بر کیمسه اکا دیدی فلان بازرگانك
نوش داروسی وار یعنی نافع مرهمی وار اکی دیلرسك جایزدر که بر مقدار ویره ودیرلر که
اول بازرگان بخلله معروف ایدی بیت کربجای نانش اندر سفره بودی افتاب تاقیامت
روز روشن کس ندیدی درجهان بعضیلر بیت مطلع اولمغیچون درجهان یرینه جز بخواب
یازمشلر لیکن صحیح نسخه‌لره مخالف یازمشلر محصول بیت اکر مذکور بازرگانك سفره
سنده اتمك یرینه افتاب اولیدی قیامته دك کیمسه جهانده اید نیلی کون کورمزدی
زیرا کیمسه یه سفره سین اچمازدی حاصلی هیچ بر کیمسه اتمکنك یوزن کورمزدی هو
جوانمرد کفت اکر نوش دارو خواهم دهد یا نه دهد واکر دهد منفعت کند یا نکند بهر
حال ازو چیزی خواستن زهر قاتلست محصول ترکیب جوانمرد دیدی اکر نوش دارو ایسته‌یم ویره
یا ویرمیه واکر ویره فائده ویره ویا ویرمیه بهر حال اندن بر نسنه استمك زهر قاتلدر
بیت هرچه از دونان بمنت خواستی درتن افزودی وازجان کاستی دونان دونك
جمعیدر الجقلر دیمکدر خواستی فعل ماضی مفرد مخاطبدر ایلدك دیمکدر افزودی لازمله
متعدی بیننده مشترکدر بونده ارتدك کاستی ده بویله در لیکن بونده لازمدر اکسلدك
دیمکدر نسنه که عربیده نقص لازم ایله متعدی بیننده مشترکدر محصول بیت هر نسنه که
الجقلردن منتله ایستدك اکرچه تنده ارتدك اما جاندن اکسلدك یعنی تنکه اندن منفعت
حاصل اولدی اما جانکه نقصانی محضدر زیرا اول نسنه دیلمکله عرضکه کسر ویوزدك وحکما
کفته اند اکر اب حیات فی المثل باب روی فروشند دانا نخرد فی المثل میلك وثانك

فی

فتحه‌لریله فرضیات وتقدیریاته مستعملدر فرضا دیمکدر باحرف مقابله آب رویی یوزی
صویی درعرض معناسنه فروشنه فعل مضارع جمع غایبدر صاتارلر یعنی صاتسه‌لر
دانا عالمدر دیمکدر ولیکن مراد عاقلدر التزاماً بس دانایی عاقلله تفسیر ایده‌لر نه دخل ایلین
کندیی مدخولدر نخرد خانك فتحی وکسریله فعل نفی مستقبل صاتون المازدیمکدر محصل ترکیب
وحکیملر دیمشلردرکه آب حیاتی مثلا یوز صوینه صاتارلرسه عاقل ودانا صاتون الماز
که مردن بعزت به از زندکانی بمذلت که حرف تعلیل بعزت مردنه متعلقدر زندکانی
کاف عجم هاءیه رسمیدن بدلدر والف ونون تحسین کلام ایچون کلمشدر وباحرف مصدر
باحرف مصاحبت مذلت مصدر میمیدر حقارت معناسنه محصل ترکیب وانلر آب حیاتی
یوز صوینه المازلر زیرا عزتله اولمك ذلت وحقارتله زندکانیدن یکدر بیت اگر حنظل
خوری ازدست خوشخوی به از شیرینی ازدست ترش رویی حنظل حاء مهمله ایله وظاء
معجمه ایله ابوجهل قاربوزی نه دیرلر برتیه ده بترقاربوز شکلنده اما ایری اولماز بل
که همان بیلاغج مقدارنده اولور زیاده اجیدر قرغه بوکی کبی لیکن اطبا بعض علاجه
اجیسیندن انوکله بعض امراضه علاج ایدرلر عربجه ثمرة العلقم دیرلر خوشخوی وترش
رویی رانك سکونیله وصف ترکیبیدر ایو خویلو واکشی صورتلو دیمکدر محصل ترکیب
اگر مثلا حنظل یرسك خوشخوی الندن ترش رویی الندن لذیذ وطاتلو یمکدن
یکدر نته که شاعر دیمش بیت اگر زهر ایسه خوشدر یار الندن کوکمس شکر تبی اغیار
حکایت یکی از علما خورنده بسیار داشت وکفاف اندك با یکی از بزرکان که حسن
ظن بلیغ درحق او داشت بکفت روی از توقع وی درهم کشید وتعرض سؤال از اهل
ادب درنظرش ناپسند آمد خورنده اسم فاعلدر یییجی معناسنه مراد اهل وعیالدر
خورنده بسیاره مضاف ایدنلر معنا جانبنه ناظر دکل ایمشلر کفاف بورنده رزق معناسنه
دربا یکی باحرف صله از بزرکان یکه یی بیان ایدرکه حرف رابط صفت حسن ظن مصدر
فاعلنه اضافتیدر وبلیغه بیا لامیه درحق او لامیه رویی درهم کشیدك مفعول صریحی
واز توقع غیر صریحی وبه اضافت مصدر فاعلنه در توقع امید معناسنه دربونده مراد

حال خور

عرض حال وطلبده رویی ضمیری عالمه راجعدر وداشت ودرهم کنیه فاعلی یکی اون
بزرکان در تعرض سؤال مصدرلك مفعولنه اضافتیدر دیلیمکه تعرض دیمکدر ونظرش
شین ضمیری یکی یه راجعدر محصولی علمانك بربیسنك اهل وعیالی چوق ایدی وکفاف فی
ازایدی اکا بودن برینه انك حقنده حسن ظن بلیغ وادیدی حالنی سویلدی یوزی
انك توقعندن بورشدی یعنی عبوس الوجه اولدی واهل ادبدن دیلیمکی عرض
ایلمك نظرنده ناپسند کلدی حاصلی نامقبول ونامعقول کلدی قطعه زنجت روی
ترش کرده پیش یار عزیز   مرو که عیش برو نیز تلخ کردانی   رویی کرده نك مفعول اولی
صریحی وترش ثانیسی وزنجت غیر صریحی کرده ده های رسمی حرف ترتیبدر های ترتیبی
بلمینلر کرده مرودن حال طوتوب خطا ایلمشلر پیش یار عزیز لامیه وبیانیه در پیش
مروك مقدم مفعولیدر مرو فعل نهی مفرد مخاطب رویدن نه کیتمه دیمکدر که حرف
تعلیل عیش عیشك فتحیله بوندن دیرلك مراددر برو بو حرف استعلا واوضمیر غایب یاره
عزیزه راجعدر انك اوزرنه دیمکدر عرب علیه دیر بونده معنا اکا دیمکدر تلخ تانك
فتحی ولامك سکونیله اجی دیمکدر نیز حرف عطفدر واوکبی دیدم کل تازه چند
دسته حکایه سنده کلمشدی وبعض شارح انده ذکر بیتی اهمال ایدوب بونده ذکر
ایدوب واوعطف معناسنه در دیمش وبعض شارح زیاده تعرض ایلمش انده اهمال
ایدوب بونده ذکر ایله وکنی خطاسنه حمل ایدوب زیاده تعرض ایلمش لیکن حقیقت حاله
نظر ایدیجه محل تعرض دکل فتأمل کردانی فعل مضارع مفرد مخاطبدر کردانیدن دندن
ایلرسین دیمکدر عیش مفعول اولی صریحی وتلخ ثانیسی وبرو غیر صریحی محصول بیت
طالعکدن یوزك اکشدوب عزیز یارك اوکنه وارمه زیرا اکاده دیرلکی وصفایی تلخ
ایدرسین یعنی سنك بیحضورلغکدن اولده بیحضور اولور بجا جیحی که رویی تازه
رویی وخندان رو فرو بنشد دکار کشاده پیشانی بجاجیحی با حرف صله کر حرف
بیان ویا رابط صفت رویی فعل مضارع مفرد مخاطبدر رویدن دندن کیدرسین دیمکدر
تازه رویی وصف ترکیبیدر تازه یوزلو دیمکدر کولج یوزلو معناسنه خندان تازه

رویه معطوفدر خنداں رو تقدیرنده کلنج یوزلو دیمکدر روانك فتحیله فعل امر
مفرد مخاطبدر رویه ندن کیت دیمکدر تنازع طریقیله ایکی وصف ترکیبی یه
مصروفدر مصراع ثانی مقام تعلیلده واقعدر وبونده ادات تاکید در نبنه وفصل
نفی مستقبل بنای مجهول معناسنه بغلنمازدیمکدر کار کشاده پیشانیه مضافدر
یای بطینله پس یای بطنیه حرف وحدت دین ظاهر بودر کرپای کتابته اثبات
ایلمش بوبله ایدیجه خطا ایلمش کشاده پیشانی وصف ترکیبیدر النجاجق معناسنه
محصوص برحاجته کرکیمز سیمین تازه روضنه آن رو کیت زیرا اجق النلینك
ایشی بغلنماز یعنی ایشی فتح اولور منعقد اولماز خنده انی حال طوتانلر بحال ایشلی
ورور قتندن مشتق دردین ایو دارماش مصراع ثانینك معناسی النجاجلمش
اولان کیمسه نلك ایشی اشنه بغلنماز دین قتی اشغات سویلمش آورده انده کم انده کی
در وظیفه او زیادت کرد و بسیاری از ارادت کم بیش ازجنه روز جون محبتمع بود
برقرار نیه کفت آورده انده روایت ایلمشلردر که حرف بیان اندکی یا حرف تنکیر زیادت
تا اوسلوب عجمله مطول یازلمشدر بسیاری یا سید هحرف تنکیردر ارادت افعال
بابندن مصدردر وتامطولا یازلمشدر زیادت کبی محبت معهود بیانیه مخصوص روایت
ایلمشلردر که صاحب دولت وظیفه سنده از اجق زیاده ایلدی وارادت ومحبتده چوق
نقص ایلدی یعنی ارادتنی ناقص ایلدی عالم یخچه کون نقصکده چونکه معهود محبتی قرار
اوزره کورمدی دیدی بیت بئس المطاعم حین الذل تکسبها القدر منتصب والقدر
مخصوص بئس فعلدر افعال ذمدن المطاعم معرف باللام فاعلی مفردی مطعم کلور
میمك فتحی وطانك سکونی وعینك فتحیله یسلن نسنه نلك اسمیدر مخصوص بالذم
محذوفدر تقدیری بئس المطاعم مطاعم حین منصوبدر تکسبك ظرفیتله مضافدر
ذله تکسبها فاعلی تحتنده مخاطبدن کنایت ضمیر وها ضمیر منصوب متصل مفعولیدر راجعه
مطاعمه القدر قافك کسریله جوملك لفظا مرفوع مبتدا منتصب بابندن اسم فاعلدر
وخبر مبتدا انتصاب لغتده دیکلوب طورمقدر بونده مراد چوملك قینمقدر واو حرف

عطف قتنه قافلك فتحي ودالك سكونيله مرتبه ورفعت ديمكدر لفظا مرفوع مبتدا
مخفوض اسم مفعول نقيض مرفوع دروخبر مبتدادر مصراع ثاني مصراع اوله نيت مقام
تعليله در محصول بيت نه يارالمازيه جكلر شول سيه جكلر كه انلري ذل وهوان
وقتنه كسب ايدر سينين زير اگرچه چولمك اتش كنارنده طعامله مملو دردبكلوب
قينار يعني اگرچه ذل وهوانله مكسوبلك ازدياد نعمته سببيدر اما مرتبه وحرمتك
انتقاصينه باعثدر حاصلي ديلنجيلك يوزني قاره وتوبه سي طولو ديمكدر بيت
نام افزود واب رويم كاست بي نوايي به ان منزلت خواست نام مبتدا اتمكم ديمكدر
افزود فعل ماضي مفرد غايب لازمله متعدي بينينده مشتركدر بوراده لازمدر ازيدي يعني
زياده اولدي ديمكدر خبر مبتدادر اب رويم لاميه ومبتدادر كاست كافك فتحيله فعل ماضي
مفرد غايب لازمله متعدي بينينده مشتركدر بوراده لازمدر اكسلدي معناسنه خبر
مبتدادر بي نوايي از قسزلك وفقرلك معناسنه در منزلت خواست لاميه در منزلت
مصدر ميمدر حقارت معناسنه وخواست فعل ماضيدر خواستن معناسنه يعني ديلنمك
محصول بيت اتمكم زياده اولدي اما يوزم صويي اكسلدي پس نوازلق يكدر ديلنمك
ومنزلت وهواندن وهوانندن يعني خلقه عرض حاجت ايدوب عرضيني وناموسيني تلف
ايلمكدن نوازلغله وفقرله كچنمك اولادر حكايت درويشي را ضرورتي پيش امده
كسي كفتش فلان نعمت بيقياس دارد اكر برحاجت تو واقف كردد همانا در قضاي ان
توقف روا ندارد كفت من اورا نمي دانم كفت منت رهبري كنم دستش بكرفت تا بمنزل
انكس درآورد درويش يكي را ديد لب فروهشته وتند نشسته سخني نكفت وبازكشت
كفتنش چه كردي كفت عطايي او بلقايي او بخشيدم درويشي وضرورتي يالوري حوف
وحدت نعمت بي قياس بيانيه در همانا كانه ومامولدر ديمكدر قضاي ان مصدرك
مفعولنه اضافتيدر منت بن سكا ديمكدر رهبر وصف تركيبيدر بريدننده وصف
تركيبيدر تولاغوز معناسنه ويا حرف مصدر تا حرف نهايت با حرف صله منزل ان
كس لاميه در حرف تاكيد اودكو ردي فرو بوراده حرف داشغه لق معناسنه افاده ايدر

عشته ماضینك قسم درلغتده صلی و یرمش معناسنه درامّا فولغظیله صرقیمق
معناسنه افاده ایدهلب مقدّم مفعولیدر طوداغین صرقیمق دیمکدر تمه تانك ضمّی
ونونك سکونیله لغتده ابتی دیمکدر یعنی کسکین امّا بونده عبوس الوجه والمقدن
کنایه‌در بازکشت کیرو دوندی عطای اوم مصدرت مفعولنه اضافتیه‌در باحرف
صله لقای ولامیه لقا یوزدر وکورمکه دخی دیرلر بونده یوزمراد در محصول ترکیب بن
درویشك اوکینه بر ضرورت کلدی یعنی بر ضرورتی واقع اولدی بر کیمسه اکا دیدی
فلان کیمسه نك بی قیاس نعمتی واردر اکوسنك حاجتکه واقف اولورسه امید در که
انی قضا وادا ایلمه ده توقفی روا طوتمیه درویش دیدی بن انی بلمم اول کیمسه
دیدی بن سکا قولاغوزلق ایده‌یم درویشك الین طوتدی اول دیدوکی کیمسه
نك اوینه ادخال ایدیجك انی بیردی درویش بر شخص کوردی طوداغین صرقیمش
وغضبناك وعبوس الوجه اوتورمش هیچ سوز سویلمیوب کیرو دوندی قولاغوز
درویشه نیلدك دیدی درویش دیدی انك عطا واحسانن لقاسنه بغشلدم یعنی صورتنه
بغشلدم قطعه مبر حاجت بنزدیك ترش روی كه از رویی بدش فرسوده كردی
مبر فعل نهی مفرد مخاطبدر برینه ایلتمه دیمکدر حاجت مفعول صریحی و نزدیك
غیر صریحی باحرف صله‌در ترش روی اضافت لامیه در ترش رویی وصف ترکیبیدر
اکشی صورتلو معناسنه که حرف تعلیل خوی بد بیانیه وشین ضمیر ترش رویه راجعدر
لق فرسوده لغتده اشنمش معناسنه درماضینك قسم درامّا استعمالرنده اضطراب وبعض
معناسنه در بونك کبی صیغه لره اسم مفعول اطلاق ایدنلرك تتبّعی یوقالمش فرسودن
ازمکدر دیمن خطا ایلمش زیرا ازمك سوده نك معناسیدر فرسوده نك دکل کردی کافك
عجمك فتحیله وسکون رایله فعل مضارع مفرد مخاطب اولورسین دیمکدر صیرورت معناسنه
مصدری کردیدن کلور اصلنده دوتمکدر مولوی کبی ودکرمن کبی وعربه تکرلکی کبی
ودولاب کبی وغیری اصکره انقلاب معناسنده استعمال ایلدیلر برحالدن برحاله
دونمك معناسنه بونده نه که اولمق معناسنه استعمال ایدرلر فاحفظ محصول

اکیشی صورتلونك یانه حاجتك ایلتمه یعنی عبوس الوجه اولنه عرض حاجت ایلمه زیرا
چو کیمی خوننده ن وبد مشربنه ن بیحضور ومضطرب اولورسین یعنی حاجتك بتمز
پس بیحضور اولورسین اولمق لازم کلور اکی کویی غم دل باکسی کویی بنفعه آسوده کردی
کویی فعل مضارع مفرد مخاطب غم دل لامیه وکو یینك مفعولی باحرف صله کسی یا حرف
وحدت باکسی کویك مقدم مفعولیدر که حرف رابط صفت بنفعه الان وبالفعل دیمکدر
آسوده ماضیدن قسم دردیکلنمش دیمکدر راحت معناسنه محسوس اکی کو کل غمنی
سویلرسك برکیمسه یه سویله که کونلی یوزندن حالا وبالفعل آسوده وراحت اولاسین یعنی
کوکل غمنی دیمك لازم اولنجه برکیمسه یه سویله که روی خندانندن مستریح وراحت پذیر
اوله سین شارحك بریسی مصراع ثانینك معناسنی کولر یوزندن فرح ومستریح اوله
سین دیمش وبریسی مستریح عبارتنی ترك ایدوب تعصب طریقیله یالکز فرح عبارتنی
اسناد ایدوب اعتراض ایلمش لیکن بو خصوصده کندیسی معترض درو مصراع ثانینك
معناسنی کرانك یوزندن اول حالده آسوده ومسرور دونه سین دین معنایی یابانه
دونه مش حکایت خشك سالی در اسکندریه بدید آمد چنانکه عنان طاقت
خلق ازدست رفته بود ودرهای آسمان برزمین بسته وفریاد اهل زمین باسمان پیوسته
خشك سال قورقلق سیل یعنی قتلق ویا حرف وحدت حرف مصدر دیدین یابس سویلنمش
اسکندریه دن مراد مصرده اسکندریه سیدر بدید عجم بای عجمله اوقورور رومیلر بای
عربیله اشکاره دیمکدر عنان طاقت خلق بیانیه ولامیه در درهای آسمانك لامیه
در مجازا محسوس اسکندریه ده قورقلق بیل ظاهر اولدی شویله که خلقك عنان
طاقتی اللرندن کیتمش ایدی زیاده قتلقدن واجلقدن وکوکك قپوسی براوزدنه بغلنمش ایدی
یعنی یغمور یغمازدی ویریوزندن برکت قالقمشدی واهل زمینك فریاد وفغانی آسمانه
اولشمش ایدی اجلقدن وقتلقدن خلق برینه درویشان یازانلر نسخه لری تتبع
ایلمامشلر قطعه نه ماند جانور از وحش وطیر وماهی ومور که برفلك نشد از بی نوایی
افغانشی جانورنونك سکونیله وواولت فتحیله جانلی دیمکدر زیرا وروا ولت فتحیله

ادات نسبت دراز بونده حرف تبيين در وحش انسانله مأنوس اولميان حيواندر
كه حرف بيان نشه بونده نزفت معناسنه دربي نوابجي بي ذادي وبجي نعمتي ديمكدر
دود رويش خراساني حكايه سنده نوانك معناسني بيان ايلميوب بونده صحاح فرسدن
نعمتله تفسير ايدينه تعرض ايلين بي وجه تعرض ايلمش افغانش شين ضمير جانوره راجعدر
محصول بيت وحش وطير وماهي وموردن جانلي قالمديكه نواسز لقدن فلكه افغاني كتمه‌يي
يعني كيتمدي نشه لك فاعلي افغاندر حاصلي جميع جانلىلر محنت وعذابدن ايدي قلقه
عجب كه دود دل خلق جمع مي نشود كه ابر كردد وسيلاب ديده بارانش دود دل خلق
لاميه لر در مجازا مي نشود تقديري نمي شود در ضرورت وزن ايچون بويله اولدي
كه بونده حيني معناسنه در كردد فعل مضارع مفرد غايب در كردبدن كه اصلنده دونمك
معناسنه در نته كه كردي فعلنده مفصل بيان اولندي على كل حال صيرورت معناسنه استعمالي
نقل طريقيله در سيلاب مركبدر سيل الله آبدن سيل عربيدر صو سيلي ديمكدر ديده به اما
استعاره طريقيله در بارانش شين ضمير ابره راجعدر محصول بيت عجبدر كه چوق اقليو باش
دوكمكدن واه وناله ايلمكدن خلقك كوكلي دوتيني بولوت اولوب كوزلري سيلابي
باران اولميه يعني عجبدر كه خلقك كوكلي دوتيني جمع اولميه كه بولوت اوله وكوزلري سيلابي
اول بولودك يغموري اوله حاصلي بو محل تعجبدر زيرا حددن زياده آه وناله وكريه
ايلديلر قلق محنت وعذابندن درچنين سالي محنتي دو راز دوستان كه سخن درو
او ترك ادبست خاصه در حضرت بزركان وبطريق اهمال اسرار دركذشتن هم نشايد
طايفه بر عجز كوينده حمل كنند پس درين دو بيت اختصار كنيم كه اندكي دليل بسياري
بود وشيتي نمونه خرواري سالي يا حرف وحدت محنتي يا حرف وحدت محنت تفعيل
بابندن اسم مفعولدر بو كلمش ديمكدر ظاهر بودر كه پشت انساندن كنايتدر دور ازدوم
دوستان دعاء له دردو سيلردن ايراغ اولسون دين ادايه خلل ويرمش كه حرف رابط
صفت سخن مبتدا وصفا ومصدرت مفعول له اضافتيدر ترك ادب دانجي بويله در
وخبر مبتدا در خاصه خصوصا ديمكدر نته كه نظامي مخزن الاسرارده بيوردر بيت هست

بي

ردي
سرودي

زیادی همه را ناکی یز خاصه زیاری که بود دستگیر تشنه یه ضرورت وزن ایچون در
حضرت حضور معناسنه دربزرکانه اضافت لامیّه در یا حرف مصاحبت طریقیٔ اهمال
بیانیه سران سرجهت وسودا معناسنه دروان اسم اشارتیدر وصف مخنّثه درکنه شتی
تجاوز ایلمه دیمکدر یعنی اهمال ایلملك نشایه لایقدکل که حرف تعلیل طائفه یا حرف
وحدت وهمزه حرف توسّل همزه حرف وحدت دین خطای سابقی اوزره ذاهب اولمش
عجزکوینده لامیّه در بر عجزکوینده حمل کشته لك مقدّم مفعولیدر برین بونده بدین
معناسنه درنته که بعض شرّاح نسخه ده بویله واقعدر یا حرف مصاحبت ویا حرف
ظرف کینم فعل مضارع متکلم مع غیره ویا فعل امر متکلم مع غیره در اختصارا ایده رز
ویا ایده لم دیمکدر که حرف تعلیل اندکی مبتدا دلیل بسیاری لامیّه در و مبتدا ثانی
بود فعل مضارع مفرد غایب خبر مبتدای ثانی وجملهٔ اسمیه خبر مبتدای اول وایکی
یا حرف تنکیر حرف مصدر وحرف وحدت طوتانلر معنا جهتنه ناظر اولمامشلر
مشتی یا حرف وحدت بونده براوج دیمکدر نمونه اوزلك دیمکدر وهمزه اضافتیچون
کلمشدر خروار اصلنده اشك یوکنه اسمدر صکره هر یوکه اطلاق ایلدیلر تحریف
ایدوب توریچه خوار دیدیلر شول معروف ظرفه وبعضلر دیدیلر خوار غاردن
درعینی خایه تبدیل ایلدیلر یا حرف وحدتیدر حرف اصلیه دردیلر عندی شول یلمشلر
نمونهٔ خرواری لامیّه در محصول زرکیب شو بخلیی بر قحط وغلاسنه ده بر مخنث
دوستلردن ایراغ اولسون که انلك وصفنده سوز سویلملك ترك ادبدر خصوصا اکا
بر نظر ایله وطریق اهما الله انلك اوصافی ذکرندن تجاوز ایدوب یجمکده لایق دکل
زیرا بعض طائفه کوینده انلك عجزنه حمل ایدرلر قادر اولمادی شانه کوره ایچ
وصفا ایلمکه دیولر بس بو ایکی بیتله اختصار ایده لم که ازاجق نسنه چوغلق
دلیلی اولور وبراوج نسنه بر اشکك یوکندن ارتق اولور قطعه کرچه تر بکشد ان
مخنث را تتری را دکی نیاید کشت تر تا تاردن مخففدر ضرورت وزن
ایچون بکشد بانلك ضمی وسکونی کاف عربیله ضرورت وزنیچون تری یا حرف تنکیر

وبادات مفعول دکر لفظ مشترکدر داخی معناسیله غیری بیننده ودکر کس دیمک
دکر نیاید کشت کشتن معناسنه در شراح دکی یرینه بدان یازدلر لیکن صحیح نسخه
لره مخالف یازمشلر محصلی اکر اول مخنثی تاتار اولدیکه قتلنه تاتاری تعیین
ایلدوکی انکیچوندر که اول زمان عرب وعجمک پادشاهی هولاکو ایدی واول جمیع عسکرلری
کافر تاتارلری ایدی وتاتار زیاده بیرحم خونخوار اولور علی الخصوص که کافر اوله تتری داخی
انکیچون قتل ایلمکه کولک ویاغیری کیمسه تتری انی قتل ایلدی وکیجوک اولدرمک کولک حاصلی
بویله مخنثی قتل ایدن تاتاری قصاص ایلمک کرک چنه باشد جو جر بغدادش آب ۲
در زیر وادی پشت جسر جیمک کسریله وسینک سکونیله کمیلر اوزره قورلان کوپری یاکه
بغدادک کوپروسی بویله در وشین ضمیر منکی ومخنثه راجعدر آب باشدک
اسمی ودر زیر خبری ادی ایله معطوف بر پشت در زیر کیبیدر ومحصل بیتک نجه یه دک
بغداد کوپروسی کبی اوستندن ادم التندن صو کچه یعنی اوزرنده ادم التنده صو
اوله آب دن زیر فرجینک صو نمسندن کنایتدر چنین شخصی که طرفی از نعمت او
شنیدی دران سال نعمت بیکران داشت تنک دستانرا سیم وزر دادی ومسافرانرا
سفره نهادی کروهی درویشان از جور فاقه چنان آمده بودند اهنک دعوت او
کردند ومشورت بمن آوردند سر از موافقت باز زدم وکفتم شخصی یا حرف وحدت
که حرف رابط صفت نعمت بونده وصف ویا صفت معناسنه در زیرا نعمت مدحده
مستعملدر اویله اضافت لامیه در نعمت بی کران بیانیه تنک دست وصفه ترکیبیدر
بحسب لغتالی طار یعنی الی یوفقه فقیردن کنایتدر والف ونون ادات جمع ورا حرف
صله داری یا حرف حکایه نهادی یا سیه بویله در کروه بولک دیمکدر ویا حرف
وحدت درویشان بدلدر کروهدن جور فاقه لامیه در بجان با حرف صله جانه
کلدیلر انلرده استعمالده جاندن اوصاندیلر دیمکدر اهنک دعوت او مصدرک
مفعولنه ولامیه اضافتلریدر بو کلامدن معلومدر که حضرت شیخک درویشلری
دعوت ایلمشا وله مشورت میمک وواولک وراناک فتحه لریله وشینک سکونیله

وشورت میمك فتحی وسینك ضمی وواوك سكونیله وشوریا شینك ضمی ورانك
فتحیله برمعنایه درطانشقلق دیمكدر سراز موافقت باززدم باشمی انلره موافقت
ایلمكدن كیرو اوردم واعراض ایلمكدن كنایتدر محصول ترکیب بونجلین برشخص كه
نشندن بومقداری ایشه‌لك اول سنه ده نعمت بی نهایه‌سی واریدی حاصلی
اهل مكنت وقدرت ایدی الی یوفقه اولانلره اقچه والتون ویردی مسافرانه
وغربایه سفره قوردی یعنی ضیافت ایدردی بربلوك درویشلر فقر جورندن جاندن
اوصانمشلر ایدی وانك دعوت وضیافتنه قصد ایلدیلر وبكا مشورت كتوردیلر
یعنی بنمله مشاوره ایلدیلر انلره موافقتدن اعراض ایلدم ودیدم قطعه نخورد
شیر نیم خورده سك ور بسختی بمیرد اندر غار نخورد فعل نفی استقبال شیر فاعلی
نیم خورده یمه دن واچه دن بركمسه نك ویا برنسنه نك ارتغنه دیرلر فضله معناسنه
كه عربجه سؤر دیرلر سگه اضافت لامیه در ایتك ارتغی دیمكدر ور واو حرف حال
ورای مفرده حرف شرط اكردن مخففدر شراح واو ایله اكی یازمشلر لكن صحیح نسخه لره
مخالف یازمشلر بسختی با حرف مصاحبت ویا ظرف ویا حرف مصدر مغاره مغاره معناسنه
در محصول بیت ارسلان ایت ارتغنی یمز حالا بو كه مغاره ده شدت جوعله اولورسه ده
تن بیچاركی وكرسنكی بنه دست و[illegible] بپیش سفله مدار مصراع ثانی اولنده
بنه فعلنك مقدم مفعولیدر با حرف صله بیچاركی كاف هاء رسمیه بدلدر ویا حرف
مصدر بیچاره لكه دیمكدر كرسنكی كاف عجمك ضمی ورانك سكونی وسینك كسریله
ویا مصدرله اجلق دیمكدر بو ایكی لفظنه بنه فعلنك مفعول لغیر صریحلریدر
بنه با حرف تاكید ونه نونك كسریله وهای اصلیه ایله فعل امر مفرد مخاطب قور
دیمكدر واو حرف عطف ومدار معناده بنه فعلنه معطوفدر ودست مفعولی
وپیش ظرف مكانی وسفله یه اضافت لامیه در محصول ترکیب تنكی بیچاره واجلغه
قو یعنی تسلیم ایله والكی الچق اوكنه احتیاج عرض ایله دیمكدن كنایتدر كرفریدون
شود بنعمت ومال بی هنررا هیچ كس مشمار بهیچ كس با حرف تاكید مشمار فعل

نهي مفرد مخاطب صايمه يعني حسابه المه محصولیست اکر نعمت وما الله فریدونه او کوردم
هنرنزي هيج كيمسه صايميه يعني بي هنر اولان هيجه صايمه حاصلي انسانی يرينه
قومه ديمكدر پرنيان و نسيج برنا اهل لاجورد و طلاست بر ديوار پرنيان منقش
قماشه جنسنه ديرلر و نسيج اغربهالو قماشه ديرلر يعني معتبر قماشه ديرلر بر حرف
استعدنا اهلدن مراد نادانلردر لاجورد معروف وطلا طانك كسريله يالذز التونه ديرلر
محصول بیت نادانك اوزرنده پرنيان ايله نسيج ديوارك اوزرنده لاجورد ايله طلاء
كبيدر و ادات تشبيه مضمردر يعني نا اهلك اوزرنده اغربهالو قماشلر لاجورد التون
صو ايله منقش ديواردر طلايي بجم اماله ايدوب طلي دير موسايي موسي وعيسايي
عيسي ايله كلدي كبي حكايت خاتم طايي راكفتند از خود بزركتر همت در جهان
ديده يا شنيده روزي چهل شتر قربان كرده بودم و با امراي عرب بكوشه صحرا برون
رفتيم خاركشي را ديدم كر پشته خار فراهم اورده كفتم بمهماني خاتم چرا نروي كه خلقي
بر سماط او كرد امده اند كفت بيت هر كه نان از عمل خويش خورد منت خاتم طايي
نبرد من او را بهمت و جوانمردي برتر از خود ديدم خاتم عرب تانك كسريله اوقور اسم
فاعل وزني اوزره اما عجم تانك فتحيله استعمال ايدر شارحك بري تا بنى مفتوح اوقودغنه
واقف اولمادوغندندر تايه منكردر طاييه اضافت بيانيه در طايي اسم منسوبدر دين
اصل لقب طيء اولوب نسب شاذدن اولدوغنه اكاه دكل ايمش بزدكتر اسم تفضيل
وهمت هانك فتحي وكسريله فاعلي معناسني قصد ايدرلر ديده ده وشنيده ده اولان
يا ضمير خطاب و همزه حرف توسل همزه لرخطا بيجوندر دين قايل خطابدن كل ايمش روز
يا حرف وحدت چهل فرق امراي عرب لاميه امرا اميرك جمعيدر زيرا فعيل وزني
اوزره اولان اسم اكثر بو وزن اوزره جمع اولور فقيرلك فقرا كبي خاركش وصف تركيبيدر
كيندن ديكن قرجي و يا حرف وحدت دكن يولجي دنسه ده جايز اما قويديجي
ديمزز بعض شارح ديه وكي كبي كه حرف بيان و يا حرف رابط صفت بشته ديه يه
ويغنه ديرلر بوندن مراد يغندر پس ارقه يوكي دين غلط سويلمش خاتم اضافت

بيانيه دريشته ده اولان همزه وحدت ايچوندر دين ايكي وجهله خطا ايلمش فقد بو

فراهم آورده جمع ايلمش ديمكدر مهمان يا حرف صله ميمك كسري وهانك سكونيله قونقه

دينلركه عربجه ضيف ديرلر ضادك فتحيله ويا حرف مصدركه حرف تعليل خلقني يا حرف

وحدت بر حرف استعلا سماط بونده سفره معناسنه در كرد آمده انه جمع اولمشلر هر كه نقدير

هر كس كه در حذف وايصال طريقيله ترك اولندي پس كه مبتدا نان خوردلك مقدم

مفعولي مرجحي واز عمل غير مرجحي عمل خويش لاميه خورد واو رسميله خانك ورانك

فتحه لريله فعل مضارع مفرد غائب ييردمكدر منت خاتم طائي مصدرك فاعلنه

اضافتيدر نبرد فعل نفي مستقبل مفرد غايبا بلتمزد يمكدر بونده كوترمز مراد در من

وابن ابي ديمكدر بهمت با حرف ظرف ويا حرف مصاحبت جوانمردي يا حرف مصدر برتر

بوجه رك يعني اعلى محكايه خاتم طايي يه ديديلركه كندن اولو رق همتلو

كيمسه جهانده كورمش خاتم ديدي بر كون فرق دوه قربان ايلمش ايدم وعرب بكلريله

كوشه صحرايه طشره كتمش ايدك برخاركشي كوردم كه ديكن يعني جمع ايلمش ديدم نيچون

خاتمك ضيافتنه وار دمازسين كه بربلوك خلق انك ضيافتنه وار دوب سفره سي اوزره

جمع اولمشلر خاركش بوبيتله بر يعني هر كس كه كندي كسبيله معاش ايده خاتم طا

يينك منتنى كوتورمز حاصلي انك منتي يوكنى چكمز خاتم ديدي بن ابي همت وجوانمر

دلكده كندمدن يوجه رك كوردم يعني اني كندمدن زياده بلند همت كوردم حكايت

موسي پيغمبر عليه السلام درويشي را ديد كه از برهنكي بريك اندر نهان شده بود كفت

يا موسا دعايي بكن تا خداي تعالي مرا كفاف دهد كه از بيطاقتي بجان آمدم موسي

عليه السلام دعا كرد تا حق تعالي ورا دستكاهي داد پس از چند روزي كه از مناجات

باز آمد ديد پيش كرفتار وخلقي انبوه برو كرد آمده كفت اين را چه حالتست كفتند

خمر خورده وعربده كرده ويكي را كشته اكنون قصاص ميكنند درويشي را يا حرف

وحدت ورا ادات مفعول برهنه بادة فتح وكسر جايزدر ورا مفتوح در چبلق ديمكدر

عربجه عريان ديرلر عينك ضميله وكاف عجم هاي رسميه نك بدلدر ويا حرف مصدر

چبلقلو

چیلقلق دیمکدر با حرف ظرف ربك رانك كسری وكاف عجمله قمر دیمکدر عربجه رمل
دیرلر رانك فتحیله ومیمك سكونیله اندر با متضمن ولدو عجب معنا یی ظن فتحی تاکیه
ایدر قرهان نونك كسریله كیز لودیمکدر دعایی یا حرف وحدت ویا تنکیر تا حرف تعلیل
کنا فی یا وحدت ویا تنکیر كه حرف تعلیل دستكاه دالك فتحی وسینك وتانك سكونیله
قدرت ومكنت دیمکدر ویا حرف وحدت ویا حرف تنکیر حرف وحدته تخصیص ایدنلر
ایلین امعان نظر ایلمامش دستكاهه دنصكره داد برینه دهد له اجابت امدی یازانلو صحیح
نسخه لره مخالف یازمشلردر فاعلی موسا وسینك ضمیر درویش برهنه یه راجعدر خلقی
یا حرف تنکیر انبوه فتح همزه وسكون نون وضم با وهای اصلیه ایله چوق معناسنه یعنی كثیر
عربده سرخوش مخصوص حضرت موسا بردرویشی كوردی چیلقلقدن قم ایچنه برهان
اولمش یعنی كندوبی قمله ستر ایلمش دیدی یا موسی بردعا ایله خدا ابکا كفاف ویره كه
طاقتسزلكمدن جاندن بیزار اولدم موسی دعا ایلدی تا حق اكا قدرت ومكنت ویردی
بنچه كون نه نصكره كه موسی مناجاتدن كلدی حریفی مواخذ وكرفتار كوردی واوزنه
خلق كثیر جمع اولمش دیدی بوكه نه حالدر دیدیلر كه خمر ایچمش وسرخوشلغله غوغا
ایلمش وبر كیشینی قتل ایلمش شمدی حریفی قصاص ایدرلر بیت گربه مسكین اكر پر داشتی
تخم گنجشك از جهان بر داشتی گربه مسكین بیانیه پر یای عجمك فتحیله یونه قنات
معناسنه درداشتی حكایت حال ماضی مفرد غایب قنت طوتاریدی یعنی قنادی اولیدی
تخم معروف گنجشك كافك وقافلی بعض اعجام عربی وبعضی عجمی اوقودیلر وجیم عربیه در
كاف ثانیه بر داشتی فعل ماضی حكایت حال مفرد غایب جزای شرطدر قالدردی
دیمکدر محصول مسكین گربه نك اكی قنادی اولیدی سرچه نك تخمینی جهاندن
قالدردی یعنی فرصت الینه كیرسه دنیاده بر سرچه قومازدی المدرق بیت بوبیت شجره
شجره اضراب اوزاسندن اولدوغیچون شراح بوبی نثر ظن ایلمشلر كه نثر شكلنده یازمشلر
عاجز باشد كه دست قدرت یابد برخیزد ودست عاجزان بر تابد عاجز تقدیری
شخص عاجزدر باشد كه اولوركه دست قدرت بیانیه در ویابدك مقدم مفعولی

دینه

عاجز

یابد بونده بوله معناسنه دربابیدن بوخبردر فعل مضارع مفرد غایبدر برضربه ندن قالقار
واو حرف عطف دست عاجزان لامیه وبوتابدن مقدم مفعولیدر. بوحرف تاکید تابد
فعل مضارع مفرد غایب دن تابیدن تافتن دن دیلر خطا ایلیه یلر مخصوصیدر عاجز زبون
کیمسه اولورکه قدرتسزلکی بولنور یعنی قادر اولمیه قالقار وعاجزلرک الینی بودر حاصلی عاجز
اولورکه قدرت ال ویرمیه ضعیف وزبون اولانلره جور وجفا ایدرسنه که عالمده تکرار
مشاهده رباشد بونده اولور واوله معناسنه متحمله یعنی واقع اولورکه عاجز اولان
کیمسه قوت قدرت صاحبی اولمیه یعنی اکا قدرت ال ویرمیه عاجز اولان کیمسه نک
الینی بورر یعنی جفا واز اراید د موسا علیه السلام بحکمت جهان افرین اقرار کرد واز
تجاسر خویش استغفار راید ولو بسط الله الرزق لعباده لبغوا فی الارض بر خوانده
با حرف صله حکمت جهان افرین لامیه جهان افرین وصف ترکیبیدر تقدیری خدای
جهان افریندر تجاسر تفاعل بابندن مصدردر جرأت معناسنه ثلاثیسی جسارتدر دیسه
تجاسره کستاخلق دینر کستاخلق ایلمشدر خویشه اضاف لامیه در استغفاره تفکره
برکره لفظی مقدردر لو حرف شرط بسطه فعل ماضی مفرد مذکر غایب فعل شرط الله لفظا
مرفوع فاعلی الرزق واننک کبی ایله مفعول صریحی لعباده غیر صریحی لبغوا فعل ماضی جمع مذکر
غایب جواب شرط فی الارض ظرف مکاندر لبغوا فعلنه مخصوص ترکیب حضرت موسا
علیه السلام خدانک حکمنه اقرار ایلدی وکندونک اول حریف ایجون ایلدوکی دعایه
جراتندن استغفار ایلدی ومذکور ایتک مضمونی اوقودی واکر خدا قوللرینه
رزقی واسع ایلسه یریوزنده البته بری بری اوزره ازغونلق ایدرلردی یعنی
غنی ایلسه بری برینه ظلم ایدرلردی واکر قوتسیخ فقیر ایلسه هلاک اولورلردی
دیدیلرکه بو آیت کریمه اصحاب صفه نک بو طائفه سی حقنه نازل اولدی که وسعت
رزق وغنا طلب ایلدیلر بیت ماذا اخاضك یا مغرور فی الخطل حتی هلکت
فلیت النمل لم یطر ماذا اسلوب عربیت اوزره ایکی وجهله اعراب اولور بریسی
ما اسم استفهام محلا مرفوع مبتدا وذا اسم موصول الذی معناسنه واخاض فعل

ماضي مفرد مذكر غايب در افعال بابندن ادخال معناسنه اما اصلنده صوديه استعمال
مستعملدر يعني صويه ادخال ايلمك مثلا اخاض دابة في اذا ادخلها ديرلر يعني واني
صويه كيردي ثلاثي لازمدر وافعاله نقل ايلكله متعدي اولور خاض يخوض
خوضا نصر بابندن اجوف واويسندن كاف ضمير مرفوع منصوب محلا منصوب مفعولي جمله
فعليه اعرابدن محلي يوقدر صله سيدر زانك وذا صله سيله اعرابدن محلا مرفوع
خبر مادر وجملهٔ اسميه نك اعرابدن محلي يوقدر جملهٔ ابتدائيه در پس معناسي سنه د
شول كه سني ادخال ايلدي ديمكدر ايكنجي وجه اولدركه ماذا مجموعي اسم واحد اعتبار
اولنه اي شي معناسنه محلا مرفوع مبتدا اوله نسنه ديمكدر اخاضك جملهٔ فعليه اعرابدن
محلا مرفوع خبر مبتدا معناسي اي شيء جعلك خايضا ديمكدر يعني نه شي ادخل
ومقحم قلدي ديمكدر يا حرف ندا مغرور منادا اي مفرد معرفه مبني در ضم اوزره
في الخطر جار مع المجرور اعرابدن محلا منصوب مفعول فيهدر اخاضه فعلنك يعني
غير صريحي ظرفيدر خطر خاي معجمه ايله وطاي مهمله نك فتحه لريله اشراف على الهلا
كه تفسير ايدرلر يعني هلاكه قريب اولمق حتي بونده تاي تعليليه معناسنه در هلكت
فعل ماضي مفرد مذكر مخاطبدر ضرب بابندن هلاكا وهلوكا ومهلكا ومهلكا و
مهلكا ومهلكة كلور مصدرلري اسمي هلوك كلور هانك ضميله مصدر تهلكه
ده كلور شذوذا فاحفظ فليت فا شرط محذوفه جوابيدر ليت لامك فتحيله حرفدر
حروف مشبهه بالفعلدن عمل نونك فتحيله قرينجه ديمكدر لفظا منصوب اسم ليت در
لم يطر طانك كسريله فعل جحد مفرد مذكر غايب جمله فعليه اعرابدن محلا
مرفوع خبر ليت در ايكي راء ضرورت وزن ايچون كسرهٔ اشباع ايله اوقنور كر تغيير ابو با
منوله اولور بعض شارح لم يطرك طاسني مفتوح اوقيمق كرك خطرك طاسنه
قافيه ده موافق اوله ديمش وبعضيسي فتحك جوازينه حكم ايلمش ايكن ايكيسي
بيله سهو ايلمش زيرا طا وحركتي حروف وحركات قافيه ده داخل دكلدر فقد بو
لم يطر ده طا فتحله در اكسر ايله اوقنور قافيه ضرورتيچون دين خطا ايلمش زيرا طانك

ردّ سودوري
وشمعي
وابن سيد علي
ولامعي

حالی مذکور کبی درامارانک کسری وتولته یاسی ضرورت وزن ایچون درقافیه
تعلیقی یوقدر فتأمل محصل ابیات ای مغرور سینی نه شروع ایتمه‌دی خطرناک محله
تاکیم هلاک اولیدوک یعنی مخوف محله سینی نه نسنه ادخال ایلدی هلاکه سبب
اولدی نه اولیدی قرنجه او جمیدی جمیع دللرده قرنجه‌نک قنتلنمسی ضرب مثلده
وعجملت کبی بونده مصکوره کلن قطعه‌ده کندی حضرت شیخ ایراد ایدر وتورکیده
قرنجه‌نک قنادی بیدی زوالی دیرلر نظم سفله چو جاه آمد وسیم وزرش سیلی
خواهد بحقیقت سرش بو ایکی بیتی رباعی دیو یازنلر احوال نظمه‌دن بی‌عجیب برهه
ایمشلر وبو نظمه بیت اطلاق ایلین وشرحنده بیت یازن هنوز بیت بنه دیرلر بیلمن
ایمش سفله اصل لغتده سینک فتحی وقافک کسریله اسم جمعدر الحق قوم معناسنه
صکره بعض عرب فانک کسرینی سینه نقل ایلدیلر بعده سلبعه حرکت سین وسفله
دیدیلر کنز جمع معناسنه لیکن عجم بو شکلی مفردده استعمال ایلدیکی بونده‌کی کبی
الحق معناسنه بروا تقدیریله امدک مقدم مفعولیدر زرش ضمیر سفله‌یه راجعدر سیلی
سینک ولامک کسریله ویای اصلیه ایله تورکیده سله معناسنه درهایزده دیرلر
سیلینک یاسنه کسره حرکت ویردیلر ضرورت وزن ایچون دینلر صورتنه سیلی اورمق
کولک احوال اوزرنه مطلع دکل ایکن بویله کتابلره شرح یازدقلری ایچون یایه کسره حرف
حرکت ویرمکسزن موزوندرنته که حضرت مولانا جامی عروضنده بسمله تقطیع
ایلدکده مفعولن مفعولن فاعلات بیوردیغی بو نکته‌ده اوّلکی مفعولن کلمه‌سی ناموزون
اولمازنهایتی سایر مضارعیه تقطیعده موافق اولماز لیکن ضرر ویرمزنته که
اوزانی تتبع ایده‌نه معلومدر نظامینک مخزن الاسراری اوّلی ونوا بیننده
خیرتا الابراری اوّلی بسمله ایله واقع اولمش وسایر ابیاتک تقطیعاتنه موافق
دکل لیکن موزوندر حضرت مولانا جامینک تقطیع ایلدوکی کبی سیلی بعض
شارح اوغلانجقلرک اسات حسینه‌ده یوزنه اوردولن تپانجه ایله وسایر بیان
ایلمش وبعضی اکسیه اوردولن سله یه تخصیص ایلمش لیکن ایکیسنه‌ده تخصیصه

خطا ایلمش زیرا استعمالده اعمدر نته که اپی بیلنه معلومدر سیلی سلّه معناسنه در
وکا متصل ولان همزه وحدت ایچوندر دین ایکی جهتدن خطا ایلمش زیرا بوندّه
همزه‌نك وجودی یوغیکن همزه اثبات ایلمش وحدتیچون منصوص اولان یا ایکن
وحدته دلالتی همزه یه حکم ایلمش بحقیقت یا حرف ظرف ویا حرف مصاحبت بعض
نسخه ده حقیقت یرینه ضرورت دوشمش بر ش ضمیری کنه سفلیه راجعدر محصل بیت
الحق کیمسه یه کرمنصب والتون واقچه کله یعنی بو منکولره مالك اوله دتا تندن
نامعقول وناشایسته ایشلر وتکبر وغرور بعلو بس انك باشی بالضرورت وبالحقیقت
بتانجه ایستر حاصلی کاتادب لازمدر این مثل آخرنه حکیمی زدست موهمات
به که بناشه بر ش این اسم اشارتدر مصراع ثانیه ومثل دن مراد ضرب مثلدر که
مصراع ثانیدن عبارتدر آخر ادات تاکید وتعریض بونده ادات استفهام انکاریدر
حکیمی یا حرف وحدت زدست اصلنده زده است در ضرورت وزن ایچون حذف وایصال
ایلدیکی محصل بیت بو ضرب مثلی بر حکیم اورمدیکی یعنی البتّه اوردیکی قرنجه نك
اول یکلدکه قنادی اولمیه حکیمك سوزی حاصلی بودرکه قرنجه نك قنادیدر زوالی
وقصه دن حصه بودرکه حضرت موسا علیه السّلام دعا ایلدیکی کیمسه نك غنا
سبب قصاص اولدیغی حکمت پدر را عسل بسیار است ولیکن پسر گرمی دار است
گرمی وصف ترکیبیدر حرارت دار معناسنه زیرا گرمی یای مصدریله حرارتدر
دیرلرکه کسه ذاتی اولسون کسه کسه عارضی جادة المزاج دیر ذاتیته تخصیص ایله
بلا مخصص ایلمش محصل بیت بو حکمت سابق حکایتده تمثیل طریقیله واقع اولمش بودر
بدرك عسلی چوقدر اما اوغل حرارت داردر یعنی باباسی اوغلنه عسل ویرمدیکی
بخلندن وخساستدن دکلدر بلکه ضررندن خوف ایلدکه حرارتی ارتره دیو
قورقار ایدیکی الله تعالی هر کسی غنی ایلمدیکی اول جهتدندرکه هر کس غنایه
تحمّل ایلمز حضرت موسا حقنده دعا ایلدیکی فقیر کبی بیت تمام مقصودی تو
ضیح وتنویر ایلر بیت آنکس که توانکرت نمی کرداند او مصلحت تو از تو بهتر داند

توانکی قدرت وقوت صاحبی دیمکدر و تا ضمیر خطاب در کردانه فعل مضارع مفرد
غایبه کردانه ندر بصیر معناسنه سایقا منکور اولان کبی مخصوصدر اول کیمسه
که سنی غنی ایلمش یعنی الله کرمیله اغنیادن و صاحب ثروت ایلمش اوله سنک مصلحتکه
وسکا لایق و موافق اولانی سندن یکرک بیلور زیرا هر کس غنایه تحمل ایلمز فقیر
ریک نشین کبی که سابقا مرور ایلدی حکایت اعرابی را دیدم در حلقهٔ جوهریان
بصره حکایت همی کرد که وقتی در بیابان راه کم کرده بودم و از زاد معنی با من چیزی نمانده
بود دل بر هلاک نهاده بودم کر ناکه کیسهٔ یافتم پر از مروارید هرکز آن ذوق و شادی
فراموش نکنم بپنداشتم که کندم بریانست و باز آن تلخی و ناامیدی که معلوم کردم که
مروارید است اعراب بریه ده ساکن اولان قومک اسمیدر و اسم جنسدر جمعی اعراب
کلور پس شیخک اعرابی بیورردوغی یای وحدتله در و را ادات مفعولدر خلقه دن
مراد چادسولردر جوهریان یا حرف نسب و الف و نون ادات جمع جواهر صاتیجیلردن
عبارتدر خلقه نک اضافتی بیانیه در و بصره یه لامیه در زاد معنی بیانیه درع
بحکدن عبارتدر هر نه ایسه پس زاد سفر ایچون النان طعام و معنی ذخیره ایدلمش
طعام دیمکدر یانمه سویلمش دل بر هلاک نهاده بودم کونکلمی هلاکه قومشدم یعنی
هلاک اولمغی مقرر ایلدم کر حرف بیان ناکه کیسه یا حرف وحدت و همزه حرف
توسلدر مروارید میمک ضمی و رانک سکونیله انجو دیمکدر شادی یا حرف مصدر
بنداشتم بای عجمک کسریله فعل ماضی متکلم وحده ظن ایلدم دیمکدر کندم
بریان بیانیه کندم کاف عجمک فتحیله بغدای دیمکدر بریان بونده قاورلمش معناسنه
در شارحک بریسی قاورلمش بغدای دیدیکن نصکره بعضلر دیدیلر که اوتمه بغدا
دیمش و بعض شارح قورلمش بغدای در دیو یعنی کننه ویه اسناد ایدوب اوتمه
منکور شارحه اسناد ایدوب تعصب ایدوب دخل ایلمش لیکن بو قولی مرحوم
تلخی و ناامیدی یالری مصدریه لردر مخصوصدر بصره جوهر فروشلری مجلسنده
بر اعراب کوردم یعنی بریه نشین کوردم که حکایت ایلردی که بر وقت بیابانده

کم ده

ایدر

یوق یره مشغولم وزاد معیندن بمله هیچ برنسنه قالمامشدی کوکلمی هلاکه قودم
یعنی موتمی مقرر ایلدم ناکاه انجودن طولی برکیسه بولدم هرکز اول ذوق وشادلغی
فراموش ایلمزمکه بولدوغمدر ظن ایلدم که قاورلمش بغدایدر وکنه اولامیه
سزلغی واجیلغی که تخصیص بیلدیکه انجوامش قاورلمش بغدای دکل ایمش
معنی بونده مراد ولازم اولان نسنه معناسنه دردن بی معناسولمش دلک
ماقبلنده بودا وادایه نلرزاید ایلمشلو ویاز لفظندن صکره فراموش نکنم عبارتی
ذکر ایدنلر یعنی کتابنه کتورنلر بی فایده ذکر ایلمشلر قطعه در بیابان خشک و
ریگ روان تشنه را در دهان چه در چه صدف ریگ رانک کسری وکاف
عجمله قم دیمکدر روان صفت مشبهه در اقمان معناسنه تشنه را دا ادات تخصیص
صدف معروف محصولی توزی بیابانده واقمان قمده یعنی بریه قمده تشنه نک
دهاننده انجو نه صدف نه یعنی ایکیسی برابردر زیرا کسی عطش ایدوب صوسزلغی
قانده ماز شارحک برسی مصراع اولک معناسنده یعنی در بریه دیمش و برسی
شویله ظن ایلمشکه ریگ روانی بیاندر واعتراض ایلمش لیکن مقصوده عدم وصولندن
کنه ومعترض اولمش بیت فکم من عائب قولا صحیحا وآفته من الفهم السقیم مردبی
توشه کاوفتاد از پای در کمربند اوچه درچه خزف مردبی توشه بمانیه توشه
ازقیدر کاوفتاد اصلی که افتاد ایدی ضرورت وزن ایچون حذف وایصال اولندی که حرف
رابط صفت واوفتاد واوله واویسز لغتدر دوشدی دیمکدر سقوط معناسنه
بس شراح کاو اصلنده که او ایدی او ضمیر غایب مرد بی توشه یه راجعدر وفتاد
فانک کسریله بعضیسنک قولی اوزره وضمیله بعضسنک وبری برینک قولنه
دخل وتعرض ایله کلری هپ فاسددر فارسیده بومقدار بضاعتله بویله مغلق
کتابه شرح یازمق غرابتدندر از پای افتاد فعلنه متعلقدر در حرف ظرف
کمربند قوشقه دیرلر در معروف خزف خا وزای معجمه ایله سقسی دیمکدر خزفه
سقسی پاره سی دینه اعتراض بلمن زاید ایلمش محصولی ازقیدر اوکه

ايتمدن دوشه يعني يورومكه طاقت وقدرتي قالميه انك قوشاغنده التون
اولمق نه سقسي اولمق نه يعني التونله طپراق اكا كوره برابردر زيرا بونلر قادر
طيورماز قوشقده التون اولمق مناسبي بودركه عرب وعجم فقراسي التوني
واقچه يي قوشاغنه باغلريب دريرينه برابر نلر معنادن اكاه دكللر ايمش
حكايت يكي از عرب ازغايب تشنكي هميكفت نظم يا ليت قبل يوما افوز بمنيتي
يا حرف ندا منادي محذوف تقديري يا الله ليت حرفيدر حروف مشبهه دن اسمي
وخبري محذوف وقدر ليت الحال كما اتمنى قبل ظرف افوز منية فعلية وزني اوزره
اسميدر موت معناسنه ويا ضمير متكلم محلا مجرور مضاف اليه يوما بدليدر ظرف
دن يومدن بونده مراد مطلق ظرفدر يعني مطلق وقت پس يومي تعريف شهرله
تعريف ايلدكه نصكره اما بونده مناسب اولان يومدن مطلق وقت مراد اولمقدر
دينه اعتراض ايليني بيتقريب تعصب ايلمشدر افوز فعل مضارع متكلم وحده ظفر بولم
ديمكدر نصر بابندن اجوف واويدر يا حرف جر منية ميمك ضمي ونونك سكونيله
اندر ومراد معناسنه در ويا متكلم محلا مجرور مضاف اليه وجار ومجرور افوزه
متعلقدر محصلي يا الله نوليدي موت وفوتدن اول بركوندن آرزو ومراده
ظفر بوليدم نهر بلاطم ركبتي فاظل املا قربتي نهر مجرور درمنيه دن بدلدر اولمغله
مرفوع اولمقده جايز مبتداي محذوفه خبر اولمغله تقديري تلك المنية نهر بلاطم
فعل ماضي مفرد مذكر غايب لغتده طپانجه اورمقدر اما بونده مراد موجدن
موج چاريقمقدر زيرا تلاطم بري برينه طوقنمقده ده مستعملدر ركبه رانك ضمي
وكافك سكونيله دیز ديمكدر يا ضمير متكلم وحده محلا مجرور مضاف اليه
وركبه تقديرا منصوب مفعول به صريحيدر تلاطم نك وجملة فعلية صفتدر نهره
فاظل ان مقدر دله منصوب جواب تمنيدر تقديري فان اظل در فظل افعال
ناقصه دن اصير معناسنه فاعلي تحتنده مستتر انا عبارتدر متكلمدن املا فعل
مضارع متكلم وحده فتح بابندن مهموز اللامدندر طولدرم ديمكدر قربه قافك

منيتي

كسريله

239

بجاي

قافڭ كسريله طوله ديولركه عجم مثلي در بر ميمڭ فتحي وشينڭ سكونيله يا ضمير متكلم
وحده محلا مجرور مضاف اليه وقربه تقديرا منصوب مفعول به صريحيدر امدانڭ
وجمله فعليه محلا منصوب خبريدر اظلّ نڭ مخصوص بالمدحيدر مسيه ديدوكمز نهرم ركه
موجيدر يزي جاريار يعني بنم مرادم ديزه دك نهرم رحاصلي ديزه دك اوميغه كيرسم
وقربه في طولمدر اولسم يعني نه اوليدي بويله بر اوميغه ظفر بولسم اولوحهدن اول
تلاطم فعل ماضي صورتنده كلدي وكي تفاءل قصديله در حكايت همچنين در
قاع بسيط مسافري گم شده بود وقوت وقوتش بمانده ودرمي چند بر ميان
داشت بسيار بگرديد راه نبرد و بسختي هلاك شد طائفه برسيدند ودرمها پيش
نهاده ديدند وبرخاك بنشسته قاع بونده صحرا معناسنه در يعني وبسيط مبسوط
معناسنه در يعني اوزون وكلشن حاصلي بول صحرادیمكدر مسافري يا حرف وحدت كم
كافڭ عجمڭ ضميله يتك ديمكدر گم شده بود يتمش ايدي ديمكدر وقوت وقوتش
ديجي قوت وتوشه سي بمانده قالمش ايدي بربود تقديريله نتكه اسجاعده قاعده
در بگرديد چكن ندي يعني منذكور صحراده چوق كزدي يا حرف صله جاي يا حرف
وحدت راه نبردك مفعول صريحي بجاي غير صريحي يا حرف مصاحبت بسختي يا حرف
مصدر وشدت ديمكدر طائفه يا حرف وحدت وهمزه حرف توسل درمها ادات
جمعله راقچه لردیمكدر درمها نهاده نڭ مفعول اولي وپيش مفعول ثاني ومجموعي
ديدندڭ مفعولي برخاك بنشسته نڭ مفعول غير صريحي ومضمون بيته صريحي
مخصوص تركيب منكور ايكي عربي بيتي اوقيان عرب كبي. بر بيوك صحراده بر مسافر ضايع
اولمشيدي وقوت وتوشه سي قالمامشدي وبلنده بر قج اقچه سي وار ايدي صحراده
چوق دولاندي وچكن ندي ويوره يول ايلدمهدي يعني سلامت بطاسنه يول
چيقاره مدي وشدتله هلاك اولدي هلاك اولدوغي يره بر بلوك طائفه ايرشدي
وكورديلر اقچه يوزي اوكنه قومش وطراق اوزرنده بوقطعه يازمش قطعه
گر همه زر جعفري دارد مرد بي توشه بر نگيرد گام در ره تشنه بدمروت وزن

ایجو بر جعفریه اضافت بیانیه در جعفره منسوب آلتون دیمکدر که ابریلکله وجا
لصکله مشهوردر مردبی توشه بیانیه بر نکره در قالدم مازکام کاف عجمیله ادم معنا
در که عرب خطوه دیرخای معجمه نك ضمی وطای مهمله نك سکونیله وجایزدر که
کاف عربیله مراد معناسنه اوله زیرا قرینه سیله حاصلی مقام قرینه سیله زاد قرینه
سیله تعارض ایدر محصول سخن مردبی توشه ادم قالدم امازیعنی ادم ادامازحالی
حرکته مالك اولیماز کرکسه مالی جمیعا جعفری آلتون ایسه ده مسافر مرده توشه
اولمابنجه زرخالص حرکته قوت ویرمز زیرا آلتون اکل اولماز بعض شراح کاف عربیله
کام اولمسنه جایز ایلمش وبعضیسی تجویزینی رد ایلمش لیکن مردبی مردوددر دن
بیابان فقیر وسوخته راشلغم پخته به که نقره خام فقیر سوخته بیانیه شلغم پخته
ده بویله در نقره خامده بویله در نقره خام سکه لنمامش کومش محصول سخن بیابانده
سوخته فقیره یعنی هوا وکنشدن سیجغنده یانمش فقیره بشمش شلغم خام کومشدن یکدر
زیرا شلغم غدا اولور اما سیم خام اولماز نقره خام سبیکه کومش معناسنه در ردیف
مسامحه ایلمش حکایت هرکز از دور زمان نناليده بودم وروی از کردش آسمان
درهم نکشیده مکر وقتی که پایم برهنه بود واستطاعت پای پوشی نداشتم بجامع
کوفه درآمدم دلتنك یکی را دیدم که پای نداشت سپاس وشکر نعمت خدا بجای
آوردم وبربی کفشی صبر کردم هرکز اصلنده فارسیده شراحك بری اصلا دیمکله تفسیر
ایلمش وبری اعتراض ایلمش لیکن اعتراضنك اصلا اصلی یوقدر دور زمان لامیه
درمجازا زیرا تغیرات زمانه دن عبارتدر زمان ایسه متغیر اولماز بلکه احوال ناس
متغیر اولور فقط بو نناليده بودم نون حرف نفی ایکلمامشدم دیمکدر بحضور اولمقدن
کنایتدر کردش اسم مصدر دونش معناسنه آسمانه اضافت لامیه درد دور فلك
دیمکدر مکر ادات استثنا در الا معناسنه وقتی یا حرف وحدت که حرف رابط صفت
استطاعت قدرت معناسنه در پای پوش وصف ترکیبیدر پا پیچ معناسنه ویا
حرف وحدت با حرف صله جامع کوفه حضرت امام علی امامت ایلدوکی جامعدر که

كوفه شهرينك اندن غيري جامعي يوق حضرت شيخك بيوردوغي زمان معمور ايمش
اما بو زمانده جدار اربعه سي قالمشدر باقيسي شهر كوفه كبي خراب ويبابدر
شويله كه اثر بنادن نام ونشاني يوقدر قالمشدر آمدم داخل اولدم دلتنگ وصف
تركيبيدر كوكلي طار ديمكدر قسوت قلبدن كنايه در شكر نعمت مصدرك مفعول لنه
اضافتيدر وحقه اضافت لاميه در بر باي صله معناسنه در بي ادات سلب كفتش
كاف عربك فتحيله وسكون فايله پشمق معناسنه در ويا حرف مصدر محصوص ترکیب
هر كون دور زماندن ايكلمامشيدم وكردش اسماندن يوزم بورتمامشيدم يعني بحيضور
ومضطرب اولمامشيدم الا بو وقتده كه اياغم چپلق قالمشدي يعني يالك اياق قالدم
ايدي وبر پاي برهنه قدرتم يوغيدي جامع كوفيه قاسي لقلب يعني كوكل طار لغيله
وبحضورلغله كيردم بر يسيني ايقسيز كوردم يا بر ايقسيز ويا ايكي ايقسيز پس حق نعمتنه
شكر ايلدم وپشمق سيزلغه صبر ايلدم كه پشمغم يوقسه الحمد لله تعالى الم واياغم صاغدر
ديو اول كيمسه دن عبرت الدم قطعه مرغ بريان بچشم مردم سير كمتر از برگ تره بر خوانست
مرغ ظاهر بوددر كه بونده مراد مرغ خانكيدر يعني توق مطلق مرغ كلدي نته كه استعمالات
خلقيه دن معلومدر پس مطلق توقيله بيان ايدنلر اصابت ايلممشلر بريانه اضافت
بيانيه در با حرف صله چشم مردم سير لاميه وبيانيه در طوق ادملك كوزينه ديمكدر
برك تره تشنيه يه ضرورت وزن ايچوندر واضافت لاميه در تره تورلكيه ده بو اسمله
درخوان بونده سفره معناسنه در محصوص پشمش طاوق طوق كشينك كوزينه تره
يبراغندن سفره سنده اكسكدر يعني اندن بي قدر وبي قيمتدر حاصلي بي اعتبار
در ذيرا طوق قلغندن كوزنه كورغز وان كه را دستكاه وقدرت نيست شلغم پخته
مرغ بريانست وانكه را اصلنده وان كس را در حذف وايصال طريقيله ترك اولنمشدر
دستكاه وقدرت عطف تفسيري شكليدر شلغم پخته بيانيه مرغ بريانده بو بيله
در محصوص اما اول كيمسه نك كه قدرت ومكنتي يوقدر يعني فقير اولان كيمسه يه
پشمش طاوقدر يعني پشمش طوق كبي خوره كجر حاصلي اشتهاء طايردر حكايت

يكي از ملوك تيخ چنه از خاصان در شكار كاهي بزمستان از عمارت دور افتاد شب
در امد خانه دهقاني ديده ند ملك كفت شب آنجا رويم تا زحمت سرما نباشد يكي
از وزرا كفت لايق قدر پادشاهان نباشد التجا بخانه دهقاني ركيك بردن هم
اينجا خيمه زنيم واتش افروزيم از خاصان تيخ چنه بيانيه دربا حرف ظرف زمستان
زانك وميمك كسره لريله قيش ديمكدر خانه دهقاني لاميه درويا حرف وحدت
رويم فعل امر متكلم مع الغير كيده لم ديمكدر تا حرف تعليل زحمت سرما لاميه صوق
زحمتي التجا افتعال بابندن مصدر در صغنمق ديمكدر ركيك ضعيف ديمكدر زنيم
وافروزيم فعل متكلم مع الغير در زدنيه ندن وافروزيدن ندن محصوص تركيب پادشاهلردن
برسي خاصلردن بر نيچه شخصله شكاركاهلر بر نده قيش كوني عمارتدن ايراق
دوشدي يعني اولدوغي شهرندن دور دوشدي كيجه كلدي بر كوكلي اوي كوردیلر
پادشاه ديدي كيجه انده كيدم لم تا كيم صوق زحمتي چكميه لم وزرادن برسي ديدي
پادشاهلرك قدرنه لايق دكلدر بر ضعيف كويلينك خانه سنه پناه ايلتمك يعني اونه
صغنمق بونده چادر قورالم واتش ياقالم چون دهقان از خبر شد ما حضري از طعام
ترتيب كرد وپيش سلطان برد وزمين خدمت ببوسيد وكفت قدر بلند سلطان
بدين قدر نازل نشدي وليكن نخوا[illegible]ستند كه قدر دهقان بلند شود دهقان از
ادات مفعول ما حضري يا حرف وحدت بر ما حضري ديمكدر زيرا ما اسم موصول حضر
فعل ماضي مفرد مذكر غايب صله سيدر الذي حضر ديمكدر از طعام ما حضري بياندر
ما حضر ترتيب كردك مقدم مفعوليدر زمين خدمت لاميه در قدر قافك فتحي
ودالك سكونيله مقدار معناسنه بلند اضافت بيانيه وسلطانه لاميه بدين دال
همزه دن بدلدر اشارتدر پادشاهك خانه سنه مهمان اولمغه قدر قافك ودالك
فتحه لريله مقدار معناسنه در تا زل نشدي الحق اولمازدي يعني مرتبه سندن دوشمزدي
محصوص تركيب دهقانه خبر اولدي پادشاهك خانه سنه ميل ايدوب وزيرمانع اولدوغني
طعامندن ما حضر ترتيب ايدوب پادشاه اوكنه ايلتدي وزمين خدمتي بوس ايلدي

ودیبی پادشاهلك بلند مقداری بنم خانه مهمانه اولمغله نازل اولمزدی یعنی قدرینه
نقصان کلمزدی ولیکن ایستمه یلرکه دهقانك قدری بلند اوله ملك را سخن
کفتنی او مطبوع آمد شبانکاه بمنزل او نقل کرد نه بامدادان خلعت ونعمتش بخشید
شنیدم که در رکاب ملك قدمی چند میرفت ومیکفت محصوص پادشاهه انك
سوز سویلسی مطبوع ومقبول کلدی کیجه سی یعنی همان اول کیجه انك منزلنه نقل
ایلدیلر ایرته سی پادشاه اکا خلعت ونعمت بغلشدی ایشتدم که پادشاهك اوزنکیسنده
برنیچه قدم یعنی بر قج اياق کیدردی وسویلردی قطعه زقدر شوکت سلطان نکشت
چیزی کم ز التفات بمهمان سرای دهقانی شوکت شینك وکافك فتحه لریله وسکون
واوله شدت وحرب یعنی قتی صواش والت حربه کامل کیرمك حاصلی آلت حربی
تمام اوستنه المغه دیرلر اما عجم هیبت وعظمت معناسنده استعمال ایدر سلطانه اضافت
لامیه در نکشت کافك عجمك فتحیله فعل ماضی مفرد غایب اولمدی دیمکدر زیرا کشتن و
وکردیدن مترادفلردر اصلنده دونمك معناسنه درسابقا ذکر ایلدوکمز کبی هرنه وجهله
اولورسه دونمك بوندن نندن انتقال معناسنده مستعملدر شراب شرکیه دونمك کبی پس
صیرورت معناسنده استعمال بوندندر فاحفظ فانه من المهمات فی هذه اللغة چیزی
یا حرف وحدت کم کاف عربینك فتحیله اکسك ونا قص معناسنه نکشتنك چیزی خبر اسم
وکم خبری ز التفات نکشته متعلق زای مفرده ازدن مخففدر تخفیفی مفرده نسخه
لرده واقعدر حاصلی بوجرده ایکیسیده جایزدر بلا تناوة التفات افتعال بابندن مصدر
درلغتده کیدرکن باشینی اردنه دوندروب بقمغه دیرلر اما استعماللرده مطلق بقمغه
دیرلر یا حرف فاصله مهمانسرای ترکیب مزجیدر اصلنده سرای مهمانه قونق اوی معنا سنده
روم ایلنده غربخانه دیرلر دهقانه اضافت لامیه در ویا حرف وحدت ویا تنکیر محصوص
پادشاهلك عظیم قدرتندن وعظمت وهیبتندن هیچ برنسنه اکسك اولمادی یعنی
هیچ نقصان ویرمدی بر دکیلك وضعیف کویلینك مهمان سراینه التفات ایلمکدن
یعنی برضعیف کویلینك اوینه نزول ایدوب قونق اولمقدن شان سلطنته نقصان

ویرمدی کلاه گوشهٔ دهقان بآفتاب رسید که سایه برسرش افکند چون تو سلطان
کلاه گوشه هانک سکونیله ترکیب مزجیدر اصلنده گوشهٔ کلاه ایدی اضافتله
کلاه اوجی دیمکدر دهقانه اضافت لامیه در یا حرف صله افتاب فانک سکونیله
کنشه رسید فعل ماضی مفرد غایب فاعلی تحتنده کلاه گوشه یه راجع ضمیردر وبافتاب
مفعول مرحیی که حرف تعلیل سایه کولکه بر حرف استعلا سرش شینی ضمیر دهقانه
راجعدر افکند فعل ماضی مفرد غایب فاعلی سلطان ومفعول صریحی سایه دروبرسرش
غیر صریحی سلطانی یاسی حرف وحدت ویا تنکیر محصول بیت کوکلینک برکی اوجی
قدر وشرفندن افتابه ایرشدی یعنی دهقان مکرم ومعزز اولدی زیرا باشنه
سایه صالدی سنک کبی بر عظیم الشان پادشاه حاصلی سلاطین هما مثلدر هر
کیمک که باشنه سایهٔ رافت وعنایت صالسه قدر وشرف صاحبی اولور حکایت
گدایی هول را حکایت کنند که نعمت وافر داشت یکی از ملوک گفت می نماید که مال
بیکران داری ومارا مهمی هست اگر بیرخی ازان دستگیری کنی بحکم عاریت چون
ارتفاع ولایت رسد وفا کرده شود گفت لایق قدر بلند خداوند جهان بناشد
دست همت بمال چون من گدایی الوده کردن که جو جو فراهم آورده ام گفت غم نیست
که بتاتار میدهم که الخبیثات للخبیثین گدایی یا حرف وحدت هول مخوف یعنی قورقنج
یعنی هرکس بویله دلنجی اولمادن خوف ایدردی شراح ائمه مولانا مصلح الدین لاری یه
سؤال ایلدم که گدایی هول کیمدر دیدی که شول گدادر که سؤال ایلدکی کیمسه دن
المایجه اولمیه که عرب اکا ذو الوجه الوقاح در کدایه صفتدر بعض نسخه ده اضافتله
واقعدر بیانیه طریقیله را ادات مفعول کسنه لک کرا مفعول اولی وحکایت ثانیسی
که حرف بیان ویا حرف رابط صفت نعمت وافر بیانیه وداشت لی مقدم مفعولی می
نماید فعل مضارع مفرد غایب مبنی للمفعول معناسنه کورینور دیمکدر که حرف بیان مال
بیکران بیانیه مال بیحد دیمکدر کران کافک فتحیله حد غایت معناسنه در داری
فعل مضارع مفرد مخاطب طوتارسین یعنی سنک واردر دیمکدر مهمی یا حرف وحدت

یا حرف

باحرف مصاحبت برخ بانك فخيله بعض معناسنه دريا حرف وحدت برمقداريله ر
ديمكدر دستكير وصف تركيبيه دكيرينه ندن الطوتجي ديمكدر باي مصدريله معنا
معناسنه دركبي فعل مضارع معزد مخاطب عاريت بانك تشديديله قرض معناسنه
مراد درچون ادات تعليل ارتفاع ولايت مصدرلك فاعلنه اضافتيدر كرده شود كرد
انضماميله شود فعل مضارع مبني للمفعول معناسين افاده ايدر كفت كدا ديدكي لايقلع
قدره اضافتي اسم فاعلك مفعولنه در وقدرلك بلنده بيانيه وبلندلك خدا ونه اضا
جهانه لاميه لردر دست همت بيانيه باحرف مصاحبت مال چون من لاميه كدايي يا
حرف وحدت الوده كردن الوده بولشق ديمكدر كه حرف تعليل جو جو يعني حبه حبه
حاصلي آزارد يمكدر فراهم آورده ام جمع ايلمشم ديمكدر كفت پادشاه ديدكي بنا تاب
يا حرف صله تا تار بونده كفار معناسنه در زيرا اول زمانده بعض سلاطين هولاكو يه
جزيه طريقيله مال تعيين ايلمشدي بعض نسخه ده بكافران دوشمش كه خبيثات
خبيثلك جمعيدر مراداللردر ديمكدر مخصوص تركيب برقورتنج دلنجي حكايت ايدرلر كه
وافر مال نعمتي واريدي پادشاهلردن برسي اكا ديدكي شويله كوريورم كه بيحد وبيقياس
مالك واربيرم ايسه برمهم ايشم واراكي برمقداريله بيزه عاريت ودين طريقيله معا
ودستكيرلك ايدرسك مخصوص ابرشيخه وفا اولنه يعني قرض طريقيله ايسترم
غصب طريقيله دكل كدا ديدكي جهان پادشاهنك بلند قدرنه لايق دكل همتي
اليني بنم كبي بركدانك ماليله الوده ايلمك يعني بولشدرمق كه ازرا زرجمع ايلمشم
پادشاه ديديكي غم دكل كه سن نه الاجاغم مالي مزتاتارنه ويره جكم زيرا خبيثلر
خبيثلو ايچوندر يعني سندن الاجاغم مراد ايسه غمه دكل زيرا آني كافره ويره جكم
مردار مرداره لايقدر بيت قالوا عجين الكلس ليس بطاهر قلنا نشد به
شقوق المبرز عجين فعيل بمعنا مفعولدر يعني خمير كلس كافك كسريله وسكون
لامله الچيكه جاملي بيجره لوي اندن دوزدلر عجين الكلس جرد قطيفه كبي درليس
اسمي تحتنده عجينه راجع ضمير در بطاهر باي زائده له محلا منصوب خبري قلنا

جواب قالوانشته فعل مضارع نفس متکلم مع الغیردر دنصر بابندن مصاعفیندن سته
ایده رز مثلا برکمسه کی و یا بر دلکی باغلمغه واصلاح ایلمکه استعمال ایدرلر به نسنه
متعلقدر وضمیر مجرور کلسه راجعدر شقوق المبرز لامیه شقوق شقاقك جمعیدر
اصلنده مصدردر اما بونده یارق وکدك مراددر مبرز رانك راى اوزره نقله تبیله
اسم مکاندر محل بوق بروز معناسنه یعنی چیقجق یر مراد خلادر محصول بیت دیدیلر که
کرج وطنجی خیری طاهر دکلدر یعنی ناپاکدر بیز بونیله دینلرلك جوابنده دیدك پاس قدر
یعنی قیرماز زیرا انکله ادبخانه یارقلوغنی دلکلرینی سد ایدرز بیت کوا بجاه
نصرانی نه پاك است جهود مرده میشمریم چه پاکست اب جاه نصرانی لامیه
لودن نصرانی شامده برکویه دیرلر بوطائفه اندن ظهور ایلمشدر یاحرف نسبتدر
نه پاکست ناپاکست معناسنه در جهود مرده بیانیه در بای بطینله میشویم فعل مضارع
متکلم وحدهدر شوییه نمدن محصول بیت اکی یت پرست کافرك قویسی صوی پاك
دکل ایسه یعنی ناپاك ایسه قیرماز زیرا انکله اولمش جهودی یورم حاصلی مرداری
مردار ایله یودم شنیدم که سر از فرمان ملك باز زد وبجت اوردن کرفت وشوخ
چشمی کرد ملك فرمود تا مضمون خطاب از و بزجر وتوبیخ مستخلص کردند فرمان
ملك مصدرك فاعلنه اضافتیدر باز زد کیرو اوردی یعنی ملکك قولنه اطاعت
ایلمدی وسرکشلك ایلدی شوخ چشم بونده یوزسز وحشری معناسنه در و با
مصدریدر تا حرف تعلیل زجر وتوبیخ بونده عطف تفسیری شکلیدر شرزنش معناسنه
مستخلص لام ملك فتحیله اسم مفعولدر استفعال بابندن محصول ترکیب ایشتدم که ملکك
فرمانندن باشنی دوندردی یعنی سوزنی قبول ایلمدی ودلیل وبجت کتورمکه
باشلدی واد بسیزلك وکستاخلق ایلمکه پادشاه بیوردی تا کیم مضمون خطابنی
یعنی بیوردوغی مقداری مالی اندن زجر وتوبیخله یعنی سرزنش وغضبله استخلاص
ایلیه یلر مثنوی بلطافت چو بر نیاید کار سر به بی حرمتی کشد ناچار بر نیاید حاصل
اولماز دیمکدر سر تقدیری سرش در سر بونده اوج دیمکدر یعنی حتی وغایتی دیمکدر

شیی ضمیر کاره راجعدر یا حرف صله بی ادات سلب حرمتی یا حرف مصدر کشته فعل
مضارع مزد غایب مبنی للمفعول معناسنه چکلو یمکدر فاعلی کاره راجع ضمیردن
تاملت ثمره یعنی منقلب اولور نته که دیر اشراف سر کریه چکلدی ناچار بالضروری
دیمکدر محصول بیت لطافت ورفق وملاعبله چونکه ایش حاصل اولمیه یعنی
ایلکله بر مصلحت تمشیه حد وغایتی حرمتسزلکله منجر ومتحول ومنقلب اولور
حاصلی حرمتسزلکه مؤدی اولور بالضروری   هر که بر خویشتن نبخشاید
گو نبخشد برو کسی شاید   هر که یعنی هر کس که بر حرف صله خویشتن کندی
معناسنه در نبخشاید فعل نفی مستقبل مزد غایب بخشاید ندن ترحم ایلمز
دیمکدر گر حرف شرط نبخشد فعل نفی مستقبل مزد غایب بخشید ندن مشترکدر اسرکمکله
بغشلمق بیننده بونده اسرکمک معناسنه در بخشود ندن مشتقدر دینلغوشق
شاید لایقدر محصول بیت هر کس که کندویه ترحم ایلمز اگر کیمسه اکا ترحم ایلمزسه
لایق سزاوار در حکایت بازرگانی رادیدم که صد وپنجاه شتر بار داشت وچهل
بنده وخدمتکار شبی در جزیره کیش مرا بحجره خویش برد وهمه شب نیارامید از
سخنهای پریشان گفتن که فلان انبازم بترکستانست وفلان بضاعت بهندوستان
واین کاغذ قباله فلان زمینست وفلان چیزرا فلان ضمین گاه گفتی که خاطر اسکندریه
دارم که هوایی خوشست وگاه گفتی که دریای مغرب مشوشست سعدیا سفری
دیگر در پیشست اگر آن کرده شود بقیت عمر خود بگوشه بنشینم وترک تجارت
کنم گفتم آن کدام سفرست گفت گوگرد پارسی بچین خواهم بردن شنیدم که آنجا عظیم
قیمت دارد واز آنجا کاسه چینی بروم آورم ودیبای رومی بهند وپولاد
هندی بحلب وآبگینه حلبی بیمن وبرد یمانی بپارس واز آن پس ترک تجارت
کنم وبدکانی بنشینم چندین ازین مالیخولیا فرو خواند که بیش طاقت گفتنش
نماند گفت ای سعدی تو نیز سخنی بگوی از آنها که دیده وشنیده گفتم نثر پاره
دوه یوکی جزیره کیش سرحد هنده در بر جزیره نك اسمیدر بنا رامید فعل

نبی مستقبل مفرد غایب آرام ایلمدی یعنی دیکلمدی یا آرامیدن آبناز فتح همزه ایله
شریک دیمکدر اورتق معناسنه بترکستان با حرف ظرف بضاعت بونده سرمایه معناسنه
در قباله فتح قافله قاضی مکتوبی فلانه اضافت لامیه در ضمین کفیل معناسنه
خاطر اسکندریه فکر اسکندریه دیمکدر که حرف تعلیل هوایی یا حرف تنکیر هو
مبتدا و خوش خبری نه یعنی اسکندریه یم که حرف تعلیل دریای مغرب لامیه
و مبتدا مشوش خبری دریای مغرب برینه دیار عرب یازلش صحیح تتبع ایلمامشلر
سنزی دیکی دیدوکندن یای وحدتله معلوم درکه متعدد اسفار که مسافات
بعیده ده واقع اولوب بر سفر عتایده کرده شود ایلنمشی اوله بکوشه با حرف وحدت
وهمزه حرف توسل ترک تجارت مصدرک مفعولنه اضافتیدر کدام قنغی دیمکدر
کوکرده ایکی کاف بجمیله عربیله کوکرد دیدکلری درکه عرب کبریت دیر پارسیه اضافت
بیانیه در کاسه چینی ده بیانیه در دیبای رومیه بویله در پولاد هندی ده
بویله در پولاد چلك دمور آبکینه حلبیه بویله برد یمانیه بویله در برد بر نوع الجه
درکه یمندن کلور اکثر مکه خلقی انی کرچیندن اولورلر دیمکدر ازین بونلر کبی دیمکدر
یعنی تشبیه افاده ایدر نته که سابقا بیان اولندیغی مالخولیا فکر فاسد دیمکدر فرو
ادات تأکید خوانده اوقودی یعنی سویلدی که حرف بیان بیش زیاده طاقت کفتن
مصدرک مفعولنه اضافتیدر محصول ترکیب بر بازرکانی کوردم یوز اللی دوه
یوکی تجارت اسبابنه مالك ایدی و قرق عدد قول الله خدمتکاره بر کیجه جزیره
کیش ده بو بیله کنه وحجره سنه ایلتدی و بتون کیجه آرام ایلمدی پریشان سوزلر
سویلمکده که فلان شریکم ترکستانده در و فلان بضاعتم هندوستانده و بو کاغد
فلان یرك قباله سیدر و فلان نسنه یه فلان کیمسه کفیلدر کاه دیر که خاطرم اسکندریه
اسکندریه سفر ایلمکدر که هوا خوشدر و کاه دیردیکه یوق دریای مغرب مشوشدر
یعنی فرنکدن خوفدر کنارده ولواندانده بعض نسخه ده دریای مغرب برینه دیار عرب
واقعدر فقیر ای سعدی او کیده بر سفر مردیجی وارد که اول سفر ایلتمشدر اولنورسه

بقیه عمرمده بر کوشه ده اوتوردم وتجارتی ترك ایده رم شیخ دیردیدم که اول سفرقنجی
سفردن بهی فارسیی کوکردی چینیی رومه کتوردم ورومیی دیبا یی هنده وبولاد
هندیی حلبه وحلب شیشه سینی یمنه وبرد یمانیی فارسه واندنصکره تجارتی
ترك ایده رم وبر دکانده اوتوررم اولقدر بونلری کبی مالیخولیایی اوقودی که انی تعقل ایلمکدن
طاقتی قالمدی اندنصکره ای سعدی سنده برسوز سویلیه انلردنکه کورمش
سن وایشتمشسن یعنی کورکلر کبی وایشته کلن کبی بنده دیدم نظم ان شنیه ستی
که در صحرای غور بار سالاری بیفتاد از ستور ان اسم اشارتدر بیت ثانیه شنیه ستی
شین وتا ادات خبر ویا ضمیر خطاب ایشتمشسن سکدر دیمکدر صحرای غور بیانیه
غور ایکیدر بریسی تهامه ایله یَمَنْ مابیننده اولاندر وبریسی دخی هند ایله بلخ
اراسنده درنته که انوری شعرندن فهم اولنور بارسالار بار بای عربیله وسکون
را ایله یوکدر وسالار اولویه دیرلر مراد تجار اراسنده کاروان باشیسی دیدکلری یا
بازرکاندر پس باری یا بای عجمیله اعتبار ایدوب یلدر معناسنه اخذ ایدنلر
ومعناسنی کجن ییل برسالاری دینلر ترکیب فارسیه غریب متصرفلردر بو تصرفدن
صکره تصرف خاص ایدوب باری بار عربیله سالاره اضافت ایدوب سالارلك باری
دین اغرب تصرف ایلمش غرایب بومقدار بضاعت ومطالعه ایله صحیح معنایه واصل
اولنه اعتراض ایلمکدر بیت فکم من عائب قولا صحیحا وافته من الفهم السقیم
ستور دوار معناسنه درات وقطر وغیرسیی کبی حاصلی بیت مراد دو محصول
ایی ایشتمشمیسنکه صحرای غورده بر کاربان باشیی دوار دن دوشدی یعنی
دوشه وکین ایشته کبی کفت چشم تنك دنیا دار را یا قناعت پر کند یا خاك کور
کفت فاعلی بارسالاردر چشم تنك بیانیه درطان کوزنجی یعنی آج کوزنجی دنیا
داره اضافتی لامیه در دنیا دار وصف ترکیبیدر مالدار وخزینه دار کبی اهل
دنیا ومحب دنیا دیمکدر یا عربیه اما کبی درکاه ابتدایی کلامده وکاه مقام عطفده
واقعدر خاك کور لامیه در مقبره طپراغی دیمکدر محصول بارسالار دوارد ن

دو شیخله دیدی دینار ارلتاج کوزینی یعنی مال الله طویمیان کوزینی یا قناعت پرایده
ویا مقبره طپراغی یعنی یا قناعت کوزینی طویوردویا اولدکده مقبره ترابی بوتیکی
بیتجه رباعی یازنلر اقسام شعری غریب بیلورلرمش حکایت مالداری را شنیدم
که ببخل چنان مشهور بود که خاتم طایی بسخا ظاهر حالش بنعمت اراسته و خست
نفس جبلی دونهادش همچنان متمکن که نانی بجانی از دست ندادی و گربه ابی
هریره را بلقمه ننواختی وسگ اصحاب کهف را استخوانی بنینداختی فی الجمله
خانه او را کسی ندیدی در کشاده و سفره او را سر کشاده ببخل با حرف مصاحبت
خاتم طایی بیانیه بسخا با حرف مصاحبت ظاهر حالش لامیه اراسته بزنمش
یعنی معمور وخست نفس جبلی مصدرک فاعلنه وبیانیه اما فعلیه جبلی
خلقی دیمکدر خانک کسریله ویا حرف نسبت پرادبلش دیمکدر نهاد طبیعت معناسنه
در متمکن تفعل بابندن اسم فاعلدر ثابت معناسنه که حرف بیان نانی یا حرف
وحدت بجانی با حرف مقابله ویا حرف وحدت ندادی یا حرف حکایه وگربه کدی
کاف عجمک ضمی ورانک سکونیله ابی هریره یه اضافت تعظیما در ورا حرف
تخصیص با حرف مصاحبت لقمه یا حرف وحدت وهمزه حرف توسل ننواختی فعل
نفی ماضی مفرد غایب ویا حرف حکایت نواختن دن اوخشمق اوخشمزدی یعنی
رعایت ایلمزدی کهف رار ادات مفعول اصحاب کهفک سکنه دیمکدر بنینداختی
فعل نفی ماضی مفرد غایب ویا حرف حکایه انداختن دن اتمزدی دیمکدر فی الجمله
حاصل کلام خانه او لامیه ورا حرف تخصیص ندیدی با حرف حکایه کورمزدی
دیمکدر درکشاده قپوسی اچق دیمکدر سفره او را را ادات تخصیص سر کشاده سر
بونده اوست معناسنه دراوسی اچق دیمکدر محصل ترکیب بر مالداری ایشتدم
که بخلله شویله مشهور ایدی که خاتم طایی سخاده وکرمله یعنی خاتم طایی
سخا وکرمله نیجه که مشهور ونامدار ایدی مذکور مالدار بخلله اویله مشهور
ایدی یا ظاهر حالی نعمتله مزین وپیراسته یعنی نعمتی چوق ایدی ونفسنک خستی

وبخل جبلیتی طبیعتنده شویله متمکن ایدیکه بر اتمکی بر جانه دکشمزدی یعنی یاننده
اتمك جاننه عزیز ایدی وابو هریره حضرتلرینك کدیسنی بر لقمه ایله اوخشمزدی یعنی لقمه
ویروب رعایت ایلمزدی واصحاب کهفنك اتنه کملك اتمازدی ایکیسنك بیله
رعایتنه استحقاقی واریکن حاصل کلام انلرك اوینك قپوسنی کیمسه اچیق کورمزدی
حاصلی کیمسه اوکنه سفره چکمزدی یعنی هیچ بر کیمسه یه اتمك ویرمزدی بیت
درویش بجز بوی طعامش شنیدی   مرغ از پس نان خوردن او ریزه نچیدی
درویش یعنی فقیر بجز با حرف زایده بوی طعام لامیه وشین مذکور بخیله راجعدر
نشنیدی فعل نفی حال ماضی مفرد غایب بونده دویمازدی دیمکدر مجازا ایشتمك
معناسنه دکلدر شراح ظن ایلدکی بورده قوقی طویمازدی دیرلر مرغ طاهر مرادی مرغ
خانکیدر یعنی طاوق مطلق مرغ دکلدر پس بای بجمله ازده وصلت معناسنه
در نان خوردن نه اضافتی لامیه در نان خوردنك مقدم مفعولیدر اویه اضافتدر
لامیه در ریزه دوکونتی معناسنه در بونده مراد اتمك خورده سیدر مراد در نچیدی
فعل نفی ماضی مفرد غایب ویا حرف حکایت ویرمزدی یعنی دیوشرمزدی دیمکدر
یعنی خساستنه اتمکك دوکونتیسنی بیله دیوشوروب بیردی محصلی
فقیر یعنی فقرا جنسی طعامنك قوقوسندن غیریسنی طویمازدی یعنی یولدن بشن
طعامنك قوقوسنی انجق استشمام ایدردی یوزینی کورملك ویا اکل ایلمك
هرکز میسر دکل ایدی طاوق دخی انك بیمك واتمك بیه وکنده نصکره اتمك
اوواغین دیوشرمزدی یعنی کندو دیوشروب بیردی طاوغه قالمازدی زیاده
خساستندن شنیدم که بدریای مغرب راه مصر بر کرفته بود وخیال فرعونی در سر
قوله تعالی حتی اذا ادرکه الغرق راه مصر لامیه وبرکرفته نك مقدم مفعولیدر خیال
فرعونی بیانیه وراه مصره معطوف تقدیری خیال فرعونی درسر کرفته بود در
اذا ادات شرط ادرك فعل ماضی مفرد مذکر غایب در افعال بابندن وضمیر فرعونه
راجع محلا منصوب مفعولیدر غرق لفظا مرفوع فاعلیدر مذکور کلام فرعونك

حقنده نازل اولان ایت کریمه نك بعضیدر محصل بیت ایشتدم که مغرب دریاسنده
مصر بوغلیجی طوتمشیدی یعنی مصره کیدردی و فرعونه منسوبدر خیالی یعنی تکبر و غروری
باشنده طوتمشیدی حتی اکا غرق اولمق ایرشدکده ناکاه باد مخالف کرد کشتی
بر آمد چنانکه کفته اند محصل بیت حریف فرعون کبی غرورله مصره کیدرکن ناکاه
مخالف یل کمی اطرافنه طولاندی کرد امده طولاندی دیمکدر شویله که دیمشلردر
بیت باطبع ملولت چه کند دل که نسازد شرطه همه وقتی بنود لایق کشتی با حرف
مصاحبت و یا حرف صله طبع ملول بیانیه و تای ضمیر خطاب اضافتله لامیه چه
کند بونده بنه لامیه در مالك و قادر در دیمکدر و کندك فاعلیدن که حرف بیان
نسازد فعل نفی استقبال مفرد غایب اویمیه دیمکدر یعنی موافقت ایلیه فاعلی
دلدر جمیع شراح یای مکسوره ایله یازمشلر لیکن خطا ایلمشلر که بونده یا ایله
اولمغه معناسی اولمان شرط شینك فتحیله بوبر زدیده کلری یلك اسمیدر موافق
یلك اسمیدر دیلر فکوبیز سویلمشلر زیرا موافق یل کشتیه لایق اولمغه معناسی
یوقدر ادنی فکره مالك اولان بیلور وقتی یا حرف تنکیر لایق کشتی اسم فاعلك
مفعولنه اضافتیدر محصل بیت کوکل بنه مالکدر که سنك ملول طبعکه اویمیه
یعنی موافق اولمیه حاصلی موافقت ولمسی ضروریدر زیرا صاحبانی اقتضا ایدر
یعنی موافقت ایدرسه بالطبع ایلمز بلکه بالعکس ایلرسته که ریح شرطه بالطبع هر کشتی
یه لایق اولمان مثلا مصره کیدرکن کشتی یه بو یوز لایقدر اما کلنه لایق دکلدر
بلکه لودوز لایقدر مصراع اوله نسبت مقام تعلیلده واقعدر دست دعا بر آورد
و فریاد بی فایده کردن کرفت قال الله تعالی فاذا رکبوا فی الفلك دعوا الله مخلصین
دست دعا لامیه مجازا بر آورد قالدردی دیمکدر یوقاری کوتوردی دیمك
دکلدر فریاد بی فایده بیانیه کردن کرفت ایلمکه باشلدی یعنی شروع ایلدی
اذا ادات شرط رکبوا فعل ماضی جمع مذکر غایب در علم بابندن بنمك بنسه لر
دیمکدر فی الفلك فی جر رکبوا فعلنه متعلقدر فلك فانك ضمی و لامك سکونیله

کشتی معناسنه در بو کلام شریف بر محذوف کلامه متصلدر که بونده بوندن اول شرح
حال مشرکینه اکا دلالت ایدر و بو مقامده مفصل بیانی موقی یدر محصل ترکیب شیخك بو
کلامی ناگاه باد مخالف کلامنه مربوطدر دعا ایلی قالدردی یعنی دعا ایچون ال
قالدردی دیمکدر و فایده سیز زیاده باشلدی شول طائفه کبی که خدایه شریك
اثبات ایدرلر اما کمینه بنده کلرنده الله تعالی یه دعا و تضرع ایدرلر الله ایچون دینی
خالص ایلدکلری حالده مؤمنلر کبی یعنی کندولری مؤمنلر صورتنده مخلص
اظهار ایلدکلری حالده دعایه مشغول اولورلر لکن خدا انلری کمی اضطراردن قور
تاروب نجات ویردکده کنه اولکی شرکه اوزره اولورلر لای بیت دست تضرع چه سود
بنده محتاج را   وقت دعا بر خدا وقت کرم در بغل دست تضرع بیانیه تضرع تفعل
بابندن مصدر در زاریلق ایدوب بنان ایلمکه دیرلر بنده محتاج بیانیه و را ادات
صیغه وقت دعا لامیه بر حرف صله در با معناسنه وقت کرم لامیه در در حرف
ظرف بغل بانك و غینك فتحه لریله قولتق معناسنه در که عربجه ابط دیرلر
همزه نك و بانك کسره لریله محصل ترکیب محتاج بنده یه تضرع و نیازالی یعنی تضرع
و نیازله دعایه قالدرمق نه فایده مصراع ثانی اوله نسبت مقام تعلیلده در تضرع
و نیاز فائده ویرمدوکی انکیچوندر که ضرورت وقتنده دعا الی خدایه در یعنی حین
مضایقه خدایه دعا ایچون ال قالدرسین حاصلی خدادن دعا ایله مرادك
دیلرسین اما کرم و احسان وقتنده الك قولتغکده در یعنی محتاجلره بر نسنه اعطا
ایچون الك اوزتمازسین بلکه ایکی الك قولتغکه قصدرسین حاصلی فقرایه به
نسنه تصدق ایلمزسن پس دعاك نیجه مقبول اولسون وقت دعا بر خدانك
معناسی دعا وقتی خدا اوزره اوله یر خطا سویلمش قطعه از زر و سیم
راحتی برسان خویشتن هم تمتعی برگیر راحتی یا حرف وحدت و یا حرف
تنکیر یا حرف تاکید برسان فعل امر مفرد مخاطبه رسانیدندن ایرشدر دیمکدر
الف و نون ادات تعدیه اصلیدر رسیدندر ایرشمك معناسنه خویشتن واو

رسمیله کندیجی دیمکدر تمتع تفعل بابندن مصدر در فایده لنمق دیمکدر ویا حرف
وحدت ویا حرف تنکیر بر حرف تاکید وکیر فعل امر مفرد مخاطب اخذ ایله دیمکدر
محصول بیت زر وسیمدن محتاجلره راحت ایرشدر یعنی فقرایه مال بذل ایلمکله آسوده
حال ایله کندک دخی بذل واحسان سبیله فایده اخذ ایله یعنی الصدقة ترد
البلا ایله عامل اوله کر بونده الی فایده اولمان دانکه این خانه از تو خواهد ماند
خشتی از سیم وخشتی از زرکر دانکه یرینه چونکه یازانلر وانکه یازان صحیح
نسخه لره مخالف یازمشلر این خانه یعنی کندی خانک ماند بونده ماندن مضارعه
درز برا مضارعه مقارنه خشتی یا الری حرف وحدت کر طوت یعنی فرض ایله
ترکیبده طوت فرض ایله معناسنه مستعملدر محصول بیت بیل کم بونده کی اوک
سندن کیرو قالیسدر بر کرپیجی کومشدن بر کرپیجی التوندن فرض ایله یعنی خانه کی
هرنعمتله تزیین ایدرسک غیری ایچون ایدرسین پس مالکی خانه زینتنه
صرف ایلمه که صدقات وزکوته واخوت یولنه صرف ایله کم منتفع اوله سین تاکه
ورثه به قالمیه زیرا انلر عدولردر که سنک موت وفوتک تمنی ایدرلر اورده انده که
در مصر اقارب درویش داشت بیقیت مال وتوانکر شدند وجامهای کهن
بمرك او بدریدند وخز ودمیاطی بریدند هم دران هفته یکی را دیدم از
ایشان بر بادپایی روان وغلامی پری پیکر دریی او دوان باخود کفتم اورده انده
روایت ایلمشلردر دیمکدر اقارب اقربانک جمعیدر واقربا قریبک جمعیدر اصدقا
صدیقک جمعی اولدیغی کبی درویشه اضافت بیانیه در خز خای معجمه نک فتحی
وزای مشدده دله دکن قویجی وانک یوکنه دیرلر سمور وسنجاب کبی ووشق هم
حیوانه وهم کورکنه دیر کلری کبی دمیاطی دالک کسریله دمیاط مصرده
طوقنان الاجه جنسیدر بریدند فعل ماضی جمع غایبدر کسه یلر یعنی
بچه یلر باد پای اتک صفتیدر وصف ترکیبیدر نزل ایقلی دیمکدر روان صفت
باد پای در یورکن معناسنه صفت مشبهه در غلامی یا حرف وحدت پری

بیکس وصف ترکیبیدر بری یوزلو معناسنه دردوان صفت مشبهه درغلنمه دوینده
بلیجی دیمکدر مخصوص ترکیب رایت ایلمشلردر که مصرده فقیرا قرباسی وار یدی انك
مالینك بقیه سیله یعنی زیاده کندویله غرق اولان مالدن غیریله غنی اولدیلر
واسکی لباسلرینی انك اولسبی سببیله یرته یلر بونده ایهام وار فقدبر وخنده ودمیا
بجه یلرهم اول غرق اولدیغی هفته ده انلردن بریسینی کوردم بر یوغه آتلق اوزرنده
وارد مجه بربری بیکو قول یلرلك کبیه رکن کند ومه دیدم قطمه وه کر کر مرده
بازکرم بدیدی بمیان قبیله وپیوند وه واولك فتحی وهای اصلیة ایله ادات تحسرت
وتغابن درواه ده دیرلر مرده اولوب بازکرو کرم یدی فعل حکایت مفرد غایب
دوبندی یعنی دنیایه کلیدی باحرف صله میان قبیله لامیه قبیله اورتاسینده
وارا سنده دیمکدر پیوند خصم وقوم معناسنه در مخصوص ترکیب حیف کراکر میت کیرو دونسه
یعنی حیا اولوب کیرو دنیایه کلیدی واقرباسی اراسنه حاصلی تکرار حیات بولوب قبیله
سیی وپیوندی ایله سابقه کبی اختلاط ایلسه رد میراث سختر بودی وارثان را
زمرك خویشاوند رد میراث مصدرك مفعولنه اضافتیدر سختر اسم تفصیل فترق
مشکلرك دیمکدر وارثان فاعل رد درادات صله زای مفردم ه من تفصیلیه معناسنه
درمرك خویشا وند مصدرك فاعلنه اضافتی قبیلنه ندر خویشاوند اسم جمعدر
اقربا معناسنه مفرد معناسنده استعمال اولنور مخصوص ترکیب اکر مرده منکو کبی کنه کلیدی
وارثلره میراثی رد ایلملك حصملرك موتندن فترق ومشکلرك اولوردی یعنی مال
جانندن بیش هال و یرملك همان جان و یرمکدر بسابقه معرفتی که میان ما
بود استینشس بکشیدم وکفتم باحرف مصاحبت سببیتی متضمن سابقه معرفت
بونده اشنالق معناسنه در یعنی کچمش اشنالق سببیله که حرف رابط صفت میان مالا
میه مخصوص ترکیب یورغه ات اوزره سوار اولان خصمیله کچمش اشنالق سببیله که
ارامزده واریدی بکینی چکدم ودیدم بیت بخواری نیاید سیرت مرده مرد کان
تکون بخت کرد کود ونخود نیك سیرت وصف ترکیبیدر خوشخوی معناسنه سره

طي

مرده

اضافتی بیانیه در بنك مردی دیمكدر زیرا اصلنده كچكن ایو اقچه یه دیرلر كه عربجه سره
مردی اكا عطف ایدنلرا وسلوب عجمه مخالف یازمشلر كان اصلنده كر آنده كر حرف
تعلیل نكون بخت وصفت تركیبیه نونك كسریله وكاف عجمینك ضمیله باشی اشاغه
دیمكدر كه عربیده منتكس دیر افتعال بابندن اسم فاعلدر عجم روستاییلردر یا نونك ضمیله
اوقورلر بیس بضم النون دین روستا بیلق ایلمش بد بخت معناسنه در كرم كرم كافك اول
عجمی ومكسوردر وثانی عربی ومفتوحدر جمع ایلدی دیمكدر نخوردد خانك فتحی
وواو رسمیله فتحه قافیه ضرورتی ایچون وزن ضروریچون دین خطا سویلمش محصل ترکیب
بی ایجابی خوبلوابی مرد وزیر اول بد بخت جمع ایلدی ویمدی یعنی چونكه اول
بد بخته بیلك میسر اولمدی ای نیلك مردسن بی نوش جان اولسون حكایت
صیاد ضعیف را ماهیء قوی در دام افتاد طاقت ضبط آن نداشت ماهی برو غالب
آمد و دام از دستش در ربود وبرفت صیاد ضعیف بیانیه ورا ادات تخصیص
ماهی قوی بیانیه در حرف صله دام بونده آغ معناسنه در كه عربیده شبكه دیرلر
طاقت ضبط مصدرك مفعولنه اضافتیه وضبطك آنه مصدرك مفعولنه
در ماهی مبتدا غالب آمد خبری در حرف تاكید ربود فعل ماضی مفرد غایب قیدی
دیمكدر محصل تركیب صیاد ضعیفك قوی بالق یعنی ایری وقوتلو بالق آغنه
دوشدی انی ضبط ایلمكه طاقتی اولمدی یعنی ضبط ایده مدی ماهی اكا غالب
كلدی واغی الندن قاپدی وكتدی قطعه شد غلامی كه آب جوی آرد آب
جوی آمد و غلام ببرد شد بونده رفت معناسنه در غلام بونده اوغلان دیمكدر
ویا حرف وحدت كه حرف بیان آبجوی لامیه در جوی ارمق غلام ببرد مفعولیدر
محصل ترکیب اوغلان كتدی كه ارمق صوینی كتوره یعنی ارمقدن صو كتوره ایرمق
صوی كلدی واوغلانی ایلتدی یعنی كو توردی ماهیء ایچی یعنی آغی كتوردو
كبی دام هربار ماهی آوردی ماهی این بار رفت ودام ببرد بار بونده كره معناسنه
در محصل ترکیب آغ هر زمان بالق كتوردی یعنی بالق اولاردی ماهی بو كره كتدی

وانجي ايلمدي يعني انجي ايلمدي يعني انجي قيدي وكوترردي ديكو صيادان
دريغ خوردند وملامتش كردند كه چنين صيدي در دامت افتاد ونتوا
نستي نكاه داشتن كفتاي برادران چه توان كرد كه مرا روزي نبود وما
هي را همچنان روزي مانده بود دريغ دالك كسريله مشهوردر اما مير حسين
معماسنده ضمه ايله ده كلمشدر حيف ديمكدر دريغ يديلر يعني حيفلنديلر
كه حرف تعليل چنين صيدي يا حرف وحدت بويله بر صيد ديمكدر واو
حرف حال نتوانستي فعل نفي ماضي مفرد مخاطب نكاه داشتن حفظ ايلمك يعني
ضبط ايده مدك مرا روزي ياي اصليه ايله روزق ونصيب معناسنه در اكنجي
روزي ده رزق ونصيب معناسنه در الحق جايزدر وياي تنكيرله يوم معناسنه
اولمقده جايزدر محصول تركيب غير صيادلر حيفلنديلر واني ملامت ايله يلديلر كه بويله
صيد دامكه دوشدي وضبطنه قادر اولمادك ديو ديديكه اي قرنداشلر نيچه
ايلمك كرك كه بنم نصيبم دكل ايدي وماهينك بنم نصيبم اولماد وغي كبي نصيبي قالمشدي
يعني اجلي كلمامشدي حكمت صياد بي روزي در دجله ماهي نكيرد وماهي
بي اجل بر خشكي نميرد محصول تركيب نصيبسز صياد دجله ده ماهي طوتماز دجله
ماهي چوقلغنك معتادي ايكن واجلسز ماهي قراده اولمز زيرا كاه اولوركه صياد
شبكه سندن بالقلري قراده دوكر وبعضيسي طاليزوق كنه صويه دوشب خلاص
حكايت دست وپا بريده هزار پايي را بكشت صاحب دلي برو بكذشت وكفت
سبحان الله با هزار پايي كه داشت چون اجلش فرا رسيد از بي دست وپايي
نتوانست كريخت بريده اسم مفعولدر ويا حرف وحدت وهمزه حرف توسلدر هزار
پا قرق اياق ديدكلري بوجك ويا حرف وحدت ورا ادات مفعول سبحان الله
مصدرلغله منصوبدر بر فعل مقدر ايله تقديري اسبح در انزه معناسنه يعني
انزه الله تنزيها اكثر مقام تعجبده مستعملدر بونده كي كبي فرا حرف تاكيد كريخت
بونده كوبختن معناسنه در محصول تركيب بر الي اياغي كسلمش كمسه بر هزار پايي

قتل ایلدی بر صاحب دل اوزرینه اوغرادی دیدی سبحان الله بیلك ایاغله که طع
تاردی یعنی بیلك ایاغله که انك وار ایدی چونکه اجلی ایرشدی بر السزدن وایا
قسزدن قجمغه قادر اولمدی یعنی خلاص بولمادی مثنوی چو آید ز پی دشمن
جان ستان ببندد اجل پای مرد دوان پی بوننده ارد معناسنه در دشمن جان
ستان بیانیه در جان ستان وصف ترکیبیدر جان الیجی معناسنه ببندد فعل
مضارع مفرد غایب اجل فاعلی و پای مرد لامیه و مفعولی دوان اضافت بالامیه
محصوص چونکه آردن جان الیجی دشمن ایرشیه یعنی که اجل یلیجی مردك ایاغین
بغلر شویلکه بر آدم اتلمغه قادر اولماز حاصلی اولاجلك وقتی کلدکده دشمندن
خلاص بولنماز دران دم که دشمن بپای رسید کمان کیانی نشاید کشید
دم بوننده وقت معناسنه و ساعت معناسنه در که حرف رابط صفت بپای بری
بری ارد بجه کمان کیانی بیانیه سلاطین ماضیه نك بر قسمنه کیانیان دیرلر
اوللری کیخسرو و آخری اسکندر بن دارا در نشاید فعل نفی ماضی مستقبل مفرد غایب
لایق دکلدر دیمکدر بوننده عدم امکاندن مرکبدر عبارتدر کشید مصدر معناسنه
در زیرا مضارعه مقارندر محصوص اول دمکه دشمن بری بری اردنجه کله
ایرشیه کمان کیانی چکملك ممکن دکل یعنی هر نقدر که کمانکش و زوربازاسه
الی وایاغی دترر شویله که کمانن چکمکه قادر اولماز کمانی کیانه تخصیص ایلدی
زیرا انلرك کمانلری هم ابو و هم قتی اولورمش وانلر جمیعا کمانکش اولورمش
نتکه بعض تواریخده ذکر اولنمش حکایت ابلهی را دیدم سمین و خلعتی در
بر ثمین و مرکب تازی در زیر و قصب مصری بر سر کسی گفت ای سعدی چه
گونه می بینی این دیبای معلم برین حیوان لا یعلم گفتم خطی زشتست که باب
زر نوشتست ابلهی یا حرف وحدت و را ادات مفعول سمین فعیل وزنینده اوزره
سیمز دیمکدر و ثمین بهالو دیمکدر زیرا ثمن قیمت معناسنه در اسب تازی عربی
دوشمش قصب مصری ارشی ایبلك وار بجی کتاندن طوقنور بر دورلو الاجه بکزر

مصرك تازه جوانلودي ولو ننه اني باشه صارارلر الان ارالرنده مستعملدر ديباي
معلم بيانينه معلم اسم مفعولدر افعال بابندن مراد طراز در كه اول زمانده لباس
ابي نشانعالله ايدرلردي اموزلرنده وكوكسلرنده اما بو زمانده مهجور ومتروك
الا ال عثمان نك سرايلرنده ايچ اوغلاني استعمال ايدرلر حاصلي ايكيدن بهادرشكلنده
يعني كل وسنبل وقرنفل وغيريلري كبي ايدرلر پس ثوبدن بر پاره دركه ايكي اموزه ديكيلور
دين طرازي بلمز ايمش محصل تركيب بر سميز ابلهي كوردم اوزرنده اغربها لسوب
خلعتلرنده عربيات وباشنده قصب مصري بر كميسه بكا ديديكه اي سمعك نيجه
كوروسين بو ديباي معلم ومطرزي بو حيوان لا يعلم ولا يفهم ديدم اوزرنده
برجركيبي خطدركه التوندن صويله يازلمشدر بيت قد شابه بالوري حمار
عجلا جسدا له خوار قد حرف تحقيق شابه فعل ماضي مفرد مذكر غايب در مفاعله
بابندن با حرف صله وري واك ورانك فتحه لريله بني ادم ديمكدر درحرف جر
فعله متعلقدر تقديرا مجرور ومفعول به غير صريحيدر وحمار لفظا مرفوع فاعليدر
عجلا قياس مرفوع اولمغيدي حماردن بدل اولمق لايق ايدي لكن قوانده افتباسه دلالت
ايلمكيچون نصبا ولنديكي زيرا اننده منصوبدر مفعوليتله اتخذ فعلندن اما
بونده جايزدركه ديلن كبي حكايتله اوله وجايزدركه اعني تقديريله اوله وجسدا
بدلدر عجلادن له خوار له مقدم خبر وخوار مؤخر مبتدا وجمله اسميه صفت جسد
درخوار خاي معجمه نك ضميله بقر اوازنه ديرلر محصل بيت مذكور ابلهي كاه حماره
وكاه بقره تشبيه ايلدي وكاه بقره تحقيق حمار بني ادمه مشابه اولدي اعني
بوزاغي جسدي كه صغر اوازي صاحبيدر حاصلي صغر اوازلي بر بوزاغي جسدله
حمار بني ادمه مشابه اولدي قطعه بادمي نتوان كفت مانداين حيوان
مكو مراعه ودستار ونقش برونش با حرف صله ادمي صله ادمي انسان كفت
مصدر معناسنه در ماند فعل مضارع مفرد غايبدر مانيدندن يكزر ديمكدر
مانستن دن دين خطا ايلمش مصراعده تقديم وتاخير وار تقديري نتوان

كفتش كه بآدمی ماند این حیوان دراعه دالك كسریله طیلسان دیه كلور لباسدر
كه بو زمانده مهجور ومتروكدر دستار بونده دلبندن مخصوصدر دیمك اولمان كه
آدمیه بكزر بو حیوان ایكی طیلسان ودلبند ونقش وشكل یرونی یعنی حقیقتده
انسان دكلدر وانسانه بكزمز ایكی صورت ظاهریسی بعض نسخه ده ایكی برینه
بجز روشنش بكو درهمه اسباب وملك هستی او كه هیچ چیز نیابی حلال جز
خویشتن با حرف تاكید كردم كاف عجمك فتحیله فعل امر مفرد مخاطبدر كوریدندن
چكونن وطولان دیمكدر ملك هستی بیانیه مخصوصدر جمیع اسباب واراضی
ملكنده كه چكونن دولان یعنی تجسس وتفحص ایله كه هیچ برنسنه حلال بولمان
سین قاننده غیری یعنی قانی حلال وسایر اسباب واملاكی جمیعاً حرامدر
قطعه شریف اكر متضعف شود خیال مبر كه پایكاه بلندش ضعیف خواهد
شد متضعف تفعل بابندن اسم فاعلدر ضعفدن كه ضمه ونقیض قوتدر كه
حرف بیان پایكاه بای عجمیله بونده مرتبه مراد در بلند اضافت بیانیه در شد
مصدر معناسنه در مخصوصدر شریف اكر ضعیفده اولورسه خیال ایلمه یعنی
ایلمه خاصلی خیال طوتمه كه انك مرتبه سی وعالی منصبی ضعیف اولسون یعنی
شریفك وجودی ویا امر دینویسی ضعیف اولمغله شریفلك مرتبه سنه
ضعف ونقصان كلمز كنه شریف شریفدر ور آستانه سیمین بمیخ زر دوزند كمان
مبر كه یهودی شریف خواهد شد آستانه سیمین بیانیه با حرف مصاحبت میخ
زر ده بیانیه دوزند فعل مضارع مفرد غایب دوزیدندن مخلیه دیمكدر زیرا
دوختن ودوزیدن مشتركدر دیلمكله مخلمق بیننده بعض نسخه ده بزنند
دو شركنه بو معنایه شریف بونده مقبول معناسنه در مخصوصدر واكر كوموش اشكی
آلتون اكسریله مخلوسه یعنی بوقدر اموال واسبابه ملك اولورسه ظن ایلمه كه
یهودی شریف وعزیز اولیسوفه یعنی مال وملك چوقلغیله یهودی مغرور ومكرم
اولمان حكایت دزدی كدایی را كفت شرم نداری كه از برای جوی سیم دست

بيش هر كريم دراز نكني كفت محصول تركيب براوغري بردي بلنجيه ديديكي اوتانمز ميسنكه
برار به مقدار بجه كومش ايچون الكي هر الجفلك اوكنه اوزادرسين ديلنجي ديمه
بيت دست دراز چي يك حبه بسم به كه ببرند به دانكي ونيم دست دراز نفقه
دست دراز كردند پس دست كردنه مفعول اولي ودرانك ثانيسي پس ستادن
انوصف تركيبيدر دين معناي بيته واصل دكل ايمش بعض نسخه ده دست دن
ازيي دوشمش يايله بونقدير جه وصف تركيبي اولور بي باي عجمك فتحيله اداة
تقليلدر حبه شيئ قليل دن عبارتدر وبرد فعل مضارع جمع غايب تشنه ده
ضرورت وزن ايچون دركسه لو ديمكدر دانك كافك سكونيله درهمك التي
حصه دن بر حصه يه ديرلر محصول بيت بر حبه كومش ايچون ال اوزن ابلمك
يعني ال اوزاتمق يكدركه كسه لي بر دانك كومش ايچون ويارم دانك حاصلي اغر
ولقا ايدوب ال كسلمه دن ايسه ديلنجيلك ايدوب ال صاغ قالمق اولادر بونده بي
بعره معناسنه حطا سويلمش حكايت مشت زني را حكايت كشته كه از دهر
مخالف بجان آمده بود واز خلق فراخ ودست تنكي بفغان شكايت پيش پدر
برد واجازت خواست كه عزم دارم مگر بقوت بازو دامن كامي بكف آرم مشت
زن وصف تركيبيدر يومرق اوروجي ديمكدر بونك اصلي بودركه مشت زنلك
برفندر كه صاغ الك باش بارمغين سيابه وسطي بيننه آلور وصول الندر برنسنه
سيرايدر ومطرق اويوني كبي اوينار حاصلي صاغ اليني مطرق يرينه استعمال ايدر
وبو طايفه بوفنده اولقدر ادمان ايدرلر كه صاغ اليلك هر بر پارمغي خاره
دونمشدر تحصيل زماني شام شريفده بر فج سمرقندي طالب علم كلدي وبعضك
بوفنده بر مقدار مهمتاني وايدي مسافرلردن ديو بونلري مجيلك حمامنه ايلتدك
ايچروده بر مقدار دولدكن نصكره حمامك ديوارنه اولقدر مشت اوردي بلي
كه قابل تعبير دكل مگر انواع ادمانلرندن بو بر نوع ادمانيمش وبر كره بونلري
ربوه جانبنه سيره چيقاردق حين مصاحبتنده بر د زماني بر ضعيفه سنه

قالمق بر مقدار اوينايالم ديدي قالمقديلر واوينايراق اول ضعيف توانانك قوتيجي
توزنه بر مشت اوردي همان دبه سي اوزره كلدي وكوم كوك اولدي بيز
بر قاج روحي طالب علملر خوف ايلدك كه اولدي ديو اما انلر هيچ النمدي وقا
وقالقديلر اول مضروبي اوديلر عقلي باشنه كلنجه پس مشت زني زور بازله
تغيير ايدنلر تفسير ايلمشلر يا حرف وحدت ورا ادات مفعول دهر مخالف زمان
غير مساعددن عبارتدر اضافت بيانيه در فراخ ده بو بله در خلق نقطه سيز
عربيه بوغزه ديرلر وفارسيده كلو ديرلر كاف عجمك فتحي وضميله فراخ فانك
فتحي وكسريله كنش ديمكدر واسع معناسنه كثرت وعدم قناعتدن كنايتدر دست
تنك وصف تركيبيدر ويا حرف مصدر الطارلغي ديمكدر صغر اليد معناسنه
حاصلي افلاسدن كنايتدر دست تنك ديو تانك كسريله تنبيه ايدوب اضا
اوقويانلر تنك طبع ايمش لر بنغان با حرف صله تقديري بنغان آمده بود در
شكايت بيش پدر برد بعض نسخه ده مشورت دوشمش شكايت يرينه كه
حرف بيان عزم سفر مصدرك مفعولنه اضافتيدر تا حرف تعليل مكو حرف نفي
تا اوبله كه ديمكدر با حرف مصاحبت قوت بازو مصدرك فاعلنه اضافتيدر
دامن كام لاميه در مجازا ويا حرف وحدت ويا حرف تنكير مراد تكيني با حرف صله
كف الايه سي در مراد الدر مجاز مرسل طريقيله آرم فعل مضارع متكلم وحده در
الله كتوردم ديمكدر بعض نسخه ده بچنكه دوشمش مخصص بر مشت زني حكايت
ايدرلركه دهر مخالفدن جانه كلمش ايدي يعني جاننددن اوصانمش ايدي وبيزان
اولمشيدي وكيك بوغزدن وال طارلغندن فغانه واضطرابه كلمشدي شكايتي
باباسي قتنه ايلتدي يعني باباسنه حالندن شكايت ايلدي واجازت ديلديكه
سفره نيت ايدم اولاكه قوت بازو ايله مراد ايكيني اله كتوردم ديو بيت فضل
وهنر ضايعست تا ننمايند عود بر آتش نهند ومشك بسايند تا حرف تعليل
درمادام معناسنه مخصص فضل وهنر ضايعدر مادامكه كوسترلمیه لو وياكوسترلمیه

لزوم وتعدي طريقيله مصراع ثاني تمثيل طريقيله واقعدر پس عودي آتشه قودقلر
قوقوسي ظاهر اولور رايحه ظاهر اولميجق ومسكي ازدلر زيرا انمكله قوقوسي
زياده اولور حتى زلفه وكاكله وكيسويه مشكسا ديرلر بو معنا اعتباريله فقدير
بيركفتاي پير خيال محال انسر بيدركن وپاي قناعت در دامن سلامت كش
كه بزركان كفته اند دولت نه بكوشيدنست چاره كم جوشيدنست خيال
محال بيانيه پاي قناعت لاميه در مجازا دامن سلامته بويله دركش فعل امر
مفرد مخاطب دركشيدندن كه حرف تصليل كوشيدنن درشمك ديمكدر يعني سعي
ايلمك كم بونك كبي يرلرده ترك كليه نك عبارتدر محصلي باباسي ديدي
اي اوغل خيال محالي باشكدن چيقار يعني اخراج ايله وپاي قناعتي دامن
سلامته چك يعني تمكن اوله يعني دكلو قناعت ايدوب اضطراب ومشقتدن
سالم اوله زيرا اكابر ديمشلردر دولت وسعادت سعي وكوششله دكل يعني
چالشمقله دولت ال ويرمز مادامكه جانب حقدن عنايت اولميه پس چاره
اضطراب ومشقتي ترك ايلمكدر يعني صبر ايدوب بحضور اولمامقدر بيت
كس نتواند كرفت دامن دولت بزور كوشش بي فائده است وسمه بر ابروي كور
كوفت مصرعه معناسنه در دامن دولت لاميه در مجازا كوشش بي فايده بيانيه
در وسمه واولت نحى وسينك سكونيله راستق مراد در كه ديشي اهلي قاشلرينه
چكرلر ابروي كور بيانيه در زيرا بونده كور عدم ابرودن عبارتدر اعمى معناسنه
دكل يعني ابرونك قلي اولميجه ابرويه راستق چكمك فائده ويرمز شراح كور بو
معناسنه تعرض ايلمه كلرندن معلومدر كه كوري اعمى معناسنه اخذ ايدر
كيمسه دولتا تكيني زورله طوتمغه قادر دكل يعني قوت بازو بيله دولت ال
ويرمز زيرا ابروي كوره وسمه چكمك كبي بي فايده در دولت وسعادته سعي جانب
حقدن عنايت اولميجه بيت اكر بهر سر موبيت هنر دو صد باشد هنر بكار نيايد
چو بخت بد باشد بهر يا حرف ظرف سر مو لاميه قيل اوجي ديمكدر هنر دو صد

ضرورت وزن ایچون تقدیم وتاخیر اولنمشدر اصلنده وصد هنر در محصل بیت
اکر هر قیلك اوجنده ایکیوز هنر اولنورسه هر ایشه کلمز یعنی فایده ایلمز چونکه
بخت وطالع یرامز اوله یعنی طالعده مساعده اولمیجه هنر فایده ایلمز بیت
چه کند زورمند وارون بخت بازوی بخت به که بازوی سخت زورمنده
زورلی دیمکدر زیرا منده ادات نسبتدر پس زورمنده وصف ترکیبیدر دین
خطا ایلمش وآوردن بخت وصف ترکیبیدر تخس طالعلی دیمکدر زورمندك
اضافتی بیانیه در بازوی بخت وبازوی سخت لامیه لردر مجازا محصل بیت
زورلو تخس طالعلی نه ایلسون یعنی بنه قادردر وبنه مالکدر وطالع ایشلمیجه مصراع
ثانی مقام تعلیلده در زیرا طالع بازوسی یکدر قوی بازودن یعنی طالع قوی
اولمیجه بازو قوتی فایده ایلمز یعنی برمجرده ظن ایدوب مشتوی یازلمغ ب
بی تشخیص ایمشلر پسر کفت ای پدر فواید سفر بسیارست از نزهت خاطر
وجذب فواید ودیدن عجایب وشنیدن غرایب وتفرج بلدان ومحاورت خلان
وتحصیل جاه وادب ومزید مال ومکسب ومعرفت یاران وتجربت روزکاران
چنانکه سالکان کفته اند فواید سفر لامیه از حرف تبیین نزهت خاطر مصدرلر
فاعلنه اضافتیدر سرور خاطر دیمکدر جذب فواید مصدرك مفعولنه اضافتیدر
فایده لر چکمك یعنی فواید تحصیل ایلمك دیدن عجایب وشنیدن غرایب ایکسی
بیله مصدرلر مفعولنه اضافتیدر تفرج بلدان مصدرلر مفعولنه در بلدان
بانك ضمیله بلدك جمعیدر شهرلر دیمکدر محاورت مفاعله بابندن مصدردر خلان
اضافتی مفعولنه در سابقلر کبی خلان خلیلك جمعیدر تشدیدیه لاملة مزید
مصدر میمی ماله اضافتی فاعلنه در ومعرفت یاران مصدر میمنك مفعولنه
در تجربت روزکاران تجربت تفعیل بابندن مصدردر سماعی زیرا معتل اللام
اولمیجه یای مصدریله حذف ایلمك سماعیدر فتامل روزکارانه اضافتی
مفعولنه در روزکاران الف ونونله جمع اولمسی خلاف قیاسدر محصل ترکیب

بس

پسر دیدی ای پدر سفر فایده لري چوقدر خاطر سرور ندن وجذب فوائددن
وعجایب احوال کورمکدن قصه لر اشتمکدن وشهرلر کزمکدن سیرندن ودو
ستلرله مکالمه دن ومنصب وادب تحصیلندن ومال ومکسب زیاده لکندن
ویارانی بیلمدن وروزکارلر تجربه سندن شویله که طریقت سالکلري دیمشلردر
قطعه تا بدکان وخانه در کروي هرکز ای خام آدمي نشوي تا حرف توقیت مادام
معناسنه بر کان با حرف ظرف در حرف تاکید کروي کاف عجمك کسري وراٴنك فتحیله
رهن معناسنه در ویا ضمیر خطاب نشوي فعل نفي مستقبل مفرد مخاطبه مخصوصدر
مادامکه دکان وخانه ده رهنده سن یعني انلرله مقیدسین هرکز ای خام کیمسنه
ادمي اولمازسین یعني مادامکه دکان وخانه دن چیقوب غربته کیتمزسین هرکز خا
ملغیلك کیتمز وانسان اولمازسین بروای در جهان تفرج کن پیش ازان روز
کز جهان بروي برو فعل امر مفرد مخاطب کیت دیمکدر اننك همزه سنك فتحیله ادات ظرفدر
کز اصلنده که ازاندي مخصوصدر وار جهانده تفرج ایله اول کوندن اول که جهاندن
کیده سین یعني دکاندن واودن چیقوب وار عالمي سیر ایله اول کوندن اول که عالم فانیدن
عالم باقیه کیده سین یعني اولمزدن اول پسر کفت ای پدر منافع سفر بی نمط که کفتي
بسیارست ولیکن پنج طائفه را مسلمست اول بازرکاني که با وجود نعمت ومکنت غلامان
وکنیزان دلاویز وشاکردان چابك دارد هر روز بشهري وهر شب بمقامي وهر دم
بتفرجکاهي از نعیم دنیا متمتع بشود منافع سفر لامیه نمط نونك ومیمك فتحه لریله
اوسلوب دیمکدر بعض نسخه ده بسیار برینه بشمار ودوشمش پنج طائفه را را ادات
صله ویا ادات تخصیص فتح بر بعض نسخه ده مسلم برینه سین وناکرادات خبردر
واقع اولمش پنج طائفه راست دیمش بعض شراح بویله یازمش بعینه وبعضي
افرا ایلمشدر ولیکن بانمزده اولان نسخه مذکور شارحلك نسخه سندن یازلمش
غایتله صحیح نسخه در وانده افرا ایلدوکي بادن نام ونشان یوق پس معلوم اولدیکي
کربانده واقع اولان نسخه یا زیاده سقیم ایمش ویا تعصبا افرا ایدمش وبویله اعم

اعتراضی جوف واقع اولیور واعوذ بالله من الشیطان شرور انفسنا ومن سیئات اعمالنا
بعض نسخه ده اول برینه نخستین واقعدر بازرکانی یا حرف وحدتدر کحرف رابطه
صفت یا حرف مصاحبت سببیتی متضمن وجود نعمت لامیه مکنت قدرت دیمکدر غلامان
دلاورلر مقدم مفعولیدر وکنیزان اکا معطوف الف ونونله جمع اولدقلری ذوی
العقولدن اولدقلری ایچوندر بعض نسخه شراح غیریدن نقل ایدوب کنیزان کنیزکلر
جمعیدر دیمش صکره بحر الغرایبدن نقل ایدوب دیمش کنیزان کنیزک جمعی وکنیزکان
کنیزکلر جمعیدر ومرجوددر که کنیزان کنیزک جمعی اوله دیمش بعضلر تعصب ایدوب
بونکا بو تقریردن اسناد جهل ایدوب خیلی پریشان کلمات ایلمش غلامان اولنه برکه حرفی
ایراد ایلین حق معنایه واصل کل ایمش دلاور وصف ترکیبیدر اوتیدن لغتده
احمق دیرلر اما استعمالده تعلق معناسنه در کوکل تعلق ایلدوکی نسنه لرده استعمال ایدرلر
بونده غلامان وکنیزان صفت واقع اولور اشتراک طریقیله شاکردان چابک بیانیه
در وغلامان وکنیزانه معطوف شاکردلردن خدمه مراد در یعنی خدمتکار جنسی
دارد فعل مضارع مفرد غایب مذکورلر مقدم مفعوللریدر وبازرکانه راجع تحتنده
ضمیر فاعلی مستتر در با حرف ظرف ویا حرف وحدت بمقامیده بوبیله در بعض نسخه ده
هردم برینه هر لحظه دوشمش بتزجکاهی ده بوبیله در نعیم دنیا لامیه نعمت دنیا دیمکدر
متمتع تفعل بابندن اسم فاعلدر فایده لنجی معناسنه دیمکدر محصل ترکیب ینه دیدی
ای پیر بو اوسلوب اوزره سن بیان ایلدیکک سفر فایده لری چوقدر اما بش طایفه
یه مسلمدر اول کسی بر بازرکانه که نعمت وقدرت وجود بیله دلاور جوانلری وجاریه
لری اوله وچابک خدمتکارلری اول هرکون بر شهرده وهر کیجه بر مقامده وهر لحظه
بر سیرانکاهده دنیا نعمتلرندن فائده لنه قطعه متنعم بکوه ودشت وبیابان غریب
نیست هرکجا که رفت خیمه زد وخوابکاه ساخت منعم اسم فاعلدر افعال بابندن
صاحب نعمته اطلاق ایدرلر حاصلی اهل دولت دیمکدر غنی معناسنه اسم مفعول
عینی فتحیله قید ایلیین تصرف خاص ایلمش بکوه با حرف ظرف دشت دالک فتحی وشینک

سکونیله اولور صحرا معناسنه منعم مبتدا و غریب ثانیسی و نیست خبر ثانی و ثانی خبریله
جملهٔ اسمیه خبر اول و اول خبریله جملهٔ ابتدائیه خیمه چادر زد لفظی مقدم مفعولیدر اوکا
یاتاجق یر یعنی یتاق و اوطاق یری دیمکدر ساخت لفظی مقدم مفعولیدر محصول بیت
منعم و غنی اولان کیمسه طاغده و اوده و بیابانده غریب دکلدر هر یره که واردی چادر
قوردی و یاتاجق و حضور یری یاپیسیه ایلدی حاصلی هر نره یه که وارسه حضور و صفا
ایدر دیمکدر یعنی اهل دنیا هر قنده ایسه ذوق و صفاده در دیمکدر وانکه بر مراد جهان
نیست دست رس در زاد و بوم خویش غریبست و ناشناخت واو بونک کبی یرلرده استئنافیه
معناسنی متضمندر که حرف بیان مراد جهانک بیانیدر دست رس وصف ترکیبیدر
رسیدندن قدرت و وسعت معناسنه زاد و بوم جمیع کلستان نسخه لرنده واو عطفله کلور
اما سید علی زاده و نعمة الله واو سز ایراد ایلمشلر و هیچ برسی تعرض ایلممشدر که
ترکیب اضافیه در یعنی و سایر لغتلرده بوم زمین و قرارکاه در دیمشلر اما زاده
مستقل معنا ویرمشلر لیکن اهالی عجم دیه یلر زاد و بوم عطف تفسیردر اما زاد
بومدن غیری یرده بو معنایه دلالتی یوقدر والعلم عند الله ناشناخت نامعلوم دیمکدر
محصول بیت منعمک حالی مذکور کبیدر اما اول کیمسه نک که جهان مرادنه ایرشمز یعنی
قدرت و وسعتی یوقدر حاصلی مفلس و فقیردر کندو ولایتی طوغدوغی و تویدوغی یرده
کندو ولایتی شهرنده و مملکتنده غریب و مجهول و منکردر حاصلی انی کیمسه بلمز و نام
نشانی اکماز دوم عالمی که بمنطق شیرین و قوت فصاحت و مایهٔ بلاغت هرجا که رود
بخدمتش اقدام نمایند و اکرام کنند دوم بش طایفه نک ایکنجیسی عالمی یا حرف
وحدت که حرف بیان با حرف مصاحبت بیتی متضمن منطق شیرین بیانیه مصدر
میمیدر نطق معناسنه یعنی تکلم قوت فصاحت واولت تشدیدیله لامیه در مایه
بلاغتده بویله در بخدمتش با حرف صله اقدام نمایند اکرام نمایندن مقدم مفعولیدر
محصول ترکیب ایکنجیسی بر عالمدر که شیرین تکلمله و فصاحت قوتیله و بلاغت سرمایه
سیله هر یره که کیدرسه خدمتنه اقدام کوسترلر و اکا اکرام ایدرلر قطعه وجود مردم

دانا مثال زر طلا نیست که هر کجا که رود قدر وقیمتش دانند وجود مردم دانا لامیه و ثانیه

در مثال زر طلا نیست لامیه لردر راه نشته یه ضرورت وزن ایچون در طلا طانك کسریله

بلهٔ زر التونیه دیکر رابط صفت مابعدی جایزدر دیکر مردم دانایه صفت اوله وجایزدر که

زر طلایه مخصوص اوله مردم دانا وجودی بلهٔ زر التون کبی در هر زره یه کیدرسه قدر

وقیمتی بیلورلر یعنی خالص وصافی التون نیجه که هر یرده معزز ومکرم ایسه اهل

علمده انجلین معتبر در بزرك زادهٔ نادان بشهر ها مانند که در دیار غریبش هیچ

نستانند بزرك زاده وصف ترکیبیدر اکابر زاده دیمکدر معناسنه نادانه اضافتی

بیانیه در با حرف صله شهر ها بر لفظدر اما اصلنده مرکبدر شه لفظیله رو لفظندن

معلوم اولا که ازمنهٔ ماضیه ده بر پادشاه کلمشدر که کونه سکهٔ شاهی ضرب ایدوب التونی

التون یرینه یورودوب حکم سلطنته خلق انکله معامله ایدوب بیع وشرا ایدرلر ایمش

حتی بو زمانده بو کیسه نك ظلمتدن تعبیر ایلمیه کلی اولسه لر ممالکتده کون یورودردی

دیولر یعنی شه شاهدن مخففدر ورو اجایز معناسنه در اول پادشاه مذکور قضیه

جایز کوردوکی کیجوب اول کونده اقچه والتونه شهروا دیدیلر یعنی شراحك بونده انواع بر نشان

اقوالنه التفات اولنمسون که تفتیشی تضییع اوقاتدر مانند فعل مضارع مفرد غایب در ما

ینه ندن بکزمك دیمك درماستن دن دینلر خطا ایله یلرکه حرف رابط صفت

در حرف ظرف دیار غریبه بیانیه شین ضمیر شهروایه راجعه در نستانند فعل نفی مستقبل

جمع غایب صاتون المازلر دیمکدر حاصلی اعتبار ایلمزلر مخصوص اوله جاهل اکابر زاده

شهروایه بکزرکه انی اول پادشاهك قلمرونده غیری دیارده هیچ المازلر سیوم خوی

بروی که درون صاحب دلان بخالطتا و میل کنند و صحبتش را غنیمت شناسند

وخدمتش شناسند وخدمتش منت دانند کر کفته اند اندکی جمال به از بسیاری

مال وروی زیبا مرهم دلهای خسته است درهای بسته سیوم بش طایفه نك

اوچنجیسی خوبرویدر وصف ترکیبیدر کوزل یوزلو معناسنه و یا حرف وحدت که حرف

رابط صفت در درون صاحب دلان لامیه در صاحب دل سکوت یا بله اولنجه

و کلید

وصف

وصف ترکیبیدر اما کسر ایله لامیه در حاصلی بونلر کبی لر ایکی وجهله اوقنور والف ونون
ادات جمعدر با حرف صله مخالطت مفاعله بابندن مصدردر وتا اسلوب عجم اوزره مطول
یازیلور وتلفظ اولنور اختلاط ومخالطه قرشمق معناسنه اضافت لامیه در میل کندلی
مفعول صریحی ومخالطت غیر صریحی وجمله فعلیه خبر مبتدادرکه دروتدر محصول بیت
اوچنجی بیت بر خوب رویدرکه صاحب دللرك درونی انکله اختلاطه میل ایدر وصحبتی یعنی
مصاحبتی غنیمت کلورلر وجه منتی منت بیلورلرکه اولولر یمشلردر انه کبی جمال یای
مصدرله واضافتله ازه جمال بسیاری مالدر کنه بویله در بعینه حاصلی جمله اذلبی
مالك چوقلغندن یکیدر زیاده وی زیبا حسنه کوکلره مرهمدر وبعضلر قولر مفتاحی
کلیدی کاف عربك کسریله تخصیص ایدنلر خطا ایلمشلر زیرا تخلیله افصحدر قطعه شاهد
انجا که رود عزت وحرمت ببینه ور برانند بتهمت ببر ومادر خویش شاهدبنك
کبی یرلرده محبوب معناسنه در وراکردن مخففدر بتهمت شین ضمیر معناده برانند
متعلقدر محصول بیت محبوب اولیره کرکیدر یعنی هر یره که کیدر عزت وحرمت بولور وکور
واکوانی کندونك اتاسی واناسی یانلرندن قهرله ده سوردلرسه حاصلی کم اولورسه اکا
اتا القایدر بر طاوس در اوراق مصاحف دیدم گفتم این منزلت از قدر تو چه بینم بیش
بر پای عجمله وتخفیف رایله مشترکدر قنادله ییلك بیننده اما بونده ییلك مراددر قنا
درین خطا سویلیدی زیرا مصاحفه ییلك قونور قنا دقونلماز وبونی هر کس بیلور برك
راسینی تشدید ایله قیدایدنلر ضرورت وزن ایچوندر دیو وزن طبعه مالك دکللر ایمش
دریدنه باریازنلر معناجانبنه ناظر اولمانلرایمش اوراق مصاحف مصحفلك جمعیدر
منزلت تا مرتبت تاسی کبی اسلوب عجم اوزره مطول یازیلور ومطول تلفظ اولنور
بس ضمیر خطاب اعتباریله غفلت ایلمش بیش پای عربیله زیاده معناسنه در محصول بیت
طاوس ییلکینی مصحفلك اوراقنده اوراقی اراسنده کوردم که عادتا اوعلاجمقلر طاوس
ییلکینی مصحفلك اوراقی اراسنه قویاغنلر دیس مصحفلك ورقلری اوزره طاوس
قنادینی کوردم دیدیمی کوره ممش کوریجك دیدم بو مرتبه ومنزلی وبو مقاسنلی

قدرکون وجهدن کنت زیاده کوروردم یعنی بومکرمت ومعنی مقام سنک لایقک دکلدر کفت
خاموش که هرکس که جمالی دارد هرکجا پای نهد دست ندارنه ش بیش خاموش
فعل امر مفرد مخاطب ایسم اول دیمکدر که حرف تعلیل جمالی یا حرف ندارنه ش توصیفه شینت
ضمیر معناده پیشه مقیددر پیشش تقدیرنده در ندارنه یرینه توتله بهرانه یازنلر
یابله صحیح نسخه لره مخالف یازمشلر اکرچه تاویلله معناویرملک قابلدر مخصوص حضرت
شیخ بیورر پرطاوسه بن بویله دینجه دیدی ایسم زیرا هرکیملک که جمالی وار هرنزه یه
که ایاق قور یعنی کیدر اوکنه ال طوتر لر یعنی انی کیمسه رد ومنع ایلمز بلکه هرکس کل
بری جانم دیرلر زیرا صاحب حسنه هرکس طالبدر نظم چون در پسر موافقت ودلبری
بود اندیشه نیست کر پدر از وی بری بود جمیع شراح بو ایکی بیتی رباعی دیو یازمشلر
حال بوکه رباعینک بحری معین بحر در نهایتی بوده بحر هزج اقسامندندر یعنی بحر
مضارع اخرف در رباعی بحرینه قریبدر فقیر هر لرمی یاحرف مصدر بری بوننده بیزاد
معناسنه در مخصوص چونکه پسره موافقت ودلبرلک اوله یعنی کوزل اوله واختلاط
لایق وقابل اوله غم یوقدر اکر باباسی اندن بیزار اولورسه زیرا هرکسک کا بابا اولور حاصلی
انک کبی فرزنده جانم اوغل دیرلر اوکوهرست کو صفتش درمیان مباش در یتیم را
همه کس مشتری بود او ضمیری بیت سابقده پسره راجعدر ومبتدادر وکوهر خبری
کو فعل امر مفرد مخاطبدر کوینده ندن کفتن دینلر خطا سویلیدی صدفدن
مراد بابادر سیدر تشبیه طریقیله مباش فعل نهی مفرد مخاطب اولمه دیمکدر
در یتیم شول انجویه دیرلر که بو صدفده یالکز اوله اما انسانده یتیم باباسی اولمینه
دیرلر وحیوانده اناسی اولمینه وجماداتده نظیری اولمینه مخصوص اول کوهر در
سویله صدفی اراده اولمسون یعنی صدفی مطلوبمز دکلدر دکرکمز زیرا در یتیمه هرکس
مشتری اولور ویا مشتریدر یعنی هیچ کیمسه دلبری باباسیله استمز یالکز استرنته که
صوحی بیورر بیت پدر را تا بکی همراه ان شیرین دهن بینم الهی باشدان روز
که او را بی پدر بینم چهارم خوش اوازی که اب از جریان ومرغ از طیران بازدارد

پس بو وسیلت این فضیلت دلمردمان صید كنه و ارباب بیمنادمت اوره رغبت نماینده
چهارم درم یعنی بش طایفه نك خوش آواز وصف تركیبیدر و یا حرف وحدتدر كه خوف وابطه
صفت جریاندن مصدردر وجری یا مجری دن یعنی ضرب بابندن ناقص یابیسندن اقتوشمنا سنه
طیراندن مصدردر طار یطیر دن ضرب بابندن اجوف یابیسندن اوچمق دیمكدر سیدی علی
زاده طربان یازمش وسروری بو یله یازدوغنه اعتراض ایلمش ودعاگویه بو یاز شیء
زیاده ناپسند كلدی پس متبعدر شروحنده مقید اولدم كوردم فی الحقیقت جمع شروحنده
راهنك یا اوزره تمته میله واقع اولمش لیكن بونده خطابی سهو قلملرینه حمل ایدوب لاكن مع
چلبینك نعت رسولده صلوا علیه فعل ماضی دربیوردوغنی حمل ایلدوكم كبی و الا
بو نلوك كبی افندیلردن بو یله خطا قصوره مقارن اولمامق فقیریز پس معترضك اعتراضی
یا تعصب طریقیله اولور و یا قصور فهمدن باز دارد الی قوریعنی مانع اولور با حرف
مصاحبت وسیلت شول نسنه دركه انكله غیره اولاشله یعنی غیره یقین اوله ثانی تطویل
اسلوب عجم اوزره در فضیلت معرفته ده ارتقلغه دیرلر و ثانیه مذكور كبیدر دل
مردمان لامیه وكذلك مفعول اولی وصیه ثانیسی ارباب وتك جمعیدر اصحاب مصاحب
معناسنه معنایه اضافت لامیه در باحرف صله منادمت مفاعله بابندن مصدردر
ندیملك یعنی مصاحبت معناسنه اوره اضافت لامیه در رغبت نمایدن مفعول صریحی
وبمنادمت غیر صریحی محصول تركیب دو مرد بخشیی برخوش آوازدركه صوتی اقمده وقو
اوجمقدن منع ایلسه حضرت داودك آوازی كبی پس بو فضیلتله وسیله ایله وسیله سی
خلقك كوكلنی شكار ایلیه و ارباب معنی نك مصاحبته رغبت كوستره و لربت سمعی
الی حسن اغانی من ذا الذی حبس الماثانی سمع سینك فتحی ومیمك سكونیله قولق
معناسنه دریای متكلمه اضافت لامیه در و تقدیرا مرفوع مبتدا و جایزدركه سمعی
سماعی واصغایی معناسنه اوله ایشتمك و دیكلمك دیمكدر پس حرف جر مقدره متعلق
اولماز حسن صفت مشبهه در اغانیه اضافت صفتك موصوفنه اضافتیدر اغانی
جمع اغنیه دركه غنا معناسنه دری پس اغنیه جمع غنادر دینكنه وزعمیله سویلمش

من اسم استفهام محلا مرفوع مبتدادر اسم اشاره محلا مرفوع خبری الذی اسم موصول مبنی
جمله فعل ماضی مفرد مذکر غایب یا بشه‌ی دیمکدر مثنی کبی جمله فعلیه اعرابدن محلی
یوق صله سیدر الذین نک والذی صله سیله‌در محلا مرفوع صفت ذادر المثانی جمع مثنا
در ایکی قللی سازه درلرمش که مثالث جمع مثلثدر که اوچ قللی سازه دیرلر مثانی جمعنه
نک مفعولیدر وسکون یا ضرورت وزن ایچوندر محصولی بیم قولاغم کوزل غنالره
درویا جوف بنم سماع واصغام کوزل اوازه مقیددر یعنی میلم کوزل اوازه در کیمدر شول
کیمسه که ایکی قللی سازه چالر یعنی اکا نه اعتبار مقصود بودر که کوزل اوازی سازه ترجیح
ایدر حاصلی بنم میلم حسن صوته درسازه دکل علی الخصوص که قللی ساز دیکلمک
حرامدر مصراع ثانینک تحقیقنده مراد حسن صورتدر دین بیتده مرادی بیلمش
قطعه چه خوش باشد اواز نرم وحزین بکوش حریفان مست صبوح اواز نرم
بیانیه حزین ایچیه ونازک معناسنه در با حرف صله کوش قولق حریف باده مصاحبی
الف ونون ادات جمعدر کوش حریفان لامیه مسته اضافت بیانیه وصبوحه لامیه صبوح
مصدردر صباح وقتنده شراب ایچمکه دیرلرمش که غبوق عکسنه دیرلر حاصلی فعول وزنی
اوزره مصدرلردر صبوح صباح وقتنده ایچلین شرابک اسمیدر دین مخالف سوز سویلمش محصولی بیت
نه خوش اولور یومشق ایجه اواز صبوح مستی اولان حریفلر قولاغنه یعنی قولقلره
لطیف کلور به از روی خوبست اواز خوش کزان حظ نفس واین قوت روح آن
روی خوبه اشارتدر واین اواز خوشه محصولی بیت روی خوبدن خوب اواز یکدر
زیرا روی خوب حظ نفسدر واواز خوب قوت روحدر حاصلی حضرت شیخ اوازی
خوبی روی خوبه ترجیح ایدر لیکن فیه ما فیه بنجم پیشه وری که بسی بازوکمانی
حاصل کند تا آب رویی از بهر نان ریخته نشود چنانکه خردمندان کفته اند بنجم یعنی
مذکور طایفه نک بشنجیسی پیشه بای عجمیله کسریله صنعت دیمکدر ور واو ولک
مخیله ادات نسبتدر لی معناسنه اوته یقالی اودیرلر واو بله علی کل حال صنعتلو
دیمکدر یعنی اهل صنعت ویا حرف وصنعت که حرف رابط صفت با حرف مصاحبت

سبي بازو مصدرك فاعلنه اضافتيدر كفافي يا حرف وحدت تا حرف تعليل آب
روي لاميه بهر زمانده بويله ديختنه نشود دوكلمش يعني دوكلميه مخصص
بشخيبي بر اهل صنعتدر كه سبي بازو بله كفاف حاصل ايلمنه تاكيم تملق ايچون يوزصو
دوكلميه حاصلي جرعه وكدبيه محتاج اولميه شويله كه عقلا ديمشلر در قطعه
كو بجز سبي رود از شهر خويش سختي ومحنت نبرد بينيه دوز دبا حرف صله
غريبي يا حرف وحدت سختي يا حرف مصدر بينيه يمه يمه ديرلر بينيه دوز وصف
تركيبيدر دوزيه ندن دوزك وتبردلك تنازع طريقيله فاعليدر لغت حسبنجه
يمه ديكيجي ديمكدر اما استعمالده اسكيجيه ديرلر مخصص اكي غريبلغه كتدسه يعني
ديار غربته كتسه وشهرندن شدت ومحنتا يلتمز يعني چكمز بينيه دوز اسكيجلك
برجزوي صنعتا يكن انك اهلي هر يره وارسه اول صنعتله كچنور ودر خرابي
فتده از مملكت كرسنه خسبد ملك نيم روز ودر واكي دن مخففدر نته كه مكرر
بيان اولنديكيبا حرف صله خرابي يا حرف مصدر خوابلق مقابلي معمورلقدر يعني
وشنلك فتد فاده كسر وضم جايزدر اصلي افتد در همزه نك فتح وضميله مصدري افتادن
اوفتدن كلور همزه حذف اولنجق فاكسر وضميله مستعملدر فاحفظ از مملكت
فتده متعلقدر كرسنه بو لفظ ايكي وجهله مستعملدر بريسي بونده كي كبي يعني كافك
ضميله ورانك سكوني وسينك كسريله وبريسي كافك ضمي ورانك سكوني
وسينك كسريله وبريسي كافك ضمي ورانك كسري وسينك سكونيله فاحفظ
حسبد حانك ضمي وسينك سكوني وبانك فتحيله فعل مضارع مفرد غايب يا تور
واو يوردر ديمكدر خسبيدن دن ملك حسبدك وفتدك فاعليدر تنازع طريقيله
نيم روزه اضافت اضافتي لاميه در نيم روز تركستانده بر شهرك اسميدر ملكي
نيم روزه تخصيص بنيه دوزه قافيه اولمق ضرورت وزن ايچون در الا منكور
معناده هر ملك بر در بعض بجام ديه بكدر نيم روز نصف دنيادن كنايه در زيرا
شمس حد استوايه وارد قده نصف دنيا مقداريني قطع ايلمش اولور

پس نیم روز بو جمله اضافت لامیه اولور فتأمل محصول بیت پنبه دوزلك حالي
معلوم اما آكی كندو مملكت وسلطنتندن بر خراب ایاده دوشرسه نیم روز پادشاهی
ده النده بر كمالی وصنعتی اولمادوغی تقدیرجه اج یاتور یعنی اج قالور بونده خن ابلغه
مراد كندی ملكندن غریبه والاحقیقتده خراب ابادده مكه یوللری كبی ذخیره
سی اولمدوغی تقدیرجه هر كس اج یاتور حاصلی مراد بر تمثیلدر والاحقیقتده بویله
اولمق لازم دكل چنین صفتها كه بیان كردم در سفر موجب جمعیت خاطرست وداعیه
طیب عیش اما آنكه ازین جمله بی بهره است بخیال باطل درجهان برود ودیكر
كس نام ونشان نشنود چنین صفتها بو مثللین صفتلر كه حرف رابط صفت ویا
حرف بیان موجب جمعیت خاطر لامیه لردر وسبب جمعیت خاطردر دیمكدر داعیه
باعث دیمكدر طیبه اضافتی اسم فاعلك مفعولنه اضافتیدر وعیشه اضافت
صفتك موصوفنه در بی بهره بی نصیب دیمكدر با حرف مصاحبت خیال باطل بیانیه
در در حرف صله در با معناسنه جهان دنیا دیكر دخی دیمكدر معناسی دخی كرودن
سوزی كرودن اكلومش محصول بیت پدر دیر بو مثللین صفتلو كه بیان ایلدم
سفرده جمعیت خاطره سببدر وكوكجلك دیرلكه باعث اما اول كیمسه كه بو جمله دن
یعنی منه كوریش طائفه دن اولمایوب جمیعسندن بی نصیب اوله سیاحت جهانه
باطل خیال ووهم فاسد ایله كیدر ودخی كیمسه نام ونشانی ایشتمز یعنی نیجه اوله و
كیمسه ده طوی ماز زیرا مشهوردر ونامدار كیمسه دكلدر كه اندن خبر المق ممكن
اوله قطعه هر آنكه كردش كیتی بكین او برخواست بغیر مصلحتش رهبری كند
ایام كردش اسم مصدردر كردیدن دن دونمك دیمكدر كیتیبه اضافت لامیه
در كیتی كاف عجمك كسریله ویای اصلیه ایله جهان دیمكدر با حرف وكین كاف
عربك كسریله عداوت دیمكدر دیمكدر اوبه اضافت لامیه در برخاست قالقدی
یعنی قصد ایلدی با حرف صله وغیر بونده خلاف وعكس معناسنه مصلحته
اضافتی لامیه در رهبر قولاغوز وصف تركیبیدر بزیدن دن بوله ایلتمك دیمكدر

عني

لازمي قولاغوز لقدر دهر كندك مفعول صريحي وبغير غير صريحي و ايام فاعلي محصول
هر اول كيمسه كه عالمك تبدل وتغيري يعني انقلاب احوال عالم انك عداوتنه
قيام ايدوب قصد ايلدي ايام روزكارانك مصلحتنك خلافنه وعكسنه اكا
قولاغوزلق ايدر يعني اكا مرادينك خلافنه دلالت ايدر كبوتري كه دكر اشيان
نخواهد ديد قضا همي بردش تا بسوي دانه ودام كبوتر كوكرجين و يا حرف وحدت
كه حرف رابط صفت و يا حرف بيان دكردر اخي ديمكدر اشيان يووه نخواهد ديد
ديدن معناسنه كوره ميسر دكل يعني كورمك ميسر اولميسردر قضا بته همي ها حرف
تاكيدمي حرف استمرادشين كبوتره راجعدر تا بونده الى معناسنه در با حرف صله
سوي جانب ديمكدر دانه يه اضافت لاميه در دام بونده طوزاق معناسنه در محصول بيت
بر كبوتر كه اشيانني كورمه ميسر دكل يعني كورمك ميسر ومقدر اولمايسردر قضاي اسماني
اني دانه دام جانبنه ايلدر يعني شكار اولور حاصلي اني يا اوجي اولار و يا مرغ شكاري
اولور بسر كفت اي پدر قول حكمارا چه كونه مخالفت كنم كه كفته اند رزق اكرچه مقسومست
با اسباب حصول ان تعلق شرطست وبلا اكرچه مقدرست از ابواب دخول ان احتراز
واجب با حرف صله اسباب حصول ان لاميه لردر اسباب سببك جمعيدر تعلقدن
مراد مباشرتدر ابواب دخول ان لاميه لردر محصول تركيبي بسر باباسنك جوابنده ديدي
حكمانك قولنه نه وجهله مخالفت ايدهيين كه ديمشلردر رزق اكرچه مقسومدر
يعني ازلده هر كسك رزقي تعيين اولنمشدر لكن انك حصولنك سببلرينه
تعلق شرطدر يعني عقل مباشرت اقتضا ايدر بلاده اكرچه مقدردر اما اكا داخل
اولمق ابواب واسبابندن احتراز واجبدر قال الله تعالى ولا تلقوا بايديكم
الى التهلكة حاصلي بونلك كبي مقتضيات عقلدندر رزق اكرچه نچه كماني برسه
شرط عقلست جستن از درها اكرچه اكرچه كه معناده مستعمل لفظلردر پس
اكوبي ادات شرط وچندكي كم خبريه معناسنه اعتبار ايدنلر چندان كبي بو قيدن چندن
وقوفلري يوق ايمش محصول بيت رزق اكرچه بي كمان و بي شك ايرشور يعني

مقدّر اولان رزق البته هر حيوانه كلور واصل اولور لكن عقلك شرطيه قبولدن
استمك يعني عقل رزقي اهل دنيادن رجا ايلمك اقتضا ايدر درجه كس بي اجل نجواهد
مرد تو مرو در دهان اژدها مرد بونده مردن معناسنه در مرو ميمك وراننك فتحه لريله
كيتمه ديمكدر فعل نهي مفرد مخاطب در در حرف صله در با معناسنه دهان اژدها لا
در عربجه اژدرهايه ثعبان ديرلر مخصوص دير داخي اگرچه كه كيمسه اجلسز اولميس
در يعني كيمسه بي اجل ولمز اما اژدرها اغزنه كيتمه يعني هلاك اولاجق يره وارمه
درين صورت كه منم با پيل دمان بزنم وبا شير ژيان پنجه در افكنم مصلحت آن نست
كه سفر كنم كه ازين بيش طاقت بي نوايي ندارم با حرف صله ويا حرف مصاحبت پيل
دمان بيانينه قوتلو وهيبتلو فيل نزنم اوروم ويا اورم وشوم جنك ايلمكه قادرم
ديمكدر با حرف مصاحبت صيله شير ژيان بيانينه ژيان يرتيجي حيواناتك صفتلرندن
دركو كرمش وغضبه كلمش ديمكدر كه حرف تعليل ازين بيش بوندن زياده ديمكدر
يعني شمدن كيرو طاقت بي نوايي لاميه در بي نوا بيسهرت وبي زاد معنا در ويا
حرف مصدر مخصوص دير بو صورتده كه منم يعني بو قوت وزور وبو مشت زنلك كه بنده
وار قوتلو وهيبتلو فيله كنه ومحيا اورورم يعني كابي بروامشت اورورم ويا انكله صفاشه
قادرم وشير ژيانه پنجه براغورم يعني انكله پنجه لمق تنشماغه قادرم اكي چه كه اول
پنجه اورمقده ماهر در پس مصلحت اولدر كه سفر ايدم كه بوندن ارتق نوا سزلغه طاقت
كتوره يم قطعه چو مرد درفتاده زجاي ومقام خويش ديكر چه غم خورد همه افاق
جاي اوست در حرف تاكيد فتاد فانك كسريله وضميله دوشدي ديمكدر بونده [illegible]
معناسنه در جاي ومقام عطف تفسيري خويشه اضافت لاميه ديكر يايله دخي
ديمكدر افاق بونده اطراف معناسنه در جاي اولاميه مخصوص دير چونكه ار يعني
كشي كنه ومقام ووطننه دوشدي يعني مفارقت ايدوب ايرلدي دخي نه غم
يرزيرا جميع اطراف عالم انك مقام ومكانيدر شب هر توانكري بسراي همي رود
درويش هر كجا كه شب امد سراي اوست بسراي با حرف صله ويا حرف وحدت

محصول بیت هر بر غني بر سرایه و براوه کیدر یعني هر کس کنده واونه کیدر اما در
ویش بي کس هر برده که گچري گلدي یعني قراکولق باصدي انك سرایه ورحاصلي
کیچه کندوني زره ده طوتارسه انده یاتور یعني جمیع عالم اکا نسبت برابردر ابن
بکفت وهمت خواست وپدر را وداع کرد وروان شد ودر هنگام رفتن شنیده نه
که میکفت محصول بیتین بومذکور قطعه سویلیدي وهمت دیلدي وباباسنه وداع ا
ایلدي وکیتدي کیتمك وقتنده ایشتدیلر که سویلردي یعني بو بیتي اوقوردي
بیت هنرور که بختش نباشد بکام بجایي رود کش نداند نام هنرور هر اهلی
اهل کمال دیمکدر هنر لو معناسنه پیشه ور کبي که سابقا گچدي که حرف رابط صفت
بکام مراد بخته دیمکدر بجایي با حرف صله ویا حرف وحدت رود فعل مضارع مفرد
غایب ویا فعل امر مفرد غایب کش کاف فتحیله در زیرا ضمایرك ماقبلي بو دلده
مفتوح اولور ضرورت وزن ایچون اولمیجه والا ساکنه اولور پس کسر کافله اوقومق
خلاف قاعده اوزره اوقورمش که حرف رابط صفت ویا حرف وشین ضمیر هنرور راجعه
معناده نامه مقیدر نامش تعبیرنده محصول بیت اهل هنر که طالعي مراد بخته اولمیه یعني
اکا که بخت دولت مساعد اولمیه بر یره کیدر ویا بر یره کتسونکه ادني بیلمزلر ویا بلمیه
لرحاصلی نام ونشاني اکلمیانلر وایشتمیانلر یره کیدر ویا خود بو خلاف سمنه کیدر که نام
ونشاني چیقماز ویا کتسونکه نام ونشاني چیقمیاز تا بر سید بکنار آبي کر سنگ اف
صلابت او برسنك همي آمد واوازش بوزسنك همي رفت تا حرف انتها الی معناسنه
بر سید فعل مضارع ماضي مفرد غایب یعني ذهب الجان وصل یا خود حیني وصل با
حرف صله کنار آب لامیه ویا حرف وحدت که حرف رابط صفت صلابت شدت
یعني پکلك وقتیلق اوبه اضافت لامیه وضمیر ابه راجعدر همي ها حرف تاکید
مجي آمد حکایت حال ماضي در واوازش ضمیري بنه ابه راجعدر با حرف صله
فرسنك عربجه فرسخ دیه گلري درکه اون ایکي بیك ادم بر مقدار یي نه دیرلر همي
رفت حکایت حال ماضیه در کیدردي دیمکدر محصول بیت مشت زن کتدي

تا بر صویه ایرشدی که یعنی بر صویك کنارنه کر صلابت وشدتندن وجرت جر
یاندن طاش طاش اوزره کلوردی یعنی اوکنه کلان طاشلری بوارلردی نته که
بلك اقار صولارك شاننه ندر ذکر واوازی بر میل یره کیدردی یعنی خروش چغلهسی
بر میل مقداری یره کیدردی   سهمکین ابی که مرغ ابی در وایمن بنودی کمترین
موج اسیاسنکی از کنارش در بودی سهم فارسیده خوف معناسنه در معلوم اولا که
اخری میم اولان کلمیه ادات نسبت داخل ولمق مراد اولسه اکثریا بر کاف عجمله توسط
ایدرلر غمکین وغمنکین وشرمکین کبی اما مطرد دکل زیرا غمین ده دیرلار کافسز
پس غمکین اصلنده غم اکنیدر دین سهو ایلمشی زیرا الف ممدوده نك اغلبنده حذفی
جایز دکلدر علی الخصوص که سهمکین ده اول ملاحظه غایتله فاسددر تامل تدبر
سهمکین قورقنج دیمکدر ابی یا حرف وحدت که حرف بیان مرغابی اوردکدر ایمن
امین معناسنه در کمترین تر ادات تفضیل ویا ونون ادات نسبتدر اسیا سنك دکرمن
طاشیدر حرف تاکیدر بودی زاده فتحه وضمه لغتدر یا حرف حکایه مخصوصدر
بر قورقنج صوایه یکه اوردك ایچنده امین دکلدی یعنی اوردك که صوقوشیدر اول
صونك صلابتندن وشدتندن وجریانندن ایچنده یوزمکه خوف ایدردی مبادا که
صو توپارلیه دیوانك کوچك موجی دکرمن طاشی کنارندن قاپوب کوتوردی حاصلی
قوا صوکبی ویا طونه کبی طاشنه قلرنده شدت وصلابتله اقردی کروهی مردمانرا
دیدم که هر یك بقراضه در معبر نشسته ورخت سفر بسته جوانرا دست عطا بسته
بود زبان ثنا بر کشود چندانکه زاری کرد یاری نکردند وکفتند کروهی کاف عجمك
ضمیله ویای وحدتله بر بلوك مردمانرا ادات مفعول که حرف بیان یا حرف
مصاحبت سببی متضمن قراضه قافك ضمیله وتخفیف رایله التون اوفاغنه که فارسیجه
زیره دیرلر زیره زرد دیمکدر تعبیر ایدرلر ظاهر انجه مراددر والا التون اوانجی معناده
جاری دکلدر اخرنده حرف وحدت وهمزه حرف توسل همزه حرف وحدتدر دین
غلط سویلمش معبر سابی لغتده معبر کشتی کذرکاه دیمش یعنی کچت کمیسی که خلقی صقدن

کچورر اوسکدار قایقلری کبی الت وزنی اوزره اول کچه کلری یره معبردیرلر اسم
مکان وزنی اوزره دست عطا اضافت بیانیه دیر و برملک الی هیچ برنسنه یه مالک
دکلیدی کرمعراجرتنه وبوه زبان ثنا بیانیه یعنی کیجی یه دعا وثنا ایلدی برکشود
اچدی یعنی ملاحی مدحه باشلدی زاری یای اصلیه ایله تضرع معناسنه دربای
مصدر دین بودلی بلمز ایمش یاری یا حرف مصدر محصول ترکیب مشت زن صویلک کنا — رنده
ایرشدی بربلوک مردی کوردیکه هر برسی برقراضه سیله یعنی برقراضه اجرتیله
معبردر اوتورمشلریدی وسعر اسبابنی بغلمشلر مشت زنک عطا الی بغلوایدی
یعنی اجرت کشتیه ویرمکه نسنه یه مالک دکلیدی ملاحه مدح وثنا ایلمکه باشلدی
اولعه دکر فریاد وزاری وفغان ایلدی یارلق وبوله اشلق ایلمه یابر حاصلی مرحمت
وشفقت ایلمه یلر ودیه یلر بیت بی زر نتوانی که کنی برکس زور   ورزرداری
بزور محتاج نه بی زر الترسز نتوانی فعل نفی مستقبل مفرد مخاطب قادر دکل سین
دیمکدر نه یا ضمیر خطاب وهمزه حرف توسل محصول ترکیب زرسز کیمسه یه زور ایلمکه
قادر دکل سین اما زرک واریسه زوره محتاج دکلسین حاصلی قوت وزورله مراد
حاصل اولماز لیکن زرک واریسه ظلم وزوره محتاج دکلسین زیرا زرله جمیع مصا — لح
حاصل اولور ملاح بی مروت ازو بخندید برکردید وکفت محصول ترکیب ملاح بی مروت
اندن خنده ایله یعنی کولمکله دوندی ودیدی یعنی مزه لمکله بوکه بو حقه ایلدی
ودیدی بیت زر نداری نتوان رفت بزور از دریا   زور ده مرده چه باشد
زریک مرده بیار زور ده مرده لامیه وهاییه سیچ مقداری معناسنی افاده ایدر
یکساله ویکماهه کبی برایلق دیمکدر یعنی برادم اجرتی مقداری محصول ترکیب
الچک یوقدر یعنی چونکه الچک وپولک یوقدر دریادن زورله کچمک اولماز اون
کشینی زوری مقداری نه اولور وبونده فایده ویرر برادم لک اقچه کتور یعنی برادملک
اجرتی مقداری اقچه زیرا دریادن قوتله کچلمز معبرله کچیلور دریا بیوردوغی مبا — لفله
طریقیله دردریا دریا جاری اولماز مکر کم اسکدار بوغازی کبی بر براوله فتدبر

278

جوان ازین طعنه دلبهم برآمد خواست که ازو انتقام کشد کشتی رفته بود
آواز داد که بدین جامه که پوشیده ام قانع شوی دریغ نیست ملاح طمع کرد و
کشتی را باز گردانید جوان را ادات تخصیص طعنه لغتده نیزه ایله اورمقدر
اما بونده خاطره طوقنمقدر بهم برآمد بیحضور ومنقبض اولدی دیمکدر کردا
نیده دوندردی دیمکدر زیرا الف ونون ادات تعدیه در اصلی کردیدندر دوندردی
دیمکدر مخصوص ترکیب جوانک ملاحک بو طعنه سندن کوکلی منکسر ومنقبض اولدی
دیلدیکه ملاحدن کینن آله کشتی کتمش ایدی آواز ویردی که اکر بو قفتانله که
کیمشم قانع اولورسک دریغ دکلدر ملاح طمع ایلدی وکشتی کیرو دوندردی
بیت بدوزد شره دیدهٔ هوشمند درآرد طمع مرغ وماهی ببند با حرف تاکید
دوزد فعل مضارع مفرد غایب در دوزیدن دیکمک دیمکدر دوختندن دیلنك
زاید سویلنمشدر شره شینک ورانک فتحه لریله غلبهٔ حرص دیرلر شره کلو فرق وزنی
اوزره علم باببندن های اصلیه ایله اما فارسیده هاء رسمی شکلنده اوقوماقده
جایزدر بدوزدک فاعلیدر دیدهٔ هوشمند لامیه در حرف تاکید آرد فعل مضارع
مفرد غایب طمع فاعلی مرغ مفعول صریحی وماهی کا معطوف وببند غیر صریحی مخصوص ترکیب
عاقل کیمسه نک حرص کوزینی دیکر یعنی بغلر حاصلی کور ایدر طمع مرغ وماهیی بنده
کتورر یعنی دوزاغه حاصلی طمع سببیله باغه کرفتار اولور چنانکه دست
جوان بریش وکریبان ملاح رسید اورا بخود درکشید وبی محابا فرو کوفت یارش
ازکشتی بدر آمد پشتی کند همچنان درشتی دید پشت بدادند مصلحت آن دیدند که
با او مصالحت کنند وباجرت کشتی مسامحت نمایند چنانکه اولغتده کر یعنی همانکه
دیمکدر دست جوان لامیه جوانک الی دیمکدر با حرف صله ریش رانک کسریله
بوینده صقل دیمکدر کریبان معطوفدر ریشه وملاحه اضافتلری لامیه دررسید
مبتدا رسیده خبری اورا ملاحی دیمکدر بخود با حرف صله کند ویه دیمکدر کشید
چکدی دیمکدر بی ادات سلب محابا مفاعله بابندن مصدر در اصلی محاباتدر

دو سوزی

تا

تا اوسلوب عجم اوزره حذف اولمشدر زيرا مفاعله نك ناقصدن تايي حذف اولمق
قاعده لريدر يعني بي باك روبي برواديمكدر بي ميل وتوقف دين بولغتده و
وقوفي يوق ايمش فرو بونده ادات تاكيددر كوفت كاف عربك ضميله دوكدي يعني
ضرب شديد ايله ضرب ايلدي كه حرف تعليلدر بشتي بشت بايي عجمك ضميله ارقه
ديمكدر ويا حرف مصدر مظاهرت ومعاونت معناسنه درهمچنان ملخ كبي ديمكدر
درشتي ايري ديمكدر عربجه خشن ديرلر خانك فتحي وشينك كسريله ويا حرف
مراد ياوزلغدر حاصلي كوتك بااوجوانله ديمكدر باحرف مصاحبت اجرت كشتي
مصدرلك فاعلنه اضافتيدر مسامحت مفاعله بابندن مصدردر لغتده مساهله
در يعني اسانلك اما بونده سخاوجومردلك معناسنه درپس مختار صحاحدن المسامحة
المساهلة وتسامحوا تساهلوا دين احال ايلمش محصول بيت همانكه جوانك الي
ملاحك صقلنه وبهاسنه ايرشدي اني كندويه چكدي وبي پروا وافزوده كدي
يولداشي كميدن كوردي بوني دوكدي وكميدن طشره كلدي كه مظاهرت ومعاونت
ايليه منه كور يكنجي كبي خشم وحدت كوردي پس ارقه سيني چويردي يعني فرار
ايلدي تا يعني مصلحت اني كورديلركه انكله مصالحت ايده لر وكمي نولونيله جومردلك
ايده لر وسخاكوستره لرمثنوي چوبر خاش بسيني تحمل بيان كه سهلي ببينه دوركاد
زاد بر خاش بايي عجمك فتحي ضميله ورانك سكونيله صواشه در حرب معناسنه كه
حرف تعليلدر سهل سينك فتحيله وسكون هائيله اسان ديمكدر قولايي معناسنه ويا
حرف مصدردر پس سهولت ديمكدر دركار زار لاميه دركاف عربيله حرب وجنك معناسنه
در محصول بيت چونكه صواش وجنكي كوره سيني تحمل كتور يعني تحمل وصبر كتور زيرا
سهولت ور فق جنكده در وحرب قپوسيني بغلر حاصلي ملايمت ويواشلق جنكي وجدالي مانع
لطافت كن انجاكه بيني ستيز نبرد قرتمع راتيغ تيز نبرد فعل نهي مستقبل مفرد غايب
راده تشديدله ضرورت وزن ايچون درقي قافك فتحي وتشديد زاليه عرب ايرشميه دير
مبالغه ايله اسم فاعلي قراز كلور اما بونده ضرورت وزن ايچون زا مخففدر ترمه

اضافت بیانیه در ورآدات مفعولدر نرم نونک فتحی و رانک سکونیله یومشق دیمکدر
تیغ تیز کسریله ایتی دیمکدر کسکین معناسنه مخصوصدر لطافت و ملایمت ایله شول
برده که ستیز و عناد کوره سین زیرا یومشق ابریشمی کسکین قلیج کسمز حاصلی رفق
و ملایمت یومشق ابریک کبی در و عناد و ستیز کسکین قلیج کبیدر اکا آکار ایلمز
بشیرین زبانی و لطف خوشی توانی کر بیلی بموی کشی شیرین زبان وصفتر کیبدر
طتلو دللی دیمکدر و یا طاتللغیله حرف مصدر دیل طاتللغیله دیمکدر خوشی یا
حرف مصدر توانی فعل مضارع مفرد مخاطب کر حرف بیان بیلی یا حرف وحدت با
حرف مصاحبت مویی یا حرف وحدت کشی یا ضمیر خطاب یعنی کشی فعل مضارع مفرد
مخاطبدر مخصوصدر شیرین زبانلغله و ملایمت و خوشلغله یعنی ایلکله قادرسین کر
برفیلی برقیلله چکوب یده سین یعنی رفق و ملایمتا ایله سکا منقاد اولور بو یله قوتلو و زورلو
لو حیوان ایکن حاصلی ملاح مدارا ایله مشت زنک پنجه سندن خلاص اولدیغی بعده ما
درقدمش افتادند و بوسه چند بنفاق بر سر و ریش دادند و بکشتی در آوردند و روان
شدند تا برسیدند بستونی که از عمارت یونان در آب ایستاده بود ملاح گفت کشتی
را خللی هست یکی از شما که دلاورتر است و مردانه‌تر و زورمندتر باید که برین ستون
برود و ریسمان کشتی بگیرد تا عمارت کنیم با حرف مصاحبت سببیتی متضمن عندر ماضی
بیانیه در حرف صله قدمش شین جوانه راجعدر بوسه یا حرف وحدت و همزه حرف
توسل با حرف مصاحبت نفاق نونک کسریله معنا علیه بابنک مصدر ثانیسی بکشتی
با حرف صله در آوردند ادخال ایلدیلر روان شدند کتدیلر دیمکدر تا حرف
انتها با حرف صله ستون سینک و تانک ضمه لریله دیرک دیمکدر عربجه عمود دیرلس
و یا حرف وحدت کر حرف رابط صفت عمارت یونان لامیه یونان قرمان ولایتنه
دیرلر لیکن اول ولایتده منکوره صو کبی صو یوقدر مکر افلاطون بکاودی دیه کلری
صو اوله لیکن او یا بانه اقمز بلکه بر بیولک مغاره یه دوکلور حاصلی بو کنایک بورا سی
شبهه دن خالی دکلدر ایستاده طورمش دیمکدر مراد دیکلوب طورمق در خللی

یا حرف تنکیر له حرف رابط صفت دلاور وصف ترکیبیدر اوریه نرن بهادره دیرلر
وترادات تفضیل باید کرلت دیمکدر کر حرف بیان بر بن ستون بوستون اوزره دیمکدر دیمان
کشتی لامیه کمینک ایی دیمکدر تا حرف تعلیل محصول ترکیب یجون عذر سببیله یعنی بونی
کشتیه الیوب طعن ایله کلوری سببیله اباغینه دوشه یلو وبر بنجه بوسه نفا قله باشنه
وکوزینه ویردیلر یعنی کمیه قودیلر دروان اولوب کتدیلر تا بر یره کرای پشنجه کریونان
بناسنون صوایجنده دبکلیوب طورمشدی ملاح دیدی کشتیه خلل وضرر وار یعنی
کمینک بوزغونی بری وارکه اصلاحه محتاجدر بریکوز سیزدنکه بهادر رکدر ومردانه
رلک وزوولو ودلیرلک مرادی ملاحک بوسوزلریله جوابی معزول ایلمکدر
اولکه کنه بنه حسن ظن له سوزنی طوتا پس کرکدر که بوستون اوزره وار وکمینک
ایبین طوتا تاکیم کیبی عمارت واصلاح ایده لم یعنی خلل وضرری دفع ایده لم جوان بغرور
دلاوری کر در سر داشت از خصم دل آزرده نیندیشید و قول حکما را کار نفرمود که گفته
الله هر کرا رنجی بدل رساند اکو رعقبان صد راحت برساند از پاداش آن یک رنج
ایمن مباش کرپیکان از جراحت بدر آید وازار در دل بماند با حرف مصاحبت سببی
غرور دلاور لامیه ویا حرف مصدر که حرف سان رابط صفت خصم دل نیندیشید قرینه سی
یعنی باك وپروا چکمدی کار نفرمود ایش بیورمدی یعنی ایشلیه تمدی وعمله تو
کتورمدی که حرف بیان هر کرا را ادات تخصیص هر کیملك دیمکدر حرف ربط مقدر در یعنی
که حرفی رنجی یا حرف وحدت برالم دیمکدر بدل با حرف صله رساندی فعل ماضی
مفرد مخاطب والف ونون ادات تعدیه دوایرشدردك دیمکدر در حرف ظرف عقیب
ان لامیه عقیب بونده ارد وصولك معناسنه در برساند فعل مضارع مفرد مخاطبه
والف ونون ینه ادات تعدیه در فعل شرط واقعدر ایرشدرسك دیمکدر پاداش
بای عجمله جزا وعوض معناسنه در آنه اضافت لامیه در ایمن مباش جزای شرطکه
حرف تعلیل پیکان با وکاف عجمله دمورته دیرلر جراحت جیملك کسریله یاره یه دیرلر
بدرآید طشره کلور یعنی چیقار آزار الم دیمکدر برشیئی مقدم در آزارش دیمکدر

ضم بیکانه راجعدر محصولی جوان بهادرلك غروریله که باشنده ایدی خصم دل
ازره دن امیر ایدی یعنی باك چکوب قیرهدی وقول حکمایی کاربیورمه دی یعنی
سوزلرینی عمله کتورمه دی اگر بیورمشلردر هر کیمك کوکلنه که برالم ایرشه دکیسه اکی
الملك اردنجه یوزنراحت کوکلنه ایرشه رسك اول بوربحلك جزا وعوضنده امین
اولمه زیرا ذیرادمون پاره دن چیقارامارنج والم کوکلنه قالور پس اندن حذر ایلمك
کرك بیت چه خوش کفت بکتاش باخیلتاش چو دشمن خراشیدی ایمن مباش
باوکاف عربیله بااداتِ صله بکتاش وخیلتاش شاهنامه ده مذکور اولان ایکی
پهلوانلرك اسمیدر چو ادات تعلیل خراشیدی فعل ماضی مفرد مخاطب طرالموق یکدد
ایجمکدن کنایه در محصولی مصراع ثانی مقول بکتاش در یعنی بکتاش خیلتا
نه خوش دیدی یعنی ایو دیدی چونکه دوشمق طرالمدك انك مکرندن امین
اولمه قطعه مشو ایمن که تنك دل کردی چو زدست دلی شك آید مشو فعل نهی
مفرد مخاطب اولمه دیمکدر که حرف تعلیل تنکدل وصف ترکیبیدر قیاس تنکدل
یازمق ایدی لکن مشبهه بواسهلدر کردی کاف عجمك فتحله فعل مضارع مفرد مخاطب
اولورسین دیمکدر کرد بدن نه صیرورت معناسنه دلی یا حرف وحدت باحرف صله
تنك طاره دیمکدر اضطرابدن کنایه در محصولی خطاب عام طریقیله بیورر امین
اولمه که تنکدل اولورسین یعنی کوکلك طاریلور وبیحضور اولورسین چونکه
الکدن برکوکل طاریله یعنی چونکه برکیمسه کوکلنی انجیدرلك البشر سنده ایجنورسین
شراحك بعضی مصراع ثانیسی جمله شرطیه اوزره واولی جزائیه طوتمش وبعضی
تعرض طریقیله جزامقدردر دیمش زیرا جزا شرط اوزره مقدم اولماز لکن
ایکیسینك بیله چو لفظنی ادات شرط طوتمقدن شوزنده نظر وار زیرا چو وچون
بونك کبی یرلرده ادات تعلیلدر ادات شرط دکل وجزا شرط اوزره مقدم اولماز
دین ضبط عشوی ایلمش زیرا عدم تقدم علمای نحو قتنده در اما اهل منطق واهل
فرس قتنده اول اعتبار یوقدر فتامل سنك بر پاره حصار مزن که بود کز حصار

سته

سنك

سنك ايد سنك مزن فعلنك مقدم خبريدر مفعول صريحي وبر پاره غير صريحي پاره‌يي
هارسيله حصاره ديواري باروده ديرلر وبعض نسخه لرده بارو دوشمش حصاره
اضافت لاميه در مزن فعل نهي مفرد مخاطب اورمه ديمكدر كه حرف تعليل بو فعل
مضارع مفرد غايب اولور معناسنه كه اصلي كه از ايدي كه حرف بيان سنك بودك فا
عليه محصوص حصار ديوارنه طاش اورمه يعني اتمه زيرا اولور كه حصارنده طاش
كلور حاصلي بن طاش اتدوغك يره جايزدركه اندن سكا طاش تالوبويتك معناسي
بود پس مصراع ثانينك معناسي جايزدركه حصار ديوارندن طاش منقطع اوله يعني
قوپه وسنك اوزريكه دوشه دين تركيبه مخالف معنا ويرمش چنانكه مقوع
كشتي بر ساعد بيچيده وبر بالاي ستون رفت ملاح زمام از كفش دركسلانيد
وكشتي براند بيچاره در انجا حيران بماند روزي دو بلا ومحنت ديد وسختي كشيد
سيوم روز خواب ايش كريبان كرفت وباب انداخت چندان اولقدر كه قلت مدتدن
وقصر مكثدن كنايتدر همانكه ديمكدر مقوع لغتده يولار دراما بونده كيسي به دكلري
آيب مراد در رسيمان معناسنه كشتي اچي ديمكدر ساعد بيلك در عربيده بيچيد
بونده طولادي ديمكدر بالا بونده اوست معناسنه در زمام يعني مقود زمام
فارسيجي ومقود عربيده يولار معناسنه بونده بيدك اچي مراد در كف عربيده فانك
تشديديله اولور اما عجم تخفيفله ال ايه سنه ديرلر در حرف تأكيد كسلانيد كاف
عجمك وسينك تخفيله قوردي معناسنه يعني اوزدي ديمكدر وبعض نسخه ده
ربود دوشمش وكسلانيد برينه كشتي براند كيسي سوردي يعني قرار ايلمدي
كتدي بيچاره مشت زن ستون اوزره متحير قالدي خواب ايش شين معناده كرينه
متعلق مفيددر مجازا ايقه سين طوتدي يعني غلبه ايلدي باب باحرف صله
انداخت اتدي ديمكدر يعني دوشردي محصوص همانكه مشت زن كبي اسي
قولنه طولادي وديرك اوزرنه واردي ملاح كشتي اسيني الندن چكدي قوردي
ويا قايدي اندن صكره اكلمد يحاكمي سوردي كتدي بيچاره ديرك اوزره

حیران وسرکردان قالدي برایکي کون انده بلا ومحنت کوردي وزحمت وشدت
چکدي اوچنجي کون اویقو یقه سین طوتدي وصویه اتدي یعني اویقو غلبه
ایدوب صویه دوشردي بعد از شبان روزي بکنار افتاد از حیاتش رمقي
مانده بود برك درختان خوردن کرفت وبیخ کیاهان برآوردن تا اندکي قوت
یافت سر در بیابان نهاد وبرفت تا تشنه وکرسنه وبي طاقت بر سر چاهي رسید قومي
را دید براو کرد امده بوده اند وشربتي اب بپشیزي اشامیدند جوان را پشیزي نبود اب
طلب کرد وابا کردند دست تعدي دراز کرد میسر نشد تني چند را فرو کوفت مردان
غلبه کردند وبي محابا بزدند ومجروح کردند شبان روزي برکون وکیجه معناسنه
در حضرت شیخك بو سوزنده غرابت وار که بر کوچك ادم برکون وبرکیجه دنکزده صوییك
کنارینه دوشمکه دریاکوك دریاده ایسه ده جریان اولمز وحضرت شیخك ابتدا
کلامنده ایکي شدت جریانله وصف ایلمشیدي بس ایکي کلامك بیننی تطبیق ایلمه ده
صعوبت وار واکر برکیمسه دیرسه که دریاده جریان بولنور اسکدار بوغازي کبي
جواب اولدرکه شناور بونك کبي یرلري بر ساعتده کچر برکون وبرکیجه اکلنمز واکر
دیرسه که ستونده ودریاده مکثي برکون وبرکیجه اولسون جواب اولدرکه بیورمشده
سیوم روز خوابش کریبان کرفت دیو علي کل حال المحل اضطرابدن خالي دکل رمق
رانك ومیمك فتحه لریله جانك باقي سنه وصوکنه دیرلر ویا حرف وحدت ویا
حرف تنکیر برك درختان لامیه خوردن کرفت یمیکه باشلدي دیمکدر بیخ کیاه
لامیه نباتات کوکیني برآوردن یردن چیقارمغه حاصلي اغاجلر یپراغیني ونباتات
کوکلریني چیقاروب یمیکه باشلدي تا ادات تعلیل درحتي معناسنه اندکي با
حرف وحدت بر ازده دیمکدر سر در بیابان نهاد باشني یابانه قودي یعني باشین
الدي یابانه دوشدي بو فقره نك اولنه بر واو زیاده لا ایدوب وسر در بیابان
دین یابانه سوکلمش تا ادات غایه در الي معناسنه تشنه صوسز کرسنه اج بي طاقت
زبون دیمکدر بر حرف صله سر چاه لامیه قویي باشي دیمکدر مراد صو قویسیدر

قومیرا

قوتی یا حرف وحدت ورا ادات مفعول بر او ضمیر چاهه راجعدر کرد امده کاف عجمیک کسری

وسکونیله جمع اولمشدر یمکدر شربتی یا حرف وحدت بر ایچم دیمکدر یا حرف مقابله

بشیر بوله یعنی منفرد و یا حرف وحدت می اشامیدند حکایت حال ماضی ایچرلردی

دیمکدر ابا امتناع معناسنه در یعنی ایچمکه مانع اولدیلر حاصلی بولمیز ایچرمیدیلر

دست تعدی لامیه در مجاز دراز کرده اوزانتدی یعنی صوبی قهرله وزورلر ایچمک

استدی میسر نشد یعنی غضبله ایچه مدی تنی یا حرف وحدت چندرا ادات

مفعول بر نیچه شخصی فروکوفت محکم دوکدی دیمکدر محکم ستوندن

صوبه دوشدی کلانه عسکره برکون برکیچه یوزه یوزه صوبک کناریندن دوشدی جانبندن

بروموق یعنی زیاده ضعیف وزبون اولمشیدی ایچلر براغنی ونباتات کوکی چیقا

بیمکه باشلدی تاکیم برپاره قوت بولدی باشنی الوب بیابانه دوشوب کتدی حتی

اج وصوسز وبیطاقت برقوبی باشنه ایرشدی برطائفه کوردی قویک اوزرنده

جمع اولمشلر و برایچم صوبی بر منفرده ایچرلردی جوانک منفردی یوغیدی که ویرمه صو

ایچیدی صو دیلدی ایچمکه ابا ایلدیلر یعنی رایکان صو ایچرمیدیلر تعدیّ المیت

اوزادوب کوجله ایچمک ایستدی میسر اولمادی یعنی زوریله ایچه مدی بر نیچه

کیمسه محکم دوکدی املاتچی دوکدی وکیچیلر چوق دی یعنی قوتی صاحبلری چوق

ایدی اوشه بلو وجوانه غلبه ایلدیلر وبی باك وبی پرواجریحی دوکدیلر مجروح

ایلدیلر قطعه پشه چو پرشد بزند پیل را با همه تندی وصلابت کراوست پشه

بای عجمک فتحیله سیوری سنکک شینده تشدیده ضرورت وزن ایچوندر لغت تشدیدله

اولدیغی ظن ایلیین وهم ایلمشدر بونده چوق معناسنه در بزند با حرف تاکید زند

فعل مضارع مفرد غایب فاعلی تحتنده پشه یه راجع ضمیر و مفعول پیل تند ایچی

دیمکدر یعنی یاوز دیمکدر ویا حرف مصدر بو قدر یاوزلقله دیمکدر صلابت

شدت معناسنه در جسامت وقوت زوردن عبارتدر که حرف بیان او ضمیری

غایب فعله راجعدر وسین وتا ادات خبرتندی بر پیله مردی یاذن نامردلک

ایلمش محصول سیوری سکك کچوق اولدیغی فیلی اینجیدر یعنی صوقر والم ویرر
فیلله پشه اشعاره دجمع ایله کلری اینجیدور در که فیل کبی خورطومی وار و بریسی
فیلك خورطومنه کیره سه غایتده متألم اولوب زبون اولور حاصلی اکثر والیـ
پشه دنعه دیرلر بوقدر تنه للك وصلابتله که فیلدر یعنی بو قدر جسامت و صلابت
صاحبی ایکن پشه چوقلغندن عاجز وزبوندر مورچگان را چو بود اتفاق شیر ژیان را
بدرانند پوست مورچگان مورچه نك جمعیدر قیاس بونده چه ادات تصغیر
اولمقدر لیکن استعمالده مطلق قریجه معناسنه در را ادات تخصیص در شیر ژیان
بیانیه کوکرشن ارسلان دیمکدر ورا ادات تخصیص درباء حرف تأکید درانند فعل
مضارع جمع غایبدر یرتارلر معناسنه دالده فتح وکسر جایزدر فاعلی تحتنده مورچگانه
راجعدر ضمیر و مفعولی پوستدر محصول چونکه قریجه لرك اتفاقی اوله
یعنی که اتفاق ایلیه لر قعان ارسلانك درسنی یرتارلر یعنی ارسلان بر بجیلوك
پادشاهی ایکن قریجه چوقلغندن عاجز وزبوندر حاصلی ارسلان قریجه دن زیاده
عاجزدر فیل پشه دن اولدوغی کبی قصه دن حصه بودر که مشترن بویله زورلو
پهلوان ایکن کثرت ناسدن عاجز وزبوندر اشته و کلك کبی بحکم ضرورت خسته
ومجروح دربی کاربان افتاد وبرفت شبانگاه برسیدند بعقابی که از دزدان در
خطر بود کاروانیان را دید لرزه براندام افتاده ودل برهلاك نهاده گفت اندیشه
مدارید که یکی منم درین میان که پنجاه مردرا جواب دهم ودیگر جوانان هم یاری
دهند مردمانرا بلاف او دل قوی شد وبصحبت او شادمان گشتند وبزاد و آبش
دستگیری کردند جوانرا آتش معده بالا گرفته بود لقمه چند از سر اشتها تناول کرد
ودمی چند آب اشامید دیو درونش بیارامید وخوابش در ربود و بخفت مردی
کاروان لامیه کاروان اردنجه دیمکدر شبانگاه اولکیجه دیمکدر بعقابی باء حرف
صله و یا حرف رابطه صفت لرزه اسم مصدردر ترمه معناسنه که حرف تعلیل یکی
بونده بود دیمکدر اتش معده لامیه بالا گرفته بود تا لقمشایدی یعنی زیاده جلفندی

مسهیی اتش اولمشیدی بعض نسخه ده عنان صبر و طاقت از دست رفته بود دوشمش
از سر اشتها اشتها جهتندن تناول کرد اکل ایلدی دیمکدر دمی چند اب برنجه بودم
صودیمکدر اشامیدا یعنی یا حرف تعلیل دیودر ون بیانیه بیارامید فعل ماضی مفرد
غایب ساکن اولدی دیمکدر وخوابش در ربود وجوانی اویقو قاپدی واویودی
بالضروره جوان خسته ومجروح کاروان اردنجه کتدی کیجه سی برمقامه یرشه
اول مقام حرامیلردن خوف اوزره ایدی یعنی قورقنج برایدی جوان کوردی کاروان خلقنک
اندامنه لرزه دوشمش وکوکللرین هلاکه قومشلر یعنی هلاک اولمالرین مقرر بیلمشلر جوان
کاروانیلره دیدی اندیشه طوتمک یعنی قورقمک وبروا چکمک که بو اراده یعنی ارکزده
بن بنم کراللی اره جواب ویرورم وغیر جوانلر دخی معاونت ایلسونلر دهنه بو بنده فعل امر در
کاروان خلقنک کوکللری لافیله قوی اولدی وانک مصاحبیله شادمان وخرم اولدیلر
وازق وصوییله دستکیرلک یعنی معاونت ایلدیلر جوانک اتش معده سی قالقمشیدی وعنان
صبر وطاقتی الندن کتمشیدی اشتها جهتندن برنجه لقمه تناول ایلدی وبرنجه بودم
صو ایچدی تا کیم ایچره سی شیطانی ساکن اولدی یعنی زیاده اچلغی کتدی وشیطان نفسی
راحت اولدی وکندو دخی اویقو قاپدی پیرمردی پخته وجهان دیده درکاروان بود
کفت ای یاران من ازین بدرقه شما اندیشناکم نه چنانکه از دزدان چنانکه حکایت
کنند که عربی را درمی چند کرد امده بود شب از تشویش لودیان درخانه تنها خوابش نبردی
یکی را از دوستان نزد خود برد تا وحشت تنهایی به دیدار او منصرف کرد انه شبی چند
در صحبت او بود چندانکه بر درمهاش وقوف یافت ببرد وسفر کرد بامدادان عرب
را دیدند عریان وکریان کفتند حال چیست مکران درمهای ترا دزد برد کفت لا والله
بدرقه برد پیرمردی یا حرف وحدت پخته صفتی جهان دیده وصف ترکیبی جهان
کورمش یعنی سیاح عالم اولمش بدرقه شما لامیه بدرقه لغتده اجرتله قلاوز
ایلین وساعی وامین ظاهر یولک کبی یرلرده امین وحافظ معناسنه در بدرقه
فارسیده دونبار معناسنه درشین ایکی وجهله خطا ایلمش بریسی فارسیدا دیدوکی

نزد سروری

زیرا بونی عربی لغتلرده یازمشلر بر خطاسی ده دونداد دیه وکیه کم لغتلر بونی هیچ یازمشلر
در ولغت دوندار ده خطا ایلمشکه دمداد در میمله دوندار دکلدر نونله عسکرك
اردینه دیرلر عربیده ساقه دیرلر نهایتی رومك جهله سی تحریف ایدوب دونداد دیرلر
اندیشاکم برینه اندیشناکرم دیو ادات تفضیلله خطاسین اکلمامش چنانکه برینه
چنانکه یازمسیده جمیع نسخه لره مخالفدر تشویش لودیان لامیه در تشویش بونده
خوف معناسنه در لودی ولولی عجملك قره جسنه دیرلر الف ونون ایله جمع ایدوب
لودیان ولولیان دیرلر بعض نسخه ده لودیان ولولیان دیرلر بعض نسخه ده لودیان
برینه دزدان دوشمش وبعض شراح بو نسخه اتحاد ایلمش وبعضیسی متونی عدم تتبعدن اکا
اعتراض ایلمش لکن اعتراضی زایددر زیرا لودی جنسی البته دزد اولور رومك چنکانی
کبی خوابش شین عربه راجعدر نزدی یا حرف حکایه نزد خود لامیه کندونك قتنده
دیمکدر تا حرف تعلیل وحشت تنهایی لامیه در یالکزلق وحشتی دیمکدر صحبتا و
ضمیر عربه راجعدر چنانکه اولقدر کرینی همانکه دیمکدر عدم تراخیدن عبارتدر بیر
بای اولك کسری وثانینك ضمیله ایلتیجی دیمکدر عجملك روستاییلری ایکی بای بیله
ضمیله اوقورلر وانلره تابع اولانلر عجب روستایی طبع ایمشلر کامبدادان ایرته یعنی علی
الصباح عریان لفظی ذکر ایلدوکی کریاننه تضمین مزدوج صنعتینه رعایتا یلمکیچوندر
والا بر کیمسه نك اقچه سی کیمکله عریان اولمق لازم دکل کریاننه صفت مشبهه در کریدندن
اغلغن دیمکدر رد دیمکدر اما مراد اغلنجیدر باکی معناسنه مکر بونك کبی برلرده کانه
معناسنه در والله بدرقه برد بدرقه بونده امین وقولاغوز اولمغه قابلدر یعنی وحشی
ازاله ایلمکه دلیل وهادی معناسنه در ترکیب محصل نجته وجهاندیده بر بیر کیمسه
کاروانده ایدیجادیدی ای یاران بن بو سیزلره بدرقه کرزدن قورقرم حرامیلردن
قورقدم وغم کبی دکل بلکه انلردن زیاده انجلین کرحکایت ایدرلر کر بر عربك بر ج
اقچه سی جمع اولمشیدی وکیجه لودیان خانه سنده بالکز بوجی اویقو الموزدی
یعنی اوغری قورقوسندن اویقو ویمازدی دوستلرندن بریسی کندویله خانه سنده

ایلتیجی

ایلدی وحشتی انلک دیداری سببیله ازاله ایلیه بر بچه کچه غربت صحبتنده اولدی
همانکه اقچه سنه وقوف بولدی یعنی اقچه سینی نیره ده اولدوغنی بیلدی الدی کتوردی
وسفر ایلدی ایرته سی غربی عریان وگریان کوردیلر دیدیلر حال نه در بو قسه اقچکی
اوغربچه الدی غرب دیدی لا والله بدرقه ایلدی قطعه هرگز ایمن زمار ونشستم
تا بدانستم اینچه خصلت اوست تا ابتدای غایت ایچوندر زمانه منه کبی غربیه خصلت
خوی معناسنه در مخصوص هرگز یلان ایمین اوتورمادم یعنی اندن ایمین اولمدم اول
وقتن برکه بیلدم انک خوینی وعادتنی حاصلی انک خباثتنی بیلدن بری اندن ایمین
وفراغت اوزره اولمادم دیمکدر ننشستم برینه ننیشستم کتورن فعل مضارع خطای
فاحش زیرا بدانستم فعل ماضی در وهرگز دخی قطّ معناسنه ادات در وقطّ خود ماضیه
مخصوصدر مضارعده استعمال لحندر وجمیع نسخه لرده ماضی فعلیله مستعملدر علی کل
حال بو یله یازنلر معنایه وقوفلری یوغیمش زخم دندان دشمنی بترست که نماید بچشم
مردم دوست زخم دندان دشمن لامیه لردر ویا حرف وحدت بتر بدتر معناسنه لغتدر
که حرف رابط صفت نماید فعل مضارع مبنی للمفعول معناسنه کورینور دیمکدر ویا حرف
صله چشم مردم لامیه نماید لک بچشم مردم مفعول غیر صریحیدر دوست صریحی وفاعلی
دشمنه راجع ضمیر مخصوص بر دشمنک زخم دندانی مارک زخم دندانندن بتردر که مردمک
کوزینه دوست کورینور زیرا ماردن انسان البته حذر ایدر اما دشمن کاشح یعنی
عداوتنی اخفا ایلینه دن دکیه وجهله احتراز ایلمز زیرا قلبنده اضمار ایلدوکی عداوته
علی واصل دکل معلوم اوله که بیتده مفضّل ماردر ومفضّل علیه عدو کاشح در
لیکن شرّاح مفضّل عدوی صریحی ومفضّل علیه غیر صریحی طوتدیلر وضبط عشقی
ایلدیلر بو ایکی بیت غربت بدرقه سنه مناسب ذکر اولنمشدر پس کنه پیر جهان دیده نک
سوزینه کلدک اهل قافله یه دیدی چه دانید ای یاران من که این جوان هم
از جمله دزدان باشد وبعیاری درمیان ما تعبیه شده تا بوقت فرصت یاران را
خبر کند پس مصلحت آن می بینم که مرد را خفته بگذاریم وبرانیم جوان را تدبیر پیر استوار آمد

رد سودی

ومهابتي ازمشت زن دردل گرفته رخت برداشتند وجوانرا خفته بگذاشتند انگاه
خبر يافت كه افتاب بر كتفش تافت سر براورد وكاروان رفته ديد بسي بگرديد وره
بجايي نبرد تشنه وبي نوا روي برخاك ودل برهلاك نهاده ميگفت باحرف مصاحبت
عيار لغتده چوق كزجي وذكي وزيرك كيمسه وارسلانه عيار ديرلر صيه ارامده چوق
كزديكيچون اما بونلك كبي يرلرده چوق بيلور معناسنه درو ياحرف مصدر عيار عرفده
معروفدر ديوا ابهام ايلين عيارلق ايلمش تعبيه تفعيل بابندن مصدر در برنسنه برنسنه
يه سيكمك مثلا برنسنه يه برنسنه نك قوقوسي سكمك كبي بونده مراد سكمكدر تاحرف
تعليل بوقت فرصت ياحرف ظرف واضافت لاميه در مرد را مرد بونلك كبي يرلرده رانك
معناسي تاكيد ايدر خفته اويومش بگذاريم فعل امر متكلم مع الغير گذاريدن ندن ترك
ايده لم ويا ايده وز وبراقيم سوره لم وياسوره وز ديمكدر مهابتي مهابت خوف معناسنه
وياحرف وحدت نوعيه برحرف استعلا كتف كاف عربك فتحي وتانك كسريله يغرن ديمكدر
يعني اومزدن اشغا كوره كه ديرلر تافت فعل ماضي مفرد غايب قزدي ديمكدر ليكن
افتاب قيزمز بلكه قيزدرر پس معناي لازميسي ارقه سيني قيزدردي ديمكدر سر براورد
باشين قالدردي بسي بگرديد چوق چكزندي يعني اويودوكي يرده كزدي ودولا
ندي بجايي ياحرف وحدت بولي بر يره ايلتمدي يعني بريول بولمدي نهاده هاي رسمي
بونده حرف ترتيبه قويوب ديمكدر ومحصل تركيب بير ديديكي نه بيلورسين اي بنم
يولداشلرم كه بو جوان جمله دزدانه اوله وعيارلغله بيزم ارامزه سيكمش اوله تاكيم فرصت
وقتنده يولداشلرينه خبر ايليه پس مصلحت اني كورورم كه اني اويومش ترك ايده وب
كيده وز جوانلره بيرلك بوتدبيري محكم كلدي ومشت زن دن بر نوع خوف كوكللرينه
الديلر يعني اندن قورقديلر اسبابلرين قالدرديلر يعني يوكلنديلر وبيچاره اويومش
قوديلر اول وقت خبردار اولدي كه كنش ارقه سيني قيزدردي باشين قالدردي
وكاروانك كتمش كوردي اويودوغي صحراده چوق چكزندي كزدي وبر يره يول
ايلتمدي يعني هيچ بر يره كيده جك يول بولمدي صوسز وازقسز يوزني خاكه وكوكلني

هلاكه

هلاكه قويوب سويلردي يعني يوزن يره قويوب هلاكني مقرر بيلوب سويلردي يعني
بو عربي بيتي اوقوردي بيت من ذا يحدثني وزم العيس ما للغريب سوى الغريب
انيس من اسم استفهام محلا مرفوع مبتدا ذا اسم موصول در الذي معناسنه يحدثني
تفعيل بابندن فعل مضارع مفرد مذكر غايب فاعلي تحتنده ذا يه راجع ضمير ونون حرف
وقايه ويا ضمير منصوب متصل مفعولي وجمله فعليه نك اعرابدن محلي يوق صله سيدر
اسم موصولك واسم موصول صله سيله اعرابده محلا مرفوع خبر مبتدادر وجمله اسميه
نك اعرابدن محلي يوق جمله مستأنفه وار حرف حال وعرف مضمر در زم فعل ماضي مفرد
مذكر غايب مبني للمفعول ايكي معناسي وار برسي زما ملندي يعني باشه يولار اوردي
يوله كيتمكيچون وبرسي يولده ايلرو كتدي قايم مقام فاعلي عيسدر عيسك كسريله جمع
اعيسدر صاريه مايل اق دوه لره ديرلر ما ليس معناسنه حرف نفي در للغريب جار
مع المجرور مقدم خبريدر وانيس مؤخر اسمي وسوى بونده سينك كسريله وواوك فتحي
غير معناسنه در وتقديرا ظرفيتله منصوب ومابعدي مستثنا لفظا مجرور ومضاف
اليه محلا منصوبدر كيم اول كيمسه دركه يعني كيمدر اول كيمسه كه بنمله مصاحبت ومكالمه ايده
يعني بندن يالكزلق ووحشتي ازاله ايده وبني اكلين كيمسه در حال بوكه دوه لرك يوله
كيتمكيچون باشنه يولار طاقلدي يعني ايلرو يوله كتدي وبن بيچاره تنها قالدم پس
غريبك غريبدن غيري انيس ومونسي يوق يعني غريبك كنه غريبدر اكلنجه سي
بيت درشتي كند با غريبان كسي كه نابوده باشد بغربت بسي درشت دالك ورانك
ضمه لريله وشينك سكونيله ايري ديمكدر يومشق مقابلي عربجه خشن ديرلر رانك
فتحي وشينك كسريله با حرف صله كسي يا حرف وحدت كه حرف رابط صفت نابوده باشد
اولمامش اوله ديمكدر بغربت با حرف ظرف بسي يا اصليه ايله چوق ديمكدر بسيار
معناسنه محصول بيت غريبلره بر كيمسه خشونت وناسزا القا ايده يعني غلظت
وبو غلق ايده كه غربته چوق اولمامش اوله يعني غريبلك چكمين غريبلره جور
وجفا ايدر يوقسه جهانديده ايلمق او درين سخن بود كه پادشاه زاده درنصيبي

از لشکریان دور افتاده بود و بالای سرش ایستاده این سخن بشنید و در هیأتش
نظر کرد صورت ظاهرش پاکیزه دید و حالش پریشان پرسیدش که از کجایی و بدین جایگه
چه گونه افتادی بوجهی از آنچه بر سرش گذشته بود اعادت کرد ملک زاده را بر او رحم
آمد خلعت و نعمت داد و معتمدی همراه او کرد تا بشهر خویش باز آمد او در این
سخن ضمیر مشت زنه راجعدر که حرف بیان پادشاهزاده یا حرف وحدت و همزه حرف
توسل بی صید لامیه صیدک اردینجه دیمکدر لشکری یا حرف نسبت و الف و نون ادات
جمع بالای سر لامیه باشی اوستنده دیمکدر بالا بونک کبی یرلرده اوست معناسنه در
ایستاده طورمش یعنی قایم اولمش هیات بونده شکل معناسنه در پاکیزه پاک معناسنه
درجایگه جایگاهدن مخففدر محل و مکان معناسنه در بوجهی بعض دیمکدر
گذشته بود کچمشدی یعنی باشندن اشانی اعادت افعال بابندن مصدر در
و یا اسلوب عجم اوزره مطول یازیلور معتمد اسم مفعولدر افتعال بابندن اعتقاد اولنان
کیمسه یه دیرلر تا حرف تعلیل و یا حرف انتها با حرف صله شهر خویش لامیه مخصوصه ترکیب
مشت زن بر سوزده ایدی یعنی مذکور بیتی اوقومقده ایدی که بر پادشاه زاده
بر صیدک اردنجه لشکریلر یعنی سپاهلرندن ایراق دوشمشدی و باشی
اوجنده طورمشدی بو اوقودوغی سوزی یعنی ایشتدی و شکل و صورتنه
نظر ایلدی صورت ظاهرینی پاکیزه کوردی اما حالنی پریشان کوردی و صوردی
که نه یردن سین و بو مقامه نه وجهله دوشدک مشت زن بر مقدار اولنسنه دن
کمباشندن کچمش ایدی یعنی سرگذشتنی اکا اعادت ایلدی یعنی تقریر ایلدی
ملک زاده نک بوکا رحمی کلدی یعنی بیچاره یه اسرکدی خلعت و نعمت ویردی و بر
معتمد کیمسه یی اکا یولداش ایلدی تا کیم کندی شهرینه کیرو کلدی پدرش بدین
او شادمان شد و بر سلامت حالش شکر گفت شبانگه از آنچه بر سر او رفته بود
از حالت کشتی و جور ملاح و روستاییان و غدر کاروانیان با پدر میگفت
دیدنا او مصدرک مفعولنه اضافتیدر و سلامت حال فاعلنه شبانگه کیجه

سي يعني كلام وكي كوڭلڭ كيسيه سي ديمكدر مخصوص تركيب پيمري ياني كورمكله شادمان اولمكه
وسلامت حالنه شكر سوليه يي كيجه سي اول نسنه دنكه باشندن كچمشيدي يعني حالندن
وبلادڭ جفاسندن وروستايلردن وكاروان عنديبندن يعني ترلڭ وقاسندن باهنه
سوليه يي پير كفتا يي پير نكفتست در وقت رفتن كر تهي دستان از دست دلري بسته
است ويخيه شيري شكسته نكفتست استفهام انكاريدر ديمدي ديمكدر وقت رفتن
ظرفدر مصدره اضافتيله كه حرف رابط مقول قولدر تهي دست وصف تركيبيدر الي
بوش ديمكدر وصف الليه معناسنه والف ونون ادات جمعدر ورا ادات تخصيص دست
دلري بيانيه بيخيه شيريه بويله در مخصوص تركيب باباسي جوانلڭ تقريري ايشه بخه ديدي
بن سكا ديمدي مي كيتمك وقتنده اي اوغل كه الي بوشلرڭ يعني مفلسلرڭ بهادر تعلري
بغليدر وارسلانلق بيخه سي صنقدر حاصلي تهي دستلر هر وجهله وهر يرده عاجز وزبون
بيت چه خوش كفت ان تهي سلحشور جوي زر بهتر از پنجاه من زور تهي دست
سلحشوردر ايكي وصف تركيبيدر مركبدر اضافت بيانيه سلح سلاحدن مخففدر
ضرورت وزن ايچون شور بوندده قورشدرمق معناسنه در يعني آلات حربله كاه بر يعني
الله اوب اويناد روكاه بر يعني جوي با حرف وحدت نقدير يي مقدار جوي در زر بونده
التونه واقچه يه بيولور زيرا اقچه يه زر ديرلر پنجاه اضافتسيز من اصلنده تشديدله منوشلد
در ضرورت وزن ايچون تخفيف قلنديي بتمن ديمكدر زور بونده قوت معناسنه در
مخصوص تركيب نه كوزل سوليدي الي بوش يعني مفلس سلحشور ديدوكي مصراع ثانيده
كه بر ارپه جه زر يكرمي اللي بتمن قوتدن حاصلي اللي بتمن جه اغرنسنه قالديرمقدن وباتي
چلكمكدن يكدر ديمكدر حاصلي زرله اولان مصلحت زورله اولماز پسر كفت اي پدر هر
آينه تا رنج نبري كنج برنداري وتا جان در خطر ننهي بر دشمن ظفر نيابي وتا دانه پريشان
نكني خرمن برنداري نبيني كه باندك مايه رنجي كه بردم چه مايه كنج اوردم ونيشيي
كه خوردم چه مايه نوش حاصل كردم باندك با حرف نسبت مايه سرمايه ومقدار معناسنده در
رنجي با حرف وحدت نيش ارينڭ وچيانڭ وغيريلرڭ صوقدوغي ايكنه يه ديرلر

نیش بونده آري صوقمه‌سي معناسنه دیندر عزیزي مسموع بر تازه ادا بیورمشدر ونوش بونده
عسل معناسنه در محصول ترکیبی بسرمه بجای ای بیمرماد امکه رنج والم چکمیه سین کنج قالدره
مزسین یعني نسنه حاصل ایده‌مزسن وما دامکه جانکي خوف وخطره قومیه سین دشمن
اوزرینه ظفر بوله‌مازسن وما دامکه دانه یعني تخم پریشان ایده‌وب صاچمیه سین خرمن
قالدرمزسن یعني حاصل ایده‌مزسین کورمزمسین ازاجق مایه رنج سبیله کرا ایلدم
یعني چکدم نه مایه کنج کتوردم وبرنیش اوبله کر ییدم نه مقدار نوش حاصل ایلدم مایه
مابعدنه اضافت ایده‌نلر بلمزسین بیت کرچه بیرون ز رزق نتوان خورد در طلب
کاهلی نشاید کرد نتوان خورد یمیلمز اولماز خورد بونده مصدر معناسنه در روضه‌یه
مایل فتحه‌لریله اوقنور بونلک کبي یرلرده عدم امکان معناسني ویرنه دخل ایلین عدم وقو
عنده بونلک کبي یرلرده عدم امکان معناسني ویرنه دخل ایلین عدم وقوفنه‌در
کاهل کاف عربي وفتح هایله سست واویا دیمکدر ویا حرف مصدر در نشاید فعل نفي
استقبال مفرد غایب لایق دکل دیمکدر کرد بونده کردن معناسنه در محصول کرچه رزقدن
زیاده یمیلمك اولماز یعني رزقدن طشره یمیلماز یعني بر رزق که مقدر اولمامش اوله
اني یمیلك ممکن دکل لیکن طلبده اهمال وتکاسل ایتملک لایق دکل البته تحصیلنه
دست وپا اورمق کرك تك طورمق کرك بیت غواص اکر اندیشه کند کام نهنك
هرکز نکند در کرانمایه بچنك غواص مبالغه‌یله اسم فاعلدر صویه طالغج دیمکدر
اندیشه بونده فکر معناسنه در کام کاف عربیله بونده چکه معناسنه در نهنك کاف
تمساحه در کرنیل دکزنده چوق اولور معلوم اوله که نون ساکندن صکره طرفنده واقع
اولان کاف عجمیه دفا حفظ در کرانمایه کاف عجمك کسریله اغربها لو دیمکدر چنك
بونده آوج معناسنه در محصول غواص اکر نهنك چکه سیني فکر ایدرسه یعني
انجو ایچون طالمه‌ده بني نهنك قپادیو دارد یو فکر ایدرسه هرکز اغربهالي
انجوي اوجنه کتورمز یعني تمساح قورقوسندن دریایه طالمزسه البته انجو کتورهٔ
ضرب مثلدر دومه سرچه‌دن قورقان داري اکمز دیرلر حکمت اسیاسنك

زبونین متحرّك نیست لاجرم تحمّل بار كران میكند اسیاسنك ذكرمن طاشیی زیرینه اضافت
بیانیه یا وثون ادات نسبتدر لاجرم لامحاله ولاشبهة دیمكدر لاجرم بونده سبب
دردبن عجب بویله دیمنك سببی نه بار كران بیا اغربوك دیمكدر تحمّلك بوكه اضافت
مصدرك مفعولنه دره محصّلی ذكرمنك الت طاشیی متحرّك دكلدر بس شبهه یوق
كه اغر یوكه تحمّل ایدر كه اوست طاشیدر چه خورد شیر شرزه دربن غار بازافتاده راچه
قوت بود چه خورد استفهام انكاریدر شیرشرزه بیانیه غضبند دیش مردان حیف انك
صفتیدر بو تحلیلو صفت لرنه ندر بن غار لامیته درمغاره دیبی دیمكدر بازافتاده
بیانیه ور ادات تخصیص چه قوت بود انكاریدر محصّلی مغاره دیبنده شیرشرزه
نه یر یعنی غاردن چیقوب صید ایلمینجك غارده اجلقدن اولور علی كل حال معاش
ایچون حركت لازمدر دوشمش طوغانكده ازیغی نه اولور یعنی مرضدن و یا پیر لكدن
دوشكون طوغانك رزقی و ازیغی نه اولور یعنی پرواز ایدوب شكار طیور ایلمینجه
طوبره وبجا یرده اكا قوت بولنماز بر هر حال قرنت طیورمغه حركت ضروریدر كوتوك
درخانه صید خواهی كردم دست و پایت چو عنكبوت بود گر بونده كردن معناسنه در
عنكبوت عربیدر اوربجلك معناسنه در محصّلی خطاب عام طریقیله بیورر كه
اكوین حركت ایلمیوب خانه ده صید و شكار ایلمك استرسلك الك و ایاغك عنكبوت كبی
بریرده معقید اولوب برمكس معقدار نسنه ایله قناعت ایلمك گركسیز یعنی قوت
لایموت اختیار ایدوب توكّل و قناعت ایلمك گرك پیر كفت ای پسر درین نوبت
فلك را یاوری كرد و اقبال دهر یاكلت از خار و خارق از پای بدرامد صاحب
دولتی بشعر سید و بر تو بخشید و ترحم كرد و كسر حال ترا تفقد یا جبر كرد و چنین
اتفاق نادر افتد و بر نادر حكم نتوان كرد یاور اولك فتحیله یولداش و معاون
عوز
و یا حرف مصدر و معاونت دیمكدر اقبال بونده دولتدر دهر وصف تركیبیدر قولا
دیمكدر و یا حرف مصدر قولاغوزلق دیمكدر خارق از پای تفقدری خار از پابت
در بوایلر اضطراب و مشقتدن خلاص اولمق معناسنیدر و بر صاحب فقر و فلاكت

87

وذلت وغربتدن قورتلدك كر حال مصدردر مفعولنه اضافتیله در ترا یا لامیه ورا ادات
تخصیص با حرف مصاحبت تفقه تفعل بابندن مصدردر بيلك اراملق معناسنه بونده
بوقلمق معناسنه در و یا حرف تنكیر چیرلغته برفاتق نسنه سكا مكه ر و سیكه جره
دیرلر بونده فقیر و فقردن و غنادن یعنی فقردن غنا ویرمك معناسنه در افته بونده واقع
اولور معناسنه در محصل تركیب جوان باباسنه منكوب احوال و اقوالنی بیان ایله كنصكره
باباسی دیدیكه ای اوغل بو نوبتده فلك سكا معاونت و نصرت ایلدی و دولت و اقبال
قولاغوزلق تا كیم كلك دیكندن و دیكی اباغكدن چقردی وسكا بر صاحب دولت
ایرشدی وسكا ترحم وسنك حالكه شفقت تفقد له جبر ایلدی یعنی مكسور و پریشان
حالكی یوقلیوب اصلاح ایلدی و بونلر كبی اتفاق نادر واقع اولور و نادره حكم ایلمك
اولماز زیرا النادر كالمعدوم در بیت صیادنه هر بار شغالی ببرد افتد كه یكی روز
پلنكش بدرد صیاد مبالغه ایله اسم فاعلدر اوچنجی نه حرف نفی معناده بردفعلنه
متعلقدر بار بونده كره معناسنه در شغال شینك فتحیله فارسیده چقاله دیرلر یعنی
شغال عربیده در لكودر و فارسیده چقاله دیرلر دلكولق ایلمشدر با حرف وحدت
و یا تنكیر بردفعل مضارع مفرد غایب بانك اولنی ضمه ایله قپه ابلین روستایلو ایلمش
برد بونده آلوداولار معناسنه در یعنی طوتار ایس صیاد هر وقت صیه برندن خانه سنز
برچقال ایلتمزدین قیاسله سویلمش برد بر بینه كیرد یازان قافیه ارادن كتورمش افته
بونده واقع اولور معناسنه در ببدرد بر بینه یخورد یازنلر تكلفه دوشمشلر محصل بیت
صیاد هر كون هر كره چقال المازیعنی اولماز حاصلی هر كره كراو واوشكار بلكه
واقع اولور كه بر كون انی قپلان برتار یعنی بر یخی حیوانانك بر یسی بر كون انی پاره
لر تمثیل چنانكه یكی از ملوك پارس نكین كرانمایه در انكشتری داشت باری بحكم
تفرج با تنی چند از خاصان بمصلای شیراز بیرون رفت و فرمود تا انكشتری را بر كنبد
عضد نصب كردند تا كر تیر از حلقه انكشتری بكذرد انكشتری اورا باشد اتفاقا چهار
صد حكم انداز كه در خدمت او بودند بینداختند جمله خطا كردند مكر كودكی

بربام رباط بیازیجه از هر طرف تیرانه اختی بادصبا تیر اوراز خلقهٔ انکشتری بکذرانیه انکشتری
رابوی ارزانی داشته ونعت بی قیاس ر ادادنه ش پسر بعد ازین تیر وکمان راع
بسوخت کفته چرا چنین کردی کفت تا رونق اولین برجای بماند حضرت شیخ
بوحکایه تمثیل طریقیله ایراد ایلمش نکین نوننک وکاف لرک کسریله یوزک قاشنه دیرلر
انکشتری همزه نک فتحی وکاف عجمینک ضمیله یوزکه بار یی بر کره بحکم تیرنج تفرج طریقله
باحرف صله مصلای شیراز لامیه مصلا شیرازک مشهور سیرانکاهیدر نته که خواجه
حافظ بیورر بیت بده ساقی می باقی که در جنت نخواهی یافت کنار آب رکنآباد و
کلکشت مصلا را تا حرف تعلیل کنبد عضد لامیه مراد عضد الدوله در که خلفای
عباسیه دن برینک وزیری ایمش که شیرازده متوفی اولمش پس کنبدن مراد تربه
سیدر نصب کردند دیکدی یلردیمکدر تا حرف تعلیل خلقهٔ خانک ولاملک فتحه لریله
انسانک غربیدر واصلنده لاملک سکونیله در انکشتری یه اضافت لامیه در حکم انداز وصف
ترکیبیدر شول کیمسه یه دیرلر که دعوی ایلدوکی یره اوقی اوره البته که حرف رابط صفت
خدمت اولامیه وضمیر ملک پادشاهه راجعدر مکر ادات استثناد رالامعناسنه کودلک
اوغلنجق ویا حرف وحدت که حرف رابط صفت بام طام اوستی ودباط رانک کسریله کاروان
سرای واضافت لامیه در معلوم اولاکه عربستانده وعجمستانک اولر لرینک اوستی مسطح
اولور یعنی اوستلری دوزدر اکاکه بناءً بربام رباط بیورمشدر بیازیجه باحرف مصاحبت
وبازی یای اصلیه اوینه دیرلر وجیم فتح جیمله ادات تصغیردر او بو مجموعه یعنی حسن لعبه
بیازیجه اولنه که حرفنی یازوب وبر بام رباط اولنر یا زمانبلر معنای مستعملدر بی بهره ایشلر
ایکی بوده بیله یازانده کن لک انداختی یا حرف حکایه بعض نسخه ده یی انداختی
واقعدر مآل بر دربادصبا ربیا نیه صبا فیهی اتفاقی واقع اولمش بکذرانیه فعل
ماضی مفرد غایب والف ونون ادات تعدیه در کچوردی دیمکدر فاعلی باد در بوی
باحرف صله ووی ضمیر غایب کودککه راجعدر ارزانی یای اصلیه ایله لایق دیمکدر
داشتنه طوتدیلر لایق کوردیلر دادنه فعل ماضی جمع غایب وشین ضمیر کودکه

راجعدر رونق بونك اعتبار معناسنه در محصول کلام مشت زنه باباسي تمثیل طریقیله دیر ای
پسر بوسنك فضلت نادر واتفاقي برقصه در شویله که پارس پادشاهلرندن برینك
یوزوکنده اغرقیمتلو طاش وار ایدی بر کره تفرج طریقیله خاصلردن برنجه کیمسه ایله
شیرازك مصلاسنه طشره کتدی بیوردی یوزوکي عضدالدوله نك تربه سي اوزرینه
دیکدیلر تا هرکیم اوقوني یوزوکك خلقه سندن کچورسه خاتم یعني یوزوك انك اوله
اتفاقا دورت یوز حکم انداز پهلوانکه انك خدمتنده ایدیلر اتدیلر جمله خطا ایلدیلر
هیچ برسي اصابت ایلمدی الا براوغلنجق که کاربان سراي طامي اوزره اویونجغله هر
جانبدن اوق آتاردي ناکه اوغلنجقلرك عادتیدر باد صبا انك اوقیني یوزوکك
خلقه سندن کچوردي یوزوکي آکا ویردیلر که لایق کوردیلر دخي بیقیاس نعمت ویردیلر
کودك بونه نصکره اوقیني ویاییني اتشه یاقدي دیدیلر که نیچون بویله ایلدك دیدی که
تا اولکي رونق یرنده قالسون معلومدر که پسر عاقل ایمش که بو تدبیري ایلمشدر باباسي
جوانه دیرکه ای اوغل سنك حالکده بویله در بر اتفاق قصه کیرو دخي بیان ایدر کیمسه که هر
زمان وهر یرده بر پادشاه زاده موجود اولمازکه سکا رعایت ایدوب بویله اوکه
ارسال ایلیه قطعه که بود کز حکیم روشن راي برنیایه درست تدبیري حکیم روشن
راي بیانده در روشن راي وصف ترکیبیدر روشن فکرلو دیمکدر حاصلي بالك
فکرلي دیمکدر برنیایه کلمز یعني حاصل اولماز دیمکدر درست بونده صاغ وسالم
دیمکدر یعني نقصاندن وخطادن مصون تدبیري یاحرف وحدت محصول بیت که کاه واقع
اولورکه حکیم پالك تدبیر وپالك رایدن بر درست تدبیر چیقماز یعني تدبیرینك سهو
وخطاسي واقع اولور کاه باشدکه کودکي نادان بغلط برهدف زنه تیري کودکي
یاحرف وحدت یاحرف مصاحبت غلط بونده سهو معناسنه در هدف ها ودال فتحه لریله
اوق نشاننه دیرلر تیري یاحرف وحدت ویاتنکیر محصول بیت کاه واقع اولورکه بر نادان
اوغلنجق یعني اوستاده مقارن اولمقسزین وتعلم ایلمکسزین سهو وخطا ایله نشانه اوق اوردیغي
اسرکه بونلك کبي لر اتفاقي ونادر در حیز اعتبارده دکلدر حکایت درویشي رادیم

درغاري

در غاری نشسته ود بر رویٔ خود از جهان بسته وملوك وسلاطین را در چشم
همت او شوکت نمانده غار مغاره ویا حرف وحدت ود بر رویٔ خود تقدیری ود ر اختلاط
با خلق بر رویٔ خود بسته محصل ترکیب بود ر ویشی کوردم بر مغاره ده او تورمش دخی
خلقه اختلاط قپوسنی تمام جهاندن کنه و یوزینه بغلمش یعنی هیچ بر کیمسه ایله اهل
دنیانك الفت ایلمزدی و پادشاهلرك و بکلرك انك همتی کوزنده شوکت و عظمتی قالمشدی
حاصلی اهل دنیانك نظرنده هیچ اعتباری یوق ایدی قطعه هر که خود در سؤال کشود
تا بمیرد نیازمند بود در سؤال بیانیه تا حرف انتها نیازمنه محتاج دیمکدر محصل بیت
هر کیمسه کرکه واوزرینه دیلنجیلك قپوسنی اچدی یعنی کدالك عادت وخوی ایدندی
اولنجه اول کیمسه محتاج ونیازمنه اولور حاصلی احتیاجدن خلاص بولماز از بکذار
وپادشاهی کن کردن بی طمع بلند بود از الف جمع ودله حرص معناسنه در بکذار فعل
امر مفرد مخاطبه ود ترك ایله دیمکدر کردن بی طمع بیانیه بلند باده فتح وضم جایزدر
محصل بیت خطاب عام طریقیله بیورر حرصی ترك ایله وپادشاهلق ایله یعنی دنیا بلاسندن
ازاده وسالم اول زیرا طمعسز بویون بلند اولور یعنی احتیاج ایچون کیمسه یه تواضع ایدوب
سر فرو ایلمز زیرا دایما سر فرازدر یکی از ملوك ان طرف اشارت کرد توقع بکرم اخلاق
عزیزان انست کر با نان ونمك با ما موافقت کنند شیخ رضا داد که اجابت دعوت سنتست
دیکر روز ملك بعذر خدمتش رفت عابد برخاست وملك را در کنار کرفت وتلطف
کرد چون ملك غایب شد یکی از اصحاب شیخ پرسید که چندین ملاطفه پادشاه خلاف
عادت بود درین چه حکمتست کفت نشنیده که کفته اند محصل ترکیب اول طرف پادشاهلرندن
برسی اشارت ایله یکه عزیزلر اخلاقی کرمندن رجا اولنور که نان ونمکده بیزمله
موافقت ایلیه لر شیخ رضا ویردی که اجابت دعوت سنتدر دیو برکون دخی شیخك
خدمتی عذریچون پادشاه یانینه کلدی وواردی عابد قالقدی وپادشاهی قوجدی
وتلطف ورفق ایلدی چونکه پادشاه شیخك یانندن کتدی اصحابلردن بری شیخه
سؤال ایلدی که پادشاهه بو قدر ملاطفت خلاف عادتك ایدی بونده حکمت ندر

شیخ دیدی ایشته کچی کردیمشلر در بیت هرکرا بر سماط بنشستی واجب آید بجه مشتش
برخاست هرکرا را ادات تخصیص بنشستی فعل ماضی مفرد مخاطب اوتوردك
دیمکدر با حرف صله بخه متنش شین ضمیر هرکرا ده کی که یه راجعدر برخاست
بونده مصدر معناسنه در محصولی هر کیمسنك که سماطنه و سفره سنه اوتوردك
یعنی نان و نمکنی ییدك واجب کلور خدمتنه قالقمق زیرا اوستکده حقی ثابت
اولمش اولور مثنوی گوش تواند که همه عمر وی نشنود آواز دف و چنك و نی
عمر وی لامیه در وی واولك فتحه سیله ضمیر غایبدر کوشه راجع نشنود فعل نفی مستقبل
مفرد غایب ایشتمیه دیمکدر آواز دف لامیه محصولی قولاق قادردر کیم کندونك
تمام عمرنده دف و چنك و نیك آوازنی ایشتمیه یعنی الات لهوك آوازلرینی قولاق
ایشتمکله هیچ نقصان کلمز دیده شکیبد ز تماشای باغ بی گل و نسرین بسر آرد دماغ
شکیبد فعل مضارع مفرد غایب صبر ایدر دیمکدر تماشای باغ مصدرك مفعولنه
اضافتیدر نسرین و نسترین و اوله و نسترن دن الله ردیدر گل نامیدی دیه کلری
چیچکدر قوقوسی خوب اولور بسر آرد بکچنور و عمر یچیدر دماغ فاعلیدر دماغدن
مراد مشامدر محصولی کوز باغ و راغ تماشاسنسز صبر ایدر یعنی باغ و صحرا تماشاسنی
ایلمسه صبر ایدر و نقصانه کورمز و دماغده گل و سنبل و نسرین قوقولمسه عمرینی راحت و غایتله
ایلدر و بی قصور بکچنور بسر آرد برینه بسر آید یازن غلطدر یا زمش سویلمش گر نبود بالش
اکنده پر خواب توان کرد بحجر زیر سر بالش لاملك کسریله و بالین کذلك یصدغه دیرلر
اکنده الف ممدوده و کاف عجمك فتحه سیله اسم مفعولدر اکنه ندن برنسنه برنسنه یه دقمق
مثلا یصدغه یون و شکه یولك دقمق کبی اکنده دقلمش دیمکدر پر بای عجمیله بونده
قوش تویدر توان کرد ایلمك اولور دیمکدر یعنی ممکن و قابلدر پس امکانله تعبیر
ایلدیکی نه دخل ایلدیکی تعریب تعصب ایلمش بحجر بسته زیر سر خبر و جمله اسمیه حال
واقع اولمش محصولی اکر قوش توییله دیقلمش و طولمش یصدق اولمازسه که
اکابرك دوشکلریدر و یصدقلری بویله اولور کرد ومه اکا بویله دیرلر اویقو

اویوموق اولور باش التنده طاش اولدوغی حالده یعنی طاش یصده نوب اویتقو ویوموق
اولور حاصلی یصده قمیز و دوشکسیز اویتقو اویوموق ممکندر مصراع اولك معناسیدر کس
قوش قنادیله طولمش یصدق اولمیه دین برلك معنالرینی احاطه ایلمش و کندن غیری
بویله نه ایله اولور بلمز ایمش و ربنود دلبر همخوابه بیش دست توان کرد در اغوش
خویش و ر دلبر همخوابه دوشکده شه دیرلر یعنی بر دوشکده بیله یاتنه هرکیم ایسه
کوك ارکلکدن و دیشیدن بیش بونده قید معناسنه در بیشجه بونده اولك معناسنه
الوب معناسی اکی بر دوشکده اوکنده بیله یاتو دلبر اولمیه دین دلبری جکیز یاتغ
دست بسته توان کرد خبری قادر در ایلك در اغوش کرد فعلنه مقیددر زیرا در
اغوش کردن قوچمقدر بونده کرد مصدر معناسنه در خویشه اضافت مصدرك مفعولنه
اضافتیدر مخصوص واکر هم بسترلر فتکده اولمازسه یعنی سنکله بر دوشکده یاتور
یا نکده دلبر اولمزسه الکنه وکی قوچمغه قادردر یعنی اللرینی در اغوش ایلمکه قادردر
حاصلی سن سنی قوچمق ممکندر بونده توان ممکن معناسنه در مصراع ثانینك ترکیجه معناسی
زد سروری
الی ایمك اولورکنده و قوچمکده دین توزیف معنا قوچمقده عجب هنری وار و الی کندی
قوجاغنده ایلمك ممکندر یعنی الینی قوجوب یاتمقدر بن ارتجه کمنش عفا الله عنهما وین
شکم بی هنر پیچ پیچ صبر نداز و کر بسازد بهیچ معلوم اولاکم پیچ پیچ عبادتی باصه
دنلدر که هم مقام مدحده و هم مقام ذمده مستعملدر بونده مذموم معناسنه در مدح معناسی
متضمن پیچ پیچ بوستانك بو بیتده در بیت بدو کفت کای دلبر پیچ پیچ زنیخا چه
اورده کفت هیچ و ذمی متضمن بو بیتده در ندیدم چنین پیچ پیچ کس مکن هیچ
زحمت برین هیچ کس شکم بی هنر پیچ پیچ بیانیه لردر بسازد فعل مضارع مفرد غائبدر
سازیدن ندن قناعت و موافقت معنالرنده مستعملدر مخصوص واما بو هنرسز منهوم
شکم صبر ایلیو قدر که هیجله قانع اولور البته ایجنه بر نسنه کیرملك کرك زیرا بنك قیامی
اکل و شربیله در انسز اولمز البته مصراع ثانینك اولك معناسی تورکیجه طولاشق
دکروری
بز سقلر والمراد الامعا دین غریب یا بانه کتمش و نامعقول یرره طولشمش سکین

428

ردکروری

ردسروری

بسازدي ساختندن اشتقاق ايدنلر عجب نا سازلق ايلمشلر مصراع ثانينك تحقيقنده

فالمعنى بالتركي دوزكر هيچ جله ديني هيچ نسنه يه مالك دكل ايمش فقير **حكايت**

باب چهارم در فوايد خاموشي يكي را ازدوستان كفتم امتناع سخن

كفتنم بعلت ان اختيار افتاده است كه در غالب اوقات در سخن نيك وبد اتفاق

افتد وديدهٔ دشمنان جز بر بدي نمي ايد كفت اي برادر دشمن ان به كه نيكي نبيند امتناع

سخن كفتنم مصدرك مفعولنه اضافتيدر كفتن مصدر درميم متكلمه مضاف وسخن

مقدم مفعولي ومجموعي مضاف اليه واقعدر باحرف مصاحبت وعلت سبب معناسنه

درانه اضافت لاميه يا اختياره متعلقدر امتناع مبتدا وافتاده است خبري وجملهٔ

اسميه مقول كفتمدر كه حرف بيان علت غالب اكثر ديمكدر واوقاتك اضافت لاميه در

افتد واقع اولور ديمكدر واو حرف حال ديدهٔ دشمنان لاميه بر حرف استعلا بد برلماز

نمي ايد فعل نفي استقبال لغتدهٔ كلمز ديمكدر اما مراد دوشمن ديمكدر كفت منه كو

دوست ديديكي آن به كه اول يكدر كه نيكي ياحرف وحدت مصدر نبيند فعل نفي استقبال

مفرد غايب دعاء عليه دراپلك كورميه **محصل تركيب** حضرت شيخ بيوررد دوستلردن

برينه ديدم سوز سويليكه ابا ايلدوكم يعني اكثر اوقات سويلميوب خاموش اولدوغم

اول سببله اختيار واقع اولمشدر كه اكثر اوقاتده واتفاق سوزده ايي ويرامازواقع

اولور حال بوكه دوشمنلرك كوزي ايرامازدن غيريه دوشمن ديديكي اول دوست اي

برادر دشمن اول يكدر كه ايلك كورميه **بيت** هنر بچشم عداوت بزركتر عيبست كلست

سعديا ودرچشم دشمنان خارست هنر معروف عربيه منقبت ديرلر ميمك وقافك

فتحه لريله حاصلي عيبك مقابليدر با حرف صله چشم عداوت بيانيه درنجان اهنر

مبتدا بزرك مبتداي ثاني تر ادات تفضيلدر اولورق ديمكدر عيبست خبر مبتداي

ثاني وثاني خبريله خبر اول وجملهٔ اسميه مستانفه در كلست مقدم خبر وسعديا موخر

مبتدا چشم دشمنان لاميه وخار ظرفك فاعليدر **محصل بيت** عداوت كوزنده

هنر اولورق عيبدر يعني عدو كوزيله بقنه هنر اولو عيب كورينور سعديا حضرتلري

كلدر اما دشمنلرك كوزينه د يكنه ر يعني عداوت كوزيله بقنلك ديكنه ر بيت

واخو العداوة لا يمر بصالح الا ويلمزه بكذاب اشر واو حرف ابتدا واخ قرنداش معناسنه اضافتي لاميه در مجازا مراد صاحب عداوتدر ملا نفي لا يمر فعل نفي مستقبل مفرد مذكر غايبدر نصر بابندن مضارعندر كچمز ديمكدر بصالح لا يمر به متعلقدر وتقديري برجل صالحدر موصوف ضرورت وزن ايچون ترك اولندي وعجب اخ مبتدا وجمله فعليه خبريدر وجمله اسميه مستانفه الا حرف استثنا واو حرف حال يلمزه فعل مضارع مفرد مذكر فاعلي تحتنده اخه راجع ضمير ومفعولي صالحه راجع ضمير منصوب متصل لمز لامك فتحيله وميمك سكونيله اصلنده كوزله اشارت ديرلر صكره ديلله طعن ودخل معناسنه استعمال ايلديلر بكذاب يلمزه يه متعلق اشر همزه نك فتحي وشينك كسريله صفت مشبهه در علم بابندن اشر همزه نك وشينك فتحه لريله مصدردر محصول بيت عداوتي قرنداشي يعني صاحبي بر صالح كيمسه دن مرور ايلمز الا كه اكا طعن وتشنيع ايدر كذاب بو اشرله يعني كذاب ومتكبر ومغرور در ديو صالحه كوردوكي يرده طعن ايدر حاصلي بر كيمسه نك كه بر صالح كيمسه يه عداوتي ولا بعضي اوله بالنسبه كيجه كوندز اكا سوز اتار دكر قرابتدر وخود بيننده

وبوندن غيري بيت نور كيتي فروز چشمه هور زشت باشد بچشم موشك كور

نور كيتي فروز بيانيه در كيتي فروز وصف تركيبيدر عالم بالكليه مجي يعني نور شمس ومنور ايدجي ديمكدر چشمه هوره اضافت لاميه وچشمه هور بيانيه هور هاي هوزله افتاب معناسنه دريا شد اداة زمانيه در است معناسنه با حرف صله چشم موشك لاميه كوره اضافت بيانيه در محصول بيت كنش چشمه سنك عالم بالكليه مجي نوري يعني افتابك ضياسي چركنه در موشك كورك يعني براسانك كوزينه يعني براسه جنسي كونشه كورمز اول جهتدن كوزينه چركين كورينور ديو بيورمش بعض نسخه ده زشت باشد برينه درنيايد واقعدر يعني كوزينه كيرمز حاصلي عينه الماز ديمكدر بو نسخه بو مقامه اولكيدن انسبدر زيرا خفاش كونشه كورمكله كوزينه چركين كورنمك لازم كلمز كيتي فروزي وصف تركيبي اعتبار ايلمك شبيره چشم

اولمقدن کلور وفروزی فروختنه‌دن اخذ ایلمك بصیرتسز لکدن کلور وهور یوینه
خور یازان قوافیدن عدم اطلاعندندر حکایت بازرکانی را هزار دینار خسارت
افتاد پسرش را گفت نباید که این سخن را باکسی درمیان نهی گفت ای پدر فرمان تراست
نگویم ولیکن مرا بر فائده این مطلع گردان مصلحت در نهان داشتن چیست گفت
تا مصیبت دو نشود یکی نقصان مایه و دیگر شماتت همسایه بازرکانی یا حرف وحدت
ورا ادات تخصیص خسارت زیان افتاد واقع اولدی دیمکدر نباید فعل نهی نفی مستقبل
مفرد غایب گرکمز دیمکدر که حرف بیان این سخن را را ادات مفعول باکسی با حرف
مصاحبت ویا حرف وحدت در حرف صله میان اورتا وارا نه نهی فعل مضارع باکسی
مفرد مخاطب قویه سین یعنی اورتایه کتوروب سویلیه سن تراست را ادات تخصیص وسین
وتا ادات خبر سنکدر دیمکدر فائده این لامیه گردان فعل امر مفرد مخاطبدر گردانیدندن
صیرورت معناسنه ایله دیمکدر یعنی بنی مطلع ایله دیمکدر که حرف بیان تا حرف تعلیل
مایه سرمایه معناسنه در شماتت عدونك بلاسنه سونمکه دیرلر همسایه‌یه اضافت
لامیه در محصول بر بازرکانك بیك التون خسارتی واقع اولدی اوغلنه دیدیکه
اولمیا که بو سوزی یعنی زیان مصاحبتنی برکیمسه ایله اورتایه قویاسین یعنی ارایه
کتوروب سویلیه سین پسری دیدی ای پدر فرمان سنکدر اما بنی بو فائده‌یه واقف
ومطلع ایله که بو سری کیزلی طوتمقده مصلحت نه در دیدی تا کیم مصیبت ایکی اولمیه
بری سرمایه نقصانی وبریسی عدونك سوینوب کولمه سی یعنی اشیدوب دوشمنلر
حظ ایلمسون بیت مکوی انده خویش بادشمنان که لاحول گوینه شادی کنان
مکوی فعل امر مفرد مخاطب کویمه ننك سویلیه دیمکدر گفتن دن اخذ ایلنلی
بیلمش انده فتح همزه ایله انده وهردن مخففدر غصه معناسنه خویشه اضافت
لامیه بادشمنان با حرف صله که حرف تعلیل لاحول گوینه مقدم مفعولی شادی
کنان صفت مشبهه در شادی کن وصف ترکیبیدر شادلق ایدیجی والف ونون
ادات جمعدر وبو وصف ترکیبی حالدر گوینده‌نك فاعلندن که دشمنانه راجع ضمیردر که

محصول وشمنلره کینه وغصه کبی سویلمه زیرا لاحول ولا قوة دیه‌رك سویلنورلر یاخود
لاحول ولا قوة دیرلر سویلنورلر یعنی ظاهرا بویله دیرلر اجیمق شکلیله اما کوکللری
سرور اولورکنا نی بونك کبی یرلرده اسم تفضیل ظن ایلین وهم ایلمش حکایت
جوانی خردمند از فنون فضائل حظی وافر داشت وطبعی نافر چندان در محافل
دانشمندان نشستی هیچ سخن نگفتی باری پدرش ای پسر تو نیز از انچه دانی چرا نگوی
گفت ترسم که بپرسندم از انچه ندانم وشرمساری برم جوانی یا حرف وحدت خردمند
صفتی که حرف رابط صفت فنون فضائل لامیه انواع فضائل دیمکدر فضائل فضیلتك
علومه ارتقلغه دیرلر حظ حصه ونصیب معناسنه در ویا حرف تنکیر طبعی یاسیه بویله
درنادر بی مثل ومانند دیمکدر محافل مجالس معناسنه در واضافتی لامیه نشستی
یا حرف حکایه نگفتی یاسیه بویله برهنه فعل مضارع جمع غایب ومیم ضمیر منصوب کنایه در
متکلمدن شرمساری یا حرف مصدر برم فعل مضارع متکلم وحده در محصول بیت
بر عاقل جوان که انواع فضایلدن وافر نسنه یه مالك ایدی وخوب وبی نظیر طبعی
وار ایدی اولقدر که دانشمندلر مجلسنده اوتوردی هیچ سوز سویلمزدی بر کره باباسی
دیدی ای اوغل سنده بلدیککدن نیچون سویلمزسین جوان دیدی بابا سنز قورقرم
که بلمدیککمدن برنسنه صورالر وبیلمیم وشرمسارلق ایلیم یعنی خجالت چکم قطعه
ان شنیده که صوفیی میکوفت زیر نعلین خویش میخی چند که حرف بیان صوفیی یا حرف
وحدت میکوفت حکایت حال ماضی دوکردی یعنی میخلردی زیر نعلین خویش
لامیه لر در نعلین لام ملك فتحیله نعلك تثنیه سیدر مراد تورکیده نعلین دیدکلری
بشمق کلدر زیرا صوفیلر اکثر کیه وکی بودر میخدن مراد اکسربه که نعلینك التنه
قاقارلر صیرلمسون دیو واشنمسون دیو پس نعلدن مراد بشمق در ومیخدن مراد
کبکب دین معنایی اباغه برقشه میخی یا حرف وحدت در محصول بیت ای ایشتمه
که بر صوفی نعلینی التنه بر قاچ میخ ققاردی یعنی نعلینی محکم اولمغیچون التنه بر قاچ
اکسربه ققاردی استینش گرفت سرهنگی که بیا نعل بر ستورم بند استینیك

شیمین ضمیر صوفیه راجعدر سرهنك چریاشی وچاوش وبولك كبی لره اطلاق ایدرلر ویا
حرف وحدت كه حرف تعلیلدر بیا فعل امر مفرد نعل بونده ات نعلیدر بر حرف صله با معناسنه
حرف استعمال طوتوب معناسنی بنم ستورم اوزره نعل بغله دین معنایی یرامازبغلمش بند
فعل امر مخاطبدر بند بیه ندرت بغله دیمكدر بستن دن اخذ ایدلندر بغلمق ایش ایشلمش
محصول بیت برصوفی نعلینی التنه میخ ققارکن یکلیجی برسرهنك طوتوب یکا کل طوار مه
نعل بغله یعنی بنیمی نعلله دیو استیننی طوتدی غرض بوکه صوفی نعلنینه اکسریی قتماسه
سرهنك اکا ات ویا قاتر نعلمالغی تکلیف ایلمزدی بعض نسخه ده بوستانك بربیتی بونده
یازمشلر بیت نگفتند نداردکسی باتو کار ولیکن چو گفتی دلیلش بیار نگفته نا گفته
معناسنه در یعنی سویلمدك حاصلی سویلمشکن دیمكدر محصول بیت سویلمامشکن سنکله
کیمسه نك ایشی یوق یعنی مادامکه دعوای مرد ایدوب بن فلانم ویا فلان نسنه بیلوردم
دیمیه سین کیمسه نك سنکله کاری و دعواسی اولمز اما چونکه دیدك یعنی بن فلانم
وفلان ایشده ماهرم دیدك سویلدك وکلام سویلدك وکله دلیل کتور تاکیم دعوایی بی
معنی اولمسون حکایت یکی از علمای معتبر مناظره افتاد با یکی از ملاحده و با
او بحث بر نیامد سپر بینداخت وبرگشت کسی گفتتش تو با چندین علم وادب وفضل
وحکمت با بی دینی بر نیامدی گفت علم من قرآنست وحدیث وگفتار مشایخ واو بدینها
معتقد نیست ونمی شنود ومرا شنیدن کفراو بچه کار آید علمای معتبر بیانیه مناظره وی
بحث دیمکدر ملاحده جمع ملحدر دکر حشره ونشره قائل دکل با او ملحدله بر نیامد چقشمادی
یعنی مقابله ومعارضه ایده مدی سپر قلقان بینداخت اتدی یعنی قالقانی اتمق عجزدن
کنایه در زیرا عرب عدوسنه قچسه جمیع اسبابینی برد برد یا بانه اتار جان قورتارا
معنیجون واول سپری اتماز پس ازالرنه ده بو عبارت مقام عجزده مستعملدر برگشت دونندی
یعنی اعراض ایلدی بر نیامد چقشمادی ومقابله ایده مدی بدینها دال همزه دن
مبدلدر باینها دیمکدر یعنی شنود دیکلمز وقبول ایلمز دیمکدر نته کم تورکیده سوزی
دیکلمدی واسلمدی وقبول ایلمدی دیمکدر شنیدن کفر او ومصدرك مفعولنه

ولامية دره محصول بيت معتبر علمادن بو بيلك ملحدلردن بريله بحث وجدلي واقع اولدي
واول ملحدله حجت وبرهانله چقشامدي يعني مقابله ايده مدي عاقبت قلقات
اندي يعني عاجز قالدي واعراض ايلدي بر كيمسه عالمه ديدي كه سن بو قدر علم وفضلله
وحكمت واديله بر بي‌دينله مقابله ايده مدك عالم ديدي بنم علمم قران شريف وحديث
نبوي وكفتار مشايخ در اول ايسه بونلره معتقد دكلدر وقبول ايلمز وبنم نه ايشه كلور
انك كفريني ايشتمك يعني نه فائده وير بيت آن كس كه بقرآن وخبر زو نرهي آنست
جوابش كه جوابش ندهي آنست مقدم خبر جوابش مؤخر مبتدا كه حرف بيان جوابش
مبتدا ندهي فعل نفي مستقبل مفرد مخاطب ويرميه سين ديمكدر خبر مبتدا در محصول بيت
اول كيمسه كه قرآن وحديثله اندن قورتلوب خلاص اولمزسين يعني بو يله قوي حجتلر
له اكا ظفر بوليمازسين انك جوابي اولدر كه اكا هيچ جواب ويرميه سين حاصلي
انكله هركز مكالمه ايليه سين حكايت جالينوس ابلهي را ديد كه دست در كريبان
دانشمندي زده وبي حرمتي كرده بعض نسخه ده زده بي حرمتي ميكرد در بو
تقديرجه هاي رسمي حرف ترتيب اولور اودوب حرمتسزلك ايدردي ديمكدر
كفت اكر اين دانا بودي كار او با نادان بدين جا نرسيدي جالينوس بر مشهور
حكيمك اسميدر كريبان دانشمندي لاميه ويا حرف وحدت كرده ايلمش ديمكدر بعض
نسخه ده ميكرد دوشمش جايكه جايكاهدن مخففدر مقام ومرتبه ديمكدر نرسيدي
يا حرف حكايه ايرشمزدي ديمكدر محصول بيت جالينوس بر ابلهي كوردي كه بر دانشمندك
يقه سني ال اورمش وحرمتسزلك ايدر جالينوس ديدي اكر بو دانشمند دانا عاقل
اوليدي انك ايشي بر نادانله بو مرتبه يه ايرشمزدي مثنوي دو عاقل را نباشد كين
وپيكار نه دانايي ستيزد با سبكسار دو عاقل را ادات تخصيص كين بعض ديمكدر
پيكار صواش دانايي يا حرف وحدت سبكسار خفيف معناسنه در محصول بيت
ايكي عاقلك بغض وصواشي اولماز يعني ايكي عاقل نه چكيشور ونه صواشور
ونه بر عاقل دانا بيني وخفيف كيمسه ايله عناد ايدر يعني بر دانا ايله بر سبكسار نادان

برخصوصده جمع اولسه لردی اول خفیفله عناد وجدال ایلمز پیکاد کاف فارسیله دردیت
عجمیلك ایلمش مصراع اولك معناسی ایکی عاقلك بیننده تباغض وحرب اولمازدینه
اعتراض ایلین کمنه یعنی معترضه دسبکساریه سارکثرت افاده ایدردین سارسر
معناسنه اوله وغنی بیلمز ایمش اکو نادان بو وحشت سخت کویه خودمنه ش بزمجی
دل بجویه باحرف مصاحبت وحشت بونده تعرب معناسنه در یعنی خشونت ودرشتلك
باحرف مصاحبت نرم بونك فتحی ورانك سکونیله یومشق ویاحرف مصدر بجوید فعل
مضارع مفرد غایبدر یلردیمکدر کوکل الله المقترن عبارتدر محصول اکو نادان وحشت
وسرکشلکله بلك سویلرسه خودمنده انك ملایمت ولطافتله کوکلنی اله الور یعنی نسلی
خاطر ایدر دوصاحب دل نکه دارنده موبی همیدون سرکیچی وازرم جویی نکه دارنده حفظ
ایدرلر موبی یاحرف وحدت همیدون ادات تشبیه همچنان دیمکدر عربیده کذلك کبی
انجلین معناسنه سرکیشی یاحرف واوحرف آزرم الف ممدوده وزای مفتوحه وسکون
رایله حرمت معناسنه در اما بونده واو مفتوح اوقنور ضرورت وزن ایچون آزرم جو
وصف ترکیبیدر حرمت استوجی یعنی تکریم وتعظیم صاحبی دیمکدر یعنی اهل عرض ووقار
ویاحرف وحدت بو ایکی یایی مصدر لر طوتانلر بو بیتك معناسنه واصل ولمشلر
محصول ایکی صاحب دل برقیله رعایت ایدرلر یعنی برقلجه ارالرنده شقاق وخلاف
اولماز بو سوز کمال اتفاق وعدم اختلافدن عبارتدر کنه بو بخلین برسرکش وبرصاحب
برموبی رعایت ایدرلر یعنی ارالرنده برقلجه خلاف وشقاق اولماز زیرا دانا نادانه
مخالفت ایلمز کله ارالرنده اختلاف اوله بو بیتك تصویر معناسنده شراحك تصرفلری
واردر کم عقلك کوکلمکه لایق اکر بر هر دو جانب جاهلانه اکوز نخیر باشه بکسلانند
بکسلانند فعل مضارع جمع غایب در کسلانیه ندن الف ونون کرادات تعدیه در ضرورت
وزن ایچون کلمشدر والا کسیختن وکسلیدن لازمله متعدی بیننده مشترکدر پس
کسیختن لازم مدر دین اشتراك احوالندن اکاه دکل ایمش محصول ایکی صاحب
دلك وبر سرکشکله بر عاقلك احوالی ذکر اولنان کبیدر اما ایکی جانبدن بیله

جاهللر ایسه اکی زنجیر اولورسه قرار درکل کیم بر مو حاصلی ایکی جانبدن بیله جاهل و نادانم
شفقتدن خالی اولماز مثنوی یکی را زشت خوی داده دشنام تحمل کرد و گفت ای
نیك فرجام محصل بیت برینه بر چرکین خولو دشنام ویردی یعنی سوکدی اوله تحمل ایلدی
و دیدی ای صوکی خیر یعنی عاقبتی خیر بیت فرجام وصف ترکیبیدر عاقبتی خیرلو دیمکدر
بترزانم که خواهی گفتن انی که دانم عیب من چون من ندانی بترهبتر معناسنه در زانم
اصلنده از آنم در که حرف بیان خواهی فعل مضارع مفرد مخاطب دیلرسین دیمکدر انی
ان اسم اشارتدر و یا ضمیر خطاب اولسون دیمکدر که حرف تعلیل عیب من لامیه محصل بیت
اندن بترم که دیرسن بکا اولسون دیمسك کرك یعنی بکا دیجکدن بترم زیرا بیلورم که بنم
عیبمی بنم کبی بیلمزسین حاصلی بن کندی عیبمی سندن ایو بیلورم حکایت سحبان وائل
را فصاحت بی نظیر نهاده اند سالی بر جمعی سخن گفتی و لفظی را مکرر نکردی و اکر همان
معنی اتفاق افتادی بعبارت دیگر گفتی و از جمله اداب ندمای ملوك یکی اینست
سحبان سینك فتحی و حای مهمله نك سکونیله حضرت نبینك متأخرلرندن صحابه دن
بر فصیح و بلیغ شاعر ایدی وائل اسمینه اضافتی لامیه در و وائل بر قبیله نك اسمیدر که ابن
قاسط بن وهب بن افصی بن دعمی در را ادات مفعول نهاده اند قومشلر در یعنی
تعیین ایلمشلر در سالی یا حرف وحدت سر جمع لامیه جمعدن مراد مجلسدر یعنی صدر
مجلسده دیمکدر و یا حرف وحدت گفتی یا حرف حکایه لفظی یا حرف وحدت و را ادات
مفعول نکردی یا حرف حکایه و اکر همان معنی نسخه لرك بعضسنده معنی یرینه لفظ
واقع اولمش حاصلی متون بو خصوصده تعارض ایلمدی پس لفظا عبارتی اختیار ایلدک
نه توضیحی تقریبیدر افتادی یا حرف حکایه جمله اداب ندمای ملوك لامیه لردر
محصل ترکیب سحبان وائلی فصاحت و بلاغتده بی نظیر تعیین ایلمشلر یعنی ایتمشلر
بر ییل بر محفل و مجلسك صدرنده سوز سویلسه بر لفظی مکرر ایلمزدی و اکر همان
اول لفظ و یا اول معنی بعینه اتفاق واقع اولیدی انی بر غیر عبارتله سویلرلر و ادا
ایلردی و سلاطینك مصاحبلرینك جمله ادابندن بریسی بودر که بر مجلسده بر

سوزی تکرار سویلیه مثنوی سخن کرچه دلبند وشیرین بود سزاوار وتصدیق وتحسین

بود دلبند وصف ترکیبیدر کوکل بغلیجی یعنی کوکلی کنده ویه متعلق قلبجی سزاوار لایق

محصول بیت سوز اکرچه کوکل الیجی ولذیذ اولورکه تصدیق وتحسینه موتبر سنه

لایقدر اولورسه کرچه اولوب کوزل اولدیغیچون چو یکبار کفتی مکو بازبس که

حلوا چو یکبار خوردند بس بازبس اتباع قیلنندر محصول بیت بو بیت

اولله مقیددر یعنی سوز هر نقدر ممدوح اولورسه ده چونکه بر کره سویلدک بر دخی سویلمه

یعنی تکرار ایلمه زیرا حلوایی چونکه بر کره ییه بلورتر یعنی حلوا لذیذ وشیرین ایکن بر کره که

ییندی کفایت ایدر تکرار یمک لازم دکل حکایت یکی را از حکما شنیدم که میکفت

هرکز کسی بجهل خود اقرار نکند مکر آن کس که چون دیکری در سخن باشد هنوز تمام

ناکرده او سخن آغاز کند محصول ترکیب حکمادن برینی ایشتدم که سویلردی هرکز بر

کیمسه کندو جهلنی اقرار ایلمز مکر اول کیمسه که چون غیر کیمسه سوزده اوله هنوز سوزن تمام

ایلمامشکن اول سوزه باشلیه مذکور متنده نصکره بر جهل خود اقرار کرده باشد بان

جهلنه اقرار ایلمش مثنوی سخن را سرست ای خردمند بن میاور سخن در میان سخن

بن دیب دیمکدر محصول بیت سوزک باشی وار دیبی یعنی ایاغی حاصلی آخری وار

واولی ایدیجی سوز اورتاسنه سوز کتورمه یعنی بر کیمسه سوزده ایکن سن سوزه

باشلیه سین اول سوز بیتی تمام ایتمینجه خداوند فرهنگ وتدبیر وهوش نکوید سخن

تا نبیند خموش خداوند فرهنک لامیه در فرهنک هنر محصول بیت هنر وتدبیر وعقل

وادراک صاحبی سوز سویلمز مادامکه خموش کورمیه یعنی ابسم کورمیه حاصلی حضور

مجلسده اولانی ساکت کورمینجه عاقل وذکی سوزی سویلمز حکایت

تنی چند از بندکان سلطان محمود حسن میمندی را کفتند سلطان امروز ترا چه

کفت در فلان مصلحت کفت بر شما هم پوشیده نماند کفتند تو دستور مملکتی آنچه

با تو کوید با امثال ما کفتن روا ندارد کفت باعتماد آنکه داند که بکسی نکوید

بس چرا همی پرسید سلطان محموددن مراد مشهور پادشاهدر که حسن میمندی

ایکی میمك فتحه لریله انك وزیری ایدی یا ازده وزیری وهم محبوبی ایدی دستوردالك
وتانك ضمه لریله اصطلاحده وزیره دیرلر محصول ترکیب سلطان محمود غزنوینك وزیرلرندن
برقاچ شخص حسن میمندیه دیدیلر که سکا پادشاه فلان مصلحت خصوصنده نه دیدی حسن
میمندی دیدی سزه ده کزلو قالماز یعنی سزه ده سویلرده بیلورسز مملکتك وزیری
سن سکا دیدوکنی بزم کبی یه سویلمك دلکوز حسن دیدی اول اعتماد لرکم بیلورکیمسه یه
دیمزم یعنی کیمسیه دیمیه جکم بیلور بس نیچون صورارسز بیت نه هر سخن که بدانند بکوید
اهل شناخت بسر شاه سر خویشتن نشاید باخت نه حرف نفی معناده کوید فعلنه
متعلق درکه حرف رابطه صفت هر سخن بدانند وبکوید مقدم مفعوللرید اشتراك اوزره
شناخت بوننده اسم مصدردر علم با معناسنه پس اهل شناخت اهل دانش دیمکدر با
حرف مصاحبت سر شاه لامیه در خویشتن ده بویله در بای بطینله باخت بوننده باختن
معناسنه در یعنی اوینامق متعدی معناسنه زیرا لغت مشترکه در لازمله متعدی بیننده
محصول ترکیب اویله که دکلدر هر سوزیکه بیلورلر انی سویلیه اهل دانش یعنی هر بیلدوکنی سویلمز
زیرا پادشاهلر سریله یعنی سرینی افشا سیله کیشی کنده وباشنی اوینامق لایق دکل حاصلی
پادشاهلرك امور سلطنت وتدبیر مملکته متعلق اسرارلرینی اظهار وافشا ایلمك هلاککه
سببدر زیاده احتراز کرك حکایت درعقد بیع سرایی متردد بودم جهودی کفت
من از کدخدایان قدیم این محلتم وصف این خانه که هست از من پرس بخر که هیچ عیب
ندارد کفتم بجز آن که تو همسایه اوبی عقد بیع سرای عقدلك بیعه وبیعك سرایه اضافتلری
مصدرلرك مفعوللرینه اضافتلری قبیلندندر عقد عینك فتحیله مصدردر باغلمق
معناسنه درو بیع کاه اولور که اشتراك معناسنه مستعمل در حاصلی اضداددندر و
یا حرف وحدتدر جهود یهودیه دیرلر و یا حرف وحدتدر که خدا او اسی وکوی اسی
وسایرنسنه لرك صاحبلرینه دیرلر قدیمه اضافت بیانیه در محلت یه لامیه وصف
این خانه یه مصدرلك دربجز با حرف تاکید وخای معجمه نك فتحی وکسریله امردر
مفرد مخاطب صاتون ال دیمکدر همسایه اوبی لامیه ویا ضمیر خطاب محصول ترکیب

براولک عقد شراسنده متردد ایدم یعنی بر اولق استردم برجهود دیدیکیدر بو محلّه نک
قدیمی کم خدالرندنم بواولک وصفنی شویله کم وار بندن صور صاتون ال کم هیچ عیبی
یوقدر دیدم اندن غیری کرسن انک توکشوسی یعنی سنک همسایه لککمه کو
خانه عیب عظیم در زیرا الجار قبل الدار در قطعه خانه را کر چون تو همسایست
ده درم سیم کم عیار ارزد خانه یا حرف وحدت وهمزه حرف توسّل ورا حرف تخصیص
همزه حرف وحدت دین وحدتی بیلمزمش کم حرف بیان چون ادات تشبیه همشاده
هاء رسمی وهمزه مجتلبه لفظه وکتابته ترک اولنمق کرک نته کم خمسهٔ نظامینک
لیلی ومجنوننده واقع بیت دربنه کشادن خزینم ترسم زکلیه ابکینم اصلنده
خزینه ام وابکینه ام در ضرورت وزنیچون حذف وایصال اولدی لیکن شرّاح جمیعًا
بو حذف وایصاله اشارت ایلممشلردر وح اون اقچه سیم کم عیار عینک کسریله مفاعله
بابنک مصدری ثانیسی در برنسنه نک وزنی بیلمکه دیرلر یعنی ثقلت وخفتنی تشخیص
ایلمکه کم تورکیجه اکا دارا دیرلر ارزد فعل مضارع مفرد غایب دکر یعنی بهایه دکر دیمکدر
اوزیده نه دن محصول بیت حضرت شیخ جهوده خطاب ایدوب بیورر براولک کم سنک
کبی همسایه سی اوله عیاری اکسک اون درهم کومشه دکر یعنی قلب کومشک اون
اقچه سنه دکر معلومدر کم کومش قلب اولنجه اقچه سیده قلب اولور پس او اون دغل
اقچه یه دکومش لیکن امیّد وار باید بود کم پس از مرک تو هزار ارزد امید میمنک فتحه
ضرورت وزنیچون در وار بونده ادات نسبتدر لی معناسنه امیدلی دیمکدر بود
بونده بودن معناسنه در کم حرف بیان مرک تو لامیه مرک کافنک جمله موت معناسنه
در تونک ضمّی اشباع اولنوب ضرورت وزنیچون بروا وستولد یعنی واو رسمی واو اصلیه
کبی اوقنور محصول بیت جهوده خطاب ایدوب بیورر امّا امیدلی اولمق کرک
کم سنک وکلکدن صکره بیک دکر ظاهر بیورر ویخی بیک درم کامل عیار مراد در زیرا
بیتده مقدار سکوت عنه در یعنی همسایه لککدن سنک کبی بلیه وخبث اکسک
اولنجه بیک درم سیم تمام عیار دکر حکایت یکی از شعرا بیش امیر دزدان رفت

وثنا

وثنا گفت فرمودتا جامه اش بسته ند وده بدر کردند سکان در قفاي افتاده نه خواست
تا سنکي بردارد زمين يخ بسته بود عاجز شد گفت اين چه حرامزاده مردمانند سك
را گشاده اند و سنك را بسته امير از غرفه بشنيد و بخنديد و گفت حكيم از من چيزي
بخواه گفت جامهٔ خود را ميخواهم اگر انعام فرمايي بيت امير دزدان لاميه لردر حراميلر
بكي قتنه ديمكدر تا حرف تعليل بسته يد با حرف تاكيد سته نه فعل ماضي جمع غائب
الديلر ديمكدر ده كسر دالله وهاي اصليه ايله كوبيه قربه معناسنه سكان الف ونون
ايله جمع اولدي ذي حيات اولدوغيچون در حرف صله قفا قافك فتحيله اكسه ديمكدر
فارسيجه خبره ديرلر هاي حطيه تا حرف تعليل يخ يانك فتحيله بوز ديمكدر بسته
ماضيدن قسم در بغلمشدر ديمكدر طوكمش معناسنه يخ مبتدا وبسته بود خبري وزمين
مقدم مفعوليدر حضرت عرقه غينك ضميله چارطاق ورانك سكونيله چارداق
محصل بيت شعرادن بري حراميلر بكينك يانند واردي ودعا وثنا ديدي بعده بيوردي
تا كيم لباسيني الديلر وكوبكن طشره اليلر ايتلر اردينه اوشه يلر ديلدي تا بر طاش
قالدره ايتلره اتمغيچون طراق طوكمشايدي عاجز اولدي ايتلر هجومندن ديدي
بونه حرامزاده مردملر دركه ايتلري اچمشلر يعني چوزمشلر وطاشلري بغلمشلر
امير دزدان چارطاقدن ايشتدي وكولدي وديدي شاعره اي حكيم بندن بر نسنه
ديله يعني بندن بخشش ايسته شاعر ديدي كنه ولباسم ايسترم اكر انعام بيورر سك
يعني بكا لباسم ويررسك همان عين احساندر بيت اميد وار بود آدمي بخير
كسان مرا بخير تو اميد نيست شر مرسان اميد وار تخفيف ميمله با حرف صله
خير كسان لاميه مرا احرف تخصيص با حرف صله خير تو لاميه اميد تشديد ميمله
شر مرسانك مقدم مفعوليدر رسانيدن نذن فعل نهي مفرد مخاطب ايرشدرمه ديمكدر
الف ونون ادات تعديه در محصل بيت ادمي يعني انسان كيمسه لر خيرينه يعني
احسانه اميد وارد حاصلي انسان خلقك خيرات ومبراتنه راجيدر امابنم
سنك خيركه اميدم يوقدر همان بكا شر ايرشدرمه حاصلي فائده وجايزه دن

کچدم همان بکا ضرر وزیانك طوقنمسون مصراع رضینا من نوالك بالرحیل رضینا فعل
ماضی متکلم مع الغیردر علم بابندن من کلمه متعلق نوال نونك فتحیله احسان وعطیه معناسنه
درکاف محلا مجرور مضاف الیهیدر نوالك باحرف جر رضینا یه متعلق رحیل فعیل
وزنی اوزره اسمدر کوچ یعنی سفره کیتمك معناسنه مصدری رحلت کلور نشندر
وزنی اوزره من بونده بدل معناسنه در محصول مصراع رضینا بالرحیل من نوالك یعنی
سنك احسانکدن کیتمکله راضی اولدق حاصلی سلامتله بوندن کیتمك سنك بیزه
عظیم عطیه در سالار دزدان را بر ورحمت آمد جامه اش بر زهود و قبا پوستینی بر و
مزید کرد و درمی چند بداد سالار هر نسنه نك اولوسنه دیرلر مثلا سپه سالار
هر نسنه نك اولوسنه دیرلر مثلا سپه سالار عسکر باشنه و خوان سالار چاشنکیر
باشنه وقس دزدانه اضافت لامیه در ورا ادات تخصیص حرامیلر اولوسنك دیمکدر
بر و ضمیر شاعره راجعدر قبا پوستین ترکیب مزجی کورکلی کی اچق قفتان دیمکدر یا
حرف وحدت بو ترکیبی حرف عطفله ایراد ایدنلر استعمالرینه اکاه دکللر ایمش
مزید مصدر میمیدر زیاده معناسنه در محصول ترکیب دزدان اولوسنك اول شاعره
مرحمتی کلدی پس لباسنی ویردی بو کورکلی قرآجه اوزرینه زیاده ایلدی و بر نیچه اقجه
ویردی حکایت منجمی بخانه خود درآمد مرد بیکانه را دید بازن او بهم نشسته دشنام
داد و سقط کفت فتنه و اشوب برخاست صاحب دلی برین واقف شد و کفت منجم
اسم فاعلدر تفعیل بابندن زمانی بیچه حصه ایده نه دیرلر نته کم احمد داعی عقود
جواهرنده نظم ایلمش مصراع منجم آنکه زمانی بیچنه پاره کنه ویا حرف وحدت باحرف
صله خانه خود لامیه در آمد کیردی دیمکدر مرد بیکانه بیانیه با حرف مصاحبت
زن او لامیه بهم بری بریله نشسته اوتورمش سقط نامعقول کلمات دیرلر فتنه
و دشنامه و سقطه مترتبدر اشوب فتنه یه عطف تفسیریدر محصول ترکیب بر منجم کندی
اوینه کیردی بیکانه او کوردی عورتیله اوتورمش حریفه سوکدی و سقط
سویلدی پس فتنه و اشوب قالقدی حاصلی غوغا بیدا اولدی بر صاحب دلکه

حضرت

حضرت شیخ اولمق احتمالی وارد در بو قضیه واقف اولدی ودیدی بیت تو بر اوج فلک

چه دانی چیست چون ندانی که در سرای تو کیست اوج موحده ایله معناسنه در همزه

نک فتحه ایله فلکه اضافتی لامیه در سرای بونک کبی بر لرده او معناسنه در یعنی خانه

محصول بیت منجمه خطاب ایدوب دیر سن فلکک اوزره نه بیلورسین نه وار چونکه بیلمز

سنکه سرایکده کیم وار یعنی اول که سطح زمینده وشهر کده ومحلکده اوله وانجنه

کیم اولدوغین بیلمزسین بس فوق سماده واقع اولان کواکبک احوال واطوارنی

ودوروسیرینی نه بیلورسین نیجه اکلرسین دیمکدر حکایت خطیبی کریه الصوت

خود را خوش اوزانسته اشتی وفریاد بی فائده بر داشتی کفتی نعیب غراب البین در پرده

الحان اوست یا آیت ان انکر الاصوات لصوت الحمیر در شان او خطیبی یا حرف وحدت

کریه الصوت یعنی قبیح الصوت چرکین اوازلو دیمکدر خوش اوازوصف ترکیبیدر کوزل

اوازلو معناسنه پنداشتی یا حرف حکایه ظن ایلر ایدی وکی فریادبی فائده بیانیه بر داشتی

یا حرف حکایه قالدردی یعنی فریاد ایدردی کفتی دیدیلر یعنی صوتنی ایشیدنلر

دیدیلر نعیب نونک فتحی وعینک کسری وسکون یا ایله فعیل وزنی اوزره قرغه اوازی

نعب ینعب نعبا ونعیبا ونعبانا وتنعابا فتح بابندن ضرب دنده مستعملدر قلیله حاصلی

قرغه اوازنه دیرلر غراب البین الجه قرغه که عرب انکله تطیر وتشؤم ایدر زیرا عربک عادتیدر

فی الحکم اوینادن سفره ویا بر مهم مصلحته چیقسه اکر بو قرغه یولده بولنوب صاغ جانبنه اوچسه

مبارکدر دیو چکوب کیدر واکر صول جانبنه اوچارسه نامبارکدر دیوب دونوب کیدر

بین تانک فتحیله اضداددندر وصال وفراقده مستعملدر بونده فراق معناسنه در عبارت

ظاهرندن مفهوم اولان شآمت اوازیدر اوله الحان بونک کبی یرلرده اواز پرده سی

معناسنه در یا حرف عطف ان حرفدر حروف مشبهه بالفعلدندر انکر اسم تفضیل چرکینرک

دیمکدر اصوات اضافتی لامیه در لام ادات تأکیددر صوت الحمیر ترکیب اضافتی لفظا مرفوع

خبرانندر در شان بونده حال معناسنه در محصول بیت بر کریه الصوت خطیب کندوینی خوش

اوازلو ظن ایلردی وبی فائده فریاد وفغان قالدردی دیدیلر که غراب البین اوازی

ابت کریمه نک معناسی تحقیق صوتیرک
قبیحلرکی حمارلر آوازیدر

انك الجاني يرده سنده در يعني اوازي همان غراب البين اوازيدر و ديدك كرمذكور
ايت انك شاننده نازلدر بيت اذا نهق الخطيب ابو الفوارس له صوت يهد اصطخر فارس
اذا ادات شرط نهق فعل ماضي مفرد مذكر غايب حمار اغردي ديمكدر خطيب لفظا مرفوع
فاعلي ابو الفوارس لفظا مرفوع بدلدر خطيب دن ويا عطف بيان اصلنده ابو الفوارس
ارسلانه كنيتدر اما بونده حمار مراددر نهق قرينه سيله له صوت جمله اسميه جزا اذا
در يهد فعل مضارع مفرد مذكر غايب ييقار ديمكدر جمله فعليه صفت صوتدر اصطخر فارس
مملكتنده بر محكم حصارك اسميدر يهد نك مفعول به صريحيدر فارسه اضافتي لاميه
در سينلر ساكن اوقنمق كرك كيم ناموزون اولميه محصلي قچنكم خطيب ابو الفوارس
نهاق ايله يه يعني حمار كبي اغره انك بر صوتي واردركم فارسك اصطخر نام قلعه سني هدم
ايدر يعني ييقار زيرا اصواتشه يده نك هدم بنيانده تاثير خاصيتي واردر نته كم شرح موافقده بحث
اصوانده مذكوردر مردم ماده بعلت جاهي كرداشت بليتش ميكشيدند واز بيتش
مصلحت نجا ديدند تا يكي از خطباي ان اقليم كه با وي عداوت نهاني داشت باري بريز
ارامده بود كفت ترا خوابي ديده ام خير باد كفت چه ديده كفت چنان ديدم كه ترا اواز
خوش بود ومردمان از نفست در راحت بودند خطيب اندرين لختي بينديشيد وكفت
چه مبارك خوابست كه ديده كه مرا بر عيب خويش مطلع كردم اينديكي معلوم شد كه اواز
ناخوش دارم وخلق از نفسم در رنجند توبه كردم ازين پس كه نخوانم مكر باهستكي مردمان
ده لاميه با حرف مصاحبت علت جاه لاميه يعني خطابت منصبي علتيله ويا حرف وحدت
بليت بلا معناسنه واذيت اول وزنده از معناسنه تا حرف انتها خطبا خطيبك جمعيدر
ان اقليمه اضافتي لاميه در كه حرف رابط صفت باري يعني خطيب مذكور ايله عداوت
نهاني بيانيه خواب بونده دوشدر اواز خوش بيانيه نفست مركا تله مراد كلامدر
لختي يا حرف وحدت بر پاره ديمكدر اواز ناخوش بيانيه در حرف ظرف ويا حرف تاكيد
رنج اسمدر الم معناسنه ونون ودال ادات جمع رنجنده دركلر ديمكدر ويا رنجيده فعل جمع
مضارع غائب حرف تاكيد لردر رنجنده اينجينورلر ديمك اولور ليكن بو قول دهر دن خالي

دکلدر مکن الا معناسنه در محصل کلام کویا خلقه بر منصب علتیله که انک وار ایدی یعنی
خطابت منصبی سببیله بلاسنی چکرلردی و ازاسنی مصلحت کورمزلردی تا اول اقلیمک خطبای
سندن بری که انکله نهانی عداوت وار ایدی بر کره انک زیارتنه کلوب صورمغه کلدی
حاصلی حالینی پرسش ایلمکه کلمش ایدی کلن خطیب دیدی سکا بر دوش کوردم خیر
اوله دیدی نه کوردک سن دیدی شویله کوردم که سنک خواب اوازک وار ایمش و خلق
نفسکدن راحتده ایمشلر خطیب بونده بر پاره فکر ایلدی اندن صکره دیدی بونه مبارک
دوشدر که کوردک که بنی کندی عیبمه مطلع ایلدک معلوم اولدیکه اوازم ناخوشدر
و خلق نفسمدن زحمتده دیرلر توبه ایلدم که بوندن صکره خطبه اوقویایم الا بابجه
قطعه قصعه از صحبت دوستان برنجم که اخلاق بدم حسن نمایند صحبت دوستان
مصدرک مفعولنه و یا فاعلنه اضافتیدر برنجم بو صیغه اسمه و فعله متحملدر اسم قاملجه با
حرف ظرف اولور معناسی المده و زحمتده ام دیمک اولور فعل اولجه با حرف استمرار اولور
معناسی انجنورم دیمکدر و لکل وجهة پس اسمیتی قبول ایدنه دخل ایلین کندیمه خولدر
مصراع ثانی مقام تعلیلده در که حرفی تعلیل اخلاق بد بیانیه و میم ضمیر معاده نماینده
مقیددر حسن سینک فتحیله کوزل دیمکدر فعل مضارع جمع غایب کوسترلر دیمکدر و متعدیدر
نماینده نک محصولی دوستلرک مصاحبتندن رنج و المده یم و یا انجنورم زیرا یارانم
اخلاقمی یعنی خویلرمی و عادتلرمی بکا کوزل کوسترورلر کو دشمن شوخ چشم چالاک
تا عیب مرا بمن نماید کو کاف عربک ضمیله ادات استفهام در دشمن شوخ چشم بیانیه
و چالاکه اضافتدر بویله در شوخ چشم وصف ترکیبیدر کستاخ معناسنه و چالاک
بونده بی پروا در دشمنده اسم جنس و یا اسم جمع معنالری ملحوظ اولمق کرک ردیفده
واقع اولان فعله مطابق و موافق اوله تا حرف تعلیل عیب مرا لامیه و نماینده مفعول
صریحی بمن مفعول غیر صریحیدر محصل بیت قنی بی پروا کستاخ دشمن تا کیم بنم عیبیمی
بکا کوستره یعنی حجاب ایلمیوب دیلنه کلنی بی پروا و بی محابا سویلیه لر حکایت
یکی در مسجد سنجار بتطوع بانک نماز کفتی باوازی که مستمعان ازو نفرت بودی

وصاحب مسجد امیر بود عادل ونیکو سیرت نخواستش که دل آزرده کردد وکفت ای جوانمرد
این مسجد را موذنان قدیمند که هر یکی را پنج دینار ادرار است وترا ده دینار میدهم تا بجای
دیکر روی برین اتفاق برفت بعد از مدتی پیش امیر باز آمد وکفت ای خداوند بر من
حیف کردی که به ده دینارم ازین بقعه روان کردی اینجا که رفته ام بیست دینارم میدهند که
جایی دیکر روم قبول نمی کنم امیر بخندید وکفت زنهار نستانی که به پنجاه دینار هم راضی
شوند مسجد سنجاریه تمته یوکی قصبهٔ سنجاویه دمر وسنجار سینک کسریله بغداد جانبنده
موصله قریب بر کوزل قصبه در لیکن بو زمان خرابه مشرف اولمشدر تطوع تفعل بابندن
مصدر در راجی تبرع معناسنه بانک نمازی یعنی اذان کفتی یعنی اوقوردی باوازنجی با
حرف مصاحبت ویا حرف وحدت نخواستش فعل نفی ماضی فاعلی تحتنده مستتر امیره
راجع وشین ضمیر منصوب متصل منکور موذنه راجع کفت امیر ده یکی ادرار وظیفه
معناسنه در زروی فعل مضارع مفرد مخاطبه کیده سین دیمکدر بقعه پارهٔ ارض معناسنه
در اما بونده مراد مسجد مذکوردن درنستانی فعل نفی استقبال مفرد مخاطب المیه سین
دیمکدر محصول ترکیب بریسی مسجد سنجاریه ده رایکان بلا اجرت اذان اوقوردی بر آوازله
که مستمع اولنلرک اوازندن نفرتی اولوردی یعنی اوازندن نفرت ایدرلردی حال بوکه مسجدک
صاحبی بر عادل ونیکو خلق بربک ایدی دیلمزدی که دل آزرده اوله بلکه دیدیکه ای
جوانمرد بو مسجدک قدیم موذنلری وار که هر برینک بش التون اداری وظیفه سی
وار سکا اون التون ویره یم تا کیم غیری یره کیده سن بو حال اوزره اتفاق واقع اولدی
یعنی اون دیناری قبول ایلدی وکتدی بر مدتدن صکره کنه بکا اوکنه کلدی ودیدی
ای خداوند بکا حیف ایلدک که بو بقعه دن بنی غیری یره کوندردک اویره که بوندن
کتدم یکرمی التون ویررلر غیری یره کیدیم اما قبول ایلمیم بک کولدی ودیدی زنهار المیه
سین اللی دیناره راضی اولورلر بیت به تیشه کس نخراشد ز روی خارا کل
چنانکه بانک درشت تو میخراشد دل تیشه کز و کلنک وچیه بونده چیه واددر
نخراشد فعل نفی مستقبل مفرد غایب طرمالمز وقازمز بونده اکیسنه ده مساغ وار خارا

بونده

بونده قره طاش معناسنه در بانك درشت بیانیه درشت دالك ورانك ضمه لریله ایری
معناسنه در ملایم مقابلی نوبه اضافت لامیه در میخراشد فعل مضارع مفرد غایب طرمالمق
دیمکدر محصول بیت قره طاش یونرلر چیه ایله کیمسه بالجیغی قازیمق وقاشیمق وطرمالمق
انجلین کرسنك ناساز ایری آوازك کوکلی طرمالر حاصلی قره طاشك اوزرینه چیه
حرکتندن واقع تجردی کوکلی انجلیین طرمالمز که سنك یوغون وناهموار آوازك میخراشدك
فاعلی تحتنده بانکه راجع ضمیردر ومفعولی دلدر حکایت ناخوش آوازی بیانك بلنده
قرآن همی خواند صاحب دلی برو بکذشت وکفت ترا مشاهره چندست کفت هیچ پس این زحمت
بخود چرا میدهی کفت از بهر خدا میخوانم کفت از بهر خدا مخوان مشاهره ماه بماه تعیین
اولان وظیفه یه دیرلر زیرا عربجه ماه شهردر محصول ترکیب بر ناخوش وناساز آوازلی
کیمسه بلند آوازلر قرآن اوقوردی بر صاحب دل اکثر احتمال حضرت شیخ کندولر مراددر قاری
ناسازك یانندن کچدی ودیدی سنك آیده وظیفه‌ك نقدردر دیدی هیچ دیدی پس
یعنی
بو زحمتی کندوکه نیچون ویررسین دیدی الله ایچون اوقورم دیدی الله ایچون اوقومه
الله ایچون اولسون اوقومه یعنی اوقومك الله ایچون اولسون کلامده ایهام واردر
بیت کر تو قرآن بدین نمط خوانی ببری رونق از مسلمانی نمط نونك ومیمك فتحه لریله
اسلوب دیمکدر خوانی فعل مضارع مفرد مخاطبدر بو نونك کبی فعللرك آخرنده کی یا السوره
خطاب ایچوندر دیمك زاید در زیرا بونلرك افعالی خطاب ایچون اولدقلری یای ضمیر
اعتباریله در پس یای اقرار بالذکر ایلمك امر زاید در الو ببری فعل مضارع مفرد مخاطبدر
بای استقبالی ظرفای عجم مکسور اوقورلر اما روستاییلری مضموم اوقورلر پس ضمه ایله
اوقویانلر روستاییلق ایدرلر رونق حسن لطافت معناسنه در مسلمانی یا اضافت
لامیه لردر ویا حرف مصدردر محصول بیت اکر سن قرآنی بو اسلوب اوزره وبو طریقیله
اوقورسك مسلمانلغك لطافت وصفاسنی ازاله ایدرسین حاصلی مسلمانلغه عرض ونام
وناموس نومیوب هبا یه ویرورسن

باب پنجم در عشق وجوانی

بشنجی باب عشق وجوانلق بیاننده حکایت حسن میمندی را کفتند سلطان محمود

چندین بندهٔ جمال دارد که هر یکی بدیع جهانند چه گونه است که با هیچ یک از ایشان میلی

ومحبتی ندارد چنانکه ایاز که او را زیاده حسینی نیست کفت هر چه در دل فرود آید در

دیده نکو نماید میمندی را ادات مفعول بنده صاحب جمال بیانیه که حرف رابطه صفت

بدیع غریب و عجیب معناسنه در جهانند اضافت لامیه در با هیچ با حرف صله میلی و محبتی

یالری حرف تنکیر حسینی یا حرف تنکیر در دل در حرف صله فرود آید کیره دیمکدر یعنی هر

نسنه که کوکله کیره و مقبول خاطر اوله دیمکدر در دیده در حرف صله دیده دیمکدر

نکو ایو نماید فعل مضارع مفرد غایب مبنی للمفعول معناسنه کورینور دیمکدر محصول بیت

سلطان محمودک وزیری حسن میمندی به سؤال ایله یلر که محمودک بو قدر بندهٔ صاحب

جمالی واردر که هر بری جهانک بی بدلیدر یعنی هر بریسی یکتای عالمدر نیچون انلرک هیچ

برینه اندن ایازه اولان کبی میل و محبتی یوقدر که انک ارتق حسینی یوقدر یعنی صاحب

جمالک کل ایکن بوکه بو قدر انجذاب و تودد نه ندر میمندی ادیدی هر نسنه که کوکله

کیرمشدر و کیره و کوکل انی قبول ایلیه کوزه ایو کورینور ایمدی اوله پادشاهک کوکلنه

کیرمشدر که کوزینه شیرین کورینور میلی و محبتی و حسینی یالرینی وحدت ایچون اعتبار

ایده نه اعتبار اولنمز مثنوی هر که سلطان مرید او باشد کر همه بد کند نکو باشد محصول بیت

هر کیمسه که سلطان انک مریدی اوله یعنی طالبی اوله جمیع ایشلدوکی ایشی یاره مز ایسه

اکا ایو اولور یعنی کوزینه کوزل کورینور بو نظمک اولنده مثنوی یرینه بیت یازانلر

هیچ تشخیصلری یوغیمش وانکه را پادشه بینه از در کسمش از خیل و خانه نتوازد

خیل فارسیده یولک و قبیله معناسنه در بعض نسخه ده خیل خانه اضافتله واقعدر یعنی

اوجاعندن دیمکدر نتوازد فعل نهی مضارع مفرد غایبدر نوازنیدن نواختن دینلر

احوال اشتیاقله اشنا دکل ایشلر محصول بیت اما اول کیمسهٔ که پادشاه آنی ردّ ایدر دی

انی اوجاعندن و توابعندن کیمسه او خشاماز یعنی رعایت ایلمز حاصلی پادشاه مردودی

اولان تمام ادمیسنک مردودیدر زیرا الناس علی دین ملوکهم در بیس نا سلک قبولی سلطان

قبولنه موقوفدر قطعه کسی به دیده انکار اکر نکاه کند نشان صورت یوسف دهد بنا خوبی

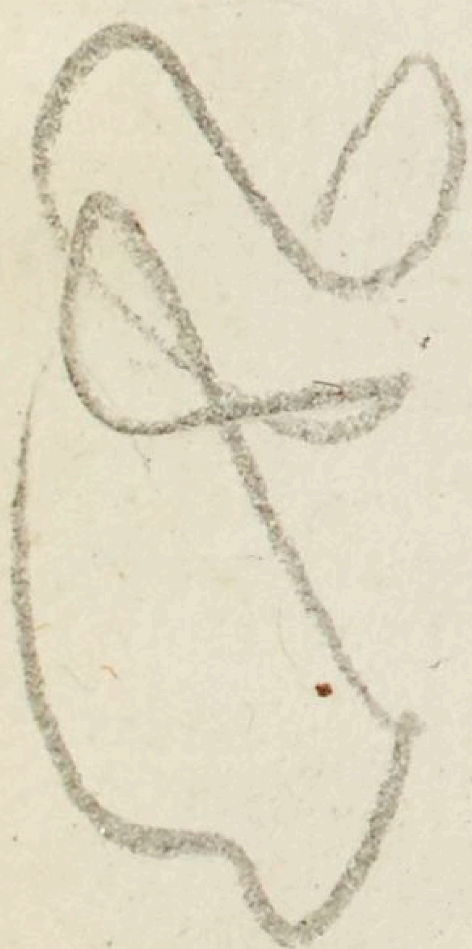
کسی یا حرف وحدت یا حرف مصاحبت دیده انکا بیانیه نشان صورت یوسف لامیه لودر
یا حرف مصاحبت تا حرف توصیف نفی ویا حرف مصدر مخصص برکیمسه اکر انکار کوزیله
نظر ایلرسه یعنی محبتله بقمسه وکوکل کوزیله التفات ایلمسه یوسفک صورتی نشانینی بوقدر
حسنله مشهور ایکن ناخوب قیله یعنی حضرت یوسفک حسن بر کمالینی چرکینلکله وصف
ایدر دیمکدر نشان دهدت مقدم مفعولی صریحیدر وبنا خوبی غیر صریحی وکس
بچشم ارادات نکه کنه دردیو فرشته ایش نماید بچشم کی و یا بینی واو حرف عطف
وادات شرط سابقه معطوف یا حرف مصاحبت چشم ارادت بیانیه در حرف صلهدیو
شیطان دیرلر فرشته های رسمیله فارسیجه ملکه دیرلر سروش ده دیرلر وهمزه حرف
بجتلبه ویا حرف وحدت وشین ضمیر نکه کندک فاعلی کر کیسی در کاراجعدر نماید
فعل مضارع مفرد غایب مبنی للمفعول معناسنه کورینور دیمکدر فاعلی دیوه راجع ضمیردر
بچشم یا حرف صله شین سابق معناجهتنده چشمه مقیددر بچشمش تقدیرنده کوکفی
کافک فتحی ورای مشددک ضمیله ملائک مقربین در شرح مواقفده تخفیف رایله یازا
رس بونده تشدیده ضرورت وزنیچون وعوام دیللرنده تحریفاتندر فرشته یه صفتدر
مخصصدر واکرمنکور کس چشم ارادات ومحبتله دیوه نظر ایدرسه انک چشمنه دیو
فرشته کی وبجی کورینور حاصلی بریه شکل شخصه عین مودت ومحبتله نظر ایلسک
کوزوکه یوسف ثانی کورینور اما برخوب جماله انکار نظریله نظر ایلسک کوزوکه اقبح
ناس کورینور چشمی کروبیه اضافت ایدنلر اعمالق ایلمشلر **حکایت** کویند کرخواجه
رابنده نادر الوقوع حسن بود وبا او بسلوب برسبیل مودت ودیانت نظری داشت با یکی
ازدوستان کفت اکراین بنده باچنین حسن وشمایلی که دارد زبان درازو بی ادب نبودی
کفت ای برادر چون اقرار دوستی کردی توقع خدمت مدار کر چون عاشقی ومعشوقی
در میانه ماند مالکی ومملکی برخاست خواجه لفظ مشترکدر وزراده ویا زرکانلرده
وتعظیمی واجب اولنلرده مستعملدر خواجه وبنده یالری حرف وحدتیدر وهمزه لو حرف
توسط همزه لری یا حرف وحدت طوتانلر فارسیدن خبردار دکللرایمش نادر الحسن

بونده كه بي نظير معناسنه در نظري يا حرف تنكير حرف وحدت دين اضابت ايلمدي يا يكي با
حرف صله شمايل شمالك جمعيدر شينك كسريله خلق وخوي معناسنه اما بونده مطلق
جمالدن عبارتدر كه حرف رابط صفت زبان دراز وصف تركيبيدر اوزون دیللي معناسنه
اقرار ودیمي مصدردر مفعولنه اضافتيدر توقع خدمت بويله در عاشقي ومعشوقي
وما لكي ومملوكي بالرعي حرف مصدردر مخصوص اركيبي حكايت ايدرلركه برخواجه نك
فايق الجمال بر بنده سي وار ايدي واول بنده يه محبت وديانت طريقيله اوزره نظري وار
ايدي يعني اكا نظري حقيقي ايدي نفساني دكل ايدي خواجه بروجه شكايت دوستلردن
برينه ديدي حيف اكي بو اوغلان بو مخلين حسن وجمال الله كه مالكدر زبان درازوبي
ادب اولمسيدي اول دوست ديدي اي برادر چونكه دوستلق ومحبت اقراري ايلدك
اندن خدمت وحرمت اميدي طوتمه چونكه عاشقلق ومعشوقلق ارايه كلدي ا
افنديلك وقوللق مرتبه لري قالمدي بلكه قضيه عكس اولدي نته كه قطعه نك
بيتلرندن مفهومدر قطعه خواجه با بندهٔ پري رخسار چون درايد ببازي وخنده
خواجه مبتدا وبيت ثاني خبري وبو بيت اكا مرهوندر با حرف مصاحبت بندهٔ پريچهر رخسار
بيانيه پري رخسار وصف تركيبيدر پري يوزلو ديمكدر ببازي با حرف صله وبازي
ياي اصليه ايله اويون معناسنه در وخنده اسم مصدردر كولش وكلمه ديمكدر محصل بيت
خواجه پري رخسار بنده سيله چونكه اوينامغه وكولمكه كله يعني مصاحبت جانبينه منز
تنزيل ايليه چه عجب كه چو خواجه ناز كند واين كشد بار ناز چون بنده ناز كند كه فاعلي
بنده يه راجع ضميردر وين اشارتدر خواجه يه كشيدنك فاعليدر اكا راجع ضميردر بار ناز
بيانيه محصل بيت خواجه بنده سيله لاتكلف اولنجه استفهام انكاري طريقيله بيوردر
تعجب يعني عجب دكلدر اكي بو بنده خواجه كبي فخر وناز ايدرسه وبو خواجه ناز يوكني چكرسه
بنده كبي يعني بويله اولنجه قول افنديلك ايدرسه عجب دكل بعض نسخه ده بو بيت
واقع اولمش بيت غلام آبكش بايد وخشت زن بود بنده نازنين مشت زن آبكش
سقايه ديرلر وصف تركيبيدر صوچكيجي معناسنه خشت زنده وصف تركيبيدر كرپجي

وكرنيجي ديمكدر حاصلي خنده منكاره ديمكدر خشنك خا سنده كسر وضم جايزدر ليكن
بونده ضميله در مشت زن وصف تركيبيدر سطابقا بيان اولنديغي اولنان بكي محصل
قوليجنيني سقاوكوبج وكرميده كسيجي كرك يعني دلبركو كمن زيبا نازلي قول افنده بيسنه
يومرق اوروجي اولو يعني افنده بيسنه حرمت ايده كن اولماز بو بيتي نثر شكلنده يازن
اوازندن خبردار دكل ايمش حكايت پارسايي را ديدم بمحبت شخصي كرفتار وراز
ازپرده برملا افتاده وچندان كه ملامت ديديكا وغرامت كشيديكا ترك تصابي نكوديكا
وكفتيكا پارسايي را يا ادات وحدت ورا ادات مفعول شخصي با حرف وحدت شخص
تعبيرنده ايهام ايلمش فتدبر ملاميمك تحمله ضدّ طلاددر يعني اشكاره اولمش غرامت بونده
عذاب والم معناسنه در ترك تصابي مصدرك مفعولينه اضافتيدر تصابي اشتياق ومحبت
معناسنه در نكرديكا وكفتيكا يعني عشق ومحبتي ترك ايلمزديكا وديرديكا بالجميعا حكايت
افاده ايدر وراز محبتي كتمانه مالك اولمادوغندن ملايه دوشمش يعني عالمه فاش
اولمش اولقدر كرسود وكندن ورقبادن ملامت وجفا كورديكا وعذاب ومحنت چكوديكا
تصابي وعشق جاناني ترك ايلمزدي وديرديكا قطعه كوته نكنم زدامنت دست وروضو
بزني بتيغ تيزم كوته كوتاه عنصور در قصه ديمكدر قصير معناسنه محصل بيت اي دوست
سنك دامنكدن اليمي كوتاه ايلمم يعني الم چكمم واكر خود بني ايتي يعني كسكين قليجله اوروسكده
يعني بني تيغ تيز ايله پاره پاره ايدرسكده اليمي انكلدن وكوكليمي محبتكدن الما بعد
از تو ملاذ وملجاء نيست هم در تو كريزم اكر كريزم بعد از توسنه نصكره وغيري
ديمكدر ملاذ وملجاء اسم مكانلردر صغينجق يري ديمكدر در تو در حرف صله در با
معناسنه كريزم فعل مضارع متكلم وحده قچارم ديمكدر محصل بيت اي جانان سندن
صكره وسندن غيري پناه كاهم يوقدركه قهر وخشمكدن قچرسم سكا قچارم حاصلي
دنياده بنم سندن غيري كيمسم يوقدر ديمكدر باري ملامتش كردم وكفتم عقل نفيست
راچه شد كه نفس خسيس بر وغالب امد زماني بفكرت فرو رفت وكفت باري
يا حرف وحدت عقل نفيس بيانيه نفس خسيس ده بويله در نفيس ايو وخسيس الجق

دیمکدر بنکوت یا حرف صله فوق رفت طالدي دیمکدر محصل كرب بر کره بن عابدی
ملامت ولوم ایلدم ودیدم دیر شیخ سنك عقل نفسنیسکه نه اولدي كه نفس خسیسك اكا
غالب کلدي بر زمان فکره طالدي ودیدي هرکجا سلطان عشق آمد نماند قوت
بازوي تقوي را محل سلطان عشق بیانیه عشقه سلطان دیر لر عقله غالب اولدیغیچون
قوت بازوي تقوي لامیه وبیانیه در ورا ادات تخصیص محل ومکان معنا سنه محصل
هر یره که عشق پادشاهي کلدي انده تقوي بازوسنك قوتنه محل ومکان قالمدي یعني
عشق وتقوي بر محلده جمع اولماز نیس عشق کلنجه تقوي قالقار نماندك فاعلي محلدر
فتدبر پاك دامن چون زید بیچاره او فتاده تا کو بیان در وصل پاك دامن وصف
ترکیبیدر طاهر الذیل دیمکدر یعني معتصیدر بري چون واو اصلیه ایله ادات استفهامدر
کیف معنا سنه زید زانك کسري ویانك فتحیله فعل مضارع مفرد غایبدر زیستن دن ع
زیستن دن دینلر خطا ایلمشلر دیرلك ایدر یعني معاش ایدر بیچاره یا حرف وحدت
وهمزه حرف توسل حرف وحدت همزه دیني زاید سویلش بیچاره زیدك فاعلیدر
افتاده واو وله اصل ورزه صفت بیچاره در تقدیري بیچاره كه افتاده باشد حذف ایصال
طریقیله ترك اولندي تا حرف انتها کو بیان کاف عجمك وزانك کسره لریله یقه دیمکدر
در حرف الصاق وصل واوك وحاي حطینك فتحه لریله صوق بالحق دیمکدر وجلا ومعنا
ویا تا ق معنا سنه محصل عابد عاشق دیر که بر بیچاره پاك دامن نجه دیر یله
بیلورکه یقاسنه دك بتاغه وچاموره دوشمش اوله یعني آرزوي طبع وهواي عشقه
دوشن نیجه پرهیز ایدوب راه تقوایه وارە بیلور حکایت یکي را دل از دست رفته
بود وترك جان کفته ومطمع نظر او جاي خطرناك وورطه هلاك نه لقمه كه
متصور شدي كه بکام آید ویا مرغي که در دام افتد یکي را را حرف تخصیص دل
از دست رفته بود کوکلي الدن کتمشیدي یعني عاشق اولمشیدي ترك جان مصدر مفعولنه
اضافتیدر وکفته نك مقدم مفعولیدر جانك ترکیني سویلمش ایدي دیمکدر یا کوکلدن
ویا دلدن مجاز کرده معنا سنه اوله فتدبر مطمح نظر لامیه در مطمح ایکي میمك فتحه

لویله اسم مکاندر فتح بابندن مرتفع یره دیمکدر پس مطمح نظر کیشینک مرتفع یره دوشمکدن
کنایه‌در یعنی نظر دوشنک یوکسک بر جای خطرناک بیانیه مطمح مبتدا وجای خبری
خطرناک بونده خوفناک معناسنه در قورقنجی دیمکدر ورطهٔ هلاک بیانیه در زیرا
ورطه هلاک معناسنه در وجایزدر که ورطه کرداب کنایه‌در اولر که چوللرده وعربجه
دردر دیرلر لقمه یا حرف وحدت وهمزه حرف توسل همزه‌یه حرف وحدت دین ق
بیلمز ایمش که حرف رابط صفت متصوره شه‌یی یا حرف حکایه کر حرف بیان یا حرف
صله کام عربجه دماغ وچکه معناسنه در مقصود دهاندر کاف عجمیله ضبط ایدنلر
خطا ایلمدیلر مرغی یا حرف وحدت که حرف رابط صفت دام طوزاق معناسنه در
برینک کوکلی لنن کمتشیه‌یی یعنی راه جاناندر هلاک اولورسم اولاین دیمشیدی
زیرا سودوکی شاهزاده ایدی ومطمح نظری خطرناک وورطهٔ هلاک بیوردوغی بو جهتنه
نذر
نه بر لقمه ایدیکه متصور اولوردیکه اغزه کلور یعنی بونک اغزنه دوشر لقمه دکل ایدی
دانجی بر مرغ دکل ایدیکه طوزاغه دوشمک ممکن ومتصور اولنه‌یی حاصلی انجلبی
عالی جناب شاهزاده سومک بونک وظیفه‌سی دکل ایدی چو در چشم شاهد نیاید زرت
زر وخاک یکسان نماید برت در چشم در حرف صله شاهد بونده محبوب معناسنه در نیاید
کلمز یعنی کوزینه کورنمز نماید فعل مضارع مفرد غایب مبنی للمفعول معناسنه کورینور دیمکدر
بر بونده قت معناسنه در عربیده عنده دیرلر محصلی خطاب عام طریقیله بیوررلر
چونکه التونک واقچه‌نک شاهد کوزینه کیرمز یعنی دلبرلر مالکه اعتبار والتفات ایلمزلر
خاک سنک قتکده برابر کورینور زیرا وسیلهٔ حصول مرام اولماز یاران بنصیحتش
کفتند که ازین خیال محال تجنب کن که خلقی هم بدین هوس که تو داری اسیرند
وپای در زنجیر بنالیند وکفت بنصیحتش یعنی بطریق نصیحت خیال محال بیانیه
تجنب تفعل بابندن مصدر در تبعد واحتراز معناسنه که حرف تعلیل خلقی
یا حرف وحدت هم حرف عطف بدین با حرف صله ودال همزه‌دن مبدلدر بعض
نسخه‌ده هوس یرینه کنه واقعدر کانه عالی جناب سومک کناهدر که حرف رابط

صفت مخصوص ترکیب عاشق بیچاره یه یارانی ودوستلری نصیحت طریقیله دیه یلکه بو خیال
محالدن تبعد واحتراز ایلیه یعنی بو ازایه افکار واوهامدن صقنین کرسندن غیری
برنیجه خلق برسودایه کرسنك واریعنی سن کرفتار سین سن مبتلا اوله وغله درده
کرفتار واسیرلردر وایا قلوبی زنجیر عشقده ثابت وبرقرار حاصلی سندن غیری نیجه
کیمسه بو شهزاده بزرکوارعشقنه کرفتار اولوب باشلرینه بلالر کلمش ومقصودلرینه
واصل اولمشلر بس بو هوسك ترکی اولی واحری در بو نصیحتی ایشیدنجه ایکلدی
ودیدیکی بیت دوستان کو نصیحتم مکینه کر مرا دیده برارادت اوست دوستان
منادی حرف ندا محذوف کو فعل امر مزد مخاطبه خطاب طریقیله مکینه فعل نهی
جمع مخاطب ایلمك درکه حرف تعلیل برادات حرف صله مخصوص ترکیب ای فلان دوستلر دیدی
دوستلر بکا نصیحت ایلیمك زیرا بنم کوکلم وکوزم اول جانانك ارادتنه در بکا هر نه دیلرسه ایلسون
کرك لطفیله دیرکورسین کرك قهریله اولهرسین ارادات واختیار انکدر جنك
جویان بزور پنجه وکتف دشمنان را کشنده وخوبان دوست جنك جو وصف ترکیبی در
جوییه ندن لغتده جنك دیلیجی معناسنه در اما استعماللرده بهادر صواش ارینه دیرلر
والف ونون ادات جمع درمبتدا ومصراع ثانی خبری با حرف مصاحبت زور پنجه لامیه
کتف بونده کاف عربك کسریله وسکون تا ایله یغرن معناسنه کرفارسیجه شانه دیرلر دشمنان
کشنده لك مقدم مفعولی و را ادات مفعول خوبان معطوفدر جویانه ومبتدا ودوست
خبری مخصوص ترکیب بهادرلر پنجه قوتیله وشانه وبازو قوتیله دشمنلری قتل ایدرلر
وخوبلر دوستلرینی یعنی عاشقلرینی شرط مودت بتاشه باندیشه جان دل از
مهر جانان برکرفتن شرط مودت لامیه یا حرف سبب اندیشه جان لامیه خوف
جان دیمکدر دل برکرفتنك مقدم مفعولی صریحیدر واز مهر جانان لامیه غیر صریحی
برکرفتن قالدرمق معناسنه در یعنی محبتی ترك ایلمك معناسنه کوکل بو قادری
طوتار دین قیچ اشمان طوتمش مخصوص ترکیب محبت شرطی دکلدر جان خوفیله کوکلی
جانان عشقندن قالدروب محبتدن فراغت ایلمك مشوشی توکه در بینه چوق نشتی

باشي عشق بازي دروغ زن باشي بنده خويشتن لاميه عشقباز وصف تركيبيدر
محبوب معناسنه اكثر ميمون عشقلى معناسنه استعمال ايدرلر ويا ضمير خطابدر دروغ زن
وصف تركيبيدر زننده ندن يالان اورجيجي ديمكدر يعني يالانجي معلوم اولاكه بعض الفاظ
زدنله وبونك مشتقاتيله مستعملدر مثلا خنده زدن ولاف زدن ودروغ زدن وبونلردن
غيري باشي فعل مضارع مفرد مخاطبدر ديبيلك اولنره تومينداوما بعدي صفتي وايكي
وصف تركيبلو تكرر خبر قبيلندندر مخصوص سكه كتدي فيه كده وهوا وهوسكده
اولاسين يعني مهر ومحبت جانانله تعقيد ايليه سين عشقبازسين يالانجسين يعني محبوب
دوست مه عيسين عاشق دكلسين عشقبازي ياسين حرف مصدر اعتبار ايدوب دو
عشقبازي تقدير ايدن مقتديه ايمش وحرف مصدر ظن ايدوب توركيجه معناسني
عشقبازلغي يالان اورجيجي اولاسين ديوب عشق بازيجا دروغ زنه مفعول ليدر دين
معناده چركين اوينامشدر وياي حرف وحدت طوتوب معناسني يالانجيبر عاشق
اولورسين يعني يالانجيبر عاشقسين دين بي نظر يلا سويلمش كونشابه بدوست
ره بردن شرط ياربيت در طلب مردن نشايد فعل نفي مستقبل مفرد غايب عدم امكان
عبارتدر بدوست باحرف صله ره بردن يول اليلمك يعني واصل وملحق ره بردن نك
مقدم مفعوليدر شرط يار يا لاميه وياحرف مصدر وسين وتا ادات خبر مخصوص
اكى دوسته يول اليلمك يعني واصل وملحق ممكن وميسر دكل ايسه يارلق ودوستلق شرطيدر
طلبنده اولمك يعني وصال ميسر دكل ايسه عشقله فراقنده اولملو كورك حاصلي عاشقه
لايق اولان اتش محبتله يانوب كال وملحق ومحو ايلمكدر رباعي خيزم چو نمانديبيش
ازين تدبيرم خصم ارهمه شمشير يا زند يا تيرم خيزم فعل مضارع متكلم وحده ويا افعال
امر متكلم وحده قالقمز ويا قالقيم چو ادات تعليل نماند فعل نفي ماضي مفرد غايب
قالمدي ديمكدر بيش باي عربينك كسريله زياده معناسنه دربونده غير معناسني
متضمندر ازين بيت ثانيه اشارتدر تدبير نماندنك فاعلي خصم جنس خصم
ويا اسم جمع مراد در همه اكا قيد در شمشير وتير دكل بعض ظن ايلدوكي باحرف عطف

ویتر معطوف در بعض نسخه ده یا واقعه در بر نقطعه ایله معناسنه تیرله دیمك اولور میم
معناده زننه فعلنه متعلقدر زننده تقدیرنده محصلی قالورم ویا قالقیم چونکه
بونك غیری تدبیرم قالمدی کر کسه جمیع رقبا و خصما بکا قلیج اورالر و کوکسمه اوق
اورەلر ویا بکا قلیجله اوق اورالر یعنی بنی قتل ایچون بکا براق او شورەلر کودست
رسه استنبنش کیرم ورنه بروم بر استانش میرم کودست رسه اکر ال ایریشور سه
یعنی ممکن اولورسه کر حرف بیان استینیك کیرمك مقدم مفعولی و شین ضمیر دلده
مذکور اولان جانانه راجعدر کیرم فعل مضارع متکلم وحده بونده طوتام دیمکدر
بو شرطیه نك جوابی محذوفدر فیها ونعمت دیمك بردر ورنه والا معناسنه در بروم
فعل مضارع متکلم وحده در رویه نده بر حرف استعلا استان معروف و شین کنه
جانانه راجعدر میرم فعل مضارع متکلم وحده در میرینده اولورم دیمکدر محصلی
قالقدم بس الم ایریشورکه کیجی طوتوب یاپیشم یعنی جانانه واصل ولام فیها ونعمت والا
وارم اشکنده جان ویروب اولورم حاصلی یا وصالیله حیات بولورم ویا فراقیله ممات
ایکیسیده عاشقه نسبت سعادت ابدیه در متعلقانش راکه نظر درکار او بود شفقت
بر روزکار او بینه ش داد نه و بنده ش نهاد نسوددی نداشت متعلقانش را ادات
تخصیص متعلقلرینك دیمکدر کر حرف رابط صفت در حرف صله کاف اولامیه انك
ایشنه یعنی له سنه ایدی شفقت شین و فاو قافك فتحهلریله مرحمت دیمکدر بینه
بای عجمك نصبت ونبه بای عربیله قید و حبس دیمکدر سوددی باحرف تنکیر
نداشت فعل نفی استقبال مفرد غایب طوتمدی دیمکدر یعنی ایلمدی محصلی
متعلقلرینك کر نظری انك ایشینه ایدی ایلکینه وله سنه ایدی یعنی هر وجهله او
استرلردی واحوال واطوارینه شفقت ومرحمت لری وار ایدی بوکه بینه ویردیلر
واوسته زنجیر و بوقانجی قودیلر یعنی اوردیلر فائدە طوتمدی یعنی ویرمدی
نظر او درکار بودك معناسی انك ایشنده انلرك نظری وار ایدی یعنی انی
کوزه دوب کوزه درلردی دینلر مقصودجه بیان ایده ممثل بیت درداکه طبیب

غبا

ص

صبر میفرماید وین نفس حریص را شکر میباید صبر ابهام طریقیله مذکوردر یعنی
آرام و قرار معناسنه بر بیتده برآجی اوتله بعض حاملرده شاد روان اوزره سرنکون
صرقیلنلر که قورمایوب بیشا روب طوررلیکن بونك اصلی بانك کسریله در نفس حریص
بیانیه و را حرف صله میباید فعل مضارع مفرد غایب کولك دیمکدر مخصص دردا
وحسرتا که طبیب صبر بیورر اما بو نفس حریصه شکر کرك یعنی احبا و دوستان محبت
وجانان ترکینی بکا القا ایدرلر بو ایسه زهر قاتلدر و سم هلاهلدر نفس بو که تحمل
ایلمز بلکه حالنه ملایم و مناسب نسنه ایستر یعنی وصال جانان شنودی ان شنیدی که
شاهدی بر نهفت با دل از دست رفته میکفت ان شنیدی استفهام در مخاطبه
که حرف بیان شاهدی یا حرف وحدت با حرف ظرف و نهفت نونك و هانك
ضمه لریله کزلجه دیمکدر مخفی معناسنه با حرف صله دل از دست رفته کوکلی الدن
کتمش یعنی عاشق رفته ده یا حرف وحدت و ها حرف توسل ایکی یا بیله میکفته متعلقدر
مخصص انی اشتدیکی که بر محبوب یعنی تنها ده کندی ونك کوکلی کتمشنه یعنی عاشقنه
سویلردی مقول قول کلن بیتدر تا ترا قدر خویشتن باشد پیش چشمت چه
قدر من باشد تا حرف توقیت تراسنك دیمکدر تخصیص معناسنی افاده ایدر پیش
چشمت لامیه مخصص جانا نبیچاره سنه دیرمادامکه سنك قدرك اولور
یعنی مادام سن کندیکی قدر کله و شانکله مقید اولاسین سنك چشمك قتنده بنم نه
قدرم زنه و نه نشانم اولور حاصلی سن کندکله مقید اولمیوب بلکه کوزك و کوکلك
وظاهر و باطنك بنم محبت و عشقله مقید اولمدیکجه سنك قتکده بنم مقدارم
اوله پادشاه زاده را که مطمح نظر او بود خبر کردند که جوانی بر سر این میدان مداومت
مینماید خوش طبع و شیرین زبان سخنهای لطیف و نکتهای غریب از و میشنوند
چنین معلوم میشود که شوریده درسر و سوزی در دل دارد که شیدا صفت مینماید
پسر دانست که دل و یجته اوست و این کرد بلا انکیخته او مرکب بجانب او راند
جوان دید که شاه زاده بنزدیك او عزم امدن دارد بکریست و بکفت پادشاه زاده

دارادات مفعول کرحرف رابط صفت مطمح نظر اولامیه لردر عاشق جوانك بلند نظرهایی معناسنه درکر حرف بیان جوانی یا حرف وحدت مداومت ملازمت معناسنه

درخوش طبع وشیرین زبان وصف ترکیبیدر لودر سخنهای لطیف ونکتهای غریب

بیانیه لودر شوری وسوزی یالری حرف وحدت ویانکیرکه حرف تعلیل شبیه

صفت وصفت ترکیبیدر کر حرف بیان دل اویخته وصف ترکیبیدر واو ضمیرینه اضافت

لامیه درمعنا شاه زاده نك دل اویخته سیدر یعنی کوکلی اکا متعلقدر کود

بلا بیانیه کود بیانیه کودن بلادن مراد عشق جواندر انکیخته اولامیه یعنی شاه

زاده نك قوپارلمشی در مرکب راندك مقدم مفعولی صریحیدر وبجانب غیرصریحی

واویه اضافت لامیه اودن مراد جوانك عاشقیدر رانه فعل ماضی مفرد غایب در سوردی

معناسنه عذم امرهن مصدرك مثلنه اضافتیدر کلمك نیتی دیمکدر محصل بیت

پادشاه زاده یه که جوانك بلند نظرهایی ایدی یعنی منظور نظوری ایدی خبر

ایلدیلر ودیدیلر برجوان بو میدان اوجنه مداومت وملازمت کوستر خوش

طبع شیرین زبان لطیف سوزلر وغریب نکته لر اندن ایشیدر شوریله معلومدر که با شنده

برشوری وبرسوداسی وکوکلنده برسوزی وکدازی وار که شیدر اصفت عاشق کبی

کورینور شه زاده بیلدی که انك دل اویخته سیدر یعنی مبتلا وکوفتار یدر یعنی جوان ایك

کوکلی اکا متعلقدر وبو بلا توزی انك قوپارلمشیدر یعنی بو بلا یی اول بیدا ایلمشیدر

اتیجا شاه زاده جوانك جانبنه سوردی چونکه جوان کوردی که شاه زاده نك

جانبنه یعنی جانانك کلمك قصدینه طوتادی یعنی ایلدی اغلدی ودیدی بیت انکس

کرمرابکشت باز آمد بپیش ما ناکه دلش سوخت برکشته خویش باز ادات

تاکید در ویاکیر ومعناسنه در بپیش قت معناسنه در بر حرف صله در یا معناسنه

اول کیمسه که بنی قتل ایلمدی یانمه کلدی ویاکیرو یانمه کلدی بوکلشنه محصل بیت

بکون نکم کوکلی کندی مقتولنه یاندی ویا قلدی یعنی عاشق بیچاره سنه ترحم ایلدی

چند انکه ملاطفت کرد وبرسیدش که از کجایی وچه نام داری وچه صنعت دانی

ی

درهر

در قعر بحر مودّت چنان غريقم بود كه مجال دم زدن نداشت غريق بوندە فعيل مفعول
معناسنه در يعني غرق اولمش حاصلي بوغلمش ديمكدر محصّل تركيب پادشاه زاده اولقدر كه
ملايمت وملاطفت ايلدي وصورديكه نه يردن سين ونامك ندر ونه صنعت بيلورسين
جوانمحبت درياسنك ديبنه شويله غرق اولمشيدي كه نفسني اورمغه مجالي يوق
ايدي حاصلي هيچ تكلمه قدرتي يوق ايدي بيت اگر خود هفت سبع از بر بخواني چو
آشفتي الف وبي ندا ني سبع سينك ضميله وبانك سكونيله بديدن بره ديرلر
ثمن ثانك ضمي وميمك سكونيله سكزده بره ديرلر هفت سبع تمام مصحف شريفدن كنايتدر
زيرا قرآن حجاج ظالم زماننده قرآني اجزايه تقسيم ايلديلر نه نصكه بردانجي اوتوز اجزايه
بس ناسك يدي مصحفده يه كلري اول يدي اجزانك مجموعندن عبارتدر وشرعه
الاسلامده يازمشدر كه بر كيمسه قرآن عظيمي بويدي اجزا ترتيبي اوزره اوقسه انده نصكره
دعا ايلسه الله امريله دعاسي مقبول اولور جمعه كوني اولندن سورۀ انعامه دك وسبت
كوني انعامدن سورۀ يونسه دك واحد كوني سورۀ يونسدن سورۀ طه يه دك واثنين
كوني طه دن سورۀ عنكبوته دك وثلثا كوني عنكبوتدن سورۀ زمره دك واربعا
كوني زمردن سورۀ واقعه يه دك وخمس كوني واقعه دن آخره دك آشفتي فعل ماضي
مزد مخاطب يعني پريشان حال اولدك ديمكدر بي ني يا يله اسلوب عجم در ويا تا اسلوب
عربدر بس بي تي يا يله غلط مشهوددر دين غلط سويلمش محصّل بيت اگر خود هفت
سبعي يعني تمام مصحف شريفي ازبر اوقورسك يعني حافظ قرآن اولورسك چونكه عشق
آلفته سي واشفته سي اولدك الفي وبايي وتايي بيلمزسين يعني عشق ديواسي
اولنجه هب بلدوكلري اونودرسين ديمكدر خطاب عام طريقيله عموم اوزره شهزاده
گفت كه با من سخن چرا نگويي كه من همه از خلقهٔ درويشانم بلكه حلقه بگوش ايشانم
كه بقوّت آشناي محبوب از ميان تلاطم امواج محبّت سر بر آورد وگفت انكرانه نصكره
ديمكدر يا حرف سبب قوّت آشناي محبوب لاميّه لردر آشناي استعمال بابندن
مصدردر انس طلب ايلمك ديمكدر بوندن مراد بقيناًكه در ميان تلاطم امواج محبّت

لامیه در تلاطم تفاعل بابندن مصدر در بری برینه طوقشمق امواج بریکی برینه طوقشمه نجی
کبی سر برآورده باشین قالدردی محصول ترکیب شهزاده جوانه دیدی بنمله نیچون سوز سویلمزسین
که بنده درویشلر حلقه سندن ام یعنی انلردن ام بلکه انلرک حلقه بکوشی بنده سیم
اندنصکره جوان محبوبک قوت استیناسی سببیله محبت امواجی تلاطم اوردیغنده یعنی
محبت دریاسی امواجی طوقشمه سی ارا سنده کلام مجازیدر تأمل تدبر باشین قالدردی
ودیدی بیت عجبست با وجودت که وجود من بماند تو بگفتن اندرآیی ومرا سخن
بمانه بگفتن با حرف صله وگفتن مصدر در تکلم معناسنه اندر بانک معناسنی تأکید
ایدر آیی فعل مضارع مفرد مخاطب در آیه نه ن بمانه فعل مضارع مفرد مخاطبه غایب
قله دیمکدر ما ینه نه ن ما نه نه دینلر خطا ایلدیلر محصول ترکیب عجبدر سنک وجودک که
بنم وجودم قاله یعنی سنک قتکده بن محو ولدوم که بنده اثر وجود قالمز سن تکلمه کلهسین
وبکا سوز قاله بو عجبدر حاصلی سن تکلمه کلدکدنصکره بنده سوز سویلمکه مجال
قالمز عجبدر این بگفت ونعره بزد وجان بحق تسلیم کرد نعره یا حرف وحدت وهمزه
حرف توسل محصول ترکیب جوان بو بیتی سویلدی وبر نعره اوردی وجانی خدایه تسلیم
ایلدی رحمة الله علیه بیت عجب از کشته بنا شد بدر خیمه دوست عجب از زنده که چون
جان بدر آورد سلیم محصول ترکیب دوستک خیمه سی قپوسنده کشته اولندیغی عجب دکل یعنی
انده قتیل اولاندن تعجب ایلمک اولماز زیرا قتلی بویلدر بلکه عجب زنده دندرکه نیجه جانی
اندن سلیم چیقاردی حاصلی اول قتل یرندن جانی سلامتله خلاص ایدوب قورتانده
در تعجب انده قتل اولانده دکل

حکایت

یکی از متعلمان کمال بهجتی داشت
ومعلم از انجا که حس بشریت ست با حسن بشره او میلی داشت بمثابتی که غالبا وقت
درین سخن بودی متعلم اوکرنجیه دیرلر ومعلم اوکردیجیه بهجت بانک وجیمک
فتحه لریله حسن وجمال معناسنه در حس بشریت لامیه بونده ادراک معناسنه
در بشرک حسی یعنی انسانک ادراکی با حرف صله حسن بشره لامیه بشره بانک وشینک
فتحه لریله انسان دریسنک یوزنه دیرلر حسن بشریه میلی حس بشریه تخصیص ایلدی

زیرا سایر حیوانانده حسن بشره یه میل اولماز دیمشلر یا حرف ظرف مشابه مرتبه دیمکدر
ویا حرف وحدت که حرف بیان محصل ترکیب متعلملردن بر بینك زیاده حسن وجمالی وار
ایدی ومعلم اول مقامده حسن بشریه یعنی مرتبهٔ بشریتدن انك حسن بشره سنه میلی
وار ایدی بر مرتبه ده که اکثر اوقات بوسونده ایدی که قطعه نه انچنان بتو مشغولم ای
بهشتی روی که یاد خویشتنم درضمیر می اید بهشتی روی وصف ترکیبیدر اهل جنت یوز
لو معناسنه یا حرف نسبتدر که حرف بیان یاد خویشتن لامیه در کنه یادم یعنی کندیمی
اکمق میم معنا جهتندندر ضمیره مقیده در ضمیر بوغه ده خاطر معناسنه در محصل
ای اهل جنت یوزلو سکا انچنلین مشغولم که کندی ذکرمی اکمق خاطرمه کلمه یعنی سکا
شویله مقیدم ومشغولم که کندی ومی فراموش ایلمشم زدیدن نتوانم کردیده بر دوزم
وکو مقابله بینم که تیری اید بر حرف تاکید دوزم فعل مضارع متکلم وحده دیکم ع
دیمکدر کوزوینی بو معنادن کنایتدر مقابله تقدیری از مقابله در ضرورت وزنیچون
حذف ایصال ایلدی محصل سینی کوزمدن کوزم دیکلمکه ویو معنه قادر دکلم یعنی
بقماغه قادر دکلم واکر کوزدیسم که قارشومدن اوق کلور حاصلی سندن کوزیمی بر دم
ایرماغه قادر دکلم دوزیمی دوزیدندن اشتقاق ایلمك کورك دوختن دن اشتقاق
ایدنلر خطا ایلدیلر بلمشلر باریکی پسر کفت انچنان که در اداب درس اجتهاد میکنی در
ادب نفسم هم نظری فرمای که اکی در اخلاق قم ناپسندیکی بینی که مرا ان پسندیده نماید
برانم مطلع کردان تا بتبدیل ان مشغول شوم کفت ای پسر این از دیکری بپرس که
ان نظر که مرا بانست جز هنر نمی بینم باریکی یا حرف وحدت برکره دیمکدر اجتهاد سعی وکوشش
دیمکدر نظری یا حرف وحدت ناپسندیکی یا حرف وحدت کردان فعل امر مزد مخاطب کرداندن
بینه ندن تصیر معناسنه ایله دیمکدر الف ونون ادات تعدیه در محصل ترکیب برکره اوغلان
معلمه دیدیکه انچنلین که ادب درسمده سعی وکوشش ایدرسین ادب نفسمده دخی بر
نظر بیورکه اکر اخلاقمده برنامعقول کوررسك که بکا اول بر معقول کوزینور اول نا
پسندیده اوزریمه یعنی اکا بنی مطلع ایله تا کیم انك بتبدیلنه مشغول اولایم معلم دیدی

ای اوغل بونی غیریدن صور که اول نظر که بهم سکاد رسنده هنردن غیری نسنه کورمز
قطعه چشم بد اندیش که برکنده باد عیب نماید هنرش در نظر که برکنده باد جملهٔ معترضه
دعاء علیه دکیندن قومق قوپرمق ویولمق معناسنه در بوننده قوپارمقدن مراد چیقارمق
معنده چقمش اولسون دیمکدر هنرشك شی معناده نظره مقیده در مخصوص عدونك
کوزی چقمش اولسون انك نظرنده هنر عیب کورینور زیرا چشم عداوتله ناظر دور هنری
داری وهفتاد عیب دوست نبیند بجز آن یك هنر ور واوك بونك کبی یرلرده استعمالی
معناسنی افاده ایدر واما آکی تعبیرنده هنری یا حرف وحدت مخصوص به اندیشك حاصلی
مذکور کبیدر اما آکی بر هنرك وار ایسه ویتمش عیبك دوست کورمز اول بر هنر
دن غیرینی زیرا چشم مودتله ناظر در بونده قطعه یوبنه بیت یازلمق قطعه ایله بیتی
فرق ایلمینلر ایمش بیت ثانیسنده اولنده ور یرینه واوله کر یازلمق کافله صحیح نسخه لره
مخالف یازدقلرندن غیری معنا جهتنده وهن وبی وار حکایت شبی یاد دارم
که یار عزیزم از در درآمد چنان بی اختیار از جای برآمدم که چراغم باستین کشته شد
خاطرمده در که بر کیجه یار عزیزم قپومدن ایچری کیردی حیرتیمدن شویله بی اختیار یرمدن
قالقدم که یکمله چراغ سوندی بیت سری طیف من یجلو بطلعته الدجی شکفت
آمد از بختم که این دولت از کجا سری فعل ماضی مفرد مذکر غایب کیجه کلدی دیمکدر طیف
طائف تخیله خیال معناسنه در لفظا مرفوع سرادن مضاف مضاف الیه من موصوله یجلو فعل
فعل مضارع مفرد مذکر غایب در نصر بابندن ناقص واویسندن یکشف دیمکدر اجار
دیمکدر معناسنه فاعلی تحتنده منه راجع ضمیردر جمله فعلیه اعرابدن محلی یوق صله
سیدر اسم موصوللك اسم موصول صله سیله اعرابدن محلا مجرور در مضاف الیهیدر طیفك
باحرف جر یجلو یه متعلق بوزدر وجه معناسنه ضمیر مجرور منه راجعدر دجی دالك
ضمی وجیمك فتحیله قرانلغه دیرلر تعبیرا منصوب مفعول یجلو در شکفت شینك
وکافك بینك کسری وضمیله لغتدر عجب معناسنه که حرف بیان مخصوص طلعتیله
کیجه قرانلغنی کشف ایلینك کیجه خیالی کلدی کانه کر اول وقتده جانان کلدوکی

استبعاد ایدر و ابیاتی خیالنه اسناد ایدر طالعمدن بکا عجب کلدیکه بو دولت قندن
طلوع و ظهور ایلدی یعنی جانانك بو وقتده کلدوکنی استبعاد و استغراب ایدر کانه که
سعادت غیر مترقبه در بو بیت بحر طویلك ایکنجی ضربندندر و بونك کبی شعره ملمع دیرلر
و بو عربی مصراع حضرت شیخك بر عربی غزلندن بر بیتنك مصراع اولیدر و مصراع ثانیسی
وسائر لیل المعتلین صباح نشست و عتاب آغاز کرد کم مرا در حال کردید چراغ
رابکشتی کفتم کمان بردم که آفتاب برآمد و نیز ظریفان کفته اند محصول ترکیب جانانا و تو (دي)
و عتاب خطاب ایلمکه باشلدیکه فی الحال که بنی کوردك چراغی سوندردك دیدیم
جانان ظن ایلدم که آفتاب طلوع ایلدی و دخی ظریفلر دیمشلردر قطعه کوکرانی
به پیشش شمع آمد خیز شد اندر میان جمع بکشش کرانی یا حرف وحدت بر شی ثقیل دیمکدر
پس رجل ثقیل تعبیر ایدرلر یعنی رجل ثقیل دین و هم ایلمش خیز فعل امر مفرد مخاطبدر خیزیدن
قالق دیمکدر خاستن دن اخذ ایدلمشدر و ایلمش شین ضمیر کرانه راجعدر و مفعوله
بکشش فعلنه مقیددر ضمیر منصوب متصل معناسنه بو اعرابه ذاهب اولنجه ردایلین مردود
ایمش بکش فعل امر مفرد مخاطب لغتده اولدر یعنی قتل ایلمه دیمکدر اما بونده مراد دفع
ایله دیمکدر محصول ترکیب اکو ثقیل شی شمعك اوکنه ضیاسنه مانع اولورسه قالق اول
شیء ثقیلی جماعت مجلس اورتاسنده شمعك اوکندن رفع ایله یعنی کیدر و رشکرخنده
ابست شیرین لب استینش بکیر و شمع بکش و رکره معطوفه در شکرخنده وصف
ترکیبیدر طالبی کولسیلدی دیمکدر همزه حرف مجتلبه و یا حرف وحدت شیرین لب
وصف ترکیبیدر شکرخنده یه صفت محصول ترکیب و اکومنکو کرانك شکرخنده سی شیرین
لب ایشه استیین طوت و شمعی سوندر زیرا بو آفتابه بو وار ایکن شمعه احتیاج
اولماز حکایت یکی دوستی رامتنهانده یه بود کفت کجایی که مشتاقیم کفت
مشتاقی به که ملولی دوستی یا حرف وحدت و واو ادات منصوب مدتها ادات
جمعدر نیچه مدت دیمکدر کفت یکی دیدی دوستنه کجایی یا ضمیر خطاکه حرف
حرف بیان مشتاقیم یا و میم ضمیر متکلم مع الغیردر کفت دوستا دیدی که مشتاقی یا حرف

مصدریه یك من تفضیلیه معناسنه در ملولی یا حرف مصدر محصولی بر بیتی

برسودوکی نیچه زمان کورمش ایدی سودوکنه دیدیکی کوردوکی جینده قنده

سین که مشتاقیز یعنی سنی چوقدن کورمدك اوله دیدیکی مشتاقلق یکدر ملولی الفقدن

یعنی صیق کوروب اوصانوب ملول اولمقدن سیرك کوروب مشتاق اولمق یکدر مشتاقی

دیر آمدی ای نکار سرمست زودت نه هیم دامن ز دست دیر کیج دیمکدر نکار سرمست

لغتده باشی مست دیمکدر اما استعمالده بی پروا وهوایی معناسنه در زود تیز دیمکدر

مقابل دیردر وتا ضمیر خطاب نه هیم فعل نفی مستقبل متکلم مع الغیر ویرمز یعنی صیلی

ویرمزن دیمکدر محصول بیت ای بی پروا هوایی نکار کج کلدك پس بویله اولنجه الدن

اتکیکی تیز قویی ویرمز یعنی تیز کیتمکه مانع اولورز معشوقه که دیر دیر بیننده اخض

کمراز انکه سیر بیننده معشوقه ها علامت نقلدر عرضنه ده غریبه اولدوغیچون یعنی

عربیدن عجمیه نقلك علامتیدر پس معشوقه اختیار ایلدوکی معشوق اوزره ضرورت

وزنیچوندر دیر بن بو معنایه واصل دکل ایمش که حرف رابط صفت بیننده فعل مضارع جمع

غایب بیننده ندن کوررلر دیمکدر ها اخوات تاکید وتقریردر وفا رسیده عربیدر کلدر

کمراز آن بو عبادت مقام استغراقیمده مستعملدر اندن اکسیکلی یعنی اندن قالورجیدر دیجك بر دکر

حرف بیان سیر طوق دیمکدر محصول بیت جانانکه کج کوردلر یعنی سیرك سیر

ایدرلر اندن اکسکمیدر واندن قالورجی که طوق کوررلر یعنی سیرك کوروب مشتاق اولمق

صیق کوروب اوصانمقدن اکسیکچی واندنه قالورجی دیمکدر پس بو عبارت معناسینی

اندن کم امیدر انجی دین واخر اندن کم میدر که طوق کوره لودین زیاده ابهام ایلمشلر

فتأمل شکایت شاهدکه با رفیقان ایده بجفا کردن آمده ست بحکم آنکه از غیرت مصاده

یاران خالی نباشد مضاده مفاعله بابندن مصدردر نیجه نسخه ده یاران لفظی

موجود اولدوغیچون یازلدی بعض نسخه ده مضاده نك تاسی مطول بولندی علی

کل حال یارانه مضافدر موجود اولدوغی یرده آن که عبارتی ایراد ایلمیوب وبحکم مبنی

سکنی اوقیوب معناسنی البته دینلر بو کتابه هیچ وقوفلری یوق ایمش محصول دکر کرنتیلر

ایله

ایله کله جفا ایلمکه کلمشسه‌ده اول علتیله کم یارانك یعنی عشاقك غیرت
وضنتی یتسدن خالی اولماز بو کلامی حضرت شیخك جانانی کیجه تنها کلمه‌وکنه کوردکده در
فته تربیت اذا جئتنی فی رفقة لتزورنی وان جئت فی صلح فانت محارب اذا اسمه
ظرف مستقبله شرطی متضمن جئت فعل ماضی مفرد مذکر مخاطب ونون حرف وقایه
ویا ضمیر منصوب متصل کنایه‌در متکلمدن فی حرف جر ما قبلنه متعلق رفقه رانك
ضمی وکسریله رفیقك جمعیدر یولداشلر دیمکدر لتزورنی لام حرف جر جئت به متعلق
تزور فعل مضارع ان مقدر ایله منصوبدر ونون حرف وقایه ویا ضمیر متکلم وان جئت
بونك کبی برلرده واو حرف عطفدر خبری قسندر ان لم تجئ وان جئتنی تقدیرنده اما
جمهور وقتنده حرف حالدر بونك کبی برلرده ان حرفنه معنای شرطیتدن منسلخ حرف
وصلدر برلر فی صلح ما قبلنه متعلقدر فانت فا جواب وجزایه داخلدر ولان حرفندر
انت ضمیر مرفوع منفصل محلا مرفوع مبتدا محارب اسم فاعلدر مفاعله بابندن لفظاً
مرفوع خبر مبتدادر وجمله اسمیه اعرابدن محلی یوق جواب اذادر محصل بیت جانانیه
خطاب ایدر قچان رفیقلرك آراسنده بکا کلسك یعنی انلرله بیله کلسك بنی زیارت
ایلمك ایچون صلحده ده کلورسك یعنی مصالحه طریقنده ده کلورسك سن صواشجی سین زیرا
انلرله بیله کلمك شقاق وخلاف عشاقه باعثدر قطعه بیك نفس کر بر آمیخت یار
با اغیار بسی نماندکه غیرت وجود من بکشت با حرف ظرف ویا حرف زایده بیك نفس
بودم وبر ساعت دیمکدر که حرف بیان بر حرف تأکید آمیخت فعل ماضی مفرد غایب قریشدی
دیمکدر یار فاعلیدر با حرف مصاحبت اغیار غیرك جمعیدر رقیبلر مراددر بسی بای
اصلیه ایله چوق دیمکدر نماند فعل نفی ماضی مفرد غایب قالمدی دیمکدر لیکن مقصود
زمان استقبالدر که حرف بیان غیرت مبتدا وجود من لامیه ومبتدای ثانی بکشت بانك
بانك کسریله فعل مضارع مفرد غایب خبر ثانی وثانی خبریله خبر اولدر محصل بیت بودم وبر ساعت
که یار اغیار ایله مختلط اولدی چوق زمان قالماز که غیرت بنم وجودمی قتل ایدر یعنی
هلاك ایدر بخنده که کفت کر من شمع جمع ای سعدی مرا از آن چه که پروانه خویشتن

بكشند شمع جمع لاميه يعني بن جميع عشاقلڭ محبوبيم كيمسه يه مخصوص دكلسم
مخصوص ايسي جانان مذكور بيتلڭ مضمونني بندن ايشه يجك خنده ايله ديدي
بن مجلس عشاقلڭ شمعيم اي سعدي يعني سكا وغيره مخصوص دكلم بكا اندن نه
ضرر ونه زيان مترتب اولوركه پروانه كنندوڭي شمعه اوروب بال وپريني ياقوب وجودني
هلاك ايلر يعني بكا نسبت سن شمعه نسبت پروانه كبي سين بنم يوزم بيلڭ طاليم وار و
عالمده بريده سعدي يد بكشد كه باسني ضميله قيد ايدنلر روستاييلق ايلمشلر
حكايت ياد دارم كه در ايام پيشين من ودوستي چو دو مغز بادام در يوستي صحبت
داشتيم ناكاه اتفاق سفر افتاد پس از مدتي كه باز آمد عتاب آغاز كرد كه درين
مدت قاصدي نفرستادي گفتم دريغ آمدم كه ديده قاصد بجمال تو روشن كردد ومهجور
باشم پيشين ياحرف نسبت ونون حرف تاكيد دوستي ويوستي ياللري حرف وحدتدر
اتفاق سفر لاميه در قاف سكونيله اوقنوردين سهو ايلمش قاصد بونده پيك معناسنه در ويا
حرف وحدت نفرستادي فعل نفي ماضي مفرد مخاطب كوندرمدڭ ديمكدر مخصوص تركيب
خاطرمده دركه اول كچن ايامده يعني جوانلغم زمانندە بن دوستيله يعني محبوبله ايكي بادام
ايچي كبي بر پوستڭ ايچنده يعني ايكي بادام ايچي بر قبقه ايچنده كه مجد دوصيغا ولور
بيز انكله بويله ايدڭ كمال اتحاد واتفاقدن كنايتدر صحبت طوتاردڭ ديمكدن غرض
مصاحب ايدڭ ديمكدر ناكاه اتفاق سفر واقع اولدي بر نيچه مدتدن صكره كه
كيرو سفردن كلدي بكا عتاب وخطاب ايلمكه باشلدي كه بو قدر مدتدن بكا بر سيلي
ارسال ايلمدڭ ديدم كه بكا حيف كلدي كه قاصدڭ كوزي سنڭ جمالكله روشن اولوب
محروم اولام قطعه يار ديرينه مرا كو بزبان توبه مده كه مرا توبه بشمشير نخواهد بودن
يار ديرينه بيانيه لغتده چوقدن وكچ معناسنه در ويا حرف نسبت ونون وها حرف
تاكيد كو فعل امر مفرد مخاطب دي ديمكدر يار ديرينه مقدم مفعوليدر وبعضيلر ديديلر
يار ديرينه منادادر وكو امريله مخاطب اولور ومفعول محذوف جانانه تقديري
اي يار ديرينه سويله جانانه وبعضيلر ديديلر كه كو بونده تاكيد افاده ايدر انجق پس

معنا اسان اولور تامل تدبر کہ حرف تعلیل حاصلی مصراع ثانی مقام تعلیلده در محصلی
بر مخاطب تجربه ایدوب بیور رای فلان یار دیرینه یه سویلمه بکا زبانله توبه ویرمه
بویله دی یاخود یار دیرینه یه سویلیه جانانه بکا زبانله توبه ویرمه ای جانان یعنی
محبتی ترک ایله دیمه کانه قاصد ارسال ایلمه وکیچون جانان بوکه طعن ایدرکه بنی سومن
سین یوقسه برقاصد ارسال ایلردک دیو یاخود معنا ای یار دیرینه بکا زبانله توبه
ویرمه دیمک اوله یعنی قاصد ارسال ایلمه وکیچون بنی سومزسین دیمه کانه که بویله
دیدوکی جانانک ترک عشقنه توبه ویرمسیده زیرا بکا شمشیر ایله توبه اولمیشدر
یعنی اوستمه شمشیر طوتسک بن سنک عشقکدن توبه ایلمم دیمکده ظاهرا بعد
بیتک سیاق وسیاقه چوقلق مناسبتی کورنمز فتامل رشکم آید کرکسی سیر نظر در
توکند باز کویم نه کرکس سیر نخواهد بودن رشک بونده غیرت معناسنه در غبطه
معناسنه اخذ ایلینلر مراد بیته واصل دکل ایمش سیر لغتده طوق دیمکدر اما بونک
کبی یرلرده طویجه دیمکدر در تودر حرف صله نه ادات اضرابدر سیر نظر درشتی
کنده دن وکه حرف تعلیل نخواهد بودن ایکی یرده بیله اولمیسر در معناسنه محصلی
بکا غیرت کلور که بر کیمسه سکا طویجه نظر ایلیه یعنی سنی طویجه کوره کنه دیرم که
بویله دکل یعنی بکا حسد کلماز زیرا که کیمسه سنی طویجه کورمز یعنی سکا نه قدر
بقسه بر کیمسه کورمادن طویماز بو ایکی بیت اولنده قطعه یرینه بیت یازنلر
سهو ایلمشلر ومده دهیده نه دن مشتقدر ماده نه دن دینلر خطا ایلمشلر زیرا دادن
ماضیله اسم مفعولدن غیری لننده مشتق اولماز سیر نظر وصف ترکیبیدر بیت
بیتک معناسنه طویجه نظر حاصل المامش نه کرکس سیر بینه نه کس سیر بازان جمیع
متونه مخالف یازمش حکایت دانشمندی را دیدم بمحبت شخصی کرفتار ورا
از و بکفتار جور فراوان بردی وتحمل بی کران کردی باری بطریق نصیحتش کفتم
دانم که ترا در محبت این منظور علتی نیست وبنای مودت بر ذلتی نه با وجود
این معنی لایق قدر علما نباشد خود را متهم کردن وجور بی ادبان بردن

كفت اي يار دست عتاب از دامن روزكارم بدار كه بارها درين مصلحت كه تو كويي
انديشه كردم وصبر بر جفاي او سهلتر نمايد كه صبر از ديدن او وحكيما كفته اند
كه دل بر مجاهده نهادن آسانترست كه چشم از مشاهده بر كرفتن علتي وذلتي يالري
حرف وحدت ويا حرف تنكير دست عتاب ودامن روزكار اضافتلري بيانيه لردر
مجاز ابدار طوت يعني چك كه حرف تعليل بارها كرّاتله ديمكدر كه صبراودر كه من تفضيليه
معناسنه در محصل بيت بر دانشمندي كوردم بر شخصك محبتنه كرفتار يعني مبتلا واندن
بر كفتاره راضي يعني همان مصاحبتنه راضي وقابل غيري نسنه ايستمزدي چوق
جور وجفا كوتردي يعني چكردي ونهايتسز تحمّل ايدردي بر كونه اكا نصيحت طريقيله
ديدم بيلورم كه سنك بو منظورك محبتنه بر علتك وغرضك يوقدر وبناي مودتك
بر ذلّت نفسانيه اوزره دكلدر بو معني وجود يله يعني بونك بر يله علما قتنده نه لايق دكلدر
كه كشي كنه وني متهم ايلمك وادبسزلك لر جورني چكمك دانشمند بو بنده كيا ايشيد
ديدي اي يار عتاب اليني روزكارم اتكندن چك يعني عتابي ترك ايله بني ازار ايلمه
زيرا كرّاتله بو مصلحتده كه سن ديرسن فكر ايلدم ليكن آنك جفاسنه صبر آسانرق كورندي
آندن ايسه يعني آني ترك ايلمك بلاسنه صبر ايلمكدن آنك جفاسنه صبر ايلمك آسانرق
در وحكما ديمشلردر كوكلي مجاهده وزحمت عشقه قومق قولايرقدر چشمي مشاهده
جمال جانانه‌دن قالدرمقدن مثنوي آنكه بي او بسر نشايد برد كر جفايي كند ببايد برد
بسر يا حرف صله نشايد لايق دكل يعني ممكن دكل برد مصدر معناسنه در ببايد
كركدر ديمكدر برد يعني بردن محصل بيت اول كيمسه كه انسز عمري پايانه ايلتمك
اولمان يعني انسز ديرلمك وكچنمك اولماز حاصلي انسز اولمق ممكن دكل اكر بر جفا ايدرسه
كوتورمك كركدر يعني جورنه تحمّل ايلمك كركدر هر كه دل پيش دلبري دارد ريش
در دست ديكري دارد محصل بيت اول كيمسه كه كوكلني بر دلبره ويره وياقاتنده طوتار
يعني كوكلني بر دلبره ويرمشدر صقالني غيرينك النده طوتار حاصلي هر كيمكه كوكلني
بر دلبره ويرمشدر صقالني غيرينك النده طوتار حاصلي هر كيمكه كوكلني بر دلبره ويرمشدر

نجه

صقالين غيرينك النه ويرمشدر كه محجوب بيدر بعض نسخه ده بو بيت واقعدر اكي

چه كر قافيه سي عيبليدر فتدبر اهوبي پالهنك دركردن نتوانم مجنون نشين ز

رفتن اهوبي ياحرف وحدت پالهنك اصلنده پالاهنك ايدي چلبر و بولاردر معناسنه

محصول بيت كردننده پالهنك اهو كنديمراد و اختيار ايله وكي بره كتمكه قادر دكلدر

قصه دن حصه بودر كه كردننده بولاراولان اهو نيجه كه كنديكي كندو يه كوكلي ايسته

بره كتمكه مالك دكل ايسه صقالي غيرالنده اولان كند و اختياريله حركت ايده مز دوز

ازدست كفتنش زنهار چند ازان روز كردم استغفار روزيكي ياحرف وحدت

كفتني بيانيه سو يلمك النده ديمكدر يعني نيجون سو يلدم ديو شين ضميرد له مذكور

اولان جانانه راجعدر زنهار مقول قولدر چندك تقديري چنه باردر محصول بيت

بركون جانانه سنك الكدن زنهار يعني امان ديدم و كمدن ممكن بركون جانانه امان الكدن

ديمش ايمش اول كوندن بري نيجه كون بو سوزدن استغفار ايلدم يعني نيجون جانانه

امان الكدن ديدم ديو پشيمان اولدم بعض نسخه ده زدست كفتنش برينه ازدست كفتمش

واقعدر و بعض شارحلر اول نسخه يه اعتبار ايلمشلر ليكن طبعنده ذره قدر استقامتي

اولان كيمسه بيلور كه اول نسخه فاسددر و بعض نسخه ده ازدست كفتمش واقعدر

بوده اولكي كبي در بعينه اختيار نكند دوست زنهار ازدوست دل نهادم بر انچه

خاطر اوست محصول بيت مال استغفار بو بيتده دوست دوستدن امان ديلمز حاصلي

عاشق معشوقدن امان ديلمز پس ايمدي كوكلي قودم اول نسنه يه كه دوستك

خاطري اكا دريعني دوستك خاطري هرنه كه مراد ايدرسه كوكلي اكه بند ايلدم

كر بلطفم بخواند خود خواند ور بقهرم براند او داند جايزدر كه ايكي شرطيه يه بيله

بيتك اخرنده اودانه جمله سي جواب اوله و جايزدر كه مصراع اولك جوابي محذوف

اوله فيها و نعمت تقديرنده در محصول بيت اكر جانان لطف و احسانله بني كندي

قتنه دعوت ايدرسه اول بيلور و اكر بني قهريله سوردرسه اول بيلور اختيار انكدر

حكايت در عنفوان جواني چنانكه افتد و داني با خوش پسري سري داشتم بحكم

انکر خلقی داشت طیب الادا و خلقی کالبدر اذا بدا عنفوان عین مهمله نک وفانک
ضمه لریله اول معناسنه در جوانی یا حرف مصدر چنانکه افتد و دانی انجلین که
واقع اولور و بیلورسین یعنی جوانلق آیا منزه انسانک نتیجه دوولو احوالی اولور بو کلام جمله
معترضه در یا حرف مصاحبت خوش پسر کوزل اوغلان سر سودا و محبت و یا حرف وحدت
یحی کنه یا حرف وحدت داشتم لغتده طوتاردم دیمکدر اما استعماله بونسنه نک وار لغنده
تعبیر در مثلا داشتم بنم وار ایدی و دادم بنم وار تس خلق خای ضطینک فتحی و سکون
لامله لغتده بوغز در کلو معناسنه اما بونده مراد لوازم در و یا حرف و یا حرف تنکیر
طیب الادا خوش ادالی یعنی کوزل اوازی وار و اداسی وار ایدی دیمکدر و خلق بیس
تمقدر مراد مصدر در مبنی للمفعول در مخلوقیت دیمکدر یعنی وجه حسنه مالک
ایدی دیمکدر و یاکنه حرف وحدت و کنز برداشت مقدر در اوکجی قرینه سیله کالبدر
اذا بدا تجنکم ظاهر اولسه یعنی افق سمادن و یا میغدن پیدا اولسه حاصلی یوزی اون
دورت کیجه لک ای کبی ایدی کوزلکده مخصوص ترکیب جوانلغا قولنده شویله واقع
اولور و بیلورسین یعنی ادم تازه لکنده جوان سوملك مقرر و معین در بر کوزل محبوبه
محبت ویرر عشقم وار ایدی یعنی بر کوزل دلبر سوردم اول بهانه ایله که کوزل نغمه لی اوازی
وار ایدی حاصلی خوش اواز ایدی و یوزی کوزل ایدی بدر کبی که افقده لمعا و یا میغدن
طلوع ایلمسه کانه کمجتنه بو ایکی نسخه سبب اولمش بیت انکه بنات عارضش
ابحیات میخورد در شکرش نکه کنه هر که بنات میخورد ان کر نعمت بری انکسی
در ضرورت وزن ایچون و قرینه قایم اولدوغیچون حذف و ایصال اولدی و که حرف لیکن
اسم معناسنه قایم اولدی بنات عارضش لامیه در بناتدن مراد خطیدر سبز اولمق
اعتباریله زیرا تازه تازه صقله خط سبزه برکی تازه جمنه تشبیه طریقیله پس مصراع اولده
بناتدن مراد بوده بتن بناتدر دین مذکور تشبیه او استعاره بیلمنامش عارض
رانک کسریله عرب صقله استعمال ایدر اما عجم رانک فتحیله صقل بتن یره اطلاق ایدر
و شین کریه راجعدر خوش بشره او جاع ایلین مرکز معنا جانبیله اشنا لقا یلمش

معلوم اولاكه فاعل وزنى اوزره اولان بعض الفاظ عربيه‌ده عجم تصرف ايدوب عينى
الفعلى مفتوح اوقودلر مثلا عارض وخاتم وكافر لفظلرينك عينينى مفتوح اوقورلر فاحفظ
ابحيات دن مراد عارضيدر زيرا عارضى آبه تشبيه ايتمشلر اضافت لاميه در ميخورد
ابجرم يمكدر در حرف صله وشكردن مراد لب جانانه‌در تشبيه طريقيله وشين ضميرينه
سابق كبى كريه راجعدر نكه نكاهدن مخففدر ونظر معناسنه وكنه لفظ مشتركدر فعل مضارع
ايله امر بيننده نظر ايلر ونظر ايليسون معنالرينه پس بو مقامى بررينه تخصيص ايليت
لو تخصيص بلا مخصص ايلمشلر نبات يعنى شكر ميخورد اكل ايدر زيرا خوردن اكل وشرب
بيننده مشترك لفظدر مخصص لرى اولمكمسه كركه نبات عارضى آب حيات ابجرانك
شكولينه نظر ايلر ويا نظر ايليسون زيرا لبيله شكرك بيننده مناسب كلى وار اتفاق
بخلاف طبع او حركتى ديدم كه نپسنديدم دامن زود دركشيدم وبهره بهوش برچيدم وكفتم
بهره بو بحثى جنسنه ديرلر بهره اضافت بيانيه در اولكى ميمك ضميله وثانيسى كسريله
در بو بحثى ديمكدر بر حرف تاكيد چيدم فعل ماضى متكلم وحده در چيدننن ديوشردم
محبت بو بحثى ديوشرمكدن مراد قطع تعلق واختلاطدر مخصص لرى اتفاق طبعمه
مخالف اندن بو حركت كوردم كه بكنمدم انكم اندن چكدم يعنى مناسبتى ومخالطه اندن
كسدم ومحبتى بو بحثى برردم وديوشردم وديدم بيت بر وهر چه ميبايدت پيش كير سر
ماندارى سرخويش كير ميبايدت فعل حال مفرد غايب وتا ضمير خطاب سرما لاميه دريائى
بطيله بيزم سودامز وهوامز ديمكدر ندارى اخبار وانشايه تحمّلى وار طوتمزسين
ديجك اخبار اولور طوتمزسك ديجك انشا اولور زيرا معناى شرطيتى متضمن اولور
سرخويش لاميه دركيندى سودا وهواكى ديمكدر وكيرك مقدم مفعوليدر سرماندا
مقدم مفعولى اولدى ونجا بكى مخصص لرى وار نكه سكا كورك ايسه اوكلك طوت يعنى
ديله وكك نسنه يه مشغول اول بيزم سودا وهوامز طوتمزسين وطوتمازسك يعنى
چونكه بيزمله موافقت ومرافقتك يوقدر وبيزه متابعت ايدوب او يمازسين كنه
سودا وهواكى طوت يعنى كندى سوداكه مشغول اول وهواكه متابعت ايله يعنى ديله

ایله حاصلی شمع نصکره بلله کلکدن قالمه سر ما ندارینك معناسی چون سرینه اریکادین
اداده مسامحه ایلمش بیزم باشمزی طوتمارسك کنه یکا باشکی طوتدین معنایی
ابو طوتماشس سر خویش کیرك معناسنی وارتنها کیت دین بو معنایی تنها سویلمیش شنبه
مش کرمیرفت ومیکفت یعنی بن وار بلدم وکلکدن قالمه دیمکله نصکره ایشتدم کرکیدر دی و
وسویلردی یعنی بو بیتی اوقوردی وکیدردی بیت شبپره کو وصل آفتاب نخواهد رونق
بازار آفتاب نکاهد شبپره یراسه که عجبه خفاش دیرلر حالت ضمیله وصل آفتاب مصدرك
مفعولنه اضافتیدر رونق بازار آفتاب لامیه لردر رونق لغتده قلیجك وغیرینك
صوینه دیرلر اما بونلره کبی یرده لطافت وصفا مراددر آفتابه بازار اضافتی مجازا در
نکاهد فعل نفی مستقبل کاهیدن کاستن دن دنبلر فارسیده رونقلری بو
معناسی اکسلمز دیمکدر محصول بیت یراسر اکی آفتابه واصل اولمق استمزسه یعنی آفتابدن
حظ ایلمزسه زیرا یراسه کنشه کوزمز اول جهتدن کنشی سومز پس سومدوکندن
آفتاب بازارینك رونقی وصفاسی اکسلمز یعنی لطافتنه نقصان کلمز این بکفت وسفر
کرد وپریشانی اودرمن اثر کرد یعنی مذکور جوان بو بیتی سویلدی یعنی اوقودی
وسفر ایلدی یعنی مسافر اولدی وانك پریشانلغی بنده اثر ایلدی بیت فقدت زمان
الوصل والمرء جاهل بقدر لذیذ العیش قبل المصائب فقدت فعل ماضی متکلم وحده
در یتردم دیمکدر زمان لفظا منصوب مفعول بهیدر وصله اضافتی لامیه در واو
حرف حال المرء لفظا مرفوع خبریه یقدر جار مع المجرور جاهله متعلقدر باتعوب
ایچون کلمشدر لذیذه اضافتی مصدرك مفعولنه در لذیذك عیشه اضافتی صفتك
موصوفنه در جر در قطیفه قبیلندن قبل ظرف جاهله در مصائبه اضافتی لامیه
مصائب مصیبتك جمعیدر محصول وصل زمانینی یتردم حال بو که کشی بیلمیه
یعنی بیلمز عیشك قدرینی مصیبتلردن اول یعنی جانانله وصالده ایکن قدر وصلی
بیلمزدم شمدیکه فراقه دوشدم وصال لذیذدیر کینك قدرنی بلدم بو بیت حضرت
شیخك باقافیه سنده بوغزلندن بربیتدر تمام غزلی یازمق جایز ایدی لیکن

شرح

شرح اولنمامیجه صفا ویرمهدوکچون ترك اولندی بیت باز آی ومرا بکش که پیشتر دن
خوشترکه پس از تو زنده کانی بردن ای الفهم ودله فعل امر مزد مخاطبدر ایمه ندن ا
آمدندن دینلور فارسیله اشتقاقلری قلیل ایمش که حرف تعلیل خوشتر تر ادات تفضیلدر
وکه من تفضیلیه معناسنه در زنده کانی دیرلك دیمکدر حیات معناسنه بردن ایلتمک
یعنی ایلتمك بردن بو بینه کوجن یازنلر فن قافیه دن بی بهره ایمشلر محصول بیت کیرو کل
بنی قتل ایله زیرا سنك اوکلکده اولمك خوشترکه سنه نصکره یعنی سنك فراقکده دیرلك
ایلتمکدر یعنی صاغ اولمقدن حاصلی سنك قتلکده مقتول اولمق سنسز حیاتده اولمقدن
خوشترکه اما بشکر ومنت باری پس از مدتی باز آمدن حلق داودی متغیر شده
وجمال یوسفی بزبان آمده وبر سیب زنخدانش چو به کردی نشسته ورونق بازار
حسنش شکسته متوقع کرد در کنارش کیرم کرفتم وکفتم باری اسم فاعلدر بوری
یبری ضرب بابندن ناقص یایی بیننری خالق دیمکدر مراد اسم فاعلدر زنخدادن حلق
داودی بیانیه ویا حرف نسبت جمال یوسفی ده بویله در سیب المادر عربیده تفاح
دیرلر تانك ضمی وخانك تشدیدیله زنخدان اضافتی بیانیه در زنخدان اکلکدر عربجه
ذقن دیرلر ذالك وقافك فتحه لریله چو ادات در سببیه دربه کسر بایله وهاء اصلیه
ایله ایوا دیمکدر ابی ده دیرلر وعربیده سفرجل دیرلر شعرا لبلرك اکمنی ایوایه تشبیه
ایدرلر کرد توز درعربجه غبار معناسنه ویا حرف وحدت ویا حرف تنکیر نشسته اوتورمش
یعنی قونمش رونق بازار حسن معلوم وشین مسافر جانانه راجعدر شکسته صنمش
یعنی کسر کلمش دیمکدر متوقع تفعل بابندن اسم فاعلدر که حرف بیان در حرف صله
با معناسنه کنار دن بونده مراد قوجمقدر وکناردن مراد جانبدر محصول بیت اما الله که
شکر ومنتیله بر مدتدن صکره کیرو کلدی اول داودی آوازی متغیر اولمش ویوسفی
جمالی زبانه کلمش یعنی کوزلکی کتمش دیجی سیب زنخدانده یعنی اکلکنه ایوه کبی
توز اوتورمش یعنی یوزنه ایوه توی کبی خط کلمش وحسنی بازارینك رونق وصفاسی
صنمش امیدوار ایدکه اول کبی معانقه ایده یم انی در آغوش ایدم نته که سفردن کلن

کیمسه ایله تعانق ایدرلر اما بن برحابنی طوتدم یعنی یان ویرردم قطعه ان روز کر خط
شاهدت بود صاحب نظر ازنظر برانهدی یعنی اول وقت وزمان که حرف بیان خط شاهدت
بیانیه یعنی خط محبوب ومقبول دیمکدر نوخط اولمقدن کنایتدر کر عرب که محتشمش
دیر اسم مفعول صیغه سیدر اوزره وزمانمزده بونلرکبی به مزلّف دیرلر تا ضمیر خطابدر
صاحب نظر وصف ترکیبیدر مرد صاحب نظر تقدیرنده در لیکن سعت کلامده اضافتده
جایزدر برانهدی سورردك دیمکدر فعل ماضی مفرد مذکر مخاطب محصلیس اول وقت که
مقبول ومحبوب خطك واراید یعنی نوخط ایدك عاشق صاحب نظری کندن
سوردك یعنی انی ترك ایدوب کتدك دیمکدر برانهدی یاسنی حرف حکایه اعتبار ایدن
زیاده خطا ایلمش زیرا بوتقدیرجه فعل مفرد غایب اولمق کرك بوایسه تزییف محضدر
فتدبر امروز بیا مهدی ابصلحتش کش فتحه وضمه برنشاندی یا حرف صله وصلحش
اضافتی لامیه وشین صاحب نظره راجعدر کش ضمیری خط راجعدر کافی کسره
ایله قید ایلین قاعدهٔ عجمیه دن بی بهره ایمش زیرا ضمایرك ماقبلی انلرده مفتوح اولور
الاضرورت وزن ایچون ساکنه اولور فاحفظ فتحه دن مراد بیقدر وضمه دن مراد
سیوری صقلدر لیکن حضرت شیخك وبرسیب زنخدانش چوبه کوئی نششته
بیوردکی مناقضدر فتأمل بر حرف تأکید نشاندی فعل ماضی مفرد مخاطب نشاندن
قوندردك دیمکدر فایله برفشانده یازنلر جمیع نسخه لره مخالف یازمشلر محصلیس
برکون صاحب نظرك صلحنه کلدك یعنی انکله صلح ایلمکه کلدك که اول خط محبوبه فتحه وضمه
اوتورتدك یعنی قوندردك حاصلی نوخط ایکن صاحب نظره استغنا ایدردك
شمدیکه ریش اوراولدك انکله صلحه طالبسین ضمه دن مراد بیغی وفتحه دن مراد
غیرییسیدر دین تشبیه دن هیچ خبری یوق ایمش مثنوی تازه بهارا ورقت زرد
شد دیك منه انش ماسرد شد تازه بهارا الف ممدوده حرف ندای تازه بهاردر
دیمکدر ورقت زرد شد یعنی ورقك کلنك اي حسنت زرد شد تقدیرنده در دیك
دالك کسریله وکاف عجمیله چوملك دیمکدر منه فعل نهی مفرد مخاطب قومه که حرف

تعلیل

تعلیل آتش مالامیه سر رشته صوق اولمیجق دیمکدر یعنی صودی محصل بیت ای تازه بهار
حسنک گلزار بنک ورقی صردی یعنی بهار حسنک خزانه ایرشدی یعنی ریشک کلدی
پس عجب دکیلمی آتش عشقمزه قومه یعنی یقلشدرمه زیرا آتش عشقمز صودی یعنی بیزه
معشوق ومحبوب اولمغی ترک ایله زیرا بزده سکا عشقدن ومحبتدن اثر قالمدی
چند خرامی وتکبر کنی دولت پارینه تصور کنی دولت پارینه کچن ییلک دولتی دیمکدر
پار ییله دیو یا حرف نسبت ونون وها ادات تأکید محصل بیت نیجه برحال اوزره سین ونیجه بر
تکبر ایدرسین یعنی بربیزه محبوبلک صاترسین کچن ییلک دولتنی نیجه بر تصور ایدرسین
یعنی نیجه بر کندوکی محبوب ظن ایدرسین پارینه ییلدرکی دیمکدر بیش کسی در وکر
طلبکار نست نازبران کن کر خریدار تست طلبکار کاف عجمله ادات فاعلدر حجی معناسنه
بر حرف صله خریدار وصف ترکیبیدر مراد مشتریدر توبه اضافت لامیه در محصل بیت
برکیمسه نک قنده وارکه سنک طلبکارکدر یعنی سنی استیجیدر نازیی وشیوه یی شول کیمسه
یه ایله کر سنک مشتریکدر حاصلی عاشقک اولنز ناز وشیوه ایله کر بیزده سکا عاشق
یوق قطعه سبزه در باغ گفته اند خوشست داند آنکس که این سخن کوید این سخن
کوید تک مقدم مفعولیدر وکوید تک فاعلی تحتنده آن کسه راجع ضمیردر محصل دیمشلر
درکه باغده سبزه خوشدر یعنی سبزه نک باغک صفاسیدر بوقدر اول کیمسه بیلورکه بو سوزی
سویلر یعنی سبزه در باغ خوشست دین یعنی باغدن مراد روی جانانه در وسبزه دن
خطیدر بیتدن مقصود بیت انی بیان ایدر یعنی از روی دلبران خط سبز
دل عشاق بیشتر جوید یعنی بیت اولک فحواسین تفسیر ایدر واضافتلری لامیه
لردر وخط سبز بیانیه ومبتدا ومصراع ثانی خبریدر دل عشاق جویدک مقدم مفعولیدر
جوید فعل مضارع مفرد غایب بونده آلور معناسنده درکه فاعلی تحتنده خط سبزه
راجع ضمیردر وخط سبز جوید تک مفعولی واز روی دلبران داندک مفعولیدر دین
زیاده پریشان سویلمش ودل عشاق بیشتر جوید تک فاعلی وخط سبز مفعولیدر دینلر
اثر نجه کیتمشلردر محصل بیت سبزه در باغ خوشستک معناسین بیان ایدر قابیودر

دلبرلرك روينده خط سبزدل عشاقى زياده دلك آلور حضرت سيخك مذكور مضمونى
ادعا ايدر زيرا ساده رويله خط اورجوان حسنده قلمه بده برابر دكل قنده قالديكه زياده
دلك اوله بوستان تو كنه نازاريست پس كه بر ميكيجى وبخيا رويه بوستان تو لاميه كنه ما
كاف عجمك فتحيله براساديه كلورى صرمسغه يكن رسبزه دو غنچه كو آت دبرلر كاف
ضمى ورانك تشديديله كنه نافارسيدر وتوركيده مشترك لفظدر دينلر افترا ايلمشلر
توركيسى ذكر اولنان كبى براسادر زر لفظنى مبالغه وكثرت قصد ايلدكلرى يرده
استعمال ايدرلر مثلا لاله زار وبنفشه زار وكاف اردير لربس كنه نازار كنه نا لك
ديمكدر ويا حرف وحدت بس چوق ديمكدر كه حرف بيان بر حرف تاكيد ميكيجى فعل
مضارع مفرد مخاطب كنيه نه نه كنه ندن دينلب الملرلر ايمش قوزمق ويولمق وقوپرمق معنا
مستعملدر ميرويد فعل مضارع مفرد غايبدر رويد نه نه بيتمك معناسنه رستن دن دين
خطا ايلمشدر محصول بيت بوبيتك ابيات سابقه ربطى يوقدر ابتداى كلامدر يعنى
بوستانك سنك بر كنه نالكدر نقدر كه چوق بولارسين وقوپاررسين كنه بيتر يعنى بوله
قجه بتر هيچ يكلمز ايكى بيت سابقه بوبيتك هيچ مناسبتى يوقدر فتامل قطعه نوغ بادر
برفته چو آهو امسال بيامدى چو يوزى معلوم اولاكه بو قطعه ازمتنلرده بولنور
ليكن شراح يازدوغيچون يازدق يار بارى مجمله بلمدردي ميكيدر نه كه سابقا گجه برفته
يا ضمير خطاب وهمزه حرف توسل همزه خطاب ايچوندر دين قابل خطابده كل ايمش چو
ادات تشبيه اهو معروف امسال بو ييل معلوم اولاكه سال وروز وشبيه ام كسره همزه
ايله اسم اشارتدر اين معناسنه فاحفظ يوز پارس ديدكلرى حيواندر ويا حرف
تنكير حرف خطاب وحرف وحدت اعتبار ايدن معنا جانبينه ناظر دكل ايمش زيرا
خطاب ايچون اولان يا حرف اولماز ضمير اولور كه اقسام اسمدندر تامل نده محصول بيت
سن كچن ييل يعنى بلدر بوندن اهو كبى مقبول ومطبوع كمتشين يعنى سنى كورن
كيمسه بى اختيار سكا مايل وراغب اولوردى اما بو ييل پارس كبى قللنوب كلدك
يوزوكه هيچ كيمسه باقماز حيوانات اراسنده يوزى اختيار ايلدوكى انكيچوندر كه

لرنده

چوالده وزنه قافیه اولمق معلوم اولا که رقتهٔ عبارتی اوزره بعضلری فایده وبی نتیجه
اولمغله اطناب کلام واکثار مقال ایلمشلر که تقییدی مصراع ابرات ایدر سعدی
خط سبز دوست دارد نی هر الف وچوالده وزنی سعدی مبتدا وخط سبز بیانیه
ودارد لک مفعول اولی ودوست ثانیسی ودارد فعل مضارع مفرد غایب خبر
مبتدادر نی ادات سلبیه در نه کبی الف چوالدوزه اضافتی بیانیه در همان چوالدوز
دیمکدر محصول بیت سعدی خط سبز سور یعنی تازه خط سور هر قلی چوالدوزه کبی
اولان صقاللی سومز چوالدوزی یاسی حرف تنکیردر حرف وحدت دین بلمز ایمش
قطعه کی صبر کنی وربکنی موی بناکوش این دولت ایام نکوی بسر آید ورد اکودن
مخففه در یکنی فعل مضارع مفرد مخاطبدر کنیه نه دن کنه نه دن دینلر خطا ایلمشلر
موی بناکوش فعل لامیه در بناکوش قولق توزینه دیرلر بونده موی بناکوشدن
مراد صقالدر این مابعدینه اشارتدر دولت ایام نکوی لامیه لردر نکوییده یا حرف
مصدردر مراد نکوییدن کوزللکدر بسر آید غایته ونهایته کلور یعنی تمام بولور
نهایت اولور محصول بیت اکر خطک کلدکده صبر ایدوب دیمزسک واکر کلدکده صبر ایلیوب
موی بناکوش یولارسک حاصلی کرکسه بویله بو کوزللک ایاملرک دولتی نهایت
بولور یعنی تمام اولوب توکنور اکثر نسخه ده بو بیت بویله واقعدر وبعضیسی نسخه ده
مصراع اول بویله واقعدر کی صبر کنی وبکنی موی بناکوش واس واو عاطفه ایله محصول
مصراع اکر صبر ایلرسک وموی بناکوشکی یولارسک یعنی موی بناکوشک یولوب اجسنه
صبر ایدرسک دیمکدر وبعض نسخه ده بکنی یرینه تکنی واقعدر بولمازسک دیمکدر
پس بونک قرینه سیله تقدیری مصراع بویله اولور اکر موی بناکوش کنی وصبر کنی واکر
نکنی یعنی اکر موی بناکوشکی یولوب صبر ایدرسک واکر یولمازسک آه پس بو ایکی
مصراعی بو منوال اوزره شرح ایدنه اعتراض ایلیوب وکندی بیتک معناسنی شرحنده
هیچ بر وجهله متصدی اولمیان ظاهر بودر که بیتک معناسنه واصل اولمامش
کو دست بجان داشتی هیچ تعبر ویش نکذاشتی تا بقیات کر بر آید بجانبا حرف صله

داشتمی یا حرف حکایه طوتار ایدم دیمکدر ریش صقال نکذاشتی فعل نفی مستقبل متکلم
وحده و یا حرف حکایه تا حرف انتهای مخصوص اکی بنم جانم المز ایدی ریشیمی یعنی سنک
ریشکه ایریشه و کی کبی یعنی سن ریشکه قادر اولدیغک کبی بن جانمه قادر و مالک
اولیدم قیامته دک قومازدم کرچه تار مصراع ثانینک معناسی قومازیدم کر قیامت
دک جانم یوقاری کله اما سن قادرسین پس نه سبدن تراش ایتمزسین دیو
مقصود بیته واصل اولمامش قطعه سؤال کردم وکفتم جمال رویی ترا چه شد که مورچه
برکرد ماه جوشیده ست جمال رویی ترا لامیه لردر و را حرف تخصیص مورچه دن مراد
بونده قرنجه در تصغیری دکلدر کرد ماه لامیه ایدی چوره سنده دیمکدر جوشیده ما
ضیدر قسمیدر هاء رسمیه ضرورت وزن ایچون حذف اولنمشدر مخصوص جانانه سؤال
ایلدم ودیدم سنک رویک کوزلکنه نه اولدی که ماهک چوره سنه قرنجه قینامش
یعنی اطرافنه قرنجه اوشمش مرادی یوزینه قرنجه ایکی خط ایله و کی کلدر و کیه بخنده
کفت ندانم چه بود رویم را مکر بماتم حسن سیاه پوشیده ست بود بونده فعل ماضیه شده
معناسنه رویم را حرف صله در مکر کانه معناسنه در بماتم با حرف سببدر حسنه اضافتی لامیه
در مخصوص بن جانانه مذکور سؤالی ایتدکده خنده ایله دیدی بلمم نه اولیدی رویمه
کانه حسنم ماتمی سبیله سیاه کیمشدر نته که ماتم زده لرک عادتیدر کر سیاهلر کیمک
مصیبت کونینه حضرت شیخک منکوحه جوانه زیاده بحضورلیغی واقع اولمشدر کرانک
خصوصنده بو قدر تعریضات بیوردی حکایت یکی را از مستعربان بغداد بو سید
ما تقول فی المرد کفت لا خیر فیهم ما دام احدهم لطیفا یتخاشن فیهم فاذا اخشن یتلطف
یعنی تا خوب و لطیفند درشتی کنند و درشت شوند تلطف کنند و دوستی نمایند
مستعرب رانک کسریله استفعال بابندن اسم فاعلدر و مشعوب دخی رانک کسریله ر
و تشدیدیله اسم فاعلدر خالص اولمیان عربلره دیرلر توریجه اکا ملز دیرلر بغداده
اضافتی لامیه در کر حرف بیان ما اسم استفهام تقول فعل مضارع مفرد مذکر مخاطب
نه دیرسین دیمکدر فی حرف جر تقولیه متعلق مرد میمک ضمی و رانک سکونیله امرد ک

ذکر

جمیله

جمعیدر حمرت جمعی اولدوغی کبی یوزنده قیل اولمیانه دیرلر نته کم جرد اجودک جمعیدر
بدننده قیل اولمیانه دیرلر اما بونده مراد یالکز یوزلی در لا حرف نفی حکم جنسه در خبری
فتح اوزره مبنی اسم معزدی فیهم جار مجرور محلا مرفوع خبری ما حرف دوام مصدریه
وطرفیه ده دیرلر فعلدر افعال بابندن احد لفظا مرفوع اسمی وهم ضمیری مرده راجعدر
لطیفا منصوب خبریدر مادام بتخاشن تفاعل بابندن فعل مضارع مفرد مذکر غائب خشونت
ایدر یعنی غلظت ایدر زیرا خشن حانک فتحی وشینک کسری ایله ایری معناسنه در مشق
مقابلیدر فاذا ادات شرط خشن حسن بابندن فعل ماضی مفرد مذکر غائب بلا لطف
تفاعل بابندن فعل مضارع مفرد مذکر غائب جمله تعلیلیه جواب شرط مادام ما بعدیله
مقام تعلیلده واقعدر محصل ترکیب بغداد مسترلرندن برینه صوردیلر که امردلر حقنده
نه دیرسین دیو بیدی انلرده خیر یوق زیرا که مادام برسی انلردن خوب ولطیفدر
خشونت وغلظت ایدر فاما ایریلوب صقاللنه قدر ملایمت ایدوب دوستلق کوسترر
لوچون درشت شونده قولند نضکوه چنانکه بکاری بنیا یه قولنجی زیاده ایده معناسی
انجلیغ کبر ایشه یرامیلیلر یعنی بوس کناره یرامیه لردین زیاده یرامازلق ایشلمس
امردان کر که خوب رویی بود با تلخ کفتاره وتند خویی بود خوب رویی وصف
ترکیبیدر تلخ کفتاره بویله دراجی سوزلی دیمکدر تند خوی بویله دریا وزخشلی
دیمکدر محصل ترکیب امرد اول وقتکه خوب رویدر یعنی لطیف وخوبدر حاصلی
مادامکه دلبردر اجی سوزلی ویاوزخویلی اولور یعنی سرد وسرکش اولور بعض نسخه
ده خوب وشیرینست واقعدر وشارحلر برسی ایی یازمش ودیمش که بعض
نسخه ده خوب رویدر دوشمش بو تقدیرجه قطعه اولماز رباعی اولور دیمش که
مسکلین عمر یعنی فارسی تحصیلنه افنا ایلمش یعنی رباعی بحرین ایکرماش بونظمک
اولنده رباعی یازانلر اوزان شعردن عجب بیکانه ایمشلر چون بریش آمد بجاء
بلعنت شد مردم امیز پری جویی بود پریش با حرف صله صقله کله یعنی صقالنه
وبلعنت باسیده حرف صله در شد رفت معناسنه در لعنته کیتمک مقبول ومطبوع

اولمقدن بعد اولمغه ضد زیرا لعن بعد معناسنه در ایراغ اولمق دیمکدر ودم آمیز وصف
ترکیبیدر امیزنده نون مردمه قریشیجی اولور یعنی ناسله مختلط اولور ومهرجوی ده
وصف ترکیبیدر مهر میمك کسریله محبت معناسنه در وجوی جویدن در مهر طلب
ایدیجی اولور یعنی هرکسله مهربان ومشفق اولور محصلی امرد ساده رو ایکن منکور
بکی در اما چونکه صقلی گله ودلبر لکدن بعید اوله یعنی کوزللکی کیده ودم آمیزدر
یعنی خلقله مختلط اولور ومشفق ومهربان اولور یعنی هرکسه محبت ومودت ایدر
حکایت یکی را از علما پرسیدند که کسیی با ماه رویی در خلوت نشسته ودر
ها بسته ورقیبان خفته ونفس طالب وشهوت غالب چنانکه عرب کوید التمر یانع
والناطور غیر مانع هیچ دانی که بعلت پرهیزکاری ازو بسلامت بماند کفت اکر از ماه
رویی بماند از بدکویان نماند تمر خرما ومبتدا یانع خبری ینع ییتمش کوبونمکه یعنی ییتمش
کوبوغکه یعنی بشمکه دیرلر ناطور وناطر باغبان معناسنه در ومبتدا غیر مانع خبریدر محصلی
علمادن برینه صوردیلر برکیمسه برای یوزلی کوزلله برخلوتده اوتورمش اوله وقپولر
بغلو اوله رقیبلرده اویومش اوله ونفس طالب وشهوت غالب اوله نته که عرب دیمش
خرما یتشمش اوله یعنی کامل اولمش باغبان ایسه مانع دکل هیچ بیلورمیسین که
پرهیزکارلق علتی وقوتیله اول ماه رویدن سلامت ایله قالورمی جواب ویردی
ودیدی اکر ماه رویدن سلامتله قالورسه بدکویلردن قالماز بیت وان سلم
الانسان من سوء نفسه فمن سوء ظن المدعی لیس یسلم ان حرف شرط سلم
فعل ماضی مفرد مذکر غایب علم بابندن انسان لفظا مرفوع فاعلی من سلم به متعلقدر
سوء مجروردر من ایله براماز دیمکدر نفسه اضافتی لامیه در وضمیر انسانه راجعدر فمن سوء
لیس یسلم به متعلقدر وفا ضرورت وزن ایچون لیس یسلم دن نقل اولمشدر سوء ظن
المدعی لامیه لردر ولیس یسلم جواب شرطدر محصلی اکر انسان بر امازنفسه‌دن سالم
اولوب قورتلورسه لیکن مدعینك سوء ظننندن سالم دکلدر یعنی انك دیلندن قورتلماز
بیت شاید پس کار خویشتن بنشستن لیکن نتوان زبان مردم بستن شاید

بونده ممکن دردیمکدر پس کار خویشتن لامیه در زبان مردم لامیه در محصل بیتک ممکندر
کیمسنه جمیع مناهیدن و نامشروع ایشلردن فارغ اولوب کندی ایشنی اردنده اوتورمق
یعنی سلامتله کندی حالنه مشغول اولمق لیکن خلقلک دیللرینی بغلمق ممکن دکلدر زیرا
خلق هر کیمسنک غیبتنی ایلر البته حتی انبیانک و اولیانک دخی خدایه ده افترا ایدرلر
حکایت طوطی را با زاغی در قفص کردند طوطی از قبح مشاهده او مجاهده می برد و
و میکفت این چه طلعت مکروهست و هیئات ممقوت و منظر ملعون و شمایل ناموزون
یا غراب البین یا لیت بینی و بینک بعد المشرقین طوطی یای ثانی حرف وحدت و را ادات
مفعول همزه حرف وحدت تقدیرین غلط سویلمشلر زیرا بونده همزه یوقدر و اولسه دخی
تقدیر وجه همزه هرگز وحدت افاده ایلمز با حرف مصاحبت زاغی یا حرف وحدت در حرف
صله قفص خوش جنسی حبس ایده جک نسنه عرب صادله و عجم سینله استعمال ایدر قبح
مشاهده مصدرلر مصدره اضافتیه حاصلی لامیه در قبح قافک ضمیله نقیض حسندر
چرکنلک معناسنه مشاهده مفاعله بابندن مصدر در کورمک دیمکدر مجاهده ده
مصدر در مفاعله دن زحمت معناسنه طلعت مکروه بیانیه هیئات ممقوت بونده روی
معناسنه در هیئات صورتلر و ممقوت مغضوب و منظر ملعون ده بیانیه در منظر بونده روی
معناسنه در و ملعون قبولدن بعید یعنی نامقبول شمایل ناموزون ده بیانیه در شمایل
جمع شمالدر اخلاق دیمکدر یا غراب البین یا حرف ندا غراب البین خطیب حکایه سنده
تفصیلی کچدی یا لیت یا حرف ندا منادی محذوفدر یعنی بر غراب البین تقدیر اولنور لیت
حرفدر حروف ستّه دن بینی مقدم خبری بعد موخر اسمی یا ضمیر متکلم محلا مجرور
مضاف الیه بینک ظرفیتله منصوب و کاف ضمیر مخاطب محلا مجرور مضاف الیه بعد
بانک ضمی و عینک سکونیله مصدردر ایراقلق معناسنه بعد المشرقین لفظا مجرور
مضاف الیه بعد در مراد بعد المشرقین من المغربین در تغلیب طریقیله بعد المشرقین
دیمشلر یا خود مراد مشرق صیف و مشرق شتا اوله پس تغلیبا و لماذ یا لیت بینی و بینک
بعد المشرقین قرآندن مقتبسدر محصل بیتک بر طوطی بر قرغه ایله قفصه حبس

ایلدیلر طوطی قرغه نڭ قبح مشاهده سندن یعنی چرکین کورنشندن زحمت ایلردی یعنی
زحمت ومشقت چکردی ودیردیکه بونه مکروه یوزدر وصورت مغضوبه در یعنی شکلینی
کورن غضبه کلور دخی نه ملعون نظرکاه وسیر انکاهدر ونه ناموزون اخلاق واطوار
صاحبیدر یافراق قرغه سی نه اولیدی بمله سنڭ ارامزده مشرقله مغرب مابینی مقداری
ایراق اولیدی یعنی نه اولیدی سنکله هرکز بولشمیه یدی قطعه علی الصباح
بروی توهرکه برخیزد صباح روز سلامت بروی مسا باشد بروی تولامیه صباح روز
سلامت لامیه لردر مسامیمڭ فتحیله احشام معناسنه در مخصوص صباح وقتنده
هرکیس کرسنڭ یوزکله قالقه یعنی دوشکدن قالقه ده سنڭ یوزوکه ناظر اولوب بقه
سلامت کوبینلت صباحی اول کیمسه یه اخشام اولور حاصلی کونی ماتم کبی سیاه اولور
بداختری چو تو در صحبت تو بایستی ولی چنانکه تویی درجهان کجا باشد بداختر
بدبخت دیمکدر ویا حرف وحدت صحبت تولامیه بایستی بانڭ کسریله فعل ماضی
مفرد غایب ویا حرف حکایه در ولی ولیکن دن مقصوددر که حرف بیان تویی یای ثانی
ضمیر خطابه مخصوص سنڭ صحبتکده برسنڭ کبی بدبخت قره صورتلی کرك ایدی
اما شویلکه سنسین یعنی سنجلین جهانده قنده اولور سکا بکزدیه شکل جهانده
بولنمز بو بیتدرلڭ اولنده قطعه یرینه بیت یازلمش نادانلق کوستر مشلر بحیثانکه
غراباز مجاورت طوطی بجان آمده بود ولاحول کنان ازکردش کیتی همی نالید
ودستهای تغابن بریکدیکر همی مالید ومیکفت این چه بخت نکونست وطالع دون
وایام بوقلمون لایق قدرمن انستی کربازاغی بر دیوار باغی غرامان همی رفتی عجبترادات
تفضیلدر مجاورت مفاعله بابندن مصدردر قونشولق معناسنه بعض نسخه ده
نقطه سز واقعدر مجاورت مصاحبت معناسنه کنه مفاعله مصدریدر لاحول کنان
لاحول ایدرک یعنی لاحول ولا قوة الا بالله العلی العظیم دیه رك کردش
کیتی لامیه کردش اسم مصدردر دونش دیمکدر کیتی جهان جهانڭ دونشندن
یعنی روزکارڭ تغیر وتبدلندن ودستهای تغابن بیانیه تغابن تفاعل بابندن

مصدردر زبان کورمك بخت نکون بیانیه یعنی باشی اشاغه طالع والحق بخت
روزکار بوقلمون یعنی دورلو دورلو سرنکون کبردا ایام بوقلمون بر قماشه در انواع الواندن
کورینور حاصلی متغیر ومتبدل اولور ایام دیمکدر یعنی عالمده هر کون بر صورت کوستریر
لایق قدر من لامیه لردر دانستی یا حرف حکایه که حرف بیان با حرف مصاحبت زانجی
یا حرف وحدت دیوار باغ لامیه ویا حرف وحدت خرامان صفت مشبهه درصالرزق
دیمکدر همی رفتی نسخه لر جمیعا بویله در لکن قیاس همی رفتیم ایدی یعنی زیرا همی
ویا ایکیسیده حکایت حال ماضی افاده ایدرمکرکه یا محض تاکید ایچون کلمش اوله
یا حرف تمنیه در بن عندی سویلمش فتامل محصل ترکیب عجب رك اوله که غراب طوطنك
مجاورتندن جانندن بیزار اولمشیدی ولا حول دیه رك کودش کیتیدن ایکلن دیدی
وزبان اللرتینی بوکی بویله اورادی وسویلردی که بوناله بخت نکوندر یعنی باشی اشغه
بختدر ونه طالع دوندر یعنی الحق طالعدر ونه ایام بوقلموندر یعنی نه متغیر ومتبدل
احوال روزکاردر بنم قدرملك لایقی اول ایدی یکه بوزاغله بر باغك دیواری اوزره
صالرزق کیدیدم یعنی سکه سکه کزیدم بیت پارسا رایس این قدر زندان که
بوددرطویله رندان پارسا را ادات صله بس بتردیمکدر طویله رندان لامیه طویله
دن مراد دیزکی ویره معناسنه در بعض نسخه ده درطویله برینه هم طویله واقعدر
محصول عابده بومقدار زندان کافیدر که رندلر هم صحبت وهمجلس اوله ویا صحبتلی
ومجلسلونده اوله رندن اکثر طایفه مباحیلردن استعمال ایدرلر اما اشعارده باده
نوشلردن کنایتدر تاچه کناه کرده ام که روزکارم بعقوبت ان در سلك صحبت چنین
ابلهی خودرای وناجنسی یا قدری بچنین بنه بلا مبتلا کرده است تا بونك کبی
یولرده عجبا معناسنه در بعقوبت ان با حرف نسبت واضافت لامیه درسلك دیزکی
ایلکی صحبته اضافتی لامیه درچنینه ده بویله در طوطیه اشارتدر ابلهی یا حرف
وحدت خودرای وصف ترکیبدر کندی فکرلی یعنی کندی فکریله عامل وبیجای اولن
کیمسه فکریله عامل اولمیانه دیرلر نا حروف نفی معروف با فه کلازم لعنی یعنی زاید سوف

دیمکدر ورای ده بو یله معنایه کلور ایکیسی ترکیب اولسه لر نته کرنه کلام لغو معناسنه
کلورلر نته کم کمال اسماعیل بیورور بیت زیبس کرمی بکنه از دم زغصه ورنج بجان
رسیدم ازین شاعران یافه درای بو عبارت خورشیده عبارتی کبی در که خور و شید
هر بریسی مستقل کینه اطلاق اولنورکن ایکیسنی ترکیب ایدوب کنه کتشه اطلاق ایدرلر
قنده بربس ناجنس یافه درای بیانینه در بحنیں با حرف صله بنه بلا بیانینه محصص
عجبا نه کناه ایلمشم که روزکاریمی انك عقوبتی سبیله بو مجلیس بر خود رای و ناجنس
یافه درای ایلمهات صحبتی سلکنده یعنی مجلسی دیزیسنده و صحبتی صراسنده بو مجلیس
بلا بنده نه کوفتار ایلمشده درای بونده جرس معناسنه در یعنی دوه وقرجاکی دیف
زایده او تمشدر قطعه کس نیاید بپای دیواری که بران صورتت نکار کننه با حرف
صله پای دیواره لامیه دیوار دبجا دیمکدر و یا حرف وحدت که حرف تعلیل ان اسم اشاره در
دیواره صورتت تای ثانیه ضمیر خطاب در نکار بونده نقش معناسنه در کننه فعل
مضارع جمع غایبدر محصص کیمسه بر دیوار دینه کلمز که اول دیواره سنك شکل
اولدوغك ایچون سبچ کیمسه بریره نقش ایلمز که ترا در بهشت باشه جای دیکران
دوزخ اختیار کنند محصص اکر سنك یرك جنته اولورسه یعنی مقاملك فردوس
برین اولورسه غیرلر دوزخ اختیار ایدرلر سندن زیاده نفرت ایله کلورند این مثل بدان
اوردم تا بدانی که چنانکه دانا راز نادان نفرتست صد چندان نادانرا ازدانا وحشتست
مثل میمك و ثانك فتحه لریله مثال معناسنه در بدان با حرف سببا نکیچون دیمکدر
تا حرف تنبیه بدانی فعل مضارع مفرد مخاطب بیله سین دیمکدر که حرف بیان محصص
حضرت شیخ بیورر که طوطیله زاغ مثالینی انکیچون کتوردم تا که بیله سین که واقعده دانانك
نادانه نفرت و بیزارلیغی وار در بویله اولنجه نادانك داناده وحشت و تجنبی وار در
قطعه زاهدی در سماع رندان بود زان میان کفت شاهد بلخی یا حرف وحدت
سماع سازاوازی و انسان نغمانی رندان اضافتی لامیه در شاهد بلخی بیانینه محصص
رندلر مجلسنده بر زاهد وار ایدی یعنی صحبتلرینه داخل ایدی اول رندلر ارا سنده

بلخ شهرنده بر محبوب زاهده دیدی کم ملولی ز ما ترش منشین کہ توانند میان ما

تلخی ملولی یا ضمیر خطاب منشین فعل نهی مفرد مخاطب کہ حرف تعلیل میان ما لامیه تلخی

یا ضمیر خطاب محصول ترکیب شاهد بلخی زاهده دیدیکہ بزدن و سماعمزدن ملول ایسکہ

ترش رو و منقبض اوتورمه زیرا اسنده بیزم ارامزده اجی سین یعنی سن بیزدن نقدر

ملول ایسك بیز سندن بویله اولقده ملولز رباعی جمعی چو گل و لاله بهم پیوسته نو

هیزم خشك در میان شان رسته جمعی یا حرف وحدت بر جماعت یعنی بر قوم بهم پیوسته

بری برینه اولشمش ده قرشمش تو زاهد خطابده هیزم خشك بیانیه هیزم اودون قورو خشك

قوری اودون دیمکدر میان شان میانلری بونی ضرورت وزن ایچون ساکن قلندی

قیاس مفتوح اولمقدر زیرا ضمایرك ما قبلی مفتوح اولور رسته بتمش دیمکدر خشك

لفظندن رسته دن یای خطا بلرحذف اولنمشدر اصلنده خشکی ور رسته در محصول بیت

بر جماعت گل و لاله کبی بری برینه قرشمش اولاشمش یعنی کمال اتحاد له متحد اولمشلر

سن قوری اودونسین انلرك اراسنده بتمش و یا بتمش سین جمعی لفظنه هذه جماعة

و بو بر جماعت در دیو ایده نلر زایدی ایلمشلر چون باد مخالف و چون سرما ناخوش چون برف

نشسته و چون یخ بسته مخالف و ناخوش و نشسته و بسته عبارتیله بر دیای

خطاب تعبیر اولنور کہ جمل صحیح اوله برف قار یخ بوز دیمکدر و بسته بوزده طوکمش

معناسنه در محصول بیت بو بیت تتمه مقول شاهد بلخیه در ای زاهد سن بیزم ارامزده

باد گبی مخالف سین و صوق گبی ناخوش سین و قار گبی اوتورمش سین و قرار ایلمش

کہ قالقمه بلمز سین و بوز گبی طوکمش سن کہ چوزلمك بلمز سین حاصلی ارامزده هیچ

بر وجهله حظك یوقدر بو ایکی بیتله اولنده رباعی یرینه مثنوی یازانلر اولا

شعری عجب تتبع ایلمشلر حکایت رفیقی داشتم کہ سالها با هم سر کرده بودیم و نان

و نمك خورده و بیکران حقوق صحبت ثابت شده آخر بسبب نفعی اندك آزار

خاطر من روا داشت و دوستی سپری شد با این همه از هر دو طرف دلبستگی

حاصل بود بحکم آنکه شنیدم روزی دو بیت از سخنان من در مجمعی همی گفتند

زان

رفیقی ونفعی یاری حرف وحدتدر ودوستی یاسی حرف مصدردر پیری یاسینه ضمه
وکسره جایزدر وبای عجمیه فتحه وضمه دوکنمك معناسنه پیری یاشه دوکنه جك دیمکدر
دلبستگی یا حرف مصدر وکاف عجم هاء رسمیه بدل کلمشدر دلبسته کوکلی بغلو
وصف ترکیبیدر اقسامندندر سخنان الف ونونله جمعی شاذدر مجیئی یا حرف وحدت هجی
کفتنه سویلرلردی یعنی اوقورلردی محصول بیت بر یولداشم واریدی بو بابده رفیقی
ایراد ایلدوکندن ظاهردرکه محبوب ایمش که حرف رابط صفت بللوله بیله سز ایلمش ایدك
وتوز اتمك یمشی ایدك ونهایتسز حقوق صحبت ثابت اولمشدی آخر الامر برازه جق فایده
سببیله بنم خاطرمی انجیتمکه جایز طوتدی یعنی روا کوردی وارامزده اولان دوستلق
تمام اولدی وبونك بریله یعنی دوستلق تمام اولمغله کنه ایکی جانبندن ارتباط قلب
حاصل ایدی یعنی بندن نده انده علاقهٔ قلب وارایدی اول سببله که ایشتدم برکون
بنم سوزلرمدن برمجلسده بو ایکی بیتی اوقولردی قطعه نکارمن چو در آید بخنده
نمکین نمك زیاده کند بر جراحت ریشان نکارمن لامیه محبوب من دیمکدر بخنده
باحرف مصاحبت ویاحرف صله نمکینه اضافت بیانیه دریاحرف نسبت ونون حرف تاکید
بوکاف عربیه عجمیه دینلر تعجیلات ایلمشلر باحرف صله جراحت جیملك کسریله یاره
معناسنه درریش ده یاره معناسنه دریس شیء نمسنه مضاف ولما ذا میه یعنی برمضاف
محذوفدر جراحت دلهاء ریشان دریاخود جراحت عاشقان دلریشان در علی
کل حال اکمل کلامه برمساغ بیان ایلمك کرك ریشك الف ونونله جمع اولمغی شاذدر
محصول بیت بنم نکارم چونکه خندهٔ نمکینله یعنی مقبول وشیرین خنده ایله ویاخنده
یه کله یاره لو یورکلرك یاره سنه طوزینی زیاده ایدر یعنی طوز سبب یاره لرینی
تازه لر حاصلی ریشی عشاقك یاره لوینی یکیلر یعنی محبتلرینی وشور شغبلرینی
زیاده ایدر دیمکدر طوز سپمکدن مراد زیاده اضطراب ویرمکدر معلوم اولاکه نمکله
ریش ذکری اشعار عجمده چوق واقع اولور بعض شراح جراحت دلریشان تقدیر
ایلمش صحتت معنالر ایچون وبعضیسی تقدیره احتیاج یوق زیرا ریش باشدیر

دیمش بس کنه بحذور باقی وردك هیچ فایده سی اولمادی چه بودی از سر زلفش

بدستم افتادی چو آستین کریمان بدست درویشان بودی یا حرف حکایه اراکی دن

مخففدر سر زلفش لامیه وضمیر نکاره راجعدر افتادی یا سیده حرف حکایه در

استین کریمان لامیه در با حرف صله دست درویشان لامیه در محصول بیت سنجه

اولیدی نکارك زلفی بم اوجیجی بنم المه دوشه یدی کریملرك یکی درویشلر الینه دوشه

کبی حاصلی نه اولیدی وصالنه دست رس بولیدم دیمکدر طایفه دوستان نه بر لطف

این سخن بل که بر حسن سیرت خویش کواهی داده اند وهم دران میان مبالغه کی ده

وبر فوت صحبت قدیم تاسف خورده وبخلهای خویش اعتراف نموده معلوم کرد که از

طرف او هم رغبت هستاین بیت ها فرستادم وصلح کردم طایفه دوستان لامیه طایفه

نکوستا همزه سی وحدیجون طوتان ایکی وجهله خطا ایلمش بو بیتی اولدر که همزه انده

اما فتحجون در بر بسیه اولدر که وحدت ایچون منصوص اولان یا در همزه دکل نه بر

لطف این سخن بیوردوکی تواضع وهضما للنفسه طریقیله در والا کلامنده لطافت

وصفا موردر حسن سیرت بیانیه وخویشه اضافت لامیه در کواه کاف عجمات ظمیله

شاهد معناسنه در و یا حرف مصدر فوت فانك فتحی وواوك سکونیله مصدر در

نفر یابنك اجوف واویسندن برنسنه کچمك معناسنه در صحبتنه اضافتی لامیه وقدیمه

بیانیه تاسف تفعل بابندن مصدر در غصه معناسنه از طرف او هم رغبت هست

از طرف او هم عبارتندن مفهوم اولان اولدر که حضرت شیخه نده رغبت وار ایمش

فرستادم فعل ماضی متکلم وحده کوندردم دیمکدر محصول ترکیب دوستلر طایفه سی بو

سوزلك لطافت وصفاسنه دکل بل که کندو ولرك حسن خلقنه شهادت ویرمشلر

اول رفیق اندرلك ارالرنده دخی مرحده مبالغه ایلمش وصحبت قدیمك فوتنه تأسف

وغصه یمش وکندونك خطاسنه اعتراف کوسترمش معلوم ایلدم که انك جانبندن

ده یکا رغبت واردر بو کله جك بیتلری کوندردم وصلح ایلدم قطعه نه ما داد در

میان عهد وفام بود جفا کردی وبد مهری بنمودی عهد وفا مصدرك مفعولنه

اضافتیله وفادارلغه عهد یعنی قول وقرار وفایی عهده عطف ایدنلر معنایه واصل
دکللر ایمش بعضلر وصف ترکیبیله الحق محبتلودر دیمکدر ویا حرف مصدریه نبود یا فعل
ماضی مفرد مخاطب کوستردک دیمکدر محصلی استفهام انکاری طریقیله بیوردیغم
سنکله ارامزده وفادارلغه عهدیمز بو قسمیدی یعنی واریدی حاصلی بریکا بریمزه وفادار
اولاوز دیو عهد ایلمشیدک جفا ایلدک محبتسزلک کوستردک یعنی ترک محبت ایلدک
بعض نسخه ده مار ایوینه یار اوقعهده ندا طریقیله بیکبار از جهان دل در تو بستم
ندانستم که برکردی بزودی بیکبار کلیا وبر اوغوردن دیمکدر درتو ده در حرف صله
برکردی بر حرف تأکیده کردی کاف عجمک فتحیله فعل مضارع مفرد مخاطبدر کردیدن
دونمک معناسنه یعنی رجوع ایلمکدر بزودی یا حرف مصاحبت ویا حرف تأکید مصدر
تیزلکله دیمکدر محصلی براوغوردن کوکلمی تمام جهاندن سکا بغلدم بیلمدم که
تیزلکله بنم مهر ومحبتمدن دونوب رجوع ایلیه جکک حاصلی سنک بویله علی الفور
اعراض ایلیه جککی بیلسم براوغوردن سکا کوکلمی بند ایلمزدم هنوزت کو سر صلحست
بازای کزان محبوبتر باشی که بودی هنوزت تا ضمیر خطاب سر سودا وهوا وهوس
معناسنه در صلحه اضافت لامیه بازبونده کیره معناسنه در وای فعل امر مفرد مخاطب
کل معناسنه بازای کیره کل معناسنه در ایکنجی کت ه کلمه دیمکدر دکلدر بعضلر ظن ایلدوکی
کبی کزان که حرف تعلیل ازان اشارتدر اولکی حاله محبوبتر تر ادات تنصیل محبوب
برک دیمکدر باشی فعل مضارع مفرد مخاطب اولاسین دیمکدر که حرف بیان بوده
جایزدر که فعل ماضی مفرد مخاطب اوله وجایزدر که ادات زمانیه اوله محصلی ای
جانان الان اکر سنک صلح وسودا وهواسی واریسه یعنی صلحه میلک واریسه کیرو کل
یعنی بیزدن نفرت ایدوب قاچمه تا کیم محبوبترک اوله سین دیمکدر محصلی
ای جانان اکر سنک صلح سوداکه اوله اولدکیدی ویاکه اوله ایدک سر صلحک
معناسی اکر سنک صلح باشی واریسه دین باشدن خطا ایلمش که اندن زیاده اولماز
حکایت یکی را زنی صاحب جمال بود درگذشت ومادر زن پیر فرتوت بعلت

صداق از مجاورت او چاره نه دیدی یکی ازین طایفه گفت چه گونه در فراق
یار عزیز گفت نادیدن زن بر من چنان دشوار نیست آیة که دیدن مادر زن بعض
نسخه ده زن صاحب جمال واقعدر اضافتله قیاسده بویله اولمقدر گذشت گجدی
یعنی فوت اولدی دیمکدر مادر زن قاین انا پیر فرتوت بیانیه وصف مادر زن فرتوت
بونامش دیمکدر با حرف مصاحبت علت صداق لامیه صداق صادک فتحی و
کسریله کابین دیمکدر بعض نسخه ده بعلت کابین واقعدر محاورت مصاحبت معناسنه
در و مجاورت جمیله قوکشولق دیمکدر چاره درمان دیمکدر چاره فعل ماضی معزد
مخاطب اوله وجایزدر که ادات زمانیه اوله محصول بیت ای جانان الان اگر سنک صلح
وسودا و هواسی واریسه یعنی صلحه میلک واریسه گیر و گل یعنی بیزدن نفرت ایدوب
قاچمه تا گیم محبوبلرک اوله سین دیمکدر محصول بیت ای جانان اگر سنک صلح سوداکی
اولدی اولدیکی ویا گر اولدی ایدک سر صلحک معناسی اگر سنک صلح باشی واریسه
دین باشدن خطا ایلمشکه اندن زیاده اولماز حکایت یکی رازی صاحب جمال
بود در گذشت و مادر زن پیر فرتوت بعلت صداق در خانه بیمانه مجاورت
او بجان رنجیده بی و بحکم صداق از مجاورت او چاره نه دیدی یکی ازین طایفه
گفت چه گونه در فراق یار عزیز گفت نادیدن زن بر من چنان دشوار نیست آیة که
دیدن مادر زن بعض نسخه ده زن صاحب جمال واقعدر اضافتله قیاسده بویله
اولمقدر گذشت گجدی یعنی فوت اولدی دیمکدر مادر زن قاین انا پیر فرتوت
بیانیه وصف مادر زن فرتوت بونامش دیمکدر با حرف مصاحبت علت صداق
صادک فتحی وکسریله کابین دیمکدر بعض نسخه ده بعلت کابین واقعدر مجاورت
مصاحبت معناسنه در و مجاورت جمیله قوکشولق دیمکدر چاره درمان دیمکدر
چاره لغتلرده شابعدر دین مقام بیانده ایهام ایلمش یکی ازین طایفه یعنی اولیلردن
بری دوستلردن بری دین بیلنز ایمش چکونه یا ضمیر خطاب و همزه حرف توسل همزه خطا
بیجوننده دین قابل خطاب کل ایمش دشوار مشکل محصول ترکیب بر ینک بر صاحب

جمال خاتوني وار ایدي قوت اولدي وبیر بونامش قین اناکابین علتیله یعني سببیله
کشنك خانه سنده متمکن وثابت قالدي کشي انك مصاحبتندن جانله رنجیده
ایدي یعني زیاده اینجنوردي وکابین سببیله بیله اولمادن چاره کورمزدي یعني مهرني
ادا ایده مزدي دیکندن بالضرورت بیله اولمغه احتیار ایدردي اولیلردن بر سیبي بو
کون دیردي یا دعریزك فراقندن نیجه سین اول کشي دیردي خاتوني کورملك بکا
اولقدر کوج کلمزکه اناسیني کورمك یعني اناسني کورمکدن مشکل کلور یعني فراق جانان
بکا اولقدر دشوار کلمزکه وصال اغیار مثنوي کل بتاراج رفت وخار بماند گنج برداشتند
ومار بماند باحرف صله وتاراج یغما محصلی کل یغمایه کتدي یعني کلي دیبوشوردیلر
ودیکن یرنده قالدي کنجي یعني دفینه قالدیردیلر ومار یرنده قالدي مشهوردرکه دفینه
قوق بیلدن صکره ییلان تصرف ایدر دیرلر بو کلام اکا کوره دردیرلر دیده برتارك سنان
دیدن خوشتر از روي دوشمنان دیدن دیده نلك مقدم مفعولی صریحیدر وبرتارك
غیر صریحي تارك هرنسنه نك دپه سنه دیرلر سنانده اضافت لامیه در محصلی کوزي
دمورن اوجنده یعني دپه سنده کورملك دوشمنلر یوزیني کورمکدن خوشرکدر یعني یکدر
واجبست از هزاران دوست بریدن تا یکي دشمنت بنایدن دیدن بریدن مصدردر معناسنه
در تا حرف تعلیلدر وشمنت تا ضمیر خطاب دیدن مصدردر دیدن معناسنه محصلی
بیك دوستدن کسلمك واجبدر دوشمنکي کورمکیچون حاصلي بیك دوستدن کچملك
کوك تاکیم بر دوشمنکي کورمیه سین دیمکدر حکایت یاددارم که ایام جوانی کذار
داشتم بکوئي ونظر با ماه روئي در تموزي که حرورش اب دهان بخوشانیدي
وسمومش مغز استخوان بجوشانیدي از ضعیف بشریت تاب افتاب هجر نیاوردم التجا
بسایه دیواري کردم مترقب که کسي زحمت حر تموز از من بر دانیي فرونشاند ناکاه
از تاریکي کهلیز خانه روشنائي دیدم یعني جمالیکه زبان فصاحت از بیان صباحت
او عاجز بماند چنانکه در شب تاریك صبح برایدیا اب حیات از ظلمات بدرایدقدحي
برفاب دردست وشکر در ان ریخته وبعرق در امیخته ندانم که بکلابش مطیب کرده

دم

باقطره چند از کل رویش دران چکیده في الجمله شراب از دست نکارنیش بر کوی فتم و بجوی
وعمر کذشته از کر فتم یاد دادم خاطرمده در کر حرف بیان ایام جواني یا حرف مصدر
کذ داشتم کذا رطوتاردم یعني بکردم بکوی کوي محله معناسنه ویا از معناسنه در ویا
حرف وحدتدر وکوي کاف عربک ضمه سیله محله دیمکدر یا حرف صله ماه روي یا صف
ترکیبي مقصود بود در کر جوان ایکن دلبري محله سنه ملازمت ایدوب دوشدم کجه
جانانیمي سیر ایدرمش تموز شنفدد وزرني اوزره یازلك اورته ایدر که اول اینك ا
ادي جریانده واورته آینك تموزدر وا و جنسك اب در کر اغستسودر پس
تموزي اغستوسله بیان ایلین بیلك اون ایکي اینی بیلمز امش بعض نسخه ده ایام تموز
واقعدر اضافتله که حرف بیان رابط صفت حرور کیجه ایله اسن ایسیجق یل شین ضمیر
تموزه راجعدر آب دهاندن مراد توکرکدر واغز یاریدر بجوشاندي یا حرف حکایه
قورردي دیمکدر والف ونون ادات تعدیه در زیرا خوشیدن لازمدر که قوروبق
دیمکدر وبجوشاندي یازوب نون وجیمله ونون نافیه نك فتحیله قیدایلین ومحلك
معناسیني صحیح ویره نك قصدیني خدا بیلور وانجق سموم کوندوز اسن ایسیجق یلدر وشین
ینه تموزه راجعدر مغز استخوان لامیه در مغز ایلك و بیني و استخوان همزه نك ضمه سیله لوبیله
واو وسمیله کمکدر بجوشاندي یا بنه حرف تاکیددر و یا حرف حکایه قاینتدي دیمکدر
الف ونون بنه ادات تعدیه در ضعف بترتیب لامیه تاب یعني تاب افتاب هجر
لامیه لودر هجر لامیه تاب بونده طاقت دیمکدر وهجر غایتله ایسیجق زمانك کون اورتا
سنه یعني نصف نهارینه دیرلر بنیا وردم کتوردم یعني زیاده ایسیجغه تحمل کتوردم
التجا افتعال بابندن مصدردر صغنمق معناسنه یا حرف صله سایه دیوار لامیه
ویا حرف وحدت بر دیوار کولکه سنه دیمکدر مترقب تفعل بابندن اسم فاعلدر
منتظر معناسنه که حرف بیان کسیي یا حرف وحدت زحمت حر تموز لامیه لودر تموز
ایسیجغنك زحمتي ببردابي یا حرف مصاحبت بر دآب صوق صو و یا حرف وحدت
فرو ادات تاکید نشاند فعل مضارع مفرد غایب صوندیره دیمکدر زیرا نشاندن

مشترکه انجخ دیکمکله صوینه رملت بیننده ناکاه فجأة دیمکدر تاریکی دهلیز خانهٔ
لامیه لودر تاریکی قراکلق یا حرف مصدر وهمزه اضافت ایچوندر کلمشدر دیف
افترا ایلمشلردر ذکر بونده همزه یوقدر دهلیز صوقق قپو سیله او قپوسنک ارالغنه دیرلر
خانهٔ یا حرف وحدت وهمزه حرف توسل روشنایی برایه نلق یعنی جمال یا حرف
وحدت بعض نسخه ده یعنی عبارتی یوقدر بس جمال بدلنده روشنایدن که
حرف رابط صفت زبان فصاحت بیانیه دربیان صباحت ده بویله درصباحت جمال
وحسن معناسنه دربر آید طلوع ایلیه دیمکدر بدر آید چیقه دیمکدر قندچی یا حرف
وحدت برف اب فانک سکونیله قارلی صو دیمکدر ترکیبی مزجی قبیلندندر وصف
ترکیبی دینلر خطا دیمشلر مطیب اسم مفعولدر تفعیل بابندن کوزل قوقلی دیمکدر یا
حرف عطف قطره چند بیانیه ویا خود اضافتینه حکم اولنمیه ویا حرف وحدت وهمزه
حرف توسل اوله بو اولیدر اضافتدن وچکیده بونده طاموزمش معناسنه در دست
نکاری بیانیه لغتده منقش دیمکدر پس حقیقتده محمول اولورسه شربتی کتورن نسنه
جنسی اولمق کرک واکی کوزل ومقبول الذت عبارت ایسه محبوب جنسی اولمق دیمکندر
بر کوفتم قادردم یعنی الدم بعض نسخه ده بستدم واقعدر فعل ماضی متکلم وحده الدم
دیمکدر بخوردم بونده ایچدم دیمکدر از سر کرفتم باشدن طوتدم دیمکدر یعنی استیناف
ایلدم مخصص لرکب یاد مده درکم جوانلق زمانده بر محله یه ملازمت ایدردم یعنی بر محله
ده جوان سوردم داخی محله سنه واروب انی سیر ایدردم یعنی جمال باکمالینه نظر ایدر
دم بر تموز آینده کرانک حروری آب دهانی کمال حرارتندن قورودردی وسموی
کمیکلرن ایلکینی زیاده ایسیجغندن قینادردی ضعف بشریتمدن هجر آفتابنه طاقت
کتورمدم بس بر دیوارک سایه سنه صغندم یعنی پناه ایلدم مترقب ومنتظر اولدم کم حا
کم بر کیمسه تموزک حرارتنی وشدت زحمتنی بندن بر صوق صو ایله صوینه یعنی ازاله ایلیه
ناکاه براوک دهلیزی قراکلغندن بر آیدنلق کوردم یعنی بر جمال کم زبان فصاحت
انک کوزلکنی وحسنی بیاندن عاجز قالور شویله کم قراکلق کیجه ده صبح طلوع ایلیه

ویااب

ویا آب حیات ظلماتدن چیقوب ظاهر اولور بر قدح قارلی صو الدم واکا شکر دوکمش حاصلی
قارلی شکرلی شربتدن عبارتدر و عرقله قارشدرمش یعنی کل صوبی قتمش بیلمزم شربتی نفس
امرده کلابیله می مطیب ایلمش یوقسه زمان ایسیجغندن بر بیچه قطره یوزیکی کولندن می
اکا طامزرمش ایدی حاصلی کلام شرابی انک دست بکاریندن الدم وایچیدم وکچمش
عمری ینه باشدن طوتدم یعنی تازه عمر کسب ایلدم بیت ظلماء بقلبی لا یکاد یسیغه رشف
الذلال ولو شربت بحورا ظلماء الف مقصوره عطش وزنی معناسنه یا حرف ظرف عطف مقدر
حاصل کلامه سنه متعلق قلبی یا ضمیر متکلم متعلق ومتعلق اعرابدن محلا مرفوع خبر مبتدادر
ظلماء در وظلماء نکره موصوفه در تقدیر ظلماء شدید نعم لا یکاد افعال مقاربه دندر تقریب
اولماز دیمکدر یسیغ فعل مضارع مفرد مذکر غایب بسیغه افعال بابندن وضمیر مذکر ظلمایه راجعدر
یزیله دیمکدر یعنی تسکین ایدوب کیدرمز دیمکدر رشف الذلال لامیه یعنی مصدرک
مفعولنه اضافتیدر رشفه انک فتحی وشینک سکونیله بر نسنه صومق مثلا انجیر وامرود
صومق کبی رشف لفظا مرفوع بسیغه فاعلیدر رشیفی سریشه یله بیان ایلین رشله [?]
فرق ایلمامیش ولو ادات وصل لا یکادیه شربت فعل ماضی نفس متکلم وحده در علم ما
بحور جمع بحر دکزلر دیمکدر محصول بیت قلبمده بر عظیم وشدید عطش یعنی تشنه
لک حاصلدر انی سوینک روب ازاله ایلمکه یعنی کسر ایلمکه تقریب اولماز حاصلی اول
عطشی بندن کیدرمکه ممکن دکل صافی صویی صوره صوره ایچملکه صافی صودن دکزلرده
ایچسم عطشم کسر ایلمیه رشفی تعیین ایله یخا زیرا صویی صو صوره ایچملک صوسزلغی تسکینه
اغندرنکه ضرب المثلدر وارد را لرشف انقع دیو یعنی صوره صوره ایچملک عطشی
ارتق کسر ایدر دیمکدر قطعه خرم آن فرخنده طالع راکه چشم   برچنین روی او فتد
هر بامداد خرم خای معجمه نک ضمیله ورای مهمله نک فتحیله وتشدیدیله شادق
دیمکدر فرخنده فانک خانک فتحه لریله مبارک دیمکدر طالعله صفه ترکیبیدر خرم وشاد
معناسنه اولدر وعجی تعبیرجه را حرف زایده اولور اما معنای مصدریت متضمن اولسه
را حرف تخصیص اولور ذکر حرف رابط صفت چشم مصراع ثانیه مرهوندر تقدیری

ایچمشش

درضرورت وزن ایچون خذف ایصال اولدیغی چشمک میمی ضرورت وزن ایچون تلفظ اولنماز
دیلرذایه سویلمشلر اوقاد واوله دوشه دیمکدر بامداد بونده صباح معناسنه در محصل بیت
سعادت وسروراول مبارک وقوتلی طالعلی کیمسه نکدرکه انلرک چشمی بویخلین رویه دوشه
هرصباح یعنی دولت وسرور هرصباح بویخی کورنکدر ویوزینه باقنکدر مست مجی بیده
کوردنیم شب مست ساقی روز محشر بامداد مستجی لامیه دربیه اربابی عربلک کسریله
اویانق دیمکدر نیم شب اضافت فی معناسنه در نصف اللیله دیمکدر مست ساقی شتا قیده
لامیه در روز محشرده بویله در بامداد ایرته دیمکدر محصل بیت شرابک مستی یعنی خرده
سرخوش اولان نصف اللیلده بیدار اولوب یعنی هشیار اولوب وسرخوش شلقدن آیلدلر اما ساقینک
مستی محشرکوننده طکله یعنی محشرکوننک صباحی ایلدر حکایت سالی سلطان محمود خوارزم
شاه باخطای برای مصلحتی صلح اختیار کرد بجامع کاشغر رامدم پیری دیدم دنا خوبی
بغایت اعتدال ونهایت جمال چنانکه درمثال اوکفته انه سالی باحرف وحدت محمود
خوارزم شاه بیانیه در بواول سلطان محموددرکه هلاکو ایله محاربه ایدوب انده شهید اولا
اولدیغی باحرف مع خطادن مضاف محذوف وقدر ملک خطا دیمکدر اول زماننده خطا وختن
کافرستان ایدی خطا فتحا ایله درکسرخا ایله خطادر برای مصلحتی لامیه در بومصلحت
ایچون دیمکدر بوکلام جواب وسؤال مقدردرکانه سؤال کلدیکه اسلام پادشاهی سنه
ضرورت ایچون کافرله صلح اختیار ایلدی جوابی برای مصلحتیه دفته در صلح کردکی منفعتی
اولدی واختیار تابنیجی اول زمانده حضرت شیخ سلطان محمودک استادی ومصاحبی
ایمش وبوشیخک سیاحتی زمانی ایمش پس حضرت شیخی خطا پادشاهنه ایلچیلک طریقیله
ارسال ایدر کاشغر ترکستان شهرلرندن برینک اسمیدرکه طائفه نقشبندیه دن حضرت
سعدالدینک شهریدرکه حضرت مولانا جامینک پیرارشادیدر وقزلرینک بریسی
حضرت ملایه ویرمش وبریخیر رشحات صاحبی صفی یه ویرمش قدس الله ارواحهم
پسری یاحرف وحدت باحرف ظرف غایت اعتدال ونهایت جمال لامیه لردر محصل ترکیب
برسنه سلطان محمود خوارزم شاه خطا ملکستنک پادشاهیله برمصلحت ایچون مصلح اختیار ایلدی

ایله یلر یعنی بنی خطایه ارسال ایلدیکه ارزیمی اصلاح ایلیم کاشر شهرینک براولور جامعی
وارددرکه مشهوردر عالمده اول شهره واروب قونه قده اول جامعک سیرنه واروب کیردم برسپر
کوردم اول جامعده کوزلکده غایتده اولده ونهایت جمالده شویله که انک مثالنده د
دیمشلر در نظم معلمت همه شوخی ودلبری آموخت جفا وناز وعتاب وستمکری آموخت
معلم مبتدا وتای ضمیر معناده آموخته مقید درضمیری منصوب متصل معناسنه شوخ
بونک کبی یرلرده ایسیجق قیلی دیمکدر مطبوع معناسنه ویا حرف مصدر دلبری یاسیده
بویله در آموخت فعل ماضی مفرد غایب متعدی اوکرتدی دیمکدر خبر مبتدادر عتاب مفاعله
بابندن مصدر ثلاثیده قاقیمق وازارلمق معناسنه در ستم سینک کسریله ظلم معناسنه در
وکرادات فاعلدر جی معناسنه کاردن مخففدر ویا حرف مصدر آموخت عطف اولنه
محصول بیت معلمت سکاشوخلق ودلبرلک اوکرتدی یعنی سکا همان بونلری اوکرتدی
جفادنی تازه دنی ظالملک اوکرتدی درسک همان بونلری ایلدی وجایزدرکه بو ایکی فعل
معنای استفهامی متضمن اوله یعنی همان بونلری اوکرتدی هیچ بیچاره عشاقه رحمت
اوکرتمدی اوله من آدمی بچنین شکل وخوی وقد وروش ندیده ام مکراین شیوه
ازپری آموخت بوندن آموخت فعل لازمدر وآیکی سابقلر متعدیدی ابدی یعنی اوکرتدی
لازمله متعدیدی بیننده روش اسم مصدردر بوریش معناسنه مکرکانه معناسنه
محصول بیت شیخ حضرتلری خطابدن غیبته التفات ایدوب بیوردر بن نوع بنی آدمی بو بچلین
شکل وخوی وقد وروش واسلوبله کورمشم پس کانه بوناز وشیوه بو بیت اوکرنمشدر
یعنی آدمیده اولمیجه پریدن اوکرنمشدر بیتلر اولنده نظم یرینه رباعی یازنلر نظم عجمده
عجب متصرفلر در مقدمه نحو زمخشری در دستش خوانه ضرب زید عمرا وکان المتعدی
عمرا کفتم ای پسر خوارزم وخطا صلح کردند وزید ایه وعمرورا همچنان خصومت باقیست
بخندید ومولدم پرسید کفتم خاک شیراز کفت از سخنان سعدی چه داری کفتم مقدمه
نحو لامیه وزمخشری یه اضافتده بویله در نقدیری محمود زمخشری ادر مقدمه دن
مراد متن انموذج در زمخشر خوارزم ناحیه سنده برکوی اسمیدرکه کشاف صاحبی

كذا

اول كويه نده اسمي محمود در ور زمخشر نام قريه منسوبدر زمخشري نسبت سيد همي خوانه
اوقوردي ديمكدر ضرب زيد عمرا زيد عمروي ضرب ايلدي وكان المتعدي يعني اورلمش
عمرو اولدي عمرو ادات تخصيص همچنان انجلين ديمكدر يعني ولكي كبي خصوصيت باقيست
بوكلام استفهامي متضمن در خصوصيتي باقيميدر ديمكدر مولد اسم مكاندر مجلس كبي جبه
داري نك وارديمكدر يعني مخصوص تركيب مذكور پس لت زمخشري يه منسوب نحو
سي السنده ايدي اوقو ضرب زيد عمروي ضرب ايلدي حال بوكه متعدي ومضروب
اولدي اندن بو تركيبي ايشه بخه ديدم اي پسر خوارزم وخطا صلح ايله يلر وزيد
خصوصيتي عين الاول باقيميدر بر بو سوزدن كولدي ومولدم صوردي ديدم خاك
شيراز ديدي سعدي سوز لرندن نلح واردر قطعه بليت بنحوي يصول مغا
علي كزيد في مقابلة العمر بليت فعل ماضي متكلم وحده مبني للمفعول نصر بابندن ناقص
واويندن مبتلا اولدم ديمكدر باحرف صله بليت يه متعلق نحوي نونك فتحي وحانك
سكونيله يايي نسبتله اسم منسوبدر تقديري بمحبوب نحوي ديمكدر يصول فعل مضارع
مفرد مذكر غايب نصر بابندن اجوف واويندن حمله وهجوم ايدر ديمكدر فاعلي تحتنده
نده راجع ضمير در جمله فعليه اعرابدن محلا مجرور وصفت نحويه در مغاضبا مفاعله بابندن
اسم فاعلدر يصول فاعلندن حال اولمغله منصوب اولمش علي جار مجرور يصول يه ويا
مغاضبا كلمه سنه متعلقدر كزيد كاف جمله مثل معناسنه محلا منصوب مصدر
محذوفك صفتيدر تقديري يصول صولة مثل صولة زيد في مقابلة العمر مخصص
بر نحو اوقوجي محبوبه مبتلا اولدم كه بكا حمله وهجوم ايدر غضبناك اولدوغي حالده
يا خود بكا غضبلي اولدوغي حالده حمله وهجوم ايدر زيدك عمرو مقابله سنده حمله
وهجومي كبي علي جر ذيل يوفع راسه وهل يستقيم الرفع من عامل الجر علي حرف جر حي
مجروردر علي ايله وذيل اضافتله علي مجروريله محلا منصوب حالدر ليس يرفع فاعلي
كه نحويه ضرورت وزيد نحودن مقدم اولمشدر راس لفظا منصوب مفعول يرفع در وضمير
كينه نحويه راجعدر واو حرف ابتدا هل استفهام يستقيم فعل مضارع مفرد مذكر غايبدر

استفعال

استفعال بابندن الرفع لفظا مرفوع فاعلیدر مراد اقسام اعرابدن اولان رفعدر ایهام
طریقیله من حرف جر یستقیم به متعلق عامل جر اسم فاعلك مفعولنه اضافتیدر بو مصراع
استفهام انکاری طریقیله واقعدر وایهام لطیفی مشتمل فقد بر محصل ترکیب یعنی مذکور نحوی
یوروکده باشنی قالدرمز انکین چکیجی ولدوغی حالده یعنی کیمسه یه اعتبار والتفات
ایلمز بلکه بودانه تکبر وناز وشیوه ایله انکین چکرلت یعنی سوریه وسورکلیه رك کیدرنته
که متکبر اولان محبوبلرك عادتیدر معلوم اولاکم اکابر ناسك انکلری یعنی لباسلری اوزون
اولوردیر اوزون لباس ایدنملع فقه تکلری وارددر اما فقرانك اوزون اولماز قصه اولور
زیرا اوزون لباس بحجمکه وسعتلری اولماز پس جرذیل وسعتدن واکابرلکدن کنا
یه‌دنتکه حضرت شیخ بوستانده بیوردبیت بسا تلخ عیشان تلخی چشان که در خلد
باشند دامن کشان وعامل جردن هرگز رفع مستقیم اولورمی یعنی رفع عملین ایلین
عوامل غیریدر وجر عملنی ایلیین غیری پس عامل جاردن رفع عملی راست دکل بو کلام
منصف جانبندن نحوی جوانه بیجون اعتباردر یعنی انکین چکرك تکبر انه ناز وشیوه
ایله یوردکده باشنی قالدروب کیمسه یه اعتبار والتفات ایلمه‌وکنه حاصلی عامل جار
رافع اولماز لختی بانه نیشه فرو رفت غالب اشعارا ودرین زمین بزبان فارسیست
اکی بکو بی بفهم نو دیکرباشه کلم الناس علی قدر عقولهم کفت لخت بونده پاره معناسنه
در و یا حرف وحدت بر پاره دیمکدر وبا حرف صله انه نیشه بونده فکر معناسنه در فرو رفت
باتدی وطالدی معناسنه در زیرا رفت فرو ایله مستعمل اولدقده بو معنایی متضمن
اولور غالبا اشعارا ولامیه لردر غالب بونده اکثر معناسنه در درین زمین بو یرده یعنی
دیار کاشغرده اکی بکوبی یعنی اکی نجوانی بفهم با حرف صله کلم فعل امر مفرد مذکر مخاطب
تفعیل بابندن سویله دیمکدر الناس لفظا منصوب مفعولیدر علی حرف جر کلمه متعلق
قدر عقول مصدرك فاعلنه اضافتیدر وضمیره اضافت لامیه در محصل ترکیب بن بو ایکی
عربی بیتی اوقویجه بر پاره فکره طالدی ودیدی سعه بینك اکثر واغلب اشعاری بو
بو یارده زبان فارسیله در اکی فارسی شعرنی اوقورسلع فهمه یقرب تعرف اولورنته

كه حضرت محمد صلی الله تعالی علیه وسلم بیورمش ناسه یعنی خلقه عقللری مقدارنجه
سویله یعنی کلدکی قدری سوزی سویله دیمکدر بنده دیدم مثنوی طبع تراتا هوس نحو شده
صورت عقل ازدل ما محو شده طبع تو لامیه ورا ادات تخصیص تا حرف ابتدا در زمانده
منه کبی عربیده هوس نحو مصدرک مفعولنه اضافتیدر صورت عقل بیانیه دل ما لامیه
محو شده زیرا بو علم معقولاتدر دکلدر وسماعی مسائلی قیاسندن زیاده در وکثرتندن ضبط واحاطه
سی حیز امتناعده در وبو علمده اقوال علما نامعدود واختلافات مشایخ نامحدود
وبیوردو عجبا کلام کلام مجازی اولمقده جایز یعنی حقیقی اولمیوب ادعایی اوله فتأمل بس دیسی
اغیاردن اوتودو عجبا صورت عقلمز محو اولدی دینلر مقامه مناسب علیت سوق ایلمشلر
محصول بیت ای جانان اول زماندن بری که سنک طبعکک نحو هوسی اولدی یعنی
طبیعتک علم نحوه هوس ایدوب میل ایده لی بیزم کوکلمزدن عقل صورتی محو اولدی
یعنی کوکلمزدن عقل زایل اولدی زیرا مسائلی چوق وسزاسیه نازک مزاج حفظنه وضبطنه
زحمت چکرسین پس بیچاره اجدیغمزدن لایعقل اولمشز ای دل عشاق بدام تو صید
ما بتو مشغول و تو با عمرو زید ای حرف ندا منادی محذوف ای جانان دیمکدر دل عشاق
لامیه ومقصود بالندا بس منادی محذوفه صفت طوتانلر بو استعمالدن ذره دکلو آکاه
دکللر ایمش با حرف صله دام تو لامیه صید بونده مصید معناسنه در یعنی مصدرک
مفعول معناسنه در شکار دیمکدر بتو با حرف صله وبا حرف مصاحب با عمرو یاسیه بویله
در محصول بیت ای جانان عشاقک کوکلی سنک طوزاغکه شکار در یعنی عشاقک کوکللری
هب ضبطکه المشسین بیز سکا مشغولیز وسن عمرو زیده یعنی بیز سنکله مقیدایز وسن
اغیار ایله مصراع ثانیده ایهام وار در تأمل تدبر بامدادان که عزم سفر مصمم شده مکو
کسی از کار وایمان کفته بودش که فاردن سعه یست دیدم کردوان امده وتلطف کرده
وبرو داع تأسف خورد که چندین روز چرا نکفیتی که منم تا شکر قدوم بزرکان راه
بجه هست میان بستمی بامدادان یعنی مصاحب واقع اولان کونک ایرته سی دیمکدر
ویا مطلق ایرته که حرف رابط صفت عزم سفر مصدرک مفعولنه اضافتیدر مصمم

تفصیل

تفعیل بابندن اسم مفعولدر مقرر دیمکدر مکر کاته دیمکدر از حرف تبیین گفته بود ش پسره
دیمش ایمش دیمکدر بکر حرف بیان فلان یعنی سنکله دون مصاحبا ایدن سعدیه دیشو دیدم
کوردم که حرف بیان دروان صفت مشبهه در دوبه نندن بله رك دیمکدر تلطف ملایمت
دیمکدر وداع واولت فحیله بونده فراق مراد در چندین روز بو قدر کون دیمکدر چرا
نیچون دیمکدر نکیفتی فعل نهی مستقبل مفرد مخاطب کر منم یعنی سعدی یم دیو تا حرف تعلیل
شکر قدوم بزرکان لامیه لردر وراادات تعلیل بخدمت با حرف بستی یا حرف حکایه
محصول ترکیب ایرته سی که عزم سفر مقرر اولدیکی مکر کاروان دن یعنی یولداشلرمزدن
بر کمسنه منکو پسره دیمش نیچون که ایشته بو سعدیه کوردم بیله رك یانمه کلدی
وتلطف ایدوب ملایمت کوستردی ووداعه وفراقه تأسف ایدوب غصه چکدی که
بو قدر کونکه بو شهرده اقامت ایدوب اکلندك نیچون دیمدك کر بن سعدی یم تا کیم
اولولرك کلمه سی شکرانه سیچون خدمته بیل بغلیه یم بستی یاسنه حرف تمنی دین معناسی
بیلمز ایمش حضرت شیخك بامداددان بیوردوغه چندین روز بیوردوغی بیننده ظاهر
منافات اکلنور تأمل تدبر مصراع باوجودت زمن وازدنیا مه کر منم محصول مصراعی سنك
وجودکله بندن اوازکلمه یکه بن سعدی یم دیم حاصلی سنك قتکده عقلمی حیرت الدی
شویله که کندومی بتردوکمکدن بنم دیمکه مالك اولمادم بو مصراعك تعلیللنده زیرا یلیدر
محو اولور کنشك طلوعی قتنده دین مناسبتسز سویلمش کفتا چه شود کر درین بقعه
چند روز بر اسایی تا از خدمت مستفید شویم کفتم نتوانم کر بحکم این حکایت بقعه دن
مراد شهر کاشغر دربر حرف تاکید اسایی فعل مضارع مفرد مخاطبه در راحت اوله سین
یعنی دیکلنه سین تا حرف تعلیل از خدمت بعض نسخه ده بخدمت واقعدر مال
بردر محصول ترکیب پسر دیدیکی نه اولور که بو دیارده بر نیچه کون اسایش بولسك تا کیم
خدمت شریفکدن مستفید اولیه لم بن دیدم قادر دکلم بو حکایه سبیله مثنوی بزرکی
دیدم اندر کوهساری قناعت کرده از دنیا بغاری بزرکی یا حرف وحدت دیدمك
مقدم مفعولیدر کوهسار طاغلق دیمکدر زیرا سار مبالغه افاده ایدر بغاری یا

با حرف ظرف غار مغاره ویا حرف وحدت محصل بیت بر طاغده بر اولو کمیسه کوردم دنیا وما
فیها سندن اعراض وفراغت ایدوب بر مغاره ده قناعت ایدوب اوتورمش چو اکفتم بشهر
اندر نیایی کر بار بند از دل بر کشایی چو اکفتم تقدیری کفتم چو اه در ضرورت وزن ایچون
قلب مکان ایلدی بشهر با حرف صله اندر ایی تأکید ایچون نیایی فعل نفی مستقبل مخاطب
کلمزسین دیمکدر کر حرف تعلیل بار بند بیابنه در اکثر نسخ ده بویله واقعدر واقل قلیلده
باری بایله واقعدر وبونك ایله قرینته اولوب معناسنی بر کره کو کلدن بندی چوزه سین
یعنی غمی دفع ایده سین دین ایکی وجهله خطا ایلمش باری کره معناسنه اخذ ایلمسه
وبندی غم معناسنه بونه خود باردن مرادیو کدر وبنددن اکل وشرب وسایر لوازم
انسانیه در وبند قید معناسنه اولدوغنه بر کشایی لیل واضحدر بر حرف تأکید کشایی
فعل مضارع مفرد مخاطب اچا سین دیمکدر محصل بیت دیدم شهره نیچون کلمزسین تا کیم
قید احتیاجات یوکیی کو کلدن اچا سین یعنی ازاله ودفع ایلیه سین بکفتا بجا
پری رویان نغزند چو کل بسیار شد پیلان بلغزند پری رویا وصف ترکیبی الف
ونون ادات جمعدر نغز کوکجك یعنی ایی معناسنه بونده کوزل مراددر کل کاف عجمله
کسریله بلچوقدر بلغزند فعل مضارع جمع غایبدر طایزلر دیمکدر محصل بیت مغاره دن
تشبیه نیچون شهره کلمزسین دیدیکیمده اندهکی کوزل پری رولو وار دکه بریچا بولنمین
چیقار در لر مصراع ثانی مقام تعلیلده در یعنی چونکه بالچق چوق اوله فیللر البته طایزر
اشتر کیبی زیرا ایغلی ولماز یعنی هر نقدر کر عابد وزاهد ایسه ده کوزللر چوق اولجه
بی اختیار کو کل میل ایدر این بکفتم وبوسه بر سر وروی هم دیکر دادیم وداع کردیم
هم دیکی بریا بر یمزلك دیمکدر بعض نسخه ده هم دیکی برینه یك دیکی واقعدر
مال بودر محصل ترکیب بو بیتلری سویلدم یعنی اوقودم وبریا بر یمزلك باشنی وبو
زنی اوپدك وداع ایلدك یعنی ایر یلشه لك مثنوی بوسه دادن بروی یادوست
چه سود هم دران لحظه کردنش بدرود لحظه بونده ساعت معناسنه در کردنش
شین دوسته راجع دریدرود بای عجمله استعمال ایدر عجم ورومیلر بای عربیله

اسلمك معناسنه عربجه تحيت دیرلر مثلا سوزه کیرن کشیه سنی خدایه اصمرلدق دیمکه
ویرینه قلانر بویله دیبوب شاد واسن قال دیمکدر بیهوده دیرلر محصول بیت دوستک وجانانك رونیه بوسه ویرملك یعنی کیده جك زمانده یوزن اوپملك نه فائده وهم اول وقتده
اني بیهوده ایلمك یعنی اسنلملك نه فائده زیرا تاثیر الم ومحنت فراقکنه باقیه‌دك تحیت
ودرود‌له سنه نفع اولماز سیب کوني وداع یاران کرد رويّ ازین نیمه سرخ وزان
سوزرد سیبنك کسریله المادر کونی کاف نه معناسنه در وداع تودیع معناسنه اسمدر
سلام تسلیم معناسنه وکلام تکلیم معناسنه اولدوغی کبی یاران‌ه اضافتی مصدرك مفعولنه
اضافتیدر روی تعبیری رویش در ازین نیمه ازین سود دیمکدر سرخ تعبیری سرخست
درزان سو اول جانبدن زرد یعنی زرد ست در محصول بیت الما کوی که یاران‌ه تودیع
ایلدي یعنی دوستلرندن مهجور ومفروق اولدی که یوزینك برجانبي قزل واول
برجانبي صاریدر یعنی فراق المنزدن نصفی زرد اولمش حاصلی اتش عشقله نصفی
قزرمش والم ومحنت فراقله نصفی صارمش معلوم اولا که ازین وازان بیننده تقابل
اولدوغی ادات تعلیل اعتبار ایلمشلر اجل معناسنه بونده سو لفظنه نصف معناسني
ویرملك مجازادر مثنوی یرینه بو قطعه نك ابیاتي اولنده بیت یازان سهو ایلمش
ان لم امت یوم الوداع تاسفا لاتحسبوني في المودة منصفا ان حرف شرط امت فعل
مجحد مطلق وحده در مات یموت‌دن یعنی نصر یابنك اجوف واویسندن اولمشدر دیمکدر
یوم ظرف زمانندر وداعه اضافتي في معناسنه در وداع واولك تحقیله سابقا ذکر
اولان کبی دراما واولك کسریله مفاعله بابنك مصدر ثانیسندر تاسف تفعل بابندن
مصدر در انتصابي تمییز لغله ویا حالیله در تاسفا تقدیرنده در لاتحسبوا فعل نهي
جمع مذکر مخاطب علم بابندن حرف وقایه ویا ضمیر منصوب متصل مفعولي في المودة
جار مجرور منصفه متعلق در منصف اسم فاعل در افعال بابندن تحسبونك مفعول
ثانیسیدر محصول بیت وداع جانان کوننده غم وغصه جهتندن اکر اولمز سم یعني
فراق جانانندن غمناك اولوب اولمزسم محبت ومودتده بني منصف یعني اهل انصاف

حساب ایلمم حاصلی یعنی عاشق ظن ایلمك وعشق جانانه‌ده بكا صادق دیمك بو بیت
حضرت سیخك برغزلنك مطلیعه‌سیدر ومابعدی اوقفت راحلتی بارض مودع وبكیت
حتی ان بلت الموقفا من مات لا ابتکوا علیه ترحما وابکوا الحی فارق المنا لفا حکایت
خرقه پوشی در کاروان حجاز همراه ما بود یکی از امرای عرب مرا گفت در بیابان بجنیه
بود تا نفقه عیال کند ناگاه دزدان خفاجه بر کاروان زدند وپاك ببردند بازرگانان
گریه وزاری کردن گرفتند وفریاد بی فایده خواندن خرقه پوش وصف ترکیبدر
ویا حرف وحدت برخرقه کیجی یعنی برفقیر کاروان حجاز لامیه حجازدن مراد مکه
در بو ندن غیری بو کتابده بر ایکی یرده بو یله بیور مشدر همراه لامیه امرا امیرك جمعیدر
بك معناسنه عربه اضافت لامیه در یونلك کبی یرلرده ادات مفعول اولان رای تاکیده
ایدر تا حرف تعلیل نفقه عیال عینك کسریله جمع عیل در عینك فتحی ویانك تشدیدی
کسریله فقیر دیمکدر دزدان خفاجه خفاجه حرامیلر دیمکدر خانك فتحی وجیم معجمه
ایله بنی عامردن بر قبیله اسمیدر پاك ببردند جمیع مالکی الدیلر هیچ نسنه قومادیلر
دیمکدر محصول ترکیب برخرقه پوش فقیر کاروان حجازده بزه یولداش اولدی عرب
بکلرندن بریسی بو فقیره بوز التون بغشلمدی تا کیم اهل وعیاله نفقه ایلیه ناگاه خفاجه
حرامیلری کاروانی اوردیلر یعنی قافله بصه‌دیلر وجمیع مالکی الدیلر هیچ نسنه
قومادیلر بازرگانی گریه وزاری یعنی ناله وفغان ایلمکه باشلدیلر وبی فایده
فریاد اوقومغه باشلدیلر یعنی ایلدیلر بیت گر تضرع کنی وگر فریاد دزد زر باز پس
نخواهد داد تضرع تفعل بابندن مصدردر زاریلق ایلمك معناسنه دزد مبتدا
نخواهد داد خبری وزر خبرك مفعولی وبازپس اصلنده بازوپس ایدی عطف
تفسیری طریقیله صکره ترکیب ایدوب بازپس دیدیلر معناسنه گیرو صکره دیمکدر
استعمالده اکاده دکل ایمش محصول خطاب عام طریقیله بیورر اگر تضرع واگر فریاد
ایله‌سك حرامی التونی گیرو ویرمسه گرد دیمکدر ماکیان درویش کمر بر قرار خود مانده
بود وتغیر درو نیامده گفتم مگر معلوم ترا نبردند گفت بلی بردند ولیکن مرا با آن

چندان الفتی بنود کز بمفارقت آن خسته دل باشم الفتی یا حرف تنکیر محصول ترکیب جمع اهل قافله
فریاد و فغان ایلدیلر الا اول درویش کز کندیکی قراری و ثباتی اوزره قالمشیدی و اکا هیچ
وجهله تغییر کلمشیدی دیدم مکر اول سنک معلومکی المادیلر اول دیدی بلی الدیلر اما
بنم اکا اولقدر الفت و محبتم یوغیدی کز انک مفارقتی سببیله خسته دل اولام بیت
نباید بستن اندر چیز و کس دل که دل برداشتن کاریست مشکل نباید فعل نهی مستقبل
کوکمز دیمکدر بانده ادات صله چیز اشیادن عبارتدر کس انساندن کز حرف تعلیل کاری
یا حرف وحدت مشکل کاره صفتدر محصول ترکیب نسنه یه و کمسنه یه کوکل باغلمق کرکمز یعنی
هیچ برشیئه تعلق قلب جایز دکل زیرا اندن کوکل قالدرمق مشکل ایشدر چیزی کمسه اضافت
ایلین کمسنه موافق حال منست انچه تو کفتی کرم اد عهد جوانی با جوانی اتفاق مخالطت
بود و صدق مودت بیمثابتی که قبله چشم جمال او بودی و سرمایه عمرم وصال او محصول ترکیب
درویش حالنی بیان ایدیجک بن درویشه دیدم اول نسنه که سن سویلدک بنم حالمه موافقدر
کز بنم جوانلق زمانمده برجوانله اتفاق اختلاطم وار ایدی و صدق مودتم بو مرتبه ده که کوزمک
قبله سی انک جمالی ایدی دخی عمرمک سود و سرمایه سی انک وصالی قطعه مکر ملائکه
آسمان و کرنه بشر بحسن صورت او در زمین نخواهد بود مکر بونلک کبی یرلرده ترجی معناسنه
متضمن اولور و کرنه الا معناسنه بشر مصراع ثانیه مرهوندر بحسن با حرف مصاحبت حسن
صورت او اضافتلری لامیه در زمین دن نون تأکیده ضرورت و زنیچون حذف اولنمشدر
زیرا در حرف معناسنه در و یا حرف نسبت و نون حرف تأکید نسبت و ارض بارد بالطبع
اولدیغیچون اکا زمین اسم ایلدیلر فاحفظ محصول ترکیب مکر آسماندن ملائکه انک حسن صورتی شکل
اولر والا یر یوزنده بشر انک حسن صورتیله اولمیسر یکلمه یعنی اکا مشابه و نظیر مکر فلکده
ملک اوله یوقسه یر یوزنده اکا مشابه بشر اولماز بد و سیکه حرامست بعد از و صحبت
که هیچ نطفه چو او آدمی نخواهد بود به و سی یا حرف قسم و یا حرف قسم و یا حرف وحدت
و یا حرف مصدر که حرف رابط صفت و یا حرف بیان حرامست مقدم خبر و صحبت مؤخر مبتدا
کز حرف بیان نطفه بونده ارلک صوینه دیرلر اما مبنی عمده محصول ترکیب بر دوست حقیچون

انجلين دوست كه انه نصكره بر غيره دوستله صحبت حرامدر كه هيچ برادم نطفه سيچ
انلر كبي ادمي اولميسر در دوستيجا حرف مصدر اولنجه مصراع ثانيده كه حرف تعليل ولور
غفلت اولنميه ناكاه پاي وجودش بكل اجل فرو رفت ودود فراق از دوده دمانش
برامد روزها بر سر خاكش مجاورت كردم واز جمله بيتها كه در فراق او كفتم اين بود پاي
وجود بيانيه با حرف صله كل اجلده بيانيه فرو رفت باندي ديمكدر دوده فراق بيانيه
دودمان قوم وقبيله ديمكدر بر حرف استعلا سر خاك مقبره اوجي ديمكدر مجاورت علة معنا
بابندن مصدر در قونشلق معناسنه اما بونده ملازمت ومداومت مراد در جمله بيتها
لاميه در كر حرف رابط صفت مخصوص تركيب ناكاه منكور جوانك پاي وجودي كل اجله
باندي وفراق دودوني قوم قبيله سندن قالمدي يعني ماتمين چكه يلر بنده نيجه زمان
مقبره سي اوجنده مجاور وملازم اولدم انك فراقندن سويلدوكم ابياتدن بونلر بعضي
در قطعه كاش كان روز كه در پاي تو شد خار اجل دست كيتي بزدي تيغ هلاكم
بر سر كاش كاشكي معناسنه در كه حرف بيان آن روز اول كون ديمكدر كه حرف رابط
صفت در حرف صله پاي تو لاميه شد رفت معناسنه در خار اجل بيانيه دست كيتي
لاميه در مجازا بزدي حكايت حال ماضي وار ايدي ديمكدر تيغ هلاك بيانيه در مجا
ميم متكلم معناده سره مقيده در مخصوص تركيب كاشكي اول كون كه سنك اياغكه كتدي يعني
باندي اجل ديكني دست كيتي باشمه هلاك تيغني اورا وكلدي يعني نه اوليدي سن
اولدكده بنده هلاك اولوب كيده يدم تا درين روز جهان بي تو نديدي جسم اين
منم بر سر خاك تو كر خاكم بر سر تا حرف تعليل جهان نديدي نك مفعول صريحيدر وبي
تو غير صريحي وجسم فاعلي اين بونده ايشته معناسنه اسم اشارتدر بر سر خاك تو لاميه
لردر كر حرف تمني خاكم بر سر ميم متكلم معناده سره مقيده در دعاء عليه در طراق باشمه
ديمكدر مخصوص تركيب نوليدي بن هلاك اوليدم تا كيم بو كونده جهاني سن سز كورمزدم
كورميدي ايشته بنم سنك مقبرك اوجنده كه طراق باشمه يعني طپراق باشمه اولسون
ديمكدر جهانده جانانسز قالدوغنه كندويه بد دعا ايدر قطعه انكم قرارش نكرفتي

وجواب

وخواب تا گل ونسرین نفشاندی نخست انکه اصلنده انکس که درکس خذف ابیان
طوتمیله ترك اولنوب کریونیه قایم اولوب حرفیتدن اسمیته دوندی قرارش مصدر
فاعلنه اضافتی در وضمیرکه یه راجعدر حبیبه ارجاع ایلینلر منکور حذف وایصال
احوالنی بیلمزلر ایمش بکرفیتی یا حرف حکایه طوتمزدی دیمکدر فاعلی تحتنده کیزیر راجع
ضمیر ومفعولی قرار وخوابدر اما فاعلینی تحتنده قراره راجع ضمیر ومفعولینی مذکور
شین ضمیری طوتانلر عجب پریشان سویلمشلر ظاهر بودرکه علوم عربیه ده مطالعه
لری بو بیله اولسه کرك غرایب بونده درکه استقامت اوزره معناویره نك مرادینی
بعضیلر فهم ایده میوب تعرض ایلممسی وار خواب قراره معطوفدر اویقو دیمکدر تا
حرف توقیت نفشاندی فعل نفی حکایه حال ماضی صحیحیدی نخست اول محصل بیت
اول جانانکه قرار وخواب طوتمزدی یعنی قرار ایلمزدی واویقو ویومازدی مادام که
اول دو شکنه گل ونسرین صحایدیکی کوردش کیتی کل رویش بر نخیت خاربنان
بر سرخاکس بوست کوردش اسم مصدر کیتیبه اضافتی لامیه درکرم شدن مراد تغیر
وتبدلدر کل روی بیانیه خاربن دیکن اوجاغی کر کلبن دیرلر کل اوجاغنه حاصلی
شنلکدن وکورکلکدن کنایتدر والف ونون ادات جمعدر شد وذا بندن دیب مراد
اولدقده بنی مضاف ایدرلر وبن خار دیرلر پس بونده دیکن دیلری دیدیلر اصطلاحیده
اکاه دکللر ایمش با حرف تاکید رست رانك ضمیله بندی دیمکدر محصل بیت فراشنه
کل ونسرین صحایدیچه اویومایینك شمدی کی کوردش کیتی وتغیر وتبدل احوال
جهان کل کبی رویینی دوکدیکی مقبره سی طپراغی اوزره قوجق قوجق دیکنلر بتدیکی
یعنی مقبره سی دیکنلر قبیدی بعد از مفارقت او عزم کردم ونیت جزم کر بقیه زنده کانی
وش هوس در توردم وکود بمجالست نکوردم مفارقت اومصدر مفعولنه اضافتیدر
ویا فاعلنه اضافتیدر عزم قصد معناسنه در نیت ده قصد معناسنه درجزم نبوده
اسم مفعول معناسنه در یعنی نیت مجزوم ومقرر دیمکدر کر حرف بیان بقیه زنده کانی
لامیه ویا حرف مصدر فرش هوش بیانیه در حرف تاکید نوردم فعل مضارع متکلم

وحدتده دوردم ودیوشردم یعنی هوا وهوسی ترك ایدم دیمکدر کود مجالست لامیه

درمجازا مجالست چوره سنده دیمکدر نکردم فعل نفی مستقبل چکن نیم دیمکدر مرکب محصف

مذکور جانانك مفارقت وفاتندنصکره عزم ایلدم ونیت جزم کرعمرمك وحیاتمك بقیه

سنده یعنی مادامکه زنده یم فرش هوا وهوسی دوردم یعنی ترك هوا وهوسی ایدم

ومجالست ومصاحبتا طوافنده وچوره سنده چکن نیم یعنی شمدنکیرودلر سومیم دیمکدر

حاصلی عزلت وخلوت اختیار ایدم قطعه سود دریا نیاك بودی کونبودی بیم موج

صحبت کل خوش بدی کونیستی تشویش خار سود در بالامیه بودی یا حرف حکایه

بیم موج لامیه صحبت کل مصدرك مفعولنه اضافتیله بدی اصلنده بودی ایدی حکایه

ایله واو ضرورت وزنیچون حذف وزنیچون حذف اولندی نیستی یا حرف حکایه

یوق ایمشسه ودکل ایمشسه دیمکدر تشویش خار مصدرك فاعلنه اضافتیله محصول

دریانك فایده سی ایی اولوردی اکر موج قورقوسی اولمابیدی کلك صحبتی خوش

ایدی وبا خوش ایدی وبا خوش اولوردی اکر دیکن زحمتی وبلاسی اولمسه یعنی کوزلله

مصاحبت ومخالطت لطیف ایدی اکر هجرانالمی وفراق بلاسی اولمسه دوش چون طاوس

میناز یدم اندرباغ وصل دیکر امروز از فراق یار چی بیچم چومار میناز یدم می

ماضی اولندده حکایت حال ماضی افاده ایدر نازلنیرم دیمکدر باغ وصل بیانیه

در محصولی دون کیجه طاوس کبی وصل باغنده کوزردم وقوانزدم یعنی وصل جانانله

تفاخر وناز ایدردم لیکن بوکون یارك فراقندن مار کبی بوردرلر وبوکلوردم یعنی اضطراب

وبیحضورلغمدن بیلان کبی قیودولردودورولرم حکایت یکی را از ملوك عرب حدیث

لیلی ومجنون بکفتند شورش حال او که باکمال فضل وبلاغت سر در بیابان نهاده

است وزمام اختیار از دست داده بفرموش تا حاضر اوردند ملامتش کردن کرفت

که در شرف انسانی چه خلل دیدی که خوی حیوانی کرفتی وترك عیش آدمی کفتی

مجنون بنالید وکفت بریسنه عرب بکلرندن لیلی ومجنون قصه سنی سویلدیلر شوش

اسم مصدر در قرش مورش معناسنه یعنی اضطراب خاله اضافت مصدرك فاعلنه

له

اضافتيدر او ضميري مجنونه راجعدر كه حرف بيان با حرف مصاحبت كمال فضل مصدرك
فاعلنه اضافتيدر بلاغت فضله معطوفدر سر نهاده نك مفعول صريحي ودر بيابان عمر
صريحي در حرفصله دو زمان اختيار بيانيه بزمود فاعلي ملك عرب شين ضمير مجنونه راجع
و معناده اوردنده قيددر ملامتش ضميري مجنونه راجعدر كه حرف تعليل شرف انساني
بيانيه كه حرف تعليل خوي حيواني بيانيه ترك عيش مصدرك مفعولنه اضافتيدر
يه اضافت لاميه كبيتي ترك لفظيله مستعمل او ليجق كوردي معناسنه در مجنون بو سوزلري
ايشدجك ايكلدي و ديدي مخصوص عرب پادشاهلرندن برينه ليلي و مجنونك قصه
سني سويلديلر و مجنونك حالنك قريشقلغيني كمال فضل و بلاغتله باشني بيابانه
قومش و زمام اختياريني الدن ويرمش پادشاه بيوردي تاكيم مجنوني احضار ايلديلر
مجنوني ملامت ايلمكه باشلدي يعني شرف انسانيتده خلل و نقصان كوردك كه حيوانلق خويني
طوتدك وانساندلكيني ترك ايلدك ديدي بيت ورب صديق لامني في ودادها
الم يرها يوما فتوضح لي عذري بو بيت حضرت شيخك بر غزلندندر پس مؤنث ضميرلري
كندي حبيبه سنه راجعدر ليلايه ارجاع مجاز يدر شونكله معلوم اولكم رب بونده
تكثير افاده ايدر حرفدر صديق دوست دوستلر ديمكدر لام فعل ماضي مفرد مذكر
غايب لوم ايلدي ديمكدر يعني قاقيدي و ازارلدي نون حرف وقايه و يا ضمير منصوب متصل
مفعوليدر في حرف جر لام يه متعلق وداد ك واو ك فتحيله دوستلق ديمكدر و ضمير مؤنث
معهود بر حبيبه يه راجعدر الم يرها همزه حرف استفهام لم بر فعل مجد مطلق مفرد
مذكر غايب فاعلي تحتنده صديقه راجع ضميردر و ضمير منصوب متصل معهود حبيبه يه راجعدر
يوما ظرف زمان ايا مدت بركون ديمكدر فتوضح جواب استفهام ان مقدر له منصوب
فاء توضح تقديرنده فاعلي تحتنده حبيبه يه راجع ضميردر افعال بابندندر كه اوضح يوضح
درلي جار مجرور توضح يه متعلق بنم ايچون يعني بنم مفعول غير صريحيدر توضح نك و عذر
عينك ضميله تقديرا منصوب مفعول صريحي مخصوص نيجه دوستيني لوم و ازار
ايدر اول جانانك محبتنده اني بركون كورمديمي تاكيم بنم عذرمي ايضاح و اظهار ايليه

يعني جاناني بركوزمش ايمش يعني زاد ايلميوب عندمي قبول ايدردي بوغزلك مطلعي (كور)

بيت امطلع شمس باب دارك ام ابدي اوقلت ام غصن من البان لاادري قطعه

كاش كانان كه عيب من جسته دوست اي دلستان بديدي كانان كه حرف بيان ايكنجي

كه حرف رابط صفت در عيب من لاميه وجسته نك مقدم مفعولي رويت بديدند (بنك)

مقدم مفعوليه محصول بيت كاشكي انلركه سنك محبتكده بنم عيبم ايسته يلر يعني عشقكده

سنك بني تعييب ايلد يلر دلستان يعني اي كوكل اليجي جانان سنك يوزوكي كوره لردي

تابجاي ترنج در نظرت بجبر دستها بريده نديي تا حرف تعليل با حرف صله جاي ترنج

لاميه بدل ترنج ديمكدر در نظرت يعني در حضورت مصراع ثاني مقام حالده واقعدر

بريده نديي وبريده نديي يالري حرف حكايه در محصول بيت اي دلستان كاشكي بكا طعن

ايدنلر يوزوكي كوره لردي تاكيم سنك نظركده وحضوركده سكا حيران اولوب قللر يرينه

كنديلردن بيخبر ايكن ترنج يرينه اللرين كسه لردي حضرت يوسفي كورن مصر خاتونلري

كبي نته كه آيت كريمه نك بياننده كلجكدر انشاء الله تاحقيقت معني برصورت دعوي كواهي

دادي تا حرف تعليل حقيقت معني لاميه در مراد حسن ليلادر بر حرف استعلا صورت

دعوي لاميه مراد دعواي عشق ومحبت صادقدر كواه كاف عجمك ضميله وهاي

اصليه ايله شاهد ديمكدر طانق معناسنه محصول بيت كاشكي اي دلستان يوزوكي

كوره لردي تاكيم سنك حسن وجمالك بنم دعواي صدق عشقم ومحبتمي مجتهمه شهادت

ويردي حضرت يوسفك كمال جمالي زليخانك افراط محبتنه شهادت ويردكي كبي قال

الله تعالى فذلكن الذي لمتنني فيه معلوم اولاكه وقتاكه زليخا حضرت يوسفه افراط محبت

ومودتله سودي ايسه وانواع حيله لرله وصالنه طالب اولديسه مصر خاتونلري بو حالي

ايشته يلر تعييب ايلد يلركه عزيز خاتوني عبد كنعانسنه عاشق اولمش ديو بيب وقتاكه زليخا بونلرك

غيبت ومكرلريني استماع ايلديسه بونلري باننه دعوت ايلدي وحضرت يوسفي بر حجره

يه پنهان ايلديلر وبونلر ايچون بر عالي مجلس بيه ايلدي وكلدكده هر برينه بر بچاقله بر سكين

بر ترنج ويردي كه صويلت سيزكله ترنج قرتابسي تدارك ايده لم تو بونلر ترنجي صويلركن يوسفه

چیقا بونلره برجلوه ایله دیدیکه حضرت یوسف بونلره کورندکده کمال دهشت وحیرتلرندن
ترنج یرینه اللرین طوغرادیلر ویوسفک حسننی اکبار واستعظام ایلدیلر ودیدیلر حاش
لله بو بشر دکلدر الا ملک کریمدر یعنی مکرم ومعزز فرشته در دیدیلر اندنصکره
زلیخا دیدیکه فذلکن الذی لمتننی فیه ذلک ایله حضرت یوسفه اشارتدر وکن ایله خا
تونلره مخاطبه در الذی اسم موصولدر لمتن فعل ماضی جمع مؤنث مخاطبه در ونون
مکسور حرف وقایه ویا ضمیر منصوب متصل متکلمدن کنایه در فعلک مفعول صریحیدر
فیه ضمیر یوسفه راجعدر ومضاف محذوفدر فی افتابه دیمکدر محصلی بس ایشته بو
خاتونلر اول عبد کنعانی که بنی لوم ایلدیکز انک محبتنده واکا مفتون اولدم وغمینی واکی
بوندن اول بونک جمال با کمالنی کورمدیکز معذوردر طوبوب لوم ایلمدیکز ملک
را در دل امد که جمال لیلی را مطالعه کند تا بداند که چه صورتست که موجب چندین
فتنه است بر مود طلب کردن در احیای عرب بکودیدند وبدست اوردند وپیش ملک
در صحن سراچه بداشتند ملک در هیأت او نظر کرد شخصی دید سیه فام ضعیف اندام
در نظرش حقیر امد بحکم انکه کمترین خدام او بجمال ازو بیش بود وبزینت پیش مجنون
بفراست دریافت وگفت ای از دریچه چشم مجنون بجمال لیلی نظر بایست کرد تا سر مشاهده
او بر تو تجلی کند ملک را ارادت تخصیص در دل در حرف صله تا حرف تعلیل احبا
حیلک جمعیدر قبیله معناسنه بکودیدند فعل ماضی جمع غایب جکتدیلر یعنی ارادیلر
سراچه تصغیر سرادر فام کونه دیمکدر یعنی زنک کمترین خدام حرم اولامیه لوردر بجمال
با حرف ظرف ویا حرف مصاحبت بیش بای عجمله ایلری دیمکدر بعض نسخه ده در
پیش واقعدر مال بودر بزینت بانیه سابق کبیدر پیش زیاده دیمکدر دریچه
تصغیردر در قپوجق معناسنه چشم مجنونه اضافت بیانیه در وبو لامیه با حرف صله جمال
لیلی لامیه بایست کرک دیمکدر کرد مصدر معناسنه در تا حرف تعلیل سر مشاهده او
لامیه لردر تجلی تفعل بابندن مصدردر ظهور معناسنه محصلی ترکیب ملکک کوکلنه
کلدیکه جمال لیلایی مطالعه ایلیه تا بله که نه صورتدر که بو قدر فتنه یه باعثدر

طلب ایلمکه بیوردی عرب قبایلنده طولنه یلر یعنی ارابوب اله کتمردیلر وپادشاهك
اوکنده وقرشوسنده سرایجنك میاننده طوغردیلر پادشاه انك هیئاتنه یعنی شکلنه
نظر ایلدی قراباغز وضعیف اندام بر شخص کوردی یعنی لیلا بویله ایدی نظرینه حقیر
کلدی یعنی حقیر کوروندی اول سبیله کرمینك حد مینك اك اکسکرکی کوزلکده اندن
ایلری ایدی وزینتده بوردده اندن ارتق مجنون ملکك لیلا بی حقیر کوردوکنی
فراستیله اکلدی ودیدی ای ملك مجنونك کوزینی بجره سنده جمال لیلایه بتمق کرك
تاکیم انك مشاهده سنك حقیقتی سکا تجلی ایدوب ظاهر اولمیدی مثنوی ترا بردر
من رحمت نیاید رفیق من یکی همدرد باید مخصوص ترکیب سکا بنم دردمه رحمت کلمان
یعنی بنی اسرکمز سین بنم رفیق ویارم بر همدرد کرك یعنی حالمه موافق ومناسب بر اهل
درد کرك درکه کر با او قصه میکویم شب وروز دو هیزم را بهم خوشتر بود سوختن که
حرف صله هیزم او دونی بهم بری برله مخصوص ترکیب بکا بنم کبی اهل درد کرك تاکم اکا
قصهٔ درد عشق ومودتی وکیجه وکوندز سویلیم زیرا ایکی اودونك یاشنی بری بر بیله
خوشکاکدر تنها بر بنك یانشندن یعنی کیشی دردینی اهل درده سویلملی کرك بی درده
سویلمکه کرك نظم ما مرة من ذکی الحمی بمستمعی لو سمعت ورق الحمی صاحت معی ما اسم
موصول الذی معناسنه مرة فعل ماضی مفرد مذکر غایب نمریابنك مضاعفندن مرورا ایلدی
یعنی کچدی دیمکدر جملهٔ فعلیه اعرابدن محلی یوقدر صله سیدر ماننك وما صله سیله اعرابده
محلا مرفوع مبتدا من حروف جر اسم موصول ده اولان ابهامی بیان ایدر مرة یه متعلق
ذکر لفظا مجرور من ایله مضاف اولمشدر حمایه وحمی تقدیرا مجرور مضاف الیه در
وحمی حانك کسریله ومیمك فتحیله چاپر قوریسنه دیرلر وکاه اولور یکه جانانه نك
منزلینه دیرلر حمی دیولر اهعا ولان حمایه تشبیه طریقیله بمستمعی با حرف بیاد متعلق
وسمیع میم اولك کسریله وسکون سنله ومیم ثانینك فتحیله اسم الت سمع درکه مراد قولاقدر
ویای متکلم ضمیر مجرور متصل محلا مجرور مضاف الیه در لو حرف شرط سمعت فعل
ماضی مفرد مؤنث غایبه علم بابندن اعرابدن محلی یوق فعل شرط ورق واوك ضمی

ورانك

ورالك...

وسكونيله جمع وقادر حمر حمراءنك جمعي اولدوغي كبي طاغ كوكرجينى كه جمع كوك
رنكنده اولور وابرى اولور توكيجه تحتته كوكوجين وهبال ديرلر لفظا مرفوع فاعلي
سمعت در مضاف اولمشدر حمايه صاحب فعل ماضي مفرد مؤنث غائبه در ضرب بابندن
فاعلي تحتنده ورقه راجع ضمير در جمله فعليه اعرابدن محلي يوق جواب لودر
وجمله شرط وجواب اعرابدن محلا مرفوع خبر مبتدادر صيحه صوتي قالدر مقدر يعني
اوازله چاغرمقدر مع ظرف فيتي لازم اسميه در مضاف قدر ضمير متكلم جار مجرور يله اعرابدن
محلا منصوب حالدر صاحت فاعلندن محصول شول نسنه كه بنم قولغمدن منزل جانان
ذكوندن يعني منزل جانان ذكر بنم سمعمدن مرور ايليوب خبر لركه اول نسنه يعني اول
مذكوري و ورق حما ايشتسه ايدي بيله صيحه وزيادايدردي ذوق وصفادن
لفظ جماكه منزل جانان عبارتدر ثاني تكرار ظاهرا ذكي ايلدوكي اسلنذاذ طريقيله
در والاضمار مقامي ايدي زيرا معرفه لفظله اعاده اولنسه اكثر بو در كه ثاني عين اوله بيت
تالله يا ظبيات القاع قلن لنا ليلاي منكن ام ليلاى من البشر يامعشر الحلان قولوا للمعاني
لست تدري ما بقلب الموجع يا حرف ندا معشر ميمك وشينك فتحه لريله وعينك سكونيله
اسم جمعدر قوم رهط كبي لفظندن مفردي يوقدر بولك ديمكدر خلان اضافت بيانيه در
خلان خانك ضميله خليلك جمعيدر دوستلر قولوا فعل امر جمع مذكر مخاطب سويلك ديمكدر
للمعاني لام اول حرف جر قولوا يه متعلق وثاني حرف تعريف معافي مفاعله بابندن
اسم مفعولدر مفرد مذكر غائب در ناقص يائيدن تقديري رجل معار فادر يعني عشق
دردبلاسندن عافيت وسلامت بولمش كيمسه مراددر مصلوع اولاكر مصراع اول مفاعيلن
الفي اوزره تمام اولور وفي مصراع ثانينك اولي ولبة اسي اولور وبو اوسلوب اشعار
عربيه چوق واقعدر واسلوبه مرهوندر ديرلر وبو نك كبي اشعارده مصراع بازلمازلكه
متصل يازيلور فاحفظ ولا تغفل لست افعال بابندن قصبه دن مفرد مذكر مخاطب دكلسك
ديمكدر تدري فعل مضارع مفرد مذكر مخاطب ضرب بابنك ناقصندن لست تدري اكلس
وبيلوردكل سين ديمكدر ما اسم موصولدر الذي معناسنه با حرف ظرف ويا حرف

الصاق قلب معروف موجع اسم مفعولدر افعال بابندن یعنی مذکر غایب مثال واویدن
وجع واولك وجیمك فتحه‌لریله اغریه دیرلر موجعك جیمنی تشدید ایله قید ایلین
وجود شریفی عجب طبعه مالك ایمش جزاه الله محصولی ای دوستلر زمره‌سی عشق
دردنه‌دن سلامت وعافیته اولان کیمسه‌یه سویلك سن بیلوردکلسین یعنی بیلمزسین
شول نسنه‌کم دردلی کوکلده در یعنی عشق دردنه‌دن خبردار دکلسین دیمکدر تقدیری
حصل فی قلب الموجع ویا ما التصق بقلب الموجع دیمکدر موجعه عینه نصکر یا
اثبات ایلین اشعار عرب املاسندن آکاه دکل ایمش نظم تن درستان ابناسنه دردیش
جز بهم دردی بکویم درد خویش تندرستان صاغ معناسنه در زیرا تنی بوتن دیمکدر
الف ونون ادات جمعدر را حرف تخصیص ردیش لامیه یاره اغریسی دیمکدر بهم با
حرف صله هم درد درد ویش دیمکدر درد خویش لامیه در محصولی صاغ اولان
کیمسه‌لرك یاره اغریسی اولماز یعنی بیدرد اولورلر پس کندی دردمی همدرد اولان
کیمسه‌دن غیری‌یه دیمزم کفتم از زنبور بی حاصل بود با یکی در عمر خود ناخورده نیش
زنبور اریدر دیمکدر عربیده فارسیجه منج دیرلر میمك ضمیله با حرف صله نیش بونده
اری ایکنه‌سنه دیرلر محصولی اریدن وایکنه‌سندن سوز سویلمك بی فائده در
بر کیمسه‌یه کم عمرنده تمام عمرنده اری ایکنه‌سنی یمه‌مش اوله یعنی اهل درد اولمیان
اهل دردك حالنی بیلمز تا ترا حالی نباشد همچو ما حال ما باشد ترا افسانه پیش تا
حرف توقیت در مادام معناسنه ترا را حرف تخصیص حالی یا حرف تنکیر حرف وحدت
دین خطا ایلمش حال ما لامیه در محصولی مادام که سنك حالك بیزم حالمز کبی اولمیه
بیزم حالمز سنك قتکده افسانه اولور یعنی بی فائده اولور وحکایه اوردصاوردا اولور
سوز من باد یکی بی نسبت مکن او نمك بر دست ومن بر عضو ریش محصولی بنم سوزنی
وکدازمی غیره نسبت ایلمه یعنی بو سوزکه سنده وار غیری‌ده وار دردیمه زیرا طوز اونك
یاره سیز اوجنده در وبنم یاره‌لی عضومده در حضرت شیخ مذکور ابیاتی مجنون جانبندن
بیورر خطاب عام طریقیله مقصود قصه‌دن حصه در قطعه بر حکایت قاضی همدان

حکایت کننده که یا نعلبنده‌ای سرخوش بود ونعل دلش در آتش روزکاری در طلبش
متلهف بود وپویان ومترصد وجویان وبرحسب واقعه کویان قاضی همدانرا لامیه
ورا ادات مفعول امام یافعی تاریخنده یازمش همدان هانک ومیمک وذال معجمه نک
فتحه‌لریله دیار عجمده برشهردر اما هانک فتحی ومیمک سکونیله ودال مهمله ایله یمنده
برقبیله‌نک اسمیدر بویله بیورمش لیکن منکوردر همدان دال مهمله ایله مشهوردر قاضینک
اضافتنده همزه اثبات ایلین املادن آکاه دکل ایمش یا حرف صله اعتبار اولنورسه
سرخوش مست معناسنه اولور اما حرف مصاحبت اعتبار اولنورسه با شیء خوش ایدی
دیمک اولور نعلبند پسرده ایکی وجهه متحملدر نعلبند اوغلانی ونعلبند اوغلی دیمک
اولور نعل دلش بیانیه ولامیه در آتش بونده بر بودر نعته یراولنور بونک اصلی بودر کر
بر کیمسه بر کیمسه‌یه مطیع ومنقاد ایلمک مراد اولسه طالبک ومطلوبک اسمینی وسر
یانجه برنج اسمی استماله کلماسش برات نعلنه یازوب آتشه براغورلر علی الفور تأثیر
ایله بونده استعاره طریقیله قاضینک کوکلنه نعل اطلاق ایلمش آتش عشقه دوشوب
یانوب غیجون روزکاری یا حرف وحدت یعنی بر زمان متلهف تفعل بابندن اسم فاعلدر
متحسر معناسنه یعنی حسرتلی ایدی پویان متلهفنه معطوف صفت مشبهه در پوییدندن
یله کن دیمکدر پویانی حال طوتانلر خطا ایتمشلر مترصد مترقب معناسنه مترصد
تفعل بابندن اسم فاعلدر یعنی اوغلانی کوزدیجی ایدی که نه حالده ونه کارده در دیو
نته که عشاقک عادتیدر معشوق ایله مقید اولمق جویانده صفت مشبهه در جوییدندن
جستن دن دینلر خطا ایلمشلر حسب حانک وسینک فتحه‌لریله مقدار معناسنه
در واقعه‌یه اضافت لامیه در کویان صفت مشبهه در کوییدندن کفتن دن دینلر
بیلمزلک ایلمشلر محصول بیت قاضی همدانی حکایت ایدرلر حضرت شیخک بو سوزنده
ایهام ظاهردر یعنی محتملدر که همدان قاضیلرندن بر قاضی اوله ویا شیخک زماننده
اولان قاضی اوله که بر نعلبنده پسره عاشق ومست ایدی یعنی وصالنه طالب
ایدی وانک محبتنده نعل دلی آتشده ایدی بر زمان انک طلبنده حسرتلی وپوینده

ایدي ومترقب وجوینده ومقدار واقعه سنه وحسب حالنه نسبت کوینده یعني جوانله
سرکشته کوره بو رباعي اوقوري رباعي در چشم من آمدان سهي سرو بلند بربود
دلم زدست ودر پاي افکند در حرف صله چشم من لامیه آمد بونده کیردي کوزینه د
کلمکدن مرادي کورمکدر سهي سرو وقد صفت اوله کلمشدر پس کاه مقدم
کلور موصوفدن وکاه مؤخر طوغري سرو دیمکدر بلند بانك فتحي وضمیله بوجه دیمکدر
بربود با حرف تأکید ربود رانك فتحي وضمیله فعل ماضي مفرد غایب قاپدي دیمکدر بونده
را ضرورت وزن ایچون ساکن اوقونور دلم زدست تقدیري دلم از دستم در در پاي
در حرف صله افکند فعل ماضي مفرد غایب براقدي دیمکدر محصول بیت بنم کوزومه
دوش اولدي اول طوغري بلند سرو یعني اول سروکبي سهي قد وبلند قامت جانان حاصل
منظورم اولدي بویله اولنجه کوکلمي الدن قاپدي وایاغه براقدي یعني دلمك
قدریني بلیوب اهانت وحقارت ایلدي این دیده شوخ بیانه کستاخ دیده دیمکدر
کندي دیده سنه اشارت ایدر پس دیده شوخي مطبوع عبارتیله تفسیر ایدنلر بوني
محبوبه صفت ظن ایدوب خطا ایلمشلردر دل میکشد لك مفعول صریحي وبکمند غیر صریحي
خواهي فعل مضارع مفرد مخاطب معناي شرطي متضمن ایسترسك دیمکدر که حرف بیان بکس
ندهي نك مفعول غیر صریحي دیده بنبد لك مقدم مفعولي وجمله فعلیه جواب شرط
محصول بیت بو بنم کستاخ کوزم کوکلمي کمند عشق ومحبته چکر یعني کوز کورر
وکوکل بي اختیار سور پس دیلرسك که کیمسه یه کوکل ویرمیه سین کوزوکي
بغله یعني کوزلره باقدرمه که کوکل سوب بلایه دوشمیه دیمکدر بنبه لك بابي
استقبالي مضموم اوقویانلر روسا بلق ایدرلر بیت از یاد تو غافل نتوان کرد
بهیچم سرکشته مادرم نتوانم که بپیچم یاد تو مصدرك مفعولنه اضافتیدر زیرا یاد ذکر
معناسنه در غافل نتوان کرد تقدیري نتوان غافل کرد در کرد مصدر معناسنه در
زیرا نتوان مضارعت معناسني متضمندر بهیچم با حرف مصاحب هیچ بله دیمکدر سر
کشته مادر اصلنده مادر سرکشته ام در اضافت بیانیه تعبیر یله زیرا سرکشته وصف ترکیبیدر

ابر و دیده شوخ بلند دل کینه
خواهي که نبیني دل ندیمي دیده مبند

ضرورت

ضرورت وزن ایچون موصوف تأخیر قلندیغی نتوانم قادر دکلم دیمکدر کر حرف بیان بپیچم
فعل استقبال متکلم وحده دربورولام وبوکولم دیمکدر یعنی کمال دردمدن وزبونلکمدن
حرکته مالك دکلم دیمکدر بعض نسخه ده بنپیچم نون نافیه ایله واقعدر پس کفته دن
اولمش مراد اولماز بلکه اورلمش مراد اولور یعنی باشنه اورلمش مارکبی مالك دکلم پیچ
وتاب ایلمکه حاصلی اضطراب ایلمکه وبیحضور اولمغه قادر دکلم دیمکدر تحقیق ای
جانان سنی ایکفه دن هیچ برنسنه سنی تذکیر ایلمکه بکا مانع اولیماز ماسر کوفته ام یعنی باشی
ازلمش مارم قادر دکلم پیچ وتاب اوردم نته که صاغ اولان یلانی صارولر وبوکولر حاصلی
درد عشقه مقتول مارکبی حرکته مالك دکلم مصراع اولك معناسی سنی اکمکدن
غافل ایلمیی بیلملك اولماز بلکه هیچ دن مقصوده واصل اولمش در هیچ بهیچ یاسنک
زیاده سنه قابل اولان اثر بخه کمتمش شنیدم که کذری پیش قاضی بازآمد برنجی ازان
معامله بکوششی برسید رنجیده دشنام بی تحاشی داد وسقط کفت وسنگ برداشت
وهیچ ازبی حرمتی فرونگذاشت قاضی با یکی از علمای معتبر که همتا او بود کفت
کمترلغتره بیگر معناسنه دراما بونك کبی یرلرده یول مراد در بازآمد بازبونده ادات تأکید
درنته که سابقا برتیج یرده تنبیه اولمشدر برنجی بعض دیمکدر بعض نسخه ده طرفی
واقعدر مال بردر معامله دن مراد سود وکیجی قصه سی اوله ویا اوقودوغی ابیات
واشعار اوله رنجیده های رسمی بونك کبی یرلرده حرف ترتیب اولور اینجنوب دیمکدر
دشنام بی تحاشی بیانیه درنجی باك ونجی پروا دیمکدر سقط یراماز ونامعقول سوز
برداشت قالدردیغی دیمکدر حرمتی یا حرف مصدر فرونگذاشت اشاغی قومادی یعنی
قادر اولدوغی اهانتی اشاغه قومادی با یکی با حرف صله علمای معتبر بیانیه همتا
دیزکون دیزکنه بیله کیده نه دیولر بونده مراد مصاحبدر محصوص ایشتدم کر بسر بس
یولده قاضنك اوکنه کلدی وبرمقدار بوعشق معامله سندن ویا اوقودوغی ابیات
واشعاردن اوغلانك قولاغنه ایرشدی اینجنوب قاضیه بی پرواسوکدی ونامعقول
کلمات ایلدی وطاش قالدردی کر قاضینك اوره یعنی طاشه چاپیندی وهیچ حرمتسزلکدن

اشغه قومادي يعني بولدوغي اهانتي ايلدي قاضي معتبر علمادن بر بينه كتوريله ديركندش
ايدي ديديكي بيت ان شاهدي وخشم كوفتن بنيش وان عقده برابروي ترش
شيرنيش شاهدي ياحرف وحدت دين خطا ايلمش خشم كوفتن شاهدي يه معطوف
وايكيسي بيله بنيك مقدم مفعوللريدر بين بايي عربينك كسريله فعل امر مفرد مخاطب
در بينيه ندن وشين ضمير بيره راجعدر عقده لغتده دوكمه ديرلر اما بونده قاشده
اولان بوروشق مراددر ابروي ترش بيانيه در شيرين عقده يه صفتدر وشين ضميري
بيره راجعدر محصول بيت اول بيرك محبوبلغيني وخشم طوتمقلغيني كوريله بونده مخاطب
مخمنان قاضيدر واول ترش شكل ابروسي اوزرنده عقده شيريني كور يعني اول
شيرين ومقبول قاش چاتمش چاتمسيني كوريله ابروي ترشه مضاف قيلوب
ترشي عقده يه وشيريني ابرويه صفت طوتوب نامعقول ونامطبوع تعقيد ارتكاب
ايدنلر غريب ناساز وناهموار طبع صاحبلري ايمش العياذ بالله باد در بلاد عرب كوينده ضرب
الحبيب زبيب ضرب الحبيب مصدردر فاعلنه اضافتيدر ومفعولي متروكدر حبيب
فعيل وزنيدر اوزره مفعول معناسنه در زبيب زانك فتحي وبانك كسريله قوري
اوزمه ديرلر محصول بيت قاضي منكور بيتي اوقود قدنصكره ديدي بلاد عربيه
سوكلولر محبوبك ضربي يعني كوتكي عاشقه قوري اوزمه يعني شيرنيدر ديمكدر
بيت ازدست تو مشت بردهان خوردن خوشتر كه بدست خويش نان خوردن
بردهان برحرف صله بدست خويش باحرف مصاحبت واضافت لاميه در
سنك الكدن اي بيرا غزه يومرق يمك كيشي كندي اليله اتمك يمكدن خوشركه
هماناكه از وقاحت اوبوي سماحت مي آيد پادشاهان سخن بصلابت كوينده وبا
كه در نهان صلح جويند اندنصكره قاضي ديدي هماناكه كانه ديمكدر كه حرف
بيان وقاحت قلت حيا معناسنه در سماحت عطا واحسان معناسنه در با حرف
مصاحبت صلابت شدت معناسنه در پادشاهان مبتدا ومابعدي
بكنور كه بيسرك قلت حياسندن احسان قوقسي كله يعني بويله حيله من ملايمه

دلالت ایدر زیرا پادشاهلر سوزینی ظاهرا خصمه بلك بلك سویلمامق اولور که کیزلینی صلح
ایسترلر پس جایزدر که بر سردخی ظاهرا خلق یاننده سرکشلك کوستره اما نهایت ملایمت
اوزره اوله بیت انکور نوآورده ترش طعم بود روزی دو سه صبر کن که شیرین کردد
انکور نوآورده بیانیه نوآورده تر فانده معناسنه در یعنی قورق که عجم غوره دیر
ترش طعم وصف ترکیبیدر کشیء لذتلو معناسنه زیرا طعم طاتلك فتحیله لذت دیمکدر
روزی یا حرف وحدت محصل بیت تر فانده کتورلمش اوزم اکشی اولور بر ایکی اوچ
کون صبر ایله که لذیذ اوله یعنی داد یه این بگفت و بیمسند قضا باز آمد تنی چند از
عدول کم ملازم او بود ند زمین خدمت ببوسیدند که از اجازت سخنی دادیم در
خدمت بگوییم اگرچه ترك ادبست و بزرگان گفته اند با حرف صله مسند قضا لامیه
در محل حکم دیمکدر با زادات تاکید تنی یا حرف وحدت چند نیجه دیمکدر یعنی
بر نیجه شخص عدول عینك و دالك ضمیله جمع عدلدر عدل معناسنه بعض نسخه ده
مزکی واقعدر تفصیل بابندن اسم مفعولدر یعنی پاك عادللر اسم فاعل طوتانلر بیلمامش
که حرف رابط صفت ملازم او اسم فاعلك مفعولنه اضافتیدر زمین خدمت بیانیه
که حرف بیان با جازت با حرف مصاحبت سخنی یا حرف وحدت محصل بیت قاضی یجن
نظم و نثر سوزلرینی سویلیه کم نصکنده مسند حکم قضایه کلدی بر نیجه کیمسه عادللردن
که انك ملازملری ایدی تعظیم و تبجیل طریقیله زمین خدمتی اوپدیلر یعنی قاضیه
تعظیم ایلدیلر که بو سوزی واردر اجازتله خدمتکنده سویلیه لم اگرچه که ترك ادبدر
واولولر بیمشلر در بیت نه در هر سخن بحث کردن رواست خطا بر بزرگان گرفتن
خطاست نه حرف نفی روایه مقیددر محصل بیت هر سوزده بحث ایلمك روا دکلدر
اولولر اوزره خطا در یعنی هر سوزده کلمات ایلمك جایز دکلدر واکابر اوزره قصور
دندر اما بحکم آنکه سوابق انعام خداوندی ملازم روزکار بنده کانست مصلحتی
که بینند و اعلام نکنند نوعی از خیانت باشد طریق صواب آنست که پیرامن این طمع
نکردی و فرش ولع در نوردی که منصب قضا پایکاهی منیعت تا بگناهی شنیع ملوث

نکوئی حریف اینست که دیه یعنی حدیث این که شنیدی سوابق جمع سابقه در مبتدا
انعامه اضافت صفتک موصوفنه اضافتیه تقدیری انعامات سابقه در روضه آزنه که
یه بیانیه ملازم خبر مبتدا دور کاره اضافت اسم فاعلک مفعولنه اضافتیدر وبنده کانه
لامیه مصلحتی یا حرف وحدت که حرف رابط صفت بیننه فعل مضارع
جمع غایب کوررلر دیمکدر نوعی یا حرف وحدت طریق صواب بیانیه بیرامن اطراف این
طمعه اضافتی لامیه درنکودی فعل نفی استقبال مفرد مخاطب کوده بیه ثث کاف عجمیله فحجله
دونمک معناسنه درنکودی طوللانمیه سین دیمکدر فرش ولع بیانیه ولع واوک لامیله
فحجله حرص معناسنه درد در حرف تاکید نوردی نونک فتحی وضمیله فعل مضارع مفرد
مخاطب دوه سین ودیو شره سین دیمکدر که حرف تعلیل منصب قضا بیانیه پایکاه بونده
مرتبه دیمکدر ویا حرف وحدت منیع محکم دیمکدر تا حرف تنبیه بکناهی یا حرف مصاحبت
ویا حرف وحدت شنیع جرکین ملوث اسم مفعولدر بولشق معناسنه نکوداتی فعل نفی استقبال
مفرد مخاطب ایلمیه سین دیمکدر نکوداتی فعلینی نون برینه میم یازوب فعل نهی ظن ایدوب
ای لاتجعله ملوثا بالذنب الشنیع دین فارسی غریب ملوث بیلورایمش محصول سبب قاضی
یه عدول دیرکه اما اول سبیله که افنه بنک انعامات سابقه سی بنده لرک زمانینه
ملازمه یعنی بیز سنک نعمتکله حاصل اولمش ایز تمام عمریمزده نعمتک بیزه ملازم اولوب
بیزدن منفک اولمامشدر ایمدی بو بنده لر بو مصلحتی که کوره لر واعلام ایلمیه لر خیانتدن
برنوع اولور طریق صواب اولدرکه بو طمعک اطرافنه چکمنمیه سین وشدت وحرص
فرشنی دیوروب دیو شره سین زیرا منصب قضا بلند مرتبه در احتراز ایلمیه سین بو کناه
شنیعله اول منصبی ملوث ایلمیه سین حریف بودرکه کوردک یعنی تغلبنه اوغلانینی
کوردک نه ماهیتده در سوزی بودرکه ایشتدک که سکا بو قدر ناسزا کلمات ایلدی
مثنوی بکی کرده بی آب روی بسی چه غم دارد از آب روی کسی بکی بر سی
ادات ربط ضرورت وزن ایچون حذف اولمشدر تقدیری یکی کر کرده بو سی
کر ایلمشی ادات سلبدر جوامد ابروی لامیه در یوزصویی یعنی عرض

دیمکدر ویا حرف مصدریسی یای اصلیه ایله چوق دیمکدر اب رویی کبی لامیه لودر محصولی
بوسیی که چوق بوز سیزلک ایلمش اوله نه غم طوتار کمیسه نک اب روینه یعنی نه غمی وار د
کمیسه نک عرضنی اکسلتمکه نه نه پرواسی وار بسا نام نیکوی پنجاه سال کز بلث نام
زشتش کند پایمال بسا بسی کبی چوق معناسنه در نیکوی پنجاه سال لامیه در که حرف
بیان نام زشت بیانیه و شین ضمیر نام نیکویه راجعدر کند فعل مضارع مفرد غایب فاعلی تحتنده
نام زشته راجع ضمیر و مفعولی اوّلی نام نیکوی و ثانیسی پایمالدر پایمال چیکنمکدر اما بونلرک
کبی یرلرده ضایع معناسنه در محصولی ترکیب چوق واقع اولورلر اللی ییلده کسب اولنان نام نیکویی که
بر چرکین آدانی پایمال و ضایع ایدر برانده و بر ساعتده قاضی را نصیحت یاران یکدل بسند
امد و بر حسن رای و حفظ و وفای ایشان افرین کرد و کفت نظر عزیزان در مصلحت حال من عین
صوابست و مسئله جواب ولیکن محصولی ترکیب قاضی یه صادق یارانک جوابی نصیحتی مقبول کلدی
و انلرک حسن و رای و تدبیرینه و حفظ و وفاسنه افرین دیدی و ایتدی عزیزلرک نظری
بنم حالمه عین صوابدر و مسئله نک جوابیدر ولیکن بیت ولو انّ حبا بالملام یزول لسمعت افکا
بغیره عذول واو حرف ابتدا لو حرف شرط انّ حرف ناصب و رافع حبا حانک ضمیله لفظا منصوب
اسم انّ بالملام با حرف جر ملام لوم معناسنه مجروردر با ایله جار مجروریله یزوله متعلق
یزول فعل مضارع مفرد مذکر غایب کیدر دیمکدر جملهٔ شرطیه مقامنده واقعدر لسمعت فعل
و فاعل اعرابدن محلی یوق جواب لو واقعدر افکا لفظا منصوب مفعولی بغیری فعل
مضارع مفرد مذکر غایب افتعال بابندن ثلاثیده ناقص یایی بیسندن و ضمیر مذکر محلا منصوب مفعولی افکه
راجع عذول عینک فتحی و ذال معجمه نک ضمیله مبالغه و عادلدر ملازمت ایدیجی معناسنه
لفظا مرفوع فاعلی تغییردر و جمله فعلیه اعرابدن محلا منصوب صفت افکادر بعض نسخه ده
عدول واقعدر عینک و دالک ضمیله دخول وزنی اوزره عادل معناسنه عدلک تجمیه
سابقا بیتی چینه ازعدوله مناسبدر محصولی بیت اکر محبت و ملامت و ازارله زائل اولور
کیدیجی البته بر کون ایشیدردم بو کونی عذول و یا عدول افترا ایدر یعنی فلانک محبتی
ملازمت و ازار دیله زایل اولوب کتدی دیو ایشیدردم بیت ملامت کی مراحتکر خوا

کتوان شستن از زنگی سیاهی که حرف تعلیل نتوان شستن بو صفت اولماز یعنی ممکن
دکل زنگی یای نسبتله قره عربلوده مستعملدر زنگ دیارینه منسوب دیمکدر سیاهی یا حرف
مصدر مخصوص عدوله خطاب ایدوب دیر یعنی ملازمت ایلمه هر نقدر که ایسترسک فائده
سی یوق که بکا تأثیر ایلمز زیرا زنکیدن سیاهلغی یومقله کیدرملک اولماز یعنی بکا محبت
جانانی ترک ایله دیمک سیاه عربدن قرالغی کیدرمکه سعی ایلمک کبیدر این بکفت و کسان
را تفحص حال او برانگیخت و نعمت بی کران بو بخت که گفته اند هر که را زر در ترازوست زور
در بازوست کسانرا ادات مفعول متعلقاتندن کیمسه لری دیمکدر با حرف صله تفحص
تفعل بابندن مصدردر تجسس دیمکدر حاله اضافت مصدرک مفعولنه در او یرلامیه
یعنی حالنی یوقلمغه برانگیخت بو حرف تأکید انگیخت فعل ماضی مفرد غایب حواله و سلط ایلدی
دیمکدر مخصوص قاضی مذکور بیتلری دیدیجک و متعلقاتندن یعنی کیمسه لری اوغلان
تجسسنه حواله ایلدی که انی یخلوب قلبینی ملایم ایدوب قاضیه مایل ایده لر
و اوغلانک یولنه بی نهایت و بی پایان نعمت دوکدی زیرا دیمشلردر هر کیمسه نک که التون
ترازوسنده در زور بازوسنده در بو ضرب مثلدر یعنی هر کیمسه نک که مالی چوق اولمشسه
صایمقله اولمیوب ترازو بله طارتمغه محتاج اوله زور بازوسنده در یعنی هر نه کیم ایسترسه
ال ویرر دیمکدر حاصلی مالک و قرتندن کنایه در آنکه بر دنیار دسترس ندارد در همه
عالم کس ندارد دسترس وصف ترکیبیدر سیه ندن وسعت و قدرت دن عبارتدر
مخصوص ترکیب ماله دار اولانک حالی مذکور کبیدر اما اولکه انک دنیایه الی ایرشمز یعنی ماله
مالک دکل تمام دنیاده کیمسه سی یوقدر یعنی مراداتنه ظفر بولمغه کیمسه اکا معین و دستگیر
اولماز بیت هر که زر دید سر فرود آورد در ترازوی آهنین دوش است هر کم یعنی هر کس
که حذف و ایصال طریقیله که اسم فاعل اولدی فرود و فزود السیز معنایه در اشغا دیمکدر
آورد فعل ماضی مفرد مذکر غائب کتوردی دیمکدر یعنی باشین اکدی حاصلی میل ایلدی
دیمکدر ترازوی آهنین آهن دمر و یا حرف نسبت و نون حرف تأکید دوش قول
معناسنه در یعنی ترازو قولی اوموز معناسنه دین حق اداده خطا ایلمش مخصوص

هر کیمسه کہ التونی کوردی اکا باشین اکدی یعنی بی اختیار میل ایلدی کو کسه دمر قوللی
ترازو وایسه ده یعنی ترازو یله وزن ایدنجه کامل و ملیحه وزننی بو مقدار دغرجه کلور
کلور پس میزانک اول جانبنه سرفرو آورد بو مرتبه ده حاصلی التونده بر مرتبه ده قوت
جاذبه وار در کہ انساندن غیری جماد بیله اکا میل ایدر نوشیروان مجلسنده برکون حکما ایتدیلر
ما بونی غم دنیاده ندر کیمی دیدی یکه منصب وکیمی دیدی یکه کونکل بوزنه بغمقدر بن جهرم یدیکی
باده در جمیع شیی بوکه قایل اوله یلر نوشیروان دیدی حقیقتده صابونی غم التونده در کہ جمیعا
بونلر انکله حاصل در جمیع حکما بو سوزه سرفرو ایلدیلر فی الجمله شبی خلوتی میسر شد وهم
تنم دران شب شحنه را خبر شد که قاضی همه شب شراب در سر وشاهد در بر از تنعم نخفتی بند
کفتی فی الجمله حاصل کلام شبی وخلوتی یالری حرف وحدتدر وجایز در کہ خلوتی یاسی
حرف تنکیر اوله فتامل شحنه شینک فتحی وحانک سکونیله لغتده نایب دیمکدر اما بونده
صوباشی مراد در ورا ادات صله کہ حرف بیان قاضی مبتدا وشراب در سر وشاهد در بر حالینده
لردر بو نده ابهام طریقیله ذکر اولنمشدر فتدبر از تنعم نخفتیه متعلقدر ویا حرف حکا
وجمله خبر مبتدا در همه شب نخفتینک وکیفیتنک ظرفیدر وبر تنم کفتی یه متعلقدر واو
تنعم نخفتیه معطوف مخصوص ترکیب حاصل کلام بر کیجه جوانله خلوت میسر اولدی وهم اول
کیجه صوباشی یه خبر اولدی قاضی بوتون کیجه شراب باشنده یعنی سرخوش ودلبر سینه سنده
وبانته تنعم وذوق وصفاده اویومازدی ویا اویومادی وترنم ونغماتیله سویلردی ویا سویلدی
یعنی ایرلردی بنظم امشب مکی بو وقت نمی خواند این خروس عشاق بس نکرده هنوز
از کنار وبوس امشب مکی بو کیجه مکی کاتدر بو وقت با حرف ظرف نمی خواند فعل نفی استقبال
مفرد غایب اوقومازدی یعنی اوتمزدی دیمکدر حکایت حال ماضی معناسنه خدا ایه تلرینه لفظون
خبر دار ایمش ونه معنادن خروس لفظی مفرد ایراد ایلمک ضرورت وزنیچوندر الا حرف بیان
مفاجی ایدی ویاخود جنس خروس مراد در عشاق مبتدا بس نکرده خبری بس بای
عربیله یتر دیمکدر اکتفادن عبارتدر بس بس نکرده نک معناسی چوق ایلمش دینجوف
اخطا ایلمش نکرده ماضی نفی قسمنده ایلمشدر دیمکدر پس اسم مفعول لردر دین فاعلیت

ومفعولیت معنالری یعنی تشخیص وتمییز ایلمز ایمش هنوز الان معناسنه در مخصوص

بو کیجه کانه وقتنه قدر اوتمن بو خروس زیرا عشاق هنوز اکتفا ایلمامش بوس وکناردن یعنی

دلبری اوپمه دن وقوچمه دن طویمامش بعض نسخه ده بو وزنده وبو قافیه ده بو بیت

واقع اولمش بونده رخسار یار در خم گیسوی تابدار چون گوی عاج در خم چوکان آبنوس

رخسار یار لامیه در در حرف ظرف خم گیسوی تابدار لامیه در تابدار وصف ترکیبیدر تاب

اسمیدر بکلم معناسنه ودار داریدن امر طوتیجی دیمکدر تاب بونده تافتن دن مشتقدر دیف

بوفنده تاب وتوانی یوغیمش چون ادات تشبیه گوی عاج بیانیه گوی طوب وعاج فیل

کمیکی خم چوکان آبنوس لامیه وبیانیه در چوکان جیم وکاف عجمیله اوجی اکری عصادر که

اکثر هبانلر یعنی کشیشلر استعمال ایدرلر واوزرنده انکله طوب چلرلر عجم سپاهیلری

جویه اوینوبی بونیه انی اوینارلر تعریب ایدوب صولجان دیرلر صادک ولامک فتحه لریله

آبنوس بانک سکونیله ایله قونسدن مرکبدر آب صو ونوس سین مهمله ایله نوشه نک مصحفیدر

شین معجمه ایله وتصحیف ایلین قوم هنددر زیرا شینی نقطه ایله انلر سین اوقورلر وبو آغاج

هندک بلوطیدر که هندستانده بو زمان یانمغله قارارور نامی آبنوس اولور فاحفظ مخصوص

یارک رخساری یعنی یوزی گیسوی تابدارک بکلمه سنده فیل کمیکندن طوب گبیدر آ

آبنوسدن چوکان بوکلمه سنده تشبیه خاصه مذکور بیتک قاضی قصه سینه مناسبتی یوقدر

لیکن شراح شرح ایلدکلری ایچون شرح ایلدک یکدم که چشم فتنه بخفتست زینهار

بیدار باش تا نرود عمر بردر فسوس چشم فتنه لامیه در مجازا بخفتست اصلی بخفته

است در ضرورت وزن ایچون حذف ایصال اولدی بونده اویومش دیمکدر زینهار یا ایله

ادات تنبیه در بیدار اسمیدر اویانق معناسنه باش فعل امر مفرد مخاطب اول دیمکدر که

تا حرف تعلیل نرود فعل نهی مستقبل مفرد غایب عمر فاعلی در حرف صله فسوس

افسوسدن مخففدر بونده حیف معناسنه در مخصوص بردم که فتنه گوزی

اویومشدر یعنی بردم که عالم اغیاردن خالیدر زینهار صاقین بیدار اول واویومه

ترک ایله تا کیم عمر نازنین حیفه گتمیه یعنی ضایع اولمیه ضایع یره صرف اولمیه تا نشوی

مسجد ازینه بانك صبح یا از در سرای اتابك غریو كوس تا حرف توقیت در مادام معناسنه
ونشوی فعل نهی مستقبل مفرد مخاطب مادام كه ایشتمیه سین دیمكدر مسجد ازینه
جمعه مسجدیدر دیمكدر زیرا ازینه دالله وذالله جمعه كوننه دیرلر ذالله مشهوردر اما
دالله میرحسین معمابینك ادینه معماسندن معلومدر بانك صبح صباح اذانی اضافت
لامیه در یا حرف عطف در سرای اتابك لامیه لردر غریو كوس غریو اوازله اغلمق
در بونده فریاد وفغان مراددر كوس سابقا مفصل بیان اولمشدر فتامل محصص
مادامكه مسجد جمعه دن صباح اذانینی ایشتمیه سین ویا اتابك سرایینك قپوسندن كوسك
ناله وافغانینی لب از لب چو چشم خروس ابلهی بود برداشتن بگفتن بیهوده خروس
لب برداشتن مفعول صریحی واز لب غیر صریحی چو چشمه اضافتی بیانیه وخروسه لامیه
ابله افعل وزنی اوزره صفت مشبهه در احمق معناسنه ویا حرف مصدر ومبتدا بود بانك ضحی
وواو حالیه فعل مضارع مفرد غایب خبر مبتدادر ابلهلك اولور دیمكدر وجایزدر كه ادات
زمانیه اوله برداشتی بوده فاعلدر بگفتن با حرف مصاحبت برداشته متعلق بعض نسخه
ده بگفتن بوینه بگفته واقعدر سوز معناسنه بیهوده یه اضافتی بیانیه در وخروسه
لامیه از لب یوینه برلب یازنلر معنایه واصل دكللر ایمش محصص بو بیت بیت اوله
مرتبطدر لبنی یعنی عاشق لبنی چشم خروس كبی قزل وصافی اولان معشوق لبندن قالدر
خروسك وقتسز اوتمسیله ابلهلكیدر حاصلی زاید یره خروس اوتمسیله صباح اولدیغن
دیو جانان صفاسندن فراغت ایلمك ابلهلكدر قاضی درین حالت بود كه یكی از متعلقان
در آمد وگفت كه خیز وتا پای داری گریز كه بر تو دعوی گرفته اند بلكه حقی گفته اند
تا مكر این فتنه كه هنوز باب تدبیری فرو نشانیم مبادا كه فردا چون بالا گیرد عالمی را فرا گیرد
قاضی بتبسم در او نگه كرد وگفت كه حرف رابط مقول وقول فعل امر مفرد مخاطب توقیت
پای داری ایاغك وار یعنی قوت وقدرتك اوله قچه گریز فعل امر مفرد مخاطب قاچ
دیمكدر كو بزیه ندن دینلور یكلش قچشلر كه حرف تعلیل دق غمز ونمیمه دیمكدر
ویا حرف وحدت ویا تنكیر بل حرف اضراب حقی یا حرف وحدت تا حرف تعلیل مكی

حرف تمیزی آتش فتنه بیانیه در که حرف بیان هنوز الان با حرف مصاحبت دیمکدر
نشانیم فعل مضارع متکلم مع الغیردر سوینده لم نشانیه نه دن اب تهیر بیانیه و
ویا حرف وحدت ویا حرف تنکیر و زه حرف تاکید نشانیه نه دن که لفظ مشترکدر آتش
سوینه مهلکه برنسنه نصب ایلمکه یعنی بر مصلحتک اوزره برکیمسه دیکمکه بیننده مبا
فعل نهی مفرد غایب اولمیا دیمکدر دعا مرادر که حرف بیان فزا یارین چونکه حرف تعلیل
بلند تقاع کرم طوتا ارتفاع طوته یعنی قالقه دیمکدر فاعلی آتشه فتنه دعالمی با حرف
تنکیر و را ادات مفعول قاضی مبتدا بتبسم با حرف مصاحبت نکه کرده متعلق تبسم
تفعل بابنک مصدریدر کولمسمک دیمکدر و ر حرف صله واو ضمیری قپودن ایچری
کلنه راجعدر نکه کرد نظر ایلدی دیمکدر محصول بیتک قاضی بو حالتده ایدی بسرله
بوس وکنارده ایدیکه متعلقلرنه دن بریسی ایچری کیردی وده دیدیکه قالق و ایاغک
اولدیغجه قاج یعنی ایاغک تحمل ایدوب قادر اولدیغجه قاج زیرا حسودلر سنک اوزرکه
دق طوتمشلر یعنی غمز ایلمشلر بلکه حق سویلمشلر تا اولدکه بو آتش فتنه هنوز که
از اجقده برته بیر صو بیله سوینده وز اولمیا یارین چونکه مرتفع اولوب قالقه تمام
عالمی احاطه ایلیه قاضی تبسمله اکا نظر ایلدی وده دیدی قطعه بنجه درصیه برد
صیغم را چه تفاوت کنه که سلک لا یه صیه بونده مفعول معناسنه در یعنی مصیده بنجه
برده نک مفعول صریحی ودر صیه غیر صریحیدر در حرف صله و برده ماضیدن قسمتدر
ایلتمش معناسنه ضیغم صادک و غینک فتحه لریله ارسلان دیمکدر و را حرف صله
ویا حرف تخصیص لا یه فعل مضارع مفرد غایب افترد دیمکدر لا یه نه دن ایتافتن
مق معناسنه محصول بیتک بنجه سیلن صیده یعنی آوه ایلتمش یعنی باز مش ارسلان
نه تفاوت ایدر که ایت افترد یعنی یاننه کلوب شکاری الیه مز دیمکدر یعنی اعدانک
وصادک بکا ضرری یوقدر همان جانان بنم اولسون دیمکدر قونه دیرلرسه ده
دیسونلر طوته کو ریار اتکن روی در رویی دست کن بکذار تا عدو بشت دست
میخاید روی کنلک مفعول صریحی ودر رویی غیر صریحی ودوسته اضافت لامیه

در

دربکندر فعل امر مفرد مخاطب قو یعنی اهمال ایله تا حرف تعلیل عدو مبتدا ایشت دست
لامیه و مفعول در میخایه فعل مضارع مفرد غایبدر و ضمیر مبتدا در محصول ترکیب خطاب
عام طریقیله و یا کلانن متعلقه بیوردکه یوزوکی دوست یوزینه ایله یعنی لب لبه و سینه
سینیه اول جانانله و قودینه تا کیم عدو الی ارقه سنلی چینینه عداوت و حسدندن
حاصلی سن جانانک صفاده اول و قوعدو حسد آتشنه یانوب کل اولسون ملک زادا
هم دران شب آگاهی دادند که در ملک تو چنین منکری حادث شده چه فرمایی
گفت من او را از جملهٔ فضلای عصر یگانه و هر چه انم باشد که معاندان در حق او
بغرض خوض کرده باشند این سخن در سمع قبول من نیاید مگر آنکه که معاینه کرده
حکما گفته اند ملک پادشاه و را ادات مفعول آگاهی یا حرف مصدر خبردارلق
دیمکدر که حرف بیان ملک تو لامیه منکری یا اسم مفعول لیدر انفعال بابندن و یا حرف
وحدت حادث شده است بینه اولمشدر جملهٔ فضلای عصر لامیه لردر که یگانه
فضلایه و جمله‌یه عطفا یلمک جایز یگانه فرید دیمکدر دهره اضافتی لامیه در
باشد که اوله که یعنی احتمالدر که در حرف ظرف حق او لامیه بغرض با حرف صله غرضه
دیمکدر خوض شروع معناسنه در سمع قبول من بیانیه و لامیه در نیاید کلمز یعنی کیرمز
دیمکدر مگو لا معناسنه در که حرف تعلیل محصول ترکیب پادشاهه دخی اول کیجه خبر
دارلق ویردیلر که سنک مملکتکده شو نجلین بر چرکین ایش ظاهر و هویدا اولمشدر
نه بیوردسین پادشاه دیدی که بن انی جملهٔ فضلای عصردن یعنی زمان فاضللرینک
بریسی بیلوردم هر دلک بر بیسی یحتمل که معاندلر و حسود و عدولرانک حقنده غرضه
شروع ایلمشلر اولا بو سوز بنم سمع قبولمه کیرمز الا اول وقت که معاینه و اشکاره
اوله زیرا حکما دیمشلردر بیت بتندی سبک دست بردن بتیغ بدندان برد پشت
دست دریغ با حرف مصاحبت تنه لفظ مشترکدر ترکیه ایکی بریسی کسکین
معناسنه در بریسی حدتلی یعنی یاوز معناسنه در و یا حرف مصدر پس بونده
حدتله و تیزلکله دیمکدر سبک لغتده بیسیز دیمکدر خفیف معناسنه اما بونده

قوزي ديمكدر يعني ثانيسيز وفكن وفرا ستسيز ديمكدر بردن مصدريه وتبادر
دسته بويله در با حرف صله بردنه متعلق تيغ قلجدر سيف معناسنه بدندان
بردن مفعول غير صريحي پشت دست دريغ بيانيه لردر محصل حسرتله قليجه
ال ايلمك يعني ال صوقمق حيف وپشيمانلق الي ارقه سنيي دشنه ايلدر حاصلي
اول حالتي ايلمك حيفلنوب وپشيمان اولوب ال ارقه سنيي دشنه ايلدر حالجلولي اسناد
مجازيدر فتدبر بعض نسخه ده بردي بونيه كوزد واقعدر ايمردر ديمكدر يعني بو حسرت سببيله
حيف ديوب ال ارقه سيني ايصر مصراع اولك معناسي در زمان دشواري وحسرت دست
بتيغ بردن بشتاب واستعجال دين معنايي دشوار ايلمش وصر بلغله الي بسني ايلمك
قليجه دين معنايي صربي يره چكمش وبرده فعل مضارعدر برمدن ديلد صوقسو ايلمشلر
شنيدم كه سحرگاهي ملك با تني چند از خاصان بر بالين قاضي رسيد شمع را ديد ايستاده
وشاهد نشسته ومي ريخته وقدح شكسته وقاضي در خواب مستي بي خبر از ملك هستي
ملك بلطفش بيدار كرد وگفت برخيز كه آفتاب از در در آمد قاضي دريافت كه حال
چيست گفت از كدام جانب برآمد گفت از جانب مشرق گفت الحمد لله كه هنوز در توبه
بازست بحكم اين حديث كه لا يغلق باب التوبة علي العباد حتي تطلع الشمس من مغربها
وگفتا استغفر الله واتوب اليه سحرگاهي ايرته سحر وقتي ملك پادشاه با حرف مصاحبت
تني با حرف وحدت برنجه تنله ديمكدر برصله بالين قاضي لاميه يصدر ويخي اوجنه
يعني باشي اوجنه ايستاده واستاد تخفيف يا يله طورمش ديمكدر ماضيه نقسمدر
اسم مفعولدين فاعلي مفعوليدن فرق ايلمزمش وقاضي مبتدا در خواب مستي مستلك
اويقوسنده خبر مبتدا در بيخبر از ملك هستي خبر بعد الخبر دريافت اكلدي حضرت نخبك
بيخبر از ملك هستي ديدوكندن صكره دريافت بيوردي وعجب تردددن خالي دكل فتامل
در توبه لاميه در مجازا باز بونده اچق در مفتوح معناسنه بحكم اين حديث با حرف
مصاحبت واضافت لاميه در حكم بونده سنه وحجت معناسنه دركه حرف بيان
لا يغلق فعل نفي استقبال معزد مذكر غايب مبني المفعول لا يجعل مغلقا ديمكدر باب التوبة
فاعل

فاعل لا ينغلق ولاميه در مجازا علي العباد لا ينغلق به متعلق حتي تطلع ان مقدره ايله
منصوبدر الي ان تطلع ديمكدر الشمس لفظا مرفوع فاعلي من مغربها تطلع يه متعلقدر
استغفر الله فعل مضارع متكلم وحده الله لفظا منصوب مفعولي واتوب استغفر يه معطوف
فعل مضارع متكلم وحده در نصر بابندن اجوف واويدندر اليه اتوب يه متعلق محصول بيت
ايشتدم كه صباح وقتنده پادشاه خواصندن برينچه شخصله قاضينك باشي اوجنه ايروشدي
يعني كلدي شمعي كوردي يرينده طورور يانار ودلبر مجلس كنارنده اوتورمش وباده
دوكلمش وقدح صنمش يعني بويله كوردي وقاضي مستلق اويقوسنده وارلق عالمندن
بيخبر ملكك انى لطفله بيدار ايلدي يعني اوياردي وديدي قالق كه طلوع ايلدي قاضي
اكلدي كه حال نه در ديدي افتاب نه جانبدن طلوع ايلدي پادشاه مشرق جانبندن
ديدي قاضي ديدي الحمد لله توبه قپوسي هنوز اچقدر بو حديث شريفه استدلاليله
كه توبه قپوسي باغلنماز عباد اوزره شمس مغربدن طلوع ايدنجه اندنصكره قاضي ديدي
ايلدي وكم خطادن اللهدن مغفرت عفو طلب ايدرم ودخي بو نامشروع ونامعقول ايشي اشليم
خدايه توبه ورجوع ايدرم يعني جميع نامشروع ايشلردن شمدن نكير وفراغت ايدردم
قطعه اين دو چيزم بر گناه انگيختند بخت نافرجام وعقل ناتمام چيزم يعني معناده
گناهه مقيددر انگيختند فعل ماضي جمع غايب اغراء ايلديلر يعني قنده ديلر ديمكدر
بخت نافرجام بيانيه نا حرف توصيف يعني فرجام فانك فتحي ايله ايشك صوكي عاقبت
كار معناسنه محصول بيت قاضي توبه واستغفار ايلدكدنصكره بو ايكي بيتله اعتذار
ايدركم بو ايكي نسنه بني گناهه قنده ديلر بريسي عاقبتسز يعني ابتر وناقص طالعم
وبريسي ناتمام وناقص عقلم مصراع ثاني مصراع اولي بيان ايدر حاصلي طالعمك
وفعلمك قصوريدر بني معصيته اغراء واغوا ايدن گر گرفتارم كني مستوجبم ور
ببخشي عفو بهتر ز انتقام مستوجب استفعال بابندن اسم فاعلدر مستحق معناسنه
باء حرف تنكير ببخشي فعل مضارع مفرد مخاطب فعل شرط واقعدر بغشلرسك
ديمكدر عفو مبتدا بهتر خبر ز انتقام بهتره متعلق جمله اسميه جواب شرطدر محصول بيت

اكوبني جرمم ایچون مواخذه ایدوب كرفتار عقوبت وعذاب ایدسك لایق ومستحقم واكر
رحیملك صفتیله متصف اولوب كناهمی وجرمیمی بغشلرسك بهرحال عفو وغفرانڭ انتظا
ایدوب عقوبت ایلمكدن یكی كدر ملك كفت توبه درین حالت كه بر هلاك خود اطلاع
یافتی سودی ندارد قال الله تعالی فلم یكُ ینفعُهُم ایمانهُم لمّا رأوا بأسنا یافتی
فعل ماضی مفرد مخاطب سودی یا حرف تنكیر یای وحدت دینلو فكن سز سویلمشلر فا
جواب شرطه داخل ولان فادر لم یك اصلی یكون ایدی لم جازمه داخل ولمغه التقاء
ساكنین اولدی واو دون نوندن واو حذف اولندی لم یكن قالدی صكره نون كثرت
استعمال ایچون تخفیفا حذف اولندی جواز طریقیله لزوما دكل ینفع فعل مضارع مفرد
مذكر غایب هم ضمیر منصوب متصل مفعولی ایمان لفظا مرفوع فاعلی هم ضمیر مجرور متصل
مضاف الیه لما وقتا دیمكدر راو فعل ماضی جمع مذكر غایب مهموز العین معتل اللام
واو ضمیر سابقده مذكور كفاره راجعدر بأس لفظا منصوب نا محلا مجرور مضاف الیه
محصل كلام پادشاه دیدی بو حالتده توبه كه كندی حالكه مطلع اولدك فایده ویرمز
نته كه خدای تعالی بیورمشدر مشركلره ایمان كتورمك نفع ویرمز وقتا كه شدت
عذابمزی كوردیلرسه یعنی ایمان یأس وخوف مقبول دكلدر وسنده ای قاضی هلاك
اولاجغڭ بیلدڭ كه توبه واستغفار ایلرسین قطعه چه سود از توبه كردن دزدی
آنكه كه نتوانی كمند انداخت بر كاخ دزدی بر كاخ با حرف مصدر كه حرف بیانی نتوانی
فعل نفی مستقبل مفرد مخاطب كمند لفظ مشهور در فارسیده وتوركیده اوقرغی دیرلر
كاخ كاف عربیله قصر در كوشك معناسنه محصل كلام اوغرلیقدن نه فایده اول وقت
توبه ایلمك كه كوشك اوزره كمند اتمغه قادر اولمیاسن یعنی قوت جماعه عدم قدرتكدن
حرسزلقدن توبه ایلمك نه فایده ایمدی سنده ای قاضی عقوبتمدن خلاص اولمیا
جغڭ بیلرسین كه توبه ایدرسین بلند از میوه كو كوتاه كن دست كه كوته خود
ندارد دست بر شاخ بلند كو نك مقدم مفعولیدر از میوه كوتاه كن متعلقدر
بر مخاطب تجربه ایدوب اكا خطا ایدوب كودر یعنی بلنده سویلیه كو بونده ادات

تاكيد دردين زايده سويلمش دست كنك مفعول اوّلي صريحي وكوتاه ثانيسي واز ميوه
غير صريحي كه حرف تعليل كوتاه مبتدا حوادث تاكيد ندارد فعل نفي مستقبل مفرد غائب
فاعلي نخسته كوتاهه راجع ضمير در دست مفعول صريحي دير شاخ غير صريحي وجمله فعليه خبر
مبتدادر محصول بيت بلنده اولان كيمسيه سويله اي مخاطب مجرّد كه الكي ميوه دن كوتاه ايله
يعني قصه ايله حاصلي اللك چلث اوزتمه ميوه يه يعني بو تنبيه بلنده قامته لازمه در كوتاه
قد اولانه لازم دكل كوتاه قامت خود داله وبداغه الطوتماز يعني اليرشه بيلمز كه
اكا تنبيه لازم اوله ترا با وجود چنين منكري كه ظاهر شد خلاص صورت بنشنده ايت
بكفت وموكّلان عقوبت دروي اويخته كفت مراد رضمت سلطان يك سخن باقيست
ملك پرسيد آن چيست منكري يا حرف وحدت كه حرف رابط صفت خلاص تو اقرينه
سيله خلاص بو تقديرنجه در ومبتدادر صورت نبنده خبري ملحوظ ومقصود دكل ديمكدر
موكّلان عقوبت لاميه موكّلان جلاددن اعم طوتان زايده سويلمش در حرف صله وي
ضمير قاضيه اويخته يا پشه يلر ديمكدر واويختين دن او يخته او يخت بازنان وفا علي
پادشاهي طوتان غريب مطالعه سي وار ايمش كفت قاضي ديدي مراد ديمكدر محصول تركيب
سنك بو تجليلك بزنا مشروع ايشك وجود بله كه سندن ظاهر اولدي خلاص صورت
بنلمازيعني خلاص ايلمكه معقول دكلدر پادشاه بو سوزي سويلدي وايشكنجه موكّلاري
يعني جلادلر قاضيه يا پشه يلر قاضي ديدي بنم پادشاه خدمتنده برسوزم باقيدر يعني
برسوزم داخي وار ديمكدر پادشاه صوردي كه اول سوز نه در قاضي ديدي قطعه با
آستين ملالي كه برمن افشاني طمع مدار كه از دامنت بدارم دست يا حرف مصاحبت
سببتي متضمن طمع مداره متعلق آستين ملال بيانيه ويا حرف وحدت ويا حرف
تنكير حرف مصدريدين يكلش سويلمش كه حرف رابط صفت افشاني فعل مضارع
مفرد مخاطب سلكن سين اعراضدن كنايه در طمع مدارك مفعول صريحي وباستين غير
صريحي مدار فعل نهي مفرد مخاطب اريه نه در طوتمه ديمكدر كه حرف بيان از دامنت
بدارك مفعول غير صريحي ودست صريحي محصول بيت بر ملال آستين سبيله ويا ملال آستيني

سببیله کر بنم اوزرمه سلکن سین یعنی که بندن اعراض ایدرسین طمع طوتمه یعنی
امید ایلمه که دامنکدن الم طوتام یعنی انکلدن الم چکم اکر خلاص محالست ازین کنه که
مراست بران کردم کر تو ادی امیه واری هست بران باحرف صله کر حرف رابطه
صفت امیه واری یاحرف مصدر محصول اکر خلاص محال ایسه یعنی قورتلمق
ممکن دکل ایسه بو کناهدن که بنم در یعنی بنده اولان کناهدن خلاص جایز دکل ایسه
اول کرم کر سنک وارامیه لیلک وارد یعنی کرم ولطفکله امیدوارم اندن جامی
قطع ایلمم ملک کفت این لطیفه بدیع اوردی واین نکته غریب کفتی ولیکن محال
عقلست وخلاف شرع کر ترا امروز فضل وبلاغت از چنک عقوبت من برهاند مصلحی
می بینم که ترا از قلعه بشیب نداز تا دیکران عبرت کیرند کفت ای خداوند جهان
پرورده نعمت این خاندانم ونه کنه کرده ام دیکری انداز تا من عبرت کیرم ملک را
ازین سخن خنده امد وبعفو از سر خطای او در کذشت وستمکاران را که اشارت بکشتن
او کرده بودند کفت ملک دیدی لطیفه آورد دینک مفعول اولی وبدیع ثانیسی بدیع
عجب دیمکدر ونکته کفتنک مفعول اولی وغریب ثانیسی غریب معناسنه در لطیفه
بدیعه ونکتهٔ غریبه مضاف ایدن عجب نه ملاحظه ایلدی مسکین چنک عقوبتنه
ومنه اضافت لامیه در باحرف صله وشیب نشیبدن مخفف لفظه در شین نشیبه
مخففا اولدوغی کبی اشغاولات وانیش معنالرینه مستعمل لفظه در کاه اولور که
اتباع ومزاوجه طریقیله نیب لفظنی بوکا عطف ایدوب شیب ونیب دیه بلور عربیده
حسن بسن وتورکیده قوزن قرن دیه کلری کبی پرورده نعمت این خاندانم لامیه
لودر پرورده اسم مفعولدر سر سود او جهت معناسنه درخطایه اضافت لامیه در
تمنت تفعل بابندن اسم فاعلدر بر کمیسه نك ذلتنی استمکه دیرلر والف ونون
ادات جمعدر محصول ترکیب پادشاه دیدی بو لطیفه عجب کتوردك وبو نکته غریب
سویلدك ولیکن محال عقلدر وخلاف نقلدر یعنی بوکون فضل وبلاغت بنم عقوبتم
پنجه سندن قورتره یعنی خلاص ایلیه مصلحت ایی کوردم که سنی قلعه دن اشغاره

خندقه آتارم تا کیم غیرلر عبرت طوتالر یعنی عبرت آلالر و قاضی بو سوزی ایشدیجک دیدی
ای جهانک پادشاهی بو خانه نک نعمتی پروردهسیم و بو کناهی بن یالکز ایلمشم بندن
غیریلر تا کیم بن عبرت آلام پادشاهه بو سوزدن خنده سی کلدی یعنی کولدی و عفوی
انک خطاسی سوداسندن کچدی و انک متعنتلرینه کم بونک هلاکنه اشارت
ایلمشلر دیدی بیت همه حمال عیب خویشتنید طعنه بر عیب دیکران مزنید
حمالک عیبه اضافتی اسم فاعلک مفعولنه اضافتیدر و خویشتنه لامیه در طعنه
هاء رسمی علامت نقلدر عرضه و معشوقه کبی عیب دیکران مصدرک مفعولنه
اضافتیدر مزنید فعل نهی جمع مخاطبدر اورملک دیمکدر محصول بیت جمیعکز کندی
عیبکزک حمالی سز یعنی هر بریکزده نیجه درلو عیوب وارد ر ایمدی غیرلرک
عیوبنه طعنه ایلمک حکایت منظومه جوانی پاکباز و پاک رو بود که با پاکیزه
رویی در کرو بود جوانی یا حرف وحدت پاکباز وصف ترکیبیدر پاک نظرلی دیمکدر مصلح
معناسنه پاک رو ده وصف ترکیبیدر پاک یوزلو معناسنه مستقیم دیمکدر که حرف
رابط صفت با حرف صله پاکیزه پاک معناسنه در پاکیزه رویی وصف ترکیبیدر کوزل
یوزلو و یا حرف وحدت در حرف ظرف کرو کاف عجمک کسریله و رانک فتحیله رهن معناسنه
در محصول بیت بر پاکباز و پاکرو جوان وار ایدی یعنی صالح و پاک دامن که بر پاک رویه
مرهون ایدی یعنی کرفتار و مبتلا ایدی بعضیلر کرو یرینه کرو یازدیلر کاف عربینک
و رانک فتحه لریله کشتی معناسنه در یا عبارتی بو که قرینه طوتدی لیکن عربیده
بو یله یرده واو اعلال اولمق خلاف قیاسدر انکیچون مشهور لغتلرده موجود دکل
و فارسی لغتلرده کرو قوق دیشه دیرلر یعنی ایچی بوش دیش که قوردیمش اوله
علی کل حال عربی و فارسی لغتلرده موجود اولمیجق فرنکجه و یا اورمجه اولمق
کرک چنین خوانده ام که در دریای اعظم بکرداب در افتادند باهم که حرف بیان
با حرف صله کرداب کاف عجمک کسریله صو چولکی یعنی صو چوریلوب باتدوغی
یر که هلاک اولمق خوفی اوله عربجه دردور دیرلر و یا حرف وحدت در حرف تاکید

افتادنه دوشه بلر باهم بیله محصولی حکایه لرده شویله اوقودم که دریای عظمه برکودابه دوشه بلر ایکیسی بیله حضرت شیخ بو بیتده اجمال ایلمش یعنی نیجه دوشمه کلری بیان اولنمدی چو ملاح امده ش تا دست کیرد مبادا کاندر حالت بمیرد ملاح کیمیجی امدش شین معناده دسته مقید در دستنش تقدیرنده تا حرف تعلیل مبادا فعل نهی غایب کاندر ان که حرف بیان بمیرد فعل مضارع مفرد غایب فاعلی تحتنده جوانه راجع ضمیر در محصولی چونکه ملاح کلدی تا کیم عاشق جوانك الین طوتا اولمیاکم اول حالتده اوله دیو همیکفت از میان موج و تشویر وا بکذار و دست یار من کیر همی ادات حکایه میانی موج لامیه دریای بطیله تشویر تانك فتحی وشینك سکونیله حجالت معناسنه در تشویش معناسنه ده کلور بعضیلر موجه عطف تفسیر طوتدیلر بکذار دقو یعنی براق دست یار من لامیه کیر فعل امر مفرد مخاطب طوت دیمکدر محصولی جوان ملاحه موج تشویر یعنی حجات دریا اورتاسنده سویلردی بنی قو و یارمك الین طوت یعنی انی خلاص ایله بو غلر سم بن بوغلین درین کفتن جهان بر وی برآشفت سنیه کر جان میداد و کفت جهان مبتدا و برآشفت خبری شنیه ندش شین جوان معهوده راجعدر که حرف بیان محصولی بو سوزی سویلیکده جهان اوزرینه پریشان یعنی قرشمومش اولدیکا یقین اولان کیمسه لرانی ایشته یلر که جان ویردی و سویلردی سویلیدوکی کلان بیتك مضموننده حدیث عشق از ان بطال مینوش که در سخنی کنه یاری فراموش حدیث عشق لامیه بطال بیکار دیمکدر یعنی درعشقده بن حالی مینوش فعل نهی مفرد مخاطب بنوشیه ندن ایشتمك و دیکلمك معناسنه که حرف رابط صفت سخنی یا حرف مصدر یاری یاسیده بو بیله در دوستلق معناسنه فراموش اسم مصدر اونتمه دیمکدر محصولی عشق قصه سنی اول بطالدن دیکلمه که شدت حالده یارلغی فراموش دوستلغی اونوده چنین کرده ند یاران زنه کانی زکار افتاده بشف تا بدانی یاراندان مراد عشاقدر زنه کانی یا حرف مصدر دیرلك دیمکدر کار افتاده مجرب احوال دیمکدر یعنی باشنه ایش دوشمش دیمکدر بو بیتك مصراع

اولکی ابیات سابقه ناظردر و مصراع ثانیسی ابیات آتیه یه فتدبر مخصوص منه کودجوان
کبی ایله یلر یاران دیرلکن بش باشنه ایش دوشنده یعنی احوال روزکاری تجربه ایلیندن
ایش اراده مجرب احوالدن حضرت شیخ کندیده انکیچون بیوردکه تا بیله سین که سعدی
راه و رسم عشقبازی چنان داند که در بغداد تازی یعنی که حرف بیان در مصراع ثانی یعنی
مصراع ثانیسی بیان ایده سعدی مبتدا رسم بونده عادت و قانون معناسنه در
عشقباز بونده عاشق معناسنه در و یا حرف مصدر عاشقلق دیمکدر مصراع ثانی خبر
مبتدادر که حرف بیان تازی عربی دیمکدر عربی دل مراددر بغداده تخصیص ایلمینک
وجهی بودر که کندی زماننده عرب و عجم دیلینی فصیح سویلردی اما بو زماننده ایکیسندن ده
بی بهره در بولک جهیله در مخصوص سعدی عاشقلق بولنی راه و رسمنی انجلین
بیلور که بغدادده عربی دیلی یعنی اهل بغداد لسان عربی ایی بیله کلری کبی سعدی عشقباز
لق طریقنی انجلین ایی بیلور مصراع ثانینک معناسنی انجلین بیلور که بغدادده عربی
بیلور یعنی تشبیه سر بغدادده عرب وار ایدی وکنی بیله وکی کبی عشقبازلغک رسم و راهی
دخی بیلور دیمک ایسه نسنه بیلمز ایمش دلارامی که داری دل در و بنده دکر چشم از همه
عالم فرو بنده بو بیت حقیقته و مجازیه متحملدر دلارام وصف ترکیبیدر آرامیده ندن
دیکلمک یعنی راحت اولمق و یا حرف وحدت که حرف رابطه صفتدر دلارام دارینک مقدم
مفعولیدر طوتارسین دیمکدر و اولقدن تعبیر دردل بندک مقدم مفعول صریحی
و در و غیر صریحی او ضمیری دلارامه راجعدر بند فعل امر مفرد مخاطبدر بندندن
بغلمق دیمکدر دکر دخی دیمکدر چشم فرو بندک مفعول صریحی و از عالم غیر صریحیدر و
بنده یوم دیمکدر مخصوص بر دلارامک که وارکون کلکی اکا بغله یعنی اکا تعلیق ایله
دخی کوزکی جمیع عالمدن یوم یعنی اندن غیرینه التفات ایلمه اکر ظاهر دلارامیه در
و اکر باطن مصراع ثانینک معناسنی کیرو دکلی عالمدن چشمکی اشغه بغله
دین معنانی فیچه بغلمش اکر لیلی و مجنون زنده کشتی حدیث عشق ازین دفتر
نوشتی دفتردن مراد کتاب کلستان در کشتی و نوشتی بالری حرف حکایه مخصوص

اكر ليلي ايله مجنون زنده اوليدي يعني صاغ اوليدي عشق قصه سني بو كتابده يازارلردي
يعني هر برسي حضرت شيخك بو سوزي بشنجي بابه نسبتله كه عشق بابيدر باب
ششم در ضعف وپيري با طايفه دانشمندان در جامع دمشق بحثي همي كردم
ناكاه جواني از در در آمد وكفت درميان شما كسي هست كه زبان فارسي واند اشارت
بمن كردند كفتمش خيرست كفت پيري صد وپنجاه ساله در حالت نزعست وزبان فارسي
چيزي ميكويد ومفهوم ما نميكردد اكر بكرم قدم رنجه شوي مزد يابي باشد كه
وصيتي كند چون بباليني فراز رسيدم اين ميكفت با حرف مصاحب طايفه دانشمند
بيانيه طايفه همزه سي حرف وحدتدر دين خطا ايلمش مجيئي يا حرف تنكيردر
يا حرف وحدت صد وپنجاه ساله يوز اللي ياشلي ديمكدر حالت نزع لاميه تا حرف
مصاحب زبان فارسي بيانيه چيزي يا وحدت واو حرف حال مفهوم مالاميه
نمي كردد اولمازدر ديمكدر نمي شود معناسنه بكرم با حرف مصاحب قدم رنجه شوي
الم وزحمت معناسنه در قدم زحمتنه كيرسك ديمكدر وسياق بودر مكدر كنايتدر
مزد ميمك ضمه ونانك سكونيله اجرت وكرا ديمكدر اما بونلك كبي يرلرده ثواب
معناسنه در يابي فعل مضارع مفرد مخاطبدر يابيدن بولمق معناسنه يافتن دن دينلر
خطا ايلديلر باشد كه اولا كه يعني موجود دكر ديمكدر وصيتي يا حرف وحدت ويا حرف
تنكير بباليني با حرف صله بصد وغنه ديمكدر فرا حرف تاكيد رسيدم فعل
ماضي متكلم وحده ايريشدم ديمكدر اين ميكفت بو ايكي بيتي رسيدم فعل ماضي
اوقوردي محصول ... دانشمند طايفه سيله بحث ايلردم جامع دمشقده يعني
بني اميه ده ناكاه برجوان قپودن ايچري كيردي ودي سزلردن اكوزده بر كيمسه
وارميدر عجم دلني بيلور شيخ ديركه بكا اشارت ايلديلر يعني ايشته بو بيلور ديديلر
نه ديدم خيردر جوان ديدي يوز اللي ياشنده بر پير حالت نزعده در وفارسي ديليله
برنسنه سويلير حال بوكه بيز اكلمز اكر كرمكله قدم رنجه اولورسك يعني زحمته
كيرسك ثواب بولورسين موجود دكر بر وصيت ايليه مبادا فوت اوله چونكه

باب ششم در ضعيفي وپيري

يصدوغنه يعني باشي اوجنه ايرشدم بو ايكي بيتي اوقوردي قطعه دمي چنه كفتم

برادرم بكام دريغا كر بكرفت راه نفس دم نفس يا حرف وحدت چنه پنجه ديمكدر

ضرورت وزن ايچون تقديم وتاخير قلنمشدر تقديري كفتم چنه برادرم چيقادم

ديمكدر بكام با حرف صله ويا حرف مصاحبت كامه ويا كامله ديمكدر كام كاف

عربيله بونده ابهام طريقيله منكوردر مرادله دماغ بيننده فتامل دريغا دا الده

كسر وضمة لغتدر الف حرف ندا يعني حرف ندبه بكرفت فعل ماضي مفرد غايب مبني

للمفعول معناسنه طوتلدي ديمكدر راه نفس لاميه محصول بيت ديدم كه بر قاج نفس

مرادمجه كتوردم يعني چيقادم ياخود اغزمه كتوردم حاصلي برقچ زمان ياشايم عمر سوردم

دريغ وصيف كه نفس يولي طوتلدي چيقمغه مجال قالمدي حاصلي اجل كلدي ايري

مصراع اولك معناسيني ايتدم كه برقچ نفس مرادمله يوقاري كتوردم ديدين ادايي

ابي كتوره مدمش دريغا كه بر خوان الوان عمر دمي چنه خورديم وكفتنه پس بعض

نسخه ده دمي خورده بوديم واقعدر خوان الوان عمر بيانيه لردر محصول بيت حيفا كه عمرك

دورلي دورلي نعمتي سفره سنده يعني انواع نعم عمرده بر نيچه نفس يبدك وايچدك ويره

يبدك ديه يلر حاصلي نفقه مز قطع ايلديلر خوان بونده سفره معناسنه درين كيجه

يبه وكين بيلمز ايمش معناي اين سخن با شاميان بعربي كفتم تعجب كردند از عمر دراز

درازو تاسف خوردن او برحيات دنيا كفتمش چه كونه درين حالتچه كويم

محصول بيت تعجب بو سوزك يعني بو ايكي بيتك معناسيني شام قومنه عربجه سويلدم تعجب

ايلديلر وانلك اوزن عمر بنك وحيات دنيايه تاسف وغصه يبه وكينه بيره

ديدم نيچه سين بوحالتده ديدي نه ديسيم قطعه نديده كه سخني هيچ رسيد

بكسي كه از دهانش بدر ميكنند دندانش نديده استفهام انكاري كورمشي ميسين

ديمكدر كه حرف بيان بكسي با حرف صله ويا حرف وحدت كه حرف رابط صفت

دهانش نون ضرورت ساكن او قنور او قمق كرك بدر طاشره ديمكدر ميكنند

كاف مضموم وقچق كيتونت معناسنه اولورايدي لردي ديمكدر يعني طشره ايله چيقر [معتدن]

ي

اتماكا و منتقعم او قنفي فعاد ر ار دي بيلسه دير [illegible] عملي [illegible] حتي يعني [illegible]

كنايه‌در نه‌اني يا حرف وحدت مخصوص كوريمش مبسين كه نه شدت والم ايرشور
بر كيمسه‌يه كرده‌اندن بر ديشي چيقارالر يعني بر ديشني چيقارالر يعني بر ديشني چيقارم
بجه نه قدر الم چكر نه يده همزه سيني خطاب ايچوندر ديين ياي خطابدن وهمزه
توسلدن اكاه دكل ايمش قياس كن كه چه حالش بود زان ساعت كه از وجود عزيز
ببرد وجاني حالش ضميري كيمسه‌يه راجعدر جاني يا حرف تنكير مخصوص قياس
ايله كه حالي او كسنك نه اولور اول ساعتده كه وجود عزيزدن جاني چيقه كيده
يعني روحي بدنندن چيقا كيده مصراع ثانينك معناسيني كه انك عزيز وجودندن
بر جان طشره كيده ديين قسنده انسانده بر قاج وار ايمش كبي تصور مرك از خيال
بيدكن ووهم را بر طبيعت مستولي مكودان كه فيلسوفان كفته اند مزاج اكرچه
مستقيم بود اعتماد بقا را نشايد ومرض اكرچه هائل بود دلالت كلي بر هلاك
نكند اكر فرمايي طبيبي را بخوانيم تا معالجه كند كه يه شوي كفت هيهات تصور مرك
مصدرك مفعولنه اضافتيدر مستولي غالب ديمكدر استقبالا بنيه‌دن اسم فاعلدر
مكودان فعل نهي مفرد مخاطب ايلمه ديمكدر الف ونون ادات تعديه‌دركه حرف
تعليل فيلسوفان ولاملك فتحه‌لريله حكيم معناسنه‌دركه حرف رابط صفت
مقول وقول اعتماد بقا مصدرك مفعولنه اضافتيدر ورا ادات صله هائل قورقنج
طبيبي يا حرف وحدت ورا ادات مفعول تا حرف تعليل هيهات يعني محالدر مخصوص تركيب
بيره ديدم كه اولم تصورني خيالكدن اخراج ايله ووهم وضوني طبيعتكه غالب
ايلمه زيرا حكما ديمشلردر مزاج اكرچه كه مستقيم وقوي اوله بقايه اعتماد ايلمكه
لايق دكل ومرض اكرچه هائل ومخوف اولور اما هلاكه كليا دلالت ايلمز اكر بيورر
سك سكا بر طبيب دعوت ايده‌لم تا كيم سكا معالجه ايليه كه ابيا ولاسين يعني
صفاده اولاشين هيهات ديدي يعني بو محالدر مثنوي خواجه دربند نقش ابو
انست خانه از پاي بست ويرانست خواجه ورزاده وتعظيمي لازم واجبا ولان
ارباب دولتده مستعملدر بونده مطلقا دولتلو مراددر بند بونده قيد وهوس

وارزو معناسنه در نقش ایوان مصدرڭ مفعولنه اضافتیدر ایوان کسرهٔ همزه
ایله چارطاق در عربیه اما عجم فتح همزه ایله اوقور یای بست یای عربتڭ فتحیله عمل
معناسنه درکه عربجه اساس دیرلر بای عجمیله اولمسنی تجویز ایلیانی افترا ایلمش ویران
خراب ایتمکه در محصول بیت خواجه قصرڭ نقشنی قیدنده در لیکن خانه تملنده خراب
یعنی سن بنیچون طبیب قیدارك ایلمه سین لیکی بنای وجود وفنایه مشرفدر،
دست بر هم زنه طبیب ظریف چون حرف بینه او فتاده صریف دست زننك مفعول
صریحی وبرهم غیر صریحی وطبیب فاعلی وظریفه اضافت بیانیه در حرف خای معجمه نك
فتحی ورای مهمله نك کسریله صفت مشبهه در بوناتمش معناسنه در حرف بینه نك مفعول
ثانیسی وافتاده واو یله اکا قیددر وحریف یعنی شخص مفعول اولی محصول بیت ظریف
اولان طبیب الینی بری برینه اورور تأسف وتغابن طریقیله اما علاجه مباشر اولمان
چونکه حریفی مریضی بوناتمش ودوشمش کوره یعنی حالت نزعه قریب ومشرف علی الموت
کوره زیرا بیلور که علاج بذیر اولمیوب سعی ضایع اولور بیر مردی زنزنع مینالیه
بیره زن صندلش همی مالیه بیر مرده مردی بیر تقدیرنده در بر قوجه ارکیشی زنزنع دیمکدر
نالیه حکایت حال ماضی معناسنه در ایکلردی دیمکدر زیرا جان حبسی سایر اجیلو
بکزه مز بیره زن تقدیری بیره زنی در ضرورت وزنیچون وقرینه قایم اولدیغیچون
یای وحدت ترك اولندی بونده بر قوجه قری دیمکدر وزوجه سی وقیزقرندا
ومتعلقاتندن بر قری اولمق جایزدر صندل هندی دیارندن کلور بر خوش
قوقلی اغجه در انی دکرمنده ویا دوربیله اون ایدرلر وانی کلابیله خلط ایدوب
دفع صداع ایچون باشه سورترلر ودفع حرارتیچون الره ویا قلره شین ضمیر
بیره راجعدر همی مالیه حکایت حال ماضیه لغتنده اوغق دیمکدر اما بونده
سورتمك معناسنه در محصول بیت بر پیر مرد نزع اجیسنده ایکلردی وبر
بیره زن اکا صندل سورتردی چون مخبط شد اعتدال مزاج نه عزیمت اثر
کند نه علاج چون حرف تعلیل مخبط تفعیل بابندن اسم مفعول در لغتده

شی

دوشمش دیمکدر اما بونلر نده مختل معناسنه در اعتدال مزاج مصدرك فاعلنه
اضافتیدر نه حرف نفی در معناده کنده مقیّده در عزیمت بر درده بونسنیه اوقیوب
اوفورمکه دیرلر رقیه دخی دیرلر رانك ضمی و قافلك سکونیله و فارسیجه افسون دیرلر
علاج مفاعله بابنك ایکنجی مصدریدر عزیمته معطوف در عزیمت مبتدای اوّل
واثر ثانی وکنه خبر ثانی وثانی خبریله خبر اوّل تقدیری عزیمت اثرکنه در محصول بیت
چونکه اعتدال مزاج مختل اولدی یعنی مزاج اعتدالدن دوشدی اکا نه افسون تأثیر
ونه غیری علاج حکایت پیری حکایت کنند که دختری خواسته بودم و حجره
بگل آراسته وبخلوت با او نشسته ودیده و دل در و بسته شبهای دراز نخفتمی
وبذلها و لطیفها گفتمی تا باشد که وحشت نگیرد و موانست پذیرد از ان جمله شبی میگفتم
که بخت بلندت یار بود و چشم دولت بیدار که بصحبت پیری افتادی پخته و جهان
دیده وگرم و سرد روزکار چشیده ونیك و بد آزموده حق صحبت بداند و شرط مودت
بجای آرد و مشفق و مهربان خوش طبع و شیرین زبان دختری دالك ضمی و خای
معجمه نك سکونیله و تانك فتحیله قیزه دیرلر و یا حرف وحدت شبهای دراز بیانیه
نخفتمی نخفتم فعل نفی ماضی متکلم وحده و یا حرف حکایه بذله لطیفه دیمکدر وها ادات
جمعدر لطیفها عطف تفسیری گفتمی اعرابده نخفتمی کبیدر تا حرف تعلیل بخت
بلند بیانیه و تا معناده یاره مقیّده در بود جایزدر که فعل اوله و جایزدر که ادات زمانیه
یارك اولدی و یا یارك ایدی دیمك اوله چشم دولت بیدار مذکور فقره یه معطوف
که حرف بیان و یا حرف تعلیل با حرف صله صحبت پیر مصدرك مفعولنه و یا
فاعلنه اضافتیدر و یا حرف وحدت جهان دیده وصف ترکیبیدر جهان کورمش
دیمکدر مشفق افعال بابندن اسم فاعلدر و مهربان عطف تفسیریلردر یعنی اسرکیجی
ومحبتلی معناسنه در محصول بیت بر پیر حکایه ایدرکه بر قیز دیلدم یعنی بر قیزه
نکاح ایلدم و کردك خانی کلله آراسته و پیراسته ایلدم و خلوتده انکله اوتوردم
وکوزمی کوکلمی اکا باغلدم یعنی اکا کوکل ویردم بونده کیجه بر بودتقده یر اولنور واوزون

کیجه لر اویومازدم و بذله لر و لطیفه لر سویلردم کم وحشت طوتمیه یعنی توحش
ایلمیه و بنمله انس و موانست قبول ایلیه حاصلی بنمله الیشه ذکر ایلیه و کماحوالک
جمیعنی بر بیسی بودرکه بو کیجه سویلردم که بخت بلند یارم ایدی و یا یارکم اوله
وچشم دولتم بیدار ایدی و یا بیدار اوله یدی که بر بیرك صحبتنه دوشدم بشمش
وجهان کورمش و روزکار اسنی سینی و صووغنی طاتمش و ابی و براماز ایشلر
صانمش حق صحبتنی بیلور و شرط محبت و مودتی یرینه کتورر و مرحملی و محبتلی
خوش طبع و شیرین زبان مثنوی تا توانم دولت بدست آرم ور بیازارم بیازادم
تا حرف توقیت توانم قادرم دیمکدر بدست با حرف صله آرم فعل مضارع متکلم وحده
کتوردم ور واکر دن مخفف بیازاریم فعل مضارع مفرد مخاطب و میم ضمیر منصوب متصل
مفعولی یای ضمیر خطاب مفتوح اوقمق کوك کرزنه خلل کلمه واکر بنی اینجیدرسك
دیمکدر بونده متعدیدر نیازادم فعل نفی متکلم وحده لازمله متعدیده بیننده
مشترکدر یعنی اینجیتم و یا سینی اینجیتم دیمکدر نیازادم دینلر نونك کسریله نیاز کتوردم
یعنی حاجت کتوردم معناسنه بیتی مردف ایدوب مقفا ایلمشلر محصول بیت مادام که
قادرم کوکلکی اله کتوردم یعنی اله الوردم حاصلی المدن کلدوکجه دکلو رعایت ایدرم
و یا ایدم ایم واکر فرضا بنی اینجیدرسك اینجیمیم و یا سینی اینجیتمیم ور چو طوطی
شکر بود خورشت جان شیرین فدای پرورشت بو شرطیه یه معطوفدر بیت
بونده ور بو بینه کوذکو ایه نلو متونه مخالف ذکر ایلمشلر خورش لغتده اسم مصدر
در بیشی معناسنه اما بونده طعام مراددر جان شیرین بیانیه فدای پرورشت
مصدرك مفعولنه اضافتیدر پرورش اسم مصدردر بسلیش معناسنه مراد طعامکدر محصول بیت
واکر فرضا طوطی کبی شکر اولورسه طعامك جان شیرین
سنك سکریکی غذا لکجی یکه فدا اولسون و یا جانی سنك سکریکی طعاملو یکه
فدا ایده لیم حاصلی بنی سکر له بسلیه ین نه کرفتار امدیکی بیت جوانی معجب و خیره
زای سرتیز و سبك پای که هردم هوایی پزد و هر لحظه رایی زنه و هر شب جایی خسبه

هر روز باري كيرد ديرك دخره تمه اقوالنه نه د جواني يا حرف وحدت معجب افعال
بابندن اسم فاعلدر متكبر ديمكدر خيره رايي وصف تركيبيدر ضعيف وزبون فكرلي
معناسنه يعني سفيه سرتيز وصف تركيبيدر يعني معناسنه اغزي باشلي مقابلي سكبايي
ده وصف تركيبيدر يعني ايقلي يلوا وكماز معناسنه هوايي يا حرف وحدتدر بزد فعل
مضارع مفرد غايب باي عجميله فتحله يزيد نددن بجتن دن دينلر خطا ايلمشلر بشر بر
ديمكدر رايي يا حرف وحدت زنه فعل مضارع مفرد غايب درزينه نددن اورر ديمكدر
جايي يا حرف وحدت خسبه خانك ضميله فعل مضارع مفرد غايب ياتور واويور
ديمكدر خسبيدن نددن باري يا حرف وحدت محصول تركيب قيزه ديركه بو متكبر جوانك
الينه كرفتار كلمدك يعني مبتلا اولمدك سفيه وخفيف ويلوا وكماز كه هر نفس بر هوا
وهوس پشوره وهر ساعت بر فكر قوللنه وهر كيجه بر يرده ياته وهر كون بر نكار طوته
بيت وفاداري مدار از بلبلان چشم كه هر دم بر كلي ديكر سرايند وفادارا وصف
تركيبيدر رو يا حرف مصدر مدار فعل نهي مفرد مخاطب طوتمه ديمكدر از بلبلان
مداره متعلق در چشم مدارك مفعول صريح اولمغه وفاداري ثانيسي واز بلبلان
غير صريحي لكن تقديري چشم وفاداري مدار دريعني وفادارلق اميد يعني طوتمه
ديمكدر كه حرف تعليل كلي يا حرف وحدت ديكر غيري معناسنه درسرايند سينك فتحي
له وكسريله فعل مضارع جمع غايب يرلار ديمكدر محصول تركيب بلبللردن وفادارلق امنيه
طوتمه يعني انلردن وفا كلمز زيرا هر نفس وهر ساعت بر غيري كل اوزره ايرلادلر
يعني بر يرده قرارلري يوقدر جوانلر كه احوالي بويله درسابقا ذكر اولندوغي كبي
اما طائفه پيران بعقل وادب زنده كاني كننده نه بر مقتضاي جهل جواني طائفه
پيران بيانيه زنده كاني يا حرف مصدر دير لك ديمكدر مقتضاي جهل مصدر
محصول تركيب ميمينك فاعلنه اضافتيدر جواني يا حرف مصدر واضافت بيانيه در
جوانلرك احوالني بيان ايلدك اما طائفه پيران عقل وادبله ديرلك ايدرلر
جهل وجوانلق مقتضا اوزره دكل بعض نسخه ده جوانيي جهله عطف ايلمش

بیت زخور بهتری جوی وفرصت شمار که با چون خودی گم کنی روزگار بهتری

یا حرف وحدت جوی وشمار فعل امر مفرد مخاطبلردر که حرف تعلیل با حرف

مصاحبت چون اداة تشبیه خودی یا ضمیر خطاب گم کاف عجمك ضمیله ضایع

معناسنه در گم کیننك مفعول اولی صریحی وروزگار ثانیسی وبا چون خودی غیر

صریحی مخصوص رب خطاب عام طریقیله نصیحت ایدوب بیورر که کندن ایورك

برکیمسه ارایوب بول وآنی ارایوب بولمغی فرصت صای یعنی براولو نعمت بیل زیرا

کندك کبیله روزگاری یعنی اوقات احوال ایامکی ضایع ایدرسین حاصلی

کندکدن ایی برکیمسه ایله صحبت ایله وانکله مصاحبتی غنیمت بیل زیرا کندك

کبیله مصاحبت تضییع احوال واوقات وایام واتلاف عمر بلا فایده در گفت چندین

برین نمط بگفتم وگمان بردم که دلش در قید من آمد وصید من شد ناگاه نفسی

سرد از دل پر درد برآورد وگفت چندین سخن که گفتی در ترازوی عقل من وزن

آن یك سخن ندارد که از قابلهٔ خویش شنیده ام که زن جوان را اگر تیری در پهلو

نشیند به که پیری گفت بیردیکی نمط ونسق سلوب وگونه معناسنه در قید در

درحرف صله قیددن مراد بند درمنه اضافت لامیه درصید من مصدرك فاعلنه

اضافتیدر نفسی یا حرف وحدت وزان مفاعله بابندن مصدر ثانیسیدر قابله رومه

آورده دیدکلری خاتوندر که طوغان اوغلانجغك گوبکین کسر پهلو در دیبین

یکلش سویلمش قابله یرینه قیله یازن صحیح متونه مخالف یازمشی پیری وتیری

یالری حرف وحدتدر پهلو یان معناسنه در که عربجه جنب دیرلار مخصوص زروکب

پیردیدیکی بو اوسلوب اوزره اولقدر سویلدم وظن ایلدم که گوکلی بنم قیدمه

گله یعنی بکا مقید اوله وبنم صیدم اوله یعنی بکا شکار اولوب رام اوله

ناگاه دل پر درددن بر صوق نفس گتوردی یعنی براه سرد چکدی ودیدی

بو قدر سوز که سویلدك بنم عقلم ترازوسنده اول بر سوزك وزننده طوتماز

یعنی اکا موزون دکل که کندی ابه‌مدن ایشتمشم که دیدی تازه نك اکی پهلوسنه

اوق اوتورسه یعنی یاننه اوق یا توب طورسه یکدر یاننده بر یر اوتورب طورمقدن
حاصلی بیر ایله همنشین وهم بستر اولمقدن اوق پارەسی چکمکدر یکدر نظم لمّا رأت
بین یدیها بعلها شیئا کارجی شفة الصائم لمّا بو لمّا ایله وجودیه دیرلر مشایخ
عربك بعضیسی اسمیتنه ذاهب اولمشلر وبعضیسی حرفیتنه اسمیتنه ذاهب اولنلر
جمله یه اضافتی لازمدر دیه یلر حاصلی وقت معناسنه متضمندر وقتاکه دیمکدر رأت
فعل ماضی مفرد مؤنث غائبه مهموز العین معتل اللام اصلنده رأیت ایدی اعلال
ایله رأت اولدی فتحتی وزنی اوزره وقتاکه کوردیسه فاعلی بیرك زوجه سیدر بین
ظروف مکانیه دندر مضاف اولمشدر یدی لفظنه اصلنده یدین در حالت رفعی یدان
در نصب جرّی یدین در نون اعراب بعلها اضافتله ساقط اولمشدر نته کم نحو
کتابلرنده مسطوردر بونده معناسی اوکنده دیمکدر بعل لفظا مجرور مضاف الیه در
زوجه بعل دیرلر بانك فتحی وعینك سکونیله وزوجیه بعلها دیرلر وضمیر تأنیث رانك
فاعلی اولان زوجیه راجعدر شیئا لفظا منصوب مفعول رأت در وشیئادن الت
بیردر کارجی کاف مثل معناسنه در وارجی اسم تفضیلدر رجوه دن رانك فتحی وکسریله
بو مشغلق وکوشکلك معناسنه در بونده مسترك دیمکدر شفة لفظا مجرور مضاف
الیه ارخاء در شفه دوداغه دیرلر صائمه اضافتی لامیه در صایم اوروج طوتیجی کیمسه
دروانك دوداغی غایتله کوشك اولغاندر اول جهتدن بیرك ذکرنی صائمك
کوشك طوطاغنه تشبیه ایلمشدر مخصوصا وقتاکه بیرك زوجه سی بیرك
اوکنده یعنی زوجك اوکنده برشیئی کوردیسه یعنی ذکرنی کوردیسه صائمك کوشك
طوطاغی کبی یعنی غایتله سست وزبون کوردیسه تقول هذا معه میت وانما
الرقیه المنام تقول جواب لمّا در قیاس قالت دیمکدر دیملك ایدی لیکن مراد
حکایت ماضیه در سویلردی دیمکدر وبعض کیمسه دیدی لمّا مضارعی ماضیه
ردّ ایدران مصدریه ماضی معنای استقباله ردّ ایلدوکی کبی پس تقول قالت
قالت معناسنه اولور بویله دیمین زیاده خطا ایلمشدر وهیچ بر وجهله کندویه

جه

دوشر سوزه كلدى زيرا ديدى وكي لماء جازمه در بو خود لماء جوديه دركه اسم اولدى و تحيتيه دن
جمله يه مضافا ولمقدر شرطي فتأمل تقول فاعلي وانك فاعليدر يعني بيرك زوجه
سي هذا اسم اشارتدر مذكور شئيه محلا مرفوع مبتدا وميتٌ خبري ومعه ميتة متعلق
وضمير مذكره بعله راجعدر واو حرف ابتدادر انّ حروف حروف مشبهة بالفعلدر وما
حرف كافه كه انّ حرفيني عملدن كف ومنع ايدر الرقبة دانك ضمي وقافك سكونيله
مريض اوزره او قويوب اوفورمكدن تاكم افاقت بوله لفظا مرفوع مبتدا افسون ديمكدر
كه سابقا بو معنايي عزيمتله تعبير ايلمشيدي ليكن بونده مراد شيوه وناز در المنائم لا م
حرف جر بر مقدره متعلق نايم اسم فاعلدر نومدن او يويان كيمسه يه ديرلر بونده
مراد جوانك ذكريدر جار مجرور اعرابدن محلا مرفوع خبر مبتدا در جملهٔ اسميه اعرابدن
محلي يوق جملهٔ مستأنفه مخصوصدر وقتا كم بعله بيرك ذكريني كوردسه ديديكي بو التي
بيوكنيله بيله ميّت در يعني نه كنديده حيات واروته التنده رقيه وافسون خوابنايه
نافعدر يعني غنج ودلال جوانك جكوني تحريك ايدر بيرك مرده ذكريني تحريك ايلمز
حاصلي جوانك جكوني شخص نائمه تشبيه ايلمش وبيرك شخص مرده يه رباعي
زن كز بر مرد بي رضا برخيزد پس فتنه وجنك ازان سرا برخيزد زن مبتدا وبرخيزد
زن مبتدا وبرخيزد خبري وما بينلري خبره متعلق كن اصلنده كر ازايدي ضرورت
ونيچون حذف وايصال ايلديكي بر مرد لاميه در بر بونده قت معناسنه در بي رضا
رضاسز ديمكدر يعني مجامعتسيز برخيزد قالقه حاصلي دوشكندن كه موطونه قا
قالقميه سر اولدن يا ضرورت قافيه وزنيچون ترك اولديكي مخصوصدر زنكه اربنك يا
يعني دوشكندن رضاسز قالقه حاصلي موطوئه قالقميه جوف فتنه وجنك اول
اودن قالقا يعني اجقلغه وچيلقلغه صبر ايدهمامتكيجه دوشلك خدمتي ايله
اولميجه صبر ايلمز مصراع اولك معناسي عورتكه زوجنك قتندن رضاسز واجازتسز
قالقديني اجازت عبارتندن معلومدر كه بو معنايي خلافنه صرف ايلمش بيري كه
زجاي خويش نتواند خاست الا بعصا كيش عصا برخيزد بيري يا حرف وحدت

كه حرف رابطه صفت جاي خويش لاميه خاست ماضي مصدريدر معناسنه در
زيرا مضارعه مقارندر الادات استشناددر نتواند خاست تركيبندن بعصا باء حرف
استعانت كي قچان ديمكدر شين ضميرپره راجعدر عصا برخيزد تعبيري عصا ايله
كي برخيزد يعني ضمير معناده عصايه مقيددر مخصوص بوبيركه كندي يرندن قالقمغه
قادر اولميه الا عصا ايله انك عصاسي يعني ذكري قچا قالقار حاصلي يرندن دكنكسيز
قالقمغه قادر اولميانك دكنكي قالقهاز في الجمله امكان موافقت نبود ومفارقت
انجاميد مدت عدت برامد عقد نكاحش باجواني بسته تند ترش روي تهي
دست بدخوي جور وجفا ميديد ورنج وعنا ميكيشيد وشكر نعمت حق همچنانت
ميكفت كه الحمد لله كه ازان عذاب اليم برهيدم وبدين نعمت مقيم برسيدم في الجمله
حاصل كلام امكان موافقت مصدريدر فاعلنه اضافتيدر نبود اولمدي واو حرف
عطف با حرف مصاحبت مفارقت مصدردر نبود اولمدي واو حرف بابندن ايرلشمق مفاعله
ديمكدر انجاميد اخر اولدي يعني ايريلشدك ديمكدر مدت عدت لاميه برامد
چيقدي عقد نكاحش مصدريدر مفعولنه اضافتيدر وشينه اضافت لاميه در
با حرف صله جواني يا حرف وحدت تند ياوز ترش رويه اضافتي بيانيه اكشي
صورتلو ديمكدر تهي دست وصف تركيبيدر صفر اليد معناسنه يعني مفلس
وفقير بدخويه اضافتي بيانيه دربو اوصافي صفت بعد الصفت واقعدر ميديد حكايت
حال ماضيه كورردي ديمكدر ميكشيد ده بويله در شكر نعمت حق مصدريدر
مفعولنه اضافتيدر ولاميه در همچنان انجلين يعني ميكفت عبارتنه نصكره حمد كبي
ديمكدر عذاب اليم بيانيه در مولم معناسنه برهيدم فعل مضا ماضي متكلم وحده
قورتلدم ديمكدر وبدين يا حرف صله نعمت مقيم يعني نعمت ثابت ديمكدر برسيدم ايرشدم
حاصلي واصل اولدم محصول تركيب حاصل كلام موافقت ايلمكه امكان اولمدي
زيرا لك مساعده ايلمدي وكاريمز مفارقتله تمام اولدي يعني اخره ايريشلدك
انجاميدك معناسي ايرشدي دين لغته مخالف سويلمش چونكه مدت عدت

چیقدي یعني تمام اولدي عقد نکاحیني برجوانه بغلدیلر یازو کیشي صورتلي فقیر
بدخوي اندن جور وجفا کوردي وبرنج وعنا یعني درد والم چکردي وخدانک
نعمتنه بو مخلیص شکر ایدردي که الحمد لله که اول عذابالیمدن خلاص بولدم وبو
نعمت مقیمه ایرشدم دیو بیت با این همه جور وتند خویي نازت بکشیم که خوبروی
تندخو وصف ترکیبیدر یاو زخولي معناسنه ویاحرف مصدر نازت تا ضمیر خطاب
بدر بعض نسخه ده یادت دوشمش یعني بوکلک خویر ووصف ترکیبي ویاضمیر خطاب
مخصوص بو جمیع جورلر ویاوزخولیغله نازک چکوم زیرا کوزل سین یعني کوزللکک
ایچون هرنه بلاک وارایسه چکوم قطعه باتو مرا سوختن اندرعذاب به که شدن
بادیکري دربهشت شدن صیرورتیچون در اولمق معناسنه دکوکي یاحرف وحدت
مخصوص قیزجوانه دیرکه بکا سنوکله جهنمده یاتمق یکدرکه غیریله جنتده اولمق
یعني بیرله جنتده اولمقدن سنکله دوزخده اولمق یکدر بوي پیاز ازدهن خوبروی
نغزترا بد که کل از دست زشت نغزکوکجلک یعني ایي وترادات تفضیل مخصوص
صوغان قوقیسي کوزللک اغزندن ایرک کلوپر که کل چرکینک الندن کل قوقوسندن کوزل
اغزندن صوغان قوقیسي یکی کدر بونده بعض شراح ایکي بیت ایراد ایلمشکه متنده
موجود دکل لیکن انلره تقلید ایراد ایلدک بیزده قطعه روي زیبا وجامه دیبا
عرق وعود ورنک وبوي هوس روي زیبا وجامه دیبابیانیه دیبا شیب یکلکی
قماشه در عرق کلاب عود معروف خوش قوقلي اغجدر که هندن کلور رنکدن مراد
خاتونلر استعمال ایله کلري اقلق وقزللق در بوي کوزل قوقي هوس بونلری
ارزو ایلمک مخصوص کوزل تمشقلي یوز ودیبا وسراسر قماش قفتان کلاب
وعود ورنک وبوي وبونلوک آرزوسي بو بیت ثانیه مرهونه در این همه زینت
زنان باشد مردرا کیر وخایه زینت بس زینت زنان لامیه باشد باد ات زمانیه
اولمق جایز وفعل مضارع مفرد غایب اولمق جایز کیر چوک یعني ذکر وخایه همسایه
سي بس بتردیمکدر مخصوص سابقه مذکورلر ولا انلره جمیعا عورتلر زینتیدر

ي

اما اره کبیر وخایه زینت یتر معلومدر که بو ایکی بیت کتابدن دکلدر لیکن بعض
جهله دخل ایلمشلر دیو یازدق حکایت مهمان پیری بودم در دیار بکر مال
فراوان وفرزند خوبروی داشت شبی حکایت کی د مراد عمر خویش بجز این فرزند
بنودست درختی در ین وادی زیارتکاهست که مردمان بحاجت خواستن انجا
روند شبها در پای آن درخت بحق نالیده ام تا مرا این فرزند بخشیده است شنیدم
که پسر با رفیقان آهسته میکفت چه بودی که من ان درخت را بدانستمی که کجا
تا دعا کردمی پدرم بمیرد مهمان پیر لامیه ویا حرف وحدت بودم حکایت حال
ماضی دیاربکر ودیار ربیعه بری برینه متصل مملکتلر در دیاربکرک تختی آمددر که
شیخ محمد آمدی حضرتلری مذکور آمد شهرندندر وربیعه نک تختی موصلدر
که ابن جاد موصولی که قران شریفه معرب واسباب نزول یازمشدر اندندر که حرف
رابط صفت مال فراوان بیانیه فرزند خوبروده بویله در شبی یا حرف وحدت حکایت
کردم برکیجه حکایت ایلدی بو سوز اول معنایی کوسترر که حضرت شیخ بر زمان بر پیرک
مهمانی اولمش اوله که حرف رابط مقول قول مراد ادات تخصیص عمر خویش لامیه
کندی عمرمده دیمکدر بجز باحرف زایده درخت مبتدا ویا حرف وحدت وادی درده
زیارتکاهست خبر مبتدا در یعنی مستجاب الدعوه بر مقامدر که حرف رابط صفت مردمان
مبتدا وروند خبری وبحاجت خواستن خبره متعلق شبها کیجه لر مبتدا ونالیده ام
خبری ودر پای ان درخت وبحق بای اصلیه ایله خبره متعلق تا حرف تعلیل
آهسته یاپجه یاپجه میکفت حکایت حال ماضی چه بودی ادات تمنی نه اوله ایدی
دیمکدر بدانستمی حکایت حال ماضی بلیدم دیمکدر کردمی ده بویله در ابلیدم
دیمکدر محصل ترکیب حضرت شیخ بیورر که سیاحتم زمانندم بر پیره قونق اولدم
که وافر مالی وار ایدی وکوزل اوغلی برکیجه حکایت ایتدی که بنم تمام عمرمده بو بر
اوغلدن غیری اولمشدر بو دره ده بر زیارتکاه انجق واردر که خلق حاجت
دیلمه کا انده واردلر بنجه کیجه اول اغاجک دیبنده حقه اغلیوب ایکلمیشم که

خدای تعالی بکا بو اوغلی بغشلمشدر حضرت شیخ دیرکه باباسی بکا بو سوزی
سویلیجک ایشتدم که اوغلان یولداشلرینه آهسته سویلردی که نه اولیدی اول
اعجیبی بلیدم قنده‌در و دعا ایدیدم بابام اولیدی حکمت خواجه شادی‌کنان
که فرزندم عاقلست و پسر طعنه زنان که پدرم فرتوت خواجه مبتدا شادی‌کن وصف
ترکیبی یا حرف مصدر الف و نون مبالغه افاده ایدر یعنی شادیلق ایده‌کندر حاصلی
سونکندر خبر مبتدا واقعدر که حرف تعلیل فرزند مبتدا عاقل خبری و پسر مبتدا و طعنه
زنان خبری شادی‌کنان کبی که حرف تعلیل پدرم مبتدا فرتوت خبری محصل ترکیب
خواجه شادیلق ایلکندر که فرزندم عاقلدر و پسر طعنه اوراغندر که بابام فرتوت
در یعنی بوناشش در حاصلی پدرک حالی بویله و پسرک حالی بویله قطعه سالها بر
تو بگذرد گذر نکنی سوی تربت پدرت سالها مبتدا بر تو بگذرد اردو سنکدن مرور
ایلر یعنی اوزرکدن کچر خبر مبتدادر که حرف بیان گذر ذال معجمه ایله و کاف عجمک ضمیله
اسم مصدردر کچه و اوغرامه معناسنه مصراع ثانیه مرهوندر نکنی فعل نفی مستقبل مفرد
مخاطب سوی تربت اضافت لامیه و پدرت کذلک محصل بیت خطاب عام طریقیله بیورر
ییللر کچر سنک اوزرکدن که بابانک مقبره‌سی جانبنه گذر و مرور ایلمزسین یعنی
جانبنه بر دعا ایلمک ایچون و یا بر نسنه اوقومق ایچون قرینه اوغرامازسین تو بجای پدر
چه کردی خیر تا همان چشم داری از پسر با حرف صله جای پدر لامیه حق
پدر دیمکدر تا حتی معناسنه در چشم امید و جانب معنا دارینک مفعول صریحی و از
پسر غیر صریحی در محصل بیت خطاب عام طریقیله بیوررسن بابانک حقنه
نه خیر ایلدک یعنی نه لطف و احسان ایلدک تا کیم همان اول احسانی اوغلکدن رجا
ایلیه‌سین یعنی باباکه نیجه عمل ایلدک تا یسه اوغلک سکا همان اول عملی ایلسه
کوکدن ان خیرا فخیر و ان شرا فشر حکایت روزی بغرور جوانی سخت رانده بودم
و شبانگه بپای گریوه سست مانده پیرمردی ضعیف از پس کاروان همی آمده و
وگفت چه خسبی خیز نه جای خفتنست گفتم چون روم که نه پای رفتنست گفت

نشنیده که کفته اندر رفتن ونشستن به که دویدن وکسستن سخت رانده بودم محکم
سوردم ایدی یعنی بولدقجه یلدم کتدم ایدی شبانکه کیجه سی با حرف ظرف پای کریوه
لامیه پای بونده دیب معناسنه در کریوه کاف عجمک و رانک کسریله طاغ بلکنه دیرلر
ویا حرف وحدت وهمزه حرف توسل سست بونده عاجز و بیمجال معناسنه در ماندہ
قالمش بنه بر بودم مقدر در خبری فعل مضارع مخاطب بونده یاتورسین دیمکدر
رویه نون مصدر در یلمک معناسنه کسستن کاف عجمک ضمی وکسریله وسینک فتحی
وکسریله بونده اوزلمک معناسنه در مصدر مرخم محصص بر کون جوانلق غروریله محکم
کتمشیدم و کیجه سی بر بلک دیبنده عاجز و بیمجال قالمشدی بر ضعیف پیر کیشی کاروان
اردندن کلوردی وبکا دیدی نه یاتورسین قالق یتاجق بر دکل دیدم که نیجه کیدیم
که کیده ایاق یوق یعنی ایاقدن چیقدم دیدم دیدی ایشتمه دیکی که عقلا دیمشلر کیتمک
واوتورمق یعنی دیکنبی دیکنی یکدر یلوب اوزلمکدن نشنیده دن اولان همزه خطا
بیچونده در بیت قابل خطاب دکل ایمش قطعه ای که مشتاق منزلی مشتاب پند من
کاربند و صبر آموز ای حرف ندا منادی محذوف تقدیریدی ای آن کس که در حذف
وایصال طریقیله که حرفیتدن اسمیتنه نقل اولنمشدی نتکه مکرر بیان اولندی مشتاق
اسم فاعلدر افتعال بابندن منزله اضافتی مفعولینه در ویا ضمیر خطاب مشتاب فعل نهی
مفرد مخاطب شتابیدندن ایوملک ایومه دیمکدر شتافتن دن اخذ ایلین خطا ایلمش
پند من لامیه و بندک مفعول اولی و کار ثانیسی و صبر آموزک مقدم مفعولیدر
محصص ای شول کیمسه که منزلک مشتاقیسین ایومه یعنی منزله تیز ایرشمک
دیلرسین عجله ایله بنم پندمی ایش بغله یعنی کار ایدین و صبر اوکرن حاصلی آهسته
کیت یولده قالمیه سین بند بستن دن امر حاضر در دیین اخذ اشتقاقده خطا ایلمش
زیرا بنده ینه اخذ اولنور اسب تازی دو تک رود بشتاب اشتر آهسته میرود شب
و روز اسب تازی بیانیه دو تک ایکی سکردم دیمکدر زیرا تک اسم مصدر در
تکیدن بیله معناسنه پس اصطلاحلرنده ایکی سکردم دیمکدر زیرا سکو تمکد

تك دیرلر ترکیبده جمله دیمکلری کبی نانك فتحی وکاف عربیله اتك صحرادوکی دینی
ابی صحرا تمش وعربی آت ایکی یلملك ایله کیده سرعتله یعنی بر ایکی قوشمغله یوردو
لوردیین خیلی یورلمش ومنه سنده تازی عرب وتازی عربی ات دیه کمن نصکوره
تك بونده تکیدت معناسنه دُنرکی یلملك دیین ایکی برده خبط عشوی ایلمش
فقدبر یا حرف مصاحبت شتاب اسم مصدر درابوی معناسنه اسب تازی مبتدا
ودوتك مبتدای ثانی ومرود خبر ثانی وثانی خبریله خبر اول محصل عربی آت ایکی سکردم
کیدیها یوبله اما اشتر کیجه وکوندوز آهسته کیدر قالماز حاصلی اسب تازی بر ایکی
منزل سکیرتمکله یورولور قالور اما دوه کیجه وکوندوز آهسته کیدوب قالماز
قصه دن حصه بودر کم یولده عجله ایله کیتمك کوك فتامل حکایت جوانی چست
ولطیف وخندان وشیرین زبان درحلقه عشرت ما بود کر دردلش از هیچ نوعی غم
نیامدی ولب از خنده فراهم نیاوردی روزکاری برآمد که اتفاق ملاقات نیفتاد
بعد ازان دیدمش زن خواسته وفرزندان خاسته وبیخ نشاطش بریده وکل
هوسش پژمرده پرسیدمش که این چه حالتست کفت تا کودکان بیاوردم دکر
کودکی نکردم جوانی یا حرف وحدت چست چابك وظریف معناسنه درحلقه عشرت
ما بیانیه ولامیه یعنی مجلسمزده داخل اولوب مصاحبمز ایدی که حرف رابط صفت
نوعی یا حرف وحدت بعض نسخه ده از هیچ نوعی واقعدر ناسیز نیامدی یا حرف
حکایه فراهم بوجی برینه دیمکدر جمعدن عبارتدر نیاوردی یا حرف حکایه یتدر بربره
کتورمزدی دیمکدر که حرف بیان اتفاق ملاقات مصدرلك مصدره اضافتیدر
بعد ازان مذکور روزکارده اشارتدر زن خواسته اولنمش فرزندانی خاسته فرزندلر
بیدا وحاصل اولمش بیخ نشاط بیانیه شنلك کوکی کل هوسده بیانیه پژمرده بای
عجمك فتحیله وزای عجمك سکونی ومیمك ضمیله صولمش دیمکدر تا حرف ابتدا
منه کبی زنده کودك اوغلان الف ونون ادات جمعدر کودکی یا حرف مصدر
محصل اسب چست لطیف وخندان وشیرین زبان یعنی طاتلی دللی برجوانیدم

مجلس عشرتمزده ایدي یعني بیزمله همصحبت ایدي شویله که کوکلنده هیچ بر نوعدن
غم یوغیدي یعني کوکلینه غم کلمزدي و دود اغنی کوکلمدن جمع ایلمزدي یعني بو تمزدي
بر یوزکار کچدیکه اتفاق انکله ملاقات واقع اولمدي انده نصکره ایي کوردم او
اولنمش و اوغلان قریبه او ظاهر اولمش و شتلکي کوکي کسلمش و کل هوسي صولمش
حاصلي اولده اولان ذوق و شوق و صفاسي کتمش صوردم که بو نه حالتدر دیدم دیدیکه
اوغلان بجقلو کتور لدن بري یعني اولاد صاحبي اولالي ارتق اوغلان بجقلق ایلمدم
بیت ماذا الصبا والشیب غیر لمتی وکفی بتغییر الزمان نذیرا ماذا اي شيء معناسنه
محلا مرفوع مبتدا الصبا صادك کسریله جمله وهوا و هوس میله دیرلر الف مقصوره ایله
صادك کسریله و جهله و هوا و هوس میله دیرلر الف مقصوره ایله اما صادك مفتوح اولنجه
الف ممدوده در واو حرف حال الشیب پیرلکه دیرلر لفظا مرفوع مبتدا غیر فعل
ماضي مفرد مذکر غایبدر تفعیل بابندن لمة لامك کسریله و میمك تشدیدیله اوزون
اینی صاچه دیرلر و یا ضمیر متکلم محلا مجرور مضاف الیه و جار مجروریله محلا منصوب
مفعول غیردر و جملهٔ فعلیه محلا مرفوع خبر مبتدادر و جملهٔ اسمیه نك محلي نصبده در
حالتیله کفی فعل ماضي مفرد مذکر غایب ضرب بابندن ناقص یائي سندن تبغییر با
حرف زایده في الفاعلدر و جار مجرور محلا مرفوع فاعل کفادر و تغییرك زمانه اضافتي
مصدرك فاعلنه اضافتیدر و نذیرا تغییر الزمان تمییزیدر انذار معناسنه انذار
اعلام مع تخویفله وکفی متعلقاتیله برقه تقدیریله محلا منصوب حالدر محصل
نه بو وجهله و هوا و هوسله میل داخي آرزوي نفسانیه کون و احبابله طرب و شوقه
وسقیر قوتدر صاچمك لونني تغییر و تبدیل ایلدیکي و بني عمرمك آخرینه قریب اولمغله
انذار و تخویف ایلدیکي یعني موتمك قربینه دلالت ایلمکله بوکه صچلك لونني زمانك
تغییري بکا نذیر و مخوف یتر حاصلي سعرمي زمانك تغییر ایلدیکي کافي ایکن و موتمك
قربیله نذیرا ایکن پیرلك شعرمي اغرتمق نه یلادر بیت چون پیر شدي ز کودکي دست
بدار بازي و ظرافت بجوانان بکذار یا حرف مصدردست بدار دك مفعول صریحي

وزکوردکی غرض بجی بار داریه ندن فعل امر مفرد مخاطبدر بونده طوتمق معناسنه
در بیاری داشتن دن اختیار نلر خطا ایلمشلر بگذار فعل امر مفرد مخاطب قو
دیمکدر ترك وتسلیم ایله معناسنه محصول بیت پیرلره خطا طریقیله سوررجونکه پیر
اولدوك اوغلانلق هوسندن ال چك یعنی اول هوایی ترك ایله اویونی وظرافتی
جوانلره قو یعنی ایلره بغشله مثنوی طرب نوجوان زپیر مجوی که دگر نایدآب رفته
بجوی طرب نوجوان مصدرك فاعلنه اضافتیدر که حرف تعلیل نایدآصلی نیایه
ایدی ضرورت وزن ایچون همزه یه منقلب اولان یا حذف اولندی بجوی باحرف صله
بجوی فعل نهی درجوییدن جستن دن دیمکدر کلمش سویلمش محصول بیت تازه
شنلکنی وشادلغنی پیردن استمه یعنی پیرتازه جوان کبی اهل شوق وذوق اولماز زیرا
ایرمغه اوتوب کیدن صو بر داخی ایرمغه کلماز ایمدی جوانلق کتدکدنصکره بر دخی
کلمز زرع راچون رسید وقت درو نخرامد چنانکه سبزه نو زرع اگین وراحرف تخصیص
وبا حرف مفعول وقت درو لامیه دریچم وقتی دیمکدر درود الك کسری ورانك
فتحیله اسم مصدر دریچم معناسنه درویدن نخرامد فعل نفی استقبال مفرد غایب
سبزهٔ نو بیانیه نوبونده تازه معناسنه در محصول بیت زرعکه ویا زرعه جون
بچم وقتی ایرشدی یعنی بچیله جك زمانی اولدی تازه سبزه کبی صالنماز بس پیر
دخی تازه جوان کبی شادان وخندان اولماز قصه سن حصه در قطعه دور جوانی
بشد ازدستم آه دریغ آن زمن دلفروز دورجوانی زمانی معناسنه دردلفروز
اضافتی بیانیه دردلفروز وصف ترکیبیدر فروزیدن کوکل یاقلندربجی
یعنی قلبی روشن ایدیجی دیمکدر محصول بیت المدن جوانلق زمانی کتدی یعنی
پیراولدم آه ودریغ اول دلفروز ونوازنی زمانی حضرت شیخ کچمش جوانلق زماننه
تأسف چکوب دریغ وحسرت یر قوت سرپنجه شیری بوفت راضیم اکنون بپنیری
چو یوز قوت سرپنجه شیری لامیه وبیانیه بپنیری باحرف صله پنیر معروف یوز پارس
دیدکلری حیوانات مفترسه درکه پنیره زیاده مائلدر محصول بیت پیرلکدن شکوی ایدوب

بیوردر ارسلانه منسوب سر پنجه قوتی کیتدی یعنی جوانلق روزی کیتدی قالمدی
شمدی پیر اولوب دیشلرم قالمیجق پارس کبی پنیره راضیم اولدم قورتی اولمق شرطیله
بو برنجی بیت که پیرلك احوالنده واقع اولمشدر سودی نامرادك تمام وصف حالیدر
عفی عنه پیره زنی موی سیه کرده بود گفتمش ای مامك دیرینه روز مامك
مام مادر معناسنه در و کاف ادات تصغیر در دیرینه روزه اضافتی بیانیه در دیرینه
روز وصف ترکیبیدر اسکی و چوق نکی کونلی دیمکدر محصل بیت بر پیر قری صاچنی
سیاه ایلمشیدی یعنی بویامش ایدی بن اکا دیدم ای چوق کونلی یاشلی انا جغم
موی را بتلبیس سیه کرده کیر راست نخواهد شدن این پشت کوژ بو بیت معقول
قولك تتمه سیدر پشت کوژ بیانیه در کوژ کاف عجمك ضمی و زای عربیله بوکردی
دیمکدر زای عجمیله دینلر بو ابیاتك قافیه لرینه ناظر اولماملق مشکلدر محصل بیت پیره زن
دیدم موییکی تلبیس و حیله ایله سیاه ایلمش یعنی بویامش فرض و قیاس ایله اما
بو بوکلمش ارقه و منحنی قامت راست اولیسردکل حاصلی صاچ قرار مغله بوکلمش
ارقه طوغرلماز حکایت روزی بجهل جوانی بانك بر مادر زدم دل آزرده
بکنجی نشست کویان همیکفت مکر خورد که فراموش کردی که درشتی میکنی بانك
بر مادر زدم یعنی انام اوزره یلك چاغردم حاصلی اوستنه غضبله سوز اتدم دل
آزرده بکنجی نشست کوکلی ینجنوب بر بوجقده اوتوردی اغلیارق سویلدوکی حالده
کانه اوشقلیغی اونتدك خشونت و غلظت ایدرسین بکا قطعه چه خوش کفت
زالی بفرزنه خویش چو دیدش پلنك افکن و پیل زال قربیه عجوزه معناسنه با
حرف صله فرزنه خویش لامیه کنه بنك اوغلینه دیمکدر پلنك افکن وصف ترکیبیدر
افکینه ندن پلنك براوغوجی یعنی یقیجی حاصلی بهادر لقدن عبارتدر پیل تن ده
فیل کوده لی یعنی زورلی دیمکدر محصل بیت بر قری کندونك اوغلینه نه کوزل
دیدی چونکه انی ارسلانلره و قبلانلره و پیل زورلی کوردی کر از عهد خردیت
یاد آمدی که بیچاره بودی در آغوش من عهد خردی لامیه و بای ساکنه

ساکنه مصدر در و تا ضمیر خطابدر که حرف رابط صفت در حرف ظرف اغوشب
قوجق دیمکدر محصلی ترکیب قریب فرزند سنه دیراکی اوشقلق زمانی وقتنده یاد کر
کلیدی یعنی کوچکلکک حاصلی خرده لکك اکا ایدی که بنم قوجاغمده بیچاره و بی تاب
و توان ایدك نکردی درین روز برمن جفا کر تو شیر مردی و من پیره زن جفا
شرط واقعدر و شرط و جوابی معقول و قول زاللر که حرف تعلیل شیر مرده بهادرلك
معناسنه ترکیبده تحریف ایدوب شره مرد دیرلر محصلی ترکیب اکر سن قوجاغمده ایکن
عجزکی و بیچاره لککی بیلدك بوکونده بنم اوزریمه جفا ایلمزدك یعنی بکا ازار و جفا
ایلمزدك زیرا سن بهادر ارسین و بن قوجه قری حاصلی اول حالی کا ایدی بکا رحم
ایدردك حکایت توانکری را بخیل را پسری رنجور بود نیك خواهانش کفتند مصلحت
آنست که از بهر او ختم قران کنی و یا بذل قربان باشد که خدای تعالی شفا دهد لختی
باندیشه فرو رفت و کفت ختم مصحف بحضور اولیترکه کله دور دست صاحب دلی بشنید
و کفت ختمش بعلت آن اختیار افتاد که قران بر سر زبانست و زر در میان جان رنجور
مریض بنك خواه وصف ترکیبیدر خواهیدن ایلمك دیلیجی و الف و نون ادات
جمع دوستلر دیمکدر ختم مصحف بحضور اولیترکه کله دور دست ختم مصحف مصدرك
اضافتیدر با حرف حضورده یعنی حاضر کله کاف عجمك فتحیله سوریجی یعنی قوین سوریسی
و غیریسی بعضیرده لام ضرورت وزن ایچون مشدد قلنور محصلی ترکیب بر بخیل
غنینك اوغلی مریض ایدی و یا مریض اولدی دوستلری اکا دیدیلر مصلحت اولدر که
انکیچون ختم قران ایلیه سین و یا بذل قربان اوله که خدای تعالی شفا ویره بر زمان
اندیشه یه باتدی یعنی فکره طالدی و دیدی حضورده واقع اولان مصحفی
ختم ایلمك اولادر زیرا سوری ایراقدر قوین کبی کلو بصاحب دل بو مصاحبتی
ایشتدی و دیدی ختم قران اکا اول علتله واقع اولدی که قران دل اوجنده در
و اقچه و التون جان اورتاسنده در کلّه تشدید لامله قیبا ایلیلر زاید ایلمشلر
مثنوی دریغا کردن طاعت نهاده کوش همراه بودی دست دادن دریغ الف

حرفه نده یه مصراع ثانیه مصروفدر کردن طاعتلك بیانیه در مجاز کردن کاف تعجیلك

فحیله بیون دیمکدر کر عرب جیه دکرش ضمیر کردن طاعته راجعدر همراه بولداشلو

قرین معناسنه بودی اولیدی یا حرف حکایه دست دادن بیانیه محصولی جفا

ودریغا کی کردن طاعته یعنی طاعت کردننه کرم وسخالی همراه اولیدی یعنی کردن

طاعتی قومغه نه اولیدی اعطا واحسانلی قرین اولیدی حاصلی شویله که عبادت

وطاعته سرفرو ایدوب باش اندیرلر حیف اکر صدقات وزکوات وسخاوکرم منضم اولیدی

نه کوزل اولوردی یعنی عبادت وطاعتی زیاده مبرور ومقبول اولوردی حاصلی عبادت

وطاعته سخاوکرم قرین اولمادوغنه دریغ وحیف چکر مصراع اولك معناسی ای

دریغ انك طاعتی بو بینی قوسنه یعنی طاعتنه دین معنایه حیف ایلمش و مصراع

ثانینك نتیجه سنده حیف انك طاعتنه که سخاسز وکرمسز بر عمله یرامازدیه وکی

اولکیدن دخی یرامازدر بدیناری جو خر در کل بمانده ولحمدی بخواهی صد بخوانه

یا حرف مصاحبت سببیتی متضمن دینار التون ویا حرف وحدت لحمدی یا حرف وحدت

محصولی بر دینار سببیله یعنی صدقه ویا زکوه ویا بر عطیه به بر التون ویرملك تکلیف

اولنسه خر بالجقده قالدوغی کبی قالور یعنی ویرمه عجز چکر خر بالجقده قالمغی

عجم چوق استعمال ایدر زیرا خر بالجغی اصلا سومز زیرا مسکین بالجغه باتنجه چیقمه

زیاده عاجز اولوروکی بر لحمد یعنی بر سوره فاتحه طلب ایلسك یوزنا وقور بلکه

دخی زیاده زیرا جیب دن چیقماز دل اوجندن چیقار حکایت پیرمردی را کفته

چرا زن نکیری کفت با پیره زنانم الفتی بناشد کفتند زن جوان بخواه چون مکنت

داری کفت مراکه پیرم زنانم بناشد اوراکه جوان باشد با من پیر چون دوستی

صورت بندد زن کردن اولنمك معناسنه دنته که دیباجه ده کچدیکه مردیت

بیازمای وانکه زن کن بیورمشدری الفتی یا حرف تنکیر وحدت دینیلمز

ایمش بعض نسخه ده عیشی واقعدر دیرلك معناسنه ویا حرف تنکیر در مکنت

قدرت معناسنه در مرا را حرف تخصیص بنم دیمکدر را دات مفعولده اولمق جایز

ورا بو راده منکوب اکبیه رجوع واو اصلیه ایله نیجه دیمکدر کیف معناسنه دردوستی
یا حرف مصدر مخصوص ترکیب بو پیره دیدیلر نیچون اولمزسین پیر دیدی قریلرله الفتم
بو قدر وانلرله عیش وزنده کانه ایدوم دیدیلر تازه نفس دیله چونکه جماعت
مکنت وقدرتم وار دیدی بنم که پیرم قریلرله الفتم اولمیه یا خود بکا که پیرم قریلرله
عیش والفت اولمیه انلرکه جوان اوله بنمله که پیرم نیجه دوستلغی صورت بغلویه
حاصلی پیر اهل انصاف ایمش که بویله جوابلر ویرمشدر زور باید نه زر که بانوا د
کوزی دوسیر کرده من کوشت بانو خاتوندر کوز کاف عجمک فتحی وزای عربیله هاوج
معناسنه در و یا حرف وحدت من بنم دیمکدر نون ضرورت وزن ایچون تخفیف
قلندی کوشت کاف عجمک ضمیله ات دیمکدر لحم معناسنه مخصوص ترتیب زور کرکدر زر
کرکمز زیرا قتی بخغه بو کوز سوکلو رکدر اون بنم اندن حاصلی اج اولور چیلق اولور
اما کندرسز اولماز یانلرنده مقبول ومکرم کیم سختهدر اندن غیری بر نسنه دکل
حکایت منظومه شنیده ام که در این روزها کهن پیری خیال بست به پیرانه
سر که گیرد جفت کهن کاف عربک ضمی وهانک فتحی وضمیله اسکی دیمکدر هانی ضمه
یه تخصیص ایدنلر بی وجه ایلمشلردر پیرانه سر پیرلک وقتنده دیمکدر استعمالرنده
جفت جیم عربک ضمی وفانک سکونیله بونده زوجه مراد در زیرا طرفینه جفت دیرلر
مخصوص ترتیب ایشتمشم که بو زمانده بو اسکی پیر یعنی بر کجکین قوجه خیال بغلدی که پیرلک
وقتنده که زوجه اله یعنی تاهل ایلیه حاصلی اولنمک خیالنی بغلدی بو قصه حضرت
شیخک زماننده کنه ونلک معلومی اولا قصه لرندندر نته که بو نظمک آخرنده تصریح
ایلر بخواست دخترکی خوب روی گوهر نام چو درج گوهر از چشم مردمان بنهفت
دخترکی کاف حرف تصغیر ویا حرف وحدت خوبروی وصف ترکیبی صفت دختر در
گوهر نامه اضافتی بیانیه در اولده وصفه ترکیبی اقسامندندر چو ادات تشبیه
درج دالک ضمی ورانک سکونیله جواهر حقه سنه دیرلر گوهره اضافتی لامیه تعریب
ایلیه کلرینه جوهر دیرلر شین ضمیر دختره راجعدر چشم مردمان لامیه بنهفت یا حرف

ظرف ویا حرف تأکید ونهفت نونك وهانك ضمیرلریله کیزلی دیمکدر بونده مراد مستوره
لقدر محصول بیت کوهرادلو برخوبرویی برقیزجکز دیله یی حاصلی برکوزل قیز دیله یی
جوهرحقه سی کبی اول قیزم مردم کوزندن مخفی ومستورایدی یاخود کنه بنك
کوهرحقه سی کبی خلقك کوزندن مستورایدی مصراع تابینیك معناسی فرجه وردیکه
کوزندن مخفی ایدی دیبین قچی کیتمش چنانکه رسم عروسی بود تماشا بود ولی بجمله
اول عصای شیخ بخفت عروسی یای نسبتله دوکونه دیرلر بود فعل مضارع مفرد غایب
اولور دیمکدر وبود فعل ماضی مفرد غایب اولدی دیمکدر ولی ادات استدراك با
حرف ظرف جمله اولی بیانیه عصای شیخ لامیه بخفت باحرف تأکید خفت خانك
ضمیله فعل ماضی مفرد غایب بونده یاتدی دیمکدر محصول بیت انجلین کرد دوکون عادت
قانون اولورایکن ازاله بکارت ایده مدی یعنی درج عقیقی دلمه دولت مساعده
اولمدی تماشا شمایرینه مهیا یازنلو جمیع متونه مخالف یازمشلر کمان کشیده ونزد برهدف
که نتوان دوخت مکی بسوزن پولاد جامه هنکفت هدف هانك ودالك فتحه لریله
دوخت مصدر معناسنه دو مکی لا معناسنه درباحرف صله سوزن سینك ضمیله اکنه یه
دیرلر پولاد اضافت بیانیه درپولاد بای عجمك ضمیله چلك دمیره دیرلر جامه هنکفت
بیانیه هنکفت هانك فتحی وکاف عجمك ضمی ایله صیق طوقنمش نسنه محصول بیت
بیر کمانی چکدیکی اما نشانه اورامدی یعنی ازاله بکارته مالك اولمدی زیردیکمك
اولماز صیق بکارت میسراولماز بدوستان کله اغاز کرد ونجت ساخت که خانمان
من این شوخ دیده پاك برفت کله کاف عجمك کسریله شکایت معناسنه درخانمان
اوو برق معناسنه اما نعمة الله مال وملك وطوار دیمش پس مال ورزق دینه دخل
ایدن زاید ایلمش حاصلی ترکیب اولوب املا اولمق کرك شوخ وکستاخ معناسنه
درپاك رفت پاك سیردی یعنی هرنه وار ایسه آلدق ایلدی زیرا پاك بیرد
دیرلر هرنه سی وار ایسه الوب کتورمکه یعنی برنده نسنه قومغه محصول بیت
بیر حجاب ایلمکیچون دوستلرینه شکایت ایلمکه بشلیوب حجت ودلیل پیدا ایلدی

کر

کرینم مال وملکمی بو گستاخ پاك سیرهدی یعنی نسنه قومدی کیمسنه مهر محبتنه وکیمینی
دوکنه صرف ایدوب فقیر اولدم بوخود قزدکلی ایمش بن مغبون اولدم دیو اظهار شکایت
وشکوی ایلدی پاك برفتك معناسینه نم وار دیسه آناسی وانا سی اوینه ایلمدی دیمی
معنای مرادی بیانه ایلتمش میان شوهر وزن جنگ وفتنه خاست چنان که سر بشحنه
وقاضی کشید وسعدی کمت شوهر شینك فتحی وضمیله عورت بشحنه باحرف
صله خاستك فاعلی جنگ فتنه یه راجع ضمیردر علی سبیل البدل سر بونده غایت
ونهایت معناسنه درتعبیری سرش درستی جنگ وفتنه یه راجعدر طریق مذکور
له کشید فعل ماضی مفرد غایب مبنی للمفعول معناسنه کنه فاعلی مذکور کیمیدر چکلدی
یعنی منتهی اولدی دیمکدر وسعدی کمت مابعدینه مرهونه مخصوص ار و
عورت اراسنده جنگ وفتنه شویله قالقدیکه اوجی یعنی اوته سی شحنه یه وقاضیه
منتهی اولدی یعنی دعوانك اوجی قاضیه وصوباشیه یه چکلدی حاصلی دعوا ایله
قاضیه وصوباشی یه واردیلر پس ازخلاف وشنعت گناه دختر نیست تراکه
دست بلرزد گهر چه دانی سفت خلاف بونده اوسلوب عجم اوزره داخلدر زیرا بونك
اصلی خلافدرکه مفاعله بابنك مصدر ثانیسیدر شنعت وشناعت جرکنلك معناسنه
درترا همزه حرف تخصیص سنك دیمکدر بلرزد بای استمرار له فعل مضارع مفرد غایب
فاعلی تحتنده یده راجعدر ضمیردر گهر سفتنك مقدم مفعولیدر وسفت سفتن
معناسنه دردانینك مفعولیدر دانی فعل مضارع مفرد مخاطب نه بیلورسین
یعنی نه قادرسین دیمك اولور مخصوص سعدی دیدی بو قدر مخالفت وشنا
صکره دخترك گناهی یوقدر سنکدر زیرا سنك پیرلکدن الك دترر گهر
دلمکه نه بیلورسین یعنی قادر دکلسین دخترك ناجی گهر اولدوغی جهتندن
بیتده ایهام لطیف وار فتدبر

باب هفتم در تأثیر تربیت

یکی از وزرا پسری کودن داشت پیش یکی از دانشمندان فرستاد که مر این را تربیتی
کن مگر عاقل شود مدتی تعلیمش کرد مؤثر نبود پیش پدرش کسی فرستاد که این

عاقل نمی شود و مراد دیوانه گردن کودن کاف عربینک و دالک فتحیله عربیده لغتده
سمرانه دیرلر صکره غبی و احمق معنالرینه استعمال ایلدیلر بو معناده شایع اولدی
تربیتی یا حرف تنکیر ممکن ادات تمنی مدتی یا حرف وحدت محصل ترکیب و زیرلردن
برینک براحمق اوغلی واریدی دانشمندلردن برینه قتنه کوندردی که بونی تربیه
ایله اولا که عاقل و دانا اوله بر مدت تعلیم ایلدی مؤثر اولمدی باباسی قتنه کوندردی
بر کیمسه ایله که بو عاقل اولمادی و بنی دیوانه ایلدی حاصلی بو عاقل اولمادوغندن
غیری بنی ده دیوانه ایلدی قطعه چون بود اصل جوهری قابل تربیت را در
و اثر باشد اصل جوهر لامیه و یا حرف وحدت تربیت تفعیل بابندن مصدردر
تا بای مصدردن بدلدر و را حرف تخصیص در حرف ظرف او ضمیری اصل جوهره
راجعدر محصل بیت چونکه بر جوهرک اصلی یعنی ذاتی قابل اوله تربیتک انده
اثری اولور یعنی تربیت اکا مؤثر اولور هیچ صیقل نکوئی اند کرد آهنی را که بد کهر
باشد صیقل صادک و قافک فتحه لریله و یانک سکونیله مردن پاس آجیجی کیمسه
یعنی صانعک اسمیدر عجم صانعدن صنعته نقل ایدوب استعمال ایدرلر افندیله
ایلمشولک که آلتی که مصقله در انک معناسنه استعمال ایدرلر نداند بونک آتی برلرده
نتواند معناسنه درو کردن معناسنه در آهن دموردر و یا حرف وحدت و را ادات
مفعول که حرف رابط صفت کهر بوننده اصل معناسنه در محصل بیت هیچ بر استاد
صیقلی بی ایلمکه قادر دکل در بر دمیری که اصلی و ذاتی یرامز اوله سک بند
پای هفتکانه مثنوی که چو ترشه پلیه ترباشد سک شوبک مفعول محجی و بند
غیر محجی هفتکانه یه اضافتی بیانیه در اصلنده هفتگاه یدیشر یدیشر دیمکدر
اما بونده دریای هفتکانه دن یدی دریا مراد در یدی دریا یله یدی دری دری باغیله
تفسیر ایدنلر تفسیر ایلمشلر مثنوی فعل نهی معزم مخاطبدر شو یدی ندن شستن
دن دینلر غلط سویلیلر که حرف تعلیل تر یاش معناسنه در پلیه پای عجمک فتحیله
ولامک کسریله مردار دیمکدر و تر ادات تفضیل محصل بیت کلبی پاک اولسون

دیبر

دیسویدی دریایله بیدی دکوزله یومه زیرا چون یاش اولدی اوککیدن دخی مردار اولور
خر عیسی کرش بمکه برند چون بیاید هنوز خر باشد کرش ضمیر خره راجعدر مخصوص اسیدر
حضرت عیسانک خرینی اکر فرضا مکه یه دخی ایلدوب کتورسلر سه چونکه مکه دن
کله الان خردر مکه یه واروب کاملات خر لقدن انی اخراج ایلمزینه خردر فتأمل
حکایت حکیمی پسران را پند همی داد که جانان پدر هنر اموزکه به ملک و دولت دنیا اعتماد
نشاید وجاه از دروازه بدر نرود و سیم و زر در سفر محل خطرست یا دزد بیکبار ببرد
و یا خواجه بتفاریق بخورد اما هنر چشمهٔ زاینده است و دولت پاینده واکر هنرمند
از دولت بیفتند غم نباشد که هنر نفس خود دولتست هنرمند هر کجا که رود
قدر بیند و در صدر نشیند و بی هنر هر کجا که رود لقمه چیند و سختی بیند حکیمی
یا حرف وحدت پسران را نصیحت ایدی پسرش را در را ادات مفعول کر حرف بیان
جانان الف و نون ادات جمعدر آموزید فعل امر جمع مخاطب که حرف تعلیل
ملک بمعنی کسرایله اموال و اثقال معناسنه دولت دنیا لامیه اعتماد در را ادات مفعول
نشاید فعل نفی استقبال مفرد غایب لایق دکلدر دیمکدر جاه منصب دروازه شهر
قپوسی که سوقاق باشلرنده اولور که کوندز اچیق طورر و کیجه ایله قپنر زیرا در قپو
واوزه باز معناسنه اچیق دیمکدر وهاسی ادات تخصیص در اچوق دیمکدر اچیق
طوردوغیچون بو جنس قپوسیه کوچه بند دخی دیرلر سوقاق باشی باغلدر و عجبدر
زیرا کوچه تصغیر کوددر کوییدن مقصود در که محله در سوقاق بکلیجی دیمکدر
ایمدی در دروازه سوقاق و قلعه قپوسی دیین حقیقتنی بلمیوب غیرلره تقلید
له سویلمش وسیم و زر در سفر محل خطرست یعنی خوف محلنده در یا دزد بیکباد
ببرد و یا خوجه بتفاریق بخورد بیکبار بر اوغوردن دیمکدر خواجه یعنی
صاحب سیم و زر بتفاریق ازار ازار چشمهٔ زاینده بیانیه زاینده ندن طوغیجی
چشمه یعنی دایما اقار کسلمز دولت پاینده بیانیه پاینده ثابت دیمکدر زیرا
پاییدن دیمکدر لقمه چیند لقمه دیوشر یعنی دیلنجیلک ایدر فعل مضارع مفرد

غایبه چینه نرسد دکل بعضیلر ظن ایلدکی کبی محصول ترکیب بر حکیم اوغلانینه
نصیحت ویردی که ای بابانک جانلری هنر تحصیل ایلک زیرا دنیانک ملکی ودولتی
اعتماده لایق دکل وجاه ومنصب شهرک قپوسندن طشره سنکله کتمز یعنی غربته کتسک
منصب سنکله بیله کتمز بلکه بیه وکلک یرده والتون وآقچه سفرده خوف مقامنده دریا
اوغریلر بر اوغوردن ایلدر ویا صاحبی ازار یعنی یاب یاب بر اما هنر دایما الیجی بکاردر
که هیچ کسلمز وثابت دولتدر که اولجه سنه ایرلمز هر قنده ایسک سنکله بیله در واکر
اهل هنر دولتدن دوشرسه غم دکل زیرا هنر نفسنده دولتدر اهل هنر قنده که کیدر قدرت
وعزت وحرمت کورر وصدر مجلسده اوتورر حاصلی رعایت بولور اما هنرسز هر یره
که کیدر ودیلنجیلك ایدر وروزکاردن شدت کورر بیت سخت است پس از جاه
تحکم بردن خو کرده بناز جور مردم بردن سخت است مقدم خبر موخر بسته پس
ازجاه خبرت ظرف زمانی تحکم تفعل بابندن مصدر در برکیمسه نك حکمی التنه اولمق
یعنی حکومتین چکلمك بردن نك مفعولی خو کرده مانوس اولمش دیمکدر بناز باحرف
صله ویا حرف مصاحبت نازه ویا نازله جور مردم لامیه وبردن نك مفعولی بردن مبتدا واقعدر
سخت است خبری محصول بیت منصبدن نصکره یعنی منصبندن ایرلدقدن نصکره الك
حکمی وامرینی کوتورمك قتیدر یعنی مشکلدر نازو نعمتنه ویا نعمتله مانوس خلقك
جور وجفاسنی کوتورمك شدیددر حاصلی کوجدر قطعه وقتی افتاد فتنه در شام
هر کس از کوشه فرا رفتند وقتی یاحرف وحدت فتنه یاحرف وحدت وهمزه حرف
توسلدر حرف ظرف اعتبار ایدن بیلمش کوشه یا سیده حرف وحدت وهمزه حرف
توسل فتنه وکوشه همزه لرینی حرف وحدت دیین افترا ایلمش محصول قطعه وبر وقت
شامه بر فتنه دوشدی پس هر کس بر کوشه دن کیته یلر یعنی وطنندن ایرلوب دیار غربته
طاغلدیلر روستازادکان دانشمند بوزیری پادشاه رفتند روستا کوی ده قریه معناسنه
در روستازادکان کویده تولد ایلین اولاد دانشمنده اضافتی بیانیه بوزیری باحرف
صله ویای اولی حرف مصدر وثانی اضافتچون کلمشدر که لامیه در پادشاهدن

ها ضرورتیچون حذف اولنیجی ضرورت وزن ایچون دیمین خطا ایلدی محشی
کویك دانشمنده اوغلنجقلری یعنی اوقومش کویلیلر پادشاهلر وزیرلکنه کتدیلر
یعنی سلاطینه وزرا اولدیلر پسر پسران وزیر ناقص عقل بکدایی بروستا رفتند پسران
وزیر لامیه ناقص عقل وصف ترکیبی پسرانه صفتدر وزیره دکل بکدایی با حرف
صله و یا حرف مصدر بروستا با حرف صله محشی وزیرك ناقص عقل اولان اوغلری
کدکالغه کویه کتدیلر یعنی شهرده دیلنجیلك ایلمك حجابندن روستالرده جر ایلدیلر
ایلدیلر زیرا اعتبار علم و کماله در نسبت و ماله دکل بیت میراث پدر خواهی
علم پدر آموز کین مال پدر خرج توان کرد بیکروز میراث پدر لامیه خواهی
فعل مضارع مفرد مخاطب معنای شرطی متضمن علم پدر لامیه و آموزك مقدم مفعولیدر
آموز فعل امر مفرد مخاطب اوکرن دیمکدر کین اصلی که این درکه حرف تعلیل و این اشارت
قریبه در مال پدرکه لامیه در و توان کردك مفعول اولی و خرج ثانیسی کرد مصدر
معناسنه در بیکروز با حرف ظرفیه ده روز اون کون محشی آکر بالغ هنرینی تحصیل
ایله زیرا بو مال پدرکی اون کونده خرج ایلمك ممکندر اما هنرده ممکن دکلدر حکایت
یکی از فضلا تعلیم ملك زاده‌ای کردی و ضرب بی محابا زدی و زجر بیقیاس کردی
پسر از بیطاقتی شکایت پیش پدر برد و جامه از تن دردمند برداشت پدر را دل
بهم برآمد استاد را بخواند و گفت پسران آحاد رعیت چندین جفا و توبیخ روا نمی
داری که پسر مرا سبب چیست گفت سخن باندیشه باید گفتن و حرکت پسندیده
باید کردن همه خلق را خاصه پادشاهان را که هرچه بر دست و زبان ملوك
رفته شود هر آینه بافواه گفته شود و قول و فعل عوام را چندان اعتبار نباشد تعلیم
ملك زاده‌ای مصدرك مفعولنه اضافتیدر زاده‌ای یا حرف وحدت و همزه حرف توسل
همزه یه حرف دیمین زاید دیمش کردی یا حرف حکایت ضرب بی محابا بیانیه بی
توقف و بی پروا دیمکدر زدی یا حرف حکایت زجر بیقیاس بیانیه زجر لغتده
سورمکدر اما بونلر کبی یرلرده جور و جفا مراد در کردی یا حرف حکایت بیطاقتی

یا حرف مصدریتدر دمنه بیانینه بهم برآمده منقبض اولدی احاد رعیت افراد
رعیت دیمکدر پسر الامیه بم پسرمه دیمکدر بعض نسخه ده فرزنه مراواقعدر
بونده بر پسر وار ایا زان بونده معلومدر که فارسیده رسوجی سخن باید کفتنک مفعول
صریحی وباننه یشه غیر صریحی بعض نسخه ده انه بیشه واقعدر وبعض نسخه ده
باید کفت وباید کرد واقعدر خاصه خصوصا دیمکدر پادشاهان را ادات مفعول
کرحرف تعلیل هرآینه البته دیمکدر با فواه با حرف ظرف ~~برپادشاه زاده تعلیم ایدردی~~
افواه فمك جمعیدر اغزلر دیمکدر محصول بیتک فضلادن برسی برپادشاه زاده تعلیم
ایدردی وبی توقف وبی پروا بوکه کوتك اورردی واورا نسیز جور وجفا ایدردی
شهزاده طاقتسز اولدقده باباسی قتنه شکایت ایلدی یعنی پدرینه اول بی رحم
اوستادندن شکایت ایلدی ومجروح کوده سندن قفتانین چیقاروب چومق
نشانلرین کوستردی باباسی بونك کبی کورنجه منقبض ومکدر اولدی حاصلی غضبه
کلدی اوستادی دعوت ایلدی ودیدیکه افراد رعیت اوغلانلرینك اوزرینه بوقدر
جور وتوبیخی روا یعنی جایز طوتمزسین که بنم اوغلمه روا طوتارسین سبب ندر اوستادی
دیدیکه سوزی فکر ایله سویلمك کرکدر وحرکتی مقبول ایلمك کرکدر جمیع خلقه خصوصا
پادشاهلره زیرا هرنسنه که ملوکك الندن ودیلندن صادر اولورا البته دیللرده
سویلنور یعنی خلق ارا سنده شیوع بولور اما عوامك قول وفعلنه اول اعتبار بوقدر
یعنی ملوکك اقوال وافعالی کبی معتبر دکلدر قطعه اکر صد ناپسند آید ز درویش
رفیقانش یکی از صد ندانند محصول بیتك اکر یوز قول وفعل نامقبول کلور رسه
یعنی صادر اولورسه درویشدن یولداشلری یوزدن برسنی بیلمزلر زیرا حیثیت
اعتبارده اولانلردن دکلدر وکر یك ناپسند آید ز سلطان ز اقلیمی باقلیمی رسانند
محصول بیت اما اکر سلطاندن بر نا قبول وفعل ناپسند صادر اولورسه انی اقلیمدن
اقلیمه ایریشدررلر یعنی مملکت بمملکت یایلرکیدر پس در تهذیب اخلاق
خداوند زادکان انبتهم الله نباتا حسنا اجتهاد بیش ازان باید که در حق

عوام تهذیب تفعیل بابندن مصدردر تطهیر معناسنه اخلاقه اضافتی مصدرك
مفعولینه اضافتیدر اخلاق خلقك جمعیدر خانك ضمی ولامك ضمی وسکونیله
خوی وعادت معناسنه در خداوندزادگان اضافتی لامیه در انبت فعل ماضی مفرد
مذکر غایبدر افعال بابندن انبات بتورمکدر هم ضمیر منصوب متصل مفعول صریحیدر
ابتنك وجدله فاعلیدر نباتا مفعول مطلق حسنا صفتیدر اجتهادا افتعال بابندن
مصدردر سعی وکوشش معناسنه بیش بای عربینك کسریله زیاده معناسنه در
محصلی ترکیب وقاکم سلاطینك اقوال وافعالی عواملك اقوال وافعالی اولمدیسه
پس پادشاه زاده لرك اخلاقنی پاك ایلمدن الله تعالی انلری گوزل نبات بتورسون
یعنی گوزل ومقبول نبات گبی مقبول عالم ایلسون جمله معترضه دعائیه در پس بونلرك
تهذیب اخلاقنده سعی وکوشش اندن زیاده ایلمك گرك که عوام زاده لرك حقنده در
زیرا مقام اعتبارده بونلردر عوام زاده لر دگل قطعه هرکه در خردیش ادب نکنند در
بزرگی فلاح از او برخاست هرکه یعنی هرکس که نته که مکرر بیان اولندی خردی
یا حرف مصدردر وشین که یه راجعدر بزرگی یا حرف مصدر اولوب وبو کلك
دیمکدر فلاح اسم مصدردر فوز ونجات معناسنه در یعنی صلاح حال معناسنه در ثلاثیدن
فعلی مستعمل دکلدر افعال بابندن مستعملدر مفلح دیرلر ایکی ایشلو کیشیه محصلی
هرکیمسه که خردلغنده یعنی اوشقلغنده انی تادیب ایلمزلر ایریلکده وبویوکلکده انك
فلاحی قالقار بونده ماضی مستقبل معناسنه در حاصلی کوچکلکده ادب اولمیان
بویولك اولنجه بی ادب اولور چوب تر را چنانکه خواهی پیچ نشود خشك جز باتش
راست چوب تر یاش اغاج وتر یاش پیچ فعل امر مفرد مخاطبدر پیچیدندن
بوکمك وبوکلمك معناسنه در نشود فعل نفی مستقبل مفرد غایب اولماز دیمکدر
خشك تقدیری چوب خشکدر باتش با حرف مصاحبتدر راست بونده طوغری
معناسنه در چوبی عصا ایله بیان ایدن اغجی بیلمز ایمش محصلی یاش اغاجی ایکلین
گردیلرسین الك وبوك اما قوری اغاجی اتشدن غیریله راست اولمز یعنی طوغری

تش

اولماز بیت انّ العصو اذا قومتها اعتدلت ولیس ینفعك التقویم بالخشب
عصون غصنك جمعیدر دال وبوداق معناسنه اذا معنای شرطی متضمن اسم ظرف
قومّت فعل ماضی مفرد مذکر مخاطبدر تفعیل بابندن مصدری تقویم کلام طوغرلتق
معناسنه ها ضمیر منصوب متصل مفعول صریحی عصونه راجعدر ضمیردر اعتدلت
فعل ماضی مفرد مؤنّث غائبه در افتعال بابندن فاعلی تحتنده عصونه راجع ضمیر
معتدل بونده مستوی ومستقیم معناسنه درهمزه سی وصلله ساقط اولور لیس
اسمی مقدّر ضمیر نشاندر لیس الحال والشّان دیمکدر ینفع فعل مضارع مفرد مذکر
غائبدر فتح بابندن وکاف ضمیر منصوب متصّل مفعول صریحی التقویم لفظا مرفوع فا
علیدر وجمله فعلیه اعرابدن محلّا منصوب خبر لیس در بالخشب جار مع المجرور یله ء
تقویمه متعلّقدر خشب خانك وشینك ضمیله خشبه نك جمعیدر خانك وشینك فتحه
لریله بونده قوری اغاجلر در مراد محصّل تحقیق تازه بداقلر وفدانلر فجی سن
انلری طوغرلتمق مراد ایلسك طوغرولرامّا حال وشان بودرکه سکا قائده ویرمز
قوری اغاجلری طوغرلتمغه سعی وکوشش ایلمك نته که بیعود دیا اتشده غیر یله
راست اولمان ملك را حسن تدبیر ادیب وتو بر سخن اوبسنه یده آمد وخلعت
ونعمت بغشلدی ومرتبه ومنصبنی اولد وغندن یوجرلت ایلدی یعنی منصبی زیاده
ایلدی اولکیدن معکوم اولاکه مذکور ادیبنك فضلی وارمش امّا تعلیمی یوق ایمش
والاسلوب تعلیمه مالك اولان شاکردیا دوکمکه محتاج اولماز بل کرانا رملغه
بیله محتاج اولماز دکل که دوکمکه زیرا حسن تعلیم داد خدادر علمه وفضله نسب
دکلدر حکایت معلم کتابی را اسم فاعلك ظرف مکانه اضافتیدر معلم
تفعیل بابندن اوکرتیجی کمسه ومتعلّم تفعّل بابندن اوکرنجی کمسه بعض کمسه
جهله ده شاکردینه معلم دیر تفعیل بابندن اسم مفعولدر صیغه سی اوزره بو خود
حیوانات جنسنده مستعملدر انسانده استعمالی جایز دکلدر نته که تعلیم متعلّم بوکه
قرینه در وفروع کتابلرنده صید کلب معلم مجیئی خود مشتّد فقه تر کتاب

کافك ضمی وتانك تشدیدیله لفظ مشترکدر کرمفرد له جمع بیننده مفرد اولنجه مکتب معناسنه
در اما جمع اولنجه کاتبلر دیمکدر بعض شراح مختار صحاحك کلامینی غلط چیقاروب
خطای فاحش ایلمشدر کر بضم الکاف وتشدید التاء بمعنی الکتبة والکتاب والمکتب
والمعنی علی الاول بالترکی یازجیلر معلمین وعلی الثانی برکتاب معلمین وعلی الثالث
برمکتب معلمین ومختار صحاحك عبارتی بودر الکتاب بالفتح والتشدید الکتبة
والکتاب ایضا والمکتب واحد انتهی تامل تدبر منه سنده کتاب جمع کاتبدر اما بونده مکتب
مراددر دین جمعه حصر ایلیوب کنده اظهار جهل ایلمشدر پس معلوم اولدیکه کر کتاب مکتب ایله
بر معنایه در ویا حرف وحدت وراادات مفعول دیدم در دیار مغرب ترشروی وتلخ
گفتار وبدخوی ومردم آزار وگدا طبع ناپرهیزکار که عیش مسلمانان بدیدن اوتبه
کشتی وخواندن قرآنش دل مردم سیه کردی جمعی پسران پاکیزه ودختران دوشیزه بدست
جفای او گرفتار نه زهره خنده ونه یارای گفتار که عارض سیمین یکی را تبانچه
زدی وگاه ساق بلورین دیگری را شکنجه کردی القصه شنیدم که طرفی از خبانت
او معلوم کردند بزدندش وبراندند ومکتب اورا بمصلحی دادند پارسای سلیم نیك
مردی حلیم که سخن جز بحکم ضرورت نگفتی وموجب آزار کس بر زبانش نرفتی کودکان
را هیبت استاد نخستین از سر بدر رفت ومعلم دومین را اخلاق ملکی دیدند
دیو یکی یکی شدند وباعتماد حلم او ترك علم کردند ودر اغلب اوقات ببازیچه فراهم
نشستندی ولوح درست ناکرده در سر یکدیگر شکستندی ترشروی وصف ترکیبیدر
اکشی صورتلو دیمکدر تلخ گفتار وصف ترکیبیدر آجی سوزلو دیمکدر بدخوی
مردم آزارده بویله در یرامز خویلو ادم انجیدیجی دیمکدر کدا طبع دیلنجی طبیعتلو
یعنی طمعکار ناپرهیزکار کار ادات فاعلدر پرهیزسز یعنی فاسق وفاجر تبه تانك وبای
عربینك فتحه لریله تباهدن مخففدر فاسد دیمکدر کشتی یا حرف حکایه اولوردی
دیمکدر کردی یا سیده بویله در جمعی یا حرف وحدت بر بلوك دیمکدر پسران پاکیزه بنانیم
پاکیزه پاك معناسنه در دختران دوشیزه قیزاوغلانلر معناسنه در گرفتار مبتلا دیمکدر

زهره ضمه‌ ‌ده لاميه زهره لغتده جكر يانمه‌سنه اولان اوده ديرلر اما اصطلاحاتده مجال
وقدرت معناسنه مستعملدر نته كه شاعر ديمشدر بيت زهره ندارم كه بجو سم لبت تير و كمان
دارد ابروي توخضره اسمدر كوكله معناسنه ياري كفتار مصدرك مفعولنه اضافتيدر
زيرا يار قدرت معناسنه اسمدر يارستن دن ويار يه ندن كلور كفتار كلجي معناسنه در اما
اصلنده وصف تركيبيدر نهايتي تركيبحني قيلمنه‌در سوز كتورجي معناسنه صكره
نفس كلمه اطلاق ايلديلر كه كاهيدن مخففدر عارض سيمين بيانيه عجم رابي مفتوح
اوقورنته كه سابقا بيان اولندي بونده عارضدن مراد يوزدر رخله تعبير ايده‌نه دخل
ايدوب يوزك ايكي يانيدر دينه سويلدوكين بيلمز ايمش طپانجه باوجيم عجميلر له
تركيبيه هپاز وسله ديرلر ساق بللورين بيانيه بلوربانك كسري ولام مفتوحلك تشديديله
در اصلنده اما عوام تحريف ايدوب لام مخففك ضميله استعمال ايدر ويا حرف نسبت ونون
حرف تاكيد ديكره اضافت لاميه ويا حرف وحدت ويا حرف تخصيص طرفي يا حرف وحدت
بومقداره ديمكدر بمصلحتي يا حرف صله ويا حرف وحدت افعال بابندن اسم فاعلدر اهل
صلاح ديمكدر يا درساني بدلدر مصلحتدن ويا حرف وحدت سليم صفتي نيك مرد صفت
بعد الصفت ويا حرف وحدت نيك مرده صفت كه حرف رابط صفت يا حرف مصاحبت حكم
امر معناسنه در يعني شان كار موجب سبب معناسنه در موجبك ازاده وازادلك كسره
اضافتي لاميه لودر كودكانرا الف ونون ادات جمعدر ورا حرف تخصيص هيبت خرف
معناسنه در بخشت نونك خانك ضمه‌لريله وسينك سكونيله اول ديمكدر ويا
حرف نسبت ونون حرف تاكيددر ومينيا ونون سابق كبي ورا حرف تخصيص اخلاقي
ملكي بيانيه ويا حرف نسبت يا حرف صله اعتماد حلما ومصدرك مفعولنه اضافتيدر
ولاميه ترك عمله مصدرك مفعولنه اضافتيدر اغلب اوقات لاميه اكثر اوقات
ديمكدر ويا حرف صله بازيچه اويجوقجه حرف تصغيردر فراهم مجموع معناسنه در لوح لامك
فتحي وواوك سكونيله تخته ديمكدر عربك وعجمك اولادي قرآن شريفي تخته دن
اوكره نورلر فهرست ناكرده يعني انده يازيلاني تمام ازبرلمكسزن درس يكه يكي در حرف صله

نشستندی وشکسته‌دیبالری حرف حکایه لردر حصص مکتب برمکتب معلمنی کوردم
دیادمغربده اکشی صورتلو واجی سوزلو ویرامازخوبلو وادم ایبنجه یجی ودیلنجی
طبیعتلی ایدی اهل طمع وفاسق وفاجرکه مسلمانلك دیرلکی انی کورمکله فاسد
اولوردی وقرائن اوتومسی خلقك کوکلینی قرادردی بربولك پاك وپاکیزه اوغلنجقلر
وبکوقیزلر انك جفاسی الینه مبتلا وانك خوفندن وحشتندن نه کولمکه مجاللری
ونه بری بریله سویلمشکه قدرتلری واردیدی کاه برینك عارض سیمیننه طبانجه
اورردی وکاه برغیرك ساق بلورینی شکنجه یه یعنی قلقمه یه جکردی قصه نك اوته
سی بودرکه برمقداد حیات تنندن معلوم اوله بیلرانی دوکه یلرو مکتبدن سوردیلر
ومکتبی برصالح کیمسه یه ویردیلر زیرا برزاهد وعابد سلیم وبرایی حلیم کیمسه یدی که
سوزی ارضرورتسز سویلمزدی ودیلندن کیمسه اینجمك صادراولمزدی بوسیله
اولنجه اوغلنجقلرك اوکلکی وستادك خوفی باشلرندن کتدی وایکنجی معلمك اخلاق
ملکیسینی کوردیلر بری برینه شیطان اولدیلر وانك حلمنه اعتمادلر علم اوقومقدن ترك
ایلدیلر واکثرا اوقاتده بری بریله اویون اویناغه اوتوردیلر ولوحینی تمام کرنوب
بیلمزدن اول بری برینك باشنه فادرلردی بیت اوستاد معلم چوبود کم ازار خرسك
بازند کودکان دربازار کم بونلك کبی برلرده ترك کلیه‌نك عبارتده ریس کم ازار اینجتمیجی
دیمکدر خرسك حانك کسری ورانك سکونیله وسینك فتحیله ارزونجه اشلك
اوینه دیرلر وبعضلر دیه یلر خرس ایودر وکاف تصغیر اسکی بوسکی کبه لردن
وکلیملردن انی شکلنده برصورت بیدا ایدلر وبرسیی اول صورته کیروب انی
اوینادر ورومده رمضان کونلرنده جمال اوینانده قلری کبی ولکل وجه مخصوص
اوستاد معلم چونکه کم ازار اوله یعنی حلیم وسلیم اوله اوغلنجقلر بازارده خرسك اوینی
اوینارلر بعض نسخه ده استاد ومعلم دوشمش واوع طفله بعد ازدو هفته بردر
مسجد کزر دم معلم اولین را دیدم کردل خوش کرده بودند وبمقام خویش باز آورده
انصاف برنجیدم ولا حول کنان کفتم که ابلیس را دکر باره معلم ملائکه چرا کردند پیر

مردي جهان ديده نشنيده وكفت نشنيده گر كنته اند بعض نسخه ده دل بر وخوش
كرده بود نه واقعدر انصاف بونك كبي برلرده زياده معناسنه در لا حول ولا قوة الا بالله
العلي العظيم ديمكدر محصول بيت ايكي هفته دنصكره اول مسيحيات قابوسنه كذر
ايلدم كوردم اوّلكي ياونمعلمك كوكلني خوش ايلمشلر وكنه كندي مقامنه كتورمشلر
الحق بو معنا ايچون زياده ايجتدم ولا حول ديدرك ديدم شيطاني كنه ملكلره نيچون
معلم ايلديلر برپير مرد جهان ديده ايشتدي وكلدي وديدي ايشتمش سنكه ديمشلر
نشنيده ده همزه خطاب ايچون دردر قابل خطاب قابل دكل ايمش مثنوي پادشاهي پسر
بمكتب داد لوح سيمينش بركنار نهاد لوح سيمين بيانينه لوح لغتده مطلق تخته در اما
عرب وعجم اولادي اوستنده تعلم ايله كلري تخته نك جنسنه علم اولمشدر پس
كمشدن ده اولسه اكا لوح ديرلر انكيچون لوح سيمين ديمشدر معلوم اولا كه ابنا سلاطينك
لوحي كومشدن اولور اما غايتله اينجه اولورمش بونده سيمينك نون تاكيدي
وشين ضميري ضرورت وزن ايچون ساكن اوقنور اوقنمق كرك وضمير پسره راجعدر كنار
بونده يانده امّا بونده مراد قولتغدر محصول بيت بر پادشاه اوغلني مكتبه ويردي كومشدن
برلوح قولتغنه توتدي يعني كابر كومش لوح ويردي بر سر لوح او نوشته بزر جور
اوستاد به كه مهر پدر سر لوح لاميه دراويه اضافتيدر بو بله در نوشته وا وبله ويا بله
لغتده جور اوستاد مصدرك فاعلنه اضافتيدر مهر پدر لاميه در مهر بونده محبت
معناسنه در محصول بيت اول پادشاه زاده نك لوحي اوجنه التونله يعني التون صو ايله
يازلمشدي يازيلان بو مطرعدر كه استادك جور جفاسي بابانك محبتندن يكدر
زيرا جور علم وفضله ايوشدر ومهر پدر جهله حكايت پادشا زاده را نعمت بي
قياس از تركهء عمّان بدست افتاد فسق وفجور اغاز كرد ومبذّري پيشه كرفت
في الجمله چيزي نماند از ساير معاصي ومنكري كه نكرد ومسكري كه نخورد باري
نصيحتش كفتم اي فرزند دخل اب روانست وعيش اسياي كردان يعني خرج فراوان
مسلم كسي را باشد كه دخل معين دارد پادشاه زاده را يا حرف وحدت وهمزه حرف

توسل وراحرف تخصيص همزه وحدت ايچون درديلن خطاسو يلمش تركرتانك فتحی
ورانك كسريله متروكه معناسنه در ظلبه لامك كسريله مطلوبه معناسنه اوله وتحی كبی
اخونده همزه اضافتيچون كلمشدر عمان عمك جمعيدر اسلوب عجم اوزره عربيه اعمام
كلور جمع قلت وزنی اوزره مبنه در تفصيل بابندن اسم فاعلدر مسرف ديمكدر ويا حرف
مصدر ساير معاصی بيانه ساير جميع ديمكدر ومعاصی معصيتك جمعيدر كناه
معناسنه منكر اسم مفعولدر افعال بابندن نامشروع معناسنه ويا حرف وحدتدر باری
ياحرف وحدت بركره ديمكدر بنصيحتمش تمديری بطريق نصيحتدر دخل دالك
فتحی وخای معجمه نك سكونيله خارجدن كلور الكه كيرن نسنه يه آب روان افغان
صو يعنی سريع الزوالدر عيش ذوق وصفا اسيای كردان بيانيه اسيا واسياب يايله دكرمن
ديمكدر كردان كاف عجملك صفت مشبهه در كرديه ندن دونه كين ديمكدر خرج فراوان
بيانيه كسبی ياحرف وحدت وراحرف صله دخل معين بيانيه تركيب محصص برعابد زاده نك
عملی نيك متروكاتندن نعمت وبی قياس وبی حد النده وشديكی يعنی اوراتنده مالك اوله
فسق وفجوره بشلديكی واسرافی كندويه صنعت طوتديكی حاصل كلام هيچ بر نسنه قالمديكی
جميع معاصيده وبر منكر نامشروع قالمديكه ايلمديكی يعنی جميع منكراتی ايشلدی وبور مسكر
يعنی سكر وبروب سرخوش ايده نسنه قالماديكه ايچمديكی واستعمال ايلديكی حضرت
شيخ بيورر كره بن اكا نصيحت طريقيله ديدم ای وغل دخل يعنی بو الكه كيرن نعمت بی
كران رواندر يعنی اقوصو كبی اكلنمز يجر كيده وذوق وصفا دونه كن دكرمندر يعنی بولدوغی
اوكودر يعنی بيمكه وايچمكه مال طاينماز حاصلی چوق خرج بو كيسه يه مسلم دركر
دخل معينی اوله حاصلی معين كلوردی اوله قطعه چوق خلت نيست خرج آهسته تركن
كم ميكو بند ملاحان سرودی كه حرف تعليل سرود ايرلمه معناسنه در يعنی ايرلدقلری
نسنه ويا حرف وحدت محصص پارسازاده يه خطاب ايدوب بيورر چونكه معينی
كلورلك يوقدر خرجی ياب ياب برك ايله يعنی جنجی چوق ايلمه زيرا كميجيلر بر
ايرسويلرلر يعنی ايرلرلر اير بيورر دونجی بيت تانيمدر اكر باران بكوهستان بنارد

بسالی دجله گر دد خشک رودی با حرف صله کوهستان طاغلق بسالی یا حرف
وحدت دجله دالك کسریله وجیم عربك سکونیله بغداد ایرمغی گردد فعل مضارع
مفرد غائب فاعلی تحتنده مستتر دجله یه راجع ضمیر خشک قوری دیمکدر یابس معناسنه
رود دره یه دیرلر و یا حرف وحدت محصل بیت اگر طاغلره یاران یغمزسه بر ییلده
دجله ایرمغی بر قوری دره اولور یعنی بر یابس چای اولور حاصلی یغموردن معاونت
اولمینجه دجله صویی اقوب دوکنور پسره تمثیل طریقیله بیورر سنکه چونکه نعمتی
کلوراك یوقدر چوق خرجله الکدن تیز دوکنور عقل و ادب پیش گیر و لهو
و لعب بگذار که چون نعمت سری شود سختی بری و پشیمان خوری بیش از ذلت
نای و نوش این سخن در گوش نیاورد و بر قول من اعتراض کرد و گفت راحت
عاجل بتشویش محنت آجل منغص کردن خلاف رای خردمند انست لهو همی
لایق اولمیان نسنه یه صرف ایلمکه دیرلر لعب لامك فتحی و عینك کسریله و سکونیله
و لامك کسری و عینك سکونیله لغتدر لعب فرح و طلب ایلمکدر حسن اولمیان
نسنه ایله که حرف تعلیل سری سینك و بای عجمك ضمه‌لریله دوکنمك معناسنه
در سیر یعنی بارسازاده نای لفظ مشترکدر بو غزله دودك بیننده بونده ایکیسنه
مساغ وارد ربینه قصر ایلین تقصیر ایلمش نوش اسم مصدردر نوشیدندن
ایچمه و ایچکی معناسنه عاجل شمدیکی حاضر معناسنه در و آجل الف ممدوده
حاضر اولمیوب کلجکه دیرلر منغص مکدر دیمکدر محصل ترکیب پسره دیدم عقل
و ادبی اوگوکه طوت یعنی عاقل و مؤدب اول و لهو و لعبی ترك ایله زیرا چونکه
نعمت دوکنه شدت ایله رسین یعنی چکی سین و پشیمانلق یرسین اوغلان
بوغزو ایچکی لذتندن و یاساز و سوزن و ایچکی لذتندن حاصلی یمه و ایچمه
لذتندن بو سوزمی قولاغنه کتورمدی یعنی قولاغنه قومدی و بنم سوزمه
اعتراض ایلدی و دیدی شمدیکی حاضر راحت و حضوری کلاجك محنتك تشو
بیشیله
مکدر ایلمك خلاف فکر و تدبیر عقلادر سوکا خداوندان کام و نیك بختی

چرا بختی بر بندازیم سختی خداونه صاحب و مالك معناسنه در الف ونون ادات
جمعدر کامه اضافتی اسم فاعلك مفعولنه اضافتیدر واو حرف عطف بنك بخت
وصف ترکیبیدر یا حرف مصدر شدت دیمکدر بر ند فعل مضارع جمع غایب ایلدیلر
یم قورقی سختی یه اضافتی لامیه مخصوص ارباب اصحاب و کام یعنی مراد و اصحابنك
بختی یعنی دولت ایچون شدت ایلدیلر یعنی چکی لو شدت قورقوسندن یعنی بر
بر زمان زحمت و شدت چکوم دیو قورقوسندن الان بخون شدت چکیلو حاصلی
کلجك زمانده فقر و احتیاج چکمه خوفندن بالفعل بخون متالم اولورلر بر وشاد
کن ای یار دلفروز غم فردا نشاید خوردن امروز برو فعل امر مفرد مخاطبدر
رویدن کت دیمکدر رفتن دن دینلر خطا ایلدیلر بای ضمه یه تخصیص
ایلنلر روستا بیلق ایلمشلر شادی یا حرف مصدر کن فعل امر مفرد مخاطبدر کنیه
ایله دیمکدر یار دلفروز بیانیه دلفروز دالك کسری ولامك فتحی و فانك سکونیله
وصف ترکیبیدر فروزیدن کر مخففیدر افروزیدن کوکل یاقلندیجی یعنی
روشن ایدیجی حاصلی مسرور ایدیجی دیمکدر غم فردا لامیه ایرتهنك غمینی
دیمکدر مخصوص ارشلك ایله ای دلفروز یار یعنی بو کونی خوش کور ایرته
نك غمینی بو کون یمك لایق دکلدر نته که شاعر بیوررلر بیت فکیف مرا که در صدر
مروت نشسته ام و عقد فتوت بسته و ذکر انعام افواه عوام افتاده فکیف خصوصا
دیمکدر ابیاتك مضموننده مستثنا در مرا بکا دیمکدر که حرف رابط صفت صدر مروت
لامیه در مجازا عقد فتوت بویله در ذکر انعام مصدرك مصدره اضافتی لامیه در
انعام افعال بابندن مصدر در احسان معناسنه افواه عوام لامیه مخصوص ترکیب
هر کیمسه مذکور متاعیله عامل و ملق لازم خصوصا بکا کم صدر مروته اوتور
میشم یعنی کرم و احسان باشنده و فتوت و جوامردلك عقدینی بغلمشم یعنی
سخا و لطف دوکمیشی دوکمشم دخی انعام احصاع افواه عامه دوشمشدر حاصلی
جوامردلکله مشهور عالم اولمشم مثنوی هر که علم شد بسخا و کرم بند نشاید که

نهد بروم علم بونده مشهور معناسنه درم دالك كسريله ورانك فتحيله اقچه معناسنه
درع بجه درهم ديرلر دالك كسري ورانك سكوني وهانك فتحيله مخصوص ب هر كس
كه مشهور سخا وكرم مله لايق دكلدر كه اقچه سنه دوكه دوكه يعني بذل ايلميوب صاقليه
وكرم واحساني ترك ايليه تام نكويي چو فروت شد بكوي ـ در نتواني كر بنبدي
بري نام نكو بيانيه وبا حرف مصدر تقديري نام نكويت سنك ادك ايلكي
معناسنه برون طاشره ديمكدر ظرفدر فاي عجم بانك كسريله اوقور اما روستا بيلري ضميله
پس برون لفظي بضمتين عبارتيله قيد ايلين روستا بيلوا يلمش شد بونده
رفت معناسنه در بكوي با حرف صله در قپو تقديري در احسان وكرمك در نتواني فعل
نفي مستقبل مفرد مخاطب قادر دكلسين ديمكدر كه حرف بيان بنبدي فعل مضارع
مفرد مخاطب بونده بغلياسن ديمكدر بروي با حرف صله تقديري بر رويت در
چونكه سنك اولك ايلكي يعني سخا وكرمك اذي محله يه طاشره چيقدي يعني
فاش اولدي لطف واحسان قپوسني يوزوكه بغلامغه قادر دكلسين حاصلي سخا وكرمي
ترك ايدهمزسين زيرا شهرت بنا ايلمكه مانعدر بونده دردن مراد درخانه در ديين
بر بابه خطا ايلمش بر ويك تقديريني بروي هيچ كس ديبين معناي خطابدن
غفلت ايلمش والمعني بالتركي قپوني بغليو بيلمزسين يوزه ديين اني بغلماش
ديدم نصيحت نمي پذيرد ودم كرم من در اهن سرد او اثر نميكند ترك مناصحت كردم
وروي از مصاحبت او بكي داندم وبكنج سلامت بنشستم وقول حكمارا كار
بستم كه كفته اند بلغ ما عليك فان لم يقبلوا فما عليك نمي پذيرد فعل نفي مستقبل
مفرد غايب قبول ايلمز ديمكدر دم كرم من بيانيه ولاميه در حرف صله اهن سرد ا
وسابق كبي بيانيه ولاميه در ترك مناصحت مصدرك مصدره اضافتي لاميه
در مناصحت مفاعله بابندن مصدر اوليه نصيحت معناسنه بلغ فعل امر مفرد مذكر
مخاطب تفعيل بابندن ايرشدر ديمكدر ما اسم موصول در الذي معناسنه در
عليك جار ومجروريله مقدر ثبت يه متعلقدر وجمله فعليه اعرابدن محلي يوق

صله

صله موصول در موصول صله سیله اعرابدن محلی منصوب مفعول بلغه در ان حرف شرط
ولم حرف جزم یقبلوا فعل جحد مطلق علامت جزم نونک سقوطیدر فما علیک ما اسم
استفهام حرف نفی اولمقده جایز علیک اوّلکی کبیدر محصول ترکیب کوردم کم بسر نصیحت
قبول ایلمز و بنم ایچی نفسم انک صوق دمرینه اثر ایلمز یعنی دمرکبی شدیدر کوکلینه کار
ایلمز اکا نصیحتی ترک ایلدم و مصاحبتندن یوزم دوندردم و کنج سلامتده اوتوردم
وحکما قولنی ایش بغلدم یعنی کار ایدندم کردیمشلر درسن سنک ازروکه لازم
اولان قولی ایصال ایله اکر قبول ایلمزلر ایسه سکا نسنه یوق یاخود سکا نه وار
اندن یعنی قبول ایلمدکلرندن سکا ضرر یوق زیرا ما علی الرسول الا البلاغ
در قطعه کرچه دانی که نشنوند بکو هرچه میدانی از نصیحت و پند نشنوند فعل
نفی مستقبل جمع غائب بوندن قبول ایلمزلر معناسنه در محصول ترکیب کرچه بیلورسین
کرسوزوکی دیکلمه مزلر سن سویله هر نسنه که بیلورسین نصیحت و پنددن یعنی سکا
لازم نصیحتدر کرک قبول ایلسونلر کرکسه ایلمسونلر زود باشد که خیره سر بینی بدو
پای اوفتاده اندر بند خیره سر عاجز و زبون و سراسیمه یعنی نک مفعول اوّلی مصراع
ثانینک مضمونی مفعول ثانیسی بدو پای با حرف مصاحبت افتاده و اوله اصل
اوزره اندادات صله محصول ترکیب تیز اولور که نصیحت دیکلمین سرسمی ایکی
ایاغیله طوزاغه دوشمش کوررسین یعنی بر مصیبته کرفتار کوررسین دست
بر دست میزند که دریغ نشنیدم حدیث دانشمند محصول ترکیب خیره سر الینی
الینه اورر که حیف دانشمندک سوزینی ایشتمدم دیو یعنی نادم و پشیمان اولور
نصیحتی دیکلمدوکینه حیف بر پس از مدتی اندیشه کرده بودم ان نکبت حالش
بصورت بدیدم که پاره پاره بر هیم میدوخت و لقمه لقمه همی اندوخت دلم از ضعف
حالش بهم بر آمد ندیدم در چنین حالت ریش درویش و ایما ملامت خراشیدن
و نمک پاشیدن با دل خود کفتم محصول ترکیب بر مدتدنصکره شول نسنه که اول
ایلمشیدم انک نکبت حالنی ظاهر اکوردم که پمه پمه اوزره فناسندن دیکردی

ولقمه لقمه قزانوردي يعني جرا ايلردي كوكلم ضعف حالندن وزياده فقر وفنا سندن
مكدر ومنقبض اولدي بويله حالتده مروت كورمدم ريش درونني يعني خاطريني
پارہسيني حاصلي ريش دليني ملامتله طوملايوب اوستنه طوز صپمق يعني ايني ازارليوب
كوكليني مجروح ايلمكي مروت كورمدم كندي كوكلمه ديدم مثنوي حريف
سفله در پايان مستي نينديشد زروز تنكدستي حريف سفله بيانيه سينك
كسري وضميله لغتده درحرف ظرف پايان مستي لاميه وياحرف مصدر نينديشد
فعل نفي مستقبل مفرد غايب روز تنكدستي لاميه وياحرف مصدر محذوف دني
يعني الحق باده نوش مستلك نهايتنده حاصلي غايت سكرده ال طارلغنه وفقرون
قيرماز يعني صوكيني فكر ايدوب قيرماز حاصلي ال طارلغي كوني يادنه كلمز درخت
اندر بهاران بر فشاند زمستان لاجرم بي برك ماند درخت مبتدا اندر ادات ظرف
بهاران جمع بهار در خلاف قياس اوزره بريمش درميوه معناسنه فشاند فعل ماضي
مفرد غايب سلكمك وصچمق معناسنه ضرب ماده در فشاندك مقدم مفعوليدر زمستان
زاده فتح وكسر جايز قيش ديمكدر لاجرم لاشبهه ولا محاله ديمكدر برك يبراق
وارق بونده يبراق مراد در ماند فعل مضارع مفرد غايب قالور محذوف ايام
بهارده درخت يمشين سلكوب ودوكر قيشين شبهه سز يبراقسز يله قالور
قصه دن حصه بودر كه پارسا زاده اول زياده حركت ايدوب آخر تهي دست
قالدي شويله كه جره محتاج اولدي حكايت پادشاهي پسري باديبي داد وكفت
اين فرزند ست تو بتشتيد چنان كن كه يكي از فرزندان خود سالي بر وسعي كرد
وبجاي نرسيد وفرزندان اديب در فضل وبلاغت منتهي شدند ملك دانشمند را
مواخذه كرد وكفت وعده را خلاف كردي وشرط وفا بجا نياوردي كفت اي ملك
تربيت يكسانست وليكن استعداد مختلف پادشاهي پسري يالري حرف
وحدت يا حرف صله اديب مؤدب معناسنه درو يا حرف وحدت محذوف تركيب
بر پادشاه اوغلني براوستاد اديبه ويردي يعني بر معلمه ويردي وديدي بو سنك

بوسنك اوغلكدر بوكه كندي اوغللرك كبي تربيه ويرمعلم بربيل مقداري بوكه
سعي وكوشش ايلدي يعني تعليمنده تقصير ايلمدي ليكن بو مرتبه يه واصل اولمدي
حاصلي هيچ برنسنه تحصيل ايده مدي ومعلمك اوغللري فضل وبلاغتده منتهي
اولديلر پادشاه اديبي مواخذه ايلدي كانه كناه ايلمش اوله پادشاهلك اعتقادنجه زيرا
مواخذه كناهكاره اولور ليكن بونده مراد عتابدر وپادشاه ديدي اوغلمك تعليمنده
خلف وعده ايلدك وشرط وفايي يرينه كتورمدك كانه كه معلمم ديمش ايمش
كندي فرزندلردن اكا زياده سعي ايده يدي وكندي فرزنده لري كامل اولوب
وشاه زاده بي بهره اولدي يعني تعليمنده تقصيره حمل ايدوب اديبي مواخذه ايدوب
عتاب وخطاب ايدر اديب ديدي اي پادشاه تربيت برابردر وليكن استعداد
وقابليت مختلفدر قطعه كوچه سيم وزر زسنك آيد همي درهمه سنكي نباشد
زر وسيم زسنك ديدوكي مجازادر زيرا سيم وزر طاشدن چيقار ليكن طاشك
اصلي طپراقدر ديمش اصحاب علم طبيعي على الخصوص كه سيم وزر چيقان بر اوفاق
طاشدر اولمازسه كه مشاهده در آيد همي اصلنده همي آيدر در ضرورت وزن
ايچون تقديم وتأخير اولندي زر وسيم زاده تشديد ضرورت وزن ايچوندر محصول بيت
شاهزاده ايچون تمثيل بيوردر ديوكه كوچه سيم وزر طاشدن چيقار اما هر طاشده
زر وسيم اولماز واقعده بويله در برهمه عالم همي تابد سهيل جايي انبان ميكند
جايي اديم همي تابد ديمكدر يعني پرتو صالر سهيل سينك ضمي وهانك فتحي تصغير شكلي
اوزره بر كوكبدركه ديار يمن اوزره طلوع ايدر خاصه سي بعض اشيايه قرمزيلق لوني
ويرمكدر كوه ارضك هر يرنده مرئي دكلدر يعني هر يرده كورنمز پس مصنفك
برهمه عالم همي تابد بيوردوغي ادعا ايدر جايي يا حرف انبان صغرجق اديم سختيان
محصول بيت كه تمثيل طريقيله بيوردوكه سهيل يلديزي جميع عالمه پرتو صالر ليكن
بريرده طغارجق حاصل ايدر مشين بريرده سختيان ويلغري يعني هر نسنه يه استعداد
مختلفدر ميكند بونده ميشود معناسنه در دينن بيتدن مقصوده ميكند بونده

میشود معناسنه دردیمین بیتدن مقصوده واصل اولمامشدر حکایت
یکی را شنیده‌ام از پیران مرتبی که مریدیرا میگفت چند آنکه تعلق خاطر آدمی زاد بروزیست
اگر بروی ده بودی بمقام از ملائکه درگذشتی تعلق خاطر مصدردر فاعلنه اضافتیدر
وادمی زاده اضافت لامیه یا حرف صله روزی یای اصلیه ایله رزق معناسنه
در اگر حرف شرط با حرف صله روزی ده وصف ترکیبیدر هیه ندن رزق دیریجی
دیمکدر بمقام با حرف ظرف و یا حرف صله محصول ترکیب پیران مرتبه‌دن بو بیتی ایشلدم
که بر مریدینه سویلردی اولقدر که آدم اوغلنک خاطرینک رزقه تعلقی وار اگر رزق
ویریجی خدایه اولیدی مرتبه و مقامده ملائکه‌دن گچردی یعنی انلردن خدایه
اقرب اولوردی قطعه فراموشت نکرد ایزد در آن حال که بودی نطفهٔ مدفون
و مدهوش ایزد همزه‌نک کسری و یانک سکونی و زای عربینک کسریله تکری
دیمکدر و خدای معناسنه که حرف رابط صفت بودی یا حرف حکایه نطفه مدفون
بیانیه مدهوش معطوفدر مدفونه نطفه آتا بلندن آنا قرنینه دوشن صو که اوغلان
اندن منعقد اولور مدهوش لا یعقل دیمکدر محصول سنی خدا فراموش ایلمدی
اول حالده که نطفهٔ مدفون و مدهوش ایدک یعنی آنک قرنینده مدفون و لا یعقل
نطفه ایدک روانت داد و عقل و طبع ادراک جمال و نطق و رای و فکرت و هوش
روان بونده روح معناسنه محصول سنی خدا فراموش ایلمدی خدا سکا روح ویردی
و اخی عقل و طبع و ادراک و جمال یعنی حسن و نطق یعنی تکلم و رای یعنی تدبیر
و فکر و هوش قافیه ضرورتی ایچون کلمشدر و الا عقلده اکتفا اولنوردی فکرتده
تاسی علامت نقلدر نته که سابقا بر ایکی یرده مرور ایلدی پس نفس کلمه دندر
دیمین بو نقلدن خبردار دکلمیش ده انگشت مرتب کرد در بست دو بازو مرکب
ساخت بر دوش محصول سنک الکده اون برمق مرتب ایلدی یعنی ایکی
الکه اون برمق ویردی ایکی اوموزا و زرینه ایکی بازو ترکیب ایلدی یعنی سکا ایکی
قول ویردی کنون پنداری ای ناچیز همت که خواهد کردنت روزی فراموش

پنداري فعل مضارع مفرد مخاطب پنه اریه‌ٔ صنمق درظنّ معناسنه معنا یی استفهامی
متضمن ناچیز هت همتّسز دیمکدر خواهد کردن ایه یسردر دیمکدر وتا ضمیر خطاب
روزي یا حرف وحدت اعتبار اولنمدسه برکون دیمکدر امّا یا نفس کلمه دن اعتبار
اولنورسه رزق دیمك اولور پس تقدیر کلام که خواهد رونت کردن فراموش
اولور ولکل وجهة مخصوص نسبت شمدي اولیمي ظن ایدر سین اي بي همت که سنی
برکون اونده یسردر ویاکه سنك رزقکي اونده یسردر حاصل سکا بو وقتده اشیا اعطا
ایلین هیچ برکون وظیفهٔ روزکي فراموش ایلمز حکایت اعرابي را دیدم که بپسر خود را
میگفت یا بنيّ انك مسئول یوم القیمة ماذا اکتسبت ولا یقال بمن انتسبت یعني ترا خواهند
پرسید که عملت چیست ونکویند که پدرت کیست اعرابي را یا حرف وحدت ورا ادات
مفعولي یا حرف ندا بنيّ بانك ضمي ونون ویا مشدّد لك فتحه لریله ابني نك تصغیري اوغلنجغم
دیمکدر ما اسم استفهام وذا اسم موصول ترکیبله براسم حکمنده قیلنمشدر اي شيء
معناسنه اکتسبت نك مقدّم مفعولیدر اکتسبت فعل ماضي مفرد مذکر مخاطب کسب
ایلدک یعني قزندك بمن با حرف صله من اسم استفهام انتسبت فعل ماضي مفرد مذکر
مخاطب کیمه منسوب اولدك دیمکدر عملت تاسي ضمیر خطاب پدرت تاسیده بویله در مخصوص نسبت
بر اعرابي کوردم که کندي اوغلنه سویلردي اي بنم اوغلنجغم تحقیق سن قیامت کوننده مسئول
سین یعني صوریلورسین دنیایه نه کسب ایلدك وسکا دینلمز کیمه منسوب یعني سنك صنف دیلور که
دنیاده خیرمي ایشلدك شرمي ودیمزلرکه باباك کیمدر شعر یعنیه حسیس میه
حاصلي حسبکدن مسئول سین نسبکدن دکل قطعه جامهٔ کعبه را میبوسند اونه از کرم
پیله نامي شد جامه یا حرف وحدت وهمزه حرف توسّل کعبه را را ادات مفعول
که حرف رابط صفت میبوسند فعل مضارع جمع غایب کیسه‌لر واوپرلر دیمکدر
بعض نسخه ده میبوسند واقعدر یاي عربیله وسین مهمله ایله بوس ایدرلر
یعني اوپرلر دیمکدر بو تقدیرجه کعبه یه مضاف اولمق لازمدر اوضمیري جامه
یه راجعدر نه حرف نفي معناده شد معتبر درکرم پیله لامیه کرم کاف عربك کسریله

وراناڭ سكونيله قوت ديمكدر بيله باي عجمله كسريله ايپك ديمكدر نابي ياحرف
نسبتدر دارلي ديمكدر يعني مشهور نامي اسم فاعلدر نمودن دن بوني عربي ظن
ايلمش محصولبيت بو جامه كه كعبه يه كيدرلر يعني انكله كعبه اورترلر ياخود كعبه نڭ
جامه سيكه اونلر يعني اڭا تعظيم و تبجيل ايدرلر اول جامه اويشنه ايپك قوردندن
نامدار ومشهور اولمدي والا ايپك قوردنه ده تعظيم ايدوب اوپرلردي بس نامي
اصلي بودركه يا عزيزي نشسته روزي چند لاجرم همچو اوكرامي شد يا حرف
مصاحبت عزيزي يا حرف وحدت روزي يا حرف وحدت كرامي كاف عجمڭ كسريله و
ضميله و باي اصليه ايله عزيز معناسنه دركرامي كرم منسوبدر دين خلاف شو ايلمش
محصولبيت بلكه جامه كعبه بر عزيز ايله اوتوردي بر نيچه كون يعني كعبه مكرمه
مقارنت ايلدي بس شبهه يوق انڭ كبي عزيز اولدي يعني شرفي اندن كسب ايلدي حكايت
در تصانيف حكما آورده اند كه كژدم را ولادت معهود نيست چنانكه ساير حيوانات را كه احشاي
مادر را بخورند وشكمش را بدرند وراه صحرا كيرند وان پوستها كه در خانه كژدم
بيننده اثر آنست اين نكته را پيش بزرگي همي كفتم دل من بصدق اين سخن كواهي
ميدهد وجز چنين نشايد بودكه درحالت خردي با مادر و پدر چنين معامله
كرده اند لاجرم در بزرگي چنين مقبول اند و محبوب تصانيف تصنيفڭ جمعيدر
مصنف معناسنه حكمايه اضافتي لاميه در آورده اند روايت ايدرلر كه كژدم كاف
عربڭ فتحي وزاي عجمڭ سكونيله عقربه ديرلر ورا ادات تخصيص ولادت معهود
بيانيه ولادت مصدردر طوغمق معناسنه مراد بودركه ساير حيواناتڭ كبي اناسي
قورنندن ولادتي اولمز احشا جمع حشادر ايچريسي ديمكدر بخورند جمع صيغه سي
ايراد ايلدي زيرا بر قرنندن بونچه چيقار محصولبيت حكما مصنفاتنده روايت ايلمشلردركه
عقربڭ ساير حيواناتڭ كبي ولادتي معين دكلدر يعني ساير حيواناتڭ كبي اناسي
قرنندن تولد ايلمز بلكه انالرينڭ ايچريسني يرلر و قرنني يرتارلر و صحرايولني طوتارلر
واول درلركه عقربڭ خانه سنده كوريلور بو ايله كلوري اوضاعڭ اثريدر بر كره بو نكته

بر اولوندیغی قتنده سویلدم دیر شیخ دیدی که بنم کوکلم بو سوزلک کرچکلکنه شهادت
ویرر و بوندن غیری نسنه اولمق لایق دکل زیرا خرده لق حالنده انا یه اتا یه
بویله معامله ایلدیلر یعنی انلرله بویله معامله ایلدکلری ایچون بلا شبهه بیوکلکده بونجلین
محبوبلر و مقبوللر اولدر قطعه پسری را پدر وصیت کرد کای جوانمرد یاد گیر این پند
پسری را یا حرف وحدت ورا ادات مفعول پدر تقدیری پدرش در ضرورت وزن
ایچون ضمیر ترک اولندی که حرف بیان وای حرف ندا جوانمرد اریکت و سخی ادم
یاد گیر خاطرکده طوت یعنی از برله دیمکدر این پند بیت ایتنک مضموننه اشارتدر
محصول بیت بر اوغلنه باباسی وصیت ایلدی که ای جوانمرد بو پندی از برله هر که با اصل
خود وفا نکند نشود دوست روی دولتمند با حرف صله اصل خود لامیه دوست
روی وصف ترکیبیدر مقبول معناسنده مستعملدر دولتمند مند ادات نسبتدر دولتلو
دیمکدر پس دولتمند وصف ترکیبیدر دیدیلر فارس میدان فرس دکلدر ایمش
محصول بیت هر کس که کندی اصلنه وفا ایلمز یعنی لطف و احسان اوزره اولماز اول دولت
وسعادت یوزن کورمز لطیفه کژدم را گفتند چرا بزمستان بیرون نمی آید گفت بتابستانم
چه حرمتست که بزمستان نیز بیایم محصول ترکیب عقربه دیدیلر که قیشین ایچون
طشره کلمزسین یعنی چیقمازسین دیدی یازن نه حرمتم وار که قیشده دخی طشره
کلم حکایت فقیرۀ درویشی حامله بود مدت حملش بسر آمده درویش در همه
عمر فرزند نیامده بود گفت اگر خدای عز وجل مرا پسری دهد جز این خرقه که پوشیده
ام هر چه ملک منست ایثار بند درویشان کنم اتفاقا زنش پسری آورد شادمانی
کرد و سفره یاران بموجب شرط بنهاد پس از چند سال که از سفر شام باز آمدم بمحله آن
آن درویش بر گذشتم و از کیفیت حالش پرسیدم گفتند بزندان شحنه درست
گفتم سبب چیست گفتند پسرش خمر خورده است و عربده کرده و خون یکی ریخته
و از شهر گریخته پدر را بعلت آن سلسله در نای و بند گران بر پای نهاده اند گفتم
این بلا را بدعا از خدا خواسته است فقیرۀ درویشی لامیه همزه وحدتیچون

دردن ایکي جهتندن خطا ایلمش اولکي اولدرکه وحده مجحوف منقوص اولان یادر همزه
دکلدر ایکنجیسي اولدرکه وحدتیني قبول ایلدوکیمز تعبیرجیه اضافتي مانع اولور ومعنا
فاسد اولور حامله وحامل یوکلي عورته دیرلر حامل دین دیدیکي کربو صفت زنانه
مخصوصدر پس التباس لازم کلمز اما حامله دین بوني جاري علي الفعل قلدیغی
جاري علي الفعلك معناسي اولدرکه صیغه‌یه کتوررلر مثلا حملت تحمل فهي حامله دیرلر
بو اوسلوبه مبني علي الفعله دیرلر مرضع ومرضعه ده بو قبیلدندر فقیر جمیع شراح
بو مقامدن اهمال ایله کچمشدر بعضیسي حامل یازمش لیکن جمیع متونه مخالف یازمش
مدت حمل لامیه بسر آمد نهایته کلدیکی یعني وضع حمل وقتي کلدیکی بعض نسخه ده
پیش
آمد بیرینه اور واقعدر پس مدت مفعول صریحي اولور وبسر غیر صریحي اولور در و
را حرف تخصیص پسري یا حرف وحدت ملك میمك کسریله مالك اولدوغی
اشیا ایثار درویشان مصدرك مفعولنه اضافتیدر بذل معناسنه سنره یا وان
لامیه با حرف مصاحبت موجب جمیله تخیله مقتضا معناسنه در شرط اضافتي لامیه
در با حرف ظرف زندان شحنه لامیه در یا متضمن اولدوغي معناي ظرفیتي تاکیه
جعد
ایدر نته که مکرر مرور ایلدیکی عربده سرخوش صواشنه دیرلر پدرش راشیین پسره را
را حرف تخصیص سلسله زنجیر رحرف صله ناي بوینه بوغز معناسنه در بعض نسخه
ده ناي بوینه کودن واقعدر مخصوص مرکب بر درویشك خاتوني یوکلیدي حمل مدتي
نهایته واردي یعني وضع حمل قریب اولدي ودرویشك جمیع عمرنده هیچ فرزندي
کلممشدي دیدیکي اکر خداي تعالي بکا بر اوغل ویررسه بوکیدیکم خرقه‌دن غیري
هرنه کیم ملکم ایسه درویشلره بذل ایده‌یم اتفاق عورتي اوغل طوغردي شادمانلق
ایلدي وموجب شرطله درویشلره سفره قودي یعني ضیافت ایلدي نیجه یلدن صکره که
شام سفرندن کیرو کلدم اول درویشك محله‌سنه اوغرادم وکیفیت حالندن سؤال
ایلدم دیدیلر که صوباشي زندانه‌ده در دیدم که سبب ندر دیدم که سبب دیدیلر که اوغلي
خمر ایچمش دعربده ایلمش وبرینك قانن دوکمش یعني برکیمسه‌یي قتل ایلمش وشهردن

قصاص

قصاص قورقوسندن قاچمش باباسنك اول سبیله زنجیر بوغازنه یعنی بوینه اوغ
بوتیجی ایاغنه قوشلودیدم که بو بلایی خدادن دعا ایله دیلمشدر قطعه زنان
باردار ای مرد هشیار اکر وقت ولادت مار زایند زبان باردار بیانیه باردار وصف ترکیبیدر
یوك طوتیجی دیمکدر یعنی یوکلو خاتونلر مرد هشیار اصلی هوشیار ایدی ضرورت
وزنیچون واو حذف اولندیغی معلوم اولا کم عرب دیلندن غیری دیللرده صفتله موصوف
بیننده مطابقت لازم دکل انکیچون زنانه بارداری مفرد ایکن صفت قیلندی پس ضرورت
شعر ایچون مفرد ایراد ایلدی دیین مخالف سویلدی واراسنده مسامحه واردر زیرا
ضرورت شعر ایچون دیمك اداکلیدر ضرورت وزن ایچون دیولر هشیار وصف ترکیبیدر
هوش ایله یاردن عقل کندویه یاردیمکدر ایقده وعاقلده مستعمل لفظدر پس بونده
قصر ایلینلر تقصیر ایلمش وقت ولادت ظرف مکان زمانك مصدره اضافتیدر و
زایندنك مفعول فیهیدر و مار مفعول بهیدر زایند فعل مضارع جمع غایب طوغرالر
دیمکدر مخصوص جبلی عورتلری مرد هشیار اکر ولادت وقتنده ولد یرینه
یلان طوغرسه لر ازان بهتر بنزدیك خردمند که فرزندان ناهموار زایند ازان
مصراع ثانینك مضموننه اشارتدر که حرف بیان فرزندان ناهموار ناموافق و نامساعد
دیمکدر زیرا هموار دوزده یمکدر پس دوز اولمق معناسنه عدم وفاق ومساعده لازمدر
فرزندان مفعول زایند در مخصوص ولادت وقتی مار طوغرسه لر عاقل قتنده
اندن یکدر که ناموافق اولاد طوغرالر یعنی بدبخت و بدخوی اولاد طوغرمقدن زیرا
یلانی تربیه ایدوب احوالنده زحمت چکمزلر بلکه تولد ایلدوکی کبی قتل ایدرلر
اما فرزندك اخری نیجه اولاجغنی کیمسه و تربیه سنده نیجه زحمت و مشقت چکرلر
صکره اقاربندن غیری اباغنه نیجه دورلو نکبتی ایریشور حکایت طفل بودم
که بزرکی را پرسیدم از بلوغ کفت مسطور کتب آمده است که نشان دارد یکی پانزده
سالکی و دوم احتلام و سیوم آمدن موی زهار اما در حقیقت یك نشان دارد آن
که دربند رضای حق جل وعلا بیش ازان باشی که دربند حظ نفس هر که در واین

صفت موجود نیست محققان بالغ نشمارندش که حرف بیان بزرکی را یا حرف
وحدت ورا ادات مفعول کتب مسطور اسم مفعول قایم مقام فاعلنه مضافدر اصلی کتب
مسطوره در بعض نسخه ده درکتب مسطور است واقعدر پانزده بای عجمله ونون
وزانک سکونیله اون بش دیمکدر سالکی یا حرف مصدر وکاف عجم بای سمیت
بدل حرف توسط یس کی معناسنه مصدریت افاده ایدر دینلر زاید سویلمشلر آمده
موجی مصدرت فاعلنه اضافتیدر زهاره اضافت لامیه در زانک فتحیله فسق
دیمکدر در حرف ظرف بنده ضای حق لامیه لردر بیش بای عربله زیاده معناسنه
درازان بنده حظ نفسه اشارتدر تقدیری نفس خود در محققان جمع محققدر اهل
تحقیق دیمکدر الف ونون ادات جمعدر اسلوب عجم اوزره محصل ترکیب طفل ایدم
بر اولویه صوردم احوال بلوغدن یعنی انسانه وقت بالغ اولور ونشانی نه در دیدیکه
کتابلرده مسطور درکه اوچ نشانی وارد ربریسی اون بش یشندر وایکنجیسی احتلامدر
واوچنجیسی فسق قلبی کلمکدر اما حقیقتده که برنشانی وار اولدرکه خدانک رضاسیه
قیدنده اندن ارتق اوله که کندی حظ نفسی قیدنده در یعنی کندی حظ نفسی قیدنده
اولدوغندن خدانک رضاسی قیدنده ارتق اوله حاصلی هر وجهله خدانک رضاسینه
کوزده قطعه بصورت آدمی شد قطرهٔ اب که چل روزش قرار اندر رحم ماند با
حرف ظرف قطرهٔ اب بیانیه درهمزه حرف وحدتدر دیین خطا سویلمش وحدت
منصوص اولان باهمزه دکلدر مصراعده تقدیم وتاخیر وار تقدیری قطرهٔ اب بصورت
ادمی شد درکه که حرف تعلیل چل چهلدن مخففدر قرق دیمکدر روزش شین
قطره ابه راجعدر اما معناده قراره مقیددر قرار بوننده مستقر معناسنه در قرار ایدیجی
دیمکدر رحم رانک فتحی وحای مهمله نک کسریله انا قرننده اوغلان یتاغنه دیرلر
ماندهٔ بوننده قالدی دیمکدر محصل ترکیب قطعهٔ اب یعنی نطفه صورتا و یا صورتنده
آدمی اولدی زیرا قرق کون مقداری انا قرننده مستقر اولدی یعنی انده قرار ایلدی
وکر چل ساله را عقل وادب نیست   بتحقیقش نشاید آدمی خواند ساله راها ی

دیمي مقدارا افاده ایدر ورا حرف تخصیص بتحقیقش شین خواند فعلنه متعلق
در وخواند خواندن معناسنه در محصول بیت واکي فرق یاشلینك عقل وادبي
اولمازسه حقیقتده ویا حقیقتله اکا ادمي دیمك اولماز یعني اهل تحقیق اکا انسان
دیمز قطعه جوانمردي ولطفست آدمیت همین نقش هیولاني مپندار
جوانمردي مقدم خبر ویا حرف مصدر سخاوکرم دیمکدر لطف معطوفدر اکا آدمیت
یا وتا ادات مصدردر اسلوب عرب اوزره انسانیت کبي مبتدا مؤخردر مقدمه همین
انجق دیمکدر نقش هیولاني بیانیه هیولاني حقیقتله بیلمکه حکمت کتابلرینی
کورمکه موقوفدر اکثر متونده نونیله واقعدر اما قیاس هیولاییدر یایله هیولا
هونسنه نك ماده سنه دیرلر نقش هیولاني هنردن وکمالدن خالي نقشدر دیمکدر
مپندار فعل نهي مفرد مخاطبدر پنداریدن ظن ایلمه دیمکدر پنداشتن دیین
غلط سویلیدي محصول بیت ادمیلك جوانمردلك ولطفدر همان نقش یعني
یعني صورت بي هنر وبي کمال دکلدر انجق هنر بایدکه صورت میتواند ساخت
بایوانها دراز شنکرف وزنکار هنرمبتدا باید خبري که حرف تعلیل صورت میتوان
ساختنك مقدم مفعولي ساخت مصدرت معناسنه در با حرف ظرف ایوانها جمع
ایواندر مراد چار طاقدر نته که سابقا بیان اولندي در بانك متضمن اولدوغي
معناي ظرفیتي تأکید ایدر دري بونده باب معناسنه اخذ ایلین بوبابده خطا
ایلمش شنکرف شینك کسریله ونونك سکونیله وکاف عجمك فتحي ورانك سکونیله
زنجفر دیه کلري درکه قزل مرکب اندن اولور وزنکار اندن اولور وزنکار زاي
عجمك فتحي ونونك سکونیله ژنکار دیه کلري رنکدر محصول بیت هنر کرکدر چار
طاقلرده شنکرف وزنکاردن صورت دوزملك اولور یعني صورت بي معنایه
اعتبار یوق حاصلی انسان صورتنده اولوب بي هنر اولمق نقش دیواره مشابه
اولمقدر چو انسان را نباشد فضل واحسان چه فرق از آدمي با نقش دیوار
اکثر متونده تا نقش واقعدر تا یله انتهاي غایت ایچون واز عبارتي بوکه قرینه

در محصلست چونکه انسانڭ فضل واحسانی اولمیه آدمیه نقش دیوارده
فرق نه یعنی فرقی یوقدر حاصلی بمعرفت اولان انسان دیوار ایله برابردر بدبست
آوردن دنیا هنر نیست یکیرا اگر توانی دل بدست آر بدست با حرف صله آوردن
دنیا مصدرڭ مفعولنه اضافتیدر یکی را را حرف تخصیص دلڭ مفعول
صریحیدر بدست غیر صریحی از فعل امر مفرد مخاطبدر آر نیدر که مخففدر آوردندن
کتوردیمکدر محصلبیت دنیا الله کتورمك هنر دکلدر اگر قادر ایسه‌ڭ بریننڭ
کوکلنی الله کتور یعنی کوکل الله المقدر هنر یوقسه مال واسباب دنیا دکلدر دل
بدست اوردکه حج اکبرست بیتلرینی رباعی دیبع یازنلر غریب بی دانش ایمش حکایت
سالی نزاع درمیان پیادکان حجاج افتاد وداعی هم دران سفر پیاده بود انصاف در سرو روی
یکدیگر افتادیم وداد فسق وجدال بدادیم کجاوه نشینی را شنیدم که با عدیل خود
همی گفت یا للعجب پیاده عاج چون عرصه شطرنج بسر می برد فرزین میشود یعنی
به ازان میشود که بود وپیادکان حجاج عرضه بادیه را بسر بردند بتر شدند سالی
یا حرف وحدت نزاع یعنی جدال در حرف صله میان پیادکان حجاج لامیه لردر داعی
هم یعنی شیخ انصاف الحق دیمکدر مبالغه مراددر در حرف صله سروروی یکدیگر
افتادیم بری برینڭ دوشه‌دك دیمکدر زیاده نزاع وجدالدن عبارتدر حاصلی
محکم خصومت ایلدك وداد فسق وجدال بدادیم فسق جدال عدالت ویردك
یعنی فسق وجداله قصور قومدك آیت کریمه‌یه تلمیح بیوردکه فلا رفث ولا
فسوق ولا جدال فی الحج یعنی فسق وجدال منهی ایکن بز رعایت ایده‌میوب صحبتی
اشوردك کجاوه نشین وصف ترکیبیدر کجاوه کاف وجیم عربیله اوستی آچق محفه
درکه مصردن شامدن حاجیلرکابنزلر اما هودج اوستی اورتلی یعنی مقبب محفه
درکه دوه‌یه بربیننی قورلر انجق کعبه‌یه وارن بیلور با حرف صله عدیل خود لا
عدیل فعیل وزنیده اوزره فاعل معناسنه ترکیبده دکه‌ش دیمکدر یعنی قارشولکی محفه
یه بینن کیمسه یا للعجب فتح لام تعجبیه ایله دریا للمساء کبی کاه اولور که لام مکسور

اوقنور منادی محذوف اولمق اعتباریله تقدیری یا قوم ایشو للعجب دیمك اولور
وبونده یا صاح ایت للعجیب دیمکده لامك کسرینه قایل اولمیان ظاهر بودر کرکتب
نحویه تتبع ایلمشدر بیاده عاج شطرنج بیانیه ولامیه عاج فیل کمکنه دیرلر
شطرنج شینك کسریله در صحیح زیرا بر اسمی یعنی اسم اعجمی تحریف ایدوب عربیه و
زنه شلوبنه الحاق ایدرلر یعنی وزنه شلوبنه رد ایدرلر لغت عربیه ضود فعلل
فانك فتحیله یوقدر اما کسریله وارد رجردخل لفظی که یوغون دوه یه دیرلر پس شطرنجی
جردخله الحاق ایلدیلر اما کتب فارسیه بو اعتبار لازم دکل پس انکیچون فتح شینله
مشهوردر که اکثر متونده عاج لفظندن صکره شطرنج یوقدر همان عرصه دن وارد ر
انجق بس یا حرف صله سردن نهایت وغایت مراد دربر فعل مضارع معزد غایبه در
بریندن ایلدی دیمکدر بریدن ندن یانك ضمیله کسر دیمك عرصه یادیه ر لامیه و را
ادات مفعول مخصوص ترکیب بر سیل حجاج بیاده لری اراسنه نزاع وجدال دوشمه یبن
دعاجیده اول سفرده بیاده ایدم الحق محکم بری بر بمزه دوشدك وفسق وفجور ره
عدالت ویردك یعنی فسق وجدالی کماله ایلتدك واحرامنده قصور قومادق
حاصلی لا رفث ولا فسوق آیت کریمه سنه تمام مخالفت ایلدك بر کجاوه نشینی
ایشدم کر کنه یی عد بلنه سویلردی یا للعجب فیل کمکنه ندوزیلن بیاده جون
کر شطرنج میدانینی باشه ایلدی فرزین اولور شیخ بونی تعبیر ایدوب بیورر یعنی
اول اولدوغندن یك اولور زیرا بو اوینده خصوصا فرنکیده فرزین دکن
اعظمدر اما حجاج بیاده لری صحرای مکه میدانینی غایته ایلتدیلر واولکیدن
بتر اولدیلر قطعه ازمن بکوی حاجی مردم کزای را کو پوستین خلق بازار
میدرد بکوی یای تأکید له فعل امر مفرد مخاطبدر کوییه ندن سویله دیمکدر
کفتن دن دیلر خطا ایلدیلر حاجی مردم کزای بیانیه مردم کزای بیانیه مردم
کزای وصف ترکیبیدر کزاییه ندن مردم طلایجی یعنی ایصیرجی دیمکدر کینه یدندن
اضدایدر احوال استقاقندن آکاه دکل ایمش حاجی اصلنده حاج در یعنی نصر

بابنك مضاعفندن اسم فاعلدر اجتماع مثلين ثقيل اولدوغيچون مثلثلك ثانيسي
يايه قلب ايله يلو تقتضي لبازي كبي حاجي اولديكي كوا صلنده كراوايدي كرحرف
رابط صفتا وضمير غايب حاجيه راجعدر حذف وايصال طريقيله كوا صلنده بتو ستين
لفتده كوركده عربجه فروه ديرلر اما عجم بويله يرلرده غيبت ومساويدن پوستين
ديمكله كنايت ايدر مراد ازار وجفادر خلقه اضافتي لاميه در پوستين پرينه
استين يازنلر منكور كنايه بلمه كلرندندر جميع نسخه لره مخالف يازمشلر باحرف
مصاحب ازار الف ممدوده اسم مصدر درازاويه نده اينجيتمه ديمكدر مي دردفعل
مضارع مفرد غايب فاعلي نخستنده حاجيه راجع راضمير درديه نده برتمق معناسنه
دالده فتح وكسره جايزدر محصول بيت بنده حاجي مردم ازاره سويله اينجلين حاجي
كه غيبت ومساوي سببيله خلقك عرضي حرف وكسر ايدر يعني ازار ايدر حاجي
تونيستي بل شتر هست از براي آنك بيچاره خار ميخورد وبار مي برد براي ادات تعليلدر
اجل معناسنه از براي انك مصراع ثانيه مرهوندر بيچاره يعني شتر بار بوينده يوك معناسنه
خار ميخورندك وبار ميبردك مقدم مفعوللريدر محصول بيت اي مردم كزاي سن دكلسين
حاجي بلكه شتردر بيچاره شتر خار بر ويوك ايلتدر يعني يوك چكرسن ايسه اوزرينه
يتوكانون ب حضور ايدرسين لفظ بادده ايهام بيورمش تامل حكايت هندوئي
نفط انداري همي اموخت حكيمي كفتش تركه خانه نيينست بازي نه اينست
هندوئي ياحرف وحدت نفط انداز وصف تركيبيدر انداز يده نده نفط نونك
فتحي وكسري وفانك سكونيله نفط ياغي كه شروانده كلور وياحرف مصدر مراد
قنبره اتجيدر كه حصارلردن وكميلردن آتارلر همي اموخت نقل لازمدر حكايت
حال ماضي افاده ايدر اوكره نردي ديمكدر حكيمي ياحرف وحدت خانه اضافتسز
ني قمشه دروياحرف نسبت ونون حرف تاكيد نسبت ياونون ايكيسي بيله نسبتيچون
درديلر بيلمزلر مش بنين لفظني ادات تضرله تركيب ايلميوب همزه مجتلبه ايله توسط
ايدنلر املادن بيخبر لرايمش بازي اويون معناسنه درانده اولان ياخطاب ايچوندر

دین قابل خطاب دکل ایمش نه ادات نفی این اسم اشارتدر نقط انداز لغه مخصوص
برهنه ونقط اندازلق صنعتنی اوکرنه‌جی یعنی قنبوره انجیلك بر حکیم اکا دیدی
کرسنك که خانك یعنی اولك قمشه نه سی و بویلك بودکلدر شارحلك برسی خانه
بین اولدر که قمشه‌ی یایله و برسی بو ادایی بکنمیوب سنك اولك قمشه نه دیمش
حق الانصاف مال بردر بکمنه وکی بی تقریبدر بیت تا ندانی که سخن عین صواب
مکوی وانچه دانی که نه نیکوش جوابست مکو تا ادات توقیت نه دانی فعل نفی
استقبال مفرد مخاطب سویلیه دیمکدر مصراع ثانینك تعبیری وانچه دانی که نه نیکوست
جوابش مکو مخصوصیت مادامکه بیلمیه سین که سوز عین صوابدر اول سوزی
سویلمه و اول سوزی که بیله سین که ایی دکلدر اکا جواب سویلیمه یعنی معقول
اولمیان سوزك جوابیله مقید اولمه یعنی حکیمك هندویه سویله‌وکی سوز عین
صوابدر وسئله بی جوابی حاصلی بیتدن نصیحت عام چیقر بس بو بیتك ماسبقه مناسبتی
قلیلدر دیین مناسبتی بیلممش و مصراع ثانینك معناسنی زیرا حقه اصابتیله سین
وعملك ضایع ایدرسین دیین ده معنایه اصابت ایلممش و اول نسنه که بیلورسین که
ایودر معقول جوابی کلدر سویلیمه دیین معقول جواب ایلممش حکایت
مردکی را درد چشم خاست پیش بیطاری رفت که مراد و اکی بیطار از آنچه در چشم
چهارپایان کردی در دیده اوکشید کور شد حکومت پیش داور بردند گفت برو
هیچ تاوان نیست اگر این خر نبودی پیش بیطار نرفتی مقصود ازین سخن آنست که
هرکه ناآزموده را کار بزرگ فرماید با آنکه ندامت برد بنزدیك خردمندان بخفت
رای منسوب کردد مردك کاف عربی حرف تصغیر مراد تصغیر تحقیردر ورا
حرف تخصیص درد چشم کوز اغریسی خاست لغتده قالقدی دیمکدر اما مراد
پیدا وحادث اولدی دیمکدر بیطار بای عربیك فتحیله و یانك سکونیله نعلبندکه
دیمکدر و بیطره لغتدر که حرف بیان داوعلاج دیمکدر در حرف صله چشم چهارپایان
لامیه دورت ایاقلی حیوانات مراد در کردی یا حرف حکایه در حرف صله دیده

اولامیه حکومت حانلغ وکافلغ ضمه لریله خصومت دیمکدر داود حاکمه بونده
قاضی مراددر یعنی بر بیطار شارحک بریسی قاضی بیطاره خطابا بویله دیدی
دیمشی لیکن سهودر ناوان اودکه دیرلرکه عربیه ده ارش دیرلر ناآزموده صنانمش
یعنی تجربه اولنمامش ورادات مفعول کار بزرک بیانینه فرمایه بیوردر محصول ترکیب
بر ادم حکومت یعنی بر ابلهک کوز اغریسی حادث اولدی بیطار قتنه واردیکه بکا علاج ایله
دیو بیطار داخی اول نسنه دن یعنی اول اوتدنکه طوارلرک کوزلرینه ایدردی یعنی قویاردی
انک کوزینه چکدی کور اولدی حکومتی یعنی خصومتی قاضی اوکینه ایلتدیلر طلب
ارش ایچون قاضی دیدی نعلبنده بوندن ارش لازم دکل زیرا کر بو مردک خر اولمیدی
بیطار قتنه کلمزدی حضرت شیخ بیوررمقصود بو سوزدن اولدرکه هر کیمسه که
مجرب و ممتحن اولمیان کیمسه یه اولو یعنی عظیم ایش بیورانلر بوراله کوپشیمانلق
ایلدر یعنی حکومت عقلا قتنده خفت رایه منسوب وسخافت فکرله مذموم اولور قطعه
ندهد هوشمند روشن رای   بفرومایه کارهای خطیر ندهد فعل نفی مستقبل
مفرد غایب هوشمند روشن رای بیانینه روشن رای وصف ترکیبیدر اچق فکرلی
وکورتدبیرلی دیمکدر با حرف صله فرومایه الچق اصالی دنی الاصل معناسنه
کارهای خطیر بیانینه عظیم ومخوف ایشلر دیمکدر محصول بیت اچق فکرلی وکور
تدبیرلی عاقل دنی الاصل اولانه عظیم ومخوف ایشلر ویرمز یعنی عظیم ایشلر بیورماز
ندهدک کارهای خطیر مفعول صریحی و بفرومایه غیر صریحی بوریا باف اگرچه بافنده
نبرندش بکارگاه حریر بوریا باف وصف ترکیبیدر بافیدن بوریا طوقیجی دیمکدر
بوریا سابقا بیان بونده مراد حصیر بافنده باقی بافتندن اخذ ایدنلر سهو ایلمشلر سا
بافتنه بست هاء رسمی وهمزه مجتلبه ضرورت وزنیچون لفظا وکتابة ترک اولندی
حذف ایصال طریقیله کتابتده اثبات ایدنلر خطا ایلمیلر نته کر سابقا ادله سیله
بیان اولندی نبرد فعل نفی مستقبل جمع غایب وجایزدرکه فعل نهی غایب اوله شین
ضمیر بوریا بافه راجعدر با حرف صله کارگاه وکارخانه بر معنایه درحریده اضافیه

لامیه

لامیه در محصوص حصیر طوقیجی اگرچه طوقیجیه یعنی اکا ده طوقیجی دیرلر لیکن
اني هر بر کارخانه سنه ایبك ایشنی ایشلمکه ایلتمزلر و یا ایلتمسنلر زیرا اول کاره
استعدادی یوقدر حاصلی هر کسه قابلیته کوره کار تکلیف اولنمق کرك در کراغنده
ندامت و خسران چکمیه حکایت یکی از بزرگان پسری شایسته داشت وفات
یافت پرسیدندش که بر صندوق تربتش چه نویسیم گفت آیات کتاب مجید را عزت
و شرف بیش از انست که بر چنین جایها نویسند که بروزگار سوده گردد و خلایق
برو بگذرند و سگان برو شاشند اگر بضرورت چیزی می نویسید این دو بیت کفایت
میکند شایسته یافك فتحی و کسریله لایق معناسنه در معقول و مقبول دیمکدر پرسیدند
فعل ماضی جمع غایب صوردیلر دیمکدر شین ضمیر یکی یه راجعدر که حرف بیان صندوق
صادك ضمیله مشهوردر ترکیجه صندق دیه کلری در جمعی صنادیق در تربتیه اضافت
لامیه در و شین ضمیر پسره راجعدر آیات کتاب مجیده لامیه و بیانیه در و را حرف
تخصیص که حرف تعلیل بروزگار با حرف مصاحبت زمانله دیمکدر سوده کردد
سودن سودن مغلق وازمقدن کردد کاف عجمك فتحیله پس سوده کردد ازیلور و اشنور
یعنی محو اولور دیمکدر شراحك بریسی کردد یی شود معناسنه الوب محو شود دیمش
لیکن نسخه لری تتبع ایلدك هیچ بریسنده شد بولنمدی جمیع نسخه ده شود
بولندی پس معلوم اولدی که محض افترا ایلمش شاشند ایکی شینله بیول
ایدرلر فعل مضارع جمع غایبدر شینه نك صکره سینله دردیین خطا ایلمش اگر
بضرورت با حرف مصاحبت می نویسید فعل مضارع جمع مخاطب فعل شرط واقعدر
اگر بالضروری یازارسکز دیمکدر بو سوزی کوسترر که نسنه یازمق لازم دکل و اگر
ضروری ایسه این دو بیت کفایت میکند بو ایکی بیت کفایت ایلر محصلی
اکابردن برینك معقول و مقبول اوغلی واریدی وفات ایلدی بعض کیمسه
لر صوردیلر که مقبره سی صندوقنه نه یازالم دیو دیدی کتاب مجیدك آیتلرینك
عزت و شرفی اندن زیاده در که بو مثلیش یرلرده انلری یازادلر زیرا مرور ایام له

محو اولورو خلق اوزریني چکنار کچر و کلاب اوزرینه بتول ایدر یعني سیر بس اکی
برنسنه یازمق لازم ایسه بو ایکي بیتي یازك یعني بالضروري برنسنه یازارسکن بو ایکي
بیت کفایت ایلر قطعه وه که هرکه که سبزه در بستان بدمیدي چه خوش شد دل
من وه واولده فتحي وهاي اصليه ایله واه دن مخففدر که استغراب و تحسر و تحزن
وندامت مقامنده مستعمل لفظدر بوني عربي ظن ایدوب اسماء افعالدن اولان
واها دن مخفف اکلیوب کر مقام تعجبده مستعمل لفظدر و تحقیقني مختار صحاحه
احاله ایلین کیمسه نك حقنده واه واه دیمليدر کر حرف بیان هرکه کاف عجمله
کاهدن مخففدر هر وقت دیمکدر که کنه حرف بیان سبزه دربستان واوله استماع
ایدر عجم واوسز عرب باحرف تأکید دمیدي باحرف حکایه مصدري دمیدن کلور
بتماغ وبلورمك واوفورمك وبل اسمك وبرنسنه طلوع ایلمك بونده بتردي دیمکدر
شدي یاسیه حرف حکایه دل من لامیه محصلي واه کر هر وقت که بوستان ده
سبزه بتردي بنم حیاتمده یعني دیریکن نه خوش اولوردي بنم کوکلم یعني زیاده مسرور
اولوب کشت باغ وراغ ایدردم حاصلي بو ایکي بیت وفات ایدن پسرك جانبندندر
بدمیدي عبارتنه نصکره یعني اکر دربوستان هر زمان سبزمن بدمیدي یعني اي
پسرمن ظاهر شدي دینك جمیع غرابتندن بواداسي اغربدر بکذر وای دوست تابوت
بهار سبزه بیني دمیده از کل من بکذر فعل امر مفرد مخاطب کچ تا حرف تعلیل
بوقت باحرف ظرف بهاره اضافت لامیه در بیني فعل مضارع مفرد مخاطب کورهسین
دیمکدر دمیده ماضیدن قسم دربتمش دیمکدر محصلي اي دوست قبرمه
کذر ایله یعني بن حیاتمده ایکن عالم سبزه زاریني سیر ایلدوکم کبي سن بنم ترابمدن
بتن سبزه زاري سیر ایله اوزرینه بریازنلر جمیع نسخه لره مخالف یازمشلر حکایت
پارسایي بریکي ازخداوندان نعمت کذر کرد دید که بنده را دست وپاي استوار بسته
عقوبت همي کرد کفت اي پسر همچو تومخلوقي را خدا عز وجل اسیر حکم توکرد اینده
است وترا بروي فضیلت نهاده شکر نعمت حق تعالی بجاي آر وچنین جفا

بروي

بروي روامه ارنبايد كه فردا در قيامت اين بنده از توبه باشه وشرمساري بري

پارسايي يا حرف وحدت بنده را يا حرف وحدت وهمزه حرف توسل ورا ادات

مفعول استوار محكم ديمكدر مخلوقي عقوبت اشكنجه ديمكدر بنده را يا حرف

وحدت وهمزه حرف توسل را ادات مفعول مخلوقي را يا حرف وحدت ورا ادات

مفعول اسير حكم تولاميه لردر كردم ابنده كا فعجمك فحيله ماضيدن قسمه در تصيريقناسي

افاده ايدر مخلوقي مفعول اولي واسير مفعول ثانيسي وفا علي خدا در تراحص وتخصص

سنك ديمكدر بروي اول قولك اوزرينه بجاي يا حرف صله آر فعل امر مفرد مخاطبه

آريه ندن مخففدر آوريه ندن كتور ديمكدر اوردر اوريه ندن دينلر سهو المتشلي

بروي قولك اوزرينه ديمكدر بنايد فعل نفي مستقبل مفرد غايبدر بايد ندن

باستدن دينلر خطا ايلديلر اولمياكه ديمكدر كه حرف بيان شرمساري يا حرف

مصدر اوتانغلق بري ايلده سين ديمكدر محصول تركيب برعابد اصحاب نعمتندن بونلك

يانه اوغرادي كوردي كه بر قولينك الين وايا غين محكم باغليوب شكنجه ايدر

زاهد يعني اي اوغل سنك كبي بر مخلوقي خداي تعالي سنك حكمكه وامركه

اسير ايلمشدر وانك اوزرينه سنلع فضيلتلع قومشدر يعني سني انك اوزرينه

سيد وحاكم قومشدر خدانك نعمتنه شكري يرينه كتور وانك اوزرينه بوقدر جفا

روا جايز كورمه اولمياكه يارين قيامت كوننده بوبنده سندن يك اوله اوتانغلق

ايلده سين يعني حجاب جكه سين ديمكدر مثنوي بربنده مكير خشم بسيار

جورش مكن ودلش ميازار مكير فعل نهي مفرد مخاطب طوتمه ديمكدر خشم

بسيار بيانيه ومكرك مفعول صريحي وبربنده غيري صريحي جورش مصدرك

مفعولنه اضافتيدر مكن فعل نهي مفرد مخاطب جورش مقدم مفعولي دلش

مقدم مفعولي وضمير لر بنده يه راجعدر محصول بيت خطاب عام طريقيله بيورور

قولك اوزرينه چوق خشم طوتمه يعني زياده غضب ايلمه اكا جور جفا ايلمه وكوكلني

اينجتمه حاصلي قولكيسه ده اكا ظلم ايلمه اورا توبه درم خريدي اخرنه بقدرت

افزیدي اورا ادات مفعول بده درم با حرف مقابله کلام مجازیدر خریدي خانك
ورانك كسره لريله فعل ماضي مفرد مخاطب صنوف العالث دیمكدر اخرنده ات
تاكید نه حرف نفي مضاده افزیدیا یه مقیه افزیدي فعل ماضي مفرد مخاطبيارتەلك
دیمكدر محصول بیت اول بنده سن اون اقچه یه الدك بو مقدار مالدن كنایتدر
اني قهر تكله خلقا بلمدك حاصلي قولكدر مخلوقك دكلدر پس بو قدر جنابي
اكا لایق كورمه این حکم وغرور وخشم تا چند هست از تو بزرکتر خداوند
خشم خانك فتحیله اصحیدر تا حرف انتهادر الی معناسنه محصول بیت بو حکم وغرور وغضب
قچانه دك یعني نیجه بر سندن اولورق خداوند وار در یعني سندن بیوك افندیك
نکوبدر اي خواجه ارسلان واغوش فرمان ده خود مکن فراموش خواجه
بونده افندي معناسنه در ارسلان واغوشه اضافتي لامیه در بونلر بر قولدن
كنایتدر رومده سیاوش وفریدون كبي فرمان ده وصف تركیبیدر بویرق
ویریجي دیمكدر دهیدن معناسي قوت دهنده خود دیین فني ترزیق سویلمش
خوده اضافتي اسم فاعلك مفعولنه اضافتیدر وفرمانده مكنك مفعولي اولي
وفراموش ثانیسي محصول بیت اي ارسلان واغوشك افندیسي كندوكه بویروق
ویریجي خدایي فراموش ایلمه یعني سني قوله وخدمتكاره مالك ایلین خدایي
اونتمه پس قوللركي رفقتله طوت شدتله طوتمه در خبر هست از پیغمبر علیه السلام
كه بزرکتر که حسرتي در روز قیامت ان باشد که بنده صالح را بهشت برند وخداوند
وند فاسق را بدوزخ حسرتي یا حرف ویا حرف تنكیر بنده صالح وخداوند که
فاسق بیانیه لردر محصول ترکیب حضرت پیغمبردن حدیث شریفده وارد اولمشدر
قیامت كوننده اولوردق حسرت اولدر كه بنده صالحي جنته وخداونده فاسقي دوزخه
ایلده لمدیعني قول جنته كیده وافندیسي دوزخه قطعه بر غلامي کر طوع
وخدمت نشت خشم بي حد مران وطرح مکیر غلامي یا حرف وحدت کر حرف
رابط صفت طوع طانك فتحیله مصدر در انقیاد معناسنه خدمتنه اضافتي

مصدر ونسته لامیه خشم بی حد بیانیه وراننك مفعول صریحی وبر غلام غیر صریحی
مران فعل مصدر نهی مفرد مخاطبدر رانیه نرت سورمه دیمکدر طیره قیمقدر غضب
معناسنه خشمه معطوف مکیر فعل نهی مفرد مخاطب طوتمه دیمکدر محصول بیت
بر غلامك اوزرینه ابخلین بر غلام که خدمتکی مطیع ومنقاد در اول غلامه خشم
بی حد سورمه واکا غضب طوتمه حاصلی بر غلام که خدمتکی طوع ورغبتله ایده
اکا حددن بیرون خشم سوروب اوستنه غضب جوبسو جفا اوزره اولمه که
فضیحت بود بروز شمار بنده آزاد وخواجه در زنجیر که حرف تعلیل فضیحت
فانك فتحی وضادك کسریله رسوالق دیمکدر با حرف ظرف روز شمار ظرف زمانك
مصدره اضافتیه محصول بیت خدمتکه مطیع اولان قولك اوزرینه بیجه
غضب سورمه زیرا رسوالق در یوم حسابده یعنی حشر کوننده بنده آزاد اوله یعنی
جنته لایق اوله وافندیسی زنجیرده اوله یعنی دوزخه مستحق حکایت سالی از
بلخ بامیانم سفر بود واه از حرامیان بر خطر جوانی ببدرقه همراه من باشته سپر
بازو چرخ انداز وسلحشور وبیش زور که ده مرد توانا کمان اورا زه کردندی وزور
آوران روی زمین پشت اورا بزمین بیاوردندی اما متنعم بود وسایه پرورده
نه جهان دیده ونه سفر کرده رعد کوس دلاوران بکوش او نرسیده وبرق شمشیر
سواران ندیده سالی یا حرف وحدت بلخ خراسان توابعندن بر عظیم شهرك
اسمیدر که حضرت مولانانك پدری اول دیاردندر یا حرف صله در الی معناسنه
بامیان سرحد هندده بر مملکت اسمیدر عربستانده شام کبی وروم ایلنده بوسنه کبی
بامیان برینه همدان یازان احوال کاینا تدن هیچ خبردار دکل ایمش زیرا بلخدن
همدانه دك صافی عجمدر عربیسی دکلدر سفر بود سفر اولدی ویا سفرم واریدی
بود فعل ماضی اوله ویا ادات زمانیه خطر بوننده خوف معناسنه در وبر بود
مقدردر جوانی یا حرف وحدت ببدرقه با حرف مصاحبت تقدیری بطریق
بدرقه در بدرقه اجرتله یعنی کرا ایله قلاوزلق ایلمکه دیرلر درج بابندن

مصدردر برقه يه حارس ديوب يعني دوندار ديمكله تعبير ايلين زياده
تنشير ايلمش ومقام بياننده برقه ايله ديين معناسين بيلمزمش سپر باز وصف
تركيبيدر بازيدن نرقلقان اويناديجي ديمكدركه اويونده سلحشورلر آراسنده
يعني برفنده شراح مستقل برفن اولدوغني بيلميه كلرندن اهمال ايتمشلر چرخ
انداز وصف تركيبيدر اندازيدندن چرخ لفظ مشتركدر بوراده مناسب بيت
يابدركه كوبشي الدقده نصكره ايكي باشي بربيره كله زنبره ك يانيده ده چرخ ديرلر
رومده اكا زنبرك ديرلر وبونلرك اوقنه ناوك ديرلر كاف عربيله پس چرخ
اندازدن مراد ناوك انداز در مجاز مرسل طريقيله يعني ذكر محل واراده حال
ديمكدر زنبرك اتيجي دينلر مسامحه ايلمشلر سلحشور عجم اصطلاحلرندندر الا
حراب اويناديجي قوللنجي بيش زور زياده زورلو ديمكدر ده اون مرد توانا
بيانيه دهه صفتيدر كمان اولاميه زه زاي عربيك كسريله بونده ياي كرشي مراددر
كوردنديا حكايت حال ماضي افاده ايدر بعض نسخه ده نكرديدي واقعه
ايده مزلردي ديمكدر زورآور وصف تركيبيدر زوركتوريجي يعني زورلي والف
ونون ادات جمعدر رويه وروي زمينه اضافتلري لاميه لر پشت اولاميه
ورا ادات مفعول برنمين يا حرف صله نياوردنديا فعل نفي ماضي جمع غايب ويا
حرف حكايه بوفقره ده مضارعه عبارتني ايراد ايدن جميع نسخه لره مخالف
ايراد ايلمشلر متنعم تنعم بابندن اسم فاعل نعمت ايچنده بيومش ونعمته محتاج
اولمشي ديمكدر سايه پرورده كولكه ده بسلنمش يعني شدت ونحت روزكار
كورمش حاصلي اودن طشره چيقامش رعد كوس دلاوران لاميه لردر رعد
رانك فتحي وعينك سكونيله كوك كورلمكدر بونده مراد مطلقا آوازدر كوسي
سابقا بيان ايلمشيز بونده دلاورلرك كوكسي سابقا بيان ايلمشيز بونده دلاورلرك
كوسي صداسي مراددر رعدتن دين بيانه صولمش دلاورنه ان مراد بهادرلر
بكوش اوبا حرف صله واضافت لاميه دربرق شمشير سواران لاميه لردر

بر ییل بلخدن سامیانه سفرم واقع اولدی و یول حرامیلردن خطره ایدی بر جوان
قلدورلق طریقیله بکا همراه اولدی بو جوان سپرباز و ناوك انداز و سلحشور و بیش
زورلایه یکه اون قوتلو ارانك یاینه کرش کچرردی یعنی اون زورلو ادم یاینی
قوربردی یاخود قورامزدی و بر یوزینك زورلیلری ارقه سینی یره کتوره مزلردی
حضرت شیخ جوانك خصوصنده اغراق بیوردیلر امّا بو جوان متنعّم ایدی و سایه
پرورده یعنی اناسی قوینندن طشره چیقمامش حضور و صفاده بیومش نه جهان
کورمش و نه سفر ایلمش بهادرلرك کوکسی اوازی قولاغنه ایرشمش و اتلولرك
قلیجی بیلکدن اماسینی کورمش بیت بیفتاده در دست دشمن اسیر بکردش
نباریده باران تیر بکردش نباریده باران تیر بیفتاده ماضیدن قسم همزه یایه
قلب اولمش دوشمشی دیمکدر در حرف صله دست دشمن لامیه اسیر بیفتاده نك
مفعول صریحی و در دست غیر صریحی با حرف و یا حرف ظرف کرد کاف عجملك کسری و را
سکونیله بونده اطراف دیمکدر شین ضمیر منکور جوانه راجعدر نباریده ماضیدن
قسمدن فعل نفی مفرد غایب باران فاعلی تیره اضافتی بیانیه محصلی منکور
جوان دوشمن النه اسیر واقع اولمشدر حضرت شیخ طرابلس فرنکنه اولدوغی کبی اطرافنه
اوق یغموری یغمامشدر ایدی حاصلی نه اسیر اولمش و نه صواش کورمش اتفاق بن
واین جوان در پی هم دوان هر آن دیوار قدیم که بپیش آمدی بقوّت بازو بیفکندی
وهر درخت عظیم کردیدی بزور سرپنجه برکندی و تفاخر کنان کفتی در پی هم بری
بریمزك اردنجه دوان صفت مشبهه در دویدن یله رلك دیمکدر دیوار قدیم بنانیه
امدی یا حرف حکایه بیفکندی یا حرف حکایه بیقاردی دیمکدر درخت عظیمده
بیانیه در که حرف رابط صفت دیدی یا حرف حکایه برکندی کاف عربك فتحیله
و یای حکایه ایله قوپردی دیمکدر محصل ترکیبی اتفاق بن جوانله بری بریمزك
اردنجه یله کن ایلك یعنی یلوب کیدرکن هر اول اسکی دیوار که اوکمزه کلوردی
قوت بازو یله بیقاردی و هر اول اغجی که کوردی زور سرپنجه ایله کوکندن

قوبادي وتفاخر ايدرك ديردي بيت بيل كوتاكتف وبازوكي كودان بينه شير
كوتاكف سرنجه مردان بينه بيل معروف كوكاف عربك ضميله قجي ديمكدر عربيده اين
ديرلر تاحرف تقليل عربيه كبي معناسنه كتف كاف عربك فتحي وتانك كسريله يغرين
معناسنه در فارسيجه شانه ديرلر بازو قوللر ارش ده ديرلر همزه نك فتحي ورانك
كسريله كودان كاف عجمك فتحيله صفت مشبهه در كردين ندك دونه كي ديمكدر مراد
جسك وجوكاكدر زيرا فيلك الي صوبه يعني ساير حيوانات كبي دير ده اكلمز
بس كودانك صفتي بولنماز كودان عبارتله اولنه وكمن يعني كاف عجمك فتحيله بعض
شراح بوني اختيار ايله وكيجوينه والا بند بوني استاده لره كافك ضميله ضبط
ايلمشم ومعتقدم ده بودر بوني مصراع ثانيه قافيه دوشرن زير نسبت كتف
وبازوكي كوداني مناسبتي بيلمزمش كودان فتح فارسيله صفتدر كرداينه دن
دين بومتعاده خطا ايلمش زيرا كودن لازمدر دونه كي ديمكدر وكرداينه دن
مشتق تيه دونه رمك ديمكدر بازوكي كودان اضافتي بيانيه در دونه كي
بازو ديمكدر بعضيلر كاف عجمك ضميله اوقوديلر كردك جمعي يعني بهادرلر بوسيله
اولنجه هيچ تاويله احتياج اولنماز زيرا حرف روي متحرك اولنجه حرف قيدك ماقبلنده
اولان حركت مختلف اولمق جايز دربونده ايسه حرف روي دالدر ومتحرك در
حرف قيد اردر بس ماقبلك حركتي مختلف اولمق جايز درنته كه فن قافيه ده
عالم اولان واقفدرنته كه حضرت مولانا جامي قافيه رساله سنده ايراد بوشيدر
رباعي كوسوز توام بيك نفس اهسته شود ازدود دلم راه نفس بسته شود
در ديده از ان آب همي كردانم تا هرچه نه نقش تست از وشسته شود بو رباعيده
سينك ماقبلي ايكي بيرده مفتوح وبر يرده مضموم واقعدر بس كاف عجمك ضميله كردان
اوقويانى رد ايليين مردود در هم لفظ جهتندن وهم معنا جهتندن كفايه در ديه
كرعربجه راحه ديرلر واو حرف عطف سرنجه بارمق اوجي بس كي سرنجه
يه اضافتي لاميه در مردان بونيه كودان بازان سرنجه كوده انه اضافت ايلدكده نكره

اضافت ايليي معنايه عالم دكل ايمش مردانه

معنايي

معنایی بو یله تصویر ایدوب دیر والمعنی بالترکی ارسلان قپنی تاپنجه اوجی دوندی محشی
ابابی کوره بو تصویرده اوچ خطاسی وار بلکه زیاده الفاظ قافیهٔ تغییرنده وکنی
سرپنجه یه اضافتده وکردانی متعدی طوتمسنده وسرپنجه‌یه اکا مضاف قلوب دونوب
مفعول به ایلمسنده حاصلی بو مصورلك معناده هیچ وقوفی یوغیمش پس بو یله
کتابلره شروح یازمق نه زحمت ایدی بو شارحه تابع اولوب الفاظ قافیهٔ تبدیل
ایلمسنده مناسب بیلمز ایمش محشی فیل قپنی تاکیم بهادرلرك بغزینی وقولنی
کوره یعنی بهادرلرك قوت وزوری نه مرتبه اولدوغنی کوره زیرا بن اندن نسم
یا ارسلان قپنی تا شیر مردلرك کف وسرپنجه سنی کوره یعنی شیرلرك هنری نیجه در
اما شیر مردلره نسبت مغلوبدر هنری وار ایسه کلسون بنمله پنجه طوتسون
کورسون کر کف وسرپنجه اولور ما درین حالت بودیم که دو هندو از پس سنکی
سر بر آوردند وقصد قتال ما کردند در دست یکی چوبی ودر بغل دیکری کلوخ
کوبی جوان را کفتم چه پایی که حرف بیان پس سنکی لامیه ویا حرف وحدت
در حرف ظرف بغل بانك وغیننك فتحه لریله قولتق دیمکدر عرب ابط دیر همزه نك
وبانك کسره لریله دیکر اضافتی لامیه در کلوخ کوب وصف ترکیبیدر کوبیدن کلوخ
کاف عربك ولاملك ضمه لریله کسك که تارلاده اولور کوبی کوفتندن اخذ ایلین
سهو ایلمش کلوخ کوبك ایکی کافی بیله ویاسی فارسیلر دردیبن قپی خطا ایلمش
یا حرف وحدت یا یی فعل مضارع مفرد مخاطب نه طوردرسین دیمکدر محشی ترکیب بیز
بو جوانله بو حالتده ایکی ایکی هند وبرطاشلق اردندن باش قالدردیلر وبزم
قتالمزه یعنی بزمله مقاتله یه قصد ایلدیلر برینك النده براغج وبرینك قولتغنده
بر کسك اوزره جلك اوجی طوغمقلی براغج جوانه دیدم دیدم نه اکلنورسین ایشته
ارلك دمیدر بیت بیار انچه داری زمردی وزور که دشمن بپای خود
آمد بکور بیار امر حاضردن آوردن دینلو غلط سویلمشلو داری فعل
مضارع مفرد مخاطب وردی یا حرف مصدر که حرف تعلیل دشمن مبتدا با حرف

مصاحبت امده متعلق باي خود لاميه بكور با حرف صله امده متعلق جمله

فعليه خبر مبتدادر بكورك تقديري بكوريش در محصول تركيب جوانه ديدم كتورد

اول نسنه يه كه مالك سين اركلكدن و زوردن يعني اركلك و بهادرلك و قتيده

زيرا دوشمن كندي اياغيله قبرينه كلدي يعني اوله جلك برابر بكوريش تقديري

ايده نه دخل ايدر ذره مقداري معنايه دخولي يوقدر تير وكمان راديدم از

دست جوان افتاد ولرزه بر استخوان استخواندن صكره برافتاد تقدير اولنور بو

تقديره قائل اولميان سجع احوالين بيلمزايمش محصول تركيب كوردم كه جوانك

اوق وياي الندن دوشدي وكموكينه دترمه دوشدي يعني خوفندن اندامنه لرزه

دوشدي بيت نه هر كه موي شكافد بتير جوشن خاي بزور حمله جنك

اوران بدارد باي نه حرف نفي معناده مصراع ثانيه معروفه حاصلي بدارد فعلنه

مقيدر هر كه اصلنده هر كس كه در نته كه مكرر بيان اولندي شكافد فعل مضارع

مفرد غايب يارديمكه موي مفعول صريحي و بتير غير صريحي تير جوشن خاي بنيه

جوشن خاي وصف تركيبيدر خايه نندن جوشن چينيجي يعني جوشن بريجي

ودلجي تيردیمكدر با حرف مصاحبت زور حمله جنك اوران لاميه لر در جنك آور

وصف تركيبيدر جنك كتورجي يعني صواشجي معناسنه بهادردن كنايه در الف

ونون ادات جمعدر بدارد فعل مضارع مفرد غايب باي مفعول صريحي و بزور غير

صريحي محصول تركيب ايله دكلدر كه هر كيمسه كه جوشن چينيجي تيرله قيل يرايعني

استاد تير انداز وسلحشور صواش ميداننده ثابت قدم اولوب پايدار اولماز چاره

جزان نديديم كه رخت وسلاح وجامه رها كرديم وجان بسلامت برديم محصول تركيب

اندن غيري چاره كورمدك كه اسباب و يراغني ولباسني ترك ايلدك وجاني سلامته

ايلتدك يعني ما ملكمزي ويرمكله اولمكدن خلاص بولدق قطعه بكار

هاي كران [illegible] ديده فرست كه شير ژيان زه درآرد زير خم كمند با حرف صله كار — مردكار

هاي كران بيانيه كران كاف عجمك كسريله اغر ديمكدر ثقيل معناسنه

اما بونده عظیم معناسنه در مردکار دیده ه بیانیه ایش کورمش اردیمکده فرست
فانك ورانك كسریله وسینك سكونیله فعل امر مفرد مخاطبدر فرستیدن دن فرستا
دینلر غلط سویلمشلر که حرف تعلیل شیر شرزه بیانیه یاوز لغندن دیش صریدن
جانوردر حرف تاکید اردفعل مضارع مفرد غایب کتوره دیمکدر یا حرف فصله زین
خم کمند لامیه لردر زیرا معناسنه درعجبه تخت دیرلر خم خانك فتحیله بو کلمه در
میمده تشدید ضرورت وزن ایچوندر بونده خلقه کمند مراد در محصول بیت عظیم
ایشلره ایش کورمش مجرب روزکار کیمسه کوندر تا کیم شیر شرزه یعنی کوکومش
ارسلان کبی بهادر پهلوانلری کمندی خلقه سی التنه کتوروب شکار ایده
اول زمانده الات حربك بریسیده کمند ایمش حاصلی اولو مصلحتلری تجارب
کیشیله مجرب کیمسه لر کوندر کار کورمش نا ازموده کوندرمه خطاب عام جوان
اکرچه قوی یال وبیلتن باشد بجنك دوشمنش از هول بكسلد پیوند قوی
یال وصف ترکیبیدر قوی حال معناسنه در زیرا یال بونده حال وبوی وبوسون
معناسنه اولمغه محتملدر قول اولمقده ممکندر بازو معناسنه اما مهابت معناسنه
عربی ونه فارسی لغتلرده وار بیلتن وصف ترکیبیدر فیل جثه لی دیمکدر عظیم
جسمدن عبارتدر با حرف ظرف جنك دشمن لامیه در وسین جوانه راجعدر
هول هانك فتحیله خوف معناسنه در با حرف تاکید كسلد كاف عجمك ضمی وکسریله
وسین لامك فتحه لریله فعل مضارع مفرد غایبدر کسلیدن دن لازم ومتعدی
کلور بونده متعدیدر کسیختن دن اخذ ایدوب لازمدر دین ایکی قولنده بیله
خطا ایلمش نته که تحقیق معناده معلوم اولیسر در پیوند بونده اته اوردقلری
پیوند در کم کوستك معناسنه رومده اوزری کودیه کلری تحقیق مقامنده
انلرده یکسیخت پیوند ویکسلد پیوند دیرلر پس بونده پیوندی بند معناسنه
اخذ ایدوب اکله شرح ایلین زیاده فاسد شرح ایلمش زیرا انلر ایکی بندله
تعبیر ایدرلر مثلا بند انکشتان دیرلر بار مقلرده اولان بوغمله پیوندانکشتان

دیمزلر بسیار اعضاده تعبیر بویله در محصول بیت جوان اگرچه قوی حالی و بویلو

بوسنلو و محکم قوللی و قناتلی اولور و فیل کوده لو و جثه لی اولور یعنی مجسم

و عظیم جثه لی اولور دشمن جنکنده اول جوان قورقودن اوزرکوستکی یعنی

فرار ایدر قچار مصراع ثانینک ترکیجه معناسی دشمن جنکنده آتلر قورقودن

اوزلورکی دیمک معنانک بلین اوزمش الله رحمت ایلیه مجموع بیتک معناسی

جوان اگرچه مهابتلو و قوتلو ذخی ایری کودلو اوله اول کیمسه دشمن جنکندن

خوفندن بیوندی قرارکی یاغنده بیونده اولسه دیمکدر عجبا اویورکی سویلدی

بومعنا فی عفی الله عنه نبرد پیش مصاف ازموده معلومست چنانکه مسئله شرع

پیش دانشمند نبرد نونک و بانک فتحه لریله و رانک سکونیله جنک دیمکدر

صواش معناسنه مبتدا و پیش مصاف ازموده تقدیری پیش مرد مصاف ازموده

در مصاف میمک ضمیله نبردله مرادفدر مصاف ازمود جنک طاتمش یعنی جنکه

کیرمش و چقمش دیمکدر محصول بیت جنک طاتمشک قتنده جنک یعنی صواش

کورمش و چقمش کیمسه قتنده حرب و قتال معلوم در شویله که مسئله شرع دانشمند

قتنده معلومدر یعنی اهلنه هرنسنه اساندر حکایت توانکر زاده را دیدم بر سر

کور پدر نشسته و با درویش بچه مناظره در پیوسته که صندوق تربت پدرم

سنکینست و کتابه رنکین و فرش رخام انداخته و خشت پیروزه در و ساخته

بکور پدرت چه ماند خشتی دو فراهم اورده و مشتی در خاک بران پاشیده درویش

پسر این بشنید و کفت خاموش که تا پدرت زیر این سنک کران بر خود بجنبیده باشد

پدرم ببهشت رسیده باشد در خبرست موت الفقرا راحة توانکر زاده همزه وحدتیله ~~بخوانند~~

دیمین یاوه سویلمش بلکه یا حرف وحدت و همزه حرف توسل دررا ادات مفعول کور

کاف عجمک ضمیله قبر در سرکور لامیه قراوجا دیمکدر پدر اضافتی بنه لامیه در نشین

توانکر زاده یه راجعدر با حرف مصاحبت درویش بچه درویش پورسی یعنی

اوغلی بچه یا حرف وحدت و همزه حرف توسل بچه برینه زاده یازانلر صحیح نسخه لره

مخالف یازمشلر در حرف تاکید پیوسته اولاشه‌مش یعنی ایصال ایلمشلر که حرف بیان
صدق صادق ضمیله فصیحه‌در مراد قبر اوزره یاپه قلدیغی صفه وقه مترتبه وترتیبلك
بیدك وبیدك میم متکلمه اضافتلری لامیه لردر سنکبست عبارتی همزه مجتلبه
ایله یازانلر املادن آگاه دکللر ایمش یا حرف نسبت ونون حرف تاکید در سنکه
منسوب یعنی طاشه نه‌در کتابه رنکین بیانیه مراد قبر طاشلرینه یازیلان نسبه
در فرش خام بیانیه رخام رانك فتحی ضمیله مرمره دیرلر حشت کرپیچ پیروزیه اضافت
بیانیه در در حرف او ضمیری رخامه راجعه‌در مراد بودر که قبرینك مرمری فیروزه
ایله مرصعه‌در بو که قرینه درلیکن حشت عبارتنه مسامحه ایلمشدر زیرا پیروزه
خورده اولور سنه ایریجا اولماز بعض نسخه‌ده در وساخته برینه در وبرده واقعه‌در
کنه مراد توصیفه‌در با حرف صله کوریدت لامیه مانند فعل مضارع مفرد غایب
فاعلی تحتنده کوریدمه راجع ضمیردر بکزردیمکده ماینه نه‌ن مشتق مانستن
دینلر سهو ایلمشلر چه مانند استفهام انکاریه یعنی بکزه مزدیمکده خشتی با حرف
وحدت فراهم آورده بربیره کتورلمش خشتی یا حرف وحدت برو یعنی خشتلك اوزرینه
باشیده اسم مفعولدر صچلمش معناسنه درویش زاده یعنی درویش بچه خاموش
فعل امر مفرد مخاطب اسم دیمکدر که حرف تعلیل زیرا بن سنك کران لامیه وبیانیه
درکران اغو معناسنه در یا حرف تاکید جنبیده اسم مفعولدر برنمش معناسنه موت
لفظا مرفوع مسند الیه اضافتی مصدرك فاعلنه اضافتیدر راحة لفظا مرفوع
خبر مبتدادر محصول ترکیب بر توانکی زاده یعنی بر اکابر زاده کوردم که بابا سنك
قبری اوجنده اوتورمش وبر درویش زاده ایله مناظره اولاشه‌مش یعنی بحث
ایدر که بنم بابامك قبری صندوقی طاشه نه‌در واوزرنه رنکین وملون خط
یازلمشدر یعنی تاریخ وفاتی وغیرنسنه‌سی آلتون صوییله یازلمشدر نته که عادت
بویله در واطرافنده مرمر فرش دوشنمش یعنی هجا طاشلری والواح قبری پیروزه
ایله مرصعه‌در سنك باباك قبرینه نه بکزر من یعنی بکزمز برایکی کرپیچ بربیره کتورلمش

یعنی بر ایکی کرپیج چاتلمش و بر ایکی اوچ طراق اوزرینه صاچلمش یعنی بر ایکی
اوچ طراق اراسته دوکلمش درویش بچه انك بو سوزینی ایشتدی و دیدی اسم
اول کره تاسنلغ باباڭ بو اغرطاشلك الشندن کندی کنه ویه قملامش اولنجه بنم بابام
جنت اعلایه واصل اولمش اولور زیرا حدیث شریفده بیورلدیکه فقرانك اولومی راحت
وحضوردر زیرا برنسته لری یوقدرکه انك حسرتیله کیده لر بیت خرکه کمتر نهند
بروی بار بره آسوده ترکنه رفتار که حرف رابطه صفت وی ضمیری خره راجعدر
بار یوكدر با حرف ظرف ره رانك تخفیفی راهدن مخففدر اسوده دیکنمش دیمکدر
راحت معناسنه ترادات تفضیلدر اسوده رك دیمکدر یعنی حضورلی و راحتلی
رفتار یوریش دیمکدر خبر مبتدا و مصراع ثانی خبریدر محصول خرکه اوزرینه یوکی
ازرق قویالر یعنی یوکی کم ازرق و اکسکلك و ببینی اوله یوله اسوده رك رفتار ایدر
یعنی بینی رك یورر حاصلی یوکی خفیف اولمغله کندی جولك رك یورر قطعه
مرد درویش که بار ستم فاقه کشید بدر مرك هماناکه سبکبار آید مرد درویش
بیانیه که حرف رابطه صفت بار ستم فاقه لامیه و بیانیه در فقر ظلم یوکی دیمکدر
با حرف صله در مرك لامیه در مجاز اهمانا که کانه معناسنه بکزر دیمکدر که حرف
بیان سبکبار وصف ترکیبیدر اقسامندندر یعنی یوکلو دیمکدر زیرا سبك یینی
دیمکدر و بار یونده یوکدر محصول مرد درویش که فقر و فاقه جوری و جفاسی
یوکنی دنیاده چکدی یعنی دنیاده فقر آتشنه یاندی و یاقلدی یکن درکه موت قاپوسنه
یینی یوکلی لکله کله حاصلی دنیایه متوغل دکلدر حساب و عذاب یوکلر یینی چکوب
کتورده نته که شاعر بیورر رباعی یا نماغه اودین هرکشی بو نعمتی ایلدیلر وان کد
در نعمت و در راحت و اسایش زیست مردنش زین همه شك نیست که دشوار
اید محصول اما اول کیمسه نك اولمه سی بونلرك دیرلیکی و کچینه کی اول
کیمسه نك اولمه سی بونلرك جمیعندن یعنی نعمت و راحت و اسایشدن شك
یوقدر که مشکل کلور زیرا اوته سینك حالی معلوم دکلدر حاصلی موت الفقراء

راحة بهمه حال اسیری کر بو زبندی برهد بهرش دان زامیری کرکی فتارایه
اسیری یا حرف وحدت کرحرف رابط صفت بندی یا شیئه حرف وحدتدر حرف
نبت دین خطا ایلمش برهد فعل مضارع مفرد غایبدر رهیدندن قورتله دیمکدر
مضارعدر رهانیدندن دیان خطا ایلمش بهرش شین اسیره راجعدر امیری
یاسی حرف وحدت کرفتار مبتلا دیمکدر محصول بیت جمیع احوالده بر اسیر که
بربندن خلاص بولوب قورتله انی سن یکرک بیل بر بکدن کر بر بنده کرفتار ومبتلا
اوله حاصلی محبوس اولان بکدن جبسدن خلاص اولمش بنده یکودر حکایت
بزرکی را پرسیدم از معنی این حدیث کر اعدی عدوک نفسک التی بین جنبیک
کفت بحکم آنکه هران دوشمن که با وی احسان کنی دوست کردد بکی نفسکه
چندانکه مدارا بیش کنی مخالف زیادت کند اعدی اسم تفضیلدر عدا یعدودن
تجاوز معناسنه اظلم دیمکدر عدو فعول در فاعل معناسنه صیغه مقابل اندن
مذکر ومؤنث برابر بودر اسم جنسدر جمع مقامنده زیرا اسم تفضیل تعددی اقتضا
ایدن شیئه مضاف اولور معرفه اولدقده اعدی تعبیر امرفوع مبتدا وعدوک
مضاف الیه ونفسک لفظا مرفوع خبر مبتدادر مراد نفس امارهدر التی اسم موصول
مفرد مؤنث محلا مرفوع صفت نفسدر بین مقدر تثبت ویا کانت فعلنه متعلق
مضاف اولمشدر جنبیک به کر جنبک تثنیه سیدر حالت جرده وجمله طرفینک
اعرابدن محلی یوق صله سیدر اسم موصولک کفت بزرک دیدی بحکم آنکه
اول سببله کر محصول ترکیب حضرت شیخ بیورورلر بر اولویه بو حدیثک معناسندن
سؤال ایلدم کرسنک دوشمنلر یکک دوشمنزکی وظالمرکی نفسکدر که ایکی بهلوک
بیننده در یعنی دایما سنکله اولوب وسندن بو نفس منفک اولمیان نفس امارکدر
دیدی اول سببله اعدای عدوکدر کر هر اول دوشمنه که احسان ایلرسین
سکا دوست اولور الا نفس بویله دکل در بلکه هر نقدر که مدارا و رفق ایله
زیاده ایدرسین اول سکا مخالفتی زیاده ایدر قطعه فرشته خوی شود آدمی

بکم خوردن وکو خوبی چو بهایم بیوفتی چو جماد فرشته خوبیا وصف ترکیبیه
ملک خویلو وعادتلو دیمکدر با حرف مصاحبت کم بونده ازمعناسنه در خوردن
مصدر در اکل معناسنه قلت اکلله دیمکدر بهایم بهیمه نک جمعیدر چارپا حیوانات
معناسنه در با حرف تاکید بیوفتی اصلی اوفتیدر یا مقارنتیله همزه یه قلب اولمشدر
نته کم سابقا بیان اولنمشدر فعل مضارع مفرد مخاطب در اوفتیدن دوشرسین
دیمکدر اوفتادندن دیین خطا ایلمش جماد جیمک فتحیله ازدیاد اوزره اولمیان
اشیادر وستمله یعنی بیومین وارتمیان اشیاده مخصوصدر آدمی قلت اکلله
فرشته خویلی وعادتلی اولور یعنی خلوق وملایم اولور وعبادت وطاعته چاپک اولور
غایبدن مخاطبه التفات ایدوب بیورر واکل حیوانات کبی چوق یرسک جماد کبی
بیقلوب دوشرسین نه عبادته مالک اولورسین ونه طاعته حاصلی قلت
اکل وشربدن انسانی ملکیت صفتلرینه ایصال ایدر وکثرتی حیوانیت مراد
هر که براری مطیع امر توشد خلاف نفس که گردن کشد چو یافت مراد مراد هر کس
بیانیه مراد مفعول براری در هر که اصلنده هر کس که ایدی خذف وایصال طریقیله
که حرف ایکن اسم اولدی بر حرف تاکید آری فعل مضارع مفرد مخاطبدر اریدندن
که مخففدر اوریدندن مطیع امر اسم فاعلک مفعولنه اضافتیدر وتوبه اضافت
لامیه در خلاف نفس مصدرک فاعلنه ویا مفعولنه اضافتیدر که حرف بیان
گردن کشد بویون چکر یعنی سرکشلک وعناد ایدر مخصوصدر هر کیمسه نک که مرادینی
حاصل ایده سین سنک امرکه مطیع اولور اما نفس ظالم بونک خلافیچه در که گردن کش
ومعاند اولور چونکه مراد بولدیغی یعنی هر نقدر که رعایت ایلسک مطیع فرمانک
اولماز بلکه طغیانی زیاده اولور منه سنده خلاف نفسه مضاف دکلدر دیین
عجب که طبع ایتمش جدال سعدی با مدعی در بیان توانکری ودرویشی یکی
در صورت درویشان نه برسیرت ایشان در محفلی محفلینک ماقبلنه ومابعدینه
دیدم عبارتی زیاده ایدنلر زایه ایلمشلر نشسته وشنعتی در پیوسته ودفتر

شكايت باز كرد و ذم توانكرانی اغاز سخن به بيجار رسانيده كرد درويشان ادست
قدرت بسته است و توانكران پاي ارادت شكسته محفل و مجلس و ياحرف وحدت
شنعت سو ايلق و ياحرف تنكير حرف وحدت ديين اصابت ايلمامش در حرف
تاكيد پيوسته ماضيدن قسميدر مفرد غايب اولاشدرمش يعني مجلسه اضافت شمس
اضافت ايلمش حاصلي شنيع و فضيح كلمات ايلمكه باشلمش پس دخي بر شنعته اولا
ديين حالي شنعت ايلمش اغاز دنصكره بر كرده مقدر در مخصوص تركيب بن ميبي دريو شدن
صورتنده اما انلرك اخلاق و سيرتنده كه دكل مجلسه كه او تورمش واو توردوغي
مجلسه شناعت و فضاحت ايصال ايلمش يعني قبيح سوزلر سويلمكه باشلمش
و شكايت دفتريني اچمش يعني شكايته بشلمش و اغنياني ذم ايلمكه اغاز ايلمش
سوزي بر مرتبه يه ايرشدرمش كه فقرانك و درويشانك دست قدرتي بغليدر
يعني برنسنه يه مالك و قادر دكللردر و اغنيانك ارادتي اياغي شكسته در يعني
درويشلره ارادت و محبتلري يوقدر حاصلي فقرا يه احسان و عطالري يوقدر
و اعطا اوزره دكللردر شكسته دنصكره براست مقدر در بيت كريمان رابدست
اندر دوم نيست درم داران عالم را كرم نيست كريمان را ادات تخصيص
بدست اندر يعني اندرست اندر بانك معناي ظرفيتني تاكيد ايدر درم وصف تركيبيدر
مالدار معناسنه والف و نون ادات جمعدر عالمه اضافتي لاميه در و را حرف
تخصيص مخصوص تركيب كريملرك النده درم يوق يعني كريم طبع اولانلرك
سرمايه كوچي يوق يعني اقچه يه مالك دكللر و عالم درم دارلرنك كرمي يوق يعني ماله
مالك اولانلرك طبع كرمي يوق حاصلي كريملرك مالي يوق مالدارلرك كرمي يوق
مراكه پرورده نعمت بزركانم اين سخن نا پسند امد كفتم اي يار توانكران دخل
مسكينانند و ذخيره كوشه نشينان و مقصد زايران و كهف مسافران و متحمل بار
كران از بهر راحت ديكران دست تناول بطعام انكه برند كه متعلقان و زير دستان
بخورند و فضله مكارم ايشان بارامل و پيران و اقارب جيران رسيده مرا كباد يمكدر

رادات مفعول كه حرف رابط صفت پرورده نعمت بزركان لاميه لردر اولولرك
نعمتى پرورده سى يعنى بسلنمشى ميم ضمير متكلم نايسنه نامعقول بعض نسخه
ده سخت آمده ديمش توانكران مبتدا دخل مسكينان لاميه وخبر مبتدا دخل
كشينك خارجدن ملكنه داخل نسنه درانجه وغيرى نسنه ذخيرهٔ كوشه نشينان
لاميه لردر دخله معطوف ذخيره ازقدر معقصد زايران لاميه در مقصد اسم مكان
ضرب بابندن زايران زايرك جمعيدر زيارت ايدجى معناسنه كهف مسافران
لاميه كهف مغاره در بونده ملجا مراد در صغنجق يرديمكدر متحمل باركران لاميه
وبيانيه در باركران اغر يوك ديمكدر بقراحت ديكران لاميه لردر غيريلرك راحتى
ديمكدر راحتجى ديمكدر دست تناول لاميه در مجاز اطعام ايمك ايچون ال اوزاتمق
بطعام با حرف صله انكه كاف عجميله انكاه دن مخففدر اول وقت ديمكدر برند
بانك ورانك فتحه لريله فعل مضارع جمع غايبدر ايلرلر يعنى صونارلر كه حرف
بيان زيردست رانك سكونيله وصف تركيبيدر ال التنده اولانلر قول وخدمتكار
كبيلر والف ونون ادات جمعدر فضلهٔ مكارم ايشان لاميه لردر فضله زيادة
درارتق معناسنه مكارم مساجد كبى منتهاى جموع وزنى اوزره در مفردى مكرمت
كلور ايكى ميمك فتحيله ورانك ضميله ايلك ديمكدر كرم واحسان معناسنه انلرك
نعمتلك فضله سى ديمكدر با حرف صله ارامل ارملك وارمله نك جمعيدر زوجه
سى اولن يعنى وفات ايدن اره ارمل ديرلر وزوجى وفات ايدن زنه ارمله ديرلر
اقارب منتهاى جموعدن اكابر كبى در يقين اولان خصملر اقارب جمع اقربا واقربا جمع
قريب در دين احوال جموعى قياسى ظن ايلمشلر جيران جمع جار در قوكشولر ديمكدر
بعض شارح كلستانك بنيه لغتلرنى كاه فارسى عبارتله شرح ايلر وكاه توركى
غرايب بونده دركه غيرينك توركيله ويا فارسيله شرح ايلر وكينه دخل ايدر مخصوص
بكا كه اولولرك نعمتى پرورده سى يم بوكمسه نك سوزى نامقبول كلدى يعنى سوزينى
بكنمدم ديدم اى يار اغنيا مساكينك معينى يعنى كليريدر وكوشه نشين اولان

فقرانڭ ذخیره لریدر وزیارتجیلرڭ مقصدیدر یعنی زیرا بونلرڭ انعام واحسانینه
قصد ایدوب واردلر ومسافرلرڭ صنغنجی وقونجق یرلری حاصلی مسافرخانه لریدر
وغریبلرڭ راحتیچون اغربوکه متحمل‌لردر یعنی فقرا ومساکین حضور وصفاسورمکیچون
زحمتا احتیار ایدرلر اللرین طعامه اول وقت صونارلرکه متعلقلری واللری
السنه اولان قوللری وخدمتکارلری یمکدن بیه لر وانلرڭ نعمتلرڭ فضله سی
یعنی زیاده سی طول عورتلره ویتیملره وخصملره وقوکشیلره ایرشمش اوله حاصلی بونلرڭ
جمیعنه طعاملری واصل اولمینجه کندولر طعامه ال صونمازلار نظم توانکرانرا
وقفست ونذر ومهمانی زکات وفطره واعتاق وهدی وقربانی توانکرانرا
را حرف تخصیص ننهادق معناسنه در یعنی بر کمسه بر نسنه فقرایه ویا امیرلره ویا
علمایه ادامه مهمانی یاحرف مصدر قونقلق دیمکدر فطره رمضان بیرامنده فقرایه
ویردکلری بغدای وسایر نسنه اعتاق افعال بابندن مصدردر قول ازاد ایلمک
هدی هانڭ فتحی ودالڭ سکونیله حرم شریفه اهدی اولنان طواردر وقیون
وصغور ودوه کبی نسنه قربانی یاحرف نسبت قربانه لایق طوار هرنه ایسه مخصوص
مذکورلرڭ جمیعنه مالکلردر معلوم اوله که مصراع اولڭ سکتیله اوقونور وبو نظمه
رباعی دینلر زیاده خطا ایلدیلر توکی به دولت ایشان رسی که نتوانی جز این دو رکعت
وان هم بصد پریشانی کی وقتدن سؤال در استفهام انکاری طریقیله قچان دیمکدر
باحرف صله دولت ایشان لامیه انلرڭ دولتنه دیمکدر رسی فعل مضارع مفرد
مخاطب ایریشه سین دیمکدر که حرف تعلیل نتوانی فعل نفی مستقبل مفرد مخاطب
قادر دکلسین دیمکدر دو رکعت اقل صلاتدن کنایتدر زیرا نماز ایکی رکعتدن
اکسک اولماز پریشانی یاحرف مصدر مخصوصست سن اغنیانڭ بو قدر جزایله
دولتنه قچان واصل اولورسین که قادر دکلسین بو ایکی رکعت نمازدن غیریسنه اینده
بوز پریشانلغله زیرا فقر احتیاجیله صفای خاطر بولنماز صفای خاطر بولنمیجق
صفای صلوة بولنماز اکی قدرت جودست واکی قوت سجود توانکرانرا به میسر

میشود کہ مال مزکّی دارنه وجامهٔ پاك وعرض مصون ودل فارغ وقوّت طاعت

در لقمهٔ لطیفست وصحّت عبادت در کسوهٔ نظیف بیه است کہ از معدهٔ خالی

چه قوّة آید وازدست تهی چه مروّت وازپای بسته چه سیر آید وازشکم

کرسنه چه خیر قدرت جود مصدرك مفعولنه اضافتیدر سخایه قدرت دیمکدر

قوّت سجود ده بویله درکه حرف تعلیلدر مال مزکّی بیانینه مزکّی اسم مفعولدر تفعیل

بابندن زکاتی چقمش مال مطهّره معناسنه عرض مصون بیانینه مصون اسم مفعولدر

صان یصون دن یعنی نقریبا بنك اجوف واویسندن قوّت طاعت مصدرك مفعولنه

اضافتیدر ومبتدادر حرف ظرف لقمهٔ لطیف بیانینه وخبر مبتدادر صحّت عبادت

مصدرك فاعلنه اضافتیدر ومبتدادر حرف ظرف کسوهٔ نظیف بیانینه وخبر

مبتدادر بیه است مبتدای محذوفه خبردر تقدیری این معنی ویا این حال

بیه است کہ حرف بیاندر معدهٔ خالی بیانینه معده میمك فتحی وعینك کسریله ومیمك

کسری وعینك سکونیله انسانده شردن یرینه درحیوانده شکم کرسنه بیانینه در

بعض نسخه ده شکم یرینه دست واقعدر بو تقدیرجه اضافت لامیه دراجك

الندن دیمکدر محصّل مرکّب اکی سخایه قدرت واکی سجوده یعنی عبادته قوّت

اغنیایه فقرادن بك میسّر اولور زیرا مال مزکّی لری واریعنی زکاتین ویرمکله مالی

پاك اولور وطاهردر ولباسلری پاك وعرضلری جردن وفسق دن وفجوردن

ومصون ومحفوظدر وکوکللری تشویش ونان وجامه دن فارغ وقوّت طاعت

لقمهٔ لطیفه در وصحّت عبادت کسوت نظیف وطاهرده در معلوم وظاهردر که

معدهٔ خالیه دن نه قوّت کلور یعنی معدهٔ خالی اولیجق عبادت وطاعته مجال

قالمز وبوش الدن نه مروّت کلور وبغلو ایقدن نه سیر کلور یعنی وجه معاشله

مقیّد اولان کیمسه سیر کیده مز زیرا انکله مقیّد درواج قرندن ویا اج کیمسه

نك الندن نه خیر کلور جمیعا بونلر معدهٔ خالیه معطوفلردر استفهام انکاری طریقیله

حاصلی بونلرهب ظاهر وهویدادر صحّت عبارتی مبتدا وبیه است لفظی خبر

طوتوب معناسنی عباوتك صحیحی پاك لباسده ظاهر دردینن عجب ناپاك شویلمش

قطعه شب پراکنده خسبد انکه بیدیه بنود وجه بامداد انش شب ظرف
زمان خسبد فعل مضارع مفرد غایبدر خسبیدندن که مشترکدر یاتمق واویومق
بیننده پراکنده با وکاف عجمینك فتحه لریله طاغق دیمکدر پریشان معناسنه پراکنده
ده دیرلر آن که آن کسدر که تعبیرنده درنته که مکرر بیان اولندی بیدیه بای عجمینك
فتحیله اوقور عجم اما رومیلر بای عربینك فتحیله مصراع ثانیده رهونده اشکاره معناسنه
بنود فعل نفی مستقبل اولمیه دیمکدر وجه بامداد بونده خرج معناسنه بامدادان
وبامداد ایرته دیمکدر شین مصراع اولده که یه راجعدر مخصوص ترتیب کیجه پریشان
ویجضور یاتور واویور اول کیمسه که انك اشکاره اولمیه ایرته خرجلغی یعنی ایرته
خرجلغنی اولمیان کیمسه کیجه تشویشدن نه یاته بیلور ونه اویویه بیلور مور
کرد آورد بتابستان تا فراغت بود زمستانش مور مبتدادر کرد آورد کاف عجمینك
کسریله بونده جمع معناسنه در آورد فعل مضارع مفرد غایب ایکیسندن ترکیبندن
جمع ایلر معناسی چیقار وخبر مبتدادر با حرف ظرف تابستان یاز معناسنه مستعملدر
اصلنده تاب حرارت واسیجق معناسنه دروستان مدخولنك کثرتن افاده ایدر
کلستان وبهارستان ونکارستان کبی پس اصل معناسی اسیلق دیمکدر اسماء متعلقه
دندر تا حرف تعلیل فراغت مصدردر دلالت وزنی اوزره زمستان قیش فصلنه
دیرلر تابستان یاز فصلنه دیدکلری کبی اصلنده زم زانك فتحیله صوغه دیرلر وستاندن
کنه سابق کبی در پس اصل معناسی صوقلق دیمکدر زمستان فراغتك ظرف زمانی
در زمستان تقدیرنده درشین معناده فراغته مفعیه در مخصوص ترتیب قرنجه یاز
لوزمینی جمع ایدر تا کیم قیشن فراغتی اوله یعنی آسوده حال اولوب حضور وصفا

فراغت بافاقه نپیوندد وجمعیت درتنکدستی صورت نبندد یکی تخرمه عشا بسته
ودیکری منتظر عشا نشسته هرکز این بدان کی ماند فراعت مصدردر دلالت
وزنی اوزره بونده مبتدادر با حرف مصاحبت نپیونددده متعلق فاقه فقر

بیسونلر دفعل نفی مستقبل مؤنث غایب خبر مبتدادر حاصل اولماز یعنی جمع اولماز جمعیت
مبتدا یعنی جمعیت خاطر در حرف ظرف تنك وصف ترکیبیدر و یا حرف مصدر
نبنده خبردر صورت مقدم مفعول تحرمه تفعیل بابندن مصدر در یای مصدر
حذف اولنوب بر لینه تاو یرلشدر یانك وجودیله تابی جمع ایدنلر غالبا بو قاعده
دن اکاه دکللر ایمش عشایه کسر عینله اضافتی لامیه در تحرمه تکبیرة الافتتاح وعشا
بونده احشام نمازیدر منتظر عشا اسم فاعلدر مفعولنه اضافتیدر عشا عینك فتحیله
اخشام طعامی این یعنی منتظر عشا با حرف صله ان یعنی صاحب تحرمه مانند فعل مضارع
مؤنث غایب بکزر دیمکدر محصول ترکیب فراغت فقره متصل اولماز یعنی فقر له حاصل
وجامع اولماز وجمعیت خاطر اطلاقندن صورت بغلماز یعنی ایکیسی بر یوده جمع
اولماز برسی تکبیرة الافتتاح ایچون ال یغلمش یعنی شروع و برسی عشایه منتظر اوتورمش
یعنی اخشام طعامی نه یردن بیدا اولور دیو هر جانبه متوجه اوتورمش حاصلی یعنی
فراغت قلبله عبادت وطاعته شروع ایلمش اوله و فقیر نمازه شروع ایلمیوب اخشام
یمکی نه یردن کلور دیو منتظر اولمش اوله هیچ بو فقیر اولغنی یه بکزرمی استفهام
انکاریدر یعنی بکزمز بیت خداوندر وزیا بحق مستغل براکنده روزیا براکنده
خداوندر وزی لامیه صاحب رزق دیمکدر بحق مستغله متعلقدر کر خبر مبتدا
دررواسم کر خبر مبتدادر ومستغل اسم فاعلدر افتعال بابندن براکنده مبتدا طاغق
دیمکدر روزیا فاعلی براکنده دل خبر مبتدادر دل فاعلی محصول بیت رزق صاحبی
اولان غنی حقه وعبادت وطاعته صفای قلبله وفراغت خاطر له مشغول در اما
رزقی پریشان وبراکنده اولان فقیرنه عبادتی عبادت ونه طاعتی طاعت اولور
زیرا براکنده دل وپریشان خاطر اولمغله صحت عبادت بولنماز پس عبادت اینان
محل قبول نزدیکترست کر جمعند وحاضرنه پریشان وبراکنده خاطرکه اسباب
معیشت ساخته وبا وراد وعبادت پرداخته عرب کوید اعوذ بالله من الفقر
المکب ومجاورة من لا احب ودر خبرست الفقر سواد الوجه فی الدارین کفتا

نشنیده

نشنیده که پیغمبر علیه الصلوة والسلام کفت الفقر فخری کفتم خاموش کر اشارت خواجه
عالم بفقر طائفه ایست که مردان میدان رضا اند و تسلیم تیر قضا نه اینان که خرقه ابرار
پوشند و لقمهٔ ادرار فروشند پس بونده شرط محذوف جوابنده داخلدر ولان فا
معناسنه در عبادت اینان مصدری فاعلنه اضافتیدر اغنیایه اشارتدر بمحل قبول
حرف صله نزدیکترده متعلقدر و اضافت لامیه در عبادت مبتدا و نزدیکتر خبری
که حرف تعلیل جمعند یعنی اغنیا جمعی اندلره اسناد مجازادر قلبلری مجموع اولوب پریشان
اولمدوغیچون که حرف تعلیل اسباب معیشت لامیه و مبتدا ساخته خبری ماضیدن
قسم و فاعلی اغنیادر پس اسم مفعول دین معلومه دکه اسم مفعول معناسینی ملاحظه
ایلمزمش باورا دعاوت با حرف صله پرداخته یه متعلق و اضافت بیانیه پرداخته
ماضیدن قسم مزد غایب فاعلی کنه اغنیادر بوکده اسم مفعولیدیوب محله غیر مناسب
نیجه دورلو معنالر ویرن عجب غافل وجود شریف ایمش طیب الله ثراه پرداخته بونده
مشتغل معناسنه در فقر معروف مکتب اسم فاعلدر افعال بابندن مضاعفندن لغت
عربیه نادر کلان افعالدندرکه ثلاثیسی متعدی و افعالی لازم کلور کببته فاکب دیرلر
فلانی یوزی اوزره دوشردم اولده دوشدی دیمکدر بو تقدیرا اوزره مکب اولان
فقیردر لیکن بونده فقره اسنادا ولدیغی مجازا بو صورتده مبالغه واردر که اکبابی فقر فقرده
بر مرتبه یه وارد یکه اکباب کندیدن غیری صفتنه که فقیردر اکبابیله عارض اولدی
یعنی کندیدن غیری فقری بیله یوزی اوزره دوشدی و جایزدر که اکبابی ملازمت
معناسنه اوله یعنی فقر ملازم و مداومدن اللهه صغنرم دیملک اوله ولکل وجه مجاز
مفاعله بابندن مصدردر جوار کبی که مصدر ثانیسیدر پس مجاورت جواردن
مشتقه دیملک همان مصدر مصدردن مشتق دیمکدر بو ایسه کلام لغودر فته تب
منه اضافت مصدری مفعولنه اضافتیدر من اسم موصولدر الذی معناسنه
لا احب اصلی لا احبه در سجع رعایت ایلمکیچون ضمیر مفعول حذف اولنمشدر
لا احب فعل نفی استقبال نفس متکلم وحده در جمله فعلیه اعرابدن محلی یوق

صله سیدر واسم موصولدر الفقر لفظا مرفوع مبتدا سواد الوجه لفظا مرفوع خبریدر سواد
مصدردر قرالق معناسنه بونلر ثلاثیدر فعلی مستعمل دکلدر بلکه افعالدر وافعیلالدر
مستعملدر سایر الوانکی حالی بویله در پس سواد الوجه یوز قرالغی دیمکدر فی الدارین
جار مجروردر ویله سواده متعلقدر نشنیدر همزه سی خطاب ایچون طوتان قابل خطاب
دکل ایمش الفقر فخری جمله اسمیه بونده کفتلک مقول قولی واقع اولمش الفقر مبتدا
فخری جار مجروردر ویله تقدیرا مرفوع خبریدر یا ضمیر متکلم در خاموش فعل امر مفرد مخاطب
خاموشیدن کر حرف تعلیل اشارت خواجه مصدرک فاعلنه اضافتیدر وعالمه
اضافتی لامیه در با حرف صله فقر طائفه لامیه ویا حرف وحدت وهمزه حرف توسل
همزه حرف وحدت طوتان اسکی ضلالتی اوزره یورومش کر حرف رابط صفتدر
میدان رضا لامیه وبابیه درانداسنک جمعیدر تسلیم مردانه معطوفدر میدانه
عطف ایدن خطا ایلمشی ورضایه عطف ایدن ضبط عشقی ایلمش شویلکه هیچ
ملاحظه یه مالک دکل ایمش تسلیمک تره اضافتی مصدرک مفعولنه در وتیرک
قضایه بیانیه بعض نسخه ده سپر تیر قضا واقعدر یعنی تسلیم برینه سپر واقع اولمش
قضانک صکره برانه مقدردر نه حرف نفی فقر ابیانک لامیه وفقر طایفه دن منفی در کر
حرف رابط صفت مستغرقه ابرار لامیه وپوشندک مقدم مفعولیدر ابرار برک وبابا
جمعیدر ایولر دیمکدر پوشند فعل مضارع جمع غایبدر لقمه ادرار لامیه ادرار
وظیفه دیمکدر فروشندک مقدم مفعولیدر فروشند فعل مضارع جمع غایبدر
فروشیدن فروختن دن دینلر خطا سویلمشلر محل ترکیب وقتا کم اغنیانک
احوالی مذکور کبی اولدیسه بونلرک عبادتی محل قبوله یقین رقدر فقراء
عبادتندن زیرا جمیع وخاطرلر دریعنی تشویش وغصه لری یوقدر بریشان
وپراکنده دکللردر یعنی جمعیت خاطر وصفای قلبه مالکلردر زیرا اسباب معیشتلری
دوزمشلر واوراد عبادته مشغوللردر یعنی اغیاردن فارغ اولوب عبادته
مشغوللردر عرب دیرکه اللهدن الالتجا ایدرین یوزی اوزره دوشن فقردن یعنی

شول

شول فقرم نکه صاحبی انك شدتت و زحمتندن یوزی اوزره دوشر یعنی حوب
وحقیر اولوردخی اللهم اجعلنا ایدین سویمه و کم کیمسه نك فقر کوشولغندن و حدیث
شریفده وارد اولمشدر که فقر ایکی عالمده یوز قرالغیدر درویش بندن بو سوزی
لری ایشدنجه دیدی ایشتمامش سین پیغمبر علیه الصلوة والسلام دیدی فقر
بنم فخرمدر که فقری کندی ذات شریفنه اضافت ایلدی بن دیدم ایسم که خواجه
عالمك الفقر فخری بیوردوغی بر طایفه نك فقرینه اشارتدر که رضامیدانینك
ارلریدر یعنی قضایه رضا کتورن مردلره و قضا و قدرتنه تسلیم و صبر اولان دروشلره
اشارتدر بو طائفه نك فقرینه اشارت دکلدر که ایولرك واولرك خرقه سیخ
کیرلو وظیفه لقمه لرین دنیایه طمعلرندن صاتارلر حاصلی دنیایه کمال حرصلرندن
بیمیوب صاتارلر رباعی اي طبل بلند بانك درباطن هیج بي توشه چه تدبیر
کني وقت بسیج اي حرف ندا طبل مجازا منادی بلندلك بانکه اضافتی بیانیه
بونده طبلدن مراد کندوی مدح ایلمه ده تصلف ایلین کیمسه در اما لغتده طاوله
دیرلر بلند بانك وصف ترکیبیدر یوکسك اوازلی دیمکدر و بونك درباطنه اضافتی
بیانیه در درباطنی ماقبلنه عطف ایدنلر صحیح نسخه لره مخالف ایلمشلر یا نکدر
صکره کرص فتحی ایراد ایدوب و باطنی هیچه مضاف قیلوب معناسنی اي بلند اوازلی
طبل که باطنکده هیچ معرفت و فضلدن نسنه یوقدر دیین وهم وزنده وهم معناده
خطا ایلمش فتأمل بي توشه ازقسز وقت بسیج باو جیم مجمله سفر یاراغنه
دیرلر بعضلر یای عربیله اوقودیلر اما جیمك عربی اولمه سنی تجویز ایدن قافیه
فننده اکاه دکل ایمش محصولی اي بلند اوازلی باطننده هیچ نسنه اولمیان
طبل یا حود اي باطننده هیچ نسنه اولمیان بلند اوازلی طبل توشه سزنه وتدبیر
ایدرسین آخرة یراغین کورمك وقتنده یعنی هر کس آخرت اسبابن تدارك
ایلدکده نصکه سن بو زرق وریا ایله بوریا یوکیله نه تدبیر ایدرسین روی
طمع از خلق ارو روی تسبیح هزاردانه بردست مپیچ روی طمع لامیه در

مجازا بپیچ فعل امر مفرد مخاطبدر بپیچیدندن بونده دونمکدن دیمکدر ارکوردن
محففدر مردی یا حرف خطاب تسبیح هزاردانه بیانیه ظاهر هزاردانه بیوردوغی
ضرورت وزن ایچوندر والاعادة صددانه اولمقدر بردست ال اوزرنده دیمکدر
جمیع متوننده بردست واقعدر معناده اپی ایدر پس دردست یازن مخالف
یازمش مپیچ فعل نهی مفرد مخاطب دونمه دیمکدر یعنی چورمه محصول بیت
خلقدن طمع یوزینی دوندر اگر ارایسك یعنی هیچ کیمسه دن برنسنه رجا ایلمکه
اگر کرچکدن درویش ایسك بیك دانه لی تسبیحی الکه الوب چورمه حاصلی
صوفیلق و درویشلك تسبیح چورمکله اولماز بل که هر خلقدن طمع یوزن
چوروب هیچ کیمسه دن نسنه امید ایلمامکدر درویش بی معرفت نیارامد
تا فقرش بکفر انجامد که کاد الفقر ان یکون کفرا نشاید جز بوجود نعمت برهنه
رابوشیدن یا در استخلاص گرفتاری کوشیدن ابنای جنس ما را بمرتبه ایشان
که رساند ربه علیا به سفلی چه ماند یعنی که حق جل وعلا محکم تنزیل
از نعمت بهشت خبر میدهد که اولئك لهم رزق معلوم فواکه وهم مکرمون فی
جنات النعیم تا بدانی که مشغول کفاف از دولت عفاف محرومست وملك فراغت
زیر نگین رزق معلوم درویش بی معرفت بیانیه نیارامد فعل نفی مستقبل مفرد
غایب ارام ایلمز یعنی ساکن اولوب تك طورمز تا حتی معناسنه در فقرش ضمیری
درویشه راجعدر بکفر یا حرف مصاحبت انجامد اخر اولور فقری کفرله
اخر اولور و یا فقرانی کفر ایله اخر ایدر یعنی ختم ایدر حاصلی فقرانی کفره ار
ایرشدرر پس معناسی فقری کفره ایریشور دیمك معنای مطابقیسی سویلمش
که حرف تعلیل کاد فعلدر افعال مقاربه دن الفقر لفظا مرفوع اسمیدر ان یکون
کفرا تاویل مصدرده خبری با حرف مصاحبت وجود نعمت لامیه برهنه بانك
فتح وضمیله ورانك فتحیله چپلق دیمکدر عریان معناسنه و یا حرف وحدت
وهمزه حرف توسل ورا ادات مفعول پوشیدن لفظ مشترکدر کیملك واورتمك

بیننده بونده کیمك معناسنه یا قیشمز او رتمك معناسیده بویله درمکی پوشانیدن
معناسنی تضمین ایده وز یعنی کیدرمك ویا اورتمکله کیدرمکدن تعبیر ایده وز
استخلاص کرفتاری مصدرك مفعولنه اضافتیدر مخلص کرفتار معناسنه
ویاحرف وحدت ابنای جنس لامیه لردر ورا ادات مفعول باحرف صله ورتبه
ایشان لامیه درانلرك مرتبه سنه دیمکدر کراسم درمن استفهام معناسنه کیم
دیمکدر رسانند انلك فعلیله ایرشدیرر معناسنه درابنای جنس مفعول صریحی
وبمرتبه غیرصریحی بعض نسخه ده که برینه کی واقعدر بوتقدیرجه رساندن فاعلی
فقرا اولور معنادخی مستقیم وحسبان اولور فتامل بد علیا بیانیه ید الله دست
معناسنه وعلیا عینك ضمی ولامك سکونیله مؤنث اعلی در یوجه دیمکدر
بلند معناسنه مراد دست اعطادر یعنی ویریجی ال باحرف صله ید سفلی سینك ضمی
وفانك سکونیله اسفلك مؤنثیدر که حرف بیان التالی دست زیر معناسنه مراد
فقیرك الیدر که الجیدر چه ادات استفهام نمانند نونك فتحیله فعل مضارع مفرد غایب
ماینددن بکزه مك معناسنه بتشبیی فعل نفی استقبال مفرد مخاطب استفهامی متضمن
کورمزمیسین دیمکدر کرحرف بیان حق جل وعلادر حرف ظرف محکم تنزیل لامیه
محکمدن مراد ایکیدن خالی دکل یا کتب اصولده ذکر اولان اولدر یعنی تاویله محتاج
اولمیان ایت ویامعنای لغویسی مراد اوله ولکل وجه نعما اهل بهشت لامیه
لردر خبرمبتدا هدك مفعول صریحی واذ نعمت غیرصریحی اولئك محلا مرفوع مبتدا لهم
جار ومجرور مقدر حصل یه متعلق ورزق لفظا مرفوع فاعل ظرفدر وجمله ظرفیه
خبرمبتدادر ومعلوم صفت رزقدر فواکه رزقی تفسیر ایدر بعضیلر عطف
بیان رزقدر دیدیلر وبعضیلر بدلدر دیدیلر فواکه فاکهه نك جمعیدر
یعنی یمشلر وهم مکرمون مبتدا وخبر جمله اسمیه اعرابدن محلا منصوب جمله حالیه
فی جنات النعیم مکرمون متعلقدر نعیم نعمت معناسنه درکفاف کاف عربك فتحیله
رزق دیمکدر واضافت لامیه در دولت عفافده بویله در عینك فتحیله ملك

٤٦٤

فراغت بیانیه زیرا نکین رزق لامیه لردر ومعلومه اضافت بیانیه نکین نونك
وکافك کسریله یوزك قاشنه دیرلر وعربجه فص فافلك فتحی وصادك تشدیدیله
محصول کسب معرفتسزدر وبیش ارام وقرار ایلمز یعنی تلك طورماز فقیری کوزله اخراولور
ویاکوزه ایریشور ویاایکی کوزه ایریشه‌ر حاصلی معرفتسزدرویشلك اوته یچ
کوزجیقار زیرا حدیث شریف بیورر فقر کفراولمغه قریبدر یعنی کوزه قریب در فقرتا
نااهل کیمسه عصمتدن اخراج ایدوب کوزه برابر ایشه ادخال ایدر نعمت دنیا
وجودندن غیریله برچیلیغی کیدرملك قابل وممکن دکل ویابراسیری دوشمن الندن
ومحبوسیجی زنداندن تخلیص ایلمکه اندن غیریله ممکن اولمازو اکا سیجی وکوشش
انسز لایق وسزا وار دکل بیزم ابنای جنسمزی یعنی فقرای صوفیه انلوك مرتبه سنه
فقرفنجان ایصال ایدر ویده علیا یعنی اعطا واحسان ایدیجی ال یده سفلایه یعنی
زکوات وصدقات واحسان وعطیات قبول ایدیجی اله نه نکرز یعنی بکرزمز استفهام
انکاریدر کورمزمیسین دیمکدرکه الله تعالی محکم تنزیلده یعنی کلام مجیدنده
اهل جنت نعمتندن خبر ویروب بیوررکه انلوك معلوم ومعین رزقلری واردرکه اول
رزق میوه لردر واول بهشت جنات نعیمده یعنی جنات نعمتلرنده مکرم ومعز
لردر تا بیله سن که رزقه وکفافه مشغول ومقید اولان دولت عفافدن یعنی
حرامدن پرهیز ایلمه دن محرومدر وملك فراغت رزق معلومك نکینیدر اننه
در یعنی هر کسك رزق معلومی ونعمت معینی واردر صفای قلبه وفراغت خاطره
مالکدر بیت تشنکان انمایه انده صواب همه عالم بچشم چشمه اب تشنکان
تشنه نك جمعیدر ورا حرف تخصیص غایه فعل مضارع مفرد غایب مبنی للمفعول
معناسنه کورینور دیمکدر را انده ادات ظرف بونده دوش معناسنه در همه عالم
دیمکدر نمایه نایب عن الفاعلدر بچشم بای صله ایله مفعول غیر صریحی وچشمه
اب ابه اضافت بیانیه ایله صریحی محصول بیت تشنه لرك دوشنده کوزینه جمیع
عالم صوچشمه سی کورینور یعنی هر کس اویانقلغنده نه کی فکر وملاحظه ایدرسه

اویوده دوشنده دخی ابی کورر حاصلی قصه دن حصه بودرکه فقرای بی معرفتده
فراغت بال وصفای درون اولماز زیرا کوکللری فقر جهتندن هزار وسوسه
ایله موسوسدر   هرکجاکه سختی کشیده وتلخی چشیده را بینی خود را بشره
درکارهای مخوف انداز دو از توابع ان نپرهیزد واز عقوبت اخرت نهراسد وحلال
از حرام نشناسد   سختی یا حرف مصدر کشیده یا حرف وحدت وهمزه حرف توسل
تلخی یا حرف مصدر چشیده یا حرف وحدت وهمزه حرف توسل ورا ادات مفعول شره
فتح شین ورا ایله وهای اصلیه ایله حرص معناسنه درنهراسد فعل نفی مستقبل
مفرد غایب محصول ترکیبی هر یرده که بر شدت چکمشی واجیلق دادمشی کوررسین
کندویی حوصله قورقنج ایشلره اتار وانلرک توابعندن صاقنمز وعقوبت اخرتدن
قورقمز وحلالی حرامدن بیلمز قطعه   سکی را کی لوحی بر سرایه زنشادی بس
جهد کین استخوانست   سکی یا حرف وحدت ورا حرف تخصیص کلوخ کاف عربینک
ضمی وفتحیله ولامک ضمیله کسکه دیرلر که تارلاده وغیریرده اولور ویا حرف وحدت
بر حرف استعلا شادی یا حرف مصدر بر حرف تاکید جهد جیم عربینک وهانک
فتحه لریله فعل مضارع مفرد غایب سچرر دیمکدر جهدی جهیده دن یعنی جیم
عربینک ضمیله اشتقاق ایدنلر تصرف جدید ایلمشلر کین که حرف تعلیل این اسم
اشارتدر کلوخه مبتدا واستخوان خبری محصول ترکیبی بر کلبک بر کسلک باشینه
اوزرینه کلسه یعنی بر کمیسه بر کلبه بر کسلک اتسه واوستندن اشمسه شاد
سچرر کر بو استخوانندر دیو استخوانه زیاده تهالکندن قصه دن حصه بودر که
زیاده فقر واحتیاجندن یاننده بر کمیسه جبنه ال اورسه ظن ایدر کر کندوینه
بر نسنه احسان ایدر   وکر نعشی دوکس بر دوش کیرند   لیم الطبع پندارد کر خوانست
نعش نونک فتحی وعینک سکونیله قبره میت کتورجک صال یعنی تابوت
اکر ایچنده میت اولورسه عرب اکا جنازه دیر جیمک کسریله واکر میت اولمیوب خالی
اولورسه اکا سریر دیرلر یا حرف وحدت بر حرف استعلا دوش اموز

دیلقدن

كرنه فعل مضارع غايب معلوم اولكه عرب ديلنده غريبه تثنيه وجمع صيغه ده
مشتركدر لئيم الحق ديمكدر دني الاصل وتجيع النفس معناسنه طبعه اضافتي فعلك
فاعلنه اضافتيدر بينارد فعل مضارع مفرد غايب بنه اريه ندن ظن ايدر ديمكدر
كه حرف بيان خوان بونده سفره معناسنه در طعام ديلنمه نارله سويلمشلر محصلنس
واكي ابكي كيمسه بر نفسنجي اوموزينه الوب كتورسه لرد في الاصل وتجيع النفس ظن
ايدركه سفره دركه ايچنده طعام وار لئيم الطبع كلبه تشبيه ايلديكي طعامه زياده حرصندن
مراد فقيريني معرفتدر   اما صاحب دنيا بعين عنايت حق ملحوظست وبجلال
از حرام محفوظ من همانكه تقرير اين سخن نكردم وبرهان بيان نياوردم انصاف
از تو توقع دارم هركز ديدي كه دست دعايي بركتف بسته يا بي نوايي در زندان
نشسته يا پرده معصومي دريده يا كفي از معصم بريده الا بعلت درويشي شير مردان
را بحكم ضرورت در نقبها كرفته اند وكعبها سفته ومحتملست كه درويش را نفس اماره
مطالبت كند چون قوت احصانش نباشد بعصيان مبتلا كردد كه بطن وفرج توامانند
يعني دو فرزند يك شكمند مادام كه اين يكي برجاست آن ديكر برپاست شنيدم كه درويشي
را با حدثي خبثي بكرفتند با آن كه شرمساري برد بيم سنكساري بود كفت اي مسلمانان
زر ندارم كه زن كنم وقوت ندارم كه صبر كنم چه كنم لا رهبانية في الاسلام صاحب دنيا
اسم فاعلك مفعولنه اضافتيدر باحرف مصاحبت عين عنايت بيانيه وحقه
اضافت لاميه ملحوظ منظوردر معناسنه در اصلنده ملحوظ كوزلو جيله بقمقدر
همانا بونده كانه معناسنه درلا رفي فرض وقياس تقديرايني سخن مصدرك مفعولنه
اضافتيدر برهان دليل معناسنه در بيانه اضافتي اسم فاعلك مفعولنه اضافتيدر
انصاف دارمك مفعول اولي وتوقع ثانيسي توقع بونده اميد معناسنه در هر
كز بعض شراح هيچ جمله بيان ايلمش وبعضي ديمشكه هركز لفظي بديهيات نفيدندر
بيانه احتياجي يوقدر ليكن هركز عبارت فارسيه تركيب نسبت بيانيه
احتياجي واردر كما لا يخفى ديدي فعل ماضي مفرد مخاطب استفهامي متضمن

دست دعا لامیه دعا برکمیسه دیرلرکه ظاهری باطننه اویمیه حاصلی حیله باز ولد

ودغل معناسنده مستعملدر ویا حرف وحدت بی توابی یا حرف وحدت پرده معصومی

لامیه تقدیری پردهٔ عرض معصومه‌در یعنی برپاك ویرهیزكارلك عرضی پرده

سیدر دیمکدر دریده بونده اسم مفعولدر کسلمش معناسنه الاداة استثنادر

مذکورلردن باحرف مصاحبت علت درویشی لامیه دریای مصدریه ایله

شیرمردان ارسلان ارلر بهادردن کنایه‌در نقب نونك فتحی وقافك سکونیله تخریب

ایدوب لغم دیه کلری در بونده مراد اوغرلق ایچون دیوار دلمك در کعب طوبقدر

سفته سینك ضمی وفانك سکونیله ماضیدر قسم درانه تعبیر یله دلمشلر دیمکدر

مراد بوقاعیه‌دن طوبقلری مجروح اولمقدر سفته اسم مفعولدر دیین مفعولی

فاعلدن فرق ایلمشی درویش را نفس اماره را حرف تخصیص واضافت بیانیه

در تقدیری اماره بالسوء دیر اهنا مزلقه امرایدن نفس دیمکدر توت احصان

مصدرك مصدره اضافتیدر وشینه لامیه بعصیان باحرف صله کرحرف تعلیل

بطن بانك فتحی وطانك سکونیله قرن معناسنه درکه فارسیجه شکم دیرلر فرجدن

مراد بونده ارکك وعورتلك قبلیدر یعنی اکلری توامان تانك وهمزه نك فتحه لریله

ایکیز معناسنه یعنی قرینه بربردن طوغان ایکی اوغلانه دیرلر فارسیجه همزاد

دیرلر شیخ شرح ایدوب یعنی بطن وفرج برشملك ایکی فرزنددر بدراین اشارتده

بطنه وان اشارتدر فرجه درویشی را یا حرف وحدت ورا حرف تخصیص باحرف

ظرف صحبت خبث بیانیه مردار حالده دیمکدر مراد نادریان که بریله دیمکدر

عرب مع ذلك دیر شرمسار صفت مشبهه در خجل معناسنه ویا حرف مصدریم سنکسار

لامیه ویا حرف مصدریدن کنم اولنم دیمکدر زیرا زن کودولیملك معناسنه درکه

رویت بیازمای وانکه زن کن رهبانیت رانك فتحی وهانك سکونیله مصدر

درهب یرهب دن یعنی علم بابندن مصدری رهبت ده کلور رانك فتحی وهانك

سکونیله لارهبانیة فی الاسلام تلمیحدر برمطول حدیث شریفه کرانده لارهبا

نيه ولا تبتل في الاسلام واقعدر يعني دين اسلامده افعال رهبان اولماز يعني
صوم دايم وكشيشلر بلاسيني كيملك وات يعني لحم يمملك وبونلرڭ غيري نيجه
احوال تبتل تفعل بابندن مصدردر نكاحي ترك ايدوب نسادن كليا منقطع
اولمقدر محصلي بي معرفت درويشلك احوالي مذكور كبي در اما اصحاب
دنيا يعني اغنيا خدانڭ عين عنايتله منظورلردر وحلال سببيله حرامدن
محفوظلردر كانه كه بن بو سوزي تقرير ايلمدم وبيانمه بر برهان ودليل كتورمدم
سنڭ انصاف اميه بن طوتادم هر كز كوردڭمي كه بر عيار حيله كارڭ الي ردينه
بغلي اوله ويا بوجي نوا زنده انده او نورمش اوله يعني زندانه كيرمش اوله ويا
بر معصومڭ عرضي پرده سي يرتلمش اوله ويه برايه بلزڭ بوندن كسلمش
اوله الا درويشلك وفقيرلك علتيله شير مردلري وبهادرلري ضرورت فقر
سببيله اوه كيرملك ايچون ديواره دلمكده طوتوب اياغنه بو قيغي اوروب طوق
مجروح ايلمشلر حاصلي كرچكدن بهادرلر فقر وضرورتيله نامعقول ايشلره
ارتكاب ايدوب باشلرينه بلالر كلمش واحتمالدر كه درويشلك نفس اماره
سي مطالبه ايليه بس چونكه قوت احصاني يعني صيانت نفسي اولميه عصيانه
مبتلا اولورلر زيرا بطن وفرج ايكزلردر يعني بر قرندن طوغمش ايكي اوغلدر
مادام كه قرن بونده در فرج اياغ اوزره در يعني قرن طوق اولدقجه فرج حركت
ايدركه ايشتدم كه بر درويشي بر نامشروع ايشده طوتديلر حاصلي زناده طوتدلر
انڭ برله حجاب چكديكا طاشلنمق تورتوسي اولدي درويش ديدي كه اي مسلمانلر
اتجم يوقدر كه اوليم واول قدر قوتم يوقدر كه صبر ايدم نيجه ايدهيم دين اسلامده
رهبانيت اولماز يعني كشيشلك عادت وقانوني اولماز واز جملهٔ مواجب
سكون وجمعيت درون كه خداوندان نعمت راست يكي آنست كه هر شب ضجيعي
دربر كيرند وهر روز جواني از سر كه صبح تابان از دست ارضاجت او بردلست
وسرو رخ امان راباي مجالات دركل جملهٔ مواجب سكون لاميه لردر مو

موجبدر که مصدر میمیدر وجوب معناسنه بونده مراد سببدر اسم مکان ظرف
ایدنلر فاسد ایلمشلر که حرف رابط صفت خداوندان نعمت اصحاب نعمتدر یعنی که
یعنی اسم فاعلک مفعولنه اضافتیدر را حرف تخصیص در لام جاره معناسنه
یکی مبتدا انستدر خبری که حرف بیان ضمنی یا حرف وحدت بر بونده سینه و بهلو
معناسنه درجوانی یا حرف مصدر از سر باشندن دیمکدر استیناف معناسنه در
کیرنده مقدردر که حرف رابط صفت صبح تابان بیانیه و را حرف تخصیص صباحت
جمال معناسنه دراویه اضافت لامیه در دل بونده یورک معناسنه در سرو رخرامان
بیانیه خرامان صفت مشبهه در صالنغان معناسنه پای خجالت لامیه در مجازا
پای در گل اولمق عجزدن و معلولیتدن کنایه‌در محصل بیت اسباب سکون و جمعیت
درونیه که نعمت صاحبلرینکدر یعنی انلره مخصوصدر بو سببی اولدر که هر کیجه
بر ضیجی پهلویه چکر و هر کون باشدن بکیتلک کسب ایدرلر یعنی کوزللرله یاتوب
قالقماغیله تازه جوان اولورلر انجلین صنم که صبح تابانک الی انک حسن و جمالنه
یورکی اوزره طوتارنته که یورکی صجخان کیمسه بویله ایدر بوندن دلدن سبنه
مراد ایدنلر معنای مقصوده واصل اولمامشلر داخی اول صنمک صباحتندن
و خرامان قامتندن سرو خرامانک خجالت ایاغی بالجمعه در رشکدن و حسددن
یعنی انک قامتی کبی خرامان اولمغدن خجالت چکوب حیرته قالمشدر که بیجوز عتاب بیجون
ادات خبر سین و تامعه ردد بیت بخون عزیزان فرو برده چنگ سر انگشتها
کرده عتاب رنگ باحرف صله خون عزیزان لامیه فروبرده ماضیدن قسم در
مفرد غایب فاعلی ضمیره راجع تختده ضمیردر فروبرده اسم مفعولدر دیین فاعلی
مفعولدن فرق ایلمزمش چنگ مفعول صریحی و بخون غیر صریحی چنکدن مراد پنجه
در بار مقلودر دین خطا ایلمش سر انگشتهارانک سکونیله بو مقلو اوجی کودده نک
مفعول اولی عتاب رنگ وصف ترکیبی و مفعول ثانیسی عتاب عینک ضمیله و نونک
تشدیدیله ایکده دیدکلوی بمشدر فارسیجه سنجد دیرلر محصل بیت عزیزلرک

یعنی عاشقلرك قاننه پنجه سنی باتورمش یعنی پنجه عاشق قتل ایتمش و برمقلر
اوجنی اول قاندن قزدروب عناب رنك ایلمش حاصلی برمقلرینك اوجینك
قزللغی حنادن دکلدر بلکه قتل ایله کلری عشاقك قاننك رنکی آمیز اولمش
محالست که با وجود حسن طلعت او کرد مناهی کردند و با قصه تباهی کتند که حرف
بیان با حرف مصاحبت وجود حسن طلعت اولامیه دربونده طلعت یوز معناسنه در
کرد مناهی کرد کافك عجمانك کسریله و رانك سکونیله اطراف معناسنه در مناهی منهیلر
جمعیدر یعنی شرع شریف نهی ایله دوکی معنالر حاصلی نامشروع ایشلر دیمکدر ب
کردند کلاف عجمانك فتحی و رانك سکونیله فعل مضارع جمع غایبدر چکزینه لردیمکدر
قصه تباهی مصدرك مفعولنه اضافتیدر تباه تانك فتحیله فاسد دیمکدر و یا
حرف مصدر فساد معناسنه محصول بیت محالدر که اول صنمك طلعتی وجودیله
اغنیا نامشروع ایشلر اطرافنده چکزینه لر و یا فساده قصد ایده لر بیت دلی که
حور بهشتی ربود و یغما کرد کی التفات کند بر بتان یغمایی دلی یا حرف وحدت
که حرف رابط صفت حور بهشتی بیانیه حور عربیده احورك و حوراء جمعیدر حمر آحمرك
حمرك و حمراء نك جمعی اولدیغی کبی لیکن عجم حور لفظینی مقام مفردده استعمال ایدر
بهشتی یا حرف نسبت ربود رانك فتحی و ضمیله فعل ماضی مفرد غایبدر دل بودك
مفعولی و یغما کردك بر حرف صله بتان یغمایی بیانیه یا حرف نسبت یغمایه منسوب
بتلر دیمکدر محصول بیت بر کوکلی که جنت حوری قپدی و یغما ایلدی یعنی
بر کوکل که جنت حوریه تعلق ایدوب اکا عاشق اولدیغی ایچون التفات ایدرمی
یغماجی محبوبلرینه یعنی جنت حوریسی کبی کوزللره مالك اولان کیمسه انلردن ادنا
قچان التفات ایدر بتان یغمایی دن مراد درویشی زنلر و مستعمل و غلانلر در
دیین فتی یاوه سویلمش بیت من کان بین یدیه ما اشتهی رطب یغنیه ثم لك
عن رجم العناقید من اسم موصول و کان تامه بین یدیه لامیه اوکنده دیمکدر
قدام معناسنه بو عبارتی بو معنایه استعمال ایدرلر و ما بونده مصدریه حینیه در

يعني دوام افاده ايدر اشتهي افتعال بابندن فعل ماضي مفرد متكلم غايبده ناقص
يابيدن فاعلي تحتنده موصوله راجع ضمير در رطب رانك ضمي وطانك فتحيله لفظا
مرفوع فاعل كان دريغنيه جمله فعليه اعرابدن محلي يوق صله موصوله در موصول
صله سيله اعرابدن محلا مرفوع مبتدا يعني فعل مضارع مفرد غايبده ناقص يايبه
وضمير بارز موصوله راجعدر ذلك محلا مرفوع فاعل يغنيه در ورطبه اشات
وجمله فعليه اعرابدن محلا مرفوع خبر مبتدا در كه موصول صله سيدر عن حرف
جر يعني فعلنه متعلق رجم عناقيه مصدرك مفعولنه اضافتيدر رجم طاش
اتمقه ديرلر عناقيد عنقودك جمعيدر لغتده اوزم صلقمي در اما بونده مراد خرما
صلقميدر محصول بيت بر كيمسه كه اوكنده اشتها ايله كجه تازه خرما اوله يعني كوكلي
استه كجه رطبه مالك اوله بوكه مالك اولمق يعني رطبه اكا استغنا ويره خرما
صلقملرينه طاش اتمقدن حاصلي حاضر وارايكن حاضر اولميه سعي ايلمكه نه احتياج
مصراع اولك معناسي شولكيمسه كه تازه خرما اشتها اتسه اول وقت اول نسنه انك
اوكنده اوله ديدي ومصراع ثانيسي بوكر كوره بيان ايليه معلوم دركه بيتك معناسنه
واصل اولماشدر اغلب تهي دستان دامن عصمت بمعصيت الاينه وكرسنگان نان ربا منه
اغلب اكثر ديمكدر تهي دستان اضافتي لاميه در تهي دست تانك فتحي وكسريله لغتده وصف
تركيبي اقسامنه ندر الي بوش ديمكدر وصف اليه معناسنه والف ونون ادات جمعدر اغلب
مبتدا والاينه خبري دامن مفعول صريحي وبمعصيت غير صريحي دامن عصمت بيانيه با
حرف مصاحبت معصيت كناه ديمكدر الاينه فعل مضارع جمع غايبه الايبدن ندن
وكرسنگان نان كرسنكان كاف عجمك ضمي ورانك كسري وسينك سكونيله اج كيمسه
لركه اولورلر كه ضرورت وزن ايچون راساكن وسين سكونيله اج كيمسه لركه اولورلركه
ضرورت وزن ايچون راساكن وسين مكسور اوقنور بونده مبتدا واقعدر اصلنده مبتدا
مقدردر اغلب لفظيده قرينه سابقه ده كي كبي وربانيد رانك فتحي وضميله فعل مضارع
جمع غايبه در ربايبدن وبودن دينلر خطا ايلمشلر نان مقدم مفعولي وجمله

فعلیه خبریه‌در معناسی قیارلر دیمکدر محصول نهی دستلی یعنی فقرانکه
اکثر عصمت انکسینی بولشه‌در لر یعنی کناه سببیله کنهکار و رسوا ایدرلر رواج
اولنلرک اکثری اتمک قیارلر حاصلی بیرض و وقارلرا ولورلر بیت چون
سگ درنده کوشت یافت نپرسد کین شتر صالحست یا خر دجال سگ
درنده بیانیه دالک فتح وکسری جایزدر و را مفتوح و تشدیده ضرورت وزن ایچون
درندیجی کلب دیمکدر سگ مبتدا و یافت خبری وکوشت کاف عجمک ضمه‌سیله
ات دیمکدر لحم معناسنه یا فتلک مقدم مفعولیدر بولدیجاق دیمکدر نپرسد فعل نفی
مستقبل مفرد صورماز دیمکدر مصراع ثانیه مرهونیدر کین اصلنده که این ایدی که
حرف بیان واین اشارتیدر کوشته شتر صالح لامیه یا حرف عطف خر دجال
لامیه دجال مسیح کذاب دیدکلری لعینک اسمیدر محصول بیت چونکه یرتیجی کلب
یعنی کلب عقور ات بولدیجاق صورماز که بو ات شتر صالحک اتمیدر یوقسه خر دجالک
اتمیدر یعنی حلال و حرام فرق ایلمز اچ اولان فقیرده بویله در که بیجاقه بولنجه حلال
وحرام دیمز البته بولدوغنی یرو نفسنی طیغان ایدر بیجه جماع حرامدن احتراز
ایلمز بسیار مستوران بعلت درویشی در عین فساد افتاده اند و عرض
ودین کرامی بباد زشت نامی داده اند مستوران دن مراد پرهیزکارلردر دین
کرامی بیانیه یا حرف صله باد زشت نامی بیانیه زشت نام وصف ترکیبیدر چرکین
ادلی دیمکدر و یا حرف مصدر عرض داده اندک مقدم مفعول صریحیدر
و بباد غیر صریحیدر محصول چوق مستورلر فقیرلک علتیله محض فساده
دوشمشلردر و عرض دین شرفینی زشت نامق یلنه ویرمشلردر یعنی حرامه
ارتکاب ایلمک سببیله عرض وقارینی هبایه ویرمشلردر بیت باکرسنکی
قوت پرهیز نماند افلاس عنان از کف تقوی بستاند یا حرف مصاحبت
کرسنه ضرورت وزن ایچون سابقا مذکور اولان کبیدر وکاف عجم های
رسمیدن بدلدر و یا حرف مصدر قوت پرهیز مصدرک فاعلنه و یا مفعولنه

اضافتیدر عنانه فعل نهی مستقبل مفرد غایب قالماز دیمکدر افلاس مصدردر
افعال بابندن مفلس و نقیر اولمق دیمکدر مبتدا واقعدر وستانه خبری
وعنان خزلت مفعول صریحی واز کف غیر صریحی کف تقوی لامیه در مجاز ابیتانه
فعل مستقبل مفرد غایب بای تاکید له الور دیمکدر محصول بیت تقرب اجلفله
پرهیز قالماز یعنی احلق پرهیزه مانعدر مفلسلک و نقیرلق تقوی الندن عنان
اختیاری الور حاصلی فقر تقوایه مانع در زیرا تقوی عناسز اولماز حالیکه من
این سخن بگفتم عنان طاقت درویش از دست تحمل برفت و تیغ زبان برکشید
واسب فصاحت در میدان وقاحت جهانید و بر من دوانید و گفت چندان
مبالغه در وصف ایشان کردی و سخنهای پریشان گفتی که وهم تصور کند که
زهر فاقه را تریاقند یا کلید خزینهٔ ارزاق حالی دیمکدر فی الحال دیمکدر
حرف بیان عنان طاقت درویش بیانیه ولامیه در دست تحمل بیانیه
تیغ زبان ده بویله در اسب فصاحت و میدان وقاحت ده بویله فصاحت
ومیدان وقاحت ده بویله در فصاحت و میدان وقاحت ده بویله در فصاحت سوق ایلمق
وقاحت ادبسزلک جهانید جیم عربک فتحیله فعل ماضیدر مفرد غایبدر جهانیدن
صچراتدی دیمکدر زهر فاقه بیانیه کلید خزینه ارزاق لامیه لردر کلید کاف عربک
فتحیله مفتاح معناسنه در محصول بیت فی الحال که بن کچن سوزلری سویلدم
درویشک طاقتی دیزکینی تحملی الندن کتدی یعنی سوزمه طاقت وتحمل کتورمدی
واوزمه دل قلجنی چکدی یعنی بنی دیکلمه باشلدی ورسوایلق اتنی وادبسزلک
میداننده صچراتدی یعنی رسوایلغه وادبسزلکه باشلدی و بنم اوزرمه یلتردی
ودیدی اغنیانک حقنده و وصفنده اول قدر مبالغه ایلدک واول دکلو انلر
ایچون پریشان سوزلر سویلدک که قوت وهمه تصور ایلر که فقر وفاقه زهرینه
تریاقلردر و یا فقرانک ذوقلری خزینه سنک مفتاحیدر مشتی و متکبر
ومغرور و نفور و مشتغل و نعمت مفتتن جاه و ثروت سخن نگویند الا بسفاهت

ونظر نکنند الا بکراهت علمارا بکدایی منسوب کنند وفقرارا به بیسر وپایی
معیوب کردانند بغرور مالی که دارند وعزت جاهی که پندارند برتر از همه
نشینند وخودرا بهتر از همه بینند نه آن درسر دارند که بکسی سر بر دارند
بیخبر از قول حکما که گفته اند هرکه بطاعت از دیگران کمست وبنعمت بیش بصورت
توانگرست وبمعنی درویش مشتی مشت میملک ضمی وشینک سکونیله بونده
اوچ معناسنه قلتدن کنایه در ومراد تحقیردر ویا حرف وحدت معجب اسم فاعلدر
اعجاب بابندن متکبر وخودبین معناسنه نفور فعل در فاعل معناسنه مبالغه
ایچون زیاده نفرت ایدیجی معناسنه مشتغل ما اسم فاعلک مفعولنه اضافتیدر
ماله مشغول دیمکدر مفتتن اسم مفعولدر افتعال بابندن جاهه اضافتی قایم
مقام فاعلنه اضافتیدر مفتون جاه دیمکدر ثروت ثانک و واوک فتحه لریله
ورانک سکونیله غنا معناسنه در مقابلی حلم دربه بی سروپایی با حرف مصاحبت
حرف صله دین غلط سویلمش بی سروپا شول کیمسه یه دیرلر که بی پروا کونوب
هیچ برکار وکسیله تقید ایلمیه کردانند بونده کنند معناسنه در با حرف مصاحبت
غرور مال لامیه ویا حرف وحدت که حرف رابط صفت عزت وجاه غرور مال
کبی در ویا حرف وحدت که کنه حرف رابط صفت نه آن که درسر دارند یعنی
باشلرنده انی طوتمازلر حاصلی باشلرنده اول هوا وسودا یوقدر دیمکدر که
حرف بیان بکسی با حرف صله ویا حرف وحدت سر بردارند لک مقدم مفعولیدر
یعنی برکیمسه یه التفات ایدوب باشین قالدرمزلر حاصلی تکبرلک کوسترلر محصول بیت
اغنیا دیدیکلری براوچ متکبر ومغرورلردر وخودبین ونفورلر مال ونعمته
مشتغل ومنصب ودولتک مفتتونلری سوز سویلمزلر الا کراهتله علمایی
دلیلجلکه منسوب ایدرلر یعنی کدالو دردیرلر وفقرایی بی سروپالقله معیوب ایدرلر
یعنی بربلوک باشی وایاغی بلورسیز بی پروا وبی کارکسب ایش سز وکوجسز
حریفلردر دیرلر بر مال غروریله که طوتارلر یعنی کندولرده اولان مالک غروری

سبیله

وبر منصب عزتیله که ظن ایدرلر که یعنی منصب عزیز وشرفنده دیو ظنی سببیله
مجلسده جمیع ناسدن یوقاری اوتورورلر وکندیلری یعنی جمعیتدن یکولك بیلوبن
وباشلوده اول غرور وتکبر یوقدر که کیمسه یه باشلرین قالدروب التفات ایده
قول حکمادن بیخبرلردر که دیمشلردر هر کیمسه که طاعتله ویا طاعتده غیرلردن
اکسکدر ونعمتله ویا نعمتده زیاده در صورتده غنیدر اما معناده فقیردر
بیت کر بی هنر بمال کند کبر بر حکیم کون خرش شمار اکر کاو عنبرست بمال با
حرف سبب کبر کافك کسریله تکبرلك معناسنه در کون خرش لامیه لردر کون کاف
عربك ضمیله و واصلیه ایله کوت دیمکدر دبر معناسنه کاه اولورکه واوی حذف
ایدوب کن دیرلر شین ضمیری هنره راجعدر شمار افعل امردر مخاطبکا و عنبر
لامیه در وبعضیلر دیدیلر که عنبردکن صغرندن حاصل اولور یعنی انك ترسندن
پس سوزك کوره در محصول بیت اکر هنرسز مال سببیله حکیم اوزره کبر وغرور
ایدرسه انی کون حرصای یعنی کون خرعد ایله اکر کاو عنبر ایسه ده یعنی انی احقر
ناسدن عد ایله اشرافدن عد ایلمه کفتم مذمت ایشان روا مدار که خداوند ان
کومنه کفت خطا کفتی که بنده درمند جه فایده که ابر آزارند هر کسی یعنی بارنده
وچشمه آفتابند وبر کسی یتی تابند وبر مرکب استطاعت سوارانند ونجی رانند
قدمی بهر خدا ننهند ودرمی بی من واذی ندهند ومالی بمشقت دراهم
آورند وبخست نکه دارند وبحسرت بکذارند وحکما کفته اند که سیم بخیل وقتی
از خاك بر آید که وی بخاك رود ابر آزار لامیه در آزار الغله والفسرودال
یونیه زایله بونده مارت ایی مراد دریس صولك کوزایی دیدی تاریخ جلالیه
نسبت سویلمشی کر بونده اول مراد دکلدر وتعمیم ایدوب بهارك صوایی وکوزك
صولك ایی وقیشی ایی دین اصابت ایلمامشی بارنه بونده یاغمورلر دیمکدر
متعدی معناسنه یعنی یغور یاغدرمزلر دیمکدر مراد کیمسه یه احسان ایلمزلر
دیمکدر تابند ده متعدیدر یعنی کیمسه اوزره بر توصالمازلر مرکب استطاعت

بنیاه محصول بیت دیدم کرا غنیانك منتنی روا کورمه زیرا کوم صاحبلریدر
دیدیکی خطا سویلدك که اقچه قوللرینه نه فایده که ازار بولوتیه لر وکیمسه
اوزرینه یغمازلر وکوشش چشمه سیه لر کیمسه اوزرینه ضیا ویرتوصالماز
لر وقدرت مرکبنه سوارلردر واشوب کمترلر یعنی کیمسه یه احسان ایلمزلر
خدا ایچون بر قدم قومازلر یعنی الله ایچون برادم ادملمزلر وبر اقچه کمسه یه
منتسز ویرمزلر وبیلع مشقتله مالی جمع ایدرلر وحسرتله صاقلرلر وحسرتله
کیدوب مالی بونده قورلر وحکما دیمشلر مال بخیل اول وقت یردن چیقار که
کندیسی یره کیر یعنی اولور بیت برنج وسعی کسی نعمتی بچنك آرد دکوکس آیه
وبی رنج وسعی بردارد برنج با حرف مصاحبت کسی یا حرف وحدت نعمتی یاسیه
بوریله در بچنك با حرف صله در آرد فعل مضارع مفرد غایبه آ ربه ندن کتوردر
دیمکدر آیه فعل مضارع مفرد غایب کلور دیمکدر برد ارد قلدررلر دیمکدر محصول بیت
رنج وسعیله یعنی زحمت ومشقتله برکیمسه بر نعمتی اله کتوردر واکا نصیب اولمایوب
غیری کیمسه کلور ورنج وسعیسز یعنی زحمت ومشقتسز قالدررر یعنی ورثه
بی رنج وزحمت الور کفتم بر بخل خدا وندان نعمت وقوف نیافته الا بعلت که ایی
ورنه هرکه طمع یکسو نهد کریم وبخیلش یکسان نماید محك داند که زرچیست
وکدا داند که ممسك کیست کفتا بتجربه آن میکویم که متعلقان بردر بدارند وغلیظان
شداد بر کمارند تا بار عزیزان ندهند ودست بر سینه صاحب تمیزان نهند وکویند
که کس در سرای نیست وبحقیقت کفته باشند برحرف استعلا بخل خداوندان
نعمت لامیه لردر ورنه واکردن محففه یوقسه دیمکدر طمع نهدك مفعولی اولیجق
ویکسو ثانیسی یکسان برابر دیمکدر نماید فعل مضارع مفرد غایب مبنی للمفعول
معناسنه کورینور دیمکدر محك میمك فتحی وکسریله اولمق جایزدر اسم التدر واسم
مکان اعتباریله ممسك اسم فاعلدر امفعال بابندن خسیس معناسنه بتجربه
ان با حرف مصاحبت واضافت لامیه در غلیظان شداد بیانیه شداد شدیدك

جمید

جمعیده محکم معناسنه برکمارنده کاف عجمك ضمیله نصب ایدرلر تا حرف تعلیل بار
عزیزان لامیه دربار بونده اجازت معناسنه در مخصوص ترکیب دیدم که اصحاب نعمتك
بخلنه وقوف بولمامشسن الا که الف علتیله والا هرکیمسه که طمعی بر جانبه قویه
یعنی ترك طمع ایلیه کریم وبخیل کابرابر کورینور محك بیلورکه کومش التون نه در وکه
بیلورکه ممسك کیمدر یعنی خسیسی کرکه ال بیلورکه انلره نسنه ویرمز درویش دیدی
اول تجربه ایله دیرم که متعلقاتی قپوده قورلار ومحکم غلیظلری قپولرنده نصب ایدرلر
لر یعنی قپوجی تعیین ایدرلر تا علمایی وصلحایه اجازت ویرمیه لر ایچری کیروب
بولشه لر وصاحب تمیزك کوکسنه ال قویه لر ودیه لر که اوده کیمسه یوقدر دیو
لیکن کوچك دیمش اولورلار بیت آنرا که عقل وهمت وتدبیر نیست خوش
کفتار پرده دار که کس در سرای نیست آنرا که را حرف تخصیص پرده دار قپوجیدر
کره عرب حاجب دیر مخصوص ترکیب اول کیمسه نك که عقل وهمت وتدبیری وفکری یوقدر
کوزل دیدی پرده دار که اوده کیمسه یوقدر یعنی بونلك کبی کیمسه لر یوق مثابه سنده در
کفتم بعذر آن که از دست متوقعان بجان آمده اند واز رقعه کدایان بفغان ومحال
عقلست که اکر ریك بیابان در شود چشم کدایان پر شود با حرف مصاحبت عذرات
لامیه در کر حرف بیان دست متوقعان لامیه در متوقع تفعل بابندن اسم فاعلدر امیدلی
دیمکدر والف ونون ادات جمعدر رقعه کدایان لامیه در بجان وبفغان باءلری
حرف صله در محال عقل لامیه که حرف بیان ریك بیابان لامیه ریك دانه کرجه له
وکاف عجمیله قم دیمکدر که عرب رمل دیر رانك فتحیله ومیمك سکونیله رمال بوندندر
در دالك ضمی ورای مشدده له اینجو دیمکدر لیکن را بونده ساکن اوقنور بر لفظنه
مشابه وموافق اولمغیچون چشم کدایان پر شود با حرف مصاحبت عذر آن لامیه در
که حرف بیان دست متوقعان لامیه در ومتوقع تفعل بابندن اسم فاعلدر امیدلی
دیمکدر پر اوله یعنی کوزلری طویا قناعتدن کنایتدر مخصوص ترکیب بن درویشه
دیدم متعلقان وغلاظ وشداد قپویه قودقلری انکیچوندر یعنی اول عذرله

درکه احسانلرینی امید ایدنلرک الندن جانه کلمشلر یعنی اول عذرله درکر احسانلرینی
امید ایدنلرک الندن جانه کلمشلر یعنی جاندن بیزار اولمشلر وجوارلر رقعه
سندن ناله وفغانه حاصلی دیلنجیلر الندن بیزار اولمشلر انوکیچون قبولرینه ادم قورلر
ومحال عقلدر که بیابانک ممی ایچنجو اولسه که کدالرک کوزنی طویا یعنی اغنیا هرکون
برجزینه اولشدرسه بونلره قناعت کلمز بیت دیدهٔ اهل طمع بنعمت دنیا پرشود
همچنان کرچاه بشبنم دیدهٔ اهل طمع لامیه لردر واهلک اضافتی بطنه در یعنی لامک
کسره سینی اشباعله اوقومق کرک که موزون اوله با حرف مصاحبت نعمت دنیا لامیه در
در نعمت تاسنک کسرینی اشباعله اوقمق کرک ناموزون سویلمشلر زیرا اشباعله
اوقومق بیتی ناموزون ایدر همچنانکه کافنی ساکن اوقومق کرک وزن ایچون دیلر
اصلا اوزاندن خبرلری یوغیمش چاه قویی با حرف مصاحبت شبنم چه معناسنه
درکه کیجه ایله یغار عرجبه ندادیرلر محصول بیت اهل طمعک دیده سی دنیا نعمتیله
پر اولماز یعنی طویماز چاه شبنمله پر اولمادوغی کبی یعنی بو محال اولدوغی کبی
اول دخی محالدر حاتم طایی که بیابان نشین بود اکر در شهر بودی از جوش کدایان
بیچاره کشتی وجامه بر تن او پاره محصول بیت حاتم طایی که صحرانشین ایدی اکر
شهرده اولیدی دیلنجیلر کثرتندن بیچاره ومضطرب اولوردی واوزرینده لباس
فقیرلکدن پاره پاره اولوردی کفتا من برحال ایشان رحمت میبرم کفتم نه که
برحال ایشان حسرت میخوری محصول بیت درویش دیدی بن انلرک حالنه
رحمت ایلدم یعنی حاللرینه ترحم ایلدم که نعمت دنیایه مالک اولدر وثواب کسب
ایلمزلر بن دیدم که اویله دکل بلکه انلرک مالینه حسرت یرسین یعنی حسرت چکرسین
مادرین کفتار وهر دو بهم کرفتار هر بیدقی که براندی بدفع ان بکوشیدمی وهر
شاهی که بخواندی بفرزین بپوشیدمی تا نقد کیسهٔ همت همه در باخت وتیر جعبه
حجت همه بینداخت بیدق شطرنجک الاتندن پیاده دن معربدر وبا حرف وحدت
که حرف رابط صفت براندی با حرف حکایه سعدی دیمکدر با حرف صله رفع

آن مصدرك مفعولنه اضافتیدر یا حرف تأکید کوشیده‌ی یا حرف حکایه دوردیردم

یعنی سعی ایدردم شاهی یا حرف وحدت مراد شاه دیمکدر کشت دیمکدر نشاهدن

مراد بونده کشت در کافك ضمیله عوام تحریف ایدوب کشت دیرلر کافك کسریله

دیمکدن تحریف عوام ایلمشدر زیرا عجم کافك کسریله اوقورلر نته که تتبع ایدن نه معلوم

در که حرف رابط صفت با حرف مصاحبت فرزین الات شطرنجدن بر معروفالتدر

بیوشیدی یا حرف حکایه بونده اورتردم دیمکدر تا حتی معناسنه در نقد کیسه

همت لامیه وبیانیه دردر حرف تأکید باخت اوینادی دیمکدر یعنی کیسه همتمه

هر نه وار ایسه نسنه قومیوب دوکتدی وتیرجیعه حجت لامیه وبیانیه دن جیعه

ترکش معناسنه در محصوص ترکیب بن درویشله بو کلماتدن ایلك وایکیمز بری بریمزله

قوشمار یعنی قارشمش ایلك هر بیتی که سوردیکی انلك دفعه سعی ایدردم

یعنی هر نه سویلرسه یعنی هر نه سوز که سویلردی انی موجه جوابله رد ایدوب قادر

وهر باب که کشت شاه دیردی انی فرزین ایله ستر ایدردم یعنی کلامنه هر بر حجت

وبرهان که سوق ایدردی انی قوی دلیللرله منع ودفع ایدردم تا کیم جمیع نقد کیسه

همتی دوکتدی یعنی سویلیجك سوزی قالمدی اوقونی جمیعا اتدی یعنی حجت

ودلیلی قالمدی حاصلی بنمله جهتلشمکه مجالی قالمدی قطعه هان تا سپر نفکنی

از حمله فصیح کو را جزان مبالغه استعار نیست هان ادات تنبیه در آکاه اول

غافل اولمه معناسنه بس حاضر باش دیمك مسامحه ایلمش در تا ادات تأکیددر بونکی

کبی یرلرده سپر قلقان دیمکدر نیفکنی فعل نفی مستقبل مفرد مخاطب بر قمیه سینه یمکلك

سپر مفعول صریحی واز حمله غیر صریحی حمله فصیح لامیه وبیانیه فصیحك حمله سندن

ویا فصیح حمله دن کور اصلنده که او ایدی حذف وایصال طریقیله حذف ایلدیلر

مبالغه مستعار بیانیه در محصوص ترکیب اکاه اول غافل اولمه قلقانك بر قمیه سین

سین یعنی عجز کوسترمیه سن سپر برقمق عجز کوسترمکدن کنایتدر فصیح کمسنه نك

هجوم وحمله سندن یعنی فصاحتله تکلم ایلینلك اوشمه زیرا انلك اول مبالغه

مستعاردن غرضي انسنه سي يوقدر يعني فصاحتله تكلمي طبيعي دكلدر نشانلمه طريقيله

درحضرت شيخك خطاب عام بندر بدر فته بر دين ورزد معرفت كه سخندان سجعكوي

برد رسلاح دارد وكس درحصار نيست ورزد اولك فتحي ورانك سكونيله فعل امر

مزدر مخاطبدر ورزد اولك فتحي ورانك سكونيله فعل امر مزدر مخاطبدر ورزيدن

سي ايلمك معناسنه دين مقدم مفعولي ومعرفت اكا معطوف كه حرف تعليل سخندان

وسجع كوي بيانيه ايكي وصف تركيبيدن مركبدر سخندان سوز سو يلجي وبيلمكدر

برد بر حرف صله قبوده ديمكدر قپو اوزرنده دين الحق سو يلمش سلاح سينك كسريله

التحريبدر تخصيصدر دينه ومعرفته سجي وكوشش ايله زيرا سجع كوي سخندان

قپوده يراق طوتارلر اما حصارده كيمسه يوق يعني سخندان وسجع كويي شول حصاره

بكزر كه قپوسنده التحرب اوله اما حصارده صواش اري اولميه يعني معرفتي كسبي

دكلدر مستعاردر حاصلي همان نشانله دراوته سي يوقدر ااه اوشمه زيرا شونددن

بوندن درمه چتمه درهب درسلاح داردك معناسي قلعه قپوسنده سلاحي واردر

دين ابي سدتصداق ايده مش زيرا بو كلامدن مراد تشبيه در يعني اغزي نشا

اولان ايچروسي خالي قپوسي براقلي حصاره بكزتمش عاقبة الامر ذليلش نماند

ذليلش كردم دست تعدي دراز كرد وبيهوده كفتن اغاز وسنت جاهلانست كه چون

بدليل ازخصم فرومانند سلسله خصومت بجنبانند چون ازربت تراش كه

حجت بايسر برنايد بجنك برخاست كر قال الله تعالى لئن لم تنته لارجمنكم دشنام

داد سقطش كفتم كريبانم دريد زنخدانش بكرفتم ذليلش ضمير دونيشه

راجعدر ذليلش ضميره يعني ادله توتيه ايله اكا غالب اولمغله اني خوار وحقير

ايلدم دست تعدي لاميه درمجازا تعدي تفعل بابندن مصدردر دالك كسري

يابي صيانت ايچوندرنته كه كتب مرفده مبيندر دراز كو اوزاتدي ديمكدر

يعني بكال اوزاتدي معناسي خصومته شروع ايلدي دين بدسو يلمش

منه سنده تعدي تجاوز معناسنه در اما خصومت معناسنه استعمال اولنور

نله

دیمک

دیبن افترا ایلمش زیرا درازکوی بو استعماله مانعدر بیهوده کفتن آغاز یعنی آغاز کرد
دیمکدر بیهوده زایده و باطل معناسنه در بعض شراح یالین تربت یحیی پیغمبر علیه
السلام حکایه سنده دماغ بیهوده پخت باطل خیال بست بیهوده دوغنه بیهوده
هرزه و باطل معناسنه دردیمش و بونده بیهوده هرزه معناسنه دردیمش زیرا هرزه
باطل معناسنه درو بعض شارح هرزه نك معناسنه واصل اولمادوغندن حدیث
بیرون هرزه سوزلو سویلمش نته که دائما عادتی بویله در سنت بونده سیرت و عادت
معناسنه در جاهلانه اضافت لامیه در بعض نسخه ده واو یرینه که سنت
واقعدر واو حرف حال و که حرف تعلیل اولور که حرف بیان و چون حرف تعلیل
بدلیل با حرف مصاحبت و با حرف ظرف دلیلله و یا دلیلده دیمکدر فرومانند
عاجز قالور معناسنه زیرا مانعدن قالمقدر و فرومانده عاجز قالمقدر سلسله
خصومت بیانیه در بجنبانه دپرلو یعنی خصومت ایدرلو چون ادات تشبیه آزر
زای معجمه و رای مهمله ایله ابراهیم پیغمبرك علیه السلام آتاسنك آدیدر تراشه
اضافتی بیانیه در بت تراش وصف ترکیبیدر تراشنده نه بت یونجی دیمکدر
یعنی فنی و صنعتی بت تراشلق ایمش نته کم بعض تواریخده مثبتدر که آنلك زماننده
آنلك کبی بیت یونار یوغیدی اکر انسان شکلنده و اکر بعض حیوان شکلنده که حرف
بیان بحجت با حرف ظرف و با حرف مصاحبت با بسر با حرف مصاحبت تقدیری با بسرش
دیمکدر حذف و ایصال ایلدی برنیامدی چیقشامدی یعنی مجتلهشمدی حاصلی
احتجاجده غلبه ایده مدی جنکه قالقدی یعنی او غلبله جنکه مباشر اولدی
نته که کلام شریفده بیورر   أراغب أنت عن آلهتي يا إبراهيم لئن لم تنته لأرجمنك
واهجرني مليا   دشنام داد سقطش کفتم   کو بیانم دریه زنخدانش کرفتم
همزه حرف استفهام استفهام راغب اسم فاعلدر علم بابندن عن حرفیله استعمال اولنسه
اعراض معناسنه در انت ضمیر مرفوع متصل محلا مرفوع فاعل راغبدر عن حرف
راغبه متعلقدر الهه الهك جمعیدر بونده اصنام مراد در یا ضمیر متکلم محلا مجرور

مضاف الیه در بنم معبودلرم دن دیمکدر یا حرف ندا ابراهیم منادی لئن لام حرف
موطئه قسم ان حرف شرط لم تنته فعل جحد مطلق حرف شرط معناسنی استقباله
نقل ایلمشدر لئن لم تنته جمله شرطیه لارجمنك لام حرف جواب قسم ارجم فعل
مضارع متکلم وحده در رجمدن بونده مراد شتم وذم در شیطان رجیم بوندندر یعنی
لعنله مرجی معناسنه وبعضلر دیدیلرکه مراد رجمدن طاش اتمقدر زیرا رجمك
معناسی رمی بالرجام در دیمشلردر انك کسریله رجمه نك جمعیدر همزه ولمزه وزنی
اوزره یعنی سنی طاشلرله اوروم یا اولسین ویا بندن قچاسین ونون مثقله حرف
تأکید وکاف ضمیر منصوب متصل مفعولیدر والله البته سنی رجم ایدرم دیمکدر واهجرنی
تقدیرنده ملیا زمانا طویلا دیمکدر ظرف زمانلغله منصوبدر محصل ترکیب عاقبة
الامر درویشلك اثبات مدعا ایچون دلیلی قالمدی انی غلبه سببیله ذلیل وحقیر
ایلدم تعدیتی الینی بکا اوزاتدی یعنی بنی اوردی دخی باطل سوزلر ایلمکه باشلدی
وجاهللرك رسم وعادتیدرکه چون دلیلله خصمدن عاجز قالورلر زبون اولهلر
خصومت ایلمکه باشلرلر ازریت تراش کبی کرهجه جاجه اوغلیله چیقشامدی
جنکدر قالقدی یعنی اوغلیله صواشه باشلدی یعنی حضرت ابراهیم انی بته طمعندن
نهی ایدوب خدانك عبادتنه دعوت ایلدیسه دیدی یا ابراهیم سن بنم معبودلرمدن
اعراض می ایدرسین واللهی که بو اعراضدن منتهی اولمزسك یعنی بوندن بغلنوب
منتهی اولمزسك البته سنی رجم ایدرم یادیلله یا طاشله تا کیم یا اولهسین ویابندن
قچهسین ایرلهسین وبنی ترك ایله بنجه زمان سنی کورمیهیم درویش بکا
سوکدی بنده اکا نامعقول سوز سویلدم اولدم یقه یی یرتدی بنده صقلنه یاپشدم حاصلی
دوکشمکه باشلدی قطعه اودرمن ومن دروقناده خلق ازیجی مادوان
وضدان ایکی یرده درحرف ادات صله در قتاده اکثر نسخهده هایدره سمیله
واقعدر وبعضنده قتادیم واقعدر لیکن اندنده مراد بودر دوشهلك دیمکدر
اومبتدا وقتاده خبریدر وخلق مبتدای ثانی بی مالامیه دوان صفت

مشبّهه دردر ویدندن یلملك معناسنه وخندان خنده یدن صفت مشبهه دن خبر مبتدا

مقدر شه نند ویا بودند اولور محصول بیت اول درویش بکا وبن اکا دوشدك یعنی

بری برمزله چکشه وصواشه دوشدك خلق بیزم اردمزجه یلکن وکولکن اولدیلر

یعنی یلرك وکولرك اردمزده دوشدیلر انکشت تعجب جهانی ازکفت وشنیده

مابدندان انکشت تعجب بیانیه ویا لامیه در مجازا جهانی یا حرف نسبت جهان خلقی

دیمکدر کفت وشنید اسم مصدردر دوعیه واشتمه معناسنه کفتن وشنیدن

معناسنه مصدردر دیین خطا ایلمش مایه اضافتی لامیه در ویا حرف ظرف دندان

دیش دیمکدر محصول بیت جهان خلقنك تعجب برمغی بزم دیمه مزدن واشتمه

مزدن دیشنده ایدی یعنی تعجب ایدوب بارمقلرین ایصررلردی نته کم مقام تعجبده

عادتدر بارمغی دیشه المق ایصرمق معناسنه در القصه مرافعه این سخن بپیش

قاضی بردیم وبحکومت عدل راضی شدیم حاکم مسلمانان مصلحتی بجوید

ودرمیان توانکران ودرویشان فرقی بکوید قاضی چون هیات مابدید ومنطق

مابشنید سر بجیب تفکر فرو برد بعد از تأمل بسیار سر بر آورد وکفت ای آنکه توانکران

را ثنا کفتی وبر درویشان جفا روا داشتی بدان که هر جا که کلست خارست وبا خمر خمارست

وبرسر کنج مارو انجا که در شهوارست نهنك مردم خارست لذت عیش دنیارا

لدغه اجل در پیست ونعیم بهشت را دیوار مکاره در پیش القصه محصل کلام

مرافعه این سخن مصدرك مفعولنه اضافتیدر وبردیملك مقدم مفعول اولی وپیش

قاضی ثانیسی مرافعه ایکی خصم دعوا ایله حاکم قتنه وارمغه دیرلر مفاعله بابندن

مصدردر با حرف صله حکومت مصدر حکم معناسنه عدله اضافتی لامیه در وعدل

بونده عادل معناسنه در بعض نسخه ده قاضی عدل اضافتی لامیه در وعدل

واقعدر راضی شدیملك مفعول صریحی وبحکومت غیر صریحی تا حرف تعلیل

حاکم مسلمانان لامیه مصلحتی بجویدك مقدم مفعولیدر ویا حرف وحدت ویا حرف

تنکیر فرق بکوییدك مفعول صریحی ودرمیان غیر صریحی قاضی مبتدا چون ادات

تعليل هيئات مالاميه وبه يدك مقدم مفعولي ومنطق مالاميه در وبشنيدك
مقدم مفعوليدر منطق مصدر ميميدر نطق معناسنه بونده مراد حاصل بالمصدر دركه
كلامدر با حرف صله جيب تعلقي لاميه در مجاز اسرفرو وبردك مفعول صريحي وبجيب
غير صريحي وجملهٔ فعليه جواب تعليلدر وتعليل جوابيله ضربتدر در رفته بس
فرو بردنك كبي برلرده تاكيد افاده ايدر اكرچه في الجمله اشغالق معناسنه دلالت
ايدر تامل بسيار مصدرك فاعلنه اضافتيدر سر براوردك مفعول بهي وبعد مفعول
فيهي براورد قال الله دي ديمكدر اي عرف ندان كه تقديري ان كس كه در توانكي
نركفتيدم مفعول اولي وثانيسي وجفا نا شيتنك مفعول اقل صريحي ورواداشتي
وبر درويشان غير صريحي داشتي فعل ماضي مفرد مخاطب در تشهوار بيانيه غايتله
ابي وآري يعني صافي وابري انجو يعني بيوك وشاهانه ديمكدر حاصلي پادشاهه
لايق انجو نهنك ومردم خوار نهنك تمساح ديمكدر كه نيل دكزنده چوق اولور
ليكن انجو اولان دكزده تمساح اولمقده نظر وار مكر كم كلام ادعايي اوله مردم
خوار وصف تركيبيدر لذت عيش دنيا لاميه لردر ور احرف تخصيص لدغه اجل
لاميه در مجاز الدغه لامك فتحي ودالك سكونيله اصلنده عقرب صوقمه يه
ديرلر پس مصدر معناسنه وبرنلر اصابت ايلمامشلر زيرا مصدري لدغ وتلداغ كلور
نعيم بهشت لاميه ور احرف تخصيص ديوار مكار مكاره بيانيه در مكاره مكروهلك
جمعيدر بو كلام حديث شريفه تلميحدر قال النبي عليه السلام حفت الجنة
بالمكاره والنار بالشهوات حفت فعل ماضي مفرد مؤنث غايبه مبني للمفعول
قاپلندي ديمكدر احاطه دن عبارتدر تزيين اولندي دين خطا سويلمش
يعني جنت زحمت ومشقتله قاپلندي حاصلي جنته داخل اولمق ابستين تكاليف
شرعيه احتيار ايلملك كرك محتوي حاصل كلام بو سنك يعني اغنيا ايله
فقرا بيننده تشخيص وتمييز ايلمك سوزيني قاضي فتنه ايلتدك يعني بو مدعايي
قاضي يه عرض ايلدك وقاضي عادلك حكومتنه راضي اولدق تا كيم مسلمانلرك

بي

حاکی بو مصلحت ارباب بوله واغنیا ایله فقرا بیننده بر فرق تمییز سویلیه قاضی
چونکم درویشله بیزم هیأت وشکلمزی کوردی وکلاممزی ایشتدی باشنی تنکه
یاقه سنه ایلتدی وچوق فکردن صکره باشنی قالدردی ودیدی ای شول
کیمسه که اغنیایه ثنا سویلدک یعنی دعا وثنالرینه مشغول سین ودرویشلره
جفایی جایز کوردک یعنی درویشلری ذم وقدح ایدرسین سن بیله هر نه یرده که
کل واردر البته دیکن واردر وهر یرده که خمر وار خمار واردر البته خمر خمار ویرر ونه یرده که
دفینه واردر البته انی بکلر مار واردر زیرا دفینه قرق ییله نصکره اژدر متصرف ایدر دیرلر
وشول یرده که در شهوار واردر نهنگ مردم خوار واردر یعنی هر شی ضدندن خالی دکل
دنیا دیرلکی لذتنک اجل صوقنه‌سی اردنه‌در یعنی حیاته نصکره ممات ضروریدر
وجنت نعمتلرینک دیوار مکاره اوکنده‌در یعنی جنته داخل اولمغه اول نیجه زحمت ومشقت
چکملک کرک دیوار مکارهدن مراد موانع شدیده دیمکدر بیت جور دشمن چه
کند کر نکشد طالب دوست کنج ومار وکل وخار وغم وشادی بهمند مصراع اول
قلبه محمولدر تقدیری طالب دوست کر نکشد جور دشمن چه کند نکشدنک فاعلی
طالب دوستدر وجور دشمن مفعولیدر جور دشمن لامیه طالب دوست اسم فاعلک
مفعولنه اضافتیدر بهمند نون ودال استلزم ادات جمعیه‌در مصحوب دوستک طالبی
یعنی دوسته طالب اکی دوشمنک جورنی چکمز ایسه نه ایلر یعنی نیه قادردر والندن
نه کلور البته چکملک لازمدر مصراع ثانی مقام تعلیلده‌در زیرا دفینه ایله ماریله
دکل وخار بیله در وغم ایله شادیلق بیله نظر نکنی در بستان کر بید مشکست وچوب
خشک همچنان در زمره توانکران شاکرند وکفور ودر حلقه درویشان صابرند
وضجور نکیی فعل نفی استقبال مفرد مخاطب استفهامی متضمن نظر ایلمزمیسین
دیمکدر در حرف صله بستان واوسز استعمال ایدر وعجم واو ایله که حرف بیان
بید مشکک لامیه در بید سکونیله در عربجه خلاف دیرلر اما بید مشک قواق
جنسندن بر نوعدر که کوزل قوقوسی وار چوب خشک بیانیه در زمره توانکران

ده بویله در کفور فعول فاعل معناسنه در کران نعمت معناسنه در حرف ظرف در ایکی
برده بیله خلقهٔ درویشان بیاتیه تغنتن بیوروب انده زمره دیدی و بونده خلقه
صبور ده فعول فاعل معناسنه در مقابل صبور در صبردن مشتق کوکل طارلغی معناسنه
محصل ترکیب بستانه نظر ایلمز میسین که انده بیه مشلکده و چوب خشکده وارکنه
بونلر اغنیاده بولنمقله شاکرده وار کران نعمتده و خلقهٔ درویشانده صبورده واردی
ضجورده یعنی فقره تحمل ایلمیوب اظهار عجز و ضجرت کوستررلر بیت اکر ژاله هر قطره در شدی
چو خرمهره بازار ازو پر شدی ژاله بونده چه معناسنه در که کیجه یغار قطره یا حرف
وحدت و همزه حرف توسل همزه حرف وحدتدر دیین غلط سویلمش در تخفیف
ایله در ضرورت وزن و قافیه ایچون جوادات تشبیه خرمهره اشلک بونجوغنه
دیرلر ازو اصلنده ازاو ایدی حذف و ایصال ایله ازو اولدی او ضمیری ذرّه راجعدر
محصل بیت اکرچه نعلی هر بر قطره سی لؤلؤ اولیدی خرمهره کبی بازاراندن طوپطلو اولوردی
کثرتندن قیمتدن حصه بودر که نه هر بر غنی سخی و کریمدر و نه هر بر درویش
توکل و قناعتدر مقربان حضرت حق جل و علا توانکرانندن درویش سیرت و درویشانه
توانکری همت مهین توانکرانست که غم درویشان بخورد و بهین درویشان آنکه کم
توانکران نکیرد قال الله تعالی ومن یتوکل علی الله فهو حسبه مقربان حضرت حق
لامیه و بیانیه در و مبتدا توانکران خبری درویش سیرت وصف ترکیبیدر درویشا
توانکرانه معطوف توانکران همت وصف ترکیبی صفت درویشانه در مهین توانکران
لامیه در مه میمک کسریله و هاء اصلیه ایله اولور دیمکدر بزرک معناسنه و یا
حرف نسبت و نون حرف تأکید اولوبه منسوب دیمکدر معنای لازمیسی اولور اقدر
بونده مبتدا واقعدر انست خبری که حرف بیان غم درویشان لامیه و مبتدا بخوردن
فعل مضارع مفرد غایب خبر مبتدادر درویشلرک غمینی یه دیمکدر و بهین درویشان
لامیه بهین مهینه معطوف بانک کسریله و هاء اصلیه ایله یک دیمکدر
و یا و نون سابق کبی آنکه تقدیری انست که در کم توانکران لامیه در کم کاف عربک

ضمي وميم مفتوحه ايله عربيده ديمكدر استين معناسنه غم درويشان بخوردك مقدم
مفعولي اولهرق يعني كبي كم توانكران نكيردك مقدم مفعوليدر بعض نسخه ده كم
توانكران كيرم واقعدر كم لغتده اكسك معناسنه در اما بونك كبي يرلرده تركدن كنايه‌در
معناسي اغنيايي ترك طوته يعني اكابري ترك ايليه حاصل كلام دنيا ايچون انلره
عرض حاجت واظهار عجز ايليميه بلكه توكل وقناعتي پيشه ايده‌يه كه كلام شريف
بيوردر من اسم شرط يتوكل تفعل بابندن فعل مضارع مفرد مذكر غايب شرط على الله
جار مجرور فعل شرطه متعلقدر فهو فا جواب شرطيه داخله هو ضمير مرفوع منفصل
محلا مرفوع مبتدا حسبه لفظا مرفوع خبر مبتدا وجمله اسميه جواب شرط حسب
حانك فتحي وسينك سكونيله اسماي افعالدندر كافي معناسنه محصل تركيب
قاضي بيوردكه حضرت خدانك مقربلري درويش سيرتلي اغنيادر واغنيا همتلي
درويشلردر حاصلي خدانك مقبوللري ايكي طايفه‌در برسي صورتا غني وسيرتا
درويش اولنلر وبرسي صورتا درويش وسيرت وهمتده غني اولنلر اغنيانك
اولوره‌جي اولدركه غم درويشاني يه يعني انلرك رعايتله مقيد اوله ودرويشلرك
ايوركي اولدركه اغنيانك آستني ابرام والحاحله طوتميه يعني انلردن برنسنه
ديلميه ويا اغنيايي كليا ترك ايليوب انلره عرض حاجت واظهار فقر ايليميه
نته كه خدا بيورر هر كيمسه كه خدايه توكل ايليه الله اكا كافيدر غيره احتياج
ايتدرمز پس روي عتاب از من بدرويش كرد وكفت اي كه كفتي توانكران
مشتغل اند ساهي اند ومست ملاهي نعم طايفه چنين كه كفتي هستند
قاصر همت وكافر نعمت ببرند وبنهند ونخورند ونه هند اكر بمثل باران نبارد
ويا جهان طوفان برابرد باعتماد مكنت خويش ار محنت درويش نپرسند واز
خداي تعالى نترسند وكويند پس انده تصكره ديمكدر روي عتاب
لاميه مجازا بدرويش يا حرف صله اي كه تقديري اي انكه در حذف ايصال
واقع اولدي مشتغل مناهي اسم فاعلك مفعولنه اضافتيدر مست ملاهي

لامیه مناهی شریعت نهی ایلدوکی امور در بعض نسخه ده مناهی یرینه تباهی
واقعدر باطل وفاسد ایشلر معناسنه وملاهی لهولك جمعیدر بازی دیمکدر
یعنی اویون نعم نونك وعینك فتحه لریله حرف تصدیقدر طائفه یا حرف وحدت
وهمزه حرف توسل همزه وحدت ایچوندر دیین غلط سویلدی قاصر همت
وکافر نعمت وصف ترکیبیلردر اضافتلری ینجویز ایدنلر قاصر همتلر ایمش
بیرند فعل مضارع جمع غایب ایلدر یعنی مالی بزهنده کنه منکودکبی قورلر
یعنی صقلرلر دیمکدر نخورند فعل نفی استقبال جمع غایب ییمزلر دیمکدر بعض
نسخه ده بایله دوشمش بخورند کنه یلو یرلر معناسنه ندر هند سابق کبیدر ویرمز
یعنی خیراته صرف ایلمزلر دیمکدر بمثل مثلا معناسنه دربنارد فعل نفی مستقبل
مفرد غایب یغمیازدیمکدر جهان برادرك مقدم مفعولیدر طوفان مبتدا برادرك
خبری طوفان چوق یغمور وچوق صوکه قیلمادك برقومیه برارد فعل مضارع
مفرد غایب احاطه ایلیه یعنی قپلیه با حرف مصاحبت اعتماد مصدردر افعال
بابندن طایانمق وسویکمنك مکنت قدرت معناسنه مصدردر لیکن ثلاثیدن
فعلی مستعمل دکلدر خویش واو رسمیله کندو دیمکدر اعتماد مکنت مصدرك
مفعولنه اضافتیدر وخویشه اضافت لامیه محنت درویش لامیه نترسند
فعل نفی استقبال جمع غایب صورمزلر نترسنده بویله درقورقمزلر دیمکدر
محصول ترکیب پس عتاب یوزینی بندن درویشه ایلدکی بو سوز اول معنایه اشارت
ایدرکه قاضی بشیخی اغنیایی مطلقا درویشان اوزره ترجیح ایلدوکنه یعنی
ایلدوکیچون تخطئه ایلمش اوله قدر یعنی کلام عتاب امیزینی بندن درویشه
صرف ایلدی ودیدی ای شول کیمسه که دیدك اغنیا مشتغل بتا هیلو دروست
ملاهی یعنی لهو ولعب مستکریدر کرچك بونلردن بو طائفه دیدر وکلامکبیدر
قاصر همت وکافر نعمت یعنی همتسز وکفران دورلر مالی ایلدلر وخزینه لرینه قورلر
دویمزلر وخیراته صرف ایدوب کیمسه یه ویرمزلر ویاکندولری ییرلر اما کیمسه یه ویرمزلر

اکر مثلا یاران یغموب عالم قحط اولورسه و سربسر جهانی طوفان قپلرسه کنه لرک
قدرتلرینه اعتمادله درویشلك محنت وعذابندن صورمزلر وخدادن هیچ قورقمزلر

بیت کر از نیستی دیکری شد هلاك مرا هست بط را ز طوفان چه باك نیستی
یا حرف مصدر دیکری یا حرف وحدت مرا ابنم دیمکدر را حرف تخصیصدر بط
بانك فتحیله قاز معناسنه در اصلنده مشدد در لکن عجم تخفیف ایدر را حرف
تخصیص ویاك ادات مفعول قازك ویا قازه دیمکدر باك بای عربیله ایمنمك
وقورقمق دیمکدر کرچه مبالات دیرلر مختصر مذکوردر یرکه اکی بو قلقدن
برغیری کیمسه هلاك اولدیسه بنم وار در قازك طوفاندن نه باکی وار زیرا
غرق اولمازیعنی کنه لرك مال ومنالنه اعتماد ایدرلر بویله دیرلر اما فقرا جانبنه
التفاتلری یوقدر بیت وراکبات نیاق فی هوادجها لم یلتفتن الی من
غاص فی الکثب واو حرف رب در تقدیری رب نساء راکبات در راکبات راکبه
جمعیدر اسم فاعل جمع مؤنثدر موصوفه اعتماد ایلدوکیچون عمل ایلمشدر نیاق
ناقه نك جمعیدر دیشی دوه لره دیرلر لفظا منصوب مفعولیدر راکباتك فی هوادجها
جار مع مجرور جمله ظرفیه حالدر نیاقدن که مفعول راکباتدر هوادج هودج
جمعیدر بر نوع محفه در که دوه نك اوزرینه بورینی اورلر انجق اوسیتی اورتلی اولور
عورتلر ایچون مخصوصدرلر ایچون ایچنه اوتورمازمکه خلقه عرفاته چیقدقده
قیزلری وکلنلری هودجلرله چیقاررلر ایلینلر بیلورلر ضمیر مؤنث راکباته راجعدر
ایکی فصیح لغتك برسیدر اوزره یعنی هوادجها وهوادجهن لغتدر النساء فعلت
وفعلن کبی نهایتی بونده ها اولور انجق ضرورت وزن ایچون لم یلتفتن فعل جحد
مطلق جمع مؤنث غایبه التفات ایلمه یلر دیمکدر جواب رب در الی من غاص
حرف جر فعل جحده متعلق من محلا مجرور اسم موصول غاص فعل ماضی مفرد مذکر
غایب اجوف واوی طالدی یادی دیمکدر غوصدن مشتقدر اکثر صویه طالمقده استعمال
ایدرلر غواص بوندندر فی الکثب فی غاصه یه متعلقدر کثب کافك وثاث

مثلثك ضمه لريله كيشلك جمعيدر سروسروك جمعي اولدوغي كبي جوقلغنه ديرلر
محصول بيت ناقه لر ايله راكب جوق نسا اول ناقه لرانلرك هودجلري التنده
اولدقلري حالده اول نسا التفات ايلمديلر قمله طالوب بتان كيمسه يه يعني دوه
لره بنن خاتونلر حاصلي دوه اوزره هودجلره راكب اولان خاتونلر تمه بته كيدن
پياده لره التفات ايلمديلر ديمكدر بو بيت ما قبليني توضيح وتنوير طريقيله كلمشدر
بيت دونان چو گليم خويش بيرون بردند كوينده چه غم گرهمه عالم مردند دونان
جمع دوندر الف ونون ادات جمعيدر چو حرف تعليل گليم خويش لاميه وبردندك
مفعول اولي وبيرون ثانيسي كوينده جواب تعليلدر محصول بيت الچقلر چونكه كندي
گليمني صودن قورتارديلر يعني محنت وبلاي دنيادن خلاص بولديلر ديرلركه نه غم اگر
جميع عالم اولديسه حاصلي همان كندي نفس خبيثني تدارك ايدوب قايرلر غيريله هيچ
مقيد اولمازلر اما ايولر كندي نفسني قايردوغي كبي ساير خلقيده قايورلركه سايري
نفسندن تقديم ايدرلر نته كه كتابلرده بعض كيمسه لردن نقل ايدرلر قومي برين
صفت كر بيان كردم وطايفه ديگر خوان نعم نهاده وصلاي كرم درداده وميان بخدمت
بسته وابرو بتواضع كشاده طالب نامند ومغفرت وصاحب دنيا وآخرت قومي يا
حرف وحدت وطائفه ديگر بيانيه يا حرف وحدت وهمزه حرف توسل همزه حرف وحدتدر
ديين غلط سويلمش خوان نعمت لاميه در زيرا خوان سفره ونعم طعاملر معناسنه
اگرچه نعم جمع نعمتدر وطعامدن اعم خواني طعام معناسنه اخذ ايلين بيلمزايمش
صلاي كرم لاميه در حرف تاكيد داده ويرمش يعني احسان وكرمني عام ايلمشلر
وعلما وفقرانك خدمتنه بل بغلمشلر ابرو همزه نك فتحي ويانك سكوني وواو اصليه
ايله قاش معناسنه در كشاده نك مفعول صريحي وبتواضع غير صريحي طالب نام اسم
فاعلك مفعولنه اضافتيدر نون ودال استك جمعيدر محصول بيت قاضي ديركه بر قوم
بو صفت اوزره دركه بيان ايلدم وبر طايفه داخي نعمتلر سفره سيني دوشمشلر وكرم واحسان
صلاسيني ويرمش يعني كرم واحسانني تعميم ايلمش وتواضعله قاشين اچمش يعني گرمش

يعني يوزن كوزن بو رشه روب اضطرابن قاشين چيماز بلكه لطف ايلمكدن حظ ايلر
ابي نامك طالبلريدر يعني ايلكله كلمغه طالبلردر تاكيم ذكر خير مغفرتلرينه سبب اوله
وصاحب دنيا واخرتلردر يعني هم دنياده خيرله مذكورلردر وهم اخرتده يعني اولدكلرندن
صكره خيرايله اكيلور چون بنده كان حضرت پادشاه عالم مؤيد من عند الله مظفر
ومنصور علي الاعداي مالك ازمه الانام حامي ثغور الاسلام وارث ملك سليمان
اعدل ملوك الزمان مظفر الدين ابو بكر سعد ادام الله ايامه ونصر اعلامه ظاهر
بودركه بو القابك ذكري قاضي جانبنه نه چون ادات تشبيه بنده كان حضرت پادشاه
لاميه لردر بنده كان شهزاده پادشاه ملازمتنده اولان اكابردر عالمه اضافتي لاميه
دربعض نسخه ده عالم يرينه عادل واقعدر مؤيد تفعيل بابندن اسم مفعولدر
بونده غالب معناسنه در منصورده معروف علي الاعداء مظفر ومنصوره متعلقدر علي
سبيل البدل مالك ازمه الانام مالكك ازمه يه اضافتي اسم فاعلك مفعولنه
اضافتيدر ازمه زمامك جمعيدر انامه اضافتي لاميه در انام معرف باللام اولمغله
ازمه يه تالي ازمه در اومنجلك لازمدر كل قتده بر زمام اولدي ديدكي انام خلق معناسنه
حامي ثغور الاسلام حامي حافظ معناسنه در حمايتدن حامينك ثغوره اضافتي اسم
فاعلك مفعولنه در تركيب عربي اعتبار اولنسه حامينك ياسي ساكن اوتنوين تلفظ اولنور
اما فارسي اعتبار اولنسه مكسور اوتنوين ثغور ثغرك جمعيدر دوشمندن خوف اولنه
جق يرديمكدر وارث ملك سليمان سابق كبي در اضافتيده واعرابده اعدل ملوك
الزمان لاميه لردر اعدل اسم تفضيل مظفر الدين پادشاهلك لقبيدر وابو بكر كنيتي
تقديري ابو بكر بن سعددر ادام فعل ماضي مفرد مذكر غائبدر افعال بابندن مقام دعاده
واقعدر الله لفظا مرفوع فاعلي وايام لفظا منصوب مفعولي ونصر اعلامه بوده اوله
قرينه وسابقه كبي در اعلام علمك جمعيدر سنجاق ديمكدر محصول كتب بودركه ايلدكوز
محاضرات اغنيا پادشاه زمانك بنده لري كبي در يعني پادشاه عالمك احيا واكا
بر يحالنه كوره اغنيا كبي اصحاب كهف وكرم مدركه اول پادشاه مؤيد من عند الله در

دخي اعداسي اوزرينه مظفر ومنصور در جميع خلقك زمانلرينك مالكيدر يعني
جميع خلايق اكا مطيعدر اسلام دربنه لرينك وسرحدلرينك حافظيدر يعني دشمن
كلمجك يرلري حفظ وحراست ايدر سليمان ملكنك يعني تختنك وارثيدر نته كه ديباجه‌ده
مفصل بيان اولندي وجهي بيدي زمان پادشاهلرينك عادلرينك اكملي كبيدر مذكور القاب
ايله ملقب ومرقوم اوصافله موصوف مظفر الدين ابو بكر سعد در ادام الله تعالى ايامه
ايامني دايم ايلسون يعني عمريني ودولت وسعادتيني باقي وثابت ايلسون وسبحانه
منظور ومظفر ايلسون هر نه جانبه توجه ايدوب حركت ايدرسه قطعه پسر مجاي
پسر هركز اين كرم نكند كه دست جود تو با خاندان ادم كرد پسر مبتدا با حرف
صله جاي بونلك كبي يرلرده تحسين لفظ وتكميل وزن ايچون كلور وجاي ذكر حق
معناسنه اوله ويسره اضافتي لاميه اوله نكنند ك بجاي پسر مفعول غير صريحي در
واين كرم صريحي وجمله فعليه خبر مبتدا در كه حرف بيانا ويا رابط صنعت دست جود
لاميه در مجاز او مبتدا وتو يه اضافت لاميه در با حرف صله خاندان ادم لاميه در
وكردك مفعول غير صريحي وجمله فعليه مبتدا در محصول بيت اتا اوغله هركز بو كرمي
ايلمز كه سنك وجودك الي خاندان ادمه ايلدي يعني اولاد وذريات ادمه سن
ايلدوكك لطف وكرمي كيمسه كندي اولادنه ايلمز خداي خواست كر بر عالمي ببخشايد
ترا برحمت خود پادشاه عالم كرد خداي مبتدا خواست خبري كه حرف بيان عالمي يا
حرف تنكير ويا حرف نسبت عالمه منسوب اولسه ديمكدر ببخشايد فعل مضارع
مفرد غايب دربخشايدن اسركملك يعني ترحم ايلمك ديمكدر ترا سني ديمكدر
با حرف مصاحبت رحمت خود لاميه در پادشاه عالم ده لاميه در ترا كردك مفعول
كردك مفعول صريحي اولي وپادشاه عالم ثانيسي وبرحمت غير صريحي محصول بيت الله
ديلديكه عالمه ويا اهل عالمه ترحم ايليه پس سني كندي رحمتيله عالمه پادشاه
ايلدي يعني سني خداي تعالى عالمه رحمت كوندردي حضرت محمدك عليه الصلوة
والسلامك امتني رعايت ايليه سين حضرت محمدي عليه السلام ايكي عالمه

رحمت کوندردوکی کبی قاضی چون سخن بدین پایه رسانید وازحد وقیاس
ما اسب مبالغه درکذرانیده بمقتضای حکم قضا رضا دادیم وازماجری درکذشتیم
وبعدز ماجری طریق مدارا کوفتیم وسر بتدارك بر قدم یکدکر نهادیم وبوسه
برسرو روی همدکر دادیم وختم سخن بدین دو بیت بود قاضی مبتدا چون ادات
تعلیل سخن رسانیدك مفعول صریحی وبدین پایه غیر صریحی پایه ورتبه دیمکدر رسانیدك
مفعول صریحی وبدین غیر صریحی فعل متعدیدر ایرشدردی دیمکدر حد قیاس
ما لامیه لودر کوندرینك مفعول غیر صریحی اسب مبالغه بیانیه ومفعول صریحی در حرف
تاکید کذرانید فعل ماضی مفرد غایبدر کذرانیدندن الفعو یوزن ادات تعدیه در کچوردی
دیمکدر باحرف صله مقتضای حکم قضا لامیه لودر رودادك مفعول غیر صریحی ورضا
صریحی وجمله فعلیه جواب تعلیل وجمله تعلیله خبر مبتدادر ما اسم موصول مبنی فعل
مفرد مذکر غایب جمله فعلیه صله موصولدر در حرف تاکید کذشتیم فعل ماضی متکلم
مع الغیر کچدك دیمکدر باحرف مصاحب عند ماجری لامیه وما موصول وجری فعل ماضی
مفرد مذکر غایب جاری اولدی یعنی مرور ایلدی دیمکدر راه مدارا لامیه اصلی مدا
درلکن عجم مفاعله بابندن ناقصدن تای مصدرلری حذف ایله استعمال ایدر سر نهادیمك
مفعول صریحی وبتدارك غیر صریحی بر قدم یکدکر بویله در وقدم یکدکر لامیه در
بری برینزك قدمینه تدارکله باشمزقودق وبوسه دادیمك مفعول صریحی وبر سرو روی
همدکر غیر صریحی وختم سخن لامیه در یعنی مصدرلرك مفعولنه اضافتیدر مختصر ترکیب
قاضی سوزی چونکه بو مرتبه یه ایرشدردی وبیزم حد وقیاسمزدن اسب مبالغه
کچوردی حکم قضا مقتضاسنه رضا ویردك ومعنادن کچدك وماجری عندیله
یعنی اوارده کچن جنك وجدال عندیله یعنی بو سبب له مدارا طریقنی طوتدق
وتدارکله بری برینزك ایاغنه باشمز قودق یعنی احوالمزدن حد وتعذیره
وارلمشدی کچن غوغا ایچون بس مصالحه طریقنی طوندق قبل شرعدن بیزه بر نسنه
توجه ایلمسون دیو وبری برینزك رونیه بوسه ویردك یعنی اوپشدك نته که

حالت مصالحه ده عادته وسوزلرك حسني وتمامي بو ایکي بیت ایله اولدیغی قطعه
مکن زکردش کسیتی شکایت ای درویش که تیره بختی اکرهم برین نسق مردي
کردش کسیتي لامیه در کردش اسم مصدردر دونش معناسنه کردیدندن کاف عجمك
فتحیله وکیتی کاف عجمك کسریله جهان دیمکدر که حرف تعلیل تیره بخت وصف ترکیبي
درسیه بخت معناسنه ویا ضمیر خطاب نسق نونك وسینك فتحه لریله اسلوب وطریق
معناسنه درهم بونده تحسین لفظ وتکمیل وزن ایچون کلمشدر مع معناسنه در
دیمین معلومدر ذکر نه وجهله هملك معناسي بیلورمش نه معه نلك مردي فعل
ماضي مفرد مخاطبدر مردندن محصل بیت جهان کردیشندن یعني دونشندن شکایت
ایلمه ای درویش زیرا سیاه بختسین اکر بو اسلوب اوزره وبو طریق اوزره اولورسك
یعني درویشلك توکل وقناعتدر وتسلیم ورضادر درویشه شکایت لایق دکل
زیرا شکایت بدبختلقدر توانکرا چو دل ودست کامرانت هست بخور ببخش
که دنیا واخرت بردیجا توانکر الف حرف ندادر چو حرف تعلیل دل کوکل دست
کامراني بیانیه بخور فعل امر مفرد مخاطب ببخش ده بویله در بخشیدندن که حرف تعلیل
بردي فعل ماضي مفرد مخاطبدر بردندن ایلتدك دیمکدر محصل بیت ای توانکر
چونکه مراد سورجي الك وکوکلك واردر یعني چونکه خدا سکا مرادك ویردي
یي وبغشله زیرا هم دنیا واخرت کتوردك یعني دنیا واخرت سنك اولدي حاصلي
یمکله دنیا وبغشلمله اخرت سنك اولدي یعني یمیوب وبرمکله دنیا واخرته مالك
اولدك باب ۸ هشتم در اداب صحبت باب هشتم بیانیه اداب
ادبك جمعیدر خیرلي خویلرك اجتماعنه دیرلر ادیب شول کشییه دیرلر که خیرلي خویلري
انده اوله صحبته اضافتي لامیه حکایت در مال از بهر اسایش عمرست نه عمر از بهر کرد کردن
مال عاقلي را پرسیدم که نیکبخت کیست وبدبخت که کفته نیکبخت انکه خورد وکشت
وبدبخت ان مرد هشت مال سکونیله لامله مبتدا ومابعدي خبري بهر اسایش عمر
لامیه لردر اسایش دیکنمش معناسنه اسم مصدردر اسایدندن بهر کرد کردن مال

لامیه لردر آسایش دیکنمش معناسنه اسم مصدردر آسایه نه‌ن بهر کرد کردن مال
لامیه لردر کرد کردن کاف عجمینک کسریله و عربک فتحیله جمع ایلمک دیمکدر عاقلی
یا حرف وحدتدر را حرف مفعول نیکبخت وصف ترکیبیدر ایو بختلو معناسنه نه بخت
یرامز بختلو معناسنه دوکر تقدیری کیست درکشت کاف عربینک کسریله و سکون
شینله فعل ماضی مفرد غایبدر اکدی معناسنه درهشت هانک کسری و شینک
سکونیله فعل ماضی مفرد غایبدر قودی یعنی ترک ایلدی دیمکدر کشت کشتن
دن وهشت هشتن دن مشتقدر محصول ترکیب مال عمرک آسایش و حضوری ایچوندر
عمر مال جمع ایلمک ایچون دکلدر بر عاقله صوردیلر که ایو بختلو کیمدر و یرامز بختلو
کیمدر دیدی ایو بختلو اولدر که اکدی ویدی اکدی دیمکدن مراد آخرت ایچون
بذل ایلدی دیمکدر الدنیا مزرعة الاخرة اعتباریله و بدبخت اولدر کیم اولدی
وقودی یعنی ورثه وحساده ترک ایلدی وکتدی و بدبخت که برینه چیست باز ان
احوال سجمدن غافل ایمش بیت مکن نماز بر آن هیچکس که هیچ نکرد که عمر
در سر تحصیل مال کرد و نخورد مکن نماز قیلمه دیمکدر هیچکس سفله دنی معناسنه
که حرف رابط صفت هیچ نکرد یعنی بر خیرلی و فایده‌لی ایش اشلمیدی حاصلی حقه
لایق عمل ایلمیدی که حرف تعلیل عمر کرد لرک مفعول اولی و مقدر حرف ثانیسی در
حرف ظرف سر تحصیل لامیه مال اضافت مصدرک مفعولنه در محصول ابیات اوله
وکنه نصکره نماز قلمه اول سفله و ناکسلرک اوزرنه که خدایه لایق عمل ایشلمدی
حاصلی آخرت یولنه بر خیر ایلمدی زیرا عمرینی تحصیل مال سوداسنه صرف و تلف
ایلدی ویمدی نه کندی ونه غیر ایچون بیلدی حکایت حضرت موسی
علیه السلام قارونه نصیحت کرد که احسن کما احسن الله الیک نشنید و عاقبتش
نشنیدی قارون‌را دادات مفعول که حرف بیان احسن فعل امر مفرد مذکر
مخاطب در افعال بابندن احسان ایله دیمکدر کما کاف حرف تشبیه وما حرف
مصدر احسن فعل ماضی مفرد مذکر غایب الله فاعل الیک جار مجرور فعل ماضی

يه متعلقدر نشنيد فعل نفي ماضي مفرد غايب فاعلي قارونه ايشتمدي يعني
بنم بنيد ديكلمدي وقبول ايلمدي ديمكدر عاقبتش ضمير قارونه راجعدر شنيدي
فعل ماضي مفرد مخاطب عاقبت بنچه اولدوغني ايشتدك ديمكدر محصول كلام موسى
پيغمبر عليه السلام قارونه نصيحت ايلدي كه خدانك قوللرينه احسان ايليه يعني مالكدن
زكوة وصدقه احسان واعطا ايله نته كه الله سبحانه وتعالى سكا احسان واعطا ايلدي
قارون موسى عليه السلامك بنم بنيد ديكلمدي يعني قبول ايلمدي عاقبت بنچه اولدوغني
اولدوغني مفصل ايشتدك باب اولده قطعه آن كس كه بدينار ودرم خير نيندوخت
سر عاقبت اندر سر دينار ودرم كرد معلوم اولا كه بعض مقامده آن كه نك تقديري يعني آنكس
كه ايدوكي بوندن معلوم اولسون اول تقدير بدينار ودرم با حرف مصاحبت نيندوخت
فعل نفي ماضي مفرد غايب قزانمدي يعني كسب ايلمدي يا همزه‌دن منقلبدر نته كه
مفصل بياني كچمشدر خير مفعول وبدينار غير صريحي سر كردك مفعول اولي صريحي
وتلفظ وبا حرف مقدر ثانيسي واندر سر مفعول فيهي اولكي سر باش معناسنه در وايكنجي
سودا معناسنه در محصول بيت اول كمسنه كه دينار ودرم سببيله خير كسب ايلمدي
يعني مالني خيراته صرف ايلمدي باشني عاقبت دينار ودرم سوداسنه تلف ايلدي
يعني اول سودا ايله فوت اولدي قارون كبي خواهي متمتع شوي از نعمت دنيا
با خلق كرم كن كه خدا با كرم كرد خواهي فعل مضارع مفرد مخاطب معناي شرطي
متضمن ديلرسك ديمكدر متمتع اسم فاعلدر تفعّل بابندن فايده‌منه وبهره‌منه ديمكدر
بعض نسخه‌ده خواهي كه متمتع واقعدر تفعيل بابندن اسم مفعولدر ليكن معنا بر
در شوي فعل مضارع مفرد مخاطب اوله سين ديمكدر با حرف صله كه حرف تعليل
خدا مبتدا وكرد خبري وكرم مفعول صريحي وبا تو غير صريحي محصول بيت دلرسك دنيا
نعمتندن فايده‌منه وبهره‌منه اوله سين خدانك خلقنه كرم ايله چونكه سكا
كرم ايلدي عرب كويد جد ولا تمنن فان الفائدة اليك عائدة جد جميلك ضميله فعل
امر مفرد مذكر مخاطبدر جاد يجود دن يعني نصر بابنك اجوف واويسندن قل كبي

قال یقول دن جومردلك ایله دیمكدر ولا تمنن فعل نهی مفرد مذكر مخاطب منت
ایلمه یعنی ایلك ایله وكلك كیمسیه منت ایلمه فان الغایة فیه فا حرف تعلیل تهجی در
زیرا تحقیق انلك فایدهسی دیمكدر الیك جار مجرور رعایة متعلقه محصوص رکب
عرب دیركه جومردلك ایله ومنت قومه جومردلك ایله وكلك كیمسه اوزرینه زیرا ایله كلة
جومردلكك فائدهسی كنه سكا عایددر یعنی فائدهسی سكا دونرتنه كه شیخ شرح
ایدوب بیورر یعنی بخشش وعطاده ومنت منه كه فائده ان بتو بازمی كرد دم
محصوص رکب یعنی بخشش ایله وعطاویر یعنی احسان ایله منت قومه زیرا فائدهسی
كنه سكا دونر حاصلی فائدهسی سكادر اول ویردوكله دكلدر قطعه درخت كس م
هر كجا بیخ كرد كذشت از فلك شاخ وبالای او درخت كرم بیانیه بیخ كرد بیخ
كوكدر بای عربینك كسریله كوك ایلدی یعنی كوك صالدی دیمكدر درخت مبتدا
وكرد خبری وبیخ مفعول صریحی وهر كجا مفعول فیهی كذشت فعل ماضی مفرد غایب
كچدی دیمكدر یعنی تجاوز ایلدی دیمكدر از فلك مفعول غیر صریحی شاخ دال
وبداغ معناسنه در بالا بوی دیمكدر اویه اضافت لامیه در محصوص رکب كرم واحسان
درختی هر یرده كه كوك صالدی یعنی مستحكم اولدی یعنی نه یرده كه بر یرده ثابت وقایم
اولوب یرلشدی انك بویی ودال وبداغی فلكدن كچدی حاصلی ثوابی عرش علایه
واصل اولدی كرامیه واری كوز بر خوردی بمنت منه اره بر بای او امیدوار
امیدلی دیمكدر زیرا وار نسبت معناسنی افاده ایدر میمه تشدیده ضرورت وزن
ایچوندر ویا ضمیر خطا كوز تقدیری كه از وی در كه حرف بیان واو ضمیری درخت كرمه
راجعدر بر بونده حاصل ومیوه معناسنه خوردی فعل مضارع مخاطب ییهسین
دیمكدر بمنت با حرف مصاحبت منه فعل نهی مفرد مخاطب نهیه ندن نونك فتحی
وكسریله نهادندن اخذ ایدنلر بیلممزلر ایمش اره دستره دو تشدیده ضرورت
وزن ایچوندر بر حرف استعلا یای او لامیه ضمیر درخته راجعدر اره نهك مفعول
صریحی وبر بای وبمنت غیر صریحی محصوص رکب اكرامیه لی ایسلك كه مذكور درختدن

میوه و حاصلیه سیبِ منّتله دیبنه دستره قومه یعنی ایله و کلٔ کرچی منّت ایلمکله
ضایع ایلمه حاصلی ایله و کلٔ احسانی منّ ازا یله ابطال ایلمه کما قال الله تعالی
لا تبطلوا صدقاتکم بالمنّ والاذی ارّه دن مراد منّت درکه احسان و کرملک ثوابنی
ابطال ایده بعض نسخه ده امیه واری یرینه واوله امیه داری دوشمش دا الله لکن
معنالری متقاربدر قطعه شکر خدای کن که موفق شدی بخیر زانعام فضل
او نه معطل کذاشتست شکر خدای مصدرک مفعولنه اضافتیدر که حرف تعلیل
موفق اسم مفعولدر تفعیلدن یعنی توفیق و هدایت ویرلمش معناسنه درشدی
فعل ماضی مفرد مخاطب اولدک دیمکدر بخیر با حرف مصاحبت و یا حرف صله خیرله
نکذاشت
و یا خیره دیمکدر انعام و فضل ولامیه در نه حرف نفی معناده کذاشته متعیه در
تقدیرنده محصل بیت خدایه شکر ایله که خیرله موفق اولدک و یا خیره یوفق و هدایت
بولدک خدای تعالی کندی انعام فضلندن سنی معطل قومدی یعنی لطف
و احساننی سنی معطل ترک ایلمدی منت منه که خدمت سلطان همی کنی منت
شناس ازو که بخدمت بداشتست که حرف بیان خدمت سلطان مصدرک
مفعولنه اضافتیدر شناس فعل امر مفرد مخاطب از و ضمیری سلطانه راجعدر که حرف
بیان بخدمت با حرف ظرف تقدیری بخدمت داشتست محصل بیت منت قومه که پادشاهه
خدمت ایدرسین دیو یعنی پادشاهه بن سکا خدمت ایدرین دیو منت ایلمه بلکه
پادشاهدن منت بیل که سنی خدمتنده طوتدی یعنی سنی خدمتکار ایدندوکی
ایچون منت بیل سنی خدمتکار ایدنمسه نیجه ایدردک لطیفه دوکس رنج
بیهوده بردند و سعی بی فایده کردند یکی آن کر اندوخت و نخورد دیکر آن که
آموخت و نکرد رنج بیهوده بیانیه سعی بی فایده ده بویله در اندوخت تقدیری
مال اندوخت آموخت تقدیری علم آموختدر نکرد تقدیری عملی نکرددر
محصل بیت ایکی کمسنه باطل و زاید یره رنج و زحمت ایلمه یلر یعنی بوش یره
امک چکدیلر و فایده سز یره سعی و کوشش ایلدیلر بریسی اولدر که مال

فرزندی

قوندیغی وبیلدیکی وبربیجی اولکه علم اوکرندیکی ومقتضای علمله عمل ایلدیکی مثنوی
علم چندانکه بیشتر خوانی چون عمل در تو نیست نادانی علم خواندیکك مقدار
مفعولی محصول بیت علمی نقدر که زیاده اوقوسك چونکه سنده عمل یوقدر
نادانسین یعنی جاهلسین نه محقق بود نه دانشمند چارپایی بر وکتابی چند
محقق تفعیل بابندن اسم فاعلدر مسائلی دلایل ایله اثبات ایدنه دیرلر حرف نفی
معناده فعله مقید در بنود تقدیرنده چارپا درت ایقلو حیوان بنودك فاعلیدر
ویا حرف وحدت بر وکتابی یا حرف وحدت جمله ظرفیه صفت چارپادر چند نیجه دیمکدر
محصول بیت محقق اولماز دانشمند ده اولماز بر حیوان که اوزرینه برنیجه کتاب اوله
یعنی اوستنده برنیجه کتاب اولان چارپا نه محقق اولور ونه دانشمند یعنی علمیله عامل
اولمیان کیمسه برنیجه کتابی یوکلنمش حیوانه بکزر نته کیم کلام خدادده واقعدر کمثل الحمار
یحمل اسفارا اسفار سفرك جمعیدر کتاب معناسنه در آن تهی مغز را چه علم وخبر
که بر وهیزم ست یا دفتر تهی مغز وصف ترکیبیدر عقلسیز دیمکدر تاده فتح وکسر جایزدر
را ادات تخصیص که حرف بیان هیزم هانك کسری وراتك ضمیله اودون معناسنه در
دفتردن کتابدر بونی قافیه ضرورتی ایچون اختیار ایلدی محصول بیت اول بیمغزك
یعنی عقلسزك نه علم وخبری وار یعنی علم وخبری یوقدر که اوزرینه اودونمیدر
یوخسه دفترمی حاصلی بر یوکدر چکر اما بیلمز که یوکی نه در

حکایت

علم از بهر دین پروردنست نه از بهر دنیا خوردن محصول مرکب علم دینی تربیت و
وتقویت ایچوندر ودنیا یمك ایچون دکلدر یعنی تحصیل دنیا ایچون ووسیله جاه
ایچون دکلدر علم بیت هر که پرهیز وعلم وزهد فروخت خرمنی کرد کرد وپاك بسوخت
خرمنی یا حرف وحدت کرد کرد جمع ایلدی دیمکدر پاك بسوخت تمام یقدی ع
نسنه قومدی دیمکدر ارالرنده بو استعمال وار پاك نسوخت دیرلر محصول بیت هر
کیمسه که خلق عالمه پرهیز وزهد وعلم صاتدی یعنی بونلری وسیله تحصیل
مال وجاه ایلدی بر خرمن جمع ایلدی وپاك یقدی هیچ برنسنه قومادی یعنی

اخرتده باعث مغفرت اولماز فائده‌سی همان دنیاده در انجق **پند** عالم ناپرهیزکار
کوربست مشعله دار یهدی ولا یهتدی عالم ناپرهیزکار بیانینده درکار کاف عجمله
ادات فاعلدر تجی معناسنه عالم مبتدا کور بیت جری یا حرف وحدت مشعله دار
وصف ترکیبیله رداریه نک مشعله طوتجی دیمکدر یهدی فعل مضارع مفرد
مذکر غایبدر ضرب بابنک ناقص یاییسندن ناسه یول کوسترر یعنی مطلوبه واصل
اولیجق طریقی کوسترر لا یهتدی فعل نفی مستقبل مفرد مذکر غایبدر افتعال
بابنک ناقص یاییسندن مهتدی اولماز یعنی هدایت بولماز محصل ترکیب پرهیز ایلمیجی
عالم یعنی پرهیزسز اهل علم مشعله دار بر کوردر یعنی اکا بکزر زیرا اول مشعله ایله خلقه
یول کوسترر اما کندی کورمز حاصلی عالم غیر عامله بر کیمسه علم کسب ایدوب عمل ایسه
مهتدی اولور واعظ غیر متعظ دنده بویله ناصح غیر منتصح دنده **بیت** بی فائده
هرکه عمر درباخت چیزی نخرید وزر بینداخت عمر باختک معتدم مفعولیدر محصل ترکیب
هرکیمسه که فائده‌سز یره عمرن اوینادی یعنی عبث یره صرف ایدوب ضایع ایلدی شول
کیمسه‌یه بکزر که هیچ برنسنه المدی واقچه‌سنی التونی یا نه آتدی یعنی نسنه صاتون المدی
واقچه‌سنی طاغتدی وتلف ایلدی **حکمت** ملک از خردمندان جمال گیرد ودین از
پرهیزکاران کمال یابد پادشاه بنصیحت خردمندان محتاجتر که خردمند بتقرب
پادشاهان ملکدن مراد مملکتدر دیندن مراد دین اسلامدر کمال یابد فعل مضارع
مفرد غایبدر یابیدن یافتندن دیمک خطا ایلمش یانمودده واقع اولان متعدیدر
کمال یابد دوتمش اکرچه که قیاس مقدم کیرد اولمق ایدی پس یابدی بازانه اعتراض
بی تقریبدر محتاجتر تر ادات تفضیل وکرمن تفضیلیه معناسنه در محصل ترکیب
مملکت عقلادن جمال طوتار یعنی شول مملکت که انده عقلا اوله کوزل اولور زیرا
عقلا زینت عالمدر دین اسلام دخی پرهیزکارلردن کمال بولور یعنی دین اسلام
اهل زهد وتقوادن کمال بولور زیرا اهر ایشلری شرعی اولور پادشاهلر عقلانک
نصیحتنه محتاجلر جوکدر لو عقلا پادشاهلرک تقربنه ایسه یعنی عقلا اولقدر

سلاطينك

بنده
تعز محتاج دکللردر که سلاطين اندرك نصيحتنه محتاجلردر قطعه بنده اگر بشنوی
اي پادشاه درهمه دفتريه ازين پند نيست پندم بعض نسخه ده پندي واقعه
ياي وحدتله اما پنده ميمسز ويا سيز يا نمزده موجود اولان متونده موجود اولان
متونده يوقدر پس ميملي نسخه اختيار ايدنه اعتراض تتبع دن كلمز دفتردن مراد
كتابدر محصول بيت اي پادشاه اكر بنم پندمي ايشيدرسك جميع كتابلرده بوندن
ايي پند يوقدر اول بند بيت ثانيده جز بخردمنده مفرما عمل گرچه عمل كار خرد
مند نيست بخردمنده باحرف صله مفرما فعل نهي مفرد مخاطبدر فرمايه ندن فرمود
دين خطا ايلمش محصول بيت اي پادشاه عاقلدن غيريه عمل بيورمه اكرچه عمل عاقل
ايشيدر كل يعني سن عملكي عاقلدن غيريه ويرمه اكرچه كه عاقل اولان عمل ايلمز
حكمت سه چيز پاينده نماند مال بي تجارت وعلم بي بحث وملك بي سياست
رحم اوردن بويدان ستمست بونيكان وعفو كردن از ظالمان جورست بر درويشان
محصول تركيب اوچ نسنه ثابت وپايدار قالمز برسي تجارتسز مال يعني مال كه انوكله
تجارت اولنميه ياب ياب خرجنور كيدر ومذاكره سيز علم ده فراموش كيدر وسياست
سز مملكت وسلطنت دخي پايدار قالماز زيرا بو سببيله ظلمه طغيان ايدوب مملكت
الدن كيدر نته كه سببي كندي بيان ايدوب بيوردي اغزلره رحم كتورمك يعني
ترحم ايلمك ايولره ظلمدر وظالملردن ظلمي عفو ايلمك درويشلره يعني فقرايه
جور وجفادر پس ظلمله سلطنت قايم اولماز زيرا ايولره يولوره وظالملر فقرايه
جور وجفا ايدرلر پس بدعايه سبب اولور كه سلطنت انكله ثابت وپايدار
اولماز بيت خبيث را چو تعهد كني وبنوازي بدولت تو گنه ميكند بانبازي
خبيث مرد ديمكدر را ادات مفعول تعهد تفعل بابندن مصدردر تحفظ
ورعايت معناسنه بنوازي باي تأكيدله فعل مضارع مفرد مخاطب اوخشاياسين
ديمكدر بدولت باحرف ظرف وبا حرف مصاحب تربيه اضافت لاميه در كنه
ميكندك مفعول صريحي وبانبازي غير صريحي باحرف مصاحب انباز اورتغه

دیرلر شریك معناسنه در و یا حرف مصدر مخصوص بیت خیشی چونکه رعایت و حمایت
ایلیوب اوخشایا سین سنك دولتکده و یا دولتکله اور تعلقه کناه ایلر یعنی سن
اکا رعایت ایله وکك سببیله ظلمه رضا ویرمکه دیرس ظلمه انکله شریك اولورسین

بردوستی پادشاهان اعتماد نتوان کرد براواز خوش کودکان غره متابه بودکه اث
بخیالی مبتدل شود واین بخوابی متغیر کردد   برحرف استعلا دوستی یا حرف مصدر
اضافتا بجون مکسور اوقنور واضافت لامیه در نتوان کودلك بردوستی مفعول غیر صریح
واعتماد مرمجی اواز خوش کودکان بیانیه ولامیه در کردلك ایکی کاف عربیه و اولکیسی
مضموم و دال مفتوح اوقنور او غلنجق دیمکدر الف و نون ادات جمعیدر غره غینك
کسریله در لغت اما عجم فتح غینله اوقور بنا یه لك غره مفعول صریحی و براواز غیر
صریحی کرد و بود مصدر معناسنه در که حرف تعلیل آن اسم اشارتدر دوستیه یا
حرف مصاحبت خیال بونده ظن و وهم معناسنه در این اسم اشارتدر اوازه یا
حرف سبب خواب بونده دوش دیمکدر مراد احتلامدر مخصوص ترکیب پادشاهلرك
دوستلغنه اعتماد ایلمك اولماز و او غلنجقلرك کوزل اوازنه مغرور اولمامق کرك
زیرا پادشاهلرك دوستلغی برخیال ایله متبدل اولور یعنی برسوزی یا ظن ایله دوستلغی
بوزار و اطفالك اوازی احتلام سببیله متغیر اولور بیت معشوق هزار دوست را

دل ندهی   ور می دهی دل بجدایی بنهی   معشوق هزار دوست بیانیه هزار
دوست وصفه ترکیبدر یعنی بیك دوستلی یعنی بیك عاشقلی ور ادات مفعول
ندهی نونك فتحی ودالك فتحی وهانك کسریله فعل نهی مستقبل مفرد مخاطب ویرمیه
سین دیمکدر معشوق مفعول اولی و دل ثانیسی ور و اکردن مخففدر نته
که سابقا کرارتله ذکر اولندی می دهی فعل مضارع مفرد مخاطب فعل شرط در بجدایی
با حرف صله و یا حرف مصدر بنهی با حرف استقبال نهی نونك فتحی و کسریله
وهانك کسریله فعل مضارع مفرد مخاطب قویا سین دیمکدر جواب شرط در
آن دل مفعول صریحی و بجدایی غیر صریحی مخصوص بیت بیك دوستلی معشوقه

کودکان

کوکل

کوکل ویرمیه سین یعنی اکا عاشق اولمیه سین و اکی اکا کوکل ویروب عاشق اولور سلك
اولکوکلی فراقه قورسون یعنی وصلت میسّر اولمیوب فراق چکمسین جدا بیهٔ یای
اوّل اشباعیه دیبن فاسه سویلمشی که یای اصلیه در بهیی نك نونینی کسره
تخصیص ایلین بی وجه ایلمش ایکی مصراع آخرینه یالرکسره نك اشباعندن حا
دیین خطا ایلمش **پند** هران سرّی کرداری با دوست درمیان منه چه
دانی که وقتی دوشمن کردد وهر کز ندیکر توانی به دشمن رساند باشد که وقتی دوست
کرددرازی که خواهی نهان مانه باکسی درمیان منه اکرچه معتمد بود که هیچ کس
برسّر تو از تو مشفق تر باشد سرّی یا حرف وحدت که حرف رابط صفت یا حرف
مصاحب دوستله دیمکدر درمیان در حرف صله منه قومه دوستله اورتایه
قومه یعنی دوسته افشا ایلمه وقتی یا حرف وحدت کزنده کاف عجمك ضمی وزانك
فتحی و نونك سکونیله مزر معناسنه در و یا حرف وحدت که حرف رابط صفت قیدر
فعل مضارع مزد مخاطبدر توانیه ندن قادرسین دیمکدر بدشمن با حرف صله رسانی
فعل نهی مزد مخاطبدر ایرشدرمه دیمکدر الف ونون ادات تعدیه در باشد کراوله
که یعنی جایزدر که دیمکدر وقتی یا حرف وحدت رازی یا حرف وحدت که حرف
رابط صفت خواهی فعل مضارع مزد مخاطب دیلرسك دیمکدر نهان کزلی مانه
فعل مضارع مزد غایبدر قاله دیمکدر معتمد اسم مفعولدر افتعال بابندن اینا
نه وکل کیمسه که حرف تعلیل مشفق افعال بابندن اسم فاعلدر مجتلی شفقتلی
معناسنه و تر ادات تفضیلدر محصول ترکیب هر اول برسّرك که وار در یعنی هر برسرك
که وار ایدی دوستله اورتایه قومه یعنی انکله اول سرّی سویلیشوب اکا افشا
ایلمه نه بیلورسین که بو وقت دوشمنك اوله یعنی ارا کزده عداوت دوشه
و خلقه رازکی فاش ایلیه و هر بر زر که قادرسین دوشمنکه ایرشدرمه جایز
که بر زمان دوستك اوله صکره اوتانمق لازم کلور بر رازکه کیزلی قالدی عین
دیلرسك کیمسه ایله ارایه قومه انی یعنی ایکی کوزا راسنه کتوروب انی

صله

شویلیمك حاصلی انی كیمسه یه دیمه اگرچه ایناننه وغلط كیمسه ایشه ده زیرا هیچ
كیمسه سنك سركه سننه محتملی اك رسننه مشفق اولماز یعنی سن حفظ ایده
میینجه كندی رازكی غیرلر هیچ حفظ ایلمز زیرا كیمسه كیمسه نك سرینه خزینه
دار اولماز قطعه خاموشی به كه ضمیر دل خویش با كسی گفتن وگفتن كه مگوی
خاموشی وخوش وخمشی یای مصدریه ایله اسم اولمق ضمیر بونده سر دردله
وخویشه اضافتلری لامیه لردر با حرف صله كسی یا حرف وحدت گفتن مصدر
در سویلمك معناسنه ایكی یرده بیله كه حرف بیان مگوی فعل نهی معرّم مخاطب
سویلیه دیمكده مخصوص اسم اولمق دیمكده یعنی كندی كوكلك سرینی بر كیمسه یه
دیمكدن ودیمك كه كیمسه یه سویلمه یعنی بر كیمسه یه رازكی دیمكدن وتنبیه ایلمكدن
كه بو رازی كیمسه یه افشا ایلمه دیو اسم اولور رازكی كیمسه یه دیمك یاكه ای
سلیم آب زسرچشمه ببند كه چو پرشد نتوان بستن جوی سلیم بونده ساده دل
معناسنه در یعنی بون آب ببندك مفعول صریحی زسرچشمه غیر صریحی سرچشمه
دانك سكونیله بكار باشی دیمكده ببند فعل امر معرّم مخاطب بغلی دیمكده كه
حرف تعلیل پرشد چوق اولدی دیمكده یعنی چونكه ارمق اولدی نتوان
بستن بغلنمق اولماز جوی ارمق بستنك مفعولی اضافتله ده او قومق جایز
بس مصدر مفعولنه مضاف اولور بو تقدیرجه شدك فاعلی آبه راجع ضمیر اولور
پس جو یه شد ایله بستن تنازع ایلدیلر معنای بیته واصل اولماسی
مخصوص ای ساده دل ابی بكار باشندن سد ایله زیرا چونكه چوق اولب ارمق
اولدی ارمغی بغلمق اولماز قصه دن حصه بودركه سن سرك آنجق سرچشمه
دلكده بند ایدوب ایكی طوطاغكدن طشره انی چیقارمه والا تمام عالمه
منتشر اولور سخنی در نهان نباید گفت كه بهر انجمن نشاید گفت سخنی
یا حرف وحدت در حرف ظرف نهان گزلی گفت گفتن معناسنه در ایكی
مخصوص یرده بیله كه حرف رابط صفت انجمن درنك دیمكده جمع معناسنه در

بر سوزی کیزلیه دیمك کرکمز اول سوزی هر مجلسده سویلمك لایق دکل یعنی بر کلام
هر مجلسده انی آشکاره سویلمکه لایق و جایز اولمیه اول کلامی خفته یعنی کیزلی
سویلمك کرکمز **پند** دشمنی ضعیف که در طاعت آید و دوستی نماید مقصود وی
جز آن نیست که دشمنی قوی کردد و گفته اند بر دوستی دوستان اعتماد نیست تا
بتملق دشمنان چه رسد هر که دشمن کوچك را حقیر شمارد بدان ماند که آتش اندك
را مهمل کذارد دشمنی یا حرف وحدت ضعیف صفت دشمن در بعض نسخه ده دشمن
ضعیف واقعدر اضافتله که حرف بیان و یا رابط صفت در طاعت در حرف صله
ایله کله دیمکدر دوستی یا حرف وحدت نماید کوستره دیمکدر نمایدن بو فقره
ماقبلنه عطف تفسیری یا حکمنده اعتبار ایدن ملاحظه سی یوق ایمش مقصود وی
لامیه وی دوشمنه راجعدر دشمنی یا حرف مصدر کردد کاف عجمك فتحیله فعل
مضارع مفرد غایب کردیدندن بونده اوله دیمکدر و عقلا دیمشلردر بر حرف صله دوستی
دوستان یا حرف مصدر و اضافت لامیه در تا ادات تعجب عجبا معناسنه و بعضیلر
دیدیلر که حرف تنبیه در آکاه اول غافل اولمه معناسنه با حرف صله تملق تفعل بابندن
مصدردر یالتقلنمق معناسنه چه رسد تقدیری چه اعتماد رسد در یعنی دشمنلرك
تملقنه نه اعتماد ایریشور استفهام انکاریدر یعنی اعتماد ایریشمز حاصلی اعتماد یوقدر
دیمکدر معناسی دوشمنلرك تملقنه نه ایریشور یعنی اعتبار یوقدر دیمین حوادثی
ایدلمش هر که یعنی هر کس که دشمن کوچك بیانیه و را ادات مفعول شماردك مفعول
اولی و حقیر ثانیسی شمارد فعل مضارع مفرد غایبدر شماریدندن بونده صاید دیمکدر
بدان با حرف صله و آن اسم اشارتدر بر مقدره حال و قصه و قضیه و غیریلری
ماند فعل مضارع مفرد غایبدر ماندندن بکزمك معناسنه زیرا مانستن مانده
وارماندن و آرا و لکیلری بکزمك معناسنه در و ثانیلری قالمق و قومق
معناسنه در فاحفظ پس بونده مانستن دن مشتقدر دینلر غلط سویلمشلر
که حرف بیان آتش اندك بیانیه و را ادات مفعول کذاردك مفعول اولی و مهمل

ثانیسي كنار ردكاف بجملۀ ضمیله ترك ایلیه دیمكدر یعني اهمال ایده تحصیص اولنمش بو ضعیف
دشمن كر طاعته كله یعني سكا مطیع اوله ودوستلق كوستره انك مقصودي اندن
غیري نسنه دكلدر الا دشمنلق قوي ومستحكم واستوار اوله حاصلي دوشمنلكي زیاده
ایلمك ایچون در سكا مطیع اولوب محبت كوستردوكي تا كیم فرصت وقتنده ایشین
ایشلیه وعقلا دیمشلردر كه دوستلردكي دوستلغنه اعتماد یوقدر
یا دشمنلرك یالتقلنمسنه نه اعتماد ایریشور یعني اعتماد یوق قدرهر كیم كوچك دشمني
ضعیف وحقیر عد ایلیه اكا بكنزركه از اجق اتشي مهمل ترك ایده یعني صرونه نن قورقوب
سوندرمیه زیرا بو قبیلجم بر عظیم شهري یقار قطعه امروز بكش كه میتوان كشت
كاتش چو بلند شد جهان سوخت بكش فعل امر مفرد مخاطبدر اتشه سوندرمك
معناسنده مستعملدر وذي روح اولنده قتل معناسنه پس بكشك مفعولي اتش
اعتبار اولنورسه سوندر دیمكدر ودوشمن اعتبار اولنورسه قتل ایله دیمكدر
كه حرف بیان میتوان كشت كشتن تقدیرنده یعني سوندرمك ویا قتل ایلمك
ممكندر دیمكدر مصراع ثاني ایكي وجهله بیله علت اولمغه قابلدر زیرا اتش
دیمكدر زیرا بلند باده فتح وضم جایزدر پس فتحۀ انكادا ایه نلو تشعلري یوق
ایش جهان سوختك مقدم مفعولیدر تحصیص ایچون بوكون سوندر ویا اولدركه
سوندرمكه واولدرمكه ممكندر زیرا چون اتش حقیقي ویا اتش دشمني بلند
اوله یعني چوغلدي وبیودي جهاني یقدي وفنایه ویردي حاصلي فرصت
ال ویرمش ایكن مضرت وصارت ضرریني دفع ایلمك كرك زیرا بیوب ارد تغدن
صكره عالمي فنایه ویرر وبعض شراح مصراع ثانیه شعیرینه شود اولسه بیت
موزون ومستقیم اولوردي دیمش پس بوندن معلوم درکه موزوني وناموزوني
موزوني تشخیص ایلمز ایمش یا كلستانه شرح یازمق نه زحمت ایدي سوخت
فعل ماضي مفرد غایب لازمله متعدي بیننده مشترك مستعملدر بونده متعدیدر
پس چو لفظي ادات شرط اكلیوب ماضي یه مستقبل معناسني ویرنلر معناي

شرطي اكلمز لو ايمش بيت مكن ار كر زه كند كمانرا دوشمن چو بتير ميتوان دوخت
كمان كندك مفعول اولي وزه ثانيسي ودشمن فاعلي وجمله مفعول بكذارد كه
فعل نهي مفرد مخاطبدر زه ياي كرشي زه كنه كمانرا يايه كوش چوره يعني يايي
قوره تقديري يتيرشدر وضميرم شمنه راجعدر دوختك دشمن مقدم مفعوليدر
حاصلي متنازع فيه در وبتير مفعول صريحيدر وبو اعرابه منكي اولوب دوشمنك
ما بعدي صفتدر ديين معني جانبيله اشنالغي يوغيمش دوخت فعل ماضي مفرد
غايبدر دوختن دن كه مشتركدر درزيلر دكمسيله بر نسنه مخلق بيندن بونده
مراد مخلقه دكه توركيده بو معنايه مستعملدر اوقيله مخلدي ديرلر محصول بيت قومه
كه دشمن يايينه كوش بكجوره يعني يايي قوروب جنكه متهيي اوله جونكه ايني اوقيله
مخلمق يعني اوقه ديكوب هلاك ايلمك ممكندر حاصلي دشمنه فرصت وامان
ويرمملك كركدر ديمكدر بيت سخن درميان دوشمن چنان كوي كه اكر دوست شونده
شرم زده نباشي شرم زده وصف تركيبي اقسامندندر شرم زده نباشي شرم
زده اولميه سين يعني اوتانميه سين محصول بيت ايكي دشمنك اراسنده سوزي
شويله سويله كه اكر بري بريله دوست اولورلارسه اوتانمش اولميه سين يعني مخجل
وشرمنده اولمياسين مثنوي ميان دوكس جنك چون اتشست سخن چين
بدبخت هيزم كشست ميان دوكس لاميه وظرف مكان وجنك مبتدا وما بعدي خبري.
اتش وكش عبارتلري كاينه سين وتا بي املا ايلميوب همزه مجتلبه اثبات ايدنلك
املا احوالندن اكاه دكللر ايمش چون ادات تشبيه سخن چين وصف تركيبيدر
چينيده نه نك بحسب اللغه سوزدي بوشوريجي ديمكدر اما عماز معناسنده مستعملدر
بدبخته اضافت بيانيه در هيزم كش وصف تركيبيدر كشيده نه نك اودون
چكيجي يعني طاشيجي ديمكدر سخن چين مبتدا وهيزم كش خبريدر محصول بيت ايكي
كشينك اراسنده جنك اتش كبيدر اما بدبخت عماز اول اتشك اودونين
طاشيجيدر حاصلي جنك اتشني اوقليجيه كسنه اين وان خوش دكر باده دل

وبی اندر میان کور بختی وخجل این وآن کنه لر فاعلی ودل مفعول اولی وخوش
تابنیبی ذکر یاره ظرف زمان وبی مبتدا سخن چنه راجعدر اندر میان ظرف مکان
کور بخت وصف ترکیبیدر بدبخت ومکدر الحال دیمکدر شور بخته دیرلر مبتدا
در خجل شرمنده معناسنه در محصول بیت اول ایکی دشمن بری بریله کوکللرین خوش
ایدرلر یعنی مصالحه ایدوب باریشورلر اما سخن چینن اورتاده جنبیت وطالع ومکدر
حال وشرمنده درهمان غمازلغی کنه ویه قالور ابجق میان دوتن آتش افروختن
نه عقلست خود درمیان سوختن میان دوتن لامیه وافروختنلر ظرف مکانی
واتش مفعولی افروختن یاککلندرمق معناسنه در خود سوختنلر مقدم مفعولی
در متعدی اولنجه اما لازم اولمقده قابلدر تأمل تدبر ودرمیا ظرف مکانی محصول بیت
ایکی تنلر یعنی ایکی کیمسه نلر اراسنده آتش عداوت یاککلندرمق مقتضای عقلدن
دکلدر کنه وبی اراده یاقمق بو بیت کانه کرما قبلنه نسبت مقام تعلیلده در یعنی
ایکی کیمسنلر اراسنده غمازلق ایلملر کنه وبی شر وفساد آتشنه یاقوب یاقوب
یانمه مقصد منکور ایباتلر اولنه قطعه یرینه بیت یازان غلط یازمش قطعه
در سخن با دوستان آهسته باش تا ندارد دشمن خونخوار ه کوش در حرف ظرف
با حرف مصاحبت دوستلرله دیمکدر آهسته یاب یاب یعنی قتی قتی سویلیمه
کیمسه ایشده ایشتمسون تا حرف تعلیل ندارد فعل نفی مستقبل مفرد غایب دشمن
خونخواره بیانیه وفاعل ندارد خونخواره وصف ترکیبیدر قان ابجیجی معناسنه وهای
رسمی حرف تخصیص کوش کاف عجمك ضمیله قولاق دیمکدر قولق طوتمقدن
دیکلمكلر مراد در توکیده دیکله دیبجك یرده قولق طوت دیرلر محصول بیت
سوزده یعنی سوز سویلیه کده دوستلرله آهسته اول یعنی یك یك سویلیه تاکیم قان
ابجیجی دشمن قولاق طوتوب دیکلمسون زیراکه سرکه مطلع اولوب خلقه فاش
ایدر پیش دیوار انچه کویی هوش دار تا نباشد درپس دیوار کوش پیش
دیوار لامیه هوش عقل واوص معناسنه در دادلر مقدم مفعولیه ودار فعل

امر مفرد مخاطبدر داریدن نهن اوصلك طوت یعنی عقلك حاصلی اگاه اول غافل اولمه
دیمکدر تا حرف تنبیه تاکید دیمکدر پس دیوار لامیه در گوش فاعل نباشد در
محصول بیت دیوار اوکنده اول نسنه کرسو یلمیش بلرسین عقلك اوپار یعنی عاقلانه
دیرین تاکیم دیوار اردنده قولق اولمیه یعنی سوزك دیکلر اولمیه زیرا رازك فاش
ایدر بعض نسخه ده هوش دار برینه گوش دار واقعدر پند هر که با دشمنان
دوستان خود صلح کند سر آزار دوستان دارد با حرف مصاحبت دشمنان دوستان
خود لامیه در صلح کنك مفعول صریحی و با دشمنان غیر صریحی کربونده اسمیه
من شرطیه معناسنه کند فعل شرط و مصراع ثانی جوابی سر آزار دوستان لامیه در
و دارك مقدم مفعولیدر سر بونده سودا معناسنه در و آزار اسم مصدردر اینجمه
معناسنه دوستانه اضافتی مصدرك مفعولنه اضافتدر محصول بیت هر کیمسه
کم کندی دوستلرینك دشمنلرینه صلح ایلیه یعنی انلرله دوستلق ایلیه دوستلری
اینجتمك سوداسین طوتار یعنی دوستلرینی بیحضور ایلملك مرادیدر بیت
بشوی ای خردمند ازان دوست دست که با دشمنانست بوده همنشست با حرف
تاکید شوی یاشنك ضمیله فعل امر مفرد مخاطبدر شوییدندن شستن دن
دیدین سهو ایلمیش دست بشویك مفعول صریحی و ازان دوست غیر صریحی که حرف
رابط صفت با حرف مصاحبت دشمنانت تا ضمیر خطاب در وهم نشست مجالس
و مخالط دیمکدر محصول بیت ای خردمند اول دوستکدن الك یو یعنی اول
دوستکی ترك ایله که دشمنلر که مصاحب و مجالس اوله پند چون در امضای
کل متردد باشی ازان طرف احتیاط کن که بی آزار تو برآید امضا افعال بابندن مصدردر
کچورملك معناسنه کار ره اضافتی مفعولنه دردر و با حرف وحدت متردد تفعل
بابندن اسم فاعلدر باشی فعل مضارع مفرد مخاطب باشیدندن متردد اوله سین یعنی
ایده یمجی اتممیه سین دیو ان طرف کنك مفعول اولی و احتیاط ثانیسی که حرف بیان
بی حرف سلب آزار اسم مصدردر و ترادات تفضیل برآیه حاصل اوله دیمکدر

محصولی ترکیب چونکه بر ایشی کچورمکده یعنی ایشلمکده متردد اوله سین حاصلی ایشلمک

اوایشلمامق بیننده دغدغه اوله اول جانبی اختیار ایله که انجنمکسزلک و

وانجنمتمکسزلک حاصل اوله یعنی نه سن اینجنه سین ونه کیمسه اینجنه حاصلی

زحمت اولمیان جانبی اختیار ایلمک کرک بیت با مردم سهل کوی دشوار مکوی

باآنکه در صلح زنه جنک مجوی باحرف صله ویاحرف مصاحبت مردم سهل کوی بیانیه

در مردم یوینه مرد یازنلر صحیح نسخه لره مخالف یازمشلر ومرداک دالی سکونیله

دردیده کلوری الخنش خطا یادنمز وکوی امر درکفتن مصدرندن دیده کلور یعنی معنا

ایکی خطا وار اولکی بودر که کوی بوندهٔ فعل کلهٔ اسمدر سهلله ترکیب اولمش

وصف ترکیبیدر وکوی فعل واقع اوله یعنی بر ده کفتندن مشتق اولماز که

کوییده ندن مشتقدر علی کل حال بوشارحلر بو بیتک معنا سنه واصل اولمامشلر

پس سهل کوی وصف ترکیبیدر ملایم ورفقله سویلیجی دیمکدر دشوار چتلی

دیمکدر مشکل معناسنه سهلله مقابلیدر قولایی واسان معناسنه در مکوی

فعل نهی مفرد مخاطب باحرف مصاحبت آن اسم اشارتدر وکر اسمدر کیمسه معناسنه

در صلح لامیه وزنک مقدم مفعولیدر جنک مجوی بلکه مقدم مفعولی مجوی

فعل نهی مفرد مخاطبدر جوییدندن محصولی ترکیب سهل کوی مردمه یعنی رفق

وملایمتله سویلیجی کیمسه یه جنک یعنی کوج ویاوز سویلمه اول کیمسه ایله که صلح قیوسی

اورر یعنی قتار جنک ایلمک دیلمه یعنی صلحه مایل وراغب اولان کیمسه ایله صواشه

مایل وراغب اولمه بلکه صلح اوزره اول انکله پند تاکار بزر جی آیه

جان درحظر افکنه ن نشاید تابونده حرف توقیت در کار مبتدا بزری آیه خبری

حاصل اولور دیمکدر بزر خره متعلقدر درحرف صله خطر خاتک وطانک فتحه لریله

حرف معناسنه درافکنه نک مفعول غیر صریحی وجان مفعول صریحی محصولی ترکیب مادام

که ایشی اقچه والتونله حاصل اولور کیشی جانبی خوف وخطره برقمق لایق دکلدر

یعنی ضرری دفع ایلمک ایچون مالی صرف ایلمک لازمدر زیرا مشهور سوزدر که

مال بلایه قلقانه بیت چو رست از همه حیلتی در کسست حلالست بردن بشمشیر
دست دست مبتدا حیلتی یا حرف وحدت در حرف تاکید کسست کاف عجمك
ضمی و کسری و سینك اوللك فتحی و کسریله لغتدر بونده سینك فتحی لازمدر قافیه ضرور
اما کافده ایکی حرکت بیله جایزدر فعل ماضی مفرد غایب مبنی للمفعول معناسنه
خبر مبتدا در کسلدی و اوزلدی دیمکدر حلالست مقدم خبر و بردن مؤخر
مبتدا و دست مفعول صریحی و بشمشیر بای اصلیه ایله غیر صریحی محصول بیت
چونکه الجمیع حیله لردن اوزلدی و کسلدی یعنی هیچ وجهله حیله یه مجال قالمیحق
قلیجه الصونمق حلالدر زیرا ختم الحیل السیف در بیت بو عجز دشمن رحمت
مکن که اگر قادر شود نکند محصول بیت دشمنك عجزنه و زبونلغنه مرحمت ایله
یعنی زبوندر دیو اسرکمه زیرا قادر اولورسه اول سنی اسرکمز بو نثری نظم ظن ایدوب
اولنده بیت یازن نثردن نظمی فرق ایدر دکل ایمش بیت دشمن چو ببینی ناتوان
لاف از بروت خود مزن لك مغزیست در هر استخوان مردیست در هر پیرهن دشمن
ببینك مفعول اولی و ناتوان ثانیسی بروت بانك و رانك ضمه لریله بیقدر که عرب
شارب و سبلت دیرلر مغز بینی و ایلك معناسنه در و یا حرف وحدت مرد بت
کنده یا حرف وحدت پیرهن کوملك مصراع ثانی اوله نسبت حکم تعلیله واقعدر
محصول بیت چونکه دشمنکی ناتوان و ضعیف کوره سین کندی بیغکدن لاف
اوروب اورمه یعنی قوت و قدرتکله مغرور اولوب بیغکی بوروب لاف اوروب
اوکونمه زیرا هر کمکده ایلك وار و هر کوملکده ار وار یعنی عالم خالی دکلدر هیچ سزما
دوکلدن کاه اولور که ارلکلر و بهادرلکلر کلور که ادم حیران قالور نته که
تورکیده سزماد و کلك طاش باش یارر دیرلر مزن نهید زد نندن دیمین اصابت
ایلمش قطعه هر که بدی را بکشد خلق را از بلای او برهاند و او را ازغضب
خدای بدی یا حرف وحدت و را ادات مفعول بکشد لك مقدم مفعولیدر خلق
را ادات مفعول برهاندك مفعول صریحی و از بلای اولامیه ایله غیر صریحی برهاند

یای اصلیه ایله استقباله فعل مضارع مفرد غایب قوردترر دیمکدر بالف ونون ادات
تعدیه در اصلی رهیده در صکره رهانیدن اوردر معطوف در خلق را یه مخصوص
هر کیمسه که بویله اماتی قتل ایدرسه خلقی انک بلاسندن خلاص ایدر وانی
عذاب خدادن زیرا ایشادقجه کناه کسب ایدر که عذابه باعث اولور قطعه
پسندیده است بخشایش ولیکن   منه بر ریش خلق آزار مرهم   پسندیده ست
یای عجمله فتحیله اصلی پسندیده است در های رسمیله و همزه مجتلبه ایله بر
ضرورت وزن ایچون ایکیسی بیله کتابتدن و تلفظدن ترک اولنمیدی ایمدی
ایکیسین بیله کتابتده اثبات ایدوب وصل همزه ایله دینلر غلط ایلمشلر
بخشایش اسم مصدر در اسرکیمش معناسنه یعنی رحمت لیکن ادات استدراک
منه فعل نهی مفرد مخاطبدر نهیدن قومه دیمکدر نهادندن دیمیشلر سهو
ایلمشلر ریش بونده یاره در خلق آزاره اضافتی بیانیه در خلق آزار وصف
ترکیبیدر از زیدندن خلق اینجیدیجی دیمکدر آزردندن اخذ ایلین خطا
ایلمشلر مرهم یاره یه قودقلری نسنه در معربدر منهلمک مفعول صریحی و بر ریش
غیر صریحی مخصوص رحمت مقبولدر ولیکن خلق اینجیده بخیلنک یاره سنه
مرهم اورمه یعنی ظالمی اسرکیوب دردینه درمان ایلمه حاصلی ظالمه رحم ایلمه
ندانست آنکه رحمت کرد بر مار   که آن ظلمست بر فرزند آدم   ندانست فعل
نفی ماضی مفرد غایب بیلمدی دیمکدر وجاین درکه استفهامی متضمن اوله یعنی
بیلمدی دیملک اوله و آن اسم اشارتدر رحمت کردک مفعول صریحی و بر مار غیر
صریحی که حرف بیان آن اسم اشارتدر رحمته متعلق و مبتدادر و ظلمست خبری بر
حرف استعلا ظلمه متعلق فرزند آدم لامیه مخصوص بیلمدی و یا بیلمدی اول
کیمسه که یلانه مرحمت ایدوب انی قتل ایلمدی که اول رحمت آدم اوغللرینه ظلمدر
زیرا فرصت بولدقلرده آدمی صوقر رحم ایلمز ایمدی اکا رحم ظلم صریحدر   تحذیر
نصیحت از دشمن پذیرفتن خطاست ولیکن شنیدن رواست تا بخلاف آن

کارکی وان عین صوابست پذیرفتن بای عجمیله فتحی و ذال معجمه نک کسری و رانک
ضمیله قبول ایلمک معناسنه در بونده مبتدادر و نصیحت مفعول صریحی و از دشمن
غیر صریحی و خطاست خبری لیکن ادات استدراک شنیدن مبتدادر و دوست
خبری جایز دیمکدر تا حرف تعلیل بخلاف آن کیشنک مفعول صریحی و کار صریحی
وان اسم اشارتدر خلافه و مبتدا عین صوابست بیانیه و خبر مبتدا محصول ترکیب
دشمنک نصیحتی قبول ایلمک خطادر اما ایشتمک جایزدر تا کیم اول نصیحتک خلافنجه
ایش ایشلیه سین و اول خلاف خود عین صوابدر مثنوی حذر کن ز آنچه
دشمن گوید آن کن که بر زانو زنی دست تغابن که حرف تعلیل بر حرف استعلا
زانو نونک ضمیله دیز معناسنه در که عربجه رکبه دیرلر زنی فعل مضارع مفرد مخاطب
اوررسین دیمکدر زننده نک دست تغابن لامیه در مجازا زننک مفعول صریحی
و بر زانو غیر صریحی تغابن تفاعل بابندن مصدردر آلدانمق معناسنه بونده مشارکت
مراد دکلدر محصول بیت حذر ایله اول نسنه دن که دشمنک سکا انی ایله دیه
یعنی دشمنک سکا بیوردوغی نسنه دن حذر ایله صقین انی ایشلمه زیرا
تغابن و ندامت الینی دیزکه اوررسین یعنی انک سوزیله بر ایش ایشلرایسک
الدانوب پشیمانلق اولورسین نیچون دشمن سوزیله عامل اولدم دیو کرت
راهی نمایدت راست چون تیر ازو بر گرد و راه دست چپ گیر کرت تا ضمیر خطاب
راهی یا حرف وحدت نماید فعل مضارع مفرد غایب ضمیر تا مفعولی اولی و راه ثانی
و راست صفت راهه چون ادات تشبیه در اصلی از اصلی ازا و در ضمیر
اوراهه راجعدر بعض نسخه ده او بر یته آن واقعدر اسم اشارتدر راهه بر
حرف تاکیددر کرد کاف عجمک فتحیله فعل امر مفرد مخاطبدر گردیدن دن
دیمکدر رجع معناسنه راه دست چپ لامیه و بیانیه در بونده چپ ذکری
راست سببیله در زیرا چپ صوله و راست صاغه دیرلر راه گیرک مقدم مفعولیدر
محصول بیت اگر سکا دشمنک اوق کبی بر طوغری یول کورسه البته اول یولدن

دون وشول ال یولمغه طوت بوندن مراد بودرکه دیمی کیننك خلافنی ایشله **بیت**

خشم بیش از وحشت آرد ولطف بی وقت هیبت ببرد چندان درشتی کن که

از تو سیر گردند ونه چندان نرمی کز بر تو دلیر شوند خشم بیش بیانیه ومبتدا
اضافتی تجویز ایلمشلر لکن کلامدن بی ذوق ایمشلر ازحد بیشه متعلقدر
وحشت بونده نفرت معناسنه در وارد مقدم مفعولیدر وارد خبر مبتدادر
درشتی درشت ایری دیمکدر غلیظ وخشن معناسنه یا حرف مصدر در غلظت
وخشونت معناسنه در سیر بونك کبی یرلرده اوصانمق ونفرت ایتمك معناسنه در
گردند کاف عجمك فتحیله فعل مضارع جمع غایبدر اولالر معناسنه در کینونتی افاده
ایدر سندن اوصانه لر دیمکدر نرمی یومش ویا حرف مصدر در دلیر بهادر معناسنه
در غلبه دن کنایه در محصول بیت حددن زیاده غضب ونفرت ووحشت
کتورر یعنی غضوب اولان کیمسه دن خلق نفرت ایدرلر کلب عقور کبی ووقتسز
لطف ایتمك هیبتی وصلابتنی ایلادر یعنی عزت وعظمتی ضایع ایدر ایمدی
نه اولقدر خشونت وغلظت ایله که سندن دویه لر یعنی اوصانوب نفرت ایده لر
ونه اولقدر ملایمت ورفق ایله که اوزرو که بهادر اولوب غالب اوله لر حاصلی
نه یاوز اول اصلاسینلر ونه یواش اول باصلاسینلر **مثنوی**

درشتی ونرمی بهم در بهست چو فاصد که جراح ومرهم نهست

درشت ایری دیمکدر بو مشتق
مقابلی ویا حرف مصدر نرمیده ده یا حرف مصدر در بهم با حرف صله وهم
ادات اجتماعدر همخانه وهم حجره وهمراه کبی بونده بری بریله دیمکدر
بانك افاده ایلدوکی معنایی تاکید ایدر به یك دیمکدر فاصد اسم فاعلدر
قان الیجی معناسنه مصدری فصد کلور فانك فتحی وصادك سکونیله که حرف بیان
جراح یاره اوران کیمسه بونده مراد طمری یاره لمکدر مرهم نه وصف ترکیبیدر
نهیدن مرهم قوجی دیمکدر محصول بیت خشونت وملایمت بری بریله یعنی
بیله اولمق یکدر تثرده بیوردوغی کبی قان الیجی کبی که هم طمری یاره لر هم او کلمنه

ایچون

ایچون کنه موهم قور یاده یه صادر بهم در بهلغ تقدیریني در بهم بهشت دیین
ترکیب فارسیله فارسینك استعمالاتنه واصل دکل ایمش درشتی نکیرد خردمنه
بیش نه سستی کر ناقص کنه قدر خویش درشتی بکیرد لك مقدّم مفعولی
وخردمنه فاعلي وبیش مفعول ثانیسي نه سستی کنه سستی نکیردلك مفعولیدر
یعني مقدّر نکیردلك تقدیري سستی هم نکیرد کر حرف تعلیل ویا حرف بیانیه قدر خویش
لامیه وکنه لك مفعول اوّلي ناقص ثانیسي محصّلی خردمنه یعني عاقل
کیمسه خشونت وغلظتي اوکنه طوتماز یعني خشونت وغلظتله عامل اولماز حاصلی
درشت خولیغي عادت وپیشه ایدنمز ملایمت وتواضعي دائمي کار ایدنمز که کندیی
قدریني ناقص ایلیه یعني رفق زیاده وملایمت آدمي خلق یاننده بی قدر ایدر نه
خویشتن راز وفي نهد نه یکباره تن درمذلّت دهد نه حرف نفي معناده نهد
مقیّدر ننهد تقدیرنده مر رانك معناسني تاکید ایدر خویشتن واو رسمیله
کندیني دیمکدر خویش کبي فزوني یا حرف مصدر درنه کنه حرف دهد ده مقیّددر
یکباره برکره دن وبراوغوردن دیمکدر تن بوننده وجود معناسنه در حرف صله مذلّت
لامك تشدیدیله مصدر میمیدر ذلّت معناسنه دهد فعل مضارع مفرد غائب
ویرر دیمکدر ایکي فعلك بیله فاعلي خردمنه در محصّلی عاقل اولان
کندویه ار تعلق قوماز یعني تعظیم وتکبر ایدوب کندویي بویلك طوتماز حاصلی
بیوکلنمز برکره دن براوغوردن کندیي وجودیني مذلّته ویرمز یعني کندویه تحقیر
ایدوب وجودیني ذلّت وهوانه دوشرمز حاصلي نه مقدارنده زیاده بیوکلنمز ونه کندوی
ذلیل وحقیر طوتوب کوچکلنمز حاصلي کندویي ذلّته دوشروب پایمال ایتدرمز شعر
شبانی بابیدر کفت ای خردمند مرا تعلیم ده پیرانه یك پند شبانی شبانك ضمّیله
چوبان دیمکدر ویا حرف وحدت بابیدر یعني بابیدر ش ده دالك کسري وهای صلیه
ایله فعل امر مفرد مخاطبدر دهیدن نه ویر دیمکدر داد نمن دینلر سهو ایلمیشلر
پیرانه های سمي بونلك کبي یرلرده تخصیص ولیاقت معناسني افاده ایدر

محصول برچوبان باباسنه دیدی ای خردمنه بکا بیرلره لایق ومناسب برنه
ویر یعنی بکا بر نصیحت ویر یکفتا نیک مردی کن نه چندان که کردد خیره کرک
تیز دندان نیک مرد وصف ترکیبیدر ویا حرف مصدر که حرف تعلیل کرد دفعل
مضارع مفرد غایب اوله دیمکدر خیره جیم عجمک کسریله غالب وبکین معناسنه در
کرک تیز دندان وصف ترکیبیدر کسکین دیشلی دیمکدر کرد دل کرک اسمی وخیره
خبریدر زیرا معنا صیرورتی متضمندر محصولی باباسی چوبانه دیدی نیک مرد لک
ایله یعنی رفق ولین اوزره اول اما اول قدر دکل که کسکین دیشلی قورد سکا
ضرر مترتب اوله جوبانه لایق ومناسب پند بو قدر اولور انجق زیاده اولماز حکمت
دو کس دشمن ملک ودین‌اند پادشاه بی حلم وزاهد بی علم لف ونشر مرتب طریقیله در
محصولی ایکی کیمسه مملکت ودینک دشمنلریدر بریسی پادشاه بی حلم
در غضبی سببیله خلق اندن نفرت ایدوب قچار و مملکت خالی قالور وبریسی زاهد
بی علم در که جهلی سببیله دینه ارا ویرر اولان امتلری طریق مستقیمدن اضلال ایدوب
ضلالته دوشرر بیت بر سر ملک مباد آن ملک فرمان ده که خدا را نبود بنده فرمان
بردار برحرف استعلاسر ملک لامیه مبادنهیله دعادر آن تقدیری آن کس در
ملک فرمان ده بیانیه فرمان ده وصف ترکیبیدر بویرق ویریجی معناسنه که حرف
رابط صفت بنده فرمان بیانیه فرمان بردار وصف ترکیبی دیه بردار یدندن بویرق
قالدیریجی معناسی لازمی بویرق طوتیجیدر محصولی مملکت اوزرینه اول کیمسه
بویرق ویریجی پادشاه اولمسون که خدانک بویروغن طوتیجی قولی اولمیه یعنی اونهینه
مطیع اولوب انکا امتثال ایلمیه وجایزدر که آن اسم اشارت اولیجه ملک فرمان ده
اوله پس محصول مصراع مملکت اوزره اول فرمان ویریجی پادشاه ثابت وقایم اولمسون یعنی
هالک وفانی اولسون حاصلی پادشاه ظالمه بد دعادر حکمت پادشاه باید که تا
بحدی بر دشمنان خشم نراند که دوستان را اعتماد نماند که آتش خشم اول در
خداوند خشم افتد آنکه زبانه بخصم رسد یا نرسد باید فعل مضارع مفرد غا

کورك دیمکدر کر حرف بیان تا حرف انتها بجهدي با حرف صله و یا حرف وحدت بر دشمنان
بر بونده حرف استعلا و با حرف صله خشم خانك فتحی و کسریله لغتدر نراند فعل نفی
مستقبل مفرد غایب فاعلی تحتنده پادشاهه راجع ضمیردر مفعول صریحی خشم و غیر صریحی
بر دشمنان در و جمله فعلیه خبر مبتدادر کر پادشاهدر رانه ننك مشتقدر رانه‌نك
دینلدر سوایلمشی که حرف بیان دوستانرا حرف بیان تخصیص آتش خشم بیانیه
بو کلام ماقبلنه نسبت حکم تعلیلیه واقعدر و در حرف صله خداوند خشم لامیه
صاحب خشم دیمکدر افتد همزه‌نك فتحی و ضمیله فعل مضارع مفرد غایبدر فاعلی
تحتنده آتش خشم راجع ضمیردر دو شر دیمکدر انکه اندن نصکره دیمکدر زبانه زانك
فتحی و ضمیله آتش یالکی بخصم با حرف صله رسد فعل مضارع مفرد غایب فاعلی
تحتنده زبانه‌یه راجعه ضمیردر یا حرف در سد فعل مضارع مفرد غایب فاعلی تحتنده
زبانه‌یه راجع ضمیردر و یا حرف عطف نرسد فعل نفی مستقبل مفرد غایب فاعلی سابق
کبیده محصول ترکیب پادشاهه کرکدر کیم دشمنلره بر حدده و بر مرتبه‌ده غضب سورمیه
که دوستلرك آکا اعتمادی قالمیه زیرا احتمالی بزدر که دوستلر غضبندن خوف ایدوب
کندویه ضرر ایرشدرلر هیچ نسنه ایلمزلرسه ده نفرتلوکی مقرردر زیرا خشم آتشی
اول صاحبنی یاقدقدن نصکره یالکی خصمه ایریشه و یا ایرشمیه حاصلی ضرری کندویه
مقرردر پس خصمه ضرر ایلیه و یا ایلمیه مثنوی نشاید بنی آدم خاکزاد
که در سر کند کبر و تندی و باد نشاید فعل نفی مستقبل مفرد غایب عربیده لاینبغی
معناسنه بنی آدم لامیه اصلنده بنین ایدی اضافتله نون ساقط اولمشدر خاك
زاده اضافتی بیانیه در خاکزاده وصف ترکیبیدر بحسب لغت طپراقدن طوغمیجی
دیمکدر لیکن مراد خاکدن مخلوق دیمکدر کر حرف بیان در حرف صله حرف ظرف
طوتان ایو طوتامش در سر کند لت مفعول صریحی و کبر معطوفاتیله صریحی تندی
دیمکدر یعنی کسکینلک و یا حرف مصدر یاوزلق وحدت دیملك اولور باد بونده
هواسی معناسنه در که حضرتك عبارتده محصول بیت لایق دکلدر خاکدن مخلوق

اولان بني ادم كرباشنه كرحقيقت وهوايي ايله يعني بونلري باشنه توبه حاصلي بونلرله
متصف اوله بويله اولمق لايق دكلدر ترا باچنين كرمجا وسركشي نبينه ادم
ازخاك بازانشي تراسيني ديمكدر ياحرف مصاحبت چنين تشبيه معناسنه متضمن
اسم اشارتدر حاصلي ادات تشبيه ايله اسم اشارتدن مركبدر بونجلين ديمكدر كرم
اسيجي ديمكدر بونده تيز معناسنه درو ياحرف مصدر مراد عتب وتيزلكدر سركش
وصف تركيبيدر بحسب لغت باشچكيجي ديمكدر كشيدندن مشتق اما معاني سنده معنا
مستعملدر وياحرف مصدر معاندلق ديمكدر نبينه ادم فعل نهي مستقبل متكلم وحده
مفعولي صريحي تراد روغير صريحلري يا چيله ازخاك در ياحرف عطفه عربيه ام واو
كبي انشيه ده ياضمير خطاب در محصولي سني حدت وسركشلكله ظن ايلمزدم
كرخاكدن سين يوقسه اتشه نسين يعني يقينم وظنم يوقدر كه بني ادم كبي خاكدن
خلق اولدك يوقسه شيطان كبي اتشدن مي حاصلي بوايكي معنا بيننده مترددم
بعض متونده مصراع ثاني نبينه ادم ازخاكي ازاتشي واقعدر ايكي ياي خطاب
محصول مصراع سني خاكدن مخلوق اولدي دوغي ظن ايلمزدم بلكه عزازيل ملعون كبي ناردن
مخلوقسين دمكوبلي وقتنده اشيه واوجه متون بودرتأمل تدبر قطعه درخال
بيلقان برسيدم بعابدي كفتم مرا بتربيت ازجهل پاك كن درحرف ظرف خاك
بيلقان لاميه بيلقان بانك فتحي وياننك سكوني ولامك فتحيله بدخشان ولايتنه
برناحيه نك اسميدر بعابدي باحرف صله وياحرف وحدت كفتم تقديري كفتمش
درمرا اوبانك كن فعلنك مفعولي صريحلريدر وبتربيت وازجهل غيرصريحلريدر محصول
بيلقان ولايتنده برعابدده ايوشيمدم ديرحضرت شيخ يعني سياحلقم زماننده
اكا واصل اولدم ديرا حضرت شيخك دنيايي كزمكدن مرادي اهل اللهه وصولدر
بس هر برده كه بوعزيزي ايشتسه انك جانبنه عزم ايدرمش كربعض حكايه
لرندن معلومدر اول عابده ديدم بني تربيتكله جهلدن پاك ايله حاصلي بني ارشاد
ايله كفتا بروچوخاك تحمل كن اي فقيه ياهرچه خوانده همه درزيرخاك كن

لفتا

کفتا عابد دیدی برو بای مکسور ایله ادات تاکید در بابی ضمیله اوقوبان ر
روستابیلق ایدر مشبّه ادات تشبیه فقیهدن مراد عالمدر یا هرچه یا حرف
عطف خوانده ماضیدن قسم در و یا ضمیر خطاب و همزه حرف توسّل هرنه کم او
قومش سك دیمکدر در حرف تاکید زیر خاك لامیه زیرالت معناسنه زانك کسر یله
عربجه تحت دیدلر مخصوص لیس عابد دیدی ای فقیه وار خاك کبی هر جفا وجوره
تحمّل ایله زیرا علمك مقتضاسی تواضع وتحمّلدر کبر وغرور دکلدر پس اکر سکا کبر و
غرور علم تواضع وتحمّله مانع اولورسه جمیع اوقودوغکی یعنی تحصیل ایلدوککی خاك
التنه ایله یعنی نسیا منسیا ترك ایله زیرا درویشلك وصوفیلك علم ومعرفت چوریله
تحصیل اولماز بلکه بوقلق وفنا ایله کسب اولور انك ایچون مشایخ علما ارشادینه
زحمت چکرلر زیرا عالم وهمدن حالی دکل پس عابدك مرادی بودر که علم وکماله تحمّل
وتواضع ال ویررسه فیها ونعمت والا بونلر اسباب بیندر اردرکه درویشلکه مانعدر
پس بونلری فراموش اولمش منزلته تنزیل ایدوب اسود حصال اول که علم لدنی
میسر اوله یا علمله تحمّل وتواضع ایله ویا علمی ترك ایله مانع راه اولمش مطایبه بدخوی
دردست دشمنی کرفتارست کر هرکجا که رود از چنك عقوبت او خلاص نیابد
بدخوی وصف ترکیبیدر یارامازخویلو دیمکدر در حرف صله در با معناسنه دست
دشمن لامیه ویا حرف وحدت که حرف رابط صفت هرکجا که هرقنده که دیمکدر که
حرف بیاندر رود فعل مضارع مفرد غایب کیدیه دیمکدر چنك عقوبت
بیانیه واو یه اضافتی لامیه در نیابد فعل نفی مستقبل مفرد غایب مخصوص ترکیب
بدخوی بر دشمن الینه کرفتار در که هر نره یه کیدرسه انك عقوبتی پنجه سندن
خلاص بولماز یعنی بدخویلق اکا بر بلادر که قنده کیدرسه المدن خلاص
خالی اولماز بیت اکر زدست بلا بر فلك رود بدخوی زدست خوی
بدخویش در بلا باشد دست بلا لامیه در مجاز ابر فلك اوزره دیمکدر دست
خوی بدخویش لامیه وبیانیه ولامیه در لف ونشر طریقیله مخصوص لیس

اكي بلالندن بدخوي فلك اوزره كيدرسه يعني فلكه چيقارسه كندونك يارامازلغي وخوي الندن بلاده اولور يعني كندونك يارامازخويي هرقنده كيدرسه كندو ويه

قوين بعده بيت چو بيني كه درسپاه دشمن تفرقه افتاد تو جمع باش واكر جمع شوند از پريشاني انديشه كن كه حرف بيان در حرف صله سپاه دشمن لاميه تفرقه تفعيل بابندن مصدر درباعي مصدر سماعا حذف اولنوب بدلينه تا ويرلمشدر طاغتلق ديمكدر باش فعل امر مفرد مخاطبدر باشيدندن جمع اول يعني پريشانلقدن وبي حضور اولوب الم چكمه محصل بيت چونكه كوره سين كه دشمنك لشكرنده پريشانلق وپراكندهلك دوشه يا سن جميع اول قورقمه واكر كوره سين كه جمع اولوب درنلك ايسه لر پريشانلقدن انديشه ايله يعني صاقين درنكلري سنك ايچون اولمسون قطعه برو با دوستان آسوده بنشين چو بيني درميان دشمنان جنك برو بانك كسريله وراءنك فتحيله فعل امر مفرد مخاطبدر كيت ديمكدر بانك ضميله ديلر دوستا يلقه مايل اوليمشلر وبرو رفتن مصدرندن مشتقدر ديديلر علم اشتقاقله اصلا مناسبتلري يوق ايمش باحرف مصاحبت اسوده بونده مستريح معناسنه در يعني فارغ وراحت ديمكدر محصل بيت وار دوستلوكله آسوده حال وفارغ البال اوتور يعني حضور ايله چونكه دوشمنلرك ارا سنده جنك جدال كوره سين

وكر بيني كه باهم يك زبانند كمان را زه كن وبر باره برسنك باهم بري بريله ديمكدر يك زبان زاءنك فتحي وضميله وصف تركيبيدر بر ديللي معناسنه يعني متحد ومتفق كمان را رادات مفعول زه كن زه كوش ديمكدر زاءنك كسريله وهاي اصليه ايله كن كاف عربك ضميله ايله ديمكدر فعل امر مفرد مخاطبدر كيندندن كمان مفعول اولي وزه ثانيسي بر حرف استعلا باره هاي رسميله وبار وواوله حصار معناسنه در وايكنجي بر فعل امر مفرد مخاطبدر بريدندن ايلت ديمكدر سنك مفعول صريحي وبر باره غير صريحي محصل بيت واكر دوشمنلرك بري بريله يك دل ويك زبان كوره سين يعني متفق في الكلام ومتحد في المرام كوره

سین جنگ ایچون بابکی قور وحصاره سنگ ایلت یعنی سنکله جنکلرینی مترس بیلوب
صواشه حاضر اول حصار اوزره طاش ایلت دیمکدن مرادی بودرکه دشمن حصاره
یورییش ایلدکده اکا اتمغیچون طاش حاضرله زیرا اول زمانده طوب وتوفنک
یوغ ایمش اما اوق وسایر یراقلر وار ایمش دیرلرکه طوب وتوفنک درتیوز ییل
انجق وارانکروسدر یعنی لهدن چیقالی والعهدة علی الراوی تنبیه دشمن
چو از همه حیلتی در ماند سلسلهٔ دوستی بجنباند پس انکه بدوستی کارها کند که
دشمن نتواند کرد حیلتی یا حرف تنکیر در ماند فعل مضارع مفرد غایب فاعلی تحتنده
ضمیر دشمنه راجعدر فعل تعلیل واقعدر تقدیری چه در ماند از همه حیلتی در
سلسلهٔ دوستی بیانیه ویا حرف مصدر بجنباند یای استقبال ایله فعل مضارع
مفرد غایب فاعلی تحتندهٔ دشمنه راجع ضمیردر جنبانیدن دبردر دیمکدر یعنی ر
دوستلق ومحبت اظهار ایدر جواب تعلیلدر وجملهٔ تعلیلیه خبر مبتدادرکه لفظ
دشمندر پس بونک کبی یرکرده مطلق عطف معناسنی افاده ایدر انکه اندنصکره
دیمکدر به دوستی با حرف مصاحبت ویا حرف مصدر کارها کندک مفعول صریحی وبه دوستی
غیر صریحی که حرف رابط صفت دشمن مبتدا نتوان کرد کوردن معناسنه خبریدر
محصول بیتک دشمن چونکه جمیع حیله دن عاجز قله دوستلق سلسله سنی دبر
در یعنی محبت ودوستلق اظهار ایدر واندنصکره دوستلق صورتیله ایشلر
ایلرکه دشمن ایلمکه قادر دکلدر بیت سر مار به دست دشمن بکوب کر از
احدی الحسنیین خالی نباشد اکر این غالب آمد مار کشتی واکر آن از دشمن
رستی سر مار لامیه با حرف مصاحبت دست دشمن لامیه بکوبک مفعول
صریحی وبه دست دشمن غیر صریحی با حرف تاکید کوب کاف عربک ضمیله فعل
امر مفرد مخاطبدر کوبیدن کوفتن دن دینلدی خطا ایلمشلر کاف عجمیله دینک
غلط سویلمشدر که حرف تعلیل احدی همزه نک کسری وحانک سکونیله ودالک
فتحیله احدک وهمزه نک وحانک فتحه لریله مؤنثیدر حسنیین حانک ضمی وسینک

سکونی و نونک فتحی و یای اولکنک و ثانینک سکونیله حسنی نک تثنیه سیدر که
احسنک مؤنثیدر افضلک فضلی و اعلی نک علیا لر مؤنثی اولدیغی کبی موصوفی
محذوفدر تقدیری احدی الفائدتین الحسنیین ایکی کوکجک فائده نک
بریسندن خالی نباشد خالی اولماز دیمکدر وان اسم اشارتدر دشمنه مارد رسیدی
رانک فتحیله فعل ماضی مفرد مخاطبدر رستن دن قورتلدک دیمکدر محصول ترکیب مارک
کلهسنی یعنی باشنی دشمن الیله دولت یعنی ازیعنی دشمنکه انی اولدردیر اکر ایکی کوزل
فائده نک برندن خالی اولماز اکر دشمن ماره غالب اولورسه ماری قتل ایلمش
اولورسین و اکر مار دشمنکه غالب اولورسه دشمندن قورتلدک یعنی قورتلمش اولورسین
بیت بروز معرکه ایمن مشو ز خصم ضعیف که مغز شیر بر آرد چو دل ز جان برداشت
با حرف ظرف روز معرکه لامیه معرکه اسم مکاندر صواش یرینه دیرلر اما بونده جنک
مراددر ایمن همزه نک و میمک کسره لریله امین معناسنه در مشو میمک و شینک
فتحه لریله فعل نهی مفرد مخاطبدر رشویه نده اولمه دیمکدر خصم ضعیف بیانیه
که حرف تعلیل مغز شیر لامیه مغز بینی و ایلیک بونده باشک بینی سیدر مراددر شیر
ارسلاندر بر آرد چیقارر چو حرف تعلیل دل برداشتنک مفعول صریحی و ز جان غیر صریحی
برداشت فعل ماضی مفرد غایب قالدردی دیمکدر محصول ترکیب صواش کوننده خصم
ضعیفدن امین اولمه زیرا ارسلانک بینی سین چیقارر چونکه دلنی جاندن
قالدردی یعنی خصم نقدر ضعیف اولورسه جاندن نا امید اولنجه ارسلانه غلبه
ایدوب انی هلاک ایدر پس خصمک ضعفنه بقمق اولمازکه کاه اولورکه اقویا
ایشین ایشلر نته کم ملک زاده کوتاه و حقیر حکایه سنده کچدی بیت خبری که
دانی که دلی بیازارد تو خاموش باش تا دیکری بیارد خبری یا حرف وحدت
که حرف رابط صفت دانی فعل مضارع مفرد مخاطب که حرف بیان دلی یا حرف وحدت
بیازاردک مقدم مفعولیدر تا حرف تعلیل دیکری یای حرف وحدت بیاردک
فاعلی تحتنده دیکره راجع ضمیردر و مفعولی برمقدر خبر محصول ترکیب بر خبری اکر بیلورسین

که بر خاطر ایچون پریشان اولور اول خبری سن سویلمه طمعه تاکیم بر غیری کیمسه
کتوروب سویلسون بیت بلبلا مژدهٔ بهار بیار خبر بد ببوم باز گذار بلبلا الف
حرف نداء مژدهٔ بهار لامیه خبر بد بیانیه وکذا اردلکی مفعول صریحی در وببوم غیر
صریحی با ادات تأکید گذار فعل امر مفرد مخاطب ترک ایلمه دیمکدر یعنی فراغت
ایله محصول بیت ای بلبل سن بهار مژده سین کتور زیرا سکا دوشن اولدر و یارامان
خبری بوم وشومه ترک ایله که بو خبر اکا لایقدر نخته پس پادشاه را بر خیانت
کسی واقف مکردان مگر آنکه که بر قبول کلی واثق باشی وگرنه هلاک خود همی
کوشی پادشاه را را ادات مفعول بر حرف استعلا خیانت کس لامیه ویا حرف
وحدت مکردان فعل نهی مفرد مخاطبدر کردن ایتمه نهی ایلمه دیمکدر اصلی کردیه نکه
اولمق معناسنه والف ونون ادات نفیه در ایلمامک معناسینی افاده ایدر مکر
ادات استثنا آنکه اول وقت دیمکدر حرف بیان قبول کلی بیانیه واثق اسم فاعل علیه
معناسنه مصدری وثوق وثقه کلور عده وزنی اوزره تورکجه طیانجی دیم
دیمکدر باشی فعل مضارع مفرد مخاطب اوله سین دیمکدر وگرنه استثنادن مستثنا
یعنی واگر واثق کلی اولمازسک همی کوشی همی بونده ادات استمرار در محصول
پادشاه بر کیمسه نک خیانتنه واقف ایلمیه اکا کیمسه خیانتنی اعلام ایلمه که کس
که قبول کلی ایله معتمد اولاسن یعنی سوزلک انک قتنده مقبول ومسلم اولدوغنی
بیله سین حاصلی مقبول ومسلم اولدوغنی بیله سین حاصلی مقبول ومعتبرلرندن
اولاسین والا کندی هلاککه سعی وکوشش ایدرسین بیت پسیج سخن گفتن
آنگاه کن کردانی که در کار کرد سخن پسیج سخن گفتن لامیه در پسیج لغتده یول
براقی وغیر بسیده اما بونده تدارک معناسنه در گفتن سوز سویلمک که حرف بیان
دانی فعل مضارع مفرد مخاطبدر دانیدن بیله سین دیمکدر که حرف بیاندر ادات
تأکید کار کرد تأثیر ایلر دیمکدر فاعلی سخندر محصول بیت سوز سویلمک فکرینی و
تدارکینی اول وقت ایله که بیله سین که سوزک تأثیر ایدر یعنی سوزک نفوذی

اولدوغني بلمه نصكره سوزسوبلمكه منتهي اول مطابيه هركه نصيحت خودرأيي
ميكند او خود بنصيحت كري محتاجست كه بونده اسمدر كيم معناسنه نصيحت خودراي
مصدرك مفعولنه اضافتيدر خودراي وصف تركيبيدر رأيله عامل اولوب
غيرينك سوزيني ديكلمينه خودراي ديرلر وايكنجي يا حرف وحدت او ضميري غايب
بيت اولدوغكه به راجعدر خود ادات تاكيد با حرف صله نصيحت كر نصيحتي ديمكدر
زيرا كرك كاف عجمك فتحيله ادات فاعلدر حرف معناسنه ويا حرف وحدت مخصوصدر
هر كس كه بر خودراي وخود بسنده نصيحت ايدر اول كس بر ناصحه محتاجدركه
اكا ديه بچون خودرايه بنه ونصح ايدوب سوز جوهريني ضايع ايدرسين اول
بيلورسين كه سوزلك طوتماز بس اكا نصيحت جنوندن ناشيدر ملاطفه فريب
دشمن مخور وغرور مداح مخر كه ان دام زرق نهاده است واين كام طمع كشاده ا
احمق را ستايش خود ايدچون لاشه كه در كعبش دمي فربه نمايد فريب فانك
ورانك كسريله اسم مصدردر فريبيدن الدمه معناسنه فريفتن دينلر خطا
سويليلر دشمنه اضافتي لاميه مخور فعل نهي مفرد مخاطبدر خوردندن بيمه
ديمكدر خوردندن ديين غلط سويلمش غرور مداح مصدرك فاعلنه اضافتي
مخر ميمك خانك فتحه لريله فعل نهي مفرد مخاطبدر خريدندن صتون المه ديمكدر
فريب مبتدا ومخور خبريدر وغرور مبتدا ومخر خبريدر كه حرف تعليل ان اسم اشارتدر
دشمنه ومبتدا دام زرق بيانيه ويالاميه در مجاز انها ده نك مقدم مفعوليدر ونهاده
خبر مبتدادر اين اسم اشارتدر مداحه ومبتدا كام طمع ده بيانيه ويالاميه در مجازا
كاف عربيله در بونده اغراد در كاف فارسيله دينلر فاسددر سويلمشلر كشاده
نك مقدم مفعوليدر وكشاده خبر مبتدادر اين اسم اشارتيني دشمنه وان اسم
اشارتيني مداحه صرف ايدنلر فريبي بعيده دن تشخيص وتميز ايلمزلرمش
احمق را خوش ايدك مقدم مفعولي وستايش مبتدا واسم مصدردر ستاييدندن
سينك كسريله اوكشي ديمكدر ستوندن دينلر سهو ايلمشلر خوش ايد خبر مبتدادر

چون ادات تشبیه لاشه میت دیمکدر تورکیده تحریف ایدوب لش دیرلر معناسینه
لاغر زیاده لاغر یعنی زیاده ارق سویلمش که حرف بیادر حرف صله کعب کافک فتحی
وعینک سکونیله توپوق دیمکدر وشین لاشه یه راجعدر دجی دالک فتحی ومیمک
کسریله فعل مضارع مفرد مخاطبدر دمیه نرن او قورملق دیمکدر قصابلر بجغه اوتور
کیبیجی کمبشنه میانک مقدم مفعولیدر فربه فانک و بانک فتحه لریله ورانک
سکونیله وهای اصلیه ایله سمز دیمکدر عربجه سمین دیرلر مبتدا واقعدر ونمایه
خبریدر محصول ترکیب فربه دشمن بیمه یعنی انک ارامیله مغرور اولمه زیرا اول
دشمن رزق ومکر وحیله دوزاغنی قوروب سنی نفاقله غافل قلمق استر
ومداح طمع دهانینی اجمشدر ظرافتله سندن بر نسنه المق استر حاصلی سنی مدح
ایلیسی الله ایچون دکلدر بلکه سنی مدحله مغرور ایدوب سندن بر جایزه المق ایستر
نته کم اکثر خلق بویله در اماسن احمق دوشمه زیرا احمق اولان ستایش خوش
کلور لاشه کبی باجاغنه اوفوره سین سمز کوربنور یعنی احمقانی سمز ظن ایدر امیدی
سنده بر ندر اقلام مدحیله مغرور اولوب شیشمه وقرمه قطعه الا تا نشنوی مدح
سخن کوی که اندک مایه نفع از دارد الا حرف تنبیه تا حرف تعلیل نشنوی فعل
نفی مستقبل مفرد مخاطبدر بونده مراد نهیدر ایشیتمکه دیمکدر شنویدن مشتق
مدح سخنکوی مصدرک فاعلنه اضافتیدر ونشنوینک مفعولیدر سخن کوی وصف
ترکیبیدر سوز سویلیجینک مدحینی معناسنه که حرف تعلیل اندک از یعنی قلیل
دیمکدر مایه بونک کبی یرلرده سرمایه ومقدار معناسنه در نفعی یا حرف وحدت
ویا حرف تنکیر محصول ترکیب اکاه اول غافل اولمه تا کیم مداحک دیکلمه سین یعنی
مدحیله مغرور اولمیه سین زیرا سندن ازجق مقدار فایده طمع طوتار یعنی سنی مدح
ایلمدن طمعی سندن جزوی فایده در الله ایچون سنی مدح ایلمز اکر روزی
مرادیش بر نیاری دو صد چندان عیوبت بر شمارد روزی یا حرف وحدت
مرادش ضمیر سخنکویه راجعدر بر نیاری فعل مضارع مفرد مخاطبدر آوردن دن

دکلري

که مخففدر اورا ودیه ندن همزه یا یه مبدل اولمشدر نته که سابقاً بیان اولمشدر
فعل شرط واقعدر وصه ایکی یوز دیمکدر چندان اولقدر دیمکدر یعنی ایکیوز
مدحجی قدر دیمکدر عیوب عیبك جمعیدر و تا ضمیر خطاب بر حرف تأکید شمارد
فعل مضارع مفرد غایب عدّ ایدر دیمکدر جواب شرطدر و عیوب مقدّم مفعولیدر
محصول بیت اگر بر کون مدّاحك مرادینی حاصل ایلمیه سن ایکیوز مدحجی قدر
عیبلرکی صایار یعنی چوق چوق ذم ایدر تربیت متکلم را تا کسی عیب نگیرد سخنش
صلاح نپذیرد متکلم را ادات مفعول و یا حرف تخصیص تا حرف توقیت کسی یا حرف
وحدت سخنش شین متکلمه راجعدر نپذیرد فعل نفی مستقبل مفرد غایب قبول
ایلمز دیمکدر محصول ترکیب متکلمك مادامکه بر کمسه عیبنی طوتمیه سوزینی صلاح
قبول ایلمز یعنی سوزی مقبول اولمز بیت مشو غرّه بر حسن گفتار خویش
بتحسین نادان و پندار خویش مشو فعل نهی مفرد مخاطب غرّه مغرور معناسنه
در بر حرف صله حسن گفتار خویش لامیه لردر بتحسین با مشو غرّه یه متعلقدر
نادانه اضافتی مصدرك فاعلینه اضافتیدر پندار خویش ده بویله در لیکن پندار اسم
مصدردر مصدر دکلدر محصول بیت مغرور اولمه کندینك حسن گفتارکه یعنی گوزل
سوزوکه نادانك تحسینی سببیله و کندونك پندارکله یعنی کندوکه حسن ظنکله کندوکه
غرور ویرمه ملاطفه همه کس را عقل خود بکمال نماید و فرزند خویش بجمال محصول ترکیب
جمیع کمسه یه کندینك عقلی کمال ایله کورینور و کندینك اوغلی جمال ایله یعنی هر کس عقلنی
کامل بیلور و فرزندینی صاحب جمال اکلر قطعه یکی جهود و مسلمان نزاع میکردند
که خنده گرفت از حدیث ایشانم یك برو یکی برسیسی دیمکدر لیکن گاه اولور که
یکی برسیسی دیمکدر لیکن گاه اولور که یکی یك معناسنده استعمال ایدرلر خنده
اسم مصدردر کولمه معناسنه حدیث بونده سوز و قصّه معناسنه در محصول بیت
بر جهود ایله بر مسلمان نزاع ایدرلردی شویله که بنی خنده طوتدی انلرك قصّه
سندن بطیره گفت مسلمان گر این قباله من درست نیست خدا یا جهود میرانم

باحرف مصاحبت طره طانك كسريله غضب معناسنه در قباله قافك فتحيله قاچي
مكتوبنه ديرلر قباله من لاميه ومصراع ثانيه مرهونندر خدا يا الف حرف ندا مرانم
فعل موزد مخاطبه رميرانيه ندن اصيلي وردن وميريه ندن درا وملك معناسنه يس
ميرانم بني اولدر ديمكدر مخصوصدر غضبله مسلمان ديديكي اكي بنم بو قبالم
كوچك دكل ايسه يا الله بني جهود اولدر ختم ايله حاصلي جهود قويايم ديمكدر
جهود كفت تبوريت ميخورم سركنه اكرخلاف كنم همچو تو مسلمانم بتوريت باحرف
حرف بالتصرفات اعجامه ندده موسي وعيسي كبي سوكند يمين معناسنه در مخصوصدر
جهود ديديكي تورات يمين ايچرم يعني انده ايچرم اكر يمينده خلاف ايدرسم سنك
كبي مسلمانم يعني سنك كبي مسلمان اولايم كراز بسيط زمين عقل منعدم كردد
بخود كمان نبرد هيچكس كه نادانم بسيط زمين لاميه در روي زمين معناسنه
در بخود باحرف صله مخصوصدر اكي يريوزنده عقل منعدم اولوب كيدرسه
يعني دنياده نام ونشاني قالمزسه هيچ كيمسه كندويه ظن ايلمز كه نادانم ديو يعني
هركس كندويي عاقل ودانا اعتقاد ايدر مطايبه ده آدمي برسزه نخورند ودو سلك
برجيفه بسر نبرند حريص باجهاني كرسنه است وقانع بناني سيرده آدمي اون
آدم ديمكدر برسفرهٔ يا حرف وحدت وهمزه حرف توسط همزه حرف وحدت ديين
خطا ايلمش بعض نسخه ده سفره برينه خوانچه واقعدر كنه سفرده معناسنه
جيفه مراددر ديمكدر ويا حرف وهمزه حرف توسط همزه حرف وحدتدر ديين
اظهار جهل ايلمش بسر باحرف صله سر بونك كبي يرلرده حد وغايت معناسنه در
نبرد فعل نفي مستقبل جمع غايب باشه ايلتمزلر يعني جيفه اوزره اكلي تكميل
ايدوب حده وپايانه ايلتمزلر حاصلي اتحاد وامتزاج ايدوب ايلمزلر ديمكدر بعض
نسخه ده جيفه برينه مرداري واقعدر ليكن معناده بودر حريص مبتدا با
حرف مصاحبت باجهاني تعبيري باملك جهاني در يا حرف تنكيردر حرف
وحدت ديين استقامت معنادن خبردار دكلدر كرسنه خبر مبتدادر وقانع

مبتدا ابنایی باحرف مصاحبت ویا حرف سیر حرف مبتدا در طوق دیمکدر محصولی اورکب
اون انسان بر سغره اوزره اوتوروب یمك یرلر اما ایکی سلك برجیفه اوزره
تتمیم وتکمیل کلی ایلمزلر بلکه غوغا ایدرلر یعنی خرلشر حریص اولان کیمسه
جهان ملکنیله اجدر یعنی تمام دنیا ایله کندویه قناعت کلمز اما قانع اولان
کیمسه بر اتمکله طوقدر یعنی بر اتمکله صو اتمك الینه کیردکده نصکره کیمسه یه عرض
احتیاج وبیان حال ایلمز یا جهانی معناسینی بتون جهانه دیین ونباتی برنانه
دیین معلومدر که بانك معناسینی احاطه ایلمشدر بیت رودهٔ تنك بیك نان
تهی پر کردد نعمت روی زمین پر نکند دیده تنك رودهٔ تنك بیانیه روده
رانك ضمیله بغرسقدر که عرجه معادیرلر میمك کسریله تنك تانك فتحی ونونك
سکونیله وکاف عجمله داردیمکدر که عرجه ضیق دیرلر صادك فتحی ویای مشدده
کسریله بیك باحرف مصاحبت نان تهی بیانیه تهی تانك فتحی وکسریله وهانك
کسریله لغتده بوش دیمکدر حالی معناسنده در اما بونده نان تهیه مراد قتقسیز
اتمکدر یعنی خبز بلا ادام پر کردد پر اولور دیمکدر یعنی طویار نعمت روی زمین لامیه
لودر پر نکند پر ایلمز یعنی طویورماز دیده بیانیه روده مبتدا پر کردد خبری سیك
نان تهی خبره متعلقدر نعمت مبتدا پر نکند خبری دیده تنك مفعولی محصول بیت
بوش بغرسق قتقسز بر اتمکله پر اولور یعنی طولار مراد طویماقدر اما یر یوزنك
نعمتی طار کوزی یعنی اج کوزی پر ایلمز یعنی طویورماز حاصلی زیاده حرصدن
کنایه در بیت پدر چون دور عمرش منقضی کشت مرا این یك نصیحت کرد و
بگذشت پدر مبتدا چون ادات تعلیل دور لامیه زمان عمرش دیمکدر بو مصراع
تقدیم وتأخیره محمولدر تقدیری پدرم چون کشت منقضی دور عمرش در پس کشت
فعل تعلیل مفرد غایب ومنقضی اسم فاعلدر انفعال بابندن دوکندی دیمکدر وکشتك
اسمی دور عمردر تنازع ایلدیلر منقضی فاعلیله وکشت خبر لغله مرا بکا دیمکدر
کرد فعل ماضی مفرد غایب فاعلی تحتنده پدره راجع ضمیردر واین یك نصیحت

مقدم

مقدّم مفعولیدر و بگذشت فعل ماضی مفرد غایب کرفاعلی ضمیر پدردر وجمله فعلیه
معطوفدر جمله فعلیّه یه که جواب تعلیلدر خبر مبتدادر محذوف پدرم چونکه زمان
عمری منقضی اولدی یعنی دوکندی بکا بو بر نصیحتی ایلدی وکتدی یعنی وفات
ایلدی اول نصیحت بونده نصکره کلن ایکی بیتده در معلوم اولا بو ابیات ثلاثه
نك ماقبلنه تعلّقی یوقدر   که شهوت آتشست ازوی بپرهیز بخود بر
آتش دوزخ مکن تیز   که حرف بیان نصیحتدر شهوت بونده جماعدن حاصل
اولان لذتدر و آتش خبری با حرف تاکید پرهیز فعل امر مفرد مخاطبدر پرهیزیدن
عربجه احتماء یرلر افتعال بابندن مصدردر بخود با حرف صله و یا حرف مصاحبت
کندوکه و یاکنه وکله دیمکدر بر یا متضمن اولدوغی وافاده ایلدوکی معنای تاکید
ایدرنته که سابقا بروی زمین برنشان نمانده دیبو بیورمشدی آتش دوزخ
لامیه و مکنك مفعول اولی و تیز مفعول ثانیسی تیز کسکن و یاوز دیمکدر محصول
بیتك بکا نصیحتی بودر که شهوت آتشندن پرهیز ایله کندوکه جهنم آتشنی یاوز
ایلمه یاخود کندوکله جهنم آتشنی تیز ایلمه یعنی کندوکی دوزخده اتمقله آتشنی
یاوزلندرمه زیرا آتشه بر نسنه برقسدك البته یالاز علی الخصوص که یاغمقه قابل
نسنه اوله تیز بونده بر سبیل استعجال معناسنه اخذ ایلین غریب عجله ایلمش و تیزی
آتشه صفت ایدوب کندوکی آتش تیزه اتمه دیدوکی خود عجایب عجیبه دندر
وتورکجه معناسینی کندی اوزوکه جهنم اودین تیز ایلمه دیبن ظاهر بودر که یایی
زاید طوتمش یاخود معنی بویله اوله که کندوکی دوزخ آتشی اوزره تیز ایلمه دیبن
تصرف خاص ایلمش   دران آتش نداری طاقت سوز   بصبر آبی براین آتش
زن امروز آن آتش یعنی در آتش دوزخ طاقت سوزن مصدرك مفعولنه اضافتیدر
یعنی سوزه قدرت طوتمازسین دیمکدر بصبر یا حرف مصاحبت آبی یا حرف
وحدت بر حرف استعلا این آتشدن مراد شهوتدر زن فعل امر مفرد مخاطبدر زنیدن
اوردیمکدر زنیدن دیتلو سهو ایلمشلر زنینك اب مفعول صریحی وبصبر غیر

صبر ایدیجیدر آتشه بویله در دوامروز ظرف زمانی محصوصدر اول آتش دوزخله
سوز حرارتنه طاقت کتوره مز سین باری بو کون بو آتش شهوته صبر ایله اصوادر
یعنی صبر صوینی اورزینه سبب حاصلی صبر ایدوب ترک شهوت آتشین سوندر
مکدر   هرکه در حال توانایی نیکویی نکند در وقت ناتوانی سختی ببیند
حال توانایی لامیه توانا صفت مشبهه در کوجلو وقدرتلی دیمکدر ویای اولی
اصلی ویای ثانیه حرف مصدر نیکویی یالری بویله در نیکویی نکندک مقدمی
مفعولیدر ودر حال ظرف زمانی وقت ناتوانی یا حرف مصدر کوجسزلق وقدر
تسزلق وقتنده دیمکدر سختی مقدم مفعولیدر ودر وقت ظرف زمانی محصوصدر ترکیب
هرکیمکه قدرتی حالنده احسان ایلمیه قدرتسزلق حالنده شدت کورر یعنی
زحمت چکر بیت بد اخترتر از مردم آزار نیست که روز مصیبت کسش یار نیست
بد اختر وصف ترکیبیدر بدبخت کبی وتر ادات تفضیل مردم آزار وصف ترکیبیدر
آزار ویرندن مردم اینجیدیجی دیمکدر که حرف تعلیلدر روز مصیبت لامیه کسش
ضمیر مردم آزاره راجعدر محصوصدر مردم آزاردن بد بخترک وبدطالعرک
کیمسه اولماز زیرا مصیبت کوننده آکا کیمسه یاردکلدر یعنی باشنه برحال کلدکده
کیمسه آکا یار اولماز   جان در حمایت یکدمست و دنیا وجودی
میان دو عدم دین بدنیا فروشان خرند یوسف بفروشند تا چه خرند جان
مراد روح حیاتدر در حرف ظرف حمایت یکدم لامیه حمایت مصدردر حفظ
معناسنه ودم نفس معناسنه پس مادامکه نفس داخل وخارجدر ذوحیات
ثابت وقایمدر نفس که منقطع اولدی حیات کیدوب ممات لازمدر پس
حیات برنفسک حفظنده دیمکدر معناسی بودر وجودی یا حرف وحدت
میان دو عدم لامیه دربریسی عدم سابقدر که آکا قدیم عدم دیرلر وبریسی
عدم لاحقدر آکا عدم دیرلر وبریسی عدم لاحقدر آکا عدم حادث دیرلر
یا حرف مقابله دنیا فروش وصف ترکیبیدر فروشیدندن صاتمق معناسنه

خر معروفدر حمار معناسنه ونون ودال ادات خبر اسنك جمعيدر ونون والف
ادات جمع درفروشان ظاهرا دنيا يله تركيب اولمشدر اما حقيقتده دينه
فيه دردين فروشان تعريفنده بعزوشنده فعل مستقبل جمع غالب يوسف
مقدم مفعولي تا عجبا ديمكدر خرنه خانك فتحي وكسريله ورانك فتحيله فعل مضارع
جمع غايبدر خريدن نك محصول تركيبي حيات حيوانات بر نفسدر حفظنده درموش
درو دنيا ايكي عدم بيننده بر وجود در يعني موجود اولان اشياء عدمدن
وجوده كلمشدر وكنه جميعا عدمه رجوع ايدر ديني دنيايه صاتجيلر خمارلردر
يعني حمار وبترلكيبي بو بلولث لايعقل احمقلردر يوسفي صاتارلر عجبا انك بهاسيله
اندن يك نه الورلر يعني دنيايه ديني صاتنلر يوسفي بر فج قلب اقچه ايله صاتنلر
كبي الم اعهد اليكم يا بني ادم ان لا تعبدوا الشيطان همزه حرف استفهام الم اعهد فعل
جحد مطلق عهد بونده وصيت معناسنه در اليكم فعل جحده متعلق يا حرف
ندا بني اصلنده بنين ايدي اضافتله نون دوشدي ان لا تعبدوا تاويل مفرده
فعل جحده لك محلا منصوب مفعوليدر نونك سقوطي علامت نصبيدر الشيطان
لا تعبدوا نك مفعولي محصول ايت كريمه اي ادم اوغلري سيزه وصيت ايلمدمي
شيطانه عبادت ايلمك ديو يعني عبادته امر ايدرمي يعني خدايه عبادتدن غيريدن
نهي ايدرمي عقلي وسمعي دليللرلث وحجتلر نصب ايلمدمي استفهام انكاريدر
يعني ايلدم ديمكدر عبادتي شيطانه تخصيص ايلدي زيرا كنه وبه عبادته امر
ايدرمي اول ملعوندر بيت بقول دشمن پيماند دوست بشكستي ببين كه از كه
بريدي وبا كه پيوستي يا حرف مصاحبت قول دشمن لاميه پيمان دوسته بو يله در
وبشكستي مقدم مفعولي بشكستي فعل ماضي مفرد مخاطب ببين فعل امر مفرد
بيستندن نك كه حرف بيان وايكنجي كه اسمدر كيم معناسنه بريدي بانك ضميله فعل
مضارع مفرد مخاطبدر مبني للمفعول معناسنه كسلدك ديمكدر يا حرف صله
كه كنه اسمدر كيم معناسنه پيوستي باي عجمك وواوك فتحي ويانك سكونيله فعل

مفرد مخاطب اولشدر یعنی واصل اولدک دیمکدر مخصوص اولسون دشمن قولیله
دوستک عهد و پیمانینی صدک و بیچه کیمسه یه واصل اولمالدک حاصلی شیطانک
اغواسیله خدانک عهد و پیمانینی صدک کورکه ایمدی کیمدن منقطع اولدک
و کیمه متصل اولدک و کیمدن شیطان با مخلصان برنیاید و سلطان
با مفلسان شیطان مبتدا با حرف مصاحبت مخلصان خدا دوستلری الف و نون
ادات جمعدر برنیاید چیقشماز یعنی مخلصلری اضلال ایده من زیرا انلر جهلری
دایما رب عزته در و هوا و هوسه دکلدر که شیطان انلره وسوسه و یرمکه
قادر اوله برنیاید خبر مبتدادر و با مخلصان اکا متعلق سلطان با مفلسان بو یله
در یعنی پادشاه مفلسلوله چیقشاماز حاصلی انلردن حق تخلیص ایده من زیرا
برنسنه یه مالک دکلدر انی الوب چقلشا فقره اولک معناسنی شیطان مخلصلره
موافق و مصاحب اولماز دیمک معنایی مقصوده موافق سویلمش و فقره ثانیه
نک معناسی سلطانه مفلسلره موافق و مصاحب اولماز یه کیده او لکیده
الخش و اوحشی سویلمش مثنوی وامش مده ان کر بی نمازست و رخود
دهمت زفاقه بازست وام بدح دیمکدر کر عربجه قرض دیرلر و شین ضمیر
اضمار قبل الذکر طریقیله کر یه راجعدر مده میمک فتحی و دالک کسری و های
اصلیه ایله فعل نهی مفرد مخاطبدر خطاب عام طریقیله و یرمه دیمکدر
دهید ندان کر اول کیمسه که دیمکدر که بو نده اسمدر کیمسه معناسنه در
و رخود و اکر خود دن مخففدر دهنش ضمیر کنه کر یه راجعدر فاقه فقر دیمکدر
و باز اجق معناسنه در مخصوص اولسون اودنج و یرمه اول کیمسه یه که بی نماز در
یعنی تارک الصلاتدر و اکر فرضا اغزی اجق ایسه ده یعنی اکرچه فقرا ایسه ده
یعنی اکرچه زیاده فقیر اولوب معاشنده متحیر ایسه ده بر مرتبه که برنسنه بولمیا
اغزینه قویاجق و اغزی اجلقدن اچق قالسه کو قرض خدا نمی کذارد از
قرض تو نیز غم ندارد کو اصلنده که را او ایدی که حرف تعلیل و او ضمیری بی نماز

اولان که یه راجعدر فرض خدا لامیه یعنی کذارد نا یله ادا ایلمز دیمکدر ذا الله
یازنلر املادن آگاه دکللر ایمش قرض قولامیه در فرض وقرض بیننده صنعت
تجنیس خط وار تیز حرف عطف دخی دیمکدر محصول بیت زیرا بی نماز خدانك
فرضنی ادا ایلمز یعنی اوزرینه مفروض اولنی ادا ایلمز سنك قرضك که غم طوتماز
یعنی بورجکی ادا ایلمده بی پروادر که هیچ اداسی خاطرینه کلمز
خاك مشرق شنیده ام که کنند بچهل سال کاسهٔ چینی خاك مشرق لامیه
وکنندك مقدم مفعولی با حرف ظرف چهل سال ظرف زمان کاسهٔ چینی بیانیه
وکنندك مفعول ثانیسی محصول بیت ایشتمشم که خاك مشرقی قرق ییلده
کاسهٔ چینی ایدرلر یعنی قرق ییلده فغفوری ایدرلر بعضیلر دیدیلر که بونده
خاکدن مراد مملکتدر خاك بیلقان بیوردوغی کبی ود ربغداد دیوکه قرینه در
بویله اولنجه خاك کنندك ظرف مکانی اولور محصول بیت بویله اولنجه بو دیار مشرقده
مسموعمدر که قرق ییلده کاسهٔ چینی یاپارلر ولکل وجهه صد بروزی کنند
در بغداد لاجرم قیمتش همی بینی صد یعنی صد کاسه بروزی با حرف ظرف وروز
ظرف زمان ویا حرف وحدت کنند صد کاسه مفعول صریحی وبروز ظرف
زمانی ودربغداد ظرف مکانی لاجرم لاشك ولامحاله دیمکدر محصول بیت یوز کاسه
یاپارلر برکونده بغدادده لاجرم قیمتنی کورییوردسین یعنی چوقدر واوجوزدر
قیمتش ضمیری صد کاسه بغدادی یه راجعدر کاسهٔ چینیه ارجاع ایلین دور
ودراز افتاده دوشمش قطعه مرغك از بیضه برون آید وروزی طلبد
وادمی بچه ندارد خبر از عقل وتمیز مرغك کاف حرف تصغیردر قوشجغز دیمکدر
بیضه بانك جمله بونده یمورده دیمکدر برون آید چیقار دیمکدر روزی
رزق معناسنه در طلبدك مقدم مفعولیدر ادمی بچه ادم یوریسی یعنی
اوغلانجغی ندارد خبر طوتماز یعنی بیخبردر تمیز اصلی تمییزدر اما عجم یانك
حذفیله استعمال ایدر محصول بیت قوشجغز یمورده دن چیقار همان رزق

طلب ایدر یعنی یوم ره دن چیقدوغی کبی کروب دانه دوشورمکه باشلر اما
ادمی زاده اناسندن طوغدوقده عقل وتمیزدن بی خبر داغزینه ممه ویرسه لوامر
واکی ویرمزلرسه اج قالور انکه ناکاه کسی کشت وبچیزی برسید وایں بتمکین
وفضیلت بگذشت ازهمه چیز آن اسم اشارتدر مرعکه که حرف بیان ناکاه بوندة
دفعة بلا تدریج دیمکدر کسی بیورمش کشت فعل ماضی مفرد غایب اولدی
دیمکدر صار معناسنه واین اسم اشارتدر ادمی بچه یه یا حرف مصاحبت
ویا حرف ظرف تمکین قدرت معناسنه بگذشت فعل ماضی مفرد غایبدر
کچدی دیمکدر یعنی تجاوز ایلدی همه چیز جمیع اشیا دن محصول ابیات اول مرغک
که بر کره دن و برا وغوردن نوعندن فرد واحد وکامل اولدی حاصلی مقام عزت
کرامته واصل اولمدی اما ادمی زاده تمکین وفضیلتله ویا تمکین وفضیلتده
جمیع مخلوقات دن کچدی یعنی عزت وکرامتده جمیع اشیادن ایلری کتدی
حاصلی تشریف ولقد کرمنا بنی ادم ایله مشرف اولدی یعنی هرنسنه کرکچ حاصل
اولور تیز حاصل ولاندن اعز واکرم در ابکینه همه جا هست ازان قدرش
نیست لعل دشوار بدست اید ازانست عزیز ابکینه الف ممدوده وسکون
یا ایله وکاف عجمینک کسریله سرچه دیمکدر که عرب زجاج وقاروره دیر همه جا هر
یرده دیمکدر ازان ادات تعلیل درانکیچون معناسنه دشوار مستکل دیمکدر
بدست با حرف صله ازان کنه ادات تعلیلدر محصول ابیات ایکی سابق بیتی
بیورد که سرچه هر یرده وارد ریعنی هر یرده بولنور هر یرده بولینور بیورد و معنی کلام
ادعائیدر حقیقی دکلدر انلکیچون قدر وقیمتی یوقدر یعنی تحصیلی کوچدر
انلکیچون عزیز ومعتبردر کارها بصبر براید ومستعجل بسر درآید
محصول ابیاتک مصالح صبر ایله حاصل اولور یعنی هر ایش صبر وتأنیله ایی حاصل
اولور ومستعجل یعنی اوجی کمیسه اومکله سورجر واوزلور یعنی بیقلور واینی
ایلری کلوب حاصل اولماز مثنوی بچشم خویش دیدم در بیابان که آهسته کرم

بگذشت

بگذشت از نشابان باحرف مصاحبت وچشم خویش لامیه کرحرف بیان مردم
اهسته قلبه محمولدر تقدیری اهسته رفتار مرد در وبعضیلر دیدیلر اصلنده
مرد اهسته رفتار ایدی اضافتله ضرورت وزن ایچون اضافتدن قطع اولنوب
همزه وصلله ساقط اولوب فتحه سی داله نقل اولوب وصلله اوقنور نشابان
صفت مشبهه در نشابیدن ایوه کن دیمکدر محصول بیت کندیی کوزمله
کوردم بیابانده که اهسته رفتار مرد نشاباندن کچدی یعنی یورومه ده اهسته
کیدن عجله ایله کیدندن سبق ایلتدی یعنی منزله اندن ایلری واصل اولدی
سمند بادپای از تک فرومانده شتربان همچنان اهسته میران سمند سینک ومیمک
فتحه لریله صاری وقوله وپاعزیزانده مستعمل لفظیدر اشتراک طریقیله بادپایه
اضافتی وقوله وپاعزیز بیابانیده دربادپا یوکرک ات اصلنده وصف ترکیبیدر
یل ایاقلی معناسنه تک تانک فتحی وکاف عربیله اسم مصدردر تکیدندن یلمک
معناسنه بونده یلمه دیمکدر فرومانده عاجز قالمجی دیمکدر شتربان دوه
جی دیمکدر بان ادات فاعلدر جی معناسنه همچنان اولکی کبی یعنی
اهسته اهسته میراند سوردی یعنی قالمدی محصول بیت دیدیکیم بیابانده
سمند بادپای یلوب یوریمکدن عاجز قالدی اما دوه جی اهسته اهسته دوه
سنی سوروب کیدردی هیچ قالمدی یعنی بیابانده کندیی کوزمله بویله کوردم
دیرملاطفه نادان رابه ازخاموشی نیست واکر این مصلحت بدانستی
نادان بنودی نادان را حرف صله خاموشی یا حرف مصدردر بدانستی
وبنودی یالری حرف حکایه در محصول ترکیب نادانه یعنی جاهله ایسم
اولمقدن یک اولماز اکر بو مصلحتی بیلیدی نادان اولمازدی یعنی سکوت ایدوب
خاموش اولمق کندو مقدارینی بیلمکدن ناشیدر بواسیه نفس علم ومعرفتدر
نادانک کاری قطعه چون نداری کمال وفضل ان به که زبان در دهان
نکه داری محصول قطعه خطاب عام طریقیله بیورر چونکه کمال وفضلک

یوقسه اول یکسه که دیلکی اغزکده طوته سین یعنی صقلیوب حفظ ایلیه
سین یعنی تکلم ایلمیه سین آدمی را فضیحه کند جوز بی مغز را سبکسا
سبکساری فضیحه رسوای دیمکدر ضرورت وزن ایچون تا های رسمی
شکلنده اوقنور جوز بی مغز بیانیه جوز جیملک فتحیله قوز معناسنه در
ومغزدن مراد ایچیدر و را حرف صله محصلی انسانی رسوای ایدر ایچیسز
قوزی یعنی کز ایچیدن خالی اولان جوزی سبکسارلق یعنی خفت رای ایدر
حاصلی انسانی دلی وجوزی خفته سوای وبی اعتبار ایدر زیرا جوزی
الینه الان خفته بن بیلور ایچی اولمادوغنی بس اعتبار ایلمیوب یابانه آتار
جوزه ادات تشبیه تقدیر ایدنلر زاید ایلمشلر قطعه خری ابلهی تعلیم بی داد
بروبر صرف کرده عمر دایم خر برا را ادات مفعول ابلهی یا حرف وحدت یجی
دادن مفعول اولی خر ثانیسی وتعلیم دربو واصلنده بر او ایدی ضرورت وزن
ایچون حذف وایصال اولندی ایکنجی برادات تاکید در کرده نک عمر مفعول
اولی صریحی وصرف ثانیسی وبر مفعول غیر صریحی دایم کرده یه قید در محصلی
برایله برخره تکلم تعلیم ایدردی یعنی تعلیمی اوزره عمرنی صرف ایلمشیدی حاصلی
دایما ایشی انک تعلیمنه مصروف ایدوب کوشش وسعی ایدردی حکیمی کفتش
ای نادان چه کوشی درین سودا بترس از لوم لایم حکیمی یا حرف وحدت
کفتش شین ضمیر ابلهه راجعدر لوم لامک فتحیله مصدردر لام یلومدن یعنی
نصر بابندن اجوف واویسندن ازا ولمق معناسنه ولام اسم فاعلدر ازاد لایجی
دیمکدر محصلی برحکیم اول ابلهه دیدی کای نادان نه چالیشورسین
یعنی نه زحمت چکرسین بو سوداده لایمک لومندن حذر ایله قورق حاصلی
اعتراض ایدن معترضدن صقین یعنی ملامت کرک ملامتندن احتراز ایله
زیرا سنی رسوای ایدر بیاموزد بهایم از تو کفتار تو خاموشی بیاموز از بهایم
محصلی بو بیت تتمه قول حکیم در ابلهه دیرکه جوانیه حیوان سندن کفتار

اوكوتمز يعني سنك تكلم اوكرتمز ايمدي سن حيوانلر كبي ابسم اولوب خاموش اولمقلغي
اوكرن حاصلي اول سندن سوز اوكرنمك احتمالي يوق باري سن انلردن سكوت وابسم
اولمغي اوكرن مثنوي هركه تامل نكند درجواب بيشتر آيد سخنش ناصواب
هركه هر اول كيمسه كه تقديرنده در محصول بيت هر كيمسه كه جوابده فكر تامل ايلميه
ويا ايلمز يعني فكر سيز برنسنه يه جواب ويره اكثر سوزي ناصواب اكلور يعني خطا واقع
اولور يا سخن آراي چو مردم بهوش يا بنشين همچو بهايم خموش يا حرف تردد
سخن آرا ايلك مقدم مفعول مرجيدر وبهوش غير صريح اري فعل ماضي فعل امر
مفرد مخاطب در ارايدن بزه مك يعني زينت ايلمك معناسنه در محصول بيت
يا سويليجك سوزي عقل وفكر ايله بر خوشجه بزه يعني عاقلانه سويله ويا حيوانات
كبي ابسم اوتور يعني سكوت ايله طمنه مطايبه هركه با دانا تراز خود
بحث كند تا بدانند كه دانا ست بدانند كه نادانست با حرف مصاحبت داناتر
دانا عالم وتر ادات تفضيلدر تا حرف تعليل بدانند بيله لر ديمكدر كه حرف بيان
بدانند لفظ مشتركدر مضارعله امر غايب بيننده بيله لر ويا بلسونلر ديمكدر كه حرف
بيان محصول تركيب بركيمسنه كه كندندن عالمراك بر كيمسه ايله بحث ايلر تا بيله لر كه دانادر
يعني ديسونلر كه عالمدر ديو بيلورلر كه ويا بيلسونلر كه جاهلدر الا كنه بيني عالم
ايلمزدي بيت چون درآيد به از تويي بسخن گرچه به داني اعتراض مكن
تويي ياي ثاني ضمير خطابدر بسخن بادرآيد متعلقدر وحرف مصاحبت حرف
ظرف ديسوب معناسي چونكه سوزده بركيمسنه سندن يك كله دبين سوز سويليه
ايي دكل ايمش محصول بيت چونكه سندن ايي بركيمسه تكلمه ونطقه كله يعني
سوز سويلمكه باشليه اكرچه اول سوزي اندن ايي ده بيلورسك اعتراض
ايلمه زيرا جايزدركه اول سوزي بر وجهله توجيه ايليه كه سنك بيلدوكك
اشبه واوجه اوله لطيفه هركه با بدان نشيند نيكي نبيند محصول تركيب
هر كيمسه كه يارامازلرله اوتوره ايلك كورمز مثنوي گر نشيند فرشته با ديو

وحشت آموزد وخیانت ودیو فرشته یا حرف وحدت وهمزه حرف توسط همزه حرف
وحدتدر دیمین بیلمز ایمش آموزد فعل مضارع مفرد غایب اوکرە نور دیمکدر دیو
رانك کسریله صیله ومکو معناسنه درمحصول بیت اکی بر فرشته دیو ایله اولتورسه
اول دیودن وحشت وخیانت ودیو اوکرنور حاصلی اندن اوکرندوکی محض شردر
هیچ خیر اوکرنمز از بدان نیکویی نیاموزی نکند کرك پوستین دوزی پوستین دوز
وصف ترکیبیدر دوزیه ندن کورك دیکیجی دیمکدر ویا حرف مصدر حاصلی
کورك کجیلك دیمکدر مصراع ثانی مقام تعلیلده درمحصول بیت خطاب عام طریقیله
بیوررلر براماز لردن ایلك اوکرنمزسین زیرا قوردن کورك کجیلك اوزده دکل حاصلی
قوردن پوستین دوزلك کلمه وکی براماز لردن ایلك کلملك احتمالی یوقدر
ایلك کلمز مردمانرا عیب نهانی اشکار مکن کم ایشان را رسوا کنی وخود را بی
اعتبار کنی مردمانرا را حرف تخصیص عیب نهانی بیانیه اشکار اوا اشکاره
واشکار بر معنایه درکم حرف تعلیل ومحرف تاکید یعنی رانك معناسنی تاکید ایدر
محصول بیت مردم ملوك کیزلی عیبنی اشکار ایلمه زیرا انلری رسوا ایدرسین وکنه
اعتمادسیز یعنی سکا هیچ برنسنه اینماز بوب سنه هر کس نفرت ایدرلر نشبه
هرکه علم خواند وعمل نکرد بدان ماند که گاو راند وتخم نیفشاند بدان با حرف
صله ودال همزه مبدلدر بان تقدیرنده در ماند فعل مضارع مفرد غایب بکزر در
دیمکدر ماند نه ماننستن دن دیمین خطا ایلدیکه حرف بیان گاو کاف
عجمیله صغر دیمکدر بتر معناسنه مرراند فعل ماضی مفرد غایب سوردی دیمکدر گاو
مقدم مفعولیدر اوکوز سوردی مراد جفت سورمکدر نیفشاند فعل نفی ماضی مفرد
غایب صاچمدی دیمکدر تخم مقدم مفعولیدر محصول کلام هر کمسنه که علم اوقودی
یعنی تحصیل علم ایلدی وعلمله عمل ایلمدی اول کمسنه بکزر که جفت سوردی ودانه
صاچمدی یعنی اکین اکمدی عبرت از تن بی دل طاعت نیاید وپوست بی
مغز بضاعت را نشاید تن دن مراد شخصدر وبی دلدن مراد صاحب دل اولمیاندر

اهل الله‌ده اصحاب قلوب دیرلر مراد شول قلبدر که انده محبت خدا و میل اخرت اوله
دیمکدر یعنی بویله اولمیان شخصدن طاعت کلمز بوست بی مغز بیانیه بوستدن
مراد قبقه‌در که عربجه قشر دیرلر و مغزدن مراد ایچدر فندق و فستق و بادام ایچی کبیبی
بضاعت سرمایه محصول ترکیب شخص بی قلبدن یعنی صدقله طاعت و عبادت ایلمز
بلکه ایلدوکی تعبیرجه دخی و یا بله در اینجسر قبق دایچی بضاعت و سرمایه‌یه لایق دکلدر
یعنی بیع و شرایه لایق اولماز حاصلی تن بی قلب قشر بی لبه بکزر که هیچ برنسنه‌یه
یراماز تشبیه نه هر که در مجادله چست در معامله درست نه حرف
نفی مجموع ترکیبه مصروفدر محصول ترکیب بویله دکلدر که هر کمسه که بحث و جدلده چست
و چابکدر معامله‌ده یعنی تقوی و صلاحده و خدا ایله معامله‌ده درستدر زیرا نیجه
بحاث واردر که صلاح و تقواسی هیچ یوقدر معلوم اولاکه بو سجعه‌ده ادات خبر یعنی
سین و تا مقدردر چستست و یا درستست تقدیرنده‌در بیت بس قامت خوش که
زیر چادر باشد چون بازکنی مادر مادر باشد بس چوقدر قامت خوش بیانیه
که حرف رابط صفت زیر چادر لامیه بونده چادردن دال ایله فحیله عورتلر بورندکلری
چارمراددر که دیار عربده اکثر عورتلر انی استعمال ایدرلر بازکنی اچاسین دیمکدر
مادر مادر لامیه‌در معلوم اولاکه چوندن بر ضمیر غایب محذوفدر ضرورت وزن
ایچون چونش تقدیرنده‌در محصول ترکیب چوق کوزل قامت که چارالتنده اولور یعنی
چارالتنده چوق قامت لطیف و موزون کورینور اما چونکه اول چاری اوستندن
اچاسین و کوره سین انك اناسی اولور و یا اول چار صاحبنك اناسنك اناسی
اولور یعنی صورتا کوزل کورینور اما حقیقتده بر یاشلی قری اولور ظاهره اعتبار
یوق حکم باطنکدر حکمت اکی شبهاهه قدر بودی بس قدر بی قدر
بودی اکی بودی ده یا حرف حکایه در محصول ترکیب اکی کیجه لر جمیعا قدر کیجه
سی اولیدی قدر کیجه سی بی قدر و بی اعتبار اولوردی بعض نسخه ده
بی قدر یرینه چه قدر واقعدر بیت اکی سنك همه لعل بدخشان بودی

بس قیمت لعل وسنك یکسان بودی لعل بدخشان لامیه بودیده یا حرف حکایه
درایکی یرده بیله محصول اکر هر بر طاش لعل بدخشان اولیدی پس لعل
وطاشك قیمتی یکسان اولوردی یعنی یکسنك برابر اولوردی قیمتی ایمدی قلیل
الوجود اولانك اعتباری زیاده اولورایمش کثیر الوجود اولاندن حکمت
نه هرکه بصورت نیکوست سیرت زیبا دروست کار اندرون دارد نه پوست
بصورت با حرف ظرف سیرت زیبا بیانیه سیرت خلق معناسنه در زیبا صفت
مشبّهه دریاراشق و یانشق دیمکدر دروست اصلنده دراوست او ضمیری که
یه راجع دراندرون بونده قلب معناسنه در پوستدن مراد ظاهر حالدر محصول
دکلدر که هر کیم صورتده ایو در سیرت زیبا انده در یعنی هر کس که صورتده وشمایلده
ایی و کوزلدر ایله دکلدر که انده سیرت زیبا وخلاف حسنه اوله بلکه بعضیسی
بویله و بعضیسی خلافنجه در زیرا ایش قلبلدر بوسنك دکلدر یعنی مصلحت باطنکه
ظاهرك دکلدر حاصلی هرکسك باطننه نظر ایلمك کرك ظاهرینه دکل قطعه
توان شناخت بیك روز در شمایل مرد که تا کجاش رسیده ست پایکاه علوم
شناخت بونده شناختن معناسنه در شمایل مرد لامیه دراخلاق مرد دیمکدر
رهونده کر حرف بیان تا حرف انتها کجاش ضمیر مرده راجعدر پایکاه یانك
سکونیله مرتبه دیمکدر علومه اضافت لامیه در محصول ادمك اخلاق
واطواریندن بر کونده بیلمك ممکندر که نره یه دك ایرشمشدر مرتبه
علومی یعنی اخلاق واطواریندن کشینك مرتبه ومقام علومی نه حدّه واصلدر
بیلمك اولور ولی زباطنش ایمین مباش وغرّه مشو کر خبث نفس نکرده
بسالها معلوم ولی ادات استدراك باطنش ضمیری مرده راجعدر کر حرف
تعلیل خبث نفس لامیه محصول اما باطننه امین ومغرور اولمه
زیرا خبائث نفس ییللرده معلوم اولماز تخویف هر کم با بزرکان ستیزد
خون خود ریزد محصول هر کیم که اکابر ایله لج وعناد ایلرسه کندی قانینی

دوکر یعني کندیني کندوسي هلاك ایدر زیرا اکا برله باشه چیقاماز قطعه
خویشتن را بزرك مي بیني راست کفتند یك دو بینه لوچ مي بیني فعل
مضارع مفرد مخاطب کورر سین دیمکدر خویشتن مفعول اولي وبزرك
ثانیسي راست بونده کرچك معناسنه دو بینه فعل مضارع مفرد غایب کورر
دیمکدر بیننده نك مفعول اولي و دو ثانیسي لوچ لامك ضمي وجیم عربیله
شاشي دیمکدر احول معناسنه محصول بیت خطاب عام طریقیله بیورورکه ای
کندوکي اولو کورر سین کرچك دیدیلر ویاد یمشلر درکه شاشي بري ایکي
کورر یعني سن غرور وتکبردن کندوکي اولو کورر دوکك شاشینك بري ایکي
کوردوکي کبي فاسددر زیرا اوته سي یوقدر زود بیني شکسته توکه بازي
بسر کجي با قوچ زود زانك ضمیله تیز دیمکدر ظرف زماندر بیننك شکسته مفعول
اولي وپیشاني ثانیسي بازي اویون دیمکدر کنینك مفعول صریحي و بسرله با قوچ
غیر صریحلري قوچ لفظ مشترکدر ترکیله فارسي بیننده محصول بیت تیز زمانده
النکي شکسته کورر سین سنکه باشکله قوچله اویون اوینار سین یعني کله قوچله
طوقشر سین تورکیده قوچ جیم عجمله درقافیه رعایتیچون بونده عربي اوقنور قطعه
پنبه پنجه با شیر و مشت با شمیر کار خردمندان نیست معلوم اولا کر بونلر
کبي امرلر مقدر ایله ملحوظه در با شیر با حرف مصاحبت ویا حرف صله با شمشیر
با حرف صله محصول ترکیب ارسلانله پنجه طوقشمق ویا ارسلانه پنجه اورمق ویومروغ
شمشیره اورمق عقلا ایشي دکلدر زیرا انلر کندولري تهلکه یه صالماز ومضرتدن
احتراز ایدرلر بیت جنك زور آور و صف ترکیبي اوریده نك زورله
کنو مجي یا حرف مصدر زور آورلك دیمکدر با مست با حرف مصاحبت
بیش سرپنجه لامیه سرپنجه قوي وغالب معناسنه در بغل بانك وغین معجمه
نك فتحه لریله قولتق دیمکدر نه نونك کسري وهاي اصلیه ایله فعل امر مفرد
مخاطبدر نهیدن نهادن مستقبلاتندندر نونك فتحیله مستعملدر نه نهادنه نهدن دینلر

سهو ایلمشلر دست مفعول صریحی ودر بفعل غیر صریحی وپیش ظرف مکانی
مخصوص اربعه مستانه جنک وزور کتور جبلک ایلمه یعنی انکله محاربه ومقاتله
ایدوب اکا قوت بازوکی کوسترمه بس قوی وغالب کیمسه نک اوکنده الکی قولتغکه
قو یعنی انکله جنک وجدال ایدوب خصومت کوسترمه تحذیر ضعیفی کر باقوی
دلاوری کنه بارد شمنست در هلاک خویش ضعیفی یا حرف وحدت کر حرف
بیان ویا حرف رابط صفت ویا حرف مصاحبت دلاور وضعیف ترکیبه و
مخصوص اربعه
اوریه نک بهادر معناسنه در یار دشمن لامیه هلاک خویش ده بو بیله در
بر ضعیف که قویله برابر دلاورلک ایلیه واکا بهادرلک کوستره یعنی اکا بهادرلک
کوستره یعنی اکا بهادرلک صاووکنده وبی اکا کوره طوته دلیر عرض ایده کندی هلا
کنه
دشمنک معین وناصریدر قطعه سایه پرورده را چه طاقت ان که رود
با مبارزان بقتال سایه پرورده کولکه ده بسلنمش یعنی ناز ونعمت ایچنده
بویومش ورا ادات تخصیص طاقت ان لامیه در که حرف بیان با حرف
مصاحبت مبارز بهادر دیمکدر والف ونون ادات جمعدر بقتال با حرف
صله قتال مفاعله بابندن مصدر ثانیسی با مبارزان روده ده قتاله ده
متعلق اولمق جایز مخصوص اربعه سایه پرورده نک نه قدرت وطاقتی اوله
اول نسنه یه که بهادر اوله ارلر ایله جنکه ومقاتله یه واره سست بازو بجهل
میفکند پنجه با مرد آهنین چنکال سست بازو وصف ترکیبیدر بازوسی
ضعیف کیمسه دیمکدر بجهل با حرف مصاحبت میفکند فعل مضارع مفرد
غایب بر اوغوردیمکدر پنجه مفعول صریحی وبجهل وبا مرد غیر صریحلریدر
اهنین چنکال بیانیه در اهنین چنکال وصف ترکیبیدر دمور قابسه لی پنجه لی
یعنی پنجه لی مخصوص اربعه ضعیف بازولی اولان کیمسه یه پنجه یعنی انکله پنجه
طوتشرا هنین چنکال قوی بازولیدن کنایه در ومحکم پنجه لیدن عبارتدر
تو بپیچ هرکه نصیحت نشنود سر ملامت شنیدن دارد سر بعینه سودا

وهوس معناسنه در محصول ترکیب هر کیم که نصیحت دیکلمز یعنی قبول ایلمز
صلامت ایشتمك سوداسین طوتار حاصلی ازارلنمق سوداسین طوتار یعنی ازارلمق
استر بیت چون نیاید نصیحت در کوش اکوت سرزنش کنم خاموش نصیحت در
کوش تقدیری نصیحت در کوشت در اکو سرزنش کنم تقدیری نصیحت در کوشت
در اکیت سرزنش کنم تقدیری اکو سرزنش کنمت ویا اکر اکوسرزنشت کنم در ع
خاموش فعل امر مفرد مخاطبدر ایسم اول دیمکدر محصول بیت چونکه نصیحت قولغکه
کیرمز اکر این سکا توبیخ وسرزنش ایدرسم ایسم اول دیمکدر لطیفه بی هنران
هنرمندانرا نتوانند دیدن همچون سکان بازاری سلح شکاری ببینند ومشغله
برارند وپیش امدن نیارند سکان بازاری بیانیه سلح شکاریده بویله
در مشغله غوغا برانی قالدرلر نیارند فعل نفی مستقبل جمع غایبه یاریدن
قالدرا و لماز دیمکدر بر مصدری دخی پارسین درقدرت معناسنه بس نیاردی
ارستی دن اخذ ایدن سهو ایلمش محصول ترکیب هنرسزلر هنرلیلری کورمکه قادر
اولمازلر یعنی انلرله برابرلق ایده مزلر ومعارضه ومقابله قیله مزلر بازار ایتلری کبی
که آو ایتی کوردیلر وغوغا وعوعو قالدرلر یعنی ایدرلر وابلری کلمکه قادر اولماز لر
تحذیر سفله چون بهنر باکسی بر نیاید بخبثش در پوستین افته بر نیاید
چیقشامز یعنی مقابله ومعارضه ایده مز محصول ترکیب سفله کمیسه یعنی دنی وتا کس
چونکه هنرده ویا هنرله بر کمیسه ایله چیقشامز یعنی مقابله ومعارضه ایده مز
خباثتله غیبتنه دوشر حاصلی اردنجه قدح ایلمکه باشلدی بیت کند
هر آیینه غیبت حسود کوته دست که در مقابله کنکش بود زبان مقال
هر آینه البته دیمکدر غیبت غین معجمه نك کسری ویانك فتحیله بر کمیسه نك
اردنجه غایبانه سویلمکه دیرلر شول زود کر ایشته وکی تغییرجه مغموم اوله
اکر اول سویلدوکی سوز کرچك ایسه غیبت دیرلر واکر کذب ودروغ ایسه
بهتان دیرلر حسود کوته دست بیانیه در کوته دست وصف ترکیبیدر

قضا اللي ديمكدر نسينه قادر اولميان كمسنه ده مستعملدر كه حرف تعليل كنك كاف
اول عربي و مضمومدر و كاف ثاني عجمي معلوم اولا كه نون ساكنه نصكره آخرده كاف
واقع اولسه البته عجميدر فاحفظ شين ميم حسوده راجعدر اما معناده مقاله
مقيّد در محصول بيت حسود كوته دست يعني عاجز بي قدرت البته غيبت
ايدر حاصلي غيبتدن قوماز زيرا مقابله ده زبان مقالي كنك اولور يعني دلي
طوتلور نطقه قادر اولماز كنك كاف عجمك ضميله فصيحدر دين خطا سويلمش
شكايت جور شكم نيستي هيچ ورحي در دام نيفتادي بلكه صياد در دام ننهادي
جور شكم لاميه نيستي يا حرف حكايه ورحي يا حرف وحدت در دام در حرف
صله نيفتادي يا حرف حكايه صياد مبالغه ايله اسم فاعلدر اوجي ديمكدر
ننهادي فعل نفي حال ماضي مفرد غايب و يا حرف حكايه محصول بيت آخر جور
شكم يوق ايمش سنه يعني اجلق بلاسي يوق ايمش سه هيچ بر مرغ دامه دوشمزدي بلكه
اوجي دخي طوزق قورمازدي زيرا بوغز دردي اولمسه مرغ دامه وارمزدي عبرت
حكيمان دير خورند و عابدان نيم سير و زاهدان تا سد رمق و جوانان تا طبق
بر كيرند و پيران تا عرق كنند اما قلندران چندان كه در معده جاي نفس و بر سفره
روزي كس حكيملر دير يعني سيرك برلر تا كيم طعام هضم اوله و عابدلر
نيم سير يعني طعامي طويمزلر تا حرف انتها سد رمق مصدرك مفعولنه اضا
فتي سد ديمكدر رمق جانك صوكيدر مراد اولمجك ييملك يرلر ديمكدر تا حرف
انتها طبقدن مراد ايچنده ييمك يني اسبابه صحن و تبسي و طاس كبي بر كرند
بر كيرند قالدرالر ديمكدر تا كنند حرف انتها عرق كنند درليه لر ديمكدر معده
ميمك فتحي و عينك كسريله و ميمك كسري و عينك سكونيله انسانده حيوان
جنسنك شردانه يرنده مستعملدر يعني تخفيف ايدوب شردن ديه كلور بيه جاي
نفس لاميه در نماند فعل نفي مستقبل مفرد غايب قالميه ديمكدر روزي كس لاميه
محصول بيت حكيملر سيرك ييملك يرلر تا كيم يه كلري هضم اوله و عابدلر يارم

قنيده

طويجه

طویمنجه یعنی تمام طوق اولنجه یمزلر وزاهدلر ستر مقنجه یعنی جانی تنده حفظ
ایلملك مقدارنجه حاصلی اولمیه جکنجه وجوانلر اوكلوندن ظرف طعام قالقنجه یعنی
ایچنده اولانی دوكنجه ویبرلر دیلمنجه اما قلندرلر اولقدر یرلر كه معده ده نفسه
یر قالمیه وسزده كیمسه نك رزقی ونفقه سی یعنی جوانلر طبقه ده یمك قالمنجه
یرلر اما قلندرلر سزده اتمك دخی قالمنجه یرلر وجایز در كه خورنده فعل امر
غایب اوله یعنی هر طایفه مذكوره اولان ییسونلر دیمك اوله بیت اسیر بند شكم
را دو شب نگیرد خواب شبی ز معده سنكی شبی ز دل تنكی اسیر بند شكم لامیه
وبیانیه در بند شكم مجازدر ورا ادات تخصیص معده میمك كسری وعینك
سكونیله ذكر اولنان كیبیده سنكی یه اضافت بیانیه در ویا حرف نسبت طاشه
منسوب معده دن یعنی زیاده طوقلقدن طاش كبی بكشمش معده دن دیمكده
دلتنك وصف تركیبیده كوكلی طار ویا حرف مصدر كوكل طارلغی دیمكده
محصول بیت شكم قیدینه اسیر اولان كیمسنه ایكی كیجه اویقو طوتماز یعنی ایكی
كیجه اویقو اویوماز بر كیجه زیاده چوق یمك یمك ثقالتندن وبر كیجه طعام یعنی یمك
بولمدوغی اجلدن كوكلی طارلغندن وعظ مشورت با زنان تباهست وسخاوت
با مفسدان گناه محصول بیت زنلرله مشورت فاسددر ومفسدلره سخاوت كرم
كناه زیرا فساد دینك ازدیادینه باعثدر بیت ترحم بر پلنك تیز دندان ستمكاری
بود بر گوسفندان بلنك تیز دندان بیانیه در ستمكار ظالم دیمكده ویا
حرف مصدر محصول بیت كسكین دیشلی قپلانه ترحم ایدوب انی اسركمك
ستمكارلق یعنی ظالملق در قویونلره حاصلی ظالملره مهر ومحبت مظلوملره جفا
ظلمدر بیت هر كو اگر دشمن در پیشت اگر نكشد دشمن دشمن خویشست
محصول بیت هر كیمك كه دشمنی اوكنده در اكر انی اولدرمزسه كندو نفسنك دشمنیدر
زیرا دشمن فرصت بولنجه انی اولدرر بیت سنك در دست ومار بر سر سنك
خیره رایی بود قیاس ودرنك خیره رای وصف تركیبیده احمق فكرلی دیمكده

و یا حرف مصدریه در الجق و ضعیف فکولیلک دیمکدر درنک دالک فتحی و کسریله
ورانک فتحیله اکلنمک دیمکدر محصول ترکیب طاش الکده اوله و بیلان بو طاشلک
اوزرنده اوله الجق فکولیلکده قیاس و درنک یعنی اورانمی اورمایانمی
دیو قیاس تردد ایلمک فکولک فساد نه نه در و کوهی از خردمندان بخلاف
این مصلحت دیده اند و گفته اند در کشتن بندیان تامل اولیترست بحکم آنکه
اختیار باقیست توان کشت و توان هشت تا کی بی تامل کشته شود محتملست
که مصلحتی فوت شود که تدارک مثل آن ممتنع باشد کوهی یا حرف وحدت کروه
کاف عجمک و رانک ضمه لریله بلوک معناسنه در کشتن بندیان مصدرک مفعولنه
اضافتیدر بندی یا بندی باغ معناسنه در عربجه قید دیرلر و یا حرف نسبت بندیه
منسوب دیمکدر یعنی محبوب و الف و نون ادات جمعدر محبوبلر دیمکدر بعض
نسخه ده بندکان واقعدر کشت کشتن و هشت هشتن معناسنه در صالیویرمک
یعنی ترک ایلمک تا حرف تعلیل کشته شود اسم مفعولدر مقتول اوله دیمکدر
محتمل اسم فاعلدر افتعال بابندن که حرف بیان مصلحتی یا حرف وحدت که حرف
رابط صفت و یا حرف بیان تدارک مثل آن مصدرک مفعولنه و لامیه در ممتنع
اسم فاعلدر افتعال بابندن محصول ترکیب اما بر بلوک عقلادن بونک خلافی
مصلحت کورمشلردر و دیمشلردر که محبوبلری قتل ایلمده تامل اولیرکدر یعنی قتلنده
عجله ایلممالیدر اول سببیله که اختیار باقیدر قتل ممکن و ترک ایدوب ازاد
ایلمک ممکن زیرا اکر تاملسز قتل اولورسه احتمالدر که بر مصلحت
فوت اوله که اول مصلحتک بینک تدارکی ممتنع اوله یعنی قتل سببیله فوت اولنجه
تدارکی ممتنع اولور بهر حال مثنوی بینک سهلست زنده بی جان کردن کشته
را باز زنده نتوان کرد بیتک بونک کبی یرلرده محکم معناسنه در فتحی اساندر دیمک
اولور زنده کردنک مقدم مفعولیدر صحیحدر و بی جان غیر صحیح و کرده کردن
معناسنه در و کشته نتوان کردنک مفعول اولی و زنده مفعول ثانیسی و باز

زبان معناسنی متضمندر محصول بیت قتی قولایله زرزنده جانسن ایلمک یعنی زنده
نلمه جانینی المق اما مقتولی جانلی ایلمک ممکن دکل شرط عقلست صبر تیر انداز
که چو رفت از کمان نیاید باز شرط عقل لامیه ومقدم خبر وصبر تیر انداز موخر
مبتدا ولامیه تیر انداز وصف ترکیبیدر انداز نیدن انداختندن دینلمکدر
ایلمشی که حرف تعلیل از کمان درفته متعلق نیاید فعل نفی مستقبل مفرد غایب باز
کنه دیمکدر محصول بیت شرط عقلدر تیر اندازلک صبری یعنی اوقی اتمازدن اول
دوشنجک بری ملاحظه ایلمک کرک زیرا چونکه یایدن کتدی یعنی چیقدی کیکنه
دعوت ایلماز نصیحت حکیمی که با جهال درافتد باید که عزت توقع ندارد بعض
نسخه ده توقع عزت واقعدر اما فتله جاهلکه بزبان اوردی بر حکیمی غالب امه
عجب نیست کر نسکست جوهری را مجی شکند بر حکیم که جهله ایله جمع اولوب
مختلط اوله کرکدر که انلردن عزت امید ایلمیه وبر جاهل که تکلمه بر حکیمه غالب
اوله عجب دکلدر که طاشدر که جوهری کسر ایدر بیت نجب کی فرو رود نفسش عند
لیبی غرابه همقفسش نه حرف نفی فرو رود لغتده اشاغه کیده دیمکدر اما استعما
باتمق معناسنه درنته که تورکیده سسنی باتدی دیرلر نفسش شین ضمیر
اضمار قبل الذکر طریقیله عندلیبه راجعدر عندلیب بلبله دیرلر ویا حرف وحدت
غرابه مبتدا وهمقفسش خبری وجمله صفت عندلیبدر قفس عرب صادله استعمال
ایدر وعجم سینله محصول بیت نجب یعنی عجب دکل اکی نفسی تبارسه بر عندلیبک غرا
همقفسی اوله یعنی قفسده شی اوله حاصلی غرابک اوازی عندلیبک اوازینی بصه
عجب دکل قطعه کوهر منهد زاو باش جفایی بینه تا دل خویش نیازارد ودرهم نشود
اوباش جمع صیغه سیله مستعملدر لوندان معناسنه وبعضیلر دیدیلر که مفردی
بوش در قلب بعض طریقیله جمع اولدی جفایی یا حرف وحدت ویا حرف تنکیر
تا حرف تنبیه دل خویش لامیه و نیازارد دل مقدم مفعولی نیازارد لفظ
مشترکدر فعل نفی مستقبلله نهی غایب بینده انجیتمیه ویا انجتمسون دیمکدر

در هم قوشمورش دیمکدر اما بونده بی حضور لق معناسنه درنشود کنه مشترکدر
بیحضور اولمه اولمسون دیمکدر مخصصات اکر هر منده ارازل واسافلدن جفا کورسه
البته کندیکی کوکلنی اینجتمیه ویا اینجتمسون وبیحضور اولمیه ویا اولمسون سنك به کوهر
اکر کاسهٔ زرین شکند قیمت سنك نیفزاید وزر کم نشود سنك به کوهر بیانیه
زرین که بویله درزالتون ویا حرف نسبت ونون حرف تاکیده شکند فعل مضارع مفرد
غایب فعل شرط واقعه مرسه دیمکدر قیمت سنك لامیه نیفزاید فعل نهی مستقبل
ارتماز یعنی زیاده اولماز قیمت زر مبتدا ونشود خبر مبتدا وکم خبر نشود درواسمی تحتنده
قیمت ذره راجع ضمیردر مخصصات سنك به کوهر یعنی بد اصل کوالتون کاسه
مرسه یعنی شکست ایدرسه اول سنکك قیمتی زیاده اولماز وکاسهٔ مکسورات
زری قیمتی اکسلمز حاصلی کسر ایله جوهرنه نقصان کلمز که قیمتندن قاله وقیمتنه
نقصان کله بو بیت ضرب مثل حکمنده واقع درزیاده شهرتندن لطیفه خردمنده
که در زمرهٔ اجلاف سخن صورت بنند د شکفت مدار کز آواز بربط باغلبهٔ دهل
برنیاید وبوی عبیر از گند سیر فرو ماند خردمندان را حرف تخصیص که
حرف بیان زمرهٔ زانك ضمی ومیمك سکونیله بلوك معناسنه دراجلافه اضافت
بیانیه درا جلاف جلفك جمیدر غلیظ طبعلی یابس اولان کیمسه یه دیرلر
سخن بنند دلك مفعولی اولی وصورت مفعول ثانیسی شکفت شینك وکافك
ضمه لریله وکسره لریله عجب معناسنه اسمدر کسره تخصیص ایچوندر بیلمزلر ایمش
مدار فعل نهی مفرد مخاطب طوتمه دیمکدر که حرف تعلیل اوزابربط لامیه در
بربط ایکی بانك فتحه لریله وسکون رایله قوپوزدر با حرف مصاحبت غلبه
دهل لامیه برنیاید چیقماز یعنی طاول یا نغجه اوازی ظاهر اولماز دهل دالك
وهانك ضمه لریله طاول معناسنه در وبوی عبیر لامیه عبیر عینك فتحی ویانك
کسریله کوزل قوقلی اونکبی برنسنه در کند سیرده لامیه در کند کاف عجمك فتحی
وسکون نونله چرکین قورقویه دیرلر سیر سینك کسریله مرسو معناسنه در فرو ماند فعل

مضارع

مضارع مفرد غايب بونده مغلوب اولوردي ديمكدر محصول تركيب بر عاقللك كه اخلاق ناسنا
لو بلوكينده سوزيني صورت بغلمز يعني انلر اراسنده سوزينك رونق والتفات بولمز
مسموع اولماز عجب مدار يعني عجب طوتمه زيرا قوينك اوازي طاووله چيقماز يعني
طاوول يانينده اوازي ايشدلمز وصبير قوقوسي صرمسق قوقوسندن مغلوب اولور يعني
صرمسق قوقوسي عبير قوقوسين بصار زيرا لطيف قوقنك خبيث قوقي يانينده ظهوري
اولماز مثنوي بلند اوازنادان كودن افراخت كه دانا را بي شرمي بينداخت
بلند اواز نادانك بيانيه ومبتدادر كودن افراختك مقدم مفعوليدر افراخت فعل ماضي
مفرد غايب يوجلتدي وقالدردي ديمكدر زياده بلك چغرمقدن عبارتدر جمله
فعليه خبر مبتدادر بلند اواز وصف تركيبيدر يوكسك اوازلي ديمكدر بلند
اوازي اضافتدن قطع ايدنلر اسلوب عجمه واصل دكلدر ايمش كودن افراختك
معناسي اقدام وهجوم ايله تفسير ايدنلر معناي مقصوده مخالف سويلمشلر كه
حرف رابط صفتدر دانا رادا دانا مفعولدر را حرف مصاحبت بي شرمي يا حرف مصدر
حياسزلغله ديمكدر بينداخت لغتده اتدي ديمكدر اما بونده ناساز كلماتله
بوكه غلبه ايلدي ديمكدر بينداختك دانا مفعول صريحي وبي شرمي غير صريحيدر محصول بيت
يوكسك اوازلي برنادان بوينن يوجلتدي يعني بلك بلك چاغردي شويله كه
بردانايي حياسزلغله مغلوب ومقهور ايلدي زيرا جهله ادم اوزرينه بلك چاغرمغي
معرفت اكلر نميدانه كه اهنك حجازي فرو مانده زبانك طبل غازي نميدانه
فعل نفي مستقبل بيلمز ديمكدر كه حرف بيان اهنك بونده اواز معناسنه در حجازك
يه اضافتي بيانيه در معلوم اولا كه علم انغاملك اصولي دورتدر اوكسي راست
در كه جميع نغماتك اصليدر ر ايكنجيسي عراقدر اوچنجيسي زيرافكندر دوردنجيسي
اصفهاندر وبو دورتدن هر برينك ايكي فرعي ليكن بز بونده لازم اولاني بيان ايده
وز انجق بس عراقك ايكي فرعي واردر بري ماياه وبري بوسلكدر وهر ايكي
فرعندن مخرج اولان نغمه يه اوازه ديرلر بس ماياه وبوسلكك اوازه سي حجازدر

فاحفظ پس شراحک حجاز اون ایکی مقامدن بر مقامک اسمیدر دیدکلری باطل
اودر کم محض جهلدن ناشیدر وبعضیسی علم انغام برینه علم موسیقی دیمش خطا
ایلمش زیرا موسیقی صافی ترنمانه دیرنسنه دکلدر اهنک حجازی پرهونده
فرومانده سابقا منکور اولان کبی در بانک طبل غازی لامیه وبیانیه طبل طاول
معناسنه در غازی لفظ مشترکدر اهل غزایه وجانبازه دیرلر لیکن طبل غازیکاله
دیرلر طبلباز دن احتراز ایچون پس بونده جانباز طاولجی دیبن خیلی پهلوانلق
اظهار ایلمش محشی بلمنه اوازلی نادان بیلمزکه اهنک حجازی یعنی اوازه
حجازدیکی طاول اوازندن تبار قالور یعنی انک یاننده ایشه لمز زیرا طاولک یاننده
بوری وصورنای وزیل وبونلر کبیلر ایشه یلور انجق نازک نغمه ده انسان
خنجره سندن نیه اولور رقتنده ایشه یلور **حکمت** جوهر اکر خلاب افتد همچنان
نفیست وغبار اکر بر فلک رسد هنوز خسیست استعداد بی تربیت دریغست
وتربیت نااستعداد ضایع خاکستر اکرچه نسبت عالی دارد کر اتش جوهر علویست ولیکن
چون بنفس خود هنری ندارد با خاک برابرست قیمت شکر نه از نیست مکر از خاصیت
ونیت خلاب خانک فتحی وکسرله چرکاب معناسنه در همچنانکه للک معناسنه دیرده رو یعنی شمندن
اولکی کبی هنوز الان دیمکدر بعض نسخه ده هما واقعدر هنوز برینه استعداد بی
تربیت بیانیه ومبتدا اودر یغست خبری وتربیت نااستعداد مصدرک مفعولنه اضافتیه
ومبتدا او ضایع خبری خاکستر کول نسب عالی بیانیه که حرف تعلیل اتش مبتدا جوهر
علوی خبری با حرف ظرف نفس خود بیانیه هنری یا حرف وحدت ویا حرف تنکیر
محصول بیت جوهر اکر خلابه ده دوشرسه کنه نفیسدر یعنی ذاتنه تغیر ونقصان کلمز وغبار
اکر فلکه ده ایریشورسه کنه همان خسیسدر یعنی مقام شریفه وصول الله خساستدن
چیقوب شریف اولماز تربیتسز قابلیت ظلم وصیفه در یعنی استعدادی اولان کمسه تربیه
ایلمیوب اهمال ایلمک ظلم وصیفه در وناقابلی تربیه ایلمک ضایعدر کول اکرچه
عالی نسب طوتر یعنی نسبی عالیدر زیرا اتش جوهر علویه در زیرا عصارک جمیعندن

اعلادر

اعلادر اما کوللرک چون نفسنده جوهری یوقدر خاکله برابردر اندن چوق تفاوتی یوقدر
شکورک صیتی قیمتی دکلدر بلکه اول وقت و اعتبار کتمه‌سی خاصیت و خاصه‌سیدر شیئی
چو کنعان را طبیعت بی هنر بود پیمبرزاده‌کی قدرش نیفزود کنعان‌که حضرت نوح پیغمبرک
کندویه عاصی اولان اوغلیدر که سایر مشرکلرله طوفانده غرق اولدی را ادات تخصیص
یا ابر و پیغامبر هب بر معنایه در خبر ایلتیجی دیمکدر بریه نده‌کی کاف عجم های رسمیه
بدلدر اصله زاده در و یا حرف مصدر نیفزود فعل نفی ماضی مفرد غایب افزودندندر که
لازمله متعدی بیننده مشترکدر بونده متعدیدر که قدر مفعولیدر محصل بیت
چونکه کنعانک خلقت و طبیعتی هنرسز ایدی پیغمبر اوغلی اولمق قدرینی ارتورمدی
بلکه سایر مشرکلرله غرق اولدی فکان من المغرقین انک حقنده در هنر
بنمای اگر داری نه گوهر گل از خارست و ابراهیم از آزر هنر بنمای مقدم مفعولیدر
گوهردن مراد بونلرک کبی یرلرده اصلدر که نسبدر آزر حضرت ابراهیم پیغمبرک باباسیدر
که بتلر یونرلردی محصل بیت هنر کوستر اکر وار ایسه کوهر و نسب کوسترمه کوردن میسین
گل دکندن طوغر و بیله اولور و ابراهیم آزردن پس اصله و نسبه اعتبار یوق بلکه ذاته
و حسبه در **لطیفه** مشک آنست که ببوید نه آنکه عطار بگوید دانا چو طبله عطارست خاموش
و هنرنمای و نادان چو طبل غازیست بلند آواز و میان تهی ببوید فعل مضارع مفرد
غایبدر بوییدندندر لازمله متعدی بیننده مشترکدر بونده لازمدر قوقی ویره
معنا طبله عطار لامیه در طبله عطار اولدر که عطار دیار عربیه و عجمیه بر طبله‌یه سنبله
انواع معجونلری ترتیب ایدوب صاتارلر اما رومده بو اوسلوب و ترتیب اولماز هنرنمای
وصف ترکیبیدر نماییدندن هنرنمای وصف ترکیبیدر نماییدندن هنر کوستریجی دیمکدر
نماییدندن هنر کوستریجی دیمکدر بلند آواز وصف ترکیبیدر میان تهی ده وصف
ترکیبیدر ایچی بوش دیمکدر محصل بیت یعنی توقیتی چیقا اول دکلدر که عطار شونی بلیه
یعنی عطارک تعریفیله اولان مسکه اعتبار یوقدر عالم طبله عطار کبی اسمدر
و هنر کوستریجی یعنی تصلف ایلیموب اظهار هنر ایلمز اما نادان طاول کبی بلند آواز

وایجی بوشه‌در یعنی همان اوکونمسی وار ایحق اما هزدن بی بهره در طبل غازی جانانه
طاولنه تخصیص ایلین طاول کبی میانتهی در قطعه عالم اند میان جاهلرا
مثلی کفته اند صدیقان میان جاهل لامیه جاهلدن مراد جنسیدر ورا معناده
عالمه قیدر عالم وامیان جاهلان تقدیرنده مرهوندر مثلی یا حرف وحدت مراد
مثلدر تمثیلدر صدیقان صدیقک جمعیدر صادک ودال مشددک کسره‌لریله
صفت مشبهه‌در محصل بیت جهله اراسنده عالمه بر تمثیل سویلمیشلر صدیقلر اول
تمثیل بیت ثانیده شاهدی در میان کورانست مصحفی در میان زندیقان شاهدی
یا حرف وحدت مصحفیده ده بویله در زندیقان زانک ودالک کسره‌لریله زندیقک
جمعیدر ملحدان معناسنه یعنی حشر اجساده قایل اولمیان ظالملر محصل بیت جاهللر
اراسنده عالمک مثلی بر محبوبه که کورلر اراسنده وبر مصحفدر که زندیقلر اراسنده
یعنی بونلره بکزر عالم جهله ایچنده بیت دوستی را که بعمری فراچنگ ارند نتاید
که بیکدم بیازارند دوستی یا وحدت ورا ادات مفعول که حرف رابط صفت با
حرف ظرف عمر بونلرک کبی یرلرده مدت عبارتدر و یا حرف وحدت بومدتده وبر زمان بدم
دیمکدر فرا بونلرک کبی یرلرده ادات صله در جنکدن مراد الدر ارند فعل مضارع جمع
غایبدر بیکدم با حرف ظرف ودم نفس وساعت معناسنه در برده مده وبر ساعتده
دیمکدر بیازارند فعل مضارع جمع غایب اینجیده‌لر دیمکدر محصل کلام بر دوستی که
برمدتده اله کتوره یعنی تحصیل ایده‌لر لایق دکلدر که ای بر نفسده اینجیده وب
بحضور ایده‌لر بیت سنکی بچند سال شود لعل پاره زنهار تا بیک نفسش نشکنی
بسنک سنکی یا حرف وحدت بچند سال با حرف ظرف نیچه یلده دیمکدر شود
فعل مضارع مفرد غایب فاعلی یعنی اسمی تحتنده سنکه راجع ضمیردر وخبری لعل پاره‌در
تقدیری لعل پاره در زنهار ادات تنبیه تا حرف تاکید با حرف ظرف یک نفس بر نفسده
دیمکدر شین لعل پاره‌یه راجعدر نشکنی فعل نهی مستقبل مفرد مخاطب ضمه سین
دیمکدر یعنی کسر ایله سین محصل بیت بر طاش نیچه یلده بر لعل پاره سی اولور

زنهار

زنهار تا بر نفسنده‌اني طاشله كسر ايلميه سين بو بيتك نثره تمام تنوير و تنضيردر

تشبيه عقل در دست نفس چنان كرفتارست كه مردم عاجز در دست زن كوبش

دست نفس لاميه در مجاز امرد عاجز بيانيه زن كوبنده بويله كوبز كاف عجمك ضمي
و رانك سكوني بانك ضميله رو ولي و قوتلي و زبرك ديمكدر محصول تركيب عقل
نفسك النده ابخلين كرفتاردركه عاجز ار قوتلي عورت الننده اولدوغي كبي

بيت درفرخي بر سرايي ببند كه بانك زن ازوي برآيد بلند درفرخي بيانيه
درباي بصيله بر سرايي يا حرف وحدت كه حرف رابط صفت بانك زن لاميه
در عورتلك اوازي وي ضميري غائبه سرايه راجع برآيد چيقار ديمكدر محصول بيت
اول اوك اوزرينه شنلك و شادلق قپوسيني باغله يعني قپا كه اندن عورتلك اوازي
يوكسك چيقه يعني عورتلك اوازيني طشره ده اولان خلق ايشيده

حكمت راي بي قوت مكر و فسونست و قوت بي راي جهل و جنونست راي فكر ديمكدر بي
قوت اضافتي بيانيه در يعني بي قوت عقل مكر و فسونه عطف تفسيري قبيلندندر
زايد و بي فايده ديمكدر قوت بي راي ده بيانيه در يعني قوت عقل بي راي و تدبير
جهل و جنوندر محصول تركيب راي خالص بي قوت عقل بي فايده و بي نتيجه
ايشدر و عقل بي راي و تدبير صافي جهل و جنوندر حاصلي راي و تدبيره عقل
لازمدر و عقله راي و تدبير لازمدر يعني هر ايشده عقل و راي بيله اولمق كركدر

بيت تميز بايد و تدبير و عقل انكه ملك كه ملك دولت نادان سلاح جنك
خداست تميز باي اول اوسلوب عجم اوزره ضرورت وزن ايچون حذف اولنمشدر
ملك لفظ مشتركدر مملكت و سلطنت بيننده بونده ايكيسنه دخي مساغ واركه
حرف تعليل دولت ملكه معطوف و نادانه مضافدر لاميه ايله سلاح جنك خدا
لاميه لودر محصول بيت انساندن تميز و تدبير و عقل كركدر اندن صكره مملكت
و سلطنت زيرا نادانك ملك و دولتي خدا ايله جنك ايلمكه يراقدر يعني خدانك
اورونهينه مخالف ايلمكه سببدر بيت جوانمردي كر بخورد و بدهد به از عابدي

که روزه دارد و برهنه جوانمردی یا حرف وحدت که حرف رابط صفت روزه
دارداك مقدم مفعولی اوبج طوتاردیمكده برهنه فعل مضارع مفرد غایب قویه
دیمكده یعنی صقلیه و حفظ ایلیه حاصلی ادخار ایلیه محصل بر سخی كیمسه
كه بیه و غیریه بذل ایلیه شول عابددن كه صایم اوله و كنه‌یی بیمیه و كینه كنه
حفظ ایلیه یكدر **مطایبه** هركه ترك شهوت از بهر قبول خلق كرده است از
شهوت حلال در شهوت حرام افتاده است ترك شهوت مصدرك مفعولنه
اضافتیله شهوتدن مراد لذات دنیویه در بهر ادات تعلیل قبول خلق مصدرك
فاعلنه اضافتیله یعنی خلقك مقبولی اولمغیچون شهوت حلال و شهوت حرام
بیانیه لردر محصل هركیم ارزو و لذات دنیایی خلقك قبولیچون ترك
ایلمشدر یعنی پرهیزكار مرتاض اكلسونلر دیو لذایذ دنیادن كسلن حلالدن
لذت حرامه دوشمشدر زیرا ایله‌وكی وضع ریا ایله در و ریا ایسه اهل تحقیق قتنده
كفردر والعیاذ بالله تعالی شعر عابد كه از بهر خدا گوشه نشینه بیچاره در
آیینهٔ تاریك چه بینه كه حرف بیان نه حرف نفی معنادره نشینه مقیده در
گوشه نشینه‌لك ظرف مكانیدر بر در تقدیریله از بهر خدا ده اكا متعلقدر در
حرف ظرف آیینهٔ تاریك بیانیه چه ادات استفهام ببینه فعل مضارع مفرد
غایب نه كورور دیمكده استفهام انكاری طریقیله یعنی كورمز عابد مبتدا و ما
بعدی صفتی بیچاره مبتدای ثانی و چه ببینه خبر ثانی و ثانی خبریله خبر
اول بیچاره عابددن بدل اولمق جایزدر محصل عابد كه خدا ایچون گوشه
ده اوتورمیه یعنی الله ایچون گوشه نشین اولمیه ریا ایچون اوله بیچاره عابد
قراكلق آیینه ده نه كورر یعنی آیینه قلبی كه ریا ایله پاسلنمش اوله انده نور
و فیض خدا عكس ایلمز **لطیفه** اندك اندك خیلی بشود و قطره قطره سیلی
گردد یعنی آنانكه دست قدرت ندارند نه سنك خرده نگه دارند تا بوقت
فرصت دمار از دماغ ظالم برارند اندك اندك تاكیه لفظی خیلی یا حرف

تنكير خيلي وسيلي يا لري حرف وحدت ديبلر لذت كلامدن بيخبرلر ايمش كه
كودد فعل مضارع مفرد غايب شود كبي صيرورت معناسني افاده ايدر اولور
ديمكدر حضرت شيخ معناي مرادي يعني ايله شرح ايدوب بيوررانانك ء
جمعيدر انلر ديمكدر كه حرف رابط صفت دست قدرت بيانيه نشانه طمع
يوقلغندن كنايتدر سنك خرد منه تركيب مزجي در سنك ريزه كبي طاش اوانغي
ديمكدر تركيب اضافي اولمغه ده قابلدر نكه دارنه فعل امر جمع غايب ايلسونلر
ديمكدر فعل مضارع ده اولمق ممكندر امكان بعيد له تا حرف تعليل با حرف
ظرف وقت فرصت لاميه دمار دالك فتحي وكسريله انتقام معناسنه در دماغ
دالك كسريله بورنده باشلك بينيسي مراد در برارنه چيقاوالر ديمكدر محصول تركيب
ازاجق ازاجق بونسنه بري برينه منضم اولنجه چوق اولور مثلا صو قطره قطره
بربره جمع اولنجه سيل اولور بونلك معناسي بودركه ضعيفلر كه دست قدرتلري
يوقدر يعني برنسنه يه كه قادر دكللر سنك خرده ويا سنك خرده حفظ ايلسونلر
تا كيم فرصت وقتنده ظالمك دماغندن انتقام حاصل ايدهلر يعني دماغني چيقارالر
حاملي اندن انتقام الالر يعني اني هلاك ايليه لر ديمكدر بيت وقطر على
قطر اذا اتفقت نهر ونهر الى نهر اذا اجتمعت بحر قطر لفظا مرفوع مبتدا
على قطر جار مع مجروريله اتفقته متعلقدر اتفقت فعل ماضي مفرد مؤنث غايبه
در افتعال بابندن اصلي اوتفقت ايدي قبل تاي افتعال واو واقع اولديغي تا حرف
حروف مهموسه دن و واو حروف مجهوره دن بينهما تنافر وتباعد
واقع اولدوغيچون واوي تايه قلب ايدوب تايي تايه ادغام ايلديلر اتفقت
اولدي نهر لفظا مرفوع خبر مبتدادر ونهر لفظا مرفوع مبتدا الى نهر اجتمعته
متعلق اجتمعت انضمت معناسني متضمن اولدوغيچون الى ايله تعديه ايلديلر
بحر لفظا مرفوع خبر مبتدادر محصول بيت طمله طمله اوزره فتحي متفق اولسه
ايرمق اولور يعني قطرات بري بريله مجتمع اولسه نهر اولور ونهر نهر ايله

تمزلر

در

ایله مجتمع اولسه بحر اولور یعنی انهار بری بریله منضم اولسه بحر عظیم اولور

بیت اندك اندك بهم شود بسیار دانه دانست غله در انبار دانستی

های رسمیله و همزهٔ مجتلبه ایله یازانلر املادن آکاه دکللر ایمش محصلی

آزاجق آزاجق بری بریله جمع اولیجق چوق اولور کورمزمیسین که انبارده

غله عادانه دانه در یعنی دانه لری بری بریله جمع اولوب بر انبار طولو بطلی

اولور غلهٔ غینك فتحی ولامك تشدیدیله تورکجه تخل دیدکلری در

حکمت عالم را نشاید که سفاهت از عامی بحکم درکذارند که هر

دو طرفرا زیان دارد و هیبت آن کم شود و جهل این مستحکم عالم را

رادات مفعول که حرف بیان سفاهت مصدر در سفه دن یعنی حسن

بابندن زیرا بو لغت ایکی بابده مستعملدر علم و حسن علم دن مصدر سفه

اما حسن دن سفاه و سفاهت کلور بونده حکمك نقیضی مراد در عامی جاهل

معناسنه در اصلنده میم مشدد در اما بحکم تخفیفیله اوقور بحکم باحرف سببدر

در حرف تأکید کذارند فعل مضارع مفرد غایب کچوره دیمکدر یعنی حکم سببیله

سفاهتی ترك ایلیه حاصلی سفاهتدن اغماض عین ایلیه که حرف تعلیل

هر دو طرف دن مراد عالم و عامیدر رادات صله هیبت آن لامیه اشارتدر عالمه

کم بونده ناقص معناسنه در جهل این لامیه اشارتدر عامیه مستحکم محکم قوی

مستحکمده قیاس اسم فاعل وزنی اوزره کلمکیدی زیرا استحکم فعل لازمدر

اندن اسم مفعول کلمز مکر حرف جر ایله لیکن بونده کم کو کلمه سنه سجعه

موافق اولسون دیو اسم مفعول صیغه سنده ایراد ایلمش فته بر محصلی اوکتب

عالمه لایق دکلدر حکم سببیله عامیدن صادر اولان سفاهتی اهمال ایدوب

ترك ایلیه یعنی ایلدوکی سفاهتنه مقید اولمایوب طمنیه زیرا ایکی جانبه بیله

زیان ویرر عالمك هیبتنه نقصان ویرر و عامینك جهلی محکم اولور زیرا بونك

اهمالیله اکا غرور کلور که طغیاتنه سبب اولور بیت چو با سفله کویی بلطف

و خوشی

وخویشی فزون کردش کبر وکردن کشی چو ادات تعلیل با حرف صله سفله
الحق ودنی کمیسه فزون افزوندن مخففدر زیاده معناسنه اسمدر کرد فعل
مضارع مفرد غایب اولور دیمکدر شین ضمیر معناده کشیه مقیددر کشیش
تقدیرنده کی دنکش معانه معناسنه در محصول بیت چونکه الجفه یعنی دنیئنه
وسفیهه لطفله وایکلکه سوز سویلیه سین کندینک کبری وعنادی زیاده اولور
یعنی وسویه دوشرکه سندن قورقوب وغندن بکا ملایم سویلر دیو **موعظه**
معصیت از هرکه صادر شود ناپسندست واز علما ناپسندتر علم سلاح جنگ
شیطانست وخداوند سلاح راچون باسیری برند شرمساری بیشتر بود معصیت
یعنی کناه وعصیان ناپسند نامقبول دیمکدر زیرا خدایه خلاف وشیطانه
طاعتدر واز علما اما علمادن ناپسندتر نامقبولدرکه که حرف تعلیل
علم مبتدا سلاح جنک شیطان لامیه لردر وخبر مبتدادر واو حرف حال خداوند
سلاح لامیه صاحب سلاح دیمکدر را ادات مفعول چون حرف تعلیل با حرف
صله اسیری یا حرف مصدر برند فعل مضارع جمع غایب ایلدلر دیمکدر ضا
مفعول صریحی وباسیری غیر صریحی شرمساری مبتدا او یا حرف مصدر بیشتر
بود خبر مبتدا وجمله اسمیه جواب تعلیل محصول ترکیب عصیان کناه هرکمسهدن
که صادر اولورسه نامقبولدر اما علمادن نامقبولترکدر زیرا علم سلاح جنک
شیطاندر یعنی شیطانله جنک ایلمکه یراقدر ویراق صاحبینی چونکه
اسیرلکله ایلدلر خجالت زیاده رک اولور مثنوی هرکه در زندگی نانش
نخورند چون بمیرد نامش نبرند محصول ترکیب هرکمسه که دیرلکنده صاغ
لغنده یعنی حال حیاتنده اتمکین یمزلر چونکم اولور یعنی اولجک ادینی
ایلتمزلر یعنی اکمزلر **حکمت** یوسف علیه السلام در خشک سالی
مصر سیر نخوردی تا گرسنگانرا فراموش نکند لذت انکور زن بیوه داند
نه خداوند میوه خشک سال قورقولق ییل ویا حرف مصدر مصره اضا

وند

فني

لامیه در تا حرف تعلیل زن بیوه طول عورت محصلی یوسف پیغمبر علیه
السلام مصرده قورقلق ییلنده یعنی قحطلق ییلنده طوق یمزدی یعنی طویجه
یمزدی تا کیم اجلری فراموش ایلمیه بلکه کنه یی انلردن ایلمکه قصد ایدر
اجلر حالنی بیلمک ایچون زیرا اورزملک لذتی طول دول عورت بیلور که فقیر و محتاجدر
بیوه صاحبی یعنی انکی راستی بیلمز زیرا اراد ایلدکجه الور اکل ایدر مثنوی
آنکه در راحت و تنعم زیست اوچه داند که حال گرسنه چیست تنعم تفعل بابنده
مصدر در نعمت ایچنده اولمق زیست فعل ماضی مفرد غایب دیرلیکی دیمکدر
که حرف بیان حال گرسنه لامیه محصلی اول کیمسه که نعمت و راحتده تعیش
ایلدی یعنی انده بوردی و کچندی اول کیمسنه نه بیلور که اجلک حالی ندر حالنی
اول کیمسه بیلور که اجلق چکمش اوله حال درمانه کان کسی داند که با حوال
خود فرومانده درمانده عاجز کاف عجم حرف توسط والف و نون ادات جمع
که حرف رابط صفت با حرف ظرف احوال خود لامیه فرو ادات تاکید در
اما مانده مستعمل اولسه عاجز معناسنی افاده ایدر بونده فعل مضارع مفرد غایب
درماینه ندن قالمق معناسنه مانده ندن دینلر غلط ایلمشلر محصلی
عاجزک حالنی بر کیمسه بیلور که کندی احوال و اطوارنده عاجز قله یعنی بیچه
دورلو عجز چکوب و چکن بیلور عاجزلک حالنی قطعه ای که بر مرکب تازنده
سواری هش دار که خر خارکش مسکین در آب و گلست ای حرف
ندا منادیی محذوف تقدیری ای کس که مرکب تازنده بیانیه یلچی و یوریجی
بنت دیمکدر یعنی چولت و چاپک مرکب سواریی یا ضمیر خطاب اتلیسین
دیمکدر هش دار هوشله فعل امر مفرد مخاطبدر اوصلو طوت یعنی اوصلی
اول حاصلی عقللو اول که حرف تعلیل خارکش لامیه و بیانیه خارکش
وصف ترکیبیدر دیکن چکیجی دیمکدر مسکینه اضافت بیانیه در تای
بطنله خره خارکش صفت اول لکجه مسکین صفت ثانی اولور پس ایکی

بیله بیانیه اولور تاملی محصول ای شول کیمسه که بللیجی مرکب یعنی بنتا وزده
سورا سین عقللی باشکه دیوشر یعنی جمع ایله وبیهوش وغافل یودومه زیرا
مسکین خارکشن خرهی ویا مسکین خارکش خراب وکل راسنده در یعنی
اب وکله یاتمش قالمش چیقاماز برمه دایله بالجمله چتسون مسکین برینه
سوخته یازن وزنه خفت ویرمش لیکن نسخه لره مخالف یازمش وبالجمله
مروت وزیچون مکا مسکنلی یاسی تلفظنه کلمش آتش ازخانهٔ همسایهٔ درویش
بخواه کانچه برروزن اومیکذرد رود دلست خانهٔ همسایهٔ درویش لامیه وبیانیه
درهمسایه قوکشی ودرویشدن مراد فقیر در آتش مخواهلی مفعول صریحی وازخانه
غیر صریحی بخواه فعل امر مفرد مخاطب در خواهیدن دن دیلمه واستمه دیمکدر
کانچه که حرف تعلیل ان اسم اشارت جهتلی مضموننه بر روزن او بعض نسخه
ده از روزن او اقعه معنا بردر روزن رانلی وزانلی فتحه لریله وواولی
سکونیله باجه وپنجره بونده مراد اوجاقده بجم بجاوی دیر او ضمیری درویشه
راجع درمیکذرد فعل مضارع مفرد غایب کیچر دیمکدر یعنی وورایلر محصول
فقیر قوکشینلی خانه سندن آتش استمه زیرا اول نسنه که انلی بجاسندن واوجاغندن
چیقار کوکلی دو توتیندر یعنی دوداهیدر حاصلی فقیر وفقرکه قوکشیلرک احوالینه
نظر ایلمکه ترغیبدر مخواه فعل نهی درخواستن دن دینلر سهو ایلمشلر
وعظ درویش ضعیف حال درتنکی خشکلی سال مپرس که چونی مکر
بشرط آنکه مرهمی برریشش نهی ومعلومی در پیششش درویش ضعیف حال
وصف ترکیبیدر وراادات مفعول در حرف ظرف تنکی خشکلی سال لامیه
تنکی یا حرف مصدر خشکسال ترکیب مزجی در قوراقلق ییل معناسنه
اصلنده سال خشکلی ایدی اضافله صکره ترکیب مزجی ایله یلن مپرس فعل نهی
مفرد مخاطبدر پرسیدن دن صورمه دیمکدر درویش مفعول صریحی ودر
تنکی غیر صریحی که حرف بیان چونی واو اصلیه ویای خطابله نیجه سین

دیمکدر مرهمی یا حرف وحدت برحرف صله ریش بونده یاره معناسنه درویشین
ضمیردر درویشه راجعدر بنهی فعل مضارع مفرد مخاطب قویاسین دیمکدر ومعلومی
بیشمش بونلک کبی یرلرده معلومدن مراد نقددر محصول ترکیب احوال اطواری
ضعیف اولان درویشه قواراقلق وتحطاق بیل دارلغنده صورمه نیجه سین
وحالک ندر الا شول شرطله که فرق وفاقه یاره سنه احسان وکرم مرهمینی قویاسین
واوکینه برمقدار نقد براغه سین حاصلی بونلک کبی بیله که برنسنه ویروب عطیه
ایلمینجه نه در حالک درویش دیو صورمیه سین قطعه خری که بینی وباری
بکل درافتاده بدل بروشفقت کن ولی مرو بسرش خری یا حرف وحدت
که حرف بیان ویا حرف رابط صفت بینی فعل مضارع مفرد مخاطب کورر سین
دیمکدر بار خره معطوف ویا حرف وحدت بکل با حرف صله در حرف تاکید افتاده
دوشمش دیمکدر ماضیه دن قسم بدل با حرف مصاحبت دلله یعنی کوکلله برو
اصلنده براوایدی بو حرف صله ویا استعلا شفقت شین وفانک فتحه لریله مرحمت
دیمکدر اسرکملک معناسنه کن کاف عربک ضمیله فعل امر مفرد مخاطبدر ایله معناسنه
ولی ادات استدراک مرو فعل نهی مفرد مخاطب رویه نفیدن کیتمه دیمکدر بسرش
با حرف صله وشین ضمیر خره راجعدر محصول ابیات برخری وبریوکی یعنی خرک یوکی
یوکله بالجمله که دوشمش کوره سین کوکلله اکا شفقت ومرحمت ایله اما باشنه
ویانته وارمه اکر بالجمله نه چیقارمغه قادر دکل ایسک مرو برینه مزن یازن
نسخه لره مخالف یازمش کنون که برسیدیش که چون افتاد میان بند جو
مردان بکیردم خوش کنون کاف عربک ونونک ضمه لریله اکنوندن مخففدر
شمدیکی معناسنه که حرف بیان پرسیدی یا ضمیر خطاب شینه اتصالله ضرورت
وزن ایچون مفتوح قلنمشدر شین قرینه ایله صاحب خره راجعدر زیر اخور وباری
صاحبنا ولمازا لبته بس بوشین حرف زایدیه دردینن لوزایده سویلمشلر
که حرف بیان چون جیم عجم وواو اصلیه ایله نیجه دیمکدر کیف معناسنه میان

بیل معناسنه درکه عربجه اکا وسط دیر بینه لک مقدم مفعولیدر بیل بغلمقدن
مراد برا قلنوب حاضر اولنمقدن چوادات تشبیه وردان الف ونون ادات جمع دار
ارلودیمکدر بکیر فعل امر مفرد مخاطبدر کیریه ندن کرفتن دن دینلمش سهو ایلمشلر
دم خر لامیه ومفعولی بکیرد ردم دالک ضمیی وتشدیدیه میمله قویرق دیمکدر تشدیدی
ضرورت وزن ایچون درشین کنه صاحب خبره سابق کبی شعر ایچون زایده در دینلر
زایده سویلیشلر محصول بیت خطاب عام طریقیله بیورر شمدیکه واردلک صاحبی
صوردلک بالجمله نیچه ونه وجهله دوشه جکی دیو بیلکی بغله یعنی انکلی بیله چال
وخرنلک قویروغنه ارلوکبی یاپش بعض نسخه ده کوش خرش واقعدر **وعظ**
دوچیز محال عقلست خوردن بیش از رزق مقسوم وردن بیش از وقت
معلوم محصول ترکیب ایکی نسنه محال عقلیدر برینجی رزق مقدر ومقسومدن
زیاده ییملک وبرسی وقت معلومدن یعنی معیندن اول اولملک حاصلی ازلده
مقدر اولندن زیاده کیمسه ییمز واجل کوننددن اول کیمسه اولماز قطعه قضا
دکرنشود کر هزار ناله وآه بشکر یا بشکایت بر آیدا از دهنی قضادن مراد
حکم ازلیدر دکر بونده غیر معناسنه در یعنی تغییر وتبدیل اولماز هزار ناله وآه رضاده
بشکر یا حرف عطفدر ام واو معناسنه بر آیدچیقار دیمکدر قضا مبتدا نشود خبری
هزار معدود یله مبتدا بر آیدخبری ایکی یا واز حرفی خبره متعلقدر دهنی یا
حرف وحدت محصول بیت قضا وقدر خدای تعالی متغیر اولمازاکی بیلک ناله
واه شکوله ویا شکایتله بر دهندن چیقا یعنی بر کیمسه کندی حالندن کوکسه
شاکر اولسون وکمر کیمسه شاکی اولسون انکیچون حکم ازلی بوزلماز فرشته که
وکیلست بر خزینه باد چه غم خورد که بمیرد چراغ بیوه زنی فرشته یا حرف
وحدت وهمزه حرف توسط همزه وحدت ایچون دردیین غلط سویلیش که حرف
رابط صفت وکیل متوکل معناسنه درکر مراد حضرت میکائیل درخزینه باد لامیه
که حرف بیان بمیرد فعل مضارع مفرد غایب سوینه دیمکدر زیرا ودن لفظ مشتق

اولمکله سویمنك بینندهٔ چراغ بیوزنك لامیه و یا حرف وحدت بیوه زن یرینه بیره
زن یازن صحیح نسخه لره مخالف یازمش محصول بیت بر فرشته که باد خزینه سی اوزنده
وکیلدر نه غم یتراکی بردول عورتك چراغنی سویندرسه یعنی انك چراغنیچون کندی
خزینه سنی تلف ایلمز **نصیحت** ای طالب روزی بنشین که بخوری وای مطلوب
اجل مروکه جان نبری محصول بیت ای رزقه طالب اولان کیمسه اوتورکه
یه سین یعنی رزق قنده ایسه ایاغکه کلورسین انی ارامق لازم دکلدر وای
اجلك مطلوبی اولان شخص قچمه که جان قورتارمازسین زیرا اجل قنده ایسه
بولور کرکسه اوکور بو بیتوزینه کیرهسك قطعه جهد رزق ارکنی ورنکنی برساند
خدای عزوجل جهد رزق مصدرك مفعولنه اضافتیدر رزقه سعی واجتهاد
دیمکدر محصول بیت رزقه ایجون سعی وجهد ایلرسکده ایلمزسکده البته خدای
عزوجل بخشدر هر قنده ایسه ورروی در دهان شیر وپلنك نخورندت
مکی بو وزن اجل ور اصلنده واکر در روی فعل مضارع مفرد مخاطب درحرف
صله دهان شیر لامیه نخورندت فعل نفی مستقبل وتا ضمیر منصوب متصل سنی یمن
لر دیمکدر مکر ادات استثنا با حرف ظرف روز اجل لامیه محصول بیت واکر شیر
وپلنکك اغزینه وارر سك یعنی اغزلرینه کیرهسك سنی یمزلر الا اجلك کوننده
یعنی اجل تقدیر اولان کونده **حکمت** بنا نهاده دست نرسد وچیزی که نهاده
است هر کجا هست برسد با حرف صله نا حرف نفی قونلمشه دیمکدر ال
ایرشمز نرسدك مفعول غیر صریحی در چیزی یا حرف وحدت محصول بیت ازلده
تعیین اولنمیوب قونلمشه ال ایرشمز وحاصلی مقدر اولان هر قنده ایسه صاحبنه
واصل اولور اما ازلده تعیین اولمیانی بیلك سعی وکوششله اله کلمز شنیده
که سکندر برفت تا ظلمات بچند محنت وخورد آن که خورد آب حیات
شنیده یا ضمیر خطاب وهمزه حرف توسل که حرف بیان تا حرف توسل انتهاء ظلمات
جمع ظلمات قرانکلقلر دیمکدر اما اعجام اکثر مفرد مقامنده استعمال ایدرلر

بجنه

بچند محنت برفته متعلقدر خورد بونه اِیچدی دیمکدر محصول بیت ایشتمش سن
که سکندر ظلماته وارمادلث نیچه محنتله کتدی وآب حیاتی ایچن ایچدی یعنی آب
حیات حضرت خضره میسّر اولدی اکا اولمدی فتدبر **حکمت** صیّاد بی روزی در
دجله ماهی نگیرد وماهی بی اجل در خشکی نمیرد صیّاد بی روزی بیانیه دجله
بغداد ایرمغی ماهی بی اجل بیانیه خشکی یا حرف مصدر قوریلق دیمکدر
نگیرد فعل نفی استقبال مفرد غایب اولمز دیمکدر محصول ترکیب نصیبسز صیّاد دجله ایرمغندن
بالق طوتماز واجلسز بالق قوریلقده اولمز بیت مسکین حریص در همه عالم همی دود
او در قفای رزق واجل در قفای اوست همی دود فعل مضارع مفرد غایب یلر ویو(ر) — بورر
او ضمیری حریصه راجعدر قفای رزق لامیه در قفای اوسه ده بویله در محصول بیت
مسکین حریص جمیع عالمده یلر ویوریر یعنی اشغا ویوقاری سکیدر اول رزق
اردنجه یلر ویوریر واجل انک اردنجه یلر ویوریر اما اول بو حالدن غافل
تشبیه توانکر فاسق کلوخ زراندودست ودرویش صالح شاهد خاک
آلود این دلق موسیست مرقع وان ریش فرعونست مرصع شدّت نیکان روزی
در فرح دارد ودولت بدان سر در نشیب توانکر فاسق بیانیه ومبتدا کلوخ زراند
ود بیانیه وخبر مبتدا زراندود وصف ترکیبی آلتونله صوانمش یعنی یلدزلنمش کلوخ
کافک فتحی ولامک ضمه سیله کسک دیمکدر درویش صالح بیانیه ومبتدا شاهد
خاک آلود بیانیه وخبر مبتدا خاک آلود وصف ترکیبی طپراغه بولشقده
دیمکدر این اسم اشارتدر درویشه ومبتدا وخرقه موسی لامیه وخبر مبتدا
مرقع یمانمش دیمکدر صفت خرقه در ان اسم اشارتدر توانکر فاسقه
ومبتدا او ریش فرعون لامیه وخبر مبتدا در مرصع اسم مفعولدر تفعیل بابندن
جواهرله طونانمش دیمکدر زیرا فرعونک صقلی جواهرله بزنمشدی حتی انته که
مشهوردر مرصع جواهرله اوتوردلمش کیمسه والتونه دیرلر بونده وسیله صفتدر
شدّت نیکان لامیه ومبتدا روی دارد لث مفعول صریحی ودر فرح غیر صریحی

وجمله فعليه خبر مبتدا در در فرج درصله فرج فرح كبي درلفظا ومعنا دولت بدان

لاميه ومبتدا اسم مقدم دار دلخ مقدم مفعول صريحيه درنشيب غير صريحي وجمله

فعليه خبر مبتدا در نشيب انش معناسنه در محل تركيب فاسق غني الترن يا لدزلي

كسكه يعني طاسي قليلي وايچي واولي وصالح درويش طپراغه بولشق محبوبه در

يعني توزلي دلبر بود درويش صالح حضرت موسانك يمه لي حرقه سي كبي دركه

پيغمبرك كسوه سيده عزت وشرفده مكه اورتسي كبي واول فاسق غني فرعونك مرصع

صقلي كبي دركه كنه ي كبي خبيث دركه ايشه يار اين همان جواهردر ايلولك شته ني

يوزني فرجه طوتار يعني چيكه كلوري شته نلك توجهي فرجه حاصلي شته ته ن تيز

خلاص بولور امايراماز لرك دولتي باشي اشغه دو باشي اشغه طوتار ديمكدر واد

زوالي تيز در ديمكدر حاصلي سريع الزوالدر هركوا جاه و دولتست وبدان خاطر

خسته دنخواهد يافت هركز اكه هركا انقديري هركوادر درضرورت وزن

ايچون رابطه حذف اولنديي وبدان واو حرف حال وبا حرف سبب ودال همزه دن

مبدلدر اصلي بان در وهونده خاطر خسته بيانيه ولاميه مجروح خاطري ويا مجروح

خاطرني درادات تاكيده الي برنيه واو يا زوب وروايتان وروكمشده يافت بونده

يافتن معناسنه در هركيملك كه منصب دولتي وار يعني هر كيم كه صاحب جاه ودولتدر

حال بوكه اول منصب ودولت سيله بر مجروح خاطري ويا مجروح خاطريني يعني

برشكسته دلي تدارك وتفقد ايلميشدر حاصلي بركوكل اله كتوروز وجايزدركه

بدانك باسي حرف ظرف اوله يعني اول جاه ودولتده اوله ويحا حينه شكسته

دللري رعايت ايلميه ديملك اوله مجموع بيتك معناسي هركيملك منصبي ودولتي

واردر ليكن انكله خسته نلك خاطرين اكي بوملق استميه ديبن تصوير معناده

عجب بنظير ايمش عفا الله عنه خرش ده كرهيچ دولت وجاه بسر ايجاد كو

نخواهي يافت خرش شاين هركواده كي كريه راجعه كه معناي شرطي

متضمندر پس بو بيت جواب شرطه اولور ده فعل ومفرد مخاطبه عام طريقيله

دهیه نك دالك فتحی وکسریله خبر مقدم مفعولیدر کر حرف بیان هیچ دولت وجاه
نخواهد لك یا فتك مقدم مفعولی صریحی وبرای ذکر غیر صریحی با حرف ظرف بینه
اضافت بیانیه در محصلی شکسته خاطری جبر ایلمین صاحب جاه ودولته
خیر وبرکه دار آخرتده هیچ دولت وجاه بولمیسر یعنی دنیاده منصب ودولت
سببیله ناوارلره رعایت ایدوب خیرات ایلمین دار آخرتده هیچ منصب ومرتبه
بولماز یعنی انده منظور نظر اخنا وللماز دیمکدر **لطیفه** حسود از نعمت حق
بخیلست ومردم بی کناه را دشمن حسود مبتدا وبخیل خبریدر واز نعمت حق
اضافت لامیه ایله خبره متعلق مردم بی کناه بیانیه دشمنك مقدم مفعولیدر
محصلی حسود خدانك نعمتنه بخیلدر یعنی خدانك ویردوکی نعمته
بخل ایدوب محسودن زوالین ایستر وکناهسز مردمه عدودر یعنی خدا محسوده
نعمت ویردوکیچون عداوت ایدر حال بوکه انك هیچ کناهی یوقدر زیرا نعمتی
خدا کندی لطف واحسانیله ویردی بو اننك زور وقوتیله المدی مردم اسم
جنسدر قلیله وکثیره شامل پس مردی کیشیله بیان ایلین بو معنایه واصل
دکلمش قطعه مردکی خشك مغز را دیدم رفته در پوستین صاحب جاه
مردکی کاف عربی بونده حرف تصغیر وتحقیر در ویا حرف وحدت بعض نسخه‌ده
اضافتله واقعدر یعنی بیانیه ایله خشك مغز وصف ترکیبیدر قوری بینلی
دیمکدر یعنی بی عقل ودانش کر بونده مراد حسوددر ورا ادات مفعولدر مردکی
دیدمك مقدم مفعولیدر وخشك مغز صفتی رفته دیدمك مفعول ثانیسی
در حرف صله پوستین بای عجمینك ضمیله وسینك سکونیله وتانك کسریله
غیبت ومذمت معناسنه در صاحبه اضافتی لامیه لردر محصلی بر عقلسز حسود
ارجکوزی کوردم صاحب منصبك مذمت وغیبتنه کمتش یعنی صاحب منصبی
عیب ایدر کوردم کفتم ای خواجه کر تو بدبختی مردم نیك بخت را چه کناه
بدبختی یا ضمیر خطاب مردم نیك بخت بیانیه ورا حرف تخصیص محصلی

ورده که دیدم ای خواجه اکر سن بدبخت ایسک یعنی طالعک نحس ایسه بنم
بختم دونمکده نه کناهی وار سنک بدبخت اولدوغکده دولت ورفعتی ویرن خدادر
پس غیرینک نه کناهی وار بو نظمی نثر ظن ایدوب قطعه یرینه حکمت یازن
نظمی نثردن فرق ایلممش قطعه الا تا نخواهی بلا بر حسود کران بخت برکشته
خود در بلاست الا حرف تنبیه تا حرف تاکید نخواهی فعل نفی مستقبل مفرد
مخاطب دیلمیه سین دیمکدر بلا مفعول صریحی و بر حسود غیر صریحی که حرف
تعلیل بخت برکشته تانک سکونیله وصف ترکیبیدر خود بونده جایزدر که
کندی معناسنه اوله جایزدر که تحسین لفظ ایچون اوله محصل ترکیب خطاب عام
طریقیله بیورر آکاه اول غافل اولمه تاکیم حسوده بلا و مصیبت ایستمیه سین زیرا
اول برکشته طالع و معکوس بخت کندی بلاده در یعنی غصه بر بلادر که اول
آکا کرفتاردر چه حاجت که با او ویا کنی دشمنی کراو را چنان دشمنی در قفاست
بای با حرف صله وضمیر حسوده راجعدر دشمنی یا حرف مصدر که حرف تعلیل
او را ضمیر کنه حسوده راجعدر را حرف تخصیص چنان اشارتدر حسوددن
مستفاد اولان حسده دشمنی یا حرف وحدت محصل ترکیب نه حاجت که حسوده
دشمنلک ایلمکه احتیاج یوق زیرا کندینک حسدی کبی دشمنی وار قفاسنده حاصلی
هر قنده کیم کیدرسه حسدی کندویه دشمندر بو نظمک اولنده قطعه یرینه تشبیه
وحکمت یازنلر نظمی ونثری بیر بیلورلر ایمش عفی عنهما **تمثیل** تلمیذ بی ارادت
عاشق بی زر دست رونده بی معرفت مرغ بی پر و عالم بی عمل درخت بی بر و زاهد
بی علم خانه بی در تلمیذ تانک و میمک کسریله شاکرد معناسنه در بونده عامه در
طالبه ومریده ارادت افعال بابندن مصدر طلب ومحبت مراد در تلمیذ بی
ارادت بیانیه و مبتدا عاشق بی زر بیانیه وخبر مبتدا در رونده بی معرفت بیانیه
ومبتدا مرغ بی پر کنه خبر رونده دن مراد سیاح عالمدر بونده قنت معناسنه
در بونده اضکره ایکی فقره نک اعرابی بویله در محصل ترکیب طلب سز ارادتسز

شاکرد

شاكر دو طالب واثجه سيز عاشق كبي دركه مراد مقصودنه ظفر بولمازو سياح
بي معرفت قنتسز قوش كبي دركه اضطراب والمدن خالي اولمازو عملسز عالم يمشس
مزاغج كبي درانده انتفاع قابل دكل زيرا فاض وزاهد جاهل قبوسز خانه دريعني
كميسه ارشاد ايلمك ايجون اغزين اچوب سوز سويليمكه قادر دكل دم بسته
قالور خانه‌يي در كبي نصيحت مراد از نزول قرآن تحصيل سيرت خوبست نه در ترتيل
سورهٔ مكتوب عامي متعبد پيادهٔ رفته است وعالم متهاون سوار خفته عاصي كه
درست بردارد به از عابدي كه كبر و درسر دار نزول قرآن مصدرك فاعلنه اضافتيدر
تحصيل سيرت مصدرك مفعولنه اضافتيدر وخوبه اضافت بيانيه در ترتيل سورهٔ
مكتوب اضافتيه سابق كبي در ترتيل تفعيل بابندن مصدردر مراد تجويد ايله
اوقمقدر عامي متعبد بيانيه ومبتدا پيادهٔ رفته بيانيه وخبري عالم متهاون ده
بيانيه ومبتدا متهاون اسم فاعلدر تفاعل بابندن كاهل معناسنه سوار خفته بيانيه وخبر
مبتدا بولديه اويومش اتلو ديمكدر عاصي يا حرف وحدت كه حرف رابط صفت
دست بردارد كه مقدم مفعوليدر عاصي مبتدا ودست بردارد صفتي به از عابدي
خبر مبتدا ويا حرف وحدت كه حرف رابط صفت كه دارد مقدم مفعول صريحي ودرسر
غير صريحي محصول تركيب مراد نزول قرآندن تحصيل خلق خوب وسيرت محبوبدر تجويديه
سورهٔ مكتوب دكلدر يعني قرآني تجويد وترتيل ايله اوقومق دكلدر متعبد جاهل
بوله دوشوب كيدن پياده كبي دركه ياب ياب منزله ايريشور وعالم كاهل بولده اويوب
قالان اتلو كبي دركه منزله مشكل ايريشور عاصي كه تضرع نيازله خدايه ال قالدروب
كناه وجرمنه اعتراف ايدوب زاريلق ايليه باشنده كبر وغرور اولان عابددن يكدر
حاصلي كناهنه معترف عاصي عبادتيله مغرور عابد وزاهددن يكدر بيت
سرهنك لطيف خوي دلدار بهتر ز فقيه مردم ازار سرهنك لطيف خوي دلدار
بيانيه لردر لطيف خوي دلدار وصف تركيبلردر لطيف خويلي وكوكل رعايت
ايدجي ديمكدر سرهنك مبتدا وبهتر خبري فقيه مردم ازار بيانيه مردم ازاردن

مردم ایچنه بیجی دیمکدر محصول بیت کوکل الله ایچی لطیف خویلی سرهنك یعنی سر عسکر
مردم آزار فقیهدن یکدر حاصلی موذی فقیهدن ملازم وخوشخوی سرهنك یکدر
یکی کفتند عالم بی عمل بچه ماند کفت زنبور بی عسل محصول بیت بر بنه دیدیلر
عملسز عالم نیه بکزر دیدی بالسز اریه بکزر ماند فعل مضارع مفرد غایب در ماننده
بکزمك معناسنه ماننستن دن دیمك سهو ایلمش بیت زنبور درشت بی مروت
را کوی باری چو عسل نمیدهد نیش مزن زنبور درشت بی مروت لامیه لردر
زنبور مطلقا اریه اما سیاق کلامدن مفهوم اولان بال اریسنه غیری اولان
فتحه بر درشت دالك ورانك ضمه لریله یومشق مقابلی اری معناسنه نیشدن مراد
بونده اری ایکنه سیدر مراد دروزنك مقدم مفعولیدر اورمه دیمکدر محصول بیت
خطاب عام طریقیله بیورر وقتسیز خشن اریه سویله چونکه فایده ك یوقدر باری
زیانکده اولمسون کویا او حاضر در کفتن دینلر خطا سویلمشدر **تشبیه** مرد بی مروت
زنست وزاهد با طمع رهزن مرد بی مروت بیانیه ومبتدا وزن خبری وزاهد با
باطمع بیانیه ومبتدا ورهزن وصف ترکیبی خبری یول اوروجی دیمکدر یعنی حرامی
زنیه نك محصول بیت مروتسیز ار عورت کبی وطمعکار زاهد یول کسیجی کیبیدر
یعنی خلقك مالنی ریا ایله المقده حرامی کیبیدر که خلقك مالنی رایکان الور بیت
ای بناموس کرده جامه سپید بهر پندار خلق ونامه سیاه ای حرف ندا منادی
محذوف با حرف مصاحبت ناموس بونده عرض وغیرت معناسنه در کرده ایلمش دیمکدر
ماضیدن قسم در جامه مفعول اول صریحی وسپید ثانیسی وبناموس غیر
صریحی بهر پندار خلق لامیه لردر کرده یه مقید نامه جامه یه معطوف سوا اعرابی
جامه سپید اعرابی کیبیدر نامه دن مراد دفتر اعمالدر سپید وسفید بر معنایه
در محصول بیت ای ناموس وغیرت ایله لباسنی بیاض ایلین خلقك حسن ظنی
ایچون نامه اعمالنی کثرت ذنوب ایله سیاه یعنی ظاهرینی ریا ایله تزیین ایدوب باطنی
کثرت ذنوب ایله تسوید ایلین کیمسه دست کوتاه باید از دنیا آستین چه دراز وچه

کوتاه محصول بیت دنیا دنال قصه کوك یعنی دنیانك الینی چکمکدن کوك وقفتان یکی
اوزون اولمق نه وقصه اولمق نه یعنی لباسك اعتباری یوقدر اعتبار اعمال صالحه
وخلوص طویته در کرکسه اطلاس کبی وکرکسه عباء زهد وتقوی قباعایله
دکلدر بلکه نیت پاك وقلب صافله درجه لفظلرنده اولان کسره برمقدار اشباعله
اوقنمق کرکدر کیم وزنه نقصان کلمیه بعض نسخه ده جه برینه خواه واقعدر لیکن
سرعتیله اوقنمق کرکدر کیم موزون اوله **لطیفه** دوکس را حسرت ازدل بدر
نرود وپای تغابن ازکل برنیاید تاجری کشتی شکسته واردی با قلندران نشسته
پای تغابن بیانیه تغابن تفاعل بابندن مصدردر الدنمق وزیان ایلمك ازکل تقدیری
ازکل ندامتدر تاجری یا حرف وحدت وارتنیه بویله در با قلندران نشسته
یه متعلقدر محصول ترکیب ایکی کیمسنه نلك کوکلنده حسرت طشره چقمز وتغابن یاغی
کل ندامتدن خارج اولماز یعنی چیقماز بریسی برکیمسه یاره‌لنمش کاربان وبریسی
قلندرلرله اوتوروب طورمش وارث یعنی کمی سنزینی اختیار ایلدی وکیچوب تا
جرمادام که صاغده ندامت بنك ایتدم دیو دایما پشیمانلك چکر یکی ودوم
عبارتلرینی متن ظن ایدوب یازنلر سهو ایلمشلر قطعه پیش درویشان
بود خونت مباح کو نباشد درمیان مالت سبیل محصول بیت خطاعام
طریقیله بیورر درویشلر قتنده قانك وقتلك مباح وحلال اولور اکر مالك
ارالرنده سبیل اولمازسه یعنی انلره مالکی بذل ایلمزسك زیرا درویشلر اختلاط
ایدن انلرك رنکینه کیرملك کرك انلره ایسه مالکی درمیان ایدرلر یعنی بوکونم
اورته قالسون دیمزلر پیش درویشان دیمنك معناسنی ظاهراو رویش ولنکر
قتنده دیین ظاهر قیدی زایدو واقع اولمش یا رو یا یا ازرق پیرهن یا
بکش برخانمان انکشت نیل یا بونده حرف تردیده در عربیده اما کبی کسر
همزه ایله در وفعل نهی مفرد مخاطب کیمه دیمکدر رویدندن با حرف مصاحب
یا ازرق پیرهن بیانیه ازرق پیرهن وصف ترکیبیدر کوك کوملکلی

دیمکدر زیرا ازرق کوک رنک معناسنه در یا حرف عطف بکش فعل امر مخاطبه
کشیدندن چک دیمکدر بر حرف استعلا خانمان مال و ملک معناسنه در ترکیبله
واحد قلنمشدر حلیمی لغتده بیل بیانینه در زیرا انکشت بونده برمق معناسنه در کلمه
بلکه چوتک دانه سیدر بیل نونک کسریله چوت دیمکدر بوشول قصه یه تلمیحدر
که زمان سابقده برکیمسنک اوینده برعزیز میت جیقسه سوقاق قپوسنک اوکنه
یانینه برمقدار چوتله بوباردی اول اوماتم خانه اولدوغنه دلالت ایچون کنلک
تجه واران کیمسه قپوسنک اطرافنی کرجله اعدر لرمجه واردوغنی انده معلوم اولسون
دیوالان شام شریفده وغیریسنده بوقاعده مستعملدر پس انکشت بیل جیکمکدن
مراد چوتله دتکلمکدن بونده طریقیله کورد ر محصولبیت یا کوک کوملکلی بصا
یوروه یعنی اختلاط ایلمه ویا ایدرسک سنده اسباب واثقالکی چوت رنکنه چک
یعنی انکله همزنک اول عراد بودر که هرطائیله اختلاط ایدرسین انلرک رنکنه کرنه
انلرله همزه نک اولمنجه صفا بولمزسین مجموع بیتک معناسی یاخود کوک کوملک
لویاریله کیمه یعنی تا معقول یارایله باش قوشمه یاخود خانمانک اوزره چوت برمغنی
چک یعنی جمیع ماملکدن امیدکی قطع ایله دیمن بیتک معناسنه بیل چکمش تاملدر
تدبر یامکن یا بیلبان دوسی یا بناکن خانه در خورد بیل یا کنه اما معناسنه
مکن فعل امر نهی مفرد مخاطبه کینه ندن ایلمه دیمکدر با حرف مصاحب بیلبان
قیلیجی دیمکدر زیرا بیل فیل دیمکدر بلکه فیل اندن معربدر وبان
ادات فاعلدر جی معناسنه والف ونون ادات جمع دوستی یا حرف مصدر که مکنک
مفعول صریحی ویا بیلبانان غیر صریحی یا حرف عطف بناکنک مفعول اول صریحی
وخانه ثانیسی ویا حرف وحدت وهمزه حرف توسل در خورد بیل اسم فاعلدر
مفعولنه اضافتی قبیلندندر زیرا درخورد ودرخورد الله ودالسن لایق معناسنه
در بواوج بیت بله خطاعام طریقیله واقعدر محصولبیت یا فیلجیلرله دوستلق
واختلاط ایلمه ویا فیله لایق برخانه بنا ایله یا نکه کلدکده انده یتا وقالقه صالحه

حبله

مصاحبت ایله کلمه کیمسه نك هو حالنه موافقت و مطابقت ایلمك کرك کیم امتزاج
ممکن اوله اولا اختلاط طرزك ایلمك کرك حضرت شیخ خلقه اسلوب مصاحبتی
تعلیم بیوررلر بیت خلعت سلطان اگرچه عزیزست جامهٔ خلقان خود ازآن بعزت
ترخوان بزرگان اگرچه لذیذست خردهٔ انبان خود ازان بلذت تر خلعت سلطا
لامیه جامهٔ خلقان خود خانك ضمی و سکون لامله خلقلمق جمیه خانك
ولاملك فتحه لریله اسکی دیمکدر کهنه معناسنه خوان بزرگان لامیه نعمت بزرگان
دیمکدر خردهٔ انبان خود لامیه لردر ایکی پرده خود عبارتی کنه‌ی معناسنه در
که غایبه و مخاطبه و متکلمه شاملدر پس متکلمه تخصیص ایلین مخصص ایلمش
انبان طغرجق خوردهٔ انبان طغرجق خرده سی دیمکدر بوسوزاکا کوره درکیم
عرب و عجم فقراسی ازغنی طغرجقده کوتوررکر بعزت تر و بلذت تر بالوری تخصیص
ونسبت معناسنی افاده ایدر عزتلورك ولذتلیرك دیمکدر مخصوص ترکیب پادشاه خلعتی
اگرچه عزیز و شریفدر لیکن کشنلك کنه و کهنه لباسلری اندن عزتلیرکدر زیرا
بخشش حجابدن خالی دکل واکابرك نعمتی اگرچه لذیذدر اما کنه بنك کشنلك
کنه‌ی طغرجغی خرده سی اندن لذتلیرك در زیرا بی منت بی حجابدر اولکی فقره
نك معناسنی لیکن کنه‌ی کهنه لرم اندن عزیزترك ایله در و ایکنجی فقره نك کنه‌ی
طغرجغم خرده سی اندن لذت رك ایله دردین تصویر کج معناده عجب بی نظیر
ایمش عفا الله عنه بیت سرکه ازدسترنج خویش و تره بهتر ازنان خدا وبره
دست رنج ترکیب مزجی ال امکی دیمکدر خویشه اضافت لامیه در تره سرکیه معطوف
معروف بناتدر سرکه مبتدا و بهتر خبری نان ده خدا لامیه ده خدا کوی آشی یعنی
صاحبی هر کیم ایسه کتخدا ایی و غیرسی کبی ترکیب مزجیدر اصلنده خدای ده ایدی
اضافتله کثر ترکیب مزجیده قانون بودر دیره بانك فتحله قوزی دیمکدر نانه معطوفدر
مخصوص ترکیب کشنلك کنه‌ی کسینه‌دن یعنی الی امکندن سرکه و تره کوی کتخدانك
نان و بره سندن یکی کدر زیرا بی منت و حجابدر حاصلی کشی کندی امکیله قانع

ازنان

فده

کاربان

اولمق غیرینک نعمتنده یکی کدر که مجابدن حالی دکل **حکمت** خلاف راه صواب است

ونقض عهد اولی الالباب دار وبکمان خوردن وراه نادیده بی کمان رفتن ازا

مام

مرشد محمد غزالی پرسیدند که بدین منزلت درعلوم چه کونه رسیدی گفت

بدانچه کر هرچه ندانستم از پرسیدن ان ننک نداشتم خلاف راه صواب لامیه وبیانیه

ومقدم خبر نقض عهد اولی الالباب لامیه لردر وخلافه معطوف دار وخوردن

نک مقدم مفعول صریحی وبکمان غیر صریحی وخوردن موخر مبتدا در راه نادیده

بیانیه ودار ویه معطوف ورفتنک مفعول صریحی وبی کاربان غیر صریحی اما

مرشد بیانیه محمد عطف بیان امام غزالی صفت نسبی سیجا زانک تشدیدیله

درنته که حضرت مولانا جامی قدس سره سبحة الابرارده ایراد بیورمش مثنوی

تا کهفا تیر اقبال بتافت ره سوی احمد غزالی یافت رشتهٔ عهد بغزالی بست

سر این رشته اش افتاد بدست بدین یاین دیمکدر نته که مکرر بیان اولندی

منزلت مرتبه دیمکدر بدان چه بان چه دیمکدر پرسیدن ان مصدرک مفعولنه

اضافتیدر مخصوص صواب یولک خلافتیدر واصحاب عقولک نقض عهدیدر

کمانله دار ویمک واجملک یعنی شبه لی غیر مجرب دوا استعمال ایلملک وکورلمامش

یوله کار وانسز کتملک زیرا جایزدر که دار وم مهلک اوله وضرر ایلیه وطریق مخالف

یره چقوب هلاکه مؤدی اوله امام مرشد غزالیدن سؤال ایلدیلر علومده بو مرتبه

یه نیجه ایرشدک ونه ایله واصل اولدک دیدی اول نسنه ایله که هر نسنه بیلمدم

انی صورمه دن عار طوتمدم یعنی عار ایتمدم قطعه امید عافیت انکه بود موافق عقل

که نبض را بطبیعت شناس بنمایی امید عافیت مصدرک مفعولنه اضافتیدر

انکه اول وقت دیمکدر موافق عقل اسم فاعلک مفعولنه اضافتیدر که حرف بیان

نبض لغتده حرکتدر اما بونده طمرک تحرکیسی مراد در رادات مفعول باحرف

یلمش

صله طبیعت شناس وصف ترکیبیدر شناسیدن شناختن دیلر غلطدر

مراد طبیب حاذقدر بنمایی فعل مضارع مفرد مخاطب کوستره سین دیمکدر فنمایندن

محصولبیت صحبت وعافیت امید ایلمك اول وقت عقله موافق اولور كه بنم كبی
حاذق طبیبه كوسترە سین زیرا اهمال ایلمك عقله موافق دكل قصّه دن حصّه بودر
اهل علم وفضل اولمق امیدی اول وقت عقله موافق ومطابق
اولور كه مشكلات وشبهاتكی اهلینه عرض ایلمكه عار ایلمیه سین. بر بس هرچه
ندانی كه ذلّ پرسیدن دلیل راه تو باشد بعزّ دانایی كه حرف تعلیل ذلّ پرسیدن
مصدرك مصدره اضافتیدر ذلّ ذالك ضمیله ولامك تشدیدیله حقارت
معناسنه درمرهوندر دلیل راه اسم فاعلك مفعولنه اضافتیدر وتویه اضافت
لامیه با حرف صله عزّ دانایی مصدرك فاعلنه اضافتیدر محصولبیت هر نسنه
كه بیلمزسن صور زیرا صورمق ذلّتی عالملق ودانالق عزّت وشرفنه سكا یول
قلاغوزی اولور یعنی اكرچه كه سؤالده نوعا هوان واریكن دعاینی عزّت وحرمت
حكمت هرانچه دانی كه هرانیه معلوم تو خواهد شد بر پرسیدن آن تعجیل مكن
كه حكمت را زبان دارد بعض نسخه ده حكمت بر ینه هیبت واقعدر محصولبیت هر
اولانسنه بیلورسین كه البته معلومك اولیسردر یعنی لابدسن انی بر وجهله بیله
جكسن انی سؤال ایلمەده استعجال ایلمه زیرا هیبت وحكمت كه زبان ویرر زیرا
خفّت عقل وفكر كه حمل اولنور ظاهر بودر كه بدیهیاتده اوله زیرا نظریاتده سؤال
ضروریدر اكرچه كه نظریاته حمل ایدوب ترك عجله یه وتأخیر اولورنیتنه حكم ایلمكده
قابلدرنه كه حضرت داود له لقمان قصّه سنده مشهوردر قطعه چو لقمان دید
كاندر دست داود همی آهن بمعجز موم كردد همی تقدیرده كود دفعلینه دركر همی
كردد دیمكدراولور معناسنه بمعجز با حرف مصاحبت وتا ضرورت وزن ایچون
خذف مومدن مراد بال مومیدر محصولبیت چونكه لقمان كوردیكه حضرت
داودك الندە دمور قوت معجزه ایله موم اولور یعنی بال مومی كبی یومیشار والیله
التسنزره اوورر نپرسیدش چه میسازی كه دانست كه بی پرسیدنش معلوم
كردد پرسیدش ضمیر مستتر لقمانه راجعدر وبار زدا وده كه دانست مرهون كه حرف

حرف تعليل ودانستك فاعلي بخشنده لقمانه راجع ضمير در كه حرف بيان بي برهسيه نش
ضمير لقمانه راجعدر مخصوصدر لقمان داودن بو حالي كوردكجه اكا كوروب صورمدي
كه نه ايشلرسين زيرا بيلديكه صورمقسزين اكا معلوم اولمسه در بو سوزك اصلي
بودركه قاضي تفسيرنده بيورر شول يرده كه خدا بيورر ولقد اتينا لقمان الحكمة
بيورمشكه لقمانك جمله حكمتندندركه حضرت داوده براي مصاحب اولدي
واول طورمايوب زره طوقردي ولقمان هيچ سؤال ايلمزديكه بويا بوغاز ندر
پس تمام ايدوب قدنه تصكدكه پس لقمان ديديكه الصمت حكم وقليل فاعله يعني
سكوت حكمتدر حال بوكه فاعلي ازدر وبعضيلر ديديلركه بر ييل مقداري يانينه
كلوب كيدر دي بو حالي بلمك ايچون اما سوبلمزدي وسؤال ايلمزديكه اوله كه
سؤالسز بيلم ديو وبعضيلر ديديلركه بو مذكور قصه شول يرده در كه سكوتدن
ضرر مترتب اولميه والاسؤالي الازمدر قطعه ازلوازم صحبت يكي انست كرخانه
بپردازي يا با خانه خداي درسازي لوازم لازمك جمعيدر صحبته اضافتي
اسم فاعلك مفعولنه اضافتيدر صحبت مصاحبت معناسنه در كه حرف بيان
خانه پردازينك مقدم مفعوليدر با حرف تأكيدر بپردازي فعل مضارع مفرد
مخاطبدر پردازيدندن بوشالتمق معناسنه پرداختن دينلر خطا سويلمش پرداختن
وپردازيدن مشتركدر بوشالتمق برنسنه دوزمك وياعمق وتمام ايلمك بينينده يا
حرف ترديدر يا برينه حرف تعليل يعني تا يازان اصلا معنايه وصولي يوغمش يا بويله
كتابلره شرح يازمق نه زحمت ايدي با حرف مصاحبت خانه خداي صاحب خانه
ديمكدر تركيب مزجيدر اصلنده خداي خانه ايديكي اضافتله بويله تركيبلرده
خدا صاحب معناسنه دردر خداوندكبي درسازي فعل مضارع مفرد مخاطبه
سازيدندن موافقت ومطابقت ايليه سين ديمكدر زيرا بو مصدر مشتقاتيله در
حرفيله مستعمل ولكجه بو معنايي افاده ايدر فاحفظ ساختندن مشتقدر
دينلر غلط سويلمشنه كه عادتلريدر مخصوصدر تركيب خلقله اسلوب مصاحبتك

واختلاطه لوازمندن برسيجي اولدركه اوليوغلك ال واوسيه ايني تخليه ايليه سين
يعني بوشالده اسيني اودن چيقمقدن كنايتدر زيرا اودون چيقمايجه اوبوشالماز
ياخود صاحب خانه ايله امتزاج ايدوب اكا موافقت ايليه سين حاصلي ال اونده
اوليوغلك تغيير جه اوايسيله موافقت وملاطفت اوزره اولمق كركسين ويا اونده
چيقمق كركسين كه اراكزده برودت وكدورت واقع اولميه بردازي تمام اولمق معناسنه
اخذ ايدن ناتمام ايمش بونده پردازيه نه مراد اغياردن خالي قلمقدر ديين
تركيبي راست معنادن خالي قلمشدر خانه پردازينك معناسي كيمسه نك خانه سنه
اوليماسين ديين باوه سويلميش قطعه حكايت برمزاج مستمع كوي اكر داني
كردارد باتو ميلي حكايت كوينك مفعول صريحي وبر مزاج غير صريحي مستمعه ا
اضافت لاميه دردارد فعل مضارع مفرد غايب فاعلي تحتنده مستمعه راجع ضمير در
باتو باحرف وحدت صله ميلي يا حرف تنكير ميل دارك مفعول صريحي وباتو غير صريحي
ميلي ياسي حرف وحدت طوتان لذت كلامدن اكاه دكل ايمش محصوص حكا [بيتي]
مستمعك مزاجنجه سويله اكر بيلورسك كه سكا ميلي وار وبو سوزه رغبتي زيرا
بوتقديرجه كلامك اصغا ايدر وسوزك ضايع اولماز هران عاقل كه با مجنون نشنيه
نكويد جز حديث روي ليلي كه حرف رابط صفت با مجنون با حرف مصاحبت
نشينه فعل مضارع مفرد غايب فاعلي تحتنده عاقله راجع ضمير در نكويد مشتركدر فعل
مضارعله امر غايب بيننده سويلمز ويا سويليسون جز غير معناسنه در حديث روي
ليلي لاميه لو در هران عاقل مبتدا ونكويد خبري ومابعدي مقول مكويدي
مضارعه تخصيصا ايدنلر بلا مخصص ايلمشلو محصوص هر اول عاقل كه مجنونله
اوتوره يعني مصاحب ايليه سويلمز ويا سويليسون ليلينك روي قصه سندن غيري
نسنه يعني مصاحبتي حديث روي ليلي اولسون حاصلي سوزي همان ليلي جانبندن
اولسون زيرا مجنونك مقصودي اكا منحصر در مطايبه هركه با بدان نشينه اكي
چه طبيعت ايشان نكيرد بطريق ايشان متهم كردد چنانكه اكي شخصي تجارت

رود بنماز کی اودن منسوب شود بخم خوردن بعض نسخه ده اکرچه یرینه واقعدر
وبطریق یرینه بفعل واقعدر ایشانه اضافت لامیه در متهم افتعال بابندن اسم
مفعولدر شخصی یا حرف بخرابات با حرف صله رود ه متعلق بنمازدن ادا
ایلمك بخم خورده شود ه متعلق در محصول ترکیب هرکیم یارامازلرایله اوتورر
ومصاحبت واختلاط ایدر اکرچه انلرك طبیعتلرین طوتمازسه یعنی انلرك خوییله
خویلنمزسه ده لیکن انلرك طریقیله متهم اولور حاصلی انلرك فعلینی اکا اسناد
ایدرلر شویله که برکیمسه اکر میخانه یه نماز قلمغه کیدر ویا کیدرسه انده وادمق
سببیله شراب ایچمکله منسوب اولور مثنوی رقم برخود بنادانی کشیدی که
نادان رابصحبت برکزیدی یا رقم رانك وقافك فتحه لریله حظ معناسنه اسمدر
برحرف صله بنادانی با حرف صله ویا حرف مصاحبت ویا حرف مصدر کشیدی نادانلکه
ویاکندوکه نادانلغکه کشیدی چکدك یعنی نادانلغکه اقرار واعتراف ایلدك دیمکدر
که حرف تعلیل نادان ارادات مفعول بصحبت با حرف صله تقدیری بصحبت خود
در برخوف تاکید کزیدی فعل ماضی مفرد مخاطب اختیار ایلدك دیمکدر نادان
مفعول صریحی وبصحبت غیر صریحی در محصول بیت کندی نادانلغکه رقم چکدك
یعنی جهلکه اعتراف واقرار ایلدك زیرا نادانی مصاحبتکه اختیار ایلدك یعنی جاهلله
صحبت ایلمك کسنك جهلنه دلیلدر طلب کردم ز دانایی یکی پند مرا گفتا که
با نادان مپیوند محصول بیت خلقله اختلاط ومصاحبت ایچون برعالمدن برنصیحت
طلب ایلدم بکا دیدی که جاهلله مختلط ومصاحب اولمه بیت اپنی مقام تعلیله
واقعدر وکر دانای عصری خر بباشی وکر نادانی ابله تر بباشی دانای عصر
لامیه ویا ضمیر خطاب با حرف تاکید باشی فعل مضارع مفرد مخاطب اولورسین دیمکدر
ابله تر ابلهلر دیمکدر محصول بیت زیرا دانای عصر ایسلك نادانله مصاحبت سببیله
خر اولورسین واکر نادان ایسلك ابله رك اولورسین زیرا صحبت مؤثردر بو
بیتده دورت یرده یا ضمیر خطاب واقعدر عربیت حلم شرح چنانکه معلومست

اكي طفلي مهارش كيرد وصد فرسنك برد كودن ازمتابعت او بپيچد اما اكي دره هولناك
بيش ايد كه موجب هلاك باشد وطفل بناداني انجا خواهد رفتن زمام ازكفش
دركسلانند ود يكي مطاوعت نكنند كه هنكام درشتي ملاطفت منموم ستو كفته
اند كه دشمن بملاطفت دوست نكردد بلكه طمع زياده كند حلم شتر لاميه
طفلي يا حرف وحدت مهار ميمك فتحيله يولار ديمكدر وشين ضمير شتره راجعدر
فرسنك فارسي وفرسخ عربيدر فالرك فتحه لريله برميل مقداري يره ديرلر وبعضلر
ثلث فرسنك برميلدر ديديلر وبعضيلر دورت بيك ادم ود رتيوز ادم وبعضلر اوچ
فرسنك ديمشلر دره لفظ مشتركدر عجمله تراك بيننده ويا حرف وحدت وهمزه حرف
توسل هولناك صفت دره در قورقنج معناسنه كه حرف رابط صفت موجب هلاك
اسم فاعلك مفعولنه اضافتيدر واو حرف عطف حال زمام دركسلانندك مفعول
صريحي وازكفش غير صريحي وشين طفله راجعدر در حرف تاكيد كسلانند كاف عجمك
ضمي وكسريله لغتدر كسلانيه نه كسلانند نه دبين خطا ايلمش كه حرف
تعليل هنكام درشتي لاميه هنكام وقت معناسنه در درشتي يا حرف مصدر خشونت
ديمكدر ملاطفت ملايمت ديمكدر محصول تركيب حضرت شيخ دوه نك حلميني بيان
ايدوب بيورر دوه نك حلمي شويله دركه معلومدر اكر بر طفل يولاريني طوتسه
ويوز فرسخ يرايلتسه بوسيني انك متابعتندن دوندرمز اما اكر اوكنه قورقنج
دره كلسه كه سبب هلاك اولسه وطفل نادانلغله اندهوارمق ديلسه يولاري
النكدن چكوب اوزودخي مطاوعت ايلمز زيرا خشونت وقتنده ملايمت منموم
وديمشلردركه دشمن ملايمت سببيله دوست اولمز بلكه طمعي زياده اولور قطعه
كسي كه لطف كند با تو خاك پايش باش وكر خلاف كند دردو چشمش اكن خاك
اكن الفك مدوديله وكاف عجمك فتحيله فعل امر مفرد مخاطبدر اكنيه نه بر نسنه
يه طقمق ودولدرمق معناسنه دراكنه نه ديينلر خطا ايلمشلر خاك مفعول صريحي
ودرچشم غير صريحي وايكي شيركسي يه راجعدر محصول بيت بركيمسه كه سكا لطف ايليه

انك خاكپايي اول واكر سكا خلاف ايدرسه ايكي كوزينه طپراق طولدر حاصلي سكا
مخالف اولنه سن زياده مخالف اول كوزلرينه طپراق طولدر مقصود مراد اكا عداوت
وبغض كوزيله بمعنى حاصلي طپراق كوزينه دي   سخن بلطف وكرم با درشت خوي
مكوي كه زنك خورده نكردد بنرم سوهان پاك باحرف صله درشت خوي وصف
تركيبيدر ايري خويلي معناسنه ملايم خويلنك نقيضي يعني غليظ مكو فعل نهي سويلمه
ديمكدر كه حرف تعليل زنك خورده وصف تركيبيدر پاس يمش ديمكدر باحرف مصاحبت
نرم سوهان صفتنك موصوفنه اضافتي قبيلندندر زيرا نرم يومشق ديمكدر كه
عرب ناعم دير صفت مشبهه در وسوهان سينك ضميله كه يه ديرلر اصلي سوهان نرم
در يومشق اكه ديمكدر نكردد دلت اسمي تحتنده زنك خورده يه راجع ضميردر وخبري
پاك در وبنرم سوهان مفعول غير صريحي محصول بيت درشت خويليه وغليظ
طبيعتليه سوزيي لطف وكرمله سويلمه يعني اكا سوزده ملايمت كوسترمه زيرا
پاس يمش دموري يومشق اكه ايله پاك اولماز مصراع ثاني مقام تعليلده واقعدر
ادب هركه درميان سخن ديكران افتد تا مايهء فضلش بدانند پايهء جهلش
بشناسند محصول بيت هر كيم كه غيرينك سوزيي اراسنه دوشه يعني سوزيي اراسنه
كيره تاكيم فضلنك مقداريني بيله لر ديو جهلنك مرتبه سيني اكلارلر بو اوسلوب
خلقلك مصاحبتنده چوق واقع اولور اما اكثر ناس بونك قباحتيني اكلاماز
لار قطعه نه دهد مرد هوشمند جواب مكران كز وسؤال كنند مكر ادات
استثنا دران كه اول وقت كه ديمكدر كزو اصلنده كه ازوايدي حذف وايصال
واقع اولمشدر محصول بيت اوصلي اولان كيمسنه جواب ويرمز مكر اول وقت
كه اندن سؤال ايليه لر يعني عاقل كشيه ندن برنسنه صورمايجه جواب متصدي
اولماز سكوت ايدر كرچه برحق بود مزاج سخن   حمل دعويش بر محال كنند
مزاج سخن لاميه در اصل سخن ديمكدر تقديري مزاج سخنش در شين
ضرورت وزن ايچون حذف اولنديي حمل دعويش مصدرك مفعولنه اضافتي

دعویده واو مکسور ویا ساکن اوقنور وشین مرد هوشمنده راجعدر بو بیت
سابقه مقام تعلیلده واقعدر مخصوص مرد هوشمنده انکیچون سؤال اولنیجه
جواب ویرمز زیرا سوزینک اصلی حقاوزره اولوب انده هیچ کذب وشبهه اولما
سه ده سوزینی کذب ومجاله حمل ایدوب اینمازلر پس سؤال اولنیجه جوابه
مبادره ایلمز ادب دریشی درون جامه داشتم حضرت شیخ رحمة الله هرروز
پرسیدی که ریشت چونست ونه پرسید بجا کر کجاست دانستم که ازان احتراز میکند
که ذکر هر عضوی روا نباشد وخردمندان کفته اند هر که سخن نسنجد از
جوابش برنجد ریش یاره ویا حرف وحدت درون جامه لامیه قفتان ایچنده
یعنی ستری لازم اولان یرده بر چبانم واریدی پرسیدی یا حرف حکایه صورردی
دیمکدر که حرف بیان ریشت تا ضمیر خطاب بعض نسخه ده دملت دالک ضمی ومیم
ولامک فتحیله چبان دیمکدر نسنجد فعل نفی مستقبل مفرد غایب طارتماز یعنی میزان
عقله اورمز سخنی مقدم مفعولیدر مخصوص ترکیب قفتانم ایچنده یعنی ستری لازم
اولان یرمده یارم واریدی یعنی چبانم حضرت شیخ شهاب الدین سهروردی هر
کون صورردی که یارک وچبانک نیجه در اما صورمازدی که نیرده در بیلدم که
اندن احتراز ایدر که هر بر عضوی اکمق جایز دکلدر زیرا جایزدر که ذکری قبیح اولان
عضوده اوله وعقلا دیمشلردر که هر کیم کرسویلدوکی سوزی میزان عقله و
معیار فکر ایله وزن ایلمز اول سوزک جوابندن زحمت چکر یعنی انجزر بخصوصی
اولور زیرا سویلدوکی سوزینه کوره ایشیدر قطعه تا نیک ندانی که سخن
عین صوابست باید که بکفتن دهن از هم نکشایی تا حرف توقیت بکفتن با
حرف صله از هم بری بر نندن یعنی بو ملقمدن نکشایی فعل نفی مستقبل مفرد مخاطب
مخصوص مادامکه ایی بلمیه سین کر سوز عین صوابدر یعنی کرچکده
صواب اولدوغنی بیلمایجه کرکدر که سویلمکه اغزیکی بو ملقمدن اچمیه
سین حاصلی اغزیکی یومق طوتوب عین صواب اولمیان سوزی سویلمیه

٥

سين كه صوكي ندامتدر كر راست سخن كويي ودربند بماني نه زانكه دروغت
دهد ازبند رهايي كو ارست سخن كويي تقديري كو سخن راست كويي در ضرورت
وزن ايچون تقديم وتاخير قلنمشدر دربند يعني در حبس بماني فعل مضارع مفرد
مخاطبدر ماينه ندن قالورسك وياقله سين ديمكدر دروغت تا ضمير خطاب
معناده دهد مقيده در دهددت تقديرنده رهايي ياني ثاني حرف مصدردر
قورتلمق ديمكدر خلاص معناسنه مخصوصدر اكر سوزيكي كوچك سويلرسك وزندانه
قالورسك يعني طوغري سويله كلمجون حبسده قالورسك يوقكه يالكز يلاندن سكا
حبسدن خلاص ويره حضرت شيخك بو سوزي كشينك كندي ذاتنه راجع احوالده
اما اغياره نسبت دروغ مصلحت اميزي راست فتنه انكيزدن اولي طوتمشدر پس
بين الكلامين تناقض لازم كلمز تامل تدبر فقط **تنبيه** دروغ كفتن بضربت
لازب ماندكه اكر نيز جراحت درست شود نشان بماند چون برادران يوسف كه
بدروغ موسوم شدند بوراستي كفتن انشانيز اعتماد نماند قال الله تعالى
بل سولت لكم انفسكم امرا فصبر جميل دروغ كفتن مفعوليدر وكفتن مبتدا
وبضربت لازب خبره متعلق واضافت بيانيه در لزوب لصوق وثبوت معناسنه
يعني ياپشمق وثابت اولمق ماند فعل مضارع مفرد غايبدر ماينده ندن بكزر ديمكدر
مانستن دن دينار خطا ايلمشلركه حرف بيان نيز حرف عطف ده معناسنه
افاده ايدر مثلا اكر جراحت درست ده اولورسه ديمكدر نشان مبتدا
وبماند خبري وجمله اسميه جواب شرط درماند فعل مضارع مفرد غايب
قالور ديمكدر ماينده ندن ماند ندن دينار عشوه ايلمشلر چون ادات
تنبيه برادران يوسف لاميه كر حرف بيان ويا حرف رابط صفت موسوم مبتدا
وشدند خبري وبدروغ موسومه متعلقدر نشانلنمش وعلامتلنمش
ديمكدر جمله اسميه صفت برادراندر بر حرف صله راست كفتنك مفعول
وابشانه اضافتي مصدرك فاعلنه در اعتماد مبتدا نماند فعل ماضي مفرد

غايب مانستن ماينه‌ن ممكن ملك وماندن ماينده‌ن قالمق وقومق معناسنه قالمدي

ديمكدر خبر مبتداء دربر راست كفتن اعتماده متعلق بو قصه نك اصلي بودركيم يوسفك

قرنداشلري يوسفي باباسندن نيچه دورلي حيله ايله ايروب قويه برقه بلرو كو

ملكنه قاندن برمقدار بولشدرديلر واحتشام بابالندرا غليي اغليوكلديلر كريوسفي

قورد يدي ديو حضرت يعني عليه السلام قوت معجزه ايله قوردلري جمع ايدوب يوسفي

قنغكز يدي سؤال ايدنجك جميسي يمين ايله بلركه بزدن بو خطا صادر اولمدي ديع

بس يعقوب بيلدي كه بو خصوصده اوغللري كاذبلردر برغير حال اولمشدر ايمدي

مصردن كلوب اوغلك سرقه ايلدي مصر پادشاهي بو جرم ايچون اني الي قودي ديدكلري

يعقوب اينماديو ديدي بل سولت لكم انفسكم الايه محصول تركيب يلدن سويلدك

ثابت بره يه ويا ره يه بكزر كه جراحت اوكلورسه ده نشانه‌سي قالور يوسفك قردا

كبي كه يلانله نشانلنوب معلوم اولديلر كه جلك سويلدكلرينه ده اعتماد قالمدي

زيرا مصردن كتوردكلري خبركه بلرك علمينه نسبت صحيح ايدي زيرا يوسفك ايله

حيله بلمزدي ليكن چونكه يوسف خصوصنده كذب ايلمشلردي بابالري بو خبرلرينه

اعتماد ايلمدي وديدي خبر ويرديكنز كبي دكلدر اصل قصه بلكه بو نده سيزك

برحيله كز وصنعتكز واردر اندنصكره ديدي فصبر جميل تقديري فامري صبر جميل

دريعني مبتداي محذوفه خبراوله يا خود تقديري فصبر جميل اجمل يعني صبر مبتدا

موصوف واجمل خبري اوله قطعه كسي ركه عادت بودراسني خطا كوكنه

دركنه ارنه ازو كسي يا حرف وحدت ورا حرف تخصيص كرحرف بنارا سني

يا حرف مصدر طوغريلق وكرچكلك ديمكدر كنه ارنه فعل مضارع جمع غايب

ترك ايدرلر ديمكدر يعني مواخذه ايلمزلر ازو اصلنده ازاو ايدي خذف

وايصال ايلديلر ضمير كسي يه راجعدر محصول بيت بركيمسه نك كه عادتي

وخوي كرچكلك وطوغريلق اوله اكر خطا ايدرسه اندن كچرلر يعني خطاسنه

اعتبار ايلميوب اغماض عين ايدرلر حاصلي خطاسي صواب عد ايدرلر وكرنا

شلري

ي

مور

شده بناراستي دكو راست باور نه دارند از و نامور نام اسمدر وروا ولى فجيله ادات
نسبت ادلي ديمكدر يعني مشهور باحرف مصاحبت وتا ادات توصيف نفي و يا
حرف مصدر ناراستي نقيض راستدر مراد يلان جغلكدر راست ندارند مفعول
اولي ويا ورثانيسي باور روا ولى فجيله اينماقدر تصديق معناسنه محصوص است
واكي بركيمسه نار استلغله نامدار ومشهور اولديسه دخي كرجكي وطوغروبي اندن
اينمازلر يعني يلانجغلكله شهرت بولدقده نصكره كيمسه اندن كرجكي وطوغروبي
تصديق ايلمز قطعه دروغي نكيرنه صاحب دلان بر ان كس كه بيوسته كفتست
راست دروغي يا حرف تنكير حرف وحدت دينلر خطا سويلمشلر نكيرنه نك
مقدم مفعوليدر يعني صريح وبران كس غير صريحي بيوسته دايم ديمكدر محصوص است
صاحب دللر يلانن طوتمشلر شول كيمسه نلثا وزرينه كر دايما كرجك سويليسي كلمشه در
يعني دايما كوجك وطوغري سويليه نلغ كذبني طوتمامشلر زيرا بونجلين كيمسه دن
كذب صادر اولمامق لازمكن خطا بله وخطايه اعتبار يوق وكو مشتهر شده بناراستي اكى
راست كويد توكوبي خطاست مشتهر اسم فاعلدر افتعال بابندن حضرت شيخ تفنني
قصدا بيوب سابقده نامور وبونده مشتهر بيوردي بر معنايه اوله قلر يحون توكوبي
خطا عامدر محصوص است واكى بركيمسه نار استلغله يعني كذبله مشهور ونامدار
مطايبه اولورسه كرچكده سويلرسه سن حطا در يعني خطا ويلاندر ديرسين
اجل كاينات از روي ظاهر ادميست واذل موجودات سك وباتفاق سك
حق شناس به از ادمي ناسپاس اجل لاملك تشديديله اسم تفضيلدر اعظم
معناسنه كايناته اضافتي لاميه در از روي ظاهر قيدي انكيچوندر خدا
ولقد كرمنا بني ادم بيورمشدر لكن حقيقتده جايزدر كه خدانك قتنده بني
ادمدن اكرم واشرف مخلوق اوله يا نمزده واقع اولان متونده هب بو قيد موجود
در اما شراح بو قيد برينه باتفاق عبارتني ايراد ايلمشلر وفيه نظر اجل مبتدا
وادميست خبريي اذل ده لاملك تشديديله اسم تفضيلدر حقارت وهوان

مناسنه موجوداته اضافتی قیدیه در واز رویی ظاهر قیدی مقصددر زیرا
جایزدرکه حقیقتده سگدن احقر مخلوق اوله اذل مبتدا وسگ خبری وباتفاق
یعنی باتفاق خردمندان عبارتنی متفطن ایدوب یازانلر زایده یازمشلر
سگ حق شناس بیانیه وصف ترکیبیدر حق بلیجی سگ دیمکدر مبتدادر
وبه خبری ادمی ناسپاس بیانیه در انسان غیرشاکر دیمکدر کفوره مناسنه
یعنی کفران نعمت مخصوص ترکیب کایناتک اجل واعظمی ظاهر یوزندن ادمیدر واذل
احقر موجودات کلبدر واتفاق عقلا ایله کلب حق شناس انسان ناسپاسدن
یکدر زیرا کلبی دوکسگ وقوسگ قوکی قویوب کیتمز اما انسان ادنی بهانه ایله الوب
یوردی ویور قطعه سگی را لقمهٔ هرگز فراموش نکرد ار زنی صد نوبتش سنگ
سگی یا حرف وحدت و را حرف تخصیص برسگک دیمکدر لقمهٔ یا حرف وحدت
ویا حرف تنکیر وهمزه حرف توسل حرف وحدت دردیین خطا سویلمش فراموش مرهون
نکرد ده تقدیری فراموش نکرد ده ضرورت وزن ایچون حذف وایصال اولندی
زنی فعل مضارع مفرد مخاطب اوررسگ دیمکدر نوبتش ضمیری سگه راجعدر
زنیسنک سنگ مفعول بهی وصد نوبت مفعول بهی مخصوص برسکله ویا برسنگ
بولقمه فراموشیجی اولماز یعنی ویردوگک لقمهٔ دایما اونتماز اگر یوز کره اکا طاش
اوررسگ یعنی یوز کره طاشله واغاجله اوروب قوسگ قبول قیوب کیتمز نکرد
عبارتنی عنده عبارتیله قید ایدنلر زایده ایلمشلر برکلبه برلقمه هرگز فراموش اولنمز
دیین را حرف تخصیص اولدوغین بیلمزمش کرتر زیق سویلمش وگر عمری
نوازی سفلهٔ را بکمتر چیزی اید با تو در جنگ عمری یا حرف وحدت برزمان
دیمکدر نوازی فعل مضارع مفرد مخاطب نوازیدن اوخشیاسین یعنی رعایت
ایلیه سین نواختن دن دیین خطا ایلمش سفلهٔ یا حرف وحدت در همزه
حرف توسل وحدتدر دیین اسکی خطاسنه مصر اولمش و را حرف ادات
مفعول برسفله دیمکدر نوازیننک مفعول بهی در و عمر مفعول فیهی بکمتر با

حرف سبب کمتر بونده ازرق یعنی جزئی معناسنه چیزی یا حرف وحدت اکثر متونده
یا بوقدر با تو با حرف مصاحبت در حرف صله در بامعناسنه مخصوص ترکیب اماکی بر
الجینی رعایت ایدوب اوخشایاسین ازرق نسنه سببیله یعنی جزوی بهانه ایله سنکله
جنکه کلور حاصلی ازاجق بهانه ایله سنکله چکشور وصواشر یعنی ابله وکلّ ایلکی
رعایت ایلمز **لطیفه** از نفس پرور هنروری بیاید وبی هنر سروری را نشاید
نفس پرور وصف ترکیبیدر تن پرورکبی پروریدندر هنورهنرلی دیمکدر
زیرا ورا ادات تاکید نسبتدر ویا حرف مصدر سرور باش اری یعنی رئیس القوم
ویا حرف مصدر ورا حرف صله مخصوص ترکیب نفس پروردن یعنی نفسنی بسلمکله
مقید اولان کیمسه دن هنرلیلک کلمز یعنی اهل هنر اولماز وهنرسز کیمسه سرورلکه ورئیس
القوم اولمغه لایق اولماز مثنوی مکن رحم بر کار بسیار خوار که بسیار خسب بست
بسیار خوار کار بسیار خوار بیانیه در چوق ییجی صغر بسیار خوار وصف ترکیبیدر
خواریدندر الف اصلیه ایله لیکن الفلر حذف قیلمه استعمال زیاده اولدیغیچون چوق
کیمسه الفی زایده ظن ایدوب خوردن وخوریدندر وخوار یدن بر معنایه مصدرلودر
بعض نسخه ده خوار برینه بارکلور چوق یوکلی یعنی چوق یوک چکیجی بوبله اولنجه قافیه
مکرر اولماز بونده خواری حقیر معناسنه اخذ ایدن بسیار خوار ایمش که صرف
تعلیل بسیار حسب وصف ترکیبیدر حسبیدندر چوق اویوجی دیمکدر وبعض
نسخه ده بسیار خواب واقعدر کنه بو معنایه بسیار خوارده وصف ترکیبیدر سابق
کبی ومؤخر مبتدا وبسیار حسب مقدم خبر بس بسیار خوار خسبته عطفایدنلر
مقصودینه واصل دکللر ایمش وخواری خوردندن اخذ ایدن خطا ایلمش
فتبه مخصوص ترکیب مرحمت ایلمه چوق یملک یین کاوه بونده کاودن مراد مرد
اکولدر یعنی چوق یملک ییجی شخص در تشبیه طریقیله حقیقت کاو دیمکدر
دکلدر فتبه یعنی تن پرور اولان اکول کیمسه یه رحم ایلمه یعنی انسان منزلنه تنزیل
ایدوب انی اسرکمه چوق ییجی چوق یاتیجی چوق اویوجیدر مصراع اولده بسیار

خوارکاره صفت واقع اولمشدر وثانیه مبتدا پس قافیه یه بو قدر تغایر کفایت
ایدر تامل وته بر چوك اوادهمی باید فربهی چوخ تن بجور کسان دردهی
چو ادات تشبیه همی ادات مضارعت دربایه فعل مضارع مفرد غایب وتا ضمیر منصوب
متصل مفعولی وفربهی یای مصدریه ایله فاعلی فربه فانك فتحی وراتك
سکونی وبانك کسری وهاء اصلیه ایله سمز معناسنه در چو کنه ادات تشبیه
تن بن مراد کنه یا وجود بدن با حرف صله جود کسائلامیه در حرف تاکید دهی
دالك فتحی وکسریله وهانك کسریله فعل مضارع مفرد مخاطبدر ویررسین تن دهنك
مقدم مفعولیدر محصول بیت کاو کبی اکو سکا سمزلك گرکمایسه یعنی کنه وکبی سمرتملك
استرایسك خرکبی تنکی کمیسه لر جوزنه ویررسین حاصلی کنه وکبی سمرتملك استر
خرکبی وجودکی اللك جور وجفاسنه تسلیم ایلمك گرکسین کاو وخر ایله وکبی کبی فربهی سا
باید مفعولیدر دینلر مفعولله فاعلی فرق ایدر دکلر ایمش ترتیب درانجیل امده
است کرای فرزند ادم اکی توانکری یاد همت ذکر من کجا یابی وبعبادت من کی
شتابی محصول ترکیب انجیلده کلمشدر کرای ادم اوغلی اکی سکا غنا ویررسم بنمدن امور
دینویه مشغول اولورسین واکی سنی فقیر محتاج ایدرسم تنکدل وغمناك اولورسین
پس بنم ذکرم لذتنی قنده بولورسین وبنم عبادتمه قچن ایورسین یعنی بنی قنده ذکر
ایدرسین وبنم قوللغمه قچن ایدرسین قطعه که اندر نعمتی مغرور وغافل کراندر
تنکدستی خسته وریش کر کاه درن محففدر نعمتی یا ضمیر خطاب معناده مغرور وغافل
معطوفدر اندر ادات ظرف تنکدست وصف ترکیبیدر الی دار یعنی فقیر کمیسه ویا
حرف مصدر وخسته وریشته بر یای ضمیر تعبیر اولنور محصول بیت کاه نعمت وغناده
مغرور وغافل سن یعنی دنیا نعمتنه مشغول اولمغله حقدن زاهل وغافل سن وکاه
الدارلغنده خسته ومجروح سن یعنی افلاس وفقردن دلریش ومجروح خاطرسن
جو درسرا وضراخالت اینست ندانم کی بحق پردازی ازخویش سرا بوندن سرور
وحبور معناسنه در وضرا غم وغصه معناسنه در پردازی فعل مضارع مفرد

ایسله

ده

مخاطبه پردازیه ندن پرداختن دن دینلر سهو ایلمش مشغول اولورسین معناسنه
ازخویش کنه کدن مخصوص چونکه حالت سرورده وغمده حالك بودر بیلمزم
کنه کدن خدایه نه وقت مشغول اولورسین **عبرت** ارادت بیچون یکی را
ازتخت شاهی فرود ارده یکی در شکم ماهی نگه دارد ارادت بیچون لامیه
بیچون بیکیف دیمکدر تحت شاهی بیانیه در زیرا یاخوف نسبته حرف
مصدر دینلر غلط سویلمش فرود ارد بونده انده ر معناسنه درد یکی یا صرف
وحدت ورا ادات مفعول شکم ماهی لامیه ماهی بالعقد بالغلغ قرینه دیمکدر
نگه دارد یا حفظ ایدر دیمکدر محصول ترکیب خدانك ارادتی برسینی تخت سلطنتدن
اینه ر یعنی پادشاه لغنی فراغت ایدوب درویش اولور ابراهیم ادهم و یحیی بن
معاذ که شیخ محی الدین عربینك دایسیدر بونلر کبی یه اشارتدر زیرا جایزدر که
ادیان سابقه ده دخی نیجه بونلر کبی پادشاهلر تختدن بوقمش اولالر و برغیر یسینی بالق
قرینه سی یعنی بالق قورسغنده حفظ ایدر یعنی اولدرمز دیری طوتار یونس پیغمبر
کبی علیه السلام بیت وقتست خوش از که بود ذکر تو مونس ورخود بود اندر
شکم حوت چو یونس وقتست بعض نسخه ده وقتست واقعدر یای وحدتله
خوش وقتلغ صفتیدر ان را را حرف تخصیص انکس را تقدیرنده در که حرف
رابط صفت ذکر تو مصدرك مفعولنه اضافتیدر مونس اسم فاعلدر افعال
بابندن ور واو کودن مخففه در خود ادات تاکید شکم حوت لامیه حوت عربجه بالق
دیمکدر یونس بونده نونك کسریله در قافیه یه رعایت ایچون محصول اول
کسك وقتی خوش در که سنك ذکرك اکا مونس اوله یعنی دایماسینی ذکر ایده نك
وقتی و حالی خوشدر کرکسه بالق قورسغنده اوله یونس کبی زیرا حضرت یونس
علیه السلام بالق قرینه ده ذکر خدایی هیچ برك ایلمامشدر **حکمت** آکس
تیغ قهر برکشه بنی و ولی سر درکشه واکی غمزه لطف بجنباند بدان انیکان
دررساند سر درکشه باشنی کیروچکر یعنی خوف ایدوب سکی و نطقه قادر

اولماز

اولماز غمزه لطف بيانيه يعني لطف محض بجنبانه فعل مضارع مفرد غايب ديره
ده ديمكدر برهان برلك جمعيدر يارامازلر ديمكدر يعني اشقيا ورا ادات مفعول
باحرف صله نيكان ايلر يعني سعدا در حرف تاكيد رسانند فعل مضارع مفرد
غايب فاعلي خدادر مخصوص اكر خدا قهر قلجيني چكرسه يعني اظهار جلال ايدرسه
نبي وولي باشين كندويه چكوب سكي قورتوسندن واكر لطف غمزه سين ديره
درسه يعني اظهار لطف ايدرسه شقيلري سعيدلره ايرشدر يعني شقيلري
سعيدلر مقامنه ايصال ايدر قطعه كو بمحشر خطاب قهر كند انبيارا چه جاي
معذرتست خطاب قهر لاميه جاي معذرت ده بويله در معذرت مغفرت
وزني اوزره مصدر مخصوص اكر خداي تعالي محشرده قهر ايله خطاب ايدر
اظهار غضب ايدرسه انبيانك وانبيايه نه اوليايه نه عذر يرينه انبيايه عنه
مجال اولماز پرده كاز روي لطف كو بردار كاشقيارا اميد مغفرتست روي لطف
لاميه در مجاز اكو بونلك كبي برلرده تاكيد افاده ايدر انجق اكرچه تكلفله معنا
ويرمكده قابلدر بردار فعل امر مفرد مخاطب قالدر ديمكدر كه حرف تعليل اشقيا
شقينك جمعيدر ورا ادات تخصيص اميد مغفرت مصدرك اضافتيدر مخصوص
خدايه خطاب ايدوب مناجات ايدر يارب لطف يوزندن پرده‌ني قالدر يعني
رفع حجاب ايدوب اظهار لطف ايله زيرا اشقيانك اميد مغفرتي يعني مغفرت وعفو
رجا ايدر حاصلي كناهكارلر غفران رجا ايدرلر اميدكي اظهار لطف ايله محروم
قالمسونلر رحمتكدن وعظ هركه بتاديب دنيي راه صواب نكيرد بتعذيب
عقبي كرفتار ايد قال الله تعالي ولنذيقنهم من العذاب الادني دون العذاب
الاكبر هركه اصلنده هر كس كه در نته كه مكني تبيان اولنديكي پس كر اسمدر
كيم معناسنه هركه معناي شرطي متضمندر باحرف مصاحبت تاديب دنيا مصدر
فاعلنه اضافتيدر راه صواب بيانيه در ونكيردن مفعول صريحي وبتاديب
غير صريحي باحرف مصاحبت تعذيب عقبي مصدرك فاعلنه اضافتيدر

واینلك مفعول غیر صریحی وکرفتار صریحی وجمله فعلیه جواب شرط عذاب ادنی
دن غرض دنیا عذابیدر قتل واسیرلك وبونلردن غیری عذابلر تا مجاهد دیدیکی
عذاب قبر در دون بونده قبل قبله معناسنه در عذاب اکبر عذاب اخرتدر
محصول ترکیب هر کیم که دنیاتا دیبیله صواب یولنی طوتمز یعنی راه صوابه کیمز اخرت
نعمتی بینه کرفتار کلور یعنی اخرت عذابین چکی که خدا بیورر البته بیزانلره دنیا
عذابین طاتدررز اخرت عذابندن اول یعنی هم دنیاده تعذیب ایدرز وهم اخرتده
ایت کریمه کفار حقنده در دون لفظنی غیر عبارتیله تفسیرایه نلر لغته مخالف
ایلمشلر بندست خطاب مهتران انکه بنه چون پند دهند ونشنوی بند
نهند بندست مقدم خبر خطاب مهتران لامیه وموخر مبتدا انکه بنه اند بنفکره
قید وحبس دیمکدر چون ادات تعلیل پند دهند مقدم مفعولی دهند فعل
مضارع جمع غایب ویره لر دیمکدر نشنوی فعل نفی مستقبل مفرد مخاطب ایشتمیه
سین دیمکدر بند نهندك مقدم مفعولی نهند فعل مضارع جمع قورلر دیمکدر
محصول بیت اولولرك خطابی نصیحتدر اندن صکره بند در یعنی حبس وقیددر
چونکه نصیحت ویره وایشتمیه سین الکه وایاغکه باغ قورلر حاصلی نصیحت پذیر
اولمیجه سنی حبس ایدرلر **عبرت** نیکبختان بحکایت وامثال پیشینان پند
کیرند پیش ازان کز پسینان بواقعه ایشان مثل زنند نیکبخت وصف ترکیبیدر
ایی بختلی دیمکدر یعنی سعادتلی والف ونون ادات جمعدر امثال پیشینان لامیه
پیشین یا حرف نسبت ونون حرف تاکید ویای ثانی های رسمیدر بعده اصلی
پیشینه در والف ونون ادات جمعدر پیشینان اعرابیده بویله در باحرف مضاحبت
واقعه ایشان لامیه مثلی زنندك مقدم مفعولیدر محصول ترکیب مسعود بخت اولنلر
کندیلردن اوکدین کلنلرك امثال وحکایاتیله نصیحت طوتارلر یعنی منتصح
اولورلر اندن اول که کندیلردن کلنلرك اوکدین صکره کلنلر انلرك واقعه
سیله مثل اوردلر حاصلی سعادتلر یله کندیلردن اول کلن ایلرك حکایات

وامّا ليله بنه پذير اولور كنه يلردن كلنلر كنه بنلركي واقعا تيغ ضرب مثل ايلمندن
اوّل قطعه نزود مرغ سوي دانه فراز چون دكر مرغ بينه اندر بند نزود فعل
نفي مستقبل مفرد غايب ومرغ فاعلي سوي دانه لاميه جانب دانه ديمكدر فراز
سوي تاكيد ايچون افاده فتحه وكسره جايزدر چون ادات تعليل دكر مرغ غير مرغ
ديمكدر بينه ك مقدم مفعوليدر اندر بند غير مجيب مخصوص مرغ دانه
جانبنه وارمز يعني دانه يه توجه ايلمز چون غيري مرغ بنده كوره يعني دوزاغه
طوتلمش كوره فراز بونده قريب ومقابله معناسنه دردينلر سهو ايلمشلر بند
كير از مصايب دكران تا نكيرند ديكران زتو پند بند كيرك مقدم مفعوليدر كير
فعل امر مفرد مخاطبدر طوت معناسنه مصايب مصيبتك جمعيدر دكرانه اضافت
لاميه در تا حرف تعليل ويا حرف دوام نكيرند فعل نفي مستقبل جمع غايب طوتميه
ديكران يايله در اصل اوزره در مخصوص خطاب عام طريقيله بيوردر غير
يلر مصيبتلرندن نصيحت طوت تاكيم غيريلر سندن نصيحت طوتميه لر يعني خلق عالمه
عبرت اولمازدن اوّل غيريلردن عبرت ال وانكله منتصح اول ديمكدر حكمت ان را كه
كوش ارادت كران افريده اند چون كند كه بشنو وانرا كه بكمند سعادت كشيده اند
چون كند كر نرود ان را حرف تخصيص كر حرف بيان كوش ارادت بيانيه كران
كاف عجمك كسريله اغر ديمكدر صممدن كنايه در افريده اند ماضيدن قسمدر جمع غايب
يارانمشلر دردمكدر چون واو اصليه ايله نيجه ديمكدر كيف معناسنه بشنود
فعل مضارع مفرد غايب وانرا كه واول كيمسه كر ديمكدر باحرف صله كمند سعادتدن
بيانيه كشيده اند ماضيدن جمع غايب چكمشلر ديمكدر مخصوص اول
كيمسه نلك كه ارادت قولغني اغر يعني صاغر يرانمشلردر يعني حق سوزن قبول ايلمكده
ارادت قولاغني اغر خلق ايلمشلر حاصلي كوكلي قولغني ارادتدن خالي خلق ايلمشلر
نيجه ايلركه ايشيده يعني نه چاره ايدركه كلام خدا ورسولي ايشيده بيله وقبول ايليه
واول كيمسه كه سعادت كمندي يله چكمشلردر يعني مسعود ونيكبخت خلق ايلمشلر

بنجه ایدرکر جاکه کلری یره کمیه یعنی بالضروره جکه کلری یره کیه حاصلی برکمسیه
که شقی خلق ایلمشلر درنه چاره ایدرکر چاره ایده بیلورکه مسعود و نیکبخت اوله
بیله و برکمسیه که مسعود و نیکبخت خلق ایلمش اوله بنجه شقی و بدبخت اوله
بیلور نته که الشقی شقی فی بطن امه والسعید سعید فی بطن امه در
قطعه شب تاریک دوستان خدای می تابد چو روز رخشنده شب تاریک
دوستان خدا بیانیه و لامیه لودر شبی بونده ظرف زمان اعتبار ایدرب قرانکلق کیجه
ده دیمک بیلمز ایمش می ادات استمرار و با حرف تاکید تابد فعل مضارع مفرد غایب
بیلدرر دیمکدر چو ادات تشبیه روز رخشنده بیانیه رخشنده اسم فاعل مفرد
غایب اصلی درخشنده ایدی تخفیف ایدوب رخشنده دیدیلر مخصوص ترکیب خدا دوستلرینک
قرانکلق کیجه سی روز رخشنده کبی یلدرر یعنی ضیا ویرر یعنی کیجه سی وکوندزی برابر
در نور و ضیا ویرمه ده حاصلی کیجه سی کوندزی کبی نوارنده زین سعادت بزور بازو
نیست تا نبخشد خدای بخشنده وین سعادت اشارتدر شب تاریک روز
روشن کبی رخشان اولمسنه با حرف مصاحبت زور بازو لامیه در تا حرف توقیت
نبخشد فعل نفی استقبال مفرد غایب خدای بخشنده فاعلیدر اضافت بیانیه
ایله بخشنده اسم فاعل بخشیدندن مخصوص ترکیب لیکن مذکور سعادت زور بازو
وقوت پنجه ایله دکلدر والا کثر عبادت وطاعت ایله درمادامکه محسن و معطی
خدای بغشلمیه حاصلی عطیه خدادر کسبی دکلدر رباعی از تو بکه نالم کردگر داور
نیست
وز دست تو هیچ دست بالاتر نیست بونده رباعی یرینه قطعه یازانلر عجب تشخیص
صاحبی ایمشلر تونک ضمنی اشباعله اوقومق کرک درکیم وزنه خلل کلمیه بکه با حرف
صله و که اسمیدر کیم معناسنه نالم فعل مضارع نفس متکلم وحده درکر حرف تعلیل داور
واولک فتحیه حاکم وضابط معناسنه در دست تو لامیه هیچ دست مبتدا بالاتر
نیست خبری وز دست تو خبره متعلق دستی بالایه متعلق مضاف ایدن فن فارسیده
عجب ماهر ایمش مخصوص ترکیب یارب سندن کیمه شکایت ایدوب ناله و زاری ایده یم

که سندن غیري حاکم مطلق یوقدر وسنك قدرتك الذنب توجه رلك برال یوقدر
یعني سنك قدرتك الي جمیع الکردن اوستندر زیرا قادر مطلق سن سین انجق
نه کبیورمشدر سن ید الله فوق ایدیهم انرا کر تو نهري کي کم نشود ان
راکه تو کم کني کسش رهبر نیست محصول بیت یارب اول کیمسه یه کرسن دلالت
وهدایت ایدرسین اول ضال وکم اولماز یعني ضلالته دوشمن اما کر اول کیمسه
کرسن کم ایدرسین یعني اضلال ایدرسین هیچ برکیمسه اکا دیدیجي وهادي رهبر اولماز العیاذ
بالله تعالی عبرت کداي نیك انجام به از پادشاه بد انجام کداي نیك انجام بنیله
پادشاه بد فرجامدن بویله در انجام وبد فرجام ونیك انجام وصف ترکیبیدر انجام
وفرجام عاقبت وصوك معناسنه در محصول ترکیب عاقبتي شر اولان پادشاهدن یکدر
بیت غمي بیش شادماني بربي به از شادیي کز پسش غم خوري غمي
یا حرف وحدت کز کر حرف رابط صفت بي باي عجمك فتحیله پس معناسنه درارد
وصوك معناسنه در شین غمه راجعدر شادمان وصف ترکیبیدر ماینه ندن یکونمك
معناسنده صکره سرور معناسنه اسم اولدي اسمان کبي کر وصف ترکیبي ایکن فلکه
اسم اولدیغي او یا حرف مصدر شادمانلق دیمکدر پس اوج لفظدن مرکب اولدي
شادماني کر صفت مشبهه در فرح معناسنه فانك فتحي وراك کسریله ومان که
وخنده مانند وباي مصدردن فتامل شادیي یاي اول حرف مصدر
وثاني وحدت شادي ده اولان یاي مصدریه در وهمزه اضافت ایچوندر دیین
سؤال ولنسه همزه قنده در واضافت نیه عجب نه جواب ویردي کز کر حرف
رابط صفت پسش شین ضمیر شادیه راجعدر محصول بیت بر غم کرانك اردنجه
شادمانلق وسرور چکرسین یعني اردنجه شاد وخرم اولورسین اول شادلق
وسروردن یکدر که اردنجه غم یبرسن حاصلي صوکي سرور اولان غصه
یکدر صوکي غصه اولان سروردن لطیفه زمین را از اسمان نثارست واسمان
را از زمین غبار کل اناء یترشح بما فیه زمین را را حرف تخصیص ویا

حرف صله در با معناسنه نثار بونده صچی معناسنه در یعنی اولنسنه که صچارلر اقچه
والتون کبی اما بونده باران مراد در آنا همزه نک کسریله ظرف دیمکدر یعنی قب
بتر تبح فعل مضارع مفرد مذکر غایب در تفعل بابندن صرد دیمکدر بما با حرف
مصاحبت ما اسم موصولدر الذی معناسنه فیه جار مجرور جمله ظرفیه اعرابدن
محلی یوق صله موصولدر محصول ترکیب زمینه اسماندن حاصلی نثار بارانندن ویا زمینک
اسماندن محصولی نثار بارانندن اما اسمانه زمینه دن غبار ویا اسمانک زمیننه غبار
فقط بر هر ظرف کندینک ایچنده اولانله صونر یعنی ایچنده نه وار ایسه طاشراسنه
اولنثر واول جیقر بیت کرت خوی من آید ناسزاوار تو خوی نیک
خویش از دست مکذار کرت تا ضمیر خطاب خوی من لامیه ناموافق وغیر
لایق خوی نیک خویش بیانیه ولامیه در محصول بیت اکر سکا بنم خویم وخصلتم
ناموافق وناسزاوار کلدیسه سن کندی ایی خویکی وخلقکی الدن قومه یعنی
ترک ایلمه ادب حق سبحانه وتعالی می بیند ومی پوشد وهمسایه نمی بیند
ومی خروشد می خروشد فعل مضارع مفرد غایب در خروشیدندن چوقرایق
مثلا چوملک وقزن وغیریسی چوقرادوغی کبی چاقرمق بونده مراد کورلک وچیغر
مقدر محصول ترکیب خدای تعالی قوللرک عیوب وجرائمنی کورر وستر ایدر
اما قومشی کورمز وچیغرر یعنی غایبانه نیجه دورلو افترا ایدر بیت نعوذ بالله اکر
خلق غیب دان بودی کسی بحال خود از دست کس نیاسودی غیب دان
وصف ترکیبیدر غایب بیلجی دیمکدر وصف ترکیبیدر دانیدندن دانستن
دن دیبن خطا دیمش با حرف ظرف حال خود لامیه نیاسودی فعل نفی حکایت
حال ماضی در دیکلنمزدی وراحت اولمازدی دیمکدر محصول بیت نعوذ بالله یعنی خدایه
صغنرم خلقک شرندن اکر خلق عالم غیب بیلجی اولیدی یعنی احوالدن خبردار اولیدی
هیچ برکیمسه کندی حالنده کیمسه النده آسایش وحضور ایلمزدی یعنی خلق بری
برینک عیوبنه مطلع اولوب ویا اولیدی هیچ برکیمسه دنیاده خلقدن سالم

زنه کانی ایلمزدی بخال خودك معناسنی سبب حال نفسه دیمك خطادیمش

معطایه زر از معدن بکان کنده بدر آید واز دست بخیل بجان کندن معدن

دالك کسریله اسم مکاندر نصر بابندن با حرف سبب کان کاف عربیله مرادی

معدندر کندن قزمقدر بدر آید چیقار دیمکدر زر مفعول صریحی واز معدن

غیر صریحی بکان کنده ندر اکا متعلقدر دست بخیل لامیه بجان کندن بکان

کندن کبیدر اعرابده تقدیری بجان کندن بدر آید در بعض نسخه ده بر نیایه

واقعدر جان کندن مراد چکمشمکدر یعنی بلا و محنت و مشقت چکملکدن کنایه در

آلتون معدندن معدنی قزمغله چیقا اما بخیلك الندن جان چکشمکله چیقر

یعنی چوق زحمت و مشقت چکمکله الندن چیقار حاصلی زیاده امساك ایلدوکنده

دکمه بو بلا بیله الندن آلنماز پس بر نیایه یدك معناسنی بو وجهله راست کلور

معدندن صکره کان ذکری جانله قافیه ده مطابق اولمغیچون و تفنن قصدیچون

و تکراردن احترازایچوندر مصراع ثانینك معناسی بخیلك الندن آلتون اولمکله

چیقاردن مقصود اولان معنایی چیقارامش **قطعه** دونان بخورند

وگوش دارند گویند امید به که خورده دون بونده خسیس و ناکس معناسنه

در والف و نون ادات جمعدر مبتدا و نخورند خبری گوش داشتن واردن

صقلنوب حفظ ایلمکدر نخورندك وگوش دارندك مفعولی محذوفدر مالدر امید

به تقدیری امید خوردن به در کرمن تفضیلیه معناسنه در خورده تقدیری خورده

شده در محصولی بخیل و خسیس اولانلر مالنی یمزلر و صاقلرلر دیرلر که بیمك

امیدی یکدر یمشش اولمقدن یعنی سوب مفلس و محتاج اولمقدن صقلیوب

هر حق ایسه بیرم دیو امیده لنمغی یکدر دنته کرعرب دیر المامول خیر من

المأکول یعنی صقلیوب امیدلنمغی یمش اولمقدن یکدر روزی یا حرف وحدت

بینی فعل مضارع مفرد مخاطب با حرف مصاحبت کام دشمن لامیه مراد بجز دیمکدر

مرهوندر و در مبتدا مانده فعل ماضیدن قسم مفرد غایب خاکسار مرده زر مانده یه

روزی بینی بکام دشمن
زر مانده وخاکسار مرده

معطوفدر وایکیسی بیله بیننك مفعول صریحلری و بکام دشمن غیری صریحلری
خاکسار لغتده طپراقلق دیمکدر اما استعمالده قره طپراق ده یاتوب یوالنی کیمسیه
دیرلر دیار غربده مزبله لکده یاتان عریان مجانین کبی بونده خاکسار اوله دیوانه دن
تعبیر ایلمیش زیرا کیشی کسب ایله وکی مالی ییمیوب صاقلمق جنوندن ناشیدر
خاکسار رجل کثیر التراب کرتراب درهم ودینارك اصلیدر دیدی کیمسه نك طپراق باشنه
معنا تصویر ایله معنای بیتی بویله تصویر ایدوب کرکیمسه نك والمعنی روزی
بینی دشمنی را زرمانده ورده حال کونه بخال الوده تکلف بو وجهله دخی تصویر
ایدوب روزی بینی بر مراد دشمنش کرزرش مانده بوارثان وتنش بخال الوده
ورده سنده دیدین معنای بیتی عجب تراب الوده ایلمش عفا الله تعالی عن سیاته
محصول بیت بر کون کوررسین دشمنك مرادیجه زر قالمش وخاکسار اولمش یعنی مالنی
قویوب کیتمش مصراع اولده سکنه وار غفلت اولنمسون یعنی بیتی سکتیله اوقنور **ادب**
هرکه بر زیردستان نبخشاید بجور زیردستان کرفتار آید زیردست وصف ترکیبیدر
والف ونون ادات جمعدر کشینك الی التنده اولنلردن عبارتدر خدمه ورعایا
کبی نبخشاید فعل نفی مستقبل مفرد غایب ترحم ایلمز دیمکدر بجور با حرف صله جور
زیردستان لامیه زیردست زیردستك نقیضیدر والف ونون ادات جمع اقویادن
عبارتدر محصول ترکیب هرکیم کرالی التنده غیلره وضعفایه رحمت ایلمز اقویانك جور
وجفاسنه کرفتار کلور یعنی مبتلا اولور حاصلی ضعفایه رحم ایلمین اقویا قهرینه
مبتلا اولور مثنوی نه هرکه بازو کرد روی قوتی هست بمردی عاجزان را
بشکند دست قوتی یا حرف تنکیر بمردی با حرف مصاحبت ویا حرف مصدر
در عاجزان را را حرف تخصیص بشکند فعل مضارع مفرد غایب فاعلی تحتنده
بازویه راجع ضمیر در وعاجزان مفعول اول صریحی وثانیسی دست وبمردی غیر
صریحی وثانیسی دست وبمردی غیر صریحی محصول بیت ایله دکلدر کیم هرکیم بازو کرانده
قوت اوله قوت واردر یعنی قوتلیدر مردلك ایله زور ایله عاجزلرك الینی صریعنی

شکست

شکستا ایدر دکلدر حاصلی بو یله ایسه‌ده یانته قالماز دیمکدر بلکه خدا انده
انتقام الور و کمیسه حقنی کمیسه‌ده قوماز ضعیفان را مکن بر دل کزندی کر در
مانی بجور زورمندی ضعیفان را را حرف تخصیص کزنه ضرر و یا حرف تنکیر
کر حرف تعلیل در مانی فعل مضارع مفرد مخاطب عاجز قالورسین دیمکدر مانیه
ماننده دینلر خطا ایلمشلر با حرف ظرف جور زورمند و یا حرف وحدت محصول ترکیب
ضعفانک کوکلنه کزنه و ضرر ایلمه یعنی ضرر و زیان ایرشدرمه زیرا زورمندک
جور جفاسنده عاجز قالورسین یعنی دست قهرینه کرفتار اولورسین زیرا دنیا محل
مکافاتدر کماتدین تدان کزنده بنک یاسنی حرف وحدت دیین سهو ایلمش زور
مند وصف ترکیبیدر دینلر خطای فاحش ایلمشلر **حکمت** عاقل چون خلاف
در میان بینه بجهد و چون صلح بینه لنکر بنهد انجا سلامت بر کرانست و اینجا
حلاوت در میان بجهد فعل مضارع مفرد غایب صچرار دیمکدر یعنی صچرادر
معناسنه حاصلی صاولور و اراده طورماز لنکر بنهد لنکر قور یعنی قرار ایدر و ثابت
اولور لنکر کمیلرده اولور اصلنده اما بونلر کبی یرلرده تثبت و قرار در مراد محصول ترکیب
عاقل اولان کشی چونکه اورتاده خلاف کورر صچرادر انده قرار ایلماز طورمز اما
چونکه صلح ارادده کورر ثابت اولوب قرار ایدر زیرا انده سلامت کناردده در و بونده
حلاوت و لذت میانه‌ده لف و نشر مرتبت رعایت ایلدی **حکمت** مقام را سه
ششی باید و لیکن سه یک می اید مقام مفاعله بابندن اسم فاعلدر بونده
مراد او جیله نرد و طولی او ینانیدر سه شش اوچ کره التی دیمکدر سه یک
اوچ کره بر دیمکدر ترکیبک معناسی ظاهر امذکور اولان کبی در اما سه و شش
در و سه یکدر فا مل محصول ترکیب مقامره سه شش کرکدر سه یک کلور یعنی
روزکارده ایما کشینک مرادی اوزره اولماز بیت هزار بار چراکاه خوشتر از میدان
ولیکن اسب ندارد بدست خویش عنان بار بونده کره معناسنه در چراکاه او تلاق
زیرا چرا اسمدر او تلمه معناسنه چریدن کاف ظرف مکاندر محصول بیت بیلک

کوره اوتلاق میداندر یکدر ولیکن اتك دیزکنی کندی النده دکلدر کر اوسته وکیرده
اوله **تضرع** درویشی در مناجات میکفت یا رب بر بدان رحمت کن کر بر نیکان
خود رحمت کرده که ایشان را نیك افریده درویشی یا حرف وحدتیچی کفت
یی حرف حکایه بر حرف صله در اکی برده بیله معلوم اولا که عربیه رحمت علی
حرفیله استعمال اولندیغی کبی فارسیه بر حرفیله مستعملدر بدان جمع بددر نیکان
جمع نیك خود ادات تأکید کرده ماضینك قسم مفرد مخاطب که حرف تعلیل افریده
ماضینك قسم مفرد مخاطب یاراتمش سین دیمکدر کرده ده وافریده ده همزه خطاب
ایچوندر دیین معهوده جهلی اوزره مصر اولمش محض ترکیب بر درویش مناجاتده
سویلردی یا رب یاراماز لره رحمت ایله که ایلره خود رحمت ایلمش سین زیرا انلری
ایی یاراتمش سین یعنی انلری ایی خلق ایله یکلك انلره رحمت ایلمککدر **حکمت**
اول کسیی که بر علم بر خانه وانکشتری در دست نهاد جمشید بود کفتندش چرا همه
زینت وارایش بجیب دادی وفضیلت راست راست کفت راست را زینت راستی
تمامست کسیی یا حرف وحدت که حرف بیان علم بونده خفتانه وضع ایله کلری سا
نشاندرکه اول زمانده صاغ اموزدن اشاغه کوکس اوزره قفتانك ظاهرنه
بعض شکوفه شکلنده ویا بعض حیوانات شکلنده ایکدن بر نشان بیه ایدرلردی
که اکا علم دیرلردی واول قفتانه جامهٔ معلم نته که سابقا مفصل بیان اولندی
انکشتر همزه نك فتحی ونونك سکونی وکاف عجمك ضمی وشین معجمه نك سکونی
وتانك کسری ویای اصلیه ایله یوزك معناسنه در در دست در حرف صله در
با معناسنه اول کسیی مبتدا جمشید بود خبری جیمك فتحی ومیمك سکونیله قدیم
پادشاهلردن براولو پادشاهك اسمیدر بجیب با حرف صله وجیم مبتدا راست
راست خبری اوّلکی وجیم ویا عجمیلر در صول معناسنه در عربیه یسار دیرلر
یانك فتحیله واو حرف حال فضیلت مبتدا راست راست خبری اوّلکی راست
بر کلمه در صاغ ال وصاغ جانب معناسنه که عربجه یمین دیرلر وایکنجی راست

ركيدر

مرکبدر رائله ادات خردن کرسین وتادر معناسیدر استکدر دیمك اولور راست را را
ادات صله راسته دیمکدر زینت راستی لامیه ویا حرف مصدر تمام بونده کافی
معناسنه در محصول دیرکب اولبر کمیسیه کر قفنا ته علم واله یوزك طاقدی جمشید در
اکا دیدیلر ایچون جمیع زینت واراستی صول اله ویردك حال بو کر فضیلت صاغ
الکده در دیدیکی کر صاغ اله راسلغ زینتی کافیدر راستی عبارتنده ایهام وار
یعنی صاغلق وطوغریلق معناسینه قطعه فریبون کفت نقاشان چین را که
پیرامون خرگاهش بدوزنه باب اولك اولنده مفصل ذکری کچمشدر نقاشان
چین لامیه ورا ادات مفعول کر حرف رابط مقول قول در پیرامون یای عجمك کسریله
اسم در اطراف معناسنه پیرامن ده دیرلر خرگاه خانك کسریله وراك سکونیله قرا
اوکرکچه ایله اورتیلور دریم اوده ده دیرلر حاصلی قبة شکلنده اولور خرگاه بونده
اوتاغ معناسنه در دیبن خرگاهی بیلمزامیش بدوزنه فعل مضارع جمع غایب
دیکه لر دیمکدر مفعولی یعنی دیکله جلك نسنه بیت ثانیده زیرا عاتده اوتاغلر
وچادرلرده رنك امیز بزلردن بعض نسنه کسوب دیکرلر مثلا مبارك باد وشعار
باد عبارتلرینی کسوب دیکرلر بو معنایه واصل ولمیان مصراع ثانینك معناسینی که
انك اوتاغنك اطرافنی دیکه لر یعنی لازم اولان یری مرمت ایده لر دیدین زیاده
ترزیق سویلمیش بدوزنه فعل مضارع دوختن دن دینلر خطا ایلمشلر بدان
رانیك دارای مرد هشیار که نیکان خود بزرك ونیك روزنه بدان را را ادات
مفعول وبدان دارك مفعول اولی ونیك مفعول ثانیسی ودار فعل امر مفرد مخا
داریه ندن طوت دیمکدر کر حرف تعلیل خود ادات تاکید بزرك ونیك روزنه
تقدیری بزرگنه ونیك روزنه اولورلر وسعادتلیلردر دیمکدر پس
بزرگاننده نیك روزنه اولولر وسعادتلیلردر دیمکدر پس بزرگان
نیك روزانندیو تقدیرا یلمکه احتیاج یوقدر محصول خرگاهلك اطرافنه
دیکلجك بیت بو بیتدر یرامازلری ایی طوت یعنی ایی رعایت ایله ای

طبه

اي مرد هشيار زيرا ايلر خود اولولر وسنك بختلو درسنك روزيجا ديمكدر
غرض صاحب سعادتلو ديمكدر حاصلي براماز لري ابي رعايت ايلمك كرك
كه ايلر رعايتي قليجله الورلر كه شانلري رعايت اقتضا ايدر مجموع بيتك معناسي
براماز لري ابي طوت يعني انلره ابي رعايت ايله اي عاقل كشي زيرا ايولر خود
اولولر وسعادتليلر درسنك غمك كه اصلا احتياجلري يوقدر ديين دعايه مستحق
ايمش **حكمت** بزركي را كفتند با چندين فضيلت كه دست راست را رد خاتم
چرا در دست چپ ميكنند كفت نداني كه هميشه اهل فضل محروم باشند
نداني فعل مضارع مفرد مخاطبدر استفهام انكاري طريقيله مخصوص بر ترکیب براولوبه
ديه بيلركه بوقدر فضيلتله كه صاغ الك واردر يعني صاغ الده واردر خاتمي نيچون
صول اله ايدرلر يعني صول الك سرچه برمغنه طاقرلر صاغ اله وسرچه برمغنه نيچون
طاقمزلر ديدي بيلمزميسين كه دايما اهل فضل محرومدر **بيت** انكه حظ
افريد وروزي ساخت يا فضيلت همي دهد يا بخت حظ حانك فتحي وظانك
تشديديله نصيب معناسنه در افريد لك مقدم مفعوليدر روزي ياي اصليه
ايله رزق معناسنه در افريدك مقدم مفعوليدر روزي ياي اصليه ايله رزق
معناسنه در ساختك مقدم مفعوليدر ساخت فعل ماضي مفرد غايبدر ساختن لفظندن
مخفف يعني ايلدي حاصلي يراتدي ديمكدر مخصوص بر ترکیب اول كيمسه كه نصيب
يراتدي ورزق بيدا ايلدي يعني وجوده كتوردي ادمه يا فضيلت ويرر
ويا بخت ودولت بعض نسخه ده بخت يرينه تخت واقعدر لطيف در ملاطفت
نصيحت پادشاهان مسلم كسي راست كه بيم سر ندارد واميد زر مخصوص بر ترکیب پادشاهلره
نصيحت ايلمك بر كيمسه يه مسلمدر كه باش قورقوسي واميد زري اولميه يعني نه
اولمك خوفي اوله ونه دينار ودرم اميدي **مثنوي** موحد چه در پاي ريزي
زرش چه شمشير هندي نهي بر سرش موحد اسم فاعلدر تفعيل بابندن
خداي برليجي توحيد دندر چه بونلك كبي يرلرده مساوات معناسني افاده ايدر

ريزي فعل مضارع در ريزيه نده دوكسين ديمكده ريختن دن دينلر خطا ايلمشلر
زرتش شين معناده پايه مقيته در تقديري در پايش در شمشير هندي بيانيه نهي
فعل مضارع مفرد مخاطب در نهيه نده نونك فتحي وكسريله توموق معناسنه مخصوص
موحد كيمسه يه نسبت اياغنه التونله انجه دوكرسين نه وباشي اوزره قليج طوتاسين
يعني اياغنه مال دوكمكله باشي اوزره قليج طوتماق برابردر نه اندن سوينور ور
وبوندن برينور نا اميد وهراسش نباشد زكس بر نيست بنياد توحيد بس هر
هانك كسريله خوف معناسنه در يعني قورقي وشين موحده راجعدر بر نيست
مقدم خبر بنياد توحيد لاميه ومبتدا واو وبس ايله بونلك كبي يرلرده فقط معناسنه
در مخصوص موحدك كيمسه دن اميد وهراسي اولماز يعني نه كيمسه دن قورقيسي
وپرواسي ونه كيمسه دن اميد ورجاسي وار بنياد توحيد بونك اوزره در
انجق يعني نه كيمسه دن بيمي ونه كيمسه دن اميدي اوله **لطيفه** پادشاه از بهر دفع
ستمكاران وشحنه براي خونخواران وقاضي مصلحت جوي طراران هرگز دو
خصم بحق راضي بپيش قاضي نرود دفع ستمكاران مصدرك مفعولنه اضافتيدر
شحنه صوباشيه ديرلر خونخوار وصف تركيبيدر قان ايجيجي معناسنه خواريه نده والف
ونون ادات جمع مصلحت جوي وصف تركيبيدر جوييه نده طرارانه اضافت اسم فاعلك
مفعولنه اضافتيدر پادشاه مبتدا ومابعدي خبري وشحنه مبتدا ومابعدي خبري
وقاضي مبتدا ومابعدي خبري طراران كيسه جيه ديرلر كه فارسيجه كيسه بر ديرلر
مخصوص پادشاه ظالملرك ظلمني دفع ايلمك ايچوندر وصوباشي قان ايچيجي
ظالملرك ايچوندر يعني قتللرك واهل شر وفسادك خلقدن ضررني دفع
ايلمك ايچوندر وقاضي طرارلرك مصلحتنه متعلق اموريني كورمك ايچوندر
يعني طراره نه لازمدر ديو شرع ايله كورمك ايچوندر هرگز حقه راضي ايكي خصم
قاضي اوكينه كتمزلر زيرا هركس حقنه راضي اولدقده نصكره خصومته احتيا
قالمز بعض نسخه ده هرگز دو خصم از پيش قاضي راضي نرود واقعدر يعني

یعنی هرکز ایکی خصم قاضی قتنه‌دن راضی کیتمز بلکه بریسی راضی کیدر سه بریسی
ناراضی کیدر قطعه چو حق معاینه دانی که می باید داد بلطف به که بجنک
آوری و داد لتنکی معاینه مفاعله بابندن مصدردر که حرف بیان مجرف استمرار
و یا حرف تاکید باید فعل مضارع مفرد غایب کرک دیمکدر بلطف برمقدردر دادن
مصدرینه متعلقدر که من تفضیلیه معناسنه‌در جنک آور وصف ترکیبیدر
محارب یعنی صواشیجی و یا حرف مصدر لتنکدر ده وصف ترکیبیدر کوکلی طار
لغی دیمکدر محصول بیت چونکه معاینه بیلورسین که الک حقینی ویرمک کرکدر لطفله
ویرمک یکدر که صواشیجیلغله و کوکل طارلغیله ویرمکدن ایسه حاصلی حقوق
ناسی ملایمت و رفقله ادا ایلمک یکدر محاربه و مجادله ایله ادا ایلمکدن داد لتنکی
جنکه عطف ایدوب و اودانی کافیه ایدوب ای و یه لتنکی جنکه عطف ایدوب
و اودانی کافیه ایدوب ای و یه لتنکی اوری اوریه یای خطابله دیین زیاده
باطل سویلمش و بر وجهله دخی معنا تصویر ایدوب بلطف دادن به که بجنک آوری
دادی و یه لتنکی یادی ایکی وصف ترکیبی یه داخل ایکی یای مصدریه ایله
دیین عجب تردید کوری ایمش عفا الله عنه خراج اکی نکند ارد کسی بطیب نفس
بقهر از و بستانند مرد سرهنکی طیبت مصدردر طاب یطیب دن تطیاب ده کلور
تأمل فحیله بونده ایلک معناسنه‌در مرد سرهنکی بیانیه‌در موصوف وصفیدر ضرورت
وزن قافیه ایچون افراد ایلدی و الا قافله نسبت جمع مناسب ایدی یعنی مردان
سرهنکیان محصول بیت اکر بر کیمسه خراجی طیبت نفس و صفای خاطر ایله
ادا ایلمزسه مرد سرهنکی اندن انی قهر ایله الور زیرا حق شرعیدر که هیچ کیمسه اکا
انکار ایلمز قطعه همه کس را دندان بترشی کند کرد و قاضی را بشیرینی محصول ترکیب
هر کمیک که دیشی اکشی نسنه یمکله کند اولور یعنی قماشر اما قاضینک طاتلیله
که هیچ نسنه کسمز اولور ترشیده و شیرینیده یا الو نسبت ایچوندر بیت قاضی که
برشوت بخورد پنج خیار ثابت کند از بهر توده خربزه زار برشوت با حرف

مصاحبت وراده کسر وضمه جایزدر ضربزه زار کلزار و لاله زار ترکیبیدر یعنی قاونلق
کثرتندن کنایه‌در حاصلی قاون بستانی دیمکدر محصول بیت قاضی که رشوت طر
طریقیله بش خیار اکل ایلیه سنك ایچون اون قاونلق ثابت ایدوب مقر ایلیه‌در
لطیفه قحبهٔ پیر از نابکاری چه کند که توبه نکند وشحنهٔ معزول از مردم آزاری
نابکاری فاسقه وفاجره‌ده استعمال ایدرلر ویا حرف مصدردر بونده مراد نا
بکاریدن زنادر قرینه قیاسیله محصول ترکیب بر قحبهٔ زنادن نه ایلیه که توبه
ایلمیه یعنی توبه ایلمیوب بینه قادردر زیرا یوزینه کمسه بقماز توبه ایلمیوب بینه
مالکدر بالضروره توبه ایدر شحنهٔ معزولدر خلق آزارلغندن توبه ایلمسه نه ایلیه
بیلور یعنی خلقی اینجتمکه قادر دکلدر زیرا معزولدر پس توبه ایلمسی ضروریدر
بیت جوان کوشه نشین شیر مرد راه خداست که پیر خود نتواند زکوشه برخاست
جوان کوشه نشین بیانیه در کوشه نشین وصف ترکیبیدر کوشه‌ده اوتوریجی
دیمکدر شیرمرد ترکیب مزجیدر اصلی مرد شیردر اضافت بیانیه ایله ارسلان یعنی ارسلان
کبی حاصلی پهلوان وبهادر دیمکدر مصراع مبتدا خبردن مرکبدر که حرف تعلیل خود
ادات تاکیددر کوشه‌ده یا حرف وحدت وهمزه حرف توسل همزه حرف وحدتدر دینی
اسکی خطاسی اوزره مقرر اولمش برخاست برخاستن معناسنه‌در محصول بیت کوشه
نشین جوان خدا یولینك شیرمردیدر یعنی هوادن کچوب نفسنه غالب اولوب
کوشه وعزلت اختیار ایدن جوان کرچکدن اردر زیرا پیر خود بر کوشه‌دن قیام
ایلمکه قادر دکلدر پس بر کوشه‌ده اوتورماسی ضروریدر بیت جوان سخت
می باید که از شهوت بپرهیزد که پیر سست رغبت را خود آلت برنمی خیزد جوان
سخت بیانیه که حرف تعلیل پیر سست رغبت بیانیه سست رغبت وصفی ترکیبیدر
رغبت میل معناسنه‌در ورا حرف تخصیص نمی خیزد فعل نفی مستقبل مفرد غایب
خیزیدندن قالقماز دیمکدر محصول بیت محکم جوان کرکدر که شهوتدن پرهیز
ایلیه یعنی نفسی طالب وشهوتی غالب ایکن پرهیز ایلمك همتدر زیرا پیر یی

قدرت وطاقته پرهیزا ومضروریه کرات مساعده ایلمز یعنی قالتماز کرینا مشروع

ایشه مرتکب اوله **حکمت** حکیمی را پرسیدند که چندین درخت نامور که

خدای تعالی آفریده است بلند وبرومند هیچ یکی را آزاد نخوانده‌اند مگر سرورا

که ثمر ندارد درین چه حکمتست گفت هر یکی را دخلی معیننت ووقتی معلوم

که گاهی بوجود آن تازه است وگاهی بعدم آن پژمرده وسرورا هیچ ازین چیزی نیست

ودرهمه وقت تازه است واین صفت آزادگانست درخت نامور بیانیه نامور نامی‌لی

دیمکدر زیرا ور نسبت معناسنی افاده ایدر معنای لازمی مشهور ونامدار دیمکدر

لازمیله تفسیر ایده نه دخل ایدن کندی مدخولدر برومند بونده تمثیلی دیمکدر

زیرا بر یمیشدر ومنادات نسبت دردولتمند وحاجتمند وداشنمند کبی نهایتی بر لفظیله

واو سیز استعمالی معهوددکلدر یعنی برمند دیمزلر واو مبالغه ایچون زیاده اولندی

دیین عندی سویلمش بعض نسخه ده بلند برینه بارآور واقعدر یعنی بارور

وبرومند دوشمش وجهدن خالی دکلدر زیرا بار اغج حاصلنه دیرلر وورادات

نسبتدر لی معناسنه ثمر ندارد مقام حالده واقعدر حال بوکه ثمره سی یوقدر

دیمکدر ثمره میوه معناسنه در بونده کلنجه سؤالدر وگفت ما بعدیله جواب دردخل

بونده حاصل معناسنه در دویا حرف وحدت ویا حرف تنکیر هر درخته دخل معین

اثبات ایلمک مبالغه طریقیله در زیرا هر بر درختک حاصلی اولماز فقط بر وقتیده

بولیه در گاهی یا حرف وحدت پژمرده بانک فتحی وزای عجمک سکونی ومیمک ضمی

ورای مهمله نک سکونی ایله صولمش دیمکدر فعل ماضیدن قسم درواین صفت

آزادگانست جمله حالیه در محصلی حکمادن بر نیه سؤال ایلدیلر که بوقدر

نامور ونامدار درخت که خدای تعالی خلق ایلمشدر بارور وبرومند هیچ

برینه آزاد دیمزلر الا سروه دیمشی وحاصلی یوغیکن بونده نه حکمتدر حکیم دیدی

که درختلرک هر برینک معین حاصلی ومعلوم وقتی واردر که گاهی اول

حاصل وجودیله تازه در وگاهی عدمیله پژمرده وسروک بوندن هیچ نسنه سی

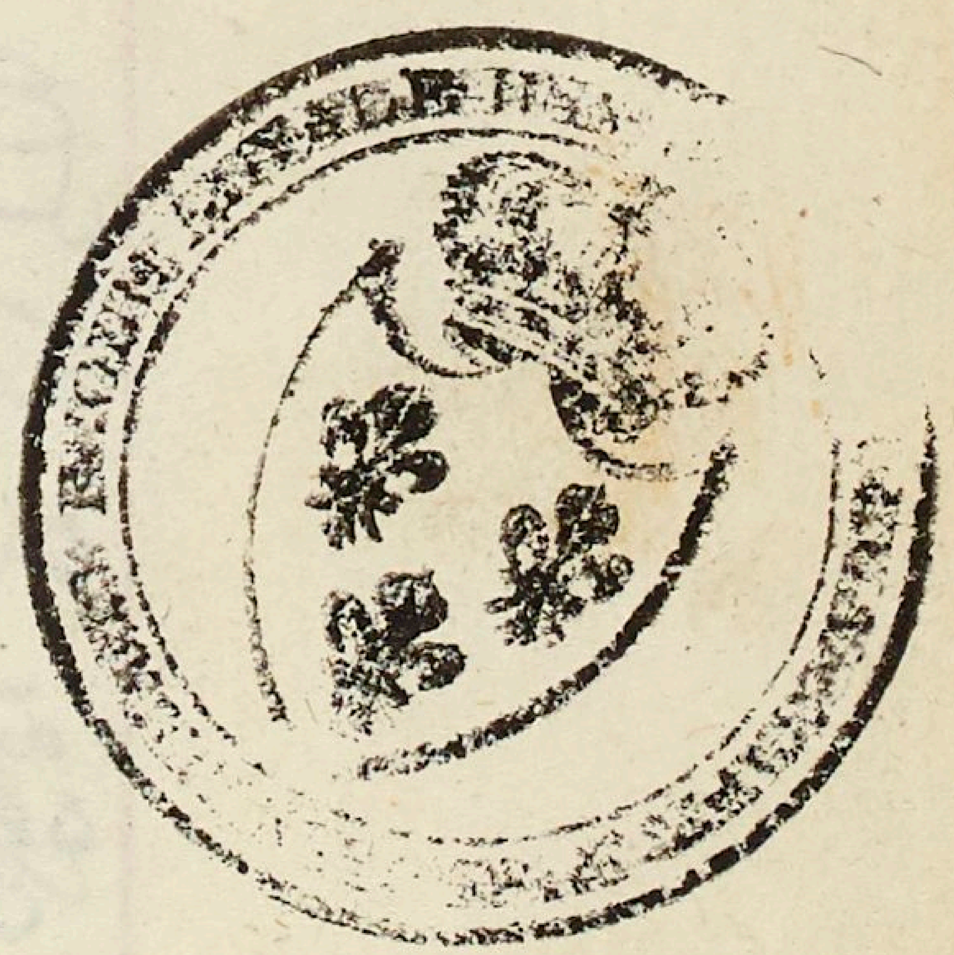
بوقتده وجمیع اوقاتده تازه در حال بوکه بو حالت ازاده لرصفتیدر قطعه برانچه
میکنند دل منکر دجله بسی پس از خلیفه نخواهد گذشت در بغداد دل منهنک
مفعول صریحی وبرانچه غیر صریحی ومیکنند ردانچه نك صفتی که حرف تعلیلدر دجله
بغداده شطك اسمیدر یعنی بغداد ایرمغینه غیریرده شط دیرلر اما بغداده
دجله دیرلر بسی چوق زمان دجله بسی یه مرهونه در پس از خلیفه خلیفه دن صکره
دیمکدر خلیفه دن بونده مراد مستعصم بالله در که آخر خلفای دولت عباسیه در که
هولاکو انی هلاك ایلدکدنصکره دنیادن خلافت کلیا مرفوع اولوب دورسلاطین
ظهور ایلدی یعنی هر یرده پادشاهلر حکم ایلمکه باشلدی مثلا بغداده ابتداء سلاطین
ایلخانیه حاکم اولدی اق قیونلی زمانینه دك اندنصکره قزلباش اندن صکره
آل عثمان الهی دولت وشوکتلرین قیامته دك ممتد اولسون امین بحق سید
المرسلین گذشت بونده گذشتن معناسنه در بغداد از بغداد تقدیرنده در
محصلی اول نسنه یه که بجر یعنی ثابت وبرقرار وباقی اولمیوب فانی اولان
نسنه یه کوکل بغلمه یعنی تعلیق قلب ایلمه زیرا دجله چوق زمان خلیفه مستعصمدن
صکره بغداددن بچیسر در یعنی فانی وگذارن اولان اشیا اقرصو حکمنده در که تعلیق
قلبه لایق دکلدر شراح بو بیتك تحقیقنده اهمال ایلمشلر ظاهر اراده واصل
اولمادقلرندن اهمال ایلمشلر کوت زدست برایه چو نخل باش کریم ورت
زدست نیایه چو سرو باش آزاد کوت تای خطاب معناده دسته مقید در
زدست تقدیرنده در نخل بونده خرما اغجیدر باش فعل امر مفرد مخاطب اول
دیمکدر واسمی تحتنده انت وخبری کریم لفظیدر مصراع ثانی اولکی کبی اعرابده
محصلی اکر الکدن کلورسه خرما اغجی کبی کریم اول خرما اغجنك کرامتی اولدر که
هر برکیا ایشه یارار قوییسنك کبی که هر بری بر نسنه یه کورکدر واکر خرما اغجی کبی
الکدن کریم اولمق کلمزسه باری سروکبی آزاد اول یعنی سرو بار وبردن آزاد اولدیغی
کبی سنده تعلیق دنیادن سالم اول حضور ایلیه سین سروکبی آزاد اول کیمسه

يه جفا ايلمه ديين جفا ايلمش معنايه   دو كس مردند و حسرت بردند آن داشت
ونخورد وان دانست كرونكرد محصول تركيب ايكي كمسه اوله يلر و تحسّر ايلة يلس
يعني حسرتله كته يلر بري اول كه ماله اماللك اولدي و يمدي و بري اولدر كه
علمه مالك اولدي موجبيله عمله ايلمدي قطعه كس بيند بخيل فاضل را
كه در عيب كفتنش كوشد بخيل فاضل بيانيه در ورا ادات مفعول كه حرف
بيان نه حرف نفي معناده كوشد معتيه دربس فعل نفي مستقبل اولور در عيب در
حرف صله كفتنش شين ضمير بخيل فاضله راجعدر محصول تركيب كمسه فاصل
بخيلي كورمز كه انك عيبني سويلمكه دورشمه يعني عيبن تعد يد ايلميكه سعي ايلر
البته حاصلي فضل بخل عيبني ستر ايلمز هر نقدر فاضل ايسه ده وركريمي دو صد
كنه دارد كوهش عيبها فروپوشد كريمي يا حرف وحدت فرو ادات تأكيد محصول تركيب
اما اكر كريمك ايكي يوز عيبي وكناهي اولورسه كرمي واحساني جميع عيوبني ستر ايدر
ايدر خاتمة الكتاب تمام شد كتاب كلستان والله المستعان درين جمله چنانكه
رسم مؤلفانست از شعر متقدمان بطريق استعاره تلفيقي نرفت والله مبتدا المستعان
اسم مفعولدر استعانت بابندن لفظا مرفوع خبر مبتدا ادر معاونت طلب اولنان كمسه
مستعان ديرلر بونده الله دردين جمله يعني جميع كتابده بورايه كلنجه پس سكن بابه
حصر ايدنلر معقول ايلما مشلر رسم مؤلفان لاميه عادت مؤلفات ديمكدر شعر
متقدمان لاميه تلفيف تفعيل بابندن مصدر در برشي بر نسنه يه ضم ايدوب
قيمعه ديرلر محصول تركيب كتاب كلستان تمام اولدي ومستعان الله در يعني عون
اندن مطلوبدر كتابده انك اعانتي ايله تمام اولدي بو جميع كتابده انجلين كه
مؤلفين متقدمينك عادتيدر يعني قديم مؤلفنك قانونيدر شعراي متقدمين
اشعارندن استعاره طريقيله تلفيف واقع اولمدي يعني سوزمه كمسه سوزيني
قيمدم غيريلر قندوغي كبي بلكه بونده واقع اولان نظم ونثر هپ بنمدرنته كه
حريري مقاماتنده بويله بيورمش ومعتبرات السحريه صاحبي بونلره تقليد

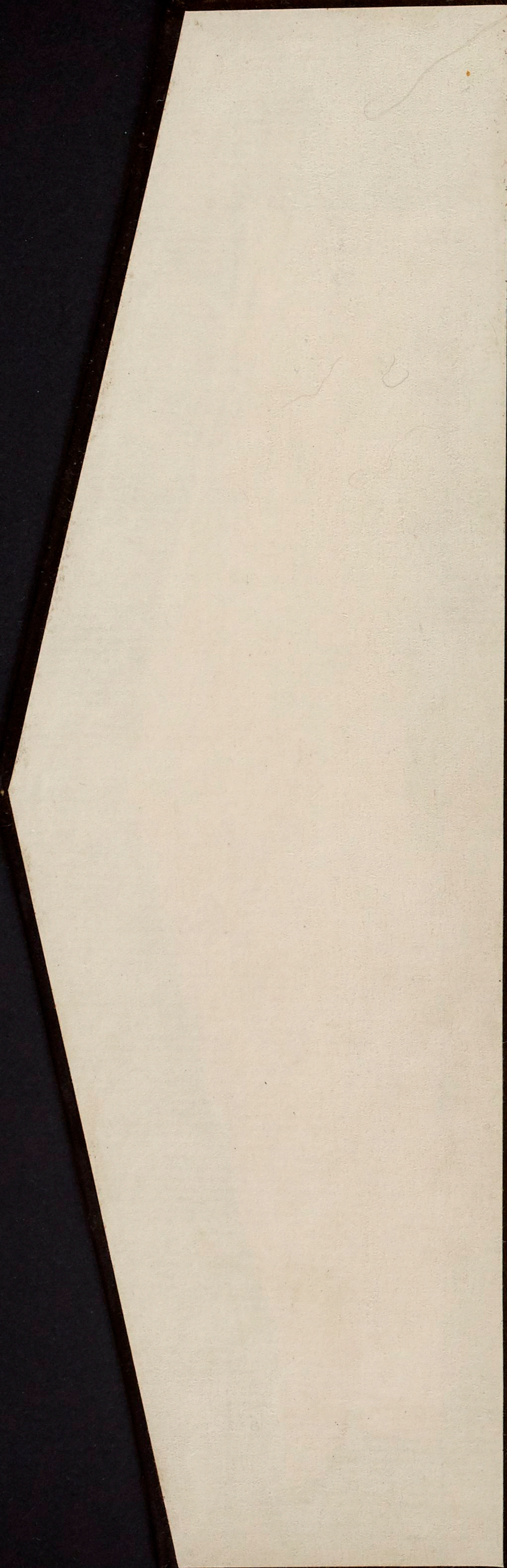
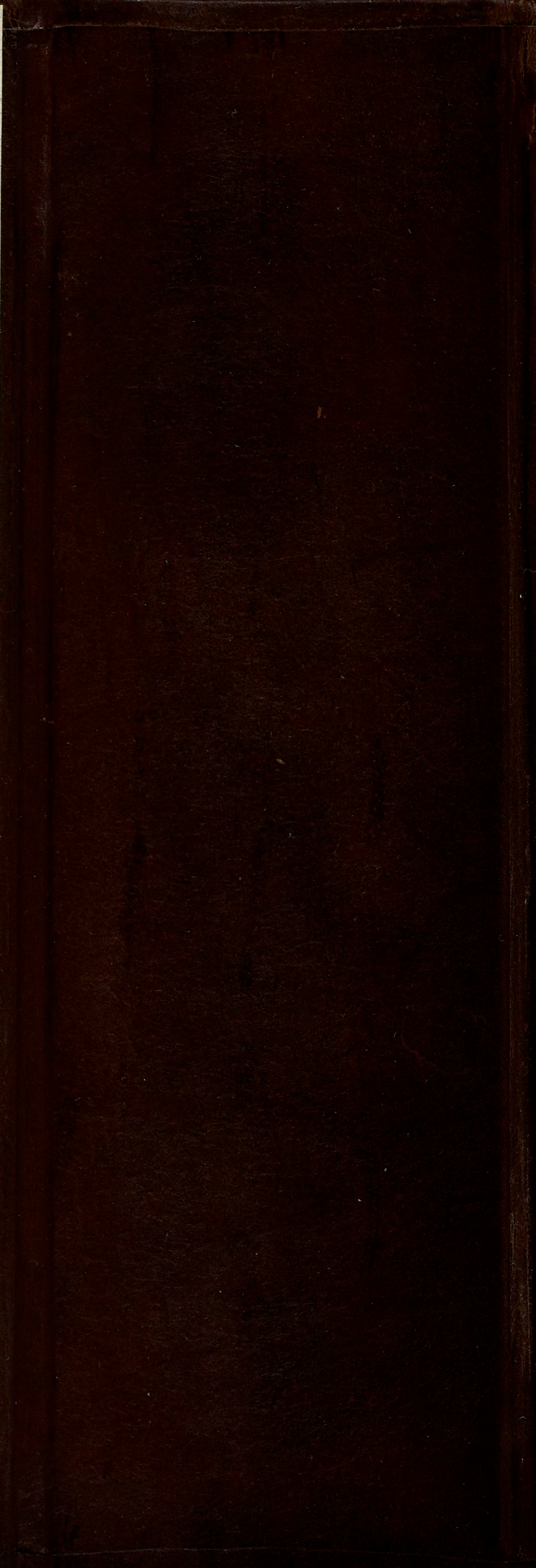
ایلمش نته که دیباجه سنده یازمش بیت کهن خرقهٔ خویش پیراستن به از
جامهٔ عاریت خواستن کهن خرقهٔ خویش بیانیه ولامیه در پیراستن بزه مك
وسیلمك معناسنه در جامهٔ عاریت بیانیه محصول بیت کیشی کندینك اسکی خرقه
سنی یماوب اصلاح ایلمسی جامهٔ عاریتی خلقدن استمکدن یکدر حاصلی کندینك
اسکی لباسنی یماوب کیمك اللك عاریتی لباسنی کیمکدن کنایدر مصراع اولك
معناسنی کندی کهنه خرقم ایله بزنمك یعنی کیمك دیوب وحاشیه ده یاکهن
خرقه خویش تعبیرنده دردیمك بیننه زیاده نامعقولدر وتزریق لباس کیمکدر
غالب گفتار سعدی طرب انگیزست وطیبت امیز وکوته نظران رابدین علت زبان
طعن دراز کرده که مغز دماغ بیهوده بردن ودود چراغ بی فایده خوردن کار خرد
مندان نیست ولیکن برای روشن صاحب دلان که روی سخن در ایشانست
پوشیده نماند که در موعظهای شافی درسلك عبارت کشیده است وداروی تلخ
نصیحت بشهد ظرافت برامیخته تا طبع مخاطب ملول نشود واز دولت قبول محروم
نماند غالب گفتار سعدی لامیه لردر ومبتدا طرب انگیز وصف ترکیبی وخبر مبتدا
انگیزیدن نهدن قوپارمق وپیدا ایلمك یعنی طرب قوپارجی وپیدا ایدیجیدر یمکدر
انگیختن اخذ ایدنلر خطا ایلمشلردر وطیبت امیز وصف ترکیبیدر طیبت مصدردر
طاب یطیب دن ایلك وکوزللك معناسنه امیز بدن قرشدرمق معناسنه
امیختن دن اخذ ایدنلر خطا ایلمشلر وکوته نظران بصیرتسزلر یمکدر الف ونون
ادات جمعدر حاصلی وصف ترکیبیدر وراحرف تخصیص بدین علت بو علتله
یعنی گفتار سعدی طرب انگیز وطیبت امیز اولدیغی جهتدن بصیرتسزلرك
زبان طعنی دراز اولورکه حرف بیان مغز دماغ بیهوده مغز بونده بیینی
طوران یو مراد باشدر مغز دماغ بیهوده لامیه وبیانیه در مغز بردنك مقدم مفعولیدر
باطل یره املك چکمکدن عبارتدر دود چراغ بی فایده لامیه وبیانیه سابق
کبی باطل یره تضییع اوقات ایلمکه دیرلر دود خوردنك مقدم مفعولیدر

راي روشن صاحبدلان بیانیه ولامیه درکه حرف رابط صفتدر ویا یخی لامیه
در مجازا درایشان در حرف صله در بامعناسنه پوشیده نمانده مخفی قالمیه دیمکدر
در موعظهاي شافي بیانیه لردر درانجو موعظه مصدر میمیدر وعظ معناسنه
وها ادات جمع در حرف صله سلك عبادت بیانیه سلك سلك کسری ولامك
سکونیله دیزي ایلکنه دیرلر دیزیه ده دیرلر دار ویا تلخ نصیحت بیانیه لردر
با حرف مصاحبتدر شهد ظرافت بیانیه شهد کوبج بالنه دیرلر بر حرف تاکیددر امیخته
ماضیدن قسم مفرد غایب قوتشمدمق دیمکدر محصول ترکیب سعدینک اکثر کلماتي
طرب انکیز در وطیبت امیز وبصیرتسز لرك سعدینک کلامی بویله اولدیغی
علتیله زبان طعنلری دراز اولورکه مغز دماغ بیهوده ایلتمك ودود چراغ بی فایده
بیلك عقلا ایشی دکلدر اما صاحب دللرك راي روشننه که سوزلك ظاهری وتعی
جهجي
انلره در مخفی قالمیه که صفا ویریجی نصیحتلر انجو سیني سلك عبارته چکمشدر یعنی
جوهر کبی کلمات وترکیب ترتیب ایلمشدر دخی نصیحت اجی دراوسیني شهد
ظرافتله قرشدرمشدر تاکیم مخاطبلك طبیعی ملول اولمیه دولت قبولدن محروم قالمیه
مثنوي مانصیحت بجاي خود کردیم روزکاري درین بسر بردیم تقدیر بجاي
خودش در ضرورت وزنیچون حذف وایصال اولدي ضمیر نصیحته راجعدر روزکاري
یا حرف وحدت درین یعني در نصیحت بسر یا حرف صله حده وغایته دیمکدر بردیم
ایلتدك دیمکدر محصول بز نصیحتی محلنه ایلتدك برزمان یعني بر مدتي بو
نصیحته حده وغایته ایلتدك حاصلي بر مدت بو بابده عمر کچوردك کر نیاید بکوش
رغبت کس بر رسولان پیام باشد وبس نیایدك فاعلي نصیحتدر با حرف صله
کوش رغبت کس بیانیه ولامیه کوش رغبتدن مراد رغبتله دیمکدر رسول الجي
وخبر جیدر یعني خبر ایلیوب کتوریجی یه دیرلر فضول یمني فاعلدر پیام خبردر
وبس انجق دیمکدر محصول اکر بنم نصیحتم کیمسه نك کوش رغبتنه کلمزسه
یعني کیمسه رغبتله ایشدوب دیکلمزسه بکا نسنه لازم کلمزسه زیرا خبرجیلر

اوزرينه خبر ويرمكدر لازم اولان انجق قبول ايتدرملك دكل زيرا وما على الرسول
الا البلاغ در يعني خبرجي اوزرينه واجب اولان همان ايصال خبردر انجق طف الله موق
دكلدر قطعه يا ناظرا فيه سل بالله مرحمة على المصنف واستغفر لكاتبه يا
حرف ندا ناظرا منادي غير مقصوده يعني نكره فيه ضمير كتاب كلستانه راجعدر
سل سينك فتحي وسكون لاميله فعل امر مفرد مخاطبدر سل يسل دن همزه سماعا
حذف اولنمشدر اما سال يسال دن اولنجه عين الفعل قياسا حذف اولمش
اولور بالله بامن معناسنه در بعض نسخه ده لله دوشمشدر كنه بو معنايه
ورحمة مفعول سل در على المصنف سله ويا مرحمة متعلقدر واستغفر سله متعلقدر
معطوفدر لكاتبه استغفره متعلق وضمير كتابه راجعدر مخصوص اي كتاب كلستانه
ناظر اولان يعني مطالعه ايدن اللهدن مصنفنه رحمت ايسته وكاتبنه غفران طلب
ايله واطلب لنفسك من خير تريد به من بعد ذلك غفرانا لصاحبه واو حرف
عطف اطلب فعل امر مفرد مخاطب طلب ايله ديمكدر لنفسك طلبه متعلقدر من
خير ده تريد فعل مضارع مفرد منكر مخاطب به با تقويت كلمشدر تقديري تريده
در من بعد ذلك غفرانا بر مقدر اطلبك مفعول به صريحيدر ولصاحبه غير صريح
مخصوص دخي كتاب كلستانه ناظر اولان كيمسه دخي نفسكه ايسته وكلك خيري
طلب ايله يعني هر نه خير كه مرادكدر اني خدادن طلب ايله معلوم اولا كه صحيح
نسخه لرده بيت اوله سل بالله در وبعضنده سل الله در اما حرف جر سز سل
الله هيچ برنده واقع دكلدر زيرا بويله اولنجه ناموزون اولور كه بر بحر بسيط متمن دركه
اوچنجي جزئ سالم در يعني مستفعلن ليكن شراح جميعا سل الله يازمشلر بس معلوم
اولديكه اشعار عرب اوزانندن قاصرلر ايمش تمت الكتاب بعون الله
الملك الوهاب تاريخ كتاب شودم كيم شرحه هاتف ديدي تمت نه ايدي صور ايسلك سال هجرت
صفر ماهينك اوچنجي روزي كه تكميلين مولا قلدي روزي
مبارك اولسون اوقيوب يازانه دخي سهو وخطا سنخ دوزانه

Restauré par D. Des Fontaines

Nov. 2004

1375 €